

ALPHABETUM
TIBETANUM
MISSIONUM APOSTOLICARUM
COMMODO EDITUM.

ALPHABETUM TIBETANUM

MISSIONUM APOSTOLICARUM
COMMODO EDITUM.

PRÆMISSA EST DISQUISITIO

*QUA DE VARIO LITTERARUM AC REGIONIS NOMINE, GENTIS ORIGINE
MORIBUS, SUPERSTITIONE, AC MANICHÆISMO FUSE DISSERITUR.*

BEAUSOBRII CALUMNIÆ IN SANCTUM AUGUSTINUM,
ALIOSQUE ECCLESIAE PATRES REFUTANTUR.

STUDIO ET LABORE

FR. AUGUSTINI ANTONII GEORGII

EREMITÆ AUGUSTINIANI.

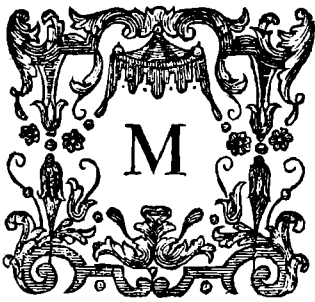
ROMÆ MDCCLXII.

TYPIS SACRÆ CONGREGATIONIS DE PROPAGANDA FIDE.

SUPERIORUM FACULTATE.

P R Æ F A T I O .

AGNOPERE vereor , ne primo statim aspectu *Alphabeti Tibetani* titulus oculos Tibi , atque animum acriter pungat , eique mox celeri argutoque stilo subjectum velis Grajum illud , ac tritum Atheniensium sermone proverbium : *Χάριτος ὑποσχέσις Charetis promissio.*

Aliud frons pollicetur , aliud Operis structura exequitur . Quicquid pars prior *Alphabeti* loquitur , totum fere est de *Butta & Xaca* Tibetanorum ; de *ἄλφα* , & *βῆτα* vix quicquam . Sed oro Te , ne mecum præpostere agas , neve Tibi accidat , quod dici solet , *Πεῖν πρὸ ἰχθύας εἶναι , πλὴν ἄλμυ καῖς* : *Antequam pisces ceperis , muriam misces* , paucis accipe , quæ fuerit & mei consilii ratio , & hujus *Alphabeti* fortuna ex tempore nata . Tum de me senties , ut voles , ut Tibi libebit .

Propositum erat ab initio , nullis interjectis parergis , primum Tibetanorum characterum formas , Syllabarium deinde , quod *Sigefridus Bayerus in Academia Petropolitana* tandiu exoptarat , omnesque demum scribendi legendique regulas exhibere . Aditum ad hæc aperiebat *præfatiuncula* , quam postea ex hoc loco submotam ad limen

partis secundæ rejiciendam duximus. Et jam e carcere egressus in cursu versabar, quum nova quædam, & inopinata rerum faciès obviam veniens eunti ita me in sui admirationem rapuit, ut in ipsa via ad singula, quæ sese mihi explicabant, attente consideranda subsidere coegerit.

Multa legeram de Tibetanorum Litteris apud Viros Doctos barbaricæ hujus eruditionis sollertissimos Indagatores. Idem ipse *Theophil. Sigefrid. Bayer. T. I. Thesaur. Epistol. La-Croz. pag. 18.* de earum antiquitate scribens: *Tangutica elementa*, ait, *a Brachmanibus esse accepta eodem tempore, quo superstitio Indorum Septentrionem Scythasque pervasit*: Indicis nanque similia, quantum in re obscura consequi potuit, ex similibus arithmeticis notis, quibus Tangutani utuntur, seprehendisse conjecit. Subditque continuo: *Mongalos, qui Sinas tenent, litteras suas utique a Tangutanis, seu Tocharis, ut Pachymeres eos nominat, seu Tartaris Gingiscanidibus accepisse, hos autem a Nestorianis Christianis*. Mongalorum autem litteras pag. 55. cit. *Thef. Epistol.*, ni malus sim ego interpret, *Oiguracas* vocat. Non tam recentioris ævi, neque vero Nestorianæ originis *Oiguracas* tradidit *Guillelmus de Rubruquis*, qui, observante *Deguignes* in *Descript. M. Tartar. P. II. T. I. H. G. Hun. p. XXXIV.*, Nestorianos in iis Regionibus commorantes linguam suam & litteras ab Oiguris potius, quam Oiguros a Nestorianis accepisse affirmat. *La-Crozius* Tangutanorum elementa *Oiguraca* ratus contra quam senserat Bayerus, cui visa sunt *Delbergjin*, sic *Ahmed Arabsiadi* appellata, suspicatus aliquando est *T. III. Thes. p. 20. Indorum & Tartarorum litteras Persicis originem suam debere, Persicas vero veteribus Ægyptiis, vel uti scribit p. 84. Syriacis, Assyriis, & Chaldaicis* ita ab Antiquis vago quodam loquendi genere, & sine linguarum discrimine sæpissime nuncupatis. Nam in re prorsus incerta nutans ep. 42. ad *Joan. Cham-*

Chamberlaynium labitur in Bayeri sententiam de litteris Tangutanis ortis a Nestorianis: *Habent*, inquit, *Orientales Tartari ab Huyris, sive Juguris, qui Christiani Nestoriani erant, teste Joanne de Plano Carpini eas litteras, quibus modo utuntur*: Nestorianorum vero litteræ *Syræ* erant ejus generis, quæ *Estrangelo* Græca voce dicuntur, a *Mendæis* Manichæorum erroribus proculdubio infectis derivatæ. Ceterum Syrorum litteras una cum Religione Christiana in remotissimas Orientis regiones translatas pluribus ostendit; nec dissimulat exemplum *Manetis, qui, cum Persa esset, litteris tamen, & lingua Syrorum usus est iis libris scribendis, qui postea magnam Ecclesiis Christianis cladem intulerunt*. Postquam denique *observari* jusserat *vetustissimas ipsas Brachmanum litteras vix aliunde, quam a Persis, aut ab Assyriis repeti posse*, eodem plane argumento, quo probat *ceterorum Indorum litteras ab iis derivari, quas Hanscrit appellant, quibus Brachmanes utuntur, quòd & ceteras Indorum gentes superstitiones suas ab iis hausisse appareat*, XACAMQUE, qui *vanis religionibus Orientales plagas obligavit inter Brachmanes educatum, multa confirmant*, probat etiam *Brachmanum litteras una cum Xacæ religione in Tibetum fuisse invecctas*. Mirabar quod idem ipse *La-Crozius* ep. 31. ad *Bayerum* narrat de *Tanguticis characteribus* ab Erudito quodam Viro, Amico suo, observatis in *Inscriptione prope Bastonem reperta in nova Anglia*, edita jam in *Transactionibus Philosophicis Anglorum* an. MDCCXIV., quanquam nec ab Eo an. 1724., nec a me hucusque visa. Vix enim credibile mihi videbatur tantam esse Tangutanorum gloriam, & vetustatem, ut vel ipsa litterarum elementa haberent, quæ a se primum Americanis tradita ostentare possent. Audieram quid fama ferret, quidve nonnulli contenderent de Typographica arte ante annos mille & amplius in Regno Tangut inventa: aliaque

id genus pauca de *Palaographia Tibetanorum* perspecta habebam .

Eam nihilominus opinionem de *Tibetano Alphabeto* haëtenus gerebam , quam de Græco Latinove omnes communiter gerimus . Divina credimus *Sancta Evangelia* sive Græcis fuerint , sive Latinis litteris exarata , sed litteras & apices quantumvis eleganti ductu formatos , auroque micantes nihil divini continere arbitramur . Res & Mystera a SPIRITU SANCTO revelata colimus , non atramenti , non auri argentique materiem , non linearum flexus , non scalptos , non conflatos litterarum typos , non ipsas denique elementorum figuras , quæ cum hominum inventa sunt , tum etiam profanis plerunque , ineptis , sordidisque mentis nostræ imaginibus pingendis inserviunt . Sed mea me fefellit opinio .

Aliud quid longe majus atque præstantius de litterarum suarum natura , ac dignitate Tibetani opinantur . Istas uti prodigiosa quædam munera e Cælo demissa venerantur ; Deoque *Sapientia* རྒྱལ་ལྷན་པའི་གཞུང་ལྷན་པའི་ གཞུང་ལྷན་པའི་ *Giam-Jang* tanquam auctori , & artificio principi referunt acceptas . Hujus Numinis ductu formam *Alphabeti Tibetani* condidit ac pinxit སྐྱོད་པོ་ལྷན་པའི་ སྐྱོད་པོ་ལྷན་པའི་ *Sam-tan-Put-rhà* Sanctus ille Maxi-

5 5
5
2

mus in eorum facerrimo ཇུང་ལྷན་པའི་ ཇུང་ལྷན་པའི་ *Cha-ghjur* ; & in scriptis tabulis ad Mare Caspium ætate nostra repertis frequentissime commendatus , haud aliter quam *Thoth* sive Mercurius , qui litteras Ægyptias primum invenit duce & consiliario *Thamò* , seu *Ammone* Thebano , uti narrat Plato . Rem gestam conferimus in An. circiter Christi LX. , quo primum tempore *Xaca* cultus innotescere cœpit Sinis ac Tibetanis .

Ne-

Neque his tantum finibus continetur superstitio; nam longius multo progressa nescio quid originariae divinitatis ex archetypis & primævis litterarum formis in ectypas illarum imagines dimanare, & effluere existimant Tibetani. Cautum proinde his est, ne sine honore qualescunque characterum figuræ habeantur; præsertim si ཨ་ཨ་ཨ་ ཨ་ཨ་ཨ་ *U-cen*, majores fuerint auro linitæ, fulgidoque colore depictæ. His enim litteris scriptum putant a *Xaca* discipulis *Magnum Cha-ghjur*; atque ob eam etiam causam ante Pluteos, ubi tam venerandi Codicis exempla asservantur, lumina diu noctuque ardentia foveant. Si quas humi dispersas viderint, continuo colligunt, easque statim vel in *lypsanothecâ* recondunt, vel in aliquo saltem honestiori loco religiose collocant: nefas esse rati tam sacrorum elementorum imagines neglectui expositas præterire. Lhasæ in Hospitio PP. Capuccinorum sub scalis ad superiora ducentibus repositæ erant capsulæ Typorum, quos Roma secum in Tibetum attulerant. Id ubi cognorunt *Xacaita*, conquesti sunt vehementer, quod tam indecoris sedibus tanta illa ac veneranda suppellex contemta jaceret: neque sibi ultra licere putarunt eas ascendere scalas, sub quibus res adeo sanctæ latebant, ne illas pedibus terere, & conculcare viderentur. Ex his, quæ mecum inter viam, communicarunt laudati PP. Capuccini e Tibetanis Missionibus reduces, protinus intellexi tam arcto & inseparabili vinculo apud eas gentes duo hæc, *litteras & superstitio-nem*, inter se cohærescere, ut alterum sine altero nec pertractari, nec cogitari queat. Ut enim video, quemadmodum defluunt radii a natura Solis, sic litteras ab ipsa Dei substantia defluxisse concipiunt. Simile quiddam de *Vedam* Bramhæ, deque *Atçala* Isureni libro, opinantur Indi.

Quum de *Tanguti* nomine differens ex Bayeri sententia indicaverim ea voce significari aptissime posse *Ter-*

ra vel *Cali Dominum*, illud etiam conjiciebam litteras *Tangutanas* ideo sic appellari, quòd ab hoc ipso Numine natas arbitrarentur indigenæ. Ac ne te prætereat, cur præfertim Meridionalem Tibeti partem *Tangutum* nominari dixerimus, scito me in hoc loco secutum esse Johannem a Plano Carpini, aliosque Scriptores exteros, qui recentius de Tibeto egerunt: instructi magis a Chorographicis Informationibus finitimorum Tartarorum, quam Incolarum. Sed quid proprie esset singularis iste *Terra* vel *Cali Dominus*, necdum satis mihi aperiebat *Tangut*.

Hinc me continuo verti ad vocem *Tibet*: in cujus etymologia evolvenda *Deus Butta* sua veluti sponte sese mihi continuo prodidit. Noram & hanc peregrinam esse gentis *ἑπωρουμίων*, sed ejus indolis atque naturæ, ut quod maxime quærebamus, perspicue demum & apte manifestare posset. *Ti-bet* enim a Persis & Arabibus deductum est a *Ti-bot* & *Ti-bout*: hoc vero rectè oritur a gentili *Pot-Jid*, quo certe nomine non ante famosi *Butta* tempora insigniri ea natio cœpit.

Cognitus erat *Butta Legislator* ille Sammanæorum celeberrimus ex *Clem. Alexandrino*: cognitus etiam ex D. Hieronymo *Budda* ex virgine natus, aut idem, aut ejusdem plane originis ac *Budda Manichæus*. De his *Cotelerius* in Observationibus ad *Recogn. S. Clem.* scribit: *Apud Socratem Terebinthus, seu Buddas natum se ex virgine affirmat: propter veterem, ni fallor, Buddam [Clem. Alexandr. Buttam,] de quo post alios Rattramnus Lib. de Nativ. Christi c. 3. Spicilegii Acheriani tom. 1: An certe Brachmanorum sequemur opinionem, ut quemadmodum illi sectæ suæ auctorem Buddam per virginis latus narrant exortum, ita nos Christum fuisse predicemus?* Num vero in Tibeti nomine *Butta* iste lateret, paullo implicatior res erat, nec satis hæctenus expedita. Eam nos expedire, & in lucem

pro-

promere tentavimus . Ostendimus *Pot* , sive *Pota* , & ex vernacula pronunciandi ratione *Bod* , *Boda* , & *Bouda* , aperte exprimere *Buddam* , unde Tibetani vulgo sunt appellati *de Botam* , *Buttantes* , *Buttiani* , atque *Buddistæ* .

Restabat vox altera *Fid* , quam nos ceu proprium quoddam *Buddæ* cognomen & attributum spectavimus . Singulare illud ac tantopere decantatum Buttæ ex virgine nati prodigium stupidæ illi ac nimium credulæ genti olim persuasisse putavi , ut Ei vel *Unici* vel certe *Unigeniti* nomen aptarint . Id enim erat , quo maxime Buttam a reliquis omnibus distinctum efferrent , eumque a communi nascendi more alienum supra ceterorum conditionem altius eventum præmonstrarent . Ad hæc significanda nullum mihi nomen neque tam aptum , neque tam idoneum visum est , quam *Fehid* Phœnicium , aut *Ihido* Syrum , utrumque indicans *Unigenitum* , aut *unum* illum insignem Heroa tam grandi miraculo natum . Utrique , uti & Hebraico , & Ægyptio , aliisque ejusdem significationis vocabulis , cognatum perspicuens Tibetanum *lid* , *Unigenitum* fere semper exposui . Neque *Bout-lid* diversum arbitror a *Sam-tan-pout-rha* Alphabeti institutore , cujus nomen , (me quidem interprete ,) aliud nihil sonat , quam *contemplatorem Buttam magnum Legislatorem* atque *Magistrum* . སྐྱེ་བའི་མཁན་པོ་ *Sam-ten* enim , sive *Sam-tan* Contemplatorem designat : *Labarumque Contemplatorum* ordines ceteris omnibus eminent : & *contemplatio* apud Tibetanos sanctitas perfecta est , & absoluta beatitudo . Hujus contemplationis *Pout-rha* Butta scilicet Magister , & Legislator magnus appellatur .

Præter *Buttam* habent Tibetani *Xacam* , a quo pariter legem se accepisse gloriantur . At quanquam duo sint nomina , unum tamen sunt Numen , unus & Legislator : ambo ex eadem *Matre virgine* nati . Quicquid proinde differens de alterutro dixerò , totum id tanquam ambobus com-

commune, æquave ratione dictum accipito, non mea quidem fretus auctoritate, quæ nulla est, sed ratione ipsa, sed iudicio ductus Eruditorum hominum, qui quum peritissimi in rebus Ceylanensium, Siamensium, Peguanorum, Indorumque essent, unum plane idemque Numen sub hoc duplici nomine detexerunt. Quum autem Tibetana superstitione tota fere versetur in *Xaca* memoria celebranda, fieri non poterat, quin multa de eo quærerem, ut ex illius vultu, quis *Butta* esset uberius, atque intimius cognoscerem.

ཨྲ་མ་མ་ *Sciakham*, nam sic eum Buttantium lingua pronun-

nunciat, quandam præferre ostendimus affinitatem cum *Jehid* Saturni & *Rhex* Filio, cum *Sakea* Babyloniorum Numine, & *Sasyche* Ægyptiorum Legislatore. Sed cum *Sacla* Marito *Nebrod*, juxta Manichæorum deliramenta, primorum Parentum Adami & Evæ Genitore tantum habet conjunctionis, ut alterum ex altero expressum esse crediderim. Indeque ortam censui fabulam dedecoris, & ignominix plenam de Tibetanis a *Simio* Prafrinpò & *Simia* Prafrinmò procreatis.

ཨྲ་མ་མ་ *Tubpà*, illustre cognomentum *Sciaka*, ex vernaculæ linguæ consuetudine, *Potentem* interpretamur. Quanquam ea voce Tibetanorum vulgus *Magistrum* quoque & *Legislatorem* passim intelligunt. Quibus si addas observationem in hoc ipsum nomen a Præstantissimo *De-guigneso* traditam in *H. G. Hun.*, erit idem ac *To-pà*, *Terra Dominus*, T. I. P. II. L. 4. *De Avaribus*. Quod enim P. I. in *Tab. Chron.* pag. 166. scribit: *Ce nom de To-pà dans le Tibet est apparemment ce que l'on appelle Typà, c'est-à-dire le Gouverneur de l'Etat*; atque adeo cavendum esse monet ne cum eo confundatur, quod proprium est Tartarorum Orientalium *To-pà*, ortum suspicor ex confusa vo-

ce *Debà* sive *Tepà* cum *Typà* ob male pietas, & commutatas, quas ipse viderit, ejusdem organi litteras.

Tympha Tunkinensium τῶ *Tuppà* Tibetano accurate respondet. Nos autem, qui non tam significationem nominis, quam fabulæ originem & antiquitatem investigandam suscepimus, *Toppà* seu etiam *Tuphà* referimus ad Typhonem, quem ab ipsa saltem M. Alexandri ætate in Caucasus Tibetanorum rupibus vim suam exerentem finxere Veteres. Nam & *Typhonem* Rheæ ac Saturni, juxta *Diodorum*; vel uti *Plutarch.* tradit, Mercurii simul, Solis, & Saturni Filium, perinde atque de *Butta* & *Xaca* Tibetano fertur, non loco proprio, sed ex latere *Matris* natum scribit idemmet *Plutarchus de Iside*. Rursum si *Typhonem*, non incongrue ab *Eustathio* expositum Πνεῦμα Θερμὸν, ab *Hesychio* vero relatum ad naturam πνεύματος δαίμονος, *Spiritus ardentis*, Ἐ ignei, atque adeo ex Ægyptiaca lingua illud etiam denotantem, uti observat *Jablonskius*, quod est Θηοχ φων *Spiritum conversionis & eversionis*, terræ motuum auctorem Ethnica superstitione fecit, parem quoque ei fecerunt *Saclam*, *Omophorum*, *Atlantem* suum Manichæi, parem & Tibetani *Siakam*; cujus proinde nutibus terram ipsam, ejusque spiritum paruisse prædicant. Multoque magis *Saclam* in *Tupha* Tibetano deprehendes, si testimonium Philonis audias eum interpretantis Τύφον *fumum*; *Sacla* enim Manichaicus Princeps erat *fumi*.

Abstrusum quidem & arduum tibi videbitur *Saclai*, *Belluini*, ac *Typhonici* monstri formam cum Numinis ex Virgine parti specie, vultuque Sancto, atque Divino conjunctam in uno *Xaca* concipere, quemadmodum miseri Tibetani animo concipiunt, & credunt. Quæ enim inter se adeo aperte pugnant componere velle, nimis insana licentia est, quam ne ipsis quidem fictricis artis cultoribus concessam dixit *Venusinus Vates*:

. *Pictoribus atque Poetis*
Quidlibet audendi semper fuit aequa potestas.
Scimus, & hanc veniam petimusque, damusque
vicissim,
Sed non ut placidis coëant immitia, non ut
Serpentes avibus gementur, tigribus agni.

Verum ubi semel noveris quam multiplex, & va-
 rium sit monstrum hoc Tibetanum, nihil erit tam defor-
 me ac indecorum, quod non facile credas fuisse olim cum
 summa ipsa divinitatis forma ac dignitate in uno *Xaca*
 mixtum atque concretum. Hunc Lupum, Tigrim, Par-
 dum, Leonem, Simium, Equum, Serpentem, Belluam de-
 nique omnem gessisse volunt: hunc mutato sexu modo
 maritum, modo uxorem, utroque gignendi munere, Pa-
 rentes, Avos, Majoresque suos procreasse dicunt.

Quod vero bonis omnibus miserabilius ac luctuosius
 videri debet, spectaculum est, quo *Xacam* Christo Deo,
 ac Salvatori nostro pene similem repræsentant. In illius
 acta quicquid fufius animadversum, observatumque est,
 disquisitio nostra, qualiscunque ea sit, planius ostendet.
 Sed liceat mihi, amabo te, eorum *Synopsin* ex hoc etiam
 loco in prospectum producere, ut inde judicium facias de
 summa gravitate rei, quæ me ad hoc argumentum pertrac-
 tandum induxit. Sic erit, unde mihi ignoscas, si hæc
 postmodum repetita molestiam tibi ac nauseam recoctæ
 crambes excitare in animo poterunt. Audi jam, quid sit
 totus iste *Xaca*.

Mille transmigrationum orbibus, quingentis bonis,
 malis item quingentis, ἐν τῇ χιλιατῇ πορείᾳ in illo fortasse
millenario Platonis itinere, jam absolutis, *Xaca* evaserat

རྩོམ་སྒྲིལ་ *Ciang-ciub*, translatus in ཀའདྲ་མཚོ་ *Kaden*, hoc
 est in *Paradisum* mundi visibilis. Pietatis & misericordiæ
 sti-

stimulis actus erga genus omne viventium, qui tum a præpotenti ac maligno inimico lucis Ῥῆνῆν Ἐἰῆν Ῥῆν Ἡο-
frung-tzo-ce, tum a septemdecim auxiliariis prædonibus, Eo duce, infelicissime seducti, vitiis ac peccatis immerſi peribant, in conſilium vocatis univerſis ordinibus *Ciangciubiorum* deliberationem a ſe captam de perditorum ſalute redintegranda aperuit: totoque approbante Senatu decrevit *quinta* Mundi ætate novam ſuſcipere μετεμψύχωσιν, iterumque in inferiores terræ hujus partes descendere, ut *æternam* ſui legem mortalium vitio corruptam reſtitueret; ſicque peccatorum colluvione ceſſante e naufragii periculo ereptos ad optatiſſimæ felicitatis portum ſalvos & incolumes perduceret omnes.

Sed antequam hominis carnem, quemadmodum conſtituerat, ruruſum indueret, ſapientia ac poteſtate ſua maxima, quo tantæ rei molitio dignitati naſcitur *Xaca* reſponderet, multa ſibi providenda duxit. Stirpem, ex qua oriretur, ſelegit omnium nobiliſſimam, & longo Regum ſtemmate claram, perque *ſex* ſaltem generationum gradus tanta Progenitorum ſanctitate ornatam, ut ab omni macula atavi ſaltem ac tritavi puri eſſent, innocui, & virtutum laude commendatiſſimi. Natale ſolum, Regnum ſibi designavit, & Urbem, quæ cum in illius centro, tum & in ipſo Umbilico univerſæ terræ poſita, florentiſſima eſſet & celeberrima. Tempus naſcendi illud eſſe voluit, in quo totus terrarum orbis eſſet in pace compoſitus. Matrem ſibi conſtituit Regis filiam, virginem inter omnes electam, pulchram, intemeratam, & meritis eximiæ ſanctitatis conſpicuam: Talem denique, cui divini Vates feliciffimi partus eventum prædicturi eſſent.

Dies illuxit, quum jam Diva Virgo ſummo precum, ſacrificiorum, votorumque apparatu inſtructa, digna viſa

est, quæ foetum conciperet e Cælo venturum: Et ecce *Xaca*, qui in regalis Puellæ sinum grandi prodigio repente ingreditur die xv. mensis stellæ *Ciu-tong*, idest sub constellatione, quam *agua millenariam* appellant. *Kiacin*, Princeps Kaden infinitam lucis ac splendoris copiam Virginis utero infundere nunquam cessat, ut Infans purus maneat: neve labeculæ umbram ex foeminei uteri nebulis contrahat, custodes Ei præfecit *Labarum* exercitum, quorum cura esset perpetuo avertere tenebras, omnemque depellere immunditiem.

Nascitur insigni miraculo die xv. Mensis IV. An. 𐤀𐤊𐤍𐤏
𐤏𐤊𐤍𐤏𐤓𐤏𐤔 *Ciab-pò-Prehù*, *Simia ferri masc.* nam & in Ægypto, teste Clem. Alexandr., alii 19. vel 20. Aprilis, alii 20. Maji CHRISTUM natum ferebant: Nascitur vero non jam referato virginali clastro, quod inviolatum permanfit, sed ex dextero latere Matris, exceptus obstetricia manu *Kiacini*, ablutusque tepido imbri de Cælo mananti. Eo nascente latissima Mundi spatia inusitatae lucis fulgore implentur, & univèrsa natura quingenario foetu dives aurei seculi faustitatem advenisse nunciat: Terra tremit: Lahæ dulcia carmina cantant: Puerum natum adorant; Eique munera offerunt.

Præsentatur in Templo, iterum adoratur a Lahis: Vates multa rursus ac mira de eo futura prædicunt, omniumque maximus Senex & Eremita Infantem inter ulnas exceptum tenerrime complectitur, solvitur in lacrymas, præmonstrat futura, atque stupenda Illius contemplationis prodigia, Monasticæ Religionis propositum, & quicquid porro in desertum abeunti venturum erat.

Ex utero Matris rerum omnium scientia instructus, non indiget Doctore, a quo litteras discat, scit enim divinus Puer ἀποδιδάξῃ tam multa, ac tam recondita, &
inau-

inaudita, ut, quemadmodum Puer JESUS in *Pseudo-Evang-
gelio Infantia*, Magistrum ipsum edito semel tantæ sapien-
tiæ miraculo stupentem extemplo & attonitum reddat. Adolescenti in Regiis ædibus clauso *Lhaa* ostia omnia de-
luis excubitoribus, & Parente ipso decepto invisibili ma-
nu aperiunt: Eductum sacro Religionis schemate in-
duunt, rectâque in deserta loca eunti splendidum Illi co-
mitatum, famulatumque præbent. Annos sex in ea solitu-
dine rigidi pœnitentis vitam exercet uni contemplationi
addictus, nil omnino cibi potusve degustans. *Lhaa* tantum
& *Ciang-ciubii* Ministri eo expleto sexennio oblata potio-
ne ex lacte, quod ex puris sacræ vaccæ uberibus expresse-
rant, extenuatas vires admirabili Solitario reficiunt. Inte-
rea perfectissimæ sanctitatis signa XXXII., *qualitates* vero,
[de quibus dicere nil præstat,] LXXX., in illius corpore
apparuerant.

Paullo post priori dimisso in deserti superioris seces-
sum sese iterum recipit; ibique viridi herbarum strato ali-
quandiu incumbens, novoque inhærens contemplationis
generi, sola meditatatur *fraterni amoris*, & *patientia* offi-
cia, quæ maxime in ærumnis, & cruciatibus pro commu-
ni omnium salute perferendis consistunt. Stupet tantæ con-
templationis altitudinem spectator Satanas, atque uti erat
multo dæmonum satellitio stipatus bellum in eum movet
acerrimum. Sed victus triumphatusque, ecquid sit, *Xa-
cam* rogat, quod tantis impetitus jaculis, nil damni retule-
rit, & quasi lapis perstiterit in meditando immobilis. *Xa-
ca* ad hæc, ne mireris, inquit, jam sanctus evasi, nec fiet
deinceps, ut in me quicquam habeas potestatis: & quo-
niam adeptæ sanctitatis indicia intueri curiosus aves, sin-
gula tu cerne signa, quæ toto corpore impressa in me
splendidissime fulgent. Mox terram tangit, eoque con-
tactu egredi jubet *Laham* telluris, qui voce divinitus fo-
nan-

nante præclarum pro illius sanctitate testimonium dicit. Quo audito diabolus ཨྱཱ་ལྷ་ཨྱཱ་ལྷ་ཨྱཱ་ལྷ་ *Carab-uang-ciù* una cum suis, relicto Xaca, evanuit.

Post tam illustris victoriæ ac triumphi diem jacentem, contractamque legem erigere & instaurare cœpit. Discipulos elegit, nova eis præcepta dedit, regulam Asceticæ vitæ præscripsit, peccatorum remedia instituit, & alienæ salutis desiderio unice flagrans omne viventium genus a via perditionis retrahere enixe studebat.

Quæ vero in Infidelium animis ad Religionis suæ cultum revocandis peregit & numero & magnitudine infinita sunt & incredibilia. Aderat ubique præsens, per aera volabat, clausis licet januis quocunque vellet, penetrabat invisus: Legem cunctis per orbem terrarum Nationibus prædicabat, tantaque doctrinæ vi & miraculorum strepitu Provincias & Regna commovit, ut ad Illius sequenda vestigia integræ Urbes, ac Populi alacres convolarent.

Lege sic restituta, moritur: Terra valido tremore concussa vacillat, & tenebræ per universum Cæli ambitum denso volumine fusæ atram noctem adducunt. Xaca vita functo, res omnes ab eo gestas discipuli litteris commendarunt.

Inter tot fabularum involucra, quantumvis spissis ubique, & opacis umbris nigrescerent, oculis cernebam attonitis figuram ipsam, & lineamenta CHRISTI JESU mirum in modum deformata, & ad *Xaca* imaginem sacrilego hominum ausu traducta. Tolle Baptismum, Supplicium Crucis, & Resurrectionem CHRISTI, [quæ priscis temporibus ipsi quoque Phantasiastæ hæretici, ut ex ipsis *Pseudo-Evangeliis*, & ex *D. Iren.* intelliges, rejiciebant,] cetera si conferas cum actis *Xaca*, simillima fere, & ex ordine in hoc novo monstro fingendo imitata percipies.

Verum ætas *Xaca* antiquissima, quam Tibetani con-
jiciunt

jiciunt in annos fere mille ante CHRISTI mortem, majorem in modum me commovebat, ac perturbabat. Videbam enim gentem in orbe terrarum reperiri, quæ suum quoque Deum propter universalem animorum salutem, de Cælis descendisse, & hominem de virgine partum crederet tot ante seculis, quam adveniret unus ille verus Deus, Dei Patris Filius, a cunctis gentibus expectatus, CHRISTUS JESUS, qui vere factus homo hominem perditum reparavit. Incredibile est, quanto me dolore affecerit tam infamis plagii temeritas & arrogantia omnium sane maxima & impudentissima. Eo enim tota istæ de *Xaca* rebus conficta narratio tendit, ut primas *Evangelicæ Historia* præripiat. Sic abortivi, recentes, spurii, & faculenti rivuli de principatus gloria contendere videntur cum purissimis antiquissimisque fontibus, unde primum illi quidem avulsi, sed mox in cloacas demersi ac putrefacti protinus contabuere.

Qua quidem ex re metuendum esset, ne sacrilegi quidam Christiani Nominis contemtores, nos ipsos demum, qui unicum Illum salutis nostræ auctorem CHRISTUM JESUM, in Sanctis Evangeliiis prædicatum, colimus & adoramus, tanquam & fures alienæ possessionis insimulare auderent. Tam insana, & præceps est quorundam ævi nostri Aristarchorum licentia, ut ad Celsi ac Porphyrii exemplum nil plane dubitent nuda ipsa & vana somniantium spectra ad Sanctissimæ Religionis nostræ perniciem attollere & animare. Noti sunt Spinosæ, noti Colinii, noti Tollandi, & alii hujus furfuris plures; qui quidem non ita fato periisse putandi sunt, quin relicto semine in pullulanti sobole sæpe reviviscant ex Orco.

Xacaitæ præterea Tibetani, quum a Missionariis nostris ad Christianam Fidem urgentur, nihil sic frequenter objicere ac protrudere solent, quam Religionis suæ excel-

cellentiam a longa temporum vetustate deductam. Quis autem fieri posset, ut hujus ingenii homines facile moverentur ad fidem dictorum factorumque CHRISTI, quæ Eisdem ipsis ex *Evangelii* auctoritate credenda Nostrates proponerent, semel ac aut eadem, aut similia haberent, quæ Illi in *Xaca* suo diu ante Christianæ Religionis exordia præfulsisse jactarent? An non prudens quisquam timeret, ne nos dicerent nova prædicare de CHRISTO, quæ multo vetustiora a Majoribus suis de *Butta* & *Xaca* celebrabantur?

Hinc cernis, opinor, quanti nostra referret totam hanc *Xacaica* fabulæ telam evolvere, artificium machinatorum detegere, in eoque veterem ac nativam a nova & adscita distinguere fabula. Tanti nimirum scandali prodigium tot inter populos per Scythiam, per Indiam, per Tartariam, perque Tibetum ab Indi scatebris ad ultimos usque Sinos atque Japonios longe latequè disseminatum, convellendum denique & extirpandum erat, ne *ἀπιστοι* ac maligni hostes tricas neciterent unicæ illi, germanæ, ac plane divinæ Fidei nostræ veracitati, neve Tibetani ad Religionem CHRISTI, Eodem ipso illuminatore, & auctore ducendi, tam lubricæ ludificationis offendiculo intercepti, ulla deinceps aut sistendi aut resiliendi causa, & excusatio daretur.

Ut id mihi ex sententia contingeret animum ad originem fabulæ intendens *duos* esse *Buttas*, sive *Xacas* constitui, quorum primum cum secundo confusum habeant Tibetani.

Causam istius confusionis principem a fecundissima illa errorum matre *μετεμψύχωσι* repetendam putavi. Posita enim catena revolutionum, in qua animi prioribus exuti corporibus in alia migrent, facile fit, ut qui ante annos mille vixerat, idem plane, eo absoluto cursu, redire in-

intelligatur. Sic Olymp. LX. idem erat *Pythagoras*, qui antiquissimis temporibus fuerat primum *Æthalides Mercurii Filius*, deinde *Euphorbus* in bello Trojano celebris: ac rursus post Olymp. LX. devolutus est [turpem hanc *metamorphosin* referente, & irridente Luciano,] in *Aspasiam* scortum Periclis, tandem in *Cratem* Philosophum Cynicum. Par est Caballistarum Judæorum delirium, qui *Animam Adami* per סוד הנלגול revolutionis arcanum in *Davidem*, *Davidis in Messiam* transmigrasse docent. Huc, ne similia priscorum hæreticorum commenta singillatim referam, spectare crediderim insaniam Manichæorum, qui **JESUM CHRISTUM**, priusquam sub Augusto ac Tiberio Impp. adventum suum in carne simularet, primi cujusdam hominis Filium, & Paradisi serpentem extitisse somniarunt.

Eodem prorsus modo vetus ille *Xaca* novo redeunte transmigrationis ordine quasi iterum natus in scenam venit. Qua in re observandum est intervallum temporis, quod a primo ad secundum *Xacam* effluxit. *Χιλιοσός* annus *millesimus periodus* est insignis in itinere animorum a Platone in Phædro, & alibi sæpe commemorata. Eam accurate retentam video in consignanda apparitione renascentis *Xaca*. Nam a *Xaca* illo, quem veterem appellamus, usque ad **CHRISTI** adventum annos supputant circiter *mille*: atque ad hanc epocham stabiliendam omnium fere *Xacai* carum Nationum Monumenta & Eruditorum sententiæ accedunt; quemadmodum ex eis intelliges, quæ a me satis accurate, ni fallor, disputata sunt. Itaque adventus **CHRISTI** in illud temporis exacte incidit, quod, juxta *Xacaica*, & *Platonica* revolutionis periodum, uti finis labentis, sic & initium exordientis *millenarii* erat. Hinc ego colligo, quod si Tibetani ætates Mundi non involvissent tam multis, & obscuris fabellis, perspicue jam appareret, ætatem

Mundi *quintam*, in qua *Xacam* de Cælis venisse volunt, ipsum omnino esse *millenarium quintum* ab Orbe condito, quo etiam auspicante secundum Hebraicæ Scripturæ calculos, Unigenitus Dei Patris Filius humanam carnem ex utero Virginis assumpsit. Conveniunt ita non acta solum, sed etiam tempora novi *Xaca* cum actis & temporibus CHRISTI. Verum ex systemate Tibetanarum transmigrationum non novus, sed idem ipse est *Xaca* vetus, qui sub nova forma in quinta Mundi ætate inter mortales apparuit; atque ita duobus *Xacis* in unum collectis atque confusis, eorum acta ac tempora miscent, & quæ propria sunt *posterioris* ad CHRISTI exemplum conficti, ridiculo commento *priori* adscribunt.

Ansam præterea huic confusioni præbuisse censebatur illud ipsum nomen *Jehid*, quod est *Unigenitus*, utrique *Xacæ* tanquam uni attributum, tum etiam Ethnicam & pervulgatam fabulam de Filiis Diis ex Jove & virgine matre genitis. Hujus tandem turpissimæ mixtionis artifices ex Gnosticorum, & Manichæorum cum primis officina prodiisse certa nobis indicia persuadebant.

Itaque iis veluti facibus præeuntibus latebras istius tam varii, & mixti monstri ingressi sumus, & utriusque *Xaca*, seu *Butta* vestigia pone sequuti, alterum ab altero distinctum longeque diversum cognovimus.

Primum, quem ex Tibetanorum calculo apparuisse statuimus An. ante CHRISTI adventum DCCCCLIX., non alium esse deprehendimus quam *Iid* sive *Jehid Unigenitum*, vel etiam *Primogenitum* ex eorum Filiorum ordine, quos Ethnica superstitione ex *Jove Patre*, & *Matre virgine* natos arbitrabatur. Et quoniam ætas *Xaca*, *Fò*, & *Xechia* Sinici fere adamussim convenit cum tempore expeditionis *Sesftris II.*, aliàs *Sesachi* Ægyptii Regis in Indiam & Scythiam, conjicere cœpimus ab Ægyptiaco *Osiri* Scythis cognito sub voce

voce *Oit-Osyros*, exordium sumfisse fabulam de *Butta*, de *Fò*, de *Xechia*, vel *Xaca-lid* ex virgine parto. Quo in loco omittas nolim, quòd *Sefachus* iste adeo vel nomine ipso *Siacha* affinis, *Osiridis germen*, teste Clem. Alexandrino, & *primus* post *Osiridem* nominari & haberi voluit.

Hinc multa differuimus de *Diis* Παρθενόμοις, de *Osiri* in primis, Illiusque nominis *etymo*, de *Zophasemim contemplatoribus* Cæli, Numinibusque aliis Ὠομόμοις a Phœnicibus, & Ægyptiis in Japoniam delatis, de *Dionysò*, seu *Baccho* apud Indos vetustissimis temporibus celebratissimo, de *Iside* Virgine *Osiridis* ac *Dionysii* Matre, de *Μονομόμη* in Orphicis, de *Perseo*, de *Platone* ipso ex incorrupta Matre genito, de *Jovis effluvio*, ejusque *seminali emanatione*, de *Loto Osiridis*, *Hori*, *Apollinis*, *Bramba* Indici genitrice, de *Amida* Japonio, deque *Xaca* insidentibus *Loto*, de *Cenresi* Tibetano ex ea nato: ac rursus de *Osiride Sole* & *Solis Filio*, de *Myri*, de *Mencheres*, *Tosorthro*, *Necherophi*, *Serapi*, *Ufercheres*, *Bicheres*, *Moscheris*, *Remphan*, *Api*, *Mnevi*, *Ramesi*, aliisque *Diis* ac *Regibus*, Ægyptiorum *Solibus*: de *Mythra Persarum*, de *Myrthao*, sive *Mithreo* & ipso *Jovigena* ejusdem cum *Sefostri* & *Xaca* Tibetano ætatis, de *Meni*, & *Gad* Hebr., de *Mythre* & *Naid* Deabus: de *Brammba*, de *Visnu* masculino-fœmina, de *Isuren* denique, *Diis* tribus Indorum a *Parasakti*, sive *Bavani* Matre virgine & simul uxore natis. Plura iis deprehendes inserta de Numinibus *Babyloniorum*, *Japonensium*, atque *Curetum*, quæ tamen nusquam egredi a proposito videantur.

Ne vero pars ulla te lateat consilii nostri harum fere omnium fabularum originem ex veterum Ægyptiorum superstitione deducimus. Inde enim tanquam ex fonte principi in Orientis nationes, præsertim vero in Scythiam, in Indias, in Sinas, ac denique in Tibetum derivatum putamus,

quicquid lutulenti ac portentosi ad veterem Illum *Xacam* componendum confluit.

Concludimus tandem *Xacam* istum *But-lid* Deum, nempe *Unigenitum*, a Jove & virgine Matre primo natum, eundem in *masculo sexu* fuisse ac *Osirim*, *Bacchum*, & *Solem* Indicum.

Secundus *Xaca*, recens illud monstrum est, quod anno circiter LX. primi Ecclesiae seculi Indis, & Sinis innotescere coeperat: eodemque ferme tempore Illius nomen ac fama ad aures Tibetanorum pervenit. Paullo post geminum simulacrum ex India, & Sina in Urbem Lhassam e-vectum est. Hanc unam epocham in Indicis, Sinensibus, ac Tibetanis Annalibus plane conspicuam, si firmam teneas, invictum habebis argumentum de nupero *Xaca*, qui non nisi post CHRISTI mortem fabricari potuerit: Immo & lucem inde accipies uberrimam ad Operis architectos, & molitores penitissime cognoscendos.

In mentem veniat horrificus ille & nefarius *Simon Magus*, de quo *Auctor Recogn.* apocryphus quidem, sed, iudice *Cotelerio*, II. Eccl. Sec. Scriptor. Ex eo uno conjecturam de reliquis facies. Ut sacrilegus Deceptor pro CHRISTO haberetur, en quid fingere scivit: *Antequam Mater mea Rachel conveniret cum eo* [Antonio Patre,] *adhuc virgo concepit me, cum esset in potestate mea, vel parvum esse vel magnum, & hominem inter homines apparere Humana de meipso mentitus sum, ut vos manifestius comprobarem Ego virtute mea quodam tempore aerem vertens in aquam, & aquam rursus in sanguinem, carnemque solidans, novum hominem puerum formavi; & opus conditore Deo multo nobiliter protuli: Ille creavit hominem e terra: Ego autem quod est difficilius ex aere, quemque rursus resolvens aeri reddidi. Sic Ille, postquam hæc de se insanissime ostentarat; Possum facere, ut volentibus me*

comprehendere non appaream, & rursus volens videri palam sim: si fugere velim montes perforem: Vincit memetipsum solvam, in carcere colligatus, claustra sponte patefieri faciam: statuas animatas reddam; ita ut putentur ab his qui vident, homines esse: novas arbores subito oriri faciam, & repentina virgulta producam: in ignem memetipsum injiciens, non ardeam. Vultum meum commuto, ut non agnoscar: sed & duas facies habere me, possum hominibus ostendere. Ovis aut Capra efficiar: pueris parvis barbam producam: in aerem volando inuehar: adorabor ut Deus: publice divinis donabor honoribus Et quid opus est multa dicere? quicquid voluero facere, poterò. Prolixa retuli fanatici, & furiis exagitati Simonis orationem, ut eam conferenti cum actis Xacæ continuo pateat, qua demum in Schola, quibusve Magistris effingi istæ & adumbrari potuerint.

Non omittam amores & coitionem Magi cum *Luna* uxore e superioribus *Calis* deducta. *Helenam* hanc, sive rectius *Σελῶλω Selenen*, appellat *S. Irenæus*; Eamque impius tenebrio comparabat *Ovi* deperditæ, quam CHRISTUS bonus ille Pastor post longos errores quæsitam suam fecit. Adde hunc *novum* illum *hominem puerum*, quem a se primo *formatum*, deinde in auras solutum, & penicillo expressum collocavit Simon in interiori cubiculo, ut indicium superesset & memoria *operis sui*. Hæc enim eò spectant, ut intelligas arcanum *uxoris*, & *Filii Xacæ*, de quo mentionem in subjecta Disquisitione facturi erimus; unaque Te commonent, ne ex eo putes corruere sententiam nostram de *Xaca* turpissime adumbrato ad similitudinem CHRISTI, qui integerrimæ omnis, & nitidissimæ virginitatis fons est, principium, & exemplum plane unicum vereque divinum.

Gnosticorum, qui sic *generatim* appellantur, omniumque hæreticorum Principem plerique faciunt *Simonem*:

nem: sed primas in fidei nostræ integritate violanda *Thebuti* cuidam tribuit *Eusebius*. In eo fortasse quiddam inesse senties, quod *Butem Deum* referre possit. Sed nos *Manetem*, ejusque Antesignanos novi *Xaca*, idest *Butta Tibetani* artifices, & propagatores, non conjecturis tantum, sed certis, uti augurari licet, demonstrationibus ostensuri sumus. Provinciam aggredimur, quam a nemine hæctenus susceptam vidimus. Multi sunt Viri gravissimi magna tum sapientiæ tum antiquitatis laude præstantes, qui de Persarum, Scytharum, Armenorum, Bulgarorum, Indorum, atque Sinenſium Manichæismo scripserint: Qui vero de Populis Tibetanis ea errorum peste infectis vel dedita opera pertractarint, vel conceptis verbis tutum aliquod ac stabile protulerint testimonium, aut nulli sunt, aut, quod ego ingenue fateor, me prorsus latent.

Verum enim vero, sicubi usquam prisca Manichæorum stirps succrescenti prole munita, altiusque evecta dominatum attollere, & majora subinde incrementa accipere visa est, id certe accidisse novimus in Tibeto, ubi horrenda bellua cubile sibi ab initio instruxit. Quanquam etenim ævo ipso Apostolico credamus *Xaca* seu novi *Butta* cultum fuisse primo in Tibetum illatum, quum tamen sequentis temporibus intercidisset, a Manete ejusque discipulis *Budda* & *Thoma* erectus denuo, auctus, & confirmatus est. Quod quum *Manes* præstitit, non externa, sed domestica mysteria jam dilapsa, & intermortua revocavit in lucem. Quæ enim a progenitore suo *Scythiano* homine *Scytha* acceperat, in Scythia demum, ubi semel instituta conciderant, postliminio restituit. Nullus ergo dubito, quin ita se res ista habeat, quemadmodum a me traditur. Sed dubia Tibi & incerta erit; mihi que affirmanti vix fidem sciveris adjungere tuam. Sat scio: atque ob hanc ego causam mea omnia argumenta Tibi proponere decrevi, ut tuis Ipse judi-

dicibus oculis magis quam alienis dictis accredere velis: Tene ergo, quid sit quod *Manichæismum* jam inde a primis Ecclesiae temporibus cum *Paganismo* in Tibeto conjunctum hodieque vigere ac dominari ostendat.

Tota fere Tibetanorum superstitio in ea continetur *Oratione Liturgica*, quam semel atque iterum *La-Crozius* publici juris fecit. Ab illa interpretanda Vir alioquin magnæ eruditionis, & qui multa de Christianismo Indorum, [licet mala persæpe fide, maleque sentiens de rebus nostris] scripserat, abstinuit. Unicum est Christiani moris indicium, quod sibi inter tot ac tam atra superstitionum prodigia interluxisse tradit. Hanc enim orationem Liturgicis fragmentis, quæ Tibetani ab antiquis Magnæ Tartariæ Christianis, sive a *Nestorianis* mutuati fuerint, refertam dicit. Sed si Tibetana monumenta cognita sibi fuissent, ad nostram, facile credo, accessisset sententiam. Sola non est Liturgica ista precatio, sed & universa propemodum, eaque ingens superstitionum farrago suppetit, quæ Christianismum in Tibeto a Manichæis corruptum, & fœdatum abunde commonstret. In hac nihilominus demonstratione instituenda *ordinem*, quem ante dicta *oratio* nobis offerebat, sequuti sumus. Modo autem, si forte summa rerum capita in seriem paullo clariorem disposita aveas, exordium a summa divinitate una mecum ducito.

Dei naturam Manichæi perinde ac Tibetani in luce quantumvis purissima, corporea tamen exstensa, ac partibili collocant. Aquam bonam ejusdem cum Deo substantiæ ab Illis agnitam, Isti aquam puram chrySTALLINAM vocant. Deum in Mundo *visibili* nihil agere, *προβολὰς* tantum & *emanationes* ex intima sui natura fluentes emitte-
re, soloque commiserationis sensu erga animas materiæ vinculis irretitas, afflictas, & corruptas affici volunt. Duas
boni & mali substantias, lucem, & tenebras, duoque sum-
ma,

ma, æterna, & inter se irrequieto motu pugnancia principia statuunt, quorum alterum extra se manans, sparsum, atque diffusum causa bonorum sit, alterum item malorum: omnia propterea necessitate ac fato fieri, regique constituunt.

Trinitatem Deorum utrique agnoscunt; quanquam diversis nominibus eam appellant. Triadem rursus pari licentia variam fingunt & multiformem. Quum enim Manes & *Christum Dei Filium*, & *Spiritum Paraclitum* seseipsum diceret, fieri non potuit quin secunda veluti *Trias* oriretur, in qua *Filii* & *Spiritus Sancti* locum Manes ipse binominis obtineret: Tertiam fortasse componebant *Seniores* tres. Addenda his est quarti ordinis *Trinitas* cognita ex *Anathematismis* Ecclesiæ Græcæ apud Coelerium. Nam uti quatuor *Pauli Callinicae discipulos in figuram quatuor Evangeliorum*, sic ceteros tres illius discipulos ἡ Τριάς nomine celebrare non dubitarunt. Ita & Tibetani varii ordinis *Trinitatem* faciunt. Prima est, quam hisce nominibus indicant: *Sanghie-con-cioà*, *Cio-con-cioà*, *Kedun-con-cioà*. In hac secundum nomen, quod CHRISTO FILIO respondet, designare credimus *Xacam*, tertium vero *Cenresi* spiritum illum Manichæorum viventem, & missum a Patre tanquam *primi hominis* adiutorem & sospitem. II. est *Giam-Fang*, *Cihana-Torcè*, & *Cenresi*. III. *Cering*, *Furing*, *Fusè*.

De *Trinitatis ὁμοουσιότητος consubstantialitate* idem pariter sentiunt. *Sum-cik-trubpa-jotè*, idest, *Tres unum in essentia* vulgatissimum est Tibetanorum effatum. Credunt Manichæi *Zaradem*, *Budam*, *Christum*, *Manetem*, & *Solem ὁμοουσίως* unius prorsus naturæ atque substantiæ: Credunt & Tibetani *Xacam*, *Cenresi*, *Supremum Lhamam*, *Solem*, & *Lunam* unum prorsus idemque esse. *Patrem* Illi in *summa* & *principali luce*: *Filium* ut *virtutem* in *Sole*,

le, ut sapientiam in Luna: Spiritum Sanctum in toto aëris ambitu collocabant: Isti Hopamè Deum immensæ & infinitæ lucis vocant: Giam-Jang Deum sapientiæ in Luna, Cihana-Torcè Deum summæ virtutis, ac regiæ potestatis in Sole: Cenresi tum in Sole collocant tum etiam ubique diffusum, & multiplicatum imaginantur. Xaca rursus Lunam uti propriam ipsius sedem tribuunt, adjiciuntque Solem, ceu alterum Numinis diversorium quod suis indice. monstret: Similes in hoc etiam Manichæis, qui Jesum in Luna, seu Navi minori, & Seniore tertium, ὁ ἐν τῷ μεγαλύτερῳ πλοίῳ, [juxta Græcum textum Tyrbonis apud Arche-laum,] Spiritumque viventem in Sole ad finem usque Mundi sedentem ponebant.

Ex his illud etiam colligimus quam apte ad Tibetanos accomodetur id, quod AUGUSTINUS de Manichæis dixerat; tantam scilicet Deorum turbam ad unum denique JESUM, si res attente considerentur, referri posse. Nam & Cenresi ab Hopamè manat sicuti JESUS & FILIUS DEI a Patre luminum: & quemadmodum DEI FILIUS & Xaca, sic Cenresi ad propagandam, salvandamque Tibetanam gentem Simii primum, deinde hominis, Regis, & Legislatoris personam induit. Idem cum Cenresi in Sole fessor Cihana-Torcè a dæmonis vexatione eripuit Xacam, sicuti eripuit primum hominem spiritus vivens: & iterum quemadmodum Xaca est Is, qui dat, & qui salutem recipit, ita primus homo Manichæorum CHRISTUS, partim JESUS Cælestis, & partim terrenus, atque patibilis, quâ Cælestis, interprete Beausobrio, dat salutem. qua terrenus atque patibilis salutem recipit. Unam scilicet eandemque personam pro munerum varietate in varias formas distrahunt, jocandoque multiplicant.

Ne a Cenresi discedamus, Is idem est Deus ille ac Dominus, quem Liturgica Tibetanorum oratio auctorem

distributionis in Religione, & summam creationis radicem a Manete similiter commemoratam, vocat, eumque tanquam *primam salutem in veris fidelibus* laudat, Hunc vero spectamus quatenus vel *invisibilis* est, vel *visibilis*. Uti *invisibilis* diversus non est ab *Hopamè* Deo *lucis ac splendoris infiniti* habitante in *Paradiso* Mundi pariter *invisibilis*: respondetque Supremo Deo Manichæorum, quem *Patrem luminum* appellabant *habitantem in Regno lucis inaccessibilis*. Uti *visibilis*, ἐνδεκάκεφαλος est: *undecim* nempe *Capita* variis imbuta coloribus gerit, quorum primum *rubrum* ab eodem Deo *Hopamè* accepit. Quo certe ænigmate aliud nihil indicare volunt Tibetani, quam *ωεβολω*, scissionem & emanationem quandam principalem supremæ lucis ejusdem naturæ atque substantiæ cum *Hopamè*. Isque satis apte respondet *splenditenenti Ponderatori*: ei nimirum, qui *tenet reliquias membrorum Dei*, habetque *sex vultus*, & *quinque splendores intelligentiis praditos*. Principium vero, sinum, & fontem *lucidissima* hujus emanationis, *Matrem vita* sic a Manete cognominatam interpretatur; damusque Beaufobrio, ut *animam Mundi universalem*, dum ita velit, exponat.

In hoc pariter Undenorum Numinum acervo una cum ipsomet *Supremo & ἀοείτω* Deo *Hopamè*, *Magni XII. Gubernatores*, Dii Magni, *Æones*, seu *secula XII. floribus convestita*, *canoribus plena*, & *in faciem Patris flores jactantia*: *quadriformis Pater magnitudinis* cum *Bramha* Indorum comparandus, *Pentanoeri splendores*, & *Rectores decem calorum* a Manete conficti significantur. Primum idemque summum Caput *Cenresi*, nostra quidem sententia, *Maximum Regnantium Sceptrigerum rutilantem facie*, *Patremque Maximum* repræsentat. In *secundo*, quod est atrum & *trioculum* Indico *Ysiri* sive *Isuren* simile, *Demiurgus*, & *Justus Judex* Manichæorum conspicitur. Plorat

Istorum *splenditenens* Dei membra capta , & inquinata : Plo-
rat & *Genesi* Tibetanorum legem Dei fractam , & conta-
minatam , hoc est divinam naturam in partes scissam , at-
que violatam .

Mundus ex Manetis opinione *intelligibilis*, erat *ater-
nus*: æternus quoque est Mundus *Hopamè* sive *lucis invisibilis*; & utrobique *beata secula*, *regna splendidissima*, *Deo-
rum agmina*, *Angelorum exercitus*, *Regnicola* omnes, quos
aliàs Tibetani *Hopamè discipulos*, *Lahas*, *Ciangciubios* vo-
cant, absque numero , nullisque finibus comprehensi exist-
tunt . *Innumerabiles* Mundos Tibetani , Manichæi *inde-
finitos*, referente Tyrbone , stătuebant . Mundi in Tibetano
systemate orbatī lege , idest luce , & naturæ divinæ diffu-
sione carentes , *spatia* referunt immensa , & vacua a Ma-
nete posita supra terram tenebrosam .

Paradisi nomine *Mundum* appellabat *Manes*, confi-
tum arboribus , quæ sunt *concupiscentiæ & corruptiones*:
Indeque est cur Mundus , qualis a Tibetanis describitur ,
speciem exhibeat Paradisi terrestris . Terram tenebrosam ,
Terras octo , Orbis terraquei figuram , & ipsius demum
Mundi systemata *ἑξάμυρα* apud utrosque comperies .
Principiorum natura , separatio lucidorum atomorum gra-
datim facta , ex qua partes elatiores , & nobiliores Mundi
superioris constitutæ sunt , commixtio bonæ & malæ sub-
stantiæ , fabricatio terrenorum corporum , elementorum
numerus , *Σταῶεθος Crucifixio* in firmamento malorum
Principum , inter quos locum tenent *Trhacen* Magni Dra-
cones & inimici sanctorum luminum , gemini sexus distin-
ctio , conjunctio maris & fœminæ , & carnalis generationis
ratio orta ex vi contraria malæ naturæ illigantis portio-
nem bonæ , origo brutorum , aliaque id genus plura , por-
tenta sunt & ipsa a Manichæis in Tibetum advecta . Id ,
in quo fortasse differunt , locus est , ubi tenebræ in Regnum

lucis furgere, & impetum facere tentant. Illi, ut *Beausobrius* censuit, *Austrum*, isti *Occasum* statuunt ad latera Orbis *Hopamè*.

Lahæ Tibetanorum opinione tanquam Dii habiti, utpote qui puræ diffusiones sint naturæ divinæ, eique consubstantiales, antequam in inferiorem Mundum a fato detrusi inficerentur veneno terræ tenebrofæ, lux erant nitidissima, mox in teterrimas tenebras versi, fuerunt corruptioni obnoxii. Sic erant *anima*, reliquiæ, & membra illa Dei, quæ materiæ laqueis capta, ac devorata a malis Principibus, juxta *Manetis* commenta, illigata tenebris, fœdata sunt & corrupta. Æqua proinde atque, uti apparet, eadem omnino *Psychologia* dogmata tradunt.

Duplicem in homine *animam* agnoscunt corpoream, lucidam illam & bonam, hanc tenebrofam & malam. Venit *spiritus* vivens, ut paullo ante commemorabam, ad primum hominem liberandum, venit *Ciabna-Torcè* ad liberandum *Sciakam*: descendit FILIUS DEI ad salvandas animas, atque ad eas *hauriendas*, tradendas *Luna*, purgandas *Sole*, & in columna gloriæ collocandas *Machinam* erexit admirabilem: descendit ob hanc causam & *Xaca* animos vocans ad *Lunam* & *Solem*: descendit & *Cenresi*: Tibique in *Righiel*, vel *Someru* monte par, ni fallimur, salutis *Organum*, parque animorum *haustrum* excitatum ostendunt.

Inducta ex fato duplicique cogente boni ac mali principio, sæva necessitate agendi, inanissimum libertatis ac meriti nomen in uno hominis statu effingitur: Nemini salus conceditur, nisi ei uni, qui *Continens*, & *Electus* vel Manichaicus, vel *Xacaita* fuerit: Gratia liberatoris collocatur in una agnitione propriæ originis, & veritatis, quæ sit per materialem afflatum, & insitionem corporeæ lucis: Tota scelerum & noxarum purgatio in abstersione, solutione, ac separatione partium substantiæ malæ ac tenebrofæ

fæ a partibus lucidæ constituitur : De *Metempsychosi* deum, de præmiis ac pœnis , de Beatorum damnatorumque locis eadem fere commenta in ambabus Scholis docentur .

Solem & Lunam ex solida ipsa Dei natura constructos, illum ex *igne bono* [, *chrySTALLINO* addunt Tibetani,] hanc ex *aqua* item *bona* [, *chrySTALLINA*,] religiose honorant : Budistæ præterea in hoc etiam Indorum imitatores solemne sacrificium ad Ignem instituunt : In *panis* & *calicis* sacrificio Manichæos æmulari videntur Lhamæ, qui *Thurmâ*, atque *hordeum* & *cervisam* in calice offerunt : paremque cum ipsis peccatorum confessionem, pœnitentiæ ritum, & manuum impositionem observant . Eam denique *Crucis* imaginem Japonicæ similem colunt, quæ *Jesum patibilem* Manichæorum ex omni ligno suspensum repræsentare aptissime possit .

De Baptismo Xacaitarum, nihil usquam a me dictum est, quòd nullum Ejus vestigium in Tibetanis monumentis contueri mihi licuerit ; nisi forte Manichaici Baptismi indicium esse velis ritum illum Tibetanorum, quo capita puerorum perfuso *butyro* illiniunt : præsertim quum unctiones hæ butyracæ tanquam sacre ac religiosæ apud ipsos frequentissime usurpentur . Nam & *Manichæos* cum *oleo* baptizasse, [quicquid *Beausobrius* more suo crepet,] testis est S. TURIBIUS in ep. ad *Idac.* & *Cepon.* Idemque ex *Actis* S. THOMAE apocryphis, & fabulosissimis, sed a Manichæorum secta in summæ auctoritatis culmen evectis, differte tradunt *Fabricius*, *Tillemontius*, aliique Viri doctissimi . Quum autem acta ista, *Beausobrio* ipso iudice, scripta essent Syriacis litteris, & vox *Syriaca*, qua *oleum* dicitur, *adipem* æque, *pinguedinem*, *unguentum*, atque adeo *butyrum* etiam designet, fieri profecto potuit, ut hanc ipsam quoque unguentariæ initiationis cæremoniam a

Ma-

Manichæis Institutoribus didicerint Tibetani . Quod quidem tanto verisimilius nobis videri debet , quanto verissimum est , quod Testis *αὐτοῦ* D. AUGUSTINUS de illis Manichæis affirmat: *Baptismum in aqua*, [etiamsi eorum aliqui pro eo, quo ferebantur, animi impetu aut traderent aliquando, aut acciperent,] *nihil cuiquam perhibent afferre salutis: nec quemquam eorum, quos decipiunt, baptizandum putant.*

Magiam, divinationem, & artem evocandi dæmonas, qualem *Budda* & *Manes* docuit, non exercent modo, sed & in academiis publice tradunt: Magique dalmaticis induti, in solempni sacrificii pompa incedunt, suoque & ipsi ministerio funguntur.

Gemina lege *secreta*, & *populari* ad exemplum Manichæorum utuntur. Carnes ex *indulgentia* comedunt: cetera ab animantibus occidendis omnino cavendum esse jubent, ne interfectores gravissimi criminis labe polluantur, & publicæ infamiæ notam subire cogantur. A vino omnes, a *cervisia* vero, *nisi forte fuerit immolata*, Ascetæ viri perinde ac foeminæ religiosæ abstinent.

Præcepta vivendi Laicis, & Tironibus in primis *Xaica* disciplinæ, eodem quasi ordine, quo a *Fausto* commendantur, proposita sunt: Quin & totum illud Manichææ pietatis arcanum in sigillo *manus, oris, & sinus* repositum, ad legem, & mores Tibetanorum accomodatam est. Regula *Electorum* ex *Epistola Manetis* præscripta, & a *Mattariis* retenta eadem ipsa esse videtur, quæ in Tibetanensium Religiosorum cœnobiis hodieque viget. Tam vero multis, ac tam rigidis, arduisque mandatis contexta est, ut soli demum perfecti, & qui in contemplationis studio ætatem suam omnem traduxerint, ad eam observandam censeantur idonei. Atque huc ego vellem animum intendisset *LaCrozius*: sic enim non ex Ægyptiis Monachis *Magni Abbat*

batis

batis Antonii sectatoribus, sed ex *Manetis* discipulis initia fordidi illius *Monachismi* in Indias, aliasve finitimas regiones inveciti, multo verius, atque etiam facilius duxisset.

Nihil opus est in reliquis ritibus, institutis, ac moribus comparandis diutius immorari. Ordo ipse Hierarchicus, qualem AUGUSTINUS, aliique Patres ad imitationem CHRISTI a Manete simulatum, institutumque commemorant, unius propemodum formæ a Lhamis Tibetanis adoptatus est.

Apud Persas, Arabas, Malabares, aliasque Orientis Nationes vulgatum est nomen *Mani*, unde *Manes* apud Græcos Latinosque emerfit. At in Tibeto non modo frequentius quam alibi, & solemne est, sed etiam sacrum, proprieque divinum; idemque sonat, quod *v̄v̄ rationem, sapientiam, spiritum purum, lumen sincerum, & verbum Dei*. In *Mani* Dii Tibetani vident omnia, eumque tanquam ex eadem Dei substantia, & chrySTALLINÆ aquæ luce compositum in summo capitis vertice gerunt. *Cenrest* Numen, Illiusque *Hendecacephalon* simulacrum vocatur etiam *Mani*, & cum addita terminatione propria masculini generis *Mani-pò*; quem alii corrupte *Menipa*, & *Manippa* dicere solent.

Verum non unum est vocabulum *Mani*, quo utimur ad demonstranda portenta *Manetis* in Tibeti sinum ingesta: alia sunt argumenta graviora, quæ rem evincant.

Canonem Regum Tibetanorum edidimus, ex quo auctores & tempora tum institutæ tum redintegratæ superstitionis cum *Scythiano*, & *Manete*, cumque eorum ætate accuratius, quo fieri potuit, conferuntur. Annalium Lhasensium fragmenta a PP. Capuccinis integra fide collecta inter propagatores *Xacaica* legis tanquam omnium Principem numerant *Samtan-Poutrà*. Is autem floruit in ea Tibeti parte, quæ *Scythiæ* finibus continetur; Idemque ex corrupta

rupta voce *Samtan*, apud Interpretem Archelai, *Scythiani* nomen obtinere potuit; nisi credere malis eundem quidem esse hominem, sed a Tibetanis eo nomine insignitum, quod *secta* characterem aptius exprimeret. Ut enim diximus *Samtan* contemplationem, sive contemplatorem significat. In *Mani* enim, idest in *ratione*, & *sapientia*, in ipso DEI FILIO divinam essentiam, & quicquid in rerum tum *visibilium*, tum *invisibilium* natura exstat, intimius conspici, & comprehendi somniant. Nam & Valentiniani, a quibus non exigua errorum copia in Manetis Theologiam defluxit, simile quiddam de FILIO DEI Æonas alios, haud aliter quam *Hopamè Ciangciubios*, & *discipulos* suos, instruente, docebant. Ætas deinde hujus hominis Scythæ apprime conjungitur cum *tempore Apostolorum*, quo vixit, teste Archelao, *secta* Manichaicæ *Auctor* & *Princeps Scythianus*.

Quibus difficultatibus obnoxia sit opinio nostra, quæ Scythianum coævum Apostolorum eundem fecit cum *Samtan-pout-rhà* Tibetano, satis intelligimus; sed eas ita expedire conati sumus, ut ~~quæ~~ in hoc historico nodo hætenus videbantur obscura majorem lucem accipiant; sicque illustrata, idonea esse valeant ad vindicandam fidem, ac testimonium S. Archelai, aliorumque Ecclesiæ PP. a Beaufobrio tanto cum impetu excussum & exagitatum. Quod si conjecturas in subsidium vocamus, nihil, ita credo, mirabere, qui scias causam nos agere contra Calvinianum hominem puras putas conjecturas, easque plerumque inanes, & commentitias ubique ferentem.

Regnante in Tibeto *Tri-srong-theu-tchen* Rege XXX., Xacæ cultus perierat. De eo restituendo cogitatum est, quemadmodum Tabulæ nostræ Chronologicæ in citato *Canone* ferunt, per illud temporis intervallum, quod est ab an. 250. ad an. circiter 260. Ad id operis arcessitur ex Indostan. *Potì-fatò*, quod nomen La-Crozius *Buddam Dominum*

num interpretatur; quanquam cognomentum *Satì* seu *Satò* litteris Tibetanis expressum *Schuta* quam apte reddi, & exponi possit: quasi *Scytha*, sive *Scythiani*, vel uti legitur in antiquis quibusdam Archelai exemplaribus a *Zaccagno* laudatis, *Scutiani* hæreditarium nomen a Scythiano Manichaicæ sectæ Principe obtinisset. Atque iter hoc *primum* iter est ex *duobus*, quæ *Poti-fato* in Tibetum instituit. Alterum propius accedit ad An. 260. Christi.

In hoc *secundo* itinere *Poti-fato* e finitimo Regno *Nekpal*, (quod licet ultra Gangem situm sit, ad *Indostan* refert Indigenarum chorographia,) XII. *Penditas*, *Doctores* nimirum, & VII. alios summæ perfectionis *Ascetas* in Tibetum duxit; ibique primum Monachorum *Xacaitarum* Ordinem instituit: qui sane idem prorsus erat ac Institutum *Buddisticum Nekkallensium*. In *Nekpal* enim priscis temporibus *Butta* Religio colebatur; nec nisi sero, annis circiter ante tercentis istius Regni incolæ *Brammhanicam* adoptarunt. Tanta insuper cura, tantoque molimine *Buddistica* superstitioni instaurandæ atque amplificandæ incubuit *Poti-fato*, ut unicus prope ac singularis illius Auctor habeatur. Totum id quod de *Potì*, seu *Bodì* narravimus, proprium est *Buddæ discipuli Manetis*, quem etiam bis in *Indiam* & *Scythiam* ad Magistri doctrinam propagandam migrasse liquet. XII. *Pendite* iidem sunt ac XII. *Doctores ad instar numeri Apostolici*, ut ait S. AUGUSTINUS; a *Manete* sub uno *Principe*, qui *tertiusdecimus* est, ordinati: VII. *Religiosi*, perfectique *Ascetæ* respondent VII. *Electis* ab eodem *Manete* destinatis ad æmulandum fortasse *septenarium* numerum *Diaconorum*, qui *SPIRITU SANCTO* afflante in *Act. Apostolorum* ex universa discipulorum Christi multitudine selecti leguntur. *Manes enim & CHRISTUS, & SPIRITUS SANCTUS* haberi peræque voluit. Res denique gestæ a *Potì*, & *Budda* in eadem ipsa tempora exacte concurrunt. Quibus vix

quicquam clarius desideres ad *Buddam* Manichæum tanquam *Xacaica* legis restitutorem agnoscendum.

Dubito ego tamen ne Tibetani *Buddam* discipulum cum Magistro *Manete* confuderint: quod quidem duplici ex causa accidere potuit. Primo enim *Manes*, teste Theodoro, *Scythianus*, & ipse appellabatur 𑆑𑆑𑆑 *Schato* Tibetica dialecto, aliena vero pronuntiatione *Schyto*, quæ *Budde*, uti ante observatum est, cognomentum erat. Secundo ob conjunctionem itineris *Budde* & *Manetis* in Scythiam. *Buddam* enim sequutus est *Manes*, simulque in Scythia, & in India contermina Tibeto fuerunt. Qui dein varia sibi nomina aggerere consueverat, ut fucum faceret simplicibus, hoc etiam ipsum, *Poti-schato* videlicet, sive *Poti-schyto*, quod cum divinitatis index, tum & Magistro, & discipulo suo *Budde* commune erat, sibi arrogare facillime voluit.

Sed *Beausobrium*, qui, summa Patrum nostrorum auctoritate neglecta, tam animose contendit præter unum *Manetem*, alium neminem esse in historia Manichæorum, qui *Scythianus* audierit; eique nomen hoc ex itinere *Scythico* obtigisse affirmat, patienter quis ferat? Ego equidem *Manetem*, antequam in Scythiam fugeret, *Scythiani* nomen gessisse reor ex ea arcani disciplina, quæ nata & instituta sit in officina *metempsychositarum*. Ut enim Majores suos, qui visi sunt unius corporis formam dimisisse, sub alia redire putant, sic & eorum nomina ad hujusmodi revolutionem indicandam in posteris excitare affectant. Instituti hujus exemplum & vetus & solemne est in *Lhamis*, qui a Tibetanis appellantur *Renati*. Cetera *Manetem* in Indiam, Scythiam, & Sinam, qualiscunque ea intelligatur, concessisse, testatissima res est apud Arabes, Persas, aliosque Orientales Scriptores; nec *Beausobrius* ipse dubitat, quin annos plures moram in iis Regionibus traxerit. Accedit quod

vocabulum *Potì* apud Indos , uti *Ciok* Tibetanum *librum* etiam significat , quo sensu *Potì-Schytò Liber Scythiani* si-
ve *Manetis* , pro ipsius persona , quemadmodum sæpe fieri
in hac nostra disquisitione docemus , videretur acceptus .

Sedem principalem in Tibeto fixisse *Manetem* mul-
tis ac perspicuis argumentis , uti confidimus , a nobis de-
monstratum est . Per hæc enim tempora *Buddæ* superstitione
inter has gentes celebris fieri cœpit : nomen *Mani* tanquam
divinum quoddam & auspicatissimum sidus in eo Cælo illu-
xit : *Mani* ubique insonare , perque omnium ora volita-
re , pingi , insculpi , ac sancte denique in Templis , in vi-
cis , in compitis extolli , & invocari auditum est . Id etiam
evincit insignis Oratio *Hom-Mani-Peme-Hum* pro Fidei
Tibetanæ tessera a *Lhamis* Sacerdotibus tradita , & ab uni-
versa Buttantium turba horis pene singulis recitata . Ma-
gica , quæ in hac precatatione continentur arcana ex Mane-
tica *Ἐπισημείωσις* educta , singulari in eam edito commenta-
riolo declaravimus . Habent Indi , Sini , Japonii formulas
precandi similes ; at nulla est , in qua Deus *Mani* invoce-
tur , quemadmodum fit in Tibetana . Quod certe Indicium
est præclarissimum summi principatus , quem in Tibeto ab
initio obtinuit impietas *Manetis* .

Inde fit , cur *Lhasà* ab Indis , a Sinensibus , & abs
Tartaris ad fines usque Moschorum spectetur tanquam Bud-
disticæ religionis centrum : & Lhama Supremus unus sit ,
quem Summi Pontificis titulo tam multæ , ac longinquæ
nationes salutant , eumque uti Numen quoddam ac Deum
ipsum honorant . Erant in *Manete* munera duo , quorum
altero , id est *Mani* , Christum Dei Filium *lucem purissi-
mam , rationem , sapientiam , & verbum* ; altero *Missum*
& *Apostolum Jesu Christi* exprimebat . Utrumque reten-
tum est in duobus *Magnis Lhamis* , illud in primo ac Su-
premo Lhassensi , & idcirco *Pout-alah* , *Butta Deus* , Istius

fedes vocatur; hoc vero in *secundo*, qui *Szigatzensis* est, & appellatur *Pancin-Rimboce Missus* ἔσ' Ἀπόστολῆς *Magnus*.

Templa tandem jam inde a vetustissimis temporibus *Maneti* ab Oiguris erecta commemorat Cl. *De-Guignes* in Historia Gentis Hunnorum.

Nec temere me observasse opinor, quòd quum *Fò, Butta, & Xaca* cultus ante Manetem obscurus admodum, ac fere obliterated apud Sinenses, aliosque Populos videtur, post Manetem ita reffloruit, ut eo uno auctore institutum & conditum existimare quis possit. Ac si Tibetani sec. Ecclesiæ I. vertente *Xaca* mysteria a Sinis mutuati traduntur, Sini vicissim a Tibetanis eadem ipsa majori cum fœnore sibi reddita acceperunt. Ille nanque *Impostor* maximus, qui ea ad summum aucta in Sinas tulit an. circiter 310., a morte Manetis 32., [sicuti in *Can. Reg. Tibet.* ex *Deguigneso* tradimus,] e proximis finibus Casimirorum, qui contermini sunt Tibetanis, discessit. Quæ omnia eo demum confluent, ut ~~Manetem~~ ostendant nidum erroribus suis in *Tibeto* tanquam in proprio domicilio fixisse.

Non deerunt profecto, qui me credant nova quædam de Manetis historia commentari. Plura enim sunt, in quibus a recepta majorum sententia recedere videar. *Mesopotamiam*, quò *Manes* e carceribus Regis Persarum clam evadens aufugit, e *Syria* in *Scythiam*, & *Cathajam* ad Montes Casios transtuli. *Caschar*, in qua *S. Archelaus* cum *Manete* disputavit, non *Carras* urbem celebrem in Mesopotamia Syriæ, sed *Caskar* hodieque Tibetanis finitimam statuo: cetera denique loca, quæ a *S. Archelao* Episcopo in itinere Manetis commemorantur sic detego, ut eorum vestigia in his magis Regionibus, quam in illis me deprehendisse putarim.

Lexica Geographica si spectes, una erit *Mesopotamia*

mia Syria, quam cognitam habeas, sed si *Strabonem* a me laudatum audies, *Μεσσηποτάμια* alteram, quam nos designamus priori similem, ignorare non poteris. Eam rursus, quam *Ebraei*, & *Syri* אֲרָם *Aram* dicunt, *Aramæam* videlicet, unicam omnino & singularem definies, nisi *Persas* apud *Plinium* auscultes. Hi enim *Sacas finitimos*, *Aramæos* appellant. *Persis* accedunt *Tibetani*, qui *Regionem Septentrionalem* ubi facer fluvius *Ganges* scaturit, eadem voce *Scham*, qua *Tartari Syriam*, designant. Ex communibus hisce vocabulis *Aram*, *Mesopotamia*, & *Caschar*, quæ in *Actis* ab *Archelao Syriace* scriptis reperiiebantur, occasionem accepisse existimo *Hegemonium*, vel alium quemvis *Græcum Archelai* interpretem, ut, quæ in *Caschar Scythiæ* ad *Imaum* instituta fuerat disputatio, eam in *Caschar* sive *Carris* unius sibi cognitæ *Mesopotamiæ Syriæ* collocarit. Sententiam hanc quantis maxime possum rationum momentis stabilire conitor. Quæ si a me recens excogitata dixeris, nihil pugnabo; dummodo ea & cogitata, & comparata intelligas ad antiquissimum illud *Archelai* monumentum vindicandum, quod omni auro carius haberi debet. *Beausobrius* ipse, quis crederet? diserte professus est, se tanquam germanam *S. hujus Episcopi disputationem* cum *Manete* accepturum, statim ac in *Caschar* Urbe *Scythiæ* & *Turkistanæ* proxima rite constituitur. Quisquis enim in *Carris Mesopotamiæ Syriæ* eam collocare velit, tanta difficultatum mole se premi sentiet, quantam vix superari posse confidat. Id quum vidisset *Cl. Assemanius*, in iti certaminis locum ad *Vasettam* in *Territorio* *Babyloniæ* retraxit.

Sed quoniam systematis nostri ratio ab epocha actorum *Manetis*, & *Archelai* præcipue pendet, de ea paucis dicam, quid sentiam. De anno veri natalis *Manetis* nihil certi sciri posse existimo. Ætatem, quam ad mediatum

Imposturarum arcanum absolvendum aptiorem nosset simulasse: Acta JESU finxisse, aut jam ficta auxisse fabulis, quæ in Evangelii formam, quod *Thomæ* dicitur, aut *Liber infantie Salvatoris* inscribitur, collectæ sunt: Illudque Evangelium esse, quod a Manetis discipulo conditum refert S. CYRILLUS Hierfol. Catech. VI., quove *Manicheos uti solitos*, observat vir in omni eruditionis genere admirabilis *Jo: Lamius* C. XI. *De Erud. Apost.*, ex *Gelasio* Pontif., *Timotheo* Presbytero Cp., *Petro Siculo*, & *Leontio de Sectis*, addens *Timothei libellum de iis, qui ad Ecclesiam accedunt*, adfervari MS. Florentiæ in Bibliotheca Laurentiana; ne putet *Beaufobrius* Timothei auctoritatem ruere, si forte fortuna Illius testimonium in uno *Cotelerii* Codice desideretur: Periodos tandem annorum vitæ suæ sic *Manetem* disposuisse, ut totidem periodis vitæ CHRISTI, qualis in *Pseudo-Evang.* describitur ad annum usque *trigesimum*, responderent: Eoque artificio, ac simulatione studuisse impium præstigiatorem similem apparere CHRISTO.

In hunc modum *Corlicius* puer septennis JESUM item puerum septennem imaginum fictorem, animantemque naturam refert: *Mani* duodennis JESUM imitatur in ea ætate, qua *sapientiam* se esse, *sermonem*, puramque *rationem* disputando ostendit: Anno vero trigesimo CHRISTUM in se repræsentare voluit, super quem SPIRITUS SANCTUS dum baptizaretur a Johanne descendit: Et quemadmodum CHRISTUS post hunc diem discipulos elegit, & Evangelicam legem prædicare cœpit, sic ille, postquam SPIRITUM SANCTUM sibi adunatum persuaserat suis, Legislatoris munus obire suscepit. Cave Tu tamen ne credas ex his, quæ mox diximus *Manetem* agnovisse baptisma CHRISTI in Jordane. Nec agnovit, [quemadmodum fieri perinde novimus in cit. *Pseudo-Evang.*,] nec agnosci oportere in Ecclesia tanquam institutum ad remissionem peccatorum.

contendit disputans contra *Archelaum*, ne si id credatur, inquit, CHRISTUM cogamur facere peccatorem.

Una est epocha anni 240. qua cum *Chronica Edefs.* conjungunt natalem *Manetis*. Verum & hanc ipsam suspicor $\chi\tau\iota$ $\delta\epsilon\lambda\epsilon\alpha\iota$ accipi oportere, adeo ut annum exhibeat non *veri*, sed *apparentis natalis*, quo scilicet Famosus deceptor sub nomine *Manetis* tum primum apparuit.

Restat annus emortalis, confluens cum an. Chr. 277. imperante Probo, quem annum sibi fatalem unice dolere, non autem simulare potuit *Manes* jussu *Varanis* II. Persarum Regis corio adhuc vivens exutus. Qui enim semel sub Sapore corruptis custodiis fugerat, pristini sceleris reus, & a Præsilibus Provinciarum, necdum revocata Regis sententia in fugitivum lata, comprehensus, meritas demum poenas luit.

Unus aut alter Persarum Scriptor, qui sub *Hormizda*, vita functo Illius Parente *Sapore*, Manetem in Persiam rediisse tradit, nullam meretur fidem. Quis enim sibi suadeat tanta cum amoris, & benevolentiae significatione, quantam obscuri illi ac novitii historiarum conditores referunt, *Hormizdam* statim complexum esse reum caedis, quam fratri suo intulerat, hominem veneficum, extorrem, & paternae indignationi eousque obnoxium: seseque mox nulla interjecta mora Manetis doctrinae, a vita Religione neglecta, devovisse: ad illius vitam ab hostium, quos *Beaufobrius* *Judaos*, *Paganos*, *Christianos*, & *Magos* interpretatur, furore tuendam castrum in *deserto* aedificari jussisse, quasi nullus esset locus in universa Persarum ditone, nisi remota haec solitudo, in qua tanti Viri salutis & incolumitati Regia potestas satis consulere, ac providere posset: haec omnia accidisse intra anni spatium: Castrum ad Manetis praesidium erectum tantae celebritatis fuisse, ut ex eo arces, & castra omnia nomen *Deskareh* acceperint, quod est si *Beauf-*
so-

sobrium audias, *Eremus*? Quis credat hominibus tam varia, ac discrepantia narrantibus? Alii de Behram, seu *Varane* Hormisdæ F. scribunt, eum *fuisse ex primis, qui* [serio] *Manetis dictis fidem adhibuit*; alii *simulate*, ut eum ex *Arce* educeret, & in laqueos ad necem instructos attraheret, quasi quod Rex non posset vi & imperio, tentare cogeretur insidiis: Alii *Saporem*, non *Behram*, qualiscunque dicatur sive I. sive II., eum fuisse tradunt, *qui primo ad Manetis Religionem accesserit*: Alii Manetem sine discipulis in novo illo Hormisdæ castro unius defensionis causa custoditum memorant, alii una cum discipulis: Horum turbam frequentiori in dies numero auctam, & ubique licenter palantem *Magos* inprimis, ac ceteros omnes, qui exterminium Manichaicæ sectæ meditabantur, si fidem una cum *Beausobrio* iisdem Persicis Testibus adhibeamus, patienter tulisse, interea dum unum Manetem in eo Regio asylo delitescentem ad cædem designarent: Alii Manetem, ajunt, a *Sapore* occisum, alii a *Behram*: Hi *Varanem* dicunt *jussisse Magorum antistitibus, ut cum Manete disputarent*, sed tacent an hæc disputatio causa fuerit mortis eidem inflictæ: Illi arbitrato suo innuunt, *sapientes in secta Zoroastræa congregatos*, disputationem cum Manete instituisse, eumque *falsi convictum, supplicio fuisse affectum*. Mitto, quæ de Illius vario supplicii genere dissona commentantur.

Non est tamen prætereundum *patibulum Crucis*, cui *Manetem* affixum tradit *Condemir* apud *Hydium*: Rex *Behram* in porta *Urbis* crucifixit. Eo testimonio mirifice latus exultare quodammodo visus est *Beausobrius*, & summæ *Manetis* gloriæ tribuit, quôd Illi fors beata *Passionis*, & mortis *CHRISTI* obtigerit: *Si cela est, il y a de l'apparence, qu'on le condanna au supplice de Notre Sauveur, parce qu'il admettoit la Prophetie de J. CHRIST, & qu'il pretendoit être un Apôtre, un envoyé de sa part, pour réformer également*
 & le

& le *Christianisme* & le *Magisme*. At vero aut impius veterator, aut Manichæarum rerum jejuna plane & infans sit oportet, qui non videat, *Condemirum* ista scripsisse deceptum opinione de hoc mortis genere post *Manetis* factum ab ipsius discipulis in rude & ignarum vulgus ex arte didita, ut eum etiam morientem similem facerent immo & eundem cum CHRISTO fuisse, ubi sic ferret necessitas, & opportunitas persuaderent? Magistri nimirum *simulationes*, de quibus paullo ante dicebam, egregii discipuli imitari perpetuo studuerunt.

Hiscæ tam male fidis testibus totus *Beausobrius* hæret, & rejecta ARCHELAI, CYRILLI Hierosol., EPIPHANII, aliorumque vetustissimorum Patrum traditione, confidentissime scribit, Hegemonium, aut alios qualescunque artifices solemnem *Imposturam* vertisse disputationem a Manete cum *Magis* habitam in eam, quæ cum *Orthodoxo Episcopo* ARCHELAO instituta fingitur. Contra, probi quique & ingenui rerum æstimatores accidisse contendunt. Nam publica illa concertatio inter Magos, & Manetem inita feris temporibus, & ex incerta eademque recenti hominum fama obscure cognita, non potuit originem præbere Illi, quæ a primæ vetustatis seculis Viris in Ecclesia clarissimis perspectissima erat, nisi omnis rerum ordo ac natura periisse dicatur.

Multo certe æquius est arbitrari ea, quæ Persæ Scriptores de varia fortuna *Manetica* doctrinæ apud Persarum Reges litteris commendarunt, originem ducere ab eventibus in Tibeto natis. *Saporem* ajunt accessisse ad Religionem Manetis: Tibetani hoc narrant de suo Ipsorum Rege XXX., ut latius scribimus in *Canone Regum*: *Hermisda* Filius, qui vixit teste *Pagio* an. I. & dies 10., vel juxta Orientales Chronographos an. I. & m. 10., mirifice favit *Maneti*: Tibetani Regem XXXI., qui vixit an. I & mens. 7., *Manetis* nomine insignitum memorant; quod quum nemini Regum

Tibetanorum tributum præterquam uni huic *Mani-tzhen-pò*, satis ostendit quantum Illius Religioni addictus fuerit. *Behram* seu *Varanem* I. Filium *Saporis*, & Fratrem *Hormisdæ* vocat *Mahomet Ben-Isaac* apud *Hottingerum*, eundemque *Condemir* principem facit sectatorum *Manetis*: *Muti-tzhen-pò* Rex in cit. *Can. Tibet.* xxxii. Filius natu minor *Trifrong*, & Frater *Mani-tzhen-pò* eandem ipsam *Manetis*, id est *Buddæ* Religionem amplectitur. Rursum *Behram*, si ve *Varanes* simulat primo, deinde palam & acriter infectatur tum doctrinam, tum gregem universum discipulorum *Manetis*: Hoc idem præstat *Tarmà* Rex xxxiii. *Tibeti*. Ex hac tanta rerum cognatione suspicor ego vehementer, seros *Perfarum* Historicos, quum hæc de *Manete* vulgata accepissent, nec tamen certo scirent ubinam gentium accidissent, satius duxisse ea referre inter res a *Manete* in *Persia* gestas. Quid enim in *India*, in *Turkistania*, in *Cathaja* egisset sese illi ignorare luculenter ostendunt.

Sic etiam ex sparsis rumoribus de illustri quadam, ac memorabili *disputatione*, quam *Manes* cum inimicis instituit, tanquam boni conjectores, atque divini non aliud pugnae genus de Religione in Regno *Perfarum* sub *Sapore* & *Varane* Regibus haberi potuisse existimarunt, quam quod & temporibus, & Regioni accomodatum esset. Soli autem *Magi*, quibus cum certarit *Manes*, in mentem eis venire potuerunt: quum sola esset *Magorum* Religio, quæ in Imperio *Persico* per ea tempora dominaretur. Quamobrem ignorata vera illa, & germana *disputatione* *Manetis* cum *Archelao*, hanc unam cum *Magis* initam, cunctisque genuini eventus characteribus destitutam, finxerunt.

Non *Hegemonius* igitur, non alius quilibet ex antiquissimis Ecclesiæ Scriptoribus ansam fingendi acta disputationis *Archelai* cum *Manete* a *Magorum* *Persicorum* certamine arripuerunt; sed contra, *Persæ* potius obscuri ac recen-

centioris ævi auctores occasionem somniandi pugnam *Magorum* cum eodem Manete, ab ipsa germana disputatione Archelai sumserunt. Quæ quidem quanto probabilius a nobis cogitata sint; non Beaufobrii adoratores, sed Viri prudentes, & boni dijudicabunt.

Cum itinere & prædicatione Manetis in India ac Scythia egregie conciliantur anni disputationis ab Archelao institutæ in Urbe *Caschar*, si, quemadmodum opus est, duplex epocha constituatur: una, qua *habita*; altera, qua *scripta* est disputatio. Illam figimus inter annos 261. & 263. ante hæresim Pauli Samosatani damnatam primum in Antiocheno Concilio: Hanc vero in an. aut 277. aut 278., qui sequutus est occisionem Manetis. Secundam disputationem in Vico *Diodori* habitam diu post *Cascharensem* producimus in an. circiter 276. Atque hanc eandem concertationem, quæ tam proxima fuit supplicio Manetis e vita erepti mense Martio anni sequentis 277., credibile sit materiem præbuisse Persis recentioribus, ut sub *Varane* scriberent Manetem in Persia cum Magis de religione certasse. Sic autem est ordo temporum in hac nostra disquisitione dispositus.

An. Chr. 228. nascitur *Manes*. Sed hæc ipsa epocha ficta creditur, & pluribus ante annis celeberrimum simulationum omnium auctorem in lucem editum suspicamur.

An. 234. fictæ æt. 7. *Corbicius* audit.

An. 240. fictæ æt. 12. imponit sibi nomen *Mani*.

An. 260. fictæ æt. 32. e Persia fugit in Scythiam, in Indias, & Sinam.

An. circiter 263. fictæ æt. 35. disputat in Urbe *Caschar* cum Archelao Episc., indeque victus, & pudefactus aufugit.

An. 276. Postquam *Manes* diu in Oriente ac Septentrione pervagatus fuerat ad errores suos Ethnicorum super-

stitutionibus inferendos, apparuit in Vico Diodori *longe ab Urbe* Caschar turbas in ea plebe Christiana commovens. Monitus per epistolas a loci Presbytero Archelaus eo proficiscitur, & Manetem *secundo* profligat.

An. 277. Manes ultimo supplicio afficitur a Rege Perfarum Varane II. S. Archelaus aut eodem, aut an. sequenti acta Cascharensis disputationis ex monumentis apud Marcellum asservatis conscripsit.

Hucusque profecuti sumus Manetem in Indiis ac Scythia oberrantem: hominemque vidimus in *Tibeto* praesertim ad infanda mysteria venditanda Scholam, & arcem veluti principem erexisse. Nunc vero ὡς περ οἱ ἐν Αἰγίνῃ νύκτωρ φειδόντες ὄψε' ὁ δὲ, & ἡμεῖς ἐπὶ τὰ πρᾶγματ' αἰδωμένοι αὐτῇ τῇ ἀληθείᾳ ἔγω πῶς ἐληλυθέναι ὀψαίπερον ἔ δέοντος *quem admodum ii, qui in Aegina, ut ait Socr. apud Platonem in Cratyl., noctu circumvagantur, iter sero peragunt, ita ἔ nos ad res ipsas serius, quam decebat, nos pervenisse videbimur.* At pervenimus tandem, & ni fallor, id quod erat propositum, demonstravimus: Secundum scilicet & novum illum *Xacam, sive Buddam* in Tibetum primo Ecclesiae seculo illatum, multoque illustrius praedicatum, auctum, & confirmatum *tertio*, ipsissimum CHRISTUM esse in officina Gnosticorum elaboratum, & in *Scythiani, Manetis*, ejusque discipuli *Budde, sive Ada, aut Adamanti* persona egregie fictum, ac simulatum: Indeque ortum ostendimus nomen Regionis *Ti-bout*, gentis *Boutan*, ac literarum *Tibet*, de quibus dicere ab initio proposueram.

Quod *Xaca* seu *Budda* CHRISTI JESU Personam, qualem Gnostici, Valentiniani, Basilidiani, Manichæi sacrilege deformarunt, exhibere vellet, eadem ipsa Tibetanorum monumenta a Patribus Capuccinis nobis tradita, & a me diligenter investigata, satis perspicue declarabant. Rei tamen novitate deterritus, timide admodum, ac lente meam
hanc

hanc opinionem sub ipsa disquisitionis exordia aperire suscepi. Animos mihi addebat iudicium sane quidem gravissimum Eminentissimorum Cardinalium SPINELLII, ac TAMBORINII, de quibus quam præclare ego sentiam, quanquam restatum habeam in Præf. P. II. Alphabeti, nullis tamen verbis satis a me explicari posse intelligo. Accedebat auctoritas longe spectatissima Viri immortalis omnique sapientiæ, & virtutum laude clarissimi NICOLAI ANTONELLII, tum etiam quum necdum esset e Secretis Sac Congr. de P. F., ad meritos Vaticanæ Purpuræ honores nunc evectus. Quodque rem semel cœptam probatam haberet eximium illud Romanæ Aulæ Præsulum decus, & splendor, quem cum boni omnes, tum ego in primis propter singularem integritatem, vitæ, & solidioris doctrinæ excellentiam certatim colere, & admirari soleo, MARIUS MAREFUSCHIUS in ANTONELLII locum susceptus, omne mihi ad audendum incitamentum, stimulumque præbebat. Sed ut Tantorum Patrum desiderio fidentius, & cumulatus satisfacere possem, similis sententiæ Auctorem, qui mihi prævixisset, avebam; sin minus, quærebam ὁμόψυχον. Arrisit fortuna. Par Virorum nobilissimum *Nicolaus Georgius* Civis Florentinus Φιλέλλην mihi que præcipue ob insignem animi probitatem, multamque divinarum humanarumque rerum cognitionem merito commemorandus, & *Constantinus Ruggerius* Typographicæ rei in S. C. D. P. F. Curator, & Restitutor, ingenui moris homo, & exquisitæ eruditionis præstantia maxime clarus, pro singulari, qua me complecti solent benevolentia, duces in *De-guignesis* indicarunt. Nam alter Σωόψυχον *Dissertationis* a V. C. editæ de *Fò Sinico*, alter *Volumina* Illius IV. de H. G. Hun. oportune mihi suppeditarunt. Ex his deprehendi *Fò* seu *Phot*, cujus Religio in *Sinas* penetravit an. Aer. v. 65., eundem esse ac *Deum*, & *Salvatorem nostrum* JESUM CHRISTUM. Nihilque amplius dubitavi, quin *Xaca* sive

Pot-

Pot-lid Tibetanus CHRISTUM referret *Filium Dei Unigenitum*, non eum tamen, quem Evangelia Sancta describunt, & Catholici Fideles adorant, sed quem olim finxere Gnostici, & in seipso simulavit *Manes*, ut sibi veri Dei Filii locum & honores immani scelere arrogaret. Quæ itaque de *Xaca*, *Budda*, *Mani*, deque eorum nominibus gestisque rebus copiose tradidimus, huc spectant.

Multa ad argumentum hoc illustrandum accepimus a Sinis, Japoniis, Tartaris, aliisque Nationibus ultra Gangem positis, inter quos *Xaca* ac *Budda* Religio mire propagata est. Frequentiora fortasse erunt, quæ ab Indis excerptissimus. In Indiis enim quotquot sunt, ac Tibetani præsertim designato loco ad ripas Gangis in Bengala, *Xacam Buddamve* natum altumque ferunt. Quanquam nulla gens sit, quæ Numen istud colat, & apud se in lucem editum velit. Omnes peregrinum, & exterum prædicant. Quare satis ostendunt locum, unde primo transvectum est *Budda* nomen, pro natali Illius solo Impostorum fraude fuisse obtrusum. Acta, quæ de *Crisnu*, aut *Christnu*, ut nemo pronunciat, Indi celebrant, simillima sunt Buddisticis, seseque aperte derivata produnt ex iisdem Christi gestis execrabili Gnosticorum, Manichæorumque arte corruptis ac depravatis.

Sancta ipsa Palæstinæ loca Istorum machinationibus in Indias translata diximus. Quod nemini mirum videri debet, quum tota Illorum pietas atque Religio in mendacio ac simulatione consistat. Quantum enim Manichæi in hoc Imposturarum genere valerent, non Illi tantum veteres, sed & recentiores, *Sergiota* nuncupati, exemplis pluribus demonstrarunt. Nativa nomina Provinciarum, quas Magnus Apostolus Christi Paulus Evangelio imbuerat, ad Regiones quam longissime diffitas, suorumque errorum peste infectas, ad *Cynachoritas* usque Indiæ ac Tibeto con-

terminos transtulerunt. In hunc vero modum egregiis simulacris facillimum fuit *Xacam*, *Buddam*, & *Crisnu* loco CHRISTI suppositum intra Indorum fines tanquam novæ cujusdam legis Institutorem concludere. Sic age, ne, quum hæc nostra legeris, ex animo labatur Gnosticæ hujus, & Manichaicæ artis imago. Nihil ita erit tam monstruosum, tam arduum & incredibile, quod non verisimile, non facile, & credibile cum hac tanta fingendi, simulandique peritia atque licentia Tenebriones isti efficere nequiverint.

Postquam eo demum perventum est, ut ex tot hisce collectis luminibus explicatior, ac dilucidior prodiret *etymologia* vocis *Ti-bout*, quæ licet apud Arabes & Persas exteros spuria pronunciationis vitio degenerarit in *Tibet*, suam tamen originem a *Butta* planissime ducit, non alienum a proposito nostro censuimus frænos laxare disquisitioni, eamque sinere ut in alia rerum capita paullo latius excurreret.

Itaque de variis *Monachorum Xacaitarum gradibus*, atque muneribus, de publicis *Academiis* tum ad *Legem* tum ad *Magiam* tradendam erectis de studiorum ordine, deque *Doctorum* insignibus, pauca quædam attulimus: *Temporum* formam adumbravimus: *Synopsim Chorographicam: Itinerarium Lhassense: Cyclum Annorum* ad tempora supputanda adjecimus: *Tabulas* tum *de Mundi systemate*, tum etiam de *Cyclo Transmigrationum* ex Tibetanis archetypis editas: & *Hom-manì-peme-bum* orationem omnium superstitiosissimam explicuimus. Illudque me in tanta variarum rerum silva consecutum esse confido, ut ubique fere *Xaca*, ac *Budde* monstrum in *Manete*, totaque apud Tibetanos *Renascentium Lhamarum* serie redivivum expresserim. Ubi enim Gnostici *Budde* ingenium, mores, ac instituta cernuntur, ibi *Manes* in Supremo *Lhama* Tibetan-

tanorum *renatus* ac revolutus ad hunc usque diem vivit, vivetque semper donec Manichaica fabula in Tibeto spirabit.

Nunquam sibi persuadere potuit *Beaufobrius*, aut, ut verius dicam, nunquam fateri voluit, tam portentosa, incredibilia, & horroris plena, quam caelestes illi homines Patres nostri sanctissimi unanimi consensione testantur, docuisse *Manetem*. Maluit ita tantæ integritatis, & fidei testes *calumnia*, & *mendacii* perpetuo infimulare, quam pati, ut *Manetis* gloriæ quicquam detractum & imminutum esset. At inopinata quadam DEI providentia factum auguror, ut qua via per immensos Indiæ, Cathajæ, Scythiæ, ac Turkistanæ agros a Græcorum Latinorumque Patrum sedibus remotissimos teterrimum Christianæ Fidei corruptorem dogmata sua propagantem *Beaufobrius* duxit, ne propter longinquitatem locorum Nostratibus cognita videri potuisse credantur, eâdem nobis contigerit reducere *Beaufobrium*: Eique in Tibeto spectanda offerre prima ipsa subsellia *Manetis*, ubi tanquam ex ore impuri hujus ac nefarii Magistri *incredibilia* illa *Beaufobriana* pene omnia hodieque vigent & conservantur. Id forte conjecerat aliquando futurum, si semel fieret, ut Archelai disputatio in Urbe *Caschar* Turkistanæ collocaretur; eaque suspicione commotus, quum piura adduxisset, quibus hunc veluti sacræ pugnæ campum inibi statuturus esset, in *jocum* quodammodo *seria* convertere repente visus est, & dicta indicta velle præsetulit. Serio nos rem egimus, & qui *Caschar* certaminis locum fiximus, ita incurrentes nodos solvimus, ut expeditum aditum ad Archelai acta vindicanda patefecerimus, etiamsi Ea in *Mesopotamia* Syriæ alius quivis constituere mallet. Præterquamquod sententiæ hujus vindices & assertores doctissimi nihil nos de germano S. Archelai foetu, ubicunque credatur editus, dubitare patiuntur. Tam
anti-

antiqua ac veneranda est nobilissimi hujus monumenti auctoritas, quam nulla unquam *Beaufobrii* sophismata imminuere valeant.

Is idem est, qui Calviniano furore percitus in universos Ecclesiae Patres insolenter invehitur; sed cum maxime in AUGUSTINUM Magnum illum Manichæorum Triumphatorem tanquam in scopum cœdis virus omne evomit acerbitalis suæ. Hujus rei causam, faciam porro, ut intelligas. Quod nunc agitur istuc est. Conferenti mihi Manichaica cum Buddisticis phantasmatibus, necessum erat illa prius coloribus suis descripta exhibere, ut istorum similitudo discerni posset. Provinciam hanc quo duce in primis quove auctore securius, atque fidelius obirem, nisi meo illo Parente ac Magistro AUGUSTINO? Nemo enim ex Ecclesiae Patribus, absit invidia verbo, tam profunde Manichæorum arcana penetravit, nemo tam docte & invicte furentium phantasiatarum copias prostravit, quam AUGUSTINUS! Ille & lingua & calamo, Ille domi forisque cum hoste pugnavit: Ille pectus objecit jaculis oppugnantorum: de eorum moribus scripsit: epistolam Fundamenti subvertit: libros, quos Manes ipse *Thesaurum* inscripserat, consuluit & exagitavit: manus cum *Fausto* conferuit, superavit *Fortunatum*, vicit *Felicem*, confudit *Secundinum*, & *Adimantum*, quem aliàs *Buddam* appellant, gloriosissime confutavit.

Interea dum tanti candoris, tantæque auctoritatis testem in Manichæorum deliriis recensendis commemorabam, aderat mihi ad latera *Beaufobrius*, qui citis clamoribus istæc ad nauseam repetebat: AUGUSTINUM ignorasse systema Manetis; id affirmare *Secundinum*, cujus illa verba sunt in ep. ad S. Doctorem: *Visus es mihi te nunquam fuisse Manichæum, nec ejus te potuisse arcana incognita secreti cognoscere, atque sub Manichæi nomine persequi Annibalem atque Mithridatem*: adulterasse dogmata atque sententias hære-

siarchæ : adversus Manichæos nuda quam crebro conglomerasse sophismata : Istorum fidem male plerunque, involute, incaute, ac vitiose exprimere : aures facile præbuisse fabulis in eorum infamiam evulgatis : consuetaria sua, quæ Illi inficiarentur, tanquam sectæ principia, obtrusisse : in pravum sensum innoxia quædam & simplicia adversariorum dicta palam detorsisse : abusum denique fuisse locis, quæ in libris Manetis vitiata fuerant atque corrupta.

Tot hæc aliaque plura maledicta sine auctore, sine teste, merisque somniis, ac suspicionibus indulgens, ut Parentum suorum, a quibus nati sunt *Calvinista*, pudenda regeret, buccis crepantibus improbus Sycophanta auribus infundebat : nihilque verebatur impudentissimus homo AUGUSTINUM appellare declamatorem, sophistam, accusatorem hæreticorum nimis acrem, intemperantem, vehementem, lividum etiam & callidum, æstroque disputationis abruptum ab æqui persæpe, verique finibus aberrantem. Quid plura? mendacii & calumniæ dicam AUGUSTINO incessanti strepitu impingebat. Hocine beatum illud nomen est, quo & *Luteranos*, & *Calvinistas* summopere gloriari, nonnulli e Catholicis Scholis Theologi, ut nobis invidiam de AUGUSTINIANI dogmatis doctrina concilient, tam falso, & confidenter objiciunt, quoties tanti Patris auctoritate pressam viam evadendi quærunt? Quod olim, & hodie usu venit, diceret S. Doctor HIERONYMUS, *Catholici Conditorem antiqua rursus fidei venerantur, atque suspiciunt* [AUGUSTINUM,] *Et quod signum majoris gloriae est, omnes hæretici detestantur.*

Sed ego quid? Tanta ne convicia in Patrem Optimum tumidioris petulantia impetu congesta surdis auribus præterirem? Apage, nefas! Risi in primis incautum, & vercordem obrectatorem suis laqueis involutum : modo ait AUGUSTINUM arcana Manichæorum novisse, sed, ubi ferret

ret occasio, perbelle dissimulasse, modo vero aut novisse dubitat, aut negat. Obstupui deinde stolidum quoddam credulitatis genus, quo *Beausobrius* passus est a *Secundino* Manichæo illud sibi tam facile propinari: *sub Manichæi nomine* [AUGUSTINUM] *persequi Annibalem atque Mithridatem*. Qui enim tam cito sibi persuaderi permisit insaniam hanc adeo futilem atque ridiculam ex ore vaterrimi simulatoris in ea secta versantis, quæ errorum suorum portentosa occultare studebat, & CHRISTUM ipsum principem fictionum auctorem deprædicabat, pari cum liberalitate excipere potuit & alterum istud *Secundini* effatum, quo de scriptis AUGUSTINI inquit: *Summum inveni ubique Oratorem, & Deum pene totius eloquentia; nusquam vero comperi Christianum*. Probum sane testem! quem si audias, ne ipsum quidem *Christiani* nomen reliqueris AUGUSTINO. Ecce præterea tacuit, quod S. Doctor in *Secundini* erroribus refutandis, non aliena *documenta*, sed quæ vel ab ejusdem veteratoris epistola, vel ex *innumerabilibus locis de Libris Manichæi* deprompta essent, summe in disputando religiosus, castus, & prudens proferre caverit?

Singula demum calumniarum capita, quæ se se mihi identidem offerebant, pro mea parte virili refellere studui. Nec prætermittam, quod ego *Beausobrium* in Manichæorum systemate cœcutientem totaque via errantem crebro &prehenderim, & redarguerim. Quo mentis animique vitio id Ille commiserit, sinam, ut alii conjiciant. Mihi vero sic constat, Calvinianum conviciatorem ejusdem criminis reum palam justeque teneri, quo Ille candidissimam AUGUSTINI fidem improbis ac fallacissimis artibus commaculare tentarat. Parem advocacionis nostræ operam, quantum lacunque ea sit, ceteris Ecclesiæ Patribus vindicandis impendimus. Et utinam tantum mihi aut ingenii, aut virium, aut temporis suppeteret, quantum ad immensam

struem Beaufobrianarum calumniarum dissipandam par esset! Polliceor enim futurum, ut omnes demum intelligerent nihil esse in Voluminibus de *Manichæor. Hist.* a Beaufobrio editis, quod non ubique spiret fraudem, & imposturam homine Christiano indignam.

Unum, quod supererat, *Beaufobrii* effugium ab Imaginum, & simulacrorum cultu petatum, ne Manichæorum secta in Sinis & Indiis, adeoque nec in Tibeto vigere crederetur, quum ibi imagines & simulacra Deorum colantur, e medio & istud sublatum est.

Coronidem disquisitioni imponet facer quidam, & inexplicabilis metus, quem mihi in animum injecerunt præteritorum temporum calamitates a Scythicis Manichæis in Ecclesiæ sinum illatæ. Nam & Tibetani ad eos terrarum terminos spectant, quibus conclusi habitatores *Gog*, & *Magog* prædicti sunt a Prophetis venturi ad bella ferenda adversus Sanctos, & dilectam illam Civitatem Dei, quæ est Ecclesia. Idem nanque & veterum & recentiorum Manichæorum ingenium est: Eadem simulatio pietatis, iidem mores ad *seductionem* apprime comparati; & ars fallendi homines omnino eadem, aut certe in junioribus auctior. Hæc de *Xaca*, seu *Budda* recentiori post CHRISTI adventum a Manichæis in Tibetum inveceto fusius fortasse, quam voles, dicturi erimus. Quæ gens ea sit, quæ superstitio, quam late in Oriente ac Septentrione pateat, quibusque moribus vivant, instituti argumenti tractatio aperiet.

Ne vero *sine Capite fabulam*, quod dici solet, *relinquam*, redeo ad *Alphabetum*; illudque tandem abs Te peto, ut iccirco *Tibetanum* dici una mecum existimes, quod ab hoc novo *Budda* cum nomen ipsum, tum etiam quandam divinitatis particulam accepisse vanissima *Buttantium* opinio ferat.

Quam

Quam arduum ac difficillimum sit ab infinitis prope-
modum & implicatissimis tam immanium errorum laqueis
educere, & ad sinceram, beatamque *Evangelii* lucem re-
vocare Tibetanum vulgus adeo cœcum, & perditum, sa-
tis longo experimento didicere sollertissimi PP. Capuccini,
qui in Apostolicis hisce Missionibus obeundis nullis labori-
bus, nullisque incommodis pepercerunt, proque ingenti,
quo flagrant, alienæ salutis desiderio, nihil unquam ad
summam diligentiam reliqui fecerunt, ut, Regibus, &
Principibus, Populisque Iis omnibus in regione umbræ
mortis sedentibus JESU CHRISTI nomen ac religionem
insinuarent. Avitus error integræ cuique Nationi commu-
nis, quantum heu! difficile est, ut avelli & eradicari queat.
Sed si fuerit Manichæorum artificiis contactus, & sub pie-
tatis specie grassandi licentiam habuerit, morbus erit in-
sanabilis. Nam simulatio, qua semel totus imbutus sit ani-
mus, tum maxime didicit alte in vulneris sinum infundere
tabem, quum latebras morbi nitida cutis obduxit. Hinc
fit, cur sapientissimi PP. AUGUSTINUS, LEO MAGNUS, GE-
LASIUS, aliique passim in recipiendis iis, qui ex antris Ma-
nichæorum ad Ecclesiæ gremium redirent, tam caute &
circumspecte se gererent, ne, quod sæpe experti fuerant,
eorum resipiscentia simulata esset & ficta. In eamque opi-
nionem universæ demum per orbem convenere gentes, ut
Manichæorum sectam, quemadmodum scribit *Petrus Sicul.*
Ναὶ τὸ ἀνάτων αὐτῶν ἰσχυρῶς ἐξέειπεν eo quod desperata curationis
esset, infectarentur. His adde ingentes *Lhamarum, Asce-
tarumque* Tibetanorum exercitus, quorum cum summa
cura est, ut latius, quam fieri potest, sordes impietatis suæ
dispergant, tum etiam incredibili vigilantia cavent, ne quis
unquam *Xaca* mysteriis initiatus e castris recedat

Nihil tamen est, quod animos Apostolicorum homi-
num absterrere debeat. Pergant alacres boni Evangelii præ-
cones

cones semel cœpta perficere : Insistant mente & animo in hoc opus intrepidi, venentur ex omni specu inter præcipites rupes, & ardua faxa prædam Domini electam, seseque beatos existiment, si ex universo grege errantium vel unam oviculam ad Caulam Summi Pastoris CHRISTI adducere queant. Ad abigendos fures, ad lupos arcendos, ad seductores fugandos, & ad superandos veræ Religionis hostes, arma, clypeos, & artem pugnandi petant ex aureis præsertim Operibus S. AUGUSTINI adversus Manichæos. Sic & Pagani, & Manichaici erroris vim in uno eodemque certamine prostrernere poterunt.

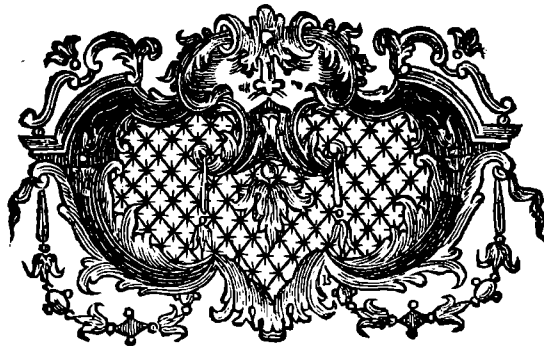
Quod ad nos attinet, *Alphabetum* in eorum commodum damus. Exiguum quidem ac leve subsidium; sed tantæ utilitatis, ut quisquis eo instructus Tibeti fines attigerit, magnum sit accepturus solatium, quôd jam prioribus, ac fortasse etiam molestioribus sublatis obstaculis vernaculam incolarum linguam facile intelligere, & condiscere queat. *Lexicon Tibetanum triginta trium millium* vocabulorum, jacet Mss. in *Hospitio* PP. Capuccinorum *Nekpal*. Magno rebus nostris fuisset usui; sed tam longe abest, ut de eo edendo vix spes una super sit.

Conati præterea sumus, ut verbis utar S IRENAEI ad calcem Lib. I. adversus hæreses, universum male compositæ vulpeculæ hujus [Xacaicæ nimirum ac Buddisticæ superstitionis,] corpusculum in medium producere, & . . . facere manifestum. Jam enim non multis opus erit sermonibus ad evertendum doctrinam eorum [Buttantium] manifestam omnibus factam. Quemadmodum bestia alicujus in sylva abscondita, & inde impetum facientis; qui segregat, & denudat sylvam, & ad visionem adduxit ipsam feram, jam non elaboravit ad capiendam, videntes quoniam ea fera fera est.

In primis vero Bonum PATREM, & DEUM misericordia-

diarum oramus, ut Ministros Verbi Sancti sui erigat, confirmet, atque consolidet, & quod omnium maximum est, extento brachio virtutis suæ immutet & convertat corda tam multarum gentium rebellium lumini, & a via salutis inter tot seductionum, & errorum tenebras in æternam perditionem præcipiti cursu ruentium.

Multa præfati sumus, ut rerum tractandarum ordo in hoc saltem disquisitionis vestibulo lucem aliquanto majorem nancisceretur. Nunc vero spes est, *ut qua simpliciter, vere, & ἰδιωτικῶς*, (hoc est sine fuce, & λέξεων καλοποσιμῶ) *benevolo tamen animo ad te scripta sunt, Tu quoque pari animi benevolentia accipias*: Nosti verba S. IRENAEI, quibus ego Te alloquor: Hæc audi: & postrema concede roganti: Ταῦ μὲν ἀγάπης σοι γεφέντα, μὲν ἀγάπης Σὺ προσδέξῃ.

INDEX CAPITUM

PARTIS PRIMÆ

- I. *Iterum Tibeti nomen Tangut. Situs. Religionis Præses. Lapsà Metropolis.* Pag. 9
- ii. *Gentilia non sunt Tanguti, atque Tibeti nomina. Vox germana Tankut, vel Tanku. Tan-cu vox Sinica, quid significet.* 10
- iv. *Tangut Catzâr Tartarorum aliud quiddam a Tanket, & Tanku Tibetanis tributo.* 11
- v. *Tibeti inter veteres, qui meminerint. Tibeti nomen Orientalibus idem quod Tebbeth, Tobet, Tobit.* ibid.
- vi. *Tupat Chryfococæ Tibetum.* 12
- vii. *In voce Tupat conjicitur idiotismus Cophthorum.* 13
- viii. *Tupata Symeonis Antiocheni Tibetum.* 14
- ix. *Gentile Tibeti nomen Pout.* ibid.
- x. *Pout Tibetanorum lingua Butta. P Tibetanum idem sæpe ac B. Betham, seu Petham. Hebr. est Bouthan LXX. Arabibus, Græcis, Hebrais, Ægyptiis, ac Tibetanis o sæpe est ou.* 15
- xi. *T Tibetanum non raro mutum, sed radicale.* 17
- xii. *Ti præfixum nomini Butta, vel Buta, unde.* ibid.
- xiii. *Iid a Tibetanis Butta tributum, quid sibi velit? Jehid Hebr., Unigenitus Latine. Jehid Isai: epitheton Gen. XXII. Phœnices, & Ægyptii transformarunt Abrahamum in Saturnum, Saram in Anobret, Isaac in Jehid Saturni Filium. Anobret Bonjurio Rhea: in Rhea ab Ægyptiis adumbrata Sara. Iid Tibetanorum idem, ac Jehid Phœnicium, & Ægyptium.* 18
- xiv. *Jehid Saturni Filio quam similis Sciaca-Tubà Filius Sezani. Xaca, Chaca, Sciaca, Sacla, & Xe-kia idem nomen. Xacæ religio Indias omnes occupat. Xacæ natale solum. Xaca quo ævo vixerit. Tamo Sinensium e stirpe Xacæ. Quo Æræ Chr. sæculo Xacæ, & Tamo portenta Sinensibus visa.* 19
- xv. *Xaca, & Budda La-Crofo idem. Xacæ nominis origo a Sacla Babyloniorum, & Persarum Numine repetenda.* 20
- xvi. *Ægypti Legislator Saſyches, Babylonis Sefachus, & Saches, & Sacla idem, ac Xaca Legislator Tibetanorum. Ex Saccura Babylonico Sacla Manichæorum.* 21
- xvii. *Sacla seu Zachla Ægyptius, & Babylonius Vates cur Tachôs veteribus dictus. Ta-kôn vox insignis in Dei nomine Tibetanorum. Kon, sive Cion Tibetanum quam affine Cjun, vel Cjon uni ex Saturni nominibus. Ticcha Tunchinensium unde?* 23
- xviii. *Sacla Manichæorum Idololatricæ turpitudinis fœtus. Sacla ex concubitu cum uxore Nebrod primorum Parentum Adami, & Evæ conditor. Saclam a Sikeli Syriaco Beausobrius inepte deducit. Nebrod Beausobrius ipse Manichæorum defensor Anobret uxorem Saturni interpretatur. Nebrod ex Abrò, sive Aphrò, quæ est Venus Aphrodite deducitur. Dei nomine Mali omnis Aulloreman Manichæus honorat. Inique Beausobrius Eccl. PP. infamat, ut Manichæos defendat. Uti primos homines ab Sacla, & Nebrod Manichæi, sic majores suos Tibetani a Simio & Simia propagatos dicunt.* 24
- xix. *Xacæ nomen Tubà, rite lectum est Tuppà, & Typhà. Tuppà, & Typhà, Arab. Tuphàn, Græc. Typhòn. Typhòn apud Ægyptios Seth, & Sem vulgo dictus. Typhòn ex Plutarcho Iseaci filius. Typhòn Mercurius. Nomen, & cultus Sem cognitus Tibetanis.* 26
- xx. *Homines Tibetani Simii unde fingi potuerint. Typhòn ignivomus sub Arimis montibus. Montes Arimi a Simiis. Typhonis vestigia in montibus Tibetanis.* 27
- xxi. *Montes Arimi ubi? In Syria collocantur a Bocharto. In Scythia a Plinio.* ibid.
- xxii. *Latet Arimi nomen in Prafrinmo Tibetanorum. Simulacra, & pictæ effigies Prafrinmo, & Prafrinpo. Cur Tigridis pelle induta fingatur Prafrinmo. Quam multiplex esse possit nominis Prafrinmo significatio.* 28
- xxiii. *Fabula de Prafrinmo Simia occasionem accipere potuit a Simis Phalacris. Simi Phalacris, aut Tibetani ipsi, aut Tibetanis simillimi. Fabula Semi, sive Typhonis Tibetani Manichæorum ingenio accomodatissima. Omophorus, & Sacla Manichæorum Terremotuum auctor idem esse videtur ac Sciaca-Tubà.* 30

xxiii. Xaca Tubà Ortus, & gesta narrantur. Transmigrationum opinio, quæ monstra pariat. Parentes Xacæ. In Vatribus Matris Xacæ simulantur Angeli Missi ad Saram Matrem Isaac Typum SS. Deiparæ Mariæ. Uterus Matris Xacæ purus, mundus, atque pellicidus. Xaca ex late Virginitate Matris nascitur. 31

xxv. Symbolum elephantis in somnis a Matre visi quid significet? Xacæ mox nati prodigia. Terra terremotu concutitur. Lux admirabilis in toto terrarum orbe. Lahæ ex Caden natum Xacam adorant. Pater ducit Filium Xacam offerendum Numini. Puer Xaca a Labis iterum adoratur. De Xaca Senis Propetæ, & Eremitæ vaticinium. Xacæ infantis prodigia. Uxores Xacæ. Xaca solitudinem petit operam contemplationi daturus. Portenta prædicationis quæ? Terremotus, ac tenebræ in morte Xacæ. Nihil scripsit. 32

xxvi. Gesta Xacæ veterum, novarumque fabularum complexus. Scytharum Mater Græcis fabulatoribus Echidna: Pater Hercules. Typhon in Arimis Echidna mixtus. 34

xxvii. Agathyrus, & Scytham duos ex uno Ismaele Abrahæ, & Agaribus Filio fecerunt Ethnici. Agathyrus, & Scytham unde sic disti. Scytham ex arcu, & sagitta nomen accepit. Jehid Scythis cognitus ex Isaac Gelono. 36

xxviii. Saturni Filium Jehid, aliorumque falsorum Numinum cultum, quo præsertim ævo ab Ægyptiis scire potuerint Scythæ. De Sesostris, sive Sefaci Ægyptii Regis expeditione in Scythiam agitur. 37

xxix. Scythicorum Deorum nomina Ægyptiaca. Oetofyrus, & Artimpasa Scytharum, Osiris, & Isis Ægyptiorum. Oit in Οἰτώσος exponitur Ægyptiace hōiit unus, seu primus. Ie, aut ye. goi, unigenitus lingua Sinensi, num quid simile habeat cum oitæ, aut yæ giooy Ægyptiacis vocibus, dubitatur. Osiris opinione Sesostris omnium Deorum primus. Osiris Saturni, & Rhea Filius. Oitofiris Scytharum idem esse videtur ac unus ille Filius, adeoque Jehid Saturni. Osiridis nomen Salmasii, & Huetii sententia, unde? 38

xxx. Cur in Oitofyros vox oit a Græca oitos non repetatur. Quam multa errorum portenta Scythæ accipere potuerint ab Ægyptiis. Ægyptii omnium primi metempsychosin excogitarunt. Osiridis toties in Ægypto renati Xacæ Tibetanorum omnino similis. 41

xxxi. Xacæ ætas confluit in eosdem annos cum expeditione Sesostris in Indos, & Scythas. Sesostris expeditionem insiliuere potuit an. circiter ante Christum 960. Ex calculo Tibetanorum Xaca apparuit in Indiis an. ante Christum circiter 959. Timphan Tunkinensium eodem tempore vixit, quo Xaca Typhà Tibetanorum. 42

xxxii. Siamenses ex Kaëmpfero consignant an. emortualem Xacæ in an. ante Christum 544. Adventum Xacæ in Indias male Kaëmpferus conjungit cum an. expugnata per Cambysem Ægypti. Calculi Kaëmpferiani dissonantia unde? Japonenses mortem Xacæ conjiciunt in an. ante Christum 950. Anni 79. vitæ ab Japonensibus Xacæ tributi non coherent cum an. ipsius natali, ante Christum 1209. vel 1207. 43

xxxiii. Japonensium epochas inter se pugnantes parere potuit confusio Regum Ægypti. In Xacæ ætate statuenda non discrepant Japonenses a Tibetanis. Discrepant nonnihil in rebus Xacæ gestis narrantis. Ægyptiorum fabulæ apud Indos propagatæ quid contulerint ad Xacæ commenta suadenda, & consarcinanda. Osiris & Bacchus idem. Dionysus Græcæ originis nomen. Unde Διόνυσος dictum putent Plato, & Orpheus. Osirim commilitonem, Ægyptiis auctoribus, filium sibi fecit Jupiter. Διόνυσος Græcæ Jovis filius exponitur. 44

xxxiv. Bacchum Indorum lingua Dionysum nuncupatum censet Schmidtius. Sententiam suam Schmidtius non satis probat. 47

xxxv. Græcæ voci Διόνυσος respondet Ægyptiaca Osiris. Osiris filium insignem per antonomasiam designat. Ab Ægyptiaca voce Siris nata videtur Sre Tibetanana. 48

xxxvi. De articulo O in voce Osiris præpositivo nova proferuntur argumenta ex vers. Coptica, & antiquissima profanorum Scriptorum auctoritate. Osirim multioculum interpretari parum subsidii habet ex lingua Coptica usu. Imagines & Simulacra Osiridis apud Ægyptios quæ? Exteri magis quam Ægyptii Osridem trioculum effinxerunt. ibid.

xxxvii. Fabulæ de Osiride seu Baccho ex Jove & Matre virgine nato, quæ vetus ac putida origo fuerit. Bacchus ex Semele corrupta editus fingitur ut Osiris ipse Ægyptius sine hominis concubitu Jove Deo natus. Quinam Ægyptiarum mulierum partus apud Hesychium appellatur Osiris. Ova hypinemia quo pacto, Arist. sententia, mulieres pariant. Quotuplici ratione mortales nasci Tibetani credant. Homines etiam ex ovo nascuntur. Ovum primigenium ex Ægyptiorum sententia. Zophasemim Phenicum, & Ægyptiorum in ovi formam procreati. Dea Syria ex ovo. Oannis fabula ex eodem fonte nata. Onka Thebæorum eadem, ac Dea Syria. Onka Dea vitalis. Ovum in Orogis Bacchi tanquam universale generationis principium. Dii xxiv. ab Oromaze siderum conditore in ovo positi. 50

xxxviii. Bunsio uxor Symmios juxta Japonensium fabulas, Deorum munere fecunda, ova uno partu edidit quingenta. Ex ovis quingentis totidem infantes nati. Bunsio ex Apotheosi Benlaiten dicta, divitiarum Dea: Diique una cum Matre sunt, 500. ovo geniti Filii. Cui festo occasionem dedit apud Japonenses ovorum partus a Dea Benlaiten editus. Festum in eunte vere ab Japonensibus celebratum comparatur cum festo Ægyptiorum de invento Osiri. Ex Diis 500. ovo genitis ortum est numerus quingenti mysterium in adis Xacæ Tibetanorum impiissime usurpatum. *Ἰσώβητος* Poetæ Græci præsertim sacri de divinis rebus agentes satis apte, castæque usurpant. *Ἰσώβητος* Hefychii infans, seu filius imperfectus exponi possunt. Bacchus appellatus infans imperfectus, cur? 52

xxxix. Antiquissimi Osiridis ex Jove generatio apud Ægyptios quam arcana, & à communi mortalium consuetudine aliena. Jovis voce natus apparet Osiris. Ex Pamyle nutrice Osiridis Græci fecerunt Semelem matrem Bacchi. Ægyptiorum vetustissimi Osiridem Jovis filium ἀπὸ τοῦ οὐρανόθεν crediderunt. Fabula de Baccho ex Jovis femore nato unde prodierit. Nati ex matribus sine maris opera apud Gentiles fictitii sunt Ægyptiorum, Græcorumque Idololatrarum partus. Παρθενόθεν Gentilium licet fictitios, jure optimo Eccl. TP. in calumniatores, & inimicos Chr. J. ex Virgine vere geniti intorserunt. Isidi Ægyptiorum quorundam opinione Matri Osiridis statuam tanquam Virgini erexerunt Druidæ. Prisca Fides posterorum Adæ de Messia nascituro ex Virgine occasionem præbuit cultui Isidis *Ἰσίδης*. Unigenitum in Orphicis commemoratum interpretatur nonnemo Jesum nostrum. Filii Jove Deo geniti mali Dæmonis opera, & suggestionem confecti. Cur Dæmones ante Christi Jesu adventum tam multos Jovis Filios Gentilibus fabricari suaserint. Menalippe, Auge, Antiope, sed Danaë præsertim Persei Mater tanquam virgines in Ethnicorum fabulis commendatæ. Perseus ex Herod. ac Diod. Ægyptius. Perseus eadem ætate, qua Bacchus, Baccho similis, vixit. Perseum ex virgine natum puram putam fabulam esse S. Justinus M. ostendit. Idem de cæteris Jovis Filiis Justinus Martyr demonstrat. Duplex S. Justinus argumentum ex Prophetarum Oraculis, & ex operis dignitate ductum, solum Chr. Dei Filium ex Virgine natum evincit. In Conceptione Christi omnia sunt Deo, Dei Filio, & Virgine digna. Quid sit Origeni Christus natus *Ἰσώβητος*. In generatione Filiorum Jovis omnia sunt probri, & ignominie plena. Matres Filiorum Jovis virgines ab Idololatræ appellatur, quas Dæmones ipsi Tauri, Dracones, Cycni, aliaque monstra vitiant. 55

xl. Xaca Tibetanus mas & fœmina virginum corruptor, & corrupta, fons omnis impuritatis. Prophetæ SS. verum Dei Filium ex Virgine nasciturum evidentissime prædixerunt. Oracula Troph. in uno Christo adimpleta egregie probat S. Justinus. Ubinam gentium mali dæmones studiosus curarunt fabulas de Diis Jove Deo natis disseminare. 61

xli. Filium Jovis Osirim Ægyptii physice interpretabantur Jovis effluvium, & emanationem Seminalem. Primum fluidum, & substantia Seminalis Osiris. Quod est Ægyptiis Osiris, est Græcis hyos Filius, & Dionysus hyle fluida materies. Frugum semen Osiris. Semen Dei principium, & ortus rerum, Ægyptiorum opinione, Osiris. Osiridis planta Chenosiris quænam ea sit, & unde Ægyptiis sic dicta fuerit? Chenosiris an bedera, an, quod magis credibile sit, lotos Ægyptiacæ fuerit, dubitatur. Kennari Ægypt. & Arab. nabach lotos. Lotos Diis Ægyptiis sacra. 62

xlii. Flos Tamara natus ex infante primigenio in aquas à Deo supremo immisso, juxta impia Indorum commenta produxit Brahmam mundi aspectabilis conditorem. Tamarae floris portenta ab Ægyptiis derivata in Indos. Tarata flos apud Japonenses Amidæ Numini, Buddæ seu Xacæ sacer. Τῆ Περὰ loti Ægyptiaci simili thronus Xacæ in Templis Tibetanorum visitur innixus. Xacæ effigies apud Tibetanos illustrior. Genresis inter Idola Tibetanorum cultus, ex flore Pemà natus. De Chenere Rege, & Sasyche Ægyptiorum Legislatore occultatis in nomine Genresis Tibetano, suspicio. Genresis Tibetani multiplicatio, quam fabulosa. 64

xliii. Physicæ interpretationes Osiridi ab Ægyptiis tributæ, periculose. Ægyptii supremi Entis existentiam perpetuo agnoverunt. Cæph ovum ex ore effundens pro Mundi Opifice ab Ægyptiis, & Indis Banianensibus habitus. Isis physice apud Ægyptios, quid? Typhon Ægyptiorum Deus malus. Osiris bonus. Osiris in fabulis Ægyptiorum sol. Sol Osiris Infans recens natus ex loto. Osirapis a Sesostris conflatus. Osiris ab Ægyptiis dictus est etiam Solis filius. Osir-ri Solis filius exponitur. Græci non raro geminum scribunt ut simplex, & simplex vicissim ut geminum. Ægyptii literas sepe duplicare negligunt. Myris xli. post Necherophen Ægyptiorum Rex. 67

xliii. Myris aut Meris, Pharaos Synchronus Moysi, idem ac Merris atque Mencheres Bonjurio in mss. Dyn. Marshami sententia de Menchere Abrahami synchrono confutatur a Bonjurio. Ri, & Cheres Ægyptiacæ voces Solem peræque significant. Men-ri, & Mencheres sunt idem Men cognomento Sol. Filia Pharaonis, circa SS. Prophetæ Moysi tempora, Patris nomine Merris vocabatur. Necherophes I. Ægypt. Pharaos, est Bonjurio Uchoreus Diodori. Pamylis nutrix Osiridis fingi potuit ex Myri, aut Meri Filia Pharaonis. Ægyptios divina Scripturarum oracula in fabulas transformasse Plutarchus testatur. Ut Myris est Mer-ri, ita Osiris est Osir-ri, Filius Sol ipse, aut Filius Solis.

Solis. Reges Ofirides in *Ægypto* plures; eorumque primus Toforthrus. Ofiris I. Memphiticus Necherophis Filius idem ac *Æsculapius*, Serapis F. Vulcani *Ægypti* dictus. F. Vulc. Sol. Ofiris Elephantinus Ufer-cheres Filius cognomento Sol, aut Solis F. *Ægypti* Reges Solis nomine insigniti plures. Necherophes Uchoreus; itemque Uchoreus dictus Toforthrus F. Uchoreus Græca terminatione est *Ægypti* Ucheres Sol. Memphis conditor Uchoreus Toforthrus, sive Ofiris I. juxta Bonjurii systema. Ucher-apis, seu Ucher-apas, atque adeo aphas, Sol-apis, aut Sol-apas, & aphas, est Vulcanus *Ægyptius* idem ac Necherophes. Soles *Ægyptii* Bi-cheres, Zeber-cheres, Nepher-cheres, Acen-cheres, Mer-cheres, Tar-cheres, Mos-cheris, Boc-cheris. Remphan *Abd.* 7. v. 43. Idolum *Ægyptium*. Solis nomen in Remphan. Exemplum *Copticæ* vers. Daniel. & xii. Prophet. Minor. Montefauconii beneficio obtentum. Rephan per e legit *Copt. Versio* Amos, Græca per ai Raephan. *Ægypt.* voces Siu & Scivi altera Sidus, altera Statuam, & Idola significantes comparantur cum *Hebraica* Ciun S. Prophetæ Amos. Riphan, sive Rephan auctore Scholiaste *Copto* est Deus temporis. Deum temporis *Copticæ* vocant Saturnum. Πιϋϋα Remban ex *Lexico* Hesychii a Pfeisfero citatus in edit. nostra desideratur. *Copticæ* recentiores pro Apas, seu Opas Vulcani Saturnum interpretari facillime potuerunt. Vulcanus utpote Deorum & Regum omnium antiquissimus apud *Ægyptios* potuit recte dici Deus temporis. Remphan est Ofiris, Sol scilicet cognomento Vulcanus, seu Sol F. Vulcani, duobus nominibus ex Ra, & Apa, sive Apha, commutata tenui in adspiratam. Toforthrus exponitur F. Vulcani. Idolum Moloch Eruditi Typhonem interpretantur. *Ægyptus* Vulcanica. Ofiris Apis ab Apas sic nuncupatus. Bos Ofiridi Sacer Apis dictus ab igne, quo juxta *Ægyptiorum* fabulas concipi putabatur. Ignis Malaice Api. Rephan idem, ac Serapis, *Æsculapius* Memphita, & Deus Heliopolitanus. De Moysæ Sacerdote Ofiridis in Heliopoli, ac propterea Osarsiph nuncupato calumnia Apionis. Summa erga Solem *Ægyptiorum* religio. Bos lignea inaurata sepulcrum Merris Filie Micerini Regis, Soli sacra, & Solis simulacrum. Merris æque ac Isis apud *Ægyptios* culta. Caput Ifidis Bubulum; adeoque & Boves fœminæ Ifidi sacræ. Ἀνοικισμοῦ Deorum ab *Ægyptiis* mutati sunt Indi, & Tibetani. Apim, & Mnevim tanquam Soli sacros venerabantur *Ægyptii*. Bos Apis idem ac Ofiris, & Sol. Sidus Rephan Bos Apis cum symbolo Solis. Apis & Mnevis Idola *Hebræorum*. 69

XLIV. Remphis *Ægyptiorum* Rex Protei Success. Remphis Rampsinitus, & Rampsis idem. Rampsinitus, sive Rampsis *Ægypt.*, exponitur sol excelsus. Ratafis Rex *Ægypti* est Bonjurio Sol Ifidis. Sol Orus *Ægyptiis* *Hebræis* Or. Mares, seu Maris ex Eratosthene est Heliodorus domus filis. Cur? Pharaones a Sole cognominati: Rathotis, Rathusio, Ramefes. Ramefis *Ægyptiæ* Solis Filius. Ραμψης a Græcis recentioribus dicitur, qui Ramefis est apud Veteres. In Obelisco Maximo Lateranensi Ramefis interprete Hermapione Ofiridis, & Solis F. Symbola in Obelisco Ramefis eadem. 77

XLV. Mithres, sive Mithra *Ægypti* Rex Obelisco & ipse Soli crexit. Mithra multorum sententia vox est Persica Mihr Solem denotans. Quo pacto a Mihr vocem Mithra fecerint Græci explicat Relandus. Mihr Hydio, & Relando auctoribus primum significat amorem, & misericordiam. Omphi Ofiris dictus, quia beneficus. Lunam, teste Relando, Persæ Mithram æque ac Solem appellant. Mithra mas, & fœmina. Ignis sub utraque forma viri, & fœminæ a Persis cultus. Herodoti testimonium de Luna Mithra apud Persas dicta, a Relando defenditur. Πιϋϋα in Lycophronis carminibus germana leſio a Relandi emendatione vindicatur. Πιϋϋα Perra Lycophronis est Sol *Ægyptiæ* dictus Πιϋϋα Piri. Mithræ nomen in *Ægypto* non uni primario Sacerdoti, sed & minoribus commune fuit. Dies natalis Mithræ apud Romanos, Persas, & *Ægyptios* celebris. De Festo Nativitatis Christi Jesu in diem natalem Mithræ translato Harduinum Philippus a Turre egregie confutavit. De feriis natalitiis oculorum Ori, Solis nempe & Lunæ incidentibus, juxta *Ægyptiorum* ritus, in 30. Epiphi. Plutarchi locus exagitat. Quid per ferias natalitias oculorum Ori intelligat Bonjurius. Concursus Novilunii cum 30. Epiphi, cumque natalitiis annuis oculorum Ori ex verbis Plutarchi obscurus est, & incertus. Mithres *Ægypti* Rex, qua Selostris, seu Sefachus, ætate vixit juxta Bonjurium. 79

XLVI. Mithres ipse etiam Xacæ Synchronus. Myrthæus est re idem effat ac Mithres, nomine tamen diversus erat. Myrthæus est Ἀμμωνόδοτος, ut & Ammonis sive Jovis Filii & Cari dicti sunt Ofiris, Ramefes alique *Ægyptii* Reges. Mithres apud veteres Persas vox erat significans medium, & mediatorem; sed hodie, teste Relando, ex eorum lingua disparuit. Ex Mithre apud Persas Solis nomen factum est Mihr. Nomen Mithres a Persis primo retentum, deinde immutatum, causa est, cur vim antiquæ significationis in eorum lingua amiserit. Mit-ri *Ægyptiæ* medium, seu mediatorem Solem designat. Ut nomen sic & cultum Solis Persæ ab *Ægyptiis* accepisse videntur. Hædium negantem divinitatis cultum a Persis tributum Soli & igni invicem confutavit Philippus a Turre. Ofiris ab *Ægyptiis* Amenti Mediator dictus quod animas daret & reciperet. Ofiridi Soli, eidemque Platon

Plutoni, antra subterranea sacra. Mitram medium inter Deos duos bonum, & malum Magi Persæ æque, ac Manichæi colebant. Mitra sine aspiratione aliquando scriptum in antiquorum monumentis occurrit. Cherin in Nomine v. Pyrei Persarum, dicti Azur Cherin, Ægyptiacum est, non Persicum. In voce Cherin mendum temere suspicatur Hydius. Mithra non mystico, sed proprio nomine per aspirationem nuncupatus.

82

XLVII. Proprium, & primigenium Mithræ nomen explicatur. Ex binis vocibus, unde componitur Mithra, prior est Ægyptiaca Moyè, & o suppresso Myè, seu Miè fulgorem, atque flammam significans. Deus Heliopolitanus Bos Mnevis, Plutarcho Mnyeis, dictus & ipse est a voce Myè. A Μῆνῆ Plutarchi, ablato & pleonasmò, & Græca terminatione subducta, restat germana vox Ægyptiaca Myè respondens Græcæ μῆνῆ. Cur in Diodori Codicibus ætate S. Julini M. legeretur Moyses omnium Legumlatorum in Ægypto Princeps, & modo legatur Mnevis, discutitur. & enodatur. Post S. Justinum tempora mutato C in E, irrepsit mendum in Codices Diodori, & pro ΜΑΥΡΟΙ scriptum est ΜΟΥΡΟΙ, unde ΜΟΥ, Mnyis ac tandem Mnevis. Aquæ, & Splendoris nomina in Ægyptiaco sermone affinia, ansam præbere potuerunt corruptioni in Diodori textum indultæ. In Mnevi cognominando quanta Scriptorum varietas. Min, & ablata terminatione My, dicitur ab Herodoto Mnevis. On Solis nomen contractum ex Ægyptiaca voce Oein, aut Oini denotante lucem. Mnevis seu Min adeoque My Pater Apis Bovis Memphitici, est ignis Cælestis. De Mini aut Meni locus celebris S. Isaïæ Prophetæ in c.65. juxta Hebr. textum. Taurum Mithriacum servatum Romæ in Villa Pinciana Principis Burgbesii Eruditissimis observationibus illustravit Philippus a Turre. Nama in collo Tauri Burgbesiani inscriptum Philippus a Turre interpretatur Meni, cujus meminit Isaïas: Meni deinde lunam. Nama vox est Tibetana, quæ spiritum, & Cælum denotat: Spiritus vero & Cæli nomine Ægyptii, & Persæ Jovem intellexerunt. Jupiter, sive sidus Jovis est Gad, quem Isaïas commemorat ante Menin. Cum Textu Hebraico conciliatur vulgatus, qui Gad interpretatur fortunam. Gad significare potest Caprum & Jovem Ammonem. Nama Sebesio Gentilium respondet Gad Judæorum Idololatrarum. Gad Huetius interpretatur Lunam.

84

XLIX. Sententia, quæ Meni interpretatur Mnevin, est omnium verisimilior. De Ebræorum cultu Mnevi magis quam Api tributo conjectura Marshami. Apis & Mnevis ab igne Cælesti uterque dictus. Min aut Men Solem esse ex veterum Græcorum sententia ostendit Huetius ad Comment. Sac. Origenis. Mendes hircus, Caper, Pan, & Juppiter Mendeforum Deus, est idem ac ignis, ardor, & flamma Jovis. Chevs Ægyptiorum, est Deus Mendeforum, & Zevs Græcorum, idem scilicet Jovis nomen ac numen. Min, sive Minis I. Thebæorum Rex vertitur ab Eratosibene Jovius, quasi Jove genitus. Me, & vulgo etiam Mi a Tibetanis ignis præsertim Cælestis appellatur. Tabiti, nomen apud Scythas Deæ Vestæ antiquissimum, quo pacto ab Apidi Ægyptiorum derivari potuerit. Ex binis vocibus Ægyptiacis My Thro, quarum altera Cælestem ignem, altera fornacem, sive fedem & fontem ignis designat, Mithræ nomen deductum putatur. Ex Mithro Ægyptio est Mithres Græcum, & Mithra Romanum; ut ex Htho pariter Ægyptio Tha Tibetanum, equus. Methron, seu Mithron ejusdem significationis cum Mithro Ægyptiaco apud Tibetanos detegitur. Magnus Lama Tibetanorum Thron me, & inverso ordine ex ingenio linguæ Methron, insigni titulo quasi Horus, Sol, & gemma Cæli salutatur. Thra Indicum, Sidus. Ex Miter Germanico Mithræ nomen deduxit Golius. Luna Mithra, eadem, quæ Artemis, Diana, & Venus Persica, Græcis, & Romanis est Anaitis, at Persis Nahid. Nahid Persica est Neith Ægyptia in Timæo Platonis. Anaitidis nomen & cultum a Persis manasse ad Ægyptios suspicatur Relandus. Relandi suspicio improbat. Nait vox Ægyptiaca quid significet? Nait clemens, & misericors Deus appellatur in vers. Copt. S. Prophetæ Jonæ. Nait sive Neith in urbe Sais Ægypti eadem quæ Minerva ac Isis. In impia Religione Persarum multa erant, teste Relando. cum Ægyptiis communia.

89

L. Ægyptiorum Sacra in Indiis. Dei existentiam Indi perpetuo cognoverunt. Brambanum testimonia de unius verique Dei existentia in eorum legis libro Vedam nuncupato extant præclarissima. Apud Indorum vetustissimos antequam in Idololatriam laborarent, Dei cognitio omnino pura, atque sincera Eruditorum judicio fuisse creditur. Cur Indi in omni turpissimæ superstitionis, & Idololatriæ genus corruerint, causæ referuntur plures. In Deorum fabulis, eorumque theogonia fingenda Indi superant quam longissime Græcos. In summa superstitionum, ac tenebrarum nocte unius veri Dei cognitione se identidem tanyi, & excitari Brambanes profitentur. Deum licet probe cognitum nullo propriis religionis ritu honorant Indi. Cur tam portentose insaniant Brambanes, ut Deo vero neglecto fictitios tantummodo & falsos Deos colant, nullam probabilem causam adferunt, nisi pura pita somnia atque deliria. Deum summum nihil agere, sed otio torpentem rerum omnium visibilibus creationem, totiusque mundi gubernationem Diis minoribus reliquisse Brambanes somniant. Quia ignorant Brambanes quo pacto purissimus Spiritus in materiem agere possit nisi & ipse materialis sit, Deum in creatione rerum seseipsum materialem fecisse stultissime fingunt. Ex Deo materiali factò quanta erro-

rum;

rum, & turpitudinum seges. Litterati Indorum materialistæ Stoici, & licet secum ipsis pugnantes, Spinofistæ. In Vedam, libro, ut Brambanes prædicant, plane divino, modo Deus dicitur substantia spiritalis, immanens, & æterna: modo alius non agnoscitur Deus, quam unus aer. Dei ipsius substantiam animam hominum, bestiarum, rerum denique omnium creatarum Brambanes faciunt, dicit auctoritate Vedam. Ingens apud Indos sectarum numerus, unde?

LI. Quædam Deorum Trinitas principem locum tenet in Religione Indorum. Parafacti Deorum Mater, quid? Parafacti idem videtur ac prima lux, sive flamma a Deo invisibili manans. Sathi aut Sacti Ægypti. flamma. Parafacti se & filios duos combussit. Si est Dei voluntas quomodo ab Ægyptiis Sach-ti appellari potuerit. Insignia Parafacti arcus, sagitta, ensis, & liber. Parachatti appellat P. Buchettus, & supremam potentiam interpretatur. Parachatti aptius exponeretur prima mens a Deo emanans. Cati Ægyptiæ mens, & intellectus. Verbo Brambanes multi tribuunt possessatem creandi; & mentis conceptum ore prolatum vocant Malaici Par-ka-tan. Parachatti est vox apud P. Buchettum Malabarica: Indostana vero Parafakti, & Adifakti.

LII. Bavani, Manza, Mamaja eadem ac Parafakti. Sakti non feminam, sed masculum credunt Indi Sectarii, quos Tschectas sive Sekteas dicunt. Indorum secta, quæ unam Parafakti pro Summo veroque Deo colendam prædicat. Dii tres Parafakti Filii Bruma, Vixnu, Rutrem; variaque apud Indos eorum nomina pronuntiandi ratio. Indostana nomina: Bramha, Visnu, Isuoren, Tschiven, seu Sciven Idolum Pentacephalon quid? Birouma Malabaricum idem ac Bramha ab Ægyptiaco Piromi derivatum conjicitur. Piromi est Ægyptiæ homo. Idem est Pirimii, seu Pirimijaa in Insula Ceylon. Bramha Sanscritica lingua Brambanum hominem sonat. Bramæ effigies homo. Statua Androgyni in Indis ab heretico Bardesane visa, & a Porphyrio descripta. In Indico Androgyno Sol, Luna, cœlestia, ac terrestria omnia. Ad exemplar statuæ Indicæ, auctore Bardesane, mundum a Dei Filio conditum Indigenæ illi commentabantur. De homine secundo ad exemplum Primi condito vetustissima hereticorum fabula. In Templo Hagræ simulacrum Bramhæ. Idola Sinenfium, & Indorum, teste Hydio, integræ sepe Rupes, præsertim si pyramidis figuram imitarentur. Surc'h-But, & C'hing-But immanes Idolorum statuæ. Wod, & Sovva Idola, quæ? Birouma dictus etiam Bromha, potuit esse Bacchus. Bromos, & Bromios Bacchi epitheta Biroumæ, atque adeo Bramæ Indico quam simillima. Ut Bacchus Malaice Urens, sic Cromos, interprete Eustathio, est flamma, aer spirans, & ventus. Broumos Romanorum Bacchus, idem fere ac Indicum Brouma. Bacchi, & Brumæ generatio similis.

LIV. Brambanes originem suam se traxisse jactabant ex capite, aut certe ex ore Bramhæ. Bramban antiquissimus Dandamis se Jovis Filium dixit æque ac Alexander M. De Bramha agitur ante tempora Alex. M., & unde nomen accepit, investigatur. Brehi Ægyptiaca materiem bituminosam denotans, una esse potuit ex vocibus componentibus nomen Bramhæ. Brehi, ex Script. Sacr. versionibus inter se comparatis, significat bitumen, & lutum. Brehi, & Chomer, materia prima Talmudistarum idem. Am, & Amon spiritus. He, aut Ha Ægyptiæ principium. Breh-am-ha collectæ voces Bramha nomen composuisse putantur. Bram-ha a duabus Ægyptiæ Breh-mah fieri quoque potuisse conceditur. Ebullitionis, efflorescentiæ, & creationis spiritum principem, ac si vis potentem interpretamur Bramha. Brehi cum Græcis, & Talmudicis ejusdem naturæ vocibus comparata magis illustratur. Mundus Briaticus Cabbalistarum, mundus materialis. Brafnos Valentianorum ætus Matris Achamoth. Prima Mundi creati principia Brehi.

LV. Mundum ætatis primæ quomodo creaverit Deus ex fabulis Indorum Baniensium. Porus, & Parcutea, mas, & femina, primi hominum Parentes a Baniensibus dicti. Porus Ægyptiæ Pouro affinis: at Purus Nèkpallensium, Persona. Inter quatuor Pori filios Primogenitus Brammon. Uxores Filiorum Pori, Mulieres quatuor in tv. Mundi partibus a Deo creatæ. Mundo ætates iv. tribuunt Indi omnes. Baniensium fabulæ de prima Mundi creatione ex corruptis fontibus Traditionis, & Fidei nostræ Sanctissimæ. Mundi, & rerum omnium ætatis primæ destructio per univærsale diluuium. Mundi, ac perfectiorum rerum ætatis secundæ nova creatio. Bremaꝝ omnium Princeps, Wistney, & Ruddery e terra dei verbo, atque imperio producti. Bremaꝝ creator Mundi ætatis secundæ. Bremaꝝ Mundum creaturus, quasi fœmina pariens, mirum in modum tumefactus distenditur, finditur demum, & gemellos enititur Ceterupa, & Manow. Exponitur Ceterupa figura, seu forma stellæ: & Manow luminosus, & splendens. Ex lumine, & fulgore rationis dictus creditur homo Manusia: uti & a luce lapis Mani apud Indos. Cum partu Bremaꝝ comparatur Symbolum Ægyptiacum Mulieris prægnantis. Baniensium, & Brambanum opinio de Mundi Creatore quam impia. Cum natura creata confundere videntur Brambanes Creatorem; quod non fecerunt Ægyptii. Brambanes se esse didicant eandem ipsam substantiam, & naturam Bramhæ. In Ente supremo ante creationem rerum sexus duos inter se conjunctos vere contineri; sed in creationis exordio separari, Indorum opinio est undique impia & portentosa. De Mundi creationis exordio fabulæ

Nekpallensis. Chaos, & Nharen duo rerum omnium principia. Nharen semen mundi centro Loti inclusum, & supernatans aquis augetur, immensum in Orbem explicatur, scinditur in partes duas. *Bramha* ex Orbis seu Ovi centro editus quomodo continentes septem, totidemque Caelos ex seclis Ovi partibus, tunicisque formavit. Semen Mundi apud Malabares, & Coromandelenses, *Ixoretta*: eadem quæ Bavani *Nekpallensum*. Malabarum, & *Nekpallensum* opinio de creationis principiis, in quo differat? *Ixoretta* in summitate funiculi Orbis omnes conditos conjungentis. Figura trianguli cum orbiculo prominenti, quæ in prima Mundi creatione e vertice montis apparuit, quid representet? *Bramha* Malabarum flamma, & aer. *Bramha Indicus* æther omnia adstringens, & Jupiter ipse. Jupiter transformatus in Cygnum. *Ostava Metamorphosis Jovis* ex Nonni *Dionysiacis*. *Clementis Alex.* ironia in Cygnum, & Jovem. *Bramhæ* transformatio in Cygnum eadem quæ Jovis. *Vellotes Bramhæ* Cygnus, *Ampsa* aut *Anser*. *Anser Soli*, *Priapo*, *Junoni*, & *Isidi sacer*. *Metempsychosis*, seu transformatio *secunda Bramhæ* in Cervum. *Bramha* in *Eswarem* superbus, & insolens. *Ira percitus Esvara* unum ex quinque capitibus *Bramhæ* abscindit. *Bramha* compositis hymnis demulcet *Eswarem*, eumque placat. *Bramha* decollatus, ac inutilis, quam impotens, ac ridiculus *Deus rerum omnium Creator*.

105

LVI. *Bramhæ* transformatio in Cygnum ex hymnis, & cantu ab eo primum inventis, profecta. *Cygnus* in sacris *Ægyptiorum Musici* senis symbolum. Non licet *Brambanibus* verba libri *Vedam* ore proferre, nisi cantando. *Cervi*, & *Tauri* cantu delebantur, & sono. *Bramha* non tam cantum, quam belluinæ libidinis causa animavit corpus *Cervi*. *Vistnu*, & *Esware* non opus esse *fœminarum* ministerio ad liberos procreandos, *Indi* profitentur. *Bramha* sub forma *Cervi* incesti flagitium cum Filia committit. Ut *Jupiter Matrem Cererem*, & *Filiam Proserpinam*, sic *Bramha Matrem*, & *Filiam* gemino incesto polluit. *Cervi* *Isidi*, *Dianæ*, *Lunæ*, *Apollini*, *Osiridi*, adeoque *Baccho*, ac *Soli* sacri.

111

LVII. *Bramha* innumeras induit formas. Ut *Sol*, ita & *Bramha*, in materia *Jupiter*. *Jupiter*, *Bramha* τὸ πᾶν omnia. *Brahaspatis*, aut *Brehaspeti* apud *Indos* *Sidus Jovis*, *Brahaspatis* Val, sive *Brahaspatis* *Varam* dies *Jovis*. *Effigies* *Brahaspatis* dextera coronam precatoris similem, sinistra librum gerit. *Fortunæ* numen *Jupiter Indicus*. *Dea* scientiarum una cum *Brahaspatis* eodem die colitur. *Sarasvoti*, *Mangiusuori* *Dea* & ipsa *Tibetanorum*, eadem, quæ *Bavani*, & *Bramhani* *Conjux*, & *adjutrix* *Bramhæ* in creatione Mundi. *Bramha*, & *Jupiter* *Brahaspatis*, idem. *Coronæ* & *libri* *Symbola* explicantur. *Panjangam* liber a *Brahaspatis* scriptus, quid? *Brahaspatis* nomen quibus ex *Ægyptiis* vocibus componi potuit. *Brehi*-spiete *Ægyptiæ* exponitur *Orbis*, *rota*, aut *currus vitæ*. *Curus Jovis*, & *Imago Solis* in *Processionibus* *militaribus* *Persarum*. *Brahi* *Dea* *Nekpallensum* nigro *Tauro* insidens, ita forte vocatur ex *Brehi* juvenum apud *Ægyptios* significante. *Cur* *Bramhanes* *Bramham* non æque ac *Brahaspatis* *hodie* colant? *Quo consilio* *Bramhanes* uti *naturam ipsam*, sic & *detraclis* *Bramhæ* honores sibi arrogaverint. *Nulla* forte ab initio extitit apud *Indos* *Imago* *Bramhæ*: *Cur?* *Forma hominis* *Jovi* *Indico* *tributa* *causa* fuisse conjicitur, *cur* *alii* *hominem*, *alii* *scientiam* *Bramhæ* *nomen* interpretentur. *Ad intellectum*, *memoriam*, *potentiam*, & *artem demonstrandam* *Ægyptii* *Hierophantæ* *pingebant* *hominem*. *Intellectus* *opifex* *abditas* *rerum causas*, atque *potentiam* *in lucem* *proferens* *Amun* ab *Ægyptiis* *vocatus*, *idem* ac *Bramha*. *Bramha* *Priapus*, *Lingam* *didus* ab *Indis*. *Bramha* *idem*, ac *Isuren*, *Osiris*, & *Serapis* *Jupiter*.

113

LVIII. *Bramha* τετρακεφαλος idem, qui *Mercurius*, aut *Janus* *Jupiter*. *Janus* *quatuor* *Mundi* *climata* *continens*, *quadriformis*. *Janus* *Mundus*: *Annus*: *Sol* *apud* *Gentiles*. *Bramha* *Indicus* ut *Osiris*, & *Sol* *annis* *singulis* *moritur*, & *renascitur*. *Bramha* *quadrifrons* *Lingamis* *Indorum* *in* *sculptis*. *Lingamorum* *spectacula* *quam* *obscena*, & *frequentia* *in* *Indiis*. *Tetraclis*, seu *quaternarius* *numerus* *in* *Ægyptiorum*, & *Pythagoræorum* *mysteriis* *animæ* *fons*, & *naturæ* *principium*. *Pythagorici* *Sacramenti* *formula* a *Seldeno* *exposita*. *Pythagoræis* *tantundem* *erat* *per* *Tetraclyn* *jurare* *ac* *per* *Creatorem* *Universi*. *Quatuor* *perennis* *naturæ* *radices*, *Quæ?* *Dii* *Epῶται* *operarii*, *Ammon*, *Hermes*, *aliique* *ex* *lapide* *quadrato* *sepe* *visendos* *plerumque* *exhibebant*.

117

LIX. *Origo* *Bramhæ* *ex* *umbilico* *infantis*, nempe *Fratris* *Vistnu*, *arcanum*, *quod* *prima* *fronte* *videtur* *difficile* *captum*: *explicatur*. *Deum* *omnium* *Principem* *facit* *Vistnitarum* *secta*, *Vistnu*: *Isurenitarum* *Isuren*; *indeque* *fit* *cur* *illi* *Bramham* *natum* *velint* *ex* *Vistnu*: *Isti* *ex* *Quevelinga* *Gallicæ* *prolato*, sive *ex* *Scevelingo* *Patre*. *Nharen* *Vistnitis* *Vistnu*, & *Isurenitis* *Isuren*, & *Scevelinga*. *Vistnu*, & *Isuren* *cum* *Ixoretta* *Malabarum* *ambo* *confusi*. *Modo* *ex* *Vistnu* *aut* *Isuren*, *modo* *ex* *una* *Matre* *Bavani*, sive *ex* *Parasacti* *natum* *faciunt* *Bramham* *inconstantes* *Indi*. *Bramha* *ex* *Umbilico* *natus* *Jovis* *Ammonis* *formam* *preferre* *videtur*. *Ammon* *in* *Lybia* *sub* *forma* *umbilici*, seu *pixidis* *nauticæ* *ex* *Hydio*. *Jovis* *Ammonis* *figura* *præcis* *Ægyptiis* *erat* *etiam* *umbilicus*, *aut* *orbiculare* *quiddam*, & *sphæricum*, *judice* *Kirchero*. *Sol* *Heliogabalus*, sive *Elagabalus*, *Seldeno* *Deus* *rotundus*:

du: Jupiter circularis. Elagabali simulacrum saxum ab imo rotundum, & conicum. Bæthylī Phœnicum, & Mydros Græcorum Elagabali simulacro similes. Lapides acuminati quam apti ad ignem, adeoque ad Solem, & Jovem representandos. Nahren Visnu, Sol: Megolo-Tatarice Naran, ita forte dictus a Nar igne. Bramba Jupiter circularis. Sacrum Parama-Brumæ symbolum apud Indos littera O. Indi in puncto mortis, si litteram O pronunciauerint, rella in Cælum feruntur: superstitionis, & insanie portentum. Circulus cum Triangulo inscripto Supremæ Divinitatis Imago apud La-Croz. De Supremæ Divinitatis Imaginibus sine ullo prorsus honore apud Indos frequentatis La-Crozii testimonium fallax. In sacris Indorum Bætylis, Visnu, & Bramhæ, Solis scilicet, & Jovis ignei cultus detegitur. Behram Jupiter Persarum Martialis, Mars ipse. Bramha quorundam opinione Pythagoras. Mercurius Trismegistus: Xaca: Et Xe-Chia Sinensium. Bramhæ nomen prisca Cimborum Genti in Britannia cognitum suspicantur Gale, & Keyslerus. Bramhæ pro Tramæ in Cimbrio lapide a Seldeno edito, Gale, & Keysleri incertissima lectio. 118

LX. Mundi Conservator Visnu Malabarum, & Indostanorum dialecto Viscnu, & Biscna. Visnu, La-Crozus Persarum Numen existimavit. Vihishtush, seu Vihishtushiush ultimum ex Hydro inter quinque adjectitios dies anni intercalaris Persarum, Angelum, sive Deum Visnu nullo jure interpretatur La-Crozius. Cum Ægyptiorum Epagomenis comparat Hyd. dies quinque adjectitios Persarum. Vihishtush, & Vihishtushiush nomina Ægyptiacis affinita, quid significare queant, disquiritur. Exponitur Vihishtush, & Vihishtushiush aut Solemnitas illa maxima, aut finis solemnitatis ejus, quæ Mithæ in S. libro Hessler, Yeshte a Persis, & Sacea a Babylonis appellabatur. Ultimus Epagomenarum dies apud Ægyptios sacer erat Nephthy, quæ postremo loco nata finis, & extremitas explicabatur. Biscna, aut Biscnu Indos ab Ægyptiis accepisse conjicitur. Piscne Ægyptiorum sermone Sagena, & Rete in libro S. Prophetæ nostri Habacuch Chaldæorum Numen Sagena, Rete, adeoque Piscne; unde? Piscne a Diis forte reticulatis. Horus Ægyptiorum idem ac Apollo, Bacchus, & Priapus, Mundus reticulatus: Cur? Pueri seminudi ab Arnobio derisi, forte reticulati. Piscne Chaldæorum esse potuit Ditynna a Retibus dicta, eadem, quæ Atergatis Assyrior. Salambus Babylonior. Dea Syria, & Heliopolitana Derceto. Derceto e Mari rubro nomen quo pacto accipere potuit. Venus e Maris spuma delephat Ægyptiis delphat, aut delphat oxyrinchus piscis. Oxyrinchus, Arab. Salaba Babylonis Salambo, Osvidis sinus, & Isis ipsa: cur? Fabulam Deæ in piscem conversæ ab Ægyptiis primum adumbratam Gentes aliæ sibi accommodarunt. Hecate, Salambo, Tithyrambo, Nephtys, & Thermutis eadem. Tithyrambo Bovis, sive Tauri commotio. Athyr per aphæresin Thyri Ægyptiorum Taurus. Tithyrambo exponi potest Bos facta, aut Bos Spiritus aque. Venus, & Isis Vitula Marina, Thermutis, aut Thyrmotis, Bonjurio, Bos mortis, eadem, ac Merris. Thyrmotis exponitur non inepte Isis Bos Osstridem Taurum defens, & invocans. Hecate Marinæ prædæ Domina in Hæfodo. Atergatis pars dimidia corporis, aut facie tenus, Mulier, pars reliqua Piscis. Piscis, quo veluti inclusa tenebatur Dea Atergatis, sacculi fortasse, & Sagenæ speciem referebat. Sagena apud Hesyeh. quævis armatura, ac tegumentum omne. Σαγηνάριον eidem Hesyehio: quid? Chaldaicum Idolum ex vi prædandi gentes immani, Sagena. Sagena Persæ circumvallabant Urbes. Αρπυγιάς Indumentum reticulatum Bacchantium. Veneris Thnica, quæ? Biscnu Indicus Venus fortasse, & Isis. Visnu, ut Derceto, & Atergatis transformatur in Piscem. Visnu in Piscem versi effigies. Visnu τεραρχία tenet manibus: Vedam: annulum: machæram: concham. Concha Venus in Cyprum delata. Concha Maris rubri nobilissimæ. Nerites, quæ? Vedam, Nepallensium sermone Bed, figurate acceptus idem forte ac Bedy. Bedy Phrygum, & Orphei Aqua: Macedonum, Aer. Ex Bedy Macedonico manare potuit Bed Indorum. Annulus; Gladius: Bella adversus Dejttas. Caput hostis recisum in effigie Visnu, Isis, ac Veneris armate indicia. Velum, quod gerit Visnu, forte ex Isis Peplo fictum. Vectores Visnu duo: Garuda; & Anemonta: Garuda Accipiter, Vultur, aut Aquila. Anemonta Simius sine maris opera natus. Accipiter, sive mas, sive femina, Aquila, Vultur: Simius apud Ægyptios, quibus diis sacri. Visnu utrumque sexum Indos tribuisse conjicitur. Vulcanus, & Minerva gemini sexus Dil. Visnu in sceminam quandoque mutatus. Huren visa femina Visnu, seu Biscna, natum sibi illico puerum videt. Visnu in Testudinem transformatus. Effigies Visnu in Incarnatione, ut recant, secunda T. vi. de R. I. Rit. Visnu e vertice Montis Merupa quomodo Testudinem sub monte jacentem, adeoque seipsum in testudinem transformatum premere videatur. Simulacra Veneris, & deæ Cupidinis pedibus prementium testudinæ. Visnu cum Ixoretta, & Bavani confisus, ut Venus & Isis, πολλομορφος. Somo Indicus, seu Som Nepallensium Deus Lunus; ipsa scilicet Luna ex femina masculus. Non unius Veneris, sed etiam Mercurii indicia apparent in Visnu. Quam multa sint Ægyptiaca nomina, quibus omnia fere Indico Visnu attributa percommode explicantur. Salnghi, Ægyptiæ dens sustentans, idem qui Visnu, Aper dente sustentans Terram: idem etiam qui Indicus Selnagh, mille capitum serpens, montem Merupa cingens. Biscna Incarnationum, se

Metamorphoseon Deus latet in *Ægyptiaco* Piscine, quod est adventus, & transmigration. Vini Deus Conservator ex *Ægyptio* Piscanule idem significante, deduci potuit. Voces *Ægyptiaca* plures uni *Indicæ* Viscnu similes, & affines, Mercurium quoque indicare videntur.

LXI. Amida Japonensium, Anubis, seu Mercurius. Anubis Japonensis effigies. Anubis Japonensis *Ægyptio* similis. Omyto, quandoque etiam nuncupatus Amida, si ex *Emhiti* *Ægyptio* veniat, Deum Septentrionis significare potest. Namanda orationis formula, qua Japonenses Amidam invocant, accedit ad *Ægyptiacam*; Nahmen: Salva nos. Amida nomen per *Ægyptia* Amitæ, aut Amiti expositum summam felicitatem, fortunam, aut lactantia ubera sonat. Mercurius voluntatis suæ nutu se se mutat in feminam. Amida feminæ vultum ostentans. Amida sive Dei sive Deæ Marinæ insignia præfert. Amidæ simulacrum ad Maris Japonici littus erectum. Religionis causa ut se Amidæ, & aquis præfocandos devoteant Japonensium Fanatici. Indi sese ipsos necandos in Gangem fluvium dejiciunt tanquam diis Iluren, aut Viscnu devotos. Amidam Japonensem cum Horo *Ægyptio* comparat Kircherus. Canon, seu Quamwon Numen alterum Japonensium, idem est ac Amida, & Viscnu Indicus transformatus in Piscem. Canon mammosus. Canon ex Kanovfi *Ægyptio* derivatum putatur. Quid ita? Kanovfi *Ægypt.* & Beni Arab. idem. Ex voce Pikanovfi, & Pikanu an Pisu, adeoque Bilnu fieri potuerit? Canopus *Ægyptiorum* quamdam cum Canon Japonensium affinitatem habet. Canopi simulacra, hydriæ: pueri reticulati: Hermæ. Canopus Horo similis. Canuphis, seu Canopus aquam per ubera fundens nutricis naturæ symbolum. Canopus mammosus, & reticulatus. Maris, & humidæ naturæ Numen Canopus. Nili nomen, teste *Abenepbio*, ab *Ægyptiis* tributum Canopo. Canopus mammosus, & Isis multimamma Kirchero idem esse videntur. Idem etiam Canopus; & Osiris. *Indicæ* Imagines feminæ Bilnoni, & Maris Biscna simillimæ. Beni Margaritæ Neritis nomen, est Canovfi, & Veneri Mariæ commune. Ex Beni Venus, ejusque tyron explicatur. Binos, seu Vinos, auctore *Suida*, Deæ Veneris nomen. Venus nomen derivatum ex Benoth juxta *Seldenum*, *Schedium*, aliosque. Succot Benoth iv. Reg. xvii. 30. Tabernacula Filiarum iidem interpretantur. Sicca Venerea *Africæ* ex Succot-Benoth. *Seldeni* sententiam *Scriptores* alii gravissimi rejiciunt. Succot-Benoth Rabbini simulacrum Gallinæ cum pullis suis imaginantur. Succot-Benoth Kircher. Horias, Al-Tarieh Hori ac Tauri statio, eadem ac Rabbitorum Gallina; aut certa aliqua congeries siderum. Succot-Benoth, tanquam proprium Idoli nomen in *Græca*, *Syria*, & *Arabica* versione accipitur, ac retinetur. Sacæ *Babyloniorum* vestigium in *Syria*, & *Arabica* versione. Sochot ex Sochis, species vitis: Bacchum *Babyloniorum* Deum Vitem nuncupatum, referre potest. Sochôs Curetum Pater, idem, ex veterum testimonio, ac Pater Corybantum, & Cabirorum unus. Dii Cabiri iv. Ceres, Proserpina, Pluto, Camillus Minister, seu Mercurius. Mercurius ex *Canillo* seu *Ministro* Parens Cabirorum factus teste *Aculsiao* apud *Strabonem*: Idemque *Imbramus* a *Caribus* appellatus. Seches *Babyloniorum*, Mercurii Sidus, affine Sochôs Curetum Patri. Mercurius Sol, Bacchus, Priapus. In Succot Samaritanorum *Babylone* agentium conjicitur Phallus.

LXII. Suchin Samaritanorum Spinæ, & quicquid pungit, ne simulat. Sucinos apud *Hesych.* Eunuchus; at Eunuchus calamus, truncus, & virga. Eunuchi ex *Aristotele* genus quoddam palmarum, seu Dactylorum. Sucha Hebr., quid? Sochein, & Sacein terere, ac pertundere, percolare, Sacces per saccum transmittere: Inde forsân Saca, & Pertunda Dea omnis turpitudinis monstrum. Sacan *Hesychio*, quid? Scok & Sok *Ægyptiis* sculperè, atque etiam fodere. *Hebraicæ*, *Syriacæ*, & *Arabicæ* voces, unde Suchot emergere, & phallus in eo adumbrari potuit. Soki *Ægyptiaca* culmen, & summitas. Such-Devo, cupidinis Deus in *Indiis*. Benoth idem, ac Venus. Venus vox peregrina *Græcis*, atque *Latinis*. Venus nomen a Beni, seu Veni *Ægyptio* Palmam, marem, & feminam denotante repetitur. Beni, sive Palma apud *Ægyptios* Annum, & Isidem representabat. Bais *Ægypt.* Palma, & anima. Accipiter Dei, Solis, & animæ symbolum apud *Ægyptios* cur Baieth appellaretur, explicat *Horapello*. Thauslus alterum Accipitris nomen in eundem ferme sensum a Bonjurio exponitur in *msi. Ægypt.* Dynast. Palma *Osfridi* & *Isidi* sacra. *Ægyptiorum* Teletarum corona ex Palmæ solis ceu radiis texta ab *Apulejo* describitur. Solæ *Isidis* ex foliis palmæ. Phialæ duæ Caryotæ, inter donaria *Seleuci*, & *Antiochi* Regum *Apollini* *Milesio* oblata, quibus dicatæ Diis, & cur dicatæ Caryotæ? Καρυωτή in fragmento *Gr.* Epigraphes a *Cupero* descripto, solitarie accipi posse videtur pro una Palma *ἄρπυρι*. Palma apud *Idololatrias* quam multis, & mysticis rationibus Insignis. Utilitates Palmæ *Babylonicæ* CCLX. Inter varia *Palmarum* genera *Margaridæ* Palmas *Margaridas* *Plinii* a *Margaritis* sic dictas interpretamur. *Uti* *Salmasso* *dactylus*, & pastillus instar palmulæ est *Arabicum* Natef Margaritum purum, ita & Beni *Ægyptiorum* Palma dici potuit ex *Arabica* Beni Margarita. Ardoris anima, Veneris intellectus, aliaque id genus attributa Palmis, causam præbuere *Gentilibus*, cur eas Veneri, ceterisque conjugalibus Diis consecravint.

LXIII. Benoth Venus est ita nuncupata ex Beni, seu Veni Palma & Margarita. Athenæa *Mi-
nerva*, & *Mulleri cuiusque commune nomen apud Atheniensis*. Posito Veneris nomine Beni, pro-
babilis causa redditur, cur Arabes adire Sponsam Binaon dixerint, cur uxor Maleis Eini, cu-
bile Græcis Byni, & mulier Bœotis Banna vocetur. Concluditur Succoth-Benoth Phallos esse &
Veneres: nec tamen improbatur *Interpres*, qui pro iis intelligat vel pudenda quædam Veneris & *Is-
dis gestamina*, vel unius Veneris obscena simulacra a Samaritanis Babylone culta. Succot Ebr.,
Scenæ Græcis, atque Latinis, corpora quandoque significat. Obscena Deorum in propudiosa supersti-
tione Indorum multifariam offensa, & usurpata. Canwon Japonicus, Beni Margarita, & Venus
Pelagia. De Concha, Margarita, ac Venere & Maris sinu educa, quid fabulentur Indi? Dii at-
que Deitæ conjunctis viribus Montem Someru ceu prelum versantes aquas Maris quatiunt, indeque
exprimunt xiv. genera rerum. i. Rupà. ij. Mani. iij. Kalp-birc. iv. Sorà. v. Bedanvantar.
vi. Ciand. vij. Camendò. viij. Amrit. ix. Satrundgagg. x. Laccimi, Remavo, seu virgo Rem-
ban. xi. Mastak-gorà. xij. Danuch. xij. Sank. xiv. Mahur. Mahur venenum pestilentissimum
ab Isuren potum mali symbolum. Malum ex impia Indorum opinione Dei substantiæ infestum. 139

LXIV. Japonicum Emblema creationis duplex: alterum est Ovum Tauri cornibus scissum, alte-
rum ab Indico parum differt. In quo Japonicum ab Indico differat. In quo Japonicum ab Indico diffi-
rat. In Emblemate Japonico pro Monte Someru Truncus est magnæ arboris Testudinis dorso inter aquas
Maris insidens. Truncus arboris Japonicæ similis videtur Palmæ Ægyptiæ, aut Babylonicæ. E Trun-
co arboris materiam primigeniam ad rerum creationem eductam fingunt Theologi Japonensi.
Pulvinaria xij., quibus, in summitate arboris Deus creator, ut Visnu Indicus in vertice Some-
ru, insidet, Ramos xij. Beni, seu Palmæ Ægyptiæ representare videntur. Cyclo annorum
xij. Tibetani æque ac Japonenses utuntur. Sank in Tabula Canon Japonici, quid ostendat?
Sangh in nomine Dei Tibetanorum, num quid habeat simile Indico Sank dubitatur. Arbor sym-
bolica Japonensium idem significat, quod Laccimi; virgo Remavo, Remban, Eifnoni, & Ixo-
retta Indorum. Mastak-gorà Equus ἵππος ἄγχιος vector Anubidis, seu Amidæ Japonici. Dea
Palmaris Apuleii in 1. *Metamorph.* p. 116., Venus scilicet Terræ Marisque Margarita Beni, seu
Veni, Canuphi Ægyptius, Canon, Mercurius, Anubis, Amida Japonicus, Eifnoni, & Visnu
Indicus, nominibus plura, re tamen ipsa, ut Isis & Osiris, unum idemque sunt Numen, Hecate,
& Anubis Plutarcho idem. Mercurius Ægyptiorum Anubis, cur narrante Apulejo atram auream
que faciem alternet, explicat Jablonskius. Anni symbolum apud Ægyptios Palma: apud Sineses
arbor cum foliis ex parte dimidia nigris, ex parte albis. Anubis, Attis, & Mithra ex auro solido.
Auri Deus Mercurius. Anubim sic dictum ex Ægyptia voce Ennub aureum designante, existimat
Jablonskius. Anubis Japonicus Aureus. Anubis dici etiam potuit Amida quasi Ameti, rodens:
quid ita? Mercurii Avus Camiphis. In excerptis Damascii apud Photium Ægyptii in ignotis senibus
unum trinumque norunt verum omnium principium. Hiraiscus, & Asclepiades principia duo re-
rum conditioni tribuunt juxta Ægyptiorum Theologiam: Quænam ea sint? Camiphis Tres quomodo
nati? Tertius Camiphis Hiraisco juniori, Sol. 142

LXV. Kamiphis, interprete Jablonskio, Dii Ægyptiæ Terræ Patroni. Kamiphis, opinione
nostra, Spiritus lucis atque fervoris. Chami, & Chimi seu Chimi Ægyptus. Cham niger & ar-
dens. Kim Ægypt. fervor, & æstus: Hemi calor. Chama Hebr. Sol. & exponitur Arab. Kibla,
seu Kebla: Auster, Oriens, Meridies. Kibla effigies Jovis Lybici, & forte etiam Visnu Indici
umbilicus, Kibla Tyxis Nautica, Sinesibus Kie-pon ex Hydio. Kibla Hydio Meridies. Acus Ma-
gneticæ usus apud Sineses. Kibla Jovis Ammonis umbilicus, & Deus ipse Navigatorum Rex, &
Dux. De Sabæis cur Zabios appellari Arabes, Assemanni sententia temere a Beaufrôbrio exagi-
rata. Kibla seu Kebla Sabæorum Polus Arcticus. Ad Keblam versi ter in die adorabant Solem.
Keblos, Hesychie Auctore Κνωβίφαλος Cynocephalus ob Canini capitis formam. Κνωβίφαλος κῆτος
Ketos Hesychie idem est ac Indicus Kietù sive Ketù. Κῆτος in Hesychie textu ex Kietù Indico defendi po-
test. Κῆτος Animal simile Simiæ, idemque etiam Cynocephalus legit pro κῆτος Schrevelius ex Palm
& Salm. Kebla idem significat quod κῆλος, κνωβίφαλος Canis custos, & Solis observator. Tertius Cami-
phi Ægyptiorum Mercurius Κῆλος. Kubel Indorum Deus Tutelaris Septemtrionis. Kubel vis geni-
talis, & Arix frugum Universæ Terræ. Kubel metallorum, & gemmarum Numen. Kubel mi-
rem sinistra tenens, quid indicare possit? Apollo Smyntheus a muribus dictus. Mures Thebani a
Diodoro descripti in parte inferiori ἰμύχβοι. Bafudala uxor Kubel. Kubel cum Keblos, & Kebla
comparatur. Kamis Dii Sintostitarum Japonensium. Kamis ex Kaempfero spiritus, seu animæ.
Japonenses originem suam Diis Genitoribus acceptam referunt. Dii Japonensium ex prima agitatione
Chaos editi, eandem præferunt originem, quam Kamiphis Ægyptiorum. Genealogia Deorum Ja-
ponensium, quæ? Primi ordinis Dii Magni vij. calibes tres, Mariti quatuor. Princeps Deorum viis
quis? Spina & sinu Chaos motus, & transformationis capax, Anima, seu Spiritus Princeps existit.
Spina

Spina Chaos juxta fabulas Japonensium idem quod Indorum Nahren, Bavani, stilla roris in calice loti, Ixoreta, filum semen Mundi, punctum in centro trianguli, surculus ex umbilico Visou, Lingam, Acus umbilici Ammonis: Suchot Babylontorum, calamus, virga, & id genus alia. Aculeus Solis, & Apex aculeatus supremi Creatoris apud Japonenses, symbola seminis Mundi. Summus Creator Japonensium, ut Indicus Visnu, Niger. Kami principalis Sintoistarum substantia Solis. Amidæ statuum Solis radiis ornata e Sina in Japoniam, quo seculo fabulones divinitus convolvit prædicent. Kami Tensio Dai Dsin a Sintoistis singulariter cultus, Terrestrium Deorum Princeps, sacrorum Regum, & Japonensium Pater. Tensio Dai Dsin caelestium radiorum fons, vita, anima, lux, & summus naturæ Moderator. Tensio Dai Dsin, & Horus Aegyptiorum eundem locum tenent in classe Semideorum. Dai Butta Japonicus Kaempfero idem qui Bacchus apud Græcos: Vaccaswara, Budda, & Visnu apud Indos in ix. sui Incarnatione sub hominis forma visus. Budha vocatur a Sinenisibus, & Japonis Buds, & Siaka, hoc est Xaca: a Siamensibus Sammona Khodum: a Peguanis Sammana Khutama: ab aliis Sommona Codam voce, ut conjectitur, ducta ab Aegyptia Sumani, vel Sumonas. Visnu Indicus, Kamis, Kamiphi, Sommona Codam, Eudada, & Xaca.

145

LXVI. Tertius Indorum Deus Isuren idem ac Osiris. Osiris apud Eusebium, & Hellenicum Ysiris. Ut Ysian Plato pro Usian, sic Ysirin Aegyptii, & Græci, deinde Isuren pro Uscirin dixerunt Indi. Isuren Deus Destructionis: cur? Isuren ut Osiris Aegyptius, Pluto, dator & receptor animorum, Deus mortis, & universorum Judex ab Indis Giam nuncupatus. Isuren, Mahdeus a Nekpallensibus vocatus, idem ac Lingam, seu Priapus. Gesta Isuren venereis obscenitatibus, & spurcitiis plena. Aegyptii & Græci Phalli turpitudine ab Indis Brambanibus aucta. Phallus Nekpallensium Pasupati quadruplicis coloris & formæ, symbolum conjunctionis librorum Atzala cum libris Vedam. Atzala libri iv. divinitus editi ex ore quadruplici Isuren. Isuren, ut Osiris, humidæ naturæ Dominus, sacrorum fluminum Bagmati, & Gangis Auctor. Aquæ Gangis piculares. Ad lacum Isuren, alias Nilcandò, in finibus Tibeti, Mogullensium, aliorumque Populorum ex Indis peregrinationes sacre. Nilcandò cubat in aquis, nigrum vultum, Tigridis pellem ad lumbos, aliaque sibi propria insignia ferens. Aquis lacus Nilcandò univèrsa plane crimina expiari putant Indi eò peregrinantes. Interfectio Bovis Deicidium. Bavani, renata Parbati ex Patre Hem, & Matre Mendò, uxor Isuren, Dea aquarum. Hem Pater Parbati, Jupiter, Ammon, & Mons Hemal ita a Nekpallensibus nuncupatus. Hamal Orientalium, teste Hydio, Agnus adultus, hoc est Aries ex veterum Chaldaeorum, & Phœnicum ASTRONOMIA, inter xij. Zodiaci signa primum erat. Giamul seu Jamul Aegyptiis Aries, idem qui Arabice Hamal. Bavani prius dicta Sati Filia Dacc. Dacc tentans avertere Filiam a cultu Isuren redarguitur impietatis. Princeps Docam loci scilicet, qui super aera late fusus, Sedes est Malignorum Spirituum. Chames spiritus malefici, Tibetanorum sententia, qui? Carabuangciu nomen proprium Principis Docam. Carabuangciu jaculorum V. vibrator. Docia, jaculum luxuriæ, quo pacto respondeat ad Tschocas, & idem esse possit Tichokka nomen Isuren Malabaricum. Kenkei uxor secunda Isuren cum cauda Piscis. Isuren Sol, ut Osiris. Isuren ignis imperium tenet. Isuren cur Rutren? Solem qui Typhonem, & Herculem dixerint apud Aegyptios. A Plutarcho reprehenduntur; sed immerito. Sol ut Xaca ipse Tibetanorum Typho. Insignia præclara Isuren Oculi tres, & Luna corniculata in summitate frontis. Osiridis insigne turpissimum, ex Pignorio, Testes oculati. Oculum Solis a Typhone deglutitus, & restitutus. Luna in fronte Isuren Isis cum Osiride conjunctionem ostendit. Isan Deum collocant Indi inter Orientem & Septentrionem. Isan ab Ili ita forte vocatus idem ac Mahdeus, & Isuren. Ignis inter insignia Isuren præcipuum. Ex capillis Isuren Puer repente natus, dictusque Gialandar Gigas. Num idem sit Vasculum Isuren, & poculum Osiridis, dubitatur. Bove vebitur Isuren. Bovis cultus in Indis. Bovis occiso deicidium. Cinis ex Vacca fimo sacer. Eo cinere se consecrant Indi Isurenitæ: Visnuitæ signis aliis, & notis minio impressis. Nekpallenses quod Bubalos occidant & comedant, Schismatici, & impuri. Cervus in Imagine Isuren apud La-Croziun indicat forte Isuren eundem esse ac Bramham. Bavani Mater, Isuren Pater universorum in Religione Brambanum. Isuren creatus simul & increatus. De Isuren increato Brambanis Vatis oraculum. Isuren Lex Quadruplex: Lingam: Semen: Lumen Spiritus: essentia invisibilis: Justus Judex: Immutabilis simul & mutabilis: multiformis: incomprehensibilis: ne Diis quidem ipsis Bramhæ & Visnu conspicuus: motus: vita, conditor, conservator, infinitus, & summus universorum provisor. Isurenium Brambanes quanto altius supra creatarum rerum naturam verbis evebunt, tanto indigentius depriment, secant, disperunt, materia illigant, & coagmentant. Isuren virtus masculina, & omnium Deorum origo. Isuren Indi variis coloribus pro munerum varietate pingunt.

151

LXVII. Bramha, Visnu, Isuren M. Alexandri ætate unum idemque Solis Numen. Soli Indico Monumentum ab Alexan. erectum. Sol ab Indis perpetuo cultus. In Opusculo De Humanæ Vitæ

œconomia ex Tibetano Anglice primum, deinde Gallice, ac Italice demum edito Ferrar. ann. 1759. ne Sol adoretur, Bramhan, ut putatur, Auctor, præscribit. Auctor, qui primum Opusculum verit, & divulgavit, quam suspectæ fidei Editor. Ex indiculo præceptorum de Moralis, & Civilis vitæ Œconomia tributo Siantanputrà Principli Tibetanorum Magistro, opusculi fingendi occasio sumi potuit. Siantanputrà in mss. ad Mare Caspium inventis. Nec Confucius, nec Dandamis, nec alius quisquam Bramhanum CHRISTO JESU vetustior, opusculi auctor demonstrari potest. Caotlou Sinensis in judicio ferendo de Opusculi antiquitate minime idoneus, sed dubiæ fidei censor. Religionis cultus ab Indis Soli tributus, antiquissimus, & probatissimus. Tempa dicata, & sacrificia ab Indis oblata Soli, teste Philostrato. Dii ad Solem relati, & ab Indis culti apud Clem. Alexandr., aliosque veterum. Solem & ignem quam religiose, & sancte per hæc tempora venerentur Indi. Solem Assirii Adad hoc est unum, interprete Macrobio, appellabant. Adad emendat Schedius Achad, aut Ahad, seu Chad, & Had. Had affine Sinicum It unum. Unus dicti Jupiter, Pluto, Sol, Dionysus.

158

LXVIII. Duo simulacra Xacæ, seu Sciacchiæ Lhassam in Tibeto primum translata a duabus Feminis Nék pallensi una Sinensi altera, ambabus uxoribus Tzong-tzhenkhambo Regis Tibetanorum xxiv. Ramocè, & Laprang Tempa duo duobus Xacæ simulacris erecta. Xaca quisquis ille sit, qui cognitus dicitur Sinensibus & Tibetanis seculis fere x. ante CHRISTUM JESUM, diversus est a Xaca in Sina allato annis post CHRISTUM circiter lX. Xaca antiquior Isis, Jupiter, Horus, Mercurius, Bacchus, Osiris, Sol, Had, seu It, & Budda, sive Pot Iit Tibetanorum lingua sic appellatus, & Xekia, Virtus Cæli a Sinensibus dictus. Deos facere didicerunt Indi Solitudinum incolas a Sideribus, & Planetis, quos per ætheris deserta vagari dixerunt Poetæ Gentilium. Afrorum animi, Ethnicorum sententia, contemplatores dii. Karm-Sahumi septem Caputum Filii a Mhadeo, seu Iluren ad Arcum partus, & a vij. Contemplatoribus, a stellis scilicet vij. Urfæ Majoris altus, & educatus.

160

LXIX. Xaca recens num. 24. & 25. descriptus, ex officina Manichæorum profectus conjicitur. Manichæorum hæresis in Indiis in Turkistania, in Tibeto, atque Sina, latissime propagata. Renaudotii, & Assemani testimonia. Impetitur a Calvinista Beaufoebrio Renaudotius. Defenditur Renaudotius. Indorum cultus cum Atheismo a secta Giù Kiào in Sina conjungitur Idolorum cultum in sella Fò Kiào copulant Bonzji cum Manichæismo. Secta Fo Kiào Tibetanorum Religioni cognata. In monstris ab hæresi partis quam imprudenter & inscite querat Beaufoebrius concinnitatem partium & principiorum constantiam. Commixtio Christianæ Religionis cum Paganorum superstitione semper miscigignit. Kurbanorum ritus tanquam superstitiosi nuper damnati. Christiana Religio cum Paganorum superstitionibus commiseri nescit. Manes in Sina Cathaica sive Tibetana, pingendi arte excellens. Facies, & lineamenta quædam Christianæ Religionis Indorum; ac Tibetanorum Paganismo a Manu inducta Manichæismus cum Paganismo Tibetanorum conciliatus detegitur. Oratio Iit regica Tibetanorum. Tibetanæ orationis exemplar apud La-Croziium Gabriel Mogulensis ex Tibetana lingua orationem Russice primum, sed admodum inquinatè transtulit. Orationis interpretatio alicubi suspecta. Fragmenta quædam veteris Liturgiæ Tartarorum Christianorum, qui forte Neforiani essent, visi sunt La-Crozio Tibetanæ orationi inserta. Formulam orandi: Hommenipemeum P. Andada omnium primus interpretatus est: Domine miserere mei: eoque sensu in posterum usurpandam Lamis Tibetanis reliquit. Hommenipemeum judice P. Oratio Pinnabill. superstitiosa proflus, & magica est Tibetanorum oratio.

162

LXX. Genesi Deus est, quem facit auctorem distributionis in Religione, oratio Tibetanorum. Genesi album florem Pemà in dextera tenet. Cur? Simulacrum Genesi Pyramis ex undecim humanis capitibus uni corporis Trunco insitens. Caput in vertice Pyramidis positum describitur. Caput Dei Hopamè primum est, & apex sacræ Pyramidis Tibetanæ. Hopamè idem Tibetanis quod Infiniti splendores. Hopamè Tibetanorum idem ac Splenditenens Manichæorum. Manichæorum Splenditenens, Ponderator est, tenet capita elementorum, & mundum librat. In Hopamè Tibetanorum expressus cernitur Maximus Regnantium Rex, floreis coronis cinctus, & facie rutilantè a Manichæis cultus, & a S. Augustino descriptus. Quam fallaciter & inique ad Orientales figuras & allegorias Calvinianus Beaufoebrius trahere nitatur Splenditenentem Manichæorum. S. Augustinus unius veritatis amator paratissimus erat ad excipiendas Beaufoebrianas interpretationes, si Manichæi voluissent. Manichæi sine figurarum involucri Splenditenentem proprie accipi, & intelligi volebant. S. Aug. recitat aperta testimonia Manichæorum respuentium Beaufoebrianas defensiones tanquam minus proprias, & a mente sua proflus alienas. Doh, & fallaciæ Beaufoebrianæ ut Calvinianus homo defensis hæreticis SSmos Ecclesiæ Patres tanquam calumniatores traducat. Beaufoebrius in Manichæorum dictis ibi maxime fingit allegorias, ubi apertius hæretici allegorias rejiciunt. Beaufoebrii licet in S. Augustinum quam apertus, insolens, & acerbus. Beaufoebrius quanto honestius de Cantico amato-

rio

rio Manichæorum sensit, tanto turpius, atque sordidius de sacro Cantico canticorum ausus est operari. Beausobrius, qui prius Splenditenentem Manichæorum figurate acceptum vel aerem, vel aethera, vel certe Solem definierat, mutata dein sententia Unum ex Æonibus coram Deo assidentibus omni proculdubio conslituit. Beausobrius refellitur, & castigatur. Splenditenens Manichæorum Deo proximus esse nequit, quum, fatentibus Manichæis, ibi sit, ubi dispersæ inveniuntur reliquæ membrorum Dei. Splenditenens Manichæorum ex D. Aug. putari potest & Jesus patibilis, & Atlas, & Rex honoris, Spiritus potens, & primus homo, & alii id genus Dii plures ab iisdem hæreticis excogitati. Splenditenens Manichæus Deorum magis quam Angelorum ordinibus accensendus. Manichæos Polytheismi temere ab Aug. insimulari effuit Beausobrius. Unum Deum verbis, re plures, immo & innumerabiles Manichæi colebant. Unius Dei nomine Manichæi vocabant quicquid e Dei substantia emanaret. Duplex Emanationum genus intra, & extra Deum, purum putumque commentum est Beausobrii falso Manichæis tributum. Emanationes omnes extra Deum vocabant Manichæi Deum, Deoque consubstantiales. Christum in Sole, Spiritum Sanctum in aere emanationes duas extra Deum Patrem, a Patre, & a seipsis mutuo separatas, Deo Patri, sibi que consubstantiales, per summam impietatem conceptis verbis profitebantur Manichæi. Solem, Lunam, Aera Christo, ac Spiritui Sancto: Regna vero & Terram lucidam Deo Patri inhabitatori consubstantiales Manichæi pariter affirmabant. Emanatio puri luminis licet extra Deum Patrem prodiret, eandem Dei Patris substantiam in Manichæorum systemate solide retinebat. Emanatio Dei extra Deum, ejusque lucidam terram in commixtionem veniens cum emanatione terræ tenebræ, erat ex delirio Manichæorum, ipsissima Dei substantia, quæ secundum accidentia mutationem, corruptionemque subibat.

165

LXXI. Emanationes nullas intra Deum manantes, sed omnes extra Deum fluentes docuit Manichæus. Emanationes intra, & extra Regna Dei a Manichæis agnitas Beausobrius malitiose convertit in emanationes intra, & extra Deum. Hypothesis de Manichæorum emanationibus intra & extra Deum a Beausobrio excogitata non vindicat ab impietate hæreticos differte profitescentes ipsas quoque emanationes extra Deum esse Deo consubstantiales. Emanationes immanentes in Deo, & extra Deum fluentes ab uno vel altero Theologorum Orthodoxo sensu explicatæ, nullo jure a Beausobrio cum Manichæorum emanationibus comparantur. De confusione, in quam S. Augustinum injecisset, Beausobrii dictum insania, & impudentia plenum. Angelos tanquam emanationes divinæ substantiæ a Propheta Moyse in voce Eschdot juxta Manichæorum sententiam perspicue agnitas, D. Augustino Beausobrius objecisset. Beausobrii animositas deridenda. Beausobrius, & Richardus Simonius meris conjecturis ducti ex binis vocibus Esch Dat unam fecerunt Eschdot. Interpretes LXX. ut Eschdot, Esch Dat vertere potuerunt, Angelos. Voci Eschdot Beausobrius contra jus fasque omnium unicum Emanationum sensum illigat. Sentus vocis Aischdot, aut Aischdot, V. delectissimo Marco Marino judice, omnino incertus. Aischdot in numero plurimum castra Angelorum in declivio, ac profusione Montis designare potest. Aischdot Deuter. xxxiiij. 2. Salomoni Glassio idem sunt ac dispositiones, & agmina Angelorum Achor. vij. 53. Nomen Eschdot pro emanationibus sumtum non effluvia, ac diffusiones substantiæ Dei, sed res significat manantes ab omnipotentia Dei per creationem. Beausobrius vertens in eo Deuter. loco Eschdot a dextris Dei effusiones; & emanationes substantiæ Dei, Sacrum Textum aperte corrumpit. Manichæorum Splenditenentem sex vultus habentem, Beausobrius sacrilege assimilat Cherubim S. Ezechielis Prophetæ. Sex vultus & ora Splenditenentis non figurate accipi, sed simpliciter, uti proponebantur, & credi, & honorari Manichæi jubebant. Beausobrii imposturæ de sextuplici vultu Splenditenentis a Manichæis figurate intellecto, refutatur ex D. Augustino, & ex silentio Manichæorum. Manichæi crebro a S. Augustino moniti, ut si figurate Splenditenentem, & alia id genus monstra intelligerent, aperte faterentur, & explicarent, neutrum unquam præstare voluerunt: imo contra figurate, se loqui negarunt. Splenditenens, Manichæorum sententia, Deus. Ex Manichæorum principiis cogitur Beausobrius Splenditenentem emanationem divinæ substantiæ inter Regna lucida a Manichæis postam tanquam Deum, Deoque consubstantialem admittere. Divinorum luminum culturam sancte tenet, & proficitur Faustus Manichæus. Quo pacto Hopamè Tibetanorum ad exemplum Splenditenentis Manichæorum fingi, & excudi quiverit, explicatur. Hopamè *Ἡοπαμῆ* idem ac Cenresi, Menippo quoque didus in T. vi. De Rit. Tartar. apud Script. Gall. Modi tres explicandi xi. capita Cenresi Tibetani juxta fabulas Manichæorum. Primus est si conjungantur vultus vi Splenditenentis, & v. Splendores intelligentiis præditi, tot habebimus a Manichæis capita, quot respondeant Hendecacephale Cenresi Tibetanorum. Secundus est; si Maximum Regnantium sceptrigerum, rutilantem facie: Demiurgum, vel Justum Judicem Patrem magnitudinis quadriformem sex nempe vultus cum quinque splendoribus copulabimus: sic etiam Cenresi habebimus Hendecacephalon. Aditum ad tertium aperiant vij. Magni Dii Manichæorum. Dii xi. ex Platone Ductores exercitus in partes undecim distributi,

sequen-

gulum *Beaufobrianum* nihil habet commune cum *Triangulo Solis Manichæorum*. *Trianguli Manichæici vestigia apud Bramhanes in Indiis investiganda*. *Triangula sacra Indorum, plura*. *Triangulum Deæ Bavani*. *Triangulum Bavani, sive Deæ Telluris Luna vi. mensis Gest ubique locorum in solo describunt, & venerantur Indi*. *Folia octo floris Pemà, quid; ræferant? Quidve sibi velint Initiales litteræ foliis iisdem octo inscriptæ? Deæ Gukiesuori Triangulum quam turpe ac portentosum*. *In Triangulo Gukiesuori muliebria Bavani*. *Sacer Focus & Ara Sacrificiorum Triangulum*. *Triangulum, sedes refugii Magnæ Matris Mamaja in universali destructione verum*. *Ex officina Bramhanum sumenda est forma fenestræ triangularis Solis*. *Ilius pueris puellisque amatoribus a Manete accomodata*. *Figura, quam tribuit Manes Terræ lucidæ, seu Terræ Dei, mire turpis atque deformis*. *ij. Beaufobrii argumentum de Antipodis a Manichæo agnitis discutitur, & oppugnatur*. *Homines, qui habent, auctore Manete, radices infra, Beaufobrius interpretatur antipodas*. *Beaufobrius corrumpit textum Manetis a S. Epiphanio, & in Actis disp. Archel. productum*. *Particulam ἄνω infra, adnectit Beaufobrius voci ἄνω radices in bas, quæ apud S. Epiphanium, & in Act. Archel. conjungitur cum ἄνω*. *Ex vitiatō textu eam sententiam Beaufobrius affingit Maneti, quam nec Manetis opinio, nec S. Epiphanii verba patiuntur*. *De radicibus hominum germana Manetis opinio*. *Radicibus hominum, non hominibus ipsis τὰ ἄνω ἢ τὰ ἔνω, partes nempe inferiores, & superiores Manes adscripsit*. *Secūlis a Principe Messore partibus imis radicum, pettem in Mundo nostro oriri Manes opinabatur*. *Pressis & concussis summis capitibus radicum, terram quoque ejusque Omphorum bajulum concuti, & contremiscere agebat Manes*. 187

LXXXIX. *Pro radicibus ab ima superficie Telluris nostræ ad Sedem usque Principis Messoris in Firmamento juxta Manetem protrahis, finxit Beaufobrius radices ab inferiori antipodarum ad superius Hemisphærum nostrum productas*. *Locum S. Epiphanii fallaciter vertit, & pessime exposuit Beaufobrius*. *In vocula deorsum Latini Interpretis Act. Archel. ludit operam Beaufobrius*. *Latinus Interpretis homines esse dixit deorsum, comparans Telluris nostræ habitatores cum Principe Messore in Firmamento sedente*. 196

LXXX. *Ignorantiam, & errorem vulgi Christianorum in figura Telluris describenda communem facit Beaufobrius Universis Ecclesiæ Patribus*. *Beaufobrii temeritas, & palmaris falsitas castigatur*. *Inepta figura Telluris, quam Christiani in Oriente plerique effinxerint, temere a Beaufobrio Occidentalibus, SS. Doctissimisque Ecclesiæ PP., Catholicis denique omnibus tribuitur*. *Cardinalis Norisius Patribus inferendus, judice Magno Meldensium Episcopo J. B. Bossuetto in Ep. ad eundem scripta, fulgidissimum Ecclesiæ lumen vocatur a Pontifice Max. Bened. XIV. S. Augustinum Terram dixisse non esse rotundam, Censorum quorundam criminatio, falsa Præclara S. Aug. testimonia de figura Terræ rotunda a Card. Norisio proferuntur in Vindic. Augustinianis c. iv. §. 8. De Antipodis sapienter dubitans Augustinus non negavit Antipodas*. *Augustinianæ Vindicæ communes sunt ceteris Ecclesiæ Patribus ad imposturas Beaufobrii uno impetu refellendas*. *De metu injecto Scriptoribus Ecclesiasticis, ne rotundam dicere audeant figuram telluris, novum est & insanum Beaufobrii commentum*. 197

LXXXI. *Lahæ primæ ætatis homines nulla relicta prole moriuntur: in Mundos alios, aliæque corpora migrant*. *ii. ætatis homines*. *Lahæ e superioribus sedibus, aliisve Mundis in hunc nostrum delapsi, alii hominum, alii animalium corpora induunt*. *Ex hominibus duo tantum; alter viri, alter mulieris naturam accipiunt*. *Longa præterierant secula priusquam duo illi homines mas, & scæmina desiderium prolis experirentur*. *Prolis desiderium ex primis concupiscentiæ stimulis*. *Mutis oculorum obtutus prima, eaque diuturnior humanæ generationis via*. *ij. generationis via leves oris rufus*. *iii. tactus*. *iv. oscula*. *v. amplexus*. *v. ἄνω συνουσία*. *Sexta generandi ratio apud Tibetanos a Deo Genresi, Deaque Kadroma, Prafrinpo & Prafrinmo Simio & Simia, adeoque ut apud Manichæos a Sacla ejusque uxore, a dæmone scilicet, derivata est*. *De Nuptiis, de statu cælibatus, de necessitate religioſæ vitæ, de natura, seu diabolo humani sexus auctore, de primo homine diu sibi temperante a procreatione prolis, germanæ sunt Tibetanorum Lhamarum, & Manichæorum sententiæ*. *Adamiticæ continentiæ statum ante concubitus, unde repetant Manichæi*. *Quinque priores generandi rationes tribuunt Tibetani Lahis in Regionibus Superioribus Dopekham*. *Dopekham Regnum concupiscentiæ respondens Firmamento Manichæorum, complectitur Regionis Laharum sex*. *Cur numerantes loca Laharum ante ortum Mundi visibilibus prætermiserimus Tobprelva*. *Lahæ in Genprulvange Filios generant oculorum obtutibus*. *In Brulca, risu*. *In Kaden, tactis manibus*. *In Tobprelva, osculis, & amplexibus*. *Concubitu in duobus inferioribus mentis Regiel, hoc est in Sum-cihu-tzha-sum, & Ghieicemſgi*. *Priores Humani generis Parentes Tibetani deducere videntur ex eo Laharum ordine, qui Filios concubitu procreant*. *Manichæis Adamum & Evam duos dixere abortivos fœtus Principum tenebrarum*. *De Principibus Tenebrarum crucifixis in Firmamento indigna, & sacrilega jabula Manichæorum*. *Animam Primo homini diripiunt* Princi-

Principes tenebrarum: & ita miser a tenebris deorsum affligitur. Tyrbonis locus de homine primo Parente, ut est in latino Interpr. a Cl. Zaccagnio emendatur. Anima primi hominis Manichæorum, & anima Laharum Tibetanorum oppressa tenebris, eadem. Spiritus vivens Manichæorum fabricatur mundum tribusque aliis virtutibus adjutricibus in altum evehit Principes tenebrarum, crucique in Firmamento asigit: ac demum Firmamenti luminaria creat. Principes tenebrarum sursum evehiti, & Labæ obtenebrati in superiores sedes a Fato abdukti, iidem. Crucifixionem Principum tenebrarum Beaufobrius tropum esse putat, quem Manichæi adhibere cœperint ad exemplum Crucifixionis Domini. Crucifixio Principum tenebrarum a Manichæis propagata in Indiis. 199

LXXXII. Cruces, & Crucifixio Regis Indræ, Deique cæli inferioris apud Indos Nèkpallenses quam celebres, atque solemnes. Princeps tenebrarum, & Indra Crucifixus in Firmamento omnino idem. Rex Montis Someru Indra, Gubernator Orientis. Indræ uxor Saccidebi, Indrani, seu Bavani. Mariti & Uxoris effigies; eorumque Insignia. Crucifixionis causa alio licet fabularum velamine tecta, eadem est apud Indos & Manichæos. Furtum Balauktii, aut Floris Phocan causa crucifixionis Indræ. Furtum Indræ comparatur cum furto Principum tenebrarum. Balauktium, seu Phocan flos ab Indra raptus symbolum animæ raptæ a Principibus tenebrarum. Gialanar Ind. & Arab. Malum punicum divino sanguine cretum, hujus flos Balauktium. Ketiseo Ægyptia vox Balauktium designans apud Kirch. forte in mendo jacet. Phocan Indica vox græcæ εὔνας, aut quædam affinis conjicitur. In Indiciis Indræ tortoribus adumbrantur tortores Principis tenebrarum a Manichæis excogitati. Ad Indos mittitur Beaufobrius, ut in Indra Crucifixo obscenitates a Manichæis sancte olim tributas Principibus tenebrarum oculis suis usurpet. A Virtutibus lucis masculorum fœminarumque formam indutis, masculos & fœminas Gentis tenebrarum inflammati libidine, fides erat & predicatio Manetis. Per membra Principum tenebrarum concupiscentiæ æstu laxata Dei substantiam, horribile dictu! solvi, fugere, a Deo iterum suscipi, purgari, & liberari docebat Manes. S. Augustinum de obscenitatibus adeo horrendis & impiis recitantem verba ipsa Manetis ex L.vij. Thesauri, falsis & suppositiis scriptis temere Maneti tribuit, deceptum pronunciat Beaufobrius. Beaufobrii audacia viam aperit ad omnia veterum scripta pro libito rejicienda. Ex germano Systemate Manetis quo pacto conjiciat Beaufobrius falsa esse testimonia ex ejusdem libris a S. Augustino integre fideliterque producta. Negare Dei Filium natum partumque ex Maria Virgine, & affirmare Dei substantiam solvi, & exire per membra laxata sive masculorum sive fœminarum Gentis tenebrarum, duo esse judicat Beaufobrius, quæ in eodem Manetis systemate simul consistere nequeant. Germanum systema Manetis, quod sibi adeo cognitum perspectumque Beaufobrius jactat, ne a limine quidem salutasse videtur. Mittere, ligare, solvere Dei substantiam tria sunt, quæ basin constituunt systematis Manichæorum. Mittere, & solvere Dei substantiam in Manichæorum systemate opus est Deo dignum: ligare indignum, & unius Principis tenebrarum proprium. Nuptias Manichæi damnabant quod per concubitum affirmare crederent Dei substantiam carnis vinculis immaniter colligari. Dei Filium, quem Catholica Fides semper docuit ex Virgine Deipara vere natum, & partum, non potuisse aut gigni aut pari nisi ex Maria conjuge Joseph, concubitus & diabolici ligamenti opera, horrenda erat, ac dira Manichæorum blasphemata. Membra gentis tenebrarum per injectas libidinis faces relaxare, eaque arte solvere e vinculis substantiam Dei, dignum, sanctum, divinum, & summe necessarium opus Virtutum lucis, Manichæi credebant. Manichæi mortem in Christo simulatam prædicabant; Nativitatem ne quidem simulatam volebant, eo principio ducti, quod simulare mortem qua solvitur divina substantia a vinculis inimici, res est Christo digna; secus simulare nativitatem, qua Dei substantia diabolico carnis figmento ab inimico ligatur. Maria Virgo Sanctissima quam parum accepta fuerit Manichæis Augustinus observat, & dolet. Beaufobrii fraudes in Manichæorum systemate describendo, virum ingenuum dedecent. Virgo Lucida Manich. ad sui desiderium vehementissime allicit Crucifixos Principes tenebrarum. Princeps Crucifixus a Virgine lucida delusus irascitur, angitur, exardescit, laborat, sudat, tonitrua excitat, fulmina vibrat, ventos commovet, in pluvias solvitur. Manichæicarum obscenitatum imago in Bacchanalibus, diebusque festis mensis Badr in Indræ crucifixi honorem apud Indos instituta. 203

LXXXIII. Cervisia in Bacchanalibus Indræ ex apertis Mhadei hiatibus fusa, symbolum forte divinæ substantiæ e corporibus Principum effluentis. Sacri Bacchanalium ritus apud Indos Nèkpallenses Manichæicarum fabularum vestigia retinent. Lunam mensis Badr videre Nèkpallenses religioni ducunt. Jejunium Calsi Buda in honorem stellæ Agast, quibus ritibus peragatur. Apparitio stellæ Agast referre creditur apparitionem lucidarum virtutum Principes tenebrarum libidine inflammantium. Feunatrium chori Cantatrices Nymphas, Saltatrices, Concubinas, atque Menennas exhibent Numinis Indræ. Stella Agast cum Virgine luminosa Manichæorum confertur. Impurissimi amores Principis tenebrarum erga Virginem luminosam, in amoribus Indræ erga Debi. Princeps tenebrarum & Indra desiderio frustrati sunt indignabundi, & ventos præ ira, ac tempestates com-

movent. Dii omnes inter cruces ubique erectas collocantur in plenilunio Badr. Khjel-cenſgi Tibetanorum idem ac Indra. De ſecunda Trinitatis Tibetanæ Perſona clavis tranſfixa, de Cruce Tibetanorum, deque eorum ſacrificio, quid P. Andrada apud Lacrozium ſcribat. Numen patibile, Crux, & Sacrificium Tibetanorum cum Jeſu patibili, cum Cruce, & Sacrificio Manichæorum comparantur. Sacrificii Tibetanorum materies, & ritus. Concluditur, humani generis propagatores, Tibetanorum ſententia, e ſedibus Scortantium Laharum deſcendiſſe. Brutorum origo a Lahis animalium corpora induentibus. Animalium origo juxta Manichæos a fœtibus abortivis Principum tenebrarum. Rakas Indici, & Monſtra Marina Tibetanorum, ſeptem Marium incolæ iidem videntur ac abortivi fœtus Manichæorum. Monſtra marina Regibus ſerpentum ſubjecta. Metemphychoſis Tibetanæ periodi. Spectes Metemphychoſis tum Tibeticæ tum Manichaicæ, quinque. Loca tranſmigrationum quinque. I. Sum-cihù-thza-ſum Deorum. II. Lha-ma-in ſemideorum III. Gikten hominum. IV. Ità Tantalorum. V. Tudrò Animalium. Quinque Metemphychoſis loca quinque videntur naturæ terræ peſtiferæ Manichæorum. Naturæ quinque terræ peſtiferæ: tenebræ, aquæ, venti, ignis, fumus. Quinque genera inhabitatorum in quinque naturis. Libri alii Manichæorum dant, Tenebrarum inhabitatores Serpentes; aquarum natatilia: ventorum volatilia: ignis quadrupes, fumi homines. Gehenna tum Manichæorum, tum Tibetanorum extra naturas, & loca quinque. Tudrò locum tranſmigrationis animalium, Tibetani quomodo pingant. Metemphychoſis belluina in Tudrò: humana in Gikten. Tudrò nomen, unde? Drè Tibeticæ Dæmones; unde venit Magna Mater Tibetanorum Simia Kha dro mà. Khadromè, quid? color Khadromarum quintuplex. Khadromarum tranſmigrationis in corpora animalium femineus ſexus. Aer igneus in Tudrò ignis Manichæorum, & quadrupedum locus. Gikten unde ſic dictus fuerit locus humanæ tranſmigrationis, Gikten exponitur terra fulci ætheris. Gik idem ac Achag, ſeu Achas æther. Akakuhun Ind. idem forte ac fumus Manichæorum, & natura bipedum ſeu hominum. Adamum & Evam e Fumi Principibus editos Manichæi ſomniarunt. Terra ab initio mire fecunda ſine ulla hominum induſtria neceſſaria ad vitæ ſuſtentationem ferebat. De terræ fructibus ſingulis diebus priſci homines colligebant quantum neceſſarium erat ad victum: Hunc ordinem interrumpit unus. In homine, qui omnium primus temperantiæ fines tranſgreſſus eſt, adumbratur Adam. Exemplum primi Prævaricatoris, univerſalis intemperantiæ, & diſcordiarum omnium cauſa. Terra mutatur: fit ſterilis, & ſpinas ac tribulos proferens homines cogit ad agriculturæ labores. De agrorum finibus diræ, & interminatæ hominum lites. Ad lites dirimendas Rex eligitur Mangpò-Curve-Kjel-pò. In Mangpò-Curve-Gbiel-pò Saturnus detegitur, Xaca, Sacla, Sacchura, Sachuraphi: tum & Necherophi, aut Acherophi, Saſyches, & Oſiris ipſe. Rex inſtitutus, & Concordia parta in Meridionali plaga concordiam designare poteſt, quam Angelus Conciliator, ex Manichæorum fabulis, ibidem firmavit inter Deum bonum, & Deum malum. Curve Rota meridiei, Deus temporis, & Sol ipſe exponi, & intelligi poteſt. ij. Rex So-Cjongpah filius Mangpò Curve Khjelpò. In voce So Cjong pha Lhamæ interpretantur Pah, moralibus ornatum virtutibus. Lhamarum interpretatio in ſuſpicionem venit. Pah annus xij. Cycli duodenarii Porcus. Pah lucis ſignificationem habet in nominibus tum Inſule Orientalis, tum Doſtoris legis Xacæ; tum Dei Chedunkoncioà. So cjongpah ſidus exponitur Jovis benefici. iij. Rex Civòchiè natus e vertice Capitis Socjongpah. Finis ætatis Mundi ſecundæ. iv. Rex Zeden e dextero brachio Civòchiè natus. v. Gne Zeden e brachio ſiniſtro Zeden. Reges duo anonymi, alter natus e femore dextro Patris Gne Zeden, alter e femore ſiniſtro Filii ejuſdem Gne Zeden. Quinque Reges dicti: Gorlo Kjurvè Kjel-pò. Rota aurea comes individua Regum. Hætor Tibetanorum idem forte ac Horus, aut Cheres Ægyptius. Quinque Regum ornatus, ſplendor, majeſtas, uxores, aulici. Elephantus & Equus duo Regum veſtores quam admirandæ velocitatis, virtutis atque ſapientiæ. Belli Duces ætatis ſecundæ. i. Ser Kji gorlo Kjurvè Kjel-pò, Rex auri. ii. Nghul Kji gorlo Kjurvè Kjel-pò, Rex argenti. iij. Sang Kji gorlo Kjurvè Kjel-pò, Rex æris. iv. Cia Kji gorlo Kjurvè Kjel-pò, Rex ferri. Ætas ij., & vita hominum annorum octoginta mille. Ætas iij. annorum quadraginta mille. Ætas iv. annorum viginti mille. Ætas v. annorum centum, Ætatis v. Rex Sengchetram Avus Xacæ ex ſtirpe quinque Regum Gorlo Kjurvè. Reges, ſeu Belli Duces quatuor a Tibetanis conſiderati cum quatuor Manichæorum Regibus comparandi. Quintus apud Secundin. Manich. Rex luminum.

LXXXIV. Sancti ſive Dii quatuor Tibetanorum Legislatores. Corvagi ij ætatis. Sertub iij. ætatis, Hoſtung iv. ætatis. Sciachia ſeu Xaca Tubpà ætatis v. Ex prætermiſſo Deo Legislatore ætatis primæ Tibetani in Atheiſmi ſuſpicionem veniunt. Sammanæi e Malabarum, & Coromandellorum finibus pulſi annos ante quingentos. Sammanæi Buddæ cultores. Sammanæi Tunguſiani, aliæque Tartarorum nationes. Schaman ita dicti Tartari quidam finitimi Sinis & Athei, an Tibetani? Tibetanos ab Atheiſmi ſuſpicionem abſolvit La-Crozius, dum fides habenda ſit epiſtoliſ P. Andradae. Recens Tibetanorum Religio, judice La-Crozio, Indorum Paganismo ſimilis. Sehennes nomen a Nepallæ

pallensibus tributum Tibetanis, idem forte est, quod Schaman solitarius apud La-Crozzum. Schennes non omnes Tibetani, sed tantum Kiupà, & Ritrobà Religiosi, ac Solitarii homines. Kiupà & Ritrobà ambo cultores Xacæ, & sectatores legis Kiutè. P. Horatius Pinnabillensis, quas habuit de Atheismo Tibetanorum suspicandi causas, doctioribus Lhamis aperuit. De natura & existentia Dei cum Lhamis sæpe disputat P. Horatius, nec tamen pristinas de illorum Atheismo suspiciones dimittere potest. Quod Deum colant; unica est, & nuda Lhamarum confessio. Lhamæ Tibetani imitantur Atheopœlitica Sinensum. Kiutè, & Dotè interior, & exterior Lhamarum Lex. Kiutè Lex Atheistica. Kiutè addidit Sectatores Xacæ. Tibetani Kiuteitæ similes veteribus Sammanæis Malabarum. Maxima Kiuteitarum sanctitas in una contemplatione consistit. Contemplatio Kiuteitarum arcanum impervium. In Kiuteitæ, seu Buddhicæ contemplationis secreto nihil mystici cogitandum. Kiuteitica contemplatio quo unice spectet? Kiuteitica, seu Kiupaicæ contemplationis exemplum. Lhamæ sive Kiupà, sive Ritrobà Tibetani contemplandi formam fortasse acceperunt a Principibus in firmamento crucifixis lucidarum virtutum contemplatoribus. Lhamæ Doteitæ Tagani, & Manichæi. Deum, Sanctum, Legislatorem cur nullum plane in i. Mundi visibilis ætate Lhamæ Tibetani commemorent?

LXXXV. In prima visibilis Mundi origine rerum distributionem Tibetica oratio exorditur ab uno: ab hoc veluti duo exorta promit: a duobus quatuor: a quatuor octo. Eadem rerum distributio communis est Indis, & Sinis. Sinorum distributio. Ex primo principio Tai Kie, auctore Confucio, virtutes duæ: inde imagines quatuor: ex his octo figuræ pendulæ. Tai Kie, teste Alexand. de Rhodes, virtus materialis, & corporea Cæli. Tai Kie ab uno Sinorum Rege adoratur. Tai Kie idem ac Thai cuc Tunquinesium. Ex Thai cuc substantiæ duæ: Ain, Duam Cælum, & Terra. Yn & Yam Sinorum idem ac Am & Duam Tunkinensium. Supremum Creatorem Japonii cum materia confundunt. Mundi origo apud Sineses Tai Kie materia prima, seu virtus materiæ primæ. Taje Kie, in exordio Expositionis Or. Tibetanæ Hommanipemeum, Deus Cenresi. Taje Kie duæ ex quatuor ultimis Laharum Regionibus: Taje Kie Labæ non omnis materiæ expertes. Tay Ku Sinorum Magna antiquitas Bayero: maxima & remotissima antiquitas Menzelio. Tay Ku, & Puen Ku Sinorum quorundam sententia idem ac Primus Rex. Rele id fieri, negat Menzelius, Bayerus affirmat. Bencu seu Puencu, aliter Niku, in Hist. Sin. Abdallæ, 1. Rex. Rex Panzon Bayero idem est ac Puenku. Tay Ku vox affinis Puenku causam præbuit, conjiciente Bayero, cur Sini rerum principium summam vetustatem pro prima antiquitate, primoque Rege acceperint. Taj Kie ut Tibetani cum Rege, Deo Cenresi, sic Tay Ku Sineses cum primo Rege confundunt. Tay Sinorum ex Taje Tibetico explicatur. Ta-je, explicatio omnium litterarum sono, reddit voces Matha Yela, seu Moth-Ysa. Math, aut Moth idem ac Mot Phanicum. Primum fluidum, unde Mot a Phenicibus dictum? Je Tibetico, & y Sinice, quid? Tay Kie apud Sinos est etiam, fatente Bayero, principium rerum. Nam ca Taje chiee Tibetanorum exponitur: Vis magna primi fluidi, seu aquæ puræ Cælorum, uti & rNam sce Taje chiee, vis magna primi fluidi, seu aquæ puræ spirituum. Cenresi Taje chie idem ac Xechia Sinorum. 225

LXXXVI. Distributio Indica in prima rerum creatione. Unus Brama in sexus duos divisus producit quatuor facies, seu latera Someru; postremo cacumina octo, quæ etiam octo Filii Montis vocantur. In Monte Someru partibus iv. ejusque apicibus viij. immensa divitiarum copia, multorumque inest Deorum sedes. Luminis membra xij., & in unoquoque membro Theauri innumerabiles, Manichæorum fictio. 229

LXXXVII. Deus distributor in religione Tibetanorum idem est ac Cenresi, materiale visibilium rerum principium, & Fatum, seu natura. Cenresi Tibetanus: Tai Kie Sinicus: Brama Indicus: Hyle Manichæorum, idem. Hyle Manichæorum, formatrix corporum, Deus alter. Fallaciter, & inique Beausobrius Augustinum cum Augustino committit, quasi parem potestatem in formandis corporibus Deo & Angelis S. Doctor tribuerit. Deus summa potestate, eaque una ac principe, uti Spirituum sic & Corporum formator est. Angeli, si quædam corpora aliquando fecerunt potestatem omnem, & imperium, ut id facerent, a Deo acceperunt. Ea est splendidissima S. Aug. fides atque sententia. Cur non Angelus, (ctiamsi unius vel alterius præscripti corporis formator dicitur,) sed Deus unus Creator dici debeat, S. Augustinus egregie explicat. Manichæorum Hyle suapte potestate, sibi omnino propria, & coæterna, dat subsistentiam, modum, & speciem cunctis omnino corporibus Mundi visibilis ac materialis: & ideo, necessario Deus alter, & fingi, & haberi debuit. Distributio Cenresi diviso est ipsius divinæ substantiæ; seu Monadis Pythagoricæ recedentis a singularitate in duitatem. Formula orandi Cenresim una est: per animorum, & corporum multiplicationem. 230

LXXXVIII. Vas pretiosum, & Mare ex duabus litteris A, & Chum. Quid sibi velint binæ litteræ A, & Chum disquiritur. A & Chum, verius Hum initium sunt & finis non Alphabeti, sed

gulum Beaufobrianum nihil habet commune cum Triangulo Solis Manichæorum. Trianguli Manichæici vestigia apud Brambanes in Indiis investiganda. Triangula sacra Indorum, plura. Triangulum Deæ Bavani. Triangulum Bavani, sive Deæ Telluris Luna vi. mensis Gest ubique locorum in solo describunt, & venerantur Indi. Folia octo floris Pemà, quid præseferant? Quidve sibi velint Initiales litteræ foliis iisdem octo inscriptæ? Deæ Gukiesuori Triangulum quam turpe ac portentosum. In Triangulo Gukiesuori muliebria Bavani. Sacer Focus & Ara Sacrificiorum Triangulum. Triangulum, sedes refugii Magnæ Matris Mamaja in universali destructione rerum. Ex officina Brambanum sumenda est forma fenestræ triangularis Solis. Illius pueris puellisque amatoribus a Manete accomodata. Figura, quam tribuit Manes Terræ lucidæ, seu Terræ Dei, mire turpis atque deformis. ij. Beaufobrii argumentum de Antipodis a Manichæo agnitis discutitur, & oppugnatur. Homines, qui habent, auctore Manete, radices infra, Beaufobrius interpretatur antipodas. Beaufobrius corruptum textum Manetis a S. Epiphano, & in Adlis disp. Archel. productum. Particulam ~~æ~~ infra, adnexit Beaufobrius voci ~~æ~~ racines en bas, quæ apud S. Epiphanium, & in Adl. Archel. conjungitur cum ~~æ~~. Ex vitio textu eam sententiam Beaufobrius affingit Maneti, quam nec Manetis opinio, nec S. Epiphani verba patiuntur. De radicibus hominum germana Manetis opinio. Radicibus hominum, non hominibus ipsis ~~æ~~ partes nempe inferiores, & superiores Manes adscripsit. Sedis a Principe Messore partibus imis radicum, pettem in Mundo nostro oriri Manes opinabatur. Pressis & concussis summis capitibus radicum, terram quoque ejusque Omophorum bajulum concuti, & contremiscere ajebat Manes.

187

LXXIX. Pro radicibus ab ima superficie Telluris nostræ ad Sedem usque Principis Messoris in Firmamento juxta Manetem protractis, finxit Beaufobrius radices ab inferiori antipodarum ad superius Hemisphærum nostrum productas. Locum S. Epiphani fallaciter vertit, & pessime exposuit Beaufobrius. In vocula deorsum Latini Interpretis Adl. Archel. ludit operam Beaufobrius. Latinus Interpretis homines esse dixit deorsum, comparans Telluris nostræ habitatores cum Principe Messore in Firmamento sedente.

196

LXXX. Ignorantiam, & errorem vulgi Christianorum in figura Telluris describenda communem facit Beaufobrius Universis Ecclesiæ Patribus. Beaufobrii temeritas, & palmaris falsitas castigatur. Inepta figura Telluris, quam Christiani in Oriente plerique effinxerint, temere a Beaufobrio Occidentalibus, SS. Doctissimisque Ecclesiæ PP., Catholicis denique omnibus tribuitur. Cardinalis Norisus Patribus inferendus, judice Magno Meldensium Episcopo J. B. Bossuetto in Ep. ad eundem scripta, fulgidissimum Ecclesiæ lumen vocatur a Pontifice Max. Bened. XIV. S. Augustinum Terram dixisse non esse rotundam, Censuram quorundam criminatio, falsa Præclara S. Aug. testimonia de figura Terræ rotunda a Card. Norisio proferuntur in Vindic. Augustinianis c. iv. §. 8. De Antipodis sapienter dubitans Augustinus non negavit Antipodas. Augustinianæ Vindicæ communes sunt ceteris Ecclesiæ Patribus ad imposturas Beaufobrii uno impetu refellendas. De metu injecto Scriptoribus Ecclesiasticis, ne rotundam dicere audeant figuram telluris, novum est & insanum Beaufobrii commentum.

197

LXXXI. Lahæ primæ ætatis homines nulla relicta prole moriuntur: in Mundos alios, aliaque corpora migrant. II. ætatis homines. Lahæ e superioribus sedibus, aliisve Mundis in hunc nostrum delapsi, alii hominum, alii animalium corpora induunt. Ex hominibus duo tantum; alter vitæ, alter mulieris naturam accipiunt. Longa præterierant secula priusquam duo illi homines mas, & fœmina desiderium prolis experirentur. Prolis desiderium ex primis concupiscentiæ stimulis. Multi oculorum obtutus prima, eaque diuturnior humanæ generationis via. ij. generationis via leves oris rufus. iij. tactus. iv. oscula. v. amplexus. v. ~~æ~~ synusia. Sexta generandi ratio apud Tibetanos a Deo Cenresi, Deaque Kadroma, Prafrinpo & Prafrinmo Simio & Simia, adeoque ut apud Manichæos a Sacla ejusque uxore, a dæmone scilicet, derivata est. De Nuptiis, de statu cælibatus, de necessitate religiosæ vitæ, de natura, seu diabolo humani sexus auctore, de primo homine diu sibi temperante a procreatione prolis, germanæ sunt Tibetanorum Lhamarum, & Manichæorum sententiæ. Adamiticæ continentis statum ante concubitum, unde repetant Manichæi. Quinque priores generandi rationes tribuunt Tibetani Lahis in Regionibus Superioribus Dopekham. Dopekham Regnum concupiscentiæ respondens Firmamento Manichæorum, complectitur Regionis Labarum sex. Cur numerantes loca Labarum ante ortum Mundi visibilibus prætermiserimus Tobprelva. Lahæ in Genprulvange Filios generant oculorum obtutibus. In Brulca, rifu. In Kaden, tactis manibus. In Tobprelva, osculis, & amplexibus. Concubitu in duobus inferioribus montis Rêghiel, hoc est in Sum-cihu-tzha-sum, & Ghielcensgi. Priores Humani generis Parentes Tibetani deducere videntur ex eo Laharum ordine, qui Filios concubitu procreant. Manichæis Adamum & Evam duos dixere abortivos fœtus Principum tenebrarum. De Principibus Tenebrarum crucifixis in Firmamento indigna, & sacrilega fabula Manichæorum. Animam Primo homini divipimus Princi-

Princi-

Principes tenebrarum: & ita miser a tenebris deorsum affigitur. Tyrbonis locus de homine primo Parente, ut est in latino Interpr. a Cl. Zaccagnio emendatur. Anima primi hominis Manichæorum, & anima Labarum Tibetanorum oppressa tenebris, eadem. Spiritus vivens Manichæorum fabricatur mundum tribusque aliis virtutibus adutricibus in altum evehit Principes tenebrarum, crucique in Firmamento affigit: ac demum Firmamento luminaria creat. Principes tenebrarum sursum evehit, & Labæ obtenebrati in superiores sedes a Fato abducti, iidem. Crucifixionem Principum tenebrarum Beaufobrius tropum esse putat, quem Manichæi adhibere cœperint ad exemplum Crucifixionis Domini. Crucifixio Principum tenebrarum a Manichæis propagata in Indiis. 199

LXXXII. Cruces, & Crucifixio Regis Indræ, Deique celi inferioris apud Indos Nèkpallenses quam celebres, atque solemnes. Princeps tenebrarum, & Indra Crucifixus in Firmamento omnino idem. Rex Montis Someru Indra, Gubernator Orientis. Indræ uxor Saccidebi, Indrani, seu Bavani. Mariti & Uxoris effigies; eorumque Insignia. Crucifixionis causa alio licet fabularum volumine testis, eadem est apud Indos & Manichæos. Furtum Balauitii, aut Fioris Phocan causa crucifixionis Indræ. Furtum Indræ comparatur cum furto Principum tenebrarum. Balauitium, seu Phocan flos ab Indra raptus symbolum animæ raptæ a Principibus tenebrarum. Gialanar Ind. & Arab. Malum punicum divino sanguine cretum, hujus flos Balauitium. Ketifeo Ægyptia vox Balauitium designans apud Kirch. forte in mendo jacet. Phocan Indica vox græcæ quænis, aut quænis affinis conjicitur. In Indiciis Indræ tortoribus adumbrantur tortores Principis tenebrarum a Manichæis excogitati. Ad Indos mittitur Beaufobrius, ut in Indra Crucifixo obscenitates a Manichæis sancte olim tributas Principibus tenebrarum oculis suis usurpet. A Virtutibus lucis masculorum fœminarumque formam indutis, masculos & fœminas Gentis tenebrarum inflammari libidine, fides erat & predicatio Manetis. Per membra Principum tenebrarum concupiscentiæ æstu laxata Dei substantiam, horribile dictu! solvi, fugere, a Deo iterum suscipi, purgari, & liberari docebat Manes. S. Augustinum de obscenitatibus adeo horrendis & impiis recitantem verba ipsa Manetis ex L.vij. Thelauri, falsis & suppositiis scriptis temere Maneti tribuitis, deceptum pronunciat Beaufobrius. Beaufobrii audacia viam aperit ad omnia veterum scripta pro libito rejicienda. Ex germano Systemate Manetis quo pacto conjiciat Beaufobrius falsa esse testimonia ex ejusdem libris, quæ basim constituunt systematis Manichæorum. Mittere, & solvere Dei substantiam in Manichæorum Systemate opus est Deo dignum; ligare indignum, & unius Principis tenebrarum proprium. Nuptias Manichæi damnabant quod per concubitum affirmare crederent Dei substantiam carnis vinculis immaniter colligari. Dei Filium, quem Catholica fides semper docuit ex Virgine Deipara vere natum, & partum, non potuisse aut gigni aut pari nisi ex Maria conjuge Joseph, concubitus & diabolici ligamenti opera, horrenda erat, ac dira Manichæorum blasphemata. Membra gentis tenebrarum per injectas libidinis faces relaxare, eaque arte solvere e vinculis substantiam Dei, dignum, sanctum, divinum, & summe necessarium opus Virtutum lucis, Manichæi credebant. Manichæi mortem in Christo simulatam prædicabant; Nativitatem ne quidem simulatam volebant, eo principio ducti, quod simulare mortem qua solvitur divina substantia a vinculis inimici, res est Christo digna; secus simulare nativitatem, qua Dei substantia diabolico carnis figmento ab inimico ligatur. Maria Virgo Sanctissima quam parum accepta fuerit Manichæis Augustinus observat, & dolet. Beaufobrii fraudes in Manichæorum systemate describendo, virum ingenuum dedecent. Virgo Lucida Manichæi ad sui desiderium vehementissime allicit Crucifixos Principes tenebrarum. Princeps Crucifixus a Virgine lucida delusus in aëritur, angitur, exardescit, laborat, sudat, tonitrua excitat, fulmina vibrat, ventos commovet, in pluvias solvitur. Manichæicarum obscenitatum imago in Bacchanalibus, diebusque festis mensis Badr in Indræ crucifixi honorem apud Indo instituta. 203

LXXXIII. Cervisia in Bacchanalibus Indræ ex apertis Mhadei hiatibus fusa, symbolum forte divinæ substantiæ e corporibus Principum effluentis. Sacri Bacchanalium ritus apud Indos Nèkpallenses Manichæicarum fabularum vestigia retinent. Lunam mensis Badr videre Nèkpallenses religioni ducunt. Jejunium Cæci Buda in honorem stelle Agast, quibus ritibus peragatur. Apparitio stellæ Agast ferre creditur apparitionem lucidarum virtutum Principes tenebrarum libidine inflammantium. Jejunatrium ubi choros Cantatrices Nymphas, Saltatrices, Concubinas, atque Menennas exhibent Numinis Indræ. Stella Agast cum Virgine luminosa Manichæorum confertur. Impurissimi amores Principis tenebrarum erga Virginem luminosam, in amoribus Indræ erga Debi. Princeps tenebrarum & Indra desiderio frustrati furunt indignabundi, & ventos præ ira, ac tempestates commovent.

movent. Dii omnes inter cruces ubique erectas collocantur in plenilunio Badr. Khjel-cenſgi Tibetanorum idem ac Indra. De ſecunda Trinitatis Tibetanæ Perſona clavis tranſfixa, de Cruce Tibetanorum, deque eorum ſacrificio, quid P. Andrada apud Lacrozium ſcribat. Numen patibile, Crux, & Sacrificium Tibetanorum cum Jeſu patibili, cum Cruce, & Sacrificio Manichæorum comparantur. Sacrificii Tibetanorum materies, & ritus. Concluditur, humani generis propagatores, Tibetanorum ſententia, e ſedibus Scortantium Laharum deſcendiſſe. Brutorum origo a Lahis animalium corpora induentibus. Animalium origo juxta Manichæos a fœtibus abortivis Principum tenebrarum. Rakas Indici, & Monſtra Marina Tibetanorum, ſeptem Marium incolæ idem videntur ac abortivi fœtus Manichæorum. Monſtra marina Regibus ſerpentum ſubjecta. Metemphychoſis Tibetanæ periodi. Species Metemphychoſis tum Tibeticæ tum Manichaicæ, quinque. Loca tranſmigrationum quinque. I. Sum-cihû-thza-sum Deorum. II. Lha-ma-in ſemideorum III. Gikten hominum. IV. Itâ Tantalorum. V. Tudrò Animalium. Quinque Metemphychoſis loca quinque videntur naturæ terræ peſtiferæ Manichæorum. Naturæ quinque terræ peſtiferæ: tenebræ, aquæ, venti, ignis, fumus. Quinque genera inhabitatorum in quinque naturis. Libri alii Manichæorum dant, Tenebrarum inhabitatores Serpentes; aquarum natatilia: ventorum volatilia: ignis quadrupes, fumi homines. Gehenna tum Manichæorum, tum Tibetanorum extra naturas, & loca quinque. Tudrò locum tranſmigrationis animalium, Tibetani quomodo pingant. Metemphychoſis belluina in Tudrò: humana in Gikten. Tudrò nomen, unde? Drè Tibeticæ Dæmones; unde venit Magna Mater Tibetanorum Simia Kha dro mà. Khadromè, quid? color Khadromarum quintuplex. Khadromarum tranſmigrationis in corpora animalium fœminei ſexus. Aer igneus in Tudrò ignis Manichæorum, & quadrupedum locus. Gikten unde ſic dictus fuerit locus humanæ tranſmigrationis. Gikten exponitur terra fulci ætheris. Gik idem ac Achag, ſeu Achas æther. Akakuhun Ind. idem forte ac ſumus Manichæi, & natura bipedum ſeu hominum. Adamum & Evam e Fumi Principibus editos Manichæi ſomniarunt. Terra ab initio mire ſæcunda ſine ulla hominum induſtria neceſſaria ad vitæ ſuſtentationem ferebat. De terræ fructibus ſingulis diebus præſci homines colligebant quantum neceſſarium erat ad victum: Hunc ordinem interrumpit unus. In homine, qui omnium primus temperantiæ fines tranſgreſſus eſt, adumbratur Adam. Exemplum primi Prævaricatoris, univerſalis intemperantiæ, & diſcordiarum omnium cauſa. Terra mutatur: fit ſterilis, & ſpinas ac tribulos proferens homines cogit ad agriculturæ labores. De agrorum finibus diræ, & interminatæ hominum lites. Ad lites dirimendas Rex eligitur Mangpò-Curve-Khjel-pò. In Mangpò-Curve-Ghjel-pò Saturnus detegitur, Xaca, Sacla, Sacchura, Sachuraphi: tum & Necherophi, aut Acherophi, Saſyches, & Oſiris ipſe. Rex inſtitutus, & Concordia parta in Meridionali plaga concordiam deſignare poteſt, quam Angelus Conciliator, ex Manichæorum fabulis, ibidem firmavit inter Deum bonum, & Deum malum. Curve Rota meridiei, Deus temporis, & Sol ipſe exponi, & intelligi poteſt. ij. Rex So-Cjongpah filius Mangpò Curve Khjel-pò. In voce So Cjong pha Lhamæ interpretantur Pah, moralibus ornatum virtutibus. Lhamarum interpretatio in ſuſpicionem venit. Pah annus xij. Cycli duodenarii Porcus. Pah lucis ſignificationem habet in nominibus tum Inſula Orientalis, tum Doctores legis Xacæ; tum Dei Chedunkoncioà. So cjongpah ſidus exponitur Jovis benefici. iij. Rex Civochiè natus e vertice Capitis Socjongpah. Finis ætatis Mundi ſecundæ. iv. Rex Zeden e dextero brachio Civochiè natus. v. Gne Zeden e brachio ſiniſtro Zeden. Reges duo anonymi, alter natus e femore dextro Patris Gne Zeden, alter e femore ſiniſtro Filii ejuſdem Gne Zeden. Quinque Reges diſti: Gorlo Kjurvè Kjelpò. Rota aurea comes individua Regum. Hchot Tibetanorum idem forte ac Horus, aut Cheres Ægyptius. Quinque Regum ornatus, ſplendor, majeſtas, uxores, aulici. Elephantus & Equus duo Regum veſtores quam admirandæ velocitatis, virtutis atque ſapientiæ. Belli Duces ætatis ſecundæ. i. Ser Kji gorlo Kjurvè Kjelpò, Rex auri. ii. Nghul Kji gorlo Kjurvè Kjelpò, Rex argenti. iij. Sang Kji gorlo Kjurvè Kjelpò, Rex æris. iv. Cia Kji gorlo Kjurvè Kjelpò, Rex ferri. Ætas ij, & vita hominum annorum octoginta mille. Ætas iij. annorum quadraginta mille. Ætas iv. annorum viginti mille. Ætas v. annorum centum, Ætatis v. Rex Sengchetram Avus Xacæ ex ſtirpe quinque Regum Gorlo Kjurvè. Reges, ſeu Belli Duces quatuor a Tibetanis conſecti cum quatuor Manichæorum Regibus comparandi. Quintus apud Secundin. Manich. Rex luminum.

LXXXIV. Sancti ſive Dii quatuor Tibetanorum Legislatores. Corvagi ij ætatis. Sertub iij. ætatis, Hoſtung iv. ætatis. Sciachia ſeu Xaca Tubpà ætatis v. Ex prætermiſſo Deo Legislatore ætatis primæ Tibetani in Atheiſmi ſuſpicionem veniunt. Sammanæi e Malabarum, & Coromandelliarum finibus pulſi annos ante quingentos. Sammanæi Buddæ cultores. Sammanæi Tunguſiani, alieque Tartarorum nationes. Schaman ita diſti Tartari quidam finitimi Sinis & Athei, an Tibetani? Tibetanos ab Atheiſmi ſuſpicionem abſolvit La-Crozius, dum fides habenda ſit epiſtoli P. Andradae. Recens Tibetanorum Religio, judice La-Crozio, Indorum Paganismo ſimilis. Schennes nomen a Ne-

pallensibus tributum Tibetanis, idem forte est, quod Schaman solitarius apud La-Crozzum. Schennes non omnes Tibetani, sed tantum Kiupà, & Ritrobà Religiosi, ac Solitarii homines. Kiupà & Ritrobà ambo cultores Xacæ, & sectatores legis Kiutè. P. Horatius Pinnabillensis, quas habuit de Atheismo Tibetanorum suspicandi causas, doctioribus Lhamis aperuit. De natura & existentia Dei cum Lhamis sæpe disputat P. Horatius, nec tamen prislinas de illorum Atheismo suspiciones dimittere potest. Quod Deum colant; unica est, & nuda Lhamarum confessio. Lhamæ Tibetani imitantur Atheopóliticos Sinensum. Kiutè, & Dotè interior, & exterior Lhamarum Lex. Kiutè Lex Atheiistica. Kiutè additi Sectatores Xacæ. Tibetani Kiuteitæ similes veteribus Sammanæis Malabarum. Maxima Kiuteitarum sanctitas in una contemplatione consistit. Contemplatio Kiuteitarum arcanum impervium. In Kiuteitæ, seu Buddhicæ contemplationis secreto nihil myllici cogitandum. Kiuteitica contemplatio quo unice spectet? Kiuteitica, seu Kiupaicæ contemplationis exemplum. Lhamæ sive Kiupà, sive Ritrobà Tibetani contemplandi formam fortasse acceperunt a Principibus in firmamento crucifixis lucidarum virtutum contemplatoribus. Lhamæ Doteitæ Tagani, & Manichei. Deum, Sanctum, Legislatorem cur nullum plane in i. Mundi visibilis ætate Lhamæ Tibetani commemorant?

LXXXV. *In prima visibilis Mundi origine rerum distributionem Tibetica oratio exorditur ab uno: ab hoc veluti duo exorta promit: a duobus quatuor: a quatuor octo. Eadem rerum distributio communis est Indis, & Sinis. Sinorum distributio. Ex primo principio Tai Kie, auctore Confucio, virtutes duæ: inde imagines quatuor: ex his octo figuræ pendulæ. Tai Kie, teste Alexand. de Rhodes, virtus materialis, & corporea Cæli. Tai Kie ab uno Sinorum Rege adoratur. Tai Kie idem ac Thai cuc Tunquinesum. Ex Thai cuc substantiæ duæ: Ain, Duam Cælum, & Terra. Yn & Yam Sinorum idem ac Am & Duam Tunkinensum. Supremum Creatorem Japonii cum materia confundunt. Mundi origo apud Sineses Tai Kie materia prima, seu virtus materia primæ. Taje Kie, in exordio Expositionis Or. Tibetanæ Hommanipemeum, Deus Cenresi. Taje Kie duæ ex quatuor ultimis Laharum Regionibus: Taje Kie Labæ non omnis materiæ expertes. Tay Ku Sinorum Magna antiquitas Bayero: maxima & remotissima antiquitas Menzelio. Tay Ku, & Puen Ku Sinorum quorundam sententia idem ac Primus Rex. Recte id fieri, negat Menzelius, Bayerus affirmat. Bencu seu Puencu, aliter Niku, in Hist. Sin. Abdallæ, 1. Rex. Rex Panzon Bayero idem est ac Puenku. Tay Ku vox affinis Puenku causam præbuit, conjiciente Bayero, cur Sini rerum principium summam vetustatem pro prima antiquitate, primoque Rege acceperint. Taj Kie ut Tibetani cum Rege, Deo Cenresi, sic Tay Ku Sineses cum primo Rege confundunt. Tay Sinorum ex Taje Tibetico explicatur. Ta-je, explicato omnium litterarum sono, reddit voces Matha Yela, seu Moth-Ysa. Math, aut Moth idem ac Mot Phœnicum. Primum fluvidum, unde Mot a Phœnicibus dictum? Je Tibetice, & y Sinice, quid? Tay Kie apud Sinos est etiam, teste Bayero, principium rerum. Nam ca Taje chiee Tibetanorum exponitur: Vis magna primi fluvidi, seu aquæ puræ Cælorum, uti & rNam sce Taje chiee, vis magna primi fluvidi, seu aquæ puræ spirituum. Cenresi Taje chie idem ac Xechia Sinorum.*

LXXXVI. *Distributio Indica in prima rerum creatione. Unus Bramha in sexus duos divisus producit quatuor facies, seu latera Someru; postremo cacumina octo, quæ etiam octo Filii Montis vocantur. In Monte Someru partibus iv. ejusque apicibus viij. immensa divitiarum copia, multorumque inest Deorum sedes. Luminis membra xij., & in unoquoque membro Thefauri innumerabiles, Manichæorum fictio.*

LXXXVII. *Deus distributor in religione Tibetanorum idem est ac Cenresi, materiale visibilium rerum principium, & Fatum, seu natura. Cenresi Tibetanus: Tai Kie Sinicus: Bramha Indicus: Hyle Manichæorum, idem. Hyle Manichæorum, formatrix corporum, Deus alter. Fallaciter, & inique Beausôbrius Augustinum cum Augustino committit, quasi parem potestatem in formandis corporibus Deo & Angelis S. Doctor tribuerit. Deus summa potestate, eaque una ac principe, uti Spirituum sic & Corporum formator est. Angeli, si quædam corpora aliquando fermarunt potestatem omnem, & imperium, ut id facerent, a Deo acceperunt. Ea est splendidissima S. Aug. fides atque sententia. Cur non Angelus, (ctiamsi unius vel alterius præscripti corporis formator dicatur,) sed Deus unus Creator dici debeat, S. Augustinus egregie explicat. Manichæorum Hyle suapte potestate, sibi omnino propria, & coæterna, dat subsistentiam, modum, & speciem cunctis omnino corporibus Mundi visibilis ac materialis: & ideo, necessario Deus alter, & fingi, & haberi debuit. Distributio Cenresi divisio est ipsius divinæ substantiæ; seu Monadis Pythagoricæ recedentis a singularitate in duitatem. Formula orandi Cenresim una est: per animorum, & corporum multiplicationem.*

LXXXVIII. *Vas pretiosum, & Mare ex duabus litteris A, & Chum. Quid sibi velint binæ litteræ A, & Chum disquiritur. A & Chum, verius Hum initium sunt & finis non Alphabeti, sed*

Nga Tibetanorum, nempe Magiæ . A , hoc est Hom Tibetanum exponitur vis ignea spirituum . Chum vis humidæ naturæ , & chaos . Ex Hom vas pretiosum , hoc est fundus aureus , & primum illud aquarum receptaculum . Ex Hum Mare ipsum primigenium Inæi & Japoniis commune . Si Manichæi Solem , & Lunam Naves duas dixerunt de substantia Dei fabricatas , alteram ex igne bono , alteram ex aqua bona , Mare quoque navigantium siderum agnoverunt . Tibetani idem quod Manichæi de divina Solis , & Lunæ substantia sentiunt .

LXXXIX. *Ex vase pretioso & Mari quatuor exortæ partes radices creationis originalis , aut sunt latera , aut gradus iv. Ri Kjel . Filii octo dilecti , octo vertices Ri Kjel . Loca xvi. quibus mniti dicuntur octo Filii , loca Labarum superiora Ri Kjel . Tres summi & octoginta Magni Creatores quinam esse possint ? Majores , & minores sorores , quæ ? Martyres unde in orationem Tibetanam irrepserint ? Martyres non habent , nec colunt Tibetani . Deus tonitruum , longæ vitæ dator , & necessaria ad vitæ æconomiam suppeditans : quis ? Bonorum Vialium donator Deus , & Maris thesaurorum Dominus , quis ? Custodes Angeli , Labæ , seu Dii Tibetanorum .*

xc. *Radice creationis originalis , quo primum auctore acceptam retineant Tibetani . Suprema Radix Mons ipse Ri Kjel apud Tibetanos , & Merupa apud Indos . Mons aut Montis Ri Kjel vis idem est ac Deus Cenresi . Inveitor & Artifex Montis Ri Kjel , Manes . Opera tria a Manete excogitata . i. Adam a Gente tenebrarum constructus . ij. Columna gloriæ , aer perfectus , & Columna lucis ad animarum salutem . iij. Machina , seu Rota habens urceos , vel cados xij. ad hauriendas animas . Hanc Beausobrius Zodiacum , ejuque signa xij. interpretatur . Beausobrii interpretatio permittitur . Hypothesis concessa quidem Beausobrio , sed accomodata systemati tum Indorum tum Tibetanorum de Motu Solis horizontali , deque Zodiaci signis in eodem plano horizontali dispositis ; (si ducantur a periphæria Orbis signorum ejusdem Zodiaci columnæ aeris perpendiculares ad fundum usque Maris primigenii ;) dabit in utroque systemate Montem Someru , seu Merupa ab Indis , & Ri Kjel a Tibetanis ita vocatum . Serpens Selmag circumplicatus Monti Merupa exhibet Orbem , seu sphæram conversam Manichæorum . Gubernatores xij. signorum Zodiaci , Dii sunt xij. in Montibus Ri Kjel & Merupa . Ut Machina Manichæorum , sic & Mons Ri Kjel , aut Merupa causa salutis animarum . In opifice Mundi visibilis commemorando quam variæ simul sint inconstantes , & involutæ Manichæorum , Tibetanorum , & Indorum omnium voces . Variantes de Mundi visibilis opifice Manichæorum opiniones , SS. Ecclesie PP. fidelissime retulerunt . Organum , quo purgantur animæ juxta Manichæos , idem est ac Mons Ri Kjel Tibetanorum . Urcei , seu Cadi xij. in Machina Manetis sunt Vala xij. Labarum in primo gradu Montis Ri Kjel . Paradisus mundi visibilis Tibetanorum in vertice Ri Kjel . Chiacin sive Cenresi Labarum caput in summitate Ri Kjel purgat animas eadem plane ratione , qua Sol juxta fabulas Manichæorum . Mundarum animarum adscensus , & transfretatio ad beatiora loca est ad Orientis plagam in utroque tum Tibetanorum , tum Manichæorum systemate . Vitæ fons Righiel & Someru . Ex Arboris creationis trunco non materiem ipsam primigeniam , sed vim materiæ plasticam , ac vitalem Japonenses deducere putantur . In quadrata figura Ri Kjel latet forte arcanum quaternarii Pythagorici . Beausobrius mendacii arguit vel Tyrbonem , vel Hegemonium , quod machinæ opificum tribuerint ex sententia Manetis , Filio Dei . Manes ogregius Philosophus , judice Beausobrio , dicere non potuit , Filium Dei post sui apparitionem Machinam construxisse ad animarum salutem . Beausobrius refutatur . Beausobrius Jesum patibilem Manetis , interpretatur animam , & animæ salutem . Agnoscit duo ista Manetis dogmata secum invicem pugnare . Manes , ex Beausobrii principiis , tam secum necessario pugnat , quum dicit : Dei Filium post sui adventum machinam fabricasse ad salutem animæ , quam quum dicit : Jesum patibilem , & Christum Crucifixum esse animam , & salutem animæ post tempora crucifixionis . Beausobrius quam iniquus interpres : In altera sententiarum pugna lepide excusat Manetem , in altera , quæ & ejusdem Manetis est , accusat Tyrbonem , vel Hegemonium . Mundum a Spiritu vivente factum interdum Manichæi dixerunt ; sed animæ salutem a Filio Dei agnoverunt .*

xcI. *Mores Religionis Tibetanorum cum Manichæorum moribus conferuntur . Ordo Hierarchicus Manichæorum . Magistri xij. Tertiusdecimus Magistrorum Princeps : Episcopi , Presbyteri ; Diaconi , ceteri omnes Electi . Manes Magistrorum Princeps ad exemplum Christi xij. elegit discipulos . Septem insignes Electi Manetis . Diabolicæ religionis Xacæ in Tibetum inducæ Instauratores . Pothifato Indicus Penditâ Doctorem Princeps . Religiosi Doctores Indici xij. Religiosi Tibetani Electi vj. Primum Xacatarum Cænobium in Samiæ erectum . Lhamæ Rimboçæ idem ac Maximi sacrorum Principes , Summique Pontifices . Lhamæ Renati Ciangciub . Lhamæ Electi Combei Lhama Maximus Lhalæ omnium primus . Lhama Sgigatzhenfis post Lhassensem secundum Pantic Rimboçæ Apostolus Maximus nuncupatus . Manichæus Apostolus J. Chr. ritulus est . quem sibi arrogavit Manes . Electi Kekò , quinam ? Pothifato Magistrorum Princeps Dominus Fueda , & idem cum Sommona Codom ex La-Crozio : Hierarchici Ordines Tibetanorum ex varia sacrorum indumentorum*

forma conspicui. Urchien natus ex Loto, Potifatho Synchronus, idem ac Cenresi, & Mhadus Indorum. Urchien in Tibeto Magiæ Auctor. Manichæus in arte Magica excellentissimus. Manichæum a Magiæ crimine quam temere, ac pueriliter purgare studeat Beaulobrius. Ngarambà Tibetani Magiæ Doctores. Cœnobita duo in urbe Lhassa publice Magorum Accademia. Ibi Ngarambà Magiæ laurea exornantur. Magiæ Institutionis in Chiutè, quæ pars est sacri eorum libri Chaghiur. Ciokhiongii Magi Tibetanorum teterrimi. Ciokhiongiorum Indumenta Magica. Ciokhiongii mania furore perciti in solemnibus Templi, ac Civitatis perlustrationibus gladiolos in hominum turbas jaculantur, & feriunt. Rabgiambà Legisperiti. Inferiores Manichæorum classes: Catechumeni, & Auditores. Apud Tibetanos Catechumenorum locum tenent religioſæ vitæ Tirones, Laici Auditorum. Kegnien & Ketzul infimæ Religiosorum classes. Kegnien nono, vel septimo ætatis anno, in prima eorum professione vota simplicia ad præcepta quinque observanda nuncupant. Tabula præceptorum quinque. Kegnien, cur ita disti? Kegnien in privatis etiam Ædibus vivunt. Ketzul, unde sic appellantur? Ketzul in Professione secunda vocent præcepta x. In Tab. præceptorum x. figillum triplex Manichæorum. Kelong Patres mitrati. Kelong tertiam, ac solemnem professionem emittunt post an. ætatis xx. Vocent Hi præcepta 253. Plures etiamſi Lhamæ sint, vel nunquam, vel in extremis vitæ momenti professionem tertiam emittunt. 240

xcii. Auditores Manichæorum quanto pietatis ardore, vel ab ipsis etiam Electis peterent, ut sibi manus imponere dignarentur. Eadem plane religio erga Lhamas, & Kelong hodieque in Tibeto viget. Magni Lhamæ quo ritu tangant capita Laicorum. Magnus Lhama non aliis quam Lhamis Electis manum imponit. Supremus Lhama quo ritu Lhamas Renatos, & Reges excipiat. Dantur verba ipsa P. Horatii Pinnabillensis. Tibetani Lhamas & Kelong tanquam Deos adorant. Manuum impositionem Laici Tibetani nudato capite flexisque genibus abique petunt & implorant a Lhamis, & Kelong. Kadak, & Mantzel, vela, & sudariola Magico ritu, oris afflatu ac saliva Lhamarum & Kelongorum consecrata, tanquam divina quædam humane vitæ propugnacula Tibetani religioſe custodiunt. Stercus Lhamarum & Kelongorum Amuletum ex Tibetanorum Religione præsentissimum. In ore ac ventre Electorum Dei substantiam de alimentis liberari, atque etiam purgari Manichæi sentiebant. Eadem esse videtur Tibetanorum insania. Quod erant apud Manichæos Electi ad prædicandum missi, sunt hodie apud Tibetanos Chevè Scegnen. 245

xciii. Orationes Tibetani, ut oim Manichæi, faciunt ad Solem: die dominico, & in singulis Lunæ phasibus jejunant. Eema, festum Occisi Manetis circa tempus Paschatis Christianorum, Manichæi celebrabant: quo ritu? Cioten Tibetanorum idem ac Bemà Manichæorum. In Cioten primum locum tenet statua Xacæ. Martyres, si quos eo nomine colunt Tibetani, sumi debent ad exemplum occisi Manetis. Mors Sciachæ & Manetis, uti & festiva eorum mortis commemoratio in idem ferme tempus incidunt. Ut Berna Maneti, sic Cioten sacrum est Siachæ, alifve Sanctis Tibetanorum. Sancti Tibetani in Cioten collocati tanquam Dii adorantur. 248

xciv. De duabus animabus una bona, altera mala idem est tum Manichæorum, tum Tibetanorum delirium. Gesta Supremi Lhamæ Lò-Szang cen-Tzang-Jangh-Khiamtzo. Anno ætatis tertridecimo induit religionis vestem: obstringit se votis Kegnien, & paulo post Ketzul. Anno vigesimo Rex Tatarus & Imperator Sinorum per litteras ei denuntiant: signa Lhamæ Renati dubia esse & adulterina. Inde occasionem sumit mutandi religionis propositum, & laxari concupiscentiæ habentis dissolute vivendi. Licentioſæ vitæ flagitia offendunt Tataros Reges, & Imperatorem Sinorum. Concilium Lhamarum & Ciokiongorum. Concilii sententia: Animam bonam e corpore improbi Lhamæ discessisse: mansisse malam. Auget Lhama vivendi licentiam: & Rex Tatarus magis irascitur. Rex Tatarus adit Lhassam; instructis demum insidiis Lhamam capit, secumque ducit. Lhamam Ascetæ Brepungenses e manu militum ereptum de via in Cœnobium trahunt. Rex Ascetis minatur excidium, ni Lhamam sibi sponte restituant. Alterum Brepungensium Ascetarum Concilium. Affirmantibus aliis exivisse e Lhama animam bonam Ciangciub, aliis superstitem adhuc volentibus Ciokhiongus edito oraculo in posteriorum sententiam Concilium inducit: sic omnes capita vocent pro defensione Lhamæ. Rex Tatarus Gingkhir Khagn irruit in Ascetas. Acris inter milites, & Ascetas committitur pugna. Lhama seipsum sponte tradit militibus. Quo mortis genere obierit Lhama incertum. 249

xcv. Peccatorum origo a substantia mala: Concupiscentia substantia contraria: Liberatio & purgatio per separationem substantiæ contrariæ: Adventus Animæ bonæ in hominem ex demeritis præcedentibus. Animarum revolutio in Electos, adeoque in Kelong promissa Auditoribus, & Laicis sectæ imperfeclis: Purgatio animarum & revolutionum terminus in Electis. in Lhamis, in Kelong: dogmata sunt Manichæis æque ac Tibetanis communia. Kiangciub, qui revertunt ad homines animandos, ut legem instarent, peccare non possunt. Animarum revolutio in pecora. in plantas, in herbas, & in omnes terræ stirpes a Manichæis, a Tibetanis, & ab Indis perinde tradito.

ta. Indicus Khrifnu vinculus ad arbores Tari, anima est hominis illigata Plantis. Animæ Brambanum Giamlâ & Argiun quomodo illigatæ, & quomodo solutæ a vinculis plantarum? Bisnu factus Khrifnu dum illigatus Plantis se excutit, solvit & liberat animas. Fabella de Khrifnu illigato arboribus a Manichæis derivata conjicitur. Khrifnu, qui & Khrifnu in ore Indico sonat, corruptum Christi nomen præferret. Indica fabula de Khrifnu vinclo & alligato Plantis ad ænigma Manichæicum trahit Crucifixionem Christi Domini. Mater simulata Khrifnu Giasodâ. Devoki, ex qua natus apparuit Khrifnu, dicitur ab Indis Noverca Ram, unius scilicet ejusdemque Bisnu transformati primum in Ram, deinde in Khrifnu. Eadem est quæ Devoki, & Kekai Mater Barth, & Satruhn. Barth, & Satruhn fratres Bisnu Ram, nati ex eodem Patre Desrath sine virili semine. Desrath sacrificanti traditur ab Homine quodam mirabili inter flammæ sacrificii vasculum lactis fagulini. Ex eo bibunt & concipiunt uxores Kosilla: Kekai: Somintra. Giasodâ parit Bavani, & Devoki Khrifnu una, & eadem hora noctis, Luna, viij. mensis Augusti in Regno Agiodâ. Regnum Agiodâ ex depravato nomine Jehuda, seu Juda. Judæ nomen in Indicis vocibus Giodû, & Giadubasi. Khrifnu ex stirpe Giadubansi. Aggr vox idem ac ἄγγελος Angelus. Admiranda nomina ab Aggr impostis Khrifnu. Oraculum Aggr de Khrifnu Salvatore; deque illius nominis propagatione in universo terrarum Orbe. Acta Khrifnu ex gestis Christi depravatis Impostorum fraude. Persecutio in puerum Jesum ab Herode excitata: Cedes infantium: miracula plura a Christo patrata inter acta Khrifnu, mire depravata cernuntur. Historia Transfigurationis Christi quam fæde corrupta, & ad Khrifnu personam impie accomodata. Ex origine lucis vox orta, qua Filius a Khrifnu quæstus eadem traditur. Khrifnu, primus homo Manichæorum, materiæ, & Principum tenebrarum laqueis captus. Khrifnu accepto Filio descendit cum Argiun in Daorica. Daorica vox ex Thaborica per corruptionem facta. In recitata fabula Khrifnu patent deliria Manetis. Durbasa Riki idem ac Badrusa, & Petrus, contemplator olim in maritima solitudine, quibus artibus opera cujusdam personatæ feminæ deludatur a Gioduvafi. Durbasa contemplator divas deceptoribus imprecatur. Ferrum, quo Gioduvafi deceperat Durbasa, monentur a Khrifnu tandiu fricando terere, quandiu nihil de eo superstit; sed superfuit exilis aculeus. Eo aculeo Agand Piscator armavit jaculum. Dii diu carentes Capite mittunt Legatum ad Khrifnu, ut ad superiora redeat: Khrifnu se redditurum spondet post dies septem. Khrifnu antequam ad Deos redeat, convocat Gioduvafi ad ostium fluminis Gomti. Gomti an corrupte Gethsemani? Khrifnu & Gioduvafi Cæna facta se lavant. Tumultus & Cædes Giedubansi in silva Juncorum Sevâr prope fluvium Gomti. Gioduvansi Christinæ causâ moriuntur omnes. Quotquot aut auctore, aut instigatore Christina, aut Christinæ causâ mortem elibant, cæca ferocitate in Cælum. In cæde ñ Gioduvansi historia Evangelica de captura Christi Domini in horto Gethsemani corrupta dignoscitur. Facta alia Evangelica in rebus a Christinu gestis corrupta indicantur. Christina ante mortem amplectitur Giudistira: Giudistira Judas proditor. Giudistira vox forte composita ex Giud, sive Juda, & Istera in Pseudo-Evang. Judæ apud Valentianianos fabricator Nundi. Deli in actis Christinu sic dicta conjicitur a voce corrupta Aeliæ, hoc est Hierosolymæ. Eadem vox est apud Indos Gemti & Gomti. Tō Christinu ad ostium Gemti, ubi in Mare insuit, decumbenti, Agand Piscator transfigit jaculo utrumque pedem. Christinu languentes oculos figit in Agand, & occisorem ab omni scelere mundatum, mittit in cælum suo ipsius curru delatum. Christinu exhalat animam, splendorem maximum. Ascendit in Cælum Bekunt, ubi est Giotifurop, prima origo lucis. Cineres combusti corporis in mare projecti vertuntur in saxum ignotæ materiæ. In Sanctuario Giangranatæ Indorum, statua Bisnu, Boudâ nuncupati in ix. Incarnatione, ex cineribus Christinu in lapidem versis. Manichæi Christum, & Jesum in spicis, sarmentis, alimentis, seminibus, & arboribus omnibus ligatum fabulabantur. Enigma Indicum de Christinu ligato ad arbores & soluto, ex Manichæorum principiis explicatur. Anima, seu pars & natura Dei ligata, atque soluta arcanum est Indici Christinu modo vinculi, modo e vinculis sese expedientis. Giamal idem videtur ac Dima, vel Gisma, aut etiam Gestâ nomen unius ex latronibus cum Christo crucifixis in Evang. apocrypho Nicodemî. S. Johannes Apostolus sub nomine Argiun Indis Brambanibus cognitus. Acta S. Johannis apocrypha materiem præbuerunt putidissimis fabulis, quas Indi narrant de Argiun in gestis Christinu. Cur Indi finxerint Argiun per $\mu\tau\tau\mu\psi\chi\omega\sigma\alpha\nu$ illigatum instumque arbori, conjectura profertur. 251

XCVI. Animas ad malas transmigrations in omnibus omnino corporibus: ad bonas in uno hominis corpore merita consequi posse statuunt Tibetani. Pœnitentiam hominibus prædicant, & veniam peccatorum, ut Manichæi, promittunt. Purgationem peccatorum in separatione partis lucidæ a parte tenebrôsæ materiæ: Gratiam liberatoris in una cognitione originis nostræ, collocant. Religiosi Tibetani Lhamis Cœnobiorum Præfatis, ut olim Manichæi Electis, consentunt peccata. 263

XCVII. Magnus Lhama antequam Regulam exponere aggrediatur, exomologefin facit. Oratio Parænetica Lhamæ Trabas exhortantis ad confessionem peccatorum ante expositionem regulæ. Moneat ut supplices Sciachiam omnes invocent, & adorent. Sociong Oratio purgationis peccatorum. Formula

mula Confessionis peccatorum gravium, Generalis. *Monitum ad generalem exomologesin iter repetit Lhama. Ignoratae preces super capita confitentium.*

xcviii. Infernalium suppliciorum loca apud Tibetanos quae sint, quibusve nominibus appellantur? Inferorum situs. Tartarorum Orbis Gnielvà. Loca suppliciorum ignis, octo. i. Tzavà. ii. Raddutzavà. iii. Cia chij sa lgi. iv. Me marimur. v. Dakpatzamo. vi. Thu giom. vii. Tina. viii. Cia chij scema ri. *Loca rursus suppliciorum gelu, octo. i. Aciù servà. ii. Kiehu servà. iii. So tam tamhà. iv. Pemà dar kebà. v. Pemà cenbò dar kebà. vi. Ubel dar kebà. vii. Ubel cenbò dar keba. Ubel flos, an Habel culcul, faba Ægyptia Colocasia, Nymphæa, ac lotos rosea Athenæi? Radici Colocasiae instat Musa. Ubel vox ab Ægyptia upheli, & ubeli, faba deducitur. Perseæ satoribus quam pœnam indixerit Manes. Perseæ eadem putatur ac Musa. In Perseæ Manetis, & in Ubel Tibetano idem forte ænigma latet. viii. Inferorum locus, ignoti nominis. Univerſa inferorum loca, octodecim numerant Tibetani. Orbis tenebrarum exteriorum, gebenna ignis, & regio fetus Manichæorum comparantur cum Orbe tartareo, cumque regnis duobus ignis, & gelu Tibetanorum. Namque Tibetanorum ignis magnus Manichæorum. Apophthegmata Manetis ne sui domos ædificent, ne metant, ne molant, ne panem coquant, quam sancte bodieque colant & fervent Religiosi Tibetani. Messoribus, Piscinarum, Coquis, Piscoribus, quae suppliciorum loca in Inferis tribuere credantur Tibetani. Ab animantibus interficiendis abſtinent. Carnes ex Indulgencia in Tibeto Religiosi Sciachaitæ comedunt. Multa, ut olim Manichæi, de veteri disciplina rigore relaxarunt. Nec Manichæi Latini, & Occidentales, nec forte antiquiores Lhamæ in Tibeto utebantur lacte. Lhamæ Tibetani, & Indi omnes lacte ut alimento quotidiano utuntur. Abſtinentia Occidentalium Manichæorum a lacte, ex inconstantia erroris. Manichæi Orientales utebantur lacte. Manichæi, uti solent Indi ac Tibetani Buddistæ, ab ovis abſtinebant. Quod comedunt in Templo Ascetæ Tibetani, genus quoddam est placentæ Manichæorum.*

xcix. In minutissimis animantibus occidendis inconstans erat superstitio Manichæorum. Religiosi Tibetani nec cimices, nec pulices, nec pediculos occidunt. quod eos anima rationali donatos credant. Cur semper illoti, & sordibus conspersi vivant Ascetæ Tibetani, causa petitur ex præscripto Manetis. Vasculum aqua plenum cur semper suspensum de zona gerant?

c. Sanſimoniales Manichæorum cum Ani, & Tzunma Tibetanis Monialibus conferuntur. Uti Manichæorum, sic & Tibetanorum religio vetat simul & necessario probat sacrilega supra, aliaque Ascetarum, & Sanſimonialium flagitia. Tibetanarum Lhamarum Princeps sedet in Regno Tzhang. Insigne gerit rostrum porci sponte in ceruice natum.

ci. Lex gemina, secretior una, popularis altera, arcanum est tum Manichæis tum Xacaitis Tibetanis commune. Legi secretiori Xacaitarum multa inſeruit Asciang, Atheo-politicis Sinorum communita: Et hinc in suspensionem Atheismi veniunt Tibetani.

cii. In lege exteriori, Dei existentiam agnoscunt, & profitentur Tibetani. De Dei natura par est cum Manichæis, Tibetanorum sententia. In Ciu-scel-letrupba, hoc est in substantia aquæ cristallinae purissimæ, ac lucidissimæ Dei naturam collocant Tibetani.

ciii. Ciok, sive Cioà in Dei nomine Tibetano librum, adeoque legem sonat: Concioà liber seu lex vocalis exponi potest. Liber seu lex ænigmatice pro lucis natura ex Tibetanorum arcanis, accipitur. Deum tres & unum in essentia vocant Tibetani.

civ. Deorum trium nomina. i. Sang kiè concioà. ii. Cio concioà. iii. Kedun concioà.

cv. Primi Numinis definitio. Cur Deum dicant Tibetani dare auxilia, ut & transmigratorum periodum in seipso absolvat, & sanitatem aquirat, ex impia Manichæorum opinione explicatur. Sanghiè Concioà idem forte est ac Deus Pater Manichæorum. Primus homo Manichæorum Jesus. At Jesus ut patibilis est anima a Principibus tenebrarum capta: Jesus vero Cælestis, est Dei Filius, Primogenitus luminum, & spiritus vivens missus cum virtutibus lucidis ad salutem animæ. Bisnu & Kriſchtu Indorum respondet Jesu Manichæorum. Bisnu vis est divinæ substantiæ: anima illigata materiæ: Salvator animæ: Primus homo: & prima lucis origo. Indicus Bisnu cognitus Tibetanis. Sanghiè Concioà absoluto transmigratorum cursu Sanctus fieri dicitur a Tibetanis, quia sancta, & lucida sit anima Deo consubstantialis.

cvi. Secundi Numinis definitio explicatur. Cio Concioà, Xaca. Cio Concioà duplicis generis præcepta dedit: affirmativa, & negativa. Quinque negativa præcepta a Xaca tradita numerat Lacrozus. Decem habent Ketzhu Tibetani. Decem Buddistæ Japonenses. Ad perfectiorem virtutis gradum consequendum quingenta præcepta, seu consilia Xaca inveniunt. Ex 500. Xaca consiliis tertium & quinquaginta quibus observandis se veto obstringant, seligunt in Tibeto kelongii. Exordium & ordo præceptorum legis a Manete traditæ consonat cum Pentade præceptorum Xacæ. Legem suam per Henoch & Seth promulgatam iactabat Manes. Arrogantia Manichæorum maxima in eo quod se Christianorum omnium consiliorum observantissimos prædicarent. Præcepta atque Instituta Manetis

netis & numero, & asperitate gravissima. Romæ in ædibus Constantii Electorum Manichæorum Cœnobium. Regula ex epistola Manetis proposita, visa multis electorum intolerabilis. Seditio inter electos Cœnobitas orta. Abeunt e societate multi. Manent Mattarii: Mattarii, unde sic postea didi? Indicia prope certa Manichæicæ Regulæ in Asceteria Tibetana inducæ. Ascetæ Tibetani Mattariis similes.

CVII. Tertii Numinis definitio explicatur. Deus Kedun dat lumen & vires intellectus ad cognitionem boni & mali, & ad legem implendam, ut homines transmigrationum orbem celerius absolvant. Religiosos ob eam etiam causam instituit. Quod veri Christiani de Spiritu Sancto tertia SS. Trinitatis Persona integerrime credunt, id Tibetani sacrilege tribuunt Tertio huic Deo Kedun. Manes non solum pro Christo coli, sed & pro Spiritu Sancto haberi voluit. Contra publicum Manichæorum testimonium frustra Beaufobrius S. Augustinum incusans excusat Manetem. Sic Spiritum Sanctum blasphemabant Manichæi suscepisse Manetem, ut Catholici credebant Dei Filium suscepisse hominem. Ut Manes pro Christo & Spiritu Sancto a suis, ita & Xaca a Tibetanis pro secundo ac tertio Deo habitus est. Ordo Religiosorum quadruplex a Xaca Institutus. i. Tra ciombà. ij. Chiundu Igiubà. iij. Lencik cir Honghabà. iv. Cir mi Honghabà. Beatitas summa ex opinione Tibetanorum in frui-tione pacis.

CVIII. Cur dicant Tibetani: Deum tres unum in essentia, paullo latius exponitur. Pars omnis primæ lucis juxta opinionem Lbamarum est origini suæ consubstantialis. Sol, Luna, & Supremus Lhama Dii tres unius essentia. Pater, Christus Filius, Spiritus Sanctus in Manichæorum ssystemate nomen triplex, Numen unum. Patrem collocant in luce secreta, summa, ac principali: Christum in luce secunda visibili: Christum rursus geminum faciunt, unum ut virtutem in Sole statuunt, alterum ut sapientiam in Luna: Spiritum Sanctum Majestatem tertiam in toto aeris ambitu. Tripartitam aut potius quadripartitam Manichæicæ Trinitatis fabulam irridet S. Augustinus. Zarades, Buda, Christus, Manichæus, & Sol apud recentiores Græcorum Manichæos unum & idem. Tres nefarii homines in Manichæorum grege Trinitas.

CIX. Tibetanæ Trinitatis Dii: Giam Jang, Cihana Torcèh, Cenrefi. Tibetanæ Trinitas supra verticem montis Ri kjel in Paradiso mundi visibilis. Fide Trinitatis concilium de primis Tibeti habitatoribus procreandis. Ex collatis inter Numina tria consiliis, Cenrefi sponte migrat in uterum Reginae Indostanorum; nascitur, & omnium primus creatur Rex Tibetanorum.

CX. Ut Christum Sapientiam in Luna Manichæi, sic etiam Tibetani in Luna collocant Giam Jang Deum sapientia. Effigies, vestes, & ornamenta Giam Jang. Lotos candidi & rubri coloris in sinistra Giam Jang. Loto cingitur, & innititur Luna.

CXI. Solem sustentat Lotos coloris rubri. Cihanà Torcè sedem habet in Sole. Effigies Cihanæ Torcè terrorem spirat. Cihana Torcè trioculus ut Cenrefi, Ifuren, & Ofiris. Torcè bellicum, seu magicum instrumentum. Torcè vox est apud Tibetanos misericordiam significans. Torcim Persiæ Rex. Torcè Regiæ potestatis Insigne. Cihanà Torcè undique tectus serpentibus. Christum Dominum impii Manichæi appellaverunt serpentem. S. Augustini testimonium a Beaufobrii triticis expeditum. Diabolum Manichæi dixerunt, serpentem deceptorem; Christum serpentem illuminatorem. Cihana Torcè multiformis, Sanctorum Tutor, Custos, & comes Xacæ. Xaca idem esse potest ac Giam Jang, & Cihanà Torcè. Sol & Luna diversoria Xacæ

CXII. La-ma-in semidei cum Lahis diis belligerantes comparantur cum Tenebris Manichæorum bellum moventibus adversus Beatos Aeonas illustris ac sanctæ Terræ. De Gigantibus scripsit Manes. Bella Gigantum in Indorum ac Tibetanorum fabulis frequentissima.

CXIII. Manetis nomen apud Persas & Arabes: Mani. Mani Beaufobrius factum putat ex Manahem. Maanus nomen Regibus Syris & Arabibus familiare. Mani nomen Indicum, & Tibetanum. Mani lapillus ex substantia divinæ lucis. Mani diis Tibetanis sacer. Mani in summo vertice Xacæ ceterorumque Tibetanicorum Numinum. Mani speculantur dii Tibetanorum. Lapis Sophronister Herculis, & lapis animatus ac divinus Heleni apud Winkelmannum. Maani uxor Equitis ci. Petri a Valle. Maani spiritalis ratio. Mani Tibetanorum anima universalis; seu ratio divina. In Mani dii Tibetani intuentur omnia. Mani in oratione Cenrefi, Cenrefis ipse. Manikabum, seu Manichæum, liber Cenrefi; unde Manichæos & Manichæus. Magus Malabarum Mannacavaflar auctor La-Crozio Manichæus. Mani-thzen-poh Rex Tibetanus circa Manetis tempora.

CXIV. Manichæilini auctor & Princeps ætate Apostolorum Scythianus Scytha. Scythianum sive in Scythia natum, sive cœvum Apostolis, negat Beaufobrius. Ex itinere, & sede Manetis in Scythia statuit Beaufobrius Manetem ipsum, nomen accepisse Scythiani. Primum & antiquius Manetis nomen: Scythianus. Scythianum Arabum, licet contemporaneum, seniore[m] tamen Scythiano altero, nempe Manete, agnoscit Beaufobrius. Duobus Scythianis ad Manetis ævum spectantibus antiquior est Schythianus ij. Ecclesie sæculi a Serapione Thmuitano commemoratus. Manes

tam perfugii causa, quam, ut vota diu ante concepta expleret, iter in Scythiam suscepit. Ante Scythicum iter Manes appellabatur Scythianus. Ex disciplina & more Xacaitarum verisimiliter creditur Manetem nomen obtinuisse Scythiani. Ritus, quo Lhamæ Xacaitæ nomen suum ex Religionis disciplina communicant initiandis. Ex nomine Lhamarum communicato tironibus, discernitur certus ille Lhama, a quo quisque fuerit initiatus. Mos communicandi Antistitum nomen initiatis, ut in Xacaitarum, sic in Manichæorum secta recepta conjicitur. Postea disciplina Manichæorum, qua nomen suum Magistri communicarent discipulis, intelligitur qua via Scythianus cœvus Apostolus nomen suum in successores discipulos ad Manetem usque propagavit. 286

CXV. Scythianus in Scythia natus, quis? Scythiani vestigia in Samtan-Poutrâ Tibetanorum. Samtan-Poutrâ, in Scythia natus, qua de causa ex genere Saracenorum dici potuit. Samtan-Poutrâ, ut Scythianus, dives ingenio & opibus. Ante Samtan-Poutrâ Tibetani sine litteris. Samtan-Poutrâ a Tibetanorum Rege mittitur ad externos ut litterarum elementa condiscat, & in Tibetum ferat. 289

CVI. Missio Samtan-Poutræ ad externos indicare potest iter Ægyptium, quod Archelaus de Scythiano commemorat. Tibetani præter finitimos populos Tartaros, Indos, & Sinos, vix alios norunt: cur? Cering, Juring, Fusè quòd hospites incogniti seculo ix. apparuerint, homines creduntur a Tibetanis de Cælo lapsi. Genus magni Lhamæ Sechià, ex Comparchiè. Comparchiè genitus ex turpi mixtione Prafrinpo cum uxore Japang chiè Nepotis Juring. Cur Tibetani de solo itinere Samtan-poutrâ in Indostan mentionem faciant, causa redditur. Samtan-Poutrâ a Brambane Lecin didicit Alphabetum litterarum 364, & mysteria Cœresi. Libros Brambanicos duos ex Indostan asportat. Alphabetum a Samtan-Poutrâ oblatum Regi in usum Populorum tanquam nimis arduum, & captu difficile non recipitur. Novum divinitus condit Samtan-Poutrâ. Legum tabulas scribit. Religionem Cœresi. & orationem Hom-mani-pemeum communicat Regi. Rex edocet populos. 290

CVII. Gesta Samtan-Poutræ, & Scythiani quam affinia sint, & inter se conjuncta. Samtan-Poutrâ, & Scythianus eisdem Brambanicos libros ex India asportarunt. Assemani sententia de libris Brambanicis Scythiani, a Beaufobrii censura vindicatur. Scythiani libelli in linguas alias versi, & ab ipso tandem Manete fortasse amplificati. Liber Mysteriorum Scythiani alphabetico ordine compositus, idem fortasse erat, quem postea Tibetani vocarunt Alphabetum Samtan-poutræ. Scythianus & Samtan-poutrâ ambo Magi. Scythianus Scythia cum Scythiano Arabe ab Interpretibus Archelai confunditur: cur? Scenites Arabes & Scœnes Tibetani, iidem. Saraceni hoc est Orientales, etiam Tatari finitimi Tibetanis. 291

CVIII. Scythianus nomen quam facile ex Samtan fieri potuerit. De Samtan-poutræ, sive primi Scythiani ætate. 293

CIX. Diluviùm universale conjungunt Tibetani cum anno ante Christum 2190. Diluviè epocham figit Bonjurius juxta fidem Hebr. textus in an. ante Chr. 2290. Epocham diluviè apud Sinos est annus 48. Cycli vij. ante Chr. 2290. Cycli Sinensium expansi apud D. De Guignes in H. Gener. Hunnor. Tibetani ut Attici sumunt diluviè epocham a dispersione Noachidarum, & ab ortu Phaleg. Ab anno diluviè sive dispersionis Noachidarum ad primum usque propagatorem hominum in Tibeto annos supputant 850. A propagatione hominis usque ad 1. Regem an. 147. Primo Regi tribuunt an. 91. Ab anno emortuali 1. Regis ad tempora usque Regis xxiv. an. numerant 1102. Reges Tibetani ante Christi adventum vix cogniti. Epocham Regis xxiv. concurrat cum epocha Christi Jesu. Tou-fan: Si-Tchang: Kiang apud D. De Guignes vocantur a Sinis Tibetani. Tou-fan, quid? De origine Regum Tibetanorum quid sentiat D. De Guignes. Canon Regum, qui proprie Tibetani dicuntur, exordium sumit apud D. De Guignes ab an. post Chr. 589. Reges Tibetani ex Collectaneis P. Horatii Pinnabillensis. ibid.

CX. Epocham Scythiani, & Manetis cœberet cum Epocham Regum Tibetanorum vigesimi quarti, & trigésimi. 341

CXI. Locum disputationis ab Archelao cum Manete inite. Si disputatio Archelai cum Manete accidit in Turkestan, eam Beaufobrius ipse tanquam splendidum Christianæ antiquitatis monumentum amplectitur. Archelaus Ep. in Scythia cum Manete disputasse creditur. Regio inter Tigrim & Euphratem posita non una est quæ Mesopotamia dicatur. Mesopotamia Regio inter Tigrim & Euphratem cur cum adjungo Syriæ a Græco, Copto, & Latino Interprete sæpe vocetur. Mesopotamia appellative Regio quævis inter amnes jacens. ibid.

CXII. Cal-kar media inter duas Scythias, auctore D. Deguignes, exponitur Casia Regio. Originem fluviorum Gihonis, Sihonis, Indi, & Gangis in Cal-kar, sive in confinibus Provinciæ Tibetanæ Ngari. Tzang-ciù fluvii scatebra eadem, quæ Gangis & Indi. in fluminum & Gangis præsertim origo ex Cal-kar ausam præbuit opinioni, quæ Terrestris Paradisi situm in Indiis collocat. Phison JOSEPHO, EPIPH., Hieron. aliisque vetustissimis Scriptoribus Ganges: Geon, Nilus. Scythæ Terrestris Paradisi in Imao monte fortasse collocarunt. 343

CXLIII. Imaus *Mons cælestis nuncupatus*. Gangis *scaturigo in* Cas-kar a Monte Cælesti. Ganges *Tibeticæ* Kankhis, seu Kankhus. Kankhis *idem ac* Chonghez. Chonghez *Regio ex* Kankhis, seu Cankhis. Kan-Khis *exponitur* fons Kis, & Kus, seu Casii. Philonem (*Gangem Græcis dictum*) *stipula* *vixit* os pupillæ *interpretatur* Hefyc., cur? *Στίμα* *vixit* pro *aperitione*, *hiatu*, *sinu*, *ostio* *fontis* *accipitur*. Chana *Tibeticum* *Hebraicis*, *Syriacis*, & *Arabicis* *affinibus* *illustratur*. Chana *etymon* *in* *Tibetico* *nomine* *Gangis*, *idem* *est* *quod* *Hebraicum* *Pulch*. Kis, seu Kus *in* *Tibetana* *Machankis*, *quid?* Kis & Kus, seu Chus *idem*. Kas & Casius *ex* Chus. Casii *montes* *in* *Syria*, *in* *Mesopotamia*, & *ad* *Pelusium*. 344

CXLIV. Æthiopia *duplex*, *Africana*, & *Asiatica*. De *triplici* *Chus* *Calmeti* *sententia*. Chus *Scythica* *intra* & *extra* *Imaum* *producitur*. Chaf-kar *sedes*, seu *regio* *Chas*, *Chasii* *scilicet* *seu* *Chusii*. Chaf-kar *in* *Kathai*, seu *in* *Khotan*. Khetay *vox* *Ægyptiaca* *Chus* *seu* *Æthiopiam* *significans* *explicatur*. Casius *ad* *Imaum* *Aria*, *hoc* *est* *Chus* *seu* *Æthiopia*. Cara-chatai, *Nigra*, *Æthiopia*. 346

CXLV. Khatay *Sina*. S. *Propheta* *Moses* *ideo* *Sinus* *habitus*, *quia* *Æthiops*. *In* *montes* *Casios* *summa* *Indorum* *ac* *Tibetanorum* *religio*, *cur?* *Cassiopea*, seu *Cassieb* *filius* *Brammbæ*, & *Brammbanum* *Pater*, *idem* *qui* *Casius*. Chasius *Syris* & *Hefycbio*, *quid?* *Deus* *Bisnu* *in* *Indosian* *coloris* *Æthiopici*; *in* *Malabar* *viridis*. *Sedes* *Bisnu*, *primi* *hominis*, *mons* *Casius*. *Ad* *fontes* *Gangis* *sacræ* *Fakitorum* *peregrinationes* *in* *Indiis*. 347

CXLVI. Terra *ad* *Gangem* & *in* *India* *extra* *Gangem* *aurifodinis* *opulentissima*. Chavilæ *nomen* *ad* *terras* *Gangeticas* *transferrî* *abstissime* *potuit*. Terra *Chavila*, *multiplex*. Chauranzæ *an* *Chaulanzæ* *a* *Chaulan?* Chauranzæ *teste* *De-Guignes*, *in* *Yerken* *Metropoli*, *primum* *Chaotche*, *deinde* *Kaskgar*. *Lapillorum* *copia* *in* *Kaskar*, *vicinisque* *Regionibus*, *quanta*. Chabul *an* *a* *Chavila*. Chavila, *India*. Chavilæ *vestigia* *plura* *in* *Khoten* & *alibi* *in* *proximis* *terrarum* *tractibus*. *Tibetani* *Sinensium* *lingua* *Nokiang*. Bdelium, smaragdi, & *jaspides* *Scythici* *nobilissimi*. 349

CXLVII. Ganges & *Nilus* *uterque* *pro* *Philone* *habitus*. *Josephus*, *aliique* *veterum* *fluvium* *Chavilæ*, *Gangem*: *fluvium* *Chus*, *Gehonem* *putarunt*: *cur* *ita?* *Gehones* *plures*. *Gehon* *Kascharensum* *Oxus*. *Kascharenfes* *cur* *Gehonem* *derivent* *ex* *montibus* *Casiiis*. 351

CXLVIII. Kaschar, Kathaja. Kathaja *teste* *Strabone* *in* *Mesopotamia* *Kascharena*. *In* *Mesopotamia* *Kascharena* *indigenæ* *Archelao* *Ep. vetustiores* *Paradisum* *terrestrem* *ab* *initio* *constitutum* *existimarunt*. *Christiana* *Religio* *in* *Kascharenorum* *regionibus* *ævo* *Apostolico* *propagata*. *Kaschar* *via* *erat* *antiquissima* *ad* *utramque* *Scythiam*, *ad* *Indiam* *extra* *Gangem*, *ad* *Seres*, *ad* *Sinos*. *Kaschar*, seu *Kathaja* *communi* *Indiæ* *nomine* *a* *veteribus* *appellata*. *In* *Casgar* *ubi* *a* *recta* *fide* *Christiani* *deviarunt*, *Metropolis* *erigitur* *Nestorianorum* *Turkistanæ*. *Metropolita* *Nestorianus* *Sinz* *idem* *ac* *Metropolita* *Kathajæ* & *Kaschar*. *Christiani* *ac* *Nestoriani* *in* *Kaschar*, *aliique* *Cathajæ* *regionibus*. *Cathajæ* *Apostolus* *Agheus*. *In* *Turkistania*, & *Cathaja* *Cascharenfi* *ab* *ævo* *Apostolorum* *ingens* *Christianorum* *multitudo*, & *Sedis* *Episcopalis* *ædificio* *audioribus* *Hyde* & *Beaulobrio*. *Castellum* *Arabionis*, & *fluvius* *Stranga* *in* *Hist. Manetis*. 351

CXLIX. *Vestigia* *Castelli* *Arabionis*, & *Stranghæ* *fluvii* *inter* *fines* *Persarum*, & *Mesopotamiam* *Cathajæ*. *Castellum* *Arabionis*, *Anderaba* *fuisse* *putatur*. *Ab* *Anderaba* *ad* *Urbem* *Adercand*, & *Regnum* *Caschar* *citatum* *iter* *dierum* *quinque*, *itineri* *Turbonis* *a* *Manete* *missi* *ad* *Marcellum* *ex* *æquo* *respondet*. *Arabion* *nomen* *ex* *Anderaba*. *Stranga* *fluvius*, *Stracus* *etiam* *dictus*, *nomen* *fortasse* *mendosum*. *Mendum* *in* *Stranga* *nomine* *ex* *Amanuensium* *hallucinatione* *repetitur*. *Quod* *Græcus*, *Latinsque* *Interpres* *Ἰσχυρὰ* *Trans* *Xa*, *idest* *trans* *Oxum* *verterant* *in* *Abi*. *Archelai* *transformarunt* *Amanuenses* *in* *Strancha*, & *Stranga*, *Stracus*. *Etiam* *ex* *Saranga* *fluvio*, *cujus* *fons* *est* *in* *Miceis* *apud* *Arrianum*, *fieri* *facillime* *potuit* *Stranga*. *Micei* *montes* *pars* *Imai*, *Ascanimia* *fortasse* & *Comedus* *a* *Ptolomeo* *appellati*. *Micei*, *unde* *sic* *dicti?* *Micei* *proximi* *Caschar*. *Per* *Miceos*, & *vadum* *Sarangæ* *iter* *erat* *ex* *Perside* *in* *regionem* *Caschar*. *Manes* *ab* *Archelao* *vidus* *fugit* *in* *Scythiam*, *in* *Indiam*, *in* *Tibetum*, & *Sericam* *ad* *Sinos* *usque*. *Post* *annos* *plures* *rediit* *Caschar* *versus*, & *venit* *in* *Vicum* *Diodori*. 354

CXX. *Longa* *annorum* *intercapedo* *inter* *fugam* *Manetis* *ex* *urbe* *Caschar*, & *ipsius* *adventum* *in* *Vicum* *Diodori* *pugnare* *videtur* *cum* *Abiis* *Archelai*. *Archelai* *Acla* *cum* *Chronotaxi*, & *sen* *nostri* *conciliantur*. *Manes* *debellatus* *ab* *Archelao* *evanuit*. *Archelaus*, *quoniam* *gentium* *effugisset* *Manes*, *diu* *ignoravit*. *Persæ*, & *Arabes* *Scriptores* *de* *itinere* *Manetis* *in* *Turkistaniam*, *Indiam*, & *Sinam*, *quam* *consona* & *credibilia* *tradant*. *Delubra* *duo* *a* *Manete* *picluris* *ornata*, *an* *ambo* *in* *Tibeto?* *an* *vero* *ma'is*, *alterum* *in* *Tibeto*, *alterum* *in* *finibus* *Synæ?* *Manes* *annum* *integrum* *in* *Antro* *abditus*, *quid* *ibi* *egerit*, *quas* *impolluras* *procurerit?* *Causæ*, *cur* *Archelaum* *per* *annos* *multos* *latere* *potuit* *Manes*. *Archelaus* *post* *annos* *plures* *ab* *instituta* *disputatione* *eius* *acla* *conscriptis*. *Archelaus* *in* *Diodorensi* *Concione* *annos* *plures* *a* *Cascharenfi* *disputatione* *ad* *secundum* *cum* *Manete* *congressum*

gressum effluxisse significat. Disputatio Calcharis habita ante an. 264. Epocha Aëtæ ab epocha Scriptæ disputationis distinguenda. Epocha Aëtæ disputationis igitur in an. circiter 261. : Epocha per Archelaum Scriptæ disputationis in an. pl. min. 278. Alia disputationis Archelai a Suppari Scriptore confusa, & mire corrupta.

CXXI. Ad proximam conjungendam disputationem Diodorensis cum Cascharensis, quid Supparem Scriptorem fortasse induxerit? Probi Rom. Imp. nomen e margine in textum Archelai irrepsisse conjicitur. Alia Cascharensis disputationis non nude descripsit Archelaus, sed ex actis novum veluti opus confecit adversus Manetem. Archelaus non Diodorensis, sed solius Cascharensis disputationis est auctor, Cur? Probi nomen ad epocham Scriptæ disputationis Cascharensis refertur. Epocha ætatem designans vel Interpretis vel Amanuensis affingitur Archelao cum Manete disputanti. Hegemonius, vel quisquis alius is fuerit, plura addidit, detraxitque Aëtis ab Archelao editis. Sententia nostra de duplici epocha Archelai disputantis in Urbe Caschar, & Archelai jam disputata scribentis, mire conciliat varia Patrum testimonia de epocha hæresis Manichæorum.

CXXII. Hegemonius, quæ propria erant Mesopotamiæ Cathajensis, tribuit Mesopotamiæ Syriæ. Posita disputatione Archelai cum Manete in Mesopotamia Cathajæ, causa redditur, cur de eo flectant Euseb. Cæsar. & S. Ephrem Edessenus.

CXXIII. De Apollonio Tyanæo XACA Indorum, Sinensum, aliarumque Orientalium gentium Mosbeimii suspicio. Xaca, Scythianus atque adeo Manes pro Christo, & Spiritu Sancto habitus. Xaca, Fo, Bisnu, Chrisnu Tibetanorum, Sinensum, & Indorum Christus. Xaca, sive Scythianus, & Manes, ambo duodennes simulant Christum annos natum duodecim. Xaca omnis sexus, & formæ Deus. Xaca Mamaja Brammhanum, nova Isis Ægyptiorum, Virgo mascula, & Mater vitæ Manichæorum. Xaca Deus secundus in Trinitate Tibetana, Jesus, anima, primus homo, Salvator, Legislator, Christus in Luna, in Stellis, in Sole ex Manichæorum deliriis. Xaca, prima emanatio, Filius unicus Patris manentis in luce inaccessibili, PRIMOGENITUS luminum Manichæorum, UNIGENITUS, novus Osiris Valentinianorum: Filius Patris Hopamæ Tibetanorum. Xaca Butta lid, idest Unigenitus, seu Primogenitus in ipso nomine Tibeti demonstratus. Xacæ Pater Sezan, & ipse Dei Filius. Sezan idem ac Zuzan. Mesdeus Rex Indorum idem qui Mahdeus Numen: Et Senghethram avus Xacæ, Segamus sic corrupte nuncupatus in Act. apocryphis S. Thomæ Apostoli. Prisci hæretici, seu Semichristiani impostores, inter quos Scythianus, triplex sibi nomen & Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, arrogare consueverunt. Jehid, sive Ihid nomen esse potest commune Patri & Filio.

CXXIV. Pot-Iid, aut lit, quo pacto esse possit But, Adonis, Ἰραῖος, Dominus. Tibout Sinensum lingua Dominus, Magister, Imperator, Legislator Butta. Tibut, per Ti Sinicum terram significans, Terra seu Regio Butta. Tibet Tingri, Tibeti nomen Hydio, & Bayero, Dei sive Cæli prosperitas. Varia Tibetanorum nomina ex unico illo Butta originem ducunt.

CXXV. De Buta, sive Butta Indorum Numine, ac Legislatore, Clementis Alex. testimonium. De Budda Gymnosophistarum Indiæ e latere VIRGINIS parvo scribit S. Hieron. Budda apud S. Hieron. e Virgine natus, unus idemque est, iudice Beaufobrio, cum Butta Sammanæorum, cujus meminit Clem. Alex. Sententiam de duplici Budda damnat Beaufobrius tanquam Matrem multiplicis calumniæ ab Ecclesiæ Patribus Buddæ Manetis Præceptoris instruetæ. Præceptor Manetis relicto Terebinthi nomine, vocatur Budda. Beaufobrius Ecclesiæ Patres tanquam calumniatores infamat, quod Buddam Manichæum hoc sibi nomen ex arte dedisse scripserint. Beaufobrii temeritas, & insania demonstratur. Beaufobrius testimonia, & mentem SS. Patrum indigne corrumpit. Terebinthus Institutor Manetis, teste S. Archelao, nomen Buddæ sibi imposuerat, antequam Babyloniam adiret. Nomen Buddæ Terebinthus non accepit Babylone ex voce Buthema Terebynthum fortasse significante, sed secum potius ex Ægypto adtulit. Buddæ nomine appellari Terebinthus quantopere affectarit.

CXXVI. Butò, sive Butus nomen Ægyptiacum. Butos vocabulum ex Mutos factum, docet Jablonskius. Butos, sive Mutos quot modis exponi queat, tradit Jablonsk. Ta Tibetanum idem ac Moth sive Muth. Butus Luna plena, perfectissimi boni culmen. Ex Butò Ægyptiaco produisse putantur commenta, quæ Manichæi de Lunæ arcanis excogitarunt. Luna juxta Manichæos, & Tibetanos ejusdem cum Deo substantiæ. Luna plena ex Manichæorum fabulis transfert onus mundarum animarum in columnam gloriæ. In Luna JESUS, Mater vitæ, Governatores XII, Virgo lucis, Vivens Spiritus, & ἑσθλαῖ alie plures Manichæorum. Non ex Buthema Chaldaico, sed ex Butò Ægyptiaco Manichæicis fabulis aucto, nomen Butæ, sive Buddæ sibi fecisse creditur Terebinthus. Quid analogiæ habere possit Buti Ægyptiorum apud Hesychium cum Butò Lunæ plenæ vocabulo. Butes apud Græcos Neptuni F. Budyia III. post Bacchum Indorum Rex. But, sive Bud Persis, Arabibus, Indis divinitatis nomen. Budda Arabice tot fere habet significationes, quot sunt attributa JESU CHRISTO a Manichæis, Buddæ aut Botò ab Indis, a Stinis, & abs Tibetanis affecta. Fallitur

Beaufobrius, qui Chaldaeos, ac Babylonios affirmat Manetis ætate Terebinthum arborem appellasse Buthema. Terebinthi nomen nihil divini penes Babylonios præferebat Budda nomen, licet ex Terebintho arbore apud Assyrios factum, sacrum tamen erat, & insigne divinitatis. Qua ratione Beaufobrius Buddæ nomen a crimine affectatæ divinitatis defendit in Terebintho, defendere perinde posset nomina omnium fere Gentilium Deorum.

371

CXXXVI. Butta Clement. Alex. jure a Tollo, aliisque eruditis Viris diversus creditur a Budda Hieronymiano. Quamquam unus, idemque esset Butta a Clem., & ab Hieron. commemoratus, Ille tamen, cui se similem fecit Budda Manichæus, non antevertit, sed sequitur tempora adventus Christi. Insaniens Budda facit se Dei Filium.

375

CXXXVIII. Magister Manetis quo pacto persuadere potuerit se esse Dei Filium, Christum scilicet e Virgine natum, eumque simulatum in Budda Indis, & Sinis jam cognito. Genitores Manetis Patecius, & Carossa. Dii Patæcii Phœnicum, qui? Patæcii, auctore Bocharto, ita disti a Batà, vel Betà tutela. Patæcius ex Phate deductus, quo pacto idem esse possit ac Buta. Dii Patæcii, Herodoto teste, forma similes Vulcano Memphitico. Patæcius nomen, an Phthasc Vulcanus Ægyptius. Phthasc, quid? Phthas Deus Custos Ægypti. Patæcii Dii Custodes & Tutelares. Phthas Ægyptiacum, an idem ac Phchas, vel Phachas Tibetanum? Phtha Veteribus, ignis divinus. Veterum sententia de voce Phtha ignem, sive accensionem divinam significante defenditur, & explicatur. Phthas Ægyptiorum lingua flamma Dei. Etymon Phthas a La-Crozio, & Jablonskio traditum, cur non rejiciatur. Phthæ in hominibus S. Clementi falso adscriptis tanquam vox sensus omnis experta Jablonskio contemnitur. Phthæ sensus explicatur, & vox vindicatur. Phthæ idem ac Phthòs. Phthòs in S. Scriptura Ægyptiorum, Princeps, Ordinator, & Constitutor. Carossa nomen Matris Manetis. Carossa ex Ægyptiaca Couros, sive Courosa, proa & sponda navis, respondet Deo Patecio proa vel sponde ejusdem navis insidenti. Patecius & Carossa fabulosi magis quam veri Genitores Manetis. Phaten apud Arab. Pater Manetis. Phaten cum Sacra Manichæorum comparatur. Cenresi Tibetanorum Simius, & Pater Pahciò, idem esse potest quod Patecius. In Cadroma Simia, Matre Tibetanorum an lateat Cadrossa, sive Carossa Mater Manetis. Potentiò ex genio lingue Tibetanæ, adeoque Patecius, Budda Magister divi potuit Pater Manetis: Anus Nuirix. Mater.

376

CXXXIX. Primum Manetis nomen Corbicius. Corbicius, Beaufobrio judice, vox mendosa, & a genio linguarum Orientalium aliena. Corbicius & germanum, & Orientale nomen est in Tibetanorum fabulis adumbratum. Manes Buddistico Brambanum genere natus Suida, & Cedreno auctoribus.

381

CCXXX. Manes juxta Chronica Edessena nascitur ann. Chr. 240. Epocha Nati Manetis duplex statuitur; altera que veri, altera que opinati Natalis est. Illa affigitur an. Chr. 228. circiter, Ista 240. Ann. xxxv. Manetis ab epocha Veri Natalis congruit cum ann. Cascharenfis disputationis pl. min. 263. Supputare tempora Manetis ab an. 240. tanquam ab epocha veri Natalis improbabilem reddidit sententiam, que Disputationem Cascharensem refert ad an. 261.

382

CCXXXI. Ætas pueri Manetis distributa in partes duas turpia mysteria continet. Ætas Corbicii. Ætas Manetis. Puer Jesus describitur in apocrypho & fabuloso Evangelio Infantie. Jesus septennis Filius Creatoris a pueris sodalibus existimatur, quòd animam, gressum, & rationem tribuat luteis, fictisque figuris. Sermo Pueri Jesu in aquis quam efficax. Puer Jesus Tinctor portentosissimus. Portenta Pueri Jesu in operibus fabrilibus, & in lignis varias formas, atque figuras ostendentibus. Puer Jesus mutat pueros in hædos. Puer Jesus Pastor, & Rex. Puer Jesus serpentibus imperat: Aquas dispersas Mantili colligit. Puer Jesus sine Doctore alphabeti Arcana pandit: Levissimi illius injuriam subita morte punit. Prodigia pueritiæ Xacæ, & Chrisnu celebrant Tibetani, & Indi. Pseudevangeliolum Infantie Manichæis sacerrimum, & acceptissimum. Corbicius septennis simia pueri Jesu ad fabulas hæreticas, & paganas impie traducti. In portentis Pueri Jesu continentur ænigmata fabularum Manetis.

383

CCXXXII. Quicquid est Puer Jesus in Pseudevangelio Infantie, id est Corbicius in Manete puero. Formator Imaginum & figurarum: Fictor, Simulator: Opus artificis: Textrina: Effgies hominis, Puer alatus: Sibilator: Magus: Multitudo scientie: Flamma ignis: Magnus, potens: Anima in corpore afflicta: Sator terræ: Saltator penniger: Collector aquarum, uno Corbicii nomine exprimuntur. Prima Corbicii nominis origo ex Ægypto. Chereb-Ich, sive Cherbic, & Corbic Ægyptiace, nobis Corbicius, exponitur Spiritus transformationum, apparitionum, & figurarum. Corbagi, Corbhi, & Rota Cenresi Tibetan. idem præferunt, quod Ægypt. Cherbic.

386

CCXXXIII. Corbicius primum Captivus, deinde Liber representat Animam, primum hominem, & Jesum Manichæorum captum primo a Principibus tenebrarum, deinde ab eorum vinculis liberatum. Manes, qui Christum fecit Simulatorum Principem, nil metuit acla omnia Christi in seipso

in seipso

in seipso fingere ac simulare. Manes Jesum in se reatum simulabat. Fò Sinensium ex Photh. Photh Egyptiæ signum, & simulacrum. Photh & Fò Sinensium Jesus simulator, & simulatus. In Xaca, Genesi, Bisnu, Crisnu, & Ma-JESOU-ren simulatur JESUS Dei Filius, primus homo, & Anima. In Manete, sive in Corbicio septenni fingitur Jesus Puer reatus. Jesus, in Pseudev. infantiae, Tinctor, & Manes Pictor, idem. Manes Mathematicus, Astronomus, Geographus, Magus, suoque arbitrato Invisibilis, idem est ac JESUS impie descriptus in Pseudev. Infantiae. 387
CXXXIV. *Indoles Pueri Jesu in Pseudev. Inf. quam iracunda, atra, ferox, & ultrix. Beaufobrius in principis systematis Manichæorum sepe cœcutit. Mors, Manichæorum sententia, beneficum, non pœna. Quicquid in morte hominis speciem pœnæ referre videtur, juxta Manichæos accidentarium est. Credebant Manichæi in morte partem lucidam liberari, partem vero tenebrosam affigi. Puer Jesus ex Manichæorum principiis dum subita morte punit lædentem, punit non hominem sed partem hominis tenebrosam. Beaufobrius ignorans systema Manichæorum, ignoravit causam cur Pseudev. Inf. tribuat Pueri Jesu in dolem hominis ultoris, impatientis, & formidabilis. Auctor Pseudevangelii, judice Beaufobrius volens Dei Filium pingere, suis se coloribus pingit. Pseudevangelium Infantiae an opus esse possit Thomæ discipuli Manetis? Pseudevangel. Infan. Marcossii tributum. Marcossi cum Manichæis arde conjuncti. Pseudevangelium, quo malo genio Auctore ab initio scriptum, eodem & auctum. Non Pueri Jesu, sed Manetis natura in Pseudev. Infan. ad vivum expressa videtur.*

390

CXXXV. *Manes barbari, dæmonici, & furentis ingenit homo, Ornatus Manetis ubi primum sese spectandum obtulit in Urbe Caschgar, quam insolens, & prodigiosus, Ornatus, forma, & colores varii indumentorum Manetis spectantur in Diis, in Lamis, & in Xacaitis Tibetanorum. Colores præcipui in Pallio Manetis viridis, & luteus, sive croceus. Pallium Tibetanorum Numinum, viride. Pallium Xacæ, & Xacaitarum, luteum seu croceum. Colorum varietas in vestimentis Xacaitarum, turpium mysteriorum index. Ornatum Manetis impie & ignoranter comparat Beaufobrius cum ornatu Summorum Pontificum, Cardinalium, & Episcoporum veræ Ecclesiæ Christi. Diabolus, Interprete S. Ephrem, viridi, luteo, pallidove colore tinxit Manetem. Ad Magos, & Xacaitas Tibetanos mittitur Beaufobrius, ut intelligat mysteria vericoloris Manetis. Manes somniatam proceritatem Christi representare affectat. Manes Artificis vultu speciem Jesu artificis referre molitur. Manetem Artificem, temere mutat Beaufobrius in Philosophum. Beaufobrius calumniæ redarguit Eccl. PP., & Manetem defendit. Ex impia Manetis doctrina ars simulandi consecrarium est necessarium, & inevitabile. Patientia & modestia, si qua unquam visa est in Manete, simulata fuit.*

392

CXXXVI. *Septennis Corbicii ætas ficta, & simulata concluditur. Corbicii ætatem in Tibeto gerere debent Pueri vestem Xacaicam induturi. Majores nostri non tam expresse notarunt in Manete tanquam simulatam epocham Corbicii, Cur? Anus, quæ dicitur ab Interpretibus, Domina seu Nutrix Corbicii, esse fortasse potuit in textu Archel. vel Syr. Janan conscia arcanorum, vel Cbald. Onaha, vel Onha simulatio.*

395

CXXXVII. *Periodus ij. vitæ Christi duodennis in Pseudo-Evang. insignis ob artium, & scientiarum omnium manifestationem. Periodum secundam Actorum Christi Manes egregie simulat. Anni periodi ij. actorum Manetis termini sunt Tirocinii, & Professionis Asceticæ Xacaitarum. Periodus iij. Actorum Christi, annus ejus trigesimus ob editæ legis epocham insignis. Hanc ipsam affabre simulavit Manes. An. xxx. ætatis suæ cœpit Manes hæresis monstra promulgare, seseque dicere Spiritum Paraclitum. De Manetis ætate a vero natali ducta nihil certi statui potest. Cur in annis vitæ Manetis, Xacæ, & Buddæ supputandis dissentiant Scriptores nostri, Tibetani, aliique, causa est triplex annorum periodus ab eodem Manete artificiose composita, ac simulata.*

396

CXXXVIII. *Manes non tantum genere, & Religione Buddista, sed & Budda ipse, hoc est Pseudo-Christus reatus, habitus est a suis. Ut imposturæ cohærent, cogebatur Manes dicere Christum ex Virgine quomodocumque editum apparuisse. Adas in Oriente successit Maneti.*

398

CXXXIX. *Fò, sive Buddæ Religio in extremis Orientis regionibus amissas vires recuperare, augerique cœpit vivente Manete. Incolæ Ceylan adorant Fò. Statua Fò missa a Rege Ceylan ad Imperatorem Sinæ an. 405. Rex O-lo-tan in Insulis meridionalibus an. 430.; & Imperator Sinæ an. 502. Cultores Fò. Tempa erecta Maneti in Turkittania, & Ovigur. Nova Manetis Religio, Guigneshio teste, Sinam pervasit. Ex Templis erectis Maneti quod argumenti genus sumatur ad refellendam temeritatem Beaufobrii calumniæ crimen obijcientis Ecclesiæ Patribus in causa Manetis. Ubina gentium Tempa fuerint erecta Maneti, ex Guigneshio in Historia Tartarorum conjicitur. Incolæ Kam-kiu, vel Kang-kiu, alias Captchaq, & Altrakhani adorant Fò, & Spiritum Cæli. Filium Spiritus Cæli mortuum, illiusque ossa amissa plorant. Ossium inventionem quo ritu peragant. Ientchi Tartarorum populi in Bukharia minori adorabant Spiritum Cæli præfisci Ecclesiæ temporibus.*

Spiritus

Spiritus Cæli Xaca, vel Spiritus vivens Manetis. Mo-ni-tem, idest Manichæi, Bonzii Fd in comitatu Legati a Rege Tartaro ad Sinum Imperatorem missi an. 807. Tantabee apud Nubiensem Geograph. Tibetana Saducæorum Regio, Sedes Manichæorum, Sec. XII. Manichæos Saducæorum nomine a Veteribus nuncupatos Beaufobrius non diffinetur. Brambanes Indostani, auctore De Guignes, Bonzii Sinenses, & Lhamæ Tartari Lhassam colunt tanquam Caput, & centrum Religionis. Rex Tartarorum Turkut e confiniis Moschorum missa Legatione obsecrat an. 1731. Lhamas Lhassenses, ut preces & vota Buddistico ritu faciant pro anima Genitoris vita defuncti.

CXL. *Scholæ publicæ Tibetanorum, xij. i. Laprange Lhassæ. ij. Brepung. iij. Serà. iv. Sambu. v. Kaden. vi. Trascilonbà. vij. Cetrolin. viij. Takpò Tratzhang. ix. Ngari Tratzhang. x. Ravatò. xi. Ravame. xij. Sechia. Scholæ publicæ in Cænobiiis. E Sina, Turkiætania, ac Tartaria omni confluunt studiosi juvenes ad publicas Scholas Tibetanorum. Quas artes, ac disciplinas in Scholis doceant Lhamæ Tibetani. Ordo studiorum. Doctoris Laurea quo ritu tradatur. Mediocris doctri-næ candidati creantur Rabgiambæ in duabus Academiis minoribus Tzetang, & Gnamrim. Scholæ ad Magiam tradendam in Tibeto publicæ. Magiæ Doctores Ngarambæ.*

CXLI. *Religiosorum Xacaitarum gradus, & ordines, novem i. Lhama. ij. Chèvè-segnen. iij. Rabgiambà. iv. Ngarambà. v. Uzè Præfectus Muscorum. Manes Muscus excellentissimus, Inventor Chelys. Chelyn pulsat Deus Chia-cin in vertice montis Righiel. Arcana Chelys inter fabulas Manetis quæ esse potuerint? Cultores Buddæ musica delectantur. Chelys Chia-cin quo pacto esse possit Organum bellicum in prælio Laharum adversus Lhamain. vi. Ordo Xacaitarum. Munera Kekhò. Tympano, Campanula, duabusque tubis convocatur ad publicas preces conventus Xacaitarum. Tuba ex Cochlea marina signum editur sacræ præcentrationis. Tuba Xacæ ex cochlea marina, quam potens, ac prodigiosa. vij. Ordo Kelong. viij. Khapcihù. ix. & infimus Ketzul.*

CXLII. *Magni Lhamæ nomen in Scythia antiquissimum.*

CXLIII. *Templa Tibetanorum. Lahprangæ Templi Lhassensis Ichnographia.*

CXLIV. *Religio, litteræ, & lingua Tibetanorum longe lateque diffusæ. Regni Tibetani fines. Legendorum militum ratio. Provinciæ quædam, & familiæ omnes dantes pueros Religioni, nullas dant homines militiæ Regis. De anno ac solo natali Fd, sive Xacæ veteris, quid ferant annales Sinici apud De-Guignes. Bonzius ac deceptor insignis Fd-tou-tching in Sina cognitus sub initium sæc. Ecclesiæ III., potuit esse Sisinius successor Manetis, Budda & ipse renatus. Ngari Tamò, an a Tamò, Indorum ac Sinensium deceptore notissimo, sic dici potuerit? Tamò, an Thomas discipulus Manetis. Fabula montis Ri-Khjel, vel Somerò Geographo Nubiensi non omnino ignota. Fabulosus Hyacinthus, cujus meminit Nubiensis, idem videtur ac Tibetanus Kiacin. Arborem Giamun Indorum, & Zampuh Tibetanorum, adumbratam fortasse tradidit Nubiensis in Barciul Sinorum. Epitaphium a Balgobinda in laudem defuncti P. Horatii compositum: Anno a solutis debitis 865. Cycl. (Aacha) 8., Lun. deficient. 6. Novembr. (quo die Balgobinda scripsit) Cl. P. Francisc. Horat. progenie Phrancus in his Regionibus commemoratus an. jam elapsos 33. Dei summi legem prædicavit: Postremo in Patanæ Civitate decessit. Magica Numinis Invocatio ornata Capite Hom, & cauda magiæ Gnia. Mos suspendendi vela magica in solariis Tibetanorum, quidam commune habere queat cum Buddæ, & Manichæorum moribus? Divi Tibetanorum Legislatores antequam legem restituerent aggrediantur, invisunt Orbem & natale solum Xacæ in centro Asiæ. Quod S. Prophetæ vaticinati sunt de salute adferenda hominibus in medio Terræ per adventum CHRISTI, Xacaitæ ad Legislationem suam accomodant in centro Asiæ. Prisci Evangelicæ doctrine corruptores originem prædicationis se traxisse ostentant, aut certe finxerunt ab iis locis, ubi Christus & Apostoli prædicarunt. Cur? Xacam in centro terræ natum Siameses, & Peguani tradunt. Sciam-phalà Arabia, & Syriæ nomen translatum apud Tibetanos conjicitur in Regionem, unde effluit Ganges. Symbola Cycli minoris, & in centro Tab. Transmigrationum positi aliud quiddam, quam quod vulgus indoctorum Tibetanorum existimat, significare creduntur. Cyclus omnium intimior, & lucidus bonarum transmigrationum symbola continere videtur. Serpens Tibetanus in centro Cycli lucidi aut ab Agatho-dæmone Ægyptiorum, aut, quod verisimilius est, a gemmis Abraxeis Basiliidianorum, & Gnosticorum derivatus conjicitur. Nec Basiliidianos Manichæorum antesignanos, nec ullius Christianæ sectæ homines contendit Beaufobrius auctores esse Abraxearum. Beaufobrius refellitur. Maximum Beaufobrii argumentum a Jablonskio convellitur. Negat Beaufobrius Apostatas Christianæ fidei fuisse Simonianos, Gnosticos, & Ophitas, quarundam, ut ipse censet, Abraxearum Auctores, Cur? Ineptiæ Beaufobriæ refutantur. S. Irenei locum de Magia, & Imaginibus Basiliidianis a Maslueto vindicatum, temere atque fallaciter Beaufobrius vexare tentavit. Testimonio Origenis de Simonianis & Ophitis a germana Christi fide alienis improbe abutitur Beaufobrius, ne eos inter sectas Christianorum agnoscat. Serpens apud Gnostico-Basiliidianos, & Manichæos symbolum Solis, & Christi. Sangh-kie Deus adjutor Viatorum in catena transmigrationum. S. Augustini doctrina adversus Manichæos, & Pelagianos*

Missæ

Missionariis Apostolicis in Tibetum missis maxime necessaria . Mani in Hommani-peme-hum idem ac Manes . Mani quam multa apud Tibetanos significet . Ἰερχαδω Manichaica in sacris arboribus Tibetanorum . Ficum , sive Ἰερχαδω . genera duo , Buddæ seu Xacæ sacra apud Siamenses . Mani facer usus & cantus in Tibeto multiplex . Gyrus Legis in versando Mani duo admonet : implere , & propagare legem a Budda , sive Xaca latam . Pe-tmà Tibetanum , & Tamà Indicum idem sunt . In Tamà orationis Hom-mani-peme-hum , latet fortasse Manetis discipulus , & sollemnis impostor Tamò . Orationi : Hom-mani-peme-hum nullo modo respondere possunt Christianæ preces : Kyrie eleison , vel Miserere nostri Domine . Preces Hom-mani-peme-hum quam falso ac periculose trahantur ad sensum alterius cuiusdam Tibetanæ orationis : Conciosum-boga dipatat-rò . Septemdecim Christiani Neophyti in spectaculum dati , & flagellis durissimis cæsi , quòd totis diebus decem constanter renuerint in Urbe Lhassa recitatione precum , Hom-mani-peme-hum , oris sui puritatem constaminare . Hom-mani-peme-hum tanquam tessera Xacaicæ Religionis spectantur a Tibetanis . 416

CXLV. Imagines , simulacra , Tempia , thura , & altaria Tibetanorum Xacaitarum aliena non sunt ab institutis Manichæorum . Beaufobrius contendens , sacrarum Imaginum usum nunquam fuisse a Manichæis admissum , refutatur . Manichæi Crucem Christi , & Sanctos ipsos in Ecclesia Catholica religiosis honoribus affectos , non autem Imagines , si Deos Divosque suos representarent , exacerabantur . Manichæi apud Cplnum Episcopum profitentur venerationem vivificæ Crucis , ac Detparæ Virgini : quo sensu ? Crux Manichaica similis Nèkpallensi , aut etiam Tibeticæ & Japonicæ . Fraudos & imposturæ Manichæorum . Genesius Manichæus simulat Timotheum S. Pauli Apostoli discipulum . Sergius Manichæus se vocat Paraclitum , Tychicum Apostoli Pauli discipulum , Astrum splendidum : Et pro ipso Spiritu Sancto a suis habetur , & honoratur . Sergius Evangelium Christi mire corruptum , atque fœdaturum prædicat in quatuor Mundi plagis . Nomina Nationum , & Populorum , quibus S. Apostolus annuntiaverat Evangelium , transfert Impostor Sergius ad Gentes alias Manichaica prædicatione sua seductas . Laodiceos appellat habitatores Kynarum . Sergianæ Laodiceæ vestigium in Regno Tibetanorum Lhadak , sive Lhahe-dok nuncupato . Kynæ , Regiones ad Caschar . 525

CXLVI. Manichæi sacrarum Imaginum usum nunquam tanquam malum , & idololatriæ improbarunt . Ichonoclastæ infami Manichæorum nomine a Catholicis notabantur ; sed ob altam omnino causam , quam quæ fingitur a Beaufobrio . Sacrarum Imaginum usum Manichæorum seclæ Beaufobrius modo tribuit , modo negat . Pro sacris Imaginibus a seclæ Manichæorum rejectis S. Augustini testimonium tanquam decretorium Beaufobrius laudat . 528

CXLVII. S. Augustini testimonium nec decretorium est , nec Beaufobrii consilio favet , nec sacrarum Imaginum usum abjudicat Manichæis . 529

CXLVIII. Faustus Manichæus in occultandis superstitionis seclæ suæ ritibus mire callidus , & circumspectus , Cur ? Faustum hominem fallacissimum quam inique Beaufobrius comparat cum Episcopo nostro I. B. Bossueto candidi moris scriptore , & in exponendis Catholicæ Religionis dogmatibus fidelissimo . Manichæi in Ecclesiis Catholicorum sacras Imagines colere videbantur . An Manichæorum Electi Imagines haberent , & colerent in penetralibus , nunquam scire potuit Augustinus . De secretis Manichæorum ritibus uni Electorum ordini cognitis , aliique nemini revelatis ingenium plane est S. Augustini testimonium , & ab omni Beaufobrii calumnia , ac suspitione in tuto positum . Manichæi cur tantopere caverint , ne mysteria seclæ suæ sculpta , sive picta , sive etiam interpretata Catholicis innotescerent ? 532

CXLIX. Faustus veritus Imperatorum leges in Apostatas , & Paganos latus , totidem fere verbis , quibus leges ipsæ loquuntur , rejicit a se , & solis Gentilibus tribuit delubra , aras , sacrificia , incensum , & simulacra . Aræ , Tempia , Sacrificia , Simulacra , lumina iis accenta , & thura imposita , ex quadam loquendi consuetudine in antiquis Christianorum Imperatorum legibus notæ erant Idololatriæ superstitionis . Ecclesiæ , veneranda , & sacra mysteria Orthodoxæ fidei , aliæque pauca generatim ac simpliciter indicata usurpabantur ab Imperatoribus Christianis ad defendendos ritus omnes divini cultus in Religione Catholica probe cognitos , atque receptos , adeoque & Tempia , & Aras , & Sacrificium , & Imagines sacras , & lumina , & thura Deo vero Sacra . Faustus ob Imp. leges in Manichæos latus domesticæ seclæ ritus prodere timuit . Manichæi Ecclesias erigere , vel simulare tentarunt . Ecclesiæ Manichæorum feralium mysteriorum sepulcra . 536

CL. Manichæi ab Imperii Romani finibus extorres . & profugi sedes sibi quaerunt in remotissimis Septentrionis , & Orientis regionibus . Manichæi in Scythia , in Indiis , in Tibeto , & in Siria nacti demum sunt quidquid ad Idololatriæ ritus libere usurpandos opportunum erat . Quod Faustus Sacras Imagines a Manichæis agnitas religiose coleret . ex eiusdem Faustii testimoniis arguitur . Τερονι ΝΛ , Ara . Sacrificium , & Simulacrum . μυστικῶς exposita Faustus aperte agnoscit , eademque ipso quædam accepta a Manichaica seclæ Institutis minime rejicit . Scripturæ Sanctæ , & Ecclesiæ PP. sæpissime Tem-

Templum, Aram, Sacrificium, & ἑοσιβουα ad unum mysticum, & spiritalem sensum referunt, nec tamen excludunt, sed, ubi rei natura, & loci opportunitas postulat, Templum, Aram, Sacrificium reale Corporis, & Sanguinis Christi, aliosque exteriores Christianæ Religionis ritus differte commemorant.

CLI. Simulacra in sacris abditisque Manichæorum ædibus Romæ inventa Pontifice Symmacho. 538
 CLII. Beausobrii iudicium de Manichæis in Indiis, in Sina, & in Scythia ab Indorum cultu abso-
 lutis, miserum plane, præposterum, atque ridiculum. 542

CLIII. Manichæismus in Tibeto, aliisque regionibus Gog, & Magog cum Idololatria conjunctus, quid mali portendat Ecclesiæ Christi? Bellum atque seductio a S. Joh. prædicta Apoc. c. 20. v. 7. in Catholicæ Religionis perniciem post an. mille a Christi Regno in terris condito, a Manichæis Gog & Magog, Interprete Bossueto, venerunt. Manichæi hypocritæ versutissimi in arte fallendi, ac seducendi homines quantopere valeant. Manichæi Progenitores Calvinistarum. Si ventura bellorum, & persecutionum pericula usque ad consumationem seculi, juxta Apocalypsis Vaticinia, metuere debeat Ecclesiæ a Gog & Magog, a nullis magis quam a Manichæis Tibetanis sunt metuenda. Inter posteros Gog & Magog censendi sunt Tibetani. Characteres, & vis omnis formidabilioris seductionis in moribus ac falsa sanctitate Lhamarum, & Religiosorum Xacaitarum Tibeti. Artes seductionis in Tibetanis Xacaitis a præsens Manichæis acceptæ. Kalanki Romanæ fidei Christiani contumeliæ causa a Xacaitis nuncupati. Kalankia, vel Kalanki Antichristus. Kalankia Brambanum opinione nasciturus traditur in Septentrionali regione Bricun-Ciattra, quæ sita est in Tibeto. 543

CLIV. Epilogus & Conclusio Operis. Alphabetum dictum concluditur Tibetanum a Deo Butta. 547
 Oratio pro conversione ac respicientia Tibetanorum. 547

ALPHABETI TIBETANI

PARS SECUNDA.

PREFATIO. Humanum genus post diluvium linguarum multitudo dirivst. Unit dirivsum post adventum Christi. De exoticarum linguarum cultu quam solliciti Romani Pontifices. CLEMENS XIII. Cardinales S. C. de Propaganda Fide. Consilium edendi Tibetani Alphabeti unde, & quale sit. Tibetanæ linguæ elementa Europæis sero, & obscure cognita. Edita a La-Crozio vitiosa. Quæ Bayerus edidit omnium perfectiora, non omnibus tamen numeris absoluta. Plura, quæ ceteris desunt, in Alphabeto nostro continentur. Exempla Alphabeti a PP. Capucinis accepta authentica sunt, & probatissima. 555

CAP. I. Instrumenta Litteraria Tibetanorum, Charta, Tabellæ, Samdræ, Ars Typographica, Forma, commodum, ornatus, elegantia Voluminum, & Bibliothecarum, Librorumque legendorum Ritus, & superstitio. Pambù, unde calami scriptorii fiunt. Charta Tibetana papyracea. Samdræ Tabellæ, earumque in scribendo usus. Typographi Tibetani libros imprimunt formis insculptis asseribus. Charta ad libros, vel scribendos, vel imprimendos crassa. Volumen teclum ligneis tabulis & funiculo colligatum. Folia voluminis colligati funiculo, bis perforata in medio. Volumina ad mare Caspium reperta colligata funiculis. O O circuli duo in fol. voluminis Caspti Lipsæ edito, non distinctiones sermonis, sed ora sunt foraminum, & indicia introducti funiculi. Volumen Tibetanum sine funiculis teclum, usatius. Numerus paginarum, vel arithmeticis notis, vel integris vocibus indicatur. Marginum spatia in voluminibus Tibetanis ad Regesti Librarii indices, & ad emendationum commodum, amplissima. Ornatus, & elegantie in scribendo varietas. Libri Buddisticæ legis auro & argento scripti. Bibliothecæ Tibetanæ. Quo ritu quoque superstitiois apparatu ipsarum quoque liberalium artium, sed legis præsertim volumina tractent, & legant Tibetani. 561

CAP. II. Signum initiale, Interpunctum, Comma, aliæque notæ Tibetanæ Orthographiæ traduntur. Ustkhum notæ initialis exempla. Ustkhum vis sacra & energeica ad sapientiæ Numinis opem implorandam. Ustkhum munera in scriptione Tibetanorum, quæ? Punctum intersyllabicum quid? Puncti intersyllabici munus. Punctum intersyllabicum in integris Nominibus & pronunciandis & intelligendis difficultatem Tironibus parit. Punctum intersyllabicum aliunde utile est: & in monosyllabis, ut linguæ ratio postulat, colligendis, ac rite pronunciandis, adjuvat Ledlorenum. Punctum fixum, Tibetanorum lineæ duæ perpendiculares. Punctum lineæ simplici interdum appictum. Comma Tibetanorum perpendicularis simplex. Circuli duo, nota suspensionis in pronunciando. Dicyclus, auctore Bayero, punctum Tangutanum. Dicycli munus apud Nekpallenses. Dicyclus monosyllabis in imperfecto orationis membro interpictus, nota venerationis. Aliud notæ genus ad honorem, & venerationem significandam explicatur. Nota Coronidis. Auctor & ætas operis ad calcem Libri. Notæ hæcenus incognitæ proferuntur. 568

CAP. III. *Quotuplex sit Tibetanæ Scripturæ genus, quis usus, quisve ordo scribendi? Scriptura Magica & communis. Communis, major & minor. Major Ucen. Minor Uinia. Ordo scribendi a læva in dexteram more Græcorum, & Occidentalium.* 573

CAP. IV. *Litterarum Divisio, Numerus, Nomenque traduntur. Consonantes litteræ Tibetanorum, triginta. Consonantes a Tibetanis dictæ Selcè, cur? Consonæ simplices. Consonæ compositæ.* 575

CAP. V. *De Accentibus. Accentuum cognitio ad Tibetanam linguam addiscendam summopere necessaria. In linguis, quæ Sinicæ naturam sequuntur, accentuum ratio habenda est. Accentuum quinque pro Tibetanis vocibus pronunciandis figuntur. Nota Gutturælis ʌ, Palatini ʃ, Narini ʌ, Singularis ʌ. Litteræ quinque, gutturali accentu affectæ. Quinque, Palatino. Una, Narino. Una iterum Singulari. Litteræ Ja sonus Singularis, sed nulla insignitur nota.* 576

CAP. VI. *Tibetani Alphabeti Selcè seu consonæ xxx. simplices exhibentur. Alphabeti Tibetani litteræ in ordines octo distributæ, cur? Priscum Alphabeti ordinem Tibetanos immutasse, vehementer suspicio est.* 578

CAP. VII. *Alphabetum nostrum cum duobus a La-Crozio, & Bayero editis comparatur. Eadem litteræ sola pronunciandi ratione in Alphabeto Romano diversæ ab iis apparent, quæ extant in Lipsiæ, & Petropoli.* 580

CAP. VIII. *De Litterarum Tibetanarum origine.* 583

CAP. IX. *Litteras in Alphabeto deficientes, qua ratione suppleant Tibetani. Litteræ deficientes mutantur apud Sinos in alias. Supplentes Sinicæ Latinis & Italis satis incommodæ, & molestæ. Litteræ deficientes Tibetanorum VII. Supplentes, quæ? Supplens deficientem D, triplex. Supplens deficientem G, quintuplex. Supplens deficientem Z, duplex. Leges in suppletibus observandæ. In præpositivis suppletium observandæ sunt quarta quarti, tertia sexti, & secunda septimi ordinis: In subjunctivis, tertia I. II. III. IV. & V. Ordinis. Præpositiva, si vocalem habeat supra scriptam non pertinet ad suppletentem.* 586

CAP. X. *De Litteris subscripto triangulo insignitis. Ordines Consonantium simplicium in Tabulis Bayerianis pares sunt Brambanicis, quinqueque litteris constant. Ad quintam obtinendam Tabulæ Bayerianæ singulis quinquariis ordinibus litteras magicas interjiciunt caudatas, & deficientes in figuram trianguli.* 591

CAP. XI. *De Vocalibus. In Vocalium numero statuendo non La-Crozium, aliosque, sed Grammaticos Tibetanos sequimur. Vocales quatuor. In Bayeri Tabulis vocales Tibetanæ Brambanicis pares, XVI. numerantur. Vocales XVI. a Bayero editæ, auctores non habent Grammaticos Tibetanos. In ferlem vocalium a Bayero traditam, observationes. Kikù ʃ inversa supra consonantes cum r conjunctas. De Drengbù & Narò geminatis. De Kikù dextrorsum versò. De Drengbù, Narò, & Sciapkiù geminis. regula.* 592

CAP. XII. *Alphabeti Tibetani litteræ ad Latinas accomodantur.* 597

CAP. XIII. *Consonantes compositæ, seu Tabula Syllabarum Uniselcè. Quælibet consona simplex sine adjuncta vocali syllabam constituit. Syllabas comprehendentes consonas cum A vocali conjunctas, nullas omnino lingua Tibetana agnoscit. Consonæ syllabas efformant conjunctæ cum quatuor tantum vocalibus I, U, E, O. Consonantium compositarum, seu Syllabarum simplicium Ordines quaternarii XXX. Syllabæ simplices Uniselcè.* 599

CAP. XIV. *Tabula Syllabarum Diselcè.* 602

CAP. XV. *Litteræ nativum pronunciationis sonum in syllabarum compositione mutantur. Sciha*

mutatur in Sghia: quando? Pa pronunciatur ut Va: quando? Pa & Pha promiscue sonans ut Ea,

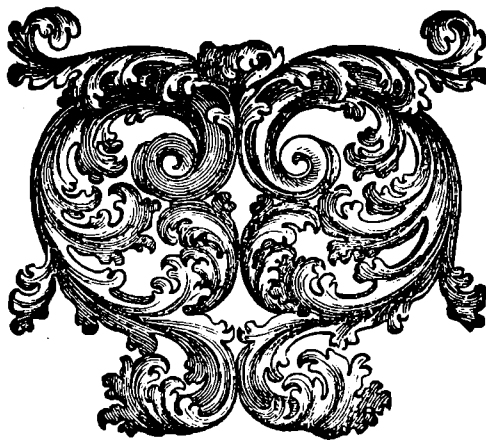
& Va. In litteris Pha, & Pa non eadem est scribendi quæ pronunciandi licentia. Elise, & in nudam aspirationem solutæ. Post litteram a congeniti, aut vocali affectam, reliquæ in eadem syllaba necessario aut eliduntur, aut in spiritum mere asperum resolvuntur. Elidendarum in monosyllabis Tibetanis consonantium numerus, & ratio explicatur. Elisæ post consonantes simplices. Elisæ post compositas. La, & Na mutant A congenitum præcedentis in E. Ta, & Sha A congenitum præcedentis Selcè movent & ipsæ in E. Ha, Ha, Ka in spiritum mere asperum convertuntur, quando? Ka finalis etiam post vocalem in eadem syllaba vertitur interdum in A. Ra finalis quando post consonam A congeniti moveatur in re? 608

CAP. XVI. *De Jata, & Rata. Notæ duæ Jata, & Rata ʃ, & R locum semper habent infra consonas. Jata similis Gomal Syrorum. Selcè Jatata, quæ? Potestas Jatatarum probe tenenda. Litteræ Jatatae vocales omnes tum supra tum infra se patiuntur. Rata fortasse deducta a Ris Syriaco. Rata, quæ? Ratatarum forma, atque potestas.* 613

A

CAP.

CAP. XVII. <i>De Litteris Quiescentibus. Quiescentium laterales allæ, allæ Supernæ. Laterales, cur ita dicantur? Laterales in principio, in medio, & in fine syllabæ quiescentes, quæ?</i>	617
CAP. XVIII. <i>Quiescentes supernæ. Ra supernum tanquam apex litteris insertum. Ra supernum quiescit, quando? Ra supernum mobile post vocalem. Fromondi in Ra insito pronunciando, quem morem teneant. Camboani in Tibeto, & Bayerus Ra supernum semper pronunciant. Supernæ in columnatis, cur sic appellantur? Tibetani litteras plures erigunt in columnæ formam. Frequentiores columnarium ordines binis litteris constant. Supernæ in columnatis, quæ? Supernæ quiescunt, pronunciantur infernæ. Camboani litteras omnes in columnaribus exprimunt. Bayerus supernas inferasque omnes in columnatis pronunciat.</i>	618
CAP. XIX. <i>Syllabæ traduntur Trilelcè, & Quadrilelcè.</i>	623
CAP. XX. <i>In vocibus Tibetanis ཨུག་པོ་ལུ་ quid maxime cavendum?</i>	631
CAP. XXI. <i>Magistorum Characterum formæ.</i>	633
CAP. XXII. <i>Vulgaris minorisque scripturæ Characteres exhibentur.</i>	635
CAP. XXIII. <i>Notæ arithmeticæ, & nomina numeralia Tibetanorum.</i>	637
APPEND. I. <i>Christianæ & Orthodoxæ Professionis signum, quotidianæ preces, Fides, atque præcepta Divina.</i>	643
APPEND. II. <i>De Sacris Apostolicisque Missionibus apud Tibetanos institutis monumenta aliquot proferuntur.</i>	651
APPEND. III. <i>Tabula Tibetana e Voluminibus non longe a fontibus Irtis repertis excerpta, Tibeticè in Actis Erudit. Lipsiæ, Latine apud Bayerum edita, producitur, novisque observationibus illustratur.</i>	663

FR. FRANCISCUS XAVERIUS
VAZQUEZ PERUANUS

*Sacra Theologiae Magister, totius Ordinis Fratrum Eremitarum
Sancti Patris Nostri AUGUSTINI*

P R I O R G E N E R A L I S .

CUM Opus inscriptum ALPHABETUM TIBETANUM MISSIONUM APOSTOLICARUM COMMODO EDITUM a R. P. Magistro F. Augustino Antonio Georgi nostri ejusdem Ordinis exaratum, & a duobus nostri Sacri Ordinis Theologis recognitum, & approbatum fuerit, tenore praesentium, nostrique muneris auctoritate facultatem facimus, ut Typis mandari possit, servatis servandis juxta Sacrosancti Concilii Tridentini decreta de libris edendis. In quorum fidem has nostras dedimus, & sigillo Ordinis firmavimus. In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.

Datum in Conventu nostro S. P. Augustini de Urbe die 29. Maji An. 1763.

*Fr. Franciscus Xaverius Vazquez
Generalis.*

Loco ✱ Sigilli.

Mag. Fr. Philippus Maria Tamburini Picenus
Ordinis Secretarius.

DE mandato Reverendissimi Patris Magistri Fratris FRANCISCI XAVERII VAZQUEZ Generalis Opus, cui titulus: ALPHABETUM TIBETANUM, Auctore A. R. P. Magistro Augustino Georgi, expendendum suscepimus. Titulum Operi suppeditavit ipsum Tibeti nomen, cujus etymologia, quùm a Deo, quem Imperii illius incolæ BUDDAM vocant, suam ducat originem, arrepta inde occasione, prolixam hanc præclarissimus Auctor instituit Disquisitionem: in qua admirari subit maximum in primis Christianæ Religionis propagandæ zelum, tum Orientalis litteraturæ peritiam, selectæ eruditionis copiam, & vim ratiocinationis robustam. In hoc siquidem Opere gravissimus Auctor nedum Tibetanæ linguæ, ad Apostolicos Viros formandos, elementa, & specimen exhibet; sed præterea in Gentis illius originem, antiquitatem, mores, atque Religionem accuratè, & diligenter inquirit, superstitionem detegit, prava dogmata infestatur, eliminat: & MAGNI itidem AUGUSTINI Patris Nostri nomen a Beaufobrii calumniis, ut decet amantissimum Filium, fuscè non minus, quam strenue vindicat, atque defendit. Quapropter Opus tam affabre elaboratum, tamque Catholicæ Fidei propagandæ idoneum publica luce dignissimum censemus.

Romæ die XXIII. Maji MDCCLXIII.

*Fr. Nicolaus Serda Ord. Erem. S. P. Augustini, S. Th.
Magister, & Hispaniarum Assistent.*

*Fr. Michael Angelus Cæsar Marcelli S. T. Magister
Ordinis Eremit. S. P. Augustini.*

TYpis Sacræ Congregationis de Propaganda Fide præclarum hoc Opus ALPHABETUM TIBETANUM inscriptum, cum *premissa* absolutissima *Disquisitione*, jure, ac merito in lucem prodit, ex quo tamquam ex instructissimo armamentario ad destruendos errores Paganismi, ac Fidei veritatem constabiliendam affatim suppetat armorum Evangelii præconibus, qui ad omnes ubicumque terrarum Nationes ab hac Sede Apostolica quotidie mittuntur, maximè verò illis, quos ablegari contigerit ad Scythas, Indos, Sinos, hisque finitimos Regni Tibeti accolæ. Porrò hocce in Libro tota fabula de Deo *Butta*, sive *Xaca* longe lateque in iisdem Regionibus ab antiquis temporibus pervulgata, evolvitur, atque detegitur. Ad hæc differitur de *Butta* altero a Cl. Auctore nunc primum deprehenso, Tibetanis præcipue, qui & *Buttantii* dicti sunt, cognito jam inde a seculo Christiani nominis primo; idemque non alius esse ostenditur, quam ipsemet DEI FILIUS CHRISTUS JESUS, secundum quod de eo impie non minus, quam absurde fabulati sunt olim antiquissimi Pseudo-Christiani, nimirum Gnostici, Basilidiani, atque iis succenturiati Manichæi. Hujusce verò postremæ sectæ conditor Manes in Tibeto vel maxime partem somniorum suorum disseminasse, pariter demonstratur, ac insuper voluisse terrerimum impostorem pro Deo *Butta*, pro CHRISTO scilicet, nec non pro SPIRITU SANCTO iis in locis haberi, & coli. Denique Beaufobrius e grege Calvinii asseclarum homo, qui in sua Manichæismi Historia antiquis Patribus Ecclesiæ Magistris, cum hi de Manichæis agunt, ausus est dicam scribere, eosdemque passim mendacii arguit, aut saltem falsi: is igitur Beaufobrius, ut purus putus calumniator promeritus est, a nostro pulchre vapulat; eademque opera Patrum fides & integritas in deliriis Manichæorum referendis, MAGNI præsertim AUGUSTINI, qui illos, si quis alius, probe novit, detectis, rejectisque conviciatoris procacissimi argutiis, atque fallaciis, plenissime vindicatur. Quibus omnibus in calce Secundæ Partis, quæ est de re Grammatica, accedit Appendix triplex, in iisque complura illustrantur, sive ad Tibetanorum patrium sermonem, sive ad institutam apud eosdem Evangelii prædica-

dicationem pertinentia, nimirum in prioribus duabus, ac demum in tertia vetus Tiberanum Monumentum explicatur, *Tabula* scilicet arcana Magica exhibens, ac simul dogmata, totamque Tiberanorum *Ἐρησκειάν*. Itaque Librum, quem a Reverendissimo Patre Sacri Palatii Apostolici Magistro Thoma Augustino Ricchinio jussus sum perlegere, & in quo præter Auctoris haud vulgarem doctrinam tot exoticarum Linguarum scientiam sum miratus, tuto edi posse censeo, cum in eo, quantum ego perspicere potui, omnia æqua lance ad pondus Sanctuarii sint librata. Nec publico amplius invidendum hoc quantivis pretii Opus, tum, [quod Auctor in votis habuit;] MISSIONUM APOSTOLICARUM COMMODO, tum ut Regionis longe distitæ, & parum cognitæ, qualis est Tibetum, & Religionis five potius superstitionis illic vigentis historia hominibus nostris queat nunc demum esse perspecta.

Romæ pridie kal. Majas MDCCLXIII.

*Dominicus Theoli Publ. Linguae Hebraica Prof.
in Sapientiae Archigymnasio.*

JUssu Reverendissimi Patris Magistri Sacri Palatii Apostolici Thomæ Augustini Ricchini perlegi Rev. P. AUGUSTINI ANTONII GEORGII Eremitæ Augustiniani ALPHABETUM TIBETANUM MISSIONUM APOSTOLICARUM COMMODO EDITUM, Opus arduum, & a nemine umquam tentatum, in quo tum Religionis promovendæ studio, tum plurium linguarum peritia insigne & pietatis & doctrinæ documentum dedit Auctor celeberrimus.

Reclusit Ille in hoc Opere penetralia Tibetanorum scientiæ, & Idololatriæ, viamque monstravit, quibus Provincia obtigerit veri Numinis cultum in his Regionibus docendi, qua errores strenue profligare, & veram unicamque salutis doctrinam expeditius propagare possint.

Eruditi vero merito ei plaudant, acceptamque ei referant variam utilemque multarum rerum notitiam, qua, nisi ipse huic molimini subeundo par fuisset, forsitan caruerimus, nomenque illius Religionis & eruditionis sacrum posteritatis memoriæ commendent. Quare publicæ utilitatis commodo Typis vulgandum censeo.

Ex Ædibus Albanis XVIII. Maji A. D. MDCCLXIII.

*Jo: Winckelmann Præses Antiq. Roman.,
& Bibliothecæ Vaticanæ Scriptor.*

I M P R I M A T U R,
Si videbitur R^mo Patri Magistro Sacri Palatii Apostolici .
D. Giordani Archiep. Nicomed. Vicegerens .

I M P R I M A T U R.
Fr. Thomas Augustinus Ricchinius Ord. Prædic. Sacri Palatii
Apostolici Magister .

A L P H A B E T I
T I B E T A N I
P A R S P R I M A
S E U D I S Q U I S I T I O

Qua de vario Litterarum, ac Regionis nomine, Gentis origine, moribus, superstitione, ac Manichæismo fufe differitur. Beausobrii Calumnia in S. AUGUSTINUM, aliosque Ecclesiæ Patres refutantur.

I.

TIBETANAÆ literæ eædem sunt, quæ & *Tangutana* appellantur. *Tangut* enim Regnum est Asiæ in Tartaria Sinensi longe lateque fufum a gr. latitud. Septentrionalis 29. ad 38.; quumque tributum fit in partes duas, Meridionalem unam, Septentrionalem alteram; ad hanc spectat *Tibetum*, ubi *Magnus Lhama* idem, qui *Dalai-Lama* Mungalensibus, *Lama-Sem*, & famosus ille Presbyter *Johannes P. Verbiesto* ex Tom. VI. *De Religiosis Idololatrarum Ritibus* p. 64., tanquam universæ Religionis Antistes sedem tenet in *Putalà*, Aula olim Regia, prope *Lhasà* Metropolim sita, sub gr. latitud. 30. & semis circiter. Quare etsi pars Meridionalis proprie dicitur *Tangut*, non raro tamen apud Tartaricarum rerum Scriptores eo etiam nomine indicatur *Tibetum*; indeque intelligimus cur *Tibetana* linguæ elementa vocari soleant *Tangutana*.

Alterum Tibeti nomen *Tangut*.

Situs.

Religionis Præses.

Lhasà Metropolis.

B

II. De

II. De Tibetanarum literarum origine, & antiquitate differere res est, quam, quum non ita paucis concludere liceat, in aliud ego tempus libentius distulerim. Sed si Tanguti, Tibetive nomen ad antiquissimos earum fontes investigandos quippiam conducere aliquando posse videatur, nonnulla de eo dabimus, quæ non tam ex nostris, quam ex alienis observationibus licuit meditari.

Gentilia non sunt Tanguti, atque Tibeti nomina.

III. Unde utrumque illud nomen derivatum sit, quibusve primum Auctoribus institutum, multa conjicere, certi nihil definire possumus. Domi non esse natum, neque ab indigenis proditum certi sumus, quum incompertum iis, & inauditum sit, non aliter atque Sinensibus Sinicum. Illud nobis Persæ, & Arabes, teste Sigefr. Bayero Regiomontano in Actis Academiae Petropolitanae, indicarunt. At hi non *Tangut*, sed *تنگوت Tankut*, vel *تانگو Tanku* germano vocabulo scribunt. Et quamvis versio Gallica in Abulgaso Baharducano legendum offerat *Tanguth*, monet tamen laudatus Bayerus ad fidem Mss. Codicis restitui oportere *تاینگوۃ نی بلدی Tainkuth* *تاینگوۃ نی بلدی Thainkuthnensis Regio*. Quæ quidem ab Erudito viro tam diligenter animadverta esse video, ut nominis originem repetat ab alterutra Sinensium vocum *Tan-cu*, vel *Tien-cu*, quæ *Terra*, vel *Cæli Dominum* exprimunt. Sic opinanti nihil adversantur Latinorum, Italorum, aliorumque Scriptorum exempla, qui *Tangut* scribere malunt. Quam enim proclive sit *k*, vel *c* in *g* ejusdem organi, ac similis fere soni cognatam litteram commutari, in exoticis præsertim vocibus, supervacaneum est demonstrare; quum id passim accidere innumera prope exempla demonstrent. Prima illa Tibetanorum littera Ψ quam Itali Missionarii pronunciant ut χ Græcum per *cha*, Bayerus Tom. IV. Tab. xxxviii. pronunciat, ut *ga*, adeo facilis, & usitata est earum litterarum *μεταφορα*.

Vox germana Tankut, vel Tanku.

Tan-cu vox Sinica, quid significet?

III. Testatur P. Cassianus Maceratenfis , qui in obeundis Tibetanis Missionibus Ordini PP. Capucinatorum adscriptis diuturnos labores sustinuit , multaque de earum gentium moribus , litteris , ac Religione collegit , Tibetum Tartarorum lingua vulgo nuncupari : *Tangut Catzar* : *Domicolarum regionem* : ut eo veluti nomine Tibetani discernantur ab iis Tartarorum populis , qui per *Hordas* , uti vocant , tentoria incolunt tecta pannis vel coactilibus , vel textilibus ex pilis boum silvestrium . Et quidem פִּי אֶלְחִצָּר , quod est ex Arabico حَصْر *habitatore* designat , sumique potest pro Sede , atque Regione ipsa , quam teneant Tibetani . Vereor tamen ne fallax , aut incerta admodum sit Tatarica illa nominis *Tangut* interpretatio , magis ex more gentis , quam ex natura vocis deducta . Quod si fortè *Tangut* dicere quis velit compositum a تَنْد Hebr תנא *subsistere* , *habitare* , *commorari* , & ab حَمْمَة *cumulo lapidum* , vel حَمِي *lapidibus* , aut etiam a חוּה per ch *chauva* , Bocharto pag. 326. *havva* , quod est , *multa domus Arabum tanquam in orbem digesta* , sive demum a كَد Pechluanica lingua , *cot* Belgicè , *coat* Anglicè *domus* , ut ita demum trahatur ad significandos *domorum habitatores* , nec *Tangut* legitime dabit , nec sequetur genuinam appellationem , qualem a Persis , & ab Arabibus Scriptoribus accepimus .

Tangut Catzar
Tartarorū aliud
quiddam a *Tan-*
kut , & *Tanku*
Tibetanis tribu-
to .

V. Tibetum & ipsum nomen est , quod Patrii Lares ignorant , solique exteri norunt . Ejus proculdubio meminit in itinerario suo Johannes de Plano Carpini ex Ordine Minorum Apostolicus Legatus ad Tartarorum Principem , quemadmodum didicimus ex elegantissimo Bullario Franciscano nuper edito in epistola Innocentii IV. ad Alexandrum Ducem Sisdalensem an. 1248. ; meminerunt & Paulus Venetus seculo sequenti , & quotquot deinceps ex veteribus , recentioribusque Europæis Scriptoribus itinera per

Tibeti inter
veteres , qui memi-
nerint .

eas gentes, Tartarorumque historias vulgarunt. Arabes, & Persæ **تبت** perpetuo scribunt; unde tanta illa emerfit unius nominis pronunciandi varietas, ut apud Ulugbegum, Nassiredinum, Eledrisium, aliosque Orientales Auctores **πολυώνυμον** videatur, idemque multiplici sono efferatur & *Tebbeth, & Tobet, & Tobit, Tobt, & Tibet.*

Tibeti nomen Orientalibus idem quod Tebbeth, Tobet, Tobit.

Τιμπιτ Chryso-coccæ Tibetum.

VI Chryfococcas, ut est in ipsius Græca versione, aliquanto aliter effert, & **ΤΕΜΠΙΤ** appellat. Quod nomen, si simplex est, habebit M & Π loco duplicis B, sive B dagessati. Hujusmodi enim **ἄσφαγγέμασι**, inquit Bochartus Geograph. Sac. lib. 1. cap. XIV. pag. 453., *nihil frequentius apud Græcos, Talia Τέρμινθ, & τερέβινθ, μύρμηξ, & βύρμηξ, μέλλειν, & βέλλειν, μωρίνη, & βωρίνη.* Idem in Ebraicis, Arabicis, Persicis, Punicisque vocibus accidere ostendit cap. XIX. pag. 615. in **פִּלֵּט** *pillet*, & **מִלֵּט** *millet, liberare: רפס* *raphas*, & **רמס** & *ramas, conculcare: פוג* *pug* & **מוג** *mug, deficere: טרפסא* *tirphasa* & **טמסא** *tirmasa* Arab. *tenebra: ספסרא* *Chald., Pers. ספסרה* *saphsera*, & *samser*, **Σαμψήρα** *Suidæ, spatha barbarica genus: כרמס* *carmes Punice*, & **כרפס** *carpes Syriacc, carphes Arabice, apium.* Quæ quidem exempla μετασοικειώσεων **Μ** tam crebro usurpati pro **Π**, eo spectant, ut intelligas **Τέμπιτ** idem esse posse ac **Τέωωιτ**. At geminum **π** sæpissime locum tenet **β** duplicis. Ubi autem **β** duplex occurrat, proclivis continuo fit permutatio **β** prioris in **μ**, ut in *sambuca*, & *ambubaja* Syriacis **סבכא** *sabbea*, & **אכוכא**; quibus accedit **ירוכעל**, eodem observante Bocharto, *Ferombalus* nuncupatus. Sed illud etiam frequentissimum est, ut **Π** accipiatur pro **B**; quod cum in aliis linguis, tum vero maxime in Persica deprehenditur. *Notandum est*, inquit Thomas Hyde in H. Relig. Veter. Persar. cap. 15., *quod Persæ vulgo sunt proni ad pronuntian-*
dum p pro b, unde scribunt Panâm pro Banâm, & Dey-
pâdur

pâdur pro Deybâdur, & sic deypamihir (pro deybamhir)
 & deypadin (pro deypadin). Sive ergo μ sumas pro β ,
 sive pro π , quum Orientalibus præsertim Scriptoribus usi-
 tatissimum sit π loco β adhibere, ΤΕΠΠΙΤ Chryfococcæ
 idem erit ac *Tebit*, vel *Tebbit*, & per metathesin *Tiibet*.

VII. Sed si, quod ego reor, nomen compositum est ex
 binis vocibus ΤΕ, & ΠΙΤ, erit inter eas posita littera *M* ex
 ingenio Ægyptiacæ linguæ; quæ æ EM, aut ñ EN per
 pleonasmum, vel conjunctionis loco compositis nominibus
 inferere solet. Cujus rei exemplum nobis exhibet Guilel-
 mus Bonjurius Augustinianus in nomine ΨΟΝΘΟΝΦΑΝΗΧ
 apud LXX. Ψουδομφανήχ a Pharaone indito veteri Patriar-
 chæ Joseph. Nam inter Copticas ΨΟΝΘΟ, & ΦΑΝΗΧ jacet
 ñ coniunctio, quemadmodum inter duas Græcas Ψουδο,
 & Φανήχ jacet μ . At ñ in ΨΟΝΘΟ, & μ in Græca Ψουδο
 pleonasmus est; quum pura, & nuda vox sit ΨΟΨ. Quod
 etiam apparet in מופ Hebr. *moph*, μεφι Copt. *mephi*, Urbe
 in Ægypto celeberrima, Græcis, & Latinis dicta *Mem-
 phis* per μ , & Arabibus ميف per λ . Pleonasmus vero non
 in simplicibus tantum nominibus, sed etiam in compositis
 locum habet; unde ΦΑΘΟΥΡΕΣ, seu ΠΑΘΟΥΡΙΣ, ΦΑΝΘΟΥ-
 ΡΕΣ, & ΠΑΝΘΟΥΡΙΣ, ex quo *Phanthurites* Nomus a Plinio
 in Thebaide memoratus, dicitur. Sunt & certa fere vesti-
 gia, unde Ægyptiaci idiomatis indolem in ea Chryfococ-
 cæ interpretatione deprehendere liceat. Dum enim causam
 quæro, cur $\mu\pi\alpha\lambda\chi$ pro $\beta\alpha\lambda\chi$; & $\mu\pi\epsilon\chi\alpha\epsilon\alpha$ pro $\beta\epsilon\chi\alpha\epsilon\alpha$
 scripserit, video statim μ vel ν Coptitarum more adhiberi,
 ut Genes. XXII. $\epsilon\epsilon\pi\kappa\iota\epsilon\alpha$, sive $\epsilon\epsilon\pi\kappa\iota$ *ambo*. Genes. I. v. 5.
 $\epsilon\epsilon\pi\iota\epsilon\rho\sigma\sigma\alpha$ *dies* Matth. XXVIII. 2. $\epsilon\epsilon\pi\iota\omega\upsilon\iota$ *lapidem*; &
 alibi passim; nisi dicere malim ad exemplum Tibetanorum
 $\mu\pi$ pro β simplici usurpari; quum apud eos μ sæpe si-
 leat, & π non raro sonum habeat β . Quovis denique
 modo litteram μ insertam velis, habes in ΤΕΠΠΙΤ nomen
Tibet expressum.

In voce ΤΙΖΟΥΤ
 conicitur idiomatis
 Coptitarum.

VIII. Tu-

Tupata Symeonis Antiocheni Tibeticum.

VIII. *Tupata* novum mihi suboritur Tibeti nomen. Detexit illud Bayerus apud Symeonem Magistrum Antiochiæ cognomento Sethum in eo, qui inscribitur, libro $\omega\epsilon\iota$ $\delta\upsilon\upsilon\alpha\mu\epsilon\omega\upsilon\upsilon$ $\tau\epsilon\theta\phi\omega\upsilon\upsilon$. Diversas Moschi species commemorans Symeon optimum dixit, quem eveherent ex Chorasan Provincia $\lambda\epsilon\theta\epsilon\rho\mu\delta\gamma\eta$ $\tau\acute{\iota}\pi\alpha\tau\alpha$. Huc forte spectant, quæ in Ortelio legimus: *Bethet*, *Seni*, *Tymbasci*, item *Thebet Regio*, & *Urbs*, *loca Serapioni*, unde *Muscus adfertur*. Tymbascios enim Π in B commutato *Tupata* incolas quasi *tympatios* jure feceris, quemadmodum ex תפא *Tuppa*, Τύμπανον Græci, *Tympanum* fecere Latini. Ut autem in Vulgato *Phalasar* IV. Reg. XVI. vers. 10. פִּלְאָסָר Ebraicum *Pileser*; in קִירָה *Cyrach* v. 9. *Cyrenen*; & in *Bubasto* Ezech. XXX. v. 17. פִּיבֶסֶת *Pibeset*, sic censeo contineri in *Tupata*, vel *Typata* Tibet.

Gentile Tibeti nomen *Pout*.

VIII. Verum, quæ mea sententia est, singula hæc nomina in tam varios sonos deflexa ab una eademque origine derivantur; eaque est gentile nomen פֹּוֹט *Pot*, vel *Pout*, quo se indigenæ Tibetani appellant. Sigefridus Bayerus scribit ex Messerschmidio Tibetanarum rerum peritissimo, Populum nuncupari פֹּוֹט פֹּוֹט *Vod jid*. Sed *Vod* idem est ac פֹּוֹט *Pot*, vel *Pout* nostrum. Nam quas ille consonas pronunciat, ut *V*, & *D*, Missionarii nostri certa fide testantur, populari sermone pronunciarum *Pa*, *Ta*. Quod certe nulli mirum videri debet, quum Bayerus litteræ פ sonum *B* tribuerit, *B* vero apud omnes fere gentes, ac linguas facile fluat in *V*. Idem putato de *Ta*, & *Da*, quarum sonus nullo negotio confunditur, & altera in alteram migrat. Magna præterea est similitudo inter litteram ה , quæ in veteri quodam Alphabeto Bengalico in *Ædibus* de Propaganda

ganda Fide asservato respondet Latinæ *D*, & inter ཏྲ *Ta* Tibetanum. Quumque La-Crozius, & cum La-Crozio Bayerus Tibetanos characteres eosdem fere esse censuerint cum Bengalicis, sonum Bengalici ཏྲ, Tibetano simili tribuere

potuerunt in binis vocibus ཏྲྱུ་ཏྲྱུ་ *Pot-jit*. Tale quid accidit Regio linguarum interpreti, Syrarumque litterarum Professori doctissimo Guignessio in eo specimine operis, quod nuper edidit, inscripsitque: *Memoire dans le quel on prouve que le Chinois sont une Colonie Egyptienne*. Magna quadam mentis vi, & ingenii acumine evolvens pag. 64. inter cetera Sinensium characterum mysteria illud cum maxime, quo vocem *Patris* designant, in eo se deprehendisse scribit litteras *I*, & *D*, legitque nomen *Iod* Ægyptiaca lingua denotans *Patrem*. Quamvis non *Iod*, sed འྲྱ *iot* per *T* habeatur apud Grammaticos Cophos.

x. At vero ཏྲྱ Tibetanum, quid aliud erit, dum recte nomen interpretari velimus, nisi *Boutta*? Caret ea lingua, ut in P. II. videbimus, littera *B*, in ejusque locum adsciscit ཏྲ; cui licet præfigi jubeatur ཏྲྱ *H* ad indicandum *B*; attamen sine ea adjuncta adspiratione seseipso petit pronunciarum ut *B*. Unde in oratione Dominica ཏྲྱུ་ཏྲྱུ་ ཏྲྱུ་ཏྲྱུ་ *sgiu-bei: es*, non *sgiu-pei: ཏྲྱུ་ཏྲྱུ་ Pa-leb: panem*, non *pa-lep; ཏྲྱུ་ཏྲྱུ་ so-bare: dimittimus*: non *so-pare* pronunciant Missionarii nostri Apostolici: atque ob eam etiam causam, uti *B* Græcum, & ཏྲ Hebraicum, effertur quandoque per *V*; & ཏྲྱ legitur *vare* pro *pare*; seu *bare*. Con-

Pout Tibetanorū
lingua, *Butta*.

P Tibetanum idē
sæpe ac *B*.

sentiant elementa linguæ Tanguticæ ex Museo Maturini Veyssiere la-Croze in Actis Eruditorum Lipsiæ ad annum MDCCXXII. edita pag. 416., ubi ཏྲ est *wa*, & ཏྲྱ *ba*. Con-

lit.

lit. cui \beth est *ba*, & ζ *wa*. Quam familiare sit Hebræis, Græcis, aliisque mortalibus *P* in *B* commutare, præter ceteros omnes Philologos, unus Samuel Bochartus cum alibi, tum præsertim lib. II. Geograph. Sac. cap. III. docebit. Non omittam Bonjurii observationem ad institutum nostrum maxime opportunam, quam adfert in Elementis linguæ Copticæ necdum editis parte I. *De antiquitate articulorum*, ad cap. XXXIII. Numer. v. 6: *In Textu Hebraico*, inquit, est אתם *Etham* $\text{ויחגו באתם אשר כקצה המדבר ויסעו מאתם}$

Betham, seu Petham Hebr., est Bouthan LXX.

Et castrametati sunt in ETHAM, qui est in extremo deserti, & profecti sunt de ETHAM. At pro ETHAM legunt LXX. præfatum locum ita vertentes: παρενέβαλον εἰς ΒΟΥΘΑΝ, ὅ ἐστι μέρος τῆ ἐρήμου, ἔ ἀπήρσαν ἐκ ΒΟΥΘΑΝ: Castrametati sunt in BUTHAN, qui est pars quaedam deserti, & promoverunt de BUTHAN. Cum littera B & P sint ejusdem Labii, sunt etiam permutabiles: unde Arabes Ægyptiis finitimi semper pronunciant B pro P. Hac ratione ETHAM, præmisso articulo, est BUTHAN, seu BETHAM pro PETHAM. Deinde vocalis \checkmark Narò superscripta consonæ ζ non ita semper sonat o, quin etiam habeat sonum mixtum ex o & u, more diptongi ou, qua carent Tibetani. Sic & dihamma Arabicum و, modo o obscurum, modo u clarum, & modo ou mixtum valet. Hinc E^u عس Bocharto idem est, ac E^o عس ad illud Statii in Saturnalibus:

Arabibus, Græcis, Hebræis, Ægyptiis, ac Tibetanis o sæpe est ou.

Et quas percoquit EBOSEA Caunas;

אמון *Amon* Hebræis, Αμμῶς *Ammous* Aristoteli apud Hesygium; πτοβο *ptobo* Bonjurio idem ac πτουβο *ptoubo* Ægyptiace *mundatio*. Quin & Tibetanis ipsis, interprete Bayero Tab. XXXVI; \checkmark est *puwa*: \checkmark *auwa*: \checkmark *gawa*; ut inde sciamus \checkmark Narò sæpe respondere w Hebraico ו , & Græco.

XI. Restat littera ζ' *Ta*. Ea Tibetanis tum in hac, tum in aliis innumeris prope vocibus est $\alpha\phi\omega\upsilon\epsilon\varsigma$ *muta*, ut, si nomen istud $\zeta\eta'$ ex ore vernaculo audias, præter monosyllabum ζ' *Bou*, quod aures feriat, vix quicquam de ζ' sequenti percipias. Quin tamen ad vocis radicem, ac naturam spectet, dubitari non potest. Hujusque loquendi generis exempla plura extant in oratione Dominica, quam Tibetanis idiomate exaratam dabimus. $\zeta\eta'$ *Ngheta* statim ab initio occurrit. Nec aliter sane vocem hanc scribes, ut integrum ejus sensum, atque naturam explices; sed in pronunciando, η' quiescente, dices *Nghe*. Ita $\theta\zeta\eta'$ *Kieta-kij*: $\theta\zeta\eta'$ $\rho\zeta\eta'$ *Thu-dòta*, aliaque id genus, dices *Kie-kij*: *Thudò*. Thomas Hyde de Relig. Vet. Perf. cap. 5. pag. 134. observat grandem illam arborem, sub qua Selanenses Sacerdotes *Buttam* colunt, appellari *Budum-ghas*, seu contracte *Bogas*. At verius censeo ex lege nativæ pronunciationis id fieri, quæ non aliter atque apud Tibetanos jubeat *ta*, vel *da* reticere, uno tantum expresso monosyllabo *Bo*. Si itaque ζ' addideris η' *Ta*, quemadmodum vocis natura postulat, *Boutta* erit ipsissimum nomen, quod in $\zeta\eta'$ Tibetanis habebis.

T Tibetanum, non raro mutum, sed radicale.

XII. Dicam ego modo de $\omega\epsilon\theta\sigma\theta\iota\sigma\epsilon\iota$, *Ti Boutta* nomini præfixa: $\zeta\eta'$ $\psi\eta'$, ut jam vidimus ex Bayero, Tibeti Populus nuncupatur. Bene habet. An igitur divinavero per $\mu\epsilon\tau\acute{\alpha}\theta\epsilon\iota\sigma\iota\upsilon$ $\eta\psi'$ $\zeta\eta'$ fuisse factum *Di-Boudda*, & commutata *D* in *T* *Ti-Boutta*? Res non caret exemplis; nam *Rabath*, Abaratare D. Epiphanio; *Characmoba*, Mobucharax, vel *Bucharax* Ptolemæo apud Stephanum de urbibus;

T præfixum nomini *Butta*, vel *Buta*, unde.

σφαρτόλιον, & λινοσφαρτον Salmasio Bethura, & Bethet Ortelio sunt *Thebura*, & *Thebet*; *Serimamis* Semiramis, *Botnus*, Pontus, ἀβειρμιναιά, σμύρνα γαβειρέα, *Thogarma*, *Torgama*, נַן-נִמֶן Hamon-No Ezech. 30., & נִמֶן-נַן *No-Amon* Nahum 3: Uphre, unde *Ophir* Bocharto, נִן Oni, *Ino* Bonjurio in Mfs. Dynastiis Ægyptiorum, aliaque id genus multa, quæ passim apud Eruditos Homines in veterum gentium nominibus investigandis occurrunt.

Jid a Tibetanis
Butea tributum,
quid sibi velit?

XIII. Unum illud est, quod curiosus quispiam harum rerum indagator quærat; quid nempe sibi velit vox ista

Ἰῖδ? Saturni Filius, de quo Sanchoniaton apud Eusebium lib. I. Præpar. Evang., a Phœnicibus vocatus est Ἰεοῦδ ex Ἀνωβρετ *Anobret* Nympha indigena natus. Ὁν Δεὶ τῶν ἐκάλειν ἔ μονογενῆς ὅπως ἐπὶ ἐ νλιῦ καλεμύρῃς ὡρῆα τοῖς Φοίνιξι, quem propterea *Jevd* vocabant, quum hodieque *Unigenitus* a Phœnicibus ita appelletur. Ne vero ullum tibi faceffat negotium, quod & pro γ, aut i, accipiamus in voce Ἰεοῦδ, leges apud Sthephanum Βηρῆτ dictam Βηρυτὸν celeberrimam Phœnicum Urbem *Berytum*. At Ἰεοῦδ, observante Bocharto lib. 2. Chanaan cap. 2., *Hebrais est* יְהוּד *Iehid* (apud Vandale in *dissert. super Sanchoniatone Ieiid*) *Isaaci epithetum* Gen. 22. 2., de quo etiam agi apparet. *Addit enim Porphyrius Unigenitum a Patre fuisse immolatum. Et apud Sanchoniathonem idem ille Saturnus, qui τὸν ἐαυτῶ* μονογενῆ ἕον ὀλοκαρῶϊ *filium suum Unigenitum in holocaustum offert* *ANOBRET*, vel עֹבֶרֶת-אֵן *AN-OBRET*,

Iehid Hebr. *Unigenitus* Lat.

Jehid Isaaci epitheton Gen. XXII

Phœnices, & Ægyptii transormarunt Abrahamum in Saturnū, Saram in Anobret, Haac in Iehid Saturni Filium.

id est ex gratia concipiens recte appellatur Sara, qua cum esset sterilis, virtutem in conceptionem seminis accepit. Approbat Bocharti sententiam doctissimus Abrincensis Episcopus Huetius Demonstr. Evang. Prop. IV. cap. 3., additque fuisse hæc ante Bochartum a Scaligero tradita in fragmentis. Bonjurio præterea dissert. II. de Dynastiis Ægyptiorum

pro-

probandum sibi sumsit *Anobret* esse *Rheam* sororem simul & uxorem Saturni, qui post Vulcanum Ægypti Regnum obtinuit, ita ex Ægyptiorum Sacerdotibus, referente Diodoro Siculo lib. I. pag. 9: Rheam vero esse Saram derivato nomine a ראי *Rehei*, vel ראות *Rheuth*, hoc est ab aspectu, quo excellens Sara Ægyptiorum perstrinxit oculos, cum nempe ראו *Rhau*, hoc est, viderunt Ægyptii mulierem, quod esset pulchra nimis Gen. XII. v. 14., qua ratione הנערות הראיות puellas spectatas, seu speciosissimas, ut vulgatus Interpres legit, celebratas habemus, Esth. I. 9.: præsertim quum Sara & uxor esset, & soror dicatur Abrahæ in eodem XII cap. Gen. v. 13.: dic ergo obsecro te, quod soror mea sis: ut bene sit mihi propter te, & vivat anima mea ob gratiam tui. Quid ni igitur acceptum dicam a

Anobret Bonjuro *Rhea*: in *Rhea* ab Ægyptiis adbrata Sara.

Phoenicibus, & Ægyptiis *Butta* epitheton יֵהִיד *jid*, vel certe *jahid*, & ἰεγεγεμουατμωλς a in e commutato, *lehid*? Litteræ י, inquit La-Crosius, est sonus singularis,

jid Tibetanorum idem, ac *lehid* Phœnicium, & Ægyptium.

ut ex eo etiam conjiciamus, quam facile ea vox יֵהִיד, Hebraicum יְהִיד *lehid*, aut quod propius ad Tibetanum accedit, Syriacum ܝܗܝܕܘܐ, *jhido* sonare possit.

XIV. Conjecturam nostram mirifice comprobatur analogia, quæ est inter Ægyptiaci, sive Phœnicii Saturni filium, & filium Sezani, Senketrami nepotem; quemadmodum ipsum Tibetani describunt, nobisque spectandum offerunt Patres Capuccini in historicis narrationibus de illius gentis religione diligenter collectis. Sed antequam rei narrationem exordiar, pauca quædam de *Xaca* dicam; nam ex profapia *Xacarum* natum ferunt Tibetani Parentem, & Legislatorem suum Sezani Filium. *Xaca* Hispanis, ac Lusitanis, *Chaca* Gallis, *Sciaca* Italis, *Sacla* Latinis, nomen est jam inde a præcis temporibus Indis, Persis, Græcis, & Africa-

lehid Saturni Filio quam similis *Sciaca-Tubà* Filius Sezani.

Xaca, *Chaca*, *Sciaca*, *Sacla*, & *Xe-kia* idem nomen.

Xaca religio In-
dias omnes occu-
pat .

Xaca natale fo-
lum .

Xaca quo ævo
vixerit .

Tamo Sinensium
e stirpe *Xaca* .

Quo Æræ Chr.
sæculo *Xaca* , &
Tamo portenta
Sinensibus visa .

Xaca , & *Budda*
La-Croftio idem .

Xaca nominis o-
rigo a *Saca* Ba-
byloniorum , &
Perfarum Nu-
mine repetenda .

nis notissimum . Eum nullo fere discrimine Sinenses appel-
lant *Xe-Kia* . In Indiis *Xaca* Religio per omnes fere ea-
rum Regionum populos latissime funditur . Hunc ipsum
sub alio licet nomine Siamenses , Seylanenses , & Malaba-
res colunt . Natum in Insula Seylan plerique tradunt,
quamvis non desint , qui natale ejus solum figant in Regno
Si-am . Tempus , quo *Xaca* vixerit , incertum est . Plures
sunt ex Europæis Scriptoribus , qui floruisse velint Salo-
mone in Judæa Regnante . Ab eo per centum & viginti
octo successionum gradus ortum duxisse *Tamo* impostorem
illum fœdissimum , (quem uti Deum Sinenses adorant , non-
nulli vero ex Nostratibus , nescio qua nominis similitudine
decepti , pro Sanctissimo Apostolo Thoma deprædicarunt)
ab ipsismet Sinensibus accepit Cononensis Episcopus Mai-
grot Vicarius Apostolicus in Imperio Sinæ . Qua de re ex-
tat epistola ab eodem præclarissimo Præsule ad Charmo-
tum scripta an. 1699 . At calculus centum & viginti octo
generationum ductus ad sextum æræ Christianæ seculum ,
quo *Tamo* , judice Maigroto , apparuit , conciliari nequit
cum anno a Christo nato circiter LX. , quo sectam pestilen-
tissimam *Xaca* in Sinam irrepsisse tradit illustris famæ scri-
ptor Dominicus Fernandez Navareta : nisi dicamus aut
plures extitisse *Xacas* , quod mihi prope certum apparet,
aut Navaretam de uno propagatæ contagionis tempore
fuisse locutum .

XV. *Xacam* eundem esse ac *Buddam* La-Croftius ,
aliique non dubitant . Sed in eo , quod ille nominis origi-
nem ducat , a *Tchâu-câ* voce , quæ Siamensium dialecto
significat : *Dominum meum* , nisi egomet vehementer fal-

lor , erravit . Nam Tibetanorum litteris scribitur ^{ᠭᠢ}
Sachia , quod idem est cum *Sechià* Sinensium . Quid de *Sa-*
ca , vel *Sacha* Babyloniorum & Perfarum Dea scripserint

Str-

Strabo Geogr. l. I I., Valerius Maximus l. I I. Memorab. c. 6., & Athenæus Dipnosophist. l. XIV. cum ceteris eruditis Viris, tum verò maxime Interpretibus sacris compertum est. Ii enim **ששך** *Sesach*, cujus meminit S. Propheta Jeremias cap. XXV. v. 26., *Sacham* Idolum Babyloniorum interpretantur. Audiamus inter ceteros Guilelmum Bonjurium in Select. Script. S. Dissert. pag. 134. Ut *Sesach Chaldaeorum* apertius nobis exprimat eorum Nabo, *obseruo, inquit, speculatorem, videntem Prophetam Chaldaice dici מכינא Sachia a verbo סכה Secha, Hebrais סכה Sacha. Hinc ששך est mihi ששכר, hoc est, qui vidit, prospexit, qui prophetavit; adeoque est נביא Nabi hoc est Propheta. Qui enim Propheta dicitur hodie vocabatur olim videns* 1. Reg. IX. 9. Ex *Saca*, vel *Sachia* scribit Athenæus ἐορτὴν Σακίαν πρῶτον ἀποκαλεῖσθαι Babyloniiis festum *Sakéan* appellatum; quo, ut cetera taceam spurcissimæ salacitatis, ac licentiæ scelera, non aliter atque apud Romanos in *Saturnalibus*, servis epulantibus Domini ministrabant. Omnia hæc humanæ naturæ dedecora *Sachiam*, sive *Sciacam* Tibetanis suasisse dixerim, quibus id moris est, ut viri ad fufum & colum tractandum turpiter destinati, uni fœminæ uxori tanquam dominæ mariti plures, eodem etiam parente geniti sub uno eodemque tecto vilissime subesse cogantur **Σαχῆς** præterea in Hesychii Lexico Ἐρμῆ ἀστὴρ Βαβυλωνίους *Seches* Babyloniiis est *Mercurii sydus*.

XVI: Idem & *Sasyches*, teste Diodoro Siculo, ab Ægyptiis vocatur: Δωτέρων νομοδότην Ἀιγύπτου φασὶ γινέσθαι ΣΑΣΥΧΗΝ ἀνδρα σωέσαι δευφύροντα . . . εὐρετὴν δὲ ἐ γεωμετρίας γνῶσιν ἢ πρὸς τὴν ἀστρον. θεωρίαν τε ἐ πρῶτην διδάξαι τὸν Ἰππώλειον: *Secundum Ægypti Legislatorem SASYCHEM fuisse ajunt, Virum eximie intelligentem . . . qui etiam invenerit geometriam, & populares docuerit contem-*
plari,

Ægypti Legislator *Sasyches*, Babyloniiis *Sesachus*, & *Saches*, & *Saca* idem, ac *Naca* Legislator Tibetanorum.

plari, & observare sidera. Verba sunt Diodori lib. I. quæ ad rem nostram a Bonjurio accepimus. Quidquid denique de Theuth, seu Thoyt dixerat Socrates in Phædro Platonis, & de Mercurio Cicero l. 3. de Nat. Deorum: *Primum numeros, & computationem invenisse, ac geometriam, & astronomiam, atque Ægyptiis leges & literas tradidisse in Sasychen* apprime quadrant. Adde quod in Σασύχη appareat articulus Ægyptiacus †, vel ††; nam T & S permutantur, uti frequentibus exemplis Bochartus, Salmasius, Huetius, & Bonjurius ostendunt. Nec difficultatem parit, quod articulus sit fœminei generis; quia Hermes Mercurius Saturni consiliarius, & scriba Huetio iudice, gemini sexus Deus habitus est; ideoque cum lancea & colo veteres eum effingere consueverunt. Qui itaque *Sasyches* Ægyptiis, *Sesacus*, & *Seches*, *Saca*, & *Sachia* Babylonii, ut Σάκησος Homero, est Σωσίκοις, & Σάσοικος Hesychio, atque Phurnuto, sic est Tibetanis *Sachia*, eorum Legislator, Doctor, morum Institutor, & literarum Inventor. Hinc est, cur quem nos divinum, fatidicum, pythoem, ventriloquum, & Græce ἱεραστήμωτον dicimus, Βαβυλωνίους Σακχέραν ὑποκαλεῖσιν, *Babylonii Sacchuran* appellant, ut narrat Jamblicus Babylonius apud Photium in Bibl. Cod. XCIV. At *Sacchura*, permutato R in L, uti fit in מזלות *maZaloth*, & מזרות *maZaroth*, signa cœlestia: אלמנות *almenoth*, & ארמנות *armenoth* Palatia: שלשרת *scialſceleth* catena Chald. שרשרת *sciarſcereth* Hebr. בלעל *Belial*, Βελιάρ Græc. Λείλιον, *Lilium* Latine, Ζαχαρίας *Zacharias*, aliisque sexcentis, erit *Sacchula*, & per syncopem linguis omnibus frequentissimam *Sacchla*, quanquam sic etiam dici potuerit, quasi *Sacch-elhà*; & decurtato nomine, Chaldaico more, *Saclà*.

Ex Sacchura Babylonico Sacla Manichæorum.

XVII. Zaclam Ægyptium Prophetam commemorat Apulejus, eumque Tollius duce Gaulmino in vitam Moyſis *φωνήεντα vocalem* interpretatur. Est & Zachla Babylonius, cujus meminit Photius. Salmaſius in Solinum animadvertit in ſecunda Mileſia Apuleii *optimos libros legere Tachas*, moxque legendum monet *Ταχῶς Tachos nomen proprium Ægyptium*. Quin & Zachla Babylonius, in aliis libris *Zactitas* legitur, ut idemmet Salmaſius obſervat p.408, *Zactalia*, & *Zachalia*, quod eſſet Zaccharia. Sed non admodum difficilis fuiſſet in priore lectione retinenda, ſi obſervafſet tum in Ægypto, tum Babylone *Sachlam* nomen fuiſſe Mercurio cum primis tributum, quem homines ex Vate, inquit Clemens Alexandrinus, fecerunt Deum. Quæ de *Tachòs* a Plutarcho, aliisſque veteribus nuncupato ſcribit Salmaſius, inducunt me, ut putem *Saclam* pro Deo fuiſſe habitum, & ideo appellari *Tachòn*; quæ vox reperitur in

Sacla ſeu *Zachla* Ægyptius, & Babylonius Vates cur *Tachòs* veteribus dictus.

nomine Dei Tiberano: *Ἱακὼν Ta-kon*, licet in pronuncian- do, omiſſo *Ta*, unum tantummodo exprimat monosyllabum *kòn*, ſive *Cion*. Magnam hoc nomen affinitatem habet cum *כיון* apud Prophetam Amos cap.v.26., quam vocem

Ta-kòn vox inſignis in Dei nomine Tiberano- rum.

Cl. Zanolino, aliisſque plurimis Lexicographis adnotantibus, *baſim* quidam interpretantur, quidam *Idolum*, aut *Idoli effigiem*, pluresſque etiam *Saturnum*, & *Saturni ſtellam*: quemadmodum *תכונה Techunà* Rabbinum *Astrologiam* vocant a *proportionibus*, & *figuris diſponendis*. *Τυχῶν* memorat Heſychius, quem *Ἐνιοί*, inquit, *τὸν Ἐρμῆν ἄλλοι δὲ τὸν Ἐὐρῆν* *Mercurium*, alii dantem *operam Veneri*, qua cum adulterium, Cicerone narrante, commiſit Mercurius, intelligunt. Huc ſpectat, quod in Heſychium obſervat Schrevelius *Gloſſar. Græco-Lat.* *Τύχεον Genium Genitalium*, caret plurali. *Vulcan. legit Τύχη Genus. τὰ τυχαία genitalia.* Sed ego puto, inquit, *legendum*

Kon, ſive *Cion* Tiberanum quam affine *Cjun*, vel *Cjon* uni ex Saturni nominibus.

Ticcha *Tunchi-* neniſium unde?

dum τὸχον genium. Atque hinc deprehendere licet, quid sit, quod Tunchinensium Legislator *Ticchan* vocarit doctrinam ab *Alala*, & *Calala* geniis, hoc est a dæmonibus in solitudine acceptam, postquam a Sponfa recesserat. Nam & horum similia narrant de *Sciaca-Tubà* Tibetani.

Sacla Manichæorum Idololatriæ turpitudinis lætus.

XVIII. Ex hac plane Idololatrarum, & Magorum Schola repetendum est nomen *Sacla* a Manichæis tributum Summo Protoparentum nostrorum conditori Deo. *Adam* & *Evam*, ait Sanctus Augustinus in libro de Hæresibus, *ex Parentibus Principibus fumi asserunt natos: cum Pater eorum nomine SACLAS sociorum suorum fœtus omnium devorasset; & quicquid inde commixtum divina substantia ceperat cum uxore concumbens in carne prolis tanquam arctissimo vinculo colligasset*. *Saclam τὸν Σαχλαῖν ἀρχοντα τῆς πορνείας* vocat S. Epiphanius Her. XXVI, eoque titulo in anathematismis Græcorum Patrum apud Tollium, & Cotelierium App. PP. Ap. insignitur, ubi *Sacla* etiam uxor *Nebrød* commemoratur. Dissimulare non potuit Beaufobrius lib. VI. H. Manich. cap. IX. p. 407. conjunctionem, quam cum Saturni gestis, fabula *Sacla* habet; sed quum viderit per vocem *Νεβρωδ Nebrød*, materiam ὕλῃ in recitatis anathematismis explicari, ut Manichæorum defensor eorum impietatem extenuaret, & ad nudum philosophicæ opinionis symbolum traheret quod purum putum erat paganae superstitionis commentum, nomen *Sacla* cujusmodi a SS. PP. explicatur: *Princeps fornicationis*, tanquam luculentissimæ suspitioni obnoxium rejicit, ejusque originem

Saclam a *Sikeli* Syriaco Beaufobrius inepte deducit.

ducit a Syriaco: *ܣܝܟܠܝ Sikeli*, quasi per *Saclam Manichæi opificem* aliquem, & *artificem* intellexerint. Quod certe satis mirari nequeo. Quid enim aliud, quam fordidissimarum commixtionum spectacula in ipsamet primorum Parentum procreatione visenda profert famosa Manetis epistola, quã
fun-

fundamenti appellavit? Quid Patres Ecclesiæ in Manete, ejusque discipulis tam acriter reprehendunt, quam hoc sacrilegæ *ωορνείας* portentum in *Sacla* progenitore Adami, & Evæ? Quid aliud Manichæi ad Ecclesiæ sinum redeuntes de hoc tam nefariæ impuritatis monstro apertissime revelarunt? Nebròd deinde uxorem Saclæ censet Beaufobrius eandem esse ac *Anobret* uxorem Saturni. Sed *Νεβρωδ* ipsum est nomen *Ἀφροδίτης* nempe Veneris, seu Astartis. Apud Nicandrum *Ἀφρω* est *Ἀφροδίτη*. Idemque a Bonjurio etiam observatum video. NI articulus est pluralis numeri more Cophtorum: & mea quidem sententia a Manichæis, præsertim Græcis, adhibebatur ad indicandam fœcunditatem, & robur Veneris, quæ est Deum Mater, & *Deus*, ex Hesychio adnotante Huetio, quasi mas *σω πώγωνι* in Cypro efficta est. Quare Venus ipsa Astarte *עשתרות* *Astaroth* Hebr. plurali numero dicitur. Neve id mirum Beaufobrio videatur, satis sit, *ἀρρήνικεν ὄφιδενον* virginem masculam abs suis Manichæis apud Theodoretum confictam indicasse. Deinde *i*, & *a* contracta in *ε*; & *φ* versum in *β* pro *Νιαφρωδ* reddunt vocem *Νεβρωδ*; ut eadem sit Saclæ, seu Saturni uxor, quæ & *Rhea*, & *Anobret* a Phœniciis audiebat. Quocirca mirandum summopere est, cur tam confidenter affirmet Beaufobrius Manetem nunquam Dei nomen tribuisse Principi tenebrarum, & malorum auctori; quum id & Faustus ipse Manichæus aliquando concesserit; & hæc ipsa insanientis hominis deliria apertissime prodant; velitque magis calumniæ dicam impingere SS. Ecclesiæ Patribus, quam sacrilegæ hujus impietatis reos Manichæos fateri. Quemadmodum vero ajebant hi, teste Theodoro, a *Sacla*, & *Nebròd* genitos Adamum, & Evam formam feræ a primordio gessisse, sic Protoparentes suos, abs quibus propagati sunt, credunt Tibetani fuisse Simium *Prasimpo*, & Simiam *Prasimmo* nuncupatos; quod hodieque

Nebròd Beaufobrius ipse Manichæorum defensor *Anobret* uxorem Saturni interpretatur.

Nebròd ex *Abrò*, sive *Aphrò*, quæ est Venus Aphrodite deducitur.

Dei nomine Mali omnis Auctorem Manichæus honorat.

Inique Beaufobrius Eccl. PP. infamat, ut Manichæos defendat.

Uti primos homines ad *Sacla*, & *Nebròd* Manichæi, sic majores suos Tibetani a *Simio* & *Simia* propagatos dicunt.

Simi sint, & vultu cercopithecorum similes. Hæc mihi de *Xaca*, & *Sacla* dicenda erant.

Xaca nomen *Tu-
bà*, rite lectum,
est *Tuppà*, & *Ty-
phà*.

XIX. *Tubà* $\text{ἘϚ} \text{Ἐ}$ alterum est nomen Famosisissimi Impostoris *Xaca*, quod si rudes Tibetanos audiamus, Magistrum, ac Legislatorem demonstrat. Sed illud $\kappa\alpha\tau\alpha \gamma\epsilon\acute{\alpha}\mu\mu\alpha$ lego *Tuppà*: qua ego re moveor, ut conji-
 توفان *diluvium* sonat. Ex hoc vero non obscure *Typhonis*

Tuppà, & *Typhà*,
Arab. *Tuphàn*,
Grec. *Typhòn*.

Ægyptiaci nomen emergit. Nam & apud *Ægyptios* Τυφών *Typhon diluvium* significat. Plutarchus in lib. de *Is.*, & *Osir.*

Typhòn apud *Æ-
gyptios* *Seth*, &
Sem vulgo dicitur.

scribit: $\text{ὁ Τυφών (ὡς περ εἰρηλα) Σηθ ἔβλεπον καὶ Σμὺ ὀνομά-
ζεται: Typhon (ut dictum est) Seth, ἔβ Bebon, ἔβ Smy appel-
latur: Quo in loco nemo unus dubitaverit, quin Σμὺ Ty-
phonis nomen Semum Noe filium, qui una cum Patre diluvii
fatum evasit, indicare velit. At Typhon ab eodem Plutar-
cho ex Phrygiis literis dicitur Filius Isaaci. Ἰσαάκ καὶ τῆ Ἡρα-
κλέους ὁ Τυφών, Isaaci, quem genuit Hercules, filius fuit
Typhon. Rursus Τυφών Ἐρμῆς a Clemente Alexandrino in
admonit. ad Gentes nuncupatur. Nec obest, quod *Typpa*,
vel *Tuppa* legatur pro *Tuphan*, aut *Typhon*; nam Sopho-
cles ipse, teste Hesychio, Τυφὼ Τυφὸ dixit ἀντὶ τῆ τυφῶ-
ν Ἐ loco *Typhonis*, ut Ἄφρο pro Ἀφροδίτη . Meam hanc
conjecturam illud confirmat, quod circa Tibeti Regiones
nomen Σμὺ antiquis temporibus celebre fuisse videatur.
Regnum *Tarsæ* (seu *Terfa*, idest *Christiani* juxta Thomam
Hydium pag. 377.) ex parte *Orientis* suos habet confines
cum *Regno* *Cathay*; ex parte *Occidentis* cum *Regno* *Tur-
questàn*: ex parte *Septentrionis* cum quodam deserto, ex
parte vero *Meridiei* cum quadam ditissima *Provincia*, qua
vocatur *Sym*, qua inter *Regnum* *India*, & *Regnam* *Ca-
thay* habet situm, & in illa *Provincia* inveniuntur lapides
adamantis. Hæc scribebat ante annos fere 500. *Haitho*
Armenia Rex apud eundem *Hyde*; ubi etiam testimonium
de$

Typhòn ex *Plu-
tarcho* *Isaaci* fi-
lius.

Typhòn *Mercu-
rius*.

Nomen, & cul-
tus *Sem* cognitus
Tibetanis.

de Magis Christi adoratoribus recitatur ex Syro *Bar-Bahlul*, ii que de genere *Sem* propagati dicuntur: مسیحی
مؤمنان فی کتب اوستا

Magi fuerunt ex Perside e filiis Elam filii Sem. Nescio an huc referri debeat, quod scribit P. Verbiestus Magnum, Lamam appellari etiam *Lama-Sem*. Sic enim *Semi* nomen non poterit non esse sacrum. Atque ita, quemadmodum *Semi* sic & *Typhonis* cultus, aut circa Tibetum, aut in Tibeto ipso satis cognitus, & acceptus fuisse videbitur.

xx. Hinc potuit manare fabula de Simiis primis Tibeti Colonis. Typhon etenim apud Homerum *Illiad. B.*, vel apud Silium Japetus in *Arimis*, seu *Inarime*, quod notat Bochartus, sub monte latere fingitur, & ignem evomere.

Εἰν Ἀρίμοις ὅτι φασὶ Τυφῶν ἐμυδάει ἕνας.

In Arimis ubi dicunt Typhoei esse cubilia.

Arimi autem dicti videntur a *Simiis*, unde *Ἀριμος* est Hesychio *Πιθηκος*; & Africanis *Pithecusa*, teste Diodoro lib. 2, dicta est Regio a copia Simiarum, quibus abundat. Sic *Enaria* Insula dicitur, quia, ut observat Salmasius, *in eam ad contumeliam missæ sunt Simiæ, quas Grajorum lingua ἀρρίνας, idest enarias dicunt*. His affines sunt fabulæ Tibetanæ. Quod enim montes calvi, aridæ rupes, totumque pœne Tibeti solum arboribus careat, nescio cui Typhoni tribuunt, qui terræ injecto igne, plantas omnes adusserit. Hujusque rei argumenta esse volunt saxi nigricantis segmenta alicubi in agris inventa, quasi titiones ea essent, & fabulosæ combustionis reliquiæ.

Homines Tibetani *Simi* unde fingi potuerint.

Typhōn ignivomus sub *Arimis* montibus.

Montes *Arimi* a *Simiis*.

Typhonis vestigia in montibus Tibetanis.

xxi. Bochartus, qui *Arimos* collocat in Syria, *Arima* olim, hodieque etiam *Arama* ab *Aram* filio *Sem* nuncupata, acerrime invehitur in Plinium, utpote qui turpi errore cum *Scythis Aramaeos* confundat. *Persæ*, inquit Plin. L. VI. C. 17. *illos, nempe Scythas, Sacas in universam ap-*

Montes *Arimi* ubi?

In Syria collocantur a Bocharto.

In Scythia a Plinio.

pellavere a proxima gente, Antiqui ARAMÆOS. Forte, addit Bochartus, ARIMASPOS Scythiæ scripserat Plinius, non *Aramæos*. Mox tamen non ita certum habet, *Arimos* extra Scythiam in una Syria esse quærendos, quin adhuc anceps aliquantulum fuerit. *Ut ut sit*, statim concludit, *Syri hodieque se vocant Aramæos*. Sed esto, verus Arimorum situs statuatur in Syria. Quis tamen fabulam vetet, quominus alibi locorum novos proferat Arimos? aut cur non Arimos alios cognomines, aliunde quam ab Aramæa Syria dictos, extitisse putabimus, quando jam non desint ex vetustissimis Scriptoribus, qui eos Mæoniæ, vel Ciliciæ adscribant, & Cilicem Pindarus, atque Æschylus faciant Typhoeum? Ad Caucasum profecto ubi Scythici Regni sedem ex variis S. Prophetæ Ezech. testimoniis Bochartus ipse collocat cap. XIII. lib. III. G. S., Typhonis Ægyptii, fratrisque Osiridis rupes reperit duce Apollonio ita l. I I. canente

..... ὄν αὐτὴ γαῖ ἀνέφυσεν
ΚΑΥΧΑΣΟΥ ἢ κνημοῖσι ΤΥΦΑΟΝΙΗ ὄρει ΠΕΤΡΗ

..... Mater quem Terra creavit,
Hic ubi CAUCASIO est in saltu PETRA TYPHONIS.

Latet *Arimi* nomen in *Prafrin-mo* Tibetanorum.

XXII. Quandoquidem vero aliud nihil sit, quod nobis Bochartus objiciat, habes tu certe *Ἀρίμωσ* *Arimos*, aut *ἀρρίνας* Typhonis montes in Tibeto a Simiis ante annos bis mille & septingentos circiter frequentato: nam & ipsum *Arimi*, vel *Arrinis* nomen latet in eo, quo prima Tibetanorum genitrix nuncupabatur སྤཱ་ལྷོ་མོ་ *Prafrin-mo*. Simia Arabice **برام** *Boram*, Africanis **برام** *Bram*. **כריים** juxta Onkelos ad Levit. XXI. v. 18. *charim*, ex Bocharti sententia, *Simum* designat: ex his coaluit *Prafrin-mo*: *Simia Sima mulier*. Nam སྤཱ་ Tibetanum insertum stat loco aspiratæ *ch*, aut est mere epentheticum, aut

aut infervit reduplicando *r*, ut sit *Prarrin*. Video tamen monosyllabum *Pra* posse etiam accipi pro fera, & homine sylvestri; id enim est Hebraicum פֶּרָא, quod Tangutice pronunciatum sonat: *Phra*, aut *Pra*. Hæc ego scripseram, quum ecce portentonsæ Matris Tibetanorum descriptionem aliquanto uberiores accipio. Variis eam formis aut faxo sculptam, aut tabulis depictam artifices repræsentant.

Simulacra, & imagines, quæ frequentiores visuntur, ajunt, effigiem exhibere monstrorum Seylanensium. Hinc vero etiam apparet ex Religione *Butta*, quem in Insula Seylanatum plerique arbitrantur, tam incredibilem dementiæ prodigia in Tibetum fluxisse. Interea ubinam locorum in Seylan similia monstra extiterint, nemo hæctenus scire potuit. Itaque suam illi *Prafrinno* sic effingunt. Corpus muliebri barbatum, horridum, atræ cutis, rubidique coloris, pressis naribus, ut in Simiis cernimus, lividis oculis, aprino dente, rabido, & ad vorandum exerto, flavo turbatoque crine, capite mitræ loco calvarias quinque gestante, ferinis unguibus, gestu ad libidinem composito, toto licet vultu necem, ac fatum spiret.

Simulacra, & pictæ effigies *Prafrinno*, & *Prafrinno*.

Nonnulli Tigridis pelle indutam depingunt, qua re vehementer dubito, ne indicare velint *Evam* tunica עֵרַ pellicis, hoc est pellicea a Deo contactam Gen. III. 21, & ita *Evam Nebrod* cum *Sacla* Manichæorum conjunctam intelligant. Sunt enim qui *Nembrod*, aut *Nebrod* dictum velint, vel a נִמְרָא *Nimrà*, quod Chaldæis est *Tigris*, vel a *Nebride*, quod est *pellis hinnuli*, eoque nomine Bacchum etiam appellant *Neβεφδία*, *Neβεβπενρον* *Nebrodem*, *Nebridis peplo amictum* Anthol. I. I. c. 38. Epigr. 1. Eadem est monstrosa effigies viri *Prafrinno*. Hæc vero efficiunt, ut ego existimem nomen

Cur Tigridis pelle induta fingatur *Prafrinno*.

Prafrinno exponi etiam posse כַּרְחָא *barcha*, & *parcha*:

Quam multiplex esse possit nomen *Prafrinno* significatio.

cha: hircum, & capram Simam; nam & Capræ Sima dicuntur apud Virgilium Ecl. x.

Dum tenera attondent SIMÆ virgulta CAPELLÆ.

Αἰγίποδας deinde ἄνδρες Homines capripedes in editis montibus habitare, Calvis narrantibus, scripsit Herod; etsi fidem iis deneget suam. البراق Burachon in Corano est Bruti monstrum mediæ molis ac formæ inter mulum, & asinum, quo Pseudopropheta Muhamed e Templo Hierosolymitano fingitur in Cœlum evectus פרח Hebr. ferociam: פרכא quasi Parcha odium, oppositionem, & inimicitiam denotat: فـرك Arab. horrendum quoque sonat, aliaque id genus multa, quibus fit, ut si *Monstrum Simum* omnis horroris, ferociæ, & turpitudinis plenum intelligas, statim habeas quid སྤ་ Tibetanum significet. Illud cavernam interpretaberis, si omisso ཏ radicali, unam vocis pronunciationem spectes. Sic enim nomen deduces a פרעא Syriaco perhà, vel Hebr. פרה perà: *cuniculo terræ* apud Bochartum. Srin vero non incongrue dixerim vocem esse ductam a שערים, *Pilosi* S. Hieronymo hirci, demones, satyri; unde שעיר, & שׂעיר pilosus, demon sylvestris, Satyrus in Scripturis Sanctis commemoratur.

Fabula de Prafranno Simia occasionē accipere potuit a Simis Phalacris.

Simi Phalacri, aut Tiberani ipsi, aut Tiberanis simillimi.

XXIII. Accedit quod & ipsa nativa lineamenta vultus Tibetanorum ansam fabulæ præbere potuerunt. Phalacri hoc est *Calvi*, de quibus scribit Herodotus in Melpomene, aut Scythæ Tibetani sunt, aut quam simillimi Tibetanis: οἰκέσσι, inquit pag. 228., ὑπώρεαν εἰρέων ὑψηλῶν ἄνθρωποι λεγόμενοι εἰς πάντες φαλαγροί, ἐκ γένους γινόμενοι, καὶ ἄρσενες ἢ θήλειαι ὁμοίως. Ἐ σίμοι καὶ γένεα ἔχοντες μεγάλα φωνίω δὲ ἰστίω ἔντες. *Incolunt ad excelsum montium radices HOMINES, qui ab ipso natali dicuntur esse OMNES CALVI, mares pariter, & fœmina, SIMIS* quo-

quoque naribus, & ingenti mento propriam quandam vocem edentes. Nec Phalacri unius tantum Regionis Populi erant; omnes enim montes glabri, inquit Stephanus, dicebantur Phalacri. Interim montes suos Tibetani glabros a Typhone factos fabulantur. Quid? Si hujusmodi fabulas utpote sui ipsorum ingenio quam maxime accomodatas fovere, & cumulare studuerunt Manichæi? Si certe *Semum* & *Seth*, quæ duo erant ex Plutarcho Typhonis nomina, venerabantur, eorumque libros, spurios alioquin, & mendaciis refertos, tanquam Propheticos, & summa auctoritate dotatos complectebantur. Omophoro sub terræ pondere vacillanti Terremotuum causam tribuebant; sed Omophorus erat eorum sententia *Saclas*. Τὸν γὰρ Ἰὼν ΣΑΚΛΑ ΤΙΝΟΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣ Ἰπὶ τοῦ ὤμου: *SACLA* cujusdam humeris terram ferri: legimus in Timotheo Presbytero de Recept. Hæret. apud Cotelerium Tom.III. Mon. Eccl.Gr. Terremotus ingentes, auctore *Sciaca Tubà*, sive *Sacla Typhà* crebro excitatos ex illius vita intelligimus. *Timphan* denique Tunckinensium Legislator ab Alexandro Rodio, & a Lacrosio descriptus idem esse deprehenditur ac *Typha* Tibetanus; tanta est inter utrumque & nominis & rerum similitudo: Sed de nomine *Sciacha Tubà* nimis multa a me dicta esse video.

XXIII. Modo ad propositum revertamur. Millies jam antea horribile monstrum in corpora e corporibus transmigrarat, donec in ea, quæ penultima erat, transmigratio *Cianciub* nomen acquisiverat. Idem & mas & fœmina, & Genitor Genitoris, & Mater Matris fuerat; tantam scilicet Deorum multitudinem ex uno stipite ductam peperit apud gentes infamis ista, & fabulosissima *transmigrationum* opinio. Ad earum orbem absolvendum, ultima deerat, quam tandem *Labarum Concilio* approbante, in quinta aspectabilis hujus Mundi ætate, subire decrevit.

Fabula *Semi*, sive *Typhonis* Tibetani Manichæorum ingenio accomodatissima.

Omophorus, & *Sacla* Manichæorum Terremotuum auctor idem esse videtur ac *Sciaca Tubà*.

Xaca Tubà Ortus, & gesta narrantur.

Transmigrationum opinio, quæ monstra pariat.

Parentes *Xaca* .

In Vatis Ma-
tris *Xaca* simulã-
tur Angeli Missi
ad Saram Matrẽ
Hac Typum SS.
Deiparæ Mariæ .

Uterus Matris
Xaca purus , mû-
dus , atque pellu-
cidus .

Xaca ex latere
Virginis Matris
nascitur .

Symbolum ele-
phantis in som-
nis a Matre visi
quid significet ?

vit. Itaque vita functus in *Cadem*, sede *Laharum* jucun-
dissima, mox qui erat *Cianciub*, ut & ipse ad sanctitatis cul-
men perveniret, & depravatos viventium omnium mores
emendaret, renatus est, sive ut acuratus loquar, convo-
lavit in uterum *Lhamoghiuprul*, Nymphæ omnium pul-
cherrimæ, atque sanctissimæ recens nuptæ Regi viro
Sezan. De ea prædixerant Vates, & qui imponendorum
nominum auctores erant, fore, ut pareret filium venustissi-
mum, omnique sanctitate donatum: ipsamque propterea
*admiranda pulchritudinis, atque virtutis Deam Lhamo-
ghiuprul* appellarunt. Qua in re visi sunt Tibetani impia
licet fictione Angelos adumbrasse, qui uxori Patriarchæ
Abrahæ Saræ nomen imposuerunt, eique nasciturum filium
nunciarunt. Neque id solum, sed antequam, ajunt, in no-
væ matris sinum reciperetur *Cianciub*, Laharum Princeps
Chiacin tantam illius utero splendoris copiam infudit, ut
ab omni fæce, & coinquinatione purum reddiderit. Totus
ita nitidus, & pellucidus factus uterus infantulum, quem
clausum gerebat, admirabili tum corporis, tum animi ful-
gore micantem intuentium oculis ostendebat, quandiu a
latere dextero nullo relicto hiatus vestigio Genitrix intacta
eum in lucem effudit.

XXV. Accidit ita, ut in somnio demonstratum fuerat
Matri, quum ex eo latere se peperisse vidit ingentis ma-
gnitudinis Elephantem ab universis Nationibus adoratum,
& mox supra Cœlos evectum. Magicum Elephantis my-
sterium discas ex Plinio, qui hujus animantis ceu propriam
facit *religionem Siderum, Solisque ac Lunæ venerationem*.
Adde & illud Salmasii verbis descriptum: *Elephanti nec
amplius. quam semel gignunt, nec plures, quam singulos;*
ut inde magis intelligas unicum fuisse Sezani filium. Nec
nos fugiat *discordia*, quæ inter Indicum Elephantem, &
Draconem, *perpetua* est; quippe quæ certamen, & bellum
osten-

ta alphabeta inter se diversa proferenti, & ea sibi notissima esse ostendit, & novas ipse literarum formas Præceptori obstupescenti revelavit; simili fere ratione, qua JESUS quinquennis in stuporem adduxit Zacchæum, cui a S. Josepho traditus fuerat in primis Hebraicæ linguæ rudimentis imbuendus, uti narratur tum in apocrypho, eoque fabulosissimo libro *De Pueritia, & Miraculis Domini, & Salvatoris Nostri Jesu Christi* apud Cotelerium in not. ad lib. VI. Constit. S. Clem. pag. 345. tum in falsa scriptura a S. Irenæo adducta l. I. c. 17. Geminam ducit uxorem.

Uxores *Xaca*.

Xaca solitudinē petit, operam contemplationi daturus.

ᲠᲚᲛᲚᲚᲛᲚᲚᲛ *Trazinmo*, & ᲚᲚᲛᲚᲚᲛ & *Sazoma*. Patre

invito crine tonsus religiosam induit vestem: desertum petit: contemplationi inhæret: discipulos instituit: victisque Dæmonibus, ᲚᲚᲛ *Thu* lingua Tibetana nuncupatis, in apertum prodit, prædicat, errantes in viam salutis ducit, legem condit: innumeras gentes ad sui sequelam trahit: integras Nationes convertit: Perlustratis in orbem Populis, atque Provinciis religionis suæ mysteria aperit, persuadet, insinuat. Miracula, Bone Deus! ecquæ miracula patrat? Portenta scilicet, atque præstigias, partim ex apocryphis scripturis a præscis Hæreticis ad Christianos homines seducendos excogitatis deprompta, partim ex integro conficta, eaque tum ad metempsychosin, tum ad ceteras Tibetanarum superstitionum turpitudines stabiliendas accommodata. E vita demum insignis Nebulo migrat octuagenario major tremente terra, & horrificis tenebris tota circumfusa natura. Moriens nihil scripto traditum successoribus suis reliquit: sed quæ ille gesserat, atque docuerat tertentum, & octo Voluminibus comprehensa discipuli exararunt.

Portenta prædicationis quæ?

Terremotus, ac tenebræ in morte *Xaca*.

Nihil scripsit.

Gesta *Xaca* veterum, novarumque fabularum complexus.

XXVI. Ecce, quem habes, centonem putidissimum ex antiquis, novisque fabulis egregie compactum. Scitum est

Græ

Græcos, qui sedes ad Pontum tenebant, Scytharum gentem ab Herculis filio propagatam dixisse. Quum enim forte fortuna latentem in Antro terræ, quæ Hylæa dicitur, deprehendisset Virginem quandam Ἐχιδνὰν διφυεῖα ancipitis naturæ humanæ, ac serpentinæ, ex ea quemadmodum narrat Herodotus in *Melpomene*, genuit tres Filios, *Agathyrsum*, *Gelonum*, *Scytham*. Echidnam Hesiodus quoque in *Theogonia* describit, eamque a Typhone in Arimis fecundatam canit:

Scytharum Mater Græcis laboribus Echidna: Patet Hercules.

Typhon in Arimis Echidna mixtus.

Ἡμῶν μὲν νύμφη

Ἡμῶν δ' αὖτε πέλωρον ὄφιν, δεινόντε μέγαντε

Γοίκιλον, ὠμησιλὼ, ζαδέης ὑπὸ κλύδεσι γαίης

.

Ἡ δ' ἔρυτ' εἰν ἈΡΙΜΟΙΣΙΝ ὑπὸ χθόνα λυγρὴ Ἐχιδνα

Ἀθάνατος νύμφη καὶ ἀγήραθ' ἡμᾶτα πάντα.

Τῇ δὲ ΤΥΦΑΟΝΑ φασὶ μὴ μὲναι ἐν Φιλότῃ.

Ἡ δ' ὑποκουσαμένη τέκεθ' κραιπερόφρονα τέκνα.

Dimidio nympham

Dimidio item ingentem serpentem horrendumque, magnumque

Varium, Crudivorum, divina sub cavernis terra

.

Hæc autem coercebatur in ARIMIS sub terra tetra

ECHIDNA

Immortalis Nympha, εἰς Senii expers diebus omnibus

Huic ΤΥΦΑΟΝΕΜ ajunt mixtum esse amore.

Illa vero gravida facta peperit fortes filios

Potuitne Herodoti, Hesiodique *Echidna* materiam præbere Tibetanis, ut monstrum sibi procuderent feræ Matris *Prafrinno*? Interim a Gelono Herculis filio, ut est apud Stephanum, nomen accepit Γελωνοὶ *Gelonè* urbs Scythiæ sita in Budinis. At Γέλων, inquit Suidas, ὄνομα κύριον. Γέλων

λων δὲ τὸ γέλωτα. *Gelon nomen proprium; Gelon autem risum designat. Illudque Sara imposuit Filio suo Isaac, quia risum, ait, fecit mihi Deus: quicumque audierit, corridebit mihi Gen. XXI. 6., & Josephus Ebræus l. I. Antiq. c. XII. Abraham Ἰσακὸν ὠνόμασε τὸ γέλωτα σημαίνει: Isaacum nominavit: Hoc risus significatur. Quare Melon apud Eusebium l. IX. Præparat. Evang. c. 19. υἱὸν αὐτῶν Ἰσραὴλ ἕνα, ὃν Ἑλλῶσι Γέλῶτα ὠνομαδῆναι: Filium ei natum esse unum, quem Grace RISUM nominant.*

XXVII. Idem vero Γέλως *Gelos* est, qui & *Agathyrfus*, & *Scytha* nominatur. Dii enim fabulares, ii præsertim, qui unico partu editi confinguntur, πολυώμοι plerunque sunt, & voce tenus multi, quemadmodum *Huetius* inter ceteros copiose demonstrat. Crediderim ego tamen *Agathyrsum*, & *Scytham* duos fecisse *Ethnicos* ex uno *Ismaele* Fratre *Gelotis* *Isaaci*. Ἀγάθυρος *Agathyrfus* idem mihi est, ac Ἀκάθυρος *Acathyrfus*, uti Ἀγαθὸν *Agathòn* *Hesychio* Ἀκαθὸν *Acathòn*; sunt enim γ & κ inter se affines. Ἀκα ab ipsomet *Hesychio* exponitur ὃ ἐξ ἑ ἀκρον τῆς φάλαγγος, ἢ μάχη: *acies*, ἔξ extremum *phalangis*, seu *pugna*. Θύρος, ῥάβδος, βακτηρία *Bacchicæ*: *Thyrfus*, *Virga*, ἔξ *baculus Bacchicus*. Sed ῥάβδος sæpe pro sceptro accipitur. Nil igitur aliud, *Agathyrfus* erit quam *aciei Dux*, *exercitus Imperator*, *bellorum Dominus*, aut *sceptrum & baculus pugnae*. De *Ismaele* enim ait ad *Agar* *Angelus* Gen. XVI. v. 12. *Hic erit ferox homo, manus ejus contra omnes, ἔξ manus omnium contra eum, ἔξ e Regione universorum Fratrum suorum figet tabernacula*. Quia vero post *Ismaelem* natus est *Isaac* Γέλως, *Gentiles* quoque *Gelonem* secundo genitum *Herculis* filium dixere. Rursus cap. XXI fit quidem mentio filii *Agaris*, sed illius nomen reticetur. Quum autem v. 20. de hoc ipso *Agaris* filio legatur: crevit, ἔξ moratus est in solitudine, factusque est

Agathyrsum, & *Scytham* duos ex uno *Ismaele* *Abraham*, & *Agaris* Filio fecerunt *Ethnici*.

Agathyrfus, & *Scytha* unde sic dicti.

juve-

juvenis sagittarius, tertium Herculis filium Fabulatores Ethnici effinxerunt, eumque *Scytham* appellarunt ab Hebraica voce קשת *Chasath Sagittario*. קשת *Chasath* enim est *arcus*, & *balista*, unde *arcuarium* alii, alii *arci-tenentem*, LXX. Ἰξότιω *sagittarium* interpretantur. Ex קשת per metathesin factum est שקת *Scehth*, & *Scith*, aut *Scytha*. Ac ne multis utar exemplis unum profero ex Bocharto lib. I. Geog. S. cap. XII. p. 452. *Sciathus*, inquit, per metathesim deductum ex קשיחה *Ksathha* quasi dixeris

duram, & asperam insulam facto nomine ex argumento. Vox, ut vides, eadem est, idem & argumentum. Sic enim fertur Hercules allocutus Echidnam. Ἰον μὲν ἀν' ὄρε' αὐτῶν ποδὲ δ' Ἰ ΤΟΞΟΝ ὡς ἐ Νάτενό ἄρον . . . ἴατο μὲν τῆς δὲ τ' χλωπης οὐκὴ ποε' ποιεῦ. *Quem animadverteris eorum hunc ARCUM ita tendentem . . . eum tu hujus Regionis incolam effice*. Hæc Herod. pag. 228. Ex arcu itaque קשת Ἰξω

nomen *Scytha* derivatur, iis consentientibus, qui a *Scutten* Germanico, ab *jaculando* scilicet, deductum existimant. Quod tamen nostra cum primis interest illud est insigne Gentilium Scriptorum commentum, quo *Isaacum* ab Hercule genitum tradiderunt, uti jam a Plutarcho audivimus. Isaac igitur Scytharum antiquissimis cognitus erat in *Gelone* filio Herculis adumbrantis Abrahamum.

XXVIII. Eum ipsum *Iehid* appellari ab Ægyptiis Duce Sefostri in Scythiam usque ductis rescire facillime poterunt. Hujus nominis Dynastæ, qui ex Ægypto in Asiaticas Regiones armatum militem duxerint, duo commemorantur: alter, qui in II. Thinitarum Dynastia quatuordecim, fere seculis ante Christum regnavit octavus: alter, qui in XII. Diospolitarum tertius numeratur. Is est, qui *Sesenchosis*, *Pfusennes*, *Susennes*, *Sefostris*, Ἰταθ γδ ὁ Σέσακος *Susacus*

Scytha ex arcu, & sagitta nomen accepit.

Iehid Scythis cognitus ex *Isaac* Gelono.

Saturni Filium *Iehid*, aliorumque taliorum Numinum cultum, quo præsertim a vo ab Ægyptiis scire poterint Scythæ.

De Sefostris, five
Sefaci Ægypti
Regis expeditione
in Scythiam,
agitur.

facus apud Josephum VIII. Antiq. p. 368. edit. Hudson.; Σφ-
οδνμ⊕ *Sufacimos* in Var. lect. ex Cod. Vat., adeoque *Si-
facus*, & *Sefacus* a Latinis Scriptoribus frequentissime nun-
cupatus, debellato Roboamo, captis Jerofolymis, Templo-
que spoliato, ultro per Assyrios, ac Persas ad Indiam, & Scy-
thiam occupandam deinde irrupit. Fuerint, per me licet,
Colchi Scythæ Ægyptiorum coloni, vel ante Argonauta-
rum tempora, quod visum est Bocharto toto cap. 31. lib. IV.
Phaleg.; præsertim quum eò ab Sefostri primo ante bel-
lum Trojanum deduci forte potuerint. Fuerint, dum ita
placeat, & Scythæ ceteri in sacris Ægyptiorum instructi
ab exercitu Ramsis, qui jam annos ante Sefostrim nostrum
circiter centum Libya, Æthiopia, Medis, Persis, Bactris,
ac Scythis potitus dicitur: vix tamen est, cur dubitem,
multo majora non accepisse Scythas ab hoc Sefostri secun-
do de *genicis* Mercurii, deque toto Deorum cultu quem-
admodum ab Ægyptiis frequentabatur. Nam & tabulas
peragrati terrarum orbis admirabili arte compositas, Sefo-
stris, quod refert Eustathius apud Bochartum, ἐκ Ἑγυπτίους
μόνον ἀλλὰ ἔκ Σκύθαις εἰς Θάυμα μεταδέναι ἠξίωσεν, non so-
lum Ægyptiis, sed etiam Scythis impertiri dignatus est.

Scythicorum
Deorum nomina
Ægyptiaca.

XXVIII. Certe equidem antiquissima nomina, quibus
Scythæ Regii deos suos salutabant, Ægyptiacam origi-
nem, unde manarunt, aperte demonstrant. Οὐνομάζον-
ται δὲ Σκωθισί, ait Herod. lib. IV. pag. 243., ἼΣΤΗ μὲν,
ΤΑΒΙΤΙ. ΖΕΥΣ δὲ ὀρθώτατα καὶ γνώμῳ γε πῶ ἐμῶ καλεό-
μενος, ΠΑΡΑΙΟΣ· Γῆ δὲ, ἌΡΙΑ. ἈΠΟΛΛΩΝ δὲ Οἴτοσυρος.
Οὐρανή δὲ Ἀφροδίτη, Ἀρτιμπάσα. Ποσειδεὼν δὲ, Θάμι-
μασαδῆς. *Vocantur Scythica lingua* VESIA, TABITI. JU-
PITER *mea sententia rectissime*, PAPÆUS. TELLUS, APRIA.
APOLLO, OETOSYRUS. COELESTIS VENUS, ARTIMPASA. NE-
PTUNUS, THAMIMASADES. De singulis dicere nil nostra re-
fert. Sed *Osiris*, & *Isis* duo sunt Ægyptiorum Numina, quæ
hoc

hoc in loco inobservata prætermitti non debent. Jam Iſidem in *Artimpasa* statim elucet. Est enim *Artimpasa Magna Isis* Perso-chaldaice nuncupata. *Art*, *Arti Magnum* apud Persas significant. Ἄρτας *Artas* namque Helychio est μέγας, ἢ λαμπρὸς *magnus*, & *illustris*. Ἀρταῖοι *Artai* propterea οἱ Ἥρωες τῶν Πέρσων *Heroes dicuntur a Persis*. Hoc idem *Artias*, & *Artin* designant, uti Bonjurius ostendit dif. II. de An. Dil. Univ. num. 81. Πάσα vero præposito articulo πᾶσι Ægyptiaco, est πᾶσι *Pisi* seu *Pisis*. Nam quæ Ægyptiis *Isi*, aut *Isis*, Chaldæis est **NON**, Syris

Octosyrus, & Artimpasa Scytharum, Osiris, & Isis Ægyptiorum.

כּוּל *esô*, & אֲשִׁי *asi*: unde **יִדְן** *asu*, aut **יִדְן** *isu* in Paraphr. Chald. ad Gen. III. 6. vertitur *salutifera*, imo & *salus* dicitur a Rabbinis. Quo spectat Josephi testimonium: οἱ Αἰγύπτιοι καλεῖσιν Ἰσοῦς τῶν σωθέντων, *Salvatos vocant Ægyptii Ises*. At οἰόουρος vox mihi videtur composita ex duplici Ægyptiaca **ϣουιτ**, & Ὀουρος, quarum altera *unum*, altera vero apertissime *Osirim* significat. Sed **ϣουιτ** *hoiit*, & facta permutatione diphtongi *ou* in *y*, quæ frequentissime accidit, *hyit*, quemadmodum Hebraicum **יְחָד** *Echad primum* quoque denotat. Atque ob hanc plane causam Πρωτότοκος *Primogenitus* Christus Mariæ Virginis Filius, Matth. I. v. ult. pro *unigenito* usurpatur. Epist. 39. tom. I.

Oit in Οἰόουρος exponitur Ægyptiace hoit *unus*, seu *primus*.

Thef. Epistolici La-Croziani vocem Sinicam *ye* in *Confucio* per ipsummet La-Crozium descriptam, expendit Sigefr.

Bayerus, & *ye* ex *Lexico Diasi* observat significare *unum*. Equidem in arte linguæ Mandarinæ Francisci Varj Dominicanani mihi semper occurrit *ie* pro *uno*, *je* pro *toto* in singulari numero: *ie goei unigenitus*: quod utrum conjunctionem aliquam habeat cum **ὑἷα** *ua*, aut **ὑἷα** *unum*,

& **ἰοῦ** *ioü*, **ἰοῦ** *ioü*, seu **ἰοῦ** *ioü* Ægyptiaca voce *generationem*

ie, aut *ye-goei*, *unigenitus* lingua Sinenli, num. quid simile habeat cum *oie*, aut *ye-gioy* Ægyptiacis vocibus dubitatur.

signi-

significante, divinare nequeo, quum Sinensia vocabula in alienam linguam translata non omnes radicales literas retineant, nec ullus hæcenus præstiterit, quod Cl. Guignesijs Orbi Litterario mensibus superioribus ex Gallia sponndit. Age nihilominus, verte ex more plane vulgatissimo *o* in *e*, & ecce **Χωορ** *Goöi* tibi dabit idem fere Sinicum nomen

*Osiris opinione
Sesostris omnium
Deorum primus.*

Goöi. Si autem *Οιτόσυρος* Scytharum *unus*, aut *primus Osiris* exponatur, proclive erit intelligere, cur ceteris Ægyptiorum diis posthabitis Sesostris *Osirim* solum sibi præponendum censuerit. Tantam etenim gloriam, tot per Asiam, & Europam devictis gentibus, apud Ægyptios consecutus est, ut teste Manethone tom. II. in Dynast. XII. Regum VIII.

*Osiris Saturni,
& Rheæ filius.*

Diospolitarum, sciamus *μῦθ' Ὀσίριον πρῶτον νομιθεῖναι*, *primum post Osirim fuisse habitum*. Osirim quum dico eum appello, qui *Saturni & Rheæ* filius fuisse traditur ab Ægyptiacis Sacerdotibus apud Diodorum Siculum: cujus verba recito ex. lib. I. p. 9. *μῦθ' δὲ ταῦτα τὸ ΚΡΟΝΟΝ ἀρξάναι, καὶ γήματα τὸ ἀδελφῶν ΠΕΑΝ γυῖσαι καὶ μὲν πνὰς τῶν μυθολόγων ὈΣΙΡΙΝ, ἔ ΙΣΙΝ. Postea imperasse SATURNUM, & ducta in conjugium sorore RHEA genuisse juxta mythologos quosdam OSIRIM, atque ISIM. Accedit Plutarchus de II. & Osir. scribens, quod ἔτι τῶν Θεῶν ἐν γαστρὶ τῷ ΠΕΑΣ ὄντων ἔξ ΙΣΙΔΟΣ, καὶ ΟΣΙΡΙΔΟΣ γυομένη γυεσις ΑΠΟΛΛΟΝΟΣ ἀνίτηται. Ex ISIDE, & OSIRIDE diis adhuc in utero RHEÆ versantibus facta est APOLLINIS generatio. Hinc Manetho post Saturnum imperium tenuisse scribit Osirim. Is ergo non aliter atque *Ieud*, sive *Iehid* Saturno & ipse natus, *οσιτ**

Oitofiris Scytharum idem esse videtur ac unus ille Filius, adeoque Iehid Saturni.

oöit, & per aphæresin *οσιτ* *yit*, vel *yid* Scythis fuisse videtur. Sic autem, ut ego censeo, est appellatus *Oitofiris*, quasi *unus ille Filius*: nam *Filius* Ægyptiis dicitur *ωηρι*, cui si addatur articulus *οι*, quod præ ceteris Salmasius docuerat de An. Clim., habebitur *οιωηρι*, & Græce *ὄσιρις*, quod est *κῆρος*, a *Latinis* dictus *Liber*. Salmasio subscribunt Eru-
dito-

ditorum complures. Huetius non alia de causa eam nominis originem improbat, nisi quia Ægyptiaca vox, quæ *Filiolum* sonat, est σήρι, non σρι, adeoque fatius duxit a *Nigrore* Osirin interpretari. At vir doctissimus visus est hoc in loco disimulasse Ægyptiacæ linguæ ingenium, quæ plerunque mutat η in ι, & ε præsertim in statu regiminis, ut observat Bonjurius. Quod si nominis ratio alibi citius quam in Ægypto quærenda mihi sit, in promptu erit Hebraicum **אֲוִרִים** *oferim*, quod est, eodem observante Bonjurio in *Diff. de Nomine Patr. Josephi thesaurizans*, plurali numero pro singulari posito, uti fit in **אֲדֹנִים** *Adonim*, pro *Adonis* usurpato.

Osiridis nomen. Salmasii, & Huetii sententia, unde?

XXX. Vereor tamen, ne Hebraica ista interpretatio, minus quam Ægyptiaca **σρη** arridere Huetio possit. Mihi quidem prior illa legitima satis, & probata apparet. Verum nequid dedita opera prætermisisse videar, dubitavi aliquando an οἶτⓄ esset ἡ τύχη; quum *fortunam* vocem hanc οἶπς exponi ab Eustathio cognoverim. Dubium eximit ab animo tum Herodoti auctoritas, qui non Græcis, sed Scythicis vocabulis ad Ægyptiacam, ut jam ostendimus, originem revocandis, οἶτῶστρον deosque ceteros appellari scribit; tum lex ipsa compositionis, cui non satis pareat vox οἶτⓄ pro τύχη accepta, si cum ὄστρος sequenti jungatur: tum denique rerum, & temporis occasio, qua hujusmodi epitheton *Osiridi* tributum coniecimus. Neque hæc tantum, sed & alia plura superstitionis, magiæ, ac impietatis monstra; præsertim vero doctrinam de transmigratione animarum ab Ægyptiis discere potuerunt Scythæ. Est enim Alexandrini Clementis sententia VI Strom. pag. 633. **Ὁ δὲ ἀείσας τῶν φιλοσοφῶν . . . ἀπὸ τῆς ἰατρῆς . . . μάλιστα δὲ Αἰγυπτίων πᾶσι πᾶσι ἄλλα, ἢ τὸ πρὸς τὴν μετεμίσθησιν τῆς ψυχῆς δόγμα: PHILOSOPHORUM præstantissimos (Pythagoram in primis intellige) EX ÆGYPTIIS**

Cur in *Oitofyros* vox οἶτ a Græca οἶτος non repetatur.

Quam multa errorum portentia Scythæ accipere potuerint ab Ægyptiis.

Ægyptii omnium primi *metempsychosin* excogitarunt.

cum alia, tum DOGMA DE MIGRATIONE ANIMÆ *in corpora decerpisse*. Id quod antea tradiderat Herodotus cap. CXXIII. in *Euterpe* scribens Ægyptios fuisse, qui *ὡσεὶ* primi transmigrationem animæ docuerunt, *ἢ ὡσεὶ λήθον* δὲ αὐτῆ γένεσός ἐν τετραχίλιοις ἔτεσι, *circuitum* verò (transmigrationum) *ab ea fieri intra annorum tria millia*. Ab his disjungenda non sunt, quæ de *Ὀσίριδ* *Ἐθιοπασμοῖς*, *ἢ ταῖς ἀναβιώσεσι* *Ἐθιοπασμοῖς*, *Osiride* toties *discerpto*, *ἔθ' ἑδινύνο* ac *renato*, in libro sæpe laudato de *Iside*, & *Osiride* a *Plutarcho* commemorantur; sunt enim, ut novimus, *Xaca* gestis similia.

Osiridis toties in *Ægypto* renati *Xaca* *Tibetanorum* omnino simili.

Xaca ætas confluit in coldem annos cum expeditione *Sesostri* in *Indos*, & *Scythas*.

Sesostri expeditionem institueret potuit ante Christum 560.

Ex calculo *Tibetanorum* *Xaca* apparuit in *Indiis* ante Christum circiter 559.

XXXI. Quid denique illud est, quod *Xaca* tempora, cum *Sesaci*, sive *Sesostri* expeditione ejusque ætate tam mire conveniunt? *Sesostri* an. v. *Roboam* Regis *Juda* ante Christum DCCCCLXXVI. cepit *Jerosolyman*: Regni sui XXI. Novem annorum spatio, si fides est adhibenda *Manethoni*, & *Africano* apud *Georgium Syncellum*, *Europam* & *Asiam* subjugavit: Regnum verò tenuit in *Dynastia Diospolitana* *Ἐπιμη* an. XLVIII., aut XLVI., ut alii numerant. Sed si expeditionem in *Indos*, & *Scythas* annis Regni postremis tribuas, eam in annos referes ante Christum DCCCCLX. plus minus. Atqui *Doctores Tibetani* *Xaca* apparitionem in *Indiis* statuunt circa annum ante Christum DCCCCLIX., uti inter ceteros *Lama Cœnobii Sergè* nuncupati, inita supputatione, ostendit *P. Horatio Pinnabilensi*. *Xaca* igitur ex *Chronotaxi Tibetanorum* tam prope attigit exordia *Sesostrianæ* expeditionis, ut suspicandi locum præbeat, an cum *Sesostri* ipso ex *Ægypto* in *Indias* commearit. Id si neges eo præsertim argumento ductus, quod, ut ait *La-Crozius* lib VI. *Chr. Ind.* pag. 501., ob incertam, involutamque *Orientalium Chronologiam* arduum sit certam legislatoris hujus epocham figere, vix tamen erit, cur saltem *Sesostri* *Synchronum Xacam* desitearis.

Cete-

Ceterum cum Tibetana Chronologia convenit ætas *Timphan* Tunkinensium Magistri, & Indorum Regis, qui cum *Xaca Typha* Tibetanorum idem plane esse percipitur. *Timphan* auctore Alexandro de Rhodes apud eundem La-Crozium pag. 502. floruit anno *termillesimo* ab Orbe condito, at hic annus juxta supputationem Hebraicam accedit ad annum ante Christum nongentesimum circiter & quinquagesimum: ad illud nempe temporis, quo *Xacam* vixisse Tibetani memorant.

Timphan Tunkinensium eodem tempore vixit, quo *Xaca Typha* Tibetanorum.

XXXII. Pater Charlevoix in H. Japonica tom. I. cap. XII. pag. 211. Kaempferium inducit duplicem *Xaca* Epocham proferentem, Siamensium unam, Japonensium alteram. Siamenses, inquit, *Sancharad*, seu Epocham Ecclesiasticam supputant ab anno emortuali *Xaca*. Inde usque ad diem calculi Kaempferiani numerabantur anni MMCCXXXIII. aut XXXIV. desinentes in An. Ær. Chr. MDCXC., adeoque ante Ær. Chr. anni fluxissent a morte *Xaca* DXLIV. Sicque Kaempferus *Xaca* apparitionem in Indiis conjungit cum anno, quo Cambyfes invasit Ægyptum. Tunc enim irrifa Ægyptiorum Religione, & in exilium pulsus Sacerdotibus, eorum aliquem putat una cum Sodalibus refugii locum sibi quæsisisse in Indiis, indeque per Orientem Ægyptiaca Religione propagata *Budda*, sive *Xaca* nomen obtinuisse. Non satis cum anno expugnatae per Cambysem Ægypti conciliatur annus Epochæ Siamensis. Nam Cambyfes Cyri filius Persarum Rex institutus est An. P. Jul. 4185. ante Chr. DXXIX., & anno Regni VI. Per Jul. 4190. ante Chr. DXXIV. invasit Ægyptum. At annus emortualis *Xaca* juxta Kaempferianam supputationem incidisset in An. ante Chr. DXLIV., atque ita multo ante Cambyfis Imperium, & Ægyptiacorum Sacerdotum exilium *Xaca* inter homines apud Indos egisset. Errandi occasio inde fortasse extitit, quod Siamenses cum anno a recepta *Xaca* Re-

Siamenses ex Kaempfero consignant an. emortualem *Xaca* in an. ante Christum 544.

Adventum *Xaca* in Indias male Kaempferus conjungit cum an. expugnatae per Cambysem Ægypti.

Calculi Kaempferiani distonantia unde?

Japonenses mortem *Xaca* conijciunt in an. ante Christum 250.

Anni 79. vitæ ab Japonensibus *Xaca* tributi non coherent cum an. ipsius natali, ante Christum 1209. vel 1207.

Japonensium epochas inter se pugnantes parere potuit consilio Regum Ægypti.

In *Xaca* ætate statuenda non discrepant Japonenses à Tibetanis.

ligione annum mortis confuderint. Japonenses vero illius mortem consignant in An. ante Chr. DCCCCL. : quibuscum Tunkinensium epocha egregie consentit. Sed cum nobis venditant Kaempfero præcone, *Xacam* in lucem prædiisse Anno ante Æram nostram MCCIX., aut ex aliorum quorundam sententia MCCVII. vitamque illius spatio quam longissimo 259., vel 257. annorum includunt, incredibilia narrant, & secum præterea pugnant apertissime. Nam annos tantum novem & septuaginta *Xacam* vixisse affirmant, ubi Tibetani levi prorsus discrimine ad menses aliquot supra octuagesimum illius ætatem producant.

XXXIII. Hujus parachronismi causa, dum ego recte conijciam, non alia esse potuit, nisi confusio Regum Ægyptiorum, qui exercitus in Indias deduxerant. Apparet jam antiquiores Japonensium ortum *Xaca* ad Sesostris ætatem retulisse. Anno ante Chr. 1209., uti me docet supputatio Bonjurii in Mss. Dynast., erat Ægypti Rex *Sethosis* cognomento *Rameses*. *Sethosis* confusus est cum *Sesostris*; *Sesostris* enim, vel ipso Marshamo teste sæc. XVI. pag. 463., *idem est, qui Sethosis*. Et sic Iaponenses in eum annum Imperii *Sethosis* rejecerunt apparitionem *Xaca*, vitam vero intervallo an. 259. vel 257. protraxerunt ad annos Regni *Sesostris* postremos. Rursus quia *Sethosis* *Ramesis* etiam nomen ferebat, hunc ipsum cum *Ramese Vaphre* confuderunt; quod facillimum factu fuit, quum paucos ante annos regnasset *Rameses*, Persarum, Bactrorum, Scytharum, aliarumque nationum debellator acerrimus. Si autem ab anno ante Chr. MXXIX., quo regnabat *Rameses Vaphre* numerentur anni LXXIX., quot tandem Kaempfero narrante, Iaponii tribuunt *Xaca*, annum illius emortualem habebimus DCCCCL. ante Christum. Multo etiam facilius in epocha anni natalis *Xaca* figenda erratum est ob *ὁμωνυμία* Japonensium Imperatorum: Qua de re vi-

videri poterit idemmet Kaempferus tom. I. num. I. lib. II. cap. I. pag. 127. , & seq. Hanc ferme epocham apud Japonios agnoscunt eruditi viri Barnerius , & Mascharesius tom. V. *De Relig. Ritibus Japonensium* pag. 12. *Les Japonois le disent originaire du pais , où il est adoré sous le nom de BUDHU , & de SOMMONACODOM , & le font naître pendant le Regne d'un Empereur de la Chine , qui vivoit environ mille ans avant Jesus-Christ.* Ubi ex eorumdem etiam Japonensium sententia annum ætatis undevigesimum notant , quo *Xaca* dimissa uxore cum *unico Filio* in solitudinem secessit , seseque totum contemplationi dedit sub insignis cujusdam Eremitæ magisterio : qua in re Japonenses nonnihil discrepant a Tibetanis. Eodem omnino tempore , quo Salomon Rex in Palestina imperabat , *Foe* , *Fo* , aut *Xechia* Sinensium Deum , *Ram* nuncupatum , Indi vixisse tradunt . Ita laudati Scriptorum citato tom. V. *De Relig. Indorum Ritibus* pag. 119. Quæ omnia cum Tibetanorum Chronotaxi apertissime conciliantur ; eamque fulciunt sententiam , quæ *Xaca* adventum in Indias ad tempora refert Invasoris & Ægypti Regis Sesostris .

Discrepant nonnihil in rebus *Xaca* & gestis narratis .

XXXIII. Quantum porro veteres Indorum fabulæ , & eæ quidem ab Ægyptiis acceptæ , ad hoc insigne Monstrum fabricandum , aut certe farciendum contulerint , ut cetera missa faciam , unius Bacchi res gestæ abunde commonstrant .

Ægyptiorum fabulæ apud Indos propagatæ quid contulerint ad *Xaca* commenta , suadenda , & confarcinanda ,

Ὅσιρις δὲ ἔστι Διονύσιος κατ' Ἑλλάδα γλώσσαν : OSIRIS autem est Græca lingua DIONYSOS , inquit Herodotus in Euterpe cap. 144. : quum ante dixisset eosdem Deos ab Ægyptiis non iisdem ; neque similibus ritibus coli *ἠλλω* Ἰσιος τε , καὶ Ὀσιριος , τὸν δὲ Διονύσον *εἶ*) λέγουσι , præter ISIDEM , & OSIRIDEM , quem BACCHUM esse ajunt . Sic Clemens Alexandrinus Admonitione ad Gentes pag. 16. vitem *Dionysum* a Thebanis nuncupatam scribit , ΔΙΟΝΥΣΟΝ , καὶ Ἀμπελον , ὡς Θηβαῖοι προσήγορον . Solis mutatis no-

Osiris & Bacchus idem

mi-

minibus eadem esse sacra Osiridis & Bacchi: Isidis & Cereris Diodorus Siculus testis est in Append. ad op. cl. Alexandri p. 810. τὸ γὰρ ὈΣΙΡΙΔΟΣ τελετῶν, τῆ ΔΙΟΝΥΣΟΥ τὸ αὐτῆς (εἶ), τῶν δὲ τῆ ἸΣΙΔΟΣ τῆ τῆ ΔΗΜΗΤΡΟΣ ὁμοιοτάτῳ ὑπάρχειν, τὸ ὀνομάτων μόνων ὀνηλαγμῶν. Dionysium Græcum esse nomen Platonis auctoritas suadere videtur. Observat Manuel Moscopuli in Exegeσι τῶν ἔργων, ἔ ἡμεῶν Hesiodi Græcos *vinum* æque ac *vini datorem* Dionysium appellatione. Quod etiam in VII. Strom. pag. 730., Clemens Alexandrinus tradiderat *περοσηγρῶσιν Ἑλλῶες ΤΟΝ ΟΙΝΟΝ ΔΙΟΝΥΣΟΝ κατὰ τῶ ἀναφορῶν. Græci appellant VINUM BACCHUM secundum relationem aliquam. Hinc ait Manuel καὶ ΔΙΟΝΥΣΟΝ τὸ ΟΙΝΟΝ, καὶ τὸ δίδόντα τῶτον ΘΕΟΝ, ὃν ἔ λπὸ ἔ δίδοναι τὸ ΟΙΝΟΝ ὁ Γλάτων ὡρῶσαι, ἔ ΔΙΔΟΙΝΗΣΟΝ τῶτον ποιεῖ, ἔτα καὶ ΔΙΟΝΥΣΟΝ: DEUM hunc ex eo, quod est dare VINUM, Plato denominatum putat, eumque DIDOINISUM facit, deinde etiam DIONYSUM. Orpheus in hymnis :*

Dionysus Græca
originis nomen

Unde Διόνυσον
dictum putet Pla-
to, & Orpheus.

Πρῶτος δ' ἐς Φάος ἦλθε, ΔΙΟΝΥΣΟΣ δ' ἐπεκλήθη,
Οὐνεκα δινεῖται κατ' ἀπείρονα μακρὸν Ὀλυμπον.

*Primus vero in lucem venit, DIONYSUS vero dicitur,
Quia voluitur circa magnum longum Cælum.*

Plutarchus in Iside & Osiride aliunde sic dictum innuit: Ἄλλος δὲ λόγος ἔστιν Αἰγυπτίων, ὡς Ἄποπις Ἡλῖς ὢν ἀδελφὸς ἐπολέμει τῶ Διῖ. Τὸν δὲ ὈΣΙΡΙΝ ὁ ΖΕΥΣ συγκατήσαντα, ἔ συγκαταστρεψάμενον ἀπὸ τὸν πολέμου, παῖδα θεῶν ΔΙΟΝΥΣΟΝ περοσηγρῶσιν: *Alius autem sermo est Ægyptiorum, quod Apopis Solis Frater bellum movit adversus Jovem. OSIRIM autem JUPITER, cui in hoste debellando auxilium tulit, adoptans filii loco DIONYSUM, hoc est BACCHUM, nuncupavit. Hac Ægyptiorum fabula censuit Bonjurius in sæpe memoratis Ægyptiorum Dynastiis bellum*

Osirim commilitonem, Ægyptiis auctoribus, filium sibi fecit Jupiter.

indi-

indicari, quod adversus Diospolitas seculo vigente ante Christum XIV. movit Apophis Phœnix, auxiliares copias præbente *Sirio* Thebano Arnessi Miami Filio Diospolitaram Regi. Apparet interea putasse Græcos, quod Διόνυσος juxta Ægyptiorum sermonem dictus fuerit quasi Διοῦ-ωυ-υις, & per contractionem Διονυις, unde Græca terminatione Διονυισος, deinde Διόνυσος nomen sit factum *Jovis Filius*. Nam Dii a Jove geniti, ut observat Heinsius in Aristarcho Sacro, Δῖοι *Jovii* veteribus dicebantur; etsi Schrevelio Διόνυσος sit Bacchus, quia quum nasceretur femur Διοῦς ἐνυξεν.

Διόνυσος Græce
Jovis filius expo-
nitur.

XXXIV. Sed Indicum censet Frid. Sam. Schmidtius in eleganti Dissertatione Gallice edita *de Ægyptiaca Colonia in Indias deducta*. *Deun*, inquit pag. 24. & 25., vox est, qua apud Indos jam inde ab antiquis temporibus significatur, Dominus, Rex; eademque significatione usurpata tum in Malabarica, tum in Persica lingua hodieque servatur. *Nysa* pariter urbs est in Indiis cognominis *Ægyptia*, ubi Bacchus fertur in lucem editus: sic ex *Deun* & *Nysa* composita vox *Dionysus* exoritur. Plurimum ea me opinio delectat. Illud tamen superest, ut Schmidtius ostendat, ubinam in tanta Indicarum superstitionum farragine tam antiquum *Dionysi* nomen inveniatur expressum? Neque enim probabile fit, peregrina vocabula, cujusmodi sunt *Osiris*, *Nysa*. & *Merous* ad hanc usque diem constanti Indorum traditione conservata fuisse in *Isuren*, *Nysadabura*, atque *Merou* monte, interea dum ex omni hominum memoria illud periit, quod insigne præ ceteris, domesticum, populare, & Numini *Nysæ* Tutori consecratum erat. Non idem certe fatum expertum est in Græcia, cujus lingua Διόνυσος per omnem ætatem coluit, retinuitque semper. Quod certe præclarum est Græcæ originis τεκμήριον. Deinde non una est *Nysa* Indiarum, ex qua *Deus Nysæ* appel-

Bacchum In-
dorum lingua
Dionysum nun-
cupatum cenlet
Schmidtius.

Sententiam suam
Schmidtius non
fatis probat.

lari

lari potuerit Bacchus. Νύσα, ἢ νύσκιον, verius νυσαῖον, vel νυσκίον, aut νύσιον, vel νύσιον juxta emendatiores lectiones ὄρος ἔκασθ' ἓνα τόπον, inquit Hesychius, ἐστὶ γὰρ Ἀραβίας, Αἰθιοπίας, Αἰγυπτίας, Βαβυλῶν, Ἐρυθραίας, Θράκης, Θετταλίας, Κιλικίας, Ἰνδικῆς, Λιβύης, Λυδίας, Μακεδονίας, Νάξου, καὶ τὸ Γαλατικόν, τόπος Συρίας.

Græcæ voci Διόνυσος responderet Ægyptiaca Ὄφρις.

Ὄφρις filium infirmum per antonomasiam designat.

Ab Ægyptiaca voce Siris nata videtur Sre Tibetana.

De articulo O in voce Ὄφρις præpositivo nova proferuntur argumenta ex vers. Coptica, & antiquissima profanorum scriptorum auctoritate.

XXXV. Itaque in Ægyptum confugiendum erit, ut ibi nomen quæramus, cui respondeat Διόνυσος Græcum. Audivimus jam narrante Plutarcho, quid Ægyptiaca fabula referat de nomine imposito *Baccho*. Ex ea vero nemo non intelligit Jovem representari, qui commilitonem, & auxiliarem suum **Ψηρι** *Siri*, *Filium* nempe constituat, eoque tanquam excellenti titulo a ceteris distinctum velit. Exinde cœpit appellari **ὄψηρι** cum præfixo articulo **ὄψ**, insignis scilicet *ille Filius*, quemadmodum supra dicebamus, antequam Schmidtii dissertatio mihi traderetur legenda. Ac, nisi ego fallor, Ægyptiicæ vocis **ψηρι** vestigium exhibet Tibetana **Ṣre**, qua indigenæ *Filium* vocant; sicuti in Relando diff. XI. de ling. Insul. Oriental. vox Persica **دبو** *div* retinet naturam Malaicæ **ديوات** *di Wara*, Singalæ *de Wijan* Genius, aut *de Wjco* Deus: Malaica **استري** *Isterii* Singal. *Isterii* fœmina: & **سبع** Malaicè *Singa*, **ਸਿੰਘ** *Sing* Brammanicè, **Ṣengh** Tanguticè *Leo*, aliaque variarum linguarum voces inter se similes & affines.

XXXVI. Quod si quis adhuc dubitare pergat de articulo **ὄψ**, quem cum Salmasio præfixum notavimus vocabulo **ψηρι**, adeat is versionem Copticam Veteris Testamenti; eaque fiet ut conceptam dubitationem ex animo statim ejiciat. Osee c. I. v. 3. & 8. **הֹפְשֵׁרִי**: c. IV. 14. **נַעַל הֹפְשֵׁרִי**, quæ tamen vox tum in vulgato, tum in LXX. Interpretibus desideratur & c. IX. 12. 13. Amos II. 8. VII. 14. **הֹפְשֵׁרִי**: Idemque alibi passim legitur. Nec novum id est hodieque

natum. Εἰσὶ, inquit Plutarchus οἱ τὸ ΟΣΙΡΙΝ ἄντικρυς ἑλθόντων
 ἔστι) ἔ' ὀνομαζέσθαι ΣΕΙΡΙΟΝ ὑφ' Ἑλλήνων λέγοντες, εἰ καὶ τῶν
 Αἰγυπτίους ἢ πρόθεσις ἔ' ἄρθρον τέτονον πεποίηκεν ἀμφιγνωσθῆναι:
Sunt qui OSIRIM differte ajunt esse SOLEM, ἔ' a Græcis
SIRIUM appellari: articulum vero O præpositum huic no-
mini apud Ægyptios obscuritatem dubitationemque de vo-
cabulo genuisse. Video equidem ex Diodoro, & Plutarcho
 quosdam extitisse, qui Osiridem exposuerint *multioculum*
 ΠΟΛΥΟΦΘΑΛΜΟΝ, ὡς τὸ μὲν ΟΣ τὸ πολὺ ἔ' δὲ ΙΡΙ ΤΟΝ ΟΦΘΑΛ-
 ΜΟΝ Αἰγυπτίᾳ γλώττῃ φερόντες, *quod OS Ægyptiorum*
lingua: MULTUM: IRI OCULUM significare dixerint. Sed
 Copticam linguam parum huic interpretationi favere
 La-Crocius & Jablonskius observant. Nam quod erudi-
 tissimus Schmidtus existimat ex voce duplici *Osch mul-*
tum, & *jorh pupillam oculi* denotante perspicue intelligi
 quo pacto *Osiris* nomen conflatum habeatur, ni egomet
 fallor, obscurum nimis est, longèque deductum. Quid
 enim similitudinis cum Osiri præferat *osyiorh* *Oschorh*
 vix conjici potest. Quin etiam vehementer dubito ne Græ-
 ci quidam ex mera conjectura ἱρι ad oculum significandum
 detorserint; quasi apud Ægyptios idem esset ac ἱρις, quæ
 dum Βαρυτονέται, est Hesychio teste inter alia τὸ ὀφθαλμῶ
 ὁ οὐδὲ τὴν κόρυν κύκλῳ orbis pupillam oculi cingens. For-
 te huic interpretationi ansam præbuit effigies Osiris, cui
 præter oculos geminos tertium adderent frontis medio in-
 fixum; quanquam nullam hujusmodi aut imaginis, aut
 simulacri *trioculi* mentionem faciat Plutarchus; quippe qui
 pag. 371. tantummodo narrat: Τὸν δὲ ΟΣΙΡΙΝ ΟΦΘΑΛΜΩ καὶ
 ΣΧΗΜΑΤΩ γράφουσι, ὡν τὸ μὲν τὴν πρόνοιαν ἐμφαίνει, τὸ
 δὲ τὴν δυνάμιν. OSIRIN (Ægyptii) OCULO, ἔ' SCE-
 PTRO pictis exprimunt, quorum alterum providentiam,
 alterum potentiam ostendit. Et rursus γράφουσι, ἔ' ΙΕΡΑΚΙ-
 ΤΟΝ ΘΕΟΝ τέτον πολλάκις εὐτομία γὰρ ὄψιος ὑπερβάλλει, καὶ
 πῆ-

Osirim multiocu-
lum interpretari
parum subsidii
habet ex linguæ
Copticæ usu.

Imagines & Si-
mulacra Osiridis
apud Ægyptios
quæ?

ἡήσεως ὀξύτητι: ACCIPITRE *etiam picto* DEUM HUNC REPRESENTANT; *avis enim hac & acumine visus, & volatus celeritate pollet.* Tandem Osiridis simulacrum humana specie ubique apud Ægyptios ob gignendi, & alendi vim Ἐσφιδάρον τῷ αἰδίδω exhiberi commemorat. Fieri tamen potuit, ut hoc ipsum alienæ gentes, ad quas Osiridis cultus delatus est, tertio addito oculo, quo a ceteris Numinum simulacris distingueretur, effingi curarint. Cetera, quæ de attributis Osiridis Schmidtius scribit, probatissima sunt, & veteri Ægyptiorum Theologiæ consentanea. Sed ne longius a re proposita discedamus nihil eo verisimilius de *Osiridis* deque *Dionysi* nomine proferri posse censeo, quam quod hæctenus protulimus, rati sic esse nuncupatum *Osirim*, quia tanquam insignis ille Jovis Filius habitus semper fuerit ab Ægyptiis.

Exteri magis quam Ægyptii Osiridem tricoctum effinxerunt.

Fabula de Osiride seu Baccho ex Jove & Matre virgine nato quæ vetus ac putida origo fuerit.

XXXVII. Hinc fabula prodit antiquissima de Osiride ex Iove Parente, & Matre incorrupta genito, quæ postea *Dionysō*, seu *Baccho* Græcorum accommodata est, uti refert Diodorus in Ægyptiacis lib. 1. *Cadmus Thebis Ægyptiis oriundus filiam habuit Semelem, quæ vitata post septem menses infantem peperit τῷ ὀσίρι οἷόν τι οἱ κατ' αἰγυπτῶν τὸν ΟΣΙΡΙΝ γενέσθαι, νομίζουσι, ea specie quam Ægyptii tribuunt OSIRIDI. Cadmus re comperta, & oraculo monitus, ut Patrum sancita tueretur, infantem auravit, & sacra illi congrua instituit, quasi OSIRIS denuo se mortalibus exhibuisset, & procreationem retulit ad Jovem, ut & OSIRIS honestaretur, & corrupta eximeretur ab infamia. Quare divulgatum est apud Græcos Semelen Cadmi Filiam e Jove suscepisse OSIRIM. Postea vero Orpheus ab Ægyptiis Theologia imbutus prisce OSIRIDIS nativitatem in recentiora tempora transtulit; Cadmeis gratificatus novos ritus instituit, in quibus traderetur inittatis DIONYSUM ex Semele & Jove fuisse prognatum.*

Bacchus ex Semele corrupta editus fingitur ut Osiris ipse Ægyptius sine hominis concubitu Jove Deo natus.

Ex

Ex hoc Diodori testimonio nova lux affulget vocabulo OSIRIS, quod *Filium* interpretati sumus. Hesychius, si recte illius mentem teneo, OSIRIDIS nomine appellari scribit nescio quos Ægyptiacarum fœminarum partus ὑπλωεμία nuncupatos. ΟΣΙΡΙΣ ΑΙ ΕΝ ΑΙΓΥΠΤΩ ΥΠΗΝΕΜΙΑ τίχισσαι (ut legit Guietus, non τίχισσι) ἢ λεγόμενον ΟΣΙΡΙΝ ΓΥΝΑΙΚΕΣ. OSIRIS MULIERES IN ÆGYPTO, QUÆ HYPINEMIA pariunt, vocant OSIRIM. Quid sint ὑπλωεμία alibi explicat Hesychius: ὑπλωεμία ὡδ', τὰ δίχα ἔ' ὀχθελῶναι γυνώμενα: *subventanea*, ni magis arrideat, *frigida ova sine opera maris genita*; quæ scilicet Aristotele teste mutua inter se libidinis imaginatione fœminæ concipiunt. Interpres Plutarchi οὐα τὰ ἀκέρει pag. 38. οὐα Zephyria, *quæ causas ajunt esse imperfectorum, ἔ' inanimatorum conceptuum*, vertit τὰς ὑπλωεμίας λοχείας ἔ' ὡδ'νας *subventaneos fetus*, atque partus avium. Tibetani quatuor nascendi modos agnoscunt: *ex utero: ex putri; ex ovo: ex floribus, plantis*, aliisve similibus germinum, arborumque stirpibus. Tertia

illa nascendi ratio eorum lingua dicitur ὄν· ὄν· ὄν· conchieva: *ovo nasci*. Nemini autem Eruditorum ignotum est οὐατόγονον illud ὡδ'ν *primigenium ovum*, ex quo omnia esse producta Ægyptii arbitrabantur. Zophasemim, hoc est *Cali contemplatores Phœnices, iidemque Ægyptii, eos nominarunt, quos in ovi figuram conformatos, ἔ' intelligentia peditos animantes procrearant animantia quadam omni sensu carentia*, uti Philo Byblus ex Sanchoniatone testatur. Deam Syriam ovo genitam legimus apud Germanici Interpretem. *Nigidius hos pisces dicit in flumine Euphrate fuisse, ἔ' ibi ovum invenisse miræ magnitudinis, quod volventes ejecerunt in terram, atque ita columbam insedisse, ἔ' post aliquot dies exclusisse Deam Syriam*. Hinc fictam volunt fabulam *Oannis Semipiscis, ἔ' Semihominis, quem*

Quinam Ægyptiarum mulierū partus apud Hesychium appellatur *Osiris*.

Ova hypinemia quo pacto, Arist. sententia, mulieres pariunt.

Quotuplici ratione mortales nasci Tibetani credant.

Homines etiam ex ovo nascuntur.

Ovum primigenium ex Ægyptiorum sententia.

Zophasemim Phœnicum, & Ægyptiorum in ovi formam procreati.

Dea Syria ex ovo.

Oannis fabula ex eodem fonte nata.

Onka Thebeorum eadem, ac Dea Syria.

Onka Dea vitallis.

Ovum in Orgiis Bacchi tanquam universale generationis principium.

Dii XXIV. ab Oromaze Syderum conditore in ovo positi.

Bunso uxor *Symmios* juxta Japonensium fabulas, Deorum munere fecunda ova uno partu edit quingenta.

Ex Ovis quingentis totidem infantes nati.

ajunt ex Mari rubro comparuisse, aliudque esse nihil *Ωάνυλω* quam *Ωλω* ex *ω̄* Scaliger, Salmasius, aliique Eruditi sentiunt. Eadem est Dea Syria, ac Iuno, Venus, Minerva, Derceto, Atergatis, *Ὀγκάια Ἀθλίω*, & *Ὀγκά onka* Thebeorum, unde & eorum *ὀγκάια* portæ *onkaa* dictæ memorantur. Multa disputant Viri docti de vocis etymo. At ego, dum mihi quod sentiam proferre liceat, ab *ωνχ* *onch* Ægyptiaca, quæ *vitam* significat, sic nuncupatam dixerō, quasi *Deam vitæ*; quod est maxime consonum sententiæ *Lucii Ampelii* ad *Macrinum* ita scribentis: *Dicitur & Euphratis fluvio ovum piscis columba adsedisse dies plurimos, & exclusisse Deam benignam, & misericordem hominibus ad BONAM VITAM.* *Ovum* præterea inquit *Plutarchus* l. 11. *Sympos.* pag. 636. *in Orgiis Bacchicis consecratum est, ut monimentum omnia gignentis, & in se continentis.* Ex hac antiquissima Ægyptiorum Theologia Magi Persæ apud eundem *Oromazen* exhibent, qui conditis astris, eisque principe & speculatore *Sirio* præposito, *alios XXIV. Deos fecisse, quos eis ω̄ν ἐδῆκεν in ovo posuit.*

XXXVIII. Sed fabula de ovis homines, Deosque gignentibus in Japonias Insulas omnium longe auctior, atque ditior migravit. Ad ripas *Riusagawa*, quem *amnem avium* interpretantur, *Bunso* uxor *Symmios Dori Miosin*, quum diu sterilis esset *Camis* Diis penetibus vovit, ut sibi prolem concederent. Mox voti compos effecta ova peperit uno partu quingenta. At verita ne si ea foveret, monstrum erumperet, arculæ, cui epigraphen insculperat: *Fosjoro*: ova omnia inclusa in torrentem projecit. Senex Piscator longo satis viarum spatio a sede *Bunso* diffitus intuitus arculam in littus traxit, domum attulit, ostendit uxori, qua demum in sui consilium adducta, ova fabulo, & pulvinaribus undique tecta in furno, ut Indi solent, bene fovenda composuit. Evolutis ita fomentationis diebus, diductoque

puta-

putamine ova singula singulos excludere infantes. Eos tandiu senex aluit, quandiu adolescerent. Sed quum tanto oneri diutius ferendo se imparē sensit, hortatus est pueros, ut superiores littoris partes conscenderent: Hominem ibi agere omnium, ut fama ferebat, longe opulentissimum; certamque spem esse, ut sibi quæ necessaria erant ad victum unus ille suppeditaret. Dicto citius parent pueri, hominem adeunt, stipem petunt, rogati prodere nomen *pullationem quingentorum ovorum*, quod unum norant, appellari se dicunt. Quo audito *Bunſio* totius cognoscendæ rei desiderio commota de natalium historia pueros interrogari jubet. Ex eaque demum, sed præsertim ex epigraphæ arculæ suos esse Filios cognovit. Hanc apothēsi donatam *Bensaiten* vocant, cumque D Filiis suis in Beatorum sedibus regnantem tanquam divitiarum Deam invocant, & honorant. Ægyptiorum exemplo, qui, ut ex Plutarcho tradidimus, in *epagomenis* v. Deorum genethliaca celebrabant, Japonenses annis singulis festa quinque splendidissima agunt. Locum inter ea secundum obtinet *Sanguit* & *sannit* ita dictum, quod die tertia tertii mensis, quum Ver novum exoritur, celebretur: eique occasionem præbuit fabula, quam hæcenus duce Kaempfero l. III. H. I. tom. I. cap. 3. narravimus. Diei hujus festi ritus ad puellulas exhilarandas sic institutus est, ut in tanta earum lætitia, & jucunditate ipsius veluti eflorescentis, ridentisque naturæ vultus conspiciatur. Quum hæc ego mediator videre mihi videor in arca *Fosjoroo* inscripta, eam fere ipsam Ægyptiacam arcam inter undas fluvii natantem clausumque ferentem *Osirim*; in *Bensaiten* *Iſin* Σῶσις ex Hor. Apol. vitæ & salutis Deam: ac in puellarum Japonensium Festo Festum Ægyptiarum mulierum, quæ renascentibus frugibus de invento Osiride publicam lætitiæ significationem exhibeant. Hæc mihi dicenda erant,

Bunſio ex Apothēsi *Bensaiten* dicta, divitiarum Dea: Dique una cum Matre sunt 500.ovo geniti Filii.

Cui festo occasionem dederit apud Japonenses ovorum partus a Dea *Bensaiten* editus.

Festum ineunte vere ab Japonensibus celebratum comparatur cum Festo Ægyptiorum de invento *Osiri*.

ut

ut arcanum numeri *quingenarii*, quod in singulis fere *Xaca* gestis a *Lamis* Tibetanis commemoratur, detegerem.

Ex Diis 500. ovogenitis ortum est Numeri quingenti mysterium in aetis *Xaca* Tibetanorum impiissime usurpatum.

Ex hac scilicet quingentorum ovorum foetura, ex his *quingentis Diis Ovogenitis* universa tam putidi, ac tenebri-
cosi mysterii ratio pendet. Ceterum de *ὕπλωεμοις* agit etiam Heinsius in *Aristarcho Sacro* pag. 746., acriterque in Nonnum invehitur, quod *Spiritum Sanctum* *ὕπλωεμον*

ἑνεῦμα Poetae Græci præsertim sacri de divinis rebus agentes satis apte, casteque usurpant.

ἑνεῦμα vocarit. Quid verò? immoderati ingenii homo non adeo vehemens in Nonno castigando fuisset, si tantum de vario vocis sensu, quo eam Græci Poetae satis apte usurpant, uti probum censorem decebat, cogitasset. Nam apud Nonnum, iudice Scapula, aliud quid longe diversum

ἑνεῦμα Hesychii *infans*, seu *plius imperfectus* exponi possunt.

sonat *ὕπλωεμος* *αὐός*, & *ὕπλωεμον* *ἑνεῦμα*. Post hæc diligentius aliquanto priorem Hesychii locum consideranti, visum est *ὕπλωεμια* explicari posse *infantem imperfectum*; quem ideo *Osirim* vulgo nuncupabant Ægyptii, quia & is imperfecte genitus ferebatur. Plutarchus nihil huiusmodi de antiquissimo illo Osiride scribit; de uno tantum Typhone narrat, non esse *suo tempore* natum. Quamobrem vox *ὕπλωεμια* ad id significandum instituta est post tempora *Bacchi Semelei*, de quo sic cecinit Nonnus lib. VIII. Dionys.

Bacchus appellatus *infans imperfectus* cur?

Καὶ ΒΡΕΦΟΣ ΗΛΙΤΟΜΗΝΟΝ ἀδηλότης Τυετοῖο

Καὶ ΒΡΕΦΟΣ ΗΜΙΤΕΛΕΣΤΟΝ ἐὼν ῥηγεῖρι λοχεῦσαι
Οὐρανίῳ πρὸ γῆα λελασμένον ἠγαγὼ Ἑρμῆς.

Et INFANTEM INTEMPESTIVUM nondum perfecti partus

Et INFANTEM SEMIPERFECTUM ut a suo genitore generaretur

Cælesti igne membra ablutum duxit Hermes.

XXXIX. Sed ad institutum revertamur. Colligitur ex his, quæ superius observavimus Ægyptiorum vetustissimos credidisse, OSIRIM fuisse genitum alia quadam secretiori, singularique ratione, quam quæ per duorum sexuum *συσσίαν* communiter habeatur. Audiendus est in hanc rem Plutarchus in libro toties commemorato de Iside, & Osiride. *Quinque dies nunc ab Ægyptiis, quæ epagomenæ, idest adjectitia vocantur, ut natales Deorum festi aguntur. Prima autem earum die OSIRIN natum, & simul cum eo vocem editam, quæ indicaret, Dominum omnium rerum in lucem prodire.* (quasi scilicet Filius vocis, quam in Arcanis abditus Ægyptiorum Jupiter AMUN emiserat, OSIRIS extiterit.) *Alii Pamylem quandam, (a Græcis postea, uti reor, in Semelem versam,) ajunt cum Thebis a Templo Jovis aquam peteret, vocem exaudisse, qua jubere-retur proclamare, OSIRIN Magnum Regem, ac beneficum esse natum. Et ob id enutrivisse OSIRIM, sibi a Saturno traditum; eidemque OSIRI Pamyliæ Sacra peragi Pallephoriis similia.* Campus hic esset amplissimus differendi de hujusmodi fabularum origine non obscure ducta ab ipsismet veræ Religionis nostræ Mysteriis, quorum alia ad æternum Dei Patris Filium, ac Verbum in Mundi creatione manifestatum, alia ad *Semen Abrahæ* in Filio Isaac per omnes gentes multiplicandum, pertinebant; sed quæ fuerunt ab Ægyptiis Idololatriis mirum in modum corrupta, & ad humana deliria flagitiose detorta. Verum ad alia properanti hæc indicasse sat erit. Illud unum in præsentiarum animadvertere præstat, quod antiquissimi Ægyptiorum OSIRIM arbitrabantur singularem illum *Jovis* Filium, quem ipse sine mulieris opera, usuque genuerat. Fabula inde nata est de OSIRI, sive BACCHO ex IOVIS *femore* parto; utpote qui insutus in eo esset, ac propterea *εἰσαφύωτος* in Orphicis, ac Dionysiacis nuncupatus. At

Antiquissimi Osiridis ex Jovis generatione apud Ægyptios quam ætæna, & æterni mortaliæ contineudine ætæna.

Jovis voce natus apparet Osiris.

Ex Pamyle nutrice Osiridis Græci fecerunt Semelem matrem Cæchæ.

Ægyptiorum vetustissimi Osiridæ Jovis filium *εἰσαφύωτος* crediderunt.

Fabula de Baccho ex Jovis femore nato unde prodierit.

μηρός

μυρὸς τὸ σπέρμα διδοῖ *femur semen significat*, ait Procopius: quod etiam ex castissima S. Scripturarum loquendi ratione declaratur. Nihilominus quia Bacchus Semelis speciem OSIRIDIS præferebat, adeoque ex Jovis femine genitus censebatur, Matris famæ ita consuluit, ut vulgi opinione pro *Virgine* haberetur. Nam & *Apim*, quem cum OSIRI eundem faciunt, teste Pompon. Mela l. i. c. 9. *raro nasci, nec coitu pecoris, sed divinitus, & cælesti igne conceptum* arbitrabantur Ægyptii. Ethnicorum exempla, qui se ex Matribus virginibus natos falso jactarunt, plura extant apud Huetium Demonstr. Evang. Prop. ix. pag. 383. Eademque commemoravit Origenes lib. i. disputans contra Celsum: *Nihil autem, inquit, absurdum est contra Græcos agentes Græcos adferre historias, ne soli videamur hanc historiam* (de Christo Unigenito Dei Filio ex Virgine nato) *habere mirificam. Libuit enim quibusdam non in priscis, & heroicis hystoriis, sed in iis etiam, quæ hodie, & nudius tertius gesta narrantur, ἀναγεῖλαι ὡς δυνάτῃν, referre ut rem possibilem, Platonem quoque natum ex Amphytione* (Perictione Laert.) *vetito Aristone ne cum ea congrederetur priusquam partum ederet satum ex Apolline. Sed hæc, subdit, mera sunt fabula.* De iis nos loquimur, quæ OSIRIM spectant. *Fertur autem, ait Plutarchus l. c., apud Ægyptios* ΙΣΙΔΟΣ υἱὸς ὧν ὁ ΔΙΟΝΥΣΟΣ, *ISIDIS filius BACCHUS, qui non OSIRIS, sed ARSAPHES nomen gerat, quo fortis significatur.* At ISIDI tamquam virgini Druidæ statuam in intimis penetralibus collocasse animadvertit Elias Schedius de Diis Germanis cap. XIII. Additque tum ex Gerardo Artho in H. Ind., tum ex ex Phil. Nicolai in Apocal. S. Ioh. Sinenfes jam pridem Imaginem coluisse Proceræ Mulieris, quæ Infantem sinu involutum foveret. Causam vero hujusmodi cultus Isidi tributi non aliam fuisse censet, quam quæ ab antiquissima, eaque certa persuasione gentium

Nati ex matribus sine maris opera apud *Gentiles* ficti sunt Ægyptiorum, Græcorumque Idololatrarum partus.

Παρθενότητος Gentilium licet fictios, jure optimo Eccl. PP. in calumniatores, & inimicos Chr. J. ex Virgine vere geniti intorserūt.

Isidi Ægyptiorum quotundam opinione Matri *Osvidis* statuam tanquam Virgini crexerunt Druidæ.

Prisca Fides posterorum Adæ de Messia nascituro ex Virgine occasionem præbuit cultui *Isidis* παρθεν.

tium de *Unigenito* veri Dei Filio ex Virgine Matre nascituro, prodierat, postquam inter Adæ posteros vulgari cœpit cœleste illud, ac triumphale oraculum, Gen. III. vers. 15. *Inimicitias ponam inter te & mulierem, & semen tuum, & semen illius.* אִנְיָ Hebr., αὐτὸς Græcè per enallagen juxta vulgatum Interpretem: *Ipsa conteret Caput tuum, & tu insidiaberis calcaneo ejus.* Non nescio quid de Orphei Carminibus Critici sentiant; sed si, ut eorum plures existimant, a Christianis Vatibus ante unum, alterumve seculum conficta fuissent, vix ego credam Clem. Alexandr., aliosque Ecclesiæ Patres tam promte atque adeo confidenter eorum auctoritate uti voluisse, tum præsertim, quum contra Ethnicos, ceterosque omnes Religionis nostræ hostes infensissimos decertarent. Est autem Orphei carmen, quod Schedius de *Christo Jesu*, at Clem. Alexandr. v. Strom. pag. 607. de *Abrahamo*, sive *ejus Filio Isaac* interpretatur:

Unigenitum in Orphicis commemoratum interpretatur nonnemo Jesum nostrum.

Οὐ γὰρ κε πῆς ἴδοι θνητῶν μερόπων κερáινοντα
Εἰ μὴ ΜΟΥΝΟΓΕΝΗΣ πῆς ἀπορρόξ φύλα ἀνωθεν
Χαλδαίων. Ἴδεις γὰρ ἔλω ἀξροιο πορείης.

Non enim mortalium quisquam viderit eum, qui hominibus imperat,

Nisi UNIGENITUS quidam profectus ab antiqua origine gentis

Chaldaeorum. Is enim sciebat astri cursum.

Non negat tamen Alexandrinus Doctor, quin cognitus fuerit Orphicorum Auctori *Unicus* & ipse *Dei Patris Filius*, quem ita antea alloquens compellaverat:

Υιὲ Διὸς μεγάλου

Nate Jovis magni

Verum ad obnubilandam fidem generationis *Filii Dei* non

H

ejus

Filii Iovis Deo geniti mali Dæmonis opera, & suggestione conficti.

ejus solum, quæ æterna est ex *uno Patre*, sed ejus etiam, quæ in tempore est ex *Virgine Matre*, malignus ille & invidus divinæ gloriæ æmulator, & hostis Diabolus novit persuadere Gentibus, ut tartarea quædam monstra ante Christi Nativitatem pro Diis Jove genitis colerent, ac prædicarent. Mira sunt, quæ ad hanc sententiam nostram apposite scribit Magnus Religionis nostræ defensor S. Justinus Martyr: *Quod Verbum*, inquit in Apol. pro Christianis ad Antoninum Imp., quod ἐστὶ πρῶτον ἄνευ μίξεως τῆς Θεῆς ἀνεβήτο Ἰησοῦς, est primum germen Dei absque mixtione genitum esse dicimus, IESUM videlicet CHRISTUM Magistrum nostrum, atque hunc crucifixum, & mortuum, & redivivum ascendisse in Cælum, & πρὸς πάντας ὑμῶν λεγομένους ΥΙΟΥΣ ΤΩ ΔΕΙ . καινόν τι φέρομεν nihil novi ab eis, qui apud vos dicuntur FILII IOVIS, afferimus Et qualia cujusque, qui dicuntur, Jovis filiorum a Scriptoribus celebrentur facta, apud scientes dicere necesse non est ἀλλ', ὡς περὶ Φημεν, οἱ φῶντοι δαίμονες ταῦτα ἐπέλεξαν: sed, ut ante diximus, mali ista (sic recte vertit Frid. Sylburg.) designarunt dæmones. Plures erant commentitiæ Virgines, quas cæca gentilitas Filios Jovi peperisse somniarat: Menalippe, Auge, Antiope a Celso quoque ipso Christianis objectæ. At Danaë Persei Mater tanquam omnium, forte celebrior frequentioris calumniæ materiem sacrilegis Christiani nominis persecutoribus suppeditabat. Perseum Ægyptium faciunt Herodotus, & Diodorus: Argivum alii, sed qui in Ægypto tam multa gessit, ut indigena videri potuerit. Vix natus in arca conclusus marinis fluctibus traditur submergendus: educatur ab alia, præterquam a Matre in Regia Polydectis Seriphii: innumera gessit admiratione, & stupore digna: in Cælum denique post tam egregia facinora sublimis effertur: vixit eadem ætate, qua Amphion & Bacchus, quemadmodum inter ceteros ostendit Clemens

Cur Dæmones ante Christi Jesu adventum tam multos Iovis Filios Gentilibus fabricari suaserint.

Menalippe, Auge, Antiope, sed Danaë præsertim Persei Mater tanquam virgines in Ethnicorū fabulis commendatæ.

Perseus ex Herod. ac Diod. Ægyptius.

Perseus eadem ætate, qua Bacchus, Baccho similis, vixit.

Ale-

Alexandrinus ; Quæ sane omnia miram quandam inter Perseum, & Bacchum consonantiam demonstrant, ut proinde non injuria credam eodem artificio, eodemque tempore depravata *Osiridis*, & *Pamylis* gesta fuisse accomodata *Perseo*, & Matri *Danaë*, quo, judice Diodoro, fuerant afficta, & incrustata *Baccho*, & Matri *Semeli*. Perseum propterea ac *Danaen* nostris cum primis objicere consueverant Gentiles perinde atque Judæi apellæ. Hinc illa Justini verba: *Quod vero est ex Virgine natum esse predicamus* (Christum,) *commune sit hoc quoque propter Perseum vobiscum Sed hoc etiam manifestum vobis exploratumque sit, quod quæcunque a CHRISTO, est ipsius Prophetis, qui eum præcesserunt, accepta promulgamus, ea sola vera sunt, est Scriptoribus omnibus vetustiora; neque nos propterea, quod eadem, quæ illi (Poetæ) dicamus, sed quod VERITATEM ipsam profiteamur, suscipi ac probari petimus: Quod IESUS CHRISTUS unus est solus proprie Filius Deo genitus . . . (demonstratus ex veris vaticiniis, ex sanctitate vitæ, & ex miraculis) homo factus, nos ita docuit: quæque priusquam homo ille fieret, nonnulli per Poetas, instinctu, quos diximus malorum demonum, ista perinde atque jam facta essent, fabulis compositis referre occuparunt; eodem nempe modo, quo famosa atque impia flagitia adversus nos, opera sua publicari iidem demones procurarunt. Ut autem demonstraret Inviçtissimus Fidei nostræ assertor ea sola vera esse, quæ de Christo Dei Filio ex Virgine nato castissime profiteamur, cetera vero, quæ de tot *Jovis Filiis*, deque *Perseo* ipso Poetæ celebrant, pura puta mendacia esse demonum arte, & suggestionem composita, duo, ut alia præmittam, argumenta profert, alterum a *Prophetiis*, alterum ab ipsa *operis natura*, ac *dignitate ductum*, utrumque maximum, & ineluctabile. Et quod ad *operis natu-**

Perseum ex virgine natum puram puram fabulam esse S. Justinus M. ostendit.

Idem de ceteris *Jovis Filiis* Justinus Martyr demonstrat.

Duplex S. Justini argumentum ex *Prophetarum Oraculis*, & ex *operis dignitate ductum*, solum Chr. Dei Filium ex Virgine natum evincit.

In Conceptione
Christi omnia
sunt Deo, Dei Fi-
lio, & Virgine
digna.

Quid sit Origeni
Christus natus ex
ἡμίσεως.

In génératione
Filiorum Jovis
omnia sunt pro-
bri, & ignomi-
nia plena.

ram spectat: *Ne autem aliqui, ait, Prophetiam, quam produximus non intelligentes, per cavillationem nobis ea obijciant, qua nos recte objecimus Poetis dicentibus ἀφροδίτων Χάριν ἐληλυθέναι Ἰπὶ γυναικας ἢ Διὰ rei veneræ gratia ad mulieres ventitasse Jovem: quod dictum est, Ἰδὲ ἡ Ἀρθένη ἐν γαστρὶ ἔξει ecce Virgo in utero habebit: significat ἢ σωσιααδιῆσαν τὴν Ἀρθένον συλλαβεῖν absque consuetudine veneræ concepturam fuisse. Si enim consuevisset ἔπὸ ὄτρυνον cum quocunque, non jam Virgo fuisset. At enim δύναμις Θεῶν virtus effectrix Dei superveniens illi obumbravit, & effecit ut Virgo intacta manens fœtum ferret in utero, vix dum Angelus letum ei Nuncium attulerat, dicens: Ecce concipies in utero de Spiritu Sancto . . . & Ἄφ' σωσίας, ἀλλὰ Ἄφ' δυνάμεως non per connubium, sed per virtutem. Et quidem sicuti argumentatur Origenes disputans contra Celsum: Si factus est mundus, ut multis Græcorum placet, necesse est primos non ex concubitu esse factos, sed ex terra, in qua insuerit ratio seminis, quod arbitror incredibilius quam IESUM Ἰῆ ἡμίσεως dimidia ex parte natum more hominum. Imo non incredibile tantum, sed & persuasum omnino, certumque ei erit, qui primos homines a Deo conditos credat. At Iesum Ἰῆ ἡμίσεως natum ne quæso sic interpreteris, quasi Origenes imperfecte genitum Christum appellarit. Ἐξ ἡμίσεως dixit, ut maris confortium, & vel umbram ipsam cujuscunque connubii excludat a generatione temporaria Christi, quam certe tanto perfectiorem constituit, quanto perfectior est Christi Caro ex unius Virginis substantia Dei operante virtute producta. Nihil in hoc opere est, quod non sit Deo, Dei Filio, Dei-que Matris, & Virginis sanctitate dignum. At in fœtura Filiorum Jovis quid est, quod non probum, non indignitatem, non turpitudinem sapiat? Pulchram sane virginem*

Seme-

Semelem Bacchi Matrem, quam *Jupiter* taurus, & *Draco* libidinis igne furens stupravit! Et illa tamen est, quæ in Cœlum evecta

Συδρομον Ἄρτεμιν εὔρε καὶ ὠμίλησεν Ἀθλώη.

Comitem Dianam invenit, & conversata est cum Minerva.

XL. Quid porro de *Perseo*, deque ceteris *Jovis filiis* dicam, quos vel spumantis auri defluxus, vel Aquila, vel Cycnus, vel Hædus falax progenuit? quid dicam de *Xaca Tibetano*, qui modo mas, modo fœmina, modo brutum, modo homo, modo uxor, modo maritus, Paterque Patris, & Mater Matris per tot repetitos concubitus fuerat? Qui duplici lege condita *exteriori* una, *interiori* altera, si illa coercuit, ista laxavit fræna libidini? qui non una contentus uxore geminam duxit, & si Iaponenses audiamus, non sine prole fuit? Dementissimus fiet oportet quisquis tam impuros, tam impios homines ex virgine natos credat. Adde quod ut fungi hujusmodi *Jovis filii* prodierunt. At de Unigenito Dei Filio certo loco, ac tempore ex utero Virginis, & ex stirpe David nascituro oracula vere divina ediderunt Prophetæ Viri Sanctissimi alii, ut ostendit S. Iustinus, annis ante *quam appareret, quinquies mille* (juxta Græc. supputationem,) *alii bis mille, alii mille, alii octingentis*. Alterum hoc argumentum, quo nullum præclarius, atque validius esse poterat tam luculenter, ac nervose tractatum in laudata Apol., tum in Dial. cum Tryphone, ut eo uno Gloriosissimus Martyr Christianæ Fidei causam in tuto ponat. Quamobrem comparatis Prophetarum vaticiniis jam completis cum inanibus, & sordidissimis fabulis Poetarum: *Tot ergo, concludit, & tanta res oculis concepta persuasionem, & fidem . . . rationabilem asferre possunt. At qui a Poe.*

Matres *Filiorum Jovis* virgines ab Idololatris appellantur, quas *Dæmones* ipsi *Tauri*, *Dracones*, *Cycni*, aliaque monstra viciant.

Xaca Tibetanus mas & fœmina virginum corruptor, & corrupta, fons omnis impunitatis.

Propheta SS. verum *Dei Filium* ex *Virgine* nasciturum evidentissime prædixerunt

Oracula Proph. in uno Christo adimpleta egregie probat S. Iustinus.

Poetis fabulose conficta tradunt nullam... afferunt probationem: atque ea ipsa ad fraudem, & seductionem generis humani dicta esse demonstramus, opera & suggestionem malorum demoniorum. Audito nanque CHRISTUM a Prophetis depradicatum adventurum esse, atque per ignem impios homines disruciaturum iri, multos, qui Jovis dicerentur Filii, in medium Poetae produxerunt, efficere se posse demones sunt rati, ut pro fabulis prodigiis, poeticisque narrationibus res CHRISTI haberentur. Et vulgata hac sunt & apud Gracos, & apud gentes, ubi magis illi advertebant, Prophetis prænunciantibus homines in CHRISTUM credituros esse. Quod cum alibi tum maxime in Ægypto accidisse crediderim, ubi Ὀσῖρις *Osirim* maximum quendam & singularem *Filium Jove natum* excogitarunt, innumerisque pene fabulis involutum rudi vulgo commendatum protulerunt.

Ubinam gentium mali demones studiosius curarunt fabulas de Diis Jove Deo eatis disseminare

Filium Jovis Osirim Ægyptii phycice interpretabatur Jovis effluvium, & emanationem Seminalem.

XLI. Primum quidem, ut ego sentio, per *Jovis Filium* $\Phi\upsilon\sigma\mu\acute{\omega}\varsigma$ intelligebant *Seminalem vim*, & *substantiam fluidam* e Jove manantem. *Jovem*, inquit Plutarchus $\rho\acute{\iota}\ \pi\acute{\omega}\nu\epsilon\upsilon\mu\alpha$ *Spiritum* appellabant: Sed *Spiritum* non omnis materiæ expertem. Qui enim eodem fluido alitur, & conservatur, quemadmodum delirabant Ægyptii, is certe omnino $\alpha\sigma\acute{\omega}\mu\alpha\tau\textcircled{\text{C}}$, & *immaterialis* esse non potest. Sive igitur *Cælum*, sive *Cælestem* quandam, & ignotam *virtutem*, quam Ἀμῆν occultum Deum vocabant, sive *animam mundi*, & quidvis denique aliud per *Jovis* nomen intelligerent, Jovis hujus *effluvium*, & *emanationem* nuncuparunt OSIRIM. *Sacerdotum Sapientiores*, ait Plutarchus pag. 364., *non Nilum duntaxat OSIRIDIS... nomine accipiunt, ἀλλὰ ΟΣΙΡΙΝ μὴ ἀπλῶς ἀπασαν τὴν ὑγεθροπιὸν ἀφ-χλῶ, ἔδυνάμην, αἰτίαν ἡνέσεως ἢ ἀπέρματῦ ἕσσαν νομίζον-τις, sed simpliciter omne omnino humectandi principium, ac facultatem OSIRIM nominant, causam generationis, & seminis substantiam eum esse existimantes.* Et paullo post addit

Primum fluidū, & substantia Seminalis Osiris.

addit inde dictum esse Ægyptiis OSIRIM, unde & υἱὸς *filius* a Græcis. Etenim Græci καλῶσι . . . τὸ ὕδρον ὡς κώλον τῆς φύσεως, ἔχ' ἕτερον ὄντα τῆς ΟΣΙΡΙΔΟΣ: FILIUM vocant HYOM AB AQUA ἔϕ *pluvia*, ἔϕ BACCHUM HYLEM, ut *humida dominum naturæ: qui sane non est alius ab OSIRIDE*. Similia Ægyptiacarum superstitionum defensores reponebant dum *vellent earum*, inquit Iul. Firmic. de Err. Prof. Relig. p. 4. & 5. *reddere physicam rationem: Frugum semina OSIRIM dicentes esse: ISIN terram, TYPHONEM calorem . . . inventionem vero OSIRIDIS cum fruges genitali terræ fomento conceptæ, nova rursus cæperint procreatione generari*. Quamobrem eos alloquens, *cur plangitis*, ait, *fruges terræ, ἔϕ crescentia lugetis semina?* Semen igitur quodcunque illud sit jam conceptum, & crescens, si OSIRIS est, quid aliud nomen hoc indicare poterit nisi *Filium?* Illud tamen κατ' ἐξοχήν *per excellentiam* tributum est *vi genitali*, qua Deus, utpote ἀρχὴ *principium* (verbis utor Plutarchi,) *multiplicat id, quod ab eo producitur . . . humida enim natura, ἀρχὴ, ἔϕ ἡμέσις ἔσα πάντων ἔϕ ἀρχῆς quum esset ab initio principium, ἔϕ ortus omnium rerum, tria prima corpora produxit terram, aerem, ignem; ipsumque ait, phallegoria festum docere, ὅτι τὸ γόνιμον ἢ τὸ ἀερμάτικον τῆς Θεῆς, vim generalem, ἔϕ semen Dei pro materia prima habuisse humorem, perque humorem intime coaluisse cum his, qua facta fuerant, ut partem in generatione haberent: sic enim interpretor ἐνεχάθη τοῖς πεφυκότι (forte πεφυκόσι) μετέχειν γένεσις pag. 365; quum paullo ante Plutarchus dixisset tria illa prima corpora terram, aerem, ignem fuisse a vi genitali, Deique semine tanquam a principio generationis producta, cui proinde Osiris nomen factum est; ut ita Dei effluuium significaret. Observat præterea Chaeronensis Philosophus τὸν κιστὸν hederam a Græcis Baccho consecratam ab*

Quod est Ægyptiis Osiris, est Græcis Hyos Filius, & Dionysus hyle fluvida materies.

Frugum semen Osiris.

Semen Dei principium, & ortus rerum, Ægyptiorum opinione, Osiris.

Ægy-

Osiridis planta
Chenosiris quæ-
nam ea sit, &
unde Ægyptiis sic
dicta fuerit?

Ægyptiis appellari, *χενόσιριον*; quod (ut ajunt) nomen hoc
ΦΥΤΟΝ ΟΣΙΡΙΔΟΣ *plantam Osiridis* denotet. Jablonskius
Σχενόσιριον a Coptica voce, ut ego video, *ϣϣηη* inter-
pretatur. Rejicit hanc etymologiam Schmidtus, & *Gin-*
Osiris nomen *χενόσιρις* rectius exponi posse contendit. Est
enim *πικτε* Ægyptiace *germen*, & *planta*. Sed Plutarchi
scopus est, ut suadeat juxta Ægyptiorum opinionem hæc
nomen declaratam intelligi *effusionem*, sive *effluvium Osiridis*.
Quare *χενόσιρις* idem mihi significare videtur ac *Φενού-*
σιρι phenosiris: Φ *ph* enim, & *χ ch* quandoque apud Co-
ptitas commutantur, & ideo *χενούρι*, *χενόρις* *chnubos* XII.
Thebæorum Rex qui *χρύσις aureus* ab Eratosthene vertitur,
admonente Bonjurio ex Gen. XIII. 2; est *Φενούρι phnub au-*

Chenosiris an hê-
dera, an, quod
magis credibile
sit, *lotos* Ægy-
ptiaca fuerit, du-
bitatur.

Kennari Ægypt.
& Arab. *nabach*
lotos.

Lotos Diis Ægy-
ptiis sacra.

Flos Tamara na-
tus ex infante pri-
migenio in aquas
a Deo supremo
inmisso, juxta
impia Indorum
commenta pro-
duxit *Brahmam*
mundi aspectabi-
lis conditorem.

rum: Φεν autem Coptis is dicitur qui *effudit*. Ast ego ve-
reor ne Græci, a quibus hæc acceperat Plutarchus, eum in
errorem induxerint, & pro *loto* Ægyptiaca *κατὸν hederam*
Chenosirim appellari suaserint. *Κενναρι* Arab. *قنب nabach*
Kirkero in Dict. Copt. pag. 177. est *fructus minor, sebasten*:
At *قنب* in Magno Dict. Castellii est quodcunque *loti* genus.
Ignoro an idem sit ac *Connarus* Alexandrinus, de quo vide-
ri potest Salmasius in Solin. p. 1037. Mihi quidem uti *κεν-*
ναρι est *lotos fluvialis*, ita *κεν-*, vel *χεν-οσιρις*, est *lotos Nili*,
qui etiam fluvius *Οσιρις* *ἡ ἀπορροή Osiridis defluxus* a Jove
descendens, ut a Plutarcho accepimus, dictus est. Erat *Lo-*
tus Diis Ægyptiis sacra, quemadmodum ut cetera taceam
in Nummis Hadriani, & Antonini Pii conspicitur. In his
enim Apollo sive Orus Matris genibus infidens manibus
tenet, & capite gerit lotum. In Indias, Iaponiam, atque
Tibetum hoc ipsum superstitionis genus invecum est.

XLII. Et sane Brahmanes tantam flori, qui *Tamara*
dicitur, virtutem tribuunt, ut ex eo Deum *Brahmam* Crea-
torem Mundi natum stultissime credant. Fabulam ex *Ve-*
dam divinæ prorsus, uti illi falso arbitrantur, & indubitatae
fidei

fidei libro descriptam exhibent laudati Banjerus , & Mascrierus de Rit. Relig. Ind. P.VI. C. II. pag. 245. „ Lorsqu' il „ n'y avoit encore rien que Dieu & l'eau, Dieu voulant cré- „ er le Monde pour son plaisir, fit floter sur l'eau une feuil- „ le d'arbre en la forme d'un *enfant* qui jouoit avec son gros „ orteil dans sa bouche. De son nombril sortit une fleur nom- „ mée *Tamara*, de la quelle *Brahma* lui-meme tiroit son „ origine. Ce dernier fut surpris de se voir formé, & d'igno- „ rer par quelle puissance : mais Dieu le tira de ce doute, „ & lui aprit son origine. *Brahma* lui en marque sa recon- „ noissance si vivement, que Dieu en fut touché, & lui don- „ na le pouvoir de créer le Monde „. Ecquid vero est forma illa infantis aquarum elemento in ipsomet aspectabilis Mundi primordio innatantis, nisi *Osiridis* species, qualem finxerunt Ægyptii ex abusu illius oraculi vere divini: *Spiritus Domini ferebatur super aquas?* aut quid aliud est flos *Tamara* ex hujus infantis umbilico exoriens, nisi Ægyptiaca lotos, quam & *Osiridis effluvium* diximus, & tanquam divini cujusdam infantis Parentem, uti mox intelligemus, habebant Ægyptii? Apud Japonenses vero scribit Kaempherus lib. 1. pag. 26. „ On voit l'Idole d' Amida, se „ tenant debout sur la fleur *Tarate Faba Ægyptiaca*, ou „ *Nymphaea magna*: & pag. 32. juxta Banianensium, & Brahmanum fabulas de *Budda*, seu *Xaca* refert „, il y a 26430. „ ans qu' il est assis sur la fleur *Tarate*. Tibetani Lunam depingunt superstantem Nymphææ, quam illi *Pemà* ap-

Tamara floris portenta ab Ægyptiis derivata in Indos.

Tarata flos apud Japonenses *Amida* Numini; *Budda* seu *Xaca* sacer.

Pemà loti Ægyptiacci simili thronus *Xaca* in Templis Tibetanorum visitur innixus.

pellant, eamque *Ægyptiacci loti* similem quasi numen adorant: Luna deinde sublimem sustentat thronum tanquam Dei ipsius sedem. Ibi sedet collocatus *Xaca* aurea pelle nitidus, nudisque humeris, una tantum cyclade purpurea a lumbis ad talos usque præcinctus. Sed pallium crocei coloris a tergo fluens rutilat; totumque corpus sidereis ornatum splen-

Xaca effigies apud Tibetanos illustrior.

doribus fulget. Vultus, & habitus divum exhibet contemplationi affixum, rufo, & crispo crine. E summo capite extollitur in orbem tumor, in ejusque vertice pretiosus infixus lapillus mirificam lucem circumquaque fundit. Quodque admirationem in oculis intuentium auget cincinnus est candicans e fronte media natus, maximeque protensus, & nutans. Præter *Xacam* incredibili religionis studio alium

Cenresi inter Idola Tibetanorum cultus, ex flore *Pemà* natus.

nescio quem divum, legumque latorem ལྷ་ཀྱི་ལྷ་ལྷ་ལྷ་
Cenresi nuncupatum Tibetani honorant: eumque ex flore ལྷ་
Pemà, sive *Paimà* in elegantis, atque admirabilis in-

fantis formam natum miseri illi & cæci populi celebrant. Imo & corpus hominis animatum ex floribus, ac plantis oriri tam stolide credunt, ut quartum hoc nascendi genus tanquam humanæ naturæ proprium singulari quadam ra-

tione appellent ལྷ་ལྷ་ལྷ་
Zu chieva, corpus animatum nasci. In animo erat nomen *Cenresi*, non uti pronuntiatur, sed uti *γερύμια* legitur, enucleare. Nam dissylabum ལྷ་ཀྱི་
Cenre, *Cheneres* Regem juxta Bonjur. antiquo-

De *Chenere* Rege, & *Sasyche* Ægyptiorum Legislatore occultatis in nomine *Cenresi* Tibetanano, suspicio.

ris Sefostris Filium: & ལྷ་ལྷ་ལྷ་
Chasichas Sasychem Ægyptiorum legislatorem propemodum continere videtur. Atque is est *Cenresi*, qui animaverat corpus Magni illius *Simii* Tibetanæ gentis propagatoris; qui corpore & anima

Cenresis Tibetani multiplicatio quam fabulosa.

multiplicatis revixit in Rege ལྷ་ལྷ་ལྷ་
Gnatrizenbo, quum & in hoc ipso agriculturæ, morumque Tibetanorum Magistro principi per aliam quandam corporis, animique multiplicationem discipulus *Xaca* fuisset. Sic enim in infinitum usque multiplicari a Deo concessum esse *Cenresi* Tibetani delirant. Sed adhuc superest, ut alia, quæ ex *Osiridis* fabula in Indos & Tibetanos profecta videntur, investigemus.

XLIII. Quæ supra de physicis *Osiridis* interpretationibus attulimus auctores habebant, (quod jam monuimus) Hierophantas Ægyptiorum Doctores. Eaque in materialistarum, Atheistarumque portenta facile migrare poterant, Quemadmodum apud litteratos Confucii Sectatores, Atheopoliticos, & quos Martinius ipse Epicuræos appellat, in Sinensium Imperio accidisse novimus; nisi causam principem, spiritalem summe intelligentem, & ab universa natura sejunctam agnovissent; quam tamen Ægyptios iam inde a primis propagatæ gentis temporibus perpetuo agnovisse certissima res est, nec tam nostrorum sive veterum, sive recentiorum, quam Ethnicorum Scriptorum testimoniis aperta, & evulgata. Sunt qui credant Opificem Mundi fuisse ab Ægyptiis repræsentatum in eo hieroglyphico Idoli simulacro, quod ovum ex ore effundebat. Unde forte Banianenses in Indiis didicerunt Deum Creatorem effingere, qui Mundum fabricaturus oris spiritu ovum in immensum momento explicarit. *Phtha* Deum hunc nuncupatum tradunt; sed falso, uti ex Porphyrio apud Eusebium lib. III. Præp. Ev. c. 12. planissime constat: est enim *Cneph*, non vero *Phtha*. *Phtha* appellabant Ægyptii Deum alterum ex ovo *Cneph*i editum, eumque ipsum, quem Latini *Vulcanum*, & Græci Ἡφαιστον nominarunt. Quare quum Ægyptii Jovem *spiritum* ab *Osiridi primo fluvio* auxilium sumere arbitrantur, *spiritus* nomine aut animam a Deo Summo effusam, aut aliud quid ab *Ente Supremo* distinctum haud dubie intelligunt. Sed hujus loci non est plura de hoc argumento disserere. Isim consequenter uxorem *Osiridis*, materiem *terram* & vim quamlibet excipientem, nutrientemque Jovis semen *physice* exponebant. Sed in Isidem præpotenter quoque agentem *Typhonem*, *Seth*, *Smy*, *Bebeonem* Deum malum, Fratrique *Osiridi* perpetuo adversantem inducebant. Μυθικῶς *Osirim* Ægyptii fecerunt

Physicæ interpretationes *Osiridi* ab Ægyptiis tribuatæ, periculosa.

Ægyptii *supremi Entis* existentiam perpetuo agnovērunt.

Cneph ovum ex ore effundens pro Mundi Opifice ab Ægyptiis, & Indiis Banianensibus habitus.

Isis physice apud Ægyptios quid? *Typhon* Ægyptiorum Deus malus: *Osiris* bonus.

Osiris in fabulis
Ægyptiorum sol.

runt Apollinem, atque Solem *Osirin*, ait Diodorus Sic lib.I. Bibl., *modo Sarapin, modo Dionysum dicunt, qui seipsum in oraculo Solem dixit:*

Εἰμὶ Θεός, ποῖος δὲ μαθεῖν, οἷον κ' ἀγῶ' εἶπω
Οὐρανὸν ὁ κόσμος κεφαλὴ, ὁ ἀστὴρ δὲ θάλασσα
Γαῖα δέ μοι πόδες εἰσὶ, τὰ δ' ἕατ' ἐν αἰθέρι κείται
Ὅμματά τε πηλαυγές, λάμψον φάσος ἡελίοιο,

*Sum Deus, talis vero existo qualem me dico
Cælestis mundus Caput est, Sydus verò Mare
Terra mihi sunt pedes, aures vero in æthere existunt
Oculus cuncta videns, fulgidum lumen Solis.*

Sol Osiris Infans
recens natus ex
loto.

Sic quis esset quærenti Nicocreonti Cypriorum Regi respondit. Ægyptii propterea in Sacris de Osiride, teste Plutarcho, *invocant eum, qui in Solis occultatur ulnis*. Solem apud ipsos repræsentabat βρέφος ἀνεγλόν infans recens natus è *loto* emergens: ortum & interitum, *infans* & senex. Osiris denique quasi *πυθελωυρι Pihelsiri crescens filius*, juvenis scilicet, arcæ auratæ inclusus celebratur in Ægyptiorum fabulis, ut inde etiam conjiciamus, cur Cadmus Semelis filix *natum* inaurari, similemque in eo Osiridi *Soli* effici curarit; cur Sesostris, ut narrat S. Clemens Alex., divinæ Osiridis profapix germen illius simulacrum *Osirapis* dictum ex auri cum primis & metallorum fragmentis, commixtisque lucidissimarum gemmarum particulis conflatum, ac religionis causa hausto pharmaco ex *Osiridis*, & *Apis* sepulcro delibutum, æthereo colore infici voluerit. Et hunc tamen ipsum *Osirim*, quem tam multis argumentis scimus apud Ægyptios fuisse Solem, tanquam *Solis Filium* τὸν μὲν Ὀσirin ἔξ ἡλίου, Plutarcho teste, certissime affirmabant. An igitur οὐαυηρι, vox erat eorum sermone composita οὐαυηρ-ρη *osir-rî*, quæ *Filium Solis* designat?

Osirapis ab Seso-
stris conflatus.

Osiris ab Ægyptiis
dictus est
etiam Solis filius.

Osir-rî Solis Fi-
lius exponitur.

ρη

ρη etenim Ægyptiis *Sol* est. Id si semel statuas habes continuo unde singula fere Osiridis nomina & attributa juxta physicas æque ac fabulares, & historicas Ægyptiorum rationes a Plutarcho, aliisque commemoratas exponas. Neque in hujus vocis usu, ac significatione amplectenda diu cunctaberis, qui probe scias apud Græcos prononciationis causa ρ geminum haud raro in ρ simplex coaluisse. Πολύρῳ audis apud Stephanum Cretæ Urbem *ἀπὸ τῆς πολλῆς ῥῶϊα τέτρεσι πρῶτα ἔχειν*. At doctissimus Holstenius, *Scribe*, inquit, *πολύρῳ cum Strabone, Ptolemæo, Scylace, Plinio; & juxta gentile subjectum: ὁ πολίτης, Πολύρῳι* ⊙. In nummis tamen cl. Menestrier, *εἶν uno apud Hier. Grand legi: Πολυρινίων*. Pausanias in Atticis *Σκιράδ* ⊙ Ἀθλωᾶς *Sciradis Minerva* meminit, uti & Suidas in *Σκίρον*, Hesychius, & alii; sed eam Harpocraton vocat *Σκίρράδα Scirrhadem*. Sic *Σαεᾶ Σάρρα* Græc. & Ægypt.: *ουελίας ουρρία*: *πυρλώη ουρρήνη*: *μύρον Æolice μύρρον*: *ἄραφος ἄρραφος*: *ἄρκετος ἄρκετος*, & alia id genus plura, solent a Græcis Scriptoribus modo ρ simplici, modo duplici prononciari. Nec prætermittendum est, quod sæpenumero Ægyptii literas, ubi etiam necessitas ferat, duplicare negligant. Quamobrem *Ἰναερψαλιν: κικεταλω: ιουπη: πιχιαρος*, & similia dicunt. Diodorus lib. I. post *Necherophen* Ægyptiorum Regem, XII. inter Memphitas memorat *Μύριν Myrin*. Nam facta mentione *Uchorei* μῦρ δὲ τὸ προειρημένον Βασιλέα, inquit, *δώδεκα γενεαῖς ὑπερον Νεξάωμος τὴν κατ' Αἴγυπτον ἡγεμονίαν ΜΥΡΙΣ, ἐν τῇ μὲν Μέμφη κατεκράσατο τὰ βόρεια προπύλαια*. *Duodecim post prædictum Regem generationibus, Ægypti principatum obtinens MYRIS Memphi adificavit propylæa Borealia*.

XLIV. At vero Bonjurius in laudato Dynast. Mss. præclare, solideque demonstrat *Μύριν* eundem esse ac *Merrin*, & *Mencheren* Pharaonem illum, quo in Ægypto Imperante

Græci non raro ρ geminum scribunt ut simplex, & simplex vicissim ut geminum.

Ægyptii literas sæpe duplicare negligunt.

Myris XII. post *Necherophen* Ægyptiorum Rex,

Myris aut *Meris*, Pharaos Synchronus Moyſi, idem ac *Merris* atque *Mencheres* Bonjurius in mss. Dyn,

na-

Marshami sententia de Menchere Abrahami synchro- con- iuta- tur a Bonjurio .

Ri, & Cheres Ægyptiacæ voces Solem peracque significant .

Mer-ri, & Mencheres sunt idem Men cognomen- to Sol .

Filia Pharaonis circa SS. Prophe- tæ Moyfis tem- pora Patris no- mine Merris vo- cabatur .

Necherophes I. Ægypt. Pharao æst Bonjurio U- chereus Diodori .

natus est Moyfes, ob eandem omnino causam, qua οὐσι- ρι Osiri idem videtur, ac οὐσιρ-ρη Osir-ri. Æquum est, unicuique volenti, integrum Bonjurii testimonium proferre. Postquam vir egregius de Mencheris ætate disputavit contra Marshamum, qui Regem hunc Memphitarum Abramo οὐσιχegrov constituerat, hæc subdit: *Quod attinet ad nomen Merris notandum, quod sicut Diospolitarum Acencheres memoratus a Manethone apud Josephum lib. 1. contra Apionem est juxta Africanum, & Eusebium Acheres: ita Mencheres est Merres. Et ratio manifesta, quia Ægyptiaca vox ρη Ri ejusdem significati est cum voce Cheres... Solem enim designat in libris Copticis: adeout Men cognomento Sol æque dicatur in lingua Ægyptiaca æεν-ρη Men-ri, seu Men-re, ac æεν-σερεс Men-cheres. Quia vero littera N sequente R transit etiam in R, uti docet Priscianus, & exemplis confirmat; planum est nomen Men-ri transire in Merri. Cum ergo filiam Pharaonis, sub quo natus est Moses, Merrin ab Artapano vocatam legimus; Patris nomen in eam translatum intelligamus necesse est. Et vero nomen illud nos palam reducit ad Mencherem, non solum quia, ut jam observabam Mencheres est Merres sicut Acencheres est Acherres, idemque Ægyptiace significat Menri seu Merri quod Mencheres: verum etiam quia quemadmodum Tharra Pater Abrahæ est Thare, Sara ejusdem Abrahæ uxor est Sara, ita Merris est Meris; & sicut Thethmosis est Thythmosis, Thermuthis Thyrmuthis, ita Meris est Myris: ita quidem, ut, si Mencheres sit duodecimus post Necherophen, quem apud Diodorum Uchorea vocatum vidimus, talis plane sit Myris. Jam non ego dicam Παρωλω nutricem Osiridis, videri facile posse Merrin, adeoque Myrin Regis Pharaonis filiam, quæ elegantem infantulum fiscella inclusum, & in carecto Ripæ fluminis expositum, inventumque enutriri sibi jussit, Moy- sisque*

sisque nomine insignitum pro Filio adoptavit, uti habemus Exodi cap. 11. *Γάμωριν* quippe sive *Γάμωριν* in *Γάμωλιν* versam litterarum ρ & λ commutatio, quæ frequentissima accidit, nullo negotio ostendet; & si qua oritur difficultas ex articulo masculino Πα, nihil ea nos affici deprehendemus, si tantum animadvertere velimus ipsum esse nomen Patris tributum Filiaë, & Solem *πην* masculino genere ab Ægyptiis nuncupari. Mitto dicere quantum ex Sacra, atque Divina Moylis historia profani Scriptores decerpserint, ut inde Osiridis fabulam auctiorem, densioremque facerent. Id enim ne ipse quidem Plutarchus dissimulare potuit, qui quum inter tot nugas ab Ægyptiis de Osiride excogitatas τὸν παῖδα Παλαιστίνον *Palastinum puerum*, Typhonisque asino delapsi filios Ἱεροσόλυμον & Ἰσδαῖον *Hierosolumum & Judæum* percepisset, Εἰσι, inquit, κατάδηλοι τὰ Ἰσδαῖνα ἀπέλκοντες εἰς τὸ μῦθον *manifestum est eos Judæicas res in fabulam convertisse*. Sed illud non omitam, quod sicut Μύρις *Myris*, aut *Meris* est *Μερ-ρη Mer-ri*, & *Μεν-ρη Men* cognomento *Sol*, ita *οσχηρι Osiri* erit *οσχηρ-ρη Filius Sol* nuncupatus, aut *Filius Solis*. Plures fuerunt in Ægypto Reges *Osrides*; quorum primus a Bonjurio statuitur *Tosorthrus Filius Necher-ophis Vulcani*, omniumque Ægyptiorum Regum antiquissimi; sed qui Abrahami tempora minime anteverterit. Is est *Osiris*, qui & *Æsculapius*, & *Serapis* dictus est quasi *Ψηρι-απας Siri-apas*, & in statu regiminis *Ψερ-απας Serapas Filius Vulcani*. *Opas* enim *Ophas*, seu *Apas* a Cicerone appellatur *Vulcanus*, quia forte apud Ægyptios Deorum Parens, & Regum vetustissimus habebatur, ut affirmat *Hermapion*: favetque nomini sacra ipsa *Coptica Scriptura* editio, qua *antiquus dierum* *πιάπας ἡ-τενιέρροα* vocatur. At vero *Filius Vulcani* ex *Manethone*, aliisque Ægyptiacarum rerum Scriptoribus *Sol* nominatur. Est & *Osiris I.* in Dyna-

Pa-myris nutritrix Osiridis fingi potuit ex *Myri*, aut *Meri* Filia Pharaonis.

Ægyptios divina Scripturarum oracula in fabulas transformasse Plutarchus testatur.

Ut *Myris* est *Mer-ri* ita *Osiris* est *Osir-ri Filius Sol* ipse, aut *Filius Solis*.

Reges *Osrides* in Ægypto plures; eorumque primus *Tosorthrus*.

Osiris I. Memphiticus *Necheraphis* Filius idem ac *Æsculapius*, & *Serapis* F. *Vulcani* Ægypt. dictus.

F. *Vulc. Sol.*

Osis Elephantinus *Vser-cheres* Filius cognomento *Sol*, aut *Solis* F.

Ægypti Reges *Solis* nomine insigniti plures.

Necherophes *Uchoreus*; itemque *Uchoreus* dictus *Toforthrus* F.

Uchoreus Græca terminatione est Ægyptiis *Ucheres* *Sol*. *Memphis* conditor *Uchoreus* *Toforthrus*, sive *Osis* I. juxta *Bonjurii* systema.

Ucher-apis, seu *Ucher-apas*, atque adeo *aphas*, *Sol-apis*, aut *Sol-apas*, & *aphas* est *Vulcanus* Ægyptius idem ac *Necherophes*.

soles Ægyptii
Bi-cheres
Zeber-cheres
Nepher-cheres
Acen-cheres
Mer-cheres
Tar-cheres
Mof-cheris
Boc-cheris.

Dynastia Elephantinorum, juxta Chronotaxin Ægyptiacam cum Hebraica a Bonjurio conjunctam, ille Frater Typhonis $\text{O}\alpha\psi\epsilon\rho\text{-}\text{C}\text{H}\epsilon\rho\epsilon\text{C}$ *Vser-cheres Filius, Solis*, perinde atque $\text{O}\chi\epsilon\rho\epsilon\text{C}$, disertissime appellatus. Sunt & alii plures Ægyptiorum Reges, qui *Solis* nomine cogniti habeantur. Ac si ego ab ipsomet *Necher-ophe* exordium ducam, ecce statim *Uchoreum* audio apud Diodorum appellari, uti & *Uchoreum Necher-ophis* filium *Toforthrum*. Quid est autem *Uchoreus* nisi Græca terminatione nomen ex $\text{O}\chi\epsilon\rho\epsilon\text{C}$ *Ucheres* Ægyptiis factum? Accipe Diodori verba: *Patris nomen sortitus Oύχορως Memphim edificavit urbium Ægypti clarissimam*. Quo pacto cohæreant hæc cum germana Ægyptiorum historia de primis conditoribus *Mempheos*, deque Regni exordiis ad *Necher-ophis* tempora revocatis, ne a me in præsentiarum expectes. Rem hanc contra *Marshamum*, *Vossium*, aliosque expendit jam, expeditque in cit. *Dyn. Bonjurii*. In ipso interim *Necher-ophis* nomine, nisi mea me fallit opinio, non obscure relucet per apocopen $\text{O}\alpha\psi\epsilon\rho\text{-}\alpha\pi\alpha\text{C}$ *Sol-apis*, seu *apas*, aut *aphas* *Vulcanus*. N enim in *Necher* redundans est: unde & *Assyriorum* Rex, quem *S. Cyrillus Alexandr.* in Cap. XXXIX. 15. *Nechordan*, *Joann. Malala Nachordan* in *Chronogr.* dixerat, est *Procopio Achordan*. *Nembrod* in *Gen. cap. x. 8.* legitur, qui in vers. *Coptica* est $\text{E}\beta\rho\omega\alpha$ *Ebrod*, & cap. XXV. 15. *Naphis* $\alpha\psi\epsilon\text{C}$ *aphes*, uti me monet idem *Bonjurii*. Jam ceteros, si lubet, Reges Ægyptiorum *Soles* obiter percurramus; nam obvii sunt multi *Bi-cheres*, forte cum articulo $\pi\iota$ *Pi* pro $\pi\iota\text{C}\epsilon\rho\epsilon\text{C}$ a Græcis dictus $\beta\iota\chi\epsilon\rho\upsilon\varsigma$, *Cheres*, *Zeber-cheres*, *Nepher-cheres*, *Acen-cheres*, *Mer-cheres*, *Tar-cheres*, & $\mu\alpha\chi\epsilon\rho\iota\varsigma$ *Mof-cheris* ab *Eratosthene*, ne mihi litem moveas de significatione vocis, (quæ non minus Ægyptiaca, quam Hebraica est $\text{C}\text{H}\epsilon\rho\epsilon\text{C}$ *cheres*,) Græce versus $\text{H}\lambda\iota\acute{\omicron}\delta\delta\tau\text{C}$ *Sole datus*, aut *Solis natus*, quemadmodum

dum eruditorum plures antehac observarunt. Addatur his *Bocchoris* idem facile ac $\rho\upsilon\sigma\epsilon\rho\epsilon\varsigma$, habita ratione litterarum apud Ægyptios commutabilium; præsertim quum in antiquis exemplaribus Taciti lib. v. Histor. , ut etiam legit Lipsius, *Occhoris* cum articulo $\sigma\alpha$, ita ac si esset $\sigma\alpha\sigma\epsilon\rho\epsilon\varsigma$ inveniat. In eundem ordinem referri mihi posse videntur alia complura Ægyptiorum Regum nomina; sed de his singulatim, fufiusque differere argumenti ratio non finit. Ea tamen, quæ ex voce $\rho\eta$ facta cernuntur, non erunt hoc in loco penitus negligenda. S. Stephanus Act. VII. 43. exprobrat in Concione Hebræis cultum Idoli *Moloch*, & Syderis Dei $\rho\epsilon\mu\phi\acute{\alpha}\nu$ *Remphan*, aut, ut in aliis edit. legitur $\rho\epsilon\phi\acute{\alpha}\nu$. Hunc fuisse Saturnum, vel stellam Saturni Literati, & Interpretes multi docuerant. Ernestus Jablonskius in Thef. Epistol. Lacroziano tom. I. ep. 143. dissertationem commemorat abs se de hoc Ægyptiorum Deo elucubratam, quam tamen videre necdum mihi licuit. Sed in ea epistola, dedi ad Lacrof. inquit, *explicationem* $\rho\eta\text{-}\epsilon\epsilon\phi\epsilon$, vel ut apud Origenem contra Celsum legitur $\rho\omega\epsilon\epsilon\phi\epsilon$ idest *Rex Cæli*, quo Solem indicasse Ægyptios, dubitari non potest. Apud Apul. l. XI. Miles. *Isis sive Luna dicitur Regina Cæli. Et Jerem.*

Remphan Act. 7. v. 43. Idolum Ægyptium.

XLIV. 17. $\text{מְלֶכֶת הַשָּׁמַיִם}$, quod idem est. Verum quum dubius nimium sit Origenis locus, ut ad marginem rejecta sit tanquam minus certa vox $\rho\omega\mu\phi\acute{\alpha}$, retenta in textu $\rho\epsilon\mu\phi\acute{\alpha}\nu$, fit inde ut prior illa explicatio mihi magis arri-deat, & $\rho\eta\text{-}\epsilon\epsilon\phi\epsilon$ *Sol Cæli*, aut verius $\rho\eta\text{-}\epsilon\epsilon\phi\alpha$, quasi $\rho\eta\text{-}\alpha\pi\alpha\varsigma$, vel $\rho\eta\alpha\phi\alpha\varsigma$ sono a transeunte in *æ em*, *Sol apis*, seu *apas* exponatur. In Coptica Versione *Amos*, quam Romæ habemus una cum ceteris Prophetis Minoribus, cumque Danielis libro manu Bonjurii eleganter descriptam ex Mss. Volumine Viri doctissimi, deque divinis, humanifque litteris optime meriti Bernardi Montefauconii Ordinis

Solis nomen in Remphan.

Exemplum Copticae vers. Daniel. & XII. Prophet. Minor. Montefauconii beneficio obtentum.

S. Benedicti in celeberrima illa Maurinor. PP. Congregatione Alumni, legitur cap. v. 26. nomen hujus Idoli *Rerphan*. Ονομα ἀρετρῆνδῆ ἡ τσκινη ἡ τεροδοχ καὶ πικιοῦ ἡ τεπεννοῦτ (corrigit Bonjurius ἡ τερεπνοῦτ) ρεφαν ἡ τρπος εταρετενθαλειῶος καὶ τεπ. Ita & Græca: καὶ ἀνελάβετε τὸ σκυνὸν τῶ μολοχ, καὶ τὸ ἄστρον τῶ θεῶ ὑμῶν ραίφαν ὅτῳ πίπης, ἔς ἐποίησατε ἑαυτοῖς; nullumque inter utramque discrimen intercedit nisi in eo, quod Coptica habet ρεφαν *Rerphan*, Græca qua utor, edita 1526. ραίφαν *Rærfhan*. Sic Græcum βαθὴλ transtulit Cophtus v. 5. ejusdem Cap. βεθὴλ. Ægyptiacam lectionem exhibent S. Justinus M. in *Dial.* cum Tryphone, & Theodoretus q. 25. in *Levit.*, aliique Veterum. Dicerem, si ita ferret instituti ratio de Copticis vocibus *ciou* *Siu Sidus*: & *cyuou* *Sciui Statuam*, atque *Idola* significantibus, quarum utraque, aut postrema saltem Hebraicæ *ציון* *Ciun* ablato ἰparagogico Chaldæis usitatissimo, fatis, ut opinor, exacte respondere videtur. Sed una expedienda res est, quam semel aggressi sumus. In tanta, quæ fertur, sententiarum varietate, *manifestum est*, inquit Pfeifferus diffic. Script. S. Locor. Centur. IV. ad Amos v., ex *Scholiaste Copto*, qui ait ρηφαν esse *Deum temporis*, S. Stephanum pro nomine Saturni Persico-Arabico *س-وان* *Civan* per *ציון* *Ciun* enunciatum ab Amos substituisse ejusdem nomen Ægyptium proprium Saturni; additque Loco XXXVI. *Exoticor. N. T.* certum esse Coptitas ρηφαν ρηφαν appellare Φτητηνῆν χρονος *Φτητηνῆν* *Deum temporis*, idest Saturnum. Corrige Φτ ἡ τεπηχρονος Φη *επηχρονος*, ne mendum subrepat. Addit præterea a Græcis vocari *ρέμβαν* apud Hesychium. Nihil hujusmodi occurrit in eo Hesychio, quem cum notis variorum accurante Schrevelio editum an. 1668. Lugd. Bat. & Roterod. habemus. Ρεμβαν,

Rerphan per e legit Copt. Versio Amos, Græca, per a *Rærfhan*.

Ægypt. voces *Siu* & *Sciui* altera *Sidus*, altera *Statuam*, & *Idola* significantes comparatur cum Hebraica *Ciun* S. Prophetæ Amos.

Rerphan, five *Rærfhan* auctore Scholiaste Copto est *Deus temporis*

Deum temporis Copticæ vocant Saturnum.

ναῖν, σφενδονας mendose pro σφενδοναῖν, & ῥέμφϑ, alias ῥάμφϑ, τὸ σῶμα ἢ ρῖς legimus, quæ sane nihil habent commune cum ῥέμβαν, aut ῥέμφαν. Certum at illud est Coptitas saltem recentiores nomine ΡΗΦΑΝ intelligere *Saturnum*, uti vel ex ipfomet Diēt. Copt. Kircherii p. 49. percipimus. Magnopere tamen vereor ne pro Vulcano nobis *Saturnum* obtruserint, rati hunc esse Deum Χρόνον, quia ἀπαν seu *opan* noverant *antiquum* appellari. Audivimus namque ex Daniel. cap. VII. v. 9. vocem, qua Copti *antiquum* expriment, esse ΠΙΔΗΑΣ: unde forte Πᾶς *Pater*, & Πᾶν *Deus* Pastorum originem trahunt. Deus vero & Rex Ægyptiorum antiquissimus erat Vulcanus, primus ignis inventor: qui propterea Φ† ἡ τεπιχρονος *Deus temporis* ob summæ antiquitatis famam, & opinionem haberi rectissime potuit. Quodque non ΡΗΕΠΑΝ *Rempan*, sed Ρήμφαν *Remphan* verterint Græci in V. Amos, & S. Stephanus in VII. Actor., id ex crebra. eademque obvia commutatione π in φ repetendum erit. Dicunt enim Copti promiscue Πρη *Pri*, & Φρη *Phri*: Πινουβ *Pinub*, & Φνουβ *Phnub*: Νιαφοφι *Niaphophi*, Νιαφοπι *Niaphopi*: πρωαι *piromi* φρωαι *phromi*, & alia id genus multa. *Rephan* ita, seu *Remphan Sol-Vulcanus*, aut *Sol-Vulcani Filius*, Osiris esset, qui propterea Saturno etiam natus traditur, quia ex *Apa*, seu *Apha* κατ' Ἰερολῶ *antiquo* nuncupato originem traxisse Ægyptii testantur. *Tosorthrus* hic idem esse posset tanquam †ουϑερ-†ερω *Touserthro* & Græca terminatione *Tosorthros Filius fornacis*, sive *Vulcani Filius*. † enim articulus fœmineus ideo præfigitur, quia ερω *fornax* generis est fœminei: Et quidem si Μόλοχ *Moloch*, quod Kircherus putavit, neque Pfeifferus improbat, est *Typhon Mars Ægyptius*, quid tam probabile videri potest, quam ΡΗΦΑΝ, seu ΡεΦΑΝ esse *Osirim*? Quamobrem & a *Vulcano* dicta est Ægyptus, teste Stephano Byzan., Ἡφα-

ῥέμφαν *Remban* ex Lexico Helychii a Pfeiffero citatus in edit nostra desideratur.

Copticæ recentiores pro *Apas*, seu *Opas* Vulcanum Saturnum interpretari tacillime potuerunt.

Vulcanus utpote Deorum & Regū omnium antiquissimus apud Ægyptios potuit recte dici *Deus temporis*.

Remphan est Osiris Sol scilicet cognomento *Vulcanus*, seu *Sol F. Vulcani*, ducto nomine ex *Ra*, & *Apa*, sive *Apha*, commutata tenui in adspiratam.

Tosorthrus exponitur *F. Vulcani*.

Idolum *Moloch* Eruditi *Typhonem* interpretantur.

Ægyptus Vulcania.

Osiris *Apis* ab *Apas* sic nuncupatus.

Bos Osiridi Sacer *Apis* dictus ab *igne*, quo juxta Ægyptiorum fabulas concipi putabatur.

Ignis Malaice: *Api*.

Rephan idem ac *Serapis*, Æsculapius *Memphitis*, & Deus *Heliopolitanus*.

De Moysæ Sacerdote *Osiridis* in *Heliopoli*, ac propterea *Osarsiph* nuncupato calumnia *Apionis*.

Summa erga *Solem* Ægyptiorum religio.

Bos lignea inaurata sepulcrum *Merris* Filie *Mycerini* Regis, *Soli* sacra, & *Solis* simulacrum.

Merris æque ac *Isis* apud Ægyptios culta.

sia Vulcania tellus, & a S. Propheta Moysæ Deut. IV. *for-nax ferrea*. Est vero *Osiris* iste, & *Uchoreus Sol*, & *Apis* ita, ut ego opinor, a Patre Απας nuncupatus. Nam plerique Ægyptiorum Sacerdotum apud Plutarchum in idem recidere *Osirim* & *Apim* testantur; adeo ut *Apis* etiam appellaretur Bos eidem Osiridi Sacer, forte ob ignem cœlestem, quo uno concipi, Herodoto teste, fabulabantur, quemadmodum *Pan* & *hircus* communi nomine vocabantur *Mendes*. Et si quid huc conferre potest ignis vocabulum ex aliena lingua acceptum, est illud, auctore Relando, Malaice آپي *Api*, quod oriri potuit ex illius Inventore *Vulcano* *Opas*, aut *Apas*. Est idem denique ac *Serapis*, Æsculapius *Sospitator*, & Deus *Heliopolitanus* a *Manethone* apud *Josephum* contra *Apionem* commemoratus. Ab hoc enim *Osiride* tanquam illius Sacerdotem in Urbe *Heliopoli* *Moysem Osarsiph* denominatum per summam calumniam *Hebræis* objicit *Apion*. Primum fuisse *Orum* *Isidis* F., qui *Soli* sacrificaverit, testis est *Plutarchus*; idemque tanta religione Ægyptios *Solem* coluisse affirmat, ut ter diebus singulis sacra ei facere consueverint. At cujusmodi esse potuerit *Sidus Dei* *Rephan*, discere licebit ex simulacro lignea *Bovis* *cava*, & *inaurata*, in qua *Mycerinus*, Μεγχερινος , teste *Diodoro* ab aliis dictus, *Filiam* vitam sanctam sepelivit: *Hæc autem Bos cum ceterum Corpus operata est phaniceo pallio*, scribit αὐτότης *Herodotus* in *Euterpe*, *tum vero cervicem*, & *caput crasso admodum auro*: $\text{μετὰ ξὺ δὲ τῶ κερέων, ὁ τῶς ἡλίου κύκλος μεμυρημένος ἔπεσεν χρύσεως}$: *inter media cornua* *CIRCULUS* annexus inest, *SOLI* assimilatus: *Neque stans est bos, sed in genua cubans*. . . . *effer-tur e conclavi quotannis*. . . . *eique singulis diebus omnifarii odores adolentur, noctibus autem perpetuo incensa lucerna adstat*. *Merrin* hanc esse filiam *Merris*, seu *Mencheres*, de quo egimus supra, nullus dubito. Eam non mi-

nus

nus quam *Isin* apud Ægyptios in honore fuisse tradidit Ar-
 rapanus. Sacra scilicet erat *Soli* Bos ista, quæ quum esset
 sedes animæ *Merris*, imago, & simulacrum Solis inde
Merris & ipsa tanquam nuncupata est. Ex *Isidis* fabula,
 cui quum non modo regius ornatus e capite detractus, sed
 & caput ipsum amputatum fuisset, Mercurius ejus loco bu-
 bulum caput imposuit, consecrationem bovis fœminæ
 apud Ægyptios natam arbitrator. Æque barbara & indigna
 est fabula Brachmanum, & Tibetanorum, qui Deos quos-
 dam capite imminutos comminiscuntur. At *Apis* conse-
 cratio antiquior erat. *Apis* vero Græce ἑωαφος, teste
 Euf. l. 3. Præp. Evang. cap. 13. *Solis* & *Luna* signa præse-
 ferebat: Solis quidem ὁ μέλαν ἔσωματός ἢ ὑπὸ τῆ γλώτ-
 τη κἀνθαεσ. *Nigror corporis, & natus sub lingua, quem
 cantharum vocant. Mnevis* Bos *Soli* sacratur, *Apis Luna*,
 Aeliano, Ammiano, & Porphyrio testibus: Lunæ tamen
 intellige sacrum *Apin*, quia ut idem Eusebius, Ammia-
 nus, & Plinius narrant, illius omnium maxime *insigne* erat
in latere dextro candicans Macula cornibus *Lunæ* crescere
incipientis; quum ceteroquin Bos quoque ipsa *Merris* *Soli*
 sacra esset. At utrosque ΑΠΙΝ, Ἐ τ̄ ΜΝΕΥΙΝ ΟΣΙΡΙΔΙ καθε-
 ρθλιῶαι ΑΠΙΝ & ΜΝΕΥΙΝ ΟΣΙΡΙΔΙ *consecratos* Diodorus
 tradit lib. 1. cap. 13. *Osiridis* εὐμορφον εἰκῶνα *pulchram
 imaginem Apin* Plutarchus appellat: Straboni vero ὁ ΒΟΥΣ
 ΑΠΙΣ, ὁ ἕστιν ὁ αὐτὸς ΟΣΙΡΙΣ, BOS APIS, *qui idem est
 OSIRIS*: *Osiris* vero *Sol*. Sed si Ρεψαν *Rephan* est *Sol
 Apis*, *Sidus Rephan* aliud non erit, nisi simulacrum ejus
 simile, quod ex Herodoto descripsimus in Bove *Merris*.
 Cum his mire consonant, quæ in Scripturis Sanctis, & Ec-
 clesiæ Patribus de execrabili Hebræorum cultu Vitulis,
 Bobusque *Api*, & *Mnevi* frequenter tributo narrantur.

XLIV. Nihil propterea tam antiquum, ac solemne fuit
 Ægyptiorum Regibus, quam ut *Osiridis* exemplo *Solis* no-
 men

Caput *Isidis* Bu-
 bulum; adeoque
 & *Boves* fœminæ
Isidis sacra.

Ἀποκραλισμὸν De-
 orum ab Ægy-
 ptiis mutuati sunt
 Indi, & Tibetani.

Apim, & *Mne-
 vim* tanquam *So-
 li* sacros venera-
 bantur Ægyptii.

Bos *Apis* idem ac
Osiris, & *Sol*.

Sidus Rephan Bos
Apis cum symbo-
 lo *Solis*.

Apis & *Mnevis*
 Idola Hebræo-
 rum.

Remphis Ægyptiorum Rex Pro-
tei Success.

Remphis *Rampsinitus*, & *Rampsis*
idem.

Rampsinitus, sive
Rampsis Ægypti
exponitur *sol* ex-
celsus.

Ramesis Rex Æ-
gypti est Bonju-
rio *Sol* *Isidis*.

Sol *Orus* Ægy-
ptiis. Ebrais *Or*.

Mares, seu *Ma-
ris* ex Eratosthe-
ne est *Heliodo-
rus* donum solis.
Cur?

Pharaones a Sole
cognominati: *Ra-
thotis*, *Rathusio*,
Ramesis.

Ramesis Ægy-
ptiace *Solis* Fi-
lius.

Ramisus *Ramestis*
a Græcis recen-
tioribus dicitur,
qui *Ramesis* est
apud Veteres.

men ostentarent. *Remphim* Protei filium post mortem Pa-
tris Regnum suscepisse scribit Diodorus l. I. $\mu\tau\iota$ δὲ τῷ Πρω-
τέως πλοῦτῳ Νεφθαίξιδμ Θ τῷ βασιλείαν ὁ υἱὸς Ρέμφις.
Herodotus lib. II. cap. CXXI. Protei successorem Rampsinitum
agnoscit, Filium non item. Rampsinitus enim idem est
qui & *Remphis* dicitur. Hunc ipsum nonnemo *Ρήμφαν*
exposuit: *Solem excelsum*, ob eam, ut puto causam, quod
tale quiddam sit *Rampsis* a $\rho\eta$ & $\mu\iota\delta\iota\varsigma$, additoque $\epsilon\epsilon$ pleo-
nasmo $\rho\eta\epsilon\psi\iota\varsigma$ *Solis altitudo*. $\rho\alpha\tau\iota\sigma\iota\varsigma$ Bonjurio est *Sol*
Isidis: Pharaonempe ille, qui quum Hebræos fugientes per-
sequeretur in Mari rubro submersus perierit, occasionem
præbuit fabulæ de *Oro* a Typhone oppresso. *Sol* enim teste
Macrobio in Saturn. c. 20. *Horus* apud Ægyptios, uti & $\gamma\eta\kappa$
apud Hebræos lucis nomine appellatur. $\mu\acute{\alpha}\rho\eta\varsigma$ *Mares*, seu
Maris, Rex dictus est, interprete Eratosthene Ἡλιόδωρος
Heliodorus *donum Solis*, quod $\epsilon\epsilon\epsilon$ Ægyptiace *dare*, $\rho\eta$ vero
Solem designet. Idem plane ostendunt aliorum Pharao-
num nomina: *Rathotis*, *Rathuris*: & ipsius, ut reliquos ta-
ceam, *Ramesis*. $\rho\alpha\epsilon\epsilon\iota\varsigma$ profecto, sive ut Plinius legit lib.
XXXVI. cap. 8. *Ramisus* $\rho\alpha\epsilon\epsilon\iota\varsigma$, sine ullo involucro est: *So-
le genitus*: *Solis Filius*. Ne etenim plura dicamus de vo-
ce $\rho\alpha$; $\mu\epsilon\iota\varsigma$, & $\mu\epsilon\iota$ in statu regiminis, & $\epsilon\epsilon\epsilon$ in statu
affixionis Ægyptiace *Nasci*, *natum*, *genitum*, atque adeo
Filium, Bonjurio admonente, significat. $\rho\alpha\mu\acute{\epsilon}\sigma\eta\varsigma$ *Ramestis*
etiam addito τ a Græcis dicitur: ut enim $\rho\alpha\kappa\acute{\alpha}\sigma\eta\varsigma$ *Racastis*
Cedreni in Comp. H. est $\rho\alpha\kappa\acute{\omega}\tau\eta\varsigma$ *Rhacotis*: $\mu\upsilon\tau\iota\sigma\tau\acute{\epsilon}\rho\alpha\tau\epsilon$
Mytiferata Stephani est $\mu\upsilon\tau\iota\sigma\tau\acute{\epsilon}\rho\alpha\tau\epsilon$ *Mytistrata* Philisto ex
notis Berkelii: & $\mu\epsilon\sigma\tau\acute{\epsilon}\rho\alpha\iota\nu$ *Mestrain* LXX. $\mu\epsilon\sigma\tau\acute{\epsilon}\rho\epsilon\epsilon$, seu
 $\mu\epsilon\sigma\tau\acute{\epsilon}\rho\epsilon\epsilon$ *Mestrem* & *Nestrem* Copt., ita & *Ramestis* est *Ra-
messis*, & *Ramesis*. Roma hodieque spectat insigne Ægyptiaci
Regis monumentum, Obeliscum Solis memorabili providen-
tia Sixti V. Pontificis Maximi ante Ædem Lateranensem
ann. MDLXXXVIII. erectum. Hermapion Hieroglyphicos
Cha-

Characteres evolvit, Græceque exposuit. Interpretationem, quamvis non integram, posterorum memoriæ conservandam reliquit Ammianus Marcellinus. Ex ea perspicue intelligimus *Ramesis* nomine *Filium Solis* significari. Singulis namque $\sigma\acute{\iota}\chi\alpha\iota\varsigma$ ΗΑΙΟΥ $\omega\acute{\alpha}\iota\varsigma$. . . ὄν ΗΑΙΟΣ Φιλῆ . . . ὄν ΗΑΙΟΣ ἐχθύνου . . . SOLIS F . . . *quem SOL amat . . . quem SOL genuit . . .* appellatur. Singula præterea latera exhibent $\kappa\tau\acute{\iota}$ $\sigma\acute{\iota}\chi\alpha\varsigma$ insculptos accipitres tres, tres item Boves, totidemque brachia extensa. Eadem scilicet *Solis*, quæ *Osiridis* symbola, uti ea referunt Plutarch. de Isid. & Osir. p. 371., Porphir. de abstin., & Clem. Alexan. v. Strom., in hoc Obelisco cernuntur.

In Obelisco Maximo Lateranensi *Ramesis* interprete Hermapione *Osiridis*, & *Solis* F.

Symbola in Obelisco *Ramesis* eadem.

XLV. *Mythram* etiam Ægyptiorum Regem in Helio- poli obeliscos Soli erexisse Plinii auctoritate fretus observat Schedius *De Diis Germanis* pag. 149. *Ac forsitan*, inquit, *ab hoc Mithra descendit Mithridates, Solis legem denotans*. Est autem Sol Persica lingua *Mithra*: & *Mithridax* lapis dicitur, qui *Sole percussus coloribus micat*, uti & *Mithrax gemma* species *Rubri Maris montibus multicolor, contra Solem varie refulgens*, Schedio ipso ex Plinio, & Solino testante. De vocis *Mithra* origine multa, ac varia Philologi tradiderunt. Sed Persicam eam esse plerique sentiunt. Et sane 𐎠𐎢𐎽 *Mihr* Persarum lingua *Sol* est. Quumque Græci, quod Relandus Dis. VIII. de Vet. ling. Persf. observat, *literam equivalentem Persicæ & He non haberent, exprimentes eam per θ adjecta Græca terminatione fecerunt vocabulum Mithra*. Eamque exemplis aliis a Græcis, Hebræisque petitis confirmat. Sic Natum scribit Μιθρι nomen mensis Persici a 𐎠𐎢𐎽 *Mihr* interposito θ . Similia scripserat Hydus cap. IV. & alibi in H. R. Vet. Persf., quo cum Relandus docet 𐎠𐎢𐎽 *Mihr* indicare *amorem*; hanc etenim principem significationem ei tribuerat Hydus addens *miserationem* perinde ac *misericordiam*

Mithras, five *Mithra* Ægypt. Rex Obeliscos, & Ipse Soli exsit.

Mithra multorum sententia, vox est Persica *Mihr* solem denotans.

Quo pacto a *Mihr* vocem *Mithra* fecerint Græci explicat Relandus.

Mihr Hydus, & Relando auctoribus primum significat *amorem*, & *misericordiam*.

sona-

Omph Osiris dicitur, quia *beneficus*.

Lunam, teste *Relando*, Persæ *Mithram* æque ac *Solem* appellant. *Mithra* mas, & fœmina.

Ignis sub utraque forma viri, & fœminæ a Persis cultus.

Herodoti testimonium de *Luna Mithra* apud Persas dicta a *Relando* defenditur.

Περρὰν in *Lycophronis* carminibus germana lectio a *Relandi* emendatione vindicatur.

Περρὰ *Perra* *Lycophronis* est *Sol*, Ægyptiace dicitur *Πηρη*.

sonare, quoniam *Sol totum orbem fovet, recreatve, & quasi amore complectitur*. Nempe & tale quiddam *Omph* Osiris, utpote *beneficus*, sic etiam ab Ægyptiis appellatus, designasse docet *Plutarchus*. Ex eo vero, quod *ῥε* sit *amor*, illudque nonnulli scribant *ῥε* *Mahir*, *Mithræ* nomen, quo *Lunam* Persæ non minus quam *Solem* intelligunt, deductum censet *Relandus*. Nam & *Mithræ* fœminæ *S. Ambrosius*, aliique meminerunt, & *Solem a Mithre distinguit Curtius*. Persas præterea ignem coluisse sub viri & fœminæ simulacris *Julius Firmic. de error, prof. relig.* comprobat. Quibus addere potuisset Ægyptios utrumque *Apidem* mare, & fœminam, *Soli* sacros habentes. Nec calculum, adijcere potuit *Gatakeri*, aliorumque *Eruditorum* sententiæ, qui *Herodotum* ob id reprehendunt, quod *Persicæ* linguæ ignarus *Lunam* a *Persarum* veteribus *Μίθραν* scripserit appellari. De *Mithra* *Sole* si quis multa, & egregia ex penitiori antiquitate copiose ducta desideret, consulat *Doctissimum Hadriensem Episcopum Philippum* a *Turre* in *Monum. Vet. Antii*. Quandoquidem vero in eo *Lycophronis* versu:

Σκιά καλύψει ΠΕΡΡΑΝ ἀμβλυῶν σέλας
Umbra tegit SOLEM fulgorem hebetans.

Sol a *Persis* *Περρὰ* dicitur videri potest, dubitat *Relandus* de integritate lectionis, ac si *Μερρὰν* legamus, inquit, *plana sunt omnia; nam ῥε ex Mithra contractum, Sol iis est*: Sed si observasset vocem hanc Ægyptiacæ originis esse, eamque uti & *Solis* cultum ab Ægyptiis accepisse *Persas*, nullam intellexisset sibi causam fuisse cur *Lycophronis* lectionem tam facile immutaret. *Περρὰ* *Lycophronis*, quod primo statim intuitu percipitur, est *Coptica Πηρη*; adeo mirum videri non debeat, si hodie ea vox *Persis* nihil tale denotet. Vix alibi citius quam in Ægypto *Mithræ* nomen pro-

prodiisse crediderim; quum gens nulla sit extra Ægyptum, cui tam antiquus, atque adeo frequens ejus usus fuerit. Sunt qui censeant Apuleii auctoritate ducti *Mithra cognomen fuisse proprium primariorum Sacerdotum, sive Principis Sacerdotum*, quemadmodum ex Hadriensi Episcopo intelleges pag. 216., etsi paulopost Præsul Eruditissimus scribat: *in Ægypto aliis etiam, non tantum primario Sacerdoti, commune fuisse: nec esse audiendum Kircherum, qui pro Mithre Ægypti Rege legit Mestrem.* Differit cap. VI. de die Natali *Mithra*, quem solemnem agebant Romani, Persæ, & Ægyptii; multisque contra Harduinum demonstrat Christianos, præsertim in Ecclesia Romana semper celebrasse die XXV. Decembris Nativitatem Unigeniti Dei Filii ex Virgine nati, nec eam fuisse e sede sua submotam, neque in diem Natalem *Mithra* translata. Sed quod ad Ægyptios attinet animadvertit apud eos, auctore Plutarcho, ferias *Natalitias oculorum Ori*, *Solis* nempe & *Lunæ*, quos *oculos Ori* vocabant, incidisse in XXX. mensis *Epiphi*, *Sole & Luna in eadem linea coeuntibus*. Ac si annos fixos Ægyptiorum a XXIX. Augusti, & a I. mensis Thoth inchoatos sequamur, die XXV. Julii, inquit, feriæ illæ Natalitiæ *Solis* contigissent. Secus si annos vagos, quos ante *Augusti* Cæsaris tempora retinebant, præ oculis habeamus. Tum enim incertus erit in eorum *heortologia* dies Natalis *Solis*; multoque etiam incertior si cum Novilunio simul & cum stata die 30. *Epiphi* conjungi eæ feriæ debuerant. Verum post longam rei inquisitionem fatius duxit cum Scaligero gravissimi erroris incusare Plutarchum, quod *menses fixos Ægyptiis ab ultima antiquitate attribuat, & deinde... Lunares faciat.* Bonjurius aliter accepit Plutarchi locum, quem de *Apotheosi* ipsius *Ori* interpretatur; & diem 30. Mensis *Epiphi* *proleptici* investigandum esse docet, ut habeatur dies Natalis *oculorum Ori*. Ceterum non tam liquido ex Plutarcho con-

L

stat,

Mithra nomen in Ægypto non uni primario Sacerdoti, sed & minoribus commune fuit.

Dies natalis *Mithra* apud Romanos Persas, & Ægyptios celebris.

De Feste Nativitatis *Christi Jesu* in diem natalem *Mithra* translato *Harduinum Philippum a Turre* egregie coniutavit.

De Feriis natalitias *oculorum Ori*, *Solis* nempe & *Lunæ* incidentibus juxta Ægyptiorum ritus, in 30. *Epiphi*, Plutarchi locus exagitat.

Quid per ferias natalitias *oculorum Ori* intelligat *Bonjurius*.

stat, Ægyptios diem hunc festum illigasse novilunio cum XXX. Epiphi exacte, ac perpetuo concurrent. Quum enim ait: Τῆς τετρακάτης ἑπιφίμιως ἑορτάζουσι ΟΦΘΑΛΜΩΝ ΩΡΟΥ ΓΕΝΕΘΑΙΟΥ: ὅτεσελλῶν ἔῃ ἡλιος ἐπιμίας ἀθείας γερύνασι per

Conevrlus Novi lunii cum 30. Epiphi, cum que natalitii annuis oculorum Ori ex verbis Plutarchi obfcurus est, & incertus.

illa verba: *quando Luna est Sol in eadem linea γερύνασι non ipsum coitionis diem, sed eum, qui jam præterierat, indicare fortasse voluit. Quid? si sensus istorum verborum est, ut Novilunium, de quo loquitur Plutarchus, conjungi debeat cum proxima illa voce γυέβλιον, ita ac si dixisset: OCULORUM ORI (Ægyptii) celebrant XXX. Epiphi*

Mithres Ægypti Rex, qua Sefoftris, seu Sefachus, ætate vixit juxta Bonjurium.

NATALEM DIEM, quo Luna est Sol in eadem linea coiverunt: non autem cum verbo superiori ἑορτάζουσι? De ceteris diebus festis in honorem Solis apud Ægyptios institutis vide sis Plutarchum in cit. L. de Isid. & Osir. *Mithres* Ægypti Rex, de quo scribit Plinius, ad Sefoftris, sive Sefachi tempora refertur a mox laudato Bonjurio in Dynast. Hunc ipsum *Myrthæum* etiam veteribus nuncupatum intelligo: eumque per *metathesin Mithram* fuisse factum nonnulli censent.

Mithres ipfius etiam Xaca Synchrontus.

XLVI. Atque ea quidem epocha tanto majori observatione digna est, quanto propius ad *Xaca* ætatem accedit, nostrique argumenti rationes uberius confirmat. At quamvis idem sint *Myrthæus*, & *Mithres*, non ejusdem tamen originis utrumque illud nomen existimo. Μυρταῖ Erato-

Myrthæus est idem esse ac Mithres, nomine tamē diversus erat.

stheni est Ἀμμωνόδοτ Ammonedatus, Jovis nempe donum, ac Filius. More scilicet illo veteri, quo se Ægyptiorum

Myrthæus est Ἀμμωνόδοτ, ut & Ammonis sive Jovis Filii, & Carii dicti sunt Osiris, Rameses alique Ægyptii Reges.

Reges *Ammon* genitos, Ammonique caros, atque dilectos immani adulationis prodigio, & monstruoso superbiæ fastu jaëtabant. Jam scimus Osiridem Ammonis F., scimus ex Obelisco Ramesis Solis Filios eosdem etiam fuisse, quos Ἀμμῶν ἀγαπᾷ *Jupiter Ammon diligit*. Potuit ita *Myrthæus* dici Ἀμμωνόδοτ, quod nomen Soli in primis convenire, eique tanquam proprium tribui satis exploratum

ratum habemus. At *Mithri*, quam 'quæso originem dabimus? Me jam tantisper patienter audias. Relandus nobis viam sternit ad eam investigandam. Plutarchum inducit, qui $\mu\theta\rho\lambda\omega$ *Persis mediatorem* $\mu\epsilon\theta\iota\tau\lambda\omega$, *significare scribit*; mox tamen addit huic *significationi linguam Persicam, ut hodie est, non suffragari*. Ita quidem. Nam ex $\mu\theta\rho\eta$ *Mithri*, ut ego conjicio, omnium linguarum more, quæ vocalibus carent, earumque loco *puncta*, aut *lineolas* adhibent, Persæ fecerunt $\mu\theta$ *Mihr*. Quod si antiqua illa vox integra permansisset, quemadmodum Plutarchi ætate extitisse videtur, facile fuisset Relando in ejus significatione percipere id quod hodie in Persica lingua se frustra quærere profitetur. Ægyptia ea est, & apud Ægyptios pronum est intelligere quo pacto hujusmodi significationem habere potuerit. $\mu\theta\eta\tau\text{-}\rho\eta$ *Mitiri*, per contractionem *Mitri*, nomen est compositum ex $\mu\theta\eta\tau$ *Miti*, & $\rho\eta$ *ri*, quorum alterum $\mu\epsilon\theta\iota\tau\lambda\omega$ *medium*, sive *mediatorem* in Coptica Sacrorum Librorum versione denotat, alterum, ut sæpe diximus, *Solem*. Id autem, ni fallor, satis ostendit Persas ab Ægyptiis una cum nomine cultum etiam Solis accepisse. Negavit Hydus Persarum deos fuisse umquam aut *Solem*, aut *ignem*; acerrime contendens soli vero Deo $\lambda\epsilon\tau\tau\epsilon\iota\alpha\varsigma$ honores, ac venerationem illos semper detulisse. Sed hominem nimix animositatis perbelle, teste quoque Relando, confutavit laudatissimus ille noster Philippus a Turre. Non est autem hoc in loco prætermittendum, quod *Osirim mediatorem* esse, ipsumque *Plutonium*, & recipientem animas, $\mu\epsilon\theta\epsilon\tau\text{-}\tau$ *Amenti* propterea dictum, Ægyptii putabant; unde ea tum Ægyptiorum, tum Persarum, aliarumque Gentium superstitione manavit, ut *Antra* subterranea Soli sacra haberentur. Erat propterea *Mitres* Magorum sententia $\mu\epsilon\theta\iota\tau\mu\varsigma$ ille, *medius* scilicet inter *Oromazan*, & *Arimanium*, $\Theta\epsilon\delta\varsigma\ \dots\ \delta\upsilon\omega$ *Deos*... *duos bonum*

Mithres apud veteres Persas vox erat significans *medium*, & *mediatorem*; sed hodie, teste Relando, ex eorum lingua disparuit.

Ex *Mithre* apud Persas Solis nomen factum est *Mihr*.

Nomen *Mithres* a Persis primo recitatum, deinde immutatum, causa est, cur vim antiquæ significationis in eorum lingua amiserit.

Mit-ri Ægyptiace *medium*, seu *mediatorem solem* designat.

Ut nomen sic & cultum *Solis* Persæ ab Ægyptiis accepisse videntur.

Hydium negantem divinitatis cultum a Persis tributum *Soli* & *igni* invicte confutavit Philippus a Turre.

Osiris ab Ægyptiis *Amenti Mediator* dictus quod animas daret & reciperet.

Osiride Soli, eidemque *Plutoni* antra subterranea sacra.

Mitrem *medium* inter *Deos* *duos bonum*, & *malum* *Magi* Persæ æque, ac *Manichæi* colebant.

unum e luce purissima natum, malum alterum, & e caligine ortum. Quæ quidem quantum affinitatis habeant cum impio dogmate Manetis, jam antea multis ostendit idem, ipse Philippus a Turre cap. v. de *Mithra*; quem etiam consulere potueris, ut scrupulum omnem exuas, si forte nomen *Mitra* absque adspiratione scriptum, novum quiddam, & insolitum videatur. Nec enim defunt hujus orthographiæ exempla, quæ ab eo accipias. *Μντρεα* appellant Ægyptii *viscera*, in Dict. Copt. Kircheri; verum Græcam magis, quam Ægyptiacam indolem refert; eoque fit, ne in hac nostra investigatione locum ei tribuendum esse putarim. Quod autem accidit de *Mitre* *μεοιστη*, accidit

Mitra sine adspiratione aliquando scriptum in antiquorum monumentis occurrit.

Cherin in Nomine v. Pyrei Petrarum dicti *Azur Cherin* Ægyptiacum est, non Persicum.

In voce *Cherin* mendum temere suspicatur.

Mithra non mystico, sed proprio nomine per adspiratum nuncupatus.

Proprium, & primigenium *Mithra* nomen explicatur.

apud Hydium de voce *خرين cherin*. Inter VII. Pyréa antiqua Persarum quintum erat *آذر خرين Azur cherin*. Hujus significationem quærit Hydius apud Persas, & quum nullam inveniatur, *fortassis*, inquit cap. 3. H. R. Vet. Pers. p. 103. *vitiose scriptum sit pro Churdad Angelo*. At quum ea vox non Persica sit, sed Ægyptiaca; est enim manifeste *Χερης Cheres Sol*; unde: *My-cerinus*, aut *Men-cherinus*, & *Men-cheres*, emerit, uti in superioribus observatum est, si eam ex origine repetiisset sua, non continuo tanquam *vitiose scriptam* repulisset. Totum id nihil impedit, quominus *Mystræ* Ægyptii idem quoque nomen per *τ* adspiratum pronuntiarent, eique præter mysticam latentem in *Mitre*, propriam, & physicam significationem in *Mithra* contentam tribuerent. Hujusmodi enim vocum collusiones in Sacris Ethnicorum non raro occurrunt, quemadmodum si necesse esset pluribus demonstrarem.

XLVII. Ajo itaque *Mithram* Ægyptiace sonare lucem, fulgorem, atque flammam e fonte suo manantem. *Λουρη* Ægyptii dicunt lampada, splendorem, aliaque horum similia, quæ jam jam recensebam. Osee VII. 6. *νοτ-εοτè*

νοτè

ἡν ἔχρωε: Græce *αυρος φέρει*, Vulg. *Ignis flamma*. Ita Amos v. 20. Habach. III. 4. & 11., & alibi in eum sensum sæpiissime. Si autem σ per apocopen obmutescat, quod cum apud Græcos, ut Gruterus pag. 19. observat, & nos præter ea, quæ jam attigimus, alia mox observaturi sumus, tum vero maxime apud eas gentes accidere solet, quarum lingua solis consonis constat, erit statim vox *εετὲ*. Atque hinc derivatum puto nomen *Dei Heliopolitani*, Bovis scilicet, quem *Mnevin* Græci, Latinique Scriptores plerumque appellant. *Μνεῦν*, ait Plutarchus pag. 364. *καλῶσιν . . . ἐνίοι δὲ ἔτι τὸν Ἄμωσ πατέρα οὗ νομίζουσι Μνεῖν (Mnevin) vocant . . . eumque nonnulli Patrem Apis censent*. *Μνεῦν* legit in Plutarcho Marshamus, & alii fortasse legent, sed in edit. Paris. Ann. 1624. lectio, quam ego tradidi, integra jacet; quum eam Interpres neque in adnotationibus, neque in variantium catalogo suspectam usquam habuerit. Vide tamen ne primum ν tanquam necessarium ad naturam vocis pertinere existimes. Ut enim *μνίω* est *μίσω*: *κρυμνός* *κρυμός*: *βένθος* *βάθος*: *מרים* *Miriam* soror Moysis, *Μαριαμν*, & *Μαριαμν*, *Mariamne* in variis Josephi Codicibus; ita *μνεῦν* *mnyein* est *μνεῖν* *myein*. Cui si demas postremum ν Græcæ terminationis, ecce Tibi *μνε* ipsissimum Ægyptiorum nomen *εετὲ* *mye*: quumque apud eos punctulum superscriptum literis sit etiam signum alterius latentis literæ, eoque semper insignita appareat è in voce *εετὲ*, sic leges *εετὲ* *myè* ut sonet Græcum Latinumque *μνεῖ* *myei*. Aditus hinc aperitur ad nodum explicandum, qui mihi semper solum difficilis visus est. S. Justinus M. in *Λόγω παρανετί-κω* ad Græcos citat Diodorum Siculum, qui de SS. Propheeta Moyse egregium dederat testimonium: & Gentiles alloquens: *Qui apud vos, inquit, historicorum omnium illusterrimus est Diodorus, qui Bibliothecas in compendium*

Ex binis vocibus unde componitur *Mithra*, prior est Ægyptiaca *Moye*, & σ superaffo *Myé*, seu *Mié* fulgorem, atque flammam significans.

Deus Heliopolitani *Bos Mnevis*, Plutarcho *Mnyeis*, dicitur & ipse est a voce *Myé*.

A *Μνεῖν* Plutarchi ablato ν pleonasmò, & Græca terminatione subducta restat germana vox Ægyptiaca *Myé* respondens Græcæ *μνι*.

Cur in Diodori Codicibus ætate S. Justinii M. legatur *Moyfes* omnium Legumlatorum in Ægypto Princeps, & modo legatur *Mnevis*, dicitur; & enodatur.

rede-

redegit quadraginta integris historia sua editis libris, postquam in primo testatus est in Ægypto se ex Sacerdotibus didicisse priscum admodum, atque adeo primum legislatorem fuisse MOSEN ita de eo verbis hisce scripsit: secundum veterem, qua in Ægypto fuit institutionem, qua fabulis, sub Diis, & Heroibus fuisse perhibetur, *ἡρώων φασὶν ἐστὲν αἰθέροις νόμοις ὡς ἔστιν χρῆσθαι τὰ πλήθη, καὶ βίου ΜΩΥΣΗΝ* multitudini primum ut scriptis legibus uteretur, & viveret persuasisse ferunt MOYSEN virum & animi magnitudine, *ὃς τῷ βίῳ ἰκανώτατον μνημονόδομον*, & vite commoditate Sylburgio interprete, (aut quod ego Diodori, & Justinii verbis magis consonum existimarim) & sapientia ad institutionem vitæ summopere idonea commendatissimum. Paululum deinceps progressus, ac veterum legislatorum mentionem inferre volens, primi MOYSIS meminit. Sic namque (Diodorus) αὐταῖς λέξεσιν ad verbum inquit: Apud *Judeos ΜΩΥΣΗΝ* *Θεὸν* καλέωμεν ΘΕΟΝ MOYSEN DEI nomine cohonestatum. Dubitari itaque nequit, quin uterque Diodori locus in antiquissimis Codicibus, S. Justinii M. ævo, *Moy-sen* haberet. At sequioribus seculis in eundem ipsum Diodori textum aperta nominis *Moy-sis* immutatio irrepsit, & pro *Μωϋσῆν* *Moy-sen* lectum est *Mnévλω Mnevin*. Quid ita? sive Librariorum imperitia, sive Gentilium fraude, sive etiam casu id factum fuerit, ut proclivis & obvia esset, minimeque violenta corruptio videri posset, oportuit, ut *Mnevis* magnam cum *Moy-si* affinitatem, & similitudinem gereret. Est autem istud *Μουεὶ Moyei*: Quod quum in Diodoro ante Sancti Justinii tempora scriberetur *ΜΟΥΣΙ* *Moy-si*, postea in ventre C addita forte lineola in hunc modum *ε* evasit *Μουεὶ*, quemadmodum extat apud Plutarchum, deinde *Μνύει*, tandem *Μνέυι*; sicque pervagatum est mendum in Codices Diodori. Idque eo facilius accidere potuit, quòd tam *εὐωστ* *aqua*, unde *Moy-sis* nomen repe-

Post S. Justinii tempora mutato C in E, irrepsit mendum in Codices Diodori, & pro ΜΟΥΣΙ scriptum est ΜΟΥΕΙ, unde Μνεὶ, Μνευίς ac tandem Μνευίς.

repeti debet, quam *splendor*, & *flamma* εὐρὲ eisdem fere vocibus ab Ægyptiis appellentur. Cl. Huetius Prop. IV. Demonstr. Evang. cap. 4. & alibi adeo inter se affinia *Moysis*, *Monii*, *Minos*, *Menis*, & *Mnevis*, & *Mensis* nomina reputavit, ut ex eadem radice simul nata contendat.

XLVIII. Herodotus in Euterpe Ægyptiis fortasse Auctoribus, quem Plutarchus Μνύειν, Diodorus Μνωάν, Μνέειν, Μνέουλω, Josephus VIII. antiq. cap. 6. Μίναιον, aut juxta lectiones varias ab Hudsonio notatas Μίνεον, (quemadmodum & S. Epiphanius) Μινέαν, & Μινάϊαν dixerunt, vocavit Μιν *Min*, (alii Μεν) & v abjecto Μυ: unde *Men-cheres*, *Men-cherinus* Diodori ab eo dicitur *My-cerinus*. Nec ea nominis contractio insolens tibi videri poterit, si forte nosti quam multa id genus exempla extent apud antiquos Scriptores. Unum commemoro ex voce ON repetitum, qua S. Cyrillus Solum significari scribit. De hac autem ait Paulus Ern. Jablonskius tom. I. Thef. Epistolic. ad La-Crozium pag. 183. *Non dubito quin ex ΟΕΙΝ quomodo Thebaidos incolæ dicebant pro Wini natum fuerit Græcorum Ων*. Modo quid sibi velint *Min*, & *My*, paucis accipe. Jam non te latet *Mnevim*, seu *Min* Patrem fuisse habitum *Apis*. At quem Patrem? *Cælestem* scilicet *ignem*, quo uno, ut alibi adnotavimus, sine pecoris *opera* jactabant Ægyptii fuisse *Apim* conceptum. De *Mini*, seu *Meni* volunt Interpretes Eruditi fuisse locutum S. Isajam Prophetam cap. 65., ubi idololatrias Judæos arguit tanquam

הַמַּלְאִים לְמִנִּי מִמָּסַךְ im-
plentes τῷ *Meni* libamen Philippus a Turre in Mon. V. Antii pag. 193. & seqq. explicaturus *enigma difficile*, & *in-explicatum*, duabus hisce voculis latens: NAMA: SEBESIO, quemadmodum illud exhibet in collo *Tauri* simulacrum *Mithræ*, quod in Pinciana nobilissima Principis Burghesii Villa extans ære incidi curavit, multa de *Nama* disputat, deque

Aqua, & *Splendoris*, nomina in Ægyptiaco sermone affinia, an- sam præbere poterunt corruptioni in Diodori textum inducæ.

In *Mnevi* cognominando quanta Scriptorum varietas.

Min, & ablata terminatione *My*, dicitur ab Herodoto *Mnevis*.

On Solis nomen contractum ex Ægyptiaca voce *Oein*, aut *Oinë* denotante *lucem*.

Mnevis seu *Mim* adeoque *My* Pater *Apis* Bovis Memphisici, est *ignis Cælestis*.

De *Mini* aut *Meni* locus celebris S. Isaiæ Prophetæ in c. 65. juxta Hebr. textum.

Taurum Mithracum servatum Romæ in Villa Pinciana Principis Burghesii Eruditissimis observationibus illustravit Philippus a Turre.

deque illius origine, testem adducit Gruterum afferentem tum hanc, tum & vocem alteram *Sebesio* Persicam esse: tandemque in eam propendit sententiam, ut *Nama* ore Romani prolatum sit *Meni* ab Isaja commemoratum: *Meni* vero Luna; atque ita נָמָא NAMA-SEBESIO. Lunam & Solem denotari existimat. Sed *Nama*, quæ in Persica lingua tam anxie quæritur, vox est aperte Tibetana ནྦ་ NAMA; eaque significatur *Spiritus*. Nonnulli Europæi pronunciant *v'nam* ad vim quandam adspirationis tribuendam initiali ནྦ་ Na; sed in ore Tibetanorum sonus illius *v'* conjuncti cum ནྦ་ vix percipi potest, nihilque præterea ad vocis naturam spectat. Cælum quoque eorum lingua appellatur ནྦ་ NAMA; & *Calum*, sive *Cali virtutem* Persæ intellexerunt *Jovem*; ut ita NAMA sit *Am*, *Ammûs*, seu *Ammon Jupiter*, cujus Filius ab Ægyptiis dicebatur *Osiris*, sive *Sol*, non minus quam *Taurus* uterque *Apis*, & *Mnevis*, ut jam superius ostendimus. Propterea Ægyptii, quod audio ex Kirchero cap. 3. *De Nominibus Dei*, Jovem appellabant פֿי נִרְעוּתוֹ דֵּי דֵּי Deum vita. Hunc expressit S. Vates iis verbis, quæ in eodem versiculo XI. præmiserat

Nama in collo Tauri Burghesiani inscriptum Philippus a Turke interpretatur *Meni*, cuius meminit Isaias: *Meni* deinde *lunam*.

Nama vox est Tibetana, quæ *Spiritus*, & *Cælum* denotat: *Spiritus* vero & *Cali* nomine Ægyptii, & Persæ Jovem intellexerunt.

Jupiter, sive *sidus Jovis* est *Gad*, quem Isaias commemorat ante *Menin*.

הַעֲדָכִים לַנֶּר שְׁלִחָן *Ponentes mensam Gado* (& ut habet vulgatus) *Fortuna* Jupiter enim, atque adeo Jovis sidus, *bona fortuna* Numen erat, dictum Arabice جَدٌّ

Cum Textu Hebraico conciliatur vulgatus, qui *Gad* interpretatur *fortunum*.

Giaddon a جَدٌّ *Giadda*, quod *felicem*, ac *fortunatum* significat, uti & ab ipso Cl. Zanolino observatum video, ne hic *Glassium*, *Seldenium*, *Buxtorfium*, *Schedium*, aliosque ejus ingenii Scriptores bene multos commemorem. Quid? si נַר idem sit ac נָרָה *gada*, vel נָרִי *gedi* per apocopen *caper*, & *hadus*? nam נַר Hierosolymitanus Paraphrastes scribit etiam נָרָה *gada*. Nec ea apocope in aliis hujusmodi vocibus insolita est, & a consuetudine Hebræorum alie-

Gad significare potest *Caprum* & *Jovem Ammonem*.

aliena. Et sane Jupiter *Ammon* Thebanorum effigiem habet, & *Pan* Mendefiorum Capri, hircique figuram gerebat, ut ipsa lascivientis bruti specie *fœcunditatem*, atque *fortunam* ex prole manantem polliceretur. Ita *Gad* Hebræorum Idololatrarum respondet *Nama-Sebesio* Jovi Gentilium. Nihilominus si quis cum Huetio contendat *Gad* esse *Lunam*, non adeo pugnaces sumus, ut huic sententiæ acrius quam par est resistendum putemus; dummodo & illud nobis concedat *Nama* non esse *Luna*, sed proprium nomen *Jovis*, aut *Solis* ipsius, quòd ille teste Plutarcho, iste affirmante Macrobio I. Saturn. cap. 19. juxta Ægyptiorum Theologiam auctor SPIRITUS, caloris, ac luminis, humanæ vitæ genitor, & custos est.

Nama Sebesio Gentilium respondet *Gad* Judæorum Idololatrarum.

Gad Huetius interpretatur *Lunam*.

XLIX. De *Meni* ut multa præteream, quæ quum dici copiosissime possint, a viris tamen summis amplissime occupata esse video, nulla ea verisimilior sententia visa mihi est, quam quæ *Mnevin* Bovem Heliopolitanum *Osiridi* Sacrum interpretatur. Est enim magis & Hebræorum Idololatriæ conformis, ut, quum de *Api* ageremus, animadvertimus, & naturæ rei cum primis accomodata. Erat & Is simulacrum Solis, & tanquam Deus colebatur ab Ægyptiis. Quin etiam, si Marshamo credimus, *Mnevin* potius quam *Apim* venerari didicerant Israelitæ, quoniam in inferiore Ægypto degentes, Heliopolim frequentabant magis quam *Memphim*. Sed sive *Remphan* Apis, sive *Meni* Mnevis esset, idem erat Bos, idem numen, ab eodem Igne Cælesti peræque dictum. Quod autem vel apud Græcos ipsos *Mw Min*, seu *Men* Solem designet, adeoque ignem cælestem, splendorem, & flammam phaethonteam tam copiose, ac solide demonstravit Huetius in *Observat. ad Origenis Commentaria*, ut si plura adderem, verendum esset, ne quis mihi illud objiceret: in silvam ne ligna feras. In Ægypto tamen versanti non licet dissimulare vo-

Sententia, quæ *Meni* interpretatur *Mnevin*, est omnium verisimilior.

De Hebræorum cultu *Mnevi* magisquam *Abi* tributo conjectura *Marshami*.

Apis & *Mnevis* ab igne Cælesti uterque dictus.

Min aut *Men* Solem esse ex veterum Græcorum sententia ostendit Huetius ad *Comment. Sac. Origenis*.

Mendes hircus, Caper, Pan, & Jupiter Mendefiorum Deus, est idem ac ignis, ardor, & flamma Jovis.

Cheus Ægyptiorum, est Deus Mendefium, & Zeus Græcorum, idem scilicet Jovis nomen ac quæren.

Min, sive Minis I. Thebæorum Rex vertitur ab Eratothene Jovius, quasi Jove genitus.

Me, & vulgo etiam Mi a Tibetanis ignis præsertim Cælestis appellatur.

Tabiti nomen apud Scythas Dea Vesta antiquissimum, quo pacto ab Apidi Ægyptiorum derivari potuerit.

cem Μενδε *Mendes* in Dict. Copt. Kircherii, Arab. جدي *giadi*, quæ *Mendes* est Herodoto, aliisque veteribus: *hircus* nimirum, *Caper, Pan, Jupiter Mendefiorum*. Nam aut ego fallor, aut certe *ignem, ardorem, aut flammam Jovis* significat a binis vocibus ducta Μεν Men & Χεος Cheus : quarum postrema est Jupiter Ζεύς Græco æque ac Ægyptiaco sermone sic dictus a *fervere*, quòd eo vitam tribuat animantibus. Est namque Δε Δε in Μεν-δε manifesta contractio Χεος Cheus mutato Χ Ch in Δ D apud Coptos, unde emergit vocabulum Δεος Deus , & apud Græcos in Ζ , unde venit Ζεύς . Simili plane ratione inductus est Eratothenes, quum Auctoribus Ægyptiis *Minin* primum Thebæorum Regem, quem nos cum Bonjurio Vulcanum *fabulose, historice* vero primum Pharaonem *Necherophen* arbitramur, interpretatus est *Dionium*: ΜΙΝΗΣ , inquit, $\text{ὁ ἐρμωύεται ΔΙΟΝΙΟΣ}$, *MINIS, qui exponitur JOVIUS*, sive a Jove editus. Vox ista pro igne accepta ex Ægypto in Tibetum migrasse videtur. *Ignem* in primis ve-

ro *Cælestem* vocant Tibetani *Me*, & vulgo etiam *Mi* Ἰ Cui si addas Ταβίτι , *Tabiti*, quo ex Herodoto Scytharum antiquissimi appellabant Ἰσίω Deam Vestam , Apidem etiam Ægyptiam eam forte, quæ Filix *Mycerini* sacra erat inter Scythicas illas gentes invenies; dummodo præfixum ei velis Ægyptiacum articulum Ϝ , fœminæ accomodatum, & β , quod usitatissimum est, accipias loco π collocatum. Quamvis esse possit articulus τα derivativus a Φυα *Vulcano*, ita acsi Ταφύτι *Taphiti*, & per ι epentheticum, *Taphiti*, ac *Tabiti* dicta fuisset *Vulcania*. Splendorem Persæ dicunt

تاب *Tab*; quumque de *Fonte Solis* loquuntur آفتاب *Aphitab* aqueum splendorem ipsum quoque Solem appellant, quod cum *Api* Ægyptiaco, cumque Malaico *Api* igne videlicet, quantam habeat analogiam, satis compertum esse existi-

existimo. Statuamus ergo *Mi* significare ignem caelestem a Jove emissum. Modo ut habeas integrum nomen *Mithra*, aliud nihil desideratur, quam ut *Mi*, aut *My* additum velis **མཚོ་མཁའ་མཚོ་** *Tithro*, sive *Thro*. Sic enim erit **མཚོ་མཁའ་མཚོ་** *Mythro*, sive *Mithro* ignis fornacis. Fornacem quum audis nolim tibi fingas ædificium calci lateribusque coquendis igni succensum, sed nec *Fornacem* Deam, de qua Ovidius 2. Fast. cecinit:

Ex binis vocibus Ægyptiacis *Mythro*, quarum altera *Caestem* ignem, altera fornacem, sive sedem & fontem ignis designat, *Mithra* nomen deductum putatur.

Facta DEAE est FORNAX: *leti* fornace coloni
Orant, ut fruges temperet *Illa* suas.

མཚོ་མཁའ་ proprie sedes est, fons, & scaturigo ignis, adeo ut *Mithra* sit ignis caelestis e loco, & origine sua ardens, & lucens, Quod vero aut Græcis *Μίθρης* *Mithres*, aut Romanis, aliisque gentibus *Mithra* pro *Mithro* dictum sit, novum, credo, non erit iis, qui Linguarum ingenia norint. Nam & equus, qui est Ægyptiace **Ἡθθ** *Htho*, Tibetanis dicitur **ཐ་** *Tha*. Verum ne *Mithro* procul a Tibeti finibus quæramus, inter vanissimæ ostentationis titulos, quibus supremum *Lamam* seductæ illæ gentes tanquam Deum honorant, *Methron* est nomen insigne *Lampadis*.

Ex *Mithro* Ægyptio est *Mithres* Græcum, & *Mithra* Romanum; ut ex *Htho* pariter Ægyptio *Tha* Tibetanum, equus.

མ་ འཇ་ མཚོ་མཚོ་ **མཚོ་ མེ་ མཚོ་ལྷ་ འཇ་མཚོ་**
Ma ri munbe *Thron me nangh ve pe l*
Ignorantiæ tenebras (diffans) ardentis lampadis lux maxima.

Methron, seu *Mithron* ejusdem significationis cum *Mithro* Ægyptiaco apud Tibetanos detegitur.

Equidem **མཚོ་མེ་** *Thron-me* *lampas* inverso ordine scribitur. Id tamen fit more linguæ Sinensis: atque ob hanc causam articuli *præpositivi*, quorum natura exigit ut nomina præeant, apud Tibetanos plerumque sequuntur. Quare & eundem Magnum *Lamam* novo quodam honoris titulo salutaturi, vocant **ནམ་ཀེ་ནོར་བུ་** *Cælorum gemmam*

Magnus *Lama* Tibetanorum *Thron me*, & inverso ordine ex ingenio linguæ *Methron*, insigni titulo quasi *Horus, Sol*, & *gemma Cæli* salutatur.

magnam, Solem eo cum primis intelligentes; **ནམ་** *Nor* enim

ab *Hor*, sive *Horo* derivatum est. Quæ quidem si Italice interpretari velis, dices: *Cieli de gemma grande*. Quum autem, ut nosti, Ἥ *Me*, & *Mi* ignem cœlestem sonet, Θῆ *Thron* vero ardentem, atque lucentem; *Thron-me* recto ordine lectum, erit haud dubie *Methron* sive *Mithron*, Ægyptiacum Μηθρον *Mythro*. Ex hac ipsa origine

Thra Indicum;
Sidus.

Ex *Miter* Germanico
Mithra nomen deduxit
Golius.

Luna Mithra, eadem,
quæ *Artemis*, *Diana*, &
Venus Persica, Græcis, & Romanis est *Anaitis*, at Persis *Nahid*.

Nahid Persica
est *Neith* Ægyptia in *Timæo*
Platonis.

natum puto Bramhanicum תָּרַח *Tara*, aut *Thra* proprium vocabulum *Sideris*: unde præterea conjicere liceat cur *Mithra* Indis, & Persis Sol nuncupatus fuerit. A Germanica *Miter*, quæ *Uredinem* sonat, *Mithram* derivatum voluit Golius a Boxhornio laudatus. Sed Golius quantumvis eruditus, & doctus, Germanæ vocis specie statim abstractus, germanam ejus originem multo longius distantem investigare neglexit. Indicavimus paullo ante nomen hoc apud Persas fuisse *Luna* accomodatum. Hanc ipsam esse *Anaitin*, sive ut Plutarchus in *Artoxerxe* scribit *Ανείτιν*, & *Artemidem*: $\text{Τῆς Ἐρτέμιδος ἑστὶν Ἐκβατένοισ, ὡς Ἀνείτιν καλεῖσιν}$, adeoque *Dianam*, & *Venerem* Persicam, Relandus in cit. Differt. de Veteri Lingua Persica uberrime demonstravit. Quam tamen Græci, & Latini *Ανείτιν Anaitidem* more suo vocarunt, Persæ appellant, non ناهيد *Bahid*, (qua in re quum Johannes Gravius peccasset ab eodem Relando castigatus est loco laudato pag. 118.) sed ناهيد *Nahid*. Hactenus omnia probe. At in eo, quod putat nomen hoc a Persis ad Ægyptios migrasse, fallitur, mea quidem sententia, Relandus. Agnoscit is tantam vocis hujus antiquitatem apud Ægyptios, quanta Platonis ætatem non exæquet solum, sed etiam superet. Nam Plato loquens in *Timæo* de Dea Tutelari Urbis Ægyptiæ *Sais*, illius nomen esse dixit Ægyptiæ Νηϋθ *Neith*, Græce vero *Minervam*. Unde Hesychius $\text{Νηϋθ Ἀθηνᾶ παρ' Ἀιγυπτίους}$. Quibus observatis, approbatisque Relandus continuo subdit: *Quid si dicamus* Νηϋθ

esse

esse Anaitida? nomen certe idem est, & exprimit Persicum ناهيد. An a Persis cultus hujus Numinis ad Ægyptios manavit? Certe plura in Sacris Ægyptiorum, & Persarum conveniunt, itaut casui adscribi omnia nequeant.

Anaitidis nomen & cultum a Persis manasse ad Ægyptios suspicatur Relandus.

Contra at ego rogo, eccur non potius ab Ægyptiis ad Persas ejusdem Numinis nomen ac cultus manarit? Est enim & vetustior, & propria vocis hujus sedes Ægyptus, ubi ΝΑΗΤ Matricem, uterum, viscera, intima, aliaque id genus designat. Unde ΝΑΗΤ benignus quoque, & clemens vocatur. Quo sensu ΝΑΗΤ præfixo articulo ΝΑ dicitur a S. Jona Proph. Cap. IV. 2. Summus ille, & unicus omnis bonitatis, & clementiæ fons DEUS Noster. Quumque auctore Plutarcho de Isid & Osir. pag. 354. Minerva, quæ colebatur Sai, eadem esset ac Isis, ἡ ἸΣΙΝ νομίζουσι, eaque Mater, sinus, & conceptaculum generationis omnium rerum haberetur: ideo & ΝΑΗΤ, aut, ut Plato scribit, ΝΑΙ nomen apud Ægyptios obtinuit, illiusque fani epigraphe erat: Ἐγὼ εἶμι πάν τ' ἡγερονός, ἃ δὲν, καὶ ἐσοίμενον. Ἐγὼ εἶμι πᾶσι πᾶσι θνητῶς ἀπεκάλυψεν. Ego sum omne, quod fuit, est, & erit: meumque peplum nemo adhuc mortalium detexit. Sic ego intelligo quo pacto verum illud sit, quod tandem concludit Relandus, plura esse scribens, quæ in Sacris Ægyptiorum, & Persarum conveniunt, itaut casui adscribi omnia nequeant.

Relandi suspicio improbat

Nait vox Ægyptiaca quid significet?

Nait clemens, & misericors, & Deus appellatur in vers. Copt. S. Prophetæ Jonæ.

Nait sive Neith in urbe Sais Ægypti eadem quæ Minerva ac Isis.

In impia Religione Periarum multa erant, teste Relando, cum Ægyptiis communia.

Ægyptiorum Sacra in Indiis.

Dei existentiam Indi perpetuo cognoverunt.

Bramhanum testimonia de unius verique Dei existentia in eorum legis libro Vedam nuncupato exant præclarissima.

L. Videamus jam nunc quæ olim fuerint, hodieque sint Osiridis Jovegeniti, Ori, Solis, Mithræ, & Isis sacra verius quam sacra in Indias ab Ægyptiis convecta. Ens supremum, rerumque omnium conditorem, & causam Principem Deum, Indorum, & Bramhanum vetustissimos agnovisse explorata res est, dissertisque verbis testata in eo Libro, quem Bramhanes वेद Vedam appellant, & a Deo ipso Brammha traditum tanquam Universæ Religionis fon-

fontem tam miris laudibus celebrant, ut eorum quidam ex scripto Codice Deum *Vedam* facere non dubitarint. Neque unus est Ziegenbalgius Danicæ Ἐπεροδοξίας propagator in Indiis, qui hujusmodi testimonia La-Crozio communicaverit: Sunt & Missionarii nostri Catholicæ Fidei fatores, qui ea integre, ac religiose descripta nobis tradiderunt. Habemus inter cetera Dialogos a PP. Cappucinis non ita diu ante Indostanica lingua conscriptos, in quibus Christianus homo cum Indo Gentili disputans plura ei objicit ex *Vedam* deprompta, ut errantem Ethnicum ab Idolorum superstitione ad unius, verique Dei cultum adducat. Ea nimirum sunt antiquissimæ religionis vestigia, quam ante susceptæ Idololatriæ tempora pure, casteque Indos coluisse Eruditi plures existimarunt. Sed uti est humani ingenii imbecillitas, quæ nisi peculiari Dei lumine illustretur, nescit misera ideam Supremæ Illius Mentis, ab omni corporeo phantasmate puram concipere, ac retinere, evanuit in suis cogitationibus, & partim propria cœcitate aberrans, partim antiqui Serpentis calliditate seducta facile sibi suaderi permisit, ut divinos honores non jam Creatori, sed creaturæ immani sacrilegio tribueret. Eoque facilius invectæ Idololatriæ contagio in Indias pervasit, quô & indoli Populorum novitatis cupidæ, & vulgi rudis incitiæ, & improborum Sacerdotum utilitati accomodatior erat. Quanta vero, & quam portentosa fuerit fabularum eluvies ab impostoribus flagitiosissimis de natura, numeroque Deorum novis in dies accessionibus confertim aucta, & ad summum adducta, ita fidem & opinionem superat omnem, ut Indi in hac fingendi licentia longo post se intervallo Græcos reliquisse videantur. In tanta nihilominus tenebrarum densitate splendida illa, & quæ Deo digna est *Supremi Entis* idea identidem lucet, seseque spectabilem reddit. Cujus rei Testes locupletissimi sunt non uni Catholici, Vincen-

tius

Apud Indorum
vetustissimos an-
tequam in Idolo-
latriam laberentur
Dei cognitio
omnino pura, at-
que sincera Eruditorum
judicio fuisse creditur.

Cur Indi in
omnis turpissimæ
superstitionis, &
Idololatriæ genus
corruerint, causæ referuntur
plures.

In Deorum fabulis,
eorumque *theogonia* fingenda
Indi superant
quam longissime
Græcos.

In summa superstitionum,
ac tenebrarum nocte
unius veri Dei
cognitione se
identidem tangi,
& excitari Brahmanes
profiterentur.

tius Maria a S. Catharina lib. III. Itiner. cap. 17., Buchetus in Epistola ad Episcopum Abrincensem Huetium, Haldius, aliique; sed etiam ex Heterodoxis plures, inter quos Ziegenbalgius apud La-Crozium lib. VI. H. Christian. Indiarum. Bramhanes denique uno ore fatentur, & prædicant *Deum unum*, eumque *Supremum* esse. Nullos interea honores ei deferunt, Sacraque nulla faciunt: quæ tamen omnia Diis inferioribus præstant. Nihil sane magis ab omni rationis atque naturæ sensu alienum fingi ullo modo potest. Nec jam ullam habent tam indignæ, & absurdæ rei causam, præterquam insanientium capitum somnia, atque deliria. Ajunt Deum Summum ejus esse naturæ, quæ sit omnis figuræ expers, nullis materiæ partibus constans, nullis corporis finibus circumscripta: illius propterea ideam cudi ab homine, & efformari non posse corpoream; qualis esse deberet, si eodem Religionis cultu, quo Numina inferiora, unum illud supremum honorandum esset. Deum Principem omnium quidem excellentissimorum attributorum cumulum esse celebrant; sed quo demum nexu cum materie conjungi queat, prorsus ignorant. Iccirco in otio sempiterno versantem nihil omnino agere, nulliusque creatæ rei auctorem, provisoremque esse contendunt. Quumque creata omnia Diis minoribus accepta referant, eorum quoque fatali vi regi, & gubernari opinantur. Eum consequenter credunt seseipsum veluti in materiæ naturam vertisse quo primum tempore facta est creatio, *S' étant le souverain Etre lui-même matérialisé dans la Création*, scribit La-Crozius cit. lib. VI. pag. 455. At id, si mentem Bramhanum assequor, non ita accidisse putant, quasi Supremus Deus nobilissimam, purissimamque sui ipsius essentiam, cujusmodi est Spiritus perfectissimus, aut deseruerit, aut certe destruxerit: essent enim, si quid hujusmodi cogitarent, non homines, sed pecudes dementia ipsa dementiores. Per quamdam igitur

Deum licet probe cognitum nullo prorsus religionis ritu honorant Indi.

Cur tam portentose insaniant Bramhanes, ut Deo vero neglecto fictitios tantummodo & falsos Deos colant, nullam probabilem causam adferunt, nisi pura puta somnia atque deliria.

Deum summum nihil agere, sed otio torpentem rerum omnium visibilibus creationem, totiusque mundi gubernationem Diis minoribus reliquisse Bramhanes somniant.

Quia ignorant Bramhanes quo pacto purissimus Spiritus in materiam agere possit nisi & ipse materialis sit, Deum in creatione rerum seseipsum materialem locisse stultissime fingunt.

Ex Deo materiali
facto quanta er-
rorum, & turpi-
tudinum seges.

Litterati Indo-
rum materialistæ
Stoici, & licet
secum ipsis pu-
gnantes Spinosi-
stæ.

In *Vedam*, li-
bro, ut Bramha-
nes prædicant,
plane divino
modo Deus dicitur
*substantia
spiritalis, im-
mensa, & æter-
na*: modo alius
non agnoscitur
Deus, quam *unus
æter.*

Dei ipsius sub-
stantiam animam
hominum, bestia-
rum, rerum de-
nique omnium
creatarum Bra-
mhane faciunt
ducti auctoritate
Vedam.

Ingens apud In-
dos sectarum nu-
merus, unde ?

igitur sui *diffusionem, fluxum, emanationem, αεθολήν*, aut
coagulationem Deum cum materie conjunctum, & mixtum
volunt. Hinc sensim delapsi sunt plerique Literatorum in
errores, & figmenta Materialistarum, alii in impia dogma-
ta Stoicorum, alii quamvis secum pugnantes non aliter,
atque Sinenses Philosophi in Spinosa deliramenta incide-
runt. Quodque singulari animadversione dignum est, tam
varia, tamque discordia portenta opinionum in eorum li-
bris, quos illi, uti nos Scripturam Sanctam, venerantur,
& laudant, expressis verbis traduntur. *On trouve en cer-
tains endroits de ces livres, que Dieu est une substance spi-
rituelle, immense & éternelle; on y lit en d'autres endroits,
qu'il n'y a point d'autre Dieu que air, que nous respirons,*
quemadmodum refertur in Dissert. *De Diis Indorum* cap. i.
apud Banier. tom. VI. *de Religios. eorum ritibus* pag. 166.
Præterea cap. 13. de Dei natura tam insane credere, & opi-
nari dicuntur Indi, ut inter eorum Doctores sint, qui con-
tendant Deum ipsum, ejusque substantiam esse animam
hominis. Alii, (& ii quidem magno numero censentur) qui
impudentissime doceant bestias æque ac homines eadem Dei
natura atque essentia animari. Quidam vero animam existi-
mant esse emanationem, ac veluti scintillam, & radium
ab ipsa divinitate fluentem: fereque omnes Deum ita con-
cipiunt, ut tanquam anima universalis rerum permeet,
animetque omne id quod existit. Quare in *Vedam*, quem
librum *legis, & doctrinæ veracissimæ* interpretantur, ea est
sententia: Quod Deus sit universorum anima non eorum
tantummodo quæ sunt prædita, sed & quæ sunt destituta
sensu ad ultimum usque elementum naturæ. *Ασύσπε* sunt
hæc, & *ἀνπερίωρα*. Sed ita iis accidat necesse est, qui in
religionis negotio ductu divinæ revelationis carent. Qua-
quidem ex causa repetenda est tanta illa apud Indos opi-
nionum sectarumque varietas, & multitudo, quanta vix
nume-

numerari queat. De singulis dicere nec loci nec instituti ratio postulat. Quamobrem ea tantum commemorabimus, quæ plerisque omnibus communia esse cognoscimus.

LI. Itaque nescio quam Deorum Trinitatem ab universis ferme Indorum Populis receptam uti Religionis basis, ac fundamentum constituunt: sicque eorum Theogoniam exponunt. Erat ab initio foemina पत्रमाक्षी *Parasachti*, hoc est, excellentissima quædam, & sublimissima virtus, nuncupata. Hanc ego interpretarer, si Eruditi concesserint, primam Dei emanationem, primamque lucem, & flammam a Deo ipso fluentem. Nam चञ्चुः *Sachti*, aut *Sachti* est Ægyptiace *flamma*. Huic nostræ interpretationi consona est fabula Nepallensis, quæ narrat Deam Parasachti Filios duos, & mox seipsam in favillam, & cineres redigisse, quamvis continuo & sibi & natis jam combustis vitam restituerit. PP. Capuccini, quorum scripta de rebus sacris eorundem Nepallensium consulimus, Dei decretum, atque voluntatem intelligunt; a quo sensu non esset aliena vox item Ægyptiaca ex चञ्चुः *Sach-Ti*, quæ *librum tradere*, adeoque Dei verbum, legem, & voluntatem exterius promere significat; quamobrem Deam repræsentant, quæ præter arcum, sagittam, & enssem, librum quoque manibus gerat. Supremam & absolutam potentiam exponit P. Buchetus in epist. ad Huetium, quia lingua Indica, inquit, *Chatti*, *potentiam*: *Para* *supremum* denotat. क़ाता *Kata* profecto Malaice dicitur *arx*, *urbs munita*: Javanice *murus*, & *paries lapideus* apud Relandum dif. XI. de lingua Inf Or., sicuti Ægyptiace क़ाता *kot* *edificium*, & क़ाता *Kota* est *edificator*; sed si a priori sententia recedendum mihi esset, non aliam lubentius adoptarem, quam quæ *cati* nomine *intellectum*, & *mentem* Dei intelligendam proponeret. Ægyptiis profecto क़ाता *cati* idem est, quod *mens*, &

Quædam Deorum Trinitas principem locum tenet in Religione Indorum.

Parasachti Deorum Mater, quid?

Parasachti idem videtur ac *primæ lux*, sive *flamma* a Deo invisibili manans.

Sachti aut *Sichti* Ægypt. *flamma*.

Parasachti se & filios duos combussit.

Si est Dei voluntas quomodo ab Ægyptiis *Sach-ti* appellari poterit.

Insignia *Parasachti* arcus, sagitta, ensis, & liber.

Parachatti appellat P. Buchetus, & *supremam potentiam* interpretatur.

Parachatti aptius exponeretur *primæ mens* Deo emanans.

Cati Ægyptiæ mens, & intellectus.

Verbo Bramhanes multi tribuunt potestatem creandi; & mentis conceptum ore prolatum vocant Malaei *Par-katan*.

Parachatti est vox apud P. Bouchetum Malabarica: Indostana vero *Parasakti*, & *Adisakti*.

Bavani, *Manza*, *Mamaja* eadem ac *Parasakti*. *Sakti* non feminam, sed masculinum credunt Indi Sæctarii, quos *Tscheffees*, sive *Sekteas* dicunt.

intellectus. Psalm. CXXXV. 25. *Qui fecit cælos in intellectu*: Græce Τὸ ποιῆσαι τὸν οὐρανὸν ἐν σοφίᾳ: Copt. Φη ἐταυθαυὸ ἢ νιψηοῦτὶ γεν οὐ κατ; ubi Ægyptiaca *cati* respondit Græcæ σοφίᾳ, & Latinæ *intellectui*. Idem videas in ἡτευκατ *entes-cati* Osee XIV. 10. Bramhanes Cabiritarum *verbo* vim creandi tribuunt; & *Par-Katan* *فرکتان* *Par-Katan* *vocem*, ac *verbum* Malaei appellant ab *كاتا* *Kata* *dicere loqui*: Indi cæteri पत्रकृष्ण *ParKaht* à *primum loquentem* dicunt. Manavit ne Indica *chati* ex Divina Scriptura Moyssis, an vero magis ex traditione certissima, qua prisca mortales in Chaldæa, in Mesopotamia, in Ægypto, in Phœnicia, in universo terrarum Orbe a majoribus suis acceperant omnia Dei *Verbo*, atque *Sapientia* condita ab initio fuisse? Quam facile id accidere quiverit, nemo nostrum, ut puto, est, qui non videat. Ea tamen, quæ antiquissima erat de sapientia, virtute, intellectu, & verbo Deo Creatore fides atque traditio corrupta est, & pro delirantis phantasie ingenio in spectrum multiplex, variumque monstrum conversa. *Parachatti* a Boucheto descripta ita vocatur Malabarum lingua. At Indostanis Bramhanibus dicitur etiam पत्रासाक्ती *Parasakti*, & आदिमाक्ती *Adisakti*: *prima virtus*, atque *potentia*.

LII. Eadem quoque est, quæ जवानी *Bavani*, & मंसा *Manza*, & ममाया *Mamaja* apud eos audit. Sed de his alibi differendum erit. *Sakti* masculini generis faciunt Bramhanes illi, qui *Tscheffees* vocantur, unumque *Tscheffeti*, sive *Sakti* pro vero Deo colunt; qui etiam detrectant se subjicere præceptis & auctoritati libri *Vedam*; sed pauci sunt, qui eorum sectam amplectantur; quippe quæ uti infamis, & hæretica habeatur. Videatur tom. VI. Banier. de Relig. Ind. Rit. pag. 229. Hoc idem tradidit Auctor Dissert. de Diis Indor. pag. 167., qui commemoratis sex Gentilium classi-

classibus inter se dissidentibus, statim addidit: *Les uns veulent que Paraxacti soit seule la cause première de toutes choses, & que par conséquent en doit l'adorer comme le seul Dieu véritable.* Habuit Parafakti tres filios, quorum primum *Bruma*, alterum *Vixnu*, tertium *Rutrem* appellavit. Ita Auctor Dissert. de Diis Indor. Oriental. P. V. cit. lib. cap. II. & cap. XXX. in Epist. P. Bucheti ad Huetium. Bani- nianes vocant *Bremaw*, *Wistency*, & *Ruddery*: alii *Brahma*, *Vistnu*, & *Eswara*: alii denique *Brama*, *Ixora*, *Wichnu*, & *Wistnum*. Henrico Roth, uti in China Illustrata refert Kircherus, species quædam Trinitatis sunt *Brahma*, *Bexhno*, & *Mahex*, Mahadeus scilicet, sive *Eswara*: Tanta est in eorum nominibus pronunciandis varietas. Addam his Indostanica, quæ sunt ब्राम्हण *Bramha*, वी रनु *Viscnu*, इश्वरे न *Isvoren*, aut इश्वर *Isvor*. La-Crozius l. VI. Chr. Ind. pag. 464. Idolum *Tschiven* describens: *Quinque, inquit, capita Tschiven totidem nomina gerunt: BIRUMA, VISTNOU, RUDDIREN, MAIESOUREN TCHATATCHIVOUM; sed tria quæ postremo commemorantur, sunt mera epitheta & ISUREN, adeout omnes hæ quinque divinitates, ad tres tantummodo redigantur: BIRUMA, VISTNU, ISUREN.*

LIII. Sed undenam tria hæc nomina derivata putabimus? Malabares equidem pro *Brama*, sive *Bramhà* perpetuo dicunt *Birouma*, quod proxime accedit ad Ægyptiacum Πιρωει. Est autem *Piromis*, auctore Herodoto in Euterpe cap. 143. Græca lingua expositum καλὸς καὶ ἀγαθὸς; idest *honestus*, & *bonus*, uti revera hominem esse decet, qui Πιρωει vocari velit, vir scilicet ad virtutem natus. Nam Πιρωει Ægyptiace homo, seu *vir* appellatur. Indeque nata videtur Singalæorum vox *Pirimia* La-Crozio, *Pirimijaa* Relando, mendose fortassis *Pirimba* in tom. VI. de Ritib. Relig. Ind. p. 295. Hoc idem confirmat mox lauda-

Indorum secta, quæ unam Parafakti pro Summo veroque Deo colendam predicat

Dii tres Parafakti Filii Bruma, Vixnu, Rutrem; variæque apud Indos eorum nomina pronuntiandi ratio.

Indostana nomina: Bramha, Viscnu, Isvoren.

Tschiven, seu Sciven Idolum Pentacephalon quid?

Birouma Malabaticum idem ac Brama ab Ægyptiaco Piromi derivatum conjicitur.

Piromi est Ægyptiace homo.

Idem est Pirimia, seu Pirimijaa in Insula Ceylon.

Brama Samfere-
tica lingua,
Bramhanum ho-
minem sonat.

Brama effigies
homo.

Statua *Androgy-
ni* in Indis ab
hæretico *Bardese-
fane* visa, & a
Porphyrio de-
scripta.

In Indico *Andro-
gyno* Sol, Luna,
caelestia, ac ter-
restria omnia.

Ad exemplar sta-
tuae *Indicæ*, au-
ctore *Bardesane*,
mundum a *Dei*
Filio conditum.
Indigenæ illi cõ-
memorabantur.

tus La-Crozius ex eo quod *Brama* nomen parem obtineat significationem in lingua Sancta Indorum, vulgo dicta *Samscret*; testemque appellat Bramhanem illum, cujus scripta leguntur in Appendice ad *Theatrum Idololatriæ* Abrahami Rogerii. Ob hanc denique causam, quod *Bramam* hominem esse censeant Indi, nullum ei cultum apud ipsos deferri observat; quandoquidem uni Bramhanes sint, qui *Bramhæ* personam una secum gerant, suoque aspectu commendent. Illius effigiem, qualem in China illustrata Kircherus protulerat, exhibet pag. 294. sæpe citatus Tom. VI. de Ritib. Ind. Porphyrius in lib. de Styge descriptam edidit ex fide ac testimonio *Bardisani* statuam omnino mirificam, quæ forte Bramhæ simulacrum videri poterit. *Ajebant Bramhanes* (sunt verba *Bardisani* apud eundem Porph.) *antrum nativum ingentis magnitudinis in editissimo monte ferme juxta terra meditullium esse. In illo antro statua est decem, ut videtur, aut duodecim cubitorum, habitu erecto; manibus in formam crucis extensis, cujus dextera faciei pars virilis est; sinistra muliebris. Atque eadem ratione brachium, ac pes, totumque dextrarum latus virile: sinistrum vero muliebre: Ut ista partium commissio stuporem spectantibus incutiat: Et quod in uno eodemque corpore conjunctam inter se utriusque lateris dissimilitudinem videant. Dextera mamma illius statuae Solem insculptum esse ajunt, sinistra Lunam. Et in duobus brachiis sculptoris arte magnum numerum Angelorum expressum: ceteraque quæ mundo continentur: videlicet caelum, montes, mare, fluvium, oceanum, plantas, et animalia, et quicquid tandem in rerum natura existit. Hanc statuam ajunt DEUM FILIO SUO dedisse, cum mundum conderet, ut exemplum sibi propositum haberet. An hic hæresiarcha Bardesanes Indorum sententiam integre retulerit prorsus ignoro. Illud est Patrum nostrorum fide & auctoritate*

ritate probatum, Simonem Magum, Saturninum, Basilidem, Gnosticos omnes, Manetem, adeoque Bardesfanem docuisse, hominem hunc, cujus naturæ sumus, fuisse ab aspectabilis mundi conditore formatum ad exemplum, & similitudinem nescio cujus *primi hominis*, quem ebrius Illi, & temulento capite sibi perbelle somniarant. Habes & aliud *Bramha* simulacrum, quod Hagræ in ejus Templo Petrus A Valle viderat, nobisque spectandum exhibent laud. Scriptores eod. T. VI. de Relig. Ind. Rit. pag. 296. Nam quæ multæ commemorantur ab Hydio X. aut XII. cubitorum statuæ e rupibus passim in Indiis excisæ cap. v. de Vet. Rel. Pers., num *Bramham* repræsentarint vix divinare licet. *Chinenses, & Indi*, ait ibid. Hyd. pag. 132. *præter imagines in Pagodis, & delubris prægrandes, aliquando etiam INTEGRAS RUPES (præsertim si natura in pyramidalem formam vergebant,) IN IDOLA FORMARE solebant.* Mox duas inter ceteras ex libro *Masâlik Mamâlik* refert, immanes equidem & prodigiosas, alteram quæ erat سرح بت *Surc'h-But*, *Idolum rubrum*, alteram خنك بت *C'hing-But*, *Idolum griseum, seu cinericium*. Sentio jam quam fabulosa sint, quæ statim recitat ex libro *Pharb. Gi. in India conscripto* de duobus hisce Idolis: quod tamen observat apud Persicum commentatorem plures fuisse, qui ea retulerint ad Idola وود in figura hominis, & سواع *Sowâ* in figura mulieris ab impio Maumete in Alcorano commemorata, & a Noe Patriarcha nostro Sanctissimo quamdiu viveret rejecta, ac reprobata, non erit omnino a re nostra alienum. Ut enim in *Wod*, *Bramha* hominis, ita & *But*, seu *Butta* Tibetani vestigium quodammodo intuemur. Sic esto. At nolim tu aegre feras, si quis *Birouma* Malabaricum *Bromha* quoque dictum in quadam Fidei professione viri Bramhanis ab Auctoribus Hist. de Rel. Rit. Ind. commemorata, *Bacchum* intelligere velit. Quum enim Alexander Magnus, quod

De homine secundo ad exemplum *Primi* condito vetustissima hæreticorum tabula.

In Templo Hagræ simulacrum *Bramha*.

Idola Sinensium, & Indorum, teste Hydio, in egra sæpe Rupes, præsertim si pyramidis figuram imitarentur.

Surc'h-But, & *C'hing-But* immanes Idolorum statuæ.

Wod, & *Sowâ* Idola, quæ?

Birouma dicitur etiam *Bromha*, potuit esse *Bacchus*.

quod celebrat Plutarch. in *Or. 1. de illius Fort. atque Virt.*, Bacchicarum commestationum memoriam in Indiis renovare, Græcorumque Deorum superstitionem inferere suscepisset, illud principio curarit necesse est, ut quæ nova essent nomina priscis Indicarum Deitatum similia, ea sollicitè insinuare, ac persuadere studeret. Quid vero τῶ *Birouma* similis quam Βρόμος, & Βρόμος insigne, ut nosti, *Bacchi* nomen? Ac si باكر *Bakar* Malaice est *urere*, unde forte *Bacchus*, quasi *urens* emerit, ne dubita, quin idem tibi Βρόμος ostendat. Βρόμος μὲν *Bromus* inquit Eustathius ἐπὶ φλογός *de flamma* dicitur. Neque de una tantum ignis flamma, sed & de vento, aereque spirante proprie usurpatur: κυρίως Ἰπὶ ἀνέμῳ, ἢ Ἰπὶ πυρός, ἐφ' ὧν ἐβρέμειν. Verba sunt Eustath. in Ill. N. Qui vero Βρόμος

Bromos, & *Bromios* Bacchi epitheta *Birouma*, atque adeo *Brama* Indico quam simillima.

Ut *Bacchus* Malaice *Urens*, sic *Cromos*, interprete Eustathio, est *flamma*, *acrispirans*, & *ventus*.

Broumos Romanorum *Bacchus*, idem fere ac Indicum *Brouma*.

Bacchi, & *Brama* generatio similis.

Græcis, Romanis eadem pene Malabarum voce *Broumos* dicebatur: Βρῆμος γὰρ, ait Johannes Tzetzes in Hesiodi Ἔργα pag. 125. ὧρ' αὐτοῖς ὁ ΔΙΟΝΥΣΟΣ. Quæ autem Bacchi origo fuerit multis in superioribus explicatum est. Sed ut ille ex Jovis femore editus partusque dicitur sine Matre: Sic & *Bruma*, quem Indi Orientales apud Auctorem Dissert. Histor. de eorum Diis P. v. Tom. vi. Barnier. p. 189. *Disent être fils du premier principe, sans que toutefois il ait de Mere*, aut si Matrem ei tribuunt *Parasaktin*, quemadmodum *Semelem* Bacchi æthereo igne combustam, in Cœlo cum Diana, & Minerva tanquam virginem Græcorum Fabulæ collocarunt, ita & eam, quæ *Brumam* edidit, seseque ipsam incendio consumsit, uti virginem Bramhanes representant.

LIV. Quæ proinde Baccho ex Jove origo fuit, eandem sibi vindicant cum Indi omnino omnes, tum vero maxime Bramhanes, qui ex capite *Bruma*, ut vulgo ferunt, sive, ut alii volunt, ex ore illius se natos stultissime prædicant. Tale quiddam præferre videtur celeberrimi Dandamidis responsum,

Bramhanes originem suam se traxisse iactabant ex capite, aut certe ex ore *Bramha*.

sum, quum per Nuncium Alexandro dixit: *Neque se, ut narrat Arrianus, ad eum venturum, neque aliis ut irent permissurum*; ὡς ΔΙΟΣ ΥΙΟΣ ἢ αὐτὸς εἶναι, quod ipse etiam

JOVIS FILIUS esset perinde atque Alexander. Qui ita *Biroumam* explicant, causam dabunt La-Crozio, cur eum distinctis honoribus Indi minime colant: quôd scilicet eundem ac *Ifuren* esse credant. Mihi vero *Bramha*, qui sit

Alexandri ævo vetustior, Ægyptiacus est, idemque significat ac *materia faculenta*, & ebullientis spiritum principem. *Βρεχι* erat Ægyptiis *Bitumen*: Gen. VI. 14.

Ἐκεῖτε βρεχι, καὶ (ἡσκακτωτος) καθορον κειε και βολιειεος θεη πι εε βρεχι. Græce Ἀσφαλτώσης αὐτῶ (κιβωτῶν) ἔσωθεν ἢ ἔξωθεν τῆ ἀσφάλτου: Vulg. *bitumine linies* (eam arcam) *intrinsicus*, & *extrinsicus*. Rursus

cap. XI. 3. οὐρα ποταμοῦ εἰ οὐβρεχι πε. *Et lutum in bitumen fuit*: Græce καὶ ἀσφαλτος ἦν αὐτοῖς ὁ πηλός.

& bitumen erat ipsis lutum. At Hebraice יהחמר היה

לחמר, quæ Sanctes Pagninus vertit: & *lutum*

fuit eis in cæmentum: Vulg. *bitumen pro cæmento*. Quæ interpretationum varietas ex eo nata est, quod quum חמר

& חמר ab eadem radice חמר proficiscantur, unum pro

altero usurpatur. Itaque Ægyptius *Βρεχι* *brehi* dixit, quod חמר *Chomer* Hebræus. חמר *Chomer* vero est cæmentum:

Lutum ex terra, & aqua, seu argilla. Talmudistæ in Magno Buxtorfii Lexico חמר *Chomer* appellant *materia primam*, & omnes res *materiales* חמרי *Chomri*.

Quumque voci חמר respondeat Ægyptiaca *Βρεχι* *brehi*,

adeoque *Βρεχι* *breh* per apocopen, vix certe dubito quin & hæc ipsa ad *materiam creationis* significandam apud Ægyptios

Bramhan antiquissimus *Dandamis* se *Jovis Filii* dixit æque ac *Alexander M.*

De *Bramha* agitur ante tempora *Alex. M.* & unde nomen acciperit, investigatur.

Brehi Ægyptiaca *materiam bituminosam* denotans una esse potuit ex vocibus componentibus nomen *Bramha*.

Brehi, ex Script. Sacr. versionibus inter se comparatis, significat *bitumen*, & *lutum*.

Brehi, & *Chomer*, *materia prima* Talmudistarum idem.

Am. & Amon spiritus.

He; aut Ha Ægyptiace principium.

Breb-am-ha collectæ voces Bramhæ nomen compositum putantur

Bramha a duabus Ægyptiacis Breb-mah fieri quoque potuisse conceditur.

Ebullitionis, efflorescentia, & creationis spiritum principem, ac si vis potentem interpretamur Bramhæ.

Brehi cum Græcis, & Talmudicis ejusdem naturæ vocibus comparata magis illustratur.

Mundus Briaticus Cabbalistarum, mundus materialis.

gyptios accepta fuerit. Huic si addas *Am*, qua in nomine præsertim compositione Ægyptii, ut Græcos præteream, Amonem spiritum intellexerunt, erit $\text{Bpe}\gamma\alpha\epsilon$ *Breham*, & per crasin coalescente ϵ in *a* $\text{Bp}\alpha\epsilon$ *Bram*. Sed si placet adde demum GH *He*, aut *Ha*, quum soleant & Ægyptii, & Indi H in α commutare, ecce Tibi sponte suanatum $\text{Bp}\alpha\epsilon\text{GH}$ *Bramhè*, seu *Bramhâ*, quemadmodum a Nepallensibus scribitur, & pronuntiatur. Nam per *He*, sive *Ha* principium, initium, & caput significari testis est Coptica Versio Gen. XXXIII. 2., ubi quod habet Hebr. ראשנה juxta Vulg. *in principio*, & Græca $\epsilon\upsilon$ ἀρχῆς, Ægyptiaca legit $\text{E}\alpha\text{H}$, & ICXENH *a principio* Joel. II. 23., unde Arabs apud Kircherum exponit B in Lexico pag. 309. Etsi *Mha* per *metathesin* adspirationis S possit facillime derivari ab Ægyptiaco M *mahi*, quod *magnum*, *fortem*, atque *potentem*, imo & *brachium* ipsum designat. Est ita nomen Indorum opinioni accomodatum, qui Mundi artificem, & conditorem Bramham dementissime credunt. Sic enim Bramha *ebullitionis*, *efflorescentia*, & *creationis materialis spiritum principem*, sive *potentem* sonat. Et certe vox $\text{Bpe}\gamma$ *Brehi* tria illa percommode notat: Eoque sensu Græcum $\text{Bp}\upsilon\epsilon\upsilon$, observante Salmaf. in Solin. pag. 1080. exponitur, $\text{H}\alpha\upsilon\theta\epsilon\upsilon$, ἀναβλῦεν, ἀναπηδᾶν: Quod E de illis rebus dicitur, quæ effervescono spumam ejiciunt, & quasi florem emittunt. His affinia sunt, quæ mihi ex Talmudistis suppeditat Buxtorfii Lexicon ad vocem כרי, quæ *creare* significat. Inde enim est, quod Baal Aruch כרי explicat ex significatione כר per לחוץ *exiit foras*; & כריאות המים vertuntur *creationes aquarum*: כריאת *pinguem reddere*: כריאת *pullities, facundatio*: & alia in hunc sensum plura, ut *ebullire*, *effervesco*, & *intumores erigi*. Hinc etiam Cabbalistsæ Judæi mundum materiale *Briaticum*

ticum appellarunt : & Βραδουον, sive ἐκβραδουον Valentiniani hæretici dixerunt *effervescentiam* & *estum* Matris *Achamoth*, quam e Pleromate & luce depulsam, tanquam abortivum fœtum omnis formæ & figuræ expertem ἐκβεβραδουη κατὰ ἀνάγκην teste S. Iren. pag. 18. fabulabantur. Aquam ita ignem, & ebullitionem commixtorum, tanquam prima conditi Orbis principia hac una voce Βρεχί *Brehi* non tantum Ægyptiorum, sed etiam Indorum sententia designari crediderim.

Braemos Valentinianorum *estus* Matris *Achamoth*

Prima Mundi creati principia *Brehi*.

LV. Hujusmodi vero confusam, & permixtam aquarum molem, narrant Banianenses, tubo quodam flatus jaculatorio prodigiose sufflando commovisse Deum, cum primum mundum condere voluit. Mox aquæ immaniter tumefactæ rotundam induerunt figuram ovi, quod paullatim extensum, ac dilatatum lucidum firmamentum composuit. Ast ex liquido earum sedimento Deus ipse globum inferiorem construxit; & quidem ex solidioribus particulis terram, ex liquidioribus maria. Jussit deinde terræ, ut ex intimis sui ipsius visceribus hominem foras emitteret: & ecce e medio telluris centro caput statim, & reliqua deinceps humani corporis membra gradatim prodire: interea dum summus naturæ Auctor in faciem ejus inspiravit spiraculum vitæ, & rationis lumen infudit, cujus ope agnitum Creatorem, ut erat homo recens conditus, adoravit. Ei postmodum vitæ sociam adjunxit Deus mulierem: hanc *Parcuteam*, illum *Pouroum* appellans. De nomine *Pouri* scribit Schmidtius in cit. superius Dissert., ejusque originem ducit ab Ægyptiaca Πουρο *Pouro*, quæ Regem, Ducem, & Pastorem exprimit. Sed पुरा *Purus* Nepallensium *personam* denotat. Primis hisce Genitoribus quatuor Filios adscribunt: *Brammonem*, *Cutteryum*, *Shudderyum*, & *Wisum*. Tot enim faciunt humani generis propagato-

Mundum *statis* *primis* quomodo creaverit Deus ex fabulis Indorum Banianensium.

Porus, & *Parcutea*, mas, & scemina, primi hominum Parentes a Banianensibus dicti.

Porus Ægyptiaca *Pouro* affinis: at *Purus* Nepallensium *Persona*.

Inter quatuor *Pouri* filios Primogenitus *Brammon*.

Uxores Filiorum *Pori*, Mulieres quatuor in *rv.* Mundi partibus a Deo creatae.

Mundo *ætates* *rv.* tribuunt Indi omnes.

Banianensium fabulæ de prima Mundi creatione ex corruptis sentibus Traditionis, & Fidei nostræ Sanctissimæ.

Mundi, & rerum omnium *ætatis* *prima* destructio per universale diluuium.

Mundi, ac perfectiorum rerum *ætatis* *secunda* nova creatio.

Bremaw omnium Princeps, *Wisteney*, & *Rudbery* e terra dei *verbo* atque imperio producti. *Bremaw* creator Mundi *ætatis* *secunda*.

Bremaw Mundum creaturus, quasi scæmina pariens, mirum in modum tumefactus distenditur, finditur demum, & gemellos enittitur: *Ceterupa*, & *Manowu*.

res, quot sunt conditi orbis partes, in quarum singulis separatim creatas volunt mulieres quatuor, totidem Illis *Pori* Filiis in conjugium destinatas, semel, ac in sua quisque regione eas obviam, quantumvis insperato, habuissent.

Hæc in prima mundi ætate; (nam quatuor, ut Indi omnes, ætates mundo tribuunt;) contigisse Banianenses affirmant;

quæ licet magna ex parte fabulis involuta mirificeque corrupta, vestigia tamen aliqua priscae traditionis a Patriarchis nostris Sanctissimis derivatæ de Mundi, & Adami creatione palam retinere videntur. Sed in secunda ætate multo longius a vero miseri Banianenses discesserunt.

Brammon, qui antea nonnisi nudus homo fuerat, & in una *Orientis* parte hominum propagator & doctor, evadit mox totius naturæ creator. Mundo, qui prius erat, universalis diluvii aquis ob immania hominum scelera destructo, extinctis corporibus, & animabus in Dei sinum receptis, actum est de nova alterius Mundi, perfectiorumque creaturarum Fabricatione.

Itaque e cacumine *Me-ropurbatei* montis supremus Imperator Deus, quamvis nulla jam terra esset, quæ jam perierat, Terræ tamen, O fabulam male sutam! *verbo* suo sic jubet: *Egredere*

Bremaw creaturarum omnium viventium in *ætate* *secunda* Princeps. Quem ubi terra e sinu suo statim projecit, iussa est eodem quoque modo proferre *Wisteney*, & *Rudbery*. Quandoquidem vero *Bremawo* traditum fuerat creandi munus atque potestas, cogitare cœpit quo pacto commissam sibi provinciam pro dignitate absolveret; cum ecce ut gravida mulier partus difficultate, & angore concussa, totus fere ad agonem usque vehementissime quatitur, & contorquetur; & quamvis statura sit omnium procerrimus, in immensum tamen viscera sibi tandiu intumescere, & extendi perferentit, quandiu universum & integrum, quod gerit, corpus diffusum *Geminos* emittit

e dex-

e dextero latere marem, e sinistro foeminam: hanc *Ceteroupa*, *stella*, ut ex Indorum lingua interpretor, *figuram*, ducto vocabulo a binis hisce simplicibus ཅེར་རུཔ

Cetr-Rup: illum *Manow* sic dictum tanquam spiritum lumine plenum; inde enim puto مانوشوي *Manusia* Malaice: *Manuspaja*, & *Minihaa* Singalaice, & vulgo apud Indos omnes मानुस *Manus* hominem quasi a lucis fulgore spectata natura mentis appellari, quemadmodum *Mani* mirifici splendoris lapis in mysteriis Indorum celebratissimus nuncupatur. Malaei enim hominem quâ corporeus est, vocare solent اورغ *Oerang*. Sic videri poterit Brammha prægnanti mulieri, sive foecundæ naturæ similis, quam ut adumbrarent Ægyptii, teste Hórapolline lib. 11. Hierogl. cap. 14. pingebant $\text{ήλιος κύκλον σὺν ἀστέρει μὲν ἡλίου δίσκου δίχα τετραμήκων}$ *circulum Solis cum stella, & Solis disco in duas partes divisum*. Banianenses, qui ex visceribus Bramhæ in eum modum diffusis non homines solum, sed Mundum universum secundò creatum somniant, longe impius quam antea de Deo Creatore sentiunt. Multo etiam scelestiores sunt Bramhanes alii pene omnes, quibus ea est communis plane, & sacrilega opinio, quod *ovum primigenium*, mundi nempe essentia una eademque individua res sit cum *Bramha conditore*, ejusque natura in Orbem extensa. Id est, quod observant

Auctores Part. VIII. T. VI. de Relig. Ind. Rit. pag. 296. In eaque operis cum opifice confusione longo intervallo Bramhanes ab Ægyptiis dissidere declarant: *Les Egyptiens, en dépeignant le Createur de l'univers avec un œuf sortant de sa bouche, ne confondoient point l'ouvrier & l'ouvrage, au lieu que suivant le principe des Bramines, il ne paroît pas que l'un soit distingué de l'autre*. Hujusmodi tamen

Exponitur *Ceteroupa* figura, seu forma stella: & *Manow* luminosus, & splendoris.

Ex lumine, & fulgore rationis dictus creditur homo *Manusia*: uti & a luce lapidis *Mani* apud Indos.

Cum partu *Bramanov* comparatur Symbolum Ægyptiacû Mulieris prægnantis.

Banianensium, & Bramhanum, opinio de Mundi Creatore quam impia.

Cum natura creata confundere videntur Bramhanes Creatorem; quod non fecerunt Ægyptii.

impietatis genus P. Buchetus in Epist. ad Huëtium non omnibus, sed quibusdam tantummodo tribuere videtur, ubi ex Indorum sententia refert *Mundos quatuordecim in ovo contineri*, aut, ut alii quidam affirmant, in *Bruma* ipso: quamvis apud Auctores Dissert. de Diis Ind. Or. Bramhanes universi uti se e capite, aut ex ore Brammhæ natos jactitant, ita mira confidentia, & explicatissimis verbis prædicent ipsissimam esse se naturam & substantiam Brumæ. La-Crozius, qui tam frequentia & illustria Bramhanum testimonia de veri Dei existentia retulit, ac celebravit, illud tamen monstri totam hanc eorum religionem immaniter fœdare, ac subvertere agnovit L. VI. H. Christian. Ind; quôd velint, ita supremum Ens omnia rerum creatarum principia continere, *ut vere in seipso inclusa gerat, essentiam, vires, & realem naturam utriusque sexus*: nec alia ratione credant exordium creationis a Deo institui, nisi separatim sexibus, quos antea conjunctos, atque confusos in se intime retinuerat. Nepallenses interea *Bramha* originem, & Mundi creationem aliter narrant. Quum nihil rerum esset, præterquam immensum *Chaos* aquarum, & *Nharen* नहरेन solus; Is ipse tanquam Nymphææ, seu Loti folium cujus formam induerat, supernatabat aquis. In ejus centro sedebat inclusum *Semen Mundi* ut stilla roris, quæ vi sua majorem in orbem continenter aucta ovum tandem evasit magnitudinis propemodum infinitæ. Eo in æquas partes *orizantaliter* scisso, Bramha ex ipsius centro effluxit; at pars altera in altum dissiliit, immobilis altera subsedit in aquis. Tum ex utraque parte Bramha *Continentes* septem totidem interjectis Maribus construxit; septem vero Cælos ex septem Ovi tunicis fabricatus est. Accepimus hæc e Mss. narrationibus PP. Capuccinorum, quæ, si lubet, conferri poterunt cum superioribus pag. 65. Malabares & Co-

Bramhanes se esse dicunt eadem ipsam substantiam, & naturam Bramhæ.

In Ente supremo an e creationem rerum sexus ditos inter se conjunctos vere contineri; sed in creationis exordio separari, Indorum opinio est undique impia & portentosa.

De Mundi creationis exordio fabula Nepallensis. *Chaos*, & *Nharen* duo rerum omnium principia.

Nharen semen Mundi centro *Loti* inclitum, & supernatans aquis augetur, immensum in orbem explicatur, scinditur in partes duas. Bramha ex *Ovis* seu *Ovi* centro editus quomodo *continentes septem*, totidemque *Cælos* ex scissis *Ovi* partibus, tunicisque format.

romandelenfes , referente Baldæo , uti obſervant laudati Scriptores P. VIII. de Rel. Ind. Ritibus pag. 296. , *germen* , ſeu *ſemen Mundi* appellant *Ixoretta* , quam *Bavani* mox Nepallenfes vocabant . Verum inter hos & Malabares non levis eſt in cœteris diſcrepantia . Nam iſti præterea quinque elementa in ovo contenta memorant : flammam , & aerem ex eo prodiviſſe volunt : ovum in partes inæquales diviſum , unde Cælum & Terra formata ſunt : Tunicas item ſeptem eodem modo diviſas , ſed ita ut ſuperiores tunicæ , Cælos ſeptem : Mundos vero ſeptem , inferiores conſtruxerint , arbitrabantur . Has denique partes omnes inter ſe conjunctas fingunt ope funiculi , ſeu fili a ſummo ad imum per centrum tranſducti , in cujus ſummitate ſedeat *Ixoretta* . *Filium* ad Semen ſignificandum veteres uſurparunt . Addunt montem e terra ſurrexiſſe , in ejuſque vertice apparuiſſe figuram trianguli oſtendentem neſcio quid orbiculati e medio prominens , quod *Quevelingam* vocant . Iiſque duabus figuris ſexus , ajunt , duos repræſentari , quos tamen ob arctiſſimum vinculum , quo alter alteri adhæret , unum idemque eſſe contendunt . *Iforettam* ne cum *Iſuren* confundamus admonent ; nam nec *Iſis* Ægyptia erat forte cum *Oſiride* confundenda . Verum ſicuti *Oſiris ſemen Dei* , & *vis ſeminalis* rerum habebatur apud Ægyptios , idem etiam *Φουρνῶς* erit fortaſſe *Iſuren* apud Indos ; quamvis *ſemen* , ſive *germen Mundi* *μυρνῶς* *Iforetta* dicatur . Jam vero ſi *Bramha* Nepalleniſium ex centro ovi exivit ; *Bramha* Malabarum aliud non erit quam *flamma* & *aer* ; Hi enim duo iſta indidem exiſſe tantummodo memorant . Sed in eo imago quædam apparet *Phtha* , Vulcani ſcilicet Ægyptiaci , de quo diximus num. XLIII. pag. 67. Quid ſi & ipſe ſit *Jupiter* aer , æther , & univerſus cæli ambitus ? Ætheri enim , quo nomine veteres Jovem ſæpiſſime appellarunt , vim omnia adſtringendi tribuit apud Clementem Alexan-

Semen Mundi apud Malabares , & Coromandelenſes , *Ixoretta* : eadem quæ *Bavani* Nepalleniſium .

Malabarum , & Nepalleniſi opinio de creationis principiis , in quo differat ?

Ixoretta in ſummitate funiculi orbis omnes conditos conjungentis .

Figura trianguli cum orbiculo prominenti , quæ in prima Mundi creatione e vertice montis apparuit , quid repræſentet ?

Bramha Malabarum *flamma* , & *aer* .

Bramha Indicus æther omnia adſtringens , & *Jupiter* ipſe .

dri-

drinum V. Strom. Empedocles in eo versu :

.... ἢ δ' ΑΙΘΗΡ, σφίσιων ὡδεὶ κύκλον ἀπαίτα.

.... AETHER, qui cuncta astringit in orbem.

Jupiter transfor-
matus in Cygnum.

Octava Meta-
morphosis Jovis
ex Nonni Dio-
nyfiac.

Jovis Metamorphosis, qua se transformavit in *Cygnum*, notissima est, & mille Græcorum, Latinorumque Poetarum carminibus celebrata. Neque de ea siluit Nonnus, qui duodecim impurissimi dæmonis amores numerans in VII. *Dionys.*, de octavo sic cecinit :

"Ογδοὺ ἔμφορα ΚΥΚΝΟΝ ἄγει γυμνῶς ἐὶ Λήδη

Octavus prudentem CYGNUM adducit nudum corpus habenti Leda :

Clementis Alex.
irronia in Cy-
gnum, & Jovem,

ut merito Clem. Alex. in Protrept. eleganti irronia Gentiles provocans de suo hoc Cygno, deque Jove suo roget : Πού ὁ ΚΥΚΝΟΣ ; πῶ δαὶ αὐτὸς ὁ ΖΕΥΣ ; ubi CYGNUS ? ubi vero JUPITER ipse ? γυμνῶς μὲν τῷ ὡτερῶ τεθνῶκε ὁ ΖΕΥΣ

Bramha trans-
formatio in Cy-
gnum eadem quæ
Jovis .

ὡς Λήδα, ὡς ΚΥΚΝΟΣ : una cum penna confenuit mortuus est JUPITER ut Leda, ut CYGNUS. Eadem est *Bramha* in *Cygnum* transformatio : eumque secum in Cælo suo *Satialogam* retinet una cum *Sarassvadi* uxore, nec alio, per omnia itinerum spatia, vectore utitur quam *Cygnus*, qui est la voiture dont il se sert dans les voyages qu'il entreprend :

Vectores Bra-
mhæ *Cygnus*,
Ampsa aut *Anser*.

uti narrat Auctor Dissert. de Diis Ind. Or. capp. IV. & XI. Tom. VI. sæpe laud. de Rel. eorum Rit. Alii vero vehementem *Bramhæ* faciunt *Ampsam*, avem Querquedulæ similem, teste Scriptore Diss. sequentis pag. 249. Sed Missionarii nostri *Anserem* dicunt. Erat autem Anser apud Græcos, Romanos, aliasque gentes avis Soli, Junoni, Priapo, & Isidi sacra, arbitro & sequestro Cupero in Harpocrate. Idemque jam pro re explorata habet doctissimus A Turre. Nec Cygni solum, verum etiam *Cervi* corpus a *Bramha* animatum ex Indorum sententia tradit laud. P. Buchetus : *Bruma a animè le corps d'un Cerf, & celui d'un Cygne*. De transformatione in *Cygnum* nonnulla mox dice-

Metempsychosis,
seu transformatio
secunda Bra-
mhæ in *Cervum*.

ba-

bamus, unde conjicere liceat, cur hymnorum, & cantus veluti Auctor *Bramha* spectetur ab Indis. Quum enim ob magnitudinem potentiae suae tam superbe de se sentiret, ut nullum observantiae genus *Eswara* deferret, non ita effugere potuit Fratris iram, quin ei statim meritas poenas daret. Tum *quinto* multatus capite, *quatuor*, quae sibi reliqua erant, in eam cogitationem erexit, ut *Eswaram* tempestive placaret *par des hymnes*, sicuti legitur in Part. VI. Tom. VI. de Rel. Ind. pag. 245., *qu' il composée à sa louange*. Et hunc Deum Creatorem colunt Indi, qui sibi caput adimi finit, & ademtum restituere nescit? Nae illi caput amiserunt omne, dum his nugis nugacissimis fidem tam stolide praestant!

LVI. Quòd itaque *Bramham* in Cygnum transformatum velint, causa esse potuit, hymnorum, & canticorum inventio ei uni tanquam Auctori tributa. Quare ipsi quoque Aegyptii. (tradit Horus Apollo), *volentes senem musicum commonstrare* *κόκκον ζωραφῶσι* *cycnum depingunt*, quòd *hic senescens suavissimum edat concentum*. Sic Bramhanes religioni ducunt sacrum *Vedam* legendo percurrere, rati nefas esse aliter quam cantando, illius verba proferre, ut nedum *Bramhæ* personam, sed & *Bramhæ* cygnum se esse ea quoque superstitione fortasse demonstrent. De illius in *Cervum metempsychosi*, ac *transformatione* pauca, quae ego addam, modo supersunt. Amant cantica *Cervi*, amant & *Tauri*, observante Porphyrio in III. de Abstinentia §. 6. Sed ut *Cervum* animaret, non una fuit musici concentus illecebra, quae *Bramham* impulerit, sed ipsa cum primis extremæ libidinis vis, & propudiosa voluptas. Proh scelus! Credunt Indi, teste laudato Scriptore pag. 142. *Vistnoum*, & *Eswaram* non indigere foeminarum connubio, ut filios procreent, *puis qu' il leur attribuent la puissance de les produire par un seul acte de la volonte*, quippe qui uno voluntatis nutu eos in lucem educere, & fabricari queant.

Mul-

Bramha in *Eswaram* superbus, & insolens.

Ita percitus *Eswara* unum ex quinque capitibus *Bramha* abscindit.

Bramha compositis hymnis demulcet *Eswaram*, cumque placat.

Bramha decollatus, ac mutilus, quam impotens, ac ridiculus Deus rerum omnium Creator.

Bramha transformatio in *Cygnum* ex hymnis, & cantu ab eo primum inventis, profecta.

Cygnus in sacris Aegyptiorum Musici fenis symbolum.

Non licet *Bramhanibus* verba libri *Vedam* ore proferre, nisi cantando.

Cervi, & *Tauri* cantu delectantur, & sono.

Bramha non tam cantus, quam belluina libidinis causa animavit corpus *Cervi*. *Vistnu*, & *Eswara* non opus esse foeminarum ministerio ad liberos procreandos, Indi profitentur.

Multo itaque minus ad sobolis propagationem indigniffet
 fœminis princeps ille rerum omnium Creator *Bramha*.
 Nihilo tamen minus *Cette même Histoire dex Dieux raconte*,
 que BRUMA voulant se marier avec sa fille, & pré-
 voyant que non seulement elle feroit difficile d'y consentir,
 mais encore que son mariage n'avoit pas l'approbation des
 autres Dieux, il se metamorphosa en CERF, qu'ainsi dégui-
 sé, il poursuivit sa fille qui le fuioit, jusqu'à ce qu'elle fut
 arrivée dans une Forêt fort epaisse, & fort obscure, & que
 ce fut en ce lieu écarté & solitaire, que furent célébrées ses
 incestueuses nœces. Ecquid, amabo, turpius, quid scelestius,
 quid Deo Creatore indignius percipi potest? Non contentus
Bramha priori incestu, quo se cum *Matre* concumbens tam
 impie fœdarat, *Cervus* deinde factus deperit filiam, inse-
 quitur fugientem, interque densissimæ sylvæ umbras com-
 primit invitam, & Bramhanibus e capite suo, adeoque &
 a Cervi cornibus natis, quoties solitudines sacras contem-
 plationis, & pœnitentiæ causa ex more petunt, novi, ejus-
 que sordidissimi incestus exemplum, quod meditentur, re-
 linquit. Eccuinam Indicus *Bramha* idem esse non videat-
 ur, ac *Jupiter* Ille, quem pari omnino turpitudinum labe
 Clem. Alex. in Protrep. pag. 11. pollutum ostendit? *Hic*
ipse Jupiter, qui genuit, coit, cum τῆ Προσερπιδῆ Proserpina
sua filia post Matrem Cererem, oblitus prioris sceleris. Pa-
ter, & corruptor puella Jupiter, & coit factus Draco,
 (Indis pro Dracone *Cervus*) convictus quisnam esset. At
Cervi, qui sæviunt, ut ait Solinus, rabie libidinis efferati,
 erant apud Gentiles Isidi multimanmæ sacri. Deæ simu-
 lacrum cum tribus cervinis capitibus, quæ circum Illius
 femora extant, exhibuit Kircherus in Oedip. Tom. 1. pag.
 190. Cervum Dianæ, vel Lunæ sacrum tum ex Nummis
 Commodi & Caracallæ, tum ex Callimacho, & Claudiano
 testibus probat Gisbertus Cuper. in Harpocr. pag. 64. Sed
 ipsi

Bramha sub forma
 Cervi incesti fla-
 gitium cum Filia
 committit.

Ut *Jupiter* Ma-
 trem *Cererem*,
 & Filiam *Proser-*
pinam, sic *Bra-*
mha Matrem, &
 Filiam gemino
 incesto polluit.

Cervi Isidi,
 Dianæ, Lunæ,
 Apollini, Osiri-
 di, adeoque
 Baccho, ac Soli
 sacri.

ipfi etiam soli eos *sacrari* arbitratur, quum *Apollo Cervum manui impositum habeat in nummis Julia Domna & Balbini a Milesiis signatis apud Patinum, & Seguinum, non secus ac OSIRIS vel Sol in Trajani Nummo apud eundem.* Si itaque *Cervi, & Cygni* insignia inspiciamus, facileprehendemus *Bramham Indicum eundem esse ac Jovem, Ammonem, Apollinem, Bacchum, Osirim* *Μεσηριτω*, *Pana* denique ipsum, & Solem.

LVII. Quod tandem ajunt Indi de *Bramha*, *qu'ils disent*, teste P. Bucheto in altera ad Huetium epistola, *s'être montrè sous mille figures différentes*, argumento est, eorum opinione eundem fuisse *Bramham*, qualis erat, *Sol & Jupiter* apud Gentiles. Nam *αὐτὸν ἐν ὕλῃ ΔΙΑ, ἢ ΗΛΙΟΝ, καὶ αὐτὸν ἢ ΗΡΑΝ ἐν ὕλῃ ἢ ΣΕΛΗΝΗΝ*, SOLEM ipsum in materia esse JOVEM, & LUNAM ipsam in materia JUNONEM, Plutarchus in quæst. Rom. pro re omnibus comperta & explorata docuit. Quamobrem uti ZEYΣ τὰ πάντα JUPITER omnia Euphorioni, & Æschylo apud Clementem Alexandrinum in v. Strom., & apud Apulejum Orpheo; sic est Indorum *Bramha* τὰ πάντα. *बृहस्पति Brihaspati, & Brispiti*, (ut efferunt sæpe laudati Missionarii;) *Brahaspeti* in P. VI. de Rel. Ind. R. pag. 235; tum Vulgari Indostanica, tum Samscretica lingua sidus *Jovis* appellant; unde quintus hebdomadæ dies *बृहस्पतिवाल Brihaspati-Val, aut Brahaspeti-Varam, dies Jovis* vocatur. Idolum fingunt hominem flavi coloris throno insidentem, qui non aliter quam *Bramha*, dextera coronam ex trajectis, mobilibusque globulis textam, ei similem, quæ *precatória* dicitur, suspensam gerit: sinistra vero *librum*. Deum hunc ex eadem, qua *Bramhanes*, stirpe editum celebrant, eumque tanquam omnis *fortune*, ac *prosperitatis* Numen larga munerum, ac sacrificiorum oblatione honorant. Colitur eodem die una simul

Bramha innumeras induit formas.

Ut Sol, ita & *Bramha*, in materia *Jupiter*.

Jupiter, & Bramha τὰ πάντα omnia.

Brahaspati, aut *Brehaspeti* apud Indos Sidus *Jovis*.

Brahaspati-Val, sive *Brahaspeti-Varam* dies *Jovis*.

Effigies *Brahaspeti* dextera coronam *precatória* similem, sinistra *librum* gerit.

Fortuna numen *Jupiter Indicus*.

Dea scientiarum una cum Brahaspati eodem die colitur.

Sarasvoti, Mangiusuori Dea, & ipsa Tibetanorum, eadem, quæ Bavani, & Bramhani Coniux, & adiutrix Bramha in creatione Mundi.

Bramha, & Jupiter Brahaspati, idem.

Coronæ & libri Symbola explicantur.

Panjangam liber a Brahaspati scriptus quid?

Brahaspati nomen quibus ex Ægyptiis vocibus componi potuit.

Brehi-spiete Ægyptiæ exponitur Orbis, rota, aut currus vita.

cum *Brahaspati*, Dea scientiarum *स्वरास्वती* *Suarasvoti*, quæ & *मंग्युस्वती* *Mangiusuori*, a *Tibetanis* pariter culta, nuncupatur. Hinc factum puto cur *Bramha* nomen nonnulli *scientiam* sint interpretati. Eadem enim est, quæ *Bavani*, & *ब्रम्हानी* *Bramhani* *Bramhæ* uxor & socia in creatione Mundi; similibus propterea *corolla* & *libri* insignibus apud eas gentes distincta. Colligo ex his *Jovem Brahaspati* eundem ac *Bramham* in *Vetustiori Indorum Theogonia* fuisse. Et *corolla*, mea quidem sententia, demonstrat *Orbium Univerforum seriem*, quos *Bramha* complectitur uti *Creator*: sed *Indorum vulgus* eam esse dicitur, quo *Deus* ut illi solent, in *superstitiosissimis* quibusdam precibus recitandis utebatur, dum *pœnitens* ob scelera abs se commissa oraret: *Liber* vero præfiguratur *sapientiam* & *artem*, quarum ope molitur est *creationem*; tum *legem* in *Vedam* *Bramhani* bus traditam: tum *litterarum* ac *artium inventionem* ei tributam: tum denique *Fati* decretum, quod *Ille* mortaliū omnium vitæ, eorumque eventibus, & actionibus fugit. *Divinum præterea librum Panjangam* ab ipsomet *Brahaspati* bonorum Angelorum *Magistro* conscriptum ferunt, in quo *Nefasti Fastique* dies ad minimas usque horarum particulas consignati erant. At nomen *Brihaspati* nescio quid *Ægyptiaci* sapit, mihi que eum significat, qui vitam *Orbi* tribuat, sive *Orbem viventem*, aut *rotam*, & *plaustrum vita*. Præter ea, quæ diximus de voce *Brehi*, alia plura observanda supersunt. *Βρεχ* *Brehi* namque est apud *Ægyptios Trochea*, *rota*, *currus*, & *plaustrum*: Unde quod *Gr.* habet *Amos II. 13.* ὃν τρόπον κωλίεται ἡ ἀμαξία, sicuti volvitur *plaustrum*. *Copt.* legit *ἐεφρη* *è* *υαα* *κερκερ* *ἢ* *οαβρεχ*: Huic adde *αφ* *è* *φ* *vivit* mutato *α* in *c*, quod sæpe fieri, dum ad alienas gentes nomina migrant, exempla multa demonstrant, ut *شمالوت*, *شباس* *Sebasch*

basch, & *Semanutha* ex $\chi\alpha\pi\alpha\sigma\epsilon\eta$, & $\chi\epsilon\epsilon\iota\eta\delta\alpha\tau$, erit compositum $\text{B}\rho\epsilon\gamma\iota\chi\phi\iota\epsilon\tau$ *Brehispieti* rotam, seu currum vitæ circumvolutum, adeoque *Sidus Jovis*, & *Bramham* apprime designans. De curru Jovis, deque Imagine Solis chrystallo inclusa, sacrisque altaribus præferri solita in processionibus militaribus Persarum, videsis quæ Curtius in Processione Darii, quæ Strabo, ac Dio Chrysostr. in Orat. Borysthenica xxxvi. litteris commendarunt. Quod si *Orbem spumantem* interpretari subeat, Ægyptiaca $\chi\epsilon\upsilon\sigma\phi\eta\eta$ & *Sescspheiti*, & per aphæresin *Speiti* occurrit, quæ cum *Brehi* conjuncta, eandemque Tibi vocem, eundemque sensum facili negotio exhibere queat. Altera accedit ejusdem vocis $\text{B}\rho\epsilon\gamma\iota$ significatio, eaque est *Vitulus*, & *Juvencus*, unde manare potuit ब्रह्मि *Brahbi* quinta inter Deas octo Civitatum Nepallensium custodes, ita dicta a Nigro, cui infidet *Tauro*, quod is fortasse esset hujusmodi Deæ Sacer, non aliter, quam Apis Isidi, ut veterum plures tradiderunt. Nec me multum movet, ut credam non eundem esse Deum *Bramham*, & *Brahspeti*, quod eos pari Religionis cultu non prosequantur Indi. Id enim tribuendum cum primis est ambitioni, avaritiæ, ac publicæ fraudi Bramhanum, qui priscos Gentilitatis honores Bramhæ sublatos sibimetipsis insolentissime vindicarunt, multis interea excogitatis, sparsisque fabellis, quibus insanæ plebeculæ persuaderent, Diis aliis ita judicantibus, e Templorum, statuarum, & sacrificiorum jure ob commissa crimina Bramham merito excidisse. Testis ecce adest Auctor Dissert. de Diis Indor. Or. cap. 3. *Prendent*, ait, *que étant eux-mêmes substanciallement le Dieu Bruma, c'est aussi à eux que les Peuples doivent rendre leur respects & adresser leurs vœux, & qu'il n'y a point de moien plus assuré pour obtenir une félicité éternelle après la mort, que leur donner abondamment des biens qu'on possède en*

Currus Jovis,
& Imago Solis
in Processionibus
militaribus Per-
sarum

Brah Dea Nepallensium nigro Tauro infidens, ita forte vocatur ex *Brehi juvenum* apud Ægyptios significante.

Cur Bramhanes *Bramham* non æque, ac *Brahspeti* hodie colant?

Quo consilio Bramhanes uti naturam ipsam, sic & detractos *Bramha* honores sibi arrogaverint

Nulla forte ab
initio existit apud
Indos Imago Bra-
mhæ : Cur ?

Forma hominis
Jovi Indico tri-
buta causa fuisse
conjecturatur, cur
alii hominē, alii
scientiam Bra-
mhæ nomen in-
terpretentur.

Ad intellectum,
memoriam, po-
tentiam, & ar-
tem demonstran-
dā Ægyptii Hiero-
phantæ pingebant hominem.

Intellectus opi-
fex abditas re-
rum causas, at-
que potentiam in
lucem proferens
Amun ab Ægy-
ptiis vocatus,
idem ac Bramhæ.

Bramhæ Priapo-
pus, Lingam di-
ctus ab Indis.

ce monde. Quamvis suspicari liceat nullis ab initio imagi-
nibus *Bramham* fuisse cultum ex Instituto Bacchi, qui e
Jovis Ammonis Templo, observante Huetio, omnem Dei
effigiem exclusam voluit: præsertim quum *Amun* Ægy-
ptiaca lingua inter cetera *occultum* significet: quodque oc-
cultum esset, nec sub hominum aspectu caderet, nulla
fortasse sive scalpri, sive penicilli ope exprimi posse crede-
retur. Hominis forma, quam πῶ *Brahaspēti* affingunt,
causam aperit, cur *Bramhæ* nomen alii ad *hominem* signi-
ficandum trahant, alii *scientiam excellentissimam* interpre-
tentur. Est enim humani generis propagator: idemque
etiam est eorum opinione rerum universarum architectus,
& opifex, summe potens, summeque intelligens. Hujus ve-
ro symbolum, & ænigma erat apud veteres homo. Sic
enim de Ægyptiis scribit Clemens Alexandr. in V. Strom.
pag. 567. Σώεσιν ἢ μνήμῳ, ἔ κετέτῳ, καὶ τέχνῳ ὁ ἌΝ-
ΘΡΩΠΟΣ ἀνιστόμῳ, τοῖς ἱεροῖς πρὸς αὐτῶν ἐγγλύφεται:
Intellectum, memoriam, potentiam, & artem HOMO signi-
ficans ab eis in sacris insculpitur. Eaque forte sunt, quæ
per *hominis* symbolum in *Brahaspēti*, ac *Bramhæ* creato-
re Indorum vetustissimi significari voluerunt. Sic *Opifex*
intellectus, qui, teste Jamblichō, *est veritatis est dominus,*
atque sapientia, quatenus in generationem progrediens oc-
cultam latentium rationum potentiam traducit in lucem,
AMUN Ægyptiaca lingua vocatur, *Bramhæ* Indico tam-
apte accomodatus videri potest, ut *Amonem* ipsum Ægy-
ptium in Indias transmigrasse facile putes. Hoc idem de
Priapo senties, quem Indi pro *Bramhæ* accipiunt, & *Lin-*
gam ubique invocantes mira cum infamia, & impietate
adorant: *Depuis qu' on a discontinué de dresser des statues*
à Bruma . . . les Bramines l' adorent sous l' idée que les
Romains avoient autrefois du Dieu Priape . . . les Ido-
les, ou les représentations de Priape, que l' on forge pour
hono-

honorer *Bruma*, sont appellées dans les Indes *Lingam*: Ita in Difs. de Diis Ind. cap. III. Hæc tamen demonstrant, *Bramham* non alium esse ab *Isuren*, sive ab *Osiride*, & a *Serapi* Jove in Nonni Dionys. nuncupato; dum te non pudeat meminisse Simulacri *Osiridiani*: ἀνθρωπομόρφος, & Ἰερ-
πάροντ' ὁ πῶ αἰδίων.

Bramha idem, ac *Isuren*, *Osiris*, & *Serapis* *Jupiter*.

LVIII. Non est etiam dissimulandus *Bramha Quadrifrons*, qui aut *Mercurium τετρακέφαλον* in Trivio *Ceramico* collocatum, aut *Janum* referre videtur. Nam, ut inquit *Servius* ad lib. VII. *Æn.* *Alii Janum diei dominum*, (non aliter quam *Jovem Festus*), *volunt, in quo ortus, & occasus; alii anni totius, quem in quatuor partes constat esse divisum*. *Bavius Bafus* apud *Macrobi.* in I. *Saturn.* cap. 9. *quadriformem Janum* appellat, quod *universa climata majestate* complectatur: & *Arnobius* lib. III. *quidam*, ait, *mundum, annum alii: Solem esse prodidere nonnulli*.

Bramha τετρακέφαλος idem, qui *Mercurius*, aut *Janus Jupiter*.

Janus quatuor *Mundi climata*, continens, *quadriformis*.

Janus Mundus: Annus: Sol apud *Gentiles*.

Eisdem de *Bramha* opiniones inter *Indos* versari ex his, quæ diximus satis compertum esse potest. Addendum tamen est *Bramham*, uti narrant *laud. Script. Gall.* in VIII. P. Tom. VI. de *Relig. Ind.* pag. 297., singulis quibusque annis æque ac *Uxorem Chatti mori*, atque *renasci*, quæ quidem de *Osiride Ægyptii*, de *anno*, atque *Sole* *Gentes* reliquæ, ac præsertim *Romani*, commentabantur. *Bramhæ* quadrifrontis insignibus communita cernuntur *Priaporum* monstra, quæ ad publicæ honestatis excidium, bonorumque pudorem per universam *Indostaniam* in agris, in Urbibus, in Templis fere omnibus erecta passim occurrunt. Omnia hæc ex arcano illo *Ægyptiorum*, ac *Pythagoreorum τετρακτὸν* *quaternario numero*, unde animæ nostræ fontem, totiusque naturæ principium repetebant, manasse suspicor. In hunc sensum explicat *Seldenus* p. 209.

Bramha Indicus ut *Osiris*, & *Sol* annis singulis moritur, & renascitur.

Bramha quadrifrons *Lingamis* *Indorum* insculptus.

Lingamorum spectacula quàm ob-scena, & frequentia in *Indiis*.

Tetractys, seu *quaternarius numerus* in *Ægyptiorum*, & *Pythagoreorum* mysticis animæ fons & naturæ principium.

Pythagorici *Sacramenti* formula a *Seldeno* exposita.

de *Diis Syris* *Pythagoricum jusjurandum*: ἔ μὰ πῶ ἀμέ-
τέρα ψυχὰ ὠρεθόντα ΤΕΤΡΑΚΤΗΝ παραὶν ἀενάα φύσεως ῥι-
ζώ-

Pythagoreis tantundem erat per *Tetradyn* jurare ac per *Creatorem Universi*.

Quatuor perennis naturæ radices. Quæ?

Dii *Εργάται* operarii, *Ammon*, *Hermes*, alique ex lapide quadrato sese videndos plerumque exhibebant.

Origo *Bramhæ* ex umbilico infantis, nempe *Fratri Visnu*, arcanum prima fronte videtur difficile captu explicatur.

Deum omnium Principem facit *Visnuitarū* secta *Visnu*: *Isurenitarum* *Isuren*; indeque fit cur Illi *Bramham* natum velint ex *Visnu*: Illi ex *Quevelinga* Gallice prolato, sive ex *Seevelingo* Patre.

Nharen *Visnuitis* *Visnu*, & *Isurenitis* *Isuren*, & *Seevelinga*. *Visnu*, & *Isuren* cū *Ixoretta* Malabarum ambo consuti.

Modo ex *Visnu* aut *Isuren*, modo ex una Matre *Bavani*, sive ex *Parasacti* natū faciunt *Bramham* inconstantes Indi.

ῥώματ' ἔχουσαν: Non per *τετρακτῶν* seu quaternarium numerum, qui anima nostra fontem dedit, in quo perennis natura sive aternitatis fundamenta sunt; aut in quo aterna natura sunt radices, hoc est non per universi creatorem.

Fortè enim *ῥιζώματα* illa sunt *Jupiter*, *Juno*, *Pluto*, & *Nestis* illi, seu *Aether*, *Aer*, *Terra*, & *Aqua*; qua

. *τέσσαρα ἦν πάντων ῥιζώματα*

vocabat *Empedocles*, seu quatuor elementa. Quare & Deos *Εργάτας* Operarios ut *Ammon*, *Hermes*, alique, ex lapide *τετραγώνῳ* quadrato apparere consuevisse *Pausanias* refert.

LIX. Ex umbilico infantis, quo pacto *Bramham* natum prædicent Indi, ne alia monumenta commemorem, audivimus N. XLII. p. 65. *Visnu* fratrem eum esse volunt infantem, cui originem suam acceptam referre debeat *Bramha*: *L'histoire de Dieux*, que les *Gentils Orientaux* adorent, rapporte que *Bruma* tire son origine du nombril de son frere *Visnu*, ce qui, sans deute, est incompréhensible, teste, ac judice *Auct. Dis. de Diis Or. cap. III.* Sed quod captu difficile, & arduum prima fronte videtur, planum erit & expeditum, si tantum sectarum placita cognita habuerimus. *Visnuitæ* toti in eo sunt, ut *suprema divinitatis* locum vindicent uni *Visnu*. Contra *Isurenitæ*, qui omnium Principem Deum, *Isuren* esse contendunt. Utrique tamen suum quisque Deum *invisibilem*, & *visibilem* faciunt. Itaque Illi originem *Bramhæ* repetunt ex Umbilico *Visnu*, isti ex *Quevelinga* Patre sive ex *Isuren*: Illi *Nharen*, quem ego *Solem* esse putarim, quemque iidem ipsi cum *Nepallensibus*, ceterisque omnibus, creatarum rerum principium appellant, pro Deo *Visnu*, Isti pro *Isuren* accipiunt. Iis denique Diis pro sua quisque vice tribuunt, quod *Malabares* *Ixoretta*, imo quod & ipsimet sive *Visnuitæ*, sive *Isurenitæ* parum sibi constantes, Matris *Bavani*, & *Parasacti* proprium esse

cre-

credunt. Verum, ut ad umbilicum Visnu redeam; fatis verisimile est in eo etiam fabulam adumbrari *Jovis Ammonis*. Is enim, in *Lybia apud Ammonios* (ita ab Ammone Ægyptio, teste Herodoto, nuncupatos) *colebatur tam sub forma capitis arietini, quam sub forma umbilici, qui a quibusdam creditur pyxis Nautica tam ex figura quam quòd gestabatur in auræto navigio, quando tanquam oraculum pro responso consulebatur*. Hydii verba recitavimus ex cap. III. pag. 98. de Hist. Rel. Veter. Persar., a quo non est sejungendus Kircherus scribens Tom. I. Oedip. pag. 202. Unde *et primi Ægyptii eum per figuram aliquam incognitam, umbilicum, aut nescio quid circulare aut sphericum affectantem. . . referebant*. Eiusdem formæ Deum *Heliogabalum* interpretatur Seldenus de *Diis Syris* Syntagm. II. pag. 223. *Ego sane, inquit Agalibalum, seu Agol Baal, idest עגל בעל Numen illud vocitatum Asiaticis fuisse et merito suspicor: sonare autem potest Deus, seu Dominus rotundus ΖΕΥΣ (Jupiter) Ἰπικωκλιδῖος, sive circularis aut volubilis & si forte auctore Hydio pag. 116., melius legendum fuisset עגלבעל Aglibaal Ἀγλιβήλω in ea, quam Seldenus explicat, Inscriptione. Sequitur Ille porro, & Herodiani verbis Numinis simulacrum describit; lapidem scilicet magnitudine immani, basi circulari, in conum desinentem. . . . cujusmodi effigies erant Apollinis Ἀπολλείως, et Paphia Veneris, sacrique lapides Batyli, sive Batylia a Phœnicibus dicti, aut ut erat apud Hydium μύδρῳ Græcorum. Observat denique figuram illam acuminatam esse propriam ignis, qui non modo a veteribus cultus est, verum etiam et SOLEM ipsum, et JOVEM signanter denotat. Est enim Sol caloris fons: JOVEM vero in igne latere, seu ab eo custodiri arbitrabantur prisci. Univerſa hæc gentium Theologia detegitur in *Bramha*, & *Visnu* Indico cognomento *Nharen*. Hic enim Solem denotat, Hydio teste*

Bramha ex Umbilico natus Jovis Ammonis formam præferre videtur.

Ammone in Lybia sub forma umbilici, seu pyxis nautica ex Hydio.

Jovis Ammonis figura præcis Ægyptiis erat etiam umbilicus, aut orbiculare quiddam, & sphericum, judice Kirchero.

Sol Heliogabalus, sive Elagabalus, Seldeno Deus rotundus: Jupiter circularis.

Elagabali simulacrum saxum ab imo rotundum, & conicum.

Bathyli Phœnicum, & Mydros Græcorum Elagabali simulacro similes.

Lapides acuminati quam apti ad ignem, adeoque ad solem, & Jovem representandos.

Nharen Visnu, Sol: Mogolo-Tatarice *Naran*, ita forte dictus a *Nar* igne.

Bramha Jupiter circularis.

Sacrum *Parama-Bruma* symbolum apud Indos littera O.

Indi in puncto mortis, si litteram O pronunciant, recta in Cælum feruntur; superstitionis, & infaniae portentum.

Circulus cum Triangulo inscripto *Suprema Divinitatis* Imago apud La-Croz.

De *Suprema Divinitatis* Imaginibus sine ullo profus honore apud Indos frequentatis La-Crozii testimonium fallax.

In factis Indorum *Batylos*, *Visnu*, & *Bramha*, Solis scilicet, & Jovis ignei cultus detegitur.

teste cap. IV. de Vet. Rel. Perf. pag. 123: *Ultra Imaum* lingua *Mogolo-Tatarica* Sol dicitur نار ناران, (La-Crozio *Naraien* *Visnu*), & Luna atque mensis سارا Sarà: Quin etiam *Persice*, & *Arabice* نار *Nar*, in *Kelandi* *Diss. de Vet. Lingua Perf.*, ignem, antiquis *Sabinis* *sulpitur*: & *Ægyptiace* Νιζρωε in numero plurium *Nizarom*, aut Νιζρωε *Nichrom* ignes, ac proinde collectas multiplicis ignis vires significat. Ac proinde si *Nharem*, seu *Visnu*, *Solem*; *Bramha* *Jovem* igneum Πρωκλίδιον proculdubio ostendet. Qua de re loquentem audio *Auct. Diss. de Diis Ind.* cap. 1. *Ils disent que la lettre O est cette divinité Parama-Bruma, ou pour mieux dire, ils la representent par ce symbole ou hieroglyphe, & croient que ceux qui sont assez heureux pour la prononcer en mourant, vont infailliblement & directement jouir de la gloire dans le Ciel.* Accedit *La-Crozius* ipse, qui ex *Mss. Ziegenbalgii*, & *Grundler* alteram, quam viderat, *symbolicam supremam divinitatis* *Imaginem* *Indico* *penicillo* *depictam* referens *L. VI. Christ. Ind.* pag. 455: *L' autre est bien plus simple, ce n'est, qu' un Triangle renfermé dans un CERCLE.* Nempe eadem est, quam per O, *Parama-Bruma* repræsentari jamjam dicebamus. Sed in eo, quod addit *La-Crozius*: *On ne rend aucun culte à ces Images*, vereor ne nimis confidenter nobis imponere velit. Aliter profecto censendum esse accepimus ex *Eo*, quem nos ante *La-Crozium* testem adducebamus. Sed quò versuti hominis consilia tendant satis perspicuum est. *Nostra* modo interest absolvere, quæ semel cœpimus. *Habent* & *Indi* *facros* *Batylos*, lapides scilicet in pyramidis, conique formam instructos, quibus & aras erigunt, & *facra* ex *Religionis* *instituto* *solemniter* *faciunt*; ut in iis non unum *Solem*, seu *Visnu*, quem eo ritu præcipue colunt, sed etiam *flammam*, ignemque æthereum, adeoque *Bramham* *Jovem* intelligamus. Hunc ipsum esse puto, quem

Per-

Perfæ apud Hydium vocarunt *آذرى بهرام* *Azuri-Bebram* ignem *Martis* ex rubente igneove Planetæ colore. Mars enim erat, judice Seldeno aliisque pluribus, Jupiter *Perfarum*. Non defuerunt, qui *Pythagoram* Philosophorum celeberrimum eundem esse putarint ac *Bramham*. Opinionem hanc commemorant Scriptores Partis VIII. de Rel. Ind. Rit. cap. I. pag. 294. eamque paucis, sed solide prorsus, invicteque rejiciunt. Herma Ægyptiorum, sive Mercurius Trismegistus, aliorum sententia habitus est *Bramha* Indicus, uti eo loci me admonent laudati nuper Scriptores. In ea tamen investiganda ne moras diu nec tam argumenti copia, & amplitudo suadet. De *Xaca*, seu *Xe-kia*, quod *Bramham* credidi, gratulor Auctores habere, qui mihi præeant, animosque addant ad eam denique opinionem fidentius constabiliendam, quam ego antea, sine duce, solis conjecturis me tenuisse dubitabam. Jam non ego quæram de *Bramha* an ipse sit, quem Cimbris in regione Britannia cognitum suspicantur *Thomas Gale*, & *Jo: Georg. Keyslerus*, sic adnotante *Joanne Farkio* ad Cap. VIII. *Elia Schedii* de Diis Germanis. Nam de voce *Bramha*, quam duo Illi Eruditi Viri legunt pro *Tramai* in Cimbrico lapide, Seldenus ipse Inscriptionis editor, quid sibi vellet *Tramai*, inquit, ne hariolari quidem ausus sum. Verum de his nimis multa; nunc de *Visnu*, & *Isuren* pauca subjungam.

LX. Deum alterum *Mundi Conservatorem* *वीरनु* *Visnu* *Malabares*, aliæque finitimæ gentes appellant. *Indostani* vero *वीरनु* *Biscna*, & *वीरनु* *Viscna*. A Persis divinitatem hanc accepisse Indos *La-Crozius* existimat lib. VI. *Hist. Christianismi Ind.* pag. 438. & 446. eo fretus argumento, quod *Visnu* commune fere nomen gerat cum eo *Perfarum Deo*, cui facer est dies quintus *epagomenarum* in anno eorum.

Behram Jupiter
Perfarum Mar-
tialis, *Mars* ipse.

Bramha quo-
rundam opinio-
ne *Pythagoras*.
Mercurius Tris-
megistus: *Xaca*:
Et *Xe-Chia* Si-
nensium.

Bramha nomen
priscæ Cimbro-
rum Genti in
Britannia cogni-
tum suspicantur
Gale, & *Keyse-*
rus.

Bramha pro
Trama in Cim-
brico lapide a
Seldeno edito,
Gale, & *Keyse-*
leri incertissima
lectio.

Mundi Conser-
vator *Visnu* Ma-
labarum, & In-
dostanorum dia-
lecto *Visnu*, &
Biscna.

Visnu, *La-Cro-*
zius *Perfarum* Nu-
men existimavit.

Vibishtush, seu *Vibishtush* ultimum ex Hydio inter quinque adiectitios dies anni intercalaris Persarum, Angelum, sive Deum, nullo jure interpretatur La-Crozio.

Cam Ægyptiorum *Epagomenis* comparat Hyd. dies quinque adiectitios Persarum. *Vibishtush*, & *Vibishtush* nomina Ægyptiacis affinia, quid significare queant, disquiruntur.

Exponitur *Vibishtush*, & *Vibishtush* aut *Solemnitas illa maxima*, aut *finis solemnitatis* ejus, quæ *Miscthe* in S. libro *Hester*, *Tesote* a Persis, & *Sacea* a Babylonis appellabatur.

Ultimus *Epagomenarum* dies apud Ægyptios facer erat *Nephty*, quæ postremo loco nata *finis*, & *extremitas* explicabatur.

Biscna, aut *Biscnu* Indos ab Ægyptiis accepisse conjicitur.

intercalari. Nam apud Hydium de Vet. Rel. Pers. cap. xv. pag. 193. *Angelus*, sive *Deus* ille appellatur *Vibishtush*; seu, quod addit Hydus: *Vibishtush*. Verum nec si *Angelus*, nec si *Deus*, aut quicquid demum aliud sit, nobis aperire potuit Hydus: Ægyptiorum tantummodo ἐπισημασθαι cum quibusdam Diis cognomines in mentem nobis revocat, ut inde conjiciamus, quid eo vocabulo Persæ intelligere voluerint. Mihi vero *Vibishtush*, aut *Vibishtush*, (quandoquidem ad Ægyptios confugere jubeor,) significare videtur *finem solemnitatis gloriosæ*: Id enim Coptice est: *πρωτογεννησιμια*: aut simpliciter *πρωτογεννησιμια*: *compotatio*, sive *convivium gloriosum*, & *maximum*, ni tibi magis arrideat *Viscthehthosc* *πρωτογεννησιμια*, & verso *th* in *sh*: *Visctheshosc* *solemnitatis finis*. *מִשְׁתֵּה* *Miscthe*, & ob frequentem *εὐαγγέλιον* *μ* in *β*, *π*: & *ε* in *υ*, aut *ου* *Piscthe*, aut *Piscthu*, festum est *Afsueri* in sacro libro *Hester* denotans, ut animadvertit Hydus pag. 268., *computationem*, seu *convivium vini*, & *tale festum celebrare*, erat *דרון ישתי* *Derun Yeshthen*. Talis etiam erat *Babyloniorum* *Σακία*, scilicet *ساقيا* *Sakia* *compotatio*, seu *propinatio*. Magi solemnne illud convivium, & festum maximum per omnes quinque adiectitios dies agebant. Ægyptii annum *intercalarem* vocabant *βεικν*, auctore Kirchero, quæ vox per metathesin *Siosc*, respondere posset, ut modo video, Persicæ *Shiush*. Ultimus *epagomenarum* dies erat apud ipsos *dicitur Nephty*, quia *Νεφθω*, inquit Plutarchus in *Iside*, *vocant extremas terræ partes quæ Mare attingunt*, ideoque *ultimam eam nuncupant*, & *Typhonis uxorem dicunt*. Nihil igitur est cur cum La-Crozio, aut Hydio in *Pentade* Persica diu quæramus *Indicum Numen Bisnu*; quod multo verisimilius ab Ægyptiis primum originem suam duxit. Plura mihi nomina Copticæ offerunt, quæ *Indicæ divinitatis naturæ*, & *appellationi non inepte accomodata* videri queant.

queant. Πισυνη *Piscne Rete*, seu *Sagenam* dicunt: Habacuc I. 16. ΕΘΒΕ ΦΑΙ ΕΥΕ ΕΡΥΩ ΟΥΩΥΙ ΝΧΕΠΕΥ·ΥΝΕ ΝΘΥΟΥΙ
Propterea sacrificabit Sagena, seu Reti suo. Chaldaeorum *Idolum* illud est, quod hoc in loco S. Propheta *Sagenam*, & *Rete* appellat. Non ignoro plerosque Interpretes vocem hanc *metaphorice* explicare. Sed huic metaphora potuitne ansam præbere *Horus* ille Ægyptiorum *Reticulatus*, & quasi *Sagena* involutus, qualem egregie repræsentatum cernis in Mensa Isiaca eruditissimis commentariis Laurentii Pignorii illustrata? *Horus* profecto in paludibus circa Butum ab Latona educatus, & *Apollo*, & *Bacchus*, & *Priapus*, & *Mundus* ipse est, reticulatis fasciis, ut puto, involutus, quod bonis malisque, lucidis ac tenebrosis constet, resque alias in se contineat, alias fluere sinat. Quo etiam sensu, (ne unum illum a Cupero adoptatum complectar,) accipi possunt *pueri seminudi* ab Arnobio in falsa Gentilium religione derisi. Quid, si *Rete* Chaldaicum sit *Artemis ἀγροτέρα ἀμα Θεός καὶ Διτύνα* *agrestis simul & Marina Dea Dictynna* apud Plutarchum de Solertia Animal. pag. 965.; & pag. 984. Διτύνη *Dictynne a retibus dicta*? Hanc ipsam esse *Atargatim*, אדרדגא *Aderdaga, Magnum Piscem*, ab Assyriis cultam, & a Babyloniis *Salambus* nuncupatam, eandem, quæ & *Derceto* Dea Syria, & Heliopolitana, Strabo, Plinius, Diodorus Siculus, & Auctor Etymologici Magni testantur. Non me fugit, quid de *Derceto* Seldenus, Salmasius, Schedius, aliique scribant. Sed si, quid ego sentiam, liberrime proferre licuerit, *Derceto κατ' ἔξοχὴν* insignem *Maris rubri piscem* interpretabor. Nam Ægyptii Mare rubrum dicunt Φιόρα ἢ-υαρι; ut υαρι vox sit, *rubrum aqua* denotans. Quumque υ cum x, adeoque cum z commutari soleat, facile fuit Græcis, & alienigenis Δερικητω, & Δερκητω *Dericeto*, aut *Derceto* scribere pro *Scarceto*, sive *Scerceto*. Δελεφατ *Delephat*, quasi

Piscne Ægyptiorum sermone Sagena, & Rete in libro S. Prophet. uoliti *Habacuch Chaldaorum Numen Sagena Rete* adeoque *Piscne*; unde?

Piscne a Diis sorte *reticulatis*.

Horus Ægyptiorum idem ac *Apollo*, *Bacchus*, & *Priapus*, *Mundus reticulatus*: Cur?

Pueri seminudi ab Arnobio derisi, sorte *reticulati*.

Piscne Chaldaorum esse potuit *Dictynna* a *Retibus* dicta, eadem, quæ *Atergatis* *Alyrior. Salambus* *Babylonior. Dea Syria*, & *Heliopolitana, Derceto*.

Derceto e Maris rubro nomen, quo pacto accipere potuit.

Venus e Maris spuma delphas; Ægyptiis *delphas*, aut *delphas* oxyrinchus piscis.

Oxyrinchus, Arab. *Saiaba* Babylonii *Salambo*, Osyridis sinus, & *Isis* ipsa: cur?

Fabulam Dea in piscem convertæ ab Ægyptiis primum adumbratam Genes alia sibi accommodarunt.

Hecate, Salambo *Tithyrambo*, *Nephtys*, & *Thermutis* eadem.

Tithyrambo Bovis, sive Tauri commotio.

Athyr, per apherein *Thyr* Ægyptiorū *Taurus*.

Tithyrambo exponi potest Bos foeta, aut Bos spiritus aquæ.

Maris spumam ajunt, teste Hefychio, *Venerem* ἀφροδίτῳ vocari; eamque ipsam esse *Derceto*, & *Salambo* a Babyloniiis cultam; sed ecce *Νι-αελχα* plurali numero, me quoque tacente, prodit aperte Græcum *δελφᾶτ* in singulari, & ex Arabico interprete *Salaba* لالسا, per *epenthesein* μ, *Scalamba* & *Salambo*, Oxyrinchum apud Ægyptios. Quæ vox si a Græcis ad nativam dialectum transferatur, habebimus continuo *Οξυρηνχου* *Oscirinsoi*, *Osiridis sinum*, & *αἰδία*, *Isin* scilicet vi Osiridis fluvida, eaque ignea tumidam. Narrant enim Ægyptii, ut est in Oedip. Kirch tom. 1. pag. 35. *Oxyrinchum devorasse pudendum Osiridis a Typhone resectum, ac in Nilum projectum*, ut mirum non sit, quòd Piscem hunc Ægyptii tantopere venerari studuerint. A Nilo renata fabula in Oanne deducta est ad Mare rubrum: unde Arabice *لالسا* idem sonat ac *Scarammò* per enallagen λ & β in ρ & μ; idest *rubrum* sive *igneum*, & *estum aquæ*; hinc ad Euphratem, ad Lacum Ascalonis, ad Græcos denique in littore Cretico. *Tithyrambo*, scribit S. Epiphanius, *Hecaten alii interpretantur, alii Senephtus*, (ex emendata Kircherii lectione Tom. 1. Oepid. pag. 119. *Nephtis*,) *alii Thermutidi sacra faciunt*. *Tithyrambo* *Isin* interpretor, quæ invento Osiri ita ab Ægyptiis diceretur, quasi *Bovis vis*, atque *commotio*. Nam *Thyr*; unde Mensis *Ἄθωρ* & *Athyr*, Arabice *هاتور* *Hatur*; Taurum designat; præsertim si consulas Kircherium in *Supplem. Lexici Copti* cap. 5., ubi de *ωριζα*, idest *de Statione Hori* agens, inquit: Arabum *التربة* *Al-tarieh* idem est ac *Statio Taurina*; & aliunde nomen suum non invenit nisi a voce Arabica *تور* *Tzuor*, quæ *Taurum* significat: Quanquam unius Hefychii auctoritas: *Ἀθὺρ μὲν καὶ Βὲς ὡσαύτως Ἀργυραῖος*: omnium instar esse debeat. At *ἐμβον* *embon* vim & commotionem indicat, nisi sit *Τιθηραμμο* *Tithyrammoh* Bos plena, aut *Bos spiritus aquæ*, quum hoc idem intelligatur per eas voces *am-mo*;

ut

ut jam monuimus. Moschus enim in *Europa* Isim, ac Venerem *Vitulam marinam* appellat. *Thermutis* Bonjurio est *Bos mortis*; a radice $\alpha\omega\sigma\tau\alpha$ mortem significante; eandemque facit cum *Merri*. Verum *Thermutis*, & *Thyrmutis* fatis etiam apte dici potest *Merris*, sive *Isis* ipsa *Osiridem* mortuum deflens, eumque *invocans*; id enim est $\alpha\omega\sigma\tau\alpha$ *mouti*, indeque *incantatores*, qui que *medentur morsibus serpentum* dicti sunt $\Delta\iota\pi\rho\epsilon\gamma\alpha\omega\sigma\tau\alpha$. Atque ob hanc ego causam opinor *Thermutin* Ælianum accepisse pro *Aspide*. Hecatē *Venerem Victtricem* describit in *Theogonia* Hesiodus, eamque tanquam omnis marinæ prædæ præsidem, atque distributricem canit. Hæc eadem *Atergatis* Babyliorum *dimidia quidem fœmina, inferior vero pars a femore usque ad imos pedes in piscem desinit*; aiebat Lucianus; sive ut Diodorus scribit: *faciem refert mulieris, sed toto alias corpore piscem*. Quum itaque, uti existimare licet, velamen simulacri sive integrum, sive tantum in parte sui inferiore contextum esset ex squamis reticulato opere fertis, formam *Sacculi*, seu *Sagenæ*, cujus ore veluti inclusa fœmina ad femur usque videbatur, potuit a S. Propheta Habacuc *sagenæ*, & *reti* aptissime prorsus assimilari. Adisis, ut hoc integumentum genus intelligere queas Briffonium lib. III. de Regno Pers. Illic enim Herodotum laudat, qui Persarum *arma describens habuisse ait: circa corpus tunicas manuleatas ποικίλας variis squamis e ferro confertis, in similitudinem piscium*. Et squamis sic confertam Loricam vocat idem Herodotus $\chi\iota\tau\eta\alpha\ \phi\omicron\lambda\iota\delta\omega\tau\eta\nu$: Strabo vero $\kappa\iota\tau\eta\alpha\ \lambda\epsilon\pi\omicron\delta\omega\tau\eta\nu$, ita etiam nuncupatum Piscem *Lepidotum* ab Ægyptiis in honore habitum, a quibus *Thoracas mutuos esse Persas* ex Herodoto, idem ipse Briffonius observat. Ac si quid præterea de hujusmodi Loricæ cupis, accipe Siliî carmen lib. v.

Venus, & Isis
Vitula Marina.
Thermutis, aut
Thyrmutis, Bon-
jurio, *Bos mor-*
tis, eadem, ac
Merris.

Thyrmutis ex-
ponitur non ine-
pte Isis *Bos Osi-*
ridem Taurum-
deflens, & invo-
cans.

Hecate *Marina*
prædæ Domina in
Hesiodo.

Atergatis pars
dimidia corpo-
ris, aut *facie* te-
nus, *Multer* pars
reliqua *Piscis*.

Piscis, quo ve-
luti inclusa tene-
batur *Dea Ater-*
gatis, *sacculi* for-
tasse, & *Sagenæ*
speciem retere-
bat.

Leri-

LORICAM induitur: tortos huic nexilis hamos
Ferro squama rudi permistoque asperat auro.

Sagena apud
Hefych. quævis
armatura, ac te-
gumentum omne.

Σαγήνην eidem
Hefychio: quid?

Chaldaicum Ido-
lum ex vi præ-
dandi gentes im-
mani, Sagena.

Sagena Perfæ
circumvallabat
Urbes.

Ἀγρῶν Indu-
mentum reticu-
latum Bacchan-
tium.

Veneris Tunica,
quæ?

Bisnu Indicus
forte, Venus, &
Ibis.

Visnu, ut Derceto,
& Atergatis transforma-
tur in Piscem.

Visnu in Piscem
verli effigies.

Hæc tene: nam ego cetera prosequar. Σαγήνη deinde, ob-
servante Gujeto, in Hefychium idem est ac Σάγη ἢ ὅλη πανο-
πλία, ἢ περιβόλαιον σκέπασμα *Omnis armatura, & cujuscum-*
que circumducti tegumenti genus. Σαήνη δὲ ἐν præterea eidem
Hefychio est αἰχμαλωτίζεν in servitutem μὲν Βίης redigere;
Quare Sagenæ nomen a Chaldæis metonymice tributum est
Beeltidi tanquam vi *prædatrici*, quæ omnia complectere-
tur, suoque nutu prostratas gentes in captivitatem attrahe-
ret. Ac nescio equidem an Babylonii tempore Prophetæ
Habacuc id moris tenerent, quod in circumvallandis urbibus
antiquissimos Persarum frequentasse novimus. De eo agit
Briffonius lib. III. de Reg. Perf. pag. 781. & seq., ibique ex
Aristidis, Himerii, Hefychii, & Herodoti testimoniis osten-
dit, consuevisse Persas Sagenis circumdare, & expugnare
urbes. Unius ego dabo Herodoti verba: *Quarum insula-*
rum ut quamque capiebant Barbari, ἐπεγίνθουον τῶν ἀνθρώ-
πων tanquam in Sagenam includebant. Nec una est Ve-
nus victrix, cui armatam Sagenam dicarint Ethnici. Nam,
si ἀγρῶν δίκτυα, auctore Hefychio, erat ἀγρῶν (sive ve-
natorium, sive piscatorium dixeris) certum quoddam vesti-
menti genus simile *reti*, quo utebantur *Bacchantes* δίκτυοι-
δὲς ὃ ἐπιθένται οἱ Βακχέουτες Διονύσω; Ἀφροδίτῃ generatim
tribuit idem Hefychius tunicam *variegatam, & interpun-*
ctam. De his non plura. Redeo ad *Bisnu* Indicum; quem
ego in primis Venerem, aut *Isidem* ipsam esse conjicerem.
Profecto cur *Isidem* credam, illud me statim inducit,
quòd *Visnu* in *Piscem* æque ut *Derceto, & Atergatis*, trans-
formatum Indi omnes constantissime profitentur. Ejus effi-
giem egregie sculptam cernimus in P. VIII. Tom. VI. de
Relig. Indor. Ritib. ad pag. 304. Ex ore squamosi, ac lori-
cati

cati Piscis, quasi ex sacculo prodit, formamque hominis in parte corporis superiori ad femora usque demonstrat in inferiori Piscem. Brachiis quatuor instructus, priori librum Vedam e manibus superbi *Deveta* in imo Maris sinu latentis ereptum: altero *annulum*: tertio *macharam*: quarto *concham* tenet, ubi Vedam servabatur inclusus. Concham, qua Venus Cytherea vecta est in Cyprum Insulam, carmine celebrat Stätius L. I. Sylv., ejusque generis esse cecinit Propertius, quæ nobiliores *margaritas* proferat:

Et venit e rubro concha Erycina Mari.

Cur ita? a Schedio intelliges. Sunt enim *inter concharum genera Nerites per maria navigantes: præbentes concavam sibi partem, alteram vero flanti aura instar Veli opposcentes. Hinc etiam ΔΙΩΝΗ ab humiditate dicta. Quæ omnia cum Veneris marinæ ingenio mire conveniunt. At Vedam cum audio non papyraceum Volumen; quamvis & illud Veneris ubique, & spurcitæ omnis plenissimum sit, sed* *ἄτ* *Bed* ita a Nepallensibus nuncupatum, primum naturæ principium interpretor. *Bed* enim idem apparet ac *Bedy*, quod Phryges *aquam* vocant, sicut etiam *Orpheus*:

Καὶ Βέδῳ Νυμφάων καταλείβεται ἀγλαὸν ὕδωρ.

Quin etiam Dion Thytes similiter scribere videtur. At vero Comicus Philydeus, Βέδῳ ἢ ἀέρα, Βιόδωρον ὄντα Bedy aerem, qui vitam suppeditat, per hæc intelligit:

"Ἐλκεῖν τὸ Βέδῳ σωτήριον προσεύχομαι.

Haurire possim ut Bedy salutiferum precor.

*Huic opinioni consentit etiam Neanthes Cyzicenus, scribens Sacerdotes Macedonum in precibus Βέδῳ κατακαλεῖν Bedy invocare, ut sit eis propitius, & filiis. Hactenus Clemens Alexandrinus in V. Strom. pag. 569. Ex quo conjicimus Bedy Macedonicum Indis fortasse placuisse, illudque vetustiori fabulæ de Venere, Junone, Iside Marina, & *Biscna* adjecisse.*

Videtur *κατακαλεῖν* tenet manibus: *Vedam*: *annulum*: *macharam*: *concham*.

Concha *Venus* in Cyprum delata.

Conchæ *Maris rubri* nobilissima.

Nerites, quæ?

Vedam, Nepallensium sermone *Bed*, figurate acceptus idem forte ac *Bedy*.

Bedy Phrygum, & Orphei *Aqua*: Macedonum, *Aer*.

Ex *Bedy* Macedonico manare potuit *Bed* Indorum.

cisse. Annulus *Orbis Dominam*, quam & *Cæli Reginam*; Gentiles vocarunt, indicare potest, aut si ab Ægyptiis tota hæc superstitionum pompa manavit: Isidem tenentem *annulum*, idest Osirim, seu Indicum *Isour* 𐤀𐤓𐤍𐤏 : ductum.

Annulus; Gladius: Bella adversus *Devetas*, caput hostis recisum in effigie *Visnu*, *Isidis*, ac *Veneris* armatæ indicia.

forte ex Ægyptiaco 𐤏𐤓𐤁𐤏𐤓𐤐 *Piscour* designante *annulum*, & eum in primis sacrum, quo ΣΦραγισαί Sacerdotes Boves victimæ destinatos notabant. Armatam *Venerem gladius*: Bellonam bella adversus *Devetas* Gigantes improbos, & maleficos: Victricem denique obtruncati hostis cornuta calvaria marinis undis innatans adumbrant. Velum, quod ab humeris *Bisnu* veluti aura agitatum deorsum per interstitia brachiorum utrinque protenditur, longeque fluit, indicium quoddam esse potest *Stolæ*, ac *Pepli Isiaci*, de quo multa in *Harpocr.* *Cuperus*, & ad *Cuperum Steph. Le Moyne*. Vectorem geminum ei tribuunt *Indi*, avem nempe 𐤀𐤓𐤍𐤏 *Garuda*, & *Anemonta*. *Garudam* alii *Accipitrem* rubri coloris, aut *Vulturem*: alii *Aquilam* dicunt:

Velum, quod gerit *Visnu*, forte ex *Isidis Peplo* fictum.

Vectores *Visnu* duo: *Garuda*, & *Anemonta*: *Garuda* *Accipiter*, *Vultur*, aut *Aquila*.

Anemonta Simius sine maris opera natus:

Accipiter, sive *mas*, sive *femina*, *Aquila*, *Vultur*: *Simius* apud Ægyptios, quibus diis sacri.

𐤏𐤓𐤁𐤏𐤓𐤐 *Visnu* utrumque sexum *Indos* tribuisse conjicitur.

Vulcanus, & *Minerva* gemini sexus *Dii*.

Visnu in *feminam* quandoque mutatus.

Anemonta 𐤀𐤓𐤍𐤏𐤓𐤐 *Simium*, & quidem sine maris concubitu natum. *Accipiter* masculus, & *Aquila* erant aves

Soli, aut *Ætheri* sacre, ut jam *Eruditi* fatentur; *Accipiter* femina *Veneri*: uti & *Minervæ*, ac *Junoni*, atque *Vulcano* *Vultur*: At *Simius* apud *Pignorium* ornatur *Isiacis symbolis*, *lunaribus cornibus*, *orbe patulo*, & *Aspide*, quæ nisi fallor, demonstrant *Visnu* Numen esse gemini sexus, quem admodum inter Ægyptiorum Deos *Vulcanus*, & *Minerva*, teste *Horapol*. 𐤀𐤓𐤍𐤏𐤓𐤐 *soli* erant ἀρσενοθήλεις *mares simul*, ac *femina*. Sed *Minerva* licet *fabulose* accepta diversa sit ab *Iside*, re tamen ipsa una eademque est. Ac sane *Visnu*, qui feminae formam non semel suscepit, eaque solo conspectu, ne quidem tacta, effecisse dicitur ab sordidis *Bramhanibus*, ut *Isuren* in manibus sibi natum viderit *Puerum*, quid aliud

aliud nisi Scorti probrum, & lascivientis famellæ monstrum præferret? In རྩ་མཎྜ་ *Kurma*, præterea hoc est in *testudinem* transformatum *Visnu* cum alii in Indiis tum maxime Nepallenses affirmant, ut immensam *Merupa* montis molem dorso sustineret, ne terra enormi pondere pressa in abyssum corrueret. Interea *Visnu* in supremo cacumine montis loti floribus undique cinctus cernitur juxta Tab. *Incar-nat.* II. Et idem nihilominus est, qui in *Testudinem* versus monti subjacet, eumque suo veluti dorso innixum sublevat atque sustentat. *Visnu* ita se ipsum, suamque ipsius animam in ea testudine latentem premere videtur. Quid inde Eruditi conjicient? Eruntne, qui *Visnu* Indicum cum *Celesti Venere* Eleorum, cumque *Cupidine* prementibus pede testudinem comparatum velint? Per me licet. Schedius enim & Cuperus in Harpocr. tum ex Pausania, tum ex antiquo marmore edito a Philippo Thomasino hæc de Venere & Cupidine observant. Confundunt, opinor, Bramhanes *Visnu* cum *Ixoretta*, & *Bavani*, & ideo in foeminam vertunt, sicque *πολύμορφον* eum faciunt non aliter atque Venerem, & Isidem Gentiles reliqui. Contra, Lunam ut Ægyptii aliæque gentes, Diis masculis accensent, & *Somo*, sive *Som* སྐྱམ་ Nepallensium sermone, appellant. Nihil tamen certi statuo; nam multa esse video, quæ mihi *Mercurium* in *Visnu* patefacere possent. Reliqua modo prosequamur. *Πισνον* *Pisnon*, Ægyptii tenerum, mollem, delicatum, amœnum, virentemque vocant: *Πισνε* *Piscne*, locum ubi nascuntur olera: *Πισνωτ* *Pisnou*, & *Bisnou*, aream: *πισθης* gubernaculum, indicem anchoræ, lignum fluctuans: *Πισνηθητ* *Piscenhet*, misericordem: *Πισμη* *Medicum*: *Πισνε* *Pisne*, vel uti lego apud Kircherum de Herb & Plant. Ægypt. *πυνηρὶ ἡτεληρὶ* *Prolem Solis Heliotropium*: *ψανωτ*, si cum adjuncto articulo *π* *Pi*

R

lega-

Isuren visa foemina *Visnu*, seu *Bisena*, natum sibi illico puerum videt.

Visnu in *Testudinem* transformatus.

Effigies *Visnu* in Incarnatione, ut vocant, secunda T. vi. del. I. Rit. *Visnu* e vertice Montis *Merupa* quomodo *Testudinem* sub monte jacentem, adeoque seipsum in *testudinem* transformatum premere videatur.

Simulacra *Veneris*, & dei *Cupidinis* pedibus prementium *testudinem*.

Visnu cum *Ixoretta*, & *Bavani* confusus, ut *Venus* & *Isis*, *πολύμορφος*.

Somo Indicus, seu *Som* Nepallensium Deus *Lunus*; ipsa scilicet Luna ex foemina masculus.

Non unius *Veneris*, sed etiam *Mercurii* indicia apparet in *Visnu*.

Quam multa sint Ægyptiaca nomina, quibus omnia fere Indico *Visnu* attributa percommode explicantur.

legatur, *Piscanus* Nutritorem, conservatorem dicunt. An non tot nomina ex eadem fere omnia radice nata *Visnu*, & *Biscna* Indicum cum attributis suis ostendunt: nimirum roris stillam loti sinu contentam, Deum floridum, amœnum, Puerum delicatum, hortum *lotigenum*, folium fluctuans, virentis naturæ principium, (cui sub viridis falicis umbra, ita ac si *Adon* esset, amant plerique *Visnuistarum* sacra facere,) Solis *Quevelinga* seu Priapi Filium sine Matre, aut si ex Matre editum, sine Patre: Beneficum vero etiam, & misericordia plenum, qui ad terræ firmitatem ΠΙΞΗΝΕΨ Φωρ *Pisenephor*, quasi alter *Omophorus* Manicheorum, pavimentum testudineum factus: qui *area* rerum: qui Ζαζ-
 ΓΙΑΖΓΙ *Sasnaghi dens* tellurem sustentans, *Aper* idem & serpens μελειοκέφαλος Ζηζην a Bramhanibus fictus, *Merupa* montem constringat, & orbem terrarum regat: qui demum ob varias, quas induit, formas, & Deus *Incarnationum*, seu ΠΙΞΗΝΙ, aut ΠΙΞΗΝΙ *Pisini*, & ΠΙ-
 ΨΗΝΕ *Pisne adventus*, ac *transmigratio* dicatur? An non denique in decurtato nomine ΠΙΨΑΝΟΥ, & ΠΙΨΗΝΟΥ *Visnu* habes, quem Indi uti creati Orbis *altorem*, *conservatoremque* deprædicant? At is, Deusne est an Dea? estne *Horus*? estne *Mercurius*? *Mercurium* profecto ostendere possent, tum nomen ipsum ΠΙΨΗΝΙ contractum in ΠΙΨΗΝΙ *Pisni*, aut *Pisna*, *consiliarius*, tum ΠΙΨΗΝΟΥ per apocopen *Nuntius*, ut *Emen* apud La-Croziū pro *Amenti*, *Plutonem* dicunt Indi, tum etiam ΠΙΨΑΝΟΥ† *Deorum Minister*, ea ratione qua *Jablonskius* hanc vocem exposuit in Epistola ad La-Croziū, tum denique ΠΙΞΗΝΟΥ† *Fanitor*, aliaque id genus nomina *Mercurii* munera explicantia, quæ ego missa facio.

Sasnaghi, Ægyptiæ dens sustentans, idem qui *Visnu*, *Aper* dente sustentans Terram: idem etiam qui *Indicus Sesaagh*, mille caput serpentis, montem *Merupa* cingens.

Biscna Incarnationum, seu *Metamorphoseon* Deus later in Ægyptiaco *Pisne*, quod est *adventus*, & *transmigratio*.

Visnu Deus *Conservator* ex Ægyptio *Piscanus* idem significante, deduci potuit.

Voces Ægyptiæ plures uni *Indicæ Visnu* similes, & affines, *Mercurium* quoque indicare videntur.

Amida Japonensium, *Anubis*, seu *Mercurius*.

LXI. *Amida* maximus ille Japonensium Deus *Anubim* Ægyptium haud dubie refert. Illius Simulacri forma aere in-

incisa spectatur Tom. VI. a nobis sæpissime commemorato in Tab. addita ad pag. 16. *de Relig. Japonensium Ritibus* cap. II. ; eamque mox Galli Scriptores Eruditissimi verbis hisce describunt : *On le voit ici représenté sur un Autel, & monté sur un Cheval qui a sept têtes. Ces têtes hieroglyphiques font sept mille siècles AMIDA, au lieu d'une face humaine, a celle d'un CHIEN, comme ANNUBIS, & tient dans ses mains un cercle d'or qu'il mord : on diroit que cela ressemble au cercle des Egyptiens qui representoit le tems ; du moins tout cela montre que ce dieu est un emblème de la révolution des siècles. Omyto Deum Amidam nonnunquam appellari testantur : quæ vox ab Ægyptiis primum derivari potuit ; Deumque *Septemtrionis Præsidentem* nec nova, nec absurda significatione commonstrat : **Ἐμβίτι** *Embiti* enim, unde fortassis *Omyto*, *Septemtrionem* designat. Quamquam ego credam per *Amida* nomen aliud nihil intelligere Japonenses quam *Liberatorem*. Semper enim in ore habent *jaculatorium* illud orandi genus : *Namanda* : (hoc est *Namu Amida Butk* : *Bienheureux Amida, Sauvez-nous* :) cui quam vicinum sit Ægyptium *Nazreen salva nos*, quisquis in hoc litterarum genere versatus fuerit, facile deprehendet . Hinc opinor *Amida* dictus est quasi **Ἀμῆ-τοι** *Amitoe eminens, & summa felicitas* : utpote qui *curam animorum gerat*, eosque a pœnis, & suppliciis eripiat ; aut certe, ita primum vocari cœpit ab **Ἀμῆ-τι** *Amiti*, quæ vox idem sonat, ac *mamilla* ejus. Quo ego jure id sentiam ex iis, quæ pone sequuntur, colligere poteris. Cum Dii ceteri, tum præsertim *Mercurius* sexus utriusque Deus habitus est Ethnicorum sententia . Gisbertus Cuperus in *Homeri Apotheosi* pag. 227. *Mercurium* refert ex Albrico Philosopho *de viro in fœminam, & de fœmina in masculum se mutasse cum volebat*. Eiusdem forte naturæ, ac gemini sexus Deum *Amidam* Japonenses existimant . *En-**

Anubis Japonensis effigies.

Anubis Japonensis Ægyptio similis.

Omyto quandoque etiam nuncupatus *Amida*, si ex *Embiti* Ægyptio veniat, Deum *Septemtrionis* significare potest .

Namanda orationis formula, qua Japonenses *Amidam* invocant, accedit ad Ægyptiacam : *Nahmen* : *Salva nos* .

Amida nomen per Ægyptiam *Amitæ*, aut *Amiti* expositum *summam felicitatem*, *fortunam*, aut *lactantiam ubera* sonat .

Mercurius voluntatis suæ natura se mutat in fœminam .

Amida fœminæ
vultum ostentans .

Amida sive *Dei*
sive *Deæ Marina*
insignia præfert .

Amida simulacrum
ad Maris Japonici
littus erectum .

Religionis causa
ut se *Amida*,
& aquis prælocu-
dos devoteant
Japonensium Fan-
matici .

Indi sese ipsos
necandos in *Gan-
gem* fluvium de-
jiciunt tanquam
diis *Isuren*, aut
Viscnu devotos .

Amidam Japo-
nensem cum
Horo Ægyptio
comparat Kir-
cherus .

Canon, seu
Quamuvon Nu-
men alterum Ja-
ponensium, idē
est ac *Amida*, &
Viscnu Indicus
transformatus in
Piscem .

quelques endroits on le représente sous la figure d'un jeune homme nud, ou sous un visage de femme avec les oreilles percées. Effigies altera, quam exhibent citati Scriptores in eadem Tab. II. notas omnes habet sive Dei, sive Deæ marinæ. Saxo veluti stylobatæ inter scopulos prope maris litus, flexis genibus, superstat *Amida*, ut mihi cernere videor, sed ita ut corpus super crura decussatim posita libret: Tenet ambabus manibus coronam ex globulis precatoriis, eosque digitis movet, ut solent orantes. Ad pectus, ni fallor, thoracem gerit ex squamis sertum: Ante simulacrum visuntur Japonenses, quorum alii recta ex littore, alii ex scapharum spondis ad Musicorum instrumentorum sonos, modosque varios gesticulantes, saltitantesque in maris undas, aut ut verius dicam, in Inferorum abyssum, tam mira insania perciti sese ipsos alligatis ponderibus ad brachia, ad lumbos, pedesque immergendos projiciunt, haud sane aliter quam Indi in flumen *Gangem*. Esset hæc effigies cum ea comparanda, quam Kircherus protulit Tom. I. in *Oedip.*, quamque *Hori* Imagini parallelam censuit. In ea Thorax videtur ansulis forsan, aut hamis confertus. Idolum *Canon*, sive *Quanon*, aut *Quamuvon* tum in *Hollandicar. legation. sylloge*, tum in *Ecclesia Japonensis Hist.* apud eosdem Scriptores, illud esse traditur, cui ita se miseri Japonii devoteant; *Mais il y a apparence que ces deux divinités n'en font qu'une*. Equidem nonnisi unicam Divinitatem esse *Amidam* & *Quamuvon*, argumenta omnia suadent. Est *Canon*, aut *Quamuvon* idem ipse *Viscnu* transformatus in *Piscem*. Imaginem habes in Tab. II ad pag. 18. cit. Tom. VI.; quam si cum *Viscnu* conferas, vix quicquam erit, in quo alterum ab altero differre putes. Id unum peculiare habet *Canon*: ornamentum capitis, in quo redimiculum, & *florem* cernis; *sceptrum*, quod in una dextera ex duabus tenet; nam alteram stricto pugno in altum erigit:

git: eundem rursus *florem*, quem in una sinistra gestat; & nescio quid protuberans quasi mammosum pectus; cetera tam simillima sunt, ut ovum ovo similius esse nequeat. At nomen proculdubio Ægyptium est. Κανουσι *Canoufi* vocant Copti, quod Arabs Interpres *البنى* *Al-Beni*, *Nerites*: margaritas nempe, de quibus nos ante differuimus. Quinque Japonenses, ut & Gentes aliæ soleant sæpe nomina peregrina ad nativæ linguæ ingenium accomodare, addita Ægyptiacæ voci terminatione propria, pro Κανουσι *Canoufi*, aut *Kanouf*, & *Quanouf* dixerunt *Canon*, & *Quamvovon*. Imo illud etiam nunc video, ex Πικανουσι mutato κ in c, fieri potuisse *Bisnu*; quod facile admodum, & proclive erat. Canopum, Ægyptiacum illum, aquarum Deum, suspicantur duo *πολυβρύλητοι* viri *Banier*, & *Mascrier* idem esse Numen, quod *Canon*, & *Quamvovon* vocant, coluntque Japonii. Illius certe Idoli simulacra, uti ab Ægyptiis effingi consueverant, ad ea illustranda, quæ nos paullo ante observabamus, nonnihil conferre poterunt. *Idola Canopi*, sic ea describit Kircherus Tom. I. Oed. synt. III. cap. VII. *erant forma nunc hydria, nunc pueri reticulata veste involuti, nunc Herma forma*. Statua, quam ex *Cimeliarchio* Senatoris Amstelodamensis Gerardi Reinst evulgavit pag. 210., Vas est quod in antica puerum veluti Horum exhibet. *كانوفيس* *Canuphis*, ita ab Abenephio Arabe nuncupatus, aquam per *ubera*, quæ in eo effinxerunt [Ægyptii] effundit; & indicatur eo fluxu processus naturæ omnia nutrientis. In antiquo nummo Gazophilacii Francisci Menedrii, *Canopus* apparet *mammis turgidus*, & *reticulato indutus tegumento*, ut vehemens modo suspicio oriatur, ne forte *Ἰμνήδιον* *Amida*, de quo paullo supra loquebamur *uberum* potius, quam *squamarum* seriem præferat. Numen, quod *Mari*, *fluminibus*, & *toti humidæ naturæ præest*, *Nili* quoque nomine ab Ægyptiis

Canon μαμμο-
sus.

Canon ex *Κανουσι* Ægyptio derivatum putatur. Quid ita? *Κανουσι* Ægypt. & *Beni* Arab. idem.

Ex voce *Pikanoufi*, & *Pikano* an *Pisnu*, adeoque *Bisnu* fieri poterit?

Canopus Ægyptiorum quamdam cum *Canon* Japonensium at-
finitatem habet.

Canopi simulacra, *hydria*: *pueri reticulati*: *Herma*.

Canopus Horum similis.

Canuphis, seu *Canopus* aquam per *ubera* iundens nutritis naturæ symbolum.

Canopus mammosus, & reticulatus.

Mari, & humidæ naturæ Numen *Canopus*.

ptiis

Nili nomen, te-
re Abenephio,
ab Ægyptiis tri-
butum *Canopo*.

Canopus mam-
mosus, & *Isis*
multimamma,
Kirchero idem
esse videntur.

Idem etiam *Ca-
nepus*, & *Ofris*

Indicæ Imagines
feminae *Bisnoni*,
& Maris *Bisena*
simillimæ.

Beni Margaritæ
Nerites nomen,
est *Canopi*, &
Veneri Marinæ
commune.

Ex *Beni* Venus,
ejusque *etymon*
explicatur.

Binos, seu *Vi-
nos*, auctore Sui-
da, Dea Vene-
ris nomen.

Venus nomen
derivatum ex *Be-
noth* juxta Selde-
num, Schedium,
alioque.

Succhoth Benoth
iv. Reg. xvii.
30. *Tabernacula*
Filiarum idem
interpretantur.

Sicca Venerea
Africæ ex *Suc-
cot-Benoth*.

Seldeni senten-
tiam, Scriptores
alii gravissimi
rejecerunt.

Succot-Benoth
Rabbini simula-
rum *Gallinæ* cū
pullis suis inna-
scuntur.

Succot-Benoth
Kircher. *Horias*,
Al-Tarieh Hori
ac *Tauri* statio,
eadem ac Rab-
binorum *Galli-
næ*; aut certa al-
liqua congeries
sæderum.

ptiis donatum, idem Abenephius Canopum dicit. Ex his concludit in hanc sententiam Kircherus: *Certe Isis multimammea, nihil aliud referre videtur, nisi Canopum aliquem similiter μασoesδα seu mammatum; eoque demum, progreditur ut Canopi insignia communia peræque faciat Osfridi.* Eadem insedit Indis opinio. Nam effigies *Bisnoni*,

quam Indica manu coloratam secum detulerunt Patres Capuccini, tam similis est Imagini repræsentanti *Bisnûm* in Piscem conversum, ut inde nescias uxorem a marito di-

scernere. Porro, nisi me Arabs Interpres fallat, *Beni, Nerites*, [a νήρον, ab *aqua* scilicet, sic appellatæ ejus generis *margaritæ*] nomen est, quod cum *Canopi* Ægyptio convenit, tum etiam *Veneri* accomodatissimum est, atque ad illius ἐτυμον explicandum perbelle conducit. Βίνος ὄνομα Θεᾶς, *Binos*, seu *Vinos*, (& *Venos* in Nummis Juliæ Augustæ Septimii Severi uxoris) nomen est *Dea*, inquit Suidas. Illud Seldenus, Schedius, alioque factum censent ex

סכות בנות *Succhoth Benoth* mutatis B in V, quod frequentissimum est, & Tau finale in Σ. Porro *Succhoth Benoth* interpretatur *Tabernacula Filiarum*. Sacra enim hæc, addit Schedius, apud Assyrios fiebant, puellaque in tabernaculis pudicitiam prostituabant hospiti- bus: Eademque sacra in *Sicca Venerea* Africæ, unde *Venus Siccensis*, fieri consuevisse ipsomet Seldeno duce observat. Sententiam

hanc improbant Viri Eruditi plures apud Andream Bey-
erum in additament. ad Seldeni Syntagm. *De Diis Syris* pag. 296. Placet iis Rabbino-
rum opinio, qui *Succhoth Benoth Gallinam cum pullis suis* ex Babylonice lingue ge-
nio exponunt. His accedit Kircherus, cui *Succhoth Benoth* est *Horias* Ægyptio-
rum, & Arabum (الـهـوراء) *Altarieh*, *Hori*, ac *Tauri* statio, eò quòd *Horus*, quo Mundi fa-
cunditatem, Plutarcho teste ἰεσογλύφως innuebant, maxi-
me in *Tauro*, *Veneris* domo *Plejadum* consortio sese exere-
ret:

ret:

ret. Hæc in Suppl. ad Prodrum, & Lexicum Coptum, pag. 561. Latius in Oedip. Synt. 4. pag. 359. binas illas voces explicat *per certam aliquam Siderum congeriem, sive Plejadum, sive Hyadum, aut Vergiliarum*. Tantorum ego hominum sententiæ non intercedam. Ea tamen opinio acceptior mihi, & probatior est, quæ *Succhoth-Benoth* tanquam proprium Idoli nomen interpretatur. Id ipsum sensisse videntur LXX. dum סוכות בנות כנרת vertunt Σωκχῶθ Βενιθ (Βενιθει inter Var. Valton.) *Socchōth Benith*. Hoc idem indigitat Syrus Interpres

فدیمی لہوہا دہوہا
 ساخوت بنتوت یعدون

colebant Socuth Bnuth; tum Arabs *serviebant* (Samaritanorum Coloniae, quæ Babylone erant) *Sachuth-Benuth*. Quæ certe vix cum Seldeni, aliorumque sententia conciliari possunt. In his enim non prostituta puella, sed Deaster aliquis Babylonicus est, (forte etiam Geminus) cui cultum deferrent Samaritani. *Saca* vestigium in Arabica, ac Syra lectione apparet; sed aliud quiddam hoc in loco divinare præstat. Σαχὺς εἶδος ἀμπέλου, *Sochis species vitis* ab Hesychio dicitur, uti ἀμπελος *Bacchus* apud S. Clementem Alexandrinum. Inde *Sochōt* in numero plurium Ebræis, ac Samaritanis vocari facillime potuit *Bacchus* ipse Babyloniorum Deus. Σωχὸς *Sochōs* etiam ab eodem Hesychio ὁ Ἵ Κρηίων Πατήρ *Pater Curetum* nuncupatur; qui quidem, si Orpheum, Clementem Alexandrinum, aliosque veterum audiamus, idem erit ac *Corybanthum* Pater, & unus ex numero *Cabirorum*. Scholiastes Apollonii ad 1. Argonaut. Cabirorum nomina refert, eaque sunt: Ἀξίερος, ἀξιοκροσα, ἀξιοκροσος, τέταρτος Κάσμιλος ὁ Ἑρμῆς ὄσιν: *Ceres, Proserpina, Pluto, Quartus Camillus, ipse nempe Mercurius*. De Cadmili etymo, & orthographia legis in Cuperi Harpocrate *Stephanum Le-Moyne* pag. 266. Observat interea Hieron.

Succhoth-Benoth tanquam proprium Idoli nomen in Græca, Syra, Arabica versione accipitur, ac retinetur.

Saca Babylonicum vestigium in Syra, & Arabica versione.

Sochōt ex *Sochis* species vitis: *Bacchus* Babyloniorum Deus, *Vitem* nuncupatum, referre potest.

Sochōs Curetum *Pater*: idem, ex veterum testimonio, ac *Pater Corybantum*, & *Cabirorum* unus.

Dii Cabirii iv. *Ceres, Proserpina, Pluto, Camillus* Minister, seu *Mercurius*.

Ale-

Aleander in explicat. Tab. Heliacæ T. v. *Theſ. antiqu. Roman.* pag. 760. Mercurium Κάμιλον a Strabone, (ut in-

Mercurius ex Camillo seu Ministro Parens Cahirorum factus teste Acusilao apud Strabonem: Idemque Imbramus a Caribus appellatus.

Seches Babylo- niorum, Mercurii Sidus, affine Sochus Curetum Patri.

Mercurius Sol, Bacchus, Priapus.

In Succhot Samaritanorum. Babylone agentium conjicitur Phallus.

Suchin Samaritanorum Spina, & quicquid pungit, ac stimulat.

Sucinos apud Hefych. Eunuchus; at Eunuchus calamus, truncus, & virga.

Eunuchi ex Aristotele genus quoddam palmarum, seu Dactylorum.

Sucha Hebr. quid?

Sochein, & Saecin terere, ac pertundere, percolare, fœces per saccum trāsmittere; Inde, forsan Saca, & Pertunda D. a, omnis turpitudinis monstrum.

Sacan Hefychio, quid?

Parentem potius quam Ministrum Cahirorum ex Acusilao Argivo referri; eumque esse, quem

Ἰμβραμον *Imbramon λέγουσιν οἱ Κάρες.* Babylonii autem, ut probe nosti, Σεχὲς *Sechès* Mercurii sidus, simili fere

voce, qua *Curetum* Patrem appellarunt. At Mercurius ἐν-
πεταμύος idem est cum Baccho, Sole, Priapo, ut jam ostendit

Cuperus. Hæc nos eo ducunt, ut *Phallum* omnis lasciviæ, ac fœditatis simulacrum in *Succhot* Samaritanorum

facile deprehendamus.

LXII. ΣΜΟΥΤ Suchin ad Gen. III. *Spinas*, & quicquid demum acre, acutum, & pungens est vocant Samaritani, unde forte Σέκινος *Sucinos* apud Hefychium.

ὁ Εὐνῆκος: Ἐωῶχοι vero κάλαμοι *calami*, & alia id genus; etsi ubi mox Ἐωῶχος *Eunuchus* ab Hefychio exponitur

κάλαμος *calamus, arundo, virga, truncus*, Cornelius Schrevelius legendum putet κάλαβος; nulla tamen, ut ego opinor, necessitate, præsertim si Ἐκαλάμα

Etymon illud sit, quod alibi Schrevelius ipse me docuit, idemque Hefychius in καλαμάται, & καλάμη non obscure insinuat.

Ἐωῶχος *Eunuchos* etiam, teste Aristotele περὶ φυτῶν apud Athenæum quidam vocarunt sive *dactylos*, sive *palmas* ex genere Φοινίκων ἀνόρχων.

Quod observasse non erit, ut paullo post intelliges, a re nostra alienum. Neque ab iis divellendum est ΠΗΙΘ *Sucha* Hebr. putamen, sordidum quiddam, &

abrasum denotans. Σωχῆιν item, & σακκῆιν, quorum alterum ab Hefychio, alterum ab Herodoto accepimus, τελε-

βειν denotat, terere, pertundere, ac ὑλίξεν per saccum transmitttere; quo forte spectant Σάκκα, & *Pertunda*, cu-

jus meminit Arnobius in IV. adversus Gentes pag. 131. Σάκαν *Sacan* nanque est τὸ τῆ γυναικός, idque etiam ἄγιρος, ἄγι-

εῖσακα, ostentum nempe quoddam, & artefactum, quod

ita

ita

ita appellabatur, scribente Hesychio *μηχανήματα ἢ ἔργα ἐκκα-
λεῖτο*. Adde *συν* & *συν* Ægyptiorum, quod est etiam *scul-
pere, fodere, ac perforare*; *נָחֻם* propterea dicta Nahum.

*Seok & Sok Æ-
gyptiis sculpere,
atque etiam fo-
dere.*

II. 5. *talpa, testudo, seu machina bellica ad muros suffo-
diendos* adhibita. Ad phallum per hanc vocem *Suchot* indi-
catum referri possunt, tum Syriacæ voces *שׁוּחֹת* *Savchoto*
rami ac frondes: *שׁוּחִין* *Sachino gladius* *שׁוּחֹנו* *Savchono cla-*

*Hebraicæ, Sy-
riacæ, & Ara-
bicæ voces, un-
de Suchot emer-
gere, & phallus
in eo adumbrati
potuit.*

uus: *שׁוּחַ* *Socho summitas, terminus, & culmen, idem cum
Ægyptiaca סוּחַ*: tum Arabica ipsa *Sachut*, quæ, ut ex Ca-
stelli Dictionario collegi, *paxillos, trabes, virgas, & alia in*

*Soki Ægyptiæ
culmen, & sum-
mitas.*

hunc sensum plura designare valet. *שׁוּחִי* *Sachi præterea,
& שׁוּחֹי* *Suchojo expectare, & expectationem, adeoque rei
desiderium, ardentemque cupiditatem, interpretantur.*
Vocem hanc usurparunt Indi, *Amorumque Deum Cu-*

pidinem *सुख देव* *Such-Devo* appellarunt. Quod porro
שׁוּחֹת *Suchot* additum audis *Benoth*, Venerem, juxta Seldenum
intellige. Venus enim, Cnidio, & Varrone testibus, neque
Græca, neque Latina vox est. Eam ego ab Ægyptiis accep-
tam existimarem. *ΠΙΣΤΗΝ* & *ΤΒΗΝ* utroque genere *Pal-
ma* eorum lingua vocatur. De masculino, & fœmina pal-
marum, earum in primis, quæ Ægyptiæ, & Babylonicæ
tanquam insigniores commemorantur, videsis Salmasii Com-
ment. in Solinum. Nihil erit quod de hoc argumento præ-
terea cupias. Erat palma apud Ægyptios nedum Isidi sa-
cra, sed & vivum quoddam *Isidis* simulacrum. *Non abs-
re*, scribit Horapol. lib. I. pag. 4., *Ⲛⲓⲛⲁⲛⲟⲛ* *annum* ISIN
appellant, & aliter etiam annum indicantes *Φοίμα* PAL-
MAM pingunt; quòd arbor hæc sola ex omnibus ad singulos
Luna ortus, singulos quoque ramos procreet, itaut XII. Ra-

*Such-Devo, cu-
pidinis Deus in
Indiis.
Benoth idem, ac
Venus.
Venus vox pere-
grina Græcis,
atque Latinis.
Venus nomen a
Beni, seu Veni
Ægyptio Palmæ
marem, & fœ-
minam denotan-
te repetitur.*

*Beni, sive Pal-
ma apud Ægy-
ptios Annus, &
Isidem represen-
tabat.*

Bais Ægypti Palma, & anima.

Accipiter Dei, Solis, & animæ symbolum apud Ægyptios cur Baieth appellatur, explicat Horapollo.

Thaustus alterum Accipitris nomen in eundem ferme sensum a Bonjurio exponitur in Mss. Ægypt. Dynast.

Palma Osiridi & Isidi sacra.

Ægyptiorum Teletarum corona ex Palma foliis ceu radiis texta ab Apulejo describitur. Solea Isidis ex foliis palma.

Phiala dicitur Caryote, inter donaria Seleuci, & Antiochi Regum Apollini, Milesio oblata, quibus dicatur Diis, & cur dicatur Caryota?

Καρυωτή in Fragmento Gr. Epigraphes a Cuperio decripto, solitarie accipi posse videtur pro una Palma καρυωτή.

morum productione annus expleatur. Palmas Ægyptios vernacula voce appellasse Bais, quæ vox Horapollini animam significat, observatio est Laur. Pignorii p. 10. in Mensæ Isiacæ expos. Et hoc scilicet alterum erat Ægyptiacæ palmæ nomen: Πι-Βαι Pi-Bai, cujus etiam Porphyrius meminit in L. de Abstinentia. Inde accipitrem, quo Deum, Solem, & animam representabant, Βαιηθ teste Horapol. L. 1. C. 7. nuncuparunt; quod nomen, inquit, si divideris, animam, & cor sonat. ἐστὶ γὰρ τὸ μὲν Βαί ψυχή, τὸ δὲ ἦθ καρδία: Bai enim anima est, Het ΣΗΤ vero Cor. Aliter quoque dictum ab Ægyptiis Θίερακα accipitrem, Thaustum, ex Aeliano animadvertit Bonjurio in Mss. Dissert. de Dynast., sed nos de Palmæ arcanis dicimus. Deorum, ac Osiridis præsertim, & Isidis Capita Palmarum frondibus ornata in Isiacâ mensâ conspicimus. Quæ de re Pignorius scribit: Apex ille, seu Tutulus Osiridis Capiti impositus accedit nonnihil ad eam Teletarum coronam, cujus meminit Apulejus in hac verba: at manu dextra gerebam flammis adultam facem, & caput decore corona cinxerat Palma candida foliis in modum radiorum prosistentibus. Soleas præterea ex hujus arboris foliis perfectas Isidi tribuit Apulejus. Φιάλη καρυωτή ἀγαθῆς τύχης: & ἄλλη καρυωτή ΟΓ. . . . ΙΔΟC commemorantur in Inscriptione elegantissima, quæ continet donaria splendidissima, quæ Seleucus, & Antiochus Reges dono dederunt Apollini Milesio. Hanc refert Cuperus ad magnum illud litterarum omnium promptuarium Antonium Magliabechium inter epistolas Claror. Belgar. a V.C. Joh. Targionio editas ep. XII., putatque Caryotem alteram Osiridis esse; quum prior dicata sit Fortune. Sive autem Φιάλη phiala sejungenda sit a καρυωτή, sive Φιάλη καρυωτή species quædam palmæ intelligatur, quæ circa Φιάλω phialam aut ad saxa fontis Nili, aut ad eum locum ubi Apis immergebatur in Nilum orientetur, sive ita demum exponatur, uti exponitur a Targionio

nio, ex his omnibus colligitur palmam arborem fuisse Dii^s deabusque sacram, & mysticis rationibus, ut verbis utar Pignorii, *insignem*. Babylonii *eam celebrant, atque decantant arborem*, (verba sunt Plutarchi Symp. VIII. Q. IV. pag. 724) quod *ipſus CCCLX. utilitatum genera praebeat*. Plinius *Margaridas, Regias, Syagros, Adelphidas, Patetos*, varia palmarum nomina recitat, *de quibus*, subjungit Salmasius in Solin. pag. 1322., *aliud nihil nosci, notarique potest*. Est tamen, concedente Salmasio, quod quis de *Margaridis* primo loco commemoratis & noscat & notet. Nemo est, qui non videat *Margaridas* dici, hoc est *Margaritas*. Ut enim *بنى Beni Arab. Margarita*, quemadmodum observatum est, ita & *Beni Beni Aegypt.* communi veluti nomine cum *Margaritis*, dictae sunt Palmæ, quas *Margaridas* Plinius appellat. Simili plane ratione ductus *Balanum*, & *Φωινικοπάσαλλον* Zosimi comparavit Salmasius pag. 1334. cum *Nates* Arabico, quod est etiam, ut ex R. Kimchi observavit Grotius, *Margaritum purum, aut Bdellium purum*. At Palmis Plinius *ardoris animam; Veneris intellectum; Mari* cum foemina *μίειν* Theophrastus: *Masculis Babylonii* Herodotus *Ἰνναρ*, interprete Hesychio *ἄσπερματα*, *florem, lanuginem; Foeminis fructum; & ardentis lampadis formam* Diodorus tribuit. Accedit quod *Ἰνναρ* nomine Arab. *Beni* non tam *Margaritam*, quam *naturam Aegyptii* intelligunt.

LXIII. Ergo sic ego censeo: *Benoth Samaritanorum* Babylone gentium *Venus* est; sed quæ ita dicta sit ex *Beni Beni*, & *Veni palma margarida*, seu *margarita*. Cujus *ἐγκάρδιον*, sive *cerebrum*, & *cor*, quum simile forte visum fuerit *cifilioni*, seu cordi *Bdellii*, aut etiam *Margariti puri*, simile quoque nomen *بنى Beni* ab Arabibus, impositum est *Neritibus* margaritis. Porro uti ex *Ἀθωᾶ* *Minerva*, τῆ Θεᾶ Ἀθωαία *Deo Athenæa*, nomen dedu-

Palma apud Idolatras quam multis, & mysticis rationibus insignis. Utilitates *Palmæ* *Babyloniæ* CCCLX

Inter varia Palmarum genera *Margarida*.

Palmas *Margaridas* Plinii & *Margaritis* sic dictas interpretamur.

Uti Salmasio *Asylus*, & *passillus* instar palmule est Arabicum *Nates* *Margaritum purum*, ita & *Beni Aegyptiorum* *Palma* dici potuit ex Arabica *Beni Margarita*.

Ardoris anima, Veneris intellectus, aliaque id genus attribuitur *Palmis*, causam præbuere Gentilibus, cur eas *Veneri*, ceterisque conjugilibus Dii^s consecrarent.

Benoth *Venus* est ita nuncupata ex *Beni*, seu *Veni* *Palma* & *Margarita*.

Athenæa *Minerva*, & *Mulier* cuiusque commune nomen apud Athenienses.

Etum est Ἀθλωαία *Athenaa*, quo *mulierem* generatim vocarunt Atheniensium vetustissimi, teste Stephano de Ur-

Posito *Veneris* nomine *Beni*, probabilis causa redditur, cur Arabes *adire Sponsam Binaon* dixerint, cur *uxor* Malæis *Bini*, cubile Græcis *Byni*, & *mulier* Bœotis *Banna* vocetur.

Beni vox nata est, quæ apud Arabes, & Malæos in Indiis, mulierem sponsam designat. Vide Castellum in *ω*, unde *Binaon* Arab. *ingredi ad sponsam* significat: & *βιν* *Bini* Malaice est *uxor* non sine analogia aliqua cum Ægyptiaca *βιν* *Bini* *Cupa fusoria*, cumque Græco *βυνή*, *Θαλάμην cubile*, & *βάννα*, auctore Hefychio, *γλυνή* *ἑὸς βουάνης*. Jam, ut quæ fufe pertractata sunt, in summam redigam,

Concluditur *Succoth-Benoth* Phallos esse & *Veneres*: nec tamen improbat. Interpres, qui pro iis intelligat vel pudenda quadam *Veneris* & *Isidis* gestamina, vel unius *Veneris* obscena ac simulacra a Samaritanis *Babylone* culta.

Succoth-Benoth imagines interpretor tum Phalli, sive *Priapi*, qui idem est ac *Mercurius* *Ἐννεταρμύς*, tum etiam *Veneris*: uno verbo, *Bacchum* & *Venerem*. Et si ego videam exponi sic etiam posse, ut τὰ αἰδῖα aut *Osiridis*, aut *Bacchi*, *Succoth Benoth* dicantur tanquam proprium gestamen *Veneris*, ut erat *μῶρον* *Isidis*. Imo vero, si quis unius tantum *Veneris* sive αἰδῖαν, sive simulacra intelligere velit, ea ratione *Scripturæ Sacræ* locum interpretabitur, quam nemo jure reprehendere queat. Id enim, quod postremo loco posuimus, significare possunt סנוח כנור, etiam si juxta *Seldeni* mentem ea accipiamus; quum, admonente *Salmasio*, *Σκηναί* *Scena*, (quibus respondent *Succhòth* apud *Ebræos*,) corpora non raro designent.

Succoth *Ebr.* *Scena* Græcis, atque *Latinis*, corpora quandoque significat.

Nam *σκηνή*, *οἶκος*, & *οἶκισ*: unde *Ausonius* in *Mosella*: *scenasque domorum, ita appellavit* *Ædificiorum* corpora: & *Σκῆν* *Hefychius* τὸ σῆμα. *Statuæ*, *Imagines*, ac *Telesmata*, quibus religionis causa clam palam geruntur, & ostentantur modo *separatim*, modo *conjunctim* τὰ αἰδῖα *Deorum*, atque *Dearum* in *Indiis* frequentissima sunt; ut plura de iis dicere me vetet pudor. Ergo ad *Canwon* *Japonicum* redeo; quod sane *Idolum* quum idem sit ac *Canopus*, seu *Canuphis* *Ægyptius*, idem etiam erit ac *Beni*, *Margaritum*, & *Venus Marina*. Hanc ipsam arbitror

Obscena *Deorum* in propudiosa superstitione *Indorum* insulariam ostensa, & uturpata.

Canwon *Japonicus*, *Beni* *Margarita*, & *Venus Pelagia*.

tror

ror eam esse, quam Indi fabulantur e Maris sinu eductam in कुम्भे अवतार *Churma Avotar*, hoc est in *Incarnatione*, qua *Visnu* factus est *Testudo* traditur ex Libro बीरन पुत्रान *Bisna Purana* Nepallensium. Ajunt enim Deos, Deitasque, quum semel & iterum plicato corpore serpentis *Sesnag* circumligassent veluti fune Montem *Someru*, eo in modum ingentis torcularis circumrotato, sic universum maris sinum exagitasse, ut aquæ undique excussæ, atque compressæ coactæ fuerint foras emittere त्रतन *Ratan* XIV., totidem scilicet genera rerum, quæ omnium pretiosissimæ, si unam tantum excipias, haberentur: त्रुपा argenti *Rupa*: मानी lapidem *Mani*: कल्पवृक्षे Arborem *Kalp-Birc*, sive प्रासातीजे *Prafatig*: सोरा vas liquoris ad inebriandum *Sora*: बदानवांतर volumina legis *Bedanvantar*: चांद Lunam *Ciand*: कामंधो Vaccam boni omnis feracem *Camendò*: अम्रीत Ambrosiam, seu immortalitatis poculum *Amrit*: सत्रुंदगजे Elephantum proboscidum septem *Satrund-gagg*: लछीमी forte ex Ægyptio *Schimi* uxorem *Bisnu*, Deam divitiarum *Laccimi*, aut रेमाव *Remavo*, seu Virginem *Remban*, uti appellant laudati Scriptores: मस्तकगोटा Equum Semptempitem *Mastak-gora*: धनुद्व Arcum sagittarium *Danuch*: सखं सखोम *Sov* magnam marinam Concham *Sank*: ac denique माहुत्र venenum *Mahur* adeo exitiale Diis, Deitisque ipsis, ut ejus halitu exanimati jacuerint, hodieque jacerent nisi *Mba-deus* hoc est *Isuren* lethiferum pharmacum pestem, ac necem universis creatis rebus certissime illaturum illico forbuis-

De *Concha*, *Margarita*, ac *Venere* e Maris sinu educta, quid fabulentur Indi?

Dii atque Deitæ coniunctis viribus Montem *Someru* ceu prelum versantes aquas Maris quatunt, indeque expriment xiv. genera rerum.

i. *Rupa*.
ii. *Mani*.
iii. *Kalp-birc*.
iv. *Sora*.

v. *Bedanvantar*.

vi. *Ciand*.
vii. *Camendò*.
viii. *Amrit*.

ix. *Satrundgagg*.

x. *Laccimi*, *Remavo*, seu *virgo Remban*.

xi. *Mastak-gora*.

xii. *Danuch*.
xiii. *Sank*.

xiv. *Mahur*.

Mabur venenum pestilentissimum. ab Ilium potum *mali* symbolum. *Malum* ex impia Indorum opinione Dei substantia intestum.

Japonicum *Emblema* creationis duplex: alterum est *Ovum* Tauri cornibus scissum, alterum ab Indico parum differt.

In quo Japonicum ab Indico differat.

In Emblemate Japonico pro Monte *Someru* Truncus est magnæ arboris Testudinis dorso inter aquas Maris insitens. Truncus arboris Japonicæ similis videtur Palmæ Ægyptiæ, aut Babylonicæ.

Et Truncus arboris materiam primigeniam ad rerum creationemeductam fingunt Theologi Japonenses.

Auctores Galli T. vi. dc. R. Jap. Rit.

Pulvinaria XII., quibus, in summitate arboris Deus creator, ut *Visnu* Indicus in vertice *Someru*, insidet, Ramos XII. Beni, seu Palmæ Ægyptiæ representare videntur.

buisset; quamvis gutture tenus haustum non permiserit in sinum, ac viscera labi. Eo nempe symbolo adumbratam volunt Indi *Mali* naturam ex materia ductam, Deique ipsius substantiæ acerrime insultantem.

LXIV. Præter *emblema* primum, quo Japonenses Deum Creatorem ita fingunt, ut *Taurus* sit, qui cornibus *Ovum* dirumpit, & aperit; secundum habent Indico simile; si tantum pro duobus Diis caudam serpentis juxta Indos trahentibus, tres numeres in Imagine Japonica; ac Solem præterea addas, qui sub hominis Barbati forma, & capite radiato e Mari surgens *acuto stimulo* pungit *testudinem* superstantem aquis, dorsoque regentem non Montem *Someru*, seu *Merupa*, sed arboris *truncum*, in cujus summitate sedet Supremus Creator Deus, non aliter ac *Visnu* in vertice *Someru*. Aliud quiddam esset observatione dignum; sed ego *Truncum* arboris meditor, qui mihi similis videtur *Palma* Ægyptiæ ac Babylonicæ. Harum enim *Caudex*, Auctore *Salmasio* in *Solinum* p. 1329., *totus scaber est, & asper densis squamis per gradus dispositis, & extantibus*. Talis profecto vel leviter intuenti apparet *Truncus* Japonicæ arboris, quam Indi appellant *Kalp-Birc*. Ex hoc vero *Truncu* ajunt Theologi Japonenses Deum eduxisse materiem rerum primigeniam; ut proinde *Isim* in eo tamquam in caudice *Beni* Palmæ Ægyptiæ adumbratam conjiciam. *C'est, à ce que disent les Théologiens Japonois, du tronc d'arbre qui porte [legerem posé] sur le dos de la Tortuë, que le Dieu Createur tira la matier primitive de toutes choses*, Conjecturam fulcit numerus *Pulvinarium* XII., quæ totidem ramorum locum tenent, quot jam in *Palma* annis singulis prodire, & extolli ex *Horapol.* accepimus. Sic enim Ægyptiæ Palmæ, ejusque ramorum symbolum moribus suis accommodarunt Iaponii. Eorum quippe mos est Sedis loco pulvinaribus uti. Atque hinc etiam originem ducere potuit

duo-

duodennis Cyclo Japonensium, quem illi cum Tibetanis, ut alia plura, eodem fere modo communem habent. *Sank* concham Marinam cernis in Tabula *Canon*. Ex ejus veluti sinu nescio quis barbatus homo femore tenus prodiens sese in altum erigit, junctisque manibus, & oculis in *Canon* defixis speciem orantis exhibet. An forte illud ipsum est, quod in Dei nomine proferendo, སངས་པོ་ལྷ་མོ་ *Sangh* Tibetani appellant? Magno sane in pretio apud ipsos est *Concha Marina*, eaque uti sacra habetur. *Laccimi* virgo *Remavo*, *Bisnoni*, *Ixoreta* Indica, idem significare videtur, quod *arbor* hieroglyphica creationis apud Japonios. At sive Japonenses, sive Indos, sive Tibetanos adeas, ubique Tibi occurret virentis arboris religio ob symbola forsan creationis, & conservationis rerum recepta, atque retenta. *Mastak-gora* equus *Septiceps*, vector est fessoris *Anubidis*, quemadmodum picta *Amidæ* Tabula repræsentat. Cetera aliis observanda relinquam. Quod ego ex meis hisce observationibus conjiciebam illud est, Isim Venerem, *Deam Palmarem* dictam a voce *Beni* tanquam aquarum ac terræ *Margaritum*, gemini sexus Numen, ipsum esse *Canuphi* Ægyptiacum, *Canon*, *Mercurium*, *Anubim* Japonicum, *Bisnoni* denique & *Biscnu* seu *Visnu* Indorum, quemadmodum auctore Apulejo, ut animadvertit Christophorus Wolfius in *Manichæismo ante Manichæos* pag. 72., *Isis & Osiris unum idemque Numen erat sub diversis nominibus*. Quod etiam de *Hecate* & *Anubi* docet Plutarchus in *Is. & Osir.* pag. 368. Νέφθυς *Nephtys* est, quod infra terram situm non cernitur: Ἴσις *Isis*, quod supra terram manifestum extat. Οὐρανὸς ... ΟΠΙΖΩΝ κύκλος At *Circulus* isthac ambo tangens ac dirimens, qui a definiendo *HORIZON* dicitur, ambobus communis, ΑΝΟΥΒΙΣ κέκλιπται *ANUBIS* vocatur, ac forma *KYNI CANI* adsimilatur, quia canis visu perinde noctu utitur atque interdiu. Videturque *Anubis* apud Ægyptios eam obtinere vim;

Cyclo annorum. xii. Tibetani æque ac Japonenses utuntur. *Sank* in Tabula *Canon* Japonici, quid ostendat?

Sangh in nomine Dei Tibetanorū, num quid habeat simile Indico *Sank* dubitatur.

Arbor symbolica Japonensium idē significat, quod *Laccimi*, virgo *Remavo*, *Remban*, *Bisnoni*, & *Ixoreta* Indorum.

Mastak-gora Equus ieraxque vector *Anubidis*, seu *Amidæ* Japonici.

Dea Palmaris Apulei in. 1. *Metamorph.* p. 116., *Venus* scilicet Terræ Marisque *Margarita Beni*, seu *Veni Canuphi* Ægyptius, *Canon*, *Mercurius*, *Anubis*, *Amidæ* Japonicus, *Bisnoni*, & *Visnu* Indicus, nominibus plura, re tamen ipsa, ut *Isis & Osiris*, unum idemque sunt Numen. *Hecate*, & *Anubis* Plutarcho idem.

vim, quam apud Græcos ἡ ΕΚΑΘΗ ΗΕΚΑΤΕ Numen scilicet terreſtre ſimul & caeleſte. Nonnullis Anubis Saturnus eſſe videtur. Ernestus Jablonskius in ep. 144. ad La-Crozium multa ſcitu digna de Anubi Ægyptiorum Mercurio, deque Nominis ejus origine profert, quæ cum Plutarchi ſententia conjungi queant. Dixerat de Anubi Apulej. XI. Miles: Hic horrendum attollens Canis cervices arduas, Ille ſuperum commeator & inferum, nunc aſtra nunc aurea facie ſublimis. Inde colligit Jablonskius, faciem Anubis ex

Mercurius Ægyptiorum Anubis, cur narrante Apulejo atram aureamque faciem alternet, explicat Jablonskius.

Anni ſymbolum apud Ægyptios Palma: apud Sinenſes arbor cum foliis ex parte dimidia nigris, ex parte albis.

Anubis, Attis, & Mithra ὄλοι ὀλόχευσι ro ſolido.

Auri Deus Mercurius.

Anubim ſic dictum ex Ægyptia voce Ennub aureum designante, exiſtimat Jablonskius.

Anubis Japonicus Aureus. Anubis dici etiã potuit Amida quaſi Ameti, rodens: quid ita?

Mercurii Avus Camiphis.

una parte fuiſſe auream, ab altera atram; eoque referri poſſe exiſtimat Ænigma Sinenſium, qui Annum exprimere volentes, arborem pingunt (ut Palmam Ægyptii,) cujus folia ex dimidio ſint nigra, & ex dimidio alba. Quòd vero ſolus ſit Planeta Mercurius, qui . . . & de Luna & de Sole ſuam ſibi partem vindicat, hinc, ait, ſuperum vocatur, & inferum commeator Anubis: Quumque Luciano in Jove Tragoedo Anubis, Attis, & Mithra ὄλοι ὀλόχευσι myſtica quadam ratione dicantur ex ſolido auro conflati; Et Cedrenus ſcribat Mercurium artem auri ex metallis educendi docuiſſe homines: atque in Ægypto verſantem utpote ceterorum omnium præſtantiſſimum ſtolam geſſiſſe auream; ab Ægyptiis demum πλεῖστον . . . ὡς & χρυσοῦ Θεόν, divitiarum largitorem tamquam Deum auri fuiſſe vocatum: idem ipſe Jablonskius argumentatur nomen Anubis aliud nihil eſſe quam Γυνοῦξ Deum aureum. Aureus profecto eſt Anubis Japonicus, aureus circulus, quem uti horizonſis ſymbolum dentibus ſtringit, ac rodit Amida, nomine forſan ducto ab Αεετ Ameti Ægyptio rodens: nam & id opinari nonnemo facillime poterit. Anubis demum ceu fortunæ, & auri largitor ab Japoniis colitur non aliter ac Laccimi ab Indis. Καμήφης Camiphis Προπάτωρ Avus Hermetis, ſeu Mercurii, adnotante Jablonskio, occurrit apud Stobæum. In quibuſdam Ægyptiorum ſermonibus, ut referunt Excerpta Damascii

mascii apud ipsum Jablonskium, ἢ μὴ μία τῶν ὄλων ἀρχῶν σὺν ἄγνωστον ὑμνασίῳ, καὶ τῷ τρεῖς ἀναφώνητον ἔπος, *unum universorum principium tenebrae, seu chaos ignotum hymnis colitur, idemque uti trinum depradicatur: sic enim* Damascii verba interpretor. At Hiraiscus τὰς τῶν δύο ἀρχῶν ὕδωρ καὶ ἄμμον, *principia duo aquam et arenam* (terrae nempe particulas innatantes aquis) Ægyptios tradidisse scribit: Asclepiades vero ἄμμον ἔστιν ὕδωρ arenam, seu terram, ἔστιν aquam: Ex his postea ortum esse πρῶτον Καμψίν *Primum Camiphin*: ab hoc deinde δεύτερον ἀπὸ τῆς Secundum: & ab hoc ipso τρίτον *Tertium*: ἕως συμπληρῶν ὄλων νοητὸν ἀκόσμητον, *iisque universorum intelligibilium ordinem compleri*. Verum Hiraiscus junior τρίτον ὀνομαδέυια Καμψίν ἀπὸ τῆς Πατρὸς, καὶ τῆς Πάπῶς ἩΛΙΟΝ φησὶν, *Tertium Camiphin a Patre et Avō cognominatum, SOLEM esse dicit*.

LXV. Deos Ægypti Protectores tres hosce Καμψίς exponit Jablonskius: est enim, eo interprete, *Χη-ει Regio humida*, Ægyptus nempe inferior, & Φι Matth. IX. 17. *προπεῖν tueri, & custodire* accipitur. Non multum ego a Jablonskii opinione discedam, qui hujusmodi *Camiphis* pro Diis Ægyptiorum perinde habeam. Sed vocem significare puto *Spiritus* lucis atque fervoris, κα-ει ita appellatos a **ΩΠ** *Cham*; unde **Χα-ει Chamī**, & **Χη-ει Chemi** Ps. CIV. Terra Ægypti nigra: Copt. Verf. **Κι-ει** Jon. I. 15, **εβουλ** **βεν πεγκι-ει**, Græce ἀπὸ τῆς σαλ-ει αὐτῆς *fervor*: **ζε-ει** Psal. XVIII. (apud Kircherum **ζε-ει**) *calor*: **α-ει** **ζε-ει** *calefacti*: & **α-ει** **α-ει** *Chama*, monente Bocharto *Sol* apud Hebr., quod etiam in superioribus observatum est. In vocula Φι, ne plura hic congeram, Arabs Interpres **القبا** *Kibla* mihi exhibet, quæ Kircherō est *Auster*, & *Oriens*, aliis *Meridies*. *Kibla* Jovis Ammonis effigiem, & Umbilicum Visnu Indici hoc rursus in loco spectandum offert. Audisis Hy-

In excerptis Damascii apud Photium Ægyptii in ignotis tenebris unum trinumque norunt rerum omnium principium.

Hiraiscus, & Asclepiades principia duo rerum conditioni tribuunt juxta Ægyptiorum Theologiam: Quanam ea sint?

Camiphis Tres quomodo nati?

Tertius Camiphis Hiraisco juniori *Sol*.

Camiphis, interpretor Jablonskio, Diis Ægyptiæ Terræ Patroni.

Camiphis, opinione nostra, *Spiritus* lucis atque fervoris.

Chami, & *Chemi* seu *Chimi* Ægyptus.

Cham niger & ardens.

Kim Ægypt. fervor, & *abus*, *Hemi* calor.

Chama Hebr. *Sol*.

Φι exponitur Arab. *Kibla*, seu *Kebla*: *Auster*, *Oriens*, *Meridies*.

Kibla effigies Jovis Lybici, & forte etiam Visnu Indici umbilicus.

Kibla Pyxis Nautica, Sinenſibus *Kie-pon* ex Hydio.

dium in Append. H. Rel. Vet. Perf. pag. 495. & ſeq. ita loquentem: *Instrumentum itinera dirigens vocatur compaſſus, Italice Buſſolo iſteſt Pyxis. Sinice ea XXIV. Ventorum vocatur Kie pon, iſteſt lineata pyxis. Arabico-Perſice audit كبله ذملا Kibla Nama, iſteſt Kibla libellus, ſeu charta, vulgo perperam كبله ذملا Chabra Nama: alias rectius كبله ذملا Kibla Noma, iſteſt Kiblam oſtendens, ſive velis individuum Kibla punctum, ſive quemvis locum anteriorem, ad quem tendis, ſcilicet directum iter quaquaversus dirigens: Sed cum Kibla ſit meridies, iter tam ad eam, quam ad aliam quamvis plagam per conſequentiam deducendum eſt . . . : . Martinius in Atlante de China agens ait: ibi ante Europæorum inventionem, artis nauticæ, & magnetiſi uſus antiquiſſimus: Acu magnetica etiam inſtruitur Chinenſium Pyxis ſortilega, ubi ſortitio, ſeu electio faciendâ huiusmodi acu indicatur In Lybia apud Ammonios Jovis effigies fuiſſe videtur ſemiglobulare quiddam (uti eſt compaſſus marinus) forma umbilici librarii, ſeu umbonis, tanquam ἐνθεον quoddam adoratum propter ejuſdem divinum auxilium, utpote in quo Index magneticus erat ſicut intus exiſtens quidam Deus navigiorum curſum in medio aquore dirigens. De Kibla ſeu Kebla Sabæorum, (quos Præful doctiſſimus Aſſemanius Zabios ab Arabibus novo veluti nomine nuncupatos cenſet, poſtquam priſca religione deſerta Chaldaica dogmata adoptarunt, quicquid verſutus homo Beauſobrius ſentiat,) mentionem facit Abulſaragius narrans ex Syro Sec. IX., ſive X. Scriptore Tabeti-Ebn. Corra, Polum arcticum fuiſſe eorum Keblam, eam nempe Cæli plagam, quò ſe vertere conſueverant, dum Solem adoraturi diebus ſingulis mane, meridiè, ac veſpere ter ei preces ex præſcripto fundebant. Κεβλα Keblos ab Heſychio refertur, idemque κωνοκέφαλον κητῶν exponitur. Kietῶν कृत्, ſive Ketῶν Indi vocant caudam draconis Cæleſtis; Idolum*

Kibla Hydio Meridies.

Acus Magnetica uſus apud Sinenſes.

Kibla Jovis Ammonis umbilicus, & Deus ipſe Navigiorum Reſtor, & Duſtor.

De Sabais cur Zabios appellari: Arabos, Aſſemani ſententia temere a Beauſobrio exagitata.

Kibla ſeu Kebla Sabæorum Polum Arcticum. Ad Keblam verſiter in die adorabant Solem. Keblos, Heſychio Auſtore κωνοκέφαλον Cynocephalus ὄν Canini capitis formam.

lumque fingunt rubello vultu in parte superiori ad ventrem usque hominem, in inferiori serpentem; qui dextera *Enscm*, sinistra resectum caput tenet capillis suspensum. Hunc certis statisque temporibus contra *Solem*, ac *Lunam* se sistere, eisque lucem adimere ferunt. Vapores demum, & exhalationes, quæ circum Solem & Lunam rubescere cernuntur, nil aliud quam *Kietu* putant. Hûc scilicet Indi traxisse videntur, quod veteres de *Mercurio* suam sibi partem de Sole, & Luna vindicante scripserunt. Itaque quinam esse possit $\kappa\eta\tau$ Hefychii, ex Indico *Kietu* conjicere licet. Attamen *legendum* putat Schrevelius ex annotationibus Palm. & Salm. $\kappa\omega\omega\kappa\acute{\epsilon}\phi\alpha\lambda\omicron\varsigma, \kappa\eta\tau\omicron\varsigma$, *quæ sunt*, inquit, *duo interpretamenta vocis* $\kappa\epsilon\beta\lambda\omicron\varsigma$. *Est autem* $\kappa\eta\tau\omicron\varsigma$ ζῶον ὁμοιον πηδικῶ animal simile Simiæ. *Idem* $\epsilon\sigma\tau\iota$ $\kappa\omega\omega\kappa\acute{\epsilon}\phi\alpha\lambda\omicron\varsigma$ *etiam dicitur ob Caninum Caput* Ecquid rei est, dices, voci *Kebla* cum $\kappa\epsilon\beta\lambda\omicron\varsigma$ *Keblos*? Multum, equidem; idque tute ipse intelliges ex Clem. Alexandrino in v. Strom. pag. 567. ubi de binis, iisque aureis canibus agens, quos in Deorum $\kappa\omega\omega\sigma\iota\alpha\iota\varsigma$, sive *Processionibus* suis Ægyptii circumferebant, Vir Maximus agens, *sunt*, inquit, *Canes duorum hemisphæriorum symbola*. Et rursus: *Sunt qui volunt Tropicos significari a canibus, qui custodiunt, ac instar Fanitorum observant accessum Solis ad Austrum, & Septemtrionem*. Hæc mihi suadent, ut $\kappa\alpha\mu\eta\phi\iota\varsigma$ interpreter *Spiritus Austri*, seu *Septemtrionis*, aut *Orientis* duces ac directores in creatione Mundi inferioris, inter quos tertius $\kappa\alpha\mu\eta\phi\iota$ *Mercurius* $\kappa\epsilon\beta\lambda\omicron\varsigma, \kappa\omega\omega\kappa\acute{\epsilon}\phi\alpha\lambda\omicron\varsigma$ Poli rector, utriusque Hemisphærii, & Tropici custos, Sol denique ipse ex Avo Ammone primo *Camiphi* editus. *Kubel* ཀུབ་ལྷ Indi Nepallenses *Deum custodem Septemtrionis* appellunt. Præest Is germinationi, & incremento segetum, florum, herbarum, plantarumque omnium. Nihilque tam

$\kappa\omega\omega\kappa\acute{\epsilon}\phi\alpha\lambda\omicron\varsigma, \kappa\eta\tau\omicron\varsigma$
Ketus Hefychii
 idem est ac Indicus *Kietu* sive *Ketb*.

$\kappa\eta\tau\omicron\varsigma$ in Hefychii
 textu ex *Kietu*
 Indico defendi
 potest.

$\kappa\eta\tau\omicron\varsigma$ Animal simile
 Simiæ, idque etiam *Cynocephalus* legitur
 pro $\kappa\eta\tau\omicron\varsigma$ Schrevelius ex Palm. & Salm.
Kebla idem significat quod $\kappa\epsilon\beta\lambda\omicron\varsigma, \kappa\upsilon\iota, \kappa\iota\phi\alpha\lambda\iota\varsigma$ *Canis* custos, & *Solis* observator.

Tertius *Camiphi*
 Ægyptiorum,
 Mercurius $\kappa\epsilon\beta\lambda\omicron\varsigma$.

Kubel Indorum,
 Deus *Tutelaris*
 Septemtrionis.

Kubel vis genitilis, & Auctrix frugum Univerſæ Terræ.

Kubel metallorum, & gemmarum Numen.

Kubel mutem ſiniſtra tenens, quid indicare poſſit?

Apollo Smyntheus a muribus dictus.

Mures Thebani a Diodoro deſcripti in parte inferiori *μυροβοιοι*

Bafudala uxor *Kubel*.

Kubel cum *Ke-blos*, & *Kebla* comparatur.

Kamis Dii *Sintofiftarum* Japonenſium.

Kamis ex *Kaempfero* ſpiritus, ſeu anima.

Japonenſes originem ſuam Diis Genitoribus acceperam referunt.

Dii Japonenſium ex prima agitatione Chaos editi, eandem præſeferunt originem, quam *Kamiphis* Aegyptiorum.

rarum, & pretioſum eſt in cunctis per Orbem terræ ſinibus, quod hoc Numen non regat, & procreet. Illius enim Imperio & argentum, & aurum, & adamantes, & gemmæ, & metalla univerſa ſubſunt. Hominem effiugunt inſidentem *Nymphææ flavi*, aureique coloris, qui gerit dextera una *compagem trium gemmarum*, altera, ut viſum eſt PP. *Capuccinis, matricem adamantis*: quemadmodum in ſiniſtris, altera manu *ſceptrum*, altera *murem* tenet, qualiſdem eſſet ac *Apollo Smyntheus*, de quo multis agit *Cuperus in Monum. Antiq.* pag. 210. & ſeqq. Niſi ad murem tribuendum Deo *Kubel* ea moti fuerint opinione, quam *Ægyptii* ex portentofis Thebanorum muribus conceperant, ut animantia omnia e terræ vi genita falſo exiſtimarent. *Bafudala*, quam ego ſic dictam a Bove ſeu Vacca putarem, *Deaſtri* uxorem vocant. Quod facit, ne ego

nomen *Kubel* कुबेल cum *Kύβελη Cybele*; ſed potius cum *Κέβλος Keblos*, commutata vocali *u* in *e*, uti etiam cum *Kebla*, ſeu *Kibla* conferendum exiſtimem. Japonenſes, & ii præfertim qui *Sintofiftæ* vulgô dicuntur, Deos ſuos *Kamis* appellant: *Sin εῖ Kami ſont les Noms des Idoles, qui ſont l'objeet de ce culte. . . . le Dieux, qui ſont l'objet de leur culte nommez Sin εῖ Cami, ce qui ſignifie Ames ou ESPRITS*: ait *Kaempferus* Lib. III. H. Jap. Capp. I. & II. Quam arctam conjunctionem habeant hujusmodi *Kami* Japonici cum *Ægyptiis* *Καμφίς*; eorum *Genealogia*, quam ego ex *Kaempfero* referam, ſatis demonſtrat. Japonenſes, inquit l. I. c. VII. *ils ſe croyent descendus de leurs Dieux, qu' ils ne regardent neanmoins pas comme éternels, mais ils diſent que dans le premier mouvement du chaos, dont toutes choſes ont été formées, leurs Dieux furent auſſi produits par ſon pouvoir inviſible*. Iſthæc tu quæſo conferas cum ſuperioribus *Damaſcii* verbis. *Ils ont deux diſfe-*

ren-

rentes Genealogies de leurs Dieux. La premiere est une succession d'esprits celestes, d'etre purement spirituels . . . La seconde est une Race d'Esprits terrestres, ou Dieux Hommes Ensin ils engendrerent la troisieme Race qui habite aujourd'hui le Japon. Constat prior illa Deorum classis ex Diis magnis VII., quorum primi tres uxoribus caruerunt. Horum omnium Princeps est *Kuni toko Dat sij No Mikotto* . . . la premiere chose qui sortit du chaos . . son fils sortit de lui d'une maniere qui est inconcevable à l'Esprit humain pag. 86. *Spina* formam eam rem habuisse, quæ primum prodiit e sinu Chaos Japonenses disserte testantur apud eundem Kaëmpferum pag. 179. *Au commencement de l'ouverture de toutes choses, le chaos flottoit comme les poissons nagent dans l'eau pour leur plaisir. De ce chaos sortit quelque chose semblable à une epine, qui etoit susceptible de mouvement & de transformation. Cette chose devint une Ame ou un Esprit, & cet Esprit est apellé: Kuni toko Dat sij No Mikotto.* Galli Scriptores tam sæpe laudati adnotant *spinam* pro sexu accipi posse, At in ea *Semen* ego *Mundi*, idem quod *Nahren*, *Bavani*, *Stillam* roris in calice floris loti inclusam, *Ixoretam*, *funiculum*, *filum*, punctum seu orbiculum in triangulo primigenio, *surculum ex umbilico Visu*, *Brambam* ex eo prodeuntem, *Lingam*, *Quevelingam*, *Acum* umbilici Ammonis, de quibus jam egimus pag. 108. 109. 118. 119. : & si, quod Kaëmpfero placuit, a Babyloniis originem traxerunt Japonenses, *Suchot*, calamus, virgam, ridicam ex earum genere, quas *Κάμακας* Hesy-chius interpretatur *κοντέρια ὄρθα*, ἢ *καλάμης ὀξείης*, Priapum Babylonicum, *Θείον* & phallum Ægyptium a Plutarcho descriptum intueor. Erit ita primigenii hujus feminis symbolum *aculeus*, quem Sol Japonicus infigit Testudini, uti & aurea illa atque oblonga spina, quæ mire aculeata e vertice supremi Creatoris in altum surgit. Nec omittam, quod sum-

Genealogia Deorum Japonensium, qua ?

Primi ordinis Diu Magni VII. cœlibes tres, Mariti quatuor. Princeps Deorum VII., quis ?

Spina e sinu Chaos motus, & transformationis *capax*, *Anima*, seu *Spiritus*. Princeps evalit.

Spina Chaos juxta fabulas Japonensium idem, quod Indorum, *Nahren*, *Bavani*, *stilla roris* in calice loti *Ixoretta*, *filum* semen Mundi, *punctum* in centro trianguli, *surculus* ex *umbilico Visu*, *Lingam*, *Acus umbilici Ammonis*: *Suchot* Babylonicum, calamus, virga, & id genus alia.

Aculeus Solis, & *Apex aculeatus* supremi Creatoris apud Japonenses, symbolum feminis Mundi.

Summus Creator Japonensium, ut Indicus Visnu, Niger. Kami principalis Sintoistarum substantia Solis.

Amida statuat. Solis radiis ornata e Sina in Japoniam, quo iculo fabulones divinitus convolasse prædicent,

Kami Tensio Dai Dsin a Sintoistis singulariter cultus, Terrestrium Deorum Princeps, factorum Regum, & Japonensium Pater.

Tensio Dai Dsin celestium radiorum fons, vita, anima, lux, & summus naturæ Moderator. Tensio Dai Dsin, & Horus Ægyptiorum eundem locum tenent in classe Semideorum.

Dai Butta Japonicus Kaempfero idem, qui Bacchus apud Græcos: Vaccaswara, Buddha, & Visnu apud Indos in IX. sui Incarnatione sub hominis forma visus.

Budha vocatur a Sinesibus, & Japonis Buds, & Siaka, hoc est Xaca: a Siamensibus Sammona Khodum: a Pegua-

summi Creatoris simulacrum licet ex auro solido conflatum habeant Japonenses, Dei tamen vultum atro colore imbutum repræsentant. Insignem deinde *Kami*, quem *Sintoista* præsertim, religiosissime colunt, *Solis substantiam* dicunt; ex eaque opinione originem forte habuit ostentum *Amida*, quod Sec. Aer. Chr. sexto contigisse jactitant, quum Deastri statua (*Harpocrati* similis juxta Kircherum,) e Sinensi Imperio in Japoniæ finibus, ut cæci indigenæ credunt, aureis circumdata radiis apparuit. Eundem ego fecerim cum *Tensio Dai Dsin* Filio Primogenito Patris *Isanagi No Mikotto*, VII. in Genealogia Deorum, & Matris Deæ *Isanami No Mikotto*, Terrestrium Deorum, sive Semideorum Principe, eoque tertiæ Regum sacrorum classis, & Japonicæ stirpis Progenitore. Nam characteres, inquit Kaëmpferus L. I. pag. 85. *Dont on se sert pour exprimer ce nom* (*Tensio Dai Dsin*,) *signifient un grand Esprit repandant des rayons celestes La vie meme, l' Ame, la Lumiere, & le Souverain Monarque de la Nature*. Huic respondet in *Dynastia Semideorum* Ægypti ex Manethonis scriptis *Horus* Αἰγυπτίων ὁ ΩΡΟΣ νηήτος ἑβασιλθεου Ab his ne quæso separes *Dai Butta* crispo capillo, & *mammoso pectore* quâ juvenem, quâ virum, qualem habes in imaginibus Deorum Japonensium Tom. VI. cit. de *Rel. eorum Rit.*, & Tom. I. Kaëmpf. Tab. V. Est enim Idolum istud a Kaëmpfero visum pag. 30., *comme celle de Bacchus, que les Bramins appellent Vaccaswara: idem ac Pudha, la même Personne que les Brahmins appellent Budha, & qu'ils croyent être partie essentielle du Wisthnu, ou leur divinité qui fit sa neuvieme apparition dans le monde sous ce nom, & sous la forme d'un homme. Les Chinois & Japonnois l'appellent Buds, & Siaka à Siam . . les Savant parmi eux dans leur Pali ou langage saint l'appellent Sammona Khodum . . Les Peguans l'appellent Sammana Khutama.*

pag 208. Alii *Sommona Codam*; quam sane vocem nemo non Ægyptiacam dixerit. Nam Ἰσοταμανί *Ti-Sumani* Ægyptii *Genitalia* vocant: & Σουμονας *Sumonas Mentastrum* in sacris Ægyptiorum frequentissime usurpatum. σπέρμα Ἀπόλλωνος *semen Apollinis*, aut *Mentham* $\text{αἷμα ἕρπον$ & Ἀμμωνος *sanguinem*, ac *genituram Ammonis* ex Arabibus, & Apul. interpretatur Kircherus. Atque hæc omnia Japonica Numina quanquam $\mu\omega\delta\iota\kappa\omega\varsigma$ diversa, $\phi\upsilon\sigma\iota\kappa\omega\varsigma$ tamen idem sunt ac *Visnu* Indicus, ut satis probatum est. *Visnu* igitur & *Kamis* erit & *Camiphi*, & *Sol*, & *Priapus*, & *Bacchus*, & *Mercurius Anubis*; *Sommona Codam*, *Budda*, & *Xaca*.

guanis *Sammana* *Xbutama*: ab aliis *Sommona Codam* voce, ut conicitur ducta ab Ægyptia *Sumani*, vel *Sumonas* -

Visnu Indicus, *Kamis*, *Kamiphi*, *Sommona Codam*, *Budda*, & *Xaca*.

LXVI. *Isuren* Tertius est Deus, quem Indi colunt. Eum plerique Eruditorum, La-Crozius in primis, & qui La-Crozzium sequuntur Banier, & Mascrier, *Osirim* Ægyptiorum sine ulla difficultate arbitrantur. *Osiris* Eusebio Lib. I. Præp. Evang. appellatur Ἰσιρις *Hysiris*. $\text{Τὸν Ὀσιριν Ἑλληνικός Ὑσιριν ἔθηκε, ἀκκοόεναι ὑπὸ τῶν ἱερέων λεγόμενον}$: *Pro OSIRI HYSIRIM posuit Hellenicus, quòd ita eum a Sacerdotibus nominari acceperit*. Ut enim Platoni in *Cratylò* Ἰσία , Ἠσία , aut ut est in textu Plutarchi edito pag. 375, Ὀσία *Osia*, pro Ὀούσια *Usta* dicitur; ac rursus Plato ipse apud eundem Plutarchum affirmat *Usiam* veteres appellasse Ἰσίαν , (melius forte per *Y Hysian*;) Nos vero, & Græci Μωϋσῶν pro Μωϋσῶν efferre consuevimus; quemadmodum supra declaravimus; Ita & Ægyptii, & Indi pro Ὀϋσιριν *Uscirin*, aut Ὀσιριν *Osirin*, dixerunt Ἰσιριν , *Isuren*; quum ambo hæc nomina unam, eandemque originem agnoscere videantur. Deum *Destructorem* vocant, eique uni tanquam propriam tribuunt vim & potestatem omnia destruendi, ut ita in originem, unde primum orta sunt, redigantur; sicque novarum productionum opus Deus ipse moliat. Ea quoque fertur inter Indos opinio, quòd *Isuren* animorum

Tertius Indorum Deus *Isuren* idem ac *Osiris*.

Osiris apud Eusebium, & Hellenicum *Isiris*.

Ut *Ysian* Plato pro *Uscian*, sic *Ysirin* Ægyptii, & Græci, deinde *Isuren* pro *Uscirin* dixerunt Indi.

Isuren Deus *Dei destructionis*: cur è

na-

Ifuren ut *Osiris* Ægyptius, *Pluto*, dator & receptor animorum, Deus mortis, & Universorum Judex ab Indis *Giam* nuncupatus.

Ifuren, *Mahdeus* a Nepallensibus vocatus, idem ac *Lingam*, seu *Priapus*.

Gesta *Ifuren* venereis obscenitatibus, & spurciis plena.

Ægyptii & Græci *Phalli* turpitudine ab Indis *Bramhanibus* aucta.

Phallus Nepallensium *Pasupati* quadruplicis coloris & formæ, symbolum conjunctionis librorum *Atzala* cum libris *Vedam*. *Atzala* libri iv. divinitus editi ex ore quadruplici *Ifuren*.

naturam a materie fœcibus purgatam ad se trahat, primoque principio jungat. Ac si repetere licet, quod aliàs ante diximus, *Pluto* is est, *Dis*, & *Amenti* animarum dator atque receptor: Deus inferorum, Deus mortis, Universorum Judex *Giam* 𑀓𑀲 nuncupatus. Idem omnino de *Osiri* sentiebant Ægyptii, ut *Plutarchus* narrat in *Is. & Osir.* pag. 382. Ob hanc plane causam rerum omnium destructio, & conflagratio, quæ sicuti narrant Indi, ter jam accidit in præsentis Mundi ætatibus, Ei uni tanquam Auctori tribuitur. Nihilo tamen minus *Ifuren* fons est, & origo generationis, *Mahdeus* vulgo a Nepallensibus cognominatus, idem ac *Lingam*, atque *Priapus*. Tanta vero obscenitate spurcissimi hujus Numinis gesta undique redundant, ut omnem non modestiæ solum, sed & ipsius humanitatis sensum exuisse videantur *Bramhanes*, qui ea tanquam divina cum in sacris tabulis scripta, tum etiam in Templis picta, insculptaque faxis posterorum memoriæ commendarunt. Satis sit eorum specimen *La-Crozii* verbis referre: *Les Indiens ont le Lingam, qui ajoute encore quelque chose à l'infamie du Phallus des Egyptiens & des Grecs. Ils adorent le faux Dieu Ifuren sous cette figure monstrueuse & obscene, qu'ils exposent dans les Temples, & qu'ils exposent en Procession insultant d'une manière horrible à la pudeur & à la crédulité de la populace: Christ. Ind. L. VI. pag. 431. Pasupati* 𑀓𑀲𑀢𑀺𑀓𑀲 vocant Nepallenses *Phallum* quadriformem flavo, rubri, viridis, albique coloris: eumque conspiciunt tanquam symbolum conjunctionis librorum IV., qui 𑀓𑀲𑀢𑀺𑀓𑀲 *Atzala* nuncupantur, cum libris IV. *Bed*, seu *Vedam* a *Bramha* compositis. Agitur in *Atzala* de sono, de cantu, de chorais, & numeris: ajuntque libros hosce IV. ex ore quadruplici *Ifuren* prodiisse. Quod etiam demonstrat *Ifuren* idem esse cum *Bramha*. Vide quæ scripsimus p. 116., & N. LVIII. Multa prætere

tereo quæ cum ex ingenti Volumine *Lingh-Purana* inscripto, tum ex aliis pluribus PP. Capuccini de *Ifuren* flagitiis collegerunt. Is ipse est humectationis principium, *humida natura Dominus*, origo sacrorum fluminum, *Pokar* in I. Mundi ætate, in hac nostra *Gangis*; unde tam multiplex illa ablu-tionum superstitione, earumque admirabilis vis ad crimina quævis expianda manavit. Lacus deinde est in finibus Tibeti *Nepal* versus situs, quò viri ac fœminæ, tum exteritum indigenæ ex universo Mogulensium Imperio incredibili *fanatismo* correpti annis singulis mense tertio, & quarto coeuntibus cum Luna Maji, & Junii nostri peregrinantur, pelles Tigridum pallii loco gestantes. Medio in Lacu

jacet decumbens nigro vultu Idolum *Nilcandò* नीलकांदो Tigridis pelle ad lumbos præcinctum, gerens brachiis manibusve quatuor, alia quidem Tympanum, alia Tridentem, alia coronam precatoriam, & quarta vasculum Veneni. Iis abluti aquis credunt miseri tantam animi munditiem continuo recuperasse, ut se omnino puros, & cælo dignos existiment. Nullumque esse volunt delicti genus, quantumvis enorme & execrabile, ne quidem *Deicidio* hoc est Bovis nece, excepto, quod non statim ejus lavacri virtute deleatur. Bavani, quæ prius *Sati*, postea *Parbati* per मैरेम-
 श्रुत्तव renata est ex *Hem* हेम, & *Meno* मेनो Parentibus, Fontibus & ipsa, lacubus, & fluminibus ut Isis, ut Latona, ut Diana præest. Quod quidem non Nepallenses solum, sed & Malabares, aliique tradunt in Indiis. At ea uxor est Ifuren. Sed *Hem* Patrem *Parbati* sic dictum puta ab *Ham*

Jove Ammone; qui *Hemal* हेमाल vocatur a Nepallensibus, & *Mons* creditur focer Ifuren. Inter XII. *Zodiacalium signorum nomina ab antiquissimis Chaldeis, & Phenicibus excogitata*. . . . primum [quod tempore Hipparchi in Zodiaci, Ecliptica intersectione situm] dictum est

Ifuren, ut Oñis, humidæ naturæ Dominus, sacrorum fluminum. *Bagmati*, & *Gangis* Auctor.

Aquæ *Gangis* piaculares.

Ad lacum *Ifuren*, alias *Nilcandò*, in finibus Tibeti, Mogulensium, aliorumque Populorum ex Indiis Peregrinationes factæ.

Nilcandò cubat in aquis, nigrum vultum, Tigridis pellem ad lumbos, aliaque sibi propria insignia ferens.

Aquis lacus *Nilcandò* universa plane crimina expiari putant Indi eo peregrinantes. Interfectio Bovis *Deicidio*.

Bavani, renata *Parbati* ex Patre *Hem*, & Matre *Meno*, uxor *Ifuren*, Dea aquarum.

Hem Pater *Parbati*, Jupiter, Ammon, & Mons *Hemal* ita a Nepallensibus nuncupatus.

Hamal Orientalium, teste Hydio, *Agnus adultus*, hoc est *Aries*, ex veterum Chaldæorum, & Phœnicum Astronomia, inter XII. Zodiaci signa primum erat.

Giamul, seu *Jamul* Ægyptiis *Aries*, idem qui Arabice *Hamal*. *Bavani* prius dicta *Sati* Filia *Dacc*.

Dacc tentans avertere Filiam a cultu *Ifuren* redarguitur impietatis.

Princeps *Doram* loci scilicet, qui super aera late, fulus Sedes est Malignorum Spirituum.

Chames spiritus malefici, Tibetanorum sententia, qui?

Carabuangciu nomen propria Principis *Docam*. *Carabuangciu* jaculorum V. vibrator.

Docia, jaculum luxuria, quo pacto respondeat *Tschocas*, & idē esse possit *Tschokka* nomen *Ifuren* Malabaricum.

Kenkei uxor *secundae Ifuren* cum cauda Piscis.

Ifuren Sol, ut Oñis.

gregis Zodiacalis Dux *is est Orientalibus* ♈ *Hamal*, idest *Agnus adultus*, scilicet *Aries dux pecudum & gregum*; proxime veniebat *Taurus dux pecorum & armentorum*. Utere, si lubet, ad rem nostram istiusmodi Hydii observationibus editis C. xxxii. de Vet. Rel. Perf. p. 390. Nam & Ægyptii in Dict. Copt. Kircherii Πιζαμολ *Pigiamul*, Arab. ♈ *Hamal* appellarunt *Arietem*. दक *Dacc* nescio quem *Patrem* Bavani fingunt, quo tempore vocabatur *Sati*. Quod quanta impietate Indi effutiant, satis admirari nequeo; nam, si ea Mater est *Ifuren* omniumque Deorum, & ab Ente supremo, uti Illi solemniter profitentur, *αὐτῶς* edita est; unde in scenam venit novus iste *Dacc*, a Filia *impius* ob eam causam appellatus, quod seipsam a cultu *Ifuren* ad *Visnu* honorandum adducere aliquando studuerit? Ex gestis *Ifuren* opera Patrum Capuccinorum collectis id sci-

mus. འདྲ་པོ *Dak-po* habent etiam Tibetani, eumque

Principem, & Caput loci འདྲ་པོ *Docam* super aera positi interpretantur. Ibi enim versantur འདྲ་པོ *Chames Spiritus* malefici, nocendique cupidi. Viri ii sunt ac mulieres, qui *metempsychosin* subivere in hujusmodi loco, ubi etiam Laharum sedem collocant Tibetani. Inde འདྲ་པོ འདྲ་པོ *Carabuangciu* magna letitia, atque voluptas, (quod est proprium Principis nomen) jacula vitiorum quinque in hunc nostrum terrarum orbem quotidie vibrat; inter

quæ འདྲ་པོ འདྲ་པོ *Docia* &, integra lectione retenta pronunciatisque litteris ut Bayerus pronunciat, *hhtot-tschocas luxuria*; ex quo forte derivatum est *Tschokka* Malabaricum nomen alterum *Ifuren* apud La-Crozium Lib. cit. p. 487. *Kenkei* uxor secunda *Ifuren*, ex eodem La-Crozio pag. 466., rubri coloris Dea, ne marinam Mariti stirpem mentiat, *Piscis* caudam gerit. Sed age, rem expediamus. *Sol* est *Ifu-*

ren,

ren, qualis erat Osiris apud Ægyptios. Idque probatum esse video Viris plerisque eruditissimis, qui Indorum Theologiam studiosius investigarunt. Ignis proinde potestas, & vis omnis ab eo pendere creditur; & ideo *Rutren* hoc est *Destructoris* nomen sortitus est *Ifuren*. Nec mirum; quum teste Plutarcho, Mathematici, & Astronomi Ægyptii Solem *Typhonem* esse, & *Herculem* in Sole circumagi constituerint. Absurda visa est ea opinio Plutarcho, quippe quæ cum vi Solis benefica vim herculeam, aut maleficam Typhonis conciliare vix posset. At conciliabant Astronomi; quemadmodum conciliabat Plutarchus ministeria Plutonis cum Deo ipso Osiride, etsi Ægyptii Sacerdotes Osiridem Plutonium dicere tantò magis reformidarent, quantò sanctius rem ita esse putabant. Quid Tibetani? Nonne & ii cum *Xaca* *Typhonem* conjunxisse videntur? Redi, obsecro te, ad n. XIX., ubi de re ista plura tradidimus. Effigies *Ifuren*, præter *Lingam*, multæ apud Indos existant; sed eas singillatim referre non vacat. Tertius oculus, & Luna corniculata duo sunt insignia, unde *Ifuren* a Diis ceteris discernere continuo possis. Illum in media, istam in summa fronte gerit. Cur Indi *Trioculum* efformaverint *Ifuren*, ni satis supra explicatum habeas N. XXXIV., accipe quid Pignorius de Oculo Osiridis scribat in *Expos. Mensæ Isiacæ* pag. 16. *penultimi signi insigne gestamen sunt Osiridis testes [quod nemo non rideat] oculati: licet enim oculus hic non ita exacte appareat, in gemma tamen, quam Molochitem vocant apud Nic. Fabricium liquido conspicitur.... ut minus mirum sit, quod scripsit Macrobius: Ægyptios ut Osirim, qui Diodoro, Plutarcho, & Eusebio multioculum significat, exprimerent, speciem oculi delineasse: testes vero sacravit Isis.* Facit & huc *oculus Solis* a Typhone deglutitus eique deinde *restitutus*, ut narrat Plutarchus. At Luna *Isidem* cum *Sole* *Ifuren*, seu Osiri conjunctam, mea opinione, demon-

Ifuren ignis impetium tenet.

Ifuren cur *Rutren*?

Solem qui *Typhonem*, & *Herculem* dixerint apud Ægyptios. A Plutarcho reprehenduntur; sed im merito.

Sol ut *Xaca* ipse Tibetanorum *Typho*.

Insigni præclara *Ifuren* Oculi tres, & Luna corniculata in summitate frontis.

Osiridis insigne turpissimum, ex Pignorio, *Testes oculati*.

Oculus Solis a Typhone deglutitus, & restitutus: Luna in fronte *Ifuren* Isis cum Osiride conjunctionem ostendit.

strat. Imo, ni malus omnino conjector ego sim, Luna, quæ in ea frontis sede oculos intuentium, primo intuitu ferit, occasionem præbere potuit Indis, ut *Ifuren* cum *Isi* aliquando confunderent. Nam in eorum Cosmographia inter Orientem, & Boream locum tenet medium *Ifan*, Numen ac nomen, ut apparet, ab *Isi* derivatum; quod tamen idem est ac *Mahdeus*, sive *Ifuren* Loto insidens, albo vultu, brachiis quatuor, tridente, corona precatoria, & veneni vasculo insignitus. Est etiam *ignis* præcipuum symbolum simulacri *Ifurenici*; *Arcus* deinde, *sagitta* & ad solis quoque radios indicandos oblongi capilli, quibus tanta, ac tam fœcunda vis inerat, ut in Mare projecti *Puerum* statim protulerint superfluitantem aquis, seseque mox explicantem in Virum

Ifan Deum collocant Indi inter Orientem & Septentrionem.

Ifan ab *Isi* ita forte vocatus idem ac *Mahdeus*, ac *Ifuren*.

Ignis inter insignia *Ifuren* præcipuum.

Ex capillis *Ifuren* Puer repente natus, dictusque *Gialandar* Gigas.

Num idem sit Vasculum *Ifuren*, & poculum *Osiridis*, dubitatur.

Bovæ vehitur *Ifuren*. *Bovis* cultus in Indiis.

Bovis occisio *deicidium*. *Cinere* ex *Vaccæ* fimo fieri. *Ex cinere* se consecrant Indi *Ifurenite*: *Visnuitæ* signis aliis, & notis minio impressis. *Nepallenses* quod *Bubalos* occidunt & comedant, *Schismatici*, & *impuri*.

Gigantem immensæ molis. *Gialandar* ગાંડાર *Hydropisim* hunc appellant, qui paulo post *Brambe*, præ doloris acerbitate lacrymanti barbæ pilos avulsit, Soli dentes conrudit, & Lunam cecidit colaphis. Fabulam, quam etiam in T. VI. de Rel. Ind. Rit. descriptam memini, ex Mss. Cod. PP. Capuccinorum pag. 175. excerpti. An veneni vasculum cum *ωμελέω* *Osiridis*, de quo Pignorius cit. pag. 16., conferri debeat, suspicari possum, sed affirmare non ausim. Bos præterea idem forte ac *Apis*, & *Mnevis*, Vector est *Ifureni*. Quamobrem *Vaccam* Indi omnes sacram habent, tantaque religione colunt, ut quisquis eorum *Vaccam* occiderit, *deicidium* commisisse credatur. Hinc *Ifurenitæ* cinere sacro, quem ex *Vaccæ* fimo studiosissime colligunt, frontem inprimis, aliaque sibi corporis membra inspergunt, & liniunt. Nam & eo cinere delinitum, perfusumque celebrant Deum *Ifuren*. At *Visnuitæ* signis aliis ac notis cum minio se consecrant. *Nepallenses* quod *Bubali* carne vescantur, uti *Schismatici*, & *impuri* ab Indis aliis tractantur; ea est divinitatis opinio, quam *Bobus* cum maxime tribuit perdi-

ra illa, & Idololatrica Natio. In Ectyppo a La-Crozio edito pag. 447. *H. Christianis. Ind.* conspicitur *Cervus*, quem in altum erectum summis digitis unius dexteræ medio & indice sustentat *Ifuren*, ut non alius a *Bramha* Deo Principe videatur. Et fane uti *Bavani* Matrem, sic & *Ifuren* Patrem, & Creatorem Univerforum ubique laudant, ac celebrant sacra volumina *Bramhanum*. Geminum eum faciunt *creatum & increatum*; qua de re La-Crozius Testimonium nescio cujus *Propheta* edidit desumptum ex libro *Diragala Sakkarum* afflatu Numinis, uti jaçant conscripto: *Post innumera, & infinita seculorum & orbium spatia veniet demum ISUREN increatus, Is est Lex quadruplex, Is LINGAM, Is sine semine semen. Is infinita sapientia, lumen spiritus, essentia invisibilis. Verus est sine mendacio; oculus in fronte ejus media splendet. Justus est, non mutatur, etsi varias induat formas; Jus tribuit unicuique suum, seseque multiplici ratione hominibus manifestat. Cognitu difficillimus est; nemoque sapientum Illius magnitudinem comprehendere valet. Nusquam, ne quidem in libris legis, imo neque a BIROUMA, neque a VISNU, neque a Diis ceteris videri potest. Is est, qui motum & vitam cunctis animantibus confert; qui omnia creavit, qui conservat omnia: qui nullis temporum finibus circumscriptus praterita, presentia, ac futura disponit. Interea, quod maxime obstupescendum est, Ifureni hujus naturam in infami figura *Lingam*, in materie, in Brutis, in omnibus animalibus dispertitam, illigatam, & coagmentatam sacrilega temeritate deprædicant. Tradit La-Crozius *Ifuren*, seu *Tchiven*, qui est la vertu masculine, e l'origine de tous lex Dieux, vultum gerere albi coloris, & cutem Europæam referre. Sed hac in re La-Crozium accuratiorem esse oportuit. Modo enim albo, modo atro colore pro muneris, ac symboli varietate pingitur apud Indos *Ifuren*, uti nos in superioribus indicavi-*

mus,

Cervus in Imagine *Ifuren* apud La-Crozium indicat forte *Ifuren* eundem esse ac *Bramham*. *Bavani* Mater, *Ifuren* Pater univerforum in Religione *Bramhanum*.

Ifuren creatus simul & increatus. De *Ifuren* increato *Bramhanis* Vatis oraculum.

Ifuren Lex Quadruplex: *Lingam*: Semen: Lumen. Spiritus: essentia invisibilis: Justus Judex: Immutabilis final & mutabilis: multiformis: incomprehensibilis: ne Diis quidem ipsis *Brâhe* & *Visnu* conspicuus: motus, vita, conditor, conservator, infinitus, & summus univerforum provisor.

Ifurenium *Bramhanes* quanto altius supra creaturarum rerum naturam verbis evehunt, tanto indignius deprimunt, secant, dispartunt, materiam illigant, & coagmentant.

Ifuræ virtus masculina, & omnium Deorum origo.

Ifuren Indi variis coloribus pro munerum varietate pingunt.

mus, & pluribus adhuc, si ferret occasio, demonstrari posset.

Bramha, Vifnu, Ifuren M. Alexandri ætate unum idemque Solis Numen.

Soli Indico Monumentum ab Alexan. erectum.

Sol ab Indis perpetuo cultus.

In Opusculo De *Humana Vita œconomia* ex *Tibetano Anglice* primum, deinde *Gallice*, ac *Italice* demum edito Ferrar. an. 1759. ne *Sol* adoretur, *Bramhan*, uti putatur, Auctor præscribit. Anglus, qui primum Opusculum vertit, & evulgavit, quàm suspectæ fidei Editor.

Ex indiculo præceptorum de *Moralis, & Civilis vite* *œconomia* tributo *Samtanputrà* Principi *Tibetanorum* Magistro, opusculi fingendi occasio sumi potuit.

LXVII. Verum Dii hi tres, quos hucusque descripsimus, quantumvis diversa gererent nomina, re tamen ipsa Magni Alexandri Ævo unus idemque erant; iique omnes ad unum *Solem* referebantur. Uni etenim *Indico Soli*, non aliis quibuscumque Diis monumentum in Indiis erexit Alexander. Hunc veteres recentisque Indos tanquam Deum perpetuo coluisse tam certa, & explorata res est, quam quæ ullis ambagibus obscurari queat. Nec ego sane, quamdiu me non omnia Indicarum rerum monumenta fallant, fidem adjungere potero nescio cui Opusculo de *Humana Vita œconomia* inscripto, & Italice anno superiori Ferrariæ edito, ubi Auctor de Religione differens P. VII. p. 145., ementito antiquissimi Bramhanis nomine, ne Indi Solem adorent magna quidem sapientia, & auctoritate præscribit. Sapiunt hæc Angli Scriptoris ingenium, qui in Hydii, Beau-sobrii, aliorumque id genus hominum Scholis instructus, ut illi Persas, sic iste Indos ab Idololatræ Solis cultu, nunc demum purgare ac vindicare vellent: quo consilio? satis jam norunt, qui *Naturalis Religionis* assertores, eorumque conatus, & artificia cognita, perspectaque habent. Ansanovi hujus operis sive ex integro cudendi, sive vitiandi præbere facillime potuit simplex quædam, & nuda series præceptorum, ad *Moralis Civilisque vite œconomiam* spectantium, tributa *Samtanputrà* ᠰᠤᠮᠲᠠᠨᠫᠤᠮᠤᠮᠤᠯᠠᠭᠤᠨ Filio Anni ᠠᠨᠢ

ᠮᠤᠯᠠᠭᠤᠨ
ᠮᠤᠯᠠᠭᠤᠨ
ᠮᠤᠯᠠᠭᠤᠨ
ᠮᠤᠯᠠᠭᠤᠨ

Principi ditionis *Thon* ᠲᠬᠤᠨ in Regno Tibeti; cujus ætas refertur ad tempora Regis XXIV. *Tzhong-Tzheng-Kham-bò* ᠲᠵᠤᠨᠲᠵᠡᠩᠬᠠᠮᠪᠤᠨ. Constat Indiculus ille præceptis, sive sen-

sententiis brevissimis XXXVI., quarum X., *virtutes*: X. *vitia*: XVI. *civilia subditorum officia* numerant. De *Samtanputrà* mentio fit in MSS. ad Mare Caspium effossis; sed illius Actà putidis scatent fabellis. Caret deinde opusculum omnibus genuinæ antiquitatis notis, nec nisi temere tribui potest, aut Confucio, aut *Dandamidi*, aut alii cuiquam Bramhanum ante Christianæ Religionis tempora. *Caotfou* Sinensis ille *litteratissimus*, qui in sacro Tibetanorum Tabulario libellum detexit; quique, uti ferunt, ex orationis stylo de operis Bramhanici antiquitate iudicium tulit, tam sublestæ fidei est, ut quum Bramhanum linguam tum popularem, tum sacram nunquam didicisse videatur, de vetustissimis tamen eorum scriptis ex una Tibetanorum lingua, quam paucos ante annos cognoscere cœperat, confidenter pronunciat. Estne forte Bramhanica lingua eadem quæ Tibetana? Emat nugas hæc qui velit. Ego in Indorum religione nihil tam antiquum, neque vero tam frequens, atque probatum esse video quam divinitatem, & cultum Solis. Templum magnificentissimum margaritis constratum, dicatumque *Soli* Philostr. refert L. II. C. XII. Et Lib. III. in *Vit. Apollonii* c. 4. & 5. quam mira, ac singulari veneratione sacra Soli facerent, & ignem colerent abunde testatur. Jovem inprimis, Panam, Herculem, Pyramidem, quandam divinis honoribus affectisse, & divinationis ergo Indos observasse cælestia, narrat Clem. Alexandrinus. Sed hæc Numina quo pacto ad Æthereum ignem, & ad Solem referret antiquitas Cuperus ostendit. De *Baccho*, *Dionyso*, Græcorum, Ægyptiorum Osiride, de Sole propterea quem colerent Indi ante Æræ Christianæ exordia Veterum testimonia, quorum nonnulla commemoravimus, frequentissima extant: Quid? quod *Solem*, & *Ignem* tanquam Deos Indi hodieque salutant? Illum *Surgg* སུག་ལྷ།, Istum dubii se-

Samtanputrà in MS. ad Mare Caspium inventis.

Nec *Confucius*, nec *Dandamis*, nec alius quisquam Bramhanum CHRISTO JESU vetustior, opusculi auctor demonstrari potest, *Caotfou* Sinensis in iudicio ferendo de Opusculi antiquitate minime idoneus, ac dubiæ fidei censor.

Religionis cultus ab Indis *Soli* tributus, antiquissimus, & probatissimus.

Templa dicata, & sacrificia ab Indis oblata *Soli*, teste Philostrato.

Dii ad *Solem* relati, & ab Indis culti apud Clem. Alexandr., aliosque veterum.

Solem & *Ignem* quam religiose, & sanctè per hæc tempora venerentur Indi.

xus Numen appellant *Aghini* आग्नि, & utrumque rutilanti hominis vultu, utrumque Nymphæ insidentem effingunt. Illius insignia sunt brachia IV., cum Arcu, Jaculo duobus Nymphæ Floribus, cumque Vectore suo, Equo viridi jacente, & intra ejusdem circuli spatium, concluso. Istius brachia item IV, ubi & *Surgg* ipse, scepra duo cum duabus pinnatis sagittis, vasculum aureum, & hasta. Illum die, quem nos Dominicum dicimus, accensis facibus, plerique etiam jejuni honorant. Isti præter *Ἰαγχιέ* *Giaghie* in die ordinationis Bramhanum, & quotidianum sacrificium incen-

dii *होम* *Hòm*, stata sunt annua sacra, quæ mira cum pompa, ac religione celebrant. Ignem denique vitam, & animam hominis opinantur. *Soli* autem Assyrii *Adad* nomen dederunt. *Ejus nominis interpretatio significat unus*; inquit Macrobius I. Saturn. C. XXIII. In quem Macrobii locum admonet Schedius mendum librariorum oscitantia inductum corrigendum esse, & pro *Adad* legi oportere *אחא* *Achad*, seu *Ahad*, vel *חא* Chald., aut *חא* Syr. *Chad* scilicet, sive *Had*. Eodemque sensu juxta Scaligerum interpretatur *אחא* in C. LXVI. If. v. 17. Voci *Had* affinis est *It* Sinica *unum* denotans apud Bayerum. Quare cecinit Orpheus:

Solem Assyrii *Adad* hoc est unum, interprete Macrobio, appellabant.

Adad emendat Schedius *Achad*, aut *Ahad*, seu *Chad*, & *Had*.

Had affine Sinitum *It unum*.

Unus dicti *Iupiter*, *Pluto*, *Sol*, *Dionysus*.

Εἰς ΖΕΥΣ, εἰς ΑἸΔΗΣ, εἰς ΗΛΙΟΣ, εἰς ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Unus JUPITER, unus PLUTO, unus SOL, unus DIONYSUS.

LXVIII. Jam vero quum Tibetani ex domesticis monumentis tradant duo simulacra *Xaca*, alterum ex Urbe Ne-

Duo simulacra *Xaca*, seu *Sacchia* Lhasam in Tibeto primum translata a duabus Fæminis Nepallensi una Sinenfi altera, ambabus uxoribus *Tzong-tzhenkhambo* Regis Tibetanorum XXIV.

pal in *Indostania* ab illius Regis Filia ལྷ་ཤིན་ལྷི་ལྷི་ལྷི་ལྷི་ལྷི་ *Lhacitritzung* nuncupata, alterum e Sina ab Imperatoris Sinen-

sium Filia *Lhacikoncioa* ལྷ་ཤིན་ལྷི་ལྷི་ལྷི་ལྷི་ལྷི་ ambabus nuptis

Regi Tibetanorum XXIV. cognomento རྩོང་ལྷི་ལྷི་ལྷི་ལྷི་

Tzong-

Tzong-tzhen Khambo, tum primum fuisse *Lhassam* addu-

cta, duoque eis Templata erecta, quorum primum ལ་མོ་ཆེན་
Ramocè: secundum ལྷ་ལྷོ་ལྷོ་ *Laprang* appellata fuere; sicque
Xaca nomen ac religionem in Tibeto propagatam velint;
Hic certe *Xaca*, qui seculis ante CHRISTI JESU Nativita-
tem fere decem in Sina, indeque Tibetanæ genti apparuit,
non idem cum eo est, cujus Religio innotuit Sinensibus, uti
ex Navaretta diximus N. XIV., anno circiter a Christo nato
sexagesimo. Rogas quid rerum esset *Xaca* Ille antiquior?
Nil aliud, reponam, quam quod erant *Isis*, *Jupiter*, *Ho-*
rus, *Mercurius*, *Bacchus* in primis, *Osiris*, & *Sol* ipse

Had, aut *It*, unde ལྷ་ལྷོ་ལྷོ་ *Pot jit* insigne illud *Xaca* no-
men. Potuit præterea esse *Xekia* Sinensium, virtus illa Cæ-
li, cui, ut scimus, unus Gentis Imperator hodieque sacrificat.
Nec me mover, quod Indi, ac Tibetani suos hosce Deos
in lucis, in nemoribus, in solitudine contemplationi dedi-
tos perpetuo repræsentent; ita ac si ante Christi tempora
nulla habuerint Gentiles solitariæ conversationis exempla,
quæ Diis accomodarent. Sydera, ac Planetæ per immensa
Cæli latifundia vagantes, veluti in *deserto* *δὲ αἰθέρος ἐρημίας*
versari dicuntur, ut Pindarus, & ut alii veterum Poetarum
loqui consueverunt. Spiritus vero, quibus Astra animari pu-
tabant, ii sunt, quos *contemplatores*, *speculatoresque* vocabant,
uti de *Zophasemim* Huetius observat. Hinc de *Mhadeo* *Isu-*
ren narrant Bramhanes, quod quum semel nudus, suoque
illo inspersus cinere more Fakirorum per orbem errans, ad

Arctum venisset, ibi Filium *septem capitum* ཀ་མོ་ས་ཏུ་མེ

Karm-sahumi ex sese sine fœminæ ministerio peperit. At
Stella septem *Ursæ Majoris*, [quæ sunt juxta Bramhani-
cum textum a PP. Capuccinis descriptum, *septem contem-*
platores,] puerum educarunt.

Ramocè, & *Laprang* Templata, duo duobus *Xaca* simulacris orrecta.

Xaca quisquis ille sit, qui cognitus dicitur Sinensibus & Tibetanis seculis fere x. ante Christum Jesum, divectus est a *Xaca* in Sinas allato annis post Christum circiter lx.

Xaca antiquior *Isis*, *Jupiter*, *Horus*, *Mercurius*, *Bacchus*, *Osiris*, *Sol*, *Had*, seu *It*, & *Budda*, sive *Pot Jit* Tibetanorum lingua sic appellatus, & *Xekia*, *Virtus Cæli* a Sinensibus dictus.

Deos facere dixerunt Indi *Solitudinum incolas* a *Sideribus*, & *Planetis*, quos per *aetheris deserta* vagari dixerunt Poetæ *Gentilium*. *Astrorum animi*, *Ethnicorum sententia*, *contemplatores* dicti.

Karm-Sahumi septem *Capitum*. Filius a *Mhadeo*, seu *Isuren* ad *Arctum* partus, & a vii. *Contemplatoribus*, a *stellis* se licet vii. *Ursæ Majoris* altus, & educatus.

Xaca recens num.
24 & 25 descri-
ptus, ex officina
Manichæorum
profectus conjici-
tur.

Manichæorum
hæresis in Indiis
in Turkistania,
in Tibeto, atque
Sina, latissimè
propagata.

Renaudotii, &
Assemani testi-
monia.

Impetitur a Cal-
vinista Beauso-
brius Renaudo-
tius.

Defenditur Re-
naudotius.

Idolorum cultus
cum Atheismo a
secta *Giù Kiào* in
Sina conjungitur.

Idolorum cultum
in secta *Fò Kiào*
copulant Bonzii
cum Manichæif-
mo.

LXIX. Ab hoc itaque antiquiore *Xaca*, recens ille, ac plane novus, cujus gesta dedimus integris Num. XXIV. & XXV., distinguendus est. Is in Tibetum ex Sina deferri non potuit, nisi vergente sæculo Ecclesiæ primo, post An. LX. Ae. V. Hunc solidum esse partum video hæresis Manichæorum, quæ late per Indias, per Turkistaniam, per Tibetanas Regiones, perque Sinas citissime peragravit. Quid ego dubitem? *Dubitari vix potest*, inquit Doctissimus Eusebius Renaudotius in H. Patriarch. Alexandr. pag. 44., *maximam superstitionum partem, quæ Indos, Sinas, & vicinos Populos a seculis multis occæcatos tenent ex Manichæorum doctrina, reliquisque sectæ Zoroastreae originem ducere*. Occinit Renaudotio Præsul Sapientissimus Simon Assemanius Tom. III. Bibl. Orient. P. II. in *Timotheo Patriarcha Nestorianorum*, quem ego consulas velim. At inique Calvinianus homo Beausobrius L. II. H. Manich. C. III. in Renaudotium celeberrimum illum Orthodoxæ Fidei Assertorem invehitur quo loci de Manichæismi labe in Sinas invec̄ta scribit. *A l'égard des Chinois, ces Peuples adorent des Idoles; cela n'est point Manichéen. Les lettrés, ou les doctes, sont dans l'extrémité opposée au Manichéisme.... Ils ne reconnoissent qu'un Principe, & ce Principe est la Matière*. Sic Beausobrius Tom. I. p. 189. Tenetne Ille satis Sinicarum sectarum mysteria, dum ista profert? Scripta possideo Eruditi Sinensis mihi amicissimi, & in patriæ linguæ literis probe versati, quibus præclare ostendit ne ipsam quidem *Ateistarum*, seu *Confucianorum* sectam *Giù Kiào* alienam esse ab Idolorum cultu. Conjungat, si potest Beausobrius, cum Atheismo religionem Deorum. At quæ duo inter se toto cælo pugnancia conjungere Ille forte aut detrectat, aut ignorat, *Atheo-politici* in Sina conjungere norunt. Conjungunt *Hò Sciang*, *Bonzii* a nostratibus dicti, qui sectam *Fò Kiao* toto Imperio frequentissimam, & *Tibetana* cognatam sequuntur: Interque Deos, alios

alios habent beneficos, alios maleficos, eosque sibi mutuo adversantes constituunt. In Indiis pariter Litterati, qui ex *Materialismo* in Atheismum denique inciderunt, utrumque cum Idololatria, & hanc rursus cum Manichæismo conciliant. In secta quoque *Tao Kiào* evidentissima extant vestigia Manichæismi. Sed quid? Eritne tam imprudens *Beausobrius*, ut quærat in erroribus inter somnia ac deliriana rectam aliquam cogitationum seriem, atque principiorum constantiam? Quicumque voluerint Christianæ Religionis pulchritudinem cum deformitatibus Paganorum componere, ii demum nonnisi monstra dabunt. Id cum aliâ ante, tum nuper etiam intelligimus ex luculentissimo, sanctissimoque Eminentissimorum Patrum Decreto de *Kurbanis Ritibus* edito, uti me docet Epistola summa sapientia, & sententiarum gravitate de hoc argumento per hos dies conscripta. Orthodoxa Religio Christi Virgo est, sola, pura, immaculata, & commixtionis nescia. Illius Nomen, & quasdam veluti exterioris indumenti particulas per inanem quandam, & fallacem imitationem Semichristianus *Manes* egregius in *Schighil Sinæ Cathaica*, aut etiam *Sinæ Tibetana* Pictor, ceterique ipsius hæresis sectatores sibi aliquando arrogarunt; Quumque ejus naturæ essent cortices, & integumenta isthæc, quæ Paganorum dorso accomodari facillime quirent, ea veteri tum Indorum tum Tibetanorum Paganismo adjungere, & agglutinare curarunt. Fædam hanc commixtionem *Liturgica orationis Exemplum* a La-Crozio tum in *Hist. Christ. Ind.*, tum in *I. T. Thes. Epistolici* pag. 31. publicatum demonstrat: *A Deo facta est distributio in Religione, & a littera A factum est pretiosum Vas, a littera vero CHUM ex pura, & purissima sancta Aqua Mare factum est. Prima salus in veris fidelibus a latitudine est, & a summa radice Domino, qui album florem tenens benedicit. Is supremus Dominus & radix est su-*

Secta *Fl Kiào* Tibetanorum Religionis cognata.

In monstra ab hæresi partis quæ imprudenter & incite quærat *Beausobrius* commixtionem partium, & principiorum constantiam.

Commixtio Christianæ Religionis cum Paganorum superstitione semper monstragignit.

Kurbanorum ritus tanquam superstitionis nuptæ damnati.

Christiana Religio cum Paganorum superstitionibus commixta nescit.

Manes in Sinæ Cathaica sive Tibetanana, pingendi arte excellens.

Facies, & lineamen a quâdam Christianæ Religionis Indorum, ac Tibetanorum Paganismo a Manete inducta.

Manichæismus cum Paganismo Tibetanorum conciliatus detegitur.

Oratio Liturgica Tibetanorum.

pra nubes, & hunc Dominum & radicem colimus. Ad quatuor partes radicis creationis originalis colimus, & laudamus dilectos octo Filios, sexdecim locis munitos, & tres summos & octoginta Magnos Creatores. Omnino Poeta colimus in excelsis habitantes majores & minores sorores, duas & quinquaginta fidas filias colimus, Martyres cum tribus caelestibus consortibus colimus. Caestes Vicarios, mirabilem œconomum, qui stellas dispensat, colimus, fortes gubernatores, qui decem partibus caelestium generum praesunt, colimus. Eum qui Tonitru, & Angelum custodem, & longam vitam dat, & omnia ad œconomiam necessaria implet, colimus. Eum qui nobis in longa itinera bonos vias dat, qui a vita hujus mundi semotus in supremis locis degit super thesauris maris, colimus: oratio nostra ad eum: *Qui in excelsis es super omni creatura, da sapientiam, commutare nos tres horas diei, & tres horas noctis. . . . Miserere, & da longam vitam, imo omnia, qua oro, da, & persice omnes meas preces, & supplicationes. Tres preces. O vere, Domine, miserere, ut promisisti, benedic. Mitte Angelum meum Custodem quotidie & omni hora. Miserere eorum, qui ex vita decesserunt, & qui nondum decesserunt. . . . Miserere nostri in omnibus decem plagis, & locis, ut & hodie hoc loco. Miserere, Domine promissionis. . . . Benedictio Domini, radix radicum, & fortuna sit & maneat super me. Angeli in fide confirmantis benedictio sit super me. . . . Omnis benedictio super me impleatur.* Testatur La-Crozius orationis hujus exemplar Tanguticis characteribus exaratum apud se in Codice Liturgico Tangutanorum fuisse asservatum. Narrat quo pacto ex Russico Amicus Germanice, & ipse demum ex Germanico Latine summa fide fuerit interpretatus. Sed Gabriel, homo ille Mogulensis, qui primum ex Tangutico Orationem Moscovitice transtulit, tam rudis erat, & imperitus, ut versionem nonnisi inquinatam

Tibetanæ orationis exemplar apud La-Croz.

Gabriel Mogulensis ex Tibetana lingua orationem Russice primum, sed admodum inquinatè transtulit.

natam parere potuerit. Est itaque cur de justa saltem interpretatione, deque sensus perspicuitate alicubi ambigamus.

J'ai cru, [est ejusdem La-Crozii observatio L. VI. *Chr. Ind.* pag. 518.] *entrevoir dans ces Prieres, au travers des superstitions dont elles sont pleines, des fragments Liturgiques* [forte Nestorianorum ex pag. 514.] *des anciens Chrétiens de la Grande Tartarie. Ces mots* Notre prière soit a Dieu, & Faites Misericorde, *semblent pris de l'exhortation ordinaire à la prière* (Oremus,) *& du Kyrie éléyson de toutes les Liturgies Chrétiens.* Facile id concederem La-Crozio nisi ex Epist. II. P. Andradae edita Romae Ann. 1628. certissime scirem fuisse persuasum Lamis ipsis Tibetanis, ut quum recitarent precem

ཨོཾ་མཎི་པཎེ་མེུམ་ཨོཾ་ Hommenipemeum idem intelligerent, ac si dicerent *Domine miserere.* Quem certe

sensum, etsi ab ipso quoque Bayero postea adoptatum, nullo modo ferunt Tibetana verba Magicæ superstitionis plena, quemadmodum in scriptis suis ostendit P. Franciscus Horatius Pinnabillensis. Sed de hac oratione alibi dicendum est. Pauca in præsentiarum adferam, quæ in Oratione Tibetana, uti ex Interprete Mogulensi edita est a La-Crozio, cum Manichæorum placitis consentire videntur.

LXX. Primum quidem Deus, a quo dicitur facta *distributio* in Religione idem est, ac *summa radix Dominus*, qui album florem tenens benedicit. ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ Ceresi

is est aliter dictus ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ Pacio, qui dextera tenet florem *Pemà*. Idipsum adnotatum video a laudato Pinnabillensi in Mss. monitis ad orationem *Hommenipemeum*. Si causam quæris, cur hujusmodi florem gerat *Ceresi*, hanc habes supra ad pag. 66. Ex eo enim fabulones

Orationis interpretatio alicubi suspecta.

Fragmenta quædam veteris Liturgiæ Tartarorum Christianorum, qui forte Nestoriani essent, visa sunt La-Crozio Tibetanæ orationi inserta.

Formulam orandi: *Hommenipemeum* P. Andradae & Soc. J. omnium primus interpretatus est: *Domine miserere mihi*: eoque sensu in posterum usurpandam *Lamis* Tibetanis reliquit.

Hommenipemeum iudice P. Horatio Pinnabill. supersticiosa prorsus, & magica est Tibetanorum oratio.

Ceresi Deus est, quem tacit auctorem *distributionis* in Religione, oratio Tibetanorum.

Ceresi album florem *Pemà* in dextera tenet. Cur?

Tibe-

Simulacrum *Cenresi* Pyramis ex undecim humanis capitibus uni corporis Trunco insistens. Caput in vertice Pyramidis positum describitur.

Caput Dei *Hopamè* primum est, & apex sacra Pyramidis Tibetanæ.

Hopamè idem Tibetanis quod *Infiniti Splendores*.

Hopamè Tibetanorum idem ac *Splenditenens* Manichæorum.

Manichæorum *Splenditenens*, *Ponderator* est, tenet capita elementorum, & mundum librat.

In *Hopamè* Tibetanorum expressus cernitur *Maximus Regnantium Rex*, *floris coronis cinctus*, & *facie rutilante* a Manichæis cultus, & a S. Augustino descriptus. Quam fallaciter & inique ad *Orientalis figuras* & *allegorias* Calvinianus *Beaufobrius* trahere nitatur *Splenditenentem* Manichæorum.

Tibetani natum ferunt Deastrum ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ *Cenresi*.

Effigies ac simulacrum acervus est undecim humanorum capitum in pyramidis formam instructus. In summo Pyramidis vertice situm primo loco conspicitur caput radiatum, rubenti vultu, cærulea plectilique coma ornatum. Oritur e fronte media oblongus candidusque cincinnus; & tumor e summitate capitis surgit veluti carnis orbiculus, cujus demum cūlmen est aureus lapillus aurea admirandaque luce refulgens. Divinam præterea frontem ornat regia corona ex auro contexta, insculptis floribus, nitidisque gemmis distincta. Primum hoc caput, illud idem esse volunt

quod caput Dei *Hopamè*. At ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ *Hopamè* idem est quod *splendores infiniti*. Euge hîc, *Beaufobri*, erige frontem, vide quem magnum Deum colant Tibetani, vindica, si potes, ab impietate gentem Numini tam fabuloso devotam. Hic enim vero est ipsissimus Manichæorum *Splenditenens*, de quo jam scis quid scribat S. Ille P., verique Maximus AUGUSTINUS: *Ad Te*, inquit L. XV. c. 5. contra *Faust.*, est *sermo Manichæa Congregatio, fallax, & fallacii involuta. Ostende nobis machos tuos SPLENDITENENTEM Ponderatorem, & Atlantem laturarium. Illum enim dicis capita elementorum tenere, mundumque suspendere. . . .*

*Annon recordaris amatorium canticum tuum, ubi describis maximum regnantium REGEM, SCEPTRIGERUM PERENNEM, FLOREIS CORONIS CINCTUM, ET FACIE RUTILANTE? Confugit Beaufobrius ad Orientales figuras, & allegorias, eoque artificio benignus Calvinista sacrilegas Majorum suorum superstitiones blande lenire, & obtegere nititur. Quam fallax, & inane velamen! quo uti nec Tibetanus hodie, sic nec olim Manichæus *Splenditenens* tegi voluit. AUGUSTINUS, quum esset, si quis alius unquam, ingenio mitissimus, nihilque eorum, quæ modo Beaufobrius tanquam nova, & inex-*

cogi-

cogitata se proferre putat, ignoraret, paratus erat portentosa isthæc Manichæorum figmenta figuratis tribuere locutionibus. Sed totum hoc liberalis excusationis, & interpretamenti genus Manichæi constantissime respuebant. Quamobrem AUGUSTINUS post recitata verba Faustum sic alloqui pergit: *Neque potes dicere hoc aliqua mystica significatione ita dictum, vel ita demonstratum [Splenditenentem,] cum tibi præcipue laudari Manichæus non ob aliud soleat, nisi quod remotis figurarum integumentis, (advertat hæc Beaufobrius,) Ipse Tibi veritatem nudam & propriam loqueretur. PROPRIE igitur cantas DEUM REGEM SCEPTRIGERUM FLO- RIBUS CORONATUM: & C. 6. Tu vero præcipue Manichæum ob hoc prædicas, quod non ad talia dicenda, sed potius ad solvenda ultimus venerit, ut & figuris antiquorum apertis, & suis narrationibus, ac disputationibus evidenti luce prolatis, nullo se occultaret enigmate sententias suas nullis allegoricis ambagibus texeret.* Nihilominus tantæ est impudentiæ Beaufobrius, ut quum intelligeret in hæreticorum vindictis non alia sibi via aditum patere ad Ecclesiæ Patres tanquam calumniæ reos carpandos, quam unico illo *allegoriarum* cuniculo; ibi maxime *allegorias* fingit, ubi se nullis omnino *allegoriis*, sed apertis, propriisque sententiis loquutos ore suo Manichæi ipsi gloriantur. Manes *Facie ad faciem Splenditenentem* Deum, aliaque id genus phantasmata se vidisse prædicat apud AUGUSTINUM, & hunc audebit dicere Beaufobrius loquutum *ἄλλογορικῶς*? Quidni? id rursus audebit Lib. IX. C. II. N. VIII. qui omnia in AUGUSTINUM sibi licere censuit. Quod tamen nemini mirum videri debet, quum N. IV, & alibi, ne ipsi quidem vere Divino Sacrorum Canticorum *Epithalamio* pepercerit, cui *amatorium canticum* Manichæorum orationis ac rerum dignitate præponendum duxit: *Il n'étoit pourtant pas dans le goût, ni dans le stile du cantique des cantiques.* Itaque postquam Lib. VII jam citato

S. Augustinus unius veritatis amator paratissimus erat ad excipiendas Beaulobrianas interpretationes, si Manichæi voluissent.

Manichæi sine figurarum involucris splenditenentem proprie accipi, & intelligi volebant.

S. Aug. recitat aperta testimonia Manichæorum respectum Beaulobrianas defensiones tanquam minus proprias, & a mente sua prorsus alienas.

Doli, & fallaciæ Beaulobrianæ ut Calvinianus homo detentis hæreticis SSmos Ecclesiæ Patres tanquam calumniatores traducat.

Beaufobrius in Manichæorum dictis ibi maxime fingit *allegorias*, ubi apertius hæretici *allegorias* rejiciunt.

Beaufobrii livor, in S. Augustinum quam apertus, insolens, & acerbus.

Beaufobrius quanto honestius de canticis amatorio Manichæorum sensit, tanto turpius, acque sordidius de sacro Canticis canticorum ausus est opinari.

tato

tato *Aerem, Æthera*, sed *Solem* potissimum in *Splenditenente* Manichæorum intelligi debere statuerat, sensit demum Lib.

Beaufobrius, qui prius *Splenditenentē* Manichæorum figurate acceptum vel *aerē*, vel *æthera*, vel certe *Solem* definierat, mutata dein sententia, *Unum ex Æonibus* coram Deo assidentibus omnino proculdubio constituit.

Beaufobrius refellit, & castigatur.

Splenditenēs Manichæorum Deo proximus esse nequit, quum, factentibus Manichæis, ibi sit, ubi dispersa inveniuntur reliquia membrorum Dei.

Splenditenēs Manichæorum ex D. Aug. putari potest & *Jesus* patibilis, & *Atlas*, & *Rex honoris*, & *Spiritus potēs*, & *primus homo*, & alii id genus Dii plures ab iisdem hereticis excogitati.

Splenditenēs Manichæorum Deorum magis quam Angelorum ordinibus accensendus.

IX. aliud quiddam in eo nomine latere, quod Sapientum iudicio errorem in religionis negotio foveret. Quare mutata sententia pag. 617. *J'ai été en doute si ce n' étoit pas, ou l' air, ou le soleil, & je m' étoit déterminé à croire que c' étoit le dernier . . . mais je ne deute plus à présent, que ce ne soit un des Eons qui assistent en la presence de Dieu, & qui a le gouvernement des cinq Elemens Celestes.*

Undenam scivit Beaufobrius *Æona* vocatum, aut in *Æonum* numero a Manichæis collocatum *Splenditenentem*? Quis ex Vatibus Manichæorum huic homini revelavit munerata ac dignitates *Æonis* in conspectu Summi Dei perpetuo assidentis, & elementa quinque cælestia gubernantis? Accessum ad lucem Patris *inaccessibilem* ne ipsi quidem Filio Patris, Manichæi concedebant, si Faustum fidem suam profitentem audiamus; Nunc vero Beaufobrius coram Patre perpetuo stantem ex inaudita quadam Manichæorum *apocalypsi* suum hunc *Æona* nobis demonstrare non dubitat. Quomodo coram Summo Deo assidet *Splenditenens*, si in eo loco figitur ubi nonnisi *reliquias membrorum Dei*, quas colligat, capiat, manibusque retineat, invenire potest? Ad rem AUGUSTINUS XI. C. L. XX. contra Faustum: *Cur, inquit, non sit JESUS & ille SPLENDITENENS, & ille Atlas, & ille Rex honoris, & ille Spiritus potens, & ille primus homo, & quicquid aliud innumerabiliter per diversa nomina, & diversa officia predicatis? Quid? quod Manichæi post XII. Magnos Deos in eo cantico celebrant innumerabiles regnicolas, & Deorum agmina, & Angelorum cohortes, eaque omnia non condidisse Deum, sed de sua substantia genuisse prædicabant? Ecce Beaufobrius non Diis magis quam Angelis *Splenditenentem Ponderatorem* accensuit? Attamen nec Angelos nec Deos colebant Manichæi, unum quippe Deum*

Deum honorabant, inquit Beaufobrius; & iniquus est AUGUSTINUS, qui eos Polytheismi inculcat. Hic vero hominem oro, ut nobiscum ingenue agat, nec verbis tentet ludificare simplices. Unum sane Deum se colere dicebant Manichæi. Sed sub *unius* appellatione quicquid de Dei substantia genitum erat, intelligebant. Id innumeris, invictisque plane argumentis, nisi ad alia festinaret oratio, ostendere possem. Quod enim de *Emanationibus* intra & extra Deum somniat, quasi quæ extra prodeunt amittant rationem divinæ substantiæ, quam antea dum intra erant, obtinebant, novum delirium est veteri Manichæorum systemati a Beaufobrio additum. Nam Christus in Sole simul & Luna, & *Spiritus Sanctus* in aere collocati, erant eorum sententia emanationes duæ extra Patrem, vel ipsis corporeis locorum intervallis tum a Patre tum a seipsis invicem distinctæ, ac separatæ, & tamen unum cum Patre, eique *ὁμοούσιος* & appellabant & venerabantur. Imo vero Solem ipsum, Lunam, & Aera Sedes Christi & Spiritus Sancti consubstantiales eidem Dei Filio, & Spiritui Sancto impii homines delirabant: *cum es ipsas Sedes ejusdem substantia dicatis*, ait Faustum, ejusque gregales alloquens AUGUSTINUS L. XX. C. VIII.; idemque disertissime Felix, aliique passim Manichæorum adsererent. Hinc *Regna, terra lucida, Pater* inhabitator, & quicquid in eis continebatur, *una erant substantia*. Ita est, Beaufobrij. Non eo nomine, quod *extra* Deum Patrem summi boni, purique luminis *emanatio* fieret, putabant Manichæi paternas *proles* naturam divinam amittere; hanc enim licet *extra manantes* solide, integreque servabant: sed eas tantummodo; quæ procul ab lucidorum regnorum finibus missæ inito conflictu, ex fortuita quadam commixtione cum particulis *Hyles*, Terræ tenebræ, & naturæ malorum Principum confusæ, vincitæ, & irretitæ detinerentur; secundum *accidentia*, non.

Y

secun-

Manichæos Polytheismi temere ab Aug. innumerati efficit Beaufobrius.

Unum Deum verbis, re plures, innumerabiles Manichæi colebant.

Unius Dei nomine Manichæi vocabant quicquid e Dei substantia emanaret.

Duplex Emanationum genus intra, & extra Deum purum putantque commentum est Beaufobrii falso Manichæis tributum.

Emanationes omnes extra Deum vocabant Manichæi Deum, Deoque consubstantiales.

Christum in Sole, Spiritum Sanctum in aere emanationes duas extra Deum Patrem, a Patre, & a seipsis mutuo separatas, Deo Patri, sibique consubstantiales per summam impietatem conceptis verbis profitebatur Manichæi.

Solem, Lunam, Aera Christo, ac Spiritui Sancto: Regna vero & Terram lucidam Deo Patri inhabitatori consubstantiales Manichæi pariter affirmabant.

Emanatio puri luminis licet extra Deum Patrem prodiret, eandem Dei Patris substantiam in Manichæorum systemate solide retinebat.

Emanatio Dei extra Deum, e jusque lucidam

terram in com-
mixtionem ve-
niens cum eman-
atione terra te-
nerose, erat ex
deliriis Maniche-
orum, ipsissima
Dei substantia,
quæ secundum
accidentia muta-
tionem, corrup-
tionemque subi-
bat.

Emanationes
nullas intra Deum
emanantes, sed om-
nes extra Deum
fluentes docuit
Manichæus.

Emanationes in-
tra, & extra Reg-
na Dei a Mani-
chæis agnitas Be-
aufobrius malitiose
convertit in
emanationes in-
tra, & extra
Deum.

Hypothesis de Ma-
nichæorum eman-
ationibus intra
& extra Deum a
Beaufobrio exco-
gitata non vindic-
at ab impietate
hæreticos diserte
profitentes ip-
sis quoque eman-
ationes extra
Deum esse Deo
consubstantiales.

Emanationes
immanentes in
Deo, & extra
Deum fluentes ab
uno vel altero
Theologorum.
Orthodoxo sensu
explicata, nullo
jure a Beaufobrio
cum Manicheo-
rum emanationi-
bus comparantur.

De coniunctione,
in quam S. Augu-
stinus iniecit,
Beaufobrii dictum
infamia, & impu-
dentia plenum.

Angelos tanquam
emanationes di-
vine substantia
2 S.

secundum naturam subigi, mutari, violari, ipsique tenebrarum, & ignis tartarei globo affigi credebant. Horrenda sane, sed verissima ea sunt Manichæorum deliria.

LXXI. Nullas itaque emanationes in systemate Manetis habemus, quæ immanentes in Deo aut dici, aut cogitari possint: omnes sunt extra fluentes: nec aliud emanationum genus agnoscunt Manichæi. Id etiam aut agnovit, aut agnoscere necessario debuit Beaufobrius. Quo tamen est ingenio ad incautos fallendum comparatus, voluit studiose confundere emanationes immanentes intra, & extra Regna Dei, cum emanationibus intra Deum, & extra Deum. Quamquam eo etiam duplici emanationum genere in Manichaica fabula posito, falsissimum sit, Manichæos non docuisse Deo *ὁμοούσιος consubstantiales* emanationes, quæ fluerent extra Deum. Erant enim ipsamet Dei substantia fluens, non aliud quiddam ab ea distinctum, & separatum. Apertissima sunt apud AUGUSTINUM Manichæorum testimonia, quam quæ ullis Beaufobrianis commentis involvi, & obscurari queant. Qua modo fide, quo animi candore ausus est Beaufobrius cum Manichæorum systemate comparare doctrinam de duplici emanatione, quam unus aut alter sive ex veteribus, sive ex recentioribus Religionis nostræ Theologis aliquando tradidit? Eratne sui compos, quum pag. 620. scripsit: *Cette distinction, (des Emanations immanentes, & des Emanations, qui sortent) par laquelle on justifie les Catholiques, justifie de même les Manichéens? Quid spectri est Thra-sonianum illud? Mais j'ai une autre observation à faire, & qui auroit fort embarrassé S. AUGUSTIN, si on la lui avoit proposée. On lui auroit dit, que les Anges sont effectivement des Emanations de la substance divine, & que cette doctrine a été enseignée par Moïse. . . dans le Chap. XXXIII. du Deuteronomie, ubi v. 2. juxta LXX. ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ (Κουεῖς) Ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ* a dextris Dei Angeli cum ipso representantur;

tur;

tur; sed pro *Angelis* Hebraicus mendose legit **אֲשְׁדוֹת** *Esch-Dath*, sive uti pronunciare placuit Beaufobrio *Esch-Dot*. Quæ voces duæ, iudice Richardo Simonio in *Hist. Crit. Vet. Test. Lib. II. Cap. XI.*, in unam coalescere debent, ut sit *Eschdot Emanationes*. *Donc, selon Moÿse, & selon le LXX. les Anges sont des emanations, des effusions de la substance divine; le Prophète les a appellez de la sorte*. Hocine totum illud negotii est, quo se Beaufobrius AUGUSTINUM nostrum tantopere defatigaturum sperabat? In primis Hebraicæ lectionis emendatio meris conjecturis nititur. LXX. Interpretes pari omnino ratione potuerunt sensum geminæ vocis *Esch Dat* Angelos vertere, qua volunt Simonius, & Beaufobrius unicum illud nomen *Eschdot* in *Angelos* fuisse conversum, etsi proprie *Angelos* non significaret. Quæram deinde a Beaufobrio quo jure sensum vocis *Eschdot* ad aliud nihil, quam ad *emanationes* significandum constringi jubeat? Nam Marcus Marinus, cujus auctoritas in Hebraicæ linguæ controversiis summo loco habenda est **אֲשְׁדוֹת**

אֲשְׁדוֹת *Aschedot*, & *Aschdot* quid proprie significet incertum existimat, additque *in plurali nomen esse castrorum*, quæ forte in declivio, & profusione Montis Phasgæ posita essent. Quidni & in hoc Deut. loco sic dicta intelligamus *Aschdot* castra Angelorum in declivio Montis Pharan? Salomon Glassius L. III. Tr. VI. *De Prepos.* p. 1032. vocem hanc conferri præcipit cum *Ἀγωναὶς* Act. VII. 53. ut idem a Moÿse dictum sit, quod postea S. Stephanus Protomartyr explicuit, quum ait: *Qui accepistis legem eis Ἀγωναὶς in dispositiones Angelorum, hoc est in dispositionibus seu in mediis agminibus Angelorum stipantium, honoris & officii causa Jehovam Imperatorem suum*. Nemo autem est, qui nesciat in Hebraici sermonis peritia longo intervallo Beaufobrium a Glassio su-

a S. Propheta, Moÿse in voce *Eschdot* iuxta Manichæorum sententiam perspicue agnitos, D. Augustino Beaufobrius objecisset.

Beaufobrii animositas decidenda.

Beaufobrius, & Richardus Simonius meris conjecturis ducti ex binis vocibus *Esch Dat* unam fecerunt *Eschdot*.

Interpretes LXX. ut *Eschdot*, *Esch Dat* vertere potuerunt *Angelos*.

Voci *Eschdot* Beaufobrius contra jus falsæ omne unicum *Emanationum* sensum illigat.

Sensus vocis *Aschedot*, aut *Aschdot*, V. doctissimo Marco Marino iudice, omnino incertus.

Aschdot in numero plurimum castra Angelorum in declivio, ac profusione Montis designare potest.

Aschdot Deuter. xxxiii. 2. Salomoni Glassio idē sunt ac *dispositiones*, & *agmina* Angelorū Act. vii. 53.

Nomen Eſchdot pro emanationibus ſentum non eſſentia, ac diſſuſiones ſubſtantia Dei, ſed res ſignificat manantes ab omnipotentia Dei per creationem. Beaufobrius verrens in coDeuter. loco Eſchdot, a dextris Dei effuſiones, & emanationes ſubſtantia Dei, Sacrum Textum aperte corrumpit.

Manichæorum Splenditenentem ſex vultus habentem Beaufobrius ſacrilege aſſimilat Cherubim S. Ezechiel. Prophetæ.

Sex vultus, & ora Splenditenentis non figurate accipi, ſed ſimpliciter, uti proponantur, & credi, & honorari Manichæi jubebant.

Beaufobrii impoſtura de ſex vultu Splenditenentis a Manichæis figurate intellecto, reſutantur ex D. Auguſtino, & ex ſilentio Manichæorum.

Manichæi crebro a S. Auguſtino moniti, ut ſi figurate Splenditenentem, & alia id genus monſtra intelligerent, aperte lacerentur, & explicarent, nec

perari. Quôd denique tam malus, & iniquus interpres exponat vocem *Eſchdot emanationes, & effuſiones*, erit qui forte permittere velit; huiusmodi enim voces accomodari poſſunt creatis rebus, quæ de nihilo conditæ a Dei virtute, & omnipotentia procedere utcunque dicantur; at quôd verba Sacri Textus *a dextris ejus* (Dei nempe) interpretetur *ſes emanations; emanations, effuſions de la ſubſtance divine*, patienter quis ferat? Corruptum enim vero ſacrilege mentem Spiritus Sancti, & manifeſtam impoſturam affingit Prophetæ Moyſi. His non contentus pergit comparare *Splenditenentem* Manichæorum *ſex vultus & ora habentem* cum *Cherubim* Ezechielis; eaque prorsus ratione, qua nos Orthodoxi *figurate* accipimus facies quatuor Cherubim, Manichæos accepiffe contendit *ſex vultus Splenditenentis, & Adamanteum Heroa Belligerum* haſta armatum & clypeo. Verum & hîc more ſuo aperte mentitur. Quoties provocavit AUGUSTINUS, oravitque Manichæos, ut iſta ſaltem, aliaque id genus figmenta interpretari vellent? At Illi nec *pingendo*, nec *ſculpendo*, nec *interpretando* demonſtrare volebant, ſed uti a Manete Paraclito Spiritu ſine figurarum involucris propoſita fuerant integra mente credi, colique jubebant. Legant, qui cognoscere cupiunt quam malæ fidei ſit publicus iſte Impoſtor Beaufobrius, cum alia plurima AUGUSTINI loca, tum præſertim C.IX.L.XX. contra Fauſtum; videant boni quique rerum æſtimatores ne veſtigium quidem novarum excuſationum, quas unus Beaufobrius ad Manichæorum deſenſionem per hos dies ex integro comminiſcitur, in veterum monumentis reperiri. Nec Manes, nec Secundinus, nec Adimantus, nec Felix, nec Fauſtus, etſi ſcriptis, & coram ſæpe ab AUGUSTINO moniti, & incitati, errores ſuos Beaufobrianarum ſimulationum, & figurarum prætextu obtendere curarunt. Imo ne id facerent unquam, religioni duxerunt. Quæ haſtenus demonſtravi, oſtendunt

Ma-

Manichæos *Splenditenentem* collocasse in Deorum numerum, eique divinos tribuisse honores. Quamquam etenim Beaufobrio concederem fuisse *emanationem* divinæ substantiæ, unumque ex Angelorum Principibus, eum tamen collocat intra Regnum, & Terram lucidam, quam Dei sedem ac domicilium Manichæi vocabant. At quicquid ea sedes complectebatur, totum id unius ejusdemque cum Deo substantiæ, adeoque Deus ipse erat in Regno suo diffusus. Quod passim Manichæi id fatentur. Huc referri debet ea *divinorum luminum cultura*, quam se integre religioseque tenere ore suo profitetur Faustus apud AUGUSTINUM. Manentem vero *Splenditenentem* posuisse in Regno luminis testis est epistola, quam *Fundamenti* inscripsit. Ibi enim *Deus Pater* describitur *in sua sancta stirpe perpetuus . . . continens apud se sapientiam, & sensus vitales, per quos etiam duodecim membra luminis sui comprehendit*. Verum ne *Hopamè* Tibetanus a Manichæorum *Splenditenente* derivatus videri possit, ea in primis difficultas est, quòd *sex vultus*, & *ora* haberet, *Hopamè* unum. Hic tamen nodus expeditus erit, si *Hopamè* non *μυθικῶς*, sed *φυσικῶς* spectare velimus. Idem est enim qui *Cenresi*. Hinc etiam *Menippa* appellatur apud laudatos Scriptores Gallicos de *Tartar. Ritib.*; quamquam, dum *novem* tantum *capita* imaginis *Menippæ* tribuunt, aut errant, aut ita explicari debent, ut consulto omiserint duo reliqua, quæ utpote in postica simulacri parte posita in intuentium conspectum venire nequeant. Ad hujus vero sive *Hopamè*, sive *Cenresi* *ενδεκα κεφάλαια* arcanum juxta Manichæorum fabulas explicandum non una suppetit via. Anathematismi Ecclesiæ adversus Manichaicas hæreses apud Cotelerium Vol. I. Patrum Apostolicorum pag. 537. damnari jubent *cunctos a Mane fabricatos Deos*, inter ceteros *ὡς* *Φεβοναΐστορον* (*Φεβοναΐστορον* ex Cotelerio), & ut Beaufobrius utramque lectionem castigans e-

neutrū unquam præstare voluerunt: imo contra figurate se loqui negarunt. *Splenditenens*, Manichæorum sententia, Deus.

Ex Manichæorum principiis cogitur Beaufobrius *Splenditenentem emanationem divinæ substantiæ* inter Regna lucida a Manichæis positam tanquam Deum, Deoque *consubstantialem* admittere. *Divinorum luminum culturam* sancte tenet, & proficitur Faustus Manichæus,

Quo pacto *Hopamè* Tibetanorum ad exemplum *Splenditenentis*, Manichæorum, fingi, & excudi quiverit, explicatur. *Hopamè* *φυσικῶς* idem ac *Cenresi*, *Menippo* quoque dictus in T. VI. De *Rit. Tartar* apud Script. Gall.

Modi tres explicandi *xi.* capita *Cenresi* Tibetani juxta fabulas Manichæorum. Primus est si conjugantur vultus *vi.* *Splenditenentis*, & *v.* *Splendentes intelligentis* præditi, tot habebimus a Manichæis capita, quot respondeant *Hendecapitalo Cenresi* Tibetanorum.

men-

mendare voluit, sed imperite, *Περσὸν ἀπέχων*,) hoc est *Splenditenentem*, καὶ ἑνταυοεξὰ φέρῃ *quinque intelligentiis præditos splendores*. Jam si quis Unico trunco tot Capita conjungere vellet, quot necessaria essent ad repræsentandum *Splenditenentem* unâ cum adjunctis splendoribus, *undecim* proculdubio vultus intra unius figuræ ambitum disponere cogeretur: quorum sex *Splenditenenti*, quinque reliqui *Splendoribus intelligentibus* responderent. Modus alter, quo *Ἐνδεκάμορφος* *Cenresi* ex Manichæorum Diis componi poterit, sic erit; si *Hopamè*, qui a Tibetanis aliis quoque coloribus pingitur uti Rex *Ἐνδεκάμορφος* *Serki-*

Secundus est; si *Maximum* *Regnantium* *sceptrigerum* *perennem*, *rutilantem facie*; *Demiurgum* vel *Justum* *Judicem*, *Patrem* *magnitudinis* *quadriformem*, sex nempe vultus cum *quinque splendoribus* copulabimus, sic etiam *Cenresi* habebimus *Endecacephalon*.

corlò, dicamus exhibere *Maximum Regnantium sceptrigerum perennem, rutilantem facie*; *Cenresi* vero, cujus *trioctulum* Caput *Osiridi*, seu *Isuren* simile secundo loco collocatur, censeamus referre vel *Διμυρορδος* *Demiurgum*, vel *Ἐνδεκάμορφος* *Justum Judicem*; si addamus subinde *quadriformem Patrem magnitudinis* cum *Bramha* Indico comparandum; ac si tandem adjungamus *v. splendores intelligentes*, de quibus ante mentionem fecimus. Nec desunt Dii alii in *Theologia Manetis* conspicui, quos cum nominibus, & muneribus *Deorum Endecacephali* *Tibetani* conferre possem, si *Tibetanarum* *superstitionum* *cognitio* paullo *uberior*, & *explicatior* ad nos *pervenisset*. *Manichæi* prætera *xii. Magnos Deos* colebant, teste *S. AUGUSTINO* in *xv. contra Faustum*; & *Manes* ipse, ut jam *audivimus* *xii. Membra luminis*; aut ut est in *Tyrbonis* *narrationibus* inter *Acta Archel.* cum *Manete*, *xii. Governatores* celebrabat. *Plato*, quod *Beaufobrius* *xii. hosce Manetis Deos illustraturus*, observat, omnium *Caput & Principem* fecit *Jovem*, quem comitabantur *exercitus Deorum* καὶ ἑνδεκά μέρη in partes *undecim* pulchre, ornateque *tributus*. *Undecim* ita *Dii Duces*, & *Gubernatores* essent, qui *totidem præerant ordinibus*

Aditum ad tertium aperit xii Magni Dii Manichæorum.

Dii xi. ex Platone Ductores exercitus in partes undecim distributi, sequentisque Jovem Principem Deorum Maximum.

bus universi exercitus circumspicantis Jovem. Ex his quoque fontibus proficisci potuerunt tum *Hopamè* tum *Cenreſi* *ཅེན་ཅེན་པོ་* Tibetanorum. Credunt ad occasum nescio quem alium *Mundum*, ab omni æternitate existere. In eo *Paradisum* collocant Mundo ipsi coævum. Sed qui in hoc *Paradiso* habitet alius nemo est præterquam unus, idemque solus *Hopamè*. An hic pro Supremo Numine a Tibetanis colatur, in præsentia non quæram. Id unum, vade & sequestro P. Oratio Pinnabillensi, affirmare non dubitavero Deum Summum, ut impia earum gentium opinio fert, ex *Hopamè* conflari, eique etiam Dei naturam tribui. Vo-

cari propterea *སངས་བླ་སྤྱན་དྲུག་པོ་ལྷ་མོ་* *Sanghie Con Cioa*;

quod nomen proprium esse volunt divinæ personæ, quam primo loco in sua illa fictitia Trinitate connumerant: *Deumque Sanctum*; *Sanctorum Deum* interpretantur; *Sanctum* enim & *Sanctos* quum dicunt, *Deum* intelligunt. La-Croizio in *H. Christianismi Ind.* pag. 514. tertia persona est, quam sic ab Tangutans appellari scribit: *Sanguya Conioc, c'est a dire, la Vision, & l'Amour de la gloire.* Ne vero *Sanguya Conioc* diversum putes a *Sanghie Concioa*, aut *Sanghie Concioc*, monitum te volo non Tibetanum nomen, sed unam nominis pronunciationem, in qua certe La-Croizius peccat, variam esse. In eo, quem dicebamus Mundo, ajunt *Hopamè* plurimos habere discipulos *Cianciub* *གྲོ་མོ་ལྷ་མོ་* Tibetano idiomate dictos, quos *legem* doceat. Is idem est, qui alterum sui *Caput* accomodavit, inseruitque cervicibus discipuli *Cenreſi*. Quod quomodo factum sit paucis dicam. Quum semel e profunda contemplatione excitatus *Cenreſi*, mundumque intuitus vidisset homines a sanctitatis tramite aberrare, in tantam animi mæstitiam, ac desperationem incidit, ut frontè illisa muro caput sibi in partes undecim sciderit. Accurrit e summo Cælo repente delapsus *Hopamè*;

Ex xi. Magnis Diis Manichæorum qua ratione formari potuit *Hendecacephalos Cenreſi*.

Mundus æternus & Paradisus Hopamè qualis, & ubi situs.

Ex *Hopamè* ci natura connumeratur, & Deus apud Tibetanos est *Hopamè*.

Hopamè dictus Sanghie Concioa Prima *Tibetana Trinitatis* Persona: Tertia juxta La-Croizium nuncupata *Sanguya Conioc*; eadem scilicet que Prima *Sanghie Concioa*.

Cianciub discipuli *Hopamè*.

Alterum ex duobus capitibus *Hopamè* insitum, & conglutinatum, cervicibus *Cenreſi*.

Plorat *Cenreſi* legem violatam in desperationem agitur: Caput illudque scinditur in partes xi.

Ex scissis partibus Capita xi. componit *Hopamè*, eaque agglutinant collo *Cenresi*.

Inter xi. Capita *Cenresi* primum est *CaputHopamè*. Caput *Cenresi* si solum idem fuisse videtur quod Caput *Hopamè*.

Brachia sex ab *Hopamè* addita. *Cenresi*. Insignia *Cenresi* *Pemà*, Arcus, *Sagitta*, *Vas æneum*, *Corona precatoris* ex chrystallo aqua, *Rota*, *digitus annularis inflexus* liquore mirabili fluens, & mitigans supplicia. *Itarum*.

Capita *Cenresi* quadruplici colorum specie distincta. Caput secundum atrum, & trioculum. Rubri, albi, nigri, viridisque coloris symbola.

Præstantiora symbola trium summorum Caputum, eorumque colorum.

mè; sectasque partes ita compegit, ut ex singulis singula Ei capita conformarit. Sed inter hæc *primum*, quod cetera regit, Caput ipsum *Hopamè* duplicatum esse volunt. Cuius quidem fabulæ rationem quisquis rite perpenderit, intelliget statim illud idem esse Caput Dei *Hopamè*, quod antea in *Cenresi* sectum, divisumque fuerat. Ex octo vero Brachiis totidemque manibus, quibus instructus est *Cenresi*, sex numerantur addita a Deo *Hopamè*. Horum tria, quæ sunt a sinistris, hæc insignia gerunt; in primis florem *Pemà*, deinde *Arcum* & *Sagittam*: postmodum *Vas æneum* aqua plenum: Quæ vero a dextris: coronam precatoriam, ex *Aquea* Crystallo summi pretii, divinæque virtutis lapillo instructam, singulis propterea pleniluniis quum solari radio percellitur, manantem aqua: *Rotam* deinceps, qua *Cenresi* naturam in orbem convolvi, perque sui multiplicationem in omnia corporum, animorumque genera transfigurari ostendatur: ac denique *annularem* digitum volam versus aliquantulum inflexum, unde liquorem suavissimum

& ad sedandos cruciatus ཨྲྱུ་མཉམས་ *Itarum* fluere Tibetani comminiscuntur. Duo, quæ restant, brachia in formam orantis composita tenet. Capita variis coloribus distinguuntur. Alia enim rubro, alia albo, alia viridi sunt infecta præter secundum, quod atrum est, & oculis tribus donatum. Indicat Ruber *Cenresim* in Reges, in Imperatores, aliosve Principes transmutari: albus in homines benignos, ac mites, niger in severos, ac formidabiles, viridis in propagatores, & conservatores legis. Sed præcipuum & insigne symbolum contineri dicuntur in summis tribus vultibus, quibus pro triplici colorum genere significari credunt

excellentiores transformationes *Cenresi* in triplicem སྐྱུ་མཉམས་ *Lamarum*, ཨྲྱུ་མཉམས་ *Kielpò Regum*, & ཨྲྱུ་མཉམས་ སྐྱུ་མཉམས་ *Cio-Kiong*

Kiong νομοφυλάκων ordinem. Ex quibus apparet, ut & id obiter attingam, illud idem Tibetanos de *Genresi* fabulari, quod Indi de Deo *Bramha*, deque ipsius substantia diffusa, ac dispersita in omnem omnino tum Deorum, tum dæmonum, tum hominum, rerumque universalium naturam, ut audivimus, fabulantur. Spectabilis est *Corona*, quam gerit caput atrum *Genresi*. Aridis calvariis ceu radiis contexta cernitur, calvariarumque apices globuli sunt auro obscuriori compacti ad profundæ sapientiæ, artisque magicæ secretum indicandum. *Amenti* Ægyptium, *Eimen* Malabaricum, Deum scilicet & inferorum *Plutonem*, *Ostrim*, *justumque judicem* a Demiurgo *Manichæorum* prolatum in eo intueor. Sed quum id muneris in damnatorum pœnis discernendis apud inferos exercet, pro *Genresi* appellatur

ཤིག་མེ་ཚོ་ལྷ་སྲིད་པ་ *Scingecioghie*, *Rex justissimus*, & *Rex Legis*, interprete P. Francisco Horatio Pinnabillensi. Simulacrum venustius, comtiusque reddunt ornamenta octo plane muliebria; quibus etiam statuas Numinum *ཤིག་མེ་ཚོ་ལྷ་སྲིད་པ་* *Giam*

Jang, & *ཤིག་མེ་ཚོ་ལྷ་སྲིད་པ་* *Cihana Thorcèh* exornare solent. Nam præter Regiam coronam, in aures ei sunt, humerales, torques tres, quorum alter ad pectus, alter ad umbilicum usque protenditur, armillæ, & circuli ad pedes aurei gemmis, margaritisque distincti. Pallam sericam, eamque duplicem cingit ad lumbos: alteram rubentem usque ad pedum *circulos*, cyaneam alteram genu tenus protensam. Postremo sericum virideque Pallium induit, cujus pars altera ab humeris ad talos retrorsum largissime fluit, altera ad brachiorum flexus utrinque reducta, antrorsum magnifice, ampliterque delabitur. Simili nanque pallio *Trabà འཕྲུལ་ལོ་སྲིད་པ་* *Religiosi* Tibetani utuntur. Universa hæc indumentorum genera aureis ubique floribus intertexta micant. Quodque

Z

Dei *Genresi*, ut Dei *Bramha* natura in omnes rerum species diffusâ, dispersita, atque conversâ.

Corona Capitii secundi nempe *Genresi* ex mortuorum calvariis.

Sapientia *Magica* tributa *Genresi*:

Genresi *Amenti* Ægyptius, Deus *Pluto*, *Ostris*, *Justus* *Juden* *Manichæorum* ita dicitur in *Anathè*, apud *Coteler*.

Genresi pœnarum in inferis distributor *Scingecioghie* appellatur.

Genresi ornamenta VIII.

Genresi indumenta.

Pallium *Genresi* viride, forma & amplitudine ei simile, quo viri ac mulieres sacri Tibetanorum utuntur.

Genresi indumenta conspersa floribus.

ego

Cenrefi masculus
simul & femina.
Tibetanus *Cenrefi*
Lotus albi colo-
ris.

ego pene omiseram de pectore *Cenrefi*, tanquam alterius
sexus indicia, orbiculi duo rubicundi protuberant. Sedem
denique sternit Monstro Flos albus *Pemà* 𐑦 Lotus scilicet

𐑦

miræ magnitudinis atque candoris. Jam vero tanta isthæc
florum copia, qua vides tam abunde ac splendide ornatum
Cenrefi, quid aliud Tibi facilius ostendet, quam XII illa Ma-
nichæorum *secula floribus convestita, & canoribus plena, &*
in faciem Patris flores suos jactantia? Quod si me roges,
ubinam *Patrem Maximum*, & ubi *Secula XII*, sive XII
Magnos Deos, & Governatores, quales Manichæi colebant,
in eo Tibetanorum Numinum acervo inveniam? Tene-
quid sentiam. *Cenrefi* idem est ac *Hopamè Visibilis*; nam
Invisibilis continet se se ad occidentem, ubi ipsi quoque
Cabalistæ *Dei Majestatem* collocant, in Mundo alio, alio-
ve lucis atque splendoris Regno. Hunc ego dico in Hen-
decacephalo *Cenrefi Patrem* maximum, quem reliqui Dii
X. *floribus convestiti* circumdant, & quasi flores in faciem
Patris jactare videntur. Duo qui desunt, ut numerum
Deorum XII. impleant, arcessendi sunt ex visibili illa, &
chimerica *Trinitate*, quam Tibetani Diis hisce tribus
Giam Jang, Cibana Torcèh, & Cenrefi compactam effin-
gunt.

Hopamè Invisi-
bilis Tibetanor-
um perinde at-
que *Dei Majestas*
ex Cabalisticalum
somnia, collo-
catur in Occi-
dente.

Hopamè Visibilis
in *Hendecacepha-*
lo simulacro Ti-
betanorum re-
spondere putatur
Patri Maximo
Manichæorum.

Reliqui Dii X.
conjuncti cum
duobus aliis *Giam*
Jang, & Cibana
Torcèh, dant
Deos Magnos XII.
Manichæorum.
flores jactantes
in faciem Hopa-
mè Patris Maxi-
mè Tibetanorum.

Hopamè Visibilis,
& *Cenrefi*, iidem
ac *Pater Maxi-*
mus, & Splendi-
tenens Manichæ-
orum.

Sic *Cenrefi*, seu
Hopamè Visibilis
Tibetanorum
plangit *Legem*
Dei oppressam,
ac dissipatam, ut
plangit membra
Dei dissipata.
Splenditenens Ma-
nichæorum.

LXXII. Nec sic tamen *Hopamè Visibilem, Cenrefi, &*
Patrem Illum Maximum sejungas velim a *Splenditenente*
Manichæorum. Uterque enim tristatur, uterque plangit,
atque desperat. *Splenditenens* reliquias *membra Dei* ha-
bens *in manu, cetera omnia capta, oppressa, inquinata*
plangit apud AUGUSTINUM L. XX. contra Faustum C. 9. Pa-
res vidimus lacrymas in *Cenrefi*, seu *Hopamè visibili* Le-
gem Dei fractam, contritam, & inquinatam lugente Quod
idem est, ac plangere membra Dei oppressa, atque foedata.
Deum nanque & *Legem* Tibetani unum idemque faciunt: &
ideo

ideo Secundam Trinitatis Personam vocant འཇམ་མཉམ་པའི་ལོ་མོ་ལྷ་མོ་།

Cio Concioa ex Pinnabillensi nostro, sive juxta La-Crozium *Cho Conjoc*, cè qui signifie le grand Livre: & rursus: la Seconde Personne est l'Auteur & le Livre même de leur Loi. Nec aliter de prima; deque tertia persona sentiunt, uti paullo ante docuimus. Eandem fovent opinionem Bramhanes, qui *Vedam*, & *Atzala Bramham* ipsum, & *Isuren* esse volunt. At nihil est, dicit aliquis, cur Manichæos cum Tibetanis comparatos velis; nulla enim Manichæi, quæ colerent, simulacra habebant; quod jam nosti a Beaufobrio demonstratum Lib. IX. C. 6. Novi quæ Beaufobrius eo loci ignaris suadere nitatur, ut ab omni Idololatricæ superstitionis specie Manichæos suos defensos præbeat, quasi sine simulacris in phantasmatum suorum cultu Manichæi nequissent pejores esse Paganis, quemadmodum S. AUGUSTINUS luculentissimis argumentis ostendit toto Lib. XX. contra Faustum. Mihi vero satis est in præsentia, si Manichæi *videri* vellent *favere se simulacris* Gentilium. Quod propterea fecisse SS. Doctor contra Adimant. Manichæi discipulum C. XIII. observat, ut *miserima, & vesana secta etiam Paganorum conciliarent benevolentiam*. Habemus ita quo pacto Idololatria Tibetanorum cum erroribus Manichæorum societatis fœdus facili negotio inire potuerit; ne cui mirum videatur, quod hactenus tradidimus de Manichæorum secta in Tibetum inducta.

LXXIII. Ajunt præterea in hac oratione *Lama* Tibetani se colere mirabilem œconomum, qui *stellas dispensat, & fortes Gubernatores, qui decem partibus Cælestium generum præsent*. . . . Et iterum: *Miserere nostri in omnibus decem plagis, & locis*; quæ Gallice La-Crozius exposuerat: *L'œconomie merveilleuse qui préside aux Etoiles, les puissans Gouverneurs qui régissent les dix parties des Etres qui sont*

Legem, & membra Dei dissepata & inquinata plangere, ex Tibetanorum sententia, idem. Lex, Legi-Liber, & Deus, apud Tibetanos & Indos, unum idemque sunt.

Quam infeliciter Beaufobrius ab Idololatria sordibus Manichæos purget, atque defendat.

Abique simulacris, Deorum phantasmata Manichæi religiose colebant.

Manichæi favent simulacris Gentilium.

Quam facile fuerit Manichæis errores Sectæ ad Paganismum proclivis, cum Idololatria Gentium in Tibeto conjungere.

dans le Cieux.... Αεζ pitie de nous dans les dix Climats.

Oeconomus Relatum, & Gubernatores potentes *decem partium celestium generum* in Tibetana oratione commemorati, per xi. illa capita *Cenresi* representari putantur.

Tibetani nullus hodie *Calos* agnoscunt:

Quod nos *Cælum, Vacuum* Tibetani appellant.

Tibetani veteres in recitato orationis fragmento *Calos x.*, ut Manichæi statuerent videntur.

Calos x. ab Valentinianis, & Marcionis hæreticis magis, quam a Pythagoræis, quod Beaufobrius voluit, Manichæos accepisse credimus.

Caput *Hopamè*, & decem reliqua in statua *Cenresi*, mirabilem istum oeconomum una cum x. potentibus Gubernatoribus ea, qua diximus ratione exhibere crediderim. Quod vero dicitur tum *de decem partibus celestium generum*, tum *de decem plagis*, atque climatibus, nihil omnino conjunctionis habet cum *systemate* Mundi, cujusmodi hac ætate nostra a Tibetanis instruitur. Totum est eorum opinione *Vacuum*; nullumque plane Cælorum orbem agnoscunt. At in recitato textu partes decem supernorum generum, quæ in Cælis versantur, quemadmodum & climata, ac *loca* decem, videntur nescio quid præferre, quod propius ad Manichæorum *ἑρενολόγια* accedat. *Decem* nanque *Calos* abs Manichæis numerari testis est S. AUGUSTINUS Lib. xxxii. c. 19. contra Faustum. Ab Astronomicis Pythagoræ institutis opinionem hanc derivatam Beaufobrius censet. Sapit illa tamen magis quam Pythagoræ placita, Valentinianorum, Marcosiorumque hæreticorum deliria de *virtutibus decem*, quas & *Calos decem*, & *εικόνας τῶν ἀορατῶν δεκάδων* & *invisibilis decadis imagines* nominabant apud S. IRENAEUM Lib. I. cont. Hær. C. 17. Certiora ego darem, si Tibetanum orationis exemplar consulere, & pervestigare liceret. Vix enim est cur dubitem tot *Calos* in hac oratione a Tibetanis constitui, quot sunt inter se distincta sublimium rerum genera, quæ in Cælis esse dicuntur.

Quæ de Deo autore distributionis in Religione: de Vase pretioso, & Mari: de quatuor Partibus radicis primigeniæ: de octo dilectis filiis, deque locis sexdecim in oratione Tibetanorum prospecta sunt; investigantur.

LXXIV. Reliquum est, ut paucis quæram, quid sibi velint Tibetani, quum statim ab initio profitentur *distributionem in Religione fuisse factam a Deo: Vas pretiosum factum a littera A; Mare factum ex pura & purissima Sancta Aqua a littera CHUM: quatuor esse partes radicis creationis originalis, & ad quatuor hasce partes dilectos octo filios sedecim locis munitos; quos Illi se colere & venerari testantur. Quæ quidem omnia, arcana videri poterunt obscurissima, ut vix locum*

locum divinationi relinquunt. Sed quum in toto hoc fabularum involucro de primigenia rerum creatione agatur, impia Tibetanorum opinio de Mundi Visibilis formatione non parum lucis ad ea tam tenebrosa mysteria conjicienda suppeditabit. Hanc itaque Mundo originem fuisse tradunt. Mundi alii ante hunc, quem oculis usurpamus, innumerabiles erant, & prope infiniti. VIII decies centena millia eorum numerus ab aliquibus computatur. Ii a nemine producti seseipsis ab omni æternitate extabant: non æque tamen omnes æternum duraturi. Uni quippe Mundo Dei *Hopamè* ad occidentem posito durationem adscribunt omni prorsus sine carentem. Animi, Lahæque Orbium illorum incolæ sine principio inibi semper vixisse dicuntur. In eorum aliquot nulla lex est. Huc transmigrare per *μετεμψύχωσιν*, non Deo, sed *Fato* impellente, coguntur *Laha* omnes, qui in aliis Mundis, ubi *Lex* & ipsa æterna, atque ingenita reperitur, peccarunt. Contra, in hos migrant *Laha*, qui vivendi finem accipiunt in Mundis orbatis lege. Cur tam ingentem *Mundorum* numerum *Lhama* Tibetani excogitarint, non alia, ut video ex S. IRENAEO, esse potuit causa, nisi magnus ille innumerabilium Deorum numerus in hac ipsa oratione non obscure indigitatus. Hoc enim posito, & illud primum sequatur necesse est. Manichæi, ut hæretici alii bene multi, Mundum *intelligibilem*, eumque æternum statuebant. In eo *beata*, & *gloriosa secula neque numero, neque Prolixitate* æstimanda: *regna splendidissima fundata supra lucidam, & beatam terram. Innumerabiles Regnicolas, agmina Deorum; & Angelorum exercitus sibi fingeant.* Quæ quidem & innumerabilia secula, & Regna pro innumerabilibus Mundis facile accipi potuerunt. Nisi *innumerabiles hosce Mundos* ab Epicuro potius, & ab Atheis Sinenfibus didicerint Tibetani. At Mundi, qui sine *Lege* hoc est sine *Deo*, & *Luce* a Tibetanis somniaentur, aut *spatia* sunt

De Mundi Visibilis origine Tibetanorum opinio.

Ante Mundum Visibilem Mundi alii innumerabiles, seseipsis extantes, æterni, sed non omnes iidem semper perseveraturi.

Soli Mundo Dei *Hopamè* æternitatem principio ac sine carentem tribuunt Tibetani.

Laha, animique æterni.

Lege Mundi aliquot destituti.

Lex & ipsa cœterna Mundis.

Laha peccantes in Mundis, ubi regnat *Lex*, vi *Fati* devolvuntur in Mundos destitutos *Leges*; & vicissim.

Mundi innumerabiles ex innumerabilibus Diis: S. Iren. sententia.

Manichæi Mundum *intelligibilem* æternum putarunt.

In Mundo intelligibili & æterno beata, innumerabilia secula, Regna splendidissima, agmina Deorum, & alia id genus *Manichæorum* figmenta.

Secula, & Regna innumerabilia *Manichæorum* eadem forte sunt ac Mundi innumerabiles Tibetanorum.

Mundi innumerabiles ab Epicuro

ro quoque, & ab Athæis positi. Mundi Tibetanorum destituti Legè, assimilandi, vel infinita inanitati supra terram tenebrosam, vel Terra ipsi tenebrosæ Manichæorum.

sunt *infinita inanitatis* supra terram tenebrosam a Manete, uti narrat S. AUGUSTINUS, excogitata, aut *terra ipsa tenebrarum profunda, & immensa magnitudine, in qua habitabant ignea corpora, genera scilicet pestifera, sese juxta unam partem ac latus illustris, & sancta terra extollens.* Vidimus enim paullo ante a Tibetanis maleficorum Laharum, Dæmonumque spiritus super Aëra collocari in *Dokam*.

Supra spatium postremo occupatum a Mundo Visibili sita erant ab omni ævo loca XVI. a *Labis* corpore indutis frequentata. I. & omnium interior *Chaden*. II. *Brul ca*.

LXXV. Et sane antequam Mundus Visibilis oriretur supra spatium, quo hodie circumscribitur, imaginantur Tibetani loca extitisse *sexdecim*, ubi versabantur *Laha* ལྷོ. Erat I., ducta supputatione ab inferiori, *Chaden* ཅའཀར་ལྷོ་མོ་ magnæ lætitiæ locus. II. *Brulca* འབྲུག་ཅའཀར་ hoc est, gaudium ingens ex prodigiis, quæ ibi *Lahæ* operantur. III. *Gen*

III. *Gen Brul Vā*, *gee*.

Brul Vangce འབྲུག་འབྲུག་མཚན་གྱི་ Prodigiorum virtute Dominantes : IV. V. VI. & VII. communi nomine dicti *Zang-*

IV.

V. *Zang bene sgi*. VI.

bene sgi ཚིངས་ཡུལ་གཞི་ལོ་ལོ་ Sedes quadruplici contemplationis generi vacantium. VIII. *Ho Scel* རྩོད་བསལ་ Magni luminis atque splendoris. IX. *Ze me ho* ཚིང་མེད་རྩོད་

VIII. *Ho Scel*.

IX. *Ze Me Ho*.

Luce infinita micantium. X. *Chie ciung* ཅའཀར་ཚྱིང་ Exiguarum virtutum. XI. *Ze me chie* ཚིང་མེད་ཅའཀར་ Infinitarum virtutum regio. XII. *Mi ceva* མི་ཅེ་བ་. XIII. *Mi Tung-va* མི་ཏུང་བ་. XIV. *Scindu tova* སིན་ཏུ་མཐོ་བ་ Altissimus. XV.

X. *Chie ciung*.

XI. *Ze me chie*.

XII. *Mi ceva*.

XIII. *Mi Tung-va*.

XIV. *Scindu tova*.

XV. *Chia Nom Nang va* རྩོད་མེད་ལྷོ་བ་ Pax maxima. XVI. *Hua*

XV. *Chia Nom Nang va*.

XVI. *Hua Min*.

Min རྩོད་མིན་ Omnium summus, nec ullus eo superior. In his *Laha* corpora gerunt, pretiosis amiciuntur vestibus, de-

deliciis fruuntur, alunturque cibis, omnia suppeditante Fato, atque Fortuna. Sed quatuor adhuc supereminet loca,

quorum I. est *Nam ca taje chiece* ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་ཤྱེ་ཚེས་

II. *Nam sce taje chiece* ནམ་གསེས་མཐའ་ཡས་ཤྱེ་ཚེས་. III. *Ci*

jang me be chiece ཇི་ཡང་མེ་བའི་ཤྱེ་ཚེས་. IV. *Dufce me min*

chij chiece འདྲ་གེ་མེས་མིག་ཤྱེ་ཚེས་. In his *Laha* corpore

carent, nec sustentantur cibo, sed uni cælestium rerum contemplationi inhærent, dolentes hominum vices, quòd tam longas ac operosas *transmigrationes* subire cogantur. Altis, atque beatis Laharum Regnis, opposita statuerunt *Gniel-va* རྒྱལ་བ་ Inferorum loca XVI., quorum octo ignis,

octo frigoris, seu *gelu* supplicia continent. Duo sunt reli-

qui: *Jang sci Jang so* ཡང་གསེས་ཡང་བསྐྱེས་ idest *modo mo-*

rientium modo reviviscentium; & alter *Nar me* མ་ལྔ་མེས་

cruciatus nempe *infiniti*: quos sexdecim jam memoratis locis adjungunt, & ita octodecim numerant Regiones Tartareas, in quas peccantium animi cogente Fato trudentur.

Quumque totidem loca pœnarum unicuique Mundo adscribant, necesse est, ut ea ante Mundi hujus fabricationem, vel extra, vel intra vacuum *ab aeterno* posita consisterent.

Eo nemo torquendus impellitur, nisi sit aliqua corporis forma donatus. Supplicia in gehenna *Narme* licet proprie æterna non dicant, tam longæ tamen durationis censent, ut eorum finem vix unquam aut inveniri, aut cogitatione percipi posse credant. Qui in Mundi visibilis destructione detinebuntur carcere creati *Narmè*, abibunt in alios *Narmè* æternos æque & increatos, ut Mundi alii æterni sunt & increati.

Stationes, seu loca xv. eminentiora a *Laha* corpore exutis inhabitata.

I. *Nam ca taje chiece.*

II. *Nam sce taje chiece.*

III. *Ci jang me be chiece.*

IV. *Dufce me min hij chiece.*

xvi. item inferorum loca statuit Tibetani: *Ofso*, ubi ignis, & *Ofso*, ubi gelu supplicia vigent:

Jang sci Jang so: & *Narmè* loci duo inferorum insignes, xvi. superioribus additi.

Loca inferorum unicuique Mundo coeva.

Nemo in inferis sine aliqua corporis specie torquetur.

Supplicia *Narmè* infinita prope modum durationis.

Additi supplicii *Narmè*, eo perente in Mundi visibilis destructione, migrabunt in alios *Narmè* invisibiles, æternos, & increatos.

LXXVI. Quum

Causa & origo
Mundi Visibilis,
Factum.

Ex Fato primum
Ventus, ex Ven-
to Nubes, ex his
immensa aquarum
copiam.

Ex Aquis, & Ae-
re crassissimo a-
quas undique su-
stentante, Mare
primigenium.

Ventus a Fato
secundo excita-
tus Mare totum
æstu ac tempesta-
te invertit. Hinc
auri spuma, &
fundus Maris Ter-
ra auri.

Ventus turbineus
tertio commotus
ex fluctibus æs-
tuantibus, mire-
que tumidis ato-
mos elicit quintu-
plicis speciei, ter-
reas, aureas, chry-
stallinas, Paima-
raceas, Bedruh-
riacas.

Ex terreis ato-
mis 1 v. Mundi
Partes, & Insu-
la, seu continen-
tes octo.

LXXVI. Quum itaque rerum harum aspectabilium nil nisi vacuum esset, causarum nexus, qui totus a natura, aq̄ statu Animorum in Mundis aliis viventium pendeat, necessitatem aliquando induxit, ut Mundus iste visibilis ori- retur; tum statim agente Fato *ventus* excitatus est vehe- mentissimus, eoque mox congesta immensa volumina nu- bium infinitam diu evomere perrexerunt aquarum co- piam. Librabat Ea se super aerem crassissimum ex eodem vento productum; indeque Mare ortum est magnum at- que vastissimum. In hoc Mari novus, ac validissimus ven- tus erupit, ingentique tempestate commota, nihil non in eo turbavit, atque excussit. Ex tam vehementi aquarum agitatione, & æstu auri spuma prodiit, qua deorsum la- bente aureus Maris fundus constratus est, dictus ᠠᠨᠯᠢ

ᠰᠡᠷᠴᠢᠵᠢ Ser *chij Saggi*, Terra auri. Tertius iterum, idemque turbineus ventus Mare universum convolvens in- vertit ita, ut in fluctus mire tumidos, summeque elatos evexerit. Emersit ex his infinitus numerus atomorum in spe- cies omnino quinque divisus. Aliæ enim terra ᠨᠤ Sa, aliæ

auri ᠠᠨᠯᠢ Ser, aliæ *chrystalli* ᠰᠡᠵᠢ Scel, aliæ *Pemà*, seu *Paimaraca* ᠯᠠᠭᠢᠨᠠᠳᠠᠷᠠᠵᠢ pretiosi, rubrique coloris lapidis,

aliæ demum *Bedrhurià* ᠪᠡᠳᠷᠠᠬᠤᠷᠢᠶ᠋ᠠᠨᠠᠳᠠᠷᠠᠵᠢ pretiosi item lapidis, sed

viridis coloris, naturam habebant. Ex terreis, coactisque atomis constiterunt *quatuor* Mundi Partes, & Insulæ, sive *continentes* octo. Pars Meridionalis, dicta *Zambuling* ᠵᠠᠮᠪᠤᠯᠢᠩ

ᠵᠠᠶᠠᠵᠠᠫᠤ cum duabus Insulis *Ngajap* ᠨᠭᠠᠵᠠᠫᠤ, & *Ngajapfen* ᠨᠭᠠᠵᠠᠫᠤᠫᠠᠫᠤ *pyramidis* obtusæ figuram imitari videtur: *Spha-*

Spharicam habent occidua *Palangciò* བ་སྐང་ལྷོ་ལྷོ་, ejusque
 Insulæ duæ *Fonden* གཡོ་ལོ་ལྷོ་, & *Lamciodrò* ལམ་མཚོ་གཡོ་
 ལྷོ་: *Quadratam* Septemtrionalis *Tramignien* མྱ་མི་སྐྱན་,
 & Insulæ item duæ cognomines *Tramignien* una, *Tra-*
migniendà མྱ་མི་སྐྱན་བཟུང་ altera: *Semispharica* vero, seu *Semi-*
circulares sunt binæ Insulæ *Lù* ལུ་, ac *Lùpà* ལུ་པ་, &
 & Pars Orientalis *Lùpàling* ལུ་པ་ལིང་. At ex qua-
 tuor reliquis atomorum speciebus fabricatum narrant in
 Mari admirandæ tum altitudinis tum latitudinis montem,
 quem dicunt ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ *Righiel Lunbo*, non raro etiam
Riroù ལྷོ་ལྷོ་. Latus Orientale Montis atomi *chrystalli-*
nae: Australe *Paimaracea*, Occiduum *Bedruriaca*, Septem-
 trionale *aurea* composuerunt. Mons *forme quadrata*, intra
 Mare, spatium deorsum occupat *Pabtzè* པ་བཏུ་ཙེ་, seu
 leucarum octoginta mille, totidemque leucas sursum ver-
 sus porrigitur *extra*. Verum non alius profecto est *Righiel*
Lunbò Tibetanorum, quam *Someru* མོ་མེ་རུ་, aut *Merupa*
 མེ་རུ་པ་ Indorum, & Truncus ipse *arboris* creationis Japonen-
 sium. Adhærent singulis lateribus Montis gradus singuli
 mire sublimes, eademque, qua latera, materie compacti.
 Mons *Righiel* cingitur montibus aureis septem; quorum
 primus cum supremo comparatus dimidio minor est; &
 ita ceteri eadem proportione gradatim decrescunt. Inter-
 valla, quibus montes intercipiuntur, & a se invicem se-
 parantur, sunt maria septem lactea mellei saporis, coloris
 vero ad ortum candidi, atque chrystallini: ad austrum vi-
 ridis, seu magis cærulei: ad occasum rubri: ad septem-

Ex atomis au-
 reis, chrystalli-
 nis, Paimaraceis,
 & Bedruriacis,
 Mons Righiel in
 medio Mari.

Mons Righiel idè
 ac Someru Indo-
 rum, & Truncus
 arboris creatio-
 nis Japonensium.

Mons Righiel
 montibus septem
 cingitur, toti-
 denique Maribus.

Montium nomi-
na *Muchim Zin,*
Nambaredu, Ta-
nari, Tanatu,
Scioldazin, Seng
teng, Gna feign
zin. Ab his præ-
ter *Mare falsum*
sex reliqua Ma-
ria nomen acci-
piunt.

trionem aurei. Nomina sunt I. *Nambaredu Ki-Rol thzò.*
II. *Tanari Ki-Rol thzò.* III. *Tanatu Ki-Rol thzò.* IV. *Sciold-*
dazin Ki-Rol thzò. V. *Seng teng Ki-Rol thzò.* VI. *Gna*
feign zin Ki-Rol thzò. VII. *Pazacengi ghiamzò cenbò*

བ་ཚ་ཤ་གྲི་ལྷ་མོ་ཚེ་ལྷ་ *Mare magnum falsum, & a-*
4

marum. Octo ita montes cum *Righiel,* & octo Maria cum
Mare primigenio supputant; totumque *terraqueum* orbem

Ad austrum *Ri-*
ghiel portentosis-
sima arbor, dicta
Tibetice *Zam-*
pub, Indice *Gia-*
mun.

Gikten རིང་གི་རྩོད་ appellat. Ad partem australem *Righiel*
collocant arborem *Zampub* རམ་ཕུ་བུ་ dictam ab Indis
Giamun གཡ་མུན་. Ea altissimis defixa radicibus in Mare

Matroba མ་ཏོ་བ་འ་བ་ quod est in Regno *Sciampalà* རྒྱ་
བ་འ་བ་ verticem Montis ramorum summitate attingit. Sed
5

radices infra terram, Orientem versus centum leucas ser-
punt, & exspatiantur. Tam vero late ad Occasum proten-
duntur rami, ut & Boreale latus montis circumplectantur.

Fructus arboris
Zampub alimen-
tum *Labarum.*

Fructus, quos comedant, inde decerpunt colliguntque
Labæ in Montis fastigio versantes. Saxa IV. ingentia juxta
caudicem arboris originem præbent sacris IV. fluminibus:

Quatuor sacro-
rum Fluminum
origo ex faxis IV
hærentibus cau-
dici arboris *Zam-*
pub.

Gangi མགོ་རྩེ་ལྷ་མོ་, *Sinthù* སིན་ཏུ་, *Pabkiù* འཕགས་ལྷ་མོ་, *Sita*
5

Saxorum IV for-
ma.

Sinthù. Primum quod Orientem respicit, caput præferet
Elephantis. II. Quod est ad Austrum formam *Bubalini* ca-
pitis. III. Equi viridis ad Occasum. IV. Leonis ad Boream.

Schema Mundi
Tibetanum i.e.
quo præsertim
ab *Inaico* dicitur.

In eo Mundi *Schemate* fabricando nonnihl differunt Indi
a *Tibetanis.* Indi figuram *Terræ ovatam;* *Tibetani circular-*
rem describunt. Montibus, & Maribus formam tribuunt
Indi *elipticam;* *Tibetani quadratam.* Indi *continentem* no-
strum, ceu *extima peripheria* cingunt *Mare dulci:* *Tibe-*
tani

Indica figura
Telluris, Ma-
rium, & Mon-
tium Elipsin: *Ti-*
beta-

tani *Mare salso*; & hoc rursus *muro ferreo* ingentis magnitudinis, quò *universus Terraqueus Orbis* continetur ne forte effluat. Murum ego ferreum, nisi Tibi magis arrideat, *Inane Indicum Sunn*, interpretarer *Ferrum*; unum scilicet

ex v. elementis Tibetanorum, quæ sunt: ཤིང་ Scing *Lignum*: མྱ་ Me *Ignis*: ས་ Sa *Terra*: རྩ་ལྷ་མོ་ Cia *Ferrum*: རྩ་ལྷ་མོ་ Ciu *Aqua*.

Manichæi quoque elementa numerabant quinque bona: *aera, lucem, ignem, aquam, ventum*; & quinque mala; *fumum, tenebras, ignem, aquam, & ventum*. Probabile certe fit *Ferri* nomine Tibetanos intelligere *Ventum*, cui ad comprimendas aquas Maris, & partes telluris ne delabantur vim quandam maximam, ac præpotentem tribuant. Nam & vento tanquam *Omophoro Orbem*

Universum sustineri, ne corruat, arbitrantur. In Marium quoque ordine, eorumque materie designanda discrepant Indi. Primum illudque intimum vocant *Kar Samudr* ལྷ་མོ་མཚུངས་མཚུངས་ *Mare Salsum*: secundum *Huk Samudr* རྩ་ལྷ་མོ་མཚུངས་ *redundans Saccharo* ex arundinibus expresso: tertium *Madi Samudr* མཚུངས་མཚུངས་ *mero stillato*, sive ut alii malunt, vino palmeo plenum: quartum *Rup Samudr* རྩ་ལྷ་མོ་མཚུངས་ *Mare mellifluum*: quintum *Dadi Samudr* རྩ་ལྷ་མོ་མཚུངས་ *Lactis coagulati*: sextum *Kir Samudr* ལྷ་མོ་མཚུངས་ *ex oriza cum lacte cocta*, habita apud plerosque Indorum pro re plane divina Diis, ac *Soli* in primis sacra: septimum *Set Samudr* མཚུངས་མཚུངས་ *Mare aqua dulcis* tam amplum, atque diffusum, ut ibi tantum finem habeat, ubi incipit *Vacuum Sunn* མཚུངས་.

LXXVII. Necessitas deinde, & vis fati ferebat, ut Orbis ita constructus habitatoribus frequentaretur. Et ecce

betana Telluris circularis est, Marium & Montium quadrangularis.

Elementa v. Tibetanorum in Mundo Visibili.

Elementa Manichæorum quinque bona, & quinque mala.

Ferrum unum ex Elementis Tibetanorum forte Ventus.

Virtus Venti sustentatrix Telluris, eadem quæ Omophorus Manichæorum.

Ordo, materies, & nomina Mariæ in Indico schemate.

Mare dulce Indorum conterminum Vacho sunn.

Primi terrarum habitatores Labæ a Fato deortium immitti.

Laba terrestria corpora, quæ nec viri nec mulieris naturam habent, induerunt.

Laharum corpora splendidissima Mundum Universum siderum loco illuminabunt.

Corpora *Laharum* per se vivuntia a *Laba*, nullius indigent cibi.

Corpora *Laharum* degustato Terra fructu atra statim & tenebrosa. Ad iugandas tenebras Sol, Luna, Sidera omnia e Mari oriuntur.

Sol Tibetanis dictus *Me scel le trupba*, chrySTALLI ignei substantia.

Orbis *Solaris* diameter leucarum LI.

Laha in Sole terram illam colunt, serunt, necunt, vescuntur, bibunt, & oriuntur tandem post multa secula, & alio migrant.

viuentes animos, quos *Fatum* impelleret, tum ex *Mundis* superioribus, tum ex XVI. *Laharum* Regionibus ante descriptis, in hunc nostrum repente delapsos terrea sibi corpora copulare. At nulla inter eos sexus distinctio erat. Omnes nativo quodam splendore, admirandaque luce peræque fulgebant, ut, quum antea tenebris cuncta obsita, & occupata jacerent, nec Sol, nec Planeta ullus ex alto splendesceret, mox Univerſa per Orbem immenso prorsus divinoque lumine ex eorum conspectu mirifice coruscarint. Quod nemo intelliget, nisi *Terram*, unde sibi corpora formaverant *Laba*, ejus esse naturæ dixerit, quam *lucidam* Manichæi vocabant. Nullo hi utebantur cibo, quo non egebant; sed suapte natura teretes, constantes, & ad vitam æqualiter conservandam seseipsis idonei in eo felici statu innumera ferme secula vixerant, quum vix degustatis, comestisque *fructibus terræ*, illius inquam terræ, quæ juxta Manichæorum deliria, *mala erat, & tenebrosa*; omnia protinus in atra rursus versa sunt, & obscura. Tum Sol, Luna, Planetæ, & Astra e Mari sese sublimes per aera efferentes lucem depulsis tenebris reducerunt. Sol figuræ sphericæ, *Me Scel le trupba* མེ་སེལ་ལེ་ཏུལ་པ་ nuncupatus, quod est *κατὰ γενίμνα* ignis chrySTALLINI substantialis splendor, constat, ut ajunt Tibetani, ex chrySTALLO ignei coloris, quæ *Paima raka* Loti, seu Nymphææ rubræ naturam æmulatur. Quicquid lucis in eo cernitur, a *Lahis* profluit. Solem quippe, cujus Orbis diametrum leucarum faciunt unius & quinquaginta, Provinciam esse dicunt, quam *Laha* ferendo, metendoque colant, utpote quæ nata sit fructus ferre, unde eorum animi nutriantur, & vivant, quandiu post longa secula mortem obeant, & aliô ad alia corpora animanda migrent. Nam partem visibilis Mundi constituere arbitrantur. Itaque radii e *Laharum* corporibus in chrySTALLINUM Solis discum immissi,

missi, indeque in Orbem refracti ac repercussi totum id fulgoris, quo tellus nostra illustratur, mirifice pariunt. At Lunam ex *chrystallo aqueæ* naturæ compositam opinantur, vocant-

Luna Cihù scel le Trupba chry-
stallus naturæ aqueæ.

que *Cihù Scel le Trupba* མྲ་གྲ་ལྷ་སྤྱི་བླ་, quod rite

verteris *Aqua chrystallina puram nitentemque substantiam*.

Lucem Ei tribuunt non propriam neque nativam, sed qualem uti diximus, Sol ipse fundit a Lahis habitatoribus mutua-

Lumen Solis & Luna a Lahis habitatoribus.

tam. Lunæ diametrum metiuntur leucæ omnino L. Orbis est

Lunæ diametrum leucæ omnino L.

utrumque sidus perfecte sphaericus, & curru navigii formam præferente vehitur. Currum per aereos campos rapiunt Equi septem, quos aurigæ loco Fatum unice ducit ac regit.

Orbis Solis & Lunæ periecte sphaericus curru vehitur.

Similia fere tradunt de natura, deque luce stellarum. Eclipses

De natura aliorum siderum Tibetani eadem terre sentiunt.

perinde atque Indi tum accidere putant, quum *Tracehn* རྩ་ཤྲ་ སྤྲོ་

Eclipseon causa *Tracehn*, monstra in parte superiori *Viri*, in inferiori *Dracones*.

semiviri semique dracones Soli ac Lunæ diu noctuque insidiantes, alterutrum ore prehensum tenent,

Eclipses accurate prædicunt *Astrologi Tibetani*.

fauciumque septis occludunt. Eo tam infano, ac fallaci systemate usi Eclipseon tabulas *Lhama* Tibetani, qui Astronomiæ

artem profitentur, conficiunt acuratissimas, easque

notatis die, hora, minutis, ingressu, immersione in um-

bram, emersione, ac fine, aliquot ante dies quam *Eclipsis*

accidat, observandas in publicum proferunt, ut ex rerum

eventu judicent Periti de exacta prædictione tabularum.

Sic præstantium Astronomorum famam sibi acquirunt Tibetani Philosophi,

quamvis *systemata* habeant tam inepta, tam ridicula, & fabulosa, ut *somnia* rectius quam *systemata*

appellaveris. Ex hoc Astronomorum numero erat famosus ille *Manes*

a Beaufobrio Lib. VI. c. 7. mirifice commendatus, quòd *sphaericam Mundi figuram*

adeoque *antipodas* tum temporis agnoverit, quum Univerfa Ecclesia

CHRISTI contraria docens errabat. *Manichée*, inquit T. II.

pag. 379., *avoit raison pendant que tous les Catholiques avoient tort*.

Hui, tantane erat iudice Beaufobrio, sapientia

Mundi systema quamvis falum & fabulosum nihil impedit quin Philosophi Tibetani observationes plures astronomicas rite peragant, sibi que *astronomorū* nomen & opinionem concilient.

Unum *Manetem Astrologum* præ Catholicis omnibus de figura Telluris, deque *Antipodis* testificasse Beaufobrii iudicium execrabile.

tia

Beaufobrii pro-
cacitas relutatur.

Tam nec *Anti-
podas* unquam
novit *Manes*,
quam non *Indi*
norunt, nec *Ti-
betani Astrologi*.

Ex Orbe, quem
quis *sphaericum*
dixerit, ineptis-
sime Beaufobrius
argumentatur
Antipodas.

*Mechanicus ho-
mo*, sic dictus *Co-
sma Indoplensti*,
Beaufobrio vero
Mathematicus,
& *Astronomus*
Manes in *sphaeri-
ca* illa telluris
figura adumbra-
da Indis fortasse
ac Tibetanis pre-
luxit.

Argumenta duo,
quibus probare
niritur Beaufo-
brius *Antipodas*
agnovisse *Manc-
tem*, infirma
prioris atque lu-
tilia.

I. *Mundos alios*,
quibus juxta Ma-
nerem Sol & Lu-
na Mundo nostro
Occidentem, ori-
untur, temere,
ac dolose vertit
Beaufobrius, in
Hemisphaerium in-
ferius.

tia Manetis? Fiet ita, credo, ut & Indos, & Tibetanos Astrologos universis *Catholicis*, ipsisque adeo *Ecclesia Patribus* in posterum anteponat. Nam Tibetani *continentes* tres: Indi terras, sive *continentes* octo, inter quos noster iste numeratur, *sphaericos* appellant: Bramhanes Indi Mundum Universum *Ovo* similem opinantur; at *Lhama* Tibetani *circularem*, atque *rotundum*; neutri tamen *homines* agnoscunt *antipodas*. Sphaericum Veteres non raro pro *Orbe* ponunt; Orbem vero terrestrem, *Mare dulci* Indi, Tibetani *Muro ferreo*, uti jam exposuimus, cingunt. Quo fit ut ad exemplum forte *Μηχανικός ἀνὴρ* *Mechanici viri*, hoc est, interprete Beaufobrio, *Astronomi*, & *Mathematici* Manetis, Terram *κίρκυπλω* instar *Planisfarium* conceperint. Ita enim de figura Telluris hodieque sentiunt celebres illi Indiarum, Tibetique *Astronomi*. Sed urge tantisper Beaufobrium, ut causas proferat, unde norit Manetem posuisse *Antipodas*. Unam statim dabit & alteram: utramque, mea quidem opinione, adeo levem, adeoque futilem, ut nequeas non mirari hominis temeritatem, qui tam vanis conjecturis ductus pronunciare sit ausus, *Manichée avoit raison pendant que tous les Catholiques avoient tort*. Dixerat *Manes*, referente *Tyrbone* in Act. Disput. Archelai, *que le Soleil & la Lune se lèvent pour d'autres Mondes, quand ils se couchent pour le nôtre*. Quid inde? concludit, *il faut donc qu'il ait cru un Hemisphère inferieur, que le Soleil & la Lune vont éclairer, quand ils disparoissent*. Probum sane praestigiatorum! qui unius vocolæ ministerio ex haeretico delirante facit Manetem *Astronomum* recte cogitantem. Det Beaufobrius verba, quæ *Tyrbo* recitat ex ore Manetis, non ea arbitrato suo vertendo immutet, & ecce *Manes* in *Mundi systemate* non modo improbus *μηχανικός ἀνὴρ*, sed & qualis reipsa est, monstrorum genitor apparebit. *καὶ πάλιν εἰσὶν ἕτεροι κόσμοι πρὸς τῶν φωστῆρων δωματων ἀπὸ τέτρα & κόσμος*,

Ἐὼν ἀναπέλασι. Sic ait Manes: *Alii quidam sunt Mundi, ex quibus luminaria surgunt, quum ex hoc Mundo recedunt.* Non unum dixit esse Mundum, sed plures, quales etiam Lhamæ Tibetani somniarunt At Beaufobrius *Hemisphaerium inferius* pro *Mundis pluribus*, invito Manete interpretatur. Quid? si Manes non de ortu & occasu diurno siderum, sed de eorum migratione in Mundos alios, postquam noster hic esse desierit, intelligi debeat? Id enim Indi, id Tibetani sentiunt. Nec istorum sententiam rejiciet Beaufobrius, cui nihil absurdi visum est explicare creationem *Solis*, atque *stellarum* pro simplici quadam eorum apparitione, uti & Valentiniani olim, & Tibetani, & *Thomas Burnetus* nostro hoc ævo explicarunt: *Leur premiere apparition est représentée comme leur naissance.* Vide quæ de hoc argumento scribit T. II. pag. 280. Manes deinde qui *terras octo* somniarat, habebat præter unum illud *Hemisphaerium inferius*, quo oritura mitteret luminaria, quum e facie telluris nostræ discederent. Bramhanes profecto uti & Lhamæ sic *Solis* ortum & occasum explicant, ut adeunte Sole *antica* montis *Someru*, seu *Righiel*, ejus *ortus* fiat terris in eam plagam versis, contra vero *occasus*, recedente Sole ad *postica* montis, ut terras alias illustret. Sunt præterea inter Bramhanes, qui Soles XII., quot sunt Anni menses, constringant. Quod quidem percipi nulla ratione potest, nisi unus idemque Sol expleto menstruo cursu in alios Mundos abeat, idemque post menses omnino XI. iterum oriturus telluri nostræ appareat. Quid vero est in Tyrbonis textu, quod hæc deliria a Manetis mente aliena ostendat? Nihil omnino; immo & ea hæretici hominis linguæ, atque ingenio cum maxime conjuncta, & accomodata non obscure demonstrat. Mirum mihi certe videbatur Manetem de Mundi figura tam sapienter, ut prædicat Beaufobrius, cogitare potuisse, qui *tam falsa* de figura *Solis* jactabat. *Vos eum*
Mani-

Non *Hemisphaerium inferius*, quod *Mundus* alter explicari queat, sed *Mundos alios*, eoque plures una cum Tibetanis fabulatoribus admittit *Manes* apud Tyrbon. in Act. Archcl.

Manes, ut Indi & Tibetani, somniasse videtur *Mundos alios*, in quos *Sol*, *Luna*, & *sidera* omnia abitura sint postquam ab hoc Mundo nostro jam destructo recesserint.

Creatio, *apparitio*, & *ortus Solis* Beaufobrio idem.

Mundos alios ita potuit intelligere *Manes Terras* seu *continentes octo* tum Indorū tum Tibetanorū, ut quum *Sol* & *Luna* modo *postica*, modo *antica Someru*, aut *Righiel* circum-eunt, occidant *uni*, & orientur *aliis*.

Bramhanes Soles XII. numerantes, ostendunt non *Hemisphaerium inferius*, sed *Mundos alios* plane solidos esse, in quos singuli Soles absoluto menstruo cursu excedant.

Manes, qui de *figura Solis* portenta docuit, non potuit de *figura terra* cogitare meliora.

Manichæos alloquitur S. AUGUSTINUS L. XX. contra Faustum C. 6., TRIANGULUM perhibetis, id est, per quandam TRIANGULAM CAELI FENESTRAM lucem istam Mundo terrisque radiare, ita fit, ut ad istum quidem Solem do: sum cervicemque curvetis; non autem ipsum tam clara rotunditate conspicuum, sed nescio quam Navim per FORAMEN TRIANGULUM micantem atque lucentem. . . adoretis. Quo loci observet velim Beaufobrius non loqui S. AUGUSTINUM de figura Solis triangula, quam ei tribuerent Manichæi, ut in se est, sed ut lucis radios in terras demittit. Hos enim per quandam triangulam Cæli fenestram e Sole ad nos transmitti credebant. Mais que ferons nous de cette Fenestre triangulaire? Je soupçonne, (responsum est Beaufobrii,) qu'elle designe le cours du Soleil entre les deux Tropiques. Que l'on tire deux lignes du point où le Soleil se leve dans les Equinoxes, aux points où il s'arrête dans les solstices, on tracera un triangle. . . . Le fenestre triangulaire du Soleil peut avoir de même quelque raison Astronomique. Ita ne? Ergo & Solis Navim, & de ipsa Navi puellas pulcras & pueros proponere, quorum formosissimis corporibus inardescant Principes tenebrarum, ex Astronomicis rationibus derivata putabimus? Siccine Manetem infanire docuit Astronomia? Aliud igitur quoddam triangularis fenestra genus, quam quod suspicari libuit Beaufobrio, cogitandum est. Nam Triangulum Beaufobrianum longe diversum apparet a Manichaico. Istud Solem ubique, per singula puncta, quæ percurrit eundo, comitari debet; idemque semper est ubicumque, & undecumque spectetur; quas certe proprietates induere nequit Beaufobrianum. Indorum Bramhanes, quibuscum Manichæi, ipso fatente Beaufobrio, opinionum commenta magna ex parte communicarunt, ceu sacrum habent triangulum primigenium in vertice Montis Someru positum, de quo pag. 109. Alterum quo-

Solis lucem ad nos emitti per triangulam Cæli fenestram Manichæorum signatum.

Triangula fenestra Cæli, Beaufobrio interpretate, Triangulum est Solis cursum designans inter duo Tropica. Dux linea ducta a puncto æquinoctio ad duo puncta solstitialia, triangulum efficiunt Astronomicum, & Manichaicum.

Triangulum Solis a Manichæis excogitatum non ex Astronomicis rationibus, sed e sordidissima superstitionis sine derivatum est.

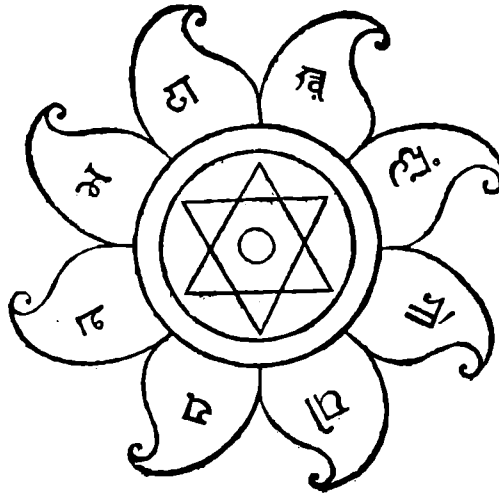
Triangulum Beaufobrianum nihil habet commune cum Triangulo Solis Manichæorum.

Trianguli Manichaici vestigia apud Bramhanes in Indiis investiganda.

quo-

quoque dedimus pag. 120. At tertii Ectypum, si placet, nunc demum insculptum dabimus.

Triangula sacca Indorum, plura.

Triangulum Deq
Bavani.

Flos est *Loti*, seu *Nymphaeae* rubentis: Calix, cyclus geminus habens inscripta triangula duo alterum alteri ex adverso insertum, & veluti centri loco prominentem orbiculum.

Die VI. Lunæ Mensis III. Gest ॐ concurrentis cum Luna

Maji Romani solemnij juniorum, & abluitionum ritu Deam *Tellurem* honorant; Tempa frequentant, & in privatis publicisque ædibus *Imaginem* hæctenus descriptam colunt, eique, uti & Diis octo Plagarum Mundi, inanimatarum rerum Sacrificia offerunt, quorum soli Bramhanes Ministri esse queant. Quicquid usquam terrarum est, in ea imaginacula contineri credunt. Quare & octo veluti expansa floris folia partes Terræ cum Deabus Tutricibus octo perspicue repræsentant; uti nomina, quæ pone sequuntur, commonstrare videntur. Sunt ea *Samscretica*, & singula singulis initialibus litteris indicantur: स्व-स्वम्यवती *Suoamia vati*,

Triangulum Bavani, sive *Dea Telluris Luna* vi. mensis *Gest* ubique locorum in solo describunt, & venerantur Indi.

Folia octo floris *Pemà*, quid præfecerant?

Quid *Initiales* litteræ foliis hisdem octo inscriptæ?

ह्रीं-ह्रीं अयवती *Angbjavati*, गा-गोपी *Gopi*, पी-पीतांबरी *Pi-
tan-*

tanvari, य-यगती *Yagati*, न-नरोत्तमी *Narotami*, न-नमी *Bhami*, ञ-ञनदेवी *Tanadebi*. De quarto paucis meminisse præstat, quod ut omnium *Sacerrimum*, sic & inhoneſtiſſimæ rei ſymbolum eſt longe turpiſſimum. *Gukieſuori* गुक्यस्वरी *Deam* appellant figuram *Trianguli*, quod eſt apertis & ipſum Loti frondibus inſcriptum. *Bavani* muliebria in Eo ubique per *Indoſtan* coluntur. Illius *Trian-*

Dex *Gukieſuori*
Triangulum quâ
turpe ac porten-
toſum.

In Triangulo *Gukieſuori* mulie-
bria *Bavani*.

Sacer Focus &
Ara Sacrificiorû
Triangulum.

Triangulum ſedes
reliſſi Magnæ
Matris *Mamajâ*
in univerſali
deſtructione
rerum.

Ex officina Brâ-
hanum ſumenda
eſt forma *fenestra*
triangularis So-
lis, ejuſque pue-
ris puelliſque a-
matoribus a Ma-
nete accomoda-
ta.

gulum in Templo Urbis *Deopatan* देवपठान apud eas Gen-
tes tam inexplicabilibus errorum laqueis irretitas celeberrimum eſt. Ære inſculptum cernitur; eôque ſacris inſtitutis peregrinationibus adeunt confertim Exteri; nec hora diei præterit, quin viri, fœminæque oblatis certatim muneribus vacuam profundamque *Trianguli* aream implere nitantur: Quam quum nec hæcenus impleverint, nec in poſterum impleturi ſint unquam, quædiu ad inſatiabilis *Bavani* voracitatem indicandam, avari & artiſicioſi *Bramhanes* per ſuffoſſas, oſculasque caveas inſectos theſauros clam furripere perrexerint, grandi quotidianoque miraculo tribuunt. Accedit quòd: *Trikôna* त्रीषोऽण *Triangulum* apud Indos Sacerdotes *Ara* eſt, & *sacer* veluti *focus* ſacrificiorum. *Triangulum* denique ſedes, & centrum erit, quò ſe contrahet, recipietque in प्रलेख्य *Prale-Kalp*, in *Univerſali* nempe rerum omnium *deſtructione* Magna Illa Mater अंतरीममाया *Antari Mamajâ*, *Intima Dei Virtus*, *Ratio*, *Voluntas*, atque *Poteſtas*. E ſacris hiſce Indorum *Triangulis* ſumat *Beaufobrius* formam *fenestra triangularis*, per quam *Sol* ſuos jaculet radios, & *pueri puellæque* in *Solis Navi* verſantes ſuos illos *Principes tenebrarum* proſpectent: tum dicet aliquid, quod quale ſit *Aſtronomicum*
iſtud

istud Manetis *Triangulum* explicabit. Nos vero quid accurati, quidve perfecti de *figura* globi terrestris a Manichæo, sponse Beaufobrio, expectabimus, qui figuram *Terra lucida*, quæ & *Terra Dei* ab eo dicitur, tam *scdam*, atque *deformem* effinxit? Audiant boni æquive ingenii homines S. Præfulem AUGUSTINUM multa hac de re disputantem cont. *Epist. Fundamenti*. Ego alteram Beaufobrii sive fallaciam, sive divinationem, qua Manetem *Antipodas* docuisse decernit, paucis perstringam. *On lui fait dire dans un autre endroit*, scribit Historiographus Manich., *que tous les Hommes ont des racines en bas, les quelles sont liées à ceux qui sont en haut. C'est ainsi qu'on lit dans S. EPIPHANE, & cela fait voir encore, qu'il a cru deux Hemisphères habitez, l'un superieur, & l'autre inferieur. Mais on lit simplement, dans la Traduction Latine, que tous les hommes, qui sont en bas, ont des racines en haut, les quelles sont liées ensemble. Quelque galimatias qu'il y ait là dedans, on ne laisse pas d'y voir clairement, que Manichée croyoit des Antipodes, puisque il croyoit des hommes, qui sont en bas, (Homines qui sunt deorsum.) pag 372. Novum statim habemus fraudis & doli genus, quod ne legenti Acta Archelai innotesceret, ad S. EPIPHANII textum nos provocat, quasi aliquid in eo sit, quod in Actis Archelai a Cl. Zacagnio editis desideretur. At sincerum EPIPHANII testimonium idem ipse Beaufobrius audacter, ut solet, impudenterque vitiavit. Particulam *κατω*, quam S. Doctor conjunxit cum sequenti voce *συνθησεις*, distrahit Beaufobrius, eamque copulat cum antecedenti *ρίζας* in hunc modum: *Καὶ οἱ ἄνθρωποι πάντες ρίζας ἔχουσι κατω, συνθησεις τοῖς ἄνω*. Comma inserit inter *κατω* & *συνθησεις*, quod cum in S. EPIPHANIO, tum etiam in Actis Archelai insertum legitur post vocem *ἔχουσι*: *Καὶ οἱ ἄνθρωποι πάντες ρίζας ἔχουσι, κατω συνθησεις τοῖς ἄνω*. Nec mihi Beaufobrius objicere*

Figura, quam tribuit Manes *Terra lucida*, seu *Terra Dei*, mire turpis atque deformis.

11. Beaufobrii argumentum de Antipodis a Manichæo agnitis discutitur, & oppugnatur. Homines, qui habent, auctore Manete, *radices infra*; Beaufobrius interpretatus *antipodas*.

Beaufobrius corrumpit textum Manetis a S. Epiphano, & in Actis disp. Archel. productum.

Particulam *κατω* infra, adnectit Beaufobrius voci *ρίζας* *racines en bas*, quæ apud S. Epiphanium, & in Act. Archel. conjungitur cum *συνθησεις*.

poterit Latini Interpretis lectionem : *Omnes homines , qui sunt deorsum , radices habent sursum colligatas ;* quandoquidem locum turbatum , atque adeo suspicioni obnoxium putet . Ex textu ita disposito atque vitiato versionem elicit a Manetis sententia , & a sensu verborum S. EPIPHANII profusus alienam . Volens infanus Philosophus , & hæresiarcha Manes pestilentiaë , & terræmotus causas exponere , finxit homines habere radices , quibus aut succisis , aut concussis homines , ut arbores , corruant , & morjantur . Quid radicum nomine intellexerit an aeris , an elementorum omnium columnas , an aliud quiddam eorum simile , meum non est diutius investigare . In radicibus hisce partes excogitavit alias *inferiores* , alias *superiores* . Venit Princeps *Messor* eorum ordine , qui è tenebris educti , & crucifixi in firmamento inhiant amplexibus nescio cujus venustissimæ *virginis* mille artibus atque blanditiis ad sui amorem , atque libidinem singulos inflammantis : & , ut se vidit a *virgine* improvise evanescente deceptum , actus in rabiem , omnem furoris sui impetum deorsum vertit in habitatores terræ . Itaque incipit secare , & excindere *partes inferiores radicum* , a quibus vita hominum sustinetur . Sic pestis funditur per Orbem terrarum . Dum vero magno impetu premit desuper , & quatit *superiores partes* ; tum summis radicum capitibus valide concussis , & exagitatis , Tellus subjecta una cum Omophoro necessario concutitur , & commovetur . Sic Principe Messore sæviente terremotus , & subiti casus hominum accidunt .

Ex vitiato textu eam sententiam Beaulobrius asserit *Maneti* , quam nec *Manetis* opinio , nec S. Epiphani verba patiuntur .

De *radicibus* hominum germana *Manetis* opinio .

Radicibus hominum , non *hominibus* ipsis *radices* partes nempe *inferiores* , & *superiores* *Manes* descripsit .

Secis a Principe Messore *partibus imis radicum* , pestem in Mundo nostro oriri *Manes* opinabatur . Pressis & concussis *summis capitibus radicum* terram quoque ejusque *Omophorum bajulis* concuti , & contremiscere ajebat *Manes* .

LXXIX. Ea Manetis fabula apud Tyrbonem , & S. EPIPHANIAM descripta adeo seseipsa plana est & perspicua , ut Commentariis non egeat . At Beaulobrius , qui sibi proposuerat , adhibitis præstigiis omnibus , Manichæorum insanias in oracula Philosophorum convertere , quid tandem molitus est ? Fictitiis illis Manetis Radicibus ab *imo terris*

stris superficiei ad summum usque, ubi in Firmamento hæret crucifixus Princeps Messor, porrectis, & continuatis, supposuit fraudulenter radices in parte inferiori, quæ sint colligata hominibus habitatoribus in parte superiori terra; unde suum illud duplex elicuit Hemisphærium, superius unum, inferius alterum, & utrumque ab hominibus æqualiter frequentatum. Huic commento accomodavit verba S. EPIPHANII οἷζας . . . σωθηθεῖσας τοῖς ἄνω, *racines . . . le* *quelles sont liées à ceux [hominibus scilicet] qui sont en haut.*

Quo sane in loco non attigit Beaufobrius sensum S. Doctōris. Τοῖς ἄνω partes superiores radicum sursum versus firmamentum, non homines in superiori Hemisphærio terræ habitantes Vir Sanctus significavit. Ac ne quis aliter eas voces acciperet, statim subdidit: Ἐὰν ᾗ τὰ ἄνω τὸ ρήζης πόνω σαλεύσῃ: *Quòd si superiores partes radices, ut est in Gr. Aët. Archelai, (radicum in EPIPHANIO) validius concusserit, juxta Latinum Aët. Archelai Interpretem, aut ut vertit S. EPIPHANII textum Petavius, præ labore quatiantur, fit terræ motus.* Sed clarius adhuc Hemisphærium inferius tanquam Antipodarum sedem in Latina versione contineri Beaufobrius scribit: *On ne laisse pas des voyr clairement, que Manichée croyoit des Antipodes . . . homines qui sunt deorsum.* Istudne clare demonstrat Hemisphærium inferius? Nihil minus. Deorsum dixit Latinus Interpres intelligens totum illud terrarum, quod nos incolimus, quodque inferius rectissime appellatur cum sede superiori Principis Messoris collatum.

LXXX. Nil dicam de Arcano Radicis, quod a Manichæis in Tibetum convectum videbitur, si radicem creationis originalis in Tibetana oratione commemoratam præ oculis habeamus; dummodo illud tandem a probis cordatisque hominibus impetrem, ut agnoscant impudentiæ culmen, quò pervenit Beaufobrius pag. 379., ubi vel ipsis Ecclesiæ Patri-

Pro radicibus ab ima superficiei Telluris nostræ ad sedem usque Principis Messoris in Firmamento juxta Manichæi protractis, hæret Beaufobrius radices ab inferiori antipodarum ad superius Hemisphærium nostrum productas.

Locum S. Epiphanius fallaciter vertit, & pessime exposuit Beaufobrius.

In vocula deorsum Latini Interpretis Aët. Archelai. Iudit operam Beaufobrius.

Latinus Interpres homines esse dixit deorsum, comparans Telluris nostræ habitatores cum Principe Messore in Firmamento sedente.

Ignorantiam, & errorem vulgi Christianorum, in figura Telluris describenda communem facit Beaufobrius Universalis Ecclesiæ Patribus.

Beaufobrii temeritas, & palmaris falsitas castigatur.

Inepta figura Telluris, quam Christiani in Oriente plerique effinxerint, temere a Beaufobrio Occidentalibus, SS. Doctissimisque Ecclesie PP., Catholicis denique omnibus tribuitur.

Cardinalis Norisus, Patribus inferendus, iudice Magno Nelandensium Episcopo J. B. Bossueti in Ep. ad eundem scripta, fulgidissimum Ecclesie lumen vocatur a Pontifice Max. Bened. XIV.

S. Augustinum Terram dixisse, non esse rotundam: Cenforum quorundam criminatio falsa.

Præclara S. Augustini testimonia de figura Terra rotunda a Cardinali Norisio proferuntur in *Vindic. Augustiniana* c. IV. p. 8.

Patribus longe doctissimis, ausus est summam ruditatem, & ignorantiam in figura telluris designanda tribuere, eosque in ordinem redegit, & uti communi Christianorum omnium errore involutos traduxit. Fuerint in Oriente Christiani, ut ex *Cosma Indopleuste* asserit Beaufobrius, qui Tellurem descripserint quasi Tabulam quadratam cubitos duos longam, latam cubitum unum; Fuerit in ea opinione vulgus; ergone & litterarum Professores, & Patres, & Doctores Illi Ecclesie maximi, ac sapientissimi, Catholici denique ad unum omnes tum in Oriente tum in Occidente, uno eodemque errore tenebantur: *Manichée . . . il s'est garanti d'une erreur, qui a Regne dans l'Eglise avec tant d'empire . . . Erreur generale des Chrétiens . . . Le tems ne fit qu'augmenter l'autorité de l'erreur, & fortifier la Tyrannie des Ecclesiastiques . . . Manichée avoit raison, pendant que tous les Catholiques avoient tort?* Hæc sibi confectaria habeant, qui impostorum mendacia, & somnia amant. Ego vero, qui videam non hujus esse loci longiori oratione aut Manetis fabulas prodere, aut Patrum nostrorum doctrinam tueri, a Cardinali Norisio *fulgidissimo illo Ecclesie lumine* accipiam, quo Beaufobrii commenta, & maledicta uno veluti ictu retundam. Quum ex eorum Theologorum numero, qui AUGUSTINIANAM doctrinam neglectam, & prostratam vellent, ausus nonnemo esset eum etiam errorem S. Doctori affingere, quod *terram* dixerit *non esse rotundam; Sed Illi,* [reposuit fallaci criminatori Norisius,] *qui absque ullius textus appellatione de AUGUSTINO, ut libet, ut lubet, qualibet affirmare sibi licitum putavit, satis facile fuit talia portenta Hipponensi Prasuli adscribere. Sane AUGUSTINUS Lib. I. de Gen. ad Lit. c. 12. terram rotundam fatetur: Cum enim, inquit, totam terram adhuc aqua tegeter nihil impediabat, ut aquosa, & GLOBOSA moles, ex una parte faceret diem lucis presentia, ex alia*

noctem lucis absentia . Et *Lib. XVI. De Civ. Dei c. 9.* Nec attendunt , inquit , etiamsi figura CONGLOBATA , & rotunda Mundus esse credatur , sive aliqua ratione monstretur , non tamen esse consequens , ut etiam ab illa parte ex aquarum congerie nuda sit terra . *Nullus igitur in AUGUSTINO legitur de telluris rotunditate error , sed ea sunt inania Censuris objecta .* Norisianum responsum , quo reliqui Ecclesiæ Patres defenduntur , accomodet sibi Beaufobrius ; simulque ex AUGUSTINO intelligat plures inter Catholicos exstitisse , qui sine ullo metu figuram terræ sphæricam palam aperteque crederent , ut ita sentiat , quam temere , ac falso de Cæsarensi Eusebio scripserit : *Que ce savant Evêque dit très souvent , dans ses commentaires sur les Pseaumes , que le Monde est de figure sphérique , mais qu' il a la précaution d' ajouter , que ce sentiment est celui de quelques-uns . Il laisse bien entrevoir que c' est le sien , mais il n' ose le temoigner , a cause de l' erreur générale des chrétiens de son siècle .* Nos enim ad absolvendam narrationem historiæ Tibetanæ de prima Mundi origine , unde aliquandiu discessimus , redire monemur .

LXXXI. Dum Sidera ita , ut narrabamus , Mundum illustratura prodierunt , Laharum corpora tenebris jam antea fordidata , labe demum , ac mortis jaculis repente prostrata corruerant , nullis omnino relictis profapiæ furculis , quòd Lahæ sexu carentes gignendis liberis essent inepti . Animi vero rapiente *Fato* in alios Mundos abducti , in alia etiam corpora transmigrarunt præmia pro bonis , supplicia pro malis operibus accepturi . Sic prima Mundi ætas absoluta est . Secundam orsi sunt *Laha* , quos *Fatum* tum e suis ipsorum sedibus , tum ex Mundis aliis ante commemoratis ad nostrum hunc Orbem frequentandum coegit . Quamobrem infinita propemodum animorum multitudo huc inde demissa , corpora eodem artifice *Fato e terra* acceperunt ; alia ,

De Antipodis sapienter dubitans Augustinus non negavit Antipodas .

Augustinianæ Vindiciæ communes sunt ceteris Ecclesiæ Patribus ad imposturas Beaufobrii uno impetu retellendas .

De metu injecto Scripserunt Ecclesiasticis , ne rotundam d' cere auderent figuram telluris , novum est & insanum Beaufobrii commentum .

Laha primæ ætatis homines nulla relicta prole moriuntur : in Mundos alios , aliæque corpora migrant .

II. ætatis homines .

Laha e superioribus sedibus , aliiive Mundis in hunc nostrum delapsi ; alii hominum , alii animalium corpora induunt .

Pa-

Ex hominibus duo tantum; alter *viri*, alter *mulieris* naturā accipiunt.

Longa præterierant secula priusquam duo illi homines *mas*, & *femina* desiderium prolis experirentur.

Prolis desiderium ex primis concupiscentiæ stimulis.

Mutui oculorum obrutus *prima*, eaque diuturnior humanæ generationis via.

I. generationis via *leves oris risus*. II. *tactus*. IV. *oscula*: v. *amplexus*: VI. *Carnalis symphonia*.

Sexta generandi ratio apud Tibetanos a Deo *Cæresi*, Deaque *Kædroma*, *Prasrinpo* & *Prasrinno* Simio & Simia, adeoque ut apud Manichæos a *Sacla* eiusque uxore, a dæmone feliciter derivata est.

De Nuptiis, de statu *calibatus*, de necessitate *religiosa vita*, de *natura*, seu *diabolo humani sexus auctore*, de *primo homine* diu sibi temperante a *procreatione prolis*, germanæ sūt Tibetanorum *Lhamarum*, & *Manichæorum* sententiæ.

quæ hominis, alia quæ Brutorum formam referrent. Qui humanam induerant speciem, plurimi erant; sed duobus tantummodo masculi fœmineique sexus distinctio suborta est. Ex his humani generis propagationem repetunt Tibetani. Ac primum quidem narrant marem & fœminam diu multumque vixisse, quum nihil prorsus de sobole procreanda cogitarent. Sed postquam concupiscentis naturæ stimulis sese aliquantulum tangi, & vellicari senserunt, tum primum simplicibus oculorum obrutibus e longinquo sese mutuo respicere, eoque pacto arcanam quandam pectoris voluptatem sibi invicem communicantes filios gignere, & procreare cœperunt. Modus hic propagandæ prolis post longa admodum tempora retinebatur, quum obrutibus oculorum leves sunt additi risus; risibus subinde manuum tactus; tactibus oscula, osculis amplexus, amplexibus *carnalis* ista, quæ tandem obtinuit, coeundi ratio. Postremum hoc humanæ propagationis genus cui tribuendum sit juxta commenta Tibetanorum, indicavimus N. XVIII. *Cæresi* is est, *Prasrinpo*, & ferus ille *Simius* Tibetanæ gentis Parens. Einnanque omnia fere conveniunt, quæ Manichæi adscribunt *Sacla*, ac Dæmoni humani corporis fabricatori. Nuptias propterea *Lhama* Tibetani non aliter ac Manichæi damnant, ac detestantur; Nemini quippe spem salutis concedunt, nisi *Calibatus* statum, ac *Trabarum* འཇམ་ལཱ་མཚན་ *Religiosorum*, & *Ani*

འདྲེན་, seu *Tzhunmà* འདྲེན་མ་ *Monialium* Institutum sive vir, sive fœmina profiteatur. De virilium, muliebriumque originē idem rursus sentiunt, quod Manichæi. Faustus enim; ne quid suis invisum, & incredibile videretur, *diabolum* dicens sexus utriusque auctorem, *natura* opus appellavit; materiem proculdubio, & *dæmonem* ipsum *natura* nomine intelligens. Quod vero dicunt primum hominem nihil ab initio de muliere cognoscenda cogitasse, quam postmodum

gra-

gradatim, variisque modis cognoscere cœpit, quandiu ad concubitum ventum est, sapit & hoc Manichaicam fabulam de Adam, & Eva. *Adam dicitis sic a Parentibus suis genitum, abortivis illis Principibus tenebrarum, ut maximam partem lucis haberet in anima, & perexiguam gentis adversæ: qui cum sancte viveret propter exsuperantem copiam boni, commotam tamen in eo fuisse adversam illam partem, ut ad concubitum declinaretur.* Hæc de *Moribus Manich.* S. AUGUSTINUS c. 19. Nam multiplex illa gignendi ratio per oculorum obtutus, per subridenti oris gestus, per tactus, oscula, amplexus non ad homines pertinet postquam aut graviora, aut plane terrena corpora induerunt, sed ad *Lahas* commorantes in *Dopekham*. *Dopekham* vero, quod & Regnum *concupiscentiæ* appellant, comprehendit loca sex super *Solem* posita. Horum IV. sunt *Genprulvange*, *Brulcà*, *Chaden*, *Tobprelva*; quem in superiori enumeratione sedium ante Mundi visibilis ortum prætermisimus, quia in ipsius tantum Mundi fabricatione constructus apparet. Reliqui duo *Sum-cihù-tzha-sum* འུམ་ཅུ་ཐམ་འུམ་ fastigium

Montis *Righiel*; & *Ghiel-cen-sgi* འུམ་ཅུ་ཐམ་འུམ་ quatuor scilicet *Magnorum Regum Sedes* Sole ipso elatior, & in quarto gradu ejusdem Montis collocatus. In *Genprulvange*, ubi *Laha* utriusque sexus vivunt *mutuo aspectu* filios subito generant, alios quinquennes, alios septennes, decennes alios. Eandem gignendi vim obtinent in *Brulcà* oris risus: in *Kaden*, *contractatio manuum*: in *Tobprelva*, *oscula & amplexus*: in postremis *Sum-cihù-tzha-sum*: & *Ghielcensgi*, concubitus. Iique *Laha* omnes tanquam Dii a Tibetanis habentur. Ex hoc Laharum genere erant proculdubio, juxta Tibetanorum somnia, primus ille homo, & prima illa fœmina ambo humanæ stirpis propagatores, simillimi Adamo & Evæ, qui, ut Manichæi delirant originem ducunt ex *abortivis illis*

Adamitica concupiscentia statum ante concubitum, unde repetant Manichæi,

Quinque priores generandi rationes tribuunt Tibetani *Lahis* in Regionibus Superioribus *Dopekham*.

Dopekham Regnum concupiscentiæ respondens *Erramento* Manichæorum, complectitur Regionem Laharum sex.

Cur numerantes loca Laharum, ante ortum Mundi visibilis prætermisimus *Tobprelva*.

Laha in *Genprulvange* Filios generant oculorum obtutibus.

In *Brulcà*, risu? In *Kaden*, tactis manibus. In *Tobprelva*, osculis, & amplexibus.

Concubitu in duobus inferioribus montis *Righiel*, hoc est in *Sum-cihù-tzha-sum*, & *Ghielcensgi*.

Priores Humanis generis Parentes Tibetani deducere videntur ex eo

Laharum ordine, qui Filios concubitu procreant.

Manichæis Adamum & Evam duos dixere abortivos scetus Principum tenebrarum.

De Principibus Tenebrarum crucifixis in Firmamento indigna & sacrilega fabula Manichæorum.

Animam Primum homini diripiunt Principes tenebrarum: & ita miser a tenebris deorsum affigitur.

Tyrbonis locus de homine primo Parente, ut est in latino Interprete Cl. Zaccagnio emendatur.

Anima primi hominis Manichæorum, & anima Laharum Tibetanorum oppressa tenebris, eadem.

Spiritus vivens Manichæorum fabricatur mundum tribusque aliis virtutibus adjutricibus in altum evexit Principes tenebrarum, crucique in Firmamento affigit: ac demum Firmamenti luminaria creat.

Principes tenebrarum sursum evecti, & Lahæ obtenebrati in superiores sedes a Fato abducti, iidem.

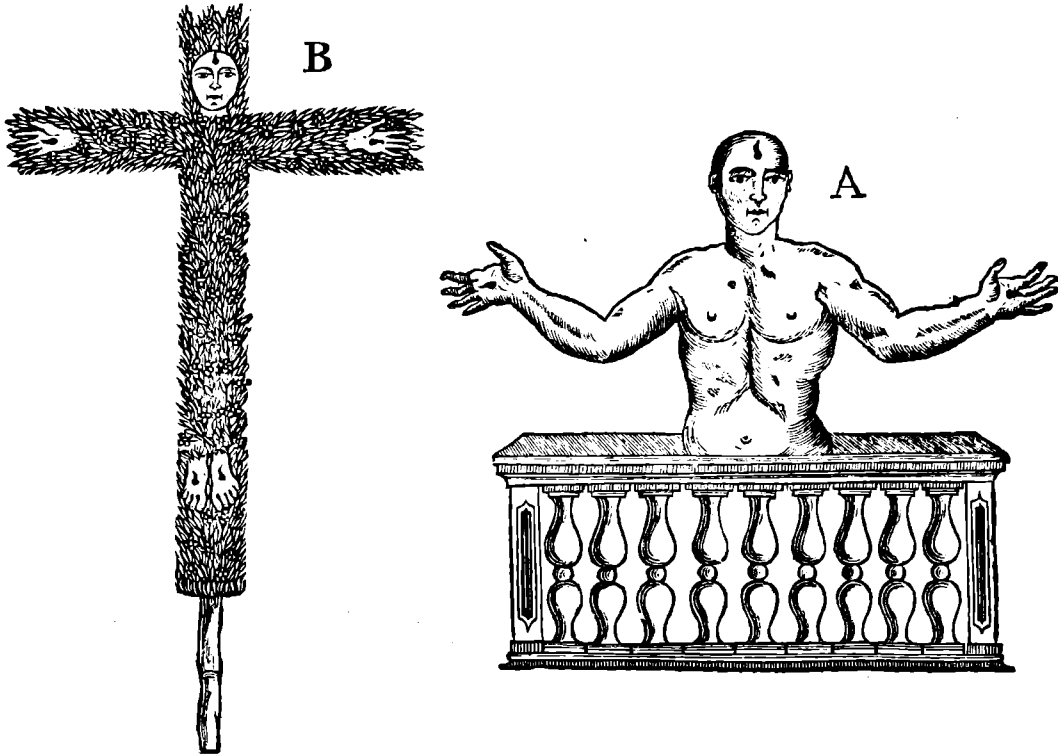
Crucifixionem Principum tenebrarum Beaufobrius tropus esse putat, quem Manichæi adhibere cœperint ad exemplum Crucifixionis Domini.

Principibus tenebrarum paullo ante ab AUGUSTINO commemoratis. Sed ut fabularum germanitas lucidior appareat, juvabit hic referre Manichæorum figmenta de Principibus tenebrarum *crucifixis* in Firmamento. Primus homo missus a Deo ad debellandas vires tenebrarum assurgentium in terram lucis; & a *Matre vitæ* indutus armis quinque elementorum, descendit deorsum, pugnamque commisit. *At vero Principes tenebrarum comederunt de armatura ejus, quod est anima. Tunc ibi vehementer afflictus est deorsum primus Parens homo a tenebris.* Sic Tyrbo in Latina versione Act. Archelai apud Zaccagnium p. 10. At in S. EPIPHANIO, uti & in Bobiensi Codice, eodem observante Zaccagnio, ὁ πατήρ ὁ ἀνθρώπου *Primus homo* legitur omissa voce *Parens*. Et jure quidem optimo, nam alius est nostri generis *Parens homo* ex Manichæorum sententia, eodem ipso Tyrbone teste. Refer huc, si placet, Tibetanam fabulam de anima Laharum oppressa tenebris in prima Mundi ætate. Ἐκ τούτου ἔν κατέλειψε καὶ τὸ πλὴν ψυχῶν *Ex eo igitur animam deorsum reliquit . . . Tunc vivens Spiritus creavit Mundum, & indutus alias tres virtutes descendens educit Principes (tenebrarum,) καὶ ἐστερέωσεν & firmavit in* Act. Archelai, rectius ἐσαύρωσεν, unde σαυρωθέντας in EPIPHANIO, & CRUCIFIXIT eos in firmamento, quod est ejus corpus sphaera; & rursus ipse spiritus creavit luminaria, quæ sunt reliquæ animæ, & fecit ea firmamentum circumire; quò etiam Lahæ, postquam tenebris capti, implexique fuerant, a Fato abductos Tibetani narrabant. De hujusmodi *crucifixione* scribens Beaufobrius L. VI C. VIII. pag. 386. ait: *La Crucifixion des Démons est une expression figurée, imitée peut-être de la Crucifixion du Seigneur.* Si ita se res habet, ut existimat Beaufobrius, *Indi, & Budistæ*, quorum religio eadem est ac Tibetanæ, nonnisi a Manichæis nova hæc deliriorum portenta acceperunt. Hæc nanque

gen-

gentes præsertim in Urbe *Nepal*, Luna XII. *Badr नद*, seu *Bhadon नदोन* *Augusti* mensis, dies festos auspicatorum Dei *Indra इन्द्र*, erigunt ad illius memoriam ubique locorum *Cruces* amictas *Abrotono*. Earum figuram descriptam habes ad lit. B Tabula pone sequenti. Nam A effigies est ipsius *Indra crucifixi* signa *Telech* in fronte manibus pedibusque gerentis.

Crucifixio Principum tenebrarum a Manichæis propagata in Indiis.

LXXXII. Statuam *Indra* ex editis locis, pulpitisque conspicuam Indigenæ *Nepallenses* adorant, peregrini vero tanquam insigne quoddam superstitionis portentum mirantur & obstupescunt. *Telech* Jovem forte *miniatum* exhibent: notæ sacræ sunt *effluvia purgationum natura* significant, iisque Regum pariter frontem, manus pedesque in solemnibus eorum inauguratione consignant. Sed *Indra* Deus est Cæli inferioris, nubium Rector, pluviarum,

Cruces, & Crucifixio Regis Indra, Desque cæli inferioris apud Indos Nepallenses quam celebres, atque solemnes.

inundationum, tempestatum, tonitruum, fulminum, pestilentiarum, univrsarumque aerearum, terrestriumque infestationum Auctor; omniaque Ei demum attribuunt Indi, quæ Principibus tenebrarum in firmamento Crucifixis adscribunt Manichæi tum apud Tyrbonem in Act. Archelai, tum etiam apud S. EPIPHANIUM, AUGUSTINUM, aliosque veteres magni nominis, & auctoritatis Scriptores. Inter IV. Reges Montis *Someru Indra* Princeps est, Custos, & Gubernator *Orientis*. Coniuge utitur *Saccidebi* सा छि दे बी

Princeps tenebrarum, & *Indra Crucifixus* in Firmamento omnino idem.

Rex Montis *Someru Indra*, Gubernator *Orientis*.

Indræ uxor *Saccidebi*, *Indrani*, seu *Bavani*. Mariti & Uxoris effigies; eorumque Insignia.

seu *Indrani* इंद्रनी, quæ eadem est ac *Bavani* rubri coloris Dea albo insidens Elephanto, & manibus munita quatuor; duabus gestans hominis calvariam, tertia bellicum instrumentum *Turcè* nuncupatum, quarta *umbellam*. Quatuor similiter brachiis muniunt virum *Indram* flavi coloris Deum, *Nymphæ duplici* insidentem, eundemque florem manu una ferentem, ceteris *Turcè*, *arcum*, atque *sagittam*.

Crucifixionis causa alio lisset fabularum velamine tecta, eadem est apud *Indos* & *Manichæos*. Furtum *Balauftii*, aut Floris *Phocan* causa *crucifixionis Indra*.

Furtum *Indra* comparatur cum furto *Principum tenebrarum*.

Balauftium, seu *Phocan* flos ab *Indra* raptus symbolum *animæ* raptæ a *Principibus tenebrarum*. *Gialanar* Ind. & Arab.

Crucifixionis causam non ita immutarunt Indicæ fabulæ, quin adhuc pristina lineamenta a Manichæis Auctoribus primum inducta retineant. Capta *Saccidebi* amore floris, quem *Gialanar* जलन्नार *Balauftium* vocant, seu ut alia *Indorum* volumina ferunt, *Phocan* फोखान: *Indra*, ut uxoris desiderio satisfaceret, dicto citius convolans in *Viridarium* irrepfit, ubi florem oculorum coniectu perspexerat. Deprehensus in furto, ibi statim vincitur *Indra* a *viridarii* custodibus, crucique inter flores affigitur. Habes in uxoris *Indræ* desiderio amoris impetum, quo animus *Principum tenebrarum* ferebatur in prædam primi hominis a Deo missi: habes in *Balauftio*, seu *Phocan* furtim ab *Indra* rapto symbolum *animæ* ab iisdem tenebrarum *Principibus* raptæ de *armatura* primi hominis. Est enim *Balauftium*, Arabice جال نار *Gial Nar*, seu جال, Indice similiter जलन्नार flos

flos *mali punici*, quam arborem de *fluore sanguinis*, & ex amputatis genitalibus Numinis *Acdestis*, obsceni Gentiles enatam fabulabantur; & quia, inquit Lib. v. Arnobius, ejus poma de rubro exorta sunt sanguine, idcirco illis color est purpurei luminis offeptione subluteus. Quare & Balauſtium quasi flos purpurei luminis non sine sacra quadam ratione ad eum lucis, ac substantiæ Manichaicæ florem, hoc est ad animæ naturam, significandam, Bramhanes adducere potuerunt. **Κετισεὸ** in Lexico Kircherii ab Ægyptiis vocatur *Gialnar*; sed si Balauſtium sonat, vox erit mendosa ad Græcam **Κύτιν** corrigenda. **Κύτιν** Hesychio τῆς φοιᾶς τὰ ὡσεὶτα Ἰερῆματα, nisi malueris Ægyptiam **Κετισεὸ** deducere a **Κυτιοῖ**, quam Hesychius ipse interpretatur ἢ εἶδ' ἀνθρς ΔΙΟΝΥΣΙΑΚΟΥ. Par latet symbolum in *Phocan*; quum Indi plura herbarum, florum, plantarumque nomina a Græcis acceperint, & *Phocan* Græcum **Φύκος**, **Φακός**, **Βρύον**, (de quibus multa Salmasius in Exercitat. Plinian.) referre videtur. At viventem *Spiritum*, comitesque virtutes, quales Manichæi finxerunt, *Tortores Principum*, expressos jam plane vides in iis *Viridarii Custodibus*, qui *crucifixi affixerunt Indram*. Vifa sunt *Beaufobrio* incredibilia quæ Manichæi, *Tyrbone*, *Archelao*, *Tito Bostrensi*, **AUGUSTINO**, aliisque testantibus, de spurcitiis & obscenitatibus *crucifixorum Principum* commentabantur. At qui nos ad Orientalium allegorias, ut Manichæorum ænigmata intelligamus, sepiſſime revocat, discat ipse nunc ab Indis, num forte Orientales de *Indra Crucifixo* honestiora prædicent. **Dicunt Manichæi**, apud **AUGUSTINUM** de Nat. Boni C. XLIV., *virtutes lucis transfigurari in masculos pulcros, & opponi fœminis gentis tenebrarum, & easdem rursus virtutes lucis transfigurari in fœminas pulcras, & opponi masculis gentis tenebrarum, ut per pulcritudinem suam inflammant spurcissimam libidinem Principum tenebrarum: & eo modo vitalis substan-*

Malum punicum
divino sanguine
cretum, hujus
flos Balauſtium.

Ketisco Ægyptia
vox Balauſtium
designans apud
Kirch. forte in
mendo jacet.

Phocan India
vox græca φύκος,
aut φακός affinis
conjectitur.

In Indicis Indra
tortoribus adum-
brantur tortores
Principis tene-
brarum a Mani-
chæis excogitati.

Ad Indos mitti-
tur *Beaufobrius*,
ut in *Indra Cru-
cifixo* obscenita-
tes a Manichæis
sanctæ olim tri-
butas Principibus
tenebrarum ocu-
lis suis usurpet.

A Virtutibus lu-
cis masculorum
fœminarumque
formam indutis,
masculos & fœ-
minas Gentis te-
nebrarum inflam-
mari libidine, fi-
des erat & prædi-
catio Manetis.

stan-

Per membra
Principum tene-
brarum concupi-
scentiæ astu la-
xata Dei substan-
tiam, horrible
dictu! solvi fuge-
re, a Deo iterum
suscipi, purgari.
& liberari doce-
bat Manes.

S. Augustinum de
obscenitatibus a-
deo horrendis &
impiis recitantem
verba ipsa Manetis,
ex L. VII.
Thesauri, falsis
& suppositiis
scriptis temere,
Maneti tribuit
deceptu pronun-
ciat Beaufobrius.

Beaufobrii auda-
cia viam aperit
ad omnia vete-
rum scripta pro
libito rejicienda.

Ex germano Sy-
stemate Manetis
quo pacto conji-
ciat Beaufobrius
falsa esse testimo-
nia ex ejusdem li-
bris a S. Augusti-
no integre fide-
literque producta.

Negare Dei Fi-
lium natum bar-
tumque ex Maria
Virgine, & affir-
mare Dei substan-
tiam solvi, &
exire per mem-
bra laxata sive
masculorum sive
fœminatum Gen-
tis tenebrarum
duo esse judicat
Beaufobrius quæ
in eodem Manetis
systemate simul
consistere ne-
queant.

stantia, hoc est Dei natura, quam dicunt in eorum corpo-
ribus ligatam teneri ex eorum membris per ipsam concupi-
scentiam relaxatis soluta fugiat, & suscepta vel purgata li-
beretur: Hoc infelices legunt, hoc dicunt, hoc audiunt, hoc
credunt, hoc in Libro VII. Thesauri eorum, [sic enim appel-
lant Scripturam quandam Manichæi; ubi ista blasphemia
conscripta sunt,] ita positum est; Nam statim recitat S. AU-
GUSTINUS integrum, idemque prolixum testimonium ex
Libro ipso Manetis. Garrit, & crepitat Beaufobrius: *Ma-
nichée n'a jamais porté l'égarément jusques-là. S. AUGU-
STIN a été trompé par de faux actes.* At quando testimo-
nium tam perspicuum, tam publicum, tam certum, & ex
Libro *Thesauri* ipsissimis Manichæi verbis productum, tan-
quam ambigux, & sublestæ fidei haberi debeat, quid erit in
tota Scriptorum omnium antiquitate, quod Beaufobrio in-
certum dubium & adulterinum videri nequeat? Præstat ni-
hilominus ab audacissimo homine causam intelligere, cur
spuria censeat, (utamur Beaufobrii verbis,) Acta ab AUGU-
STINO citata. *C'est dans ce système [le vrai système de
Manichée,] que je trouve une preuve invincible, que le re-
cit de S. AUGUSTIN ne sauroit être vrai. Manichée . . .
il ne croyoit pas (Marie) Mere de Notre Seigneur; parce
qu'il étoit impossible, selon lui, que le Verbe Divin eût ha-
bité dans le sein d'une Femme, qu'il s'y fût uni avec un
Corps humain fait de chair & de sang; & ce qu'il lui pa-
roissoit encore plus scandaleux, qu'il en fût sorti par la voye
de l'Enfantement . . . Il est donc à plus forte raison
impossible que ce même Homme ait jamais cru, & qu'il ait
jamais écrit, que la substance divine [ce sont les termes de
S. AUGUSTIN,] ait habité dans les Corps de demons Mâles
& Femelles, qu'elle y ait été liée a leur substance; & qu'elle
en soit sortie de la maniere la plus sale & la plus impure.*
Longum esset singula discutere, quæ in universa hac Beaufobrii

brii argumentatione novam rebus faciem ex industria industam ostendunt. Illud unum confidenter ajo, Beaufobrium post tam diuturnum & acre studium ne prima quidem elementa *systematis* Manichæorum attigisse. Tria itaque, ut quod ad rem propositam spectat paucis concludam, distinguenda sunt: *mittere, ligare, solvere*. *Mittere & solvere* divinam substantiam ipsiusmet Dei opus esse Manichæi docebant: At eam *ligare* unius *mala substantia, diaboli* nempe & *Principis tenebrarum* opus omnino credebant. Quod quum fieri traderent in hominis generatione per concubitum viri cum fœmina, ideo & nuptias tanquam Diaboli inventum execrabantur: *Nuptias damnant*, inquit S. LEO Magnus Epist. XV. C. 7., & *procreationem nascentium perhorrescunt*: & AUGUSTINUS XXII. contra Faustum: *Perversa Lex Manichæorum, ne Deus eorum... in conceptu fœmina arctius colligetur, prolem ante omnia a concumbentibus devitari jubet, ut Deus eorum turpi lapsu potius effundatur, quam crudeli nexu vinciatur*. Contra Secundinum C. XXI. *Deum creditis vestrum in procreando filios arctioribus carnis vinculis colligari*. Illud præterea sacrilegi homines certissime statuebant, Christum Dei Filium, si vere conceptus, natus, partusque ex Maria Matre fuisset, nonnisi per viri concubitum, per organa Diaboli, perque Principis tenebrarum vincula mulieris utero, & abominabili figmento carnis affigi, & illigari potuisse. Id vero erat, quod Deo, Deique Filio indignum Egregii Simulatores prædicabant, ne qui missus a Bono Patre fuerat ad liberandam *divinam substantiam* captivam & oppressam ab immani Principe, idem ipse captivus & illigatus arctiori, crudelique vinculo in sinu fœminæ diceretur. At ubi *virtutes lucis* ea omni illecebrarum specie ad sui concupiscentiam masculos fœminasque Principes tenebrarum incendere student, artes adhibent, Manichæorum sententia, plane sanctas, atque decoras.

Germanum *systema Manetis*, quod sibi adeo cognitum perspectumque *Beaufobrius* jactat, ne a limine quidem salutare videretur. *Mittere, ligare, solvere* Dei substantiam tria sunt, quæ basim constituunt *systematis* Manichæorum.

Mittere, & solvere Dei substantiam in Manichæorum *systemate* opus est Deo indignum: *ligare* indignum, & unius Principis tenebrarum proprium.

Nuptias Manichæi damnabant quod per concubitum affirmate crederent Dei substantiam carnis vinculis immaniter colligari.

Dei Filium, quem Catholica Fides semper docuit ex Virgine Despara vere natum, & partum, non potuisse aut gigni aut pari nisi ex Maria conjuge Joseph concubitus, & diabolici ligamenti opera, horrenda erat, ac dira Manichæorum blasphemia.

Membra gentis tenebrarum per injectas libidinis faces relaxare, eaque arte *solvere* e vinculis *substantiam Dei*, dignum, sanctum, divinum, & summe necessarium opus *Virtutum lucis* Manichæi credebant,

Manichæi mortem in Christo simulatam prædicabant; *Nativitatem* ne quidem *simulatam* volebant, eo principio ducti, quod simulare mortem qua *solvitur* divina substantia a vinculis inimici, res est Christo digna; secus *simulare* *nativitatem*, qua *Dei substantia* diabolico carnis figmento ab inimico *ligatur*,

Maria Virgo SS^{ma} quam parum accepta fuerit Manichæis Augustinus observat, & dolet, *Beaufobrii* fraudes in Manichæorum systemate describendo, vitium ingenuum dedecent.

Virgo Lucida Manich. ad sui desiderium vehementissime allicit *Crucifixos Principes tenebrarum.*

coras. Agunt id ut *substantiam divinam solvant* ex eorum corporibus, quibus inimica vi affixa, & illigata detinebatur. Quod opus Deo bono dignum, imo & necessarium ita credebant, ut non aliam esse viam dicerent, qua *Bonus Pater* captivam sui naturam solveret, solutam recuperaret. Discrimen hoc in Manichæorum systemate sane maximum, & apertissimum, (ab uno tamen Beaufobrio studiosissime ignoratum,) impuros illos fabulones induxit, ut, qui *Mortem Christi simulatam* saltem affirmare non dubitabant, *Nativitatem* vel etiam *simulatam* dicere aut cogitare exhorrescerent. Accipe opportune aurea AUGUSTINI verba ex L. XXX. contra Faustum C. 6. *Hinc est, quod paullo ante distuleram dicere, cur vobis MORS CHRISTI visa sit vel fallax, & simulata predicanda, & non etiam NATIVITAS. Mortem quippe tanquam separationem animæ, idest naturæ Dei vestri a corpore inimicorum ejus, hoc est a figmento Diaboli, prædicatis atque laudatis: ac per hoc REM DIGNAM fuisse credidistis, quam CHRISTUS etsi non moriens, tamen MORTEM simulans commendaret. In NATIVITATE autem quia non SOLVI, sed LIGARI potius Deum vestrum creditis, hanc nec saltem fallaciter imaginatum CHRISTUM credere voluistis: ita ut non sic vobis MARIA displiceret, si concubisset, & non concepisset, quomodo displicet, quia non concubuit, & tamen peperit. Non sibi fingat Beaufobrius nova systemata, quæ Manichæis arbitrato suo accomodet: Ingenui Scriptoris fidem, moresque induat, tum se somniasse intelliget, quo die scribere ausus est: C'est dans ce système, que je trouve une preuve invincible, que le récit de S. AUGUSTIN ne sauroit être vrai. Dicunt Manichæi in Act. Archelai, & EPIPHAN: *Virginem quandam decoram, & exornatam, elegantem valde appetere Principes, qui sunt a vivente spiritu educti, & crucifixi . . . Principes cum eam viderint ornatam amoris æstro aguntur, cumque eam**

asse-

assequi nequeant, extra mentem acti, præ amore, & cupiditate mirum in modum exardescunt. Quum igitur accurrentibus illis, virgo se ex illorum aspectu subduxerit, tunc Princeps ille magnus producit nebulas . . . sudat . . . sudor pluvia sunt. Sic etiam iratus Princeps Procellas, ventos fulmina, ac tonitrua ciet. Tantarum obscenitatum imaginem referunt bacchanalia, quæ Indi annis singulis per dies omnino septem, quandoque etiam plures, agere solent in honorem *Indræ crucifixi*. Luna xv. ejusdem mensis *Badr*, utriusque sexus Idola tum communia, tum etiam domestica e sacris adytis, e publicis privatisque ædibus in vicis, in plateas, in porticus, in loca quævis sub dio eleganter ornata efferunt; iisque omnibus solemniter sacrificant.

LXXXIII. Insignia sunt simulacrâ *Mhadei*, quæ in frequentioribus Urbis locis erecta toto eo septiduo *cerevisiam* magna copia ex ore, aliisve membris effundunt. Eo veluti symbolo *effluvia divina substantiæ e membris Principum tenebrarum per concupiscentiam laxatis* Indi fortasse adumbrari existimant. Personati incedunt, ut ita *virtutes lucidas* sese ipsas in pueros puellasque *transfigurantes* commemorent. Celebrantur feriæ, neminique licet tractare fabrilia præterquam fimum ad agros lætificandos convehere, aut domi mulieribus nere stamina, & ligula tæniolasque texere. Cavent diligentissime ne vel radium intueantur Lunæ *Badr*, quum primo post Solis occasum sola in eorum Horizonte lucet, rati proculdubio futurum, si fecus acciderit, ut raptores, ac fures non aliter ac *Indra*, & Principes tenebrarum alienæ rei cupidi, necessario evadant. Post meridiem *Sankranti* संक्रंती,

seu *plenilunii* *Badr* Mulieres quædam præter morem elegantissime comtæ ad porticus stragulis omnibus floribusque magnifice exornatas accedunt: *Aeneum Urceum* imponunt Tripodi: Jejunium quod appellant *Casci Bud* त्रिपदी बुध,

Dd

hoc

Princeps Crucifixus a Virgine lucida delusus irascitur, angitur, exardescit, laborat, sudat, tonitrua excitat, fulmina vibrat, ventos commovet, in pluvias solvitur.

Manichaicarum obscenitatum imago in Bacchanalibus, diebusque festis mensis Badr in Indræ crucifixi honorem apud Indos instituitis.

Cerevisia in Bacchanalibus Indræ ex apertis Mhadei hiatibus fusa, symbolum forte divine substantiæ e corporibus Principum effluentis.

Sacri Bacchanalium ritus apud Indos Nepallenses Manichaicarum fabularum vestigia retinent. Lunam mensis Badr videre Nepallenses religioni ducunt.

Jejunium Casci Buda in honore stelle Agastis quibus ritibus peragatur.

hoc est *amorem Dei Buddæ*, in honorem stellæ *Agast* अगास्त exordiuntur, ductis auspiciis a sacrificio oblato Numini. Noctu vigiliæ agunt: Eô viri fœminæque ceteræ turmatim confluunt, unâque musicos edentes concentus integram noctem transigunt, donec meridie sequenti oblato iterum sacrificio Jejunatrices finem faciunt celebritatis.

Apparitiō stellæ *Agast* referre creditur apparitionem *lucidarū virtutum* Principis tenebrarum libidine inflammantium.

Hæc forsitan in memoriam revocare poterunt festivitates apparitionis earum *lucidarum virtutum*, quarum illecebris, uti Manichæi, AUGUSTINO teste, narrabant, e navigio Lunæ concupiscentiæ faces in sinu *Principum* accendebantur, interea dum in Indicis hisce fœminarum choris formam quoque exhiberi conjicio *Nympharum* salacissimi Numinis *In-*

Jejunatricum, chori Cantatrices Nymphas, Saltatrices, *Concubinas*, atque *Menennas* exhibent Numinis *Indræ*.

dra. Sunt enim *Apciarā* अपचार saltatrices, cantatricesque *Nympha*, sunt *Concubina*, sunt *Menenna* मेनेने a Luna *Mena* sic nuncupatæ, quæ & *Indram* delectant, & *contemplatores* sæpe decipiunt. Stella *Agast*, quæ semel in eo

Stella *Agast* cum *Virgine luminosa* Manichæorum confertur.

Horizonte per mensem *Badr* conspicitur, & mox ex oculorum aspectu subducitur, satis apte vicariam *phasim virginis luminosa* a Tyrbone, & a S. EPIPHANIO descriptæ præbere poterit. Principem pariter lucidæ virtutis amplexus inhiantem imitatur *Indra*; nam & ipse venustissimam

Imputissimi amores Principis tenebrarum erga *Virginem luminosa*, in amoribus *Indræ* erga *Debi*.

Debi देबि magnam nempe Deam *Bavani* deperit, sollicitat, tenere nititur; sed repulsam passus indignatur: subit denique furtivo aditu deamatæ *Veneris* sinum, in eaque *Ventum* Filium jam conceptum in partes septem, & has

Principes tenebrarum & *Indra* desiderio frustrati furunt indignabundi, & ventos præ ira, ac tempestates commovent.

rursus in novem & quadraginta, etsi oratus mitigare iram, furibundus discindit. Nec putet *Beaufobrius* Manichaicam fabulam *σαυροδέντων δεχόντων* unius *Indræ* gestis concludi.

Dii omnes inter cruces ubique erectas collocantur in plenilunio *Badr*.

Dii omnes in Bacchanalibus plenilunii *Badr* inter *Cruces* ubique per Urbes & Oppida sparsas, erectasque versantur. Si modo Tibetum adeas, *crucifixus Princeps Indra* erit ibi

unus

unus idemque cum ipso ལྷོ་མོ་ལྷོ་ལྷོ་ *Ghiel-cen-sgi*, *Rex Magnus quarti gradus Montis Righiel*. Ad hoc plane tam impia ac foedæ superstitionis caput referri debent, quæ de *secunda Trinitatis* Tibetanæ Persona narrat ex *P. Andrada* La-Crozius in *H. Chr. Ind.* pag. 514. *Ilis conviennent qu'il a repandu [Cho Conjoc] son sang pour le salut du genre humaine, ayant été percé de clouds par tout son corps. Quoi qu'ils ne disent pas qu'il a souffert le supplice de la Croix, on en trouve pourtant la figure dans leurs livres: Leur grand Lama celebre une espèce de sacrifice avec du pain & du vin dont il prend une petite quantité, & distribue le reste aux Lamas presens à cette cérémonie. Uterque scilicet parum caute. Numen etenim clavis transfixum, & Crucis effigies, quamvis non omnino Nepallensis & Indicæ similis, ex eodem omnino fonte unde & Crucifixus, & Cruces Indiæ, proculdubio manarunt. Fontem prodit aperta confessio Fausti Manichæi de Jesu patibili apud AUGUSTINUM L. XX. contra eundem. *Credimus . . . inquit, ex viribus ac spiritali profusione [Spiritus Sancti,] terram quoque concipientem, gignere patibilem Jesum, qui est vita ac salus hominum omni SUSPENSUS ex ligno. Quapropter & nobis circa universa & vobis similiter erga panem & calicem per Religio est. Quæ monstra prosternens S. Doctor: Omnes arbores, ait, CRUCEM ipsius esse dicitis, unde a Fausto predicatur omni suspensus ex ligno: Idem ipse nimirum, quem etiam sub Pontio Pilato crucifixum quamvis apparenter dicebant. Quamobrem de Religione panis & calicis: Quomodo, subdit Faustum alloquens, comparas panem & calicem nostrum, & parem Religionem dicitis errorem longe a veritate discretum? A vino profecto, quemadmodum de Manichæis eo loci observat S. AUGUSTINUS, Tibetani abhorrent, ut quæ ex Andrada La Crozius refert nullam veri speciem habere queant. In solemnî sacrificio *Massa* ex hor-**

Ghiel-cen-sgi Tibetanorum idem ac *Indra*.

De secunda Trinitatis Tibetanæ Persona clavis transfixa, de Cruce Tibetanorum, deque eorum sacrificio, quid P. Andrada apud Lacroziium scribat.

Numen patibile, Crux, & Sacrificium Tibetanorum cum Jesu patibili, cum Cruce, & Sacrificio Manichæorum comparantur.

Sacrificii Tibe-
tanorum mate-
ries, & ritus.

deo in Coni morem formata holocausti materiem suppeditat. Sacrum Conum floribus *Loti* impressum, *Thurmà* ཅུལྱེན nuncupatum, e Templo extra urbis mœnia præeunte pompa singulis anni mensibus sacrum consumaturus educit

Lhama Sacerdos: In *Monlam* མོན་ལྷན་པོ་ tantum, quod mente primo tanquam solemne quoddam *Jubilæum* celebratur, Luna XXII. in Februarium nostrum incidente, supremus *Lhama*, ejusque loco, qui est *Lhama Kaden* སྐལ་ལྷན་པོ་ divina ministrat. Longa instituitur *Processio*: Præferunt Vexilliferi *signa* sexdecim, in quorum vertice རྒྱ་མཚུང་ *Trisul*, *Tridens* est symbolum *Mhadæi*. *Lhamæ* & ipsi quoque *Ke-*

long སྐལ་ལྷན་པོ་ *Religiosi Professi Mitra*, ac *Pallio* veluti Sa-

cerdotali induti, bini procedunt pulsantes tympana, instantes buccinas, hymnosque canentes: Sequuntur *Nngarambà* ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ *Magi* tecti pileo & vestibus, quæ

calvariis, ac *Turcè* ཅུ་ཇི་ intertextæ formam exhibent *Dalmaticarum*: Tum *stolati* Ministri, quorum sex *Thuribula* accensa, duo reliqui argenteam *concham hordei*, & *urceum* gestant *cerevisia* plenum: Inter hos medius incedit *Lhama Antistes* dextera *calicem*, sinistra *tintinnabulum* gerens. Postremo *Trabà* ལྷན་པོ་ *Religiosi viri* vehentes *Thurmà* impostum *Tripodi* cum *face* ardenti, quam *servi Laici* ferunt. Ubi ad Sacrificii locum perventum est, deponitur *Tripus*: sternitur ad *Tripodis* latus magna pellis *Jak* ལྷན་པོ་ *Bovis sil-*

vestris nigri; Mox accedit *Lhama Sacerdos*, *calicem cerevisia* immixta hordeo implet; & nonnulla submurmurans, circum *Tripoda* pluries fundit, libatque *Cono*: *Magi* deinde magico ritu saltitantes, absoluto certo numero saltationum

num pedum ictibus evertunt *Thurmà*, ita ut cadat in stratum subjectæ pellis *Jak*; Tunc servi in disiectam contritamque *Massam* immittunt illico facem & urunt oblatorum portiunculam, maxima, quæ reliqua est, parte dimissa canibus. Id enim unum cavent, ne *Thù*, aut *Thracen* aerei Spiritus eò convolent, & ideo dum Conus eversus corrui Milites editis bombis Dæmonas absterrere festinant. Similis est privatorum sacrificiorum materies, ac ritus. Quod vero imaginem repræsentare posset *Numinis* Tibetanorum, *patibilis*, *Calvaria* est in apice Coni transfixa jaculo. Hæc de Crucifixo, de Crucibus, tum Indorum tum Tibetanorum, deque istorum Sacrificio dicenda erant. Sed jam tene illud, quod hæctenus explicare susceperam, humani generis propagationem a Tiberanis gentibus acceptam referri viro ac fœminæ e sede *Laharum*, seu *Dæmonum* scortatorum in telurem delapsis. De origine *animantium*, quæ porro doceant jam audivimus. Iidem Lahæ sunt, qui quum in superioribus illis regionibus ceteris sordidiores essent, vi Fati deorsum missi, compulsi sunt induere fœculentiora corpora Brutorum omnigeni sexus: Et ut varii generis erant, sic varias *animalium* species in terra, in aquis, & in aere propagarunt. De cælo pariter eorum originem arcesserant Manichæi, teste S. AUGUSTINO Lib. VI. contra Faustum c. 8. *Dicunt enim isti vaniloqui, & mentis seductores in illa pugna, quando primus eorum homo, tenebrarum gentem elementis fallacibus irretivit, utriusque sexus Principibus indidem captis, cum ex eis Mundus construeretur, plerosque eorum in CAELESTIBUS FABRICIS colligatos, in quibus erant etiam fœmina aliqua prægnantes: Quæ cum calum rotari cœpisset, eandem vertiginem ferre non valentes conceptus suos abortu excussisse, eosdemque abortivos fœtus & masculos & fœminas de Cælo in terram cecidisse, vixisse, crevisse, concubuisse, genuisse. Hinc esse dicunt originem carniū omnium, quæ*

Concluditur humani generis propagatores, Tibetanorum sententia, e sedibus *Scortantium Laharum* descendisse.

Brutorum origo a *Lahis* animalium corpora induentibus.

Animalium origo juxta Manichæos a fœtibus abortivis Principum tenebrarū.

moventur in terra, in aqua, in aere. Si causam, & occasionem lapsus abortivorum foetuum excipias, cetera cum Bramhanum, Lhamarumque fabella apprime conveniunt. Nam & Principes tenebrarum captos elementis fallacibus cum Mundus construeretur, eorumque abortivos foetus in-

Rakas Indici, & Monstra Marina Tibetanorum, septem Marium incolae iidem videntur ac abortivi foetus Manichæorum.

Monstra marina Regibus serpentum subjecta.

Metempsychosis Tibetanæ periodi.

Species Metempsychosis tum Tibetica tum Manichæica, quinque.

Loca transmigratorum quinque. I. Sum-cihû-thza sum Deorum.

II. Lha-ma-in semideorum.

III. Gikten hominum.

IV. Ita Tantalorum.

V. Tudrò Animalium.

Quinque Metempsychosis loca, quinque videntur natura terra pestifera Manichæorum.

Naturæ quinque terræ pestiferæ: tenebra, aqua, venti, ignis, fumus.

venies fortasse eosdem esse, quos *Rakas* रकस Indi vocant, & Tibetani tanquam Monstra *Marina* fingunt. In *Maribus* illis septem sive mero lacte, sive alia quavis dulci suavique materie exundantibus, ejus naturæ incolae inhæsisse ferunt, quorum alii quum *masculi* essent, alii *fœminæ*; humano omnes vultu, sed corporis trunco aut pisces, aut serpentes; in suo quique ordine serpentum Regibus obsequebantur. Tibetani præterea, quanquam plenum, & integrum *metempsychosis numerum* ad periodos octoginta tres mille per tres Mundi *ætates*, (acceptas forte ab annis Ægyptiorum *ter mille*) protrahant, ejus tamen *species* quinque tantum agnoscunt, totidem scilicet, quot etiam, juxta S. EPIPHANIUM consentiente Beaufobrio, numeraverat Manichæus. Quinque propterea transmigrantium Orbes, seu loca designant.

I. *Sum-cihû-thza-sum* ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ *Labarum* ལྷ་མོ་ II.

Lha-ma-in ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ Semideorum. III. *Gikten* ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ Ho-

minum sedem. IV. *Ita* ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ Tantalorum. V. *Tudrò* ལྷ་མོ་

Qā ལྷ་མོ་ Animalium: & ea quidem, nisi mea me fallit opinio,

natura sunt quinque terræ pestiferæ, quarum meminit Manichæus ipse in Ep. *Fundamenti*. *Animadvertimus* [observat

hæc contra eandem Ep. AUGUSTINUS] *quinque naturas quasi partes unius naturæ, quam vocat terram pestiferam*. *Hæc sunt*

autem tenebræ (sed non tales, ajebant Manetis Discipuli, quales hic novimus) aqua, venti, ignis, fumus Intra tenebras

aquas constituit, intra aquas ventos, intra ventos ignem, intra ignem fumum. Et habebant istæ quinque natura sua

quæ-

quaque genera inhaſitorum ſuorum, qua nihilominus quinque ſunt. Quæro nanque utrum genus unum habitantium fuerit in omnibus quinque naturis, an diverſa genera . . . diverſa fuiſſe reſpondent, & de aliis libris ita docent, quod tenebræ habuerunt ſerpentes; aquæ, natantes, ſicut ſunt piſces; venti volantes ſicut ſunt aves; ignis quadrupes. ſicut ſunt equi, leones, & cetera huiusmodi; fumus bipedes ſicut ſunt homines. Quod enim gehennam nec apud

Manichæos, nec apud Tibetanos inter quinque ſive naturas, ſive naturarum loca commemorari audias, nihil te moveat: Eam etenim alibi tanquam in ſeparatis propriiſque ſedibus utrique collocant. Jam vero *Tudrò* ſic pingunt, ut in eo *aerem* cernas cum avibus, terram cum omnibus plane terreſtrium animalium, vermium, inſectorumque generibus, Mare demum cum piſcibus: atque in hunc locum cogi arbitrantur *Lahas*, qui *belluinam* ſubeunt *metemphychoſin*, qui vero *humanam*, in *Gikten*. *Tudrò* nomen haud

dubie compoſitum eſt ex binis vocibus འཇམ་ཏཱ་ *Tu*, & འཇམ་ཏཱ་ *drò*, quarum altera *Lahas*, ſeu dæmones *Tu*, altera alios

item dæmones འཇམ་ཏཱ་ *Drè* ſignificari opinor. Huius generis erat Magna Mater Tibetanorum, མཁའ་འགྲུ་མ་ *Khadroma* ſpecies quædam, ut ajunt, aerearum *Lamiarum* viridis, flavi, rubei, albi, & cærulei coloris. Ea quæ *viridis* erat *Simiæ* formam accepit; id enim veluti proprium habent *Khadroma*, ut beſtiarum corpora ſumant. Aer autem igneus idem eſſe poteſt Manichæorum *ignis*, ubi *quadrupes* col-

locarunt. At *Gikten* འཇམ་ཏཱ་ མཁའ་འགྲུ་, *Ten* མཁའ་, ſeu *Tan*, *Terram* interpretor འཇམ་ཏཱ་ *Gik* eorum *Labarum*, qui ex *athere* tanquam ex ſubtiliori puriorique Cælorum parte delabuntur. འཇམ་ཏཱ་ *Gik* enim eſt Tibetice ſcriptum *Haghik*, quod vide-

Quinque genera inhaſitorum in quinque naturis.

Libri alii Manichæorum dant, Tenebrarum inhaſitatores Serpentes; aquarum natatilia: ventorum volatilia: ignis quadrupes, ſumi homines.

Gehenna tum Manichæorum, tum Tibetanorum extra naturas, & loca quinque.

Tudrò locum transmigrationis animalium, Tibetani quomodo pingant.

Metemphychoſis belluina in *Tudrò*: humana in *Gikten*.

Tudrò nomen, unde?

Drè Tibetice Dæmones; unde venit Magna Mater Tibetanorum Simia *Khadroma*. *Khadromè*, quid? color *Khadromarum* quintuplex.

Khadromarum transmigration in corpora animalium ſæminei ſexus.

Aer igneus in *Tudrò* ignis Manichæorum, & quadrupedum locus.

Gikten unde ſic dictus fuerit locus humane transmigrationis.

Gikten exponitur terra fusci aetheris.

Gik idem ac Achag, seu Achas aether.

Akakubun Ind. idem forte ac fumus Manichæi, & natura bipedum seu hominum.

Adamum & Evam c Fumi Principibus editos Manichæi somniarunt.

Terra ab initio mire fecunda sine ulla hominum industria necessaria ad vitam sustentationem sequebatur.

De terræ fructibus singulis diebus pulci homines colligebant quantum necessarium erat ad vitæ sustentationem: Hunc ordinem interruptus.

In homine, qui omnium primus temperantia fines transgressus est, adumbratur Adam.

Exemplum primi Prævaricatoris, universalis imperantia, & discordiarum omnium causa.

Terra mutatur: fit sterilis, & spinas ac tribulos proferens homines cogit ad agriculturam labores.

De agrorum finibus diræ, & interminatæ hominum lites.

videtur Indicum अकाञ्ज Achag, aut Agak, sive अकाम Achas, unde Akakubun अकाकुडुं ab अकाञ्ज Akag, & कुडुं Kubun, aut कुडुं Kuban Nepallice fumus, quasi fuscum aethera non absurde cum Manichæorum fumo comparatum significat. Ique propterea Adamum, & Evam ex fumi Principibus derivatos, genitosque dicebant. Terra ab initio fecundissima erat: suaque sponte hominibus proferebat quicquid ad eorum victum, ac voluptatem necessarium esset. Quam quidem nativam terræ fertilitatem repetebant Manichæi ex affluentiori copia divina substantie universam terrestrem molem animantis. De terræ fructibus pulci illi homines sumebant moderatissime diebus singulis quantum ad diurnam, æqualemque sustentationem vitæ sat erat. Accidit subinde, ut eorum alter ceteris voracior duplam fructuum portionem die uno collegerit. Latent in hoc homine vestigia quamvis confusa, ac perturbata Primi Parentis Adæ, qui non contentus alimento sibi quotidie præstando ex arbore vitæ, ceterisque plantis Paradisi Eden, avida scelestaque manu contra Dei præceptum fructum decerpserit arboris scientiæ boni & mali. Facinus ab uno illo Tibetico Helluone commissum cæteros omnes, ut idem auderent, induxit. Aucta brevi est ingluvies hominum, eoque demum pervenit, ut tantam quique segetum copiam semel colligere tentarint, quanta mensuram annuæ alimonie æquaret. Hinc meum illud ac tuum inter homines obtinere cœpit, quod omnium discordiarum Parens & origo fuit. Commota mortalium scelere tellus, quæ antea nutrix adeo benigna, & larga fuerat, Noverca statim sæva ac sterilis facta spinas tantum ac tribulos novit e sinu suo vehementer exacerbato proferre. Coacti homines immani labore versare glebas, & agros colere, rapere

pere ad se quisque, & occupare pro viribus latiora arvo-
rum spatia certabant. Nullus sic erat contentionum rixa-
rumque finis, quum indicta concione unus qui ceteris e-
minebat, multitudini persuasit, ut de Principe eligendo
cogitarent, qui & lites dirimeret, & certos agrorum fines
unicuique præscriberet. Comitibus habitis summus omnium

Gubernator & Rector creatus est ཨང་ལྷ་ལྷོ་གྲོ་ལྷོ་ལྷོ་

Ad lites dirimen-
das Rex eligitur
Mangpò-Curve-
Ghielpò.

Mang-pò-curve-ghielpò, quem auctore Pinnabillensi in-
terpretantur: *multorum hominum honoratus Rex*. Sane

quidem *Mang-pò* ཨང་ལྷ་ *Multos homines* significat, &
ལྷོ་ *Ghiel*, quod affine videtur Hebr. **El** *El Deus*, &
אֱלֹהִים *Il* nomini, quo Saturnus interprete Philone Byblio a
Sanchoniatone vocatur, pro *Rege* Tibetani accipiunt; sed

In Mangpò-Cur-
vè-Ghielpò Sa-
turnus detegitur,
Xaca, Sacla, Sac-
chura, Sachura-
phi, tum & Ne-
cherophi, aut A-
cherophi, Sasy-
ches, & Osiris
ipse.

ལྷོ་, quam *Curve* contractè pronunciant, vox inte-
gra est: *Sachuraphi*, quæ quam apte *Xacam*, *Sacchuram*,
Babylonium, *Saclam* Manichæorum, Saturnum *Remphan*,
Necherophi, & *Acherophi*, *Sasychem*, & *Osirim* primum
Ægyptiorum *Legislatorem* referre possit, ex observationi-
bus nostris Num. xv. xvi. xvii., aliisque pluribus argumen-
taberis. Gesta hæc esse volunt Tibetani in *parte* Telluris
Meridionali; ubi etiam Manichæi, teste *Abulpharagio* in
Dynastiis; statuebant locum concordiaë ea conditione Angelis
conciliatoribus initæ inter Deum Bonum, & Malum, ut
Bonus partem cælestis substantiæ cederet *materia*, cui præ-
erat Malus. Imo ut videas, num quid conjunctionis habeat
cum Manichaico illo commento tota isthæc Tibetanorum
fabula, ii quoque Terrarum coloni a Tibetanis conficti par-
tem annuorum proventuum suo Illi sive *Deo*, sive *Regi*
fancito fœdere obtulerunt. Ceterum dubitari vix potest,
quin *Saturni* gesta in hoc *Mangpò Curve Ghielpò* adum-

Rex institutus,
& Concordia
parta in *Meri-
dionali* plagâ
concordiam de-
signare potest,
quam Angelus
Conciliator, ex
Manichæorum
fabulis, ibidem
firmavit inter
Deum bonum, &
Deum Malum.

Curve Rota me-
ridici, *Deus* tem-
poris, & *Sol* ipse
exponi, & intel-
ligi potest.

Ee

brata

brata Tibetani retineant. Adde, quod si ལྷ་ཀྱི་ uti *Lhama* nonnulli per hæc tempora putant, *rotam* designat, & ལྷ་ཀྱི་ *phi* Meridiem sonat *Deum temporis*, Saturnum, ac *Solem* ipsum Ægyptium in *Curvè* detegis. Regi huic natus est Fi-

xI. Rex *So-Ciong-pah* filius 17 *Mäg-pò* *Curvè Ghiephò*. In voce *So Ciong pha* *Lhamæ* interpretantur *Pah moralibus ornamentum virtutibus*.

Lhamarum interpretatio in suspicionem venit.

Pah annus xII. *Cycli duodenarii Porcus*.

Pah lucis significationem habet in nominibus tū *Insulæ Orientalis*; tum *Doctōris legis Xaca*; tum *Dei Chedunkoncio*.

So ciong pah sidus exponitur *Jovis benefici*.

xII. Rex *Civochiè* natus e vertice *Capitis So-ciong-pah*.

Finis ætatis *Mūdi secunda*.

lius *So Ciong pah* ལྷ་ཀྱི་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་. Ajunt Tibetani exponi

vocem *Sò* ལྷོ་ *cumulare*: *ciong* ལྷོ་ *obtinere veniam*: *pah*

ལྷོ་ *moralibus ornatum virtutibus*. Iis scilicet vela-

mentis obtegunt portentum, quod in eo latet, avitæ superstitionis. *Pah* ལྷོ་ *Porcus* est, & annum XII. in *Cyclo duo-*

decenni appellant *Lo ciugni pah* ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ *Pah Porcum*. Insulam alteram in parte Orientali ad Meri-

diem versam cognominem vocant ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ *Lù-Pah*. *Pah* ལྷོ་

Pah ལྷོ་ pars est insignis nominis divini Magistri *Pabba giampel* ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ *Sachia* legem docentis in

Rivozengnag ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་, quam urbem collocant in *Centro Imperii Sinarum*. *Pah* ལྷོ་ locum obtinet in de-

scriptione *Dei Chedunkoncio* ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་, quem tertiam commentitiæ *Trinitatis* suæ personam dicunt; eo-

que sensu usurpatur, ut vim lucis, cognitionis, & intellectus exprimat. Tolle jam allegoricum velamen jactatæ *virtutis* artificio *Lhamarum* ad plebem decipiendam inductum,

&c, ita pol credo, una mecum vocem interpretaberis: *Cu-*

mulum benigni perfectique luminis: Orbem videlicet, seu sidus *Jovis benefici*, atque propitii. Regi huic tumor in-

summo capite excrevit, unde *filium* edidit *Civo chiè* ལྷོ་ལྷོ་

quod est Interpretibus *Lhamis*: *Capitis vertice natus*. Re-

gnante *Civochiè* finem accepit ætas *Mundi secunda*, qua vitæ humanæ diuturnitas ad annos octoginta mille produce-

batur;

batur. E Tubere, quod porro emisit dexterum brachium *Civochiè*, ortus est *Zeden Rex* རྩོམ་པོ་ལྷོ་མོ་, *venustissimus*. E sinistri brachii tubere *Zeden* in lucem prodiit *Gne Ze-*

den རྩོམ་པོ་ལྷོ་མོ་, quem vertunt *e propinquo venustissimum*.

Edidit & ipse e femore dextro *natum*, qui Patris exemplo e sinistro femore peperit *filium*, & hunc magni nominis Regem; sed istorum nomina ignorari Tibetani affirmant. Atque ii sunt Reges quinque uno nomine dicti *Corlò ghiurrò*

ghielpò gnà རྩོམ་པོ་ལྷོ་མོ་ལྷོ་མོ་ལྷོ་མོ་ལྷོ་མོ་. Has ego vo-

ces exponerem *Magnos Reges, Principes, & Moderatores lucidarum Rotarum*, seu *lucidorum Orbium*. Erat eorum,

individua comes *Rota aurea*, seu *lucida*: id enim, ut arbitror, indicant binæ illæ voces རྩོམ་པོ་ལྷོ་མོ་ *Corlò*. Imo

vero si Tibi forte arrideat རྩོམ་པོ་ *Hchor* Tibetanum interpretari *Horum*, aut *Cheres Ægyptium*, de quo plura tradidimus Num. XLIV; habebis, me consentiente, unde conjecturam hanc satis solide fulcire, & confirmare queas. In-

numeris Reges hi incedebant ornati lapillis, inter quos gemma tam nitidi, mirificique splendoris, ut *Solis* lucem æquaret. Uxores, totidem recte dixeris *Veneres*, tam rara, ac divina

eis inerat pulcritudo vultus, & oris suavitas. Aulicorum, elephantorum, equorumque numerus maximus, ac splendidissimus. Aulici admirabili sapientia præditi, quum intima Regii pectoris arcana penetrarent, jubente nemine, Principis quique sui voluntatem incredibili celeritate explebant. Idem

præstabant *elephantus*, & *equus*, quibus Regum quisque ceu vectoribus utebantur. Ille immensæ proceritatis, *candidique* coloris *elephas*: Ille *hyacinthinæ* cutis aureis conspersæ maculis *equus*, fessorem ne quidem moniti, quocunque vellet, sponte rectaque ferebant adeo leves, adeoque alacres, atque

iv. Rex *Zeden* e dextero brachio *Civochiè* natus.

v. *Gne Zeden* e brachio sinistro *Zeden*.

Reges duo anonymi, alter natus e femore dextro. Patris *Gne Zeden*, alter e femore sinistro Filii ejusdem *Gne Zeden*.

Quinque Reges dicti: *Corlò Ghiurrò Ghieipò*.

Rota aurea comes individua Regum.

Hchor Tibetanorum idem forte ac *Horus*, aut *Cheres Ægyptius*.

Quinque Regum ornatus, splendor, majestas, uxores, aulici.

Elephantus & *Equus* duo Regum vectores quam admiranda velocitatis, virtutis atque sapientia.

Belli Duces ætatis secundæ.

I. Ser chij chorlò ghiurvè ghiel pò, Rex auri.

II. Nghul chij chorlò ghiurvè ghiel pò, Rex argenti.

III. Sang chij chorlò ghiurvè ghiel pò, Rex æris.

IV. Cia chij chorlò ghiurvè ghiel pò, Rex ferri.

Ætas II., & vita hominum annorum octoginta mille.

Ætas III. annorum quadraginta mille.

Ætas IV. annorum viginti mille.

Ætas V. annorum centum.

Ætatis V. Rex Sengchetram Avus Xaca ex stirpe quinque Regum Chorloghiurvè.

celerrimi, ut & juga Montis *Righiel*, & Mundum univ-
ersum unius diei spatio percurrerent. Neque lis deerant
Imperatores exercitus; nam *quinque* pariter numerant:
quanquam *quinti* nomen ignoratum esse Tibetani testan-

tur. I. appellant *Ser chii chorlò ghiurvè ghiel pò* ཤེར་ཅི་ཅོ་རྩེ་གཏཱ་ལྷོ་གཱིུ་རུ་ཤེ་གཱིུ་ལྷོ་ ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ *Auri Regem*, Mundi, & Re-
gionis Laharum *Sum ciu thz asum* in fastigio Montis *Righiel*

Dominatorem summum: II. *Ngul chij chorlò ghiurvè ghiel*
ཤེ་གཱིུ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ *Argenti Regem*

tribus Mundi partibus Imperantem: III. *Sang chij chorlò*
ghiurvè ghiel pò ཤེ་གཱིུ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ *Æris*

Regem duarum Mundi partium Gubernatorem: IIII. *Cia*
chij chorlò ghiurvè ghiel pò ཅི་ཅོ་ཅི་ཅོ་རྩེ་གཏ�་ལྷོ་གཱིུ་རུ་ཤེ་གཱིུ་ལྷོ་ ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ *Ferri Regem* unius Mundi partis Præsidentem *ætate se-*

cunda, quum homines annos adhuc viverent *octoginta mille*.

Ætas tertia successit, qua Reges alii, eadem stirpe geniti,
imperium obtinuerunt univrsarum gentium; sed hominum
vita brevior, spatio annorum *quadraginta mille* conclusa est.

Ætas quarta plures & ipsa Reges protulit vivendique tempo-
ra definivit ad annos usque *vigintimille*. Verum ætate quin-
ta adeo imminuti sunt dies hominum, ut communis eorum
vitæ cursus non ultra annos centum progrediretur. Inter

Reges, quos ista peperit ætas, memorabilis est ཤེ་གཱིུ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ *Sengchetram*. Ortus ex profapia principe eaque divina
quinque Regum *Corloghiurvè*, nomen obtinuit, quod Lha-

mæ interpretantur *Leonis maxillam*; nam ཤེ་གཱིུ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ *Sengchè*
tum Malaica, tum Malabarica, tum etiam Indostana, ac

Ti.

Tibetana lingua *Leonem* denotat: རྒྱལ་པོ་ *Tram maxillam*. Avum hunc esse dicunt famosi Impostoris Xacæ, insignem quintæ ætatis Regem. Suspicio est ne Tibetani eum consulto submoverint ab ætatibus superioribus, & in quintam rejecerint, ut ita tempora Nepotis Xacæ cum Avi temporibus copularent. Inde statim conjicimus, cur nomen *quarti Supremi Regis* ignorarent, cur *quintum* & hunc ignotum in ætate secunda fuisse velint, cur demum *quinque* belli Duces, & Imperatores numerent, nec ulla tamen mentio in eorum libris de *quinto* habeatur. Totum id pendet ex recenti impostura *Lhamarum*, qui *antiquioris Xacæ Genealogiam* juniori huic, & longe post ortæ *Christiana Religionis* tempora accomodare, & adsuere studuerunt. Quod ut facerent, occasionem præbere potuit series *Regum quatuor* a Manichæis accepta. Jam enim, ut puto, in mentem Tibi redeunt *quatuor Illi Reges Maximi* Manichæorum, *Rex sceptriger floreis coronis cinctus: Rex honoris: Rex heros belliger dextra hastam tenens, & sinistra clypeum: & Rex gloriosus tres Rotas* [འཇམ་མགས་ལྷན་ཅན་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ Chhorlò Tibetanis haud dubie similes] *impellens, ignis, aqua, & venti; ac si quintum quæris, Regem luminum* habes in Epist. *Secundini Manichæi* ad S. AUGUSTINUM.

Reges, seu Belli Duces quatuor a Tibetanis conficti cum *quatuor* Manichæorum Regibus comparandi.

LXXXIV. Æquant Regum numerum *Sancti*, seu *Dii legislatores* IV. *Corvagi* རྒྱལ་པོ་ལྷན་ཅན་ ætatis II., quem *Horum*, *Lucem*, seu *Solem* རྒྱལ་པོ་, & རྒྱལ་པོ་ *Siches*, sive *Seches* *Legiferum* interpretari possumus. *Sertub* འཇམ་མགས་ལྷན་ཅན་ *auri*, seu *aurea vis*, atque *potestas*, ætatis III. *Hofrung* རྒྱལ་པོ་ལྷན་ཅན་ *lucis custos*, qui *Legi* nonnihil magiæ omnium primus immiscuit, ætate III. *Sciachia tubpà* རྒྱལ་པོ་ལྷན་ཅན་, ætatis V. *Desi-*

Quintus apud Secundin. Manich. *Rex luminum*.

Sancti sive *Dii* quatuor Tibetanorum *Legislatores* - *Corvagi* II. ætatis.

Sertub III. ætatis.

Hofrung IV. ætatis.

Sciachia seu *Xuca Tubpà* ætatis V.

de-

Ex prætermisso Deo Legislatore ætatis primæ Tibetani in Atheismi suspensionem veniunt. Sammanæi e Malabarum, & Coromandelliorum finibus pulli annos ante quingentos. Sammanæi Buddæ cultores.

Sammanæi Tungusiani, aliæque Tartarorum nationes. Schaman ita dicti Tartari quidam finitimi Sinis & Athei, an Tibetani?

Tibetanos ab Atheismi suspitione abolvit La-Crozius, dum fides habenda sit epistolis P. Andradæ.

Recens Tibetanorum Religio, judice La-Crozio, Indorum Paganismo similis.

Sehennes nomen a Nepallensibus tributum Tibetanis, idem forte est, quod Schaman solitarius apud La-Crozium.

Sehennes non omnes Tibetani, sed tantum Kiupà, & Ritrobà Religiosi, ac Solitarii homines.

deratur in hac serie *Sanghchiè*, Deus scilicet ætatis primæ. Quod certe magnam *Atheismi* suspensionem ingerere posset. Et sane La-Crozius L. VI. H. Christ. Ind. Sammanæorum Religionem, quam e littore Malabarico, & Coromandellio ante annos circiter quingentos expulsam conjicit, tanquam *Atheismi* impietate scatentem crebro describit. Sammanæi vero ii sunt, qui teste Clem. Alexandrino *Buddæ* cultum, ejusque Instituta servabant. At si, ut ex probatis Scriptoribus idem La-Crozius observat pag. 493. Sammanæi audiunt *Ceux des Tungusiens & d'autres Nations de Tartarie . . . & le Nom de Schaman, est un nom de Religion d'un Peuple Tartare, voisin des frontières de la Chine, Tartari Tibetani utpote Sinæ contermini in Atheorum numerum rejiciendi essent. Eos tamen ab hac tam sacrilega, & extrema dementia La-Crozius ipse tam liberaliter absolvit, ut si fides, inquit pag. 513., adjungenda sit epistolis P. Antonii Andradæ on peut soupçonner que le Christianisme a été autrefois connu de ces peuples, qui, faute d'avoir eu une connoissance exacte de l'Écriture sainte, l'ont mêlé dans la suite du tems avec le paganisme des Indiens. Et p. 518. postquam in hac ipsa, de qua agimus, Tibetanorum oratione fragmenta liturgica veterum Christianorum Magnæ Tartariæ se deprehendisse scripserat, Lhamarum Religionem, subjungit, germanam esse Indici *Paganismi* sororem. De *Sammanæis* Tibetanis in confinio Sinarum id ego novi, *Sehennes* सेहनेस eos a proximis Nepallensibus appellari. Quod nomen an idem sit ac *Schaman Solitarium*, Religiosumque *sylvarum cultorem*, interprete La-Crozio, denotans, certo definire non ausim. *Sehennes* tamen audit non tota Tibetana Natio, sed una illa ingens *Religiosorum* hominum multitudo, qui sequuntur Legem *Kiutè* ཐུ་རྩི་ལྷོ་ལྷོ་, Sunt*

Sunt li duplicis generis, alii *Kiupà* མྱུ་ལྔ་པ་, alii *Ritrobà* རྩོམ་ལྔ་པ་ nuncupati. Illos instituit *Lhama* Sinensis ལྔ་པ་མ་ལུ་མ་ལུ་ *Afciang Xaca* religionis sectator: Istos ལྔ་པ་མ་ལུ་མ་ལུ་ *Urchien* Magus, & *Lhama* ex Indostan. Illi in Cœnobiis, quorum unum celebre est ལྔ་པ་མ་ལུ་མ་ལུ་ *Ramocei*, formis anaglypticis *carnalium conjugationum* duabus atque triginta contaminatum: Isti in Montibus habitant dicti ལྔ་པ་མ་ལུ་ hoc est: *Trabà Ri* Religiosi Montani. P. Franciscus Horatius non levem profecto de *Atheismo* Tibetanorum suspicionem diu multumque fovit. *Lhamas* sæpe rogavit, ut tandem palam aperteque edicerent quid proprie *Dei* nomine intelligerent? *Sanctorum collectio*, ajebant, illud est, quod *Deum* constituit; eamque *collectionem* informamus animo quum *Deum* dicimus. Quid? si nullos cogitatione teneatis Sanctos, adhucne *Deum* mente concipitis? Hærebant *Lhamæ* ad hæc, nec nodum quo pacto solverent, homines intricatissimi inveniebant; sed nec hodieveniunt. Deum tantummodo se colere profitentur; & ea quidem religione, quæ quum partim ex Indica Bramhanum, partim ex Sinensi Bonfiorum auctore *Budda* conflata sit, Manichaicarum omnium superstitionum colluvies, & receptaculum est sordidissimum. Verum non satis hæc valent ad avertendam *Atheismi* suspicionem, in qua versantur. Exemplo Atheopoliticorum Sinensium lege utuntur duplici *Kiutè* མྱུ་ལྔ་པ་, & *Dotè* ལྔ་པ་, quarum altera *interior*, & domestica est, altera *exterior* & popularis. Illa effrænis est ab omni honestatis lege soluta, nihilque novit in rerum natura verum ac stabile, sed meram ludificationem sensuum. Omnia ex nihilo, & ex vacuo condita in nihilum, vacuumque redire. Quicquid denique de lege interiori *Tunchinensium*, *Siamensium*, *Sinen-*

Kiupà & Ritrobà ambo cultores *Xaca*, & sectatores legis *Kiutè*.

P. Horatius *Pinnabellensis*, quas habuit de *Atheismo* Tibetanorum suspicandi causas, doctioribus *Lhamis* aperuit.

De natura & existentia *Dei* cum *Lhamis* sæpe disputat P. Horatius, nec tamen pristinas de illorum *Atheismo* suspensiones dimittere potest. Quod *Deum* colant; unica est, & nuda *Lhamarum* confessio.

Lhama Tibetani imitantur *Atheopoliticos* Sinensium.

Kiutè, & *Dotè* interior, & exterior *Lhamarum* Lex.

Kiutè Lex *Atheistica*.

Kiutè addisti Sectatores *Xaca*.

nensium, aliorumque Populorum, qui *Xacam* sequuntur, scripserunt Alexander De Rhodes, La-Lubere, Coupletus, Bayerus, La-Crozius, & ipse cum primis Cononensis Episco-

Tibetani *Kiutei-*
ta similes veteti-
bus *Sammanais*
Malabarum.

pus Maigrot, totum id in *Kiute* ཀྱུཏེ་ Tibetanorum con-
spicitur. Conveniunt ita cum *Atheis* illis *Sammanais*, de
quibus conquerebantur Malabares antequam eos e finibus
suis expellerent, quòd referente La-Crozio: *Ils ne se frot-*
toient, ni de terre rouge, ni de cendres de fientes de Vache,
Et ne faisoient aucun cas de la purification extérieure du
corps par les bains. Abhorrent enim ab his ritibus *Lhamæ*.

Maxima *Kiutei-*
tarum sanctitas
in una contem-
platione consistit.

Una est contemplatio, cui se perpetuo addictos, immer-
sosque velint. Sed quò totum istud contemplationis genus
feratur, arcanum est nemini nisi initiatis pervium. Conan-
tur contemplando seseipfos universaque membra corporis
tam in arctum colligere, ut si fieri posset, in nihili sinum
uno temporis puncto regredi avidissime cupiant. La-Cro-
zius nescio quid *mystici* in hoc *Buddistica* contemplationis
secreto imaginatur. Fallax imaginatio. Unam illi nu-
damque meditantur *naturam*. Nihilque aliud moliuntur,

Contemplatio
Kiuteitarum ar-
canum imperviu.

In *Kiuteita*, seu
Buddistica con-
templationis se-
creto nihil *mysti-*
ci cogitandum.

quam ut *partem animæ lucidam* expediant a vinculis *ma-*
læ, quam putant, & *tenebrôsæ substantiæ* materiæ. Non se-
mel *Pinnabillensis* noster *Lhamam* deprehendit in Cæno-

Kiuteitica con-
templatio quò u-
tice spectet?

bio *Morù-Kiupà* མོ་རུ་ཀྱུཔ་, qui defixis intentisque ocu-

Kiuteitica, seu
Kiupica contem-
plationis exem-
plum.

lis confanguineam puellam contemplabatur. Ubi vero se-
se obtulit occasio, de hujusmodi *contemplationis* genere
sciscitatur hominem. At ille, abi, inquit, Exotice: Sancta
perfectionis nostræ mysteria nec capis, sed nec capere po-
tes. In hunc sane modum forsan imitari se credunt *cruci-*
fixos tenebrarum Principes *lucidarum virtutum* contempla-

Lhamæ sive *Kiup-*
pà, sive *Ritrobà*
Tibetani contem-
plandi formam
fortasse accepe-
runt a Principi-
bus in firmamen-
to crucifixis *luci-*
darum virtutum
contemplatoribus.

tores. In exteriori *Dotè* འོ་ཏེ་ Lhamæ uti diximus, Pa-

gani

gani sunt, & Manichæi. Causam propterea cur nullum commemorent *Sangkiè Deum*, aut *Sanctum* ætatis I., eam esse opinor, quòd Lhamæ de prisca illius ætatis statu eadem modo figmenta teneant, quæ olim de *Mundo intelligibili* Manichæi procuderant. Omnia tunc *lucida* erant: Tenebræ ætate II. invaluerant: Hinc necessitas orta est, ut Sol, Luna, Sidera, *Deus* denique *Sanctus*, & *Legislator* hominum visibilis, apparent. Et ideo *Sanctos* ab ætate II. numerare incipiunt.

Lhamæ *Dotcira* Pagani, & Manichæi. *Deum*, *Sanctum*, *Legislatorem* cur nullum plane in *Mundi visibilis* ætate Lhamæ Tibetani commemorant?

LXXXV. Jam vero Deus, quem hîc orant Tibetani tanquam auctorem *distributionis* in Religione, *unus est*: ex hoc *uno* distributore *duo* statim manant, *vas pretiosum*: & *Mare*: *Quatuor* deinde commemorantur *partes* radicis creationis originalis: Tandem *octo* habentur *dilecti filii*. Tota hæc series, ac distributio rerum communis est non *Indis* tantum *Bramhanibus*, sed etiam *Confucio*, ceterisque Philosophis Sinensibus *Confucii* gregalibus. Accipe *distributionem Sinicam*, quam *Bonjurius* in *Mss. disquisitionibus*, de Sinensium Ritibus, *quæsto II. depromsit* ex *Tract. Anton. a S. Maria Sobre algunos puntos tocantes a esta Mission de la gran China punto 4. n. 47.*

In Prima *visibilis* Mundi origine rerum *distributionem* Tibetica oratio exorditur ab *uno*: ab hoc veluti *duo* exorta promit: a *duobus* quatuor: a quatuor *octo*.

Eadem rerum *distributio* communis est *Indis*, & *Sinis*.

四 ^{11.}	兩 ^{6.}	大	1. Tai.	6. Leang.	11. Su.
象 ^{12.}	儀 ^{7.}	極	2. Kie.	7. I.	12. Siang.
生 ^{13.}	生 ^{8.}	生	3. Seng.	8. Seng.	13. Seng.
八 ^{14.}	四 ^{9.}	兩	4. Leang.	9. Su.	14. Pa.
卦 ^{15.}	象 ^{10.}	儀	5. I.	10. Siang.	15. Kun:
			Ff		1. Tai

Sinorum distributio.

Ex primo principio *Tai Kie*, auctore Confucio, virtutes *dua*: inde imagines *quatuor*: ex his *octo* figuræ pendulæ.

Tai Kie, teste Alexand. de Rhodes, virtus materialis, & corporea *Calæ*.

Tai Kie ab uno Sinorum Rege adoratur.

Tai Kie idem ac *Thai cuc* Tunquinensium.

Ex *Thai cuc* substantiæ *dua*: *Am*, *Duam* Cælum, & *Terra*.

Tn & *Yam* Sinorum idem ac *Am* & *Duam* Tunquinensium.

Supremum Creatorem Japonii cū materia contundunt.

Mundi origo apud Sinenses *Tai Kie* materia prima, seu virtus materiæ primæ.

1. *Tai*. 2. *Kie*. 3. *produxit*. 4. *duas*. 5. *virtutes*: 6. *dua*. 7. *virtutes*. 8. *produxerunt*. 9. *quatuor*. 10. *imagines*. 11. *quatuor*. 12. *imagines*. 13. *produxerunt*. 14. *octo*. 15. *figuras pendulas*. Textus est genuinus Confucii in eo libro, quem dubitante nemine *Ye Kim* mutationum inscripsit. Quid vero nomine *Tai Kie* Confucius intelligat, exponit Alexander de Rhodes in Libro Romæ edito *Relazione del Tunchino: Dove* (Confucius) *si pone ad investigare la primiera cagione delle cose tanto ciecamente delira, che la si finge corporea priva d'animo, e d'intelletto, nè di alcun honor venerabile. Il Cielo, che trabe origine da essa cagione, merita per suo credere culto divino, ma dal Rè, non da altri; come se il Rè, e non altri avessero da rimirarlo, e il solo volto del Rè ergesse alle stelle. Idem est Tunquinensium delirium, teste eodem P. Alexandro de Rhodes in Catechismo Latino Tunquinensi: Fingunt, inquit, quandam substantiam corporalem minime intelligentem, & vita carentem, quam THAI CUC vocant, a qua duas alias substantias processisse dicunt, quas AM, DUAM vocant intelligentes sub his nominibus calum, & terram. Quæ duo Am & duam, eodem observante Bonjurio, sunt yn & yam Sinensium. Eiusdem impietatis a P. Martinio in Append. ad Atlantem Sinicum, a P. Baldhasare Gago, a Joanne de Luzena arguuntur Japonenses, qui ipsomet Martinio auctore Religionem a Sinis, & litteras acceperunt sexcentis circiter post Deum natum annis. Diximus nos equidem pag. 142. Japonenses supremum Creatorem agnoscere sequuti Scriptorem dissertationis de Sacr. Japon. Rit. apud Barnier. & Mascr.; ductique emblemate creationis ad exemplar Indici *Viscnu* expresso. Sed ejus naturæ Creatorem considerant, ut a materie sejunctum minime velint. Est igitur *Tai Kie* Sinensium materia prima, aut materia primæ vis, quæ Mundo originem præbuit. Istiusmodi *Tai Kie* reperitur apud*

Ti-

Tibetanos statim ab initio Orationis *Hommanipemeum*.

Taje Kie, in exordio orationis Tibetanarum *Hommanipemeum*; Deus *Genrefi*.

ཨ་རྒྱལ་པོ་གཅུག་པའི་བླ་མ་གྱི་པུ་རྒྱལ་པོ་ *Taje Tul Cia Kie Te Sghi*.

Quo certe *Genrefi Deus* invocatur. Et rursus post medium ཨ་རྒྱལ་པོ་ *Taje*. Singulare vero, & proprium nomen est duabus supremis Laharum regionibus descriptis p. 183.

Taje Kie dicitur ex quatuor ultimis Laharum Regionibus:

Nam ca Taje chie ce; & *Nam sce Taje chie ce*. *Chiece* pariter tertiæ & quartæ sedi omnium eminentissimæ tribuitur. Contemplatores, ut intelleximus, corporibus exuti in iis vivunt. Vide tamen ne omnem omnino iis corporis speciem detrahas; sunt enim Lahæ isti virtutes *lucidissima*, non omnis, sed crassioris tantum, & caliginosæ materiæ expertes.

Taje Kie Lahz non omnis materiæ expertes.

Bayerus T. II. *Musei Sinici* principium explicans *Libri* inscripti *Siao ul lun Puerorum institutio, sive Origines Sinicæ*;

ad illa verba: *Tay Ku-Hum lieu i tun chi fuen Xam Xi*

Tay Ku Sinorum *Magna* antiquitas *Baycro: maxima* & *remotissima antiquitas* *Menzelio*.

Ku çiven chi y: Magna antiquitas aqua adveniens, aqua abundanter fluens, aqua pacifica, aqua composita subse-
dit, divisitque superiora secula, eoque produxit rationem formamque rerum: (*Tay*) inquit, *non fortissimum explicuero*; nam nihil aliud quam magnum & excelsum, quare si cum He nigro illa littera componitur, character *Tay* fit, qui atrum & nebulosum colorem in fastigiis montium spectari indicat. In eum sensum observat *Menzelium* ea verba exposuisse: (*Tay*) maxima, & remotissima (*Ku*) antiquitas, que fuit principium rerum.

Animadvertit deinde ex eodem *Menzelio* *Sinos* fuisse, qui *Tay Ku* verterunt in *Puen Ku* primum Regem. Improbatur eorum sententiam *Menzelius*, approbat *Bayerus* contendens non unum tantummodo nomen *Puen Ku* (primum Regem) cum *Tay Ku* toto

Tay Ku, & *Puen Ku* Sinorum quorundam sententia idem ac *Primus Rex*. Recte id fieri negat *Menzelius*, *Bayerus* affirmat.

sensu congruere, sed & *Abdallam Beidarvacum* ante hos quadringentos & sexaginta annos in *Historia Sinica* meminisse primi Regis بېنكۆ *Bencu*, [aliàs *Niku*] pro *Puencu*; & hunc esse, quem *Joannes Gonfalefus Mendoza Panzonem*

Bencu seu *Puencu*, aliter *Niku*, in *Hist. Sin. Abdalla*, I. *Rex*. *Rex Panzon*. *Bayero* idem est ac *Puencu*.

Tay Ku vox affinis *Puenku*, causam præbuit, coniciente Bayero, cur Sini rerum principium: *summam vetustatem pro prima antiquitate*, primoque Rege acceperint.

Tajé Kie ut Tibetani cum Rege, Deo *Cenresi*, sic *Tay Ku* Sineses cum primo Rege confundunt.

Tay Sinorum ex *Taje* Tibetico explicatur.

Ta-je explicato omnium litterarum sono reddit voces *Matha Yesa*, seu *Moth-Ysa*.

Moth, aut *Moth* idem ac *Mot* Phœnicum.

Primum fluvium, unde *Mot* a Phœnicibus dictum?

Je Tibetice, & y Sinice, quid?

Tay Kie apud Sinos est etiam, faterente Bayero, principium rerum.

vocat, & *Panzonam* conjugem. Quamvis non diffiteatur hominum hallucinatione factum, ut aliquem rerum Dominum putarint, quod non nisi *vasta quadam erat aternitas ante rerum principia* existens, dicta percommode *Tay Ku summa vetustas*, sive *Puen Ku prima antiquitas*. At ego Sinos istos aliunde permotos existimo, ut primum naturæ principium cum Rege primo confunderent. Ut enim *Taje Kie* Tibetani, materiæ primæ vim, & *Cenresi* Regem, ac Deum unam eandemque rem esse statuunt, sic etiam Sineses *Tay Ku primum* exortæ naturæ principium idem cum *Puen Ku primo Rege* impie stulteque fecerunt. De *Ku*, quod antiquitatem aut aternitatem interpretetur Bayerus, non disputo; sed *Tay* pro *summo*, ac *vasto* accipi haud facile patiar. Abstrusis Sinorum characteribus lucem quam maximam affundunt Tibetani. *Taje* Tibetanorum est མཚོ་ལྷན་པོ་, explicatis litteris: *Matha*, seu *Moth*, & *Yesa*, aut *Ysa*. In hac vero voce deprehendere mihi videor *primum illud fluvium*, quod Græci ὕλην *Hylem*, Bramhanes महात्तु *Mhatatu* magnam materiem, aut *Mathu* मत्तु *materiem*. Phœnices *עוֹר* *mot* appellarunt, forsan ab Ægyptiaco *עוֹר* *aqua*, vel *עוֹר* *splendor*, aut *עוֹר* *via*, atque etiam *עוֹר* *vena*; quæ omnia tandem a *עוֹר* deduci rectissime possunt. Nam & simile quiddam de hujus vocis origine in mentem venit La-Crozio. ལྷན་པོ་ *je* Tibetice, y Sinice idem significare potest, quod *purum, mundum, vas fluvio plenum*; aut *ye primum*, etiamsi sola spectetur etymologia, quam quis deducere velit ab Ægyptiis nominibus *ἕρ* aut *ἕρ* *lavare*, *ἕρ* & *ἕρ*, *instrumentum liquida continens*: vel etiam ab *ye*, quod Ægyptiace pariter *primum*, aut *unum* designat, uti multo ante ostendimus. Id autem est de quo non potuit non loqui Bayerus, quum tandem pag. 272. *Sunt, inquit, in Sinis alii, qui rerum principium ab hoc,*

hoc, [nempe a vasta illa æternitate,] in libris suis diversum constituunt *Tay Kie*. Itaque *Nam ca Taje chie* Tibetanorum est virtus magna, aut excelsa sive primi fluvii; sive pura aqua, aut etiam vasis continentis aquam Cælorum. Sic etiam *rNam SceTaje chie ce* erit virtus magna atque excelsa pura aqua, seu primi fluvii geniorum spirituum: Et ideo *Cenresim*, in quo certe adumbratum novimus *Osridem*, *Taje chie* appellant; eademque *Xechia* virtus Cæli est, quam unus Rex Sinensium adorat.

LXXXVI. Habent & Indi formam quandam distributionis rerum ejus fere similem, quam hæcenus explicavimus. *Bramha* Deus Creator in sexus duos dividitur; creat quatuor partes, seu latera Montis *Someru*, ac tandem cacumina octo, otto punte, *che da libri*, [scribunt acuratissimi Missionarii nostri in Lib. de IV. Mundi ætatibus Indorum,] *sono chiamate figli del Monte; ciascuna ha di altezza 1000000. Giogene, ed altrettanto di circonferenza. In questo Monte, e nelle sue punte vi sono infinite ricchezze, e la dimora di molti Dei. Quidni suspicari liceat quatuor hæc & octo veluti Someru partes, duodecim esse membra luminis, de quibus scribere pergit Manichæus in Epist. Fundam: In unoquoque autem membrorum ejus sunt recondita millia innumerabilium, & immensorum thesaurorum? Sed in his diutius immorari necesse non habeo. Audi jam cetera, quæ ad ampliorem orationis exegesis spectant.*

LXXXVII. Deus, a quo facta dicitur distributio in Religione, alius non est quam *Cenresim*, totius naturæ materiale principium, idemque ipsum, quod *Fatum* tam sæpe in Mundi systemate Tibetani appellant. Quumque ejus naturæ Deus sit, qualem cum in superioribus crebro, tum pag. præfertim 176. & 177. descripsimus, nullus ego dubitavero quin referri debeat ad *Tai chie* Sinensium, ad *Bramha* Indicum, & ad eam materiem, quam *Manichæus*, teste

Nam ca Taje chie ce Tibetanorum exponitur: *Vis magna primi fluvii*, seu aqua pura Cælorum: uti & *rNam sce TajeTaje chie ce*, *vis magna primi fluvii*, seu aqua pura spirituum. *Cenresim Taje chie* idem ac *Xechia* Sinorum.

Distributio Indica in prima rerum creatione.

Unus Bramha in sexus duos divisus producit quatuor facies, seu latera *Someru*; postremo cacumina octo, quæ etiam octo Filii Montis vocantur. In Monte *Someru* partibus iv. e jusque apicibus viii. immaculata divitiarum copia, multorumque inest Deorum sedes. *Luminis membra xli.*, & in unoquoque membro Theauri innumerabiles, *Manichæorum* fictio.

Deus distributor in religione Tibetanorum idem est ac *Cenresim*, materiale visibilium rerum principium, & *Fatum*, seu natura. *Cenresim* Tibetanus: *Tai Kie* Sinicus: *Bramha* Indicus: *Hyle* Manichæorum, idem.

Hyle Manichæorum, formatrix corporum, Deus alter.

Fallaciter, & inique Beaufobrius Augustinū cum Augustino committit, quasi parem potestatem in formandis corporibus Deo & Angelis S. Doctor tribuerit.

Deus summa potestate, eaque una ac Principe uti Spirituum sic & Corporum formator est: Angeli, si quædam corpora aliquando formarūt potestatem omnem, & imperium, si id lacerent, a Deo acceperunt. Ea est splendidissima S. Aug. fides atque sententia.

Cur non Angelus, (etiam si unius vel alterius præscripti corporis formator dicatur,) sed Deus unus Creator dici debeat, S. Augustinus egregie explicat.

S. AUGUSTINO de Nat. Boni C. 18., *hylem appellat demetissima vanitate, nesciens quid loquatur, formatricem corporum: unde recte illi dictum est, quod ALTERUM DEUM inducat. Nemo enim creare, & formare corpora nisi Deus potest: neque enim creantur, nisi cum eis modus, & species, & ordo subsistit, quæ bona esse, nec esse posse nisi a Deo, puto quòd jam etiam ipsi confitentur.* Non ignoro quid inter cetera ad infirmandum tam solidum tamque invictum S. AUGUSTINI argumentum Lib. III. C. 3. Beaufobrius garriat. *Il veut que Dieu seul ait le pouvoir de former des corps & des animaux. Cependant ce grand homme a cru, que les Anges, qui apparissoient aux Patriarches, se formoient des corps humains, dont ils étoient l'ame pour quelque tems.* Jure ne an injuria AUGUSTINI sententiis Beaufobrius abutatur, parum refert: dummodo S. Doctoris famam maculis aspergat, id unum studet, in eo sibi mirifice placet. *Aliud est ex intimo ac summo caussarum cardine condere, atque administrare creaturam, quod qui facit, solus Creator est Deus: aliud autem pro distributis ab illo viribus, & facultatibus aliquam operationem forinsecus admoveere, ut tunc vel tunc, sic vel sic exeat quod creatur.* Istud non illud tribuit Angelis AUGUSTINUS L. III. de Trin. C. 9. Formarint itaque sibi corpora Angeli, qui Patriarchis apparuerunt: *Quid inde? Sed nec Angeli boni hac, nisi quantum Deus jubet . . . faciunt . . . Sed non est Creator nisi qui principaliter ista format. Nec quisquam hoc potest, nisi Ille penes quem primitus sunt omnium, quæ sunt mensura, numeri, & pondera: & ipse est unus Creator Deus, ex cujus ineffabili potentatu fit etiam, ut quod possent hi Angeli, si permitterentur, ideo non possint quia non permittuntur: ait eo in Libro AUGUSTINUS num. 13. & 18. At Hyle Manichæorum præterquam quod naturam, & existentiam sese ipsa habet æternam, corpora principaliter format, cunctis*

Etisq̄ *mali naturis* summa vi ac potestate sua tribuit, ut eis modus, species, & ordo subsistat. Quid igitur nugatur Beaufobrius? aut quo demum jure AUGUSTINUM AUGUSTINO opponit? Verum ne a proposito discedamus, sic *distributionem* ab *Cenresi in Religionē factam* interpretabimur, ut eadem ipsa *Dei* substantia divisa ac distributa intelligatur, quæ ita rerum omnium aspectabilium naturam componat. Delirium est plane sacrilegum cum eo copulandum, quo, teste Chalcidio, nonnulli Pythagoræi putarunt *indeterminatam illam, & immensam duitatem ab una singularitate* fuisse institutam, *recedente (Monade) a natura sua, & in dualitatis habitum migrante*. Inde vero prodiit immane illud Tibetanæ impietatis præceptum: *Cenresim orato per animorum, corporumque omnium multiplicationem; & ecce statim Deus præfens aderit vota exauditurus*.

LXXXVIII. A littera A factum est vas pretiosum: a littera vero CHUM ex pura & purissima sancta aqua Mare. En Δύας duitas ex Monade. Sed magnopere dubito, ne ubi factum legitur, ortum verius legi debeat. Nam & vox Chieva རྩཱ, quæ communis est Sinis & Tibetanis a Balyero *Commentar. Origin. Sinic.* vertitur *produxit*, a Menzelio exponitur: *germinavit, effloruit, prodiit*. Ecquid porro dices sibi volunt *he dua littera A & CHUM*? suntne *initium & finis* Alphabeti Tibetani? Idemne significant, quod A & Ω in divina Apocalypsi S. JOHANNIS, *Deum* nempe verum ac summum rerum omnium *principium & finem*? Imitanturne mores *Basilidianorum*, an vero magis *Kabalistarum*? Illi nanque S. Apocalypstæ ἱερογλυμματα ad Magicas superstitiones scelestissime detorserunt apud Chifletium *Abraxa* LXIX: Α ζω σα, Σ α ω α Α Ω: Isti præsertim in *Fezirah* cap. 3. sect. 3. Ν Aleph: Μ Mem: Ψ Scin rerum uni-

Manichæorum Hyle suapte potestate, sibi omnino propria, & costerna, dat subsistentiam, modū, & speciem cunctis omnino corporibus Mundi visibilibus ac materialibus: & ideo, necessario Deus alter & fingi, & haberi debuit.

Distributio Cenresi diviso est ipsius divinæ substantiæ; seu Monadis Pythagoricæ recedentis a singularitate in duitatem.

Formula orandi Cenresim una est: per animorum, & corporum multiplicationem.

Vas pretiosum, & Mare ex duabus litteris A, & Chum.

Quid sibi velint binæ litteræ A, & Chum disquiruntur.

A & Chum, verius Hum initiū sunt & finis non Alphabeti, sed Nga Tibetanorū, nempe Magia.

A, hoc est Hēm Tibetanū exponitur vis ignea spirituum.

Chum vis humida natura, & chaos.

Ex Hom vas pretiosum, hoc est fundus aureus, & primum illud aquarum receptaculum. Ex Hum Mare ipsū primigeniū Indis & Japoniis commune. Si Manichæi, Solem, & Lunam, Naves duas dixerunt de substantia Dei fabricatas, alteram ex igne bono, alteram ex aqua bona, Mare quoque navigantium siderum agnoverunt.

Tibetani idem, quod Manichæi de divina Solis, & Lune substantia sentiunt. Ex vase pretioso & Mari quatuor exortæ partes radices creationis originalis, aut sunt latera, aut gradus iv. Righiel.

universarū & vitæ Matres appellant. Ita quidem. Initium sunt & finis, non Alphabeti, sed Magiæ orationis Hom-manipemehum. Nisi enim litterarum ordinem immutaverint Lhama Tibetani recentes, W̄ A quæ sonum reddere potest Latinæ nostræ æqualem, in eorum Alphabeto ultima est, & penultima H̄ Ha, unde emerfit Hum, sive Chum orationis hujus Liturgicæ. Ajunt itaque litteram W̄ A, hoc

est W̄ Hom ornamentum esse capitis W̄ Nga, nempe

Magiæ: H̄ Hum, seu Chum ornamentum finis. Hom ve-

luti Ham Ægypt. & H̄ Hom Ind. vim igneam spirituum:

Chum affine W̄ Chum nigrum, unde Chom fieri po-

tuit, ex X̄ Ægypt. mundum, aut mundanum significante, vim humidæ naturæ, & chaos ipsum interpretor. Ex his pro-

dierunt tum Vas pretiosum, quod est Fundus aureus Maris,

& quicquid continebat, & sustentabat aquas pag. 184., tum

Mare ipsum primigenium immensis divitiis, ut Indi quoque

& Japonii putarunt, abundans. Quod si Manichæi, auctore Tyrbone, Naves, vel translatorias cymbas esse dicunt

duo ista luminaria: Solem & Lunam: si hujusmodi Naves,

teste AUGUSTINO de Hæresibus C. XLVI., de substantia Dei

pura perhibent esse fabricatas: si duo Celi luminaria ita

distinguunt, ut Lunam dicant factam ex aqua bona, Solem

vero ex igne bono, fieri non potest quin Mare quoddam ex

aquis puris, in quo navigent cymbæ, aliquando agnoverint, illudque primum hæretici ipsi revelaverint Tibetanis.

Nam & parem Ii cum Manichæis de Solis, & Lune natu-

ra, [quod jam vidimus pag. 188. & 189.] sententiam gerunt.

LXXXIX. Partes quatuor radices creationis originalis non

alias intelligere possumus, quam aut gradus, aut latera

quatuor Montis Righiel productos, uti pag. 185. narravimus; ex Vase pretioso, ac Mari, quum atomi quadruplicis

spe-

speciei Fati ac Venti vi e sinu aquarum profilierunt. *Filii octo* qui sint jam nostri ab Indis: *Octo* nempe *vertices* Montis Righiel, aut *octo figuras pendulas Pa Kua* Sinorum, quasi genitos abs lateribus quatuor Righiel, Tibetani honorant. Eos laudant tanquam munitos *locis sexdecim*. Hæc enim sunt *loca sexdecim* Laharum N. LXXV. descripta, quæ supereminent cacumini Montis Righiel. *Tres summos, & octoginta magnos Creatores*, si divinare liceat, commentitiam Trinitatem exponam, quæ summa sit rerum visibilibus Creatrix, tum Lahas *octoginta*, quorum singuli spatium teneant *mille leucarum* in Righiel: Est enim totus Mons altitudinis supra aquas Maris leuc. 80000. *Majores* vero & *minores sorores* quis novit? *Majores* equidem, aut duas foeminas *Lhamò* natas ex *Cenresi*, alteram ex dexteri, alteram ex sinistri ejus oculi lacrymis, illam *Trolmò* འྲོལ་མོ་ istam *Tregnencen* འྲེག་ནང་གི་ ལོ་མོ་ nuncupatas, intelligunt Tibetani, aut eas forte mutuati sunt ab Indis. Nam Indi *Sautri* སྐྱུ་མོ་ Magnam scilicet *Bavani*, Matrem, & *Sororem* faciunt Deorum trium *Bramha, Viscnu, & Isuren*. Quemadmodum autem unam *Sautri* in tres eorum Numinum uxores dividunt Bramhanes, ita etiam ex una quæ erat, tres efficiunt *sorores*, easque majores appellant. *Minores*, (inter quas *Gætri* ཀའ་ཀྲི་, *Bramhæ* & ipsa soror,) erunt filia, quod nefas est dictu, *Dei æterni Nirankar* ལྷ་འོ་མ་རྩེ་རྩེ་རྩེ་ sine concubitu a *Bavani* partæ. *Martyres* quoque Tibetani colunt *cum tribus celestibus consortibus*: *Martyres* haud dubie foeminas. Sed quas *Martyres*? Certe equidem aut in ambigua voce peccavit Mogulensis Imperitus Interpres; aut in hunc sensum callide vertit *La-Crozius*, ut ita *vera Religionis* cultum omnino sanctum atque castissimum, quem

Filii octo dilecti
octo vertices Ri-
ghiel.

Loca XVI. quibus
muniti dicuntur
octo Filii, loca
Laharum super-
iora Righiel.
Tres summi & o-
ctoginta Magni
Creatores quinã
esse possint?

Majores, & mi-
nores sorores,
quæ?

Martyres unde
in orationem
Tibetanam irre-
pserint?

Martyres non
habent, nec co-
lunt Tibetani.

Catholica Ecclesia Christi Martyribus defert, oblique traduceret. Martyres nesciunt Lhamæ Tibetani, nisi Martyres ejus generis appellaveris, cujus est apud Indos $\Psi\delta\delta\delta\mu\acute{\alpha}\rho\tau\eta\rho$ *Gætri*, quæ falsum testimonium pro *Bramha* Fratre perjuro *Sautri* Genitrici ex condicōto dedit. Fabellam prætereo, ne nugas nugis accumulare videar. Ad *Eum* venio, qui

Deus tonitruum,
longe vita dator,
& necessaria ad
vitæ ækonomiam
suppeditans: quis?

Tonitru, qui longam vitam dat, qui omnia ad ækonomiam necessaria implet. Ecquis alius, quum hæc audimus, in mentem nobis veniet, nisi *Jupiter Gentilium* Poetarum, nisi *Indra* Indicus, nisi *Princeps tenebrarum*, quem Manichæi pluviarum, & tonitruum auctorem faciunt? Deus in

Bonorum Vialium
donator Deus, &
Maris thesaurorum
Dominus, quis?

hac ipsa oratione commemoratur qui Tibetanis in longa itinera bonos viales dat, quique . . . in supremis locis degit super thesauris Maris. *Mercurium* hic video, quem cum Indi tum Tibetani religiosissime colunt. Habent enim ad certa viarum intervalla Ἐρμᾶίς δὲ Φῆς *Mercuriales acervos*, in quos jaciunt viatores lapides, Deumque sibi apprecantur fausti itineris largitorem. Tum celeri lingua murmurant Tibetani solemne illud: *Hommanipemeum. Canon, Canwon, Daibuta, & Amida* Japonicus idem ipse est Tibetanus Mercurius, qui thesauros Maris suo regit imperio. *Custodes Angeli* sæpe in hac oratione commemorantur. Cujus indolis atque naturæ *Lahæ* ii sint satis, puto, in superioribus demonstratum est. De hac adeo turpi ac nefaria Angelorum sive verius Deorum superstitione illud aptissime usurpaveris, quod L. XX. contra Faustum cap. 10. de portentosis hisce Manichæorum figmentis S. AUGUSTINUS inquit: *Et quis numeret omnia Deorum vestrorum officia fabulosa, nulla veritate, seu auctoritate* [hæc attendat Beausobrius] *manifesta nullis ænigmatibus figurata.*

Custodes Angeli,
Lahæ, seu Dii
Tibetanorum.

Radice creationis
originalis, quo
primum auctore
acceptam retineant
Tibetani.

CX. De Architecto *Radice creationis originalis*, quæ *Radix radicum, summa radix, radix supra nubes, supremus Dominus* vocatur, diu mecum ipse cogitans, alium-

ne-

neminem, quam *Manetem*, auctorem operis con-
 jicere potui. Eadem profecto est ac Mons ipse Tibetanorum *Ri-
 ghie*, Indorum *Merupa*: Mons vero, aut certe Montis vis
 atque potestas *Genesi*, vel Indicus *Vishnu*. Nam &
 hoc nomen *Vishnu* præter ea, quæ attulimus p. 129., signifi-
 care potest *supremam radicem* latentem in Ægyptiaca voce
 ΠΣΗ-ΘΠΟΤΗΙ *Bhithnuni*, & *Bhithnu* per apocopen, *Caput
 radices*. Si quis primum *Monti* huic *figendo* causam præ-
 buisse putarit *Meron* in gestis *Bacchi* celebratissimum,
 quod doctis Viris placuisse intelligo, nil repugnauero. Sed
 uti *sacer* Mons est tum in systemate Mundi, tum in Reli-
 gione siue *Bramhanum*, siue *Lhamarum Tibetanorum*,
Manetis magis quam cuiusvis *Ethnici*, antiquiorisque ar-
 tificis inventum existimauerim. Triplex *Operum* genus au-
 dio a *Manete* excogitatum. Primum quod est *Adam* a
 Gente materiæ *fictus*, *instrumentum cupiditatis ut esset ani-
 marum e Cælo descendendum*, & *machina ad trudendum
 eas in corpora*. Intueberisne tu in *machina* ista *Indicum
 Androgynum*, de quo egimus pag. 100. & 101? Ita fiet, si
 rem cum re comparaueris. Alterum a S. EPIPHANIO,
 & a *Tyrbone* juxta emendationem *Zaccagnii* describitur
 σῦλ⊙ τῆς δόξης: ἀὴρ ὁ τέλει⊙: σῦλ⊙ φωτός: *columna
 gloria, aer perfectus, columna lucis*; eique etiam *causa
 salutis animarum* tribuitur. Tertium sic habes eorundem
 Scriptorum verbis expressum: *Veniens Filius* (Patris Vi-
 ventis) *transformavit se in speciem hominis*. Quod qui-
 dem Indi ac Tibetani de *Budda* affirmant. *Veniens igitur
 opus quoddam ad animarum salutem molitus est, & ma-
 chinam construxit cados duodecim habentem, quæ a sphaera
 conuersa mortuorum animas sursum euehit*. *Rotam* appel-
 lat vetus *Tyrbonis* *Interpres* *habentem duodecim urceos*.
Beaufobrius Tom. II p. 503. *Circulum Zodiaci* *Rotam* inter-
 pretatur: *Cados* vero, seu *Urceos* *Rotæ* inhærentes *duode-
 cim*

Suprema Radix
 Mons ipse *Ri-
 ghie* apud Tibe-
 tanos, & *Meru-
 pa* apud Indos.
 Mons aut Montis
Righie vis idem
 est ac *Deus Gen-
 esi*.

*Inventor & Ar-
 tifices* Montis *Ri-
 ghie*, *Manes*.

*Opera tria a
 Manete* excogi-
 tata.
 1. *Adam* a Gente
 tenebrarum con-
 structus.

II. *Columna glo-
 ria, aer perfectus,*
 & *Columna lucis*
 ad animarum sa-
 lutem.

III. *Machina, seu
 Rota* habens *ur-
 ceos*, vel *cados*
 XII. ad haurien-
 das animas. Hic
Beaufobrius *Zo-
 diacum*, ejusque
 signa XII. inter-
 pretatur.

Beaufobrii interpretatio permittitur.

Hypothesis concessa quidem Beaufobrio, sed accommodata systemati tum Indorum tum Tibetanorum de Motu Solis *horizontali*, deque *Zodiaci signis* in eodem plano *horizontali* dispositis; (si ducantur a *peripheria* Orbis signorum ejusdem Zodiaci columnæ aeris perpendiculares ad fundum usque *Maris primigenii*;) dabit in utroque systemate Montem *Someru*, seu *Merupa* ab Indis, & *Righiel* a Tibetanis ita vocatum.

Serpens *Sesnag* circumplicatus Monti *Merupa* exhibet Orbem, seu *sphæram conversam* Manicheorum.

Gubernatores XII. signorum Zodiaci, Dii sunt XII. in Montibus *Righiel* & *Merupa*.

cim signa Zodiaci. Sphæram demum *supremam* eam esse putat, qua circumvolvitur Rota. Quanquam captu arduum videatur, Manetem Ævi sui, ut Beaufobrius sæpe innuit, Astronomorum miraculum tam alienis, & fabulosis æigmatibus obscurare voluisse Cælestium signorum proprietates Philosophis omnibus per ea tempora plane compertas, & explicatas, nisi aliud quid ignotum prorsus ac tenebrosum eo prætextu obtendere vellet; concedatur tamen studioso Manichæorum Interpreti totum istud, quod mox edidit, commentarium in *urceos*, in *cados*, in *Rotam* Manetis. Sed fingamus tantisper hæresiarcham sic *Signa Zodiaci* disposuisse quemadmodum aut Indi, aut Tibetani disponunt. Quum Sol in Indorum systemate, motu *horizontali* circum *Someru ovata figuræ* Montem, ut Rota solet supra verticem, quandam veluti *Ellipsim* describens evehatur: In systemate vero Tibetanorum rectas lineas circum quadratum *Righiel* describat; signa quoque Zodiaci erunt in eodem plano *Horizontali* supra verticem posita. Ab his concipiuntur in gyrum ad libellam demissæ *aeris columna innumerabiles*, quæ infra aquas *Maris primigenii* descendant ad profunditatem juxta Indos *Ἄ Koti Giogenarum*.

कोटीजोन. 2000000: juxta Tibetanos *leucarum* 80000, habebis statim in Indico systemate *ovata*, seu magis *ellipticam* figuram *Someru: quadratam* & *Righiel* in Tibetano. Serpens *Sesnag*, qui Montem ambiens a Diis Deitisque circumvolvitur, quemadmodum fieri diximus p. 141., *Orbem*, seu *Sphæram conversam* demonstrat. Est enim *Serpens* Horapoline teste, annui cycli symbolum, eoque Ægyptios Mundum Universum veluti cinctum fingeant, ut Kircherus etiam ostendit in *Lex. Copt. Supplemento* Cap. 3. Addit Beaufobrius XII. *Gubernatores*, qui a Manichæis apud S. EPIPHANIIUM *οἱ δὲ δένει καὶ βερβίται* vocabantur, *Æonas* esse XII. *qu' ils croyent*

yoient présider sur les duze Signes du Zodiaque, & dispenser les divers Evénemens du notre Monde : sed eisdem spectare cogitur in Diis XII. *Someru*, seu *Merupa* Indici.

Sic sane sive in *Someru*, sive in *Righiel* formam deprehendimus *Machina*, quam *Manichæus ad salutem animarum* constructam prædicabat. Hauriebat Illa *animas*, haurit & *Someru* a bonis malisque potestatibus circumrotatus tot illa pretiosa genera rerum, quarum Indicem p. mox cit. dedimus.

Ut enim Manichæi ita & Indi ac Tibetani Mundum *visibilem* modo a *natura*, modo a bono, modo a malo dæmone, modo ab utroque simul fabricatum, administratumque ferunt. Quod si Beausobrius aliquanto sedatius observasset, agnita fraude, ac dementia Manichæorum, qui se dum ab uno expedire vellent in alios longe retriores laqueos confusi ac pudefacti irruebant, causam facillime attigisset, cur variantibus dicta & opinionem hæreticis, varia quoque de eorum Mundi opifice Ecclesiæ Patres referre cogerentur: nec Sanctorum Hominum infidelitati tribuisset, quod erat necessarium hæresis vitium & inconstantia. Ceterum uti

Machina Manetis via erat & instrumentum ad *animas* purgandas, sic est *Righiel* Tibetanorum. *Laha* etenim, qui sedent in *primo gradu* Montis, vigilant attentissime, ne aqua *Maris* [hoc est *materia*] attollatur, Regionisque superiores invadat. *Vasa*, quæ in manibus tenent, nullus dubitabit, opinor, quin XII. *Urceorum* speciem referre possint. Nam & *Laha* terni per singula latera numerantur XII. Utraque deinde *Machina animas*, seu *Lahas sursum* evehit. Quo fit ut Tibetani in fastigio *Righiel* sedem Paradisiacam collocatam velint. Ibi Deus & Caput Laharum est *Cenresi*

aliter dictus *Chiacin* ཇཉིན་མོ་, qui eandem *purgandi* vim obtinet, quam *Soli* Manichæi adscribunt. Is enim uterum Matris *Xaca*, ejusque conceptum fœtum miræ lucis radiis

Ut *Machina* Manichæorum, sic & Mons *Righiel*, aut *Merupa causa* sanctis animarum.

In opifice Mundi *visibilis* commemorando quibus variæ simul sint inconstantes, & involutæ Manichæorum, Tibetanorum, & Indorum omnium voces.

Variantes de Mundi *visibilis* opifice Manichæorum opiniones SS. Ecclesiæ PP. fidelissime retulerunt.

Organum, quo purgantur anime juxta Manichæos, idem est ac Mons *Righiel* Tibetanorum.

Ureei, seu *Cadi* XII. in *Machina* Manetis sunt *Vasa* XII. Laharum in primo gradu Montis *Righiel*.

Paradisus Mundi *visibilis* Tibetanorum in vertice *Righiel*. *Chiacin* sive *Cenresi* Laharum caput in summitate *Righiel* purgat *animas* eadem plane ratione, qua *Sol* juxta fabulas Manichæorum.

ab

Mundarum animarum adscensus, & transfretatio ad beatiora loca est ad Orientis plagam in utroque tum Tibetanorum, tum Manichæorum systemate.

Vitæ fons Righiel & Someru. Ex Arboris creationis trunco non materiam ipsam primigeniam, sed vim materiam plasticam, ac vitalem Japonenses deducere putantur.

In quadrata figura Righiel latet forte arcanum quaternarii Pythagorici.

Beaufobrius mendacii arguit vel Tyrbonem, vel Hegemoniū, quod machinæ opificiū tribuerint ex sententia Manetis, Filio Dei.

ab omni labe purum & immaculatum reddidit, uti pag. 32. narravimus. Laharum denique *adscensus*, quô ad superiora loca conscendunt, ita est ad *chrySTALLINAM*, atque *divinam Orientis plagam*, ut est juxta Manichæos εἰς ἀπὸ ἰὼν τὴν *ad subsolanam partem mundarum animarum* transfretatio, quum τοῖς Αἰῶσι τῆ Πατρὸς *Æonibus Patris traduntur*, & in *Columna lucis*, quod vocatur *Aer perfectus*, collocantur. Ex hoc vero Monte quicquid igneum, quicquid vitale, & salubre est in rerum aspectabiliū natura Indi ac Tibetani unanimi plane sententia derivarunt. Idemque de Arboris trunco Japonenses sensitisse puto, ut non jam *materiam primigeniam*, sed illius *vim plasticam, conservatricem, altricem ac salutarem universæ naturæ* ex eo manasse credant. Sic intelligi volumus, quæ ex Auctore Dis. *de Sac. Japonens. Rit.* indicavimus p. 142. Hunc ipsum Montem Tibetani non sine mysterio, contra quam hodie arbitrantur Indi, *quadratum* volunt. Forte sacram Τετρακετω Τετρακτεν Pythagoricam, tanquam animæ fontem, perennis naturæ principium, universorum *radicem, Creatorem* denique ipsum, sicuti p. 118. explicuimus, *Lhamæ* in eo quadrato respiciunt. Et ideo *Prima salus in veris fidelibus a latitudine, & a summa radice Domino* in hac oratione repetitur. Hæc serio meditetur Beaufobrius, ut videat in Manichæismi vestigiis apud Indos ac Tibetanos relictis an Manetis dogmata in orco citius quam in cælo inter *Orientalis Astronomiæ involucra* conquiri debeant. Videat præterea Beaufobrius quo jure ausus sit falsitatis arguere sive Tyrbonis, sive Hegemonii narrationem, ubi *Machina opifex* a Manete dicitur Dei Patris Filius in simulata hominis carne visus. Ab exordio Mundi, inquit Tom. II. pag. 301., constructa est, quum animæ sursum evehi & purgari cœperunt; eaque est aperta Manetis opinio. At quisquis ille sit sive Tyrbo sive Hegemonius, qui hæresiarchæ dogmata eo loci describit, istiusmodi *Machina*

stru-

structuram in sequiora tempora post apparitionem ejusdem Dei Filii rejicit. Quis vero credat Manetem Philosophum tam immane commentum gignere aliquando potuisse? *Un Philosophe a-t-il pu dire une semblable extravagance?* Similia ni etiam absurdiora commenta de *Bramha*, de *Viscnu*, de *Isuren*, de *Budda*, & *Christu* apud Indos hodieque occurrunt. At cominus cum Beaufobrio congregari præstat. Ecquid, hominem rogo, quid est *Jesús patibilis* Fausti? Quid *Christus* Manichæorum apud S. AUGUSTINUM *Crucifixus in toto Mundo?* *Anima*, respondet pag. 556: *Le Jésus passible n'est autre chose que l'Âme*. Anima, fuit ne tantum post tempora *Jesu Crucifixi*, an ab exordio Mundi? Ab exordio Mundi. Et tamen Manes animam in *Jesu patibili*, adeoque post apparitionem Filii Dei in Carne *phantastica*, imo & post ipsius crucifixionem, collocat, eandemque ipsam *salutem* & *vitam hominum* dicit. Hic ego de eo non agam, quod ad fabulam interpretandam ex promtuariis *metempsychosistarum* efferri posset; sed id unum a Beaufobrio quæram, cur quem huic Manetis dogmati prætextum adhibuit, priori illi plane simillimo adhibere recuset, & magis quam insanienti hæretico, fidissimis narratoribus Tyrboni, Hegemonio, & S. ipsi EPIPHANIO tantam erroris absurditatem vitio vertere velit? Nam de implexis, secumque pugnantibus *Jesu patibilis* ænigmatibus differens bonus Manichæorum Interpretes: *Je prie le Lecteur de se souvenir de ce que j'ai dit dans le discours Préliminaire, c'est qu'il ne pas possible d'expliquer tous les Mysteres d'une Theologie très-obscur*. . . . *Pour moi je suppose que nos Hérétiques s'entendoient mieux que nous ne les entendons, & qu'ils sauroient concilier ce qui nous paroît contraire*. Non me fugit Mundi creationem fuisse a Manichæis per sepe tributam *Spiritui viventi*; sed il'ud etiam ignorare non debuit Beaufobrius *animarum salutis causam*

Manes egregius Philosophus, iudice Beaufobrio, dicere non potuit, *Filium Dei* post sui apparitionem *Manichæam* construxisse ad animarum salutem.

Beaufobrius refutatur. Beaufobrius *Jesum patibilem* Manetis interpretatur *animam*; & *animam salutem*. Agnoscit duo illa Manetis dogmata secum invicem pugnare.

Manes, ex Beaufobrii principiis, tam secum necessario pugnat, quam dicit: *Dei Filium post sui adventum manichæam fabricasse ad salutem animam*, quam quid dicit: *Jesum patibilem, & Christum Crucifixum esse animam, & salutem animam post tempora crucifixionis*. Beaufobrius quâ iniquus interpretes: In altera sententiarum pugna lepide excusat Manetem, in altera, quæ & ejusdem Manetis est, accusat Tyrbonem, vel Hegemonium.

Mundum a *Spiritu vivente* factū interdum Manichæi dixerunt, sed *anima salutem a Filio Dei* agnoverunt.

Mores Religionis Tibetanorum cum Manichæorum moribus conferuntur.

Ordo Hierarchicus Manichæorum.

Magistri XII. Tertiusdecimus Magistrorum Princeps: Episcopi, Presbyteri, Diaconi, ceteri omnes Electi.

Manes Magistrorum Princeps ad exemplum Christi XII. elegit discipulos.

Septem insignes Electi Manetis.

Diabolicæ Religionis Xaca in Tibetum inductæ Instauratores.

Potifatho Indicus Penditâ Doctorum Princeps.

Religiosi Doctores Indici XII. Religiosi Tibetani Electi VI.

eos perpetuo agnovisse in *Filio Dei*, & quidem *primogenito*; id enim significat adjuncta vox *ἡγαμμυ* in textu Tyrbonis, idem omnino denotans, quod *ἀγαπητός* a veteribus pro *Filio primogenito* usurpatus. Hac scilicet via calidissimi impostores Christianæ Religionis dogmata facilius corrumpere, eorumque specie impietatis suæ monstra veluti tegere, & incrustare potuerunt.

CXI. Absolvimus Tibetanæ orationis *Exegesis*; in eaque, nisi supramodum fallimur, non tam vestigia, quam cubilia ipsa Manichaicarum fabularum perspeximus. Mores *Lhama* retinent quam simillimos Manichæorum. S. AUGUSTINUS Lib. de Hæres. Cap. XLVI. de Hierarchicis eorum ordinibus scribens ita loquitur: *Hi ex Electis suis habent duodecim, quos appellant Magistros, & tertiumdecimum Principem ipsorum, Episcopos autem septuaginta duos, qui ordinantur a Magistris, & Presbyteros qui ordinantur ab Episcopis. Habent etiam Episcopi Diaconos. Ceteri tantummodo Electi vocantur.* Manes hujusmodi Hierarchiam instituit, quum ad Christi Jesu exemplum, teste Euf. Cæsar. L. VII. H. Eccl. 31. οἷα Χριστὸς μαθητὰς δώδεκα, XII selegit discipulos, quorum Princeps Ipse & Magister erat. Tyrbo septem commemorat *Electos*, quibus *ignota nomina plurima* sacro quodam ritu invocanda Manes secreto communicavit. Hæc eadem Hierarchiæ dignitatis, & administrationis Capita cernimus in Religione Tibetanorum primitus adumbrata. Ro-

gatus a Rege *Trisrogng Tehu tezedem* འཇིགས་མེད་ཀྱི་མཚན་ལྷན་པོ་ Tibetum ex *Indostan* adiit Indicus *Lhama*, ac *Penditâ* བུ་ཤི་ལ་ *Legis Doctor*, *Pothifathò* འཇིགས་མེད་ཀྱི་མཚན་ལྷན་པོ་: secumque ductis ex Urbe *Nèpal* XII. *Religiosis Viris*, qui *Xaca* disciplinam exacte perfecteque tenerent, in *Samie* སམ་གྱི་མཚན་ལྷན་པོ་, quæ Urbs est inter ortum & meridiem *Lhasæ* trium dierum iter ab

ea distans, primum & insigne sanctorum, verius dixerim Magorum *Xacaitarum* Cœnobium erigi curavit, additis *septem* Tibetanis discipulis, qui septem *Electorum* locum numerumque implerent. Eadem disciplina per hæc tempora viget; quum inter Lhamas alii sint *Principes* seu Pontifices Max. *Lambæ Rinboçè* ལྷ་མ་རིན་པོ་ཅེ་ appellati; alii *Lhama Renati* རྩང་རྩུབ་ལྷ་མ་ རྩང་རྩུབ་ལྷ་མ་ *Ciangciub Lhama*; alii *Electi* རྣམ་པུ་ལྷ་མ་ རྣམ་པུ་ལྷ་མ་ *Kombeï Lhama*. Omnium Caput & Princeps Is est, qui sedet in Æde sacra *Potalà* ལྷ་ཏ་ལྷ་ཏ་: Urbis *Lhassæ* totius Tibeti Metropolis. Huic succedit *Sgigatzhensis* བཟུང་ལྷ་མ་ བཟུང་ལྷ་མ་, vulgo etiam dictus *Magnus Lhama Trasilbunbò* བཟུང་ལྷ་མ་ བཟུང་ལྷ་མ་ e Cœnobio, ubi sedem tenet in Regno *Tzhang* རྩང་མ་. Singulare Istius nomen est *Pancin Rinboçè* རྩང་མ་ རྩང་མ་ རྩང་མ་ *Missus*, seu *Apostolus Maximus*; quo etiam titulo insigniri voluit Manes in exordio *Epistolæ Fundamenti* ea præmissa salutationis formula: *Manichæus Apostolus Jesu Christi &c.* Habent etiam Ministros disciplinæ Custodes, & Cœnobiorum Vicarios, quos vocant *Kekò* རྣམ་པུ་ལྷ་མ་ *virtutis*, seu *ob virtutem Electos*. At *Pothisatò* idem est ac *Pouti Sat*, ou *Seigneur Pouti*, cuius meminit La-Crozius pag. 500. H Chr. Ind.; *Budda* scilicet, *Sommona Codom* Siamensium, Peguensium, & Laosiorum; ipse denique *Xaca* junior novis fabularum laciniis involutus. Reliquos Hierarchicos Ordines ex vestimentorum sacrorum insignibus pag. 212. commonstratis facile deprehendes. Nec enim ibi *Pluviale*, quod dicimus, Episcoporum *Pallium*, nec *Infula*, nec *Dalmatica*, nec *Stole*, nec sacra quævis Sacerdotalis pompa desideratur. In-

Primum *Xacaitarum* Cœnobium in *Samid* erectum.

Lhama Rinboçè idem ac *Maximi* sacrorum *Principes*, *Summi*que *Pontifices*.

Lhama Renati *Ciangciub*.

Lhama Electi *Kombeï*.

Lhama Maximus *Lhassæ* omnium *primus*.

Lhama Sgigatzhensis: post *Lhassensem* secundus: *Pancin Rinboçè* *Apostolus Maximus* nuncupatus.

Manichæus Apostolus J. Chr. titulus est, quem sibi arrogavit *Manes*.

Electi Kekò, quina-
nam?
Pothisato *Magistorum* *Princeps* *Dominus Budda*, & idem cum *Sommona Codom* ex *La-Crozi*o:

Hierarchici Ordines Tibetanorum ex varia sacrorum indumentorum forma conspicui.

Urchien natus ex *Loto*, *Potifantho* Synchronus, idem ac *Cenrest*, & *Mhadeus* Indorum.

eandem ætatem conferunt iter Magi *Urchien* in Tibetum, qui certe diversus non est a *Cenrest*. Nam *Urchien* Indis est *Mhadeus*, & *Isuren*, *Pemagiumne* ལྷ་རྒྱལ་ཤེས་པ་འུ་ཨ་ཏི་ཨ་

Urchien in Tibeto *Magia* Auditor.

Ætus, quòd ipse perinde ac *Cenrest* originem duceret a flore *Pemà*. Parem idcirco potestatem in maleficos dæmones, eandemque vim magicam tribuunt utrique Numini *Urchien* & *Cenrest*. Qua quidem in arte quam excellens fuerit *Manes*, testis est *S. EPIPHANIUS*, *S. LEO MAGNUS*, &

Manichæus in arte *Magica* excellentissimus.

Manichæum a *Magia* crimine quam temere, ac pueriliter purgare studeat *Beaufobrius*.

Leges ipsæ Romanorum Imperatorum in eos latæ. Terricos *Nebulones* vindicare nititur *Beaufobrius* Tom. II. L. IX. C. 13. eo imprimis obtentu, quòd *On n'y croit guères aujourd'hui, & l'on est fort disposé à en décharger les grands Hommes qui en ont été accusés*. Puerile prorsus & ludicrum defensionis genus! quod est risu magis quam seria quavis animadversione dignum. Nam *Viventia*, quæ adhuc in Tibeto sunt, *Manichæorum* simulacra, *Beaufobrii* nugas irident.

Ngarambà Tibetani *Magia* Doctores.

Cænobia duo in urbe *Lhassa* publice *Magorum* Accademiæ. Ibi *Ngarambà* *Magia* laurea exornantur.

Magiæ Doctores *Ngà Rambà* ལྷ་རྒྱལ་ཤེས་པ་འུ་ཨ་ཏི་ཨ་ཏི, diabolicæ hujus sapientiæ mysteriis initiantur, *Magia* Laurea solemniter ornantur in duobus *Lhassa* *Cænobiis*

Magia Institutiones in *Chiutè*, quæ pars est sacrorum libri *Changhiur*.

Ramocè Chiutopà ལྷ་རྒྱལ་ཤེས་པ་འུ་ཨ་ཏི་ཨ་ཏི, & *Morù Chiupà* ལྷ་རྒྱལ་ཤེས་པ་འུ་ཨ་ཏི nuncupatis. Incantationes, Veneficia & *Necromantiam* exercent, omniaque norunt Inferorum arcana, de quibus agit Sacer illorum Codex *Changhiur* ལྷ་རྒྱལ་ཤེས་པ་འུ་ཨ་ཏི in

Ciokhiongii Magi Tibetanorum terrimi.

ea parte, quæ inscribitur *Chiutè* ལྷ་རྒྱལ་ཤེས་པ་འུ་ཨ་ཏི. Eminent inter Magos *Ciokhiongii* ལྷ་རྒྱལ་ཤེས་པ་འུ་ཨ་ཏི Viri sunt Religiosi, quibus ex Instituto *Urchien* uxores ducere liceat. Alii in *Cænobiis*, alii in privatis *Ædibus* vivunt. Suum habent *Ciokhiongium* *Asceteria* majora: suum & Civitates. Oracula sunt tum publica

blica tum domestica, quæ Populi, quæ Cives, quæ sacri ac profani Magistratus adeant responsa capturi. Magna est hominum frequentia qui hujus tam execrabilis ministerii gradum petunt; sed ille unus feligitur, qui in spectaculo pluribus editis insolentium præstigiæ experimentis æmulos vicet. De Ciokhiongiorum vestibus longum esset singillatim differere. Finge tibi alatum paludatumque Dæmonem, Is est ornati Ciokhiongii aspectus. Vesti sive Laicæ, sive Religiosæ inducit tunicam coriaceam vel viridis, vel cærulei coloris, vario opere inauratam. At indumentum, exterius Chlamys est amplissima infra furas defluens sericis tessellis omnigeni coloris futa. Alas componunt vela quatuor polymita, quorum duo a summis, duo ab imis humeris diffusa panduntur. Fluitant circum oras fasciculi pennarum, quas ex Aquilæ pectore avulserint: quanquam pennis aliis ubique vela ipsa conspersa appareant. Capitis tegumentum aculeatum quinque *mortuorum hominum cabvaris* compositum est. Calvariam supremam cingit in corollæ morem ursinum corium hirsutum aureis funiculis ad ornatum simul, & firmitatem eleganter revinctum cum infertis pennis e Galli cauda acceptis. Reliquas ornant Instru-

*Ciokhiongiorum
Indumenta Ma-
gica.*

menta Magica dicta *Torcèh* རྩེ་མེ་ལྷ་མོ་ exiguæ magnitudinis iisdem aureis funiculis communi munita. Vertici inhæret *umbellula* in cujus summitate conspicitur orbiculus aureus. Ibi fixi consistunt Aquilinarum plumarum fasciculi; indeque quasi alæ quatuor minores tum ad postica, tum ad latera capitis pendent fluitantia rursus velamina, duo rubri, duo viridis, cæruleique coloris. De collo suspensa gerit ante pectus alia quædam infandæ artis insignia: Auream laminam veluti speculum, quo sunt insculpti characteres Magici: subtus laminam tæniolas quinque cærulei, viridis, albi, rubri, & flavi coloris: tandem velum album *Kadac* genu-

tenus protensum: omniaque conferta sunt & conjuncta ope funicularum triplicis coloris: flavi, rubri, & cærulei. Sic ornatus *Ciokhiong*: & dextera gestans magnum *Torcèh*, extremis digitis pedum semper innixus quasi per aera volitans venit in publicum. Saltitat, torquetur in partes omnes, fremit, furit, stridet, ululat, & sequentem obviamque populorum catervam circumspiciens, truci ac horribili vultu, cædem minatur ac fatum. Sæpe etiam de cistellis, quas bini comites ferunt lanceolis gladiolisque onustas, sumit, & vibrat in turbas. Qui vulnus accepit tremens ac venerabundus accedit ad furibundum Magum; seseque prosternens caput objicit Illius pedibus conculcandum. Hæc edit portenta *Ciokhiong* in *Korim*, dum circumambulat perlustrando numeratis vicibus Templum, in *Monlâm*, in magnis solemnitatibus, & in singulis *quadrantibus* Lunæ, & quandocunque demum diabolico illius furori, & immanitati placeat. Antequam responsa det, nisi indutus sit Magica Chlamyde, ac Dæmonem inprimis præsentem habeat, ad domesticam ædiculam festinat, invocat infandis precibus Tartarorum Numen, scribit verba, deinde respondet. Sed oracula tam ambigua & obscura profert, ut una vel atrii tenebrionis fraude, vel Satanæ suggestionem ad simplex vulgus fallendum composita apertissime cognoscantur. *But* appellatur in cit. Tom. *De Sac. Tartar. Rit.* ad Tabulam *Menippæ* verius *Cenresi*. Sed *Ciokhiong*, ut hæcenus tradidimus, *Legis Ultor* vulgare Illius nomen est. *Rab giambà*

Ciokhiongii manniæ furore perciti in solemnibus Templi, ac Civitatis perlustrationibus gladiolos in hominibus turbas iaculantur, & lætiunt.

Rabgiambà Legispetiti.

ΛΖΝ'ΡΣΗΝ'Υ quasi *omniscii* vocantur ceteri qui *Legis peritorum* insignibus decorantur. Erant in universa Manichæorum multitudine præter *Electos catechumeni*, & *Auditores*; sunt & in Tibeto laici *Auditores*: *Tirones* vero, quos instituendos, & initiandos in Cænobiis recipiunt, locum tenent *Catechumenorum*. Hi duplici in classe censentur

Inferiores Manichæorum classis: *Catechumeni*, & *Auditores*. Apud Tibetanos *Catechumenorum* locum tenent *religiosa vita Tirones*, *Laici Auditores*.

Ke

Kegnien ཀེག་པོ་ལྷོ་མོ་ & *Ketzbul* ཀེཙ་བུ་ལྷོ་མོ་ *Kegnien* pueri sunt, qui vel sponte, vel a Parentibus oblato nomen dant religionis vitæ. Expletis annis novem ætatis juxta *Xaca* institutum, aut etiam septem ex recenti disciplina Lhamarum, nuncupant prima vota *simplicia*; quibus sancte profitentur se esse V. Præcepta servaturos. I est: ne occidas quodvis viventis animantis genus, sive homo sit, sive brutum, sive terrestre, sive aereum, aut aquatile. II Ne mentiaris. III Ne rem habeas, aut ullam prorsus consuetudinem cum muliere ducas. IV. Ne cerevisiam, aut aliud quodvis liquoris genus, quod ebrium reddat hominem, bibas. V. Ne furtum facias, aut fraudem committas pro re aliena adipiscenda. Appellatur *Kegnien* quod se *socios* futuros sponderint in *virtute*. *Kegnien* non in Cænobiis tantum, sed etiam in privatis domibus Laici cujuscunque generis commorantur, dummodo coram *Lhamis*, aut Asceteriorum Præfectis ad quinque mox laudata præcepta observanda fidem oppigneraverint suam. *Ketzbul* sic dicti quasi ad *virtutem* dispositi & *informati* sese vinculis X. præceptorum post annum ætatis XIII obstringunt. Præceptum III. est triplex illud Manichæorum sigillum a S. AUGUSTINO commemoratum: *sinus, oris, & manus*.

Nam perfecti Religiosi, *Kelong* ཀེལོང་ལྷོ་མོ་ nuncupati, quia jugi *virtutis* studio rigidissimam profitentur mendicitatem tanquam Patres Maximi ac Venerabiles mitrati incedunt, ut a ceteris distinguantur. Iis non nisi post annos ætatis viginti solemnem votorum *professionem* emittere licet. Jugum nanque gravissimum subeunt præceptorum CCLIII; unde fit ut eorum plures, quamvis ad Lhamarum dignitatem pervenerint, ea tamen solemnia vota vel nunquam vel in extremo tantum vitæ agone nuncupare soleant.

XCII. *Auditores ante Electos*, ut narrat S. AUGUSTINUS Ep. LXXIV. *genua figunt, ut eis manus suppliciter im-*

Kegnien & *Ketzbul* infimæ Religionis classes.

Kegnien nono, vel septimo ætatis anno in primæ eorum professione vota *simplicia* ad præcepta *quinque* observanda nuncupant.

Tabula præceptorum *quinque*.

Kegnien, cur ita dicti?

Kegnien in privatis etiam *Ædibus* vivunt.

Ketzbul, unde sic appellantur?

Ketzbul in Professione *secunda* vovent præcepta X.

In Tab. præceptorum X. sigillim triplex Manichæorum.

Kelong Patres mitrati.

Kelong tertiam, ac solemnem professionem emittunt post an. ætatis XX. Vovent Hi præcepta 253.

Plures etiam si *Lhamæ* sint, vel nunquam, vel in extremis vite momentis professionem tertiam emittunt.

po-

Auditores Manichæorum quanto pietatis ardore, vel ab ipsis etiam Electis peterent, ut sibi manus imponere dignarentur.

Eadem plane religio erga Lhamas, & Kelong hodieque in Tibeto viget.

Magni Lhamæ quo ritu tangant capita Laicorum.

Magnus Lhamæ non aliis quam Lhamis Electis manus imponit.

Supremus Lhamæ quo ritu Lhamas Renatos, & Reges excipiat.

Dantur verba ipsa P. Horatii Pinnabilensis auctoris.

Tibetani Lhamas & Kelong tanquã Deos adorant.

Manuum impositionem Laici Tibetani nudato capite flexisque genibus ubique petunt & implorant a Lhamis, & Kelong.

*ponantur, non a solis Episcopis, vel Presbyteris, aut Diaconis eorum, sed a quibuslibet Electis. Idem Laici Tibetani erga Lhamas omnes ceterosque Electos religiosissime præstant non in Urbe solum, sed & in agris, si forte in itinere Eorum quempiam sibi occurrentem viderint. Supremus vel alius quilibet Magnus Lhamæ Laicorum nemini manus imponit, sed nuda ac prostrata Accedentium capita post munerum oblationem in aditu sacræ Aulæ Gazophylaci traditam, serico flocco e virgæ extremitate pendente levissime tangit. Lhamæ Electi soli sunt, quibus manum Supremus Lhamæ imponit. Aliter se gerit cum Lhamis Renatis ac Regibus. Ad elatioris gradus, quibus ad Thronum sedentis conscenditur, Summus Lhamæ obviam adeunti procedit, ibique se mutuo frontis contactu ambo salutant. *La venerazione de' Popoli Tibetani è così grande, e così eccellente verso i loro Lami, singolarmente li grandi Lami Eletti, e molto più rinati, e sopra tutti verso quelli, che sono Professi dell'Ordine, e grado di Kelong, benchè non sieno che semplicemente Trabà, ma poi maggiormente se tali Professi sono Lami, che gl'adorano a guisa di tanti Dei, e si credono felici quelli, che ne ricevono la loro benedizione, o toccati col fiocco d'incima alla verga se sono ne' proprj Conventi li Lami Rinati, o grandi Lami Eletti, ed avere la mano sopra il capo se sono Lami di minor sfera, specialmente d'un Professo Khelong incontrandosi in cammino, benchè si trovino a cavallo, come ordinariamente vanno li Lami Professi, ed altri Religiosi. Imperciocchè incontrandosi per strada li Secolari con questi tali si discostano dal cammino, e si prostrano a terra, facendo al Lama Professo Eletto, o Rinato per ordinario tre adorazioni, con capo scoperto, mani giunte, guardando alle mani la berretta, o altra come specie di cappello, con cui cuoprono il naso, e la bocca, perchè l'alito non incomodi quel Lama, quando ne ricevono la di lui**

lui mano sopra il capo per essere benedetti; oppure fin che passa si restano con mani giunte sopra la fronte e capo scoperto; e prostrandosi con faccia a terra e mani giunte, gitano la berretta a parte. *Ἡὰς ἀυτῶν* P. Horatius Pinna-

billensis. Gestant præterea tanta cum religione, quanta vix percipi possit, serica quædam seu *vela*, seu *sudariola*, illa *Kadak* སྐད་ལྷ་ལྷ་ལྷ་, ista *Mangtzel* མང་མཚེལ་ nuncupata, quæ sibi a *Lhamis* aliisve *Khelong* pro insigni munere, humanæque vitæ præsidio summis precibus impertiri desiderant. Sunt enim linteola *Magis* implicata nodis, & præpotenti oris afflatu, divinaque *Lhamarum* saliva mirifice conspurcata. Pudet me quidem nescio quam foetidissimam Tibetanorum superstitionem hoc loci commemorare: commemoranda est tamen, ut qui veræ Fidei luce perfundimur, Deum nostrum adeo misericordem adeoque benignum ad pietatem erga miseros in tanto turpitudinum cœno immerfos, vel lacrymis ipsis commoveamus. Stercoris sui massam in globulos auro muscoque circumlitos redigunt *Lhamæ*, eosque passim universæ plebi distribuunt. Mox uti vulgus insanum & stolidum est, ceu amuleta quædam sibi divinitus oblata, vel *Idolorum* icunculis, vel thecis, quas diu noctuque de collo suspensas ferant, cum aliis bene multis magicarum schedularum fasciculis religiose includunt. Indene tam stupendæ aut arrogantæ, aut stoliditatis origo repetenda est, quôd ut *Manichæi*, sic & *Tibetani* credant ipsam boni a malo purgationem ac liberationem, non solum per totum Mundum, & de ejus elementis virtutes Dei facere verum etiam *Electos* suos per alimenta, qua sumunt eo genere vitæ, quo vivunt *Electi Manichæorum*, velut sanctius, & excellentius Auditoribus suis? Habebant *Manichæi* *Promulgatores Legis*, teste S. AUGUSTINO de Hæres.: *Jam ceteri tantummodo Electi vocantur, sed*

Kadak, & *Mangtzel*, *vela*, & *sudariola* *Magico* ritu, oris afflatu ac saliva *Lhamarum* & *Kelonghorum* consecrata, tanquam divina quædam humanæ vitæ propugnacula *Tibetani* religiose custodiunt.

Stercus *Lhamarum* & *Kelongorum* *Amuletum*, ex *Tibetanorum* Religione præsentissimum.

In ore ac ventre *Electorum* *Dei* substantiam, de alimentis liberari, atque etiam purgari *Manichæi* sentiebant. Eadem esse videtur *Tibetanorum* infantia.

mit-

mittuntur etiam ipsi qui videantur idonei ad hunc errorem vel ubi est sustentandum & augendum, vel ubi non est etiam seminandum: Habent & Tibetani, quos secundo loco post

Quod erant apud Manichæos Eleſti ad prædicandum miſſi, ſunt hodie apud Tibetanos *Chevè Scegnen*.

Lhamas appellant *Chevè Scegnen* སྐྱེས་བུ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ *Ostenſores virtutum*. Sed ne multus ſiam, juvat mores ac dogmata Tibetanorum iis Patrum noſtrorum verbis prodere, quibus Manichæorum errores, ac Inſtituta deſcripta tenemus.

Orationes Tibetani, ut olim *Manichæi*, faciunt ad *Solem: die dominico*, & in ſingulis *Luna* phaſibus jejunant.

XCIIL. *Orationes faciunt ad Solem per diem quatuorverſum circuit*. Quinquies diebus ſingulis in Templum conveniunt: *oriſte Sole: in quadrante matutino diei: in meridie: in quadrante diei veſpertino: ac demum occidente Sole. In honorem Solis die Dominico*, & in honorem *Luna* ſingulis Noviluniis, & Pleniluniis jejunant. Eodem fere tempore, quo *Paſcha Domini* Chriſtianus Populus celebrat, Manichæi, (quod refert S. AUGUSTINUS,) *Bemaſuum id eſt, diem quo Manichæus occiſus eſt quinque gradibus inſtructo Tribunali, & pretioſis linteis adornato, ac in promptu poſito & objecto adorantibus, magnis honoribus*

Bema, feſtum Occiſi Manetis circa tempus Paſchæ Chriſtianorum, Manichæi celebrabant: quo ritu?

Cioten Tibetanorum idem ac *Bema* Manichæorum.

proſequuntur. *Cioten* མཚན་ལྷ་མོ་ *Machinæ* genus eſt, quod aureis laminis conſtructum, & quinque gradibus conſtans Tibetani adorant. Quumque *Cio-ten* ex མཚན་ལྷ་མོ་ *lex* & ལྷ་མོ་ *gradus* idem ſonet quod *Bñµα*, thronum nempe, ſeu cathedram legis, [uti *Beaufobrio* placuit contra *Tollii* ſententiam,] jam vides in *Cioten* formam ipſam referri *Bematis* Manichæorum. Opus mire elatum cernitur in Templo *Maximo Pothalà* ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ quatuor minoribus *Cioten* a dextris, totidemque aliis a ſiniſtris cinctum. Similis ſtructuræ opera viſuntur paſſim in Templis ceteris, aliisque Sacellis: nulla tamen æquant magnitudinem Illius, quod eſt erectum in *Pothalà*. Plures Deorum ſtatuæ in eo collocatæ ſedent, ſed locum

In *Cioten* primum locum tenet ſtatua *Xuce*.

cum omnium principem obtinet *Xaca Tubpa* simulacrum forte Pseudomartyris, hominis videlicet justo supplicio ob ingentia vitæ scelera affecti, *occisique Manetis*; si germana sunt, non intrusa, quæ de *Martyribus* paullo ante indicaverat apud La-Croziium Tiberana oratio. Tiberani Luna XV. mensis III., qua *Sciacham* vita functum memorant, diem festum agunt: Japonii mense II. ejusdem an. Manichæi Latini, & Africani mense III. An. Jul., eo interdum tempore, quo Pascha Domini Christiani in Ecclesia Catholica celebrant, diem emortualem *Manetis*, sacrum habebant: Adeo scilicet cognatæ inter se sunt mors *Sciacha*, & passio occisi *Manetis*, ut etiam utriusque solemnitatum tempora apud *Sciachaitas*, & *Manichæos* eadem esse videantur. Nec dubitandum est, quin *symboli* ratio, quæ olim in *Bemate* Manichæorum inerat, hodieque a *Sciachaitis* Tiberanis retineatur in *Cioten*. Nam & istud sacrum est *memoriæ* Numinis Sciachæ: In eoque reconduntur corpora Supremorum Lhamarum, qui certis editis sanctitatis argumentis ex hac luce migrarint. Ob id Tisry

Sankiè-Khiamtzhò སངས་ཀྱི་ལྷ་མོ་འཇམ་མཉམས་པའི་སྐུ་ལྔ་པ་ in aureum illud *Cioten*, quod paullo ante ad veterum exemplum magnificentius erexit, seculo superiori anno MDCLXXII., Corpus Maximi Lhamæ *Khielwà Nga Vang Lo Szang Khiamthzò*

ལྷ་མོ་འཇམ་མཉམས་པའི་སྐུ་ལྔ་པ་ in arca inclusum, magna cum pompa inferri curavit. Sicque annuis sacris in ejus honorem institutis in imo gradu *Cioten* a Populis Tiberanis ad hanc usque diem quasi Deus aliquis adoratur. Hæc demum omnia genera *Cioten* sive majora, sive minora sint, scribit P. Horatius *sono sempre in oggetto di sacrificio, o offerte di voti, che fanno li devoti di tal uno de' loro Santi*.

XCIV. *Duas animas, unam bonam, alteram malam in uno homine esse delirant: istam scilicet malam, propriam carnis... Illam vero bonam, ex adventitia Dei parte. Vix menses*

Martyres, si quos eo nomine colunt Tiberani, sumi debent ad exemplum occisi Manetis.

Mors Sciacha & Manetis, uti & festiva eorum, mortis commemoratio in idem ferme tempus incidunt.

Ut Bemate Maneti, sic Cioten sacrum est Sciacha, aliive Sanctis Tiberanorum.

Sancti Tiberani in Cioten collocati tanquam Dii adorantur.

De duabus animabus una bona, altera mala idem est tum Manichæorum, tum Tiberanorum delirium.

decem effluxerant ex quo supremus *Lhama* mox commemoratus, conditus fuerat, quum edita vox est eum in Regno

Mon མོན་ལོ་སྐོན་ ad meridiem Tibeti, fuisse renatum. Cognitis signis novus *Lhama Maximus* renunciatur. Annos tresde-

Gesta Supremi
Lhama Lò-Szang
cen-Tzag-Jangh-
Khiamtzò.

cim natus, in Oppido *Norbu Khang* འུ་ཤུ་ཁང་ prope *Gni-*

etang གེ་ཐང་ Civitatem unius diei itinere a *Lhassa* distitam, tonsis capillis, indutoque *Religionis* habitu vota sacræ professionis in primo gradu *Kegnien*, paullo post in secundo *Khet-*

Anno ætatis ter-
tiodecimo induit
religionis vestē:
obstringit se vo-
tis *Kegnien*, &
paullo post *Ket-*
zhul.

zhul nuncupat coram Magno *Lhama Sgigathze* སྐག་ཐེ་འགྲུ་ལྷ་མོ་; nomenque ab eo sibi impositum tenet *Lò-Szang-rin-*

cen-Tzag-Jang-Khiamtzò འུ་ཤུ་ཁང་འགྲུ་ལྷ་མོ་འགྲུ་ལྷ་མོ་

འགྲུ་ལྷ་མོ་. Itaque solemnī ritu inauguratus, omnique disciplinarum genere egregie instructus, Supremi *Lhama* dignitatem, ac munus obibat, quum ecce anno circiter ætatis XX. a duobus *Tatarorum Jungaricorum*, & *Sinorum*

Anno vigesimo
Rex Tatarus &
Imperator Sino-
rum per litteras
ei denuntiant, si-
gna *Lhama Re-*
nati dubia esse
& adulterina. In-
de occasionem
sumit mutādi re-
ligionis propo-
situm, & laxatis
concupiscentiæ
habetis dissolute
vivendi.

Regibus epistolas accipit, quibus intelligit signa *Renati Lhama* in controversiam verti, nec haberi se pro vero ac legitimo Principe, in quem iterum natus transmigrarit De-cessor. Qua re vehementer commotus Regum audaciam

comprimere, & quasi pudefacere statuit. Coram Magno *Lhama Sgigathze* publice profiteretur nuncium se remittere religionis proposito; unoque Regio diademate atque imperio contentum, nihili pendere quicquid præterea splendidi *Lhamaica* sibi dignitas & excellentia offerret. Tum

Licentiosa vita
flagitia offendunt
Tataros Reges,
& Imperatorem
Sinorum.

omni se voluptatum, & libidinum gurgiti impudicissimus Juvenis publice privatimque immergere cœpit; ejusque scelerum fama tam longe lateque brevi pervasit, ut impellentibus Regibus *Jongar*, & *Kokonor*, & ipso cum primis

Imperatore Sinorum, *Lhama* & *Ciokhiongii* འུ་ཤུ་ཁང་འགྲུ་ལྷ་མོ་ fere uni-

universi in concilium convenerint, sententiamque dixerint: aut *Animam*, aut certe *Spiritum Ciangciub* རྩོམ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ corpore hujus supremi *Lhama* discessisse, altera proculdubio *superstite*, quæ peccaret. Sed e gradu dejicere non sunt aucti. Monebatur a suis modum tam effræni vivendi licentiæ imponere. Monitis cessit ad horam. Nam auctis deinceps sine pudore flagitiis ita succendit indignationem, & iram Regis Tatarum, ut eum aut morti tradere, aut rapere, & ad se ultro transferre decreverit. Itaque variis usus machinamentis sic negotium instruxit, ut idem ipse *Lhama* occasionem sibi præbuerit adeundi *Lhassam*, Eumque in *Ædibus Potalà* འཕེལ་འཕེལ་འཕེལ་ conveniendi. Ibi capitur *Lhama*; At ubi, per viam quæ *Tolung* འཕེལ་འཕེལ་འཕེལ་ ducit, ante Cœnobium *Brepung* འཕེལ་འཕེལ་འཕེལ་ quarto a *Lhassa* lapide pervenerat captivus ingenti stipatus caterva Tatarorum militum, novem mille *Brepungenses Asceta* præter alios magno numero ad præsidium *Lhamæ* domestici e proximioribus Monasteriis pridie accitos, facto impetu in acies irruunt, & liberum de via, nequidquam bambante milite, in Cœnobium trahunt Magnum *Lhamam* Tibetanorum. Accurrit rei novitate percussus Rex, & aucta militum copia exercitum ad muros Cœnobii urget: Ascetis per Nuntios significat, ut vel *Lhamam* tradant, vel excidium expectent. Quid hi? Ineunt secundo Concilium. Alii priorem recidunt sententiam: animum bonæ lucidæque substantiæ *Ciangciub*, jam avolasse; Negant alii: In partes scinditur multitudo; vocatur Magnus *Ciokhiong Brepungi*. Is palam edito sacramento obtestatur; Vere *Lhamam renatum* esse: sic ferre divinum oraculum magico ritu consultum. Hoc audito una omnium vox fuit, ut quovis demum sive rerum sive vitæ discrimine salvus, ac liber e manibus Tatarum servaretur *Lhama*. Eo

Concilium *Lhamarum* & *Ciokhionorum*.

Concillii sententia: *Animam bonam* e corpore *improbi Lhamæ* discessisse: mansisse *malam*.

Auget *Lhama* vivendi licentiæ: & Rex Tatarum magis irascitur.

Rex Tatarum addit *Lhassam*; instructis demum insidiis *Lhamam* capit, secumque ducit.

Lhamam Ascetæ *Brepungenses* e manu militum ceptum de via in Cœnobium trahunt.

Rex Ascetis minatur excidium, nisi *Lhamam* sibi sponte restituant.

Alterum *Brepungensium Ascetarum* Concilium. Assentantibus aliis exivisse *Lhamam animam bonam Ciangciub*, aliis *superstitem* adhuc volentibus *Ciokhionius* edito oraculo in posterorum sententiam Concilium inducit: sic omnes capita voce pro delentione *Lhamæ*.

Rex Tatarus
Gingkir Khagn
irruit in Ascetas.

Acris inter mili-
tes, & Ascetas
committitur pu-
gna.

Lhama seipsum
sponte tradit mi-
licibus.

Quo mortis ge-
nere obierit Lha-
ma incertum.

Peccatorum ori-
go a substantia
mala: Concupi-
scentia substantia
contraria: Libe-
ratio & purgatio
per separationem
substantia con-
traria: Adventus
Anima bonæ
in hominem ex
demeritis præce-
dentibus. Ani-
marum revolutio
in Electos, adeo-
que in Kelong
promissa Audito-
ribus, & La-cis
sestæ imperie: Purgatio anima-
rum & revolutio-
num terminus in
Electis, in Lha-
mis, in Kelong:
dogmata sunt Ma-
nichæis æque ac
Tibetanis com-
munia.

responsio *Gingkir Khang* རྩོམ་པའི་ལྷན་པོ་ vehementer ex-
cerbatus jubet militibus, ut irruptione facta invadant Cœ-
nobium. Invadunt; & alii mox perfractis foribus, alii con-
scenso muro aggrediuntur Ascetas obsistentes. Dant hi ac-
cipiuntque ictus: pugna sic satis acris utrinque committi-
tur; sed aggressionem passi utpote bellicæ artis expertes,
impares erant ferendis viribus irruentium. Itaque ubi Lha-
ma vidit suorum plures vulneribus cædi, & capite ob-
truncatos ad solum cruore madefactum prosterni, ultro se
Regi ejusque pietati exhibuit. Inde ducitur in *Dam* ཏཱ་མ་
Hinc in Sinam ad Imperatorem mittitur; quo in itinere
hydropis morbo confectus animam non certe geminam,
sed unam, eamque non natura, sed voluntatis suæ arbitrio
sordibus omnibus coinquinatam efflavit anno ætatis trigesimo
circiter, Ær. nostræ MDCCVI; quanquam iter istud Sinense
non pauci simulatum, fictumque velint; & in eadem Urbe
Dam Lhamam capite mulctatum ferant.

XCV. *Peccatorum originem non libero arbitrio volun-
tatis, sed substantiæ tribuunt gentis adversæ. Carnalem con-
cupiscentiam . . . substantiam volunt esse contrariam, sic
nobis adhaerentem, ut quando liberamur, atque purgamur,
separetur a nobis, & in sua natura etiam ipsa immortaliter
vivat: Dicunt quod a contraria natura cogimur delinquere:
Ajunt Animam bonam, partem scilicet Dei pro meritis iniqui-
tationis suæ . . . venire in hominem. Animas Audito-
rum suorum in Electos revolvi arbitrantur . . . ut jam
inde purgatæ in nulla corpora revertantur. Nisi enim me-
ruerint tandem in Religiosorum, perfectorumque Kelong
corpora immigrare, nec purgati, nec sancti esse unquam
poterunt Xacaitæ. In Kelongiis tantum perveniunt Animæ
ad summum purgatæ lucis gradum, & evadunt Cihang-
ciub. Hi vero non amplius a Fato coguntur in corpora fæ-
cu-*

culentæ materiæ revolvi, nisi forte ad hominis exuvia animanda sponte descendant, ut legem in Mundo materiali instarent, & salutis semitam viatoribus monstrent. Sed in hoc statu, in quo cum primis sunt *Lhamæ renati*, peccare non possunt. *Ceteras animas & in pecora redire putant, & in omnia, quæ radicibus fixa sunt, & aluntur in terra.* Hujusmodi $\mu\epsilon\tau\epsilon\mu\psi\upsilon\chi\acute{\omega}\sigma\epsilon\omega\nu$ orbem explicant symbola quinti loci *Tudrò* ཏཱ་ཏྲོ་པོ་ལྷ་མོ་ pag. 214., ubi *plantæ, herba & omnia frugum genera, in quæ revolvantur animæ, exprimuntur.* Eadem plane sunt deliria Bramhanum. Nam audi quid inter cetera gesta *Krisnu* क्रीऽन्नु fabulentur Indi. Ad arbores duas, quas *Tari* तारी nominant, *Krisnu*, ut Matri *Giasoda* जीसादे morem gerat, vincetus, vix sese ipsum levi brachiorum nisu excutit, quum repente avulsæ arbores corruunt, & mox foras e truncis emittunt Bramhanes duos *Giamlà* जीमला, *Argiun* अर्जुन. Fuerant hi ob inhonestæ nuditatis scandalum mulieribus ad sacra balnea Gangis partum, maledicti a divino Bramhane *Nard Riki* नरदरीक्षी; eoque sic imprecante jussi, ut in arbores *Tari* transmigrantibus animis tandiu ibi viverent, quandiu carne indutus *Bisnu* बीऽन्नु, & factus *Krisnu* inter homines appareret. Bramhanes, ut se e medullis, tubulisque plantarum eductos norunt, adorarunt *Krisnu*; statimque eo ipso jubente in cælorum sedes convolarunt. Bellam sane fabellam! cujus ego originem si quæram, ex Pseudo-Evangelio Nicodemi, Judæ, aliisque apocryphis scripturis veterum hæreticorum derivatam conjiciam: si auctores, Manichæos non temere dicam. Est *Krisnu*, (quod ut mihi pridem indicaverat P. Cassianus Maceratensis, sic nunc uberius in Galliis observatum intelligo a Viro litteratissimo Dño *De Guignes*,]

Kiangciub, qui veniunt ad homines animandos, ut legem instarent, peccare non possunt.

Animarum revolutio in pecora, in plantas, in herbas, & in omnes terræ stirpes a Manichæis, a Tibetanis, & ab Indis perinde tradita.

Indicus *Krisnu* vincetus ad arbores *Tari*, anima est hominis illigata Plantis.

Animæ Bramhanum *Giamlà* & *Argiun* quomodo illigatae, & quomodo soluta a vinculis plantarum?

Bisnu factus *Krisnu* dum illigatus Plantis se excutit, solvit & liberat animas.

Fabellam de *Krisnu* illigato arboribus a Manichæis derivatam conjicitur.

Krisnu, qui & *Krisnu* in ore Indico sonat, corruptum *Christi* nomen præferret.

Indica fabula de *Krisnu* victo & alligato Plantis a l' enigma Manichæicum trahit: *Crucifixionē Christi Domini*. Mater simulata *Krisnu Giasodā*. *Devoki*, ex qua natus apparuit *Krisnu*, dicitur ab Indis Noverca *Ram*, unius scilicet ejusdemque *Bisnu* transformati primum in *Ram*, deinde in *Krisnu*.

Eadem est quæ *Devoki*, & *Kekai* Mater *Barth*, & *Satruhn*.

Barth, & *Satruhn* fratres *Bisnu Rā*, nati ex eodem Patre *Dafrath* sine virili semine.

Dafrath sacrificanti traditur ab Homine quodam mirabiliter flammæ sacrificii vasculum lactis figulinum. Ex eo bibunt & concipiunt uxores *Kosilla*: *Kekai*: *Somintra*.

Giasodā parit *Bavani*, & *Devoki* *Krisnu* una, & eadē hora noctis, Luna virg. Mensis Augusti in Regno *Agiodiā*.

Regnum *Agiodiā* ex depravato nomine *Jehuda*, seu *Juda*.

nomen ipsum corruptum *Christi* Servatoris. Nomini mire respondent gesta ab impostoribus scelestissimis impie veritateque fœdata. Hoc certe in loco sub Indicæ fabulæ velamento Manichæa impietas veram ac realem *Crucifixionem* Christi Domini e medio tollere, & ad blasphema commenta immani profanatione trahere studuit. Inducitur *Giasodā*

Mater simulata *Krisnu* seu *Krischnou*: *Devoki* देवकी vera Illius Mater, aliàs Noverca fuisse dicitur ejusdem *Krisnu* quo tempore erat *Bisnu* sub forma Numinis *Ram* राम divinitus concepti, & nati Luna IX. *Cet* चैत mensis Martii: Ea que ipsa, quæ modo dicitur *Devoki* quasi divina virtus, tunc vocabatur *Kekai* केकई Soror *Sati* साती, quasi vir-

tus excelsa terra: Nam & Ægyptiis *Kabi* كابي Gen. I. I. appellatur terra: Quæque nunc *Krisnu* tunc genuit &

Barth बर्त rerum omnium fatorem conservatoremque maximum, & *Satruhn* सत्रुन potentissimum destructorem

inimicorum sine opera viri *Dafrath* दास्रत्. Eos enim conceperat epro lacte, quod vase figulino contentum Homo quidam mirabilis, & ut purus ignis splendidissimus inter flammæ magni sacrificii *Giaghie* अग्नि præbuerat Marito

sacrificanti, ut uxoribus *Kosilla* केशीला, *Kekai* केकई, & *Somintra* सोमंत्रा traderet; indeque gignerent Filios. *Giasodā*

peperit *Magnam Matrem Bavani* बवनी eadem prorsus hora, qua *Devoki* in lucem edidit *Krisnu*, nocte scilicet media Lunæ VIII. mensis *Badr* बद्र, seu *Badò* बादौ Augusti nostri, die *Bud* बुध Mercurii, sub sidere *Rohini* रोहिणी Virginis in

Regno *Agiodiā* अग्निध, alias *Avod* अवोध nuncupato. In Indostan Regnum collocant: quod tamen nonnisi post *Christi*

sti

sti Jesu tempora ita cognitum, vocatumque est ex depravato nomine Regni *Juda*. Quum enim Hebr. scribatur יהודה *Jehuda* mutato nonnihil affini priorum litterarum sono juxta indolem Indicæ linguæ facile fuit vocem cudere *Agiodia*, aut *Avod* omiſſis duabus prima & ultima. Indi præterea amant plerunque *I* & *E* pronunciare ut *A*; *U* sæpe mutant in *O*: & *H* in *Ch*, inde in *Gi*. Ast corruptio cuique vel leviter attendenti ultro se prodit. Non minus lucet depravatio nominis *Juda* in voce *Giodu* जोदु, aut

Juda nomen in Indicis vocibus *Giudu*, & *Giadubasi*.

Giadu जादु, & *Giadubansi* जादुबासी. Nam ex eorum genere *Khrifnu* ortum narrant. Quodque *Giudu Pastorum* stirpem interpretentur, adeo nihil conjecturam nostram infirmat, ut eam magis magisque confirmet. Audi quid oraculum spondeat de spe futura toti profapiæ *Khrifnu*. Ri-

Khrifnu ex stirpe *Giadubansi*.

kì र्गगु *Aggr*, quod est mutato *r* in *l* " ἄγγελος *Aggel*, adeoque Angelus in domo *Nand* नन्द versus ad Filium natu *Majorem*: Hic, inquit, *vocabitur* काम & बलीन्द्र

Aggr vox idem ac ἄγγελος & Angelus.

Charm & *Balibadr*, quia vires complectitur omnium omnino hominum in quatuordecim Mundi partibus habitantium: at Minoris

गोपालः नारधेनः क्रीरनः सामकलेवरः नगवान्. *Gopal*: *Naraben*: *Khrifna*: *Samchalevar*: *Ba-*

Admiranda nomina ab *Aggr* imposita *Khrifnu*.

gavan: aliaque pene innumera nomina erunt: *Ipsē salvabit Gentem suam Giudà nempe Pastorum: vitam dabit bonis: interficiet Gigantes: relinquet Gokul, & Madiapur: agnossetur ab universo Terrarum Orbe; & Nomen ejus invocabunt omnes. Divinum est vaticinium: Nec dubita, Nand:*

Oraculum *Aggr* de *Khrifnu Salvatore*; deque illius nominis propagatione in universo terrarum Orbe.

sic erit. Idem dicito de Giudistira जुदीस्तार, cui Thronum & Regiam dignitatem victo *Gialasindū* जलासीन्दु

fer-

Acta *Khrisnu* ex gestis *Christi* depravatis Impositorum fraude.

Persecutio in puerum *Jesum* ab *Herode* excitata: Cædes infantium: Miracula plura a *Christo* patrata: inter acta *Khrisnu*, mire depravata cernuntur.

Historia *Transfigurationis Christi* quam fæde corrupta, & ad *Khrisnu* perlonam impie accommodata.

fervavit, deque aliis id genus vocibus, quæ inter gesta *Khrisnu* passim occurrunt, quæque ex apocryphis libris de rebus *CHRISTI JESU* depromptæ novam apud priscos SS. Religionis nostræ perversores corruptionem subivere. Hoc idem explicatius etiam demonstrant, quæ ibi narrantur de persecutione in *Khrisnu* excitata a Gigante *Kans* कंस, de *Bramhane Svidoroh* श्री दोरोह, quasi *Sri*, & inverso ordine *horod*, designante *Herodem* qui simulato desiderio videndi *Khrisnu* in cunis jacentem eum occidere tentavit: De cæde *infantium*, qui biennium attingerent: de anu curva ad pristinam membrorum rectitudinem restituta, de mortuis ad vitam revocatis, de ceteris denique *Christi Domini* factis dictisque diabolica impietate depravatis, & ad Indicum *Khrisnu* sacrilego ausu accomodatis. *Khrisnu* quæsiturus nescio cujus *Bramhanisse*, ac *Bramhanis* Filium ab ipso partu statim ereptum, & in altum quam longissime ab hominum conspectu sublatum, una cum *Argiun* अर्जुन [Joannem intellige] conscenso curru æthera versus advolat. Ubi ad *Barmbidip* बर्मदीप perveniunt, *Argiun* densissimis nebulis involutus nihil videt. *Khrisnu* circumrotato *Ciarb* चार्व orbiculari acutoque Instrumento ad obvia quæque corpora circumcidenda aptissimo, findit in gyrum tenebras. Soles ecce nitidissimi fulgent. Altius per arduas sublimioresque vias eveci ad limina stationis *Bisnu* sistente curru descendunt: Inde penetrant ad *Nirangian* नीरंगन ad purum nempe *spiritum*: Ibiq; tandem contemplantur *Gioti Surup* गीतीसुरूप originem splendoris: *Bisnu* videlicet ipsum quatuor instructum brachiis Lunæ plenæ colorem referentibus,

tibus, qualem tribuunt Manichæi *animis* in navi Lunæ plenæ purgatis. Μυεῖοφθαλμος *Milleoculus* erat Bisnu insidens capitibus serpentis *Sesnagh*, cinnabari tinctus, corpore vero adeo puro, ac fulgido, ut splendor ejus æquaret termille *Mani*. Tum vox ex *Giotisurup* audita est dicens: Hic est Filius Bramhanissæ, quem ego, *Khrisnu* Tui causa *sustuli* ut ad me venires, meoque fruerere conspectu. Descendisti Tu jam in Mundum, ut terram sublevares, eamque e tyrannide Gigantum ereptam in libertatem assereres; sed Mundi laqueis irretitus illius pompis atque deliciis inhæristi. Accipe *Filium*. Tum Filius adorat *Khrisnu*. Hic vero accepto Filio una cum Argiun in *Daorica* दौरीका, [hoc est in *Thaborica*] Thaboris montis regionem, ubi vetustissimi Ecclesiæ Scriptores transfigurationem Domini accidisse tradunt, delabitur. Viden' ut fabulis Manichæorum tota sit apud Indos Evangelica Historia Dominicæ Transfigurationis impie subversa atque fœdata? Hic certe vides *primum* Illum *hominem* a potestatibus tenebrarum illaqueatum. Hunc vides quasi separatum a Christo, & Christum quasi diversum a Filio Dei misso ad salutem primi hominis, ipsissima denique adumbrata vides deliria Manetis. Quid de morte dicam? Riki दुरसा *Durbasè* per metathesin *Badrusa*, aut etiam *Bedrusa* jandiu ante celebris ob contemplationis sublimitatem, quò pervenerat ad vicina littora Maris, fingitur illusus a *Giodubansi* suæ gentis hominibus. Eorum alter mutatis vestibibus fœminam prægnantem simulat. Catinum ferreum adaptat utero ut tumorem latentis fœtus ostendat. Laudibus primo appetunt Riki: Factus inde superbus, rogatur ut prædicere velit an partus sit felix futurus? an mas? an fœmina nasciturus? *Non novi hominem*, ut scimus ex Evangelio Matth. XXVI. 72., Petrus & Ancillæ & Ministris eum, tanquam Christi comitem prodentibus respondit. Hinc fabu-

Ex origine lucis vox orta, quæ Filius a *Khrisnu* quæsitus eidem traditur.

Khrisnu, primus homo Manichæorum materiæ, & Principum tenebrarum laqueis captus.

Khrisnu accepto Filio descendit cū *Argiun* in *Daorica*.

Daorica vox ex *Thaborica* per corruptionem facta.

In recitata fabula *Khrisnu* patet deliria Manetis.

Durbasa Riki idem ac *Badrusa*, & *Petrus*, contemplator olim in maritima solitudine, quibus artibus opera cuiusdam personatæ fœmina deludatur a *Giodubansi*.

Durbasa contemplator diras deceptoribus imprecatur.

Ferrum, quo Gioduvassi decepterant *Durbasa*, monentur a *Khrisnu* tandiu fricando terere, quandiu nihil de eo superfit, sed superfuit exilis aculeus. Eo *aculeo* Agand Piscator armavit jaculum.

Dii diu carentes *Capite* mittunt Legatū ad *Khrisnu*, ut ad superiora redeat: *Khrisnu* se rediturum spondet post dies septem.

Khrisnu antequam ad Deos redeat, convocat *Gioduvassi* ad ostiū fluminis *Gomti*. *Gomti* an corrupte *Gethsemani*?

Khrisnu & *Gioduvassi* Cœna facta se lavant.

Tumultus & Cædes *Giodubansi* in silva *Juncorū* *Sevar* prope fluvium *Gomti*.

læ occasionem improbi *Nebulones* sumserunt. At *Durbasa* diras deceptoribus imprecatus: *Hoc ferro*, inquit, *quo me decepistis, peribitis universi*: Allusio fit ad illud Christi Domini Matth. XXVI. 52. *Omnes qui acceperint gladium, gladio peribunt*. Adeunt *Giadubansi Khrisnu*, ecquid sibi præstandum esset ad diras avertendas interrogant. Quibus Ille: Ite ad Maris littus: ferrum saxi & arena tandiu fricando terite, quandiu totum consumptum fuerit, ut nihil de eo superfit. At superfuit exiguum quiddam, quantum scilicet est *acumen clavi*, quod in Mare projectum deglutivit *Piscis*. Piscem cepit

Agand अगंद filius adoptivus Regis Simiarum *Bali*; Nam in Piscatorem hac ætate transmigraverat. Quumque exentrato Pisce ferrum invenisset, eo armavit aciem jaculi.

Dii interea Legatum ad *Khrisnu* mittunt, orant, ut quando jam terram Gigantum pondere sublevarat, ad Cælum rediret, ubi *sine capite* versabantur. Ne quæso e memoria excidat *Caput illud, Ille Rex, & primogenitus luminum*, sic dictus a Secundino Manichæo *Christus*. Quid *Christina* ad hæc: Diis, inquit renuntia, me post dies septem migraturum ad eos. Itaque convocatis *Giodubansi*, Indica etiam voce *Gioduvassi*, ad ostium fluminis *Gomti* गोमती, (quæ est manifesta corruptio nominis *Gethsemani*, præsertim quum litteræ *T*, & *N* ob earum similitudinem ignaros, & oscitantes amanuenses in errorem inducere facillime

queant,) *Khrisnu*, नो (अ Bog cœna facta, ablutioni sacræ dat operam: cæterique omnes cum eo lavantur. Nam Christus Dominus lavit pedes Discipulorum. At in ejus ablutionis locum *Bramhanes* suffecerunt genus illud lavacri, quod auctoritatem ablutionum suarum in *Gangi* fluvio commendaret. In eo loco excitato tumultu *Giodubansi* se mutuo cædunt sævis *juncorum* ictibus. *Sevar* सेवर ea *juncorum* species appellatur,

qui

qui folia instar arundinum, sed multo quam arundines & acutiora & duriora emittunt: ortique erant, ut Bramhanes credunt, ex spuma Maris immixta scobi ferreæ de attrito catino relicta. Cuncti ex ea cæde perierunt, eosque Chrisna continuo in Cælum misit; nam quisquis aut a Chrisna ipso, aut Chrisnæ causa interemtus mortem obibat, recta ferebatur in æthera. An non plane intelligimus, quam fœde corruerint Evangelicam historiam de Jesu a militibus, turbisque Judaicis *cum gladiis & fustibus* capto, de amputata auricula servi, de commotione facta in horto *Gethsemani*, de eo denique, quod scriptum est: *Et relicto eo omnes fugerunt?* Matrem in Cruce pendens commendavit Christus discipulo suo Johanni: Chrisna commendat τῶ *Argiun* Sponfas suas 16100. Huc enim Impostores trahere voluerunt, quod legitur in Evang. de mulieribus multis, quæ sequutæ fuerant Christum a Gallilæa. Sub forma hortulani apparuit redivivus Christus Mariæ Magdalena: sub specie *Ἰατάρ* *Giatar* se exhibet *sponsis suis*, easque abstrahit ab *Argiun*. Cetera omittam. Antequam ad vitæ finem accedat *Chrisnu* amplectitur *Giudistira*. Equis erit *Giud-Istira*? Forte an *Juda Hystera* Valentinianorum? Et reapse pro *Hystera* legitur aliquando *Chrisnu* in his fabulis usurpatus, quum illius Pater improbus atque scelestus *Giamal* appelletur In Pseudo-Evang. *Juda, Hystera* impii hæretici vocabant Deum opificem cæli & terræ. En S. Iren. verba Lib. 1. adv. Hæres. C. 36. *Et hac* [turpia Valentinianorum dogmata] *Judam proditorem diligenter cognovisse dicunt, & solum præ ceteris cognoscentem veritatem, perfecisse proditionis mysterium, per quem & terrena, & caelestia omnia dissoluta dicunt. . . . Dissolvere opera Hystera adhortantur, Hysteram autem fabricatorem cæli & terræ vocant.* Post mutuos extremosque complexus *Giudistira Deli* urbem revertitur: Ea est *Aelia*, sic dicta Hierosolyma ab Adriano Imperatore inflaurata. Mox per-

Giouvasi Chrisna causa moriuntur omnes.

Quotquot aut auctore, aut instigatore Chrisna, aut Chrisna causa mortem obibat, recta ferebantur in Cælum.

In eade τῶ *Giouvasi* historia Evangelica de captura Christi Domini in horto Gethsemani corrupta dignoscitur. Facta alia Evangelica in rebus a Chrisna gestis corrupta indicantur.

Chrisna ante mortem amplectitur *Giudistira*: *Giudistira Judas proditor.* *Giudistira* vox forte composita ex *Giud*, sive *Juda*, & *Istera*.

Hystera in Pseudo-Evang. *Juda* apud Valentinianos *fabricator Mundi*.

Deli in actis Chrisni sic dicta consistit a voce corrupta *Acis*, hoc est *Hierosolyma*.

Eadem vox est
apud Indos *Gemti*
& *Gomti*.

Tō *Chrisnu* ad
ostium *Gemti*,
ubi in Mare in-
fluit, decumbentis,
Agand Piscator
transfigit iaculo
utrumque pedem.

Chrisnu languen-
tes oculos figit in
Agand, & occi-
sorem ab omni
scelere mundatū,
mittit in cælum
suo ipsius curru
delatum.

Chrisnu exhalat
animam, splendorem
maximum.

Ascendit in Cælum
Bekunt, ubi
est *Giotisurup*,
prima origo lucis.

Cineres combusti
corporis in Mare
projecti vertuntur
in saxū igno-
tæ materiæ.

git *Khrisnu* ad ostia *Gemti*, ubi fluvius in Mare devolvitur. Ibi quasi strato decumbens, sic tenfa corporis membra e margine prope undam composuit, ut pedum alterum alteri superpositum ultro ad aquas usque porrigeret. Paullopost Piscator *Agand* vectus cymba perlustrabat proximos littori sinus: Ratusque se cernere cristatum quiddam quod Piscis partem aliquam ostenderet, eô tanquam in scopum dirigit jaculum armatum aculeo, quem *Gioduvasi* fricatores catini in Mare projecerant; sed pro pisce transfodit Pedes *Khrisnu*. Eritne hasta Centurionis, quam Evangelii depravatores in telum *Agand* commutarint? Ecceur deinde *Krisnu* Piscis compararunt? An forte quia priscis Ecclesiæ temporibus Piscis symbolum erat Christi, aut Christiani hominis in fonte Sacramenti Regenerationis immerfi? *Khrisnu* accepto vulnere vocat ad se *Agand*: eique simplici languentium oculorum obtutu omnia omnino crimina delet. Huic statim jubet ut sui ipsius currum conscendat. Conscendit: & statim in Cælum convehitur. Verterunt & hîc *Crucem* Christi in *currum*, & historiam boni *Latronis* mire vitiarunt. Sed corruptionis fons repetendus est ex eorum *Docetarum* deliriis, qui loco Christi vel phantasma, vel Simonem Cyrenæum crucifixum somniarunt. Tandem animam, idest mirificum *splendorē* emittit, in sublimia fertur, sedes omnes Cælorum perlustrat; inde in *Bekunt* बेकुंट avolat, ibique manet *Giotisurup* prima lucis origo. Corpus, uti ab eo iustum fuerat *तप उदो*, cum octo Regiis sponis comburitur in *Dauricà*. Cineribus in profluentem projectis & in Mare delatis ingens saxum ignotæ, ut ajunt, materiæ constructum est; quod iterum a fluctibus ad littus adactum post longa demum tempora ab *Indradrummana* इंद्र-द्रुम्माना Conditore celeberrimi Sanctuarii *Ciangranata* शंग्रानात consecratum est. Nam eo saxo insculptam effinxit *Indradrummana* statuam

tuam Numinis *Bouda* འཇམ་མགས་པོ་ལྷ་མོ།, quod est *Bisnu* in nona sui
 अवतार *Avotar* incarnatione. Nunc redeo ad *Chrisnu* de-
 vinctum funibus, & alligatum arboribus. Uti Manichæi
 omnia, quæ de *Christi* Nativitate, & humanæ carnis natu-
 ra in Evangeliiis Sanctis leguntur, & ficta & imaginaria di-
 xerunt, sic etiam veræ Crucifixionis historiam ad nudam,
 quandam allegoriam, meramque fabellam torserunt. *Chri-*
stum, (inquit S. AUGUSTINUS contra Faustum XX. 13.) *in-*
spicis, & in sarmentis ligatum desipiunt In escis
Christus ligatus apponitur, adhuc ligandus vestris visceri-
bus, solvendusque ructatibus. Et Lib. de Nat. Boni c. 45.
Partem, ac naturam Dei in alimentis omnibus
dicunt ligatam teneri In omnibus feminibus est
ligata pars Dei. Hinc persuadebant AUGUSTINO, quo
 tempore eos audiebat, *ut crederet ficum plorare cum de-*
cerpitur, & matrem ejus arborem, lacrymis lacteis. III. Con-
 fessionum Cap. 10. Sed vide quæ diximus de *Jesu patibi-*
li Manichæorum, quem *terra concipit, & gignit omni*
susensum ex ligno. Hoc erat Manichæorum commentum
 de *Jesu ligato, & ad omne lignum* suspenso, quod postea
 affabre concinnarunt, & adaptarunt Impostores Indico *Chris-*
nu. Mater *Giasoda* & puellæ quæ certatim nituntur *vin-*
care Chrisnu, non sunt nisi terra, & terræ partes quæ *Chrisnu,*
animam scilicet ligare desiderant: Seipsum ligat *Chrisnu,*
 quia *anima,* seu *primus homo* missus a *Matre vita* venit in
 materiæ partes. *Giasoda* solvit *Chrisnu,* quod quidem aliud
 non est quam *gignere & parere patibilem Jesum.* *Chrisnu*
 suspensus, & ligatus in plantis, quum sit earum *anima,* est
 etiam earum *vita.* Dum vero se excutit, & plantæ convel-
 luntur, fit earum salus; *animam* quippe expedit a vinculis
 materiæ, sicque *puram* efficit luce separata a tenebris. Ani-
 mæ duorum Bramhanum *Giamal* & *Argiun* non erant, nisi
membra Dei, seu partes *animæ;* ipse scilicet *Chrisnu,* ut
 Jesus

In Sanctuario
Giangranata In-
 dorum, statu-
 Bisnu, *Bouda* nuncu-
 cupati in 11. *In-*
carnatione, ex
 cineribus *Chris-*
nu in lapidem
 versis.

Manichæi *Chri-*
stum, & *Jesum* in
spicis, sarmen-
tis, alimentis,
feminibus & ar-
boribus omnibus
ligatum fabula-
 bantur.

Ænigma Indicum
 de *Chrisnu* liga-
 to ad arbores &
 soluto, ex Mani-
 chæorum princi-
 piis explicatur.

Anima, seu pars
 & natura Dei li-
 gata, atque solu-
 ta arcanum est
 Indici *Chrisnu*
 modo vincti, mo-
 do e vinculis sese
 expeditis.

Jesus & Christus Manichæorum, diffusus, & ligatus in iis arboribus; *solutus* deinde expeditus, & salvus per excus-
sionem, sive purgationem a materie: & ita iidem illi Bram-
hanes liberi statim, salvi ac puri avulsis plantis dicuntur.
Quod sane arcanum, ut Indi Manichæi suis revelarent ani-
mimoque studiose infigerent, de uno illo Ligno Crucis,
cui vere *Deus & Homo* Christus affixus est, nihil omnino
indicii inter fabulas *Khrisnu* præberi voluerunt: Sed ut
Christum ex omni ligno suspensum intelligerent initiati, hi-
storiam Evangelicam de duobus latronibus crucifixis auda-
cissime vitiarunt. *Chrisnu* finxerunt ligatum duabus *Ta-
rì*, (nam *Tarì* Palmam Indi vocant, & ex eo ligno nonnul-
li putarunt fuisse *Crucem* præsertim Christi fabrefactam;) eaque fictione loco veræ crucifixionis Salvatoris Nostri,
suam illam commentitiam, & fabulosam obtrudere ten-

Giamal idem vi-
detur ac *Dima*,
vel *Gisma*, aut
etiam *Gesta* no-
men unius ex la-
tronibus cum
Christo *crucifi-
xis* in Evang. a-
pocrypho Nicod.

tarunt. *Giamal* nomen est unius ex duobus latronibus *Di-
ma* in Apocrypho Evangelio Nicodemi aut etiam *Gisma*,
aut *Gesta* nuncupatus. Illud non satis intelligo, cur *Ar-
giun* finxerint alterum fuisse Bramhanum, quem ex arbore
eduxerit *Chrisna*. Johannem certe per *Argiun* designari
nullus dubito. Notum est, quod nonnulli ex Apocrypho-
rum somniis narrant de S. Johanne Sponso in nuptiis *Cana*
Gallileæ. Notum est etiam ex germanis, vetustissimisque
Scriptoribus S. Johannem jussu Domitiani *in oleum igneum*
demersum, sive uti legitur in *Hist. Apostolica* Abdixæ de
S. Joanne L. v. *conjectum in aneum veluti athletam, unctum,*
non adustum, de vase exiisse. Duo hæc conjungunt acta
Khrisnu, ubi de *Argiun* loquuntur. Inducunt Regem *Dro-*

S. Johannes Apo-
stolus sub nomi-
ne *Argiun* Indis
Bramhanibus co-
gnitus.

Acta S. Johannis
apocrypha mate-
riem præbuerunt
purissimis fabu-
lis, quas Indi nar-
rant de *Argiun*
in gestis *Chrisnu*.

pad द्रोपद (per metathesin *Padrod*) ad os profundissimæ
foveæ suspendisse *vas aneum ferventis olei plenum*. Ab uno
deinde ad alterum vasis labium *Serram* acutis dentibus ar-
matam applicavit. Tum edixit volentibus, ut si quis Ser-

ræ dentibus insistens telo reflexum deorsum ejecisset bipenne *Ciark* ཅཱཾ ex alto suspensum, & vertici jaculantis ad perpendiculum imminens, filiam sponsam præmii loco acciperet. *Khrisnu* & *Argiun* Fakirorum ཇཱཱཱ, hoc est pauperum religiosorum vestibus induti interfunt ambo indicto certamini, & Juvenis Argiun a *Chrisnu* instructus nihil metuens aut Serræ dentes, aut pericula vel ebullientis olei, vel impendentis ferri, palmam tulit, & sponsam obtinuit. Cur igitur *Argiun* *Joannes* fingitur ex *μετεμψύχως* latens in alterutra earum arborum, ad quarum truncos alligatur *Khrisnu*? Non alia de causa, si quid mea hæc conjectura valet, nisi quia Joannem *juxta Crucem Jesu stetisse* legerant, & inde ansam novi hujus commenti fabricandi nequam Impostores arripuerunt.

XCVI. Quanquam in radices, in herbas, in plantas, in pecora animam transmigrare doceant, in uno tamen hominis corpore merita ad meliores revolutiones, donec pura lux evadat, sibi comparare statuunt. Sic *fatum*, & *necessitatem* cum hominis merito iidem ipsi Tibetani, & Indi Manichæi conjungunt. Pœnitentiam propterea prædicant, & ad veniam, ac indulgentiam peccatorum obtinendam homines exhortantur. Hoc idem Manichæi præstabant, uti sexcentis in locis apud S. AUGUSTINUM testatum esse video. At universa hæc peccatorum remissio, ad unum illud *purgationis* genus refertur, quo pars *lucis* a parte materiæ *tenebræ* discernitur. *Gratiam Dei Filii liberatoris* agnovisse Manichæos, non est cur me doceat Beaufobrius, qui id sciam ab AUGUSTINO. Sed ea in una *cognitione originis nostræ* sita est. Hanc Christum Dei Filium Manichæi, *Sciachiam* Tibetani, *Bisnu*, ut in aliis, sic & in VIII. Incarnatione sub figura *Khrisnu* hominibus attulisse credunt. Ea cognitione *Jesus* Manichæorum, *Sciachia* Tibetanorum, seu *Khrif*

Cur Indi sine-
tint *Argiun* per
μετεμψύχως illi-
gatum in eumque
arbori, conjectu-
ra profertur.

Animas ad *malas*
transmigrationes
in omnibus omni-
no corporibus:
ad *bonas* in uno
hominis corpore
merita consequi
posse statuunt Ti-
betani.

Pœnitentiam ho-
minibus prædi-
cant, & veniam
peccatorum, ut
Manichæi, pro-
mittunt.
Purgationem pec-
catorum in *sepa-
ratione partis lu-
cidæ a parte te-
nebræ materia:*
*Gratiam libera-
toris in una co-
gnitione originis
nostræ*, collo-
cant.

nu Indicus immerfus materiæ se excutit a vinculis tenebrarum, & ita a contaminatione adversæ naturæ pars hominis lucida liberatur. Huc spectat solemnis *peccatorum confessio*, quam ad exemplum Manichæorum Religiosi Tibetani usurpant. Illi teste S. GREGORIO NAZIANZENO Or. LII. Οἱ Μα-
 νιχαῖοι τοῖς ἐκλεκτοῖς λεγομένοις ὅλον τὸ νόσον αὐτῶν ἐγκαλύπτον-
 τες *cunctos animi sui morbos Electis, qui sic appellantur, revelant*. Isti singulis mensibus Luna XIV. ac XV., & rur-
 sus Luna XXIX. ac XXX. in concionem veniunt, ut *Regula*
 expositionem audiant.

Religiosi Tibeta-
 ni *Lhamis* Cœ-
 nobiorum Præfe-
 ctis, ut olim *Ma-
 nichæi Electis* a-
 confitentur pec-
 cata.

Magnus Lhama
 antequam *Regu-
 lam* exponere ag-
 grediatur, *exo-
 mologesin* facit.

Oratio *Paraneti-
 ca* Lhamæ Tra-
 bas exhortantis
 ad confessionem
 peccatorum ante
 expositionem re-
 gulæ.

Monet ut sup-
 plices *Sciachum*
 omnes invocent,
 & adorent.

Sociong Oratio
 purgationis pec-
 catorum.

Formula Confes-
 sionis peccatorū
 gravium, gene-
 ralis.

XCVII. At Magnus Lhama antequam in publicum pro-
 deat, si qua habet peccata, coram *Patre*, cui spiritus sui
 negotia regenda commisit, revelat. Sic purus Templum
 ingreditur, indicitque exordii loco *confessionem peccatorum*
 his plane verbis: *Agite, o Sodales, supplices nunc jam ten-
 dite manus ad Magnum illum LEONEM, quem coram in
 Ara sedentem intuemini, Legis nostræ Parentem, & instau-
 ratorem Sciacham: Divina Illius præcepta pronis accipite
 auribus. Ut Equi effrenes laxatis cordis, oris, manusque
 habenis licenter peccamus: sed adsunt stimuli, adsunt in-
 promptu frana, quæ nobis suppeditat præpotens Regula Ma-
 ximi Triumphatoris nostri Sciachæ Tubpa. Hanc vobis ex-
 ponere aggredior. Quisquis franis hisce recalcitrantem bel-
 vam cohibuerit, victor erit atque beatus: qui secus, fractus,
 miser, & afflictus per immensa ac formidanda transnigra-
 tionum supplicia vagabitur. O egregia Corona Trabarum!
 attentis animis verba Monitoris excipite. Instituitur hodie
 Oratio Sociong, hoc est, purgationis peccatorum. Qui gravia
 commisit crimina, nec ea confitetur in corde suo, mentitur:
 ait Summus Sciachæ noster. Exploret unusquisque diligenter
 latebras mentis, & si quid gravis culpæ se commisisse depre-
 henderit, doleat, pœniteat, spondeat emendationem; & ore
 rotundo, aperta que voce dicat: Gravia peccata peccavi.*

Hac

Hac monitione ter repetita, si qui sint, qui ea concepta formula generatim se peccasse confessi fuerint, accedit Cœnobii Præfectus, & nescio quas preces super eorum capita recitat. Sicque fit peccatorum remissio.

Monitum ad generalem exomologesin ter repetit Lhama. Ignoræ preces super capita contentium

XCVIII. Ex ea etiam opinione, qua credunt herbas, plantas, pecora, aerem, aquam, terram, omnia denique anima rationali donari, orta sunt alia superstitionum capita, quæ Tibetani pari cum Manichæis religione observant. De his pauca dicam. Prævaricatoribus constituta sunt supplicia Inferorum, de quibus mentionem fecimus p. 183. Damus hîc locorum nomina, quæ ibi prætermisimus, ut ex his etiam deprehendatur, quid cognationis habeat cum Manichæa

Infernalium suppliciorum loca, apud Tibetanos quæ sint, quibusve nominibus appellentur?

Tibetana Religio. Tradunt sub urbe Torcehten རོ་རྩེ་གཙོ་གྲོ་ [modo *Casi*, seu *Benarès*,] subesse immensum, summeque profundum Tartarorum orbem *Gnielva* རྩེ་ལྷོ་ལྷོ་ in duo veluti Regna divisum. Horum alterum loca octo ignis: totidem continet alterum loca cruciatuum *gelu*. Sunt illa:

Inferorum situs

Tartarorum Orbis *Gnielva*.

Loca suppliciorum ignis octo.

I. རྩེ་ལྷོ་ *Tzavà* calor. II. རྩེ་ལྷོ་རྩེ་ལྷོ་ *Rabdu tzavà* fumus calor. III. རྩེ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ *Cia chij sa sgi* ferreæ terræ stratum. IV. རྩེ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ *Me marmur* devorare ignem seu ferrum ignitum. V. རྩེ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ *Dàkpatzamo* mori simul & reviviscere. Est eorum proprium, qui solo decumbunt terræ igne candentis. VI. རྩེ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ *Thu giom*

I. *Tzavà*.

II. *Rabdu tzavà*.

III. *Cia chij sa sgi*.

IV. *Me marmur*.

V. *Dàkpa tzamo*.

VI. *Thu giom*.

mola conteri. Ibi etiam sunt montes duo torridi, quibus quasi forcipis dentibus damnati homines stricti, & compressi torquentur. Addunt & Æneum vas ferro liquefacto plenum, ubi miseri a tortoribus ingenti adhibito cochlea-

ri jugiter misceantur, & volutentur. VII. རྩེ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ *Tina*

VII. *Tina*.

viii. *Cia chij scema ri.*

ferra. Ea, uti & falce rubenti secantur improbi. VIII. ལྷ་གྲོ་ལྷ་

ཉི་ལྷ་མོ་ ཉི་ལྷ་མོ་ *Cia chij scema ri*: Mons ferreus ignitis gladiis confitus, unde præcipites dantur reprobi. Delusi nescio qua voce quasi Parentum, qui eos ex imo ad summum compellant, verticem anhelii conscendunt; sed inde statim in præcipitium dejecti lapsu graviore corruunt. Inferna *gelu*, sunt:

Loca rursus suppliciorum *gelu*, octo.

i. *Aciu servà.*

I. ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ *Aciu servà* summum aquæ gelidæ frigus; quo

ii. *Kiehu servà.*

peccatores constricti in magnos fletus erumpunt. II. ཉི་ལྷ་

ལྷ་ལྷ་ *Kiehu servà* gemitus maximi ex immaniori acer-

iii. *So tam tambà.*

bitate frigoris. III. ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ *So tam tambà* concussio,

iv. *Pemà dar kebà.*

& stridor dentium. IV. ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ *Pemà dar kebà*

མ

Nymphææ more dividi; ut enim in frondes quatuor dilatatur Nymphæa minor, sic in partes quatuor incolæ hujus loci fin-

v. *Pemà cenbò dar kebà.*

duntur. V. ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ *Pemà cenbò dar kebà*:

མ

vi. *Ubel dar kebà.*

Dividi ut Nymphæa major in partes octo. VI. ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ *Ubel dar kebà*, ut flos Ubel minor, in partes triginti

vii. *Ubel cenbò dar kebà.*
Ubel flos, an Habel culcul, faba Ægyptia Colocasiam, Nymphæa, ac lotos rosea Athenæi?

ta dividi. VII. ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ *Ubel cenbò dar kebà*, ut flos Ubel major, dividi in partes sexaginta. Ubel,

quem hîc memorant Tibetani, erit fortasse *Habel calcul Serapionis*, de quo plura Salmasius Exercit. Plin. in Solin. pag. 1311. Fabam Ægyptiam *Colocasiam* esse demonstrat;

quam etiam Nymphæam, seu *Loton* appellat Athenæus $\lambda\omega\textcircled{\text{P}}$ *podizovra a colore floris, quum Lotus alter florem candidum præferret.* Colocasiam radici insitam scribit *Musam*,

Radici *Colocasiam* insita *Musa*.

seu $\mu\textcircled{\text{S}}$ *cannam saccharinam.* At *Habel*, ut ego opinor, seu $\mu\textcircled{\text{S}}$ *vox Ægyptia est, quæ fabam significat.* Nam $\Pi\textcircled{\text{S}}$ Arab. $\textcircled{\text{S}}$ *alcul est faba.* Si autem loco articuli masculini

Ubel vox ab Ægyptia *upheli*, & *woeli*, laba, deducitur.

πι cognatum οτ substituas, erit οτφελι *upheli*, & *ubeli* unde *ubel*; quum in voce Tibetana Π' P. pronuncietur ut *B*. Colocasia vero ob foliorum amplitudinem *Mantifolium* quoque dicta, mirifice facit ad rem nostram. Sic enim deprehendimus, cur Tibetani utramque Nymphæam ad exemplum proferant supplicii, quo damnatus in tam multas partes dispersus torquetur. Simile quiddam in mente habuit Manes, quum dixit: *Neceſſe eſt eum, qui plantaverit Perſeam tranſire per multa corpora, uſque quo Perſea illa, quam plantaverat, concidat.* Quod ſi *Perſea*, non invito Beauſobrio, μῦξα *Muſa* eſt inſita radici *Colocasia*, eandem facile ænigmatis rationem præbere potuit *Maneti*, quam præbuit Lhamis Tibetanis flos *Ubel*. VIII. Nomen ignotum eſt. De duobus reliquis *Fangſi*, *Fangſo*; & *Narmè*, quæ addita ſexdecim jam memoratis dant octodecim inferorum loca, videſis cit. pag. 183. Tam multa vero Tibetanis Inſtitutis affinia in doctrina *Manetis* mihi videor intueri, ut hanc ipſam Tartarearum Regionum diſtributionem ab eodem *Manete* acceptam exiſtimem. Duo illa Regna, quæ partes ſunt *Mundi inferni*, ac *tenebroſi*, *gehennam ignis*, & *ſedem ſetus* in Orbe exteriorum tenebrarum interpretor. Horum meminit *Manes* in diſputatione cum *Archeſtropho*: *Si dicimus omnia Deum replere, & nullum eſſe extra eum locum ubi gehenna ignis? ubi tenebra exteriores? ubi ſetus?* Præter *gehennam ignis* agnoſcebat alium quendam *magnum ignem*, de quo apud *Tyrbonem* ſic loquitur: *Si exierit anima, quæ non cognoverit veritatem, traditur demonibus, ut eam doment in gehenna ignis; & poſteaquam correctæ fuerit transfunditur in alia corpora ut dometur, & ita inſicitur in illum magnum ignem uſque ad conſummationem.* Hunc intelligo *globum*, cui æternum affixa inhærebit pars illa *Dei*, anima ſcilicet nunquam plene purganda: Quæ res horrore ſemper fuit

Perſea ſatoribus quam pœnam indixerit *Manes*?

Perſea eadem putatur ac *Muſa*.

In *Perſea* *Manetis*, & in *Ubel* Tibetano idem forte ænigma latet.

VIII: Inferorum locus, ignoti nominis.

Univerſa inferorum loca, octodecim numerant Tibetani.

Orbis tenebrarum exteriorum, *gehenna ignis*, & regio *ſetus* *Manichæorum* comparatur cum Orbe *tartareo* cumque regnis duobus *ignis*, & *gelu* Tibetanorum.

Narmè Tibetanorum ignis magnus Manichæorum.

SS. DOCT. AUGUSTINO. Narmè མཚོ་མོ་མོ་ Tibetanus, ubi animæ infinitæ durationis tormenta subeunt, ignis est ille magnus Manichæorum. Loca cætera pœnarum Manetis penicillo adumbrata, ex iis, quæ mox ego dicam, cernere poteris. Itaque Religiosi Tibetani nec plantant, nec domos sibi proprias ædificant, nec agros colunt, nec metunt, nec molunt, nec panem coquunt: cavent præterea, atque etiam timent ne terram, ne aerem lædant. Sunt enim hæc apophthegmata illa Manetis: *Qui ædificaverit sibi domum dispergetur per omnia corpora. Qui messuerit, demetetur: qui frumentum in molam miserit, etiam ipse mittetur in molam. Qui consperferit, conspergetur. Qui panem coxerit, excoquetur.* Unde Tibetanis Messoribus statutus videtur sextus

Apophthegmata Manetis ne sui domos ædificent, ne metant, ne molant, ne panem coquant, quam sancte hodieque colant & fervent Religiosi Tibetani.

Messoribus, Pistrinariis, Coquis, Pistoribus, quæ suppliciorum loca in Inferis tribuere credantur Tibetani.

Inferorum. locus སེ་ཁ་ཁ་ཁ་ Tina dictus, Serra scilicet, & Instrumentum quodvis ad secandum idoneum. Molentibus

quintus ལྷ་ལྷ་ལྷ་ Tu giom. Coquis, seu Pistoribus tertius

མོ་མོ་མོ་ Memar mur: ubi ignis vorandus traditur.

Et sic reliquis transgressoribus certa constituta sunt loca pœnarum analogæ culpis. Ab animantibus interficiendis mirum quam religiose, ac sancte abstinendum jubeant. Ob id laniones tamquam impurissimos habent, & abominantur impense. Comedunt hac ætate carnes, sed non sine ingenti scrupulo. Metum hunc, quo maxime Rex ipse Mi vang

Ab animantibus interficiendis abstinent.

Carnes ex Indulgentia in Tibeto Religiosi Scia-chaita comedunt.

མོ་མོ་མོ་ afficiebatur, opera tandem P. Francisci Horatii ex animo depulit. Multa hodie Lhamæ ac Trabà Tibetani sibi ex Indulgentia, ut ajunt, ajebantque olim AUGUSTINO teste Manichæi, sibi licere putant præsertim in abstinentia a carnibus. Nam præter hordeum, & pecora, quibus montes, & agri Tibetani abundant, cetera ut triticum, poma & olera exigua satis copia veniunt. Rigidi Manichæi apud

Multa ut olim Manichæi, de veteri disciplinæ rigore relaxarunt.

S. AUGUSTINUM de Hæres. C. 46. *Nec alimonia lactis utuntur*. Sed nec lacte veteres *Lhamas* fuisse usos illud mihi suadet, quod incolas partis Occidentalis Terræ *Lankà*, quo nomine Indi Insulam *Ceylan* vocant, carpere visi sînt vel quia *Vacca* mores imitarentur, vel quia nimio *lactis* potu nutrierentur. Eo *Lhamæ* recentes, omnesque Tibetani tamquam alimento quotidiano non minus quam Indi utuntur. Cur Latini & Occidentales Manichæi a lacte se temperarent, quum certiora quam in aliis forte alimentis divinæ substantiæ indicia in eo apparerent, nullam omnino probabilem causam in disputationibus cum AUGUSTINO habitis reddere potuerunt. Sed reddidit AUGUSTINUS ipse: *quia*, inquit, *error non sibi constat*. Græci Manichæi lacte, caseo, & butyro alebantur, ut constat ex *Anathem. Eccl. Gr. in Recep. Manich.* Sed ova non sumebant, quemadmodum nec fumunt Indi, ac Tibetani Budistæ, *quasi & ipsa*, ut verbis utar AUGUSTINI, *dum franguntur exspirent . . . & hoc solum vivat ex carne, quod farina ne moriatur excipitur*. Hæc enim farina ex hordeo, quod Laicorum brachia pinsendo contriverint, post *Thea* potum, in eadem lignea scütella lacte ac butyrô commixta, placenta illa est Manichaica, quam in Templo ad prandium ac cœnam præviis, interjectis, subsequutisque precibus comedunt Ascetæ Tibetani.

XCIX. Cimices, pulices, atque pediculos Manichæi nunquam interficiebant. Rogati ab AUGUSTINO cont. Adimant. C. XII. cur id facerent, qui *etiam occidere parentes suos inter pediculos, & pulices* possent? *Aliquando* negabant, *usque ad ista minutissima animantia revolvi animas humanas. Sed vehementer urgebantur, cur in vulpeculam revolvi anima humana possit . . . & non possit . . . in muscam, deinde in cimicem, atque inde usque in pulicem*. Itaque non *semper*, sed *aliquando*, tum scilicet quum ad incitas a Ca-

tho-

Nec Manichæi Latini, & Occidentales, nec forte antiquiores *Lhamæ* in Tibeto utebantur lacte.

Lhamæ Tibetani, & Indi omnes lacte ut alimento quotidiano utuntur. Abstinentia Occidentales Manichæorum a lacte, ex conflata erroris.

Manichæi Orientales utebantur lacte.

Manichæi, uti solent Indi ac Tibetani Budistæ, ab ovis abstinebant.

Quod comedunt in Templo Ascetæ Tibetani, genus quoddam est *placenta* Manichæorum.

In minutissimis animantibus occidendis incôstas erat superstîtio Manichæorum.

Religiosi Tibetani nec *cimices*, nec *pulices*, nec *pediculos* occidunt, quod eos anima rationali donatos credant.

Cur semper illoti, & sordibus cōspersi vivant Aſcetae Tibetani, causa petitur ex præſcripto Manetis.

Vasculum aqua plenum cur semper ſuſpenſum de zona gerant ?

tholicis redigebantur, humanarum animarum revolutionem in minutissimas animantes negabant Manichæi. Quamvis id negare nihil eis prodesset, ait S. Doctor. Ab his angustiis liberi sunt Tibetani: *nec cimices, nec pulices, nec pediculos* interficiunt, ne se tantis polluant homicidiis. Sordidissimi ita sunt, ac summopere veriti formidandum illud Manetis præceptum apud S. EPIPHANIUM: *Si quis laverit se in aqua, animam suam mōves frigore congelat*, balnea devitant, nec unquam se lavant. Id enim si fecerint, adeant necesse est primum inter octo frigida inferorum loca 𐍆𐍅𐍆

𐍆𐍅𐍆 *Aaciu Servà* dictum *frigus maximum aqua gelida*. Aqua dumtaxat, quam vasculo argenteo inclusam secum perpetuo gestant, oris extrema abstergent, ut si forte animas potui, ciboque implexas labiisve inhærentes adtraxerint, mundam ibi sedem eis exornent, aut purgent contaminatas. Aqua pluvialis, quæ purior esset, Manichæis maxime licita, & acceptissima erat.

C. *Sanctimoniales* Manichæorum cernimus in Religio-

Sanctimoniales Manichæorum cum *Ani*, & *Tzunma* Tibetanis Monialibus conferuntur.

sis fœminis 𐍆𐍅𐍆 *Ani*, & 𐍆𐍅𐍆𐍆𐍆 *Tzunmà* a *Sciachâ* institutis. Quædam minoris ordinis ac perfectionis, ut Mares *Kegnien*, domi vivunt, & plurimæ etiam nubunt. Sed pars maxima clausæ in Asceteriis continentiam, & virginitatem colunt. Easdem leges, quas viri, fœminæ profitentur. Monasteria pleraque omnia altis rupibus erecta visuntur. Hujus sanctimonix, & castitatis vana simulacra quid boni fructus plerunque ferre soleant, disce vel ex uno illo exemplo, quod narrat S. AUGUSTINUS in *Lib. de Morib. Manich.* Inde conjicies Tibetanas *Sanctimoniales* non aliter ac Manichæas ab *Sanctis* Tibetanis stupris affectas Matres sæpe fieri; sed Matres immanes, quæ ne religionis nomen probris & maledictis exponant, misellulos infantes vix natos per saxa ac dumeta lacerandos præcipites dejiciunt e rupibus

bus. Arguantur flagitia hæc non in Religione, quæ quamvis *falsa*, ea tamen vetat, sed in iis, qui peccant. *Illud tamen in omnibus illis sanctis Tibetanis*, ut S. DOCTORIS verba usurpem, *quemadmodum ferri & tolerari possit ignoro, qui cum animam partem Dei esse dicant, asserunt tamen etiam exiguo admixto malo, majorem ejus [divinæ substantiæ] copiam ubertatemque superari. Quis enim cum hoc crediderit, & eum libido pulsaverit, non ad talem defensionem potius, quam ejus libidinis refranationem compressionemque confugiat?* Id plane justæ excusationis genus e sinu Religionis excerptum in promptu habent Flagitiosi, etiam si dum publica eorum scelera vulgus offendunt, e societate haud aliter quam olim Insignes, ac manifesti Manichæorum peccatores, e suo ipsorum cœtu expellantur. Inter Tibetanas *Lhamissas* celebris est *Lhamò Renata* in Regno *Tzhang*. Certum *Renatæ* signum est *Porci rostrum*, quod ab ipso statim partu in *cervice* enatum *Magna Dea* spectandum porrexit.

CI. Duplici lege, *secretiori* una, *populari* altera usi sunt Manichæi: Et ut geminæ hujus legis commentum incautis securius insinuarent, tanquam a Christo Domino traditum, ejusque exemplo commendatum confidentissime deprædicabant. Ajebant enim apud S. AUGUSTINUM L. cont. Adimant. C. 15. *Quædam fuisse Dominum locutum ad turbas; quædam secreto ad paucos sanctos.* Et XVI. c. Faust. C. 31. *a discipulis suis carnes vescendas removisse . . . vulgo secularibus concessisse.* C. 32. *aliud quandoque turbas, aliud secreto discipulos docuisse.* Hinc forte janua patuit *Xacaitis* Tibetanis, ut non illam modo *secretiorem* legem, quam Manichæi propriam Electorum dicebant, sed & alteram veluti implexam, atque insertam admiserint, quæ uno eodemque tempore ab *Asciang* inducta, usitata est & cognita *Atheopoliticis* Sinorum. Vide quæ scripsimus pag 225.

Uti Manichæorum, sic & Tibetanorum religio vetat simul & necessario probat sacrilega stupra, aliaque Ascetarum, & Sanctimonialium flagitia.

Tibetanarū *Lhamissarum* Princeps sedet in Regno *Tzhang*.

Insigne gerit rostrum porci spongate in cervice natum.

Lex gemina, secretior una, popularis altera, arcanum est tum Manichæis tum Xacaitis Tibetanis commune.

Legi secretiori Xacaitarū multa inseruit *Asciang* Atheo-politicis Sinorum communia: Et hinc in suspicionem Atheismi veniunt Tibetani.

de

de lege *Kiutè*. Atque, ni ego fallor, secretioris hujus legis usus, causa est, cur *Lhama* Tibetani in *Atheismi* suspitionem non immerito veniant.

In lege exteriori, Dei existentia agnoscunt, & profitentur Tibetani.

De Dei natura, par est cum Manichæis, Tibetanorum sententia.

In *Ciu-scel-le-trupba*, hoc est in substantia aqua crystallina purissima, ac lucidissima Dei naturam collocant Tibetani.

CII. Nihilominus in exteriori *Diotè*, quod semel & iterum animadvertimus, dubitari non potest quin *Deum* agnoscant, eumque ab omni æternitate extitisse profiteantur. Verum incredibile est quam multa errorum monstra foveant, quibus æque ac Manichæi veram ac sinceram Supremi Entis divinitatem e gradu dejiciunt. In primis Dei naturam in *substantia lucis plane corporea, ac visibilis collocant*. De tam infana Manichæorum sententia, quæ Judice S. AUGUSTINO L. V. Confess. C. 10. *Maxima est ac prope sola causa inevitabilis erroris*, Beaufobrium ipsum testem habemus locupletissimum. Tibetani vero *substantiam aqua crystallina purissima ac lucidissima ཇཉན་ལྗན་སྤྱུང་ལ་ Ciu-scel-le-trup-ba*, id esse volunt, quod Dei naturam componat. Sol Luna, & pars Orientalis *Righiel* eadem Dei natura, hoc est, crystallina luce constat. Confer hæc cum opinione Manichæorum; quam ante retulimus pag. 232.

Cioch, sive *Cioà* in Dei nomine Tibetanolibrum, adeoque legem sonat: & *Concioà* liber seu lex vocalis exponi potest.

Liber seu *lex* ænigmatice pro *lucis natura* ex Tibetanorum arcanis, accipitur.

Deum tres & unum in essentia dicunt vocant Tibetani,

CIII. *Deum*, ut hunc in locum colligamus, quæ sparsim in superioribus tradidimus, vocant ཇཉན་ལྗན་ཇཉན་ལྗན་ *Concioà*. *Con* seu *Kon*, & cum initiali ཇ *Ta*: *Takon* ཇཉན་ལྗན་ pronunciatum, quid esse possit vide pag. 23. ཇཉན་ *Cioch* vulgo apud Tibetanos *Cioà*, *librum* sonat, & sæpe pro *lege* sumitur. Nomen sic reddi posset *vocalis liber*, sive *lex*. Sed *librum* vel *legem ænigmatice dictam lucis naturam*, ejusque *originem, & complexum universalem* intellige. De *lege pro luce* accepta nonnihilo inuimus pag. 181. *Deum*

tres & unum in essentia dicunt ཇཉན་ལྗན་གསུམ་གཉིས་ཇཉན་ལྗན་ལྗན་ཇཉན་ལྗན་ཇཉན་ལྗན་ Concioà sum cik du trupba jotè.

CIV. Pri-

CIV. Primum appellant སངས་ལྷན་རྟེན་དཀར་མཚོ་གྲོ་མོ་ *Sangh kiè concioà: κατὰ γράμμα Sancti, Sanctus, vel ex Sanctis Deus. Sanctitatis nomine lucem puram, & universa lucis collectionem* exponunt. Redi ad pag. 223. Secundum ལྷན་རྟེན་དཀར་མཚོ་གྲོ་མོ་ *Ciò Concioà Lex Deus*. Tertium རྟེན་རྒྱུ་དཀར་མཚོ་གྲོ་མོ་ *Kedun Concioà: Collectio perfectorum sive Religiosorum Deus*. Tene ex pag. 246. & 247., quid de sua ipsorum divinitate Manichæorum Electi, & Lhamæ Tibetani sentiant.

Deorum trium nomina.
I. *Sangh kiè concioà*.
II. *Ciò Concioà*.
III. *Kedun concioà*.

CV. Primum ita definiunt: རྟེན་གྲོ་མོ་སྐྱེ་ལཱི་བཟུ་བ་གཞན་མཚུ་ལྷན་རྟེན་དཀར་མཚོ་གྲོ་མོ་། *Ton gni thar cinbe chiab ne thar tu sanghghie concioà chi Zengni:*

Primi Numinis definitio.

Ad fines omnino duos རྟེན་གྲོ་མོ་སྐྱེ་ལཱི་བཟུ་བ་གཞན་མཚུ་ལྷན་རྟེན་དཀར་མཚོ་གྲོ་མོ་། Ton gni dat auxilia (hoc est lumina) ut orbem molestissimum transmigrationum absolvat (སངས་ལྷན་རྟེན་ Sanghghie Concioà) Sanctus, vel Sanctorum Deus, & ut tandem fructum Sanctorum consequatur, idest ut fiat Sanctus. Ea quidem definitione Deum potius tollunt, quam explicent Tibetani. Sed inde magis etiam elucet Manichaicæ impietatis figmentum. Quum anima pars sit divinæ naturæ, eique consubstantialis, laborat capta, polluta, & afflicta per immensas transmigrationum periodos continuo voluta, & agitata. Quid bonus & misericors Deus? Mittit Filium suum ad animæ salutem. Anima (quod ante observavimus,) est infelix illa reliquia; pars illa misera lucis & substantiæ divinæ de armatura primi hominis, Principum tenebrarum feritate avulsa: Jesus nempe patibilis per universum mundum diffusus. At idem rursus Jesus, & primus homo, ad cujus liberationem missus fuerat spiritus

Cur Deum dicant Tibetani dare auxilia, ut & transmigrationum periodum in seipso absolvat, & sanctitatem acquirit, ex impia Manichæorum opinione explicatur.

Sanghie Concioà idem forte est ac *Deus Pater Manichæorum*.

Primus homo Manichæorū Jesus. At Jesus ut patibilis est anima a Principibus tenebrarum capta: Jesus vero Calestis, est Dei Filius, Primogenitus luminis, & spiritus vivens missus cum virtutibus lucidis ad salutem animæ.

vivens, ipse est *Jesus Cælestis*, Dei Filius primogenitus luminum, atque Salvator. Adde virtutes alias lucidas ad purgandam, & solvendam *animam* missæ. Sunt hæc auxilia, quæ Deus impartitur ad illius salutem & sanctitatem. Sic substantiam suam puram, nitidam, & sanctam per ea veluti adjumenta in seipsum iterum recipit Deus. Atqui hæc eadem commenta adoptarunt Indi, apud quos *Bisnu* est *vis divina substantia*, seu *anima* illigata materiæ: est *Khrisnu* sive *Khrischnou patibilis*, idemque Salvator & Liberator animæ, est *Adi Purus* अदीपुरुष *Primus homo*, & *Gioti surup* གཏཱི་སུ་རུ་པ་ *prima lucis origo*: Eaque ab Indico *Potifathò* acceperunt Tibetani: Quum ergo dicunt hi, *Sanghiè Concioà* auxilia largiri, ut per ea absolvat transmigrationum cursum, & sanctus fiat, aliud nihil significare volunt quam Deum adducere & conferre virtutes lucis, quibus animam Ipse purget, & ita partem substantiæ suæ purgatam recipiat.

Bisnu & Khrischnou Indorum respondet *Jesu* *Manichæorum*. *Bisnu vis est divina substantia: anima* illigata materiæ: *Salvator anima: Primus homo: & prima lucis origo*. Indicus *Bisnu* cognitus Tibetanis.

Sanghiè Concioà absoluto transmigrationum cursu *Sanctus fieri* dicitur a Tibetanis, quia sancta, & lucida sit anima Deo *consubstantialis*.

Secundi Numinis definitio explicatur.

CVI. Secundum exponunt: འདོག་ལུ་མ་གྱི་བདེན་པ་གཏི་ཉིན་དང་ལྷན་པའི་རྣམ་གྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་རྟོག་མཚན་གྱི་མཚན་ཉིན། *Go-lam chij denba gni tang denbe nam ciang chi cio, concioa chi Zen gni*. Hæc est declaratio, seu manifestatio Dei *Ciò Concioà: Lex seu ratio ad perfecte cognoscendam viam spiritus*, [quæ ad puritatem ac sanctitatem ducit,] tradens præcepta alia *affirmativa, alia negativa*. Xaca est Deus iste, qui utraque præcepta dedit. Negativa ea sunt, quæ supra retulimus agentes de *Kegnien*, & *Ketzbul* Tibetanorum. Ad quinque tantum redigit La-Crozius pag. 507. Redigunt & alii. At certe in Tibeto, qui *Ketzbul* vocantur, præter quinque jam numerata, alia sibi propria habent ad decem usque. Ipsissima sunt præcepta Buddistarum Japonensium apud Kaëmpferum L.II. H. Japon. C.6. p. 210.

Ciò Concioà, Xaca. *Ciò Concioà* duplicis generis præcepta dedit: *affirmativa, & negativa*.

Quinque negativa præcepta a Xaca tradita numerat La-Crozius.

Decem habent *Ketzbul* Tibetani.

Decem Buddistæ Japonenses.

Après

Après ces cinq principaux Commandemens en general, qui contiennent en substance toute la Loi de Siaka, suivent dix Sikkai, comme ils les appellent, c'est à dire Conseil, ou avis, qui ne sont autre chose que les cinq loix subdivisées, & appliquées à des actions plus particulieres pour l'observation plus exacte de la vertu l'on a encore subdivisé ces loix en

Go Fiakkai, c'est à dire les cinq cens conseils & Avis. Quot etiam a Xaca Tibetano tradita in ejus vita leguntur. Ex his tamen tercentum tantum & quinquaginta tria selecta sunt, quæ vovent & profitentur Kelongii. Non sunt hic silentio prætereundi Manichæi, a quibus hujusmodi præceptorum tabulæ quasi primum adumbratæ videntur. Faustum jam audio, qui legis defensionem suscepturus sic exorditur, referente AUGUSTINO L. XXII. contra eundem: *Legem autem nunc dico ego eam, qua vere sit Lex, idest, non occides, non machaberis, non pejerabis, & cetera.* Dolemus hic finem fecisse non explicato ordine ceterorum præceptorum. Nam exordium & qui sequitur præceptorum ordo, non cum Decalogo illo nostro vere divino, sed cum pentade Xacaica adamussim convenit. Et Hac quidem, uti jam ante dixerat apud AUGUSTINUM Lib. XIX., *erant (præcepta) antiquitus in nationibus, ut est in promptu probare, olim promulgata per Enoch, & Seth*: quorum præcipue apocryphis scripturis Manichæi utebantur. Notum porro est ex V. Lib. AUGUSTINI contra Faustum, quam insanientis superbiæ typho de se homo vanissimus gloriaretur, quôd singula Christi præcepta atque consilia, quæ in Evangelio habentur, accuratissime observaret: Notum & illud est quod tum eo loci, tum Lib. 2. de Moribus Manichæorum, de tam multis, summeque arduis Manetis præceptis & institutis tradidit S. DOCTOR. *Roma* (Constantius Auditor primum Manichæorum, sed non ita multo post ad Catholicam fidem conversus,) *cupiebat si fieri posset: omnes*

Mm 2

qui

Ad perfectiorem virtutis gradum consequendum, quingenta præcepta, seu consilia Xaca invenit.

Ex 500. Xaca consiliis tercentum & quinquaginta, quibus observandis se voto obstringant, selegunt in Tibeto Kelongii.

Exordium & ordo præceptorum legis a Manete traditæ consonat cum Pentade præceptorum Xaca.

Legem suam per Henoch & Seth promulgatam iactabat Manes.

Arrogantia Manichæorum maxima in eo quod se Christianorum omnium consiliorum observantissimos prædicarēt:

Præcepta atque Instituta Manetis & numero, & asperitate gravissima.

qui secundum illa praecepta vitam degere parati essent , congregare in domum suam , & suis sumptibus sustinere Eo congregati sunt Electi omnes , qui Roma esse potuerunt . Proposita est vivendi regula de Manichai Epistola . Multis intolerabile visum est . Abscefferunt . Remanserunt tamen pudore non pauci Quid plura ? Coacti aliquando murmuraverunt sustineri illa mandata non posse . Inde in seditionem Illi qui in eis perdurare voluerunt ab eorum societate schisma fecerunt , & quia in Mattis dormiunt , Mattarii appellantur . Tot illa Manetis praecepta , quorum meminit AUGUSTINUS , nos hodie latent ; sed sicubi unquam , in ea profecto societate , quae est Religiosorum Tibetanorum , quanquam nonnihil fortasse immutata , servantur . Ibi sapiunt , ibi spirant omnia ingenium , austeritatem , & superstitionem Manetis . Quid ? Si Mattarios sedem in Tibeto haecenus tenere dixerio ? Quotquot profecto ibi sunt , (sunt enim innumerabiles ,) Ascetæ illi sectatores Xacæ , in Mattis , quas འུ་ཏུ་ Den appellant , secumque e cella in Templum ducunt , atque reducunt , diuque in iis sedent & noctu dormiunt .

Romæ in ædibus Constantii Electorum Manichæorum Cœnobium .
Regula ex epistola Manetis proposita , visa multis electorum intolerabilis .
Seditio inter electos Cœnobitas orta .
Abiit e societate multi .
Manent Mattarii :
Mattarii , unde sic postea dicti ?

Indicia prope certa Manichæica Regule in Asceteria Tibetana inducuntur .

Ascetæ Tibetani Mattariis similes .

Tertii Numinis definitio explicatur .

CVII. Tertium his verbis describunt : འུ་ཏུ་འུ་ཏུ་འུ་ཏུ་
འུ་ཏུ་འུ་ཏུ་འུ་ཏུ་འུ་ཏུ་འུ་ཏུ་འུ་ཏུ་འུ་ཏུ་འུ་ཏུ་
འུ་ཏུ་འུ་ཏུ་ Rik Trol chi Jonden chie tang denbe Pha Kedun
Concio à chi Regni . Deus Kedun virtutum nempe collectio , largitur lumina & vires intellectus ad cognoscendum bonum & malum , & ad observandam legem , utpote quæ via sit ad operosum transmigrations orbem expedite percurrendum : ideoque Kedun Religiosos instituit , ut ceteris hanc viam ostendant . Ita conceptæ definitionis sensum explicuit P. Horatius . Quem vero Deum verbis hisce descriptum intel-

Deus Kedun dat lumen & vires intellectus ad cognitionem boni & mali , & ad legem implendam , ut homines transmigrations orbem celerius abfolvant .

Religiosos ob eam etiam causam instituit .

telligant, necdum expono. Id unum moneo proprietates, ac notas illas singulares, quas Fides Catholica *Spiritu Sancto* tribuit, nescio cui ignoto Numini a Tibetanis sacrilega temeritate adscribi. Hic se mihi objicit *Manichæus*, qui, ut observat S. AUGUSTINUS *contra Epist. Fundam.*, non solum pro *Christo coli* voluit, sed etiam *Spiritum Paraclitum* dici affectavit. Sicut *Jesus Christus homo non a Dei Filio . . . missus est, sed ita susceptus secundum Catholicam Fidem, ut esset Dei Filius . . . sic se Ille voluit a Spiritu Sancto, quem Christus promisit videri esse susceptum, ut jam cum audimus Manichæum Spiritum Sanctum intelligamus Apostolum Jesu Christi, idest missum a Jesu Christo, qui eum se missurum esse promisit. Singularis audacia ista & ineffabile sacrilegium.* Apage, dicet jam Beausobrius, apage tantam impietatem! Nuda est AUGUSTINI conjectura, & injusta criminis exprobratio. Proh superum fidem! Improbat audax tanquam AUGUSTINI commentum, quod erat communis Manichæorum fides, ac prædicatio. Non ex conjecturis, sed ex ore discipulorum Manetis acceperat S. DOCTOR idem valere Spiritus Sancti nomen, ac nomen Manetis. Hinc eos alloquens C. 8. inquit: *Respondetis utique, Manichæo Apostolo nominato, Spiritum Sanctum Paraclitum nominari, quia in ipso venire dignatus est, non ea sane ratione, qua Catholici credebant in Apostolos per effusionem munerum descendisse, sed qua Filius Dei venerat suscepturus hominem. Omnia vero, imo & multo ampliora iis, quæ propria facit Dei tertii adlata Tibetanorum descriptio, abunde pollicetur Manes ipse in exordio Epistolæ suæ, quam videas velim apud AUGUSTINUM C. XI. At quemadmodum Manes, ita & Sciaka haberi voluit, habitusque revera est pro Deo illo secundo, & tertio quem colunt Tibetani; præsertim quum Deus iste tertius Parens, & Conditor Religiosorum Kedun idem omnino sit*

Quod veri Christiani de Spiritu Sancto tertia SS. Trinitatis Persona integerrime credunt, id Tibetani sacri lege tribuunt Tertio huic Deo Kedun.

Manes non solum pro Christo coli, sed & pro Spiritu Sancto haberi voluit.

Contra publicum Manichæorū testimonium frustra Beausobrius S. Augustinum inculsans exculat Manetem.

Sic Spiritum Sanctum blasphembant Manichæi suscepisse Manetem, ut Catholici credebant Dei Filium suscepisse hominem.

Ut Manes pro Christo & Spiritu Sancto a suis, ita & Xaca a Tibetanis pro secundo ac tertio Deo habitus est.

Ordo Religio-
rum quadruplex
a Xaca Institutus.
I. Tra ciombà.

II. Chiundu sgiu-
bà.

III. Lencik cir
Honghabà.

IV. Cir mi Hon-
ghabà.

Beatitas summa
ex opinione Ti-
betanorū in frui-
tione pacis.

Cur dicant Ti-
betani: Deum tres
unum in essentia,
paullo latius ex-
ponitur.

Pars omnis pri-
ma lucis juxta
opinionē Lhama-
rum est origini
sue cōsubstantia-
lis.

Sol, Luna, & Su-
premus Lhama dīi
tres unius essen-
tiæ.

Pater, Christus
Filius, Spiritus
Sanctus in Mani-
chæorum syste-
mate nomen tri-
plex, Numen
unum.

Patrem collocant
in luce secreta,
summa, ac prin-
cipali: Christum
in luce secunda
visibili: Christū
rursus geminum
faciunt, unum ut
virtutem in Sole
sta-

ac Sciaka Quadruplicis Religiosi Instituti Auctor. Eorum
primum vocant རྩ་བྱོལ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ Tra ciombà: Hostem profli-

gantium. II. རྩ་བྱོལ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ Chiundu sgiubà: semper progre-

dientium. III. རྩ་བྱོལ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ Lencik cir honghabà:

semel tantum regredientium. IV. རྩ་བྱོལ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ Cir mi hon-

ghabà: non amplius regredientium, sed absolutis omnibus
transmigrationum periodis conquiescentium. In una ete-
nim fruitione pacis & quietis universas Paradisi delicias,
animi beatitudinem, ejusque summam felicitatem collo-
cant.

CVIII. Quo sensu Tibetani dicant Deum tres unum in
essentia, arduum non est ex iis, quæ hæcenus exposuimus,
intelligere. Pars omnis primæ, & corporeæ lucis, seu chry-
stallina substantiæ juxta impia Tibetanorum dogmata འུམ་ལྷ་
ལྷ་ལྷ་ cōsubstantialis est toti, cujus pars est, suæque, un-
de emanat, origini. Hanc ob causam Deos tres, Solem,
Lunam, & Supremum Lhamam ejusdem substantiæ arbi-
trantur; interque ceteras salutationum formulas, quibus

Lhamam honorant, eam habent insignem: ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་

རྩ་བྱོལ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ Cioà sum gnovò namche norbu cè.

Gemma Calorum [Sol nimirum & Luna] Essentia trium

Deorum. Undenam infantiæ hujus exempla? A Manichæis

scilicet, quorum solemne illud est in ore Fausti: Nos Pa-

tris quidem Dei Omnipotentis, & Christi Filii ejus, &

Spiritus Sancti UNUM IDEMQUE sub triplici appellatione

colimus Numen. Sed Patrem quidem ipsum LUCEM inco-

lere credimus SUMMAM ac PRINCIPALEM, . . . Filium in

hac secunda ac visibili luce consistere; qui quoniam sit &

ipse geminus, . . . virtutem quidem ejus in SOLE habitare

credimus, sapientiam vero in LUNA: necnon & Spiritus

San-

Sancti, qui est majestas tertia, AERIS hunc omnem ambitum sedem fatemur ac diversorium; cujus ex viribus ac spiritali profusione terram quoque concipientem gignere patibilem Jesum. Solem proinde Lunam, & Aerem unum idemque cum Patre Filio & Spiritu Sancto tenebant. Vid. pag. 169. Ad hæc S. AUGUSTINUS lib. XX. contra Faustum: His, inquit, obscenissimis pannis vestris conamini assuere ineffabilem Trinitatem, dicentes Patrem in secreto quodam lumine habitare: Filii autem in Sole virtutem, in Luna sapientiam, Spiritum vero Sanctum in aere. In qua tripartita vestra, vel potius jam quadripartita fabula, de Patris quidem secreto lumine, quid vobis dicam, nisi quia lumen cogitare non potestis, nisi quale videre consuevistis? Nihil propterea veriti sunt scelesti & impii homines, aut palam prædicare, unum eundemque esse Zaradem, & Budam, & Christum, & Manichæum, & Solem: aut Trinitatis nomine insignire tres ex discipulis Pauli Manichæi Filii Callinix; uti legimus in Anathem. adversus eos pronunciatis apud Cotelerium Tom. I. PP. Apostol. pag. 538. & 539.

CIX. Iisdem profecto, ni etiam obscenioribus, pannis *Deum Nostrum Trinitatem Sanctissimam* assutam proferunt Tibetani. Præter Hopamè *secretæ*, & *infinitæ lucis Deum*, Tres somniant nescio quos རྩང་རྩུབ་ *Ciangciub*, རྩུབ་ རྩུབ་ *Giam Jang*: རྩུབ་ རྩུབ་ རྩུབ་ *Cihana Torcèh*: & རྩུབ་ རྩུབ་ རྩུབ་ *Cenresî*. Habitabant omnes simul in æde divina རྩུབ་ རྩུབ་ རྩུབ་ *Rivo trung zim* primæ Regionis, quam རྩུབ་ རྩུབ་ རྩུབ་ *Kaden* appellant pag. 182., super verticem Mon-

tis རྩུབ་ རྩུབ་ *Righiel*: Ibi enim *Paradisum* nostri hujus Mundi visibilis collocant; Initoque conventu consilium inter se mutuo contulerunt de primis habitatoribus in Tibeto propagan-

statuunt, alterum ut sapientiam in Luna: Spiritum Sanctum Majestatem tertiam in toto aeris ambitu.

Tripartitam aut potius quadripartitam Manichæicæ Trinitatis fabulam irridet S. AUGUSTINUS.

Zarades, Buda, Christus, Manichæus, & Sol apud recentiores Græcorum Manichæos unum & idem. Tres nefarii homines in Manichæorum grege Trinitas.

Tibetanæ Trinitatis Dii: *Giam Jang*, *Cihana Torcèh*, *Cenresî*.

Tibetana Trinitas supra verticem montis *Righiel* in *Paradiso* mundi visibilis.

Fide Trinitatis
concilium de pri-
mis Tibeti habi-
tatoribus procre-
andis .

pagandis . Orationem habet Princeps *Giam Jang* : ostendit
aliam non esse viam ad hominum genus eo loci propagan-
dum , nisi si eorum alter *Simii* formam , atque naturam in-

duat ; rogeturque མཎར་ལྷོ་མ་ *Khadroma* , ut in *Simiam*
transmigret ; futurum quippe suadebat , ut partus ex ea com-
mixtione ederentur vultu hominum similes . Placuit infami
huic Trinitati consilium . *Cenresi* migravit in *Simium* , eva-
sit བྱ་ལྷོ་མ་ *Prasrinpo* : filios ex *Khadroma* བྱ་ལྷོ་མ་

Prasrinmo genuit ; mares tres , totidemque foemellas . Ho-
mines sic sunt in Tibeto propagati . *Sacla* & *Nebro* Ma-
nichæorum meminisse te cupio . Consule , quæ supra tra-
didimus pag. 24. & 25. Post annos CXLVII. , quum anima-
lia se mutuo neci darent , & incolarum numerus augetur ,
ne sine lege diutius viverent , neve ob ea crimina tam in-
gens animorum familia in Inferna loca detruderetur , habi-
to rursus *Trini* Numinis Concilio , *Cenresi* transmigrat in
uterum Uxoris *Regis Indostan* མཎ་ལྷོ་མ་ *Mangkiaba*

nuncupati . Hinc I. Tibetanorum Rex *Cenresi* ལྷོ་མ་ལྷོ་མ་
Gnia thrizthengò .

Ut Christum Sa-
pientiam in Luna
Manichæi , sic
etiam Tibetani in
Luna collocant
Giam Jang Deum
sapientia .

CX. *Dei Filium* , quod mox narrabat S. AUGUSTINUS,
Manichæi tanquam *Sapientiam* in *Luna* ponebant . Non
aliam sedem Manichæorum pedisequi Tibetani tribuunt
Deo sapientia , *Giam Jang* ; cujus etiam nomen interpre-
tantur *suavem cantum* . Hunc ipsum appellant བྱ་ལྷོ་མ་

མཎ་ལྷོ་མ་ *Ciangciub Sembah* , quòd ceteris omnibus
Ciangciub cordis munditie ac suavitate præcellere putent .
Præter viri de pallium , & ornamenta octo , quæ jam descri-
psimus pag. 177. , nigros habet capillos in pyramidis for-
mam colligatos , nitidisque gemmis conspersos . In fronte ,
unde nutans pendet oblongus ille intortusque capillus

Effigies , vestes ,
& ornamenta
Giam Jang .

Xacc,

Xaca, hærent eleganter nexi lapilli quinque splendidissimi. Gestat de collo umbilico tenus fasciam vestis loco suspensam. Cetera indumentorum insignia *Giam Jang* Religiosum demonstrant. Regit sinistra caulem candidi floris *Pemà*, sed fronde rubentis. Numen supra *Lunam* sedet. *Lunam* vero undique cingit, atque sustentat flos alter *Pemà* maximæ amplitudinis.

Lotos candidi & rubri coloris in sinistra *Giam Jang*.

Loto cingitur, & innititur *Luna*.

CXI. Idem rursus *Pemà* rubri coloris undique circumplectitur sustinetque *Solem*. Soli superstat *Cihana Torcèh*. Aspice Numinis formam. Ibi sistit *Cihana* inter flammam, circumplicatus anguibus, vultu ad omnem severitatem atque terrorem composito, elato supercilio, ardentibus genis, rigenti barba, ore frementi, colore ferrugineo, & oculis *tribus* quasi fulgura jaculantibus. Pœnas, ajunt, & exterminium tam formidando aspectu iis præsertim hominibus comminari, qui legis ignorantia laborant, & libidinis vitio indulgent. Sed oculus ille *tertius* media in fronte micans *Cihanam Torcèh* eundem esse demonstrat ac Deum *Cenresi*, *Isuren*, & *Osirim*. Ecquem vero alium in eo, nisi forte *Christum* [hoc est *Dei Filii virtutem*, ut Manichæi somniarunt,] in *Sole* positum, intueberis? Vide supra laudatum S. AUGUSTINI testimonium. Nomen sic exponunt Tibetani ut idem esse velint, ac *manu gestans bellicum, seu magicum instrumentum*

Solem sustentat *Lotos* coloris rubri.

Cihana Torcèh sedem habet in *Sole*.

Effigies *Cihana Torcèh* terrorem spirat.

Cihana Torcèh trioculus ut *Cenresi*, *Isuren*, & *Osiris*.

Torcèh bellicum, seu magicum instrumentum.

Torcèh. At iidem ipsi pro *Torcèh* *miseri-*
diam quasi propriam ac fere unicum istius nominis significationem accipiunt. *Rellandus* diss. VIII. de *Vet. Ling. Pers.* *Torcim*, inquit, *Regem Persice* significat, si fides *Joanni Antiocheno Malala* Περσικῆς Τορκίμ βασιλῆς ἐπιλωδύεται. *Quod me ignorare fateor*. At efficiet, credo, Tibetanorum lingua, ne hujus vocis apud Orientales usus in posterum ignoretur. Ergo *Torcèh* Tibetanum insigne proculdubio est Regiæ potestatis symbolum. Vestimentorum formam, &

Torcèh vox est apud Tiberanos *miseri-*
diam significans.

Torcim Persice Rex.

Torcèh Regiæ potestatis insigne.

ornamenta omnia, si pauca quædam excipias, communia habet cum simulacro *Giam Jang*. Caput ostentat munitum *calvariis quinque* auro eleganter innexis: *Cycladem* ad lumbos cingit omnino *tigrinam*: &, quod cetera vincit, *serpentibus* toto corpore tegitur. Eritne in Manichæorum promptuariis, quod ad ea præsertim *serpentum emblemata* explicanda hauriri inde queat? Erit equidem. Nam teste AUGUSTINO L. XV. contra Faust. c. 9., & L. de hær. c. 46. *Christum fuisse affirmant, quem dicit nostra Scriptura Serpentem, a quo illuminatos eos (Adamum nempe, & Evam,) asserunt.* In AUGUSTINI testimonio contra *Beausobrii* nugas vindicando moras ego diu non traham. Sat esse poterit viro cordato, quod hoc erroris portentum *Fausto ipsi*, totique *Manichæorum* sectæ Pater SS. exprobraverit: nec tamen eorum quisquam objectum sibi crimen aut horruerit, aut negarit unquam. Tam vana præterea est *Beausobrii* calumnia, quam certa ipsius est hallucinatio. Occæcatus livore in AUGUSTINI nomen anguinas exuvias discernere non potuit: illas, quibus Manichæi *diabolum* induunt ad *deceptionem*: istas, quibus *Christum* involuunt ad *illuminationem*. Jam vero monstrum hoc a Manichæis in Indias, ac Tibetum illatum, *Cihanam Torcèh* facillime peperit: sicque miseras eas gentes induxit, ut *Cihanam*, pro *serpente* illo Manichaico habitum, tegmine exornarent intertexto ab imo ad summum imaginibus serpentum. Hunc ipsum varias induere formas, seseque ubicunque velit præsentem sistere, & multiplicari testantur. Sanctorum tutor & custos illatas iis injurias ulciscitur, eorumque hostes acriter coercet, ac punit. Idemque est, qui adfuit tanquam defensor & comes *Xaca*, quo die *Sanctus* evasit. Quisquis interea fabulas Indicas, Tibetanas, & Manichaicas norit, facile intelliget quo pacto *Xaca* pro duobus hisce diis *Giam Jang*, & *Cihana Torcèh* haberi potuerit. Non solum enim

Cihana Torcèh undique lectus *serpentibus*.

Christum Dominum Impii Manichæi appellaverunt *serpentem*.

S. Augustini testimonium a *Beausobrii* tritico expeditum.

Diabolum Manichæi dixerunt, *serpentem deceptorum*; Christum, *serpentem illuminatorem*.

Cihana Torcèh multiformis.

Sanctorum Tutor.

Custos, & comes *Xaca*.

Xaca idem esse potest ac *Giam Jang*, & *Cihana Torcèh*.

enim

enim *Xacam* in Luna collocant; sed & eum ita pingunt, ut Solem ac Lunam tanquam propria diverforia suis com-
monstret.

Sol & Luna di-
verforia Xaca.

CXII. Quod demum Tibetani credunt semideos ལ་མ་ཤི་
ལ་མ་ཤི་ *La-ma-in* bellum perpetuo gerere cum diis *Lahis*, un-
de, quæso, derivatum putabimus, nisi forte ex simillimis
Manichæorum deliriis? In *Cyclo* transmigrationum, quem
supra indicavimus pag. 214. Regio est ad *Occasum* posita,
habitatoribus *La-ma-in* frequentata. Hanc esse conjecerim
cuneum illum tenebrarum, quæ *juxta unam partem ac la-
tus illustris ac sanctæ Terræ Patris luminum*, invidiæ stimu-
lis concitatae alte assurgunt, bellumque movent contra bea-
tos & gloriosos *Æonas* ejusdem sanctæ Terræ. Vide S. AU-
GUSTINUM *contr. ep. Fundamenti*, & L. *de Nat. Boni*. Lahæ
sic erunt divinæ illæ ac lucidæ virtutes, quas mittit *Bea-
tus Pater* ad invidas & adversas potestates arcendas ac dis-
solvendas. Ideo vero ad Occidentem collocant *Terram*
La-ma-in, quia & eò versum statuunt Mundum æternum

La-ma-in semidei
cum *Lahis* diis
belligerantes cõ-
parantur cum *Fe-
nebriis* Manichæ-
orum bellum mo-
ventibus adversus
*Beatos Æonas il-
lustris ac sanctæ
Terræ*.

ཨོམ་ཤི་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ Hopamè Dei lucis atque splendoris infiniti.
Ac, si quæ *de Gigantibus* scripsit *Manes*, ad nos pervenif-
sent, nullus dubito quin fons & scaturigo maxima statim pa-
tesceret, unde tot illa, ac tam frequentia दे ई त *Deitarum*,
ac रा क स *Rakesiorum Gigantum*, *contrariorumque Numi-
num* prælia in Indos ac Tibetanos manarint.

De Gigantibus
scitipit Manes.

CXIII. De *Manetis* nomine pauca addam. Innumera
sunt, quæ feruntur de nominis hujus *etymologia*, sive ve-
terum, sive recentiorum Scriptorum sententiæ. Eas con-
gerit *Beaufobrius* L. I. C. 6. H. M., unamque inter ceteras
seligit, quæ facit nomen *Manè* diminutivum ex *Man-
abem*; ut ita vox sit *honoris, excellentiæ, ac dignitatis* exi-
miæ indicium. *Les Persans & les Arabes appellent notre*

Bella Gigantum
in Indorum ac
Tibetanorum fa-
bulis frequentissi-
ma.

Manetis nomen
apud Persas & A-
rabes: *Mani*.

Mani Beaufo-
brius factum pu-
tat ex *Manahem*.

Maanus nomen
Regibus Syris &
& Arabibus fa-
miliare.

Mani nomen In-
dicum, & Tibe-
tanum.

Mani lapillus ex
*substantia divi-
na lucis*.

Mani diis Tibe-
tanis sacer.

Mani in summo
vertice *Xaca* ce-
terorumque Ti-
beticorum Numi-
num.

Mani speculan-
tur dii Tibe-
tanorum.

Lapis *Sophroni-
ster* Herculis, &
lapis animatus ac
divinus *Heleni* a-
pud *Winkelmanni*.

Hérésiarque MANI, & ce nom pourroit bien être un dimi-
nutif de *Manahem*. Mais ce qu'il y a de certain, c'est que
c'étoit un nom fort honorable, & que supposé qu'il signifiât
quelque chose, comme on a lieu de le croire, ce ne peut être
que des qualités avantageuses. En effet plusieurs Rois d'Édes-
se se sont appellez MANES, ou *Maanes*, & M. Asséman a
remarque, que c'est un nom commun aux Princes de Syrie,
& d'Arabie. At Præful Cl. Assémanius *Maanus*, non ve-
ro *Mani*, scribit eo loci, nomen tum Syris, tum Arabibus
Regibus familiare. *Mani*, (siquidem mihi liceat & hanc
ceteris addere interpretationem,) Indicum & Tibetanum.

nomen est. *Ἡβ* *Mani* apud eas gentes gemma, seu lapillus
est, maxima lucis & admirandi splendoris; quod, ut
ajunt, divina chrystalli aqueæ substantia constat: Diis præ-
fertim Tibetanis sacer. Nitet is & rutilat infixus orbiculo,
qui eminet enatus de summo vertice *Xaca*, eoque ceu in-
signi quodam ornamento distinguitur. Vide *Xaca* effi-
giem pagin. 66. Quanquam Dii omnes Tibetani suum
quisque *Mani* supereminens illius tumoris apici inser-
tum ostentant. Plerique etiam repræsentantur tanquam
meditabundi, immotis defixisque oculis speculantes *Ma-
ni*, quem ambabus complexi manibus ante pectus susten-
tant. Eodem modo gestant alii cistulam onustam *Mani*.
Magnam profecto affinitatem lapillus iste habere videtur
cum geminis lapidibus, quorum meminit *Abbas Πολυμα-
δέσης* fo: *Winkelmannus* in opere nuper edito: *Description
des Pierres Gravées* &c. II. Classe. *Mythologie sacrée* pag.
287. 188. Ad Gemmam 1768. *Cornaline sciée d'un scara-
bée* conjicit vel *Herculem* esse, vel *Helenium*, qui tient quel-
que chose dans les deux mains sur une espèce de Table ou
d'Autel, qu'il regarde avec attention. Ac, siquidem Her-
cules sit, putat id quod manibus tenet munus esse Miner-

væ, lapidem scilicet, qui vocatur: *Sophronister*, c'est-à-dire, qui fait revenir à la raison. Eo enim Minerva e phrenesi ad mentem revocavit Herculem. Sin vero *Helenus*; tum eum esse censet *animatum*, *vocalem*, & *divinum lapidem*, unde oracula petebat Trojanus Heros. Neque ab hujusmodi sive Tibetanorum, sive veterum Græcorum arcanis aliena est ipsamet nominis *Maani* significatio; quam explicatam video apud Gallos Auctores Collectaneorum, seu *Relations de divers Voyages &c.* Paris. 1663. in specimine vitæ Matronæ nobilissimæ: *Sitti Maani Gioerida*. Sponsam lectissimam nomino Romani Equitis *Petri a Valle*, cujus memoria cum bonis omnibus, tum præsertim nostro huic Pontificio Collegio de *Propaganda Fide* gratissima semper erit. *Elle fut nommée Maani, c'est à dire en la langue du Pais* (in Mesopotamia,) *Pensée spirituelle*. At non id solum, sed vel *animam universalem*, vel *divinam ipsam rationem* in luce corporea positam eo nomine designari existimant Tibetani; quippe qui *Xacam*, aliaque Numina putent in *Mani* omnia prorsus, *præterita*, *præsentia*, & *futura* perspicue intueri. *Mani*, ut reliqua prosequamur, occurrit in

exordio orationis ཨོ་ཨོ་ལྷ་ལྷ་ཨོ་ *Hom-mani-pemeum*. *Ma-*
 ཨོ་ཨོ་
 ni Cenresi ipsum appellant in epigraphe libri ཨོ་ལྷ་ལྷ་ཨོ་

ཨོ་ལྷ་ལྷ་ཨོ་ *Manikabum*, sive *Manikavum*; quod est *centum mille præcepta Gemma*, nempe *Cenresi*. Ac certe *Manikavum*, si desinat more Latinorum in *S*, idem est ac *Manikavus* *Manichæus*, & *Manichæus*. Nec forte diversus ab eo est Magus *Mannacavassar*, quem ad se venisse, novam propagasse doctrinam, præstigiis commovisse populos, eisque suam persuasisse religionem, antequam *Catholico* hoc est Patriarchæ Persarum subessent, *Malabares* ferunt ex vetustis suæ gentis historiis apud La-Crozium Lib. I. *Christianism.*

Maani uxor Equitis cl. Petri a Valle.

Maani spiritualis ratio.

Mani Tibetanorum anima universalis; seu ratio divina.

In *Mani* dii Tibetani intuentur omnia.

Mani in oratione *Cenresi*; & *Cenresi* ipse.

Manikabum, seu *Manichavum*, liber *Cenresi*; unde *Manichæus* & *Manichæus*.

Magus Malabarū *Mannacavassar* auctore Lacrozio *Manichæus*.

nism. Ind. Nam & La-Crozius sic putat: nomine isto Manacavassar significari Manichaum. Mani denique vocatur

Mani-thzen-pob
Rex Tibetanus
circa *Manetis* tē-
pora.

tur Rex Tibetanus Mani-thzen-pob མ་ནི་ཐེན་པོ་པ་ *Manetis* ætati proximus.

Manichæismi au-
ctor & Princeps
ætate Apostolo-
rum *Scythianus*
Scytha.

CXIV. Si demum tempora temporibus comparentur, eadem est epocha utriusque tum *Xacaica*, tum *Manichaica* pestis in Sinas, in Indias, & in Tibetum inductæ. *Quidam ex Scythia Scythianus nomine, Apostolorum tempore, fuit scēta hujus [Manichæorum] Auctor & Princeps ex genere Saracenorum cum Ægyptiorum sapientiam didicisset; erat enim, ut quod verum est dicamus, valde dives ingenio & opibus.* Ita Archelaus Episcopus in disputatione cum Manete. Sed nec Scytham fuisse, nec ævo Apostolorum vixisse *Scythianum* contendit *Beaufobrius*. Unum agnoscit *Scythianum* ex *Scythia* dictum, & hunc putat ipsummet fuisse *Manetem*. *Cè dernier [Scythien] est Manes lui-même, qui pour se dérober à la persécution de Sapor se sauva en Scythie, y passa quelques années, & n'ent revint, que sous de Regne d' Hormizdas fils de Sapor. Voilà ce qui a produit ce deux Scythiens, l'un venu de Scythie, l'autre sorti de la Saracène. Il faut, que le Voyage de Manes en Scythie lui ait fait donner le surnom de Scythien, car Théodoret, Suidas, & quelques autres ont crié que c'étoit son premier nom.* Non negat interea *Beaufobrius*, quin *Scythianus* alter, & is a *Manete* diversus extiterit. At hunc Arabem Philosophum, in Regione Saracenorum Chaldeæ proxima natum, nec unquam fortasse in *Scythia* visum decernit. Est enim *Scythianus*, ad quem extat epistola *Manetis*, teste Photio Cod. 230. Eamque epistolam non *Valentino* circa medium seculi Ecclesiæ secundi, ut veterum quidam tradunt apud Fabricium in Biblioth. Gr., sed *Maneti* tanquam Auctori suo genuino accensendam esse

Scythianum live
in *Scythia* natum,
sive coævum Apo-
stolis, negat
Beaufobrius.

Ex itinere, & se-
de *Manetis* in *Scy-*
thia statuit *Beau-*
fobrius *Manetem*
ipsum, nomen ac-
cepisse *Scythiani*.

Primum & anti-
quius *Manetis* no-
men: *Scythianus*.

Scythianum Ara-
bem, licet con-
temporaneum, se-
nicrem tamen,
Scythiano altero,
nempe *Manete*,
agnoscit *Beaufo-*
brius.

que c'étoit son premier nom. Non negat interea *Beaufobrius*, quin *Scythianus* alter, & is a *Manete* diversus extiterit. At hunc Arabem Philosophum, in Regione Saracenorum Chaldeæ proxima natum, nec unquam fortasse in *Scythia* visum decernit. Est enim *Scythianus*, ad quem extat epistola *Manetis*, teste Photio Cod. 230. Eamque epistolam non *Valentino* circa medium seculi Ecclesiæ secundi, ut veterum quidam tradunt apud Fabricium in Biblioth. Gr., sed *Maneti* tanquam Auctori suo genuino accensendam esse

esse constituit. Quanquam *Scythianum* istum longioris ævi, quam Manes esset, existimet. Eodem itaque seculo tertio, licet alter altero senior, vivebant ambo. Det *Beaufobrius* seculo secundo *Scythianum*, cujus meminit *S. Serapion* Thmuitanus in Ægypto Episcopus; quum nihil omnino habeat, quod illi opponat. Sic vero tres habebimus Scythianos cognomines, quorum alter alteri succedere ex ordine quiverit. Ex his ultimus erit *Scythianus Manes*. Non ea tamen de causa *Scythianum* appellatum dixerò, quòd in *Scythiam* aufugerit, aut moram ibi annos aliquot duxerit. Aliud quiddam est & in arcano positum, quod *Maneti* prænomen peperit *Scythiani*. Iter, ut *Beaufobrius* scribit, in *Scythiam* instituit Manes, & quidem in eam *Scythiæ* partem ultro tetendit, quæ modo Tibetum audit: Sedem aliquandiu habuit in *Schil-in*, aut *Schi-lingh* ཤི་ལིང་མ་, quæ urbs est Tibetana contermina Sinis; nam suam

esse Tibetani contendunt. Ut in ea Civitate *Manetem* sedisse conjiciam, movet me testimonium Hydii scribentis ex monumentis *Perfarum*: *Pictorem Manetem* fuisse in *Tchighil*. Nam *Tchighil* vox apud *Perfas* decurtata, ore Italo est *Scihl*, & integre pronunciata *Scihl-in*. Verum itineris hujus causa non ea una fuit, ut e *Perfarum* manibus salvus & incolumis fugeret. Jamdiu ante *Scythiam* cogitabat: *Scythicamque* gentem in votis habebat. Ad eos semel & iterum miserat *Buddam*, *Adda* etiam nuncupatum: Ad *Indos* vero *Thomam*, ut sectæ fabulas instaurarent, errorumque suorum portenta latius disseminarent. Ibi commissam sibi provinciam obibant sacrilegi Impostores, quo anno Manes Natale solum *Scythiani* invisit. Quare & ipsum *Scythiani* nomen, quod antequam in *Scythiam* fugeret, *Manicheus* gerebat, non jam ex itinere *Scythico*, sed ex religione ac disciplina inter *Sciachaitas* recepta multo verisimilius obtinuit,

Duobus *Scythianis* ad *Manetis* avum spectantibus antiquior est *Scythianus* II. Ecclesiæ sæculi a *Serapione* Thmuitano commemoratus.

Manes non tam periculi causa, quam, ut vota, diu ante concepta expletet, iter in *Scythiam* suscepit.

Ante *Scythicum* iter *Manes* appellabatur *Scythianus*.

Ex disciplina & more *Nacitarum* verisimilius creditur *Manetem* nomen obtinuisse *Scythiani*.

tinuit. Solent *Sciakaita* in Tibeto hunc morem tenere. Quo primum die initiantur pueri religioni, sacrisque vestibus induuntur, Lhamæ Cœnobiorum Antistites nova eis nomina imponunt. Sed in novis hisce nominibus formandis quam legem observent, verbis P. Horatii Pinnabillensis exponam. *Il Religioso Maestro taglia al fanciullo li capelli, ne lascia una piccola porzione nella sommità della testa, che il Lama superiore del Convento recide, e lo veste dell'abito Religioso: quale vestito presenta al Lama un kadak, o sia velo di seta bianca, e dal medesimo riceve il nome, che glielo forma in questa guisa. Prende il Lama la prima sillaba, o la prima parola del suo nome, ed aggiugne altro nuovo significativo o di virtù morale, o scientifica, o di fortuna, o di buon cuore, o di mare, o di grandezza, o di Dio, o altro simile, e con questo nome vien riconosciuto da qual Lama, o Superiore è stato ricevuto alla Religione quel Religioso, che colla prima sillaba, o parola del suo proprio nome il Superiore nel riceverlo antepone al nome di esso Novizio Religioso.* Relation. Tibetica. Cap.

Ritus, quo Lhamæ *Xacaita* nomen suum ex Religionis disciplina communicant initiandis.

Ex nomine Lhamarum communicato tironibus, discernitur certus ille Lhamæ, a quo quisque fuerit initiatus.

Mos communicandi Antistitum nomen *initiatum*, ut in *Xacairatum*, sic in Manichæorum secta receptus conicitur.

Postea disciplina Manichæorum, qua nomen suum Magistri communicarent discipulis, intelligitur qua via *Scythianus* coævus Apostolis nomen suum in successores discipulos ad *Manetem* usque propagavit.

17. *de Religiosis viris Xacæ Tubpà.* Ritus hunc ab initio tenuisse Manichæos suadet frequens illa innovatio & additio nominum, quæ in una eademque persona crebro occurrit; uti apparet in *Terebinto*, *Budda*, *Cubrico*, *Ada*, *Manete*, aliisque. Majores minoribus, quos hæresis suæ ceu filios, & hæredes gignerent, aut integrum, aut partem nominis communicasse videntur. Jam si *Beaufobrius* istiusmodi disciplinæ formam, quam inter *Xacaitas* Tibetanos ad hæc usque tempora retentam ostendimus, apud priscos Manichæorum invaluisse posuerit, facile intelliget, quo pacto *Scythianus* Apostolorum ætate vivens a primo Ecclesiæ seculo desinente ad tertium usque per succedentium discipulorum seriem nomen suum in alios transmittere, & *Maneti* ipsi communicare potuerit. Nihil enim

est,

est, quod nos cogat aut fidem derogare Archelao, aut Principem illum Manichaicæ impietatis Magistrum ab ævo Apostolorum submotum in seculum Ecclesiæ tertium rejicere.

CXV. Sed nos *Scythianum* ab eodem Archelao commemoratum, in *Scythia*, atque adeo in *Tibeto* natum, educatumque quærimus. Neque enim is esse potuit *Manes*, quemadmodum Beaufobrius temere conjectabat ex itinere Scythico; quum teste Theodoreto ante id temporis, & priusquam Manetis nomen acciperet, appellaretur *Scythianus*. At hominem investiganti se se mihi objicit celeberrimus Ille *Scytha*, & maximus Tibetanorum Doctor *Samtan-Poutrà*, vulgo *Sam-Potrà*. Vide pag. 158. 159. Dolemus equidem multa de eo, quæ scitu necessaria essent, ex hominum memoria injuria temporum excidisse; & quæ hodie feruntur acta alicubi mutila, alicubi infarta fabulis apparere. Verum inter has caliginosæ vetustatis reliquias tam multa suboriuntur lumina, ut satis esse queant ad discernendum *Scythianum*, quem volumus, expressum in *Samtan-Poutrà* Tibetanorum. Natus is ex *Hanu* Patre, viro Principationis *Thong*, in *Scythia* proculdubio originem duxit; & ex genere *Saracenorum* dici potuit, præsertim si *Saraceni*, adstipulante Beaufobrio, iidem sint ac *Orientales*, & ita vocentur plures Tatarorum nationes ex iis etiam, quæ quondam Tibetanis paruerunt. Consule amplissimas Hunnorum Historias *D. De Guignes*. Illud vero, quod de Scythiano scribit Archelaus: *Erat valde dives ingenio & opibus*, in *Samtan-Poutrà* mirifice quadrat. Vivebant per id temporis Tibetani Brutorum more sine lege, erantque iis quaruncunque litterarum elementa, & omnis scribendi ratio incognita penitus, & inaudita. Rex XXIV. ཨོ་རྒྱལ་

འཕྲུལ་ཨོ་རྒྱལ་ ཨོ་རྒྱལ་ *Thzong Thzhen Chambò*, ingenii, & virtutis præstan-

Scythianus in Scythia natus, quis?

Scythiani vestigia in Samtan-Poutrà Tibetanorum.

Samtan-Poutrà, in Scythia natus, qua de causa ex genere Saracenorum dici potuit.

Samtan-Poutrà, ut Scythianus, dives ingenio & opibus.

Ante Samtan-Poutrà Tibetani sine litteris.

Samtan-Poutra a Tibetanorum Rege mittitur ad externos ut litterarum elementa condiscat, & in Tibetum ferat.

Missio *Samtan-Poutra* ad externos indicare potest iter ægyptium, quod Archelaus de *Scythiano* commemorat.

Tibetani præter finitimos populos Tataros, Indos, & Sinos, vix alios norunt: cur?

Cering, Juring, *Fusè* quod hospites incogniti seculo IX. apparuerint, homines creduntur a Tibetanis de Cælo lapsi.

Genus Magni *Lhamæ Sechià*, ex *Comparchiè*. *Comparchiè* genitus ex turpi mixtione *Prasrinpo* cum uxore *Japang chiè* Nepotis *Juring*.

Cur Tibetani de solo itinere *Samtan-poutra* in *Indostan* mentionē faciant, causa redditur.

Samtan-Poutra a *Bramhane Lecin* didici: Alphabetum litterarum 364. & mysteria Centesi.

stantiam in tam illustri ac diti Juvene admiratus, cum in *exterarum regiones*, ac præsertim in *Indostaniam* misit, ut inde in Tibetum qualemlibet librorum copiam, & litterarum formas referret.

CVI. In Thebaidem perrexisse *Scythianum*, ibique *Ægyptiorum* didicisse sapientiam narrat Archelaus. Hoc idem *Ægyptiacum* iter de *Scytha* excellentissimo *Samtan-Poutra* indicari crediderim, ubi sermo fit de *regionibus exteris*, quas ultra *Indostan* Regis vota designant. At Tibetani postquam suum illud Mundi systema somniis, & phantasmatis superstructum adoptarunt, præter finitimos Tataros, Sinos, & Indos, nullos in remotioribus terræ partibus, nisi forte fabulosos homines norunt. Montibus asperrimis per longissima circumquaque spatia inclusi cum ceteris Nationibus nihil habent commercii. Hinc ubi primum Nostrates in Tibetum penetrarunt, Populi statim in stuporem versi vix demum induci potuerunt, ut crederent ex iis esse terrarum gentibus, unde jam venerant. Nec novum id est. Nam seculo circiter nono, quum *viri tres*, *Cering*, *Juring*, *Fusè* in Provincia *Ngàri* Tibetanis ignoti, apparuissent, tanquam homines de Cælo lapsos eos continuo exceperunt. Mitto fabulam, quam hîc subnectunt, de origine *Magni Lhamæ & Sechià*; Hunc enim natum volunt ex stirpe *Comparchiè*, quem genuit monstrum *Cenresi*, seu *Prasrinpo* ex uxore *Japang chiè*, [sic forte nuncupati quod *Japan* seu *Japonius* esset,] Nepotis *Juring*. Quod itaque inter res gestas *Samtan-Poutra* nulla fiat expressa mentio de itinere in *Ægyptum* habito, mirum videri non debet; quum satis aliunde indicatum appareat. Ergo in *Indostan* regione apprime cognita stationem, uti narrant, tenet *Samtan-Poutra* annos fere quatuor. Audit ibi *Bramhanem Lecin*; eoque tradente apprehendit Alphabetum *tercentum sexaginta quatuor* litteris constans: mysteria percipit

pit omnia Religionis *Cenrefi*: duos, quos potuit, Bramhanicæ superstitionis libros acquirit; iisque doctrinis, & mercibus dives Tibetum regreditur. Sed quum *Alphabetum* numerosum nimis, intricatum & arduum videretur, rogavit Rex à *Samtan-Poutrà* ut novum conderet, quod esset captu facilius, & ad Tibetanæ linguæ indolem accommodatius. Mox in cella remotiori regalium ædium abditus *Samtan-Poutrà*, afflante sapientiæ Numine *Giam-Jang* Alphabetum, quo modo utuntur Tibetani, composuit. Scripsit præterea tabulas ambarum legum, *moralis* scilicet & *civilis*; quarum meminimus pag. 159. Arcana Religionis *Cenrefi* communicavit Regi, eique tradidit *Orationem: Hòm-Mani-pemeum*; quam postea Rex ipse Patris ac Magistri munere fungens Tibetanos suos memoria retinendam edocuit. Eo nanque tempore in Regiones alias extra Tibeti fines *Samtan-Poutram*, ut par est existimare, migrasse oportuit.

CVII. Gesta isthæc omnia, ut ut aucta fabulis videantur, ejus tamen sunt generis, quæ *Scythiani* effigiem nobis in animo imprimere valeant. In Indias teste S. EPIPHANIO navigavit *Scythianus*. Indorum errorem, quem vocat S. EPHREM, *de duobus principiis* a Bramhanibus didicit: ex India demum *IV. libros*, seu *libellos*, ut est apud Archelaum, asportavit. Duo tantum fuisse dicuntur, quos habuit *Samtan-Poutrà*, licet in *partes quatuor* dispertiti, ob sacram quandam & mysticam *duorum principiorum* rationem. Erant isti Bramhanica lingua conscripti: Erant & illi, si *Assemanium* nostrum de hac re differentem audiamus Tom. I. Bibl. Orient. Assemanii sententiam improbat *Beausobrius* L. I. H. Man. c. 4., quod & probationibus careat, & cum Archelai testimonio pugnet: *La conjecture de M. Asseman est non seulement sans preuves, mais contredite par la Relation d'Archelaüs, dont il reconnoit l'authenticité*. Somniat

Libros Bramhanicos duos ex Indostan asportat.

Alphabetum a Samtan - Poutrà oblatum Regi in usum Populorum tanquàm nimis arduum, & captu difficile non recipitur.
Novum divinitus condit *Samtan-Poutrà*.

Legum tabulas scribit.

Religionem *Cenrefi*, & orationem *Hòm-mani-pemeü* communicat Regi.
Rex edocet Populos.

Gesta *Samtan-poutrà*, & *Scythianus* eodem Bramhanicos libros ex India asportarunt.

Samtan poutrà, & *Scythianus* eodem Bramhanicos libros ex India asportarunt.

Assemanii sententia de libris Bramhanicis Scythiani, a Beausobrii censura vindicatur.

heic certe Beaufobrius, dum sibi fingit Archelaum pugnantem cum Assermanio. Nihil in eo est, quod cum Eruditissimi Viri sententia sponte sua non componatur. Hi vero libri, quamvis *Bramhanice* primum scripti, in linguas alias, in Syriacam præsertim & Persicam subinde translati, novorum etiam phantasmatum accessione in majorem molem a Manete redigi potuerunt. Inter Scythiani libros recensetur, *Liber mysteriorum*, cujus exordium recitat S. EPIPHANIUS in hæc verba: *Erat Deus & materia, lumen, & tenebra, bonum, & malum summe contraria*. Hunc ipsum divisum refert in *Sectiones* XXII. *Ἰστέθηον εἰκοσι δύο στοιχείων, ἧς καὶ πλὴν Σύρων στοιχείων* *Alphabetico ordine pro litterarum, quibus Syri utuntur, numero*. Hinc ego suspicor *mysteriorum librum* eum esse, quem Tibetani pro *Grammatico Alphabeto* accipiunt, & a *Samtan-Poutrà* in Tibetum allatum memorant. Præstigiatores & Magum vocat idem S. EPIPHANIUS *Scythianum*: Hac in arte exceluisse *Samtan-Poutrà* ex dictis constat. Sic duo hi inter se comparati unius ejusdemque hominis vultum ac lineamenta ambo præferunt. Arduum sane est conciliare ætatem *Scythiani* viventis Apostolorum tempore cum ætate *Scythiani*, quem discipulus *Terebinthus* audivit; ille inquam *Terebinthus*, qui tertio Ecclesiæ seculo florens ad tempora *Manetis* accedit. At omnem hanc difficultatem ex eo natam opinor, quòd qui primum *Acta Syriaca* Archelai in alienam linguam verterunt, *Scythianum Scytham* cum *Scythiano Arabiae desertæ* confuderint. *Scenites* hujus Arabiæ incolæ appellantur: *Scenites*, ut Beaufobrium ipsum eloquar, *qui habitent les Deserts, sont nommez par les Syriens Bnai-Baro, ou Bar-Broje, c'est à dire Fils du Desert: ex Abraham Echellensi: Sceennes* ab Indis vocantur etiam Tibetani: quæ vox ejusdem plane significationis, ipsissima est ac *Scenites*. *Saraceni*, si nomen spectes, dicuntur generatim *Orientales*.

Ea-

Scythiani libelli in linguas alias versi, & ab ipso tandem *Manete* fortasse amplificati.

Liber Mysteriorum Scythiani alphabetico ordine compositus, idem fortasse erat, quem postea Tibetani vocant *Alphabeto Samtan-poutrà*.

Scythianus & *Samtan-poutrà* ambo Magi.

Scythianus *Scythia* cum *Scythiano* *Arabe* ab Interpretibus *Archelai* confunditur: cur?

Scenites Arabes & *Secenes* Tibetani, iidem.

Eaque significatio, auctoribus *Pocokio*, & *Assermanio*, probatissima est *Beaufobrio*. Inter Tataros ipsos, ut video apud Cl. De Guignes, sunt qui singulari nomine *Orientalis* vocantur; ne dicam ex Arabia *Saracena* Scythiani Avos in Scythiam sese potuisse transferre. Tanta nominum similitudine decepti Archelai interpretes, aut etiam, ut sibi blandiebantur, emendatores, nescii alios esse præter Arabas, qui *Scenites*, & *Saraceni* dicerentur, Scytham cum Arabe Scythiano continuo copularunt, unumque fecerunt.

Saraceni hoc est
Orientales, etiã
Tatari finitimi
Tibetani.

CVIII. Porro *Scythiani* nomen idem esse quod *Samtan*, *Ομωνομία* ipsa demonstrat. Deinde littera *Η* non modo in Græcis, Ægyptiis, aliisque, sed etiam in Tibetanis vocibus quandoque *epethentica* est, sæpe *silens*, & *paragogica*. *Ν* *Sa*, quum in alienam linguam migrat, amittit plerunque sonum cognatæ vocalis *a*, & induit sonum aliarum vocalium. Quare juxta naturam vocis effertur etiam ut *συ* *sy*. *ΝΗΏ* *Samtan* ita pronunciari potest, ut *ΝΏ* *Sutan*, *Scytian*, & Græca vel Latina terminatione *Sutianus*, [quemadmodum in Latinis quibusdam Archelai exemplaribus *Scutianus*, aut *Excutianus* legitur,] perinde atque *Scythianus*; quæ verior est, & probatior lectio. Sed jam *Scythiani*, seu *Samtan-Poutrà* epocha stabilienda est.

Scythianus nomē
quam facile ex
Samtan fieri po-
tuerit.

De *Samtan-pou-
tra*, sive primi
Scythiani ætate.

CIX. Diluvium universale referunt Tibetani in annos ante CHRISTUM JESUM MMCXC. juxta supputationem a peritioribus *Lhassa* Doctoribus institutam an. 1730. Bonjurius in *Dissert. de An. Diluv. Univ.* §. 2. p. 54. ductis calculis ad fidem Hebr. textus diluvium contigisse tradit An. ante CHRISTUM 2290. Æram hanc eò libentius in præsentiarum amplector, quò exactius cum *Sinica* consonantem intueor. Nam finem *Diluvii Novennalis* fecit Annus 48. Cycli VII., qui annus est *bismillesimus ducentessimus nonagesimus* ante CHRISTUM. Qua de causa *novennale diluvium* appellent *Sini*, quave ratione Hebraica cum *Sinica* Chronologia in eo anno figendo

Diluvium uni-
versale conjun-
gunt Tibetani cū
anno ante *Chris-
tum* 2190.

Diluvii epocham
figit *Böjurius* jux-
ta fidem Hebr.
textus in an. Chr.
2290.

Epocha *diluvii*
apud *Sinos* est an-
nus 48. Cycli VII.
ante Chr. 2290.

do

Cyell Sinensium
expansi apud D.
De Guignes in H.
Gener. Hunnot.

Tibetani ut Atti-
ci sumunt diluvii
epocham a dis-
persione Noachi-
darum, & ab ortu
Phaleg.

Ab Anno diluvii
five dispersionis
Noachidarum ad
primum usque
propagatorē ho-
minum in Tibeto
annos supputant
850.

A propagatione
hominis usque ad
1. Regem an. 147.

1. Regi tribuunt
an. 91.

Ab anno emor-
tuali 1. Regis ad
tempora usque
Regis xxiv. an.
numerant 1102.

Reges Tibetani
ante Christi ad-
ventum vix co-
gniti.

do conveniat, idem Bonjurius ex *Philippo Coupleto* decla-
rat. Seriem Cyclorum Sinensium, quorum quilibet constat
annis LX., videsis apud virum summum *D. De Guignes*
Histo. Général. des Huns Tom. I. Part. I. Interim Epochā
Tibetana minor est Hebraica annis centum : & rursus a-
qualis Hebraicæ, si annos ante CHRISTUM 2190. numera-
re velimus a *dispersione Noachidarum*, & ab ortu *Phaleg*;
quo tempore divisi sunt Filii ac Nepotes Noe ad humanum
genus per universum terrarum orbem propagandum. An-
nus itaque universalis diluvii, & annus dispersionis Noa-
chidarum in Tibetana Chronologia idem est. Sic etiam
Attici epocham *diluvii* sub Cecrope statuunt in Annum *tri-
gesimum secundum Phaleg*, ut ostendit in laud. Dissert. Bon-
jurius, quamvis esset annus a diluvio Noetico *centesimus tri-
cesimus secundus*, quia diluvii tempus cum tempore primæ
dispersionis gentium conjungunt. Hæc de epocha diluvia-
na Tibetanorum præmittenda erant, ut in inquirenda
ætate *Samtan-Poutrà* certum teneremus caput, unde sup-
putatio temporum ducta elucidior quô fieri poterit, & ac-
curatior evadat. Ab anno diluvii, seu dispersionis Noachi-
darum usque ad *Centesim*, *Simium Prafrinpo*, atque adeo
ad primum hominem in Tibeto ab eo genitum, annos
supputant DCCCL. A *Prafrinpo* Tibetanorum Parente us-
que ad *primum Regem*, annos CXLVII. Vixit Rex annos
XCI. Inde ad Regem usque 24., annos fluxisse volunt MCII.
si tamen ex hac summa excludas ætatem primi Regis, cu-
jus res gestas multis inspergunt, obnubilantque fabellis. De
ceteris *viginti duobus* num quid gesserint posterorum me-
moriam dignum, incompertum est. Sedes tantummodo Re-
gni, & nomina regionum ཡ་ཤོད་ *Farlon* in primis, ཅན་
ཅན་ *Tzhe-tang*, aliaque deinceps loca, quibus jura dabant,
Tibetana monumenta commemorant: reliqua versantur in
tene-

tenebris. Jam si annos colligas ad natalem usque Regis XXIV, erit summa *bis mille centum nonaginta*, quanta est ex Bonjurio ad Æram Christianam. Epocha igitur Regis hujus XXIV. *Tzhong-Tzheng Kiambò* concurret cum epocha Christi Domini. Quam parum, priscis præsertim Ecclesiæ seculis, Tibetanorum Reges, vel Sinensibus ipsis, quamvis finitimis cogniti fuerint, sæpe laudatus Scriptor *Historia Generalis Hunnorum D. De Guignes Lib. III. Tabularum Chronologicarum, de Nationibus Tibetanis*, & alibi, non semel observat. *Tou-fan*, aut *Si-Tçang* [hoc est *Tzhang*] commune esse apud Sinos totius Tibeti nomen; universalisque Nationes appellari *Kiang*, Vir sapientissimus docet. Sed *Tou-fan* vox est haud dubie Tibetana ab *Sciachia* cognomine ducta *ᲘᲗᲗᲗ Toubpà, Toppà, & Typà*; quibus etiam vocabulis Tibetanos nuncupari scribit. Seriem Regum post Christum exorditur ab anno 317., qui est annus XIV. Cycli Sinensis LI. ex Regno *Kieou-Tchi*, Dynastia *Prima Barbarorum Tì*. Ceterum originem Regum, qui proprie *Tibetani* dicuntur, ignorari affirmat: *On ignore l'origine des Rois de ce Pays. Quelques-uns cependant les font descendre d'un Prince nommé Li-loukou, Roy de la Dynastie des Nam-Leam, qui étoit originaire de la Tartarie & de la Horde des Sien-pi [Tatarorum Orientalium.] On prétend que le fils de ce Prince, obligé de se sauver, rassemble quelques Tribus, dont il devint Roi dans le suite. Mais cette origine n'est pas certaine. Laspà, autrement nommée Barantola, est la Capitale de ce grand pays. Il y a lieu de croire qu'il a été soumis à différens Rois jusques vers l'an. 589. de J. C. On sçait seulement que ces Peuples envoyèrent de tems en tems des tributs aux Chinois, & il n'est fait aucune mention de Royaume considerable.* At P. Horatius Pinabillensis ex diuturna familiaritate cum I. hamis, & Chronologis Tibetanis, præter alia quam multa antiquitatis, &

Epocha Regis XXIV. concurret cum epocha Christi Jesu.

Tou-fan: *Si-Tçang*: *Kiang* apud D. De Guignes, vocantur a Sinis Tibetani.

Tou-fan, quid?

De origine Regum Tibetanorum quid sentiat D. De Guignes.

Canon Regum, qui proprie Tibetani dicuntur, exordium sumit apud D. De Guignes ab an. post Chr. 589.

Reges Tibetani ex Collectaneis P. Horatii Pinabillensis.

Re-

Religionis *Xacaica* monumenta, indicem etiam eorum Regum obtinuit, qui ante annum 589. J. C. in Tibeto dominabantur. Fateor nihil in rebus eorum gestis referri, quod ad bella, & ad foedera cum aliis gentibus inita spectet. Annalium auctores nonnisi *Religiosi* sunt, qui neglectis ex remotissima antiquitate civilibus, ac politicis monumentis, sacra tantum, & si qua sunt alia cum Religionis negotio conjuncta, litteris mandare curarunt. De varia Regni fortuna, deque bellorum actione nonnulla commemorare incipiunt vergente seculo Ær. Chr. octavo; Quæcunque illa sint, in sequenti Tabula indicata sic extant.

C A N O N

REGUM, ET SUPREMORUM LHAMARUM.

	Vixit	Regnavit	A Phaleg	Ante J. Chr.
P <i>Rasrinpo</i> , & <i>Prasrinmo</i> primi Parentes Tibetanorū.			850	1340
A <i>Prasrinpo</i> ad I. Regem anni 147.			997	1193
I. Rex Tibetanus <i>Gnia-thritzhengò</i> . Partus ab uxore Regis <i>Macchiabà</i> in Indostan, asportatur infans extra Regni fines. Sub dio in agris expositus a Rustico colligitur, alitur, & educatur. Adolescens fugit in Tibetum. Cognitus a Pastoribus <i>Jarlon</i> Rex salutatur. Is agriculturam, artes, & civilis vitæ instituta docuit Tibetanos. Annos				

Re-

Regni cum annis vitæ conjungunt. Vixit igitur & regnavit	Vixit	Regnavit	A Phaleg	Ante J. Chr.
II. Primogenitus & <i>Gnia-thritz-hengò</i> , III. III., & reliqui anonymi Reges usque ad XXIV., regnarunt omnes simul ann. 1102. Horum finis cum æra Christiana componitur.	91	91	1088	1102
XXIV. <i>Tzhong-tzheng-Chambò</i> filius <i>Namri-tzhengpò</i> . Patre vita functo, inauguratus est, quum annum ageret ætatis tertium decimum. Sedem ex <i>Farlon</i> transtulit in eam Regni partem, ubi postmodum constructa est <i>Lhasa</i> . Regias ædes admirandæ molis ac majestatis excitavit in colle, qui <i>Poutalà</i> nomen accepit. Eo regnante in Indias, & in Sinas invecata est Religio <i>Sciaka</i> . Navaretta ad annum Christi circiter 60. D. De <i>Guignes Tabular. Chronologicar.</i> Lib. I. H. Hunnor. pag. 30. ad annum 65. Religionem <i>Fo</i> per Indos Imperatori Sino-	omnes simul	1102	2190	0000 <hr/> Post J. Chr.
			2250	60
		Pp		rum

rum innotuisse scribit; additque *Dans un memoire, que j'ai lû à l'Academie, j'ai fait voir que les Chinois donnoient a J. C. le nom de Fo C'est probablement de (Christianisme) dont l'Empereur avoit entendu parler, & dont il eut conoissance par les Chrétiens qu'on lui amena de l'Inde, & non pas de Bonzes, comme on le prétend communement. Le Christianisme a pénétré de très-bonne heure dans l'Inde. Vide Tom. I. Part. 2. Lib. III. a pag. 223. ad 238., ubi copiose de hac Religione differit. *Samtan-Poutrà* florere coepit: Alphabetum Tibetanum, & leges condidit. *Cenresi & Xaca* Religionem ex Indostan in Tibetum defert. Rex ad annum circiter 60. Christi uxore ducit *Lhaci-thritzun* Filiam *Samabriscio* Regis *Fangbù* Tibetice, *Kathmandu* Indostanice, *Jà* nativo ser-*

Vixit

Regnavit

A Phaleg

Post
J. Chr.

2250

60
p. m.

mone

	Vixit	Regnavit	A Phaleg	Post J. Chr.
<p>mone Necpal . Regia Sponsa votis Mariti satisfactura secum in Tibetū adfert auream statuam <i>Xaca</i> .</p> <p>Statuam alteram ex auro pariter conflata , quæ <i>Xacam</i> puerum <i>duodenem</i> , uti Sponso in optatis erat , repræsentabat , adtulit <i>Lha-ci.concio</i> à Filia Imperatoris Sinarum <i>Chia-Khang-tzhe-pruhlciung</i> sedentis in urbe <i>Trascicotrinà</i> , quo tempore Tibetum & ipsa adiit nuptura Regi . Libros etiam de <i>Xaca</i> Religione agentes secum tulit . Sini Imperatoris nomen confer cum <i>Hientçong-biao-Mim-Hoam-Ti</i> . Tab. Chronolog. & cum <i>Heou-Han-Chou</i> Lib. 3. <i>Les Tchao</i> p. 235. apud D. <i>De Guignes</i> .</p> <p><i>Poutalà</i> Regia domus propugnaculis , & turribus cingitur .</p> <p>Primum <i>Xaca</i> Templum a Regina Nekpallensi erigitur in solo <i>La-sa-pruhlnang</i> , hoc est in Terra</p>				

	Vixit	Regnavit	A Phaleg	Post J. Chr.
<i>Dei admiranda sublimi, La-prang</i> decurtato nomine dicta: Secundum a Sinensi in <i>Ramocè</i> . Ædes, tum publicæ, tum privatæ circum Templamagnifice excitantur; sic auctis numero ædificiis Urbs constructa est, & <i>Lhasà</i> appellari cœpit. Moriuntur Reginæ nulla edita prole. Rex senex, persuadentibus Aulicis, & Optimatibus Regni, conjugem ducit <i>Mong-sra</i> Filiam Viri Principis Tibetani. Ex ea Filium genuit unicum. Ætas Regis excessit annos centum: adeoque regnavit ann. plus minus 90.				
XXV. <i>Khung-ri-Khung-tzben</i> Filius <i>Tg</i> <i>Tghon-thZen-cham-bò</i> . Illius Uxor nobilis puella Tibetana <i>Tri-kbartiscia</i> .	100 & amplius	90 p. m.	2280	90
XXVI. <i>Mang-srong-mang-tzhe</i> Filius <i>Khungri</i> &c. Conjugem fœtum gerentem reliquit.	18	6 p. m.	2286	96
XXVII. <i>Tsu srong-mang-po-ceh</i> editus post mortem Patris <i>Mang-srong</i> Nu-	27	22 p. m.	2308	118

ptia-

	Vixit	Regnavit	A Phaleg	Post J. Chr.
ptiarum foedus iniit cum illustri foemina <i>Tzhen-mò-tho-khè</i> Tibetana.	56	56 p. m.	2364	174
XXVIII. <i>Tridet-zup-den-meatshon</i> genitus ex Patre <i>Thu-frong</i> . . . quum adduc juvenis esset. Habuit in matrimonio <i>Gia-mò-tri-tshun</i> Tibetanam primarii ordinis nobilitate conspicuam.	63	27 p. m.	2391	201
XXIX. <i>Giang-thza-la-vong</i> . Natus est Patre <i>Tridet-zup-den-meatshom</i> jam senescente; quo etiã auctore, anno illius vitæ extremo, uxorem accepit Filiam Imperatoris Sinarum. Diu post Regia Sponfa concepit Filium. Eo parto, Rex moritur.	37	24 p. m.	2415	225
XXX. <i>Tri-frong-teu-tzhen</i> editus in lucem eodem anno, quo <i>Giang-Thze Lavong</i> e vivis decessit, Paterni Imperii jura, ac successionē accepit. Avitæ Religioni addictus totus erat in evolvendis libris ab <i>Samtan-Poutrà</i> in Tiberũ ex <i>Indostan</i> allatis, studioque <i>Sinensis</i> Reginae <i>La-ci-con-cioà</i> in				

	Vixit	Regnavit	A Phaleg	Post J. Chr.
<p>linguam Tibetanam converſis . Mores Principis ferre non poterant nobiliores Lhaſſæ cives , & Primores Regni . Libros quotquot ſurripere poterant , ſepeliebant . Humo reſta Statua <i>Xaca</i> vetus illud & celeberrimum Templum <i>La-prang</i> in Macellum verterunt . Sæva inde malorum ſtrues per Tibetanas Regiones longe lateque funditur : Totaque calamitatis origo contemptui Religionis tribuitur .</p> <p>Ad hæc infortunia propulſanda hortatu Imperatoris <i>Sinarum</i> Rex arceſſit ex Indoſtan <i>Potiſatò</i> .</p> <p><i>Primus Potiſati adventus</i> in Tibetum . Is monet Regem ut advocet ex Indoſtan Magnum <i>Lhamam</i> <i>Urchien</i> .</p> <p>Rex ducit uxores tres Tibetanas .</p> <p>Ad hæc ferme tempora referenda eſt miſſio <i>prima</i> Buddæ discipuli Manetis in <i>Indiam</i> & <i>Scythiam</i> .</p> <p><i>Urchien</i> magicis artibus</p>			<p>2440 inter & 2450</p>	<p>250 inter & 260</p>

pla-

	Vixit	Regnavit	A Phaleg	Post J. Chr.
placavit dæmonas, & diras e cervicibus Tibetanorum avertit.				
Nascitur Filius <i>Mani-tz-ben-pò</i> hoc est, <i>Manes Rex Summus</i> .				
Templum & Ædes Regiæ edificantur in <i>Samiè</i> sua-dente <i>Urchien</i> .				
Templa tria erigunt in <i>Samiè</i> uxores Regis.				
<i>Secundus Potifati</i> vel <i>Buda-fati</i> adventus in Tibetum.				
<i>Secunda</i> accidit Missio <i>Budda</i> discipuli <i>Manetis</i> .			2450 p.m.	60 p.m.
<i>Manetis</i> iter in <i>Scythiam</i> .				
<i>Potifatò</i> Religiosum Institutum <i>Xaca</i> in Tibetum intulit: Primum Cœnobium ædificari curavit in <i>Samiè</i> . Religiosi Patrem & Ducem sequentes <i>Potifatò</i> sunt XII. Electi VII. Vid. super. pag. 240. 241.				
<i>Fo-tou-tching</i> , de quo scribit D. <i>De Guignes</i> Tom. I part 2 H. Hunnor. pag. 206, eundem esse opinor, qui <i>Poti-shatò</i> vocatur a Tibetanis. <i>Fo tu</i>				

<p>est <i>Po-tou</i>, <i>Poty</i>, & <i>Bodou</i>, seu <i>Budu</i>. <i>Shatò</i> ཤཱཏི་ཤཱཏི་, (quæ vox reddi potest <i>Schuto</i>, & <i>Schyto</i>, ut inde etiam ortum vi- deatur propriū Manetis nomen <i>Scythianus</i>.) faci- le corrumpitur & muta- tur in <i>Tching</i>, seu <i>Schìng</i> ob similitudinem ultimæ ཤ t cum ཤ n. Sed & res gestæ eadem sunt, & u- trique communes. Ætas tandem <i>Poti-shatò</i> pro- prius accedit ad tempora <i>Fo-tou-Tching</i>. Vid. laud. <i>D. De Guign. l. c. Vers l'an</i> <i>310. il etoit arrivè de l'</i> <i>Inde a Loyam un Bonze</i> <i>nomme Fo-tou-tching &c.</i> Quod nos primum in Ti- beto accidisse conjicimus vivente Manete. Sed & Eo e vivis erepto tam- diræ impietatis contagio a superstite Budda, aliif- que hæresiarchæ discipu- lis latius deinde propa- gata est.</p> <p>Nascitur Regi Filius alter <i>Muti-tzhen-pò</i>. <i>Potifathò</i> una cum suis ali-</p>	Vixit	Regnavit	A Phaleg	Post J. Chr.
			2450 p. m.	60 p. m. quot

	Vixit	Regnavit	A Phaleg	Post I. Chr.
<p>quot <i>Xacaica</i> legis libros <i>Tibetice</i> transtulit.</p> <p>Mittuntur Religiosi Tibe- tani in Indostan ut Bram- hanicam linguã perfec- te condiscant. Reduces <i>Khaghiur</i> [hoc est <i>Præ-</i> <i>cepta</i>, & mysteria legis exposita,] in octo & cen- tum volumina distribu- tum deferunt ad Regem in <i>Samiè</i>. Ibi conjunctis studiis versionem Tibeta- nam absolvunt.</p> <p><i>Pe-ro-tz,ha-na</i> Tibetanus, ob interpretandi peritiã, cognomento <i>Lo-tz,ha-</i> <i>vã-cen-bò</i>, adjunctis so- ciis, <i>Magicos</i> etiam <i>Li-</i> <i>bro</i>s ex Indostan, Regis jussu, delatos vertit Ti- betice.</p> <p><i>Asciang</i> Lhama Sinensis in Tibetum profectus <i>Asce-</i> <i>tas Contemplatores</i> insti- tuit. V. p. 223. 224.</p> <p>Moritur Rex annos natus 74.</p> <p>XXXI. <i>Mani-tz,heng-pò</i>. Brevi Patris Regnum obtinuit. Nam Mater post annum, & menses septem Filium veneno abstulit. Vixit</p>	74	74 P. m.	2489	299
		Qq		annos

annos duos circiter & <i>quadraginta.</i>	Vixit	Regnavit	A Phaleg	Post J. Chr.
XXXII. <i>Muti-tzheng-pò</i> anno ætatis 40., agente Matre, thronum conscendit. Fi- lios genuit quinque <i>Tz-</i> <i>ha-nga-ma: La-ceh: Lhun-</i> <i>trup: Tarmà: Relvacen.</i> Primogenitus <i>Tzha-nga-</i> <i>mà</i> voluit sponte <i>Xacai-</i> <i>cæ</i> Religionis vestem in Cænobio induere. Aula Regia è <i>Samiè</i> Lhaf- ssam reducta in <i>Putalà</i> , ut ante, erigitur. Rex post annos aliquot vi- ta fungitur. Morte ante Patrem subla- tis liberis secundo & ter- tio genitis nimirum <i>La-</i> <i>ceh</i> , & <i>Lhun-trup</i> , succe- dit quartus.	42 p.m.	I & m. 7	249 I	30 I
XXXIII. <i>Tarmà</i> . Acerrimam persecutionem in Buddi- sticos, ceterosque Asce- tas movet. Sed veritus furorem vulgi, & ipsam cum primis potentiam virorum nobilium, quo- rum pars maxima id ge- nus hominum uti divi- num colebat, non ausus est palam in eos sævire.			Ab 249 I Ad 2646	Ab 30 I Ad 456

A Muti-tzheng-pò ad an. usque emortualem Lharz omnes simul regnar.

155

Impe-

Impetum coercuit. Nihil tamen reliqui fecit ad summam industriam ut Religiosorum legem, mores, instituta, & artem præsertim Magicam in commune opprobriū adduceret. Libros eorum plures flammis devovit; quædam subvertit Tempora, ac varias etiam Deorum statuas, Imaginesque confregit. Horrent indignati Ascetæ; & concitata plebe, ingentique potentum manu in partes suas adducta, seditionem faciunt. Sic dejecto *Tarmà* fratrem *Relvacen* in ejus locum sufficiunt.

XXXIV. *Relvacen* Ascetarum Religionem ad pristinam dignitatem, & splendorem nominis revocavit. In Republica administranda ab Eorum consiliis, nutu, & auctoritate pendebat. Tempora & Cœnobia, si qua erant jam diruta, instauravit, & nova aut Ipse magnis sumptibus ædificavit, aut sub-

Vixit

Regnavit

A Phaleg

Post
J. Chi.

A *Muti-tz-heng-pò* ad an. usque emortualem *Lhor-ti* omnes simul regnar.

155

Ab
2491
Ad
2646

Ab
301
Ad
456

Qq 2

ditos

ditos ad ea ædificanda modis omnibus animabat. Sed juris publici custos acer nimis, & rigidus potentiorum hominum invidiam, & odium sibi conciliavit. Itaque malevolorum factio dolis, & technis sic egit apud Regem *Mon*, ut Fratrem *Tzha-nga-ma*, cujus præsertim opera in Regni gubernatione utebatur *Kelvacen*, ad se denique invitarit. Mox abeunte *Tzha-nga-ma* cum maxima Religiosorum hominum, suorumque fautorum caterva, Perduelles insidiatores agrediuntur Regem, stragulant, & *Tarmam* iterum in Imperii sede collocant.

xxxv. *Tarmà* ad Regnum administrandum restitutus Ascetas multo quam antea sævius, atque immanius insequitur. Tam acrem ac fatis longam vexationem diutius ferre non potuit *Religiosus* Germanus *Tzha-nga-mà*. Ita-

Vixit	Regnavit	A Phaleg	Post J. Chr.
42 p.m.	I & m. 7	2491	301
<i>A Muzi-tzhang-jò ad an. usque emortualem Lharè omnes simul regnar.</i>			
	155	Ab 2491 Ad 2646	Ab 301 Ad 456

que

	Vixit	Regnavit	A Phaleg	Post J. Chr.
<p>que <i>Lhassam</i> regressus a Rege <i>Mon</i>, apud quem diu steterat, Religiosis Sociis conspirantibus, necem machinatur <i>Tarma</i>. Res accidit ex sententia. Quo enim die casu stabat ante Pyramidē <i>Torin</i> coram Janua majori Templi <i>Laprang</i>, legens intente epigraphen, jaculo transfossus humi repente sternitur exanimis. Statimque, ut ferunt, jaculator evanuit.</p>				
<p>XXXVI. <i>Hofrung</i>, & <i>Fumten</i> Filii <i>Tarma</i> posthumi: certus Ille, ac genuinus ab uxore secunda partus: dubius iste, & uti credebatur, fraude uxoris primæ suppositus ac simulatus. Ea res causa discordiarū fuit ubi ætatem ambo attigerunt, qua Regni potentes essent. Lis diremta est Optimatum judicio. Regnum dividi decreverunt. Pars Orientalis <i>V</i>, tributa est <i>Hofrung</i>; Pars altera <i>TbZäg</i> adjudicata <i>Fumten</i>. Verum post mortem <i>Fum-</i></p>	<p><i>A Msti-tzheng-pè</i> ad an. usque emortualem <i>Lhatz</i> omnes simul regnat.</p>	155	<p>Ab 2491 Ad 2646</p>	<p>Ab 301 Ad 456</p>

	Vixit	Regnavit	A Phaleg	Post J. Chr.
<p><i>ten</i> Regnum <i>Tzhang</i> finem accepisse ex eo colligitur, quod illius successio ad neminem posterorum pervenerit. Sedes <i>Jumten</i> erat <i>Sgigatzhè</i>: <i>Hofrung Lhasà</i>. Heic vero <i>Hofrung</i> post annos plurimos, ex quo principatum inierat, senecta in ætate extremum diem obiit.</p>				
<p>XXXVII. <i>Mava-ngà-ta-peh-chor-tzhen</i>, Filius <i>Hofrung</i>. Ducta uxore natos procreavit; alterum <i>Tra-sci-tzhe-pa-pehl</i>, qui Asceterium ingressus consecratur <i>Xaca</i>; alterum <i>Tri-ki-den-gni-ma-gong</i>, quem etiam Regni successorem reliquit.</p>		155	Ab 2491 Ad 2646	Ab 301 Ad 456
<p>XXXVIII. <i>Tri-ki-den-gnima-gög</i>. Invis Populis <i>Ubà</i>, & <i>Tzhangbà</i>, idest Provincialibus <i>V</i>, & <i>Tzhang</i> sedem transtulit in Provinciam <i>Gnarì</i> inter Occasum & Boream <i>Lhassa</i>. Ibi nobilem foeminam thalami consortem accepit. Fato fungitur quum jam filii adoleverant, & ad</p>				

A *Muti-tzhen-phò* ad an. usque emortualem *Lhasè* omnes simul regnar.

Impe-

	Vixit	Regnavit	A Phaleg	Post J. Chr.
Imperii habenas capes- fendas idonei erant.				
XXXIX. <i>Pehl-tenk-pa-gong</i> : <i>Thra-sci-de-gong</i> : <i>De- tzhun-gong</i> Filii tres in <i>Gnari</i> Provincia geniti de Regni successione cō- tendunt . Controversia- rum finis tripartita fuit Regni divisio . Primoge- nito tribuitur <i>Gnari sāg- kar</i> : Secundo <i>Gnari-pu- ran</i> : Tertio <i>Gnari-tamò</i> .		155	Ab 2491 Ad 2646	Ab 301 Ad 456
XL. <i>De-tzhun-gong</i> ex Indo- stan arcessivit <i>Lhamas</i> plures & <i>Penditas</i> , [forte <i>Benditas</i> , interpretes sci- licet libri <i>Bed</i> , seu <i>Bend</i> ,] qui <i>Sciakæ</i> legem, ubi de- fecerat, redintegrarent. Filium <i>Con-rè</i> religione, & artibus erudiendum tradidit Ascetis <i>Sciakai- tis</i> .				
XLI. <i>Conrè</i> non unius tantum <i>Gnari Tamò</i> , sed etiam <i>Gnari Sankar</i> , & <i>Gnari Purang</i> Principatum ob- tinuit . Alios ex Indostan accivit <i>Lhamas</i> . Sed ni- hil meliores prioribus, quum deliciis & auro ni- mis indulgerent , Regē				

A *Muti-tzheng-phè* ad an. usque emortualem *Lharè* omnes annul regnat.

ad horrorē commovent. Dolens ita ac deflens *Conrè* Religioforum scanda-
la, non tam senio, quam
animi mœrore confectus
migravit ad Orcum.

XLII. *Lhatè* Filius *Conrè* æmu-
latur curam ac sollici-
tudinem Patris in instau-
randa Religione *Sciakæ*.
Epistolas scribit ad insi-
gnem Lhamam *Atiscia*
in Indostan, eumque eni-
xe orat, ut quam cito ad
se veniat, manumque ad-
moveat erigēdæ *Sciakai-
cæ* Legi jam in discrimen
adductæ. Venit expecta-
tus *Atiscia*; ejusque ope-
ra & prædicatione ubi-
que per Tibetanas Pro-
vincias, & urbes reflo-
ruit prisca Religio *Sam-
tan-poutræ*. *Ada*, seu
Adda nomen in *Ati*, si-
ve *Adi-scia* comprehen-
sum gerebat novus hic
nebulo. Idem *Ada* no-
men contineri in *Adi-
manto* Manichæo, con-
tra quem scripsit S. AU-
GUSTINUS, Viri plures
eruditi affirmant. Ob

Vixit

Regnavit

A Phaleg

Pōst
J Chr.

A *Muti-tzhen-pò* ad an. usque emortualem *Lhatè* omnes simul regnar.

155

Ab
2491
Ad
2646

Ab
301
Ad
456

hæc

hæc tam prospera Religionis incrementa mirū in modum lætabatur, & gestiebat *Lhatè*. At tristis tandem, quôd jam seni nulla ei spes esset procreandæ prolis, abiit ad Manes, an. post Christum 456.

Mortuo sine liberis *Lhatè*, plurimi erant, qui licet varias in familias distracti, ex eadem tamen Regia stirpe propagati, successionis jura sibi arrogabant. Totum inde Tibetum in factiones scinditur. Quumque nec Populi, nec Proceres Provinciarum de Rege eligendo inter se convenirent, unaquæque Regio suum sibi Ducem, & Rectorem præfecit. Hinc Reguli pullularunt pene innumeri. Ardebant ubique civiles discordiæ, & intestina bella in dies recrudescabant. Exteri alieno periculo edocti, ne vitam sub sica furentium Populorum amitterent, in Tibeti fines ne quidem

Vixit	Regnavit	A Phaleg	Post J. Chr.
		2646	456
	334	Ab 2646 Ad 2980	Ab 456 Ad 790

Regnarent Reguli, omnes simul

R r

pe-

	Vixit	Regnavit	A Phaleg	Ante J. Chr.
<p>pedem inferre audebant. Tanta rerum omnium confusio viguit in Tibe- to annos 334. Finem accepit an. post Christum 790.; quum magna Ti- betanorū pars, quōd jam nimis longæ calamitatis pertæsa esset, ad Sinos meliori capto consilio cō- fugit. Eorum fide acce- pta Imperator, exercitū in expeditionem eduxit, oppugnatifque Turbarū auctoribus, Tibetum om- ne ad Armis, potestatique suæ parendum coegit.</p>		Sinorum Imper. Supremus Tibeti Dnūs	2980	790
<p>Seculo nono vertente ap- paruerunt in <i>Ngarì</i> viri III. <i>Cering</i>, <i>Furing</i>, <i>Fusè</i>. <i>Fusè</i> in numero Regum. <i>Ngarì</i> collocatur; at il- lius gesta ignorantur.</p>			2980 inter &	
<p>Series Regū interrūpitur. <i>Furing</i> Pater Filiorum se- ptem. Horum sextus ge- nuit <i>Jayang-chiè</i> occisū a <i>Chia-reng-tarmè</i>, quem etiam <i>Prasrinpo</i> appellāt. <i>Comparkè</i> ex <i>Chiarèg-tar- mè</i> genitus <i>Lhatà</i>, seu <i>Lhadak</i> profectus a Rege <i>Trifrong-te-tz.hè-khiè</i> in-</p>				

ter

ter aulicos excellentioris ordinis cooptatur . Liberos tres procreavit *Lhale*: *Tzhela-vang-cihu*: *Lo-vang-po-tzhe-Źin* Ascetam Urchientam, ex quo *Torce-rin-cen*. Hujus sexto genitus *Scerou-jonten* dictus . Filium natu majorem *Fontē-giun-gne* nuncupavit . Is ex maritali fœdere cum puella urbis *Ladak* nobilissima protulit *Tzhul-thrimkiel-pò*; cujus Filius *Concioà-kiel-pò*, constructo Monasterio, aliisque ædificiis in solo *Sechià* nuncupato auspicia, & nomen tribuit Civitati.

Magnus Lhama *m̄s Sechià* eligitur *Kang-ka-gninbò* ex *Concioà-kiel-pò* genitus . Deus *Giam-jang* in eo, ceterisque Magnis Lhamis *Sechianis* multiplicatus stultissime creditur . Omnes præterea *Urchienite* sunt, & ex *Comparkiè* prognati hodieque dicuntur . *Kang-ka-gninbò* eum esse suspicor, què D. De Guignes Lib. III.

Vixit

Regnavit

A Phaleg

Post
J. Chr.

3190

inter &

3290

1000

inter &

1100

R r 2

Ta-

	Vixit	Regnavit	A Phaleg	Post J. Chr.
<p>Tabular. Chronol. p. 165. <i>Hia-tching</i> appellat Filium <i>O-li-ko</i>; eumque refert ad an. post Chr. 1102. Imperator Sinarum, exploratis prodigiis <i>Kang-kagnin-bò</i> mittit ad eum Legatos, aureum sigillum, & diploma Regium, quo Magno Lhamæ Sechiano largitur Imperium totius Tibeti. Conjungitur ita primū cum Magni Lhamæ dignitate Regia potestas.</p> <p>Paucos post annos ab accepto imperio <i>Kang-kagnin-bò</i> amplissimū Monasterium <i>Xacaitis</i> ædificat in <i>Bricun</i>; qui locus ad Eurum situs quatuor dierum iter distat ab urbe <i>Lhafsà</i>.</p> <p>Magnus Lhama <i>Bricun</i> eligitur Filius <i>Kang-kagnin-bò</i>.</p> <p>Jus Asceterii <i>Bricun</i> ad hæc usque tempora residet apud Familiam ab eo loco cognominatam <i>Bricun</i>, corrupte <i>Brancafcià</i>.</p> <p>Subsequutis tēporibus duo</p>		Magnus Lhama Sechianus Rex	3290 p. m.	1100 p. m.

hi Magni Lhamæ bellum inter se committunt. Vicit <i>Bricunius</i> , & univ- sum Tibetum in sui po- testatem redegit. <i>Sechia- nus</i> de usurpato Imperio, <i>Bricunius</i> de justa acqui- sitione ad Sinum scribūt. Sinus per Legatos sic rem componit. Sechia urbem cum territorio aliisque proximis oppidis assignat Magno Lhamæ <i>Sechia- no</i> , additis <i>suprema potes- tatis</i> honoribus. Tibe- tum deinde tripartito di- vidit. Partem unam at- tribuit Magno Lhamæ <i>Bricunio</i> ; alteram <i>Da- vatzheba</i> Familiæ prin- cipi ac nobilissimæ. Ter- tiam, quæ est prope <i>Far- lon</i> dicta etiam <i>Teba</i> Lac- chieri, <i>in Pambatrū</i> .	Vixit	Regnavit	A Phaleg	Post J. Chr.
Hujus divisionis meminif- se videtur D. <i>De Guignes</i> loco laudato. <i>Dans la suite l'Empereur Man- gou-kam</i> , [qui vivere de- siit an. 1259.] <i>de la na- tion des Mogols, établoit des Gouverneurs sur les frontieres Occidentales de</i>	Reguli tres in tripartito Tibeto		3390 circiter	1200 circiter

la Chi-

la Chine, pour veiller sur les Tibetans, & Kublaikan divisa ce pays en plusieurs Provinces. Mors Kublaikani accidit ex eodem D. De Guignes p. 278. an. post Chr. 1294. Regni 35. Vit. 80.

Reguli ii tres intra præscriptos fines sese aliquãdiu continuerunt At avidus quisque majora acquirendi, non ita diu post pristinæ pacis fœdera fregerunt. Mutua inter eos ac perpetua bella flagrabant, tamque frequentes edebantur in dies militû strages, ut populi partim publica onera jam nimis gravia conquesti, partim suorum cruore temere effuso commoti, proni viderentur ad defectiorem. Quod ubi intellexit Vir Princeps e veteri Tibetanorum Regum prosapia natus, re tota cum Civitatum Proceribus clam communicata, validam satis militum manum in obstantes Regulos agit. Mox potitus

Vixit

Regnavit

A Phaleg

Post
J. Chr.

Exordium Regni Tchang

præ-

præsidio *Sgigatzensi*, cū
 ctisque ditionibus *Tzhang*,
 animos addidit Provin-
 cialibus *Ngari*, ut sese
 sponte dederent. Im-
 missis deinde copiis in
 སྤ་ཕྱོད, & hanc demum
 Provinciam suo subjecit
 imperio. Regis hujus no-
 men ignoramus. At Rex
Tzhang རྩ་མང་ལྷ་མོ་
 vulgo a Tibetanis voca-
 tur. Lhama *Passepà* Re-
 gis titulo ab Imperatore
 donatus, quemadmodum
 scribit D. *De Guignes*
 idem esse potest ac Rex
Tzhang. Sedem tenuit
 in *Sgigatzhè* Metropoli
 Provinciæ *Tzhang*. In
Lhasà Proregem consti-
 tuit. Hæc referuntur ad
 annum 442. post deditio-
 nem Tibeti factam Im-
 peratori Sinarum: Ær
 Chr. 1232.

Eodem anno nascitur in
 Provincia *Tzhon-ka-pe-
 sce-jul* Regni *Amdoà*
 Lhama celeberrimus *Tz-
 hon-ka-pà* རྩ་མང་པ་ ex

Vixit

Regnavit

A Phaleg

Post
 J. Chr.

Reges Tibetani in Provincia Tzhang

3422

1232

Pro-

Provincia, unde ortum habuit, vulgo sic nuncupatus, Patre *Lonbò-moke*, Matre *Scingtzha-acio*. Deum *Giam-jang* in eum transmigrasse credunt. Nomen, quod ei ab initio impositum est, ab Augure *Lhama Cihocce-ton-trup-rin-cen*, magicum erat *Tonjo-Torcè*. Mutatur, quum *Xaca* religioni initiatur, in ལོ་སྤྱོད་ལྷན་པོ་ལྷ་མོ་ *Lo-sang-trak-pe-pehl*. In Af-ceteriis *Bricun* legem, & disciplinam asceticam, in ལྷན་པོ་ལྷ་མོ་ *Ciaporì* prope *Lhassam* artis medicæ rudimenta, in *Tavacen*, in quatuor aliis Cœnobiis, ac tandem in *Sechia* Præceptore *Lhama Ce-tzhung-re-da-pà* Astrologicas, Philosophicas, & *Xacaicas* omnes disciplinas didicit eo successu, ut cœtu omne *Lhamarū* plaudente Doctoris laurea, Juvenis ut erat, fuerit exornatus.

Vixit

Regnavit

A Phaleg

Post
J. Chr.

Magnus Lhama Tshon-kapà

Ab
3422Ab
1232

Disci-

Discipulos octo erudien-
 dos suscepit in *Holca*
 solitudine Ascetarum *Ri-
 trop-bà* prope *Tak-po-ci-
 ni*. Vide an ii fortasse
 sint Lhamæ octo, quibus
 Sinensium Imperatorem
Regis titulum concessif-
 se narrat D. *De Guignes*.
 Opus composuit inscrip-
 tum འཕགས་ལུ་མཁའ་ལྷ་
Lham-rim-cen-pò hoc est
*via sublimis per gradus
 ducens ad perfectionem*.
 Multa commentatur in
 legem འདྲ་ལྷ་ *Dotè*, pau-
 ca in ལྷ་ལྷ་ *Chiutè*. In-
 tres partes dividitur. Pars
 I. འཕགས་ལུ་མཁའ་ལྷ་ *Kie-
 pu-chiung-chiung*: De
 hominibus ausplicantibus
 perfectionem, sive *de in-
 cipientibus*. II. འཕགས་ལུ་
 འཕགས་ལུ་ *Kie-pu-bring*: de
 hominibus mediam spi-
 ritus viam tenentibus, sive
de proficientibus. III. འཕགས་
 འཕགས་ལུ་ *Kie-pu-cenpò*,
 de hominibus magni per-
 fectique spiritus, sive *de*

Vixit

Regnavit

A Phaleg

Post
 J. Chr.

Ss

per-

perfectis. Præcepta morum continet sane quidem egregia, sed *Xacais* erroribus, fabulis, superstitione, & impietate fœdata. Huic volumini quasi divino secūdas post *Khaghiur* tribuunt *Lhamæ* Tibetani. Alios deinde libros composuit: Eoque Magistro didicerunt Ascetæ statutis anni temporibus ad spiritalis exercitationes viteque scrutiniū secedere. མཉམ་མཉམ་
Monlam publicarū precum solemnitatem diebus quindecim celebrandam in honorem *Xaca Tupà* instituit. Quo primum anno hi festi dies sunt acti, duodecim mille Religiosi *Xacaitæ* aderant *Lhassæ* rem sacram ministraturi. Aedificavit Cœnobia ཀུན་ལུ་ལྷོ་མ་ *Kaden*, འཕྲུལ་ལྷོ་མ་ *Brepung*, & སྤོ་ལྷོ་མ་ *Serà*. Impuram denique animam exhalavit annos natus octoginta, post Chr. 1312.

Vixit

Regnavit

A Phaleg

Post
J. Chr.

80

3502

1312
Se-

Sedente Successore primi Regis <i>Tzhang</i> in <i>Sgigatzhè</i> ædificari cæpit prope ejusdem urbis mœnia	Vixit	Regnâvit	A Phaleg	Post J. Chr.
<p>Cœnobiū འགྲུ་ཉན་ལྷོ་མོ་ ལྷོ་ཏཱ་སྐ་ལུ་འབྲུ་ལོ་. Solium est Magni Lhamæ ལྷོ་ཏཱ་མོ་ ལྷོ་ཏཱ་མོ་ <i>Pacin Rimbo-cè</i> id est <i>Traſci-lun-bò</i>. Incolæ <i>Tzhang</i> Lhamam istum multo pluris faciūt, quam Lhamam <i>supremū</i> Lhamæ.</p>	<p>Reges Tibetani in <i>Tzhang</i></p>			
<p>Magnus Lhama <i>Kelva-kedun</i> Sgigatzhense Asceterium erexit. Is præceptorem habuit Lhamam, qui audierat famigeratissimū illum འགྲུ་ཉན་ལྷོ་མོ་ <i>Tzhon-ka-bà</i>. Absoluto ædificio vitæ spatium paucos in annos protraxit. Moritur anno post Chr. 1399.</p>		<p>Magni Lhamæ Sgigatzhensis Renati</p>		3589
<p>I. Idem <i>Kelva-kedun</i> vita functus transmigrat statim, (sic enim nugantur,) & post menses 10. renascitur. Vix partus dat signa Lhamæ Renati; In-</p>			Ss 2	

fans defertur in *Brepung* sitū extra Lhassam lapidem ab urbe II. Vocatur
 ལེའུ་ཀུན་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་
Kelva-kedun-chiam-tz-
hò: Ibi pro Lhama accipitur : *Cenrest* Deus in eo multiplicatus creditur : Adultus *Supremus Lhama* totius Tibeti renunciatur ; quanquam nomine tenus. Nam in cetera Tibetana Cœnobia nulla ei potestas collata fuerat . Hanc ætate maturus obtinuit postquam multa per Tibetanas Provincias Cœnobia construxit. Ad ea regenda ex *Brepung* Lhamas misit, cum facultate Laicos recipiendi in ordinē *Xacaicum*. Ita crevit dominium *Supremi Lhamæ* ; eoque demum pervenit, ut universæ Religionis administrationem complecteretur. Vereor ne in Mss. P. Gaubil apud D. *De Guignes* Tabul. Chron. pag. 66. Lhama
 ལེའུ་ཀུན་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་

Vixit

Regnavit

A Phaleg

Post
J. Chr.

Lhama Supremi Tibetani exordia

3616
p. m.1426
p. m.*Kelva-*

Kelvà-kedun-chiam-tshò confusus jaceat cum *Tshong-ka-bà*, seu *Tsong-kepà*, de quo scribitur: *fut revêtu vers l'an 1426. du titre de grād Lhama* (hoc est supremi; nam magni *Lhamæ* sunt plures). *Il résidoit à Lassa, & étoit le chef de tous les Lamas. Il fit fleurir la doctrine des Lamas à chapeau jaune (Xacæ,) qui sont différens des Lamas à chapeau rouge Urchienistarum. De Regum Tibetanorum titulo sic scribit idem ipse D. De Guignes: Le titre des Rois de ce pays est Ghiam-pou, c'est-à-dire, Roi absolu. C'est ce que les Chinois appellent par corruption Tjan-pou. Suspicio est ne vox Ghiam-pou in mendo jaceat. Nam Regem Tibetani ཀེལ་པོ་ Kiel-pò, non Ghiam-pò, appellāt. Id observatum volumus, ne quis, quum nomen Chiam, sive Chiam-tshò tributum legerit ཀེལ་*

Vixit

Regnavit

A Phaleg

Post
J. Chr.

	Vixit	Regnavit	A Phaleg	Post J. Chr.
<p><i>và Kedun</i>, Regem interpretetur . Habebant enim Tibetani <i>Regem</i> etiamdum sedentem in Provincia <i>Tzhang</i>. Exordia <i>Supremi Lhama</i> cōcordes referimus in annū 1426. Mortem obiit <i>Kelvâ</i> anno ætatis suæ 83., Christi 1462.</p>	83		3652	1462
<p>II. Idem mense post mortem decimo renascitur : nominatur སྐྱེན་མཚན་ལྷན་པོ་ ལྷན་པོ་ <i>So-nam-kielvâ-chiam-tzhò</i>. Pergit inter <i>Tataros</i> ad amplificandam Religionem <i>Xacai-cam</i> in Regno <i>Kokonor</i> cis murum magnum <i>Sinorum</i> : Inde in <i>Kang</i> : Multa erigit <i>Afceteria</i> : redit in <i>Brepung</i> : labitur demū octogenarius in tenebras sempiternæ mortis anno 1542.</p>	80		3732	1542
<p>III. Idem renascitur : Nomen obtinet : ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ ལྷན་པོ་ <i>Kielvâ-jon-denchiam-tzhò</i> vixit an. 38.</p>				

	Vixit	Regnavit	A Phaleg	Post J. Chr.
occubuit ann. post Chr. 1580.	38		3770	1580
IV. Idem renascitur, & appel- latur ལྷུ་ལ་བ་དག་དབང་ སྐ་བཟང་གྱི་མཚོ་ <i>Kiel-và-</i> <i>nga-vang-lo-fang-chiam-</i> <i>tzhò</i> . In Cœnobiis <i>Ka-</i> <i>den</i> , <i>Brepung</i> , & <i>Serà</i> Dux erat, & Caput Re- ligiosorum Xacaitarum <i>quadraginta millium</i> . <i>Proregem</i> commorantē <i>Lhassæ</i> incitavit ad rebel- lionem; quam quum nullis artibus ad exitum perducere potuisset, ver- tit se ad Regem <i>Koko-</i> <i>nor</i> , egitque cum eo, ut Tibetum submoveret Imperio. Venit Rex Ta- tarus aliud quiddam si- mulans: Tibetum se- dentem in <i>Sgiga-tzhè</i> per insidias capit: rerumque omnium potitus Tibeti Regnum <i>Lhama</i> supre- mo largitur. Sic in eo u- no utrumque & sacrum & civile imperium con- junctum est. Sed ad Ci- vile administrandum inf- tituit officium <i>Tisri</i> .				
		Lhama Supremus instituitur Rex Tibeti		

Primus, quem ad id muneris selegit, est *Sonam-Raptem*. Sinus Imperator excitatus fama, quæ de Supremo Lhama celebris per omnium ora volitabat, missa Legatione solemni orat Antistitem Maximum Tibetanorum ut ad se veniat in Sinam. Illius desiderio se vehementer teneri significat. Tum *Kelvâ-lo-sang* vices suas Lhassæ gerendas commisit *Pro-Lhama*; & mox quo fieri potuit expeditius, ab Legatis ad Imperatorem deducitur. Inde post annos quatuor largissimis onustus muneribus in Tibetum redit. Templâ cum primis celebriora instaurat, exornat, amplificat: ædificat Monasteria sexdecim in Provinciis *Tzhang*, & *V*: in locum demortui *Tisri*, sufficit *Lo-sang-ciombè*. At is, quum summum tentasset imperium, clauditur vincetus in arce *Ciuciar*; & *Tisri III.* feligitur *Sang-*

Vixit

Regnavit

A Phaleg

Post
J. Chr.

kie.

	Vixit	Regnavit	A Phaleg	Post J. Chr.
<p><i>kiè-kiamt</i> ཇམ་ཨོ་ཇམ་པོ་ . Fato fugitur Lhama anno ætatis 79. Chr. 1659.</p> <p>Tifri vir ingenii sagacissimi mortem Lhamæ per annos duodecim tanto artis conatu oculere studuit, ut nemo civium præter aulicos, quibus arcani cura commissa fuerat, rescire potuerit. Interim universas Provinciâ perlustravit: censum egit: tributa ex æquo imposuit: vectigalibus ærarium auxit: Magnifica ædificia construxit: & Chorographicis tabulis, quibus Provincias omnes Tibetanas singillatim descripserat, parietes sexdecim amplissimos Regiarum ædium vestivit. Expletis annis duodecim, extremam ægritudinem, paullo post mortem <i>Lhama</i> quasi recens natam, evulgavit: indixit solemnem funeris pompam, Lhassam ad suprema officia convocavit turbam Religiosorum hominum <i>centum & octo mille</i>. Vide</p>	79		3849	1659

pag 249. Gesta hæc sunt
anno Chr. 1671.

v. Idem renatus in Regno
Mon ex Religionis disci-
plina nomen obtinet :

སྤྲེལ་པོ་ལྷོ་མོ་ལྷོ་མོ་

དབྱུངས་ལྷོ་མོ་ *Lo-fang-*

rin-cen, T'zhang-ciäg-kiä-
tzhò. De eo egimus pag.

250. 251. 252. Sed æta-
tem Lhamæ , quam ibi
conclusimus spatio an-
norum triginta circiter,
exactiori calculo produ-
ces ad annos usque 35.
Periit miserrimus anno
Chr. 1706.

Per id temporis རྩོད་ལྷོ་མོ་
ཁང་ལྷོ་མོ་ *Cing kir-khang* Rex
Tibetum occupat ; eo-
que duce & auctore mi-
les Tatarus regionem de-
vastat .

Qui Lhamæ defuncto fa-
vebant epistolas urbe
Lhasà dispergunt . Fin-
gebatur in iis Lhamà ,
qui scriberet brevi se ite-
rum nasciturum , muta-
tisque moribus rediturū
ad suos . Litteras ob id

Vixit

Regnavit

A Phaleg

Post
J. Chr.

3861

1671

35

3896

1706

tradidisse *columbis*, quas Lhassam deferrent, ut ci-
ves de re mox futura cer-
tiores divinitus fierent.

Magi *Ciokiongii* edito ora-
culo denuntiant animam
demortui *Lo-Sang* mi-
grasse in corpus དགྲ་
དབང་ཡི་ཤེས་ཀྱི་མཚོ་
Nga-vang-je-scè-kiamtzò
Lhamæ Cœnobii *Ciha-
po-hori*. Reveritus *Cin-
kirkhang* Magorum divi-
nitatem Lhamam istum
in *Poutalà* collocavit.

Anno 1707. pridie Idus
Julii Patres Capuccini
missi ad Evangelium Chri-
sti in Tibeto prædican-
dum, primò ingrediun-
tur *Lhassam*.

VI. Eodem jam labente anno
spargitur rumor de *Lha-
ma* ལྷ་བཟང་ལྷལ་བཟང་
ཀྱི་མཚོ་ *Lo-sang-kel-sang-
kiamtzò* renato in *Li-
tang*, quæ civitas est di-
tionis *Kang*, ad Occa-
sum *Kombò*, & ad Bo-
ream *Kokonor*, distatque
a *Lhassa* iter dierum quin-

Vixit

Regnavit

A Phaleg

Post
J. Chr.

Nga-vang Supremus Lhama successus, extra numerum

3897

1707

Tt 2

que

que & quadraginta. Renati Parens dicebatur Religiosus homo ejectus ex Asceterio *Brepung*, cui post expulsionem nupsērāt germanæ sorores tres nobilitate generis, & divitiarum copia spectatissimæ. འཇམ་འཕགས་ལྷ་མོ་འཕགས་ལྷ་མོ་ *Bezab-rar-bobà* nomen est, quo primùm divini Augures vocarunt Infantem. Huic necem moliebatur Rex Tibetanus *Cing-kir-khang*. Genitor, & Religiosi *Xacaita* custodes arrepta fuga in *Amdoà* juxta fines *Kokonor*, puerum servant incolumē. Eum *Amdombà* Rex *Amdoà*, sive, ut opinor, *Hami* in sui fidē & clientelam recipit, agitque cum Sino, ut secum conjunctis viribus vagientem Lhamā tueatur, adducatque salvum in *Potalà*. Renuit Imperator an. 1709., qui mox Legatos quinque mittit ad Tibetanos in *Lhasà*, ne aliū quemvis pro Lha-

Vixit	Regnavit	A Phaleg	Post J. Chr.
		Ab	Ab
	10	3897	1707
		Ad	Ad
		3907	1717

Supremus Lhama suffectus sacris præest an. fere

ma exciperent nisi unum illū *Nga-vang-je-scè-kiã-tchò*; jubetque statim includi puerum cum Genitore, ceterisque Religiosis asseclis, in arcem *Sce-ling* quinque mille præsidariis militibus communitam. Tentaverat *Amdombà* in partes suas ducere *Batorthacy* Dynastam *Tzokhà*, ceterosque cōfederatos Regulos *Kokonoreos*, sive *Amdoanos*. Sunt enim Ii omnes *duo atque triginta*, inter quos divisum est Imperium *Kokonoris*, sive *Amdoà*, quamvis locum principem in Concilio teneat *Tzokanus*. At negatum est *Amdomba*, quod in eo confœderatorum conventu perorando petivit. Siluit ita ad annum usque 1714. Hoc enim anno *Amdombà*, & Religiosi cum primis *Xacaita* inducunt *Junkarorum* Regem *Ontacy*, ut bellum ad defensionē pueri *Lhamu* instituat. Nam & felicem rerum eventum,

Vixit

Regnavit

A Phaleg

Post
J. Chr.

Supr. Lhama suff. factis præst. an. fere

IO

Ab
3897
Ad
3907Ab
1707
Ad
1717

	Vixit	Regnavit	A Phaleg	Post J. Chr.
<p>& novi Imperii fortunā certissime spondent . O- pus cœptum est ab insi- diis . Junkarus obtentu Nuptiarum allectum, ac- citumque Filium <i>Cing- kir-khang</i> natu majorem ceu obsidem ac vile mā- cipium constrictum de- tinuit.</p> <p>Anno tandem 1717. ire jubet, exercitus, alterum in <i>Scelingam</i> ad Lhamā educendum, alterum in Tibetū ad urbem <i>Lhaf- sam</i> capiendam . Milites in <i>Scelingam</i> missi perie- runt omnes . Hoc idem ceteris accidisset , si co- piæ Tiberanæ viribus lon- ge majores fidē servassēt.</p> <p>Nusquam tutus erat <i>Cing- kir-khang</i> . Nam & foris in castris, & intus in ur- be & militum, & civiū conjuratorum prævalida manus, <i>Xacaitis</i> Religio- sis auctoribus , vires , & incrementa majora ubi- que fumebat . Sub initiū Septēbris cædūtur <i>Jun- kari</i> ad ཏི་ཐུ་ཕྱེད་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ No-</p>	<p>Supr. Lhama suff. facis præest. an. fere</p>	<p>IO</p>	<p>Ab 3897 Ad 3907</p>	<p>Ab 1707 Ad 1717</p>

ciab-

ciuh-kar Præsidium Tibetanorum in finibus Regni situm. Cæsi, & annonæ penuria coacti de regressu cogitant. A duobus Dynastis Tibetanis རེབ་ཏུ་ཨ་ལ་ *Tebà-Ta-tzhè*, & རེབ་ལྷ་མཁའ་ལྷ་ *Tebà-Lha-khiary* clam adjuti, & animati copias instaurant, augent, aliam ingrediuntur viam, qua tutius incedant. Vergente Novembri in Agro Lhassensi castra ponunt. vii. Kal. Decembris dato conjuratis aggressionis signo impetum faciunt in latus Orientale urbis. Sed inde repulsi abs strenuo, fidissimoque Duce ལྷ་མཁའ་ལྷ་ རེབ་ཏུ་ *Po-lha-tel-cy* ignominiose recedunt. Kal. Decembris nondum albescente die quadripartito exercitu latera quatuor Urbis aggrediuntur. Porta ad Occasum, quæ ལྷ་མཁའ་ལྷ་ *Ramocèh*

Vixit	Regnavit	A Phaleg	Post J. Chr.
Supr. Lhama fuffi, factis præc. an. fere	10	Ab	Ab
		3897	1707
		Ad	Ad
		3907	1717

ap-

appellatur , a Præfecto excubitorum totius con-
 jurationis conscio aperit-
 tur hostibus . Eâ ingre-
 diūtur *Funkari* ; Et mox,
 opem sibi ferente crebra
 conspiratorum turba, oc-
 cupant urbana præsidia .

Inde ad ལྷ་མ་པོ་ལྷ་པོ་ *Potalà*

oppugnandum convolāt.
 Rex *Cing-kir-khan* cum
 suis fugit : fugientem in-
 sequuntur , & crebris ja-
 culis vulneratum barba-
 ri interficiunt . Regis ne-
 cem secuta est nova &
 acerbior devastatio Tibe-
 ti . Supremus Lhama suffe-
 ctus e *Potalà* in pris-
 tinum Cœnobium *Cia-
 ha-po-rin* relegatur . Jam
 feri *Funkari* nomen iis-
 dem ipsis confœderatis
 Civibus metum , & hor-
 rorem injicit . Tum in-
 mentem redeunt Tibeta-
 ni , supplices auxilium
 implorant ab Imperato-
 re Sinensium . Is rem Ti-
 betanam restituit ; ingen-
 tique exercitu in Tibe-
 tum misso *Funkaros* e

Vixit

Regnavit

A Phaleg

Post
J. Chr.

Supr. Lhama suff. exauctoratur

3907

1717

Lhaf-

Lhassa & Regni finibus depulit an. 1720.	Vixit	Regnavit	A Phaleg	Post J. Chr.
<p>Pace sic restituta ampliori beneficio sibi Tibetanos obstrinxit: nam liberum e <i>Sceling</i> dimisit Lhamam, eumque honoribus cumulatam ad supremam sedem in <i>Potalà</i> evehendum curavit. At civilem Reipublicæ gubernationem contulit</p> <p>ཏཱ་ལྷིན་པའི་པོ་འཇམ་དཔལ་ལྷོ་མ་ <i>Telkinbatur</i>, quo nomine, ac præterea etiam Regis titulo insignitum voluit Imperator. Erat enim is <i>Kavacen</i> Prorex Provinciarum <i>Ngari</i>.</p>			3910	1720
<p>Anno 1724. vota religiosa དུམ་གྱི་འཇམ་པོ་ <i>Kegnien</i>, & དུམ་ཚུལ་ <i>Khetzul</i> nuncupavit <i>Bez-a-har-ar-bobà</i>, nomenque ལྷོ་བཟང་ལྷོ་བཟང་ལྷོ་མ་ལོ་ <i>Lo-sang - khel - sang - khiantzhò</i>, accepit ab Magno Lhama Sgigatzensi.</p>			3914	1724
<p>Sed rursus Supremus Lhama, Genitor, Ascetæ plu-</p>				

vi. Supr. Lhama inauguratur

V v

res,

	Vixit	Regnavit	A Phaleg	Post J. Chr.
<p>res, primarii Cives, quod ægre ferrent Regiam potestatem a sacra divulsam, unique Laico homini commendatam, conspirant in necem Regis. Itaque <i>Telcin-batur</i> a conjuratis immanissime trucidatur in Aula ལྷ་ལྷ་ལྷ་ <i>La-prang</i> Nonis Augusti an. 1727</p> <p>Ulciscitur <i>Sinus</i> conjuratorum perfidiam. Immisso exercitu militum quadraginta mille, rebellionis duces septemdecim extremo supplicio afficit Kal. Novembris: & Supremum Lhamam, ejusque Patrem una cum Aulicis ad Tibeti fines prope <i>Cen-to-fu</i>, Sinensium urbem, in arcis custodiam trahi jussit x. Kal. Januarii an. 1728.</p> <p><i>Prothama</i> ab eodem Imperatore deligitur ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ <i>Kie-sce-rin-po-cè</i>: Rex vero constituitur <i>Po-lha-thel-cy</i> paullo ante commemoratus, & ལྷ་ལྷ་ལྷ་ <i>Mi-väg</i></p>	<p>Rex <i>Telcin-batur</i> interficitur</p>	<p>8</p>	<p>3917</p>	<p>1727</p>
	<p>Rex <i>Mi-väg</i></p>		<p>3918</p>	<p>1728</p>

appel-

appellatur an. 1729. Is, mortuo <i>Pro-Lhama</i> , forte, ut suspicio est, epoto veneno, anno 1734. impetravit a Sino ut Supremum Lhamam libertate donatum Lhassensibus restitueret.	Vixit Rex <i>Mi-vang</i>	Regnavit	A Phaleg	Post J. Chr.
Vita defungitur <i>Mi-vang</i> an. 1746.		17	3936	1746
Patri succedit Filius secundo genitus ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ <i>Talè-bador</i> ; nam natu major ལྷ་ལྷ་ལྷ་ <i>Kon-ku-sciab</i> jam sacra Lhamarum dignitate insignitus, & mitis ingenii homo regebat principatum <i>Ngari</i> . Evasit <i>Talè-bador</i> crudelis & ferox. Fratrem <i>Kon-ku-sciab</i> , quo die ad solemnitatem <i>Monlam</i> convenerat Lhassam, mox ut salutationis causa sese adeuntem ad mutuos complexus excepit, improvise ensis ictu jugulavit an. 1749. Non ita diu post missis Legatis, Stipatoribusque militibus Imperator Si-				

nensis fratricidam Regē,
simili mortis genere mul-
tari præcepit.

Itaque & ipse eodē an. in
Regio folio jugulatus est.

Sed quum Tatari, ac Ti-
betani milites, qui excu-
bias agebant ante Regias
Ædes, nuntium de jugu-
lato *Talè-bador* accepif-
sent, exerto statim ense
Sinensium capita deme-
tere cœperunt: Tanta-
que eorum strages edita
est, ut ex tam frequenti
multitudine, quæ *Lhas-
sam* confluerat, ne unus
quidē ab immani furen-
tiū gladio salvus & illæ-
sus evaserit. Quatuor tã-
tum, qui venatus causa
procul a mœniis aberant,
vitam fortuna servavit.
Ab his suorum cladem
rescivit Imperator. Tum
probe intellexit quã pe-
riculosum & fatale esset a
sacra civilem potestatem
in eo Regno disjungere.
Misit post mēses sex præ-
validas militū copias ad
perduelles plectēdos. At
rursus utramque & *sacrã,*

Vixit	Regnavit	A Phaleg	Post J. Chr.
Rex <i>Talè-bador</i> interficitur	3	3939	1749

& Re-

	Vixit	Regnavit	A Phaleg	Post J. Chr.
& <i>Regiam</i> dignitatem in uno eodemque supremo Lhama conjūxit. Ea Imperii forma restituta & confirmata est an. 1752., quum adhuc in vivis esset supremus Lhama <i>Lo-sang - kel - sang - kiam-t</i> 7ho annos natus 43.	Reg. dign. Supr. Lh. restit.		3942	1752

CX. Universam Tibetanorum *Chronotaxin* sub uno veluti conspectu positam hætenus exhibuimus, ut quæ in superioribus de *Xacaica* eorum religione crebro commemoravimus, e suis sedibus repeti percommode possint. Ad rem nostram in præsentia facit *epocha duplex*, altera, quæ est Regis XXIV., altera XXX. Illa cum ætate *Samtan-poutrà Scythæ*, sive *Scythiani*; ista cum ævo *Manetis* apprime conjungitur. Dat illa exordia *Buddæ* Indici, *Fò* Sinici, (quod est *Pò*, seu *Bod*, & *Boutà* decurtatum,) dat auspicia novi *Xacæ* Tibetani, CHRISTI scilicet JESU ab semichristianis Impostoribus primi Ecclesiæ sæculi sub eo nomine sacrilega impietate conficti: Dat ista *Buddæ* religionem a Pseudo-apostolis *Manetis*, imo & a *Manete* ipso instauratam, & auctam. Quanti hæc valeant ad vindicandam *Archelai* fidem in iis, quæ de *Scythiano* ac *Manete* scribit, æqui rerum æstimatores dijudicent.

Epocha Scythiani, & Manetis cohæret eum. *Epocha Regum Tibetanorum, vigesimi quarti, & trigesimi.*

CXI. Unum restat, ut locum statuam, in quo S. Episcopus cum hæresiarcha *Manete* pugnavit. Ex eo enim uti rerum gestarum veritas, sic & *Archelai* scribentis auctoritas maxime pendet. Nam si memorandi certaminis arenam non *Syriam*, sed *Scythiam* dixerimus, *Beausobrium* ipsum habebimus venerandæ hujus historiæ testem, & assertorem. *Pai bien prouvé*, inquit Tom. I. Hist. Manichæorum pag.

Locus disputationis ab *Archelao* cum *Manete* initæ.

Si disputatio Archelai cum Manete accidit in Turkestan, eam Beausobrius ipse tanquam splendidum Christiana antiquitatis monumentum amplectitur.

Archelaus Ep. in Scythia cum Manete disputasse creditur.

Regio inter Tigrim & Euphratem posita non una est, quæ Mesopotamia dicitur.

Mesopotamia Regio inter Tigrim & Euphratem, cur cum adjuncto Syria a Græco, Copto, & Latino Interprete sæpe vocetur.

191. 192., que la dispute n'a point été en Mesopotamie: Mais si nous la plaçon dans le Turkestan, elle pourra se soutenir. C'est-là qu'il y a un Cascar, qui n'est point soumise aux Perses, & où il pourra plaider sa cause en toute sûreté. C'est-là qu'il y a des Chrétiens, des Evêques, qui ne peuvent manquer de s'élever contre un Heretique, qui détruit les principaux Articles de la Foi Chrétienne Je n'y avois pas pensé: Il faut rétablir cette dispute, que j'ai tant ataquée: Il n'y a qu'à la bien placer Donnons au Lecteur l'edification de voir qu'un Histoire si ancienne est véritable dans la fond. Dent mihi hanc veniam Eruditi homines, ut sedem Episcopalem Archelai, adeoque arenam profligati Manetis in Scythia collocem. Una equidem Regio, quæ pars est Assyriæ inter Tigrim, & Euphratem posita, ἀντονομαστικῶς appellatur a veteribus *Mesopotamia*, seu ut est in Stephano de Urbib. μέση τῶν ποταμῶν inter *fluvios media*, quam lectionem ipse quoque Holstenius retinuit. At non una est Regio, cui Mesopotamiæ nomen conveniat. Id quidem præ oculis habuerunt LXX., Ægyptius, & Latinus Interpretes. Quamvis enim sine adjuncto *Mesopotamiam* vertant, sæpissime tamen cum adjuncto *Mesopotamiam Syria* appellant. Sic אַרַם נַהַרַיִם *Aram Naharaim* Gen. XXIV. 10. μεσοποταμίαν: Ἰερουσαλὴμ *Mesopodomiam*: אַרַם פַּדְדַן *Paddan Aram* XXVIII. 2. 5. 6. 7. XXXIII. 18. XXXV. 9. 26. XLVI. 15. μεσοποταμίαν; μεσοποταμίαν ἢ οὐείας Græcus: Ἰερουσαλὴμ: Ἰερουσαλὴμ ἢ τε Ἰερουσαλὴμ *Coptus*: Latinus *Mesopotamiam*, & crebro *Mesopotamiam Syria*, reddunt. Si autem Mesopotamia una fuisset terra inter Tigrim & Euphratem, nihil erat cur ad eam designandam adjungerent *Syriam*, in qua contineretur *Mesopotamia*. Itaque μέση τῶν ποταμῶν *Mesopotamia* nomen est commune terris omnibus, quæ inter flumina jacent. Hinc *Interamna* Umbrorum Urbs, *Interamnia* Aprutina, & ter-

ra interamna, seu interamnana μέση τῶν ποταμῶν *Mesopotamia* nuncupantur. Stephanus ipse eo sensu *Mesopotamiam* accepisse videtur; ubi de Ἀρίνθῃ scribit: Ἀρίνθη, πόλις Οἰνώτρων, ἐν μεσοποταμίᾳ. Ἐκατόμ. Εὐερόπη *Arinthe urbs Oenotrorum in Mesopotamia*. Locum aliquando suspectum habuit Berkelius; sed multo verius observaverat, Mesopotamiam a Stephano *appellative* usurpari pro *terra portiuncula*, quæ duobus fluminibus cingitur; quòd, ut Barrius censet, sita esset *inter amnes Emulam, & Sordum*. Holstenius cogitabat forte scriptum a Stephano ἐν μέσῳ ποταμῶν, aut potius ἐν μεσογείῳ.

Mesopotamia, appellative Regio quavis inter amnes jacens.

CXII. *Kaschgar* autem, seu *Caskar*, id est, Interprete D. De Guignes, *Casia Regio* utramque Scythiam citra & ultra *Imaum* dividens, ea est unde originem inter cetera ducunt flumina quatuor *Indus & Ganges* ad Austrum: ad Occasum *Gihon*, (ut Arabes loquuntur,) & *Sihon*. Vide H. Gen. Hun. T. I. P. II. p. IV. P. Horatius Pinnabillensis *lacum* describit in Provincia Tibetana *Ngari* ad confinia *Caskar*, ex quo testantur Indigenæ flumina quatuor exoriri, *Indum* nimirum, *Gangem*, & *Tzhang-pò*, sive *Tzhang-ciù*, aut etiam *Tsangrà* dictum. Istud *Lhassam* rapidissimo cursu præterfluit: jungitur cum *Cihasum* ad Arcem *Ciuciur*: mergitur post longa viarum intervalla in lacum *Lopà*; inde rursus emergit, seseque tandem in *Gangem* exonerat. De quarto id unum memorat, quòd cursum vergat in Tartarorum terras. Hujusmodi fluviorum origines ansam dedisse puto veteribus, ut Paradisum terrestrem in India collocarent. Consule de hac sententia Præceptorem meum, Virum sane doctissimum, deque Catholica Ecclesia ob aserta S. AUGUSTINI dogmata optime meritum Johannem Laurentium Berti lib. XI., *De Theolog. Disciplin.* cap. 4. Ex eo rescire poteris quo pacto nomina, quæ a Mose recitata, propria sunt fluminum sacrorum, *appellativa* esse queant

Cas-kar media inter duas Scythias, auctore D. Guignes, exponitur *Casia Regio*.

Origines fluviorum *Gihonis*, *Sihonis*, *Indi*, & *Gangis* in *Caskar*, sive in confinibus Provinciæ Tibetanæ *Ngari*. *Tzang-ciù* fluvii scatebra eadem, quæ *Gangis*, & *Indi*.

iv fluminum & *Gangis* præsertim origo ex *Caskar* ansam præbuit opinioni, quæ Terrestri Paradisi situm in Indiis collocat.

Phison JOSEPHO, EPIPH., HIERON. aliisque vetustissimis Scriptoribus *Ganges* : *Genon* , Nilus .

Seythæ Terrestrem Paradisum in *Imao* monte fortasse collocant .

Imaus Mons caelestis nuncupatus .

Gangis scaturigo in *Cas-kar* Monte *Cælesti* .

Ganges Tibetice *Kankhis* , seu *Kankhus* .

Kankhis idem ac *Chonghez* .

Chonghez Regio ex *Kankhis* , live *Chankhis* .

Kan-Khis exponitur fons *Kis* , & *Kiss* , live *Cassis* .

Phisonem (*Gangem* Græcis dictum) *σίμα κίρης* os pupillæ interpretatur Hesyc. , cur ?

Σίμα κίρης pro aperitione , hiatus , sinu , ostio fontis accipitur .

queant apud Josephum Lib. 1. Antiq. Cap. 1. , apud S. EPIPHANIAM , HIERONYMUM , aliosque plures , ubi *Phisonis* nomen tribuunt *Gangi* , Geonis Nilo. Ob hanc plane causam suspicor ego antiquissimos *Caskarensium* putasse in *Imao* , seu in *Caskar* fuisse locum Adamitici Paradisi quemadmodum *Ceylanenses* in *Ceylan* .

CXIII. *Imaus* Sinice *Tien-chan* , & veteri Hunnorum lingua *Ki-lien* , live *Ki-lo-man* , hoc est interprete D. De Guignes , *Mons Cælestis* nuncupatus ; & ipsi cum primis fontes sacri fluminis *Gangis* ad hanc opinionem concipiendam incolas *Caskar* inducere potuerunt . *Gangis* nomen Tibetice est *ཁག་ཁྲཱན་* *Machan-khis* : omissa *ཁྲ* sæpe silente , & ceteris , uti jacent , litteris pronunciatis *Kan-khis* , *Kan-khus* , & *Kan-khus* . In Descript. Magnæ Tartar. art. 7. Idem Egregius Scriptor de Regn. *Ten-tchi* meminit lacus , quem *Etrak-ghoul* appellat *Scherfeddin* . Viam littoralem lacu circumstratam memorat , Territorium vero , & Urbem Principem *Chonghez* appellatam scribit . Eundem regionis ambitum *Chonghez* esse putat , quem Scriptores historiarum *Tam* collocant ad occasum *Ten-tchi* , & *Tie-muen-kuan* appellant . An esse queat Ægyptiaca *Ἰ-εορκευ* *Ti-mumi* fons *Kuan* dicere non ausim . At *Chonghez* idem mihi certe videtur ac *Chankhis* . Nam tractus omnes Montium unde fluere , & auferere incipit *Ganges* , nomen *Chankhis* obtinere puto . Sed *Chankhis* unde ? Ego quidem ex eo dictum opinor , quod originem ducat e montibus *Cassis* , & fons *Kis* , seu *Kys* , & *Kus* nempe *Cassii* appelletur . Hesychius qui veterum auctoritatem sequutus *Gangem* interpretatur *Phisonem* : *Φεισών* , inquit , *ποταμός ὡς ἀδείου , ἐρμιλιώετα σίμα κίρης , ὡς δὲ ἵ* Ἐλλισι Γάλης . Nisi legendum sit *σίμα κίρης* aut *κίρης* os *capitis* : per os pupillæ *σίμα κίρης* figurate intelligitur *aperitio fontis* . Idem enim , quomodocumque vocem accipias , designat . *Χᾶναι* , ἀνοίξαι *σίμα* : *Chana* aperire os : *Κανέ* , ἀνοίγει

ἀνοίγει aperit: Κάνοι, χάσμα ποιήσοι *hiatum faciat*: Κάνοι, *lata terra, hiatus, quem terra fecerit latum*. Ὀρεῖα χθονὶ ἀπὸ χάσμα ποιήσεν ἢ γῆ. Quid sit χάσμα explicat idem Hesy-chius σῶμα, ἢ χάσμα γῆς, os, sive scissura terræ. Unde χάσμα θηρός, ὄψις θηρός, χάσμα πελάγους, τὸ τῆς θαλάσσης ἀπόσωπον: *Hiatus fera, visus fera, hiatus Pelagi, facies maris*. Στόμα proinde vertit χάσμα. Græca Hesy-chii confer cum Hebr., Syr., & Arab. affinibus idem significantibus quod σῶμα κόρη, seu κόρη, os nempe, hiatum & aperitionem *capitis, oculi, pupilla*; quæ omnia figurate scaturiginem & fontem designant. *N-gain* נגין, ut Rabbini efferre solent, *oculus est fons, & scatebra*. Idem accidit apud Syros in voce מנא *n-gaino*. Hinc נגין & מנא quiescente ἢ *Ma-n-gan*, & *Me-n-gano* idem est ac Tibetica མག་མག་ *Ma-chana*, seu *Ma-gana* scaturigo. Quod si Hesy-chiana χάνοι, σῶμα, χάσμα, & veluti maris ὄψιν, ac ἀπόσωπον apud Hebræos, Syros, & Arabas quæris, adis Magnum Dictionarium Castelli in vocibus cognatis τῆς *Chana*. Inter cetera *chana* Syr. *fundus, gremium, & sinus* dicitur, &

Chana Tibeti-cum Hebraicis, Syriacis, & Arabicis affinibus illustratur.

Arab. *channa* aquis uber, *aquas emittere cepit*. Ita fit ut in voce *Gan-ges* idem valeat མག་མག་ *Kana* Tibetice, quod Φείσων *Phison*, teste Hesychio, σῶμα κόρη *aperitio fontis, hiatus, sinus uber aquis*, os denique scatebræ aquas large effundens, quasi facies ipsa Maris: ne putes etymon a nobis hæctenus explicatum adversari Josepho, aliisque Viris doctissimis *Phisonis* nomen deducuntibus ex Hebr. פיש *Pusch*, πληθύνει, quod est *abundare*. Unde & Ægypt. *πιτσο* *Pitso* & *Phitso* irrigatio respondet Hesy-chianæ Γέγγει

Chana etymon in Tibetico nomine Gangis, idem est quod Hebraicum *Pusch*.

Gengi βρέχει. Restat ex integra མག་མག་རྒྱུ་ *Ma-kana-kis* vox altera *kis*, seu *hkus*, quam ego *Chus* exposuerim! Ut enim Chaldæus, aliique veterum *שׁוּשׁ* *Chus* in titulo פ. ה. ט. e

Kis, sive *Kus* in Tibetana *Ma-chan-kis*, quid?

Phison JOSEPHO, EPIPH., HIERON. aliiſque vetuſtiſſimis Scriptoriſus *Ganges* : *Geon*, Nilus.

Seytha Terreſtrem *Paradiſum* in *Imao* monte, fortaſſe colloca- runt.

Imaus Mons cæ- leſtis nuncupa- tus.

Gangis ſcaturigo in *Caf-kar* Monte *Caeleſti*.

Ganges Tibetice *Kankhis*, ſeu *Kankhus*.

Kankhis idem ac *Chonghez*.

Chonghez Regio ex *Kankhis*, ſive *Chankhis*.

Kan-Khis expo- nitur ſons *Kis*, & *Kus*, ſive *Caf- ſi*.

Phisonem (*Gan- gem* Græcis di- ctum) *σίμα κέρης* os *pupilla* inter- pretaur *Helyc.* cur? *Στόμα κέρης* pro aperitione, hia- tu, ſinu, oſti o- lontis accipitur.

queant apud *Joſephum* Lib. I. *Antiq.* Cap. I., apud *S. EPI- PHANIAM*, *HIERONYMUM*, alioſque plures, ubi *Phisonis* no- men tribuunt *Gangi*, *Geonis* *Nilo*. Ob hanc plane cauſam ſuſpicor ego antiquiſſimos *Caskarenſium* putaffe in *Imao*, ſeu in *Caskar* fuiſſe locum *Adamitici* *Paradiſi* quemadmo- dum *Ceylanenſes* in *Ceylan*.

CXIII. *Imaus* Sinice *Tien-chan*, & veteri *Hunnorum* lin- gua *Ki-lien*, ſive *Ki-lo-man*, hoc eſt interprete *D. De Guignes*, *Mons Caeleſtis* nuncupatus; & ipſi cum primis fontes ſacri fluminis *Gangis* ad hanc opinionem concipiendam incolae *Caskar* inducere potuerunt. *Gangis* nomen Tibetice eſt *ཁག་ཀའ་མཚོ་* *Machan-khis*: omiſſa *Nm* ſæpe ſilente, & cete- ris, uti jacent, litteris pronunciatis *Kan-khis*, *Kan-khus*, & *Kan-khus*. In *Descript. Magnæ Tartar.* art. 7. Idem *Egregius* Scriptor de *Regn. Ten-tchi* meminit lacus, quem *Etrak-ghoul* appellat *Scherfeddin*. Viam littoralem lacu circumſtratam memorat, *Territorium* vero, & *Urbem* *Principem* *Chonghez* appellatam ſcribit. Eundem regionis ambitum *Chonghez* eſ- ſe putat, quem Scriptorum *historiarum* *Tam* collocant ad oc- caſum *Ten-tchi*, & *Tie-muen-kuan* appellant. An eſſe queat *Ægyptiaca* *Ἰ-εου-ρεσι* *Ti-mumi* ſons *Kuan* dicere non auſim. At *Chonghez* idem mihi certe videtur ac *Chankhis*. Nam tractus omnes *Montium* unde fluere, & augeſcere inci- pit *Ganges*, nomen *Chankhis* obtinere puto. Sed *Chankhis* unde? Ego quidem ex eo dictum opinor, quod originem ducat e *montibus* *Cafſis*, & ſons *Kis*, ſeu *Kys*, & *Kus* nempe *Cafſi* appelletur. *Hesychius* qui veterum auctorita- tem ſequutus *Gangem* interpretatur *Phisonem*: *Φεισῶν*, in- quit, *ποταμὸς ὠρεαδείας, ἐρμωέυεται σῶμα κόρης, ὠρεὰ ἢ Ἐλ- λησι Γάτης*. Niſi legendum ſit *σῶμα κόρης* aut *κορῆς os ca- pitis*: per *os pupilla* *σῶμα κόρης* figurate intelligitur *aperi- tio fontis*. Idem enim, quomodocumque vocem accipias, designat. *Χᾶναι, ἀνοίξαι σῶμα*: *Chana* aperire os: *Κανῆ, ἀνοίγει*

ἀνοίγει aperit: Κάνοι, χάσμα ποιήσοι *hiatum faciat*: Κάνοι, *lata terra, hiatus, quem terra fecerit latum*. Ὀρεῖα χθών διρὺ χάσμα ποιήσεν ἡ γῆ. Quid sit χάσμα explicat idem Hesy-chius σῶμα, ἢ χάσμα γῆς, os, sive scissura terræ. Unde χάσμα θηρῆς, ὄψις θηρῆς, χάσμα πελάγους, τὸ τῆς θαλάσσης πρὸς ὠππον: *Hiatus fera, visus fera, hiatus Pelagi, facies maris*. Σῶμα proinde vertit χάσμα. Græca Hesy-chii confer cum Hebr., Syr., & Arab. affinibus idem significantibus quod σῶμα κόρη, seu κόρη, os nempe, hiatum & aperitionem *capitis, oculi, pupilla*; quæ omnia figurate scaturiginem & fontem designant. *N-gain* נגין, ut Rabbini efferre solent, *oculus est fons, & scatebra*. Idem accidit apud Syros in voce מנא *n-gaino*. Hinc נגין & מנא quiescente ἢ *Ma-n-gan*, & *Me-n-gano* idem est ac Tibetica מנא *Ma-chana*, seu *Ma-gana* scaturigo. Quod si Hesy-chiana χάνοι, σῶμα, χάσμα, & veluti maris ὄψιν, ac πρὸς ὠππον apud Hebræos, Syros, & Arabas quæris, adis Magnum Dictionarium Castelli in vocibus cognatis τῆς *Chana*. Inter cetera מנא *chana* Syr. *fundus, gremium, & sinus* dicitur, &

Chana Tibeti-cum Hebraicis, Syriacis, & Arabicis affinibus illustratur.

Arab. مَناء *channa aquis uber, aquas emittere cepit*. Ita fit ut in voce *Gan-ges* idem valeat מנא *Kana* Tibetice, quod Φείσων *Phison*, teste Hesychio, σῶμα κόρη *aperitio fontis, hiatus, sinus uber aquis*, os denique scatebræ aquas large effundens, quasi facies ipsa Maris: ne putes etymon a nobis hæctenus explicatum adversari Josepho, aliisque Viris doctissimis *Phisonis* nomen deducuntibus ex Hebr. פישון *Pusch*, πληθύνειν, quod est *abundare*. Unde & Ægypt. פישון *Pitso* & *Phitso* irrigatio respondet Hesy-chianæ Γέγγει

Chana etymon in Tibetico nomine Gangis, idem est quod Hebraicum פישון *Pusch*.

Gengi βρέχει. Restat ex integra מנא קנא *Ma-kana-kis* vox altera *kis*, seu *hkus*, quam ego *Chus* exposuerim! Ut enim Chaldæus, alique veterum פישון *Chus* in titulo פישון

Kis, sive *Kus* in Tibetana *Ma-chan-kis*, quid?

Kis & *Kus*, seu *Chus* idem. $\chi\omicron\upsilon\varsigma$ Copht. & Arab. interpretantur קיש *Cis* Patrem Saulis, ita & קיש *Kis* esse poterit קיש , si tantum vocalis ו

Kas & *Casus* ex *Chus*. ad imum eidem litteræ ק appingatur. *Kus* vero aliud non erit quam *Kas*, *Kasus*, sive *Casus* mons a veteribus Geographis appellatus. Sic enim *Kasium* $\lambda\omicron\tau\omicron\text{Κάσσιον}$ factum docuit *Stephanus*. Unde & *Casii* montes elatissimi tum qui in Syria Antiochena, tum qui in Mesopotamia a Ptolomæo commemorantur, tum ii denique, qui Palæstinam ab Ægypto dividunt. Nam uti *Cossai* & *Cissii*, sic etiam *Casii*, & *Casjotes* Eruditorum iudicio a *Chus* denominati putantur.

Casii montes in Syria, in Mesopotamia, & ad Pelusium.

Æthiopia duplex, *Africana*, & *Asiatica*. De triplici *Chus* Calmei sententia.

Chus Scythica intra, & extra Imaum produci-
tur.

Chaf-kar sedes, seu regio *Chas*: *Chasi* scilicet si-
ve *Chufi*.

Chaf-kar in *Kathus*, sive in *Khotan*.

CXIV. Notissima sunt, quæ Viri doctissimi tradiderunt de duplici *Chus* seu *Aethiopia*, Asiatica una, & *Africana* altera. De triplici terra *Chus* in Arabia per littus Maris rubri ad Indum usque, in Africa ad Meridiem Ægypti, ac demum in Scythia, multa differit in II. & X. Gen. Cap. Interpres eruditissimus *Aug. Calmetus*. Scythicam ego *Chus* non in una tantum *Taurica*, aut *Araxene*, conterminisque regionibus cis Imaum collocaverim, sed intra & ultra Imaum latius producendam putarim. Ex *Casii* montibus tanquam e centro, orbis prope immensus Scythicarum, sive Cuthearum regionum, nomen accepit. Sunt enim ii, qui inter utramque Scythiam Medii, unam ab altera separant. *Cassar*, *Chascar* Marco Paulo, *Kaschgar* D. De Guignes, Tibetica etiam lingua sonat habitationem seu sedem *Chas*, & vocali *a* commutata, *Ches*, sive *Chis*; nam & $\chi\omicron\upsilon\varsigma$, quam dicunt Ægyptum, *Chami*, *Chemi*, & *Chimi* pronunciatur, sicuti Syris כּוּשׁ *Chiso*, effertur *Chasi*, & *Chasio*, suavem scilicet pium & sanctum esse. *Khar* enim sive *Ghar* habitationem designat. Unde *Nak-ciu-khar* נַק־צִיּוּ־כַר נַק־צִיּוּ est *habitatio, locus, & sedes* נַק־צִיּוּ *ciu-nak aqua nigra*. Inde percipimus cur *Chaskar* nonnulli Geographi Arabes collocarint in regione *Khatari*, seu *Khotan*: quod hac-
tenus

tenus ignoratum esse scribit Cl. De Guignes: *on en a ignoré la raison jusqu'à présent*. Chus antiqui omnes semper interpretantur *Æthiopiam*. *Æthiopiam* vero *Ægyptii* appellant ἠθαιψ *Ethaysc*: Gen. II. v. 13. & alibi in editione *Ægyptiaca*. Ea vox per ϵ aspiratam ablata terminatione ψ *sc*, est *Hethay*: quumque advertente eodem De Guignes aspiratio h apud Tartaros, aliasque gentes migret in k ; *Kethay* erit nomen ipsum *Khatai* Regioni *Cascharorum* ab initio tributum, quod regio & sedes esset *Chus* seu *Chas*, *Æthiopia* nimirum *Asiatica* dicta *Khatai* ab *Ægyptio* ἠθαιψ ; nisi forte *Khatai* compositam dicere velis ex duabus $\text{κ} \text{α} \text{η}$ Ϸ ἠθαιψ ψ *Kabiethay*, terra *chus*. Et ut videas *Kis* idem esse quod *Chas*, & *Chos*, consule Auctorem *Descript. Magn. Tartar.* Iidem enim sunt, qui cognatis appellationibus vocantur *Khatan*, & *Khoten*, *Cotam* M. Paulo, *Cotan* Bened. Goesio, ac denique *Khitans*. *Aria* Montes, quorum meminit *Ammianus*, iudice laudatissimo De-Guignes: *sont les Montagnes (Cassii) de Caschgar*. Quid *Aria*? Nisi *Αερία* *Aeria*, cujusmodi erat *Ægyptus*, & *Æthiopia*, *Aetheria* primum aut *Aeria* teste *Strabone*, *Plinio*, *Stephano*, aliisque nuncupata? Non est omittenda *Cara-chatai*, *Nigra-Cathaya* ab *Plancarpino* vocata in montibus ad *Acsou* latissime fusa, aliaque plura *Nigra Æthiopia* vestigia, quæ passim in vastissimis illis Regionibus ad *Sinos* usque deprehenduntur. Nam in minori *Bukharia* terra *Solis* ardoribus combusta *n'y est plus une terre, mais une cendre fluide qui coule au gré des vents, & qui, après avoir enseveli les voyageurs sous de grands monceaux, ne laisse plus apercevoir qu'un fond pierreux & brulé*; scribit *De-Guignes* loc. laud. p. IV. Nec minora iis in locis sunt vestigia *Cham*, a quo filius *Chus*, ab isto vero *Nembrod*.

CXV. Sed *Khatai* in primis dicta est *Sina*; quæ vox si *Ægyptia* sit Ϸἠθαιψ , & *Æthiopiam* denotet, statim intel-

Khetai vox *Ægyptiaca* *Chus* sive *Æthiopiam* significans, explicatur.

Cassus ad *Imam* *Aria*, hoc est *Chus* sive *Æthiopia*.

Cara-chatai, *Nigra Æthiopia*.

Khatai *Sina*.

S. Propheta
Moyses ideo *Sina*
habitus, quia
Æthiops.

In Montes *Casos*
summa Indorum
ac Tibetanorum
religio, cur?

Cassopa, sive
Cassib filius *Bra-*
mhae, & *Bram-*
mhanum Pater,
idem qui *Casius*.

Chasius Syris &
Helychio, quid?

Deus *Bisnu* in
Indostan coloris
Æthiopici; in
Malabar viridis.

Sedes *Bisnu*, *pr-*
imi hominis, mons
Casius.

Ad fontes *Gan-*
gis sacra *Faki-*
rorum peregrina-
tiones in In-
diis:

ligimus, cur *Moyses Æthiops habitus*, (ut observat Huetius, Demonstr. Evang. Prop. IV. num. 2.) *Sina quoque fuerit existimatus*. Magna deinde est erga montes *Casii*, sive *Kusii* Indorum ac Tibetanorum Religio. Ubi vertex eorum montium nive albentes e longinquo conspexerint, flexis continuo genibus, & nudato capite, sacras illas, ut putant, Numinis sedes adorant. *Cassopa*, seu *Cassib* populari sermone Dei *Bramha* Filius, Bramhanumque Parens idem est qui *Casius*: Eique nomen istud fortasse imposue-

runt Indi, quod *ܟܝܫܘܢ* *Chiso* & *ܟܝܫܘܢ* *Chasi* aut *ܟܝܫܘܢ* *Chasio* Syrorum idiomate, [id enim hoc in loco repetere juvat,] misericordem, suavem, sanctum, & propitiatorem designat. A Syris ad Grajos pervenit eodem sensu vox *χασιος*, teste Helychio, *ἀγαθός, Χριστός*. Neque pro *Χεσιος*, ut suspicatur Gujet. posita est; quum & alia plura vocabula ab Hebræis Græci apud Helychium acceperint. Ea vero attributa Bramhanes adscribunt *ܐܘܒܝܢܘܢ* *Bisnu*, *Æthiopici*, atri nimirum coloris, Deo in Indostan, & alibi locorum, *Viridis* in Malabar. Hunc ipsum, ut jam diximus, *primum hominem* vocant, inque cælestibus illis nivosisque montibus sedem tenuisse credunt. Quæ quum ego meditor, video quasi originem vetustissimæ cujusdam opinionis apud eas gentes receptæ de *Paradiso terrestri*, quem ibi situm putarint, tanquam sedem *Casopa*, *Bisnu*, *primi hominis*, Bramhanumque Parentis. Quare si quis *Chankis* nomen interpretari vellet *hortum Chusii* quasi *גן כוש* *Gan kus*, haberet unde veri speciem suæ adderet conjecturæ. Tanta propterea est Indorum erga Gangem ceu divinum fluvium religio, quanta Ægyptiorum erat in Nilum. *Fakiri* *פאקירי*, [ut cætera taceam,] genus quoddam Ascetarum in Indiis ad fontes cælestis fluminis sacras peregrinationes quotannis instituunt; tantamque animi munditiam ac sanctitatem, qua nulla ma-

ior

for excogitari queat, ex beatis illis scatebris in se derivare posse confidunt.

CXVI. Terra præterea, quam irrigabat *Phison*, boni purique auri ferax erat. Quo nomine non solum celebris est apud veteres fluvius Ganges, sed & proximi Montes, In primis vero Tibetani ditissimis aurifodinis abundant. Quanquam ne Indigenæ arbitrato suo aurum effodiant, Sinenfes impediunt. Nomen *Chavila*, quo terram hanc auriferam vocavit Moyfes, transferri perinde potuit in Scythicam aliquam Regionem, quæ præcis forte temporibus esset contermina Gangi. Duæ enim sunt *Chavila*, altera sic a *Chavila* filio *Fectanis*, nepote *Heberis*, denominata, altera a *Chavila* filio *Chus* nepote *Chami*. Tertiam statuit Vitringa *Observat. Sacrar.* Tom. II. lib. V. cap. 15., ubi de *Chavila* agit, cujus mentio fit Lib. I. Reg. cap. XV. vers. 7. Quartam aut etiam quintam collocat in Colchide & Armenia Calmetus Commentar in Genesim. *Chaulan* appellat Borchartus. quæ *Chavila* dicitur. Mitto quærere an ea vox ducta a כול *arena*, potuerit ab initio accommodari *arenosis*, petrosisque desertis, quæ *Kaschgar* versus occurrunt, & ad scatebras, alveumque Gangis accedunt. *Chaulan* profecto ob frequentem mutuamque commutationem litterarum *l* & *r* idem esse videtur ac *Chauran*, unde *Chaurana*. De his scribens *D. De-Guignes Descript. Magn. Tartar.* cap. I. art. VIII. §. 9. inquit *je regarderois les Chauranæi comme les habitans d'Yerken, qui est le même nom renversé.* Civitas *Yerken* olim Metropolis *Chao-tche*, ævo Benedicti Goesii urbs erat princeps regni *Kaschgar*. Intervallum, quod est inter *Yerken* & *Kaschgar* metitur, juxta Strahlebergium, iter dierum quinque. Emporium est, quò Negotiatores undique conveniunt ad *Faspidum* præsertim aliorumque lapillorum mercatus *Carcham* vocatur a M. Paulo *Scham* Tartari appellant *Syriam*, seu *Mesopotamiam*; quumque

Terra ad Gangem & in India extra Gangem aurifodinis opulentissima.

Chavila nomen ad terras Gætticas transferri aptissime potuit.

Terra *Chavila* multiplex.

Chaurana an-
Chaulana ~
Chaulan ?

Chaurana teste *De-Guignes*, in *Yerken* Metropoli, primum *Chao-tche*, deinde *Kaskgar*.

Lapillorum copia in *Kaskar*, vicinisque Regionibus, quantà.

in

in compositis vocibus more gentis sæpe intercidat littera S; & *Kar* regionem designet habitabilem, nil mirum videri posset, si forte *Carcham* idem esset ac *Karscham*, hoc est *Regio μέση τῶν ποταμῶν interamnica*. *Chabul* [quasi ex *Chabyla*, & *Chavyla*] in iis montibus circum Indum post origines, & versus Gangem collocant Geographi; eamque a *Chamul* distingui oportere scribit P. Horatius, ne vitio pronunciandi, [quod jam quibusdam evenerat] duæ hæ Regiones inter se confundantur. *Chavilam* autem & *Indiam* cognomines exhibet *Castellus* ad vocem כריל in Syr. ܟܪܝܠ *Kiule*, quæ etiam efferrî potest *Chivle*, & *Chaula*: vide apud D. De-Guignes artic. III. loco citato in *Tu-tien*, sive *Khoten*. Montem ibi describit, unde flumina plura oriuntur, inter quæ *sortent encore les fleuves Po-yo-ho sur la rive Occidentale du quel est située Khoten, le Lou-yo-ho, & le Ou-yo-ho tous les deux à l'Occident de la même ville. Ils sont ainsi nommés à cause des pierres précieuses qui s'y trouvent. On les tire tous les ans dans l'automne après que les eaux sont diminuées*. Alia id genus splendidissima, quæ in vicinia refert, huc spectant. Regionis demum fertilitatem eo veluti indicio commonstrat, quòd inibi ad confinia Tibetanorum, qui Sinensium lingua *Nokiang* appellantur, *il y a des jardins remplis d'arbres & de fleurs*. Aliud quoddam est genus lapidum, qui licet minori pretio veniant in Sinis, uberrima tamen copia e proximorum montium, vicinarumque Provinciarum lapidiciniis educuntur. Videtis laudatum tam sæpe Scriptorem in cit. Chorograph. Tartar. Ad hanc lapillorum classẽ referri queunt crystalla fossilia, smaragdi, carbunculi, sardonyses, aliæve gemmæ in iis Regionibus frequentissimæ. Quid sibi velint in II. Gen. כרלה ואכנ השהם *Bedolah*, & *Even Schoam*, Ægypt. Πιδωμι-ηδουσαν-ηχελ-εεεεεε. ηεεε πιδωμι-ηδουσαν ηη// εε lapis coloris rubri, & lapis coloris viridis: Græc. τῶν ὀ, ὀδύ-

Chabulan a Chavila?

Chavila, India.

Chavila vestigia plura in *Khoten* & alibi in proximis terrarũ tractibus.

Tibetani Sinensium lingua *Nokiang*.

ὁ ἀνθεαξ, ἢ ὁ λίθος πωρόσινος *carbunculus*, & *lapis prasinus*, in summa, quæ fertur, opinionum varietate, non est, cur hoc loci expendere velim. At certe si cui placeat *Bdellium*, aut *Smaragdus*, uti visum est doctissimo Interpreti Calmeto, aut Jaspis: & *Bdellium* Scythica, & *Smaragdi* & *jaspides* Scythici, jamdiu a Plinii ætate notissimi omniumque nobilissimi habebantur.

Bdellium, *Smaragdi*, & *jaspides* Scythici nobilissimi.

CXVII. Erat igitur, cur primi Kascharensum, proximarumque Regionum cultores ex *Chamo* oriundi, Terrestris Paradisi situm ad originem Gangis aptissime simularent. Sed uti nomen *fluvii Chus*, sive *Æthiopia*, ita & *Phisonis* nomen commune factum est & *Gangi* & *Nilo*. Sic habes in Heptaglotto dict. Castellum *Phison*, *Ganges* Gen. 2.

Ganges & *Nilus* uterque pro *Phisone* habitus.

II. *Ar.* **כּוּשׁ**, & *Ar. Sa.* *Nilus*. Ea etiam confusio effecit, ut ipsum *Nili* nomen fuerit demum *Indum* versus translatum. Est enim *Nilao* flumen sic dictum, quod fluit ad occiduum latus Indi. Ac rursus, quia *Moyse* *Gehonem* ducit per terram *Chus*, *Phisonem* per *Cavila*, *Josephus* alique veteres non aliam *Chus* præ oculis habentes quam *Africanam*: confundentes præterea terram *Chavila* Filii *Jochanis* cum terra *Chavila* Filii *Chus*, *Gangem* appellarunt *Phisonem* irrigantem *Indiam Chavilam*, *Gehonem Nilum* irrigantem *Ægyptum*, & *Æthiopiam Chus*. Quanquam & *Gehon* sit *Oxus* e montanis scatebris *Kaschgar* defluens in *Mare Caspium*; ne interea *Gehones* alios singillarim commemorem; suum enim quisque pro vario terrestris Paradisi situ prodidere docti viri *Huetius*, *Calmetus*, *Nicolaus Abramus*, *Bochartus*, *Grotius*, *Clericus*, *Van Til*, alique. Quamobrem & suum ipsi *Kaskarense* *Gehonem* ostentant, quod incolæ regionis vetustissimi sedem primi hominis ejusque delicias in *Montibus Calestibus Casti*, sive *Chusii* collocaverint.

Josephus, alique veterum fluvium *Chavila*, *Gangem*: fluvium *Chus*, *Gehonem* putarunt: cur ita?

Gehones plures: *Gehon* *Kascharensum Oxus*.

Kascharense cur *Gehonem* derivet ex montibus *Caspiis*.

CXVIII. Ceterum Regio *Kaschar* inter amnes proculdubio

Kaschar, *Kathaja*, *Kathaja* teste Strabone in *Mesopotamia* *Kascharena*.

In *Mesopotamia* *Kascharena* indigenæ *Archelai* Ep. vetustiores Paradisum terrestrem ab initio constitum existimantur.

Christiana Religio in *Kascharenorum* regionibus ævo Apostolico propagata.

Kaschar via erat antiquissima ad utramque *Scythiam*, ad *Indiã* extra *Gangem*, ad *Seres*, ad *Sinos*,

Kaschar, sive *Kathaja* communè *India* nomine a veteribus appellata.

bio jacet: ibique præsertim Media sistit, ubi flumina duo *Ganges*, & *Indus* a se mutuo separantur. Neque jam hac de re mihi dubitare licet, postquam *Strabonem* audio sic de *Kathaja* loquentem p.481. L. XV *Geogr.* Καὶ τὴν ΚΑΘΕΑΝ, [lege emendante *Berkelio*, & *Holstenio* in *Stephanum* ΚΑΘΑΙΑΝ,] δὲ πρὸς τὴν Σωθεῖσιν τῶν Νομαρχῶν τινὸς καὶ τῆς τὴν ΜΕΣΟΠΟΤΑΜΙΑΝ τῆς αἰῶνος: *Quidam autem ΚΑΘΑΙΑΜ Sophitis regionem, qui unus fuit ex Nomarchis in hac MESOPOTAMIA collocarunt.* Hæc ipsa *Mesopotamia* multo ante *Archelai* Episcopi tempora sedes putabatur primigenia Paradisi *Adamitici*. Ibi jam inde a primis Ecclesiæ seculis Christianam Religionem viguisse *Egregii* Scriptores affirmant, inter quos principem locum tenet *Assemanus* Tom. III. *Biblioth. Oriental.* Part II. *Kaschar* via est antiquissima, qua Christiani, Judæi, ac Turcæ in *Sinas* penetrarunt apud *Muller.*, *Trigault.*, eundemque *Asseman.* a *Beaufobrio* ipso laudatos. Eaque patere dicitur, auctore *D. De-Guignes* C.I. *Chorogr. Magn. Tartar.* Art. VIII pag. XXXIX. à l'entrée des montagnes qui sert de passage pour aller de l'une à l'autre *Scythie*, c'est-à-dire le passage qui est à *Kaschar*, ou trouvait le pays appelé *Casia* qui est *Caschar*. Quod etiam *Ammiani Marcellini* testimonio confirmat pag. XLII., ubi de *Tien-chan* montibus caelestibus agens a *Kaschgar* où elles laissent une gorge, & où elles semblent naître, il y a un village que l'on appelle *Lithinon-pyrgon*, & un très-long chemin fréquente par le *Marchands* qui vont chez les *Seres*. Eâ ex proxima *Persia* iter erat ad *Seres* rectum & obvium. Quodque de Christiana Religione in *Indiis* ævo ipso Apostolorum propagata uno ferme ore rerum Orientalium Scriptores testantur, id non minus *Indiæ* proprie dictæ, quam *Cathayæ* convenit. At *Caschar*, uti animadvertimus, in *Cathaja*. Quanquam *Andr. Muller.* *Caschar* inter *Cathayæ* *Indiæ*que confinia constituit. Urbem hanc Turques-

questanæ Metropolim vocat Dherbelot ; eique calculum addidit Cl. Asseman. loco mox citato duos Metropolitas *Caskar* ex Amro in Vita *Barsumaa* & *Eliæ Patriarcharum* commemorans, *Johannem* scilicet, & *Sabar-Jesu*. Tertius est *Monachus* quidam *Jagurita* a *Mar-Denba* Nestorianorum Catholico, Metropolita *Sinæ* consecratus, ut idem post *Abulpharagium* narrat Tom. II., *Sinæ* nomine Turquestanam complectens. Nihil tamen est, cur ab hac *Sina* vastissimas Regiones intra & extra *Jmaum* positas excludere velim. *De-Guignes* Cap. I. Chorograph. a. I. in *Hami* aliisque circumjacentibus populis refert ætate M. Pauli inter eas gentes, quarum pars maxima *Idololatrarum* erat, nonnullos fuisse Christianos homines; Idem pag. x. scribit de *Kan-tcheou* urbe principe *Tangut*. In Provincia *Chenchen*, sive *Chin-chin calas*, nigra nimirum, quòd *ᠬᠠᠯᠠ* *Kalà* Indice *nigrum* sonat; in *Sachion*, idest in *Cha-tcheou*, quæ *Civitas Sabuli* exponitur: in *Tche-su* *Iguræorum* sede, inque aliis demum *Tartarorum* regionibus, eodem M. Paulo, & *Plancarpino* testibus, Nestorianos longe lateque fusos agnoscit. Ex eorum vero numero, quos quinto, sextove *Ecclesiæ* seculo Nestorianum famulitium in erroris vincula traxit, plerique tanquam germanæ fidei cultores priscam *Apostolorum* doctrinam, veramque Religionem ante tenebant. His primam *Evangelii* lucem tulisse *Agheum* tradit loc. cit. pag. 16. 17. *Assemanius*. Omnium enim princeps *Agheus* S. *Thaddæi* discipulus ad *Indos*, & ad *Tartaros* usque *Christi* fidem prædicavisse fertur. Quid plura? *Beausobrius* ipse *Hydium* sequutus tantam antiquitatem in *Turkistania*, & in *Scythia Cascharena* Religionem nostræ tribuit, ut *Sedis Episcopalis* honores diu ante *Archelai* tempora *Christianas* illas gentes obtinuisse non dubitet. *Scriptores* alios bene multos, qui de *Christianismo* in *Indiis*, in *Sina*, in *Serica*, in *Scythia*, in *Cathaja* demum *Cascharensi* rece-

In *Casegar* ubi à recta fide Christiani deviarunt, Metropolis erigitur Nestorianorum *Turkistania*.

Metropolita Nestorianus *Sinæ* idem ac Metropolita *Kathaja* & *Kaschar*.

Christiani ac Nestoriani in *Kaschar*, aliisque *Cathaja* regionibus.

Cathaja Apostolus *Agheus*.

In *Turkistania*, & *Cathaja Cascharensi* ab ævo *Apostolorum* ingens *Christianorum* multitudo, & *Sedis Episcopalis* erectio auctoribus *Hyde* & *Beausobrio*.

Castellum *Arabionis*, & fluvius *Strangha* in Hist. Manetis.

pto plura commentati, similia tradunt, silentio præterire cogor, ne molestior fortasse fiam. Sed duo adhuc investiganda supersunt. Primum est, Castellum *Arabionis*, quo se abdidit Manes in fuga positus, unde scriptam epistolam per *Turbonem* ad *Marcellum* misit: quove tandem, secundo rediens, comprehensus, oblatuſ est Regi *Persarum*. Alterum est fluvius *Strangha*, ad cujus ultiores oras situm erat Castellum. Quod quidem, si *asylum* præbere debuerat Maneti e Carceribus *Persarum* elapso, & ad necem, quaque versum ab Regiis satellitibus conquisito, extra *Persici Imperii* limitem, ubi certa securitatis & perfugii spes esset, quærendum erit.

Vestigia Castellii *Arabionis*, & *Strangha* fluvii inter fines *Persarum*, & *Mesopotamiâ Cathajæ*.

CXIX. Qui caſtri *Arabionis*, & *Strangha* fluvii vestigia in *Mesopotamia Syria* repererit, neminem hactenus vidi. Ea visa mihi sunt in regione media inter *Persarum* Regnum, & *Mesopotamiâ Cathajæ*. *Anderaba* oppidum est secus viam, qua itur e *Persia* in *Caschar*. Si cursor sit expeditus, & celer, quemadmodum fuisse dicitur *Tyrbo* tabellarius Manetis, iter omne die quinto absolvet. Sic enim distantiam locorum describit *Geographus Nubiensis* sec. XII. Scriptor *Clim. III. parte 8. pag. 139. Ab Anderaba ad Badhachſcian stationes quatuor* numerat *Oriente* versus; & pag. 142. a *Badhachſcian* ad *Cqena* XXX M. P. a *Cqena* ad *Os* totidem: Ab urbe *Os* ad urbem *Adercant*, quæ & *Adercand* appellatur. . . . stationem unam. Stationes autem æquales non sunt, sed aliæ majores, minores aliæ; alibi stationes duas *Nubiensis* protendit ad XXXV., alibi ad XLV. M. P. Porro *Adercand* idem est haud dubie ac *Ardoukend*, & *Ordoukend*, quo etiam nomine, uti me monet *D. De-Guignes*, *Caschar* Civitas quondam appellata est. Si forte negaveris *Adercand* *Nubiensis* esse *Ardoukend*, sive *Caschar*, negare non poteris quin hujus saltem fines attingeret, aliaque via esset, quæ æquo dierum spatio duceret in

Castellum *Arabionis*, *Anderaba* fuisse putatur.

Ab *Anderaba* ad Urbem *Adercand*, & Regnum *Caschar* citatum iter dierum quinque, itineri *Turbonis* a Manete missi ad *Marcellum* ex æquo respondet.

Re-

Regnum *Caschar*. Inter hanc plane viam *Turbo* tentare potuit diverforia ad peregrinos Christianos excipiendos per ea loca passim a Marcello constructa. At vero *Anderaba* nomen mutationem facile subit in *Aneraba*, *anraba*, & *arraba*: sicuti est *Hydraotes* Arriani, qui a Strabone, & Curtio *Hyarotis* vocatur. Nam & Mendesius *Ezraba* in Tab. Geograph. scribit. Quumque Syriaca vox in Authographo Archelai desineret in '?, proclive omnino fuit Græco Interpreti ex *Anerabo*, *anrabo*, sive *arrabo* vertere *arabionem*. Sic enim accidit de *Arabo* fluvio, quem etiam *Arabium* vetusti Scriptores appellarunt. Hinc *Arabionis* Castellum. De *Stranga* fluvio suspensionem, qua teneor, libere proferam. Nomen esse puto mendosum vel a Græco Latine Interprete, vel ab ipsa Amanuensium incuria profectum. *Stracus* est in Mss. Codice Reginae Svecorum, qui *Stranga* appellatur in editis. Archelaus, si ex Urbe *Caschar* in illa nostra Mesopotamia inter Scythiæ, Indiæque fines scribebat, indicare voluit perfugium & stationem Manetis in *Arabione* ultra *Oxum*, qua parte fluvii *Vadum* propius erat origini ad latus Occiduum *Caschar*. Interpres vero Græcus, Syriaca Archelai vertendo, sic forte *Arabionis* sedem descripsit, ut eam Ὑστεραν Χα vocarit. Nam *Χα*, quamvis decurtatum, unum est ex nominibus *Oxi*, qui etiam teste Salmasio Græce legitur Ὀξῆς, Sinice *Goei*. Ex *Oxia*, seu *Oxio* satis etiam usitato fluvii nomine manavit vox *Hazyat*, partim ex linguæ necessitate, partim ex corrupto vocalium sono, ab Arabibus ad *Oxum*, ubi exoritur, nominandum constructa: *Trabit* enim *flumen istud originem e terra Vagian in sinibus Badhachstan*, & vocatur illic *flumen Hazyat*: si fides est adhibenda Nubiensi p. 138. Accessit Latinus, & Ὑστεραν Χα reddidit *Trans Xa*. Deinde ab ignaris Amanuensibus addita sibillanti, scripta ea vox est modo *Strancha*, modo *Stranga*,

Arabion nomen ex *Anderaba*.

Stranga fluvius, *Stracus* etiam dictus, nomen fortasse mendosum.

Mendum in *Stranga* nomine ex Amanuensium hallucinatione repetitur.

Quod Græcus, Latinusque Interpres Ὑστεραν Χα *Trans Xa*, id est *trans Oxum* vertent: in A. G. Archelai transiormarunt Amanuenses in *Strancha*, & *Stranga*, *Stracus*.

Etiam ex *Sarangæ* fluvio, cujus fons est in *Miceis* apud *Arrianum*, fieri facillime potuit *Strangæ*.

Micei montes pars *Imai*, *Ascanimia* fortasse & *Comedus* a *Ptolomæo* appellati.

Micei, unde sic dicti?

Micei proximi *Caschar*.

Per *Miceos*, & vadum *Sarangæ* iter erat ex *Perside* in regionem *Caschar*.

& *Stracus*. Hanc ego conjecturam acceptam Tibi esse velim, sin minus, alteram dabo ex *Arriano* desumptam. Memorat *Rerum Indicarum Lib. pag. 171. Σαργείην Sarangem*, sive *Sarangam* fluvium; quem ἐκ Μυκέων ex *Miceis* in se recipit *Hydraotes*, secumque rapit in *Indum*. Ab eo fortasse dicti sunt *Ζαργύσαοι*, *Ζαργύροι* *Zarangai*, & *Zarangi*, quorum idem meminit *Arrian. lib. 3. § 6. Expedit. Alex.* *Zarangos* tamen ultra *Indum* confundas nolim cum *Zarangiis*, quos *Arabes* ad *Ilment* fluvium *Arabum* olim, *Arabium*, vel *Arbiem* nuncupatum, collocant. Meceos interpretor *Memacenos*; nomen, uti nonnulli *Eruditorum* censent, uni *Curtio* notum, ignotum aliis *Geographis*, & *Historicis*. *Micei* montes pars erant *Imai*, *Ascanimia* ni fallor & *Comedus* a *Ptolomæo*, & *Ammiano* nuncupati; quumque duo veluti cornua in altum attollerent, a *Taurino* conspectu sunt ita dicti *Micei*. Nam *Μῆνα Mica* apud *Hesychium* *ῥέγνα*. Præter eorum *radices* inquit *Ammianus Lib. XXIII., § . . . Lythinon pyrgon . . . iter longissimum patebat Mercatoribus pervium, ad Seras subinde comitantibus*. Iter scilicet, quod erat per *Caschar*, describit *Ammianus*, uti jam *Duce D. De-Guignes* observabamus. Itaque e *Persia* eunti per loca squalentia *Sacaram* in *Caschar*, trajiciendus erat fluvius *Saranga*, quem levi motu aut *Græcus*, aut *Latinus* *Interpres* vertit in *Stranga*. *Tzhanciu* quoque, sive *Tsanga*, fluvius est *Tibetanorum* scaturiens ex montibus *Caschar*. Huic si addas *Sarabum*, teste *Ptolomæo*, fluentem in *Gangem*; (solent enim flumina suas aut *Civitates*, aut *Oppida* habere, quibus nomina præbeant;) habebis fortasse, ubi tandem in regionibus adjacentibus *Caschar*, & fluvium *Strangam* sive *Stracum*, & Castellum *Arabionis* invenias. Nimis pol multa de his. Ea tamen a me præteriri non poterant, ut *Beaufobrii* optatis satisfacerem, eique sedem *Archelai* *Episcopi* in *Caschar*

Ca-

Cathajæ fatis apte collocatam præberem. Ibi Manes commissa pugna cum Archelao victus, pudefactusque jacuit; indeque sibilis explosus ad gentes alias exsiliit. Scythicas subinde, Sericas ad Sinos usque, Tibetanas, Indicasque pervagatus regiones, *advenit postremo ad quendam vicum longe ab urbe Caschar positum, qui appellabatur Diodori.*

Manes ab Archelao victus fugit in Scythiam, in Indiam, in Tibetum, & Sericam ad Sinos usque.

Post annos plures rediit Caschar versus, & venit in Vicum *Diodori*.

CXX. Tantam profecto temporis intercapedinem, quam ego statuo inter expulsionem Manetis ab urbe Caschar, & Ipsius adventum in Diodori vicum, sive *Diodoridem*, non ferunt Acta Latina Archelai. Eò enim Manetem recta ivisse, & paucos post dies a Cascharensi conflictu pervenisse commonstrant. Sed vitium est prisca Interpretis, qui verba epistolæ Archelai sic de Manete ad Diodorum scribentis: *Cognovi, quòd vir iste, qui ante hos dies ad me venerat. . . . ad Te quoque venerit*, de definito paucorum dierum numero intellexit; quum Syriaca locutio cognata Hebraicæ **כִּי** *indefinitum* temporis spatium plerunque significet; idemque sonet recitatus epistolæ Syriacæ locus, ac *ante hac tempora, sive superioribus annis atque temporibus*. Nam si statim, aut certe paucos post dies cognovit Manetem in *Diodori* vico versari, quo pacto scribere potuit Archelaus ad calcem disputationis cum eo habitæ in urbe Caschar: *Tunc ergo cum effugisset Manes, nusquam comparuit?* Quo igitur tempore Archelaus Acta primæ disputationis litteris consignavit, ne rei gestæ memoria interiret, lateretque studiosos, jam anni aliquot effluerant a conflictu Caschareno cum Manete inito; nec tamen norat an mare, an tellus, & an gens ulla esset, quæ fugitivum hominem contineret. Undique sibi fortasse metuens in remotiores Orientis regiones secessit. Quod quidem Persæ, & Arabes Historici unanimi ferme consensione testantur. Quanquam incertæ fidei eorum testimonia

Longa annorum intercapedo inter lugam *Manetis* ex urbe Caschar, & ipsius adventum in Vicum *Diodori* pugnare videtur, cum *Actis Archel.*

Archelai Acta cum Chronotaxi, & sententia nostra conciliantur.

Manes debellatus ab Archelao evanuit.

Archelaus, quoniam gentium effugisset Manes, diu ignoravit.

Persæ, & Arabes Scriptores de itinere Manetis in Turkistaniam, Indiam, & Sinam, quam consona & credibilia tradant.

cen-

cenfeat Eusebius Renaudotius . Sed cur ego non credam, hominibus, quantumvis ad *incredibilia* scribenda pronis, dum unam hanc rem adeo *credibilem*, cujusmodi est Manetis iter in *Turquestaniam*, *Indiam*, & *Sinarum Regionem*, non sine delectu ex eorum scriptis accipiam? Immo vero indicia sunt non spernenda, quæ paullulum meditati, & rem cum re comparanti persuadere facile possint, Manetem adivisse Tibetum, ibique in Urbe principe *Lhafsà* delubra illa duo antiquissima *Ramocè*, &

Delubra duo Manete picturis ornata, an ambo in Tibeto? an vero magis, alterum in Tibeto, alterum in finibus Sinæ?

 Laprang ornasse picturis. Has enim tanquam vetustissimas, ac fere ab initio perfectas hodieque celebrant Tibetani; spectantque in iis expressa superstitionum suarum fœda mysteria. *Ramocè*, & *Laprang* respondent Templum duo, quæ Persæ vocant *Tchighil*, & *Ghalbita* Memini me semel & iterum *Tchighil* pro *Scihilin* Urbe inter Sinæ, & Tibeti fines accepisse. Quod si mihi dederint Eruditi, primum illud delubrum in *Scihilin* statuere pergam, alterum, quod est *Laprang* in *Lhafsà*. *Ghalbita* enim quasi *Ghal-Buta*, aut *Ha-lha-beth*. idem significare videtur, quod *habitaculum Buta*, sive illius *Lha*, Dei nimirum, *Sedem*, ac *Regiam*. Et revera in hoc præsertim Templo, tantæ vetustatis Tabulæ, aut eadem, ut Tibetani jactant, aut postmodum saltem renovatæ, visuntur. Post hæc *Antro* abditus Manes, solus in eo secessu annum integrum vixit; specumque execrabilioribus picturarum sordibus conspurcavit. Ex eo emergens famosus Impostor egregias fabellas propinavit suis. Evectum jam, uti prædixerat, super æthera, inde se mox descendisse prædicabat: *Et Erteng*, sive *Arzeng*, de quo Renaudotius H. Patr. Alex p. 44. *Librum* nempe *Mysteriorum*, *novum Evangelium*, *arcana doctrina Codicem* ænigmaticis *picturis* ornatum e Cælis detulisse. Hunc esse divinum librum, quem cum Discipulis commu-

nica-

Manes annum integrum in *Antro* abditus, quid ibi egerit, quas imposturas pro-cuderit?

nicaret, omni *thesauro* optabiliorem. Interea dum *Manes* per obliquos meatus clanculum fugerat, & delubris antrisque longinquis inclusus continebatur, latere primum debuit Archelaum, deinde etiam ab eo negligi tanquam inane spectrum, quod ab hominum conspectu evanisset, quando denuo non apparuit in Vico Diodori. Hinc illud de Manete dictum: *Nusquam comparuit*. Hæc autem non statim, non paullo, sed multo post fugam Manetis e Chascharenis foribus scribebat Archelaus, quum jam *Turbo* Diaconus ordinatus tam diuturnæ fidei, & constantiæ argumenta ex temporis longitudine repetita præbuerat, ut testari de eo quiverit: *Turbo Minister Archelao traditur a Marcello, quem cum Diaconum Archelaus ordinaret, in Marcelli contubernio perseveravit*. Quid, quod Archelaus *Diodoride* sic Populum alloquitur, ut ostendat multum temporis jam præterisse ex quo Manes quibuscunque in locis a Rege Persarum quærebatur? *Hæc cum ego cognovissem, inquit, necessarium fuit me etiam vobis indicare, quia requiritur iste a Rege Persarum, usque in hodiernum diem*. *Sabellii* præterea hæresis ultima est, quam memorat Archel. Act. p. 64. Præcessit igitur disputatio annum 264., quo in Concilio Antiocheno profligata primum hæresi *Paulli Samosatani*, epistola scripta est ad Orbis Catholici Ecclesias, uti scribit Eusebius. Nullus tandem dubito quin anni plures inter primum & secundum cum Manete certamen intercesserint. Id planum fiet, si epocham institutæ disputationis in Caschar, ab epocha, qua ejus historiam scripsit Archelaus, distinguamus. Primam in annum figimus 261. cum Assermanio Tom I. Bibl. Orient. vel 262., aut serius in an. 263.; nam S. EPIPHANIUS, quem sequitur Pagius, fugam Manetis ex Perside ad annum refert Valeriani IX., Aer. Christ. 262. Secundam in annum circiter 278. sic enim confusam temporum seriem digirimus. Acta disputationis scripsit Archelaus

Causæ, cur Archelaum per annos multos latere potuit Manes.

Archelaus post annos plures ab instituta disputatione eius acta conscripsit.

Archelaus in *Diodorensi* Concione annos plures a Cascharensi disputatione ad secundum cum Manete congressum effluxisse significat.

Disputatio Cascharis habita ante an. 264.

Epocha *Actæ* ab epocha *Scriptæ* disputationis distinguenda. Epocham *Actæ* disputationis figitur in an. circiter 261.

Epocha per Archelaum *Scriptæ* disputationis in an. pl. min. 278.

chelaus, rogante Marcello, post Diodorensem pugnam Romanum Imperium gubernante Probo an. 277. aut 278. jam occiso Manete: rerumque gestarum historiam condidit ex Monumentis apud eundem Marcellum servatis; uti vel leviter Acta legenti constare facillime potest. Ad calcem historię subdiderat Archelaus comprehensionem, supplicium, & atrum mortis genus, quo fuerat Manes more Persarum e vivis sublatus: *Quibus postea agnitis, Archelaus adjecit ea priori disceptationi*. Hęc vero e loco suo submota, ac etiam corrupta, & mutilata longius rejicit in finem Actorum Diodorensium, idem ille Scriptor, cujus est testimonium mox recitatum. Id enim de se ipse fatetur. Atque is etiam est, qui acta pugnae in vico Diodori habitae composuisse videtur. Non ergo Archelaus, sed Scriptor est Archelao Suppar, qui Cascharensi disputationi Diodorensem proxime conjunxit; & ambas eodem fere tempore natas exhibuit.

Acta disputationis Archelai a Suppari Scriptoris confusa, & mire corrupta.

Ad proxime conjungendā disputationem Diodorensem cum Cascharensi, quid Supparem Scriptoris fortasse induxerit?

CXXI. Nec errandi occasio defuisse videtur. Præter Romani Imperatoris *Probi* notam, quam Archelaus forte expresserat ad annum emortualem Manetis designandum in memorata Appendice ad priorem disputationem: ejusdem *Probi* nomen inter mutua disputantium responsa bis repetitum legitur, semel quidem ab Archelao, ubi reprehensus ille Manetem *dicentem se esse Paraclitum*, personam simulat eorum, qui quum *post trecentos & eo amplius annos* post Ascensionem CHRISTI in Cælos e vita excesserint, in die judicii CHRISTUM Judicem sic alloquantur: *Noli nos cruciare si opera tua non fecimus; cur enim cum promiseris sub Tiberio Casare missurum te esse Paraclitum, qui argueret nos de peccato, & de justitia, sub Probo demum Romano Imperatore misisti?* & iterum in ore Manetis, qui responsurus Archelao sic exorditur: *Sed age, SI, UT AIS, qui a Tiberio usque ad Probum defuncti sunt &c.* Credibile fit,

fit, *Probi* nomen ad *marginem* fuisse ab Archelao, dum sub eodem Probo scriberet, adnotatum. Accessit aliena manus ineunte seculo IV., & accepta *marginali* adnotantiuncula pro emendatione textus, *Probum* in *Valeriani* locum oscitanter suffecit. Illud deinde est sedulo animadvertendum, non exemplum Cascharenſis diſputationis deſcribere voluiſſe Archelaum, ſed novum potius condere opus paullo poſt Diodoreniſem conſcriptum, ut ita renovata acie profligaret errores Manetis, quos latius ſæviuſque ſerpere tum demum cognorat. Interpellasne me, rogasque, cur Archelaus ſola ſcripſerit Acta Caſcharenſis certaminis, Diodoreniſis non item; ſi hæc jam contigerant, quum illa Archelaus ſcribebat? Diſcerne Tu rem *doctrinae, facta & monumenta* ad Manetis hiftoriam ſpectantia, quæ materiam ſuppeditant Actis Diodoreniſibus, a *Sylloge*, & *ſcriptione* Actorum. Illa ſunt Archelai: Iſta eſt alieni, recentiorisque artificis, ita de ſe palam teſtificantis. Cur vero priora illa, non iſta poſteriora, etſi jam nata, litteris mandare decreverit, non una eſſe potuit cauſa: illa imprimis, quòd ad faciendam auctoritatem apud ipſosmet Chriſtianæ Fidei hoſtes, ſola valeret diſputatio Caſcharenſis, cui quaſi Judicum loco Viri docti & prudentes, ſed religione Gentiles aſſederant; quum Diodoreniſi, ſoli Chriſtiani interfuiffent. Cum ob hanc igitur cauſam, tum ob id etiam, ne videretur Manes priſtinam exuiſſe infaniam, qua ſe ultro pro *Spiritu* ipſo *Paraclito* oſtentabat, in ea impietate adhuc imperante *Probo* infixum manere demonſtrat: immanemque hominis arrogantiam ad publicæ ſeductionis periculum ab urbe Caſchar avertendum ſecundis veluti iectibus contundit & frangit Archelaus. Sic *Probi* nomen non ad epocham *Actæ*, ſed *ſcriptæ* diſputationis ſpectat. Acta illa eſt ſub *Valeriano*: ſcripta ſub *Probo*. Quod denique accidit ſive Interpreti, ſive alii cuiſvis Scriptori, qui

Probi Rom. Imp. nomen e margine in textum Archelai irrepliſſe conſicitur.

Acta Caſcharenſis diſputationis non nude deſcripſit Archelaus, ſed ex actis novum veluti opus conſecit adverſus Manetem.

Archelaus non Diodoreniſis, ſed ſolius Caſcharenſis diſputationis eſt auctor. Cur?

Probi nomen ad epocham *ſcriptæ* diſputationis Caſcharenſis referitur.

Epocha ætatem designans vel Interpretis vel Amanuentis affingitur Archelao cum Manete disputanti.

Hegemonius, vel quisquis alius is fuerit, plura addidit, detraxitque *Actis* ab Archelao editis.

Sententia nostra de duplici epocha Archelai disputantis in Urbe Caschar, & Archelai jam disputata scribentis, mire cõciliat varia Patrum testimonia de epocha hæresis Manicheorum.

Hegemonius, quæ propria erant *Mesopotamia Catha-gensis*, tribuit *Mesopotamia Syria*.

exemplum Cascharenæ collationis exaravit, accidere multo magis potuit Archelao. Ille notam temporis, quo scribebat, conjungit cum anno, quo disputabat Archelaus. Quumque, uti ex hoc eodem loco colligitur, viveret ille post *annos tercentos* a morte CHRISTI, sic S. Episcopum loquentem inducit, quasi qui ab adventu SPIRITUS SANCTI in Apostolos illapsi ad eum usque diem, quo cum Manete congregiebatur in Caschar, annos numeraverit supra *tercentos*. Quid itaque mirum, si Archelaus sub *Probo* scribens, *Probum* commemorat: quum quod ab aliis temere factum, jure atque prudenter fieri ab Archelao potuerit? Non unum denique est additamentum in *Acta* Archelai infartum. Quo vitio affecta in frequentes abeunt antilogias, & gordios sæpe nodos abscondunt. Vadem habeo *Assemani* nostrum de *Hegemonio*, qui *aliquandiu post Archelaum vixit*, ita scribentem: *ab eodem Hegemonio quædam videntur ex illis Actis mutilata, quædam addita*. Sed nos opinionem nostram de duplici epocha *Cascharena disputationis* exponere studuimus, quod plurimum valere credamus, tum ad conciliandas Patrum sententias, quæ variæ feruntur in figendis exordiis hæresis Manichæorum contra Beaufobrii iniqui accusatoris convicia, tum ad illustrandas Tiberianas tabulas, ante jam editas, de *Buddæ* religionis auspiciis cum fuga Manetis in Scythiam aptissime comparatis.

CXXII. Quod vero Hegemonius, vel quisquis ille sit, qui primum *Acta* Archelai in Græcum vertit, *Mesopotamiam Syria*, ejusque aut propria, aut finitima loca describat, nihil omnino negotii faceffere debet. Unam eam norat: *Mesopotamiam Sophetenam* Strabonis in *Kathaya*, penitus ignorabat. Quicquid proinde proprium erat ignotæ, uni cognitæ tribuit, eique chorographicos characteres Catha-gensis *Mesopotamiæ* accomodavit. Causa sic redditur omnino probabilis, cur EUSEBIUS Cesareensis, ac Sanctus EPHREM

EPHREM Edessenus, in hæresi Manichæorum & describenda & refutanda de tam celebri disputatione *Charris*, sive *Charcar*, aut *Caschar* in Mesopotamia Syriæ habitantibus nihil usquam meminerint. Quis enim credat EPHREM præsertim Edessenum proximum ætati Manetis, tantæ sanctitatis ac doctrinæ hominem, quo nemo melius res christianas Mesopotamiæ cognoscere poterat, id unum ignorasse, quod in oculis totius Provinciæ suæ tanta cum Populorum commotione semel iterumque contigerat? Idem fere dixeris, si theatrum concertationis *Caschara* fortasse malueris, Urbem, auctore Assermanio P.II.T.III.Bibl.Or.: *in Chaldaea, seu Babylonia, cujus in territorio Vafeta, hoc est Media, Bosram inter & Cupham equali intervallo, Urbs altera circiter Hagira 83. condita*. Sed absit, ut audeat quis S. CYRILLUM Hierosolymitanum, aliosque Ecclesiæ Patres erroris arguere, quòd Archelai Interpretem sequuti, loco non suo initi certaminis campum statuerint. Neque enim *Patrum est*, sed neque ullius momenti est error, qui licet locum mutet *disputationi*, rei tamen natæ veritatem non lædit. Quod reliquum est: Teneamus *Caschar* in Mesopotamia *Kathaja*: & ecce vinculum, dum datæ fidei memor esse velit *Beausobrius*, quo arcte constringitur ad *Acta* S. Episcopi Archelai tanquam pretiosa Christianæ antiquitatis monumenta continuo amplectenda; quæ tamen paulo ante improbe lacerabat. Nobis vero novam quasi facem succendunt ad ea securius exploranda, quæ de Manichæicis monstris in Tibetum inductis, ac propagatis differebamus.

CXXIII. Diu nimis inter hos veluti anfractus agitati hæsimus, ut novum istum *Xacam*, qui post CHRISTI JESU adventum in Indiis ad ultimas usque Orientis plagas apparuit, assequeremur. Hunc fuisse *Apollonium Tyanæum* suspicatus est *Jo: Laur. Mosheim. T.I. Thes. Epistol. ep. 230.*

Z z 2

ad

Posita disputatione Archelai cum Manete in Mesopotamia *Kathaja*, causa redditur, cur de eo fileant *Euseb. Casar. & S. Ephrem Edessenus.*

De *Apollonio Tyanæo* *Χακα* Indorum, Sinenis, aliarumque Orientalium gentium *Mosheimii* suspicio.

ad *La-Crozium*. Quid, inquit, si *Xaca* ille *Apollonius* esset? Observaverat enim *La-Croz. celeberrimi illius Xacæ Sinensium, aliorumque Orientalium atatem ad ea ferme tempora referri, quibus Apollonius Indorum perlustravit Regiones. Sed Scythianus est per transmigrationum vices revolutus in cognominem Scythianum, hoc est in Manetem. Is inquam, sive Scythianus sive Manes dicatur, Impostor ille scelestissimus est, qui quum se Spiritum Sanctum Paraclitum, & Christum esse prædicaret, Xaca seu Sciaca vocatus est. Nam Xaca & Christus nomina sunt æquæ significationis apud Tibetanos, quemadmodum apud Sinenses, teste & vindice De-Guignefio, Christus & Fo: apud Indos vero Christus & Bisnu: Christus & Chrisnu. Hoc idem loquitur Vita Xacæ, quam dedimus num. 24. 25. & 26. Præclarissima etenim Christi dicta & facta ad hunc teterrimum Nebulonem execrabili temeritate accommodata vidimus. Confer præterea Christum duodennem in medio Doctorum sedentem, ac disputantem in Templo Hierosolymitano, primum cum statua Xacæ duodenni Lhasam, quod scis ex pag. 299., e Sinis illata, deinde cum Corbicio pariter duodenni, quando accepta hæreditate librorum Scythiani, in medium Civitatis Regis Persarum prodiit, ibique commutato sibi nomine, Manem semetipsum pro Corbicio appellavit ex Act. Archel. pag. 98., sic etiam deprehendes CHRISTUM JESUM in Xaca, Scythiano nimirum, & Manete turpissime personatum. Xaca igitur, summa illa lucida virtus, pro variis, quæ gerit, muneribus & mas est & foemina, & omnis denique formæ. Rogatus a P. Cassiano Brammhan quidam Patnanensis, quid Sciachæ nomine intelligeret? Numen, inquit, quod ultra Gangem venerantur Xacaitæ, invisum nobis est: At nominis significatio, ममाय Mamaja, magna scilicet Mater नदनी*

Xaca Scythianus, atque adeo Manes pro Christo, & Spiritu Sancto habitus.

Xaca, Fo, Bisnu, Chrisnu Tibetanorum, Sinensium, & Indorum Chrisni.

Xaca, sive Scythianus, & Manes, ambo duodennes simulant Christum annos natū duodecim.

Xaca omnis formæ, & formæ Deus.

Xaca Mamaja Brammhanum, nova Ipsæ Aegyptiorum, Virgo mascula, & Mater viræ Manichæorum,

Bavani, साक्ती *Sakti*, परासाक्ती *Parasakti*, साखीदेवी *Saccidebi*: *Isis*, uti videtur Ægyptia, *Virgo mascula*, *luminosa*, *Spiritus purus*, *Mater vitæ Manichæorum*. Xaca

rursus, *Deus ille secundus in Trinitate Tibetana* མཁའ་མཚན་མཚན་མཚན་ *Cio-con-cioà*, *Jesus patibilis*, *in omni Mundo*, & *in omni anima crucifixus*, *anima universalis*, *primus homo*, *anima salus*, *Legislator*, *Salvator*, *Liberator*, *Heros adamans*, (quem *adamanteum* diximus pag. 172. sequuti fallacem *Beausobrii* textum improbo consilio ab eo adoptatum,) *Christus ut sapientia in Luna*, *ut virtus in Stellis*, & *in Sole sibi consubstantialibus*: *Luna*, & *Sol ipse Ada*, in quo sedet *una cum spiritu vivente per aera in omni Mundo diffuso*. Xaca demum *Mani*, *Nês*, *prima proboles*, *Filius unicus*, & *pars consubstantialis Dei Patris sedentis in luce inaccessibili*, *primogenitus omnium luminum*, idemque *Μονογενής* *Valentinianorum ad Osiridis exemplum in penetralibus Ægyptiacarum fabularum confictus*: *Filius propterea Unigenitus Hopamè*, *Patris infiniti splendoris*. Brevi, Xaca *Jehid*, *Ihido*, & *Ihid*, [quod est *insigne cognomentum & attributum Buddæ*, *Buta*, sive *Boto* in vernacula voce *Tibeti* འོ་ཡི་ཏི་ *Pot-lit*,] *Poto* sci-

licet, seu *Boutta Unigenitus*, aut *primogenitus*. Quid quæris? *Filius Dei* est ipse quoque *Xaca Pater Sezan*. ΤΑΙΣΑΝ, inquit *Theophilaëtus Simocatta* apud *Bayerum Tom I. Thef. Epist. ad La-Crozium ep. 12. Ὑιὸς Θεῶν*, dicebatur *Taugastensium*, qui *supra Indiam colebant*, *Princeps*, hoc est *Tien tsu* (Sinice) *quo nomine Casim Caschanus*, *Reges Cathajæ nuncupari scribit*, sic referente *Hydio in Itinerib. Mundi*. *Tasan* vero & *Sezan* eadem omnino vox est, quum quod nos per *S* nudum efferimus, alii expriment per *Ts*. *Sesan*, levissima mutatione *Zuzan*, *Filius*

Xaca *Deus secundus in Trinitate Tibetana*, *Jesus*, *anima*, *primus homo*, *Salvator*, *Legislator*, *Christus in Luna*, *in Stellis*, *in Sole* ex *Manichæorum delictis*.

Xaca, *prima emanatio*, *Filius unicus Patris manētis in luce inaccessibili*, *PRIMOGENITUS luminum Manichæorū*, *UNIGENITUS*, *novus Osiris Valentinianorum*: *Filius Patris Hopamè Tibetanorum*. Xaca *Butta Iid*, idest *Unigenitus*, seu *Primogenitus* in ipso nomine *Tibeti* demonstratus.

Xaca *Pater Sezan*, & ipse *Dei Filius*.

Sezan idem ac Zuzan.

Mef-

Mesdei Regis Indorum, *Diaconus* ordinatus a S. THOMA Apostolo, passim occurrit in Actis ejusdem apocryphis ex *Apostol. H. Abdia* Lib. IX. a Fabricio editis Tom. II. *Apocryphor.*, ubi, si paulo attentius intuebere, *Mahdeum* Indorum Numen, immo & *Senghethram* avum *Xaca* apud Tibetanos in *Mesdeo* Rege expressum tenebis. Nam qui *Mesdeus* dicitur, eundem etiam *Segamum*, [ex decurtato, ut puto, aut corrupto *Senghethram*,] appellari tradit Fabricius ipse Tom. cit. pag. 734. in observationibus. Mitto *Patecium* Patrem Manetis, quem cum *Butta Dei Filio* congruere paulo post intelliges. Acta vero S. THOMAE ex Armariis Manichæorum prodiisse noverat S. AUGUSTINUS, norunt probi omnes, & eruditi Scriptores. At, nonne ita quoque, *Dei* nempe *Filium* vocatum putas *Scythianum*, principem illum Manichaicæ hæresis fabricatorem? Eum tamen Photius, & Petrus Siculus se Deum *Patrem* fecisse tradunt. Quidni & *Patris*, & *Filii*, & *Spiritus Sancti* aut personam, aut *energiam* sibi arrogaverit Scythianus? De hoc hæreticorum more, quorum unus idemque pro munerum, ac gentium diversitate modo *Pater*, modo *Filius*, modo *Spiritus Sanctus* appellari studuerit, vide doctissimum *Massuetum Diss. præv. in IRENAEI Libros* n. 100. Sed quoties *Patris* nomen sibi arrogabant, Patrem spectabant, qui extra flueret *επερυσία*, seseque *manifestum faceret*; quemadmodum fabulantur Tibetani de *Hopamè*, qui ex geminis capitibus impertitur alterum *Cenresi*. Verum, ne sic quidem Scythianus inepte vocatur *Pot-iid*. Nam CLEMENS ALEXANDRINUS V. Strom. scribit *Unigena* vocabulum tribui vel Abraham, vel filio ejus Isaac. De Abrahamo, verba sunt Huetii, ait *Dominus apud Isaiam*: quia unum vocavi eum: unde *μνοοσυνής* dictus videri potest, uti observatum est doctissimo Grotio; quanquam, ut Filio tribuatur, multo certius existimet.

Mesdeus Rex Indorum idem qui *Mahdeus* Numè: Et *Senghethram* avus *Xaca*, *Segamus* sic corrupte nuncupatus in Act. Apocryphis S. Thomæ Apostoli.

Prisci hæretici, seu Semichristiani Impostores, inter quos *Scythianus*, triplex sibi nomen & *Patris*, & *Filii*, & *Spiritus Sancti*, arrogare consueverunt.

Jehid, sive *Ihid* nomen esse potest commune Patri & Filio.

Tam

Tam multa a Num. XII. ad hunc usque locum tradidimus de una illa voce *lit*, vel *lid* solliciti, ut ex ea *Tibeti* nominis originem explicaremus. Itaque si per *metathesin* veritas *lit* aut *lid* in *Dii*, vel *Tii*, aut $\text{κ}^{\text{T}} \text{κε}^{\text{α}} \text{ων} \text{Ti}$, quod fecisse videntur Japones in *Daibutta*, illudque præfixeris voci *But*, aut *Pot*, erit integrum nomen *Tibut*, aut *Tibot*. Quod in varios subinde fonos distractum *Tebut* alii, alii *Tebit*, alii *Tobot*, ut Nubiensis, alii demum aliter, sed affini semper pronuntiatione exprimunt.

CXXIV. Quod si $\text{פ}^{\text{L}} \text{פ}^{\text{H}}$ *lit* $\mu\text{νο}\nu\lambda\mu\text{ς}$ attributum necdum tibi placeat adscribere *Butta*, vide an illud magis arrideat, ut ab $\text{א}^{\text{L}} \text{א}^{\text{H}}$ *Idan* ablato ex more ן , & inserto י inter ך & א , quod quidem præstare solent Talmudistæ in $\text{ר}^{\text{L}} \text{ר}^{\text{H}}$, $\text{ב}^{\text{L}} \text{ב}^{\text{H}}$ pro $\text{ר}^{\text{L}} \text{ר}^{\text{H}}$, $\text{ב}^{\text{L}} \text{ב}^{\text{H}}$, aliisque pluribus, sit *Ida*, vel *Ita* pro *Ada*, unde & *Adonis* Græcè apud Hesychium $\text{ι}^{\text{α}} \text{ι}^{\text{ο}} \text{ς}$ nuncupatur; atque ita $\text{פ}^{\text{L}} \text{פ}^{\text{H}}$ *Pot-lit* idem valeat ac *Butta Dominus*.

Qua etiam ratione *Adan*, & *Ada* originem nomini tribuere potuit, quum ν aut μ finalis adjuncta nullam vocis mutationem inducat. Sic enim ex *Buttam*, fatentibus Hyde, Bocharto, & Beaufobrio est *Budda*. Et sane quum certum illud probatumque sit, Tibetanos multa retinere vocabula, quæ communia habent cum *Sinis*, erit proculdubio qui sentiat *Ti-Butta*, seu *Ti-Bout*, vocem esse compositam ex *Ti* Sinensi, quæ *Magistrum*, *Legislatores*, *Dominum*, *Imperatorem* designat, & ex eodem ipso nomine *Boutta*. Nisi quis dicere malit *Ti* esse *terram*. Eadem namque vox *Ti*, quamquam diverso sono prolata, significat *Terram*. Quare *Ti-io* Sinensibus est *terra carcer*; eoque indicatur inferorum locus. Inde *Ti-Bout* idem erit ac *Terra*, seu *Regio Butta*. Qualemcumque ex his nostris expositionibus accipias intelliges sensum fortasse, non originem,

Pot-lid, aut *lit*, quo pacto esse possit *But*, *Adonis*, *Itaios*, *Dominus*.

Tibot Sinensium lingua *Dominus*, *Magister*, *Imperator*, *Legislator* *Butta*.

Tibut, per *Ti* Sinicum *terram* significans, *Terra* seu *Regio Butta*.

Tibet Tingri, Tibeti nomen Hydio, & Bayero, Dei sive Cali prosperitas.

Varia Tibetanorum nomina ex unico illo Butta originem ducunt.

nem, neque naturam nominis explicuisse aut Hydium in *Itinerib. Mundi*, aut Bayerum in *epist. ad La-Crozium*, quum *تبت تنگري Tibet*, vel *Tibout Tingri*, quo vocabulo & *Gingiscan*, & *Tibet Regnum* vocatur, sic interpretantur, ut significet: *prosperitatem Dei*, seu, quod verius censuit Bayerus: *prosperitatem Cali*, Nam *Tingri* Tartaricum, & Mongalicum ipse quoque Cl. *De-Guignesius* exponit Cælum. De *Butta* significatione erit inferius differendi locus. Ceterum ea, quæ hæcenus observavimus viam nobis aperiunt ad *Buttam* Numen spectandum, tanquam caput & fontem, unde reliqua nomina, quibus exteræ gentes Tibetum appellarunt, sponte sua manarint. Neque enim meris conjecturis innixi ista commentamur, quibus satis firma tum domesticorum, tum externorum monumentorum fides adstipulatur. *Indostani* Tibetum appellant corrupte *भुतान Bhutant*, Tibetanos *भुतजा Bhutja* ommissa *देष* *Ti*, & loco simplicis initialis *ब* *B* præposita *भ* *Bh* aspirata contemptus causa: sicque voces *Bhutant*, & *Bhutja Terram*, & *adoratores mali genii* designant. Eos enim tanquam impuros, viles, & Schismaticos *Indostani* execrantur: *Nubiensis de Botam*: Specimen scripturæ Tibetanæ minoris apud Thomam Hyde in *Append. H. V. R. Perfar. pag. 522.* vocat *Scripturam Tatarorum de Boutan*: vulgo denique Tibetani dicuntur *Boutanenses*. Ast quid plura de re notissima dicam? Non me latet *La-Crozium*, aliosque *Boutanensium Regnum* a *Tibetano* secernere, quamvis alterum alteri finitimum faciant; nemo tamen eorum jure negaverit, quin saltem religionis causa ab omnibus undique circumjacentibus Populis, *Buttantes*, *Bouttanenses*, *Buttiani*, & *Buddistæ*, *Tibeti incolæ* audiant. Tam sanctum & præpotens fuit in earum gentium animis *Xaca*, *novi Buddæ* nomen, ut ex eo *Natio omnis Buttam*, & *Regio tota Tibut* denominari potuerit.

CXXV. De *Butta*, aut cum unico etiam τ , teste Heinsio, *Buta*, hæc scribit Clem. Alexandr. in L. Strom. pag. 305. $\text{Ἐἰσὶ δὲ τῶν Ἰνδῶν οἱ ὄντες ΒΟΥΤΤΑ παιδομάχοι ὡς ἀγγέλμασιν, ὃν δὲ ὑπερβολῶς σεμνότητος, εἰς ΘΕΟΝ τε πεπηθήκασιν. Sunt autem ex INDIS, qui BUTTÆ parent præceptis, quem propter insignem virtutem ut DEUM honorarunt. An ex eo dictus etiam fuerit Βῆτος Ægypti Nomus, unde originem duxit hæresiarcha Valentinus, paullo post ego quæram. Sed & quid de *Butta* scripserit S. Hieronymus, recitandum est. Sic vero inquit lib. I. adversus Jovinianum: *Apud GYMNOSOPHISTAS INDIAE, quasi per manus hujus opinionis auctoritas traditur; quod BUDDAM PRINCIPEM dogmatis eorum, e latere suo Virgo generavit.* Beaufobrius in H. Manich. lib. I. cap. v. pag. 37. *Buttam, vel Buddam a S. Hier. commemoratum eundem esse cum antiquissimo illo Sammanæorum, & Gymnosophistarum Butta, quem Clemens Alexand. descripserat, tanquam e tripode statuit, eosque omnes acriter reprehendit, qui unum ab altero cum fraude, ut ait, doloque malo distinguunt. Ex hoc enim veluti fonte manasse scribit calumniam ab Archelao Episcopo, aliisque Ecclesiæ Patribus illatam Buddæ Præceptori Manetis; quòd se Virginis filium & fecerit, & prædicaverit. Patres, inquit, quæ propria erant Buttæ Pagani, Buttæ Christiano imputarunt. Prioris equidem nomen alter iste gessit, sed non illius gesta, non ortum sibi ex Virgine arrogavit. Qui Terebinthus apud Græcos prius vocabatur, postquam Iudæa, vel Ægypto deferta Babyloniam petiit, Buddas est appellatus, quia *Boutema*, aut *Butam* dicunt Assyrii *Terebinthum*. Nullum in ea nominis permutatione artificium, suspicari fas est. Sic Beaufobrius tamquam innocentem absolvit *Terebinthum*, & Majores nostros Viros Sanctissimos solemniter reos inculcat. Hæccine tanta cum impudentia effutire tibi licuit Beaufobri? Tantumne tibi tribuis, ut meris nugis*$

De *Buta*, sive *Butta* Indorum Numine, ac Legislatore Clementis Alex. testimonium.

De *Budda* Gymnosophistarum, Indiae e latere Virginis partu scribit S. Hieron.

Budda apud S. Hieron. e Virgine natus, unus idemque est, judice Beaufobrio, cum *Butta* Sammanæorum, cujus meminit Clem. Alex.

Sententiâ de duplici *Budda* damnata: Beaufobrius tanquam Matrem multiplicis calumniæ ab Ecclesiæ Patribus *Buddæ Manetis Præceptoris* instruat.

Præceptor Manetis relicto *Terebinthi* nomine, vocatur *Budda*.

Beaufobrius Ecclesiæ Patres tantquam calumniatores infamat, quod *Buddæ* Manichæum hoc sibi nomen ex arte dedisse scripserint.

Beausobrii temeritas, & infania demonstratur.

Beausobrius testimonium, & mentem SS. Patrum indigne corrumpt.

Terebinthus Infructor Manetis, teste S. Archelao, nomen *Buddæ* sibi imposuerat, antequam *Babyloniam* adiret.

Nomen *Buddæ* *Terebinthus* non accepit *Babylone* ex voce *Buthema* *Terebynthum*, fortasse significante, sed secum potius ex *Ægypto* adtulit.

Buddæ nomine appellari *Terebinthus* quantopere affectavit.

Terebinthum vindicare te posse confidas? Stant contra te hodie, æternumque stabunt non conjectores, non somniatores, non fungi aliqui, qui modo e terræ sinu prodierint, sed integerrimæ fidei testes plurimi, splendidissimi, & qui *Terebinthi* ævo proximiores fuerunt S. Cyrillus Hierosolymitanus, S. Epiphanius, Archelaus Episcopus oppuginator Manetis, ordo denique Patrum ferme omnium. Unum est, quod a te petam, ut a Patribus primum discas honesti legem in disputando, censendoque tenere. Ut enim Cyrillum, & Epiphanium cum Archelao committas, posterioris dicta mirum in modum corrumpis. Non ait Archelaus, ut tute fingis, aut a *Babyloniis*, aut post ipsius *Terebinthi* in eas oras adventum, *Buddæ* nomen fuisse Ei tributum. Verba sunt: *Qui cum venisset* [*Babyloniam* ex *Ægypto*, atque *Judæa*] *talem de se famam promulgavit ipse* **TEREBINTHUS**, *dicens se vocari*, **NON IAM TEREBINTHUM, SED ALIUM BUDDAM nomine, sibi que hoc nomen impostum, ex quadam autem Virgine natum se esse, simul & ab Angelo in montibus enutritum.** Audin' Tu, quid hæc sonent? Non ergo ex *Boutema*, vel *Buttam*, *Babyloniorum*, sed aliunde ex *Ægypto* hujusmodi nomen secum attulerat; eo appellari volebat; illud sibi impositum deprædicabat tanquam novum quid, & præclarum excellentiæ argumentum; istud denique unum modis omnibus affectabat. Do Tibi paullisper *Terebinthum* *Assyriorum* lingua *Butam*, sive *Butm*, vel *Bethm* nuncupatam. At cur tanta anxietas, ut *Butam* magis, quam *Terebinthus* audiret? Quæ illustrior fama comparari ei poterat ex *Butam*, quam parere *Terebinthus* nequiret, si ejusdem arboris, [utrumlibet sumeret,] paria nomina erant? Aut ergo novum *Buddæ* nomen idem non est quod *Terebinthus*, aut si idem jam ea vox erat apud *Ægyptios*, *Græcos*, *Chaldæos*, *Persas*, & *Indos* usitata ad divinum quiddam significandum, quod proprium vocis *Terebinthi* non erat.

CXXVI. Βῆτῶ sive Βῆτ⊕ & Deæ, & Urbis Ægyptiacæ nomen jamdiu ante *Terebinthi* tempora in ore, & scriptis Gentilium ferebatur. De Eo multa disputat *Jablonskius* in *Pantheo Ægypt.* P. II. l. 3. c. 4. Viri Eruditissimi Opus ad manus meas sero pervenit, quum jam superiora edideram. Quod ego vehementer doleo. Ab eo interea didici aut recentiores Ægyptios, aut Græcos mutata M in B fecisse Βῆτον ex Μῆτῶ, vel Μῆθῶ, aut etiam Μῆτος. Nam & Μῆθ *Muth* inter Ægyptiaca cognomina *Isidis* a *Plutarcho* commemoratur. Quadruplicem hujus nominis interpretationem ex Ægyptiaca lingua tradit. Primam, quæ est *μω-οτ-τ* *Mo-u-ti*, idest ἀντλῶν, vel ἀνθλῶσα, aquam datura trahens, vel *hauriens ex terra, fontibus, & lacubus*. Alteram *μω-οτ-ωτθ* *Mo-u-oth*, quam vocem ejusdem cum priori *μω-οτ-τ* significationem habere putat. Tertiam *μα-οτ-ωτ* *Mau-joti Matrem Roris*. Quartam *μα-οτ-ωτ* *Mah-joti, trahentem rorem*. Sed secundam ceteris anteponeit, utpote quæ ingenium exprimat *Luna humorem ad se trahentis, eumque in corporum salutem & commodum, juxta Ægyptiorum doctrinam, dispensantis*. Cum his conjunge quæ diximus pag. 228. de *Taje*, aut *Moth-Ysa* Tibetanorum. Μῆτ⊕ vero sive Βῆτ⊕ dicebatur ab Ægyptiis *Luna plena, Luna alma, Mater roris, & bonum summe perfectum*. Ex his quasi *physicis* Lunæ proprietatibus hauserunt inter ceteros *Manichæi* impia, quæ narrant, mysteria de Luna ultimam incrementi metam attingente. Eam ex aqua bona *Manichæi*, ex aqua *chrySTALLINA*, Deique substantia factam *Tibetani* somniarunt. V. pag. 232. E *Luna plena* nugabantur (pag. 238.) animas transfretare ad *subsolanam* partem, *Lupa-lin* a *Tibetanis* dictam ex *Lupa*, luce scilicet *Orientis Solis*, ut & hinc videas illustrari posse *Winkelmannii* sententiam pag. 205., *description des Pierres gravées* N. 1236. de Λύκη *Lupa* a Græcorum veteribus

Butò, sive *Butur* nomen Ægyptiacum.

Butos vocabulū ex *Mutos* factum, docet *Jablonskius*.

Butos, sive *Mutos* quot modis exponi queat, tradit *Jablonsk.*

T^a *Tibetanum*, idem ac *Moth* sive *Muth*.

Butus Luna plena, perfectissimi boni culmen.

Ex *Butò* Ægyptiaco prodidisse putantur commēta, quæ *Manichæi* de *Luna* arcanis excogitarunt.

Luna juxta *Manichæos*, & *Tibetanos* ejusdem cum Deo substantiæ.

Luna plena ex Manichæorū fabulis transtert onus *mundarum animarum* in columnam gloriæ,

In Luna JESUS, Mater vite, Gubernatores XII., Virgo lucis, Vivens Spiritus, & cetera alia plures Manichæorū.

Non ex *Butema* Chaldaico, sed ex *Butò* Egyptiaco Manichæicis fabulis aucto, nomen *Buta*, sive *Budda* sibi fecisse creditur *Terebinthus*.

Quid analogiæ habere possit *Buti* Egyptiorum apud *Hesychium* cum *Butò* Lunæ plenæ vocabulo.

accepta ad Auroram significandam. Lunam in summo splendoris sui incremento *onus mundarum animarum tradere Æonibus Patris*, ut eæ collocentur in *columna gloriæ*, ac *lucis*, hoc est in *aere perfectò*, commentum est Manichæicum eadem pag. 238. cum Tibetano simili comparatum. Adde seriem inexplicabilem $\text{Ἰϥ} \text{ωεθβολῶν}$, quibus sedem Manichæi tribuunt in *Luminari minori*. *Cunctæ propagationes* [male *probationes* in Act. Archelai,] seu *prolationes potestatum ex bono Deo, nempe JESUS, qui in minori navigio manet, & vita Mater, & Gubernatores XII., & Virgo lucis, & Senior tertius, [CHRISTUS ex Fausto,] qui in majori navigio residet, & vivens spiritus, & ingentis ignis murus, & murus venti, & aeris, & aqua, & interioris ignis viventis. Ha inquam omnes propagationes, seu prolationes, apud exiguum luminare* [in Luna habent Acta Archelai,] *habitant, quousque ignis universum mundum absumat*. Ex his *Manichæi arcanis*, quæ Tyrbo discipulus teste & interprete S. EPIPHANIO prodidit, multo verius, quam ex *Butm* Terebinthum arborem significante, formam percipies nominis *Buda*. Ut enim *Lhama* Supremus Tibetanorum unum idemque se esse gloriatur cum *Sole & Luna*, ita & Magister Manetis semetipsum appellavit Βυτῶ *Butò*, illud scilicet *Luminare*, in quo sedet JESUS Salvator a Manichæis excogitatus. Hoc enim nomine comprehenduntur attributa omnia, quæ *Buda* Manichæi, *Fo-to* Sineses, *Pot*, & *Potò* sive *Bota* Tibetani adscribunt. Sic *Buda* JESUM Dei Filium, Magistrum, Ductorem, Auctoremque salutis, & summi perfectissimique boni Largitorem se fecit, qui animas per *urceos* haustas, a CHRISTI virtute in Sole purgatas traderet collocandas in *Columna gloriæ*, & in *Aere perfectò*, *Paternis Æonibus*. *Hesychio* Βυτῶ *Buti* dicuntur *Ægyptiace loca*, in quibus *mortui reconduntur*. An inde etiam Luna plena dicta est apud

apud Ægyptios *Butò*, quòd mundas mortuorum animas quasi arca **Τ κ ρ β ω τ ο ς** contineret? **Κ ι β ω τ ο ς** profecto Ægyptiaca vox esse videtur, quum **Κ ι β ώ ρ ι ο ν** Ægyptiacum sit, teste Hesychio, deque calice dicatur continente potionem. At **Τ κ ρ β ω τ ο ς** Arca Noe aquis innatans vocatur, & **κ ι β ω τ ο ς** quoque **σ ο θ ῆ ς** *monumentum, theca*, locus, ubi mortuorum corpora purgata, unguentis & opobalsamo delinita recondebantur. **Β ῆ τ ο ς** ita erit *Cymba* lunaris Manichæorum plena lotis animis, rore purissimo, & dulci lucis aura perfusis. Simile quiddam suspicatus est de hac voce **Β ῆ τ ο ς** ducta ex **π ῶ β η**, & **β η ο ρ τ ο ς** *cista*, vel *arca sepulcrali* Jablonskius eodem Lib. III. pag. 98. Græcis vero **Β ῆ τ η ς υ ῖ ο ς** **Π ο σ ῆ δ ῶ ν ο ς**, *Butes Filius Neptuni* cognitus erat ante *Hesiodi* tempora, teste Eustathio pag. 13. in Ill. a. **Β ῆ δ ῦ α** *Budya* Sparthebæ Filius, qui regnavit in Indiis tertius post *Bacchum*, memoratur ab Arriano *Rer. Indic* L. pag. 173. **Β ῆ τ η ς**, quanquam in hoc nomine, præter litterarum, ac syllabarum sonum, nihil esse videatur, quod ad *Butam* Manichaicum spectet, apud laudatum Hesychium in *Diipoliis*, & *Buphoniis* Atheniensium Festo, ubi Deo *Joyi* macabantur Boves, sacer Minister erat. Unde **Β ῆ τ ῆ λ ῆ ε ν** idem est, ac **δ υ ε ῖ ν** *sacrificare*. Quæ omnia ex Apis Ægyptiorum reli-

gione notissima Græci derivarunt. **ب و ت** **ب و د** *But*, & **ب و د** **ب و د** *Budd* Persis, Arabibus, & Indiis, uti eruditi omnes, & Beaufobrius ipse fatetur Idoli nomen significabat. *Buda*, si *Castellum* nonnihil consulas in **ب د**, & cognatis vocibus dabit Tibi formas omnes, quas juxta numerum, & populorum varietatem induit insignis Nebulo Prædecessor Manetis. Idem enim est & *divisionis*, duplicis nempe principii *boni & mali Auctori*, *Leo*, *Victor*, *Dei sedes*, *Creator*, *Vivificator*, *Deo similis*, *similis homini*, **Π ο λ ῖ μ ο ρ φ ο ς**, seipsum in alium per vices commutans, inopinato apparens,

Prin-

Butes apud Græcos *Neptuni* F.

Budya III. post *Bacchum* Indorū Rex.

But, sive *Bud* Persis, Arabibus, Indiis *divinitatis* nomen.

Budda Arabice tot fere habet significaciones, quot sunt attributa *Jesu Christi* a Manichæis. *Budda* aut *Butò* ab Indiis, a Sinitis, & abs Tibetanis afficta.

Principium, Primus, fors, potentia, nova, peregrina, & inaudita Religionis Inventor, uti & ab Japonibus exponitur *Budum*, Vir denique *procer, & corpulentus*, qualis *Xaca* & *Budda* ab iisdem Japonibus, Siamensibus, aliisque ejus Numinis cultoribus in ultimis Orientis Regionibus effingi solet. Cernisne, *Beausobrii*, quam multi sint fontes, unde verus Ludificator *Budda* Nomen educere, sibi que tribuere norit? Desine jam *Butm* tanquam Terebintho *ὀμώνυμον* nobis ultro obtrudere. Nam ne illud quidem, quod de *Butm* tam confidenter affirmas, nomen esse apud Chaldæos proprium *Terebinthi*, facile obtinebis. Proprie Chaldæi כּוּטְמָא *Buthema* appellant *Quercum* Jud. VI. 11. II. Reg. XVIII. 10. Et Genes. XXXV. 4.; ibique Hebraicum אֵלֶךָ *Quercum*, Paraphrasta Chaldæus interpretatur *Buthma*. Terebinthum vertit in eo Genesis loco Græcus, Ægyptius, & Latinus. Hinc & בֵּתְמוֹ *Bethmo* Syriace *Terebinthus*, vel potius, ut observat Castellus, *Quercus*; semper enim respondet Hebr. אֵלֶךָ Genes. 35. Judic. 4. 11. 6. 11., I. Reg. 10. 3. & 17. 2. *Buthma* pariter in Talmud exponitur *Ulmus*. At Babylonii retenta vocis proprietate *Buddam* appellantes, *Quercum* intellexissent, non *Terebinthum*. Denique sub *Terebinthi* voce apud Babylonios nihil divini latebat. Quare etsi nomen *But*, & *Boutham* ex eadem arbore dictum esset, hoc tamen, quod *sacrum* erat, non illud sacrilegus Impostor sibi tribui exoptabat. Atque hîc oro Te, *Beausobri*, ut videas, quô te ducatum hoc defensionis genus tam impudenter Terebintho oblatum. Sic enim universam Ethnicorum superstitionem ab omni impostorum impietate absolvere uno momento poteris. Nam & Adonis a *Salice*, & Semiramis a *columba*, & Amon a *callido*, & Ζεὺς Jupiter ab *aere vitali*, & Belus

Fallitur *Beausobrius*, qui Chaldæos, ac Babylonios affirmat Manetis ætate Terebinthum arborem appellasse *Buthema*.

Terebinthi nomen nihil divini penes Babylonios præferebat.

Budda nomen, licet ex *Terebintho* arbore apud Assyrios factum, *sacrum* tamen erat, & in signe divinitatis.

Belus a Sole, & Κεῖν apud Græcos a tempore, apud Latinos Phænicia lingua Saturnus quasi Saturnus a latitando, Eruditorum judicio dicuntur. Tua hæc ut ipse mones, ante Te probe norat Thomas Hyde, nec propterea vel hylum a S. EPIPHANII testimonio de *Budda* Manetis Magistro, qui se e Virgine natum prædicaverit, recedendum esse existimavit.

CXXVII. Sed age modo, & illud intelligamus nullo jure Tollium, aliosque præstantes homines a *Beausobrio* reprehendi in eo, quòd *Buddam* S. HIERONYMI diversum fecerint a *Budda* Clementis Alexandrini. Natum hunc ex Virgine, nunquam dixit Clemens; quod tamen proculdubio dixisset, si qua similis traditio apud Indos de *Butta* illo antiquiori evulgata fuisset. At istum ex Virgine natum S. HIERONYMUS differte scripsit. Nihilo tamen minus volens etiam lubensque concessero, de uno eodemque *Boutta* utrumque, Hieronymum scilicet, & Clementem fuisse locutos. Verum enim vero, hæc ipsa fama, quæ post adventum CHRISTI de *Butta* Indorum propagata erat, & certa eorum populorum persuasione tenebatur, vehementissima occasio fuit Terebintho, ut sibi Illius & nomen, & personam, & prodigia tribueret. Schytianus Magister, qui jam in Indias, ex Indis in Ægyptum non tam scientiarum addiscendarum, quam mercaturæ causa navigare consueverat, discipulum in communibus Indorum, Ægyptiorumque doctrinis ac superstitionibus affatim instructum versatumque reliquerat. Eo è vivis erepto, universam librorum suppellectilem uxori relictam, suam Iste facere novit. Ex his *Budda Indo-Ægyptii* mysteria cumulatius percepit; & qui antea Antistite Scythiano initiatus iis fuerat, postea tanquam Magister, atque Sacerdos eadem ipsa novis sublectis discipulis communicare cœpit. Quandiu tanto *phanatismi*, ac dementiæ furore abreptus est, ut veterem

Qua ratione *Beausobrius* *Budda* nomen a crimine affectatæ divinitatis detendit in Terebintho, defendere perinde posset nomina omnium fere Gentilium Deorum.

Butta Clement. Alex. jure a Tollio, aliisque eruditis Viris diversus creditur a *Budda* Hieronymiano.

Quamquam unus, idèque esset *Butta* a Clem., & ab Hieron. commemoratus, Ille tamen, cui se similem fecit *Budda* Manichæus, non antevertit, sed sequitur tempora adventus Christi.

Bud.

Buddam in se transmigrasse, & evulgare susceperit, & suis persuadere valuerit. Idque præstare studuit Babylone primum, in Persia deinde, & in Indorum finibus, ubi animos mortalium Philosophia Magorum occupatos, ad hæc portenta avidius excipienda apprime comparatos norat. Ne plura. Photio, Petro Siculo, & Formula abjuratōnis Manichæorum Testibus, Buddas *Dei Filium* se fecit. Incredibile enim est, uti jam observavimus pag. 31. quantum ad hæc mysteria insinuanda contulerit systema tum de *transmigrationibus* animarum, tum de *Dyade* principiorum naturæ, per eas gentes latissime fufum.

Insaniens Budda
facit se *Dei Filium*.

CXXVIII. Ac certe nunquam ausus fuisset Beaufobrius tanta cum impietate Sanctissimos Ecclesiæ Patres tanquam Buddæ, & Manetis falsos accusatores traducere, si præteritorum, & præsentium Buttanensium persuasione, quam Illi uti maximum Religionis suæ Fundamentum hodieque constantissime retinent, semel cognovisset. Credunt miseri eundem hominem per *μετενοωμάπωσι*, quam & *μετεμψύχωσι* dicimus, omnino redire; & qui modo *Filius* est, eum sibi avum, atavumque fuisse. Id genus portenti, quod supra vidimus in Incarnatione *Sciachia Tubà*, per hos quoque dies de se prædicant, sibi que tribuunt in Tibeto Principes *Lhamarum*. Erant in ea disciplina versatissimi primi illi Christianæ Fidei corruptores, impostoresque nobilissimi *Simon Magus*, *Terebinthus*, & *Manes*. Quamobrem mirandum non est, si eorum primus apud Auctorem Recogn. S. Clem. ex Matre *Rachel*, eaque virgine, ante mariti complexus, se conceptum dejeraret: si alter tanquam novus Budda ex virginis latere ad antiqui *Boutta* exemplum se natum dixit: si denique & ipse *Manes* de se similia confinxit, qui, teste S. AUGUSTINO, quicquid blateret Beaufobrius, pro *Spiritu Paracleta* haberi voluit. Nec desunt vestigia, unde colligere liceat ex *Buttantium* stirpe,
origi-

Magister Manetis quo pacto persuadere potuerit se esse *Dei Filium*, Christum scilicet e *Virgine natum*, eumque simulatum in *Budda* Indis, & Sinis jam cognito.

originem traxisse *Manetem*. Natus is est Paire *Patecio*, vel *Phatecio*, (male *Patricio*) & Matre *Carossa*. Ita legimus in formula antiquissima *abjuratōnis* Manichæorum, apud Cotelerium, Cave, & Beaufobrium ipsum cit. lib. cap. 6. huic traditioni adstipulantem. *Phaten* Manetis Patrem appellat Arabs Scriptor apud Hyde V. R. P. p. 280. ubi pro *Phaten* monet legendum esse *Phatec*, nam *Pater*, inquit, fuit Πατέρις, Mater Καρόσα. *Patacii* Dii Phœnices, quibus simillima erat, narrante Herodoto, Vulcani statua in Memphi posita, collocabantur καὶ τὰς ἀρύμνας, teste Hesychio, vel ut legit *Bourdelot*. in Heliodoro ἀρῶρας τῶν νεῶν; erantque, auctore *Soping*; tutela navium. Bocharto propterea Πάτακοι Θεοὶ sunt Dii *Tutelares* dicti a פטא quasi *Batà*, & *Betà* *Tutela*. Quemadmodum vero ex *Betham* LXX. Interpretes fecerunt *Butan*, sic ex *Pate*, & *Phate* facile fieri potuit *Batà*, & *Butà*. Ob id etiam Βούτιν, Philoni Βούτιν, Plinio *Butua*, hodie *Budua*, quam alii ἀπὸ τῆς Αἰγυπτίας Βούτις ab *Ægyptia* *Butò* Cadmum denominasse volunt, exponitur ab eodem Bocharto פטא *Batà* *tutela*. Verum, quum ego videam apud Herodotum *Deum Patacium* forma similem Vulcano Memphitico, ejus quoque nomen ab Ægyptiaco Φθασι *Phthasc*, versa *cy sc* in *c* simplicem, Grajos desumsisse conjecerim. Est autem Vulcanus, ex Cic. L. III. *de Nat. Deor.* c. 22. *Custos Ægypti*, Aether ille summus, ignisque purissimus Φθασι, idest sapiens Provisor, constitutor, & ordinator rerum. Eamque interpretationem confirmat, tueturque *La-Crozii* admirator Jablonskius. Adde observationes nostras pag. 67. & 109. Consequens proinde erat, ut qui Φθασι appellabatur, idem etiam tanquam *Deus custos*, & *tutelar*is Ægypti coleretur. Inde *tutelar*is epitheton commune evasit *Dii Patacii*. Ægyptio affine est Tibetanum *Pab*, vel *Pha* རཔམ་ quod cunctis sonantibus litteris efferes *Phchas*, sive *Phachas*;

Genitores Manetis *Patecius*, & *Carossa*.

Dii *Patacii* Phœnicum, qui?

Patacii, auctore Bocharto, ita dicti a *Batà*, vel *Betà* tutela. *Patacius* ex *Phate* deductus, quo pacto idem esse possit ac *Butà*.

Dii *Patacii*, Herodoto teste, forma sin illes *Vulcano* Memphitico.

Patacius nomen, an *Phthasc* Vulcanus Ægyptius. *Phthasc*, quid?

Phthas Deus *Curos* Ægypti.

Patacii Dii *Curos* & *Tutelares*.

Phthas Ægyptiacum, an idem ac *Phchas*, vel *Phachas* Tibetanum?

chas; eoque intelliges Deum aliquem, qui *lucis energia* operatur. Eadem analogia *Φάκεις* dicuntur Græcis apud Hesychium *ὀφθαλμοὶ oculi*, *Φακέε*, *Ἀγνοίξίς aperitio*, *manifestatio*: *Φακός*, *λαμπρός*, *ἀκμάζων*, *lucidus*, *clarus*, *effector*, *viribus*, *ἔσ* *etate florens*: *Φαέδων splendens*, aut *luminis accersor*. Quo fit, ut ego existimem immerito ab Jablonskio reprehendi sententiam Veterum, qui *Φθα* interpretati sunt *ignem divinum*. Potest enim ea vox originem ducere a duabus *Φ-θ-ἔσω Pht-etho*, quæ per *crasim* Ægyptiis sæpe usitatam coaluerint in unam *Phtho*, vel *Phthà*. *ἔσω*, aut etiam *ἔω* li dixisse videntur, quod Græci *αἶθος*. Daniel. II. v. 9. ubi *Nabuchodonosor* *præcepit ἐκκαῶσαι* ut succenderetur *fornax*, Coptus habet *ἔσωκ*. Et v. 22. *fornax succensa* *ἄρ-ἔσωκ*. Sic & Osee IV. Adverte κ, quod crebro redundat, nec ad vocis naturam spectat. Indequè forsàn venit *ἔθωκ* *ventus*, ac *spiritus* vehemens. In MS. Lexico plurimorum vocabulorum Sinensibus characteribus exarato, & in Angelica Bibliotheca Romæ asservato, vox *To*, *accendere* peræque significat. Hæc si teneas, causam non ignorabis, cur *Νάφθα* appellarint Veteres bitumen Babylonicum, de quo pluribus Strabo pag. 511. *Νάων*, *ύλη*, adeoque *Νάων-φθα*, seu *Νά-φθα materies* dicitur a Deo *succensa*. Unde Hesychius *Θεάφιον*, *Θεῖον* *Divinam Accensionem* exponit; & *ϕ-θ-ἔ Phtach* Syriace sonat *accendit*, *illuminavit*, *aperire fecit*. Vid. etiam pag. 60. quæ de *Tabiti* Vulcanide, sive de *Vesta* Scytharum diximus. Rursus flammam Dei interpretaberis *φθα*, si *Φ-θ*, quod Bonjurius tradit in Elementis Gram. Copt., accipias commutatum in *φθα*, addasque *ϕϑ scab*, aut *ϕϑ scb* in compositis; nam Danielis II. v. 94. *incombusti*, ommissa *ϑ*, vocantur *ⲁⲡⲉϕ-ϕϑ-ⲡ*. Ita *ϕϑϑϑ Phtasch* erit *Dei flamma*, aut *Deus igneus* atque *flammeus*. Nec inde putes a me rejici *La-Crozii*, & *Jablonskii* etymon paullo ante

Phtha Veteribus, *ignis divinus*.

Veterum sententia de voce *Phtha* ignem, sive accensionem, divinam significante defenditur, & explicatur.

Phthas Ægyptiorum lingua *flamma Dei*.

Etymon *Phthas* a *La-Crozio*, & *Jablonskio* traditum, cur non rejiciatur.

te explicatum ; quum & illud consonum esse queat Ægyptiacorum Mystarum ingenio . Iis enim moribus comparati erant , ut inter Deorum nomina illud tanquam præstantius , acceptiusque haberent , quod quanquam unius formæ esset , ad plura tamen arcana significanda latius extenderetur . Hac ego de causa non statim cum Jablonskio *vocem nihili dicerem* Φθαὲ Phthæ , pro qua legit *Cotelerius* Φθὰς in Homil. IX. *Clementinar.* §. 6. Αἰγύπτῳ ὅμοιος τὸ αὐτῶν ἰδίᾳ λέγω Φθαὲ (Φθὰς) καλέσαντες , ὃ ἐρμηνεύεται Ἡφαίστος : *Ægyptii similiter ignem lingua sua Pthæ appellarunt , quod idem est ac Vulcanus.*

Phthæ in homil. S. *Clementi* falso adscriptis tanquā vox sensus omnis experta a Jablonskio cōtemnitur .

Quid , si Φθαὲ sit Φθα-ρη Phtha-he *Deus ignis principium* ? Ταρη deinde apud Kircherum designat *terminum* ; idemque est ac Θωϋ , & Θουϋ ; eoque sensu *Phthæ* vix differt a Φ-θαϋ *Phthas* , sive Φθουϋ *Phthos* , ut a Jablonskio exponitur . Sic intelligi potest *Deus divisor , definator , & selector* , qui nempe terminos & formas materiæ tribuit , ejus invadens , aperiensque sinum . Unde Castellus in Ἐλάφ *Phatacha* , scidit Cælos , hoc est , inquit , multos effecit . Ex eadem radice sunt *stuprator , fermentum , acrius* , quo *massa* repente fermentatur , & quasi *finditur* , LUX AURORÆ , *oculi* , seu *cornua Solis findentis nubem* . Ταρη *Taho* rursus Psal LXXVII. 13. & Daniel. III. significat *erigere , & constituere* . Hinc *Phthæ* vocabulum idem esset quod *Phthas* juxta *La-Crozii* , & *Jablonskii* explicationem ; *erector* scilicet , *ordinator* , & *constitutor* . Θωϋ *Thofc* , adeoque Φ-θαϋϋ , non vero Φ-θαϋϋ , ut postulat *La-Croziana* lectio , reperitur in Vaticanis Daniel. Cap. VI. 2. 4. 5. 6. ἠρεϋ-θαϋϋ *Enreph-thofc* , & ἠρεϋ-θαϋϋ *Nireph-thofc* . Vulgatus interpretatur *Principes* : Græcus : Τακλι-κὸς , quos *Magistros armorum* , Sopingius in Hesychio explicat , eosque ab *instruenda acie* sic dictos existimat . At si *Patecius* erat vel *sponda* , vel *prora* Navis insistens , *spon-*

Phthæ sensus explicatur : & vox vindicatur .

Phthæ idem ac *Phthos* .

Phthos in S. Scriptura Ægyptiōū , *Principis* , *Ordinator* , & *Constitutor* .

Carossa nomen
Matris *Manetis*.
Carossa ex Ægy-
ptiaca *Couros*, si-
ve *Courosa*, pro-
ra & sponsa na-
vis, respondet
Deo *Patecio* pro-
rae vel spondae
eiusdem navis in-
fidenti.

Patecius & *Ca-
rossa* fabulosi ma-
gis quam veri
Genitores *Mane-
tis*.

Phaten apud A-
rab. Pater *Ma-
netis*.

Phaten cum *Sa-
cla* Manichæorum
comparatur.

Cenresi Tibeta-
norum Simius,
& Pater *Pahciò*,
idem esse potest
quod *Patecius*.

In *Chadroma* Si-
mia, Matre Tibe-
tanorum an la-
teat *Chadrossa*, si-
ve *Carossa* Mater
Manetis.

dam, & *proram* quid aliud fuisse dixerimus, nisi *Carosam*
ex Ægyptiaca voce **Κουρος** *Kouros*, quæ *spondam*, aliàs
غرسون *Garuson* *sponsam* Navis, *proramque* designat? In-
hunc sane modum **𐤊𐤍𐤅** *Garesa* Chaldaicum, & Arabi-
cum *Garasa*, unde *Sponsa Garuson*, lectus esset, *thalamus*
nuptialis, *sedes*, & *thronus Patecii*. **Χαροσα** profecto ea-
dem per *metathesin* mihi videtur quæ **Σοχαεις** *Socharis*,
causa, & *auctrix generationis*, Interprete Jablonskio Lib.
VII. *Panthei*, *Luna* videlicet & *Isis* Ægyptia. Idque signi-
ficari puto per conjunctionem *Courosa* sive *Carosæ* cum
Patecio, præsertim si eam ego spectem quasi *Cymbam Lu-
narem*, in qua Manichæi sedem *Butta* sive *JESU Salvato-
ris*, *Spiritus viventis*, & *ignis puri* collocabant. Ad hanc
nempe fabulam referuntur fortasse *Patecius* & *Charossa*,
ficti magis quam veri *Genitores Manetis*. Sed Arabes, qui
Phaten a **فَاتِن** *Phatana* *Manetis* Parentem vocant, in men-
te potius habent *Saclam*, [de quo vide pag. 24] quam ve-
rum, ac naturalem ipsius Genitorem. Nam hominem de-
mentatum, seductum, aurum igne probantem, scortato-
rem, furem, & dæmonem aliquem *Phaten* indicare po-
test. *Sacla* vero *Adami* & *Eve* Genitor, idem est ac *Cen-
re-si*, in cujus postrema nominis voce **𐑃𐑆𐑃𐑆** *Sichas* aut
Sechas, *Sacla* fortasse continetur. *Cenresi* propterea Simius
Prafrinpo, appellatur etiam a Tibetanis **𐑃𐑆𐑃𐑆 𐑃𐑆𐑃𐑆**
Pah-ciò, unde etiam oriri potuit Græcum **Πατέσιος** *Pate-
cius*. In *Chadro-ma* **𐑃𐑆𐑃𐑆 𐑃𐑆𐑃𐑆** Magna illa *Simia*, *Ma-
tre* Tibetanorum, demta vernacula terminatione **𐑃𐑆** *ma*,
quæ est indicium fœminei generis, eaque in **Σα σα** Græ-
corum more commutata, spectatur *Nebrod* uxor *Saclæ*,
eadem scilicet quæ & *Chadrossa*, seu *Carossa* *Genitrix Ma-
netis*. *Charossa* autem *Chald.* præstigiatrix, *Arab.* avida vi-
ri,

ri, amore perdita, འཕྲུལ་ confusa materies, voratrix, congregatrix, ac etiam *Simia* exponi aptissime potest juxta varias significaciones a *Castello* traditas in voce قوس. Non novum denique, neque vero inusitatum est, ut *Magistri*, quorum vel instructiones audiunt, vel scripta sequuntur discipuli, *Patres* appellentur: *Matres* vero libertorum Patronæ, atque Nutrices. Hoc etiam pacto *Budda*, Tibetice ཡུ་ཏི་ Poti, addito ཡུ་ཏི་ཡུ་ཏི་ Cio Poti-cio, quod est *Budda lex*, sive *sacer Buddæ Codex*, Pater dici potuit *Manetis*, Mater vero *Vidua Babylonica*, quæ manumissum *Manetem* filii loco nutrit, *Charossa*, idest Chaldaico & Tibetico idiomate *Anus*, & *Maga*.

Poti-cio ex genio linguæ Tibetianæ, adeoque *Pateccius*, *Budda Magister* dici potuit *Pater*; *Manetis*: *Anus*; *Nutrix*, *Mater*.

CXXIX. Accedit *Corbicii* vox, quæ sicuti antiquius erat *Manetis* nomen, ita originem suam Buddhisticis Nomenclatoribus acceptam refert. *Cubricus* Κὺβεικος in Græcis Scriptoribus legitur; unusque est S. AUGUSTINUS, sic ait *Beaufobrius* Lib. I. Cap. 6. Hist. Manich. pag. 67., qui URBICUM [Corbicii simillimum] appellavit. Mendum, ut idem *Beaufobrius* subdit, aut ab eodem AUGUSTINO, aut ab Amanuensium ignavia profectum. Sed & *Corbicum*, & *Cubricum* vocabula esse censet ambo *mendosa* ex corrupto *Carcubius*; ubi, quum forte natus esset *Manes*, inde etiam ceu e natali solo nomen obtinuit. Nam neque *Corbicus* neque *Cubricus* ingenium spirant Orientalium linguarum. At *Beaufobrii* iudicium præproperum nimis & præceps. *Corbi* aut *Corphi*, unde sponte sua in ore tum Grajo, tum Latino fluit Κορβίκιος *Corbicus*, vox est *Buddistarum* ཡུ་ཏི་ཡུ་ཏི་ *Curvè*, *Curbè*, & *Curphi*. Ea tribuitur *Primo* humani generis *Gubernatori*, *Regi principi*, *Regi honoris*, qualem etiam agnoverunt *Manichæi*; *Rotamque* significat *decoram*, *splendidam*, ac *venerandam* cardinum

Primum *Manetis* nomen *Corbicus*.

Corbicus, *Beaufobrio* iudice, vox *mendosa*, & a genio linguarum Orientalium aliena.

Corbicus & germanum, & Orientale nomen est in Tibetanorum fabulis adumbratum.

num Mundi *Austri*, *Orientis*, ac *Septemtrionis*, quemadmodum explicare studuimus pag. præsertim 217. *Cur-bhi* præterea integerrimus erit, ipsissimusque *Corbicius*, si

𑖇𑖆𑖅𑖄 *Ciò* Buddhisticum Ei adjeceris, in hunc fere modum:

𑖇𑖆𑖅𑖄𑖇𑖆𑖅𑖄 *Cur-bhi-ciò*. Est & 𑖇𑖆𑖅𑖄𑖇𑖆𑖅𑖄 *Corvagi* aut *Corbigi*, & ex eo *Corbigius*, sive *Corbicius*, Le-

Manes Buddhistico Bramhanum genere natus *Suidas*, & *Cedreno* auctoribus.

gislator ætatis *secunda* pag. 221. Satis itaque perspicuum fit, Manetem ortum duxisse ex aliqua saltem Buttantium familia. Id vero est, quod *Suidas* & *Cedrenus* posteritatis memoriæ commendarunt. Quamvis enim *Persa* vulgo appellaretur *Manes*, & Babylone enutritus in Regno Persarum dogmatum suorum portenta primum revelaverit, nihil tamen impedire potuit laudatos Scriptores, quin Manetem proderent *Bramhanum* genere natum: Βεαχμαν τὸ ἄνος *Suid*; Βεαχμαν ἢν τὸ ἄνος *Cedrenus*. Nam inter Bramhanes *Novus Ille Budda*, ut pluribus jam demonstravimus, altero jam ante Manetem seculo, auctore Scythiano celebris ferebatur. Buddhisticam denique Manichæi stirpem, *Corbicius*: Religionem vero, Magisterium & doctrinam, quam ex *Budda* codicibus, & institutis accepit, abunde declarat.

Manes juxta *Chronica Edessena* nalcitur ann. Chr. 240.

Epocha Nati *Manetis duplex* statuitur; altera quæ *veri*, altera quæ *opinati* *Natalis* est. Illa affigitur an. Chr. 228. circiter, Ista 240.

CXXX. *Chronica Edessena* apud *Assemanium* natum ferunt Manetem An. Chr. CCXL. Hæc tamen epocha non a *vero*, sed ab *opinato* natali exordium sumit. Annum *opinati natalis* eum intelligo, quo in publicum prodiit, & mutato nomine *Corbicii*, quasi novus homo e Cælo delapsus MANES est appellatus. Tunc enim ut *Mani*, ut ipsa nimirum *divina rationis lux admiranda* apparere cœpit mortalibus. Annus is erat a *vero Natali*, [nisi *fictus* & hic dici debeat,] *duodecimus*. Itaque *verum Natalem* conjungimus cum An. Chr. CCXXVII. : *Opinatum*, & *aparentem* cum CCXL. A *Natali vero*, si *Manetis* tempora auspi-

auspicabimur, ad annum usque *Cascharensis disputatio-
nis* 263. erunt anni XXXV.; totidem scilicet, quot Manes ipse sibi tribuit in *Act. Archelai ab Ep. Aschmoninensi Se-
vero* editis apud Renaudotium H. Patr. Alex. pag. 41. Nam roganti Archelao: *Quot annos natus es?* Triginta quinque, *respondit* Manes. At si cum *Assermanio* natum revera velis Manetem an. 240., eumque *Caschara* disputantem statuas an. 261., vix annos *unum & viginti* dabis Maneti, quum jam immanis sectæ Princeps, & Coryphæus evaserat. Quod sane improbable videri poterit. Summa annorum vel LX. tributa Maneri in *Act. Archelai a Zaccagn.* editis, vel LXX. in Mss. *Regina Christina*, fallax est, orta partim ex confusione temporis, quo vivebat *Interpres*, aut *Scriptor* Archelao *superstes*, cum tempore quo forte ab eodem Archelao *scripta* est disputatio, partim vero ex confusione epochæ *opinati* cum epocha *veri Natalis* ipsius Manetis. Nam si annis 240 addas annos 60. vel 70., ætatem habes hominis scribentis sec. IV. ineunte, quam oscitans ille *Scriptor*, aut si mavis, ignarus Amanuensis affinxit certamini *Cascharis* habito inter Manetem, & Archelaum. Nodum fere similem solvimus pag. 365.

CXXXI. At nescio quid arcani latere suspicor in *duplici* illa annorum *periodo*, quæ partes vitæ, & ætatis *Manetis* insignes ac spectabiles reddit. Prima complectitur *annos* septem; eaque esse potest nota temporis, quo Is libertate donatus appellari fortasse cœpit *Corbicius*. Altera terminus est *anni duodecimi*, quo *Manetis* nomen assumpsit. *Evangelium infantia* Salvatoris ex Arabico a Sikio Latine translatum inter apocrypha N. T. a Fabricio edita, *duas* hasce *periodos* tanquam celebres refert: *Cum Dominus Jesus* septimum a *Nativitate sua annum complevisset*, ait cap. XXXVI., *die quodam cum aliis pueris sodalibus suis coætaneis, versabatur, qui ludentes varias ex luto formas*
fin-

Ann. xxxv. Manetis ab epocha *Veri Natalis* cōgruit cum *ann. Cascharensis* disputationis pl. min. 263.

Supputare tempora Manetis ab an. 240. tanquam ab epocha *veri Natalis* improbabilem reddit sententiam, quæ *Disput. Caschar.* refert ad an. 261.

Ætas pueri *Manetis* distributa in partes *duas* turpia mysteria continet.

Ætas *Corbicii*.

Ætas *Manetis*.

Puer Jesus describitur in apocrypho & fabuloso *Evangelio Infantia*.

*singebant, asinos, boves, volucres, & alia his similia
 Tunc Dominus Jesus dicebat pueris: Ego illis, quas feci,
 figuris præcipiam, ut incedant. Rogantibus vero pueris,
 nunquid ipse CREATORIS esset FILIUS? præcipiebat illis Do-
 minus Jesus, ut incederent. Eoque præcipiente incedebant,
 subsiliebat, revertebantur; & avium passerumque figura,
 quas Ipse fecerat, volabant, consistebant, edebant, bibebant.
 Veneficus inde appellatus est Christus. Paulo aliter in
 Græco hæc eadem fabella narratur C. 2. Puer Jesus πεν-
 ταετής quinquennis (mendose, ut opinor, pro ἐπταετής
 septennis,) aquas in foveas congregat, ut est in Mss. Cæ-
 sareo Lambecii, observante Fabricio, καὶ ἐποίησεν αὐτῶν (ὕδα-
 τα) καθάρα ἐν δέσῳς ἐν ἀρέτα ἐστὶ), λόγω ἢ μόνω, καὶ ἐκ ἔργω
 Ἰησοῦ αὐτοῖς: Soloque sermonis, non operis imperio pu-
 ras subito reddit & efficaces: passerculos duodecim ex lu-
 ro fingit die Sabbathi: Et ite, dicit illis, volate, ac mei
 viventes memores sitis. Statimque aviculæ volant & cum
 clamore egrediuntur. Ad eandem ætatem refertur Cap. 37.
 ejusdem Arab. Pseudo-Evang. prodigium, quo pannos ex
 eadem tinctura in tam varios colores Puer Jesus repente
 mutavit, quam Tinctor desiderabat. Hoc idem Christi mi-
 raculum describitur in Gr. Cap. VII. Illiusque fama adeo in-
 ter Persas invaluit, ut Tinctores Christum tanquam artis
 Patronum colant, & tinctoriam domum, observante Sikio,
 officinam Christi appellent. Opera fabrilia a Josepho con-
 structa, si justo breviora sint, extendit, si longiora, con-
 trahit. Id præstat in Solio Regio ad justam mensuram re-
 ducto; sed Solii materies lignum dicitur variis formis, &
 figuris insignitum. Tres pueros vertit in hædos fornacis ar-
 dore tostos, ac rursus hædos transmutat in pueros clamans
 ut se Pastorem sequantur. Mense Adar, eo nimirum men-
 se, quo Tibetani festos dies Monlam solemnissime cele-
 brant, tanquam Rex salutatur florea redimitus corona, ima-
 ginem*

Jesus septennis
 Filius Creatoris
 a pueris sodali-
 bus existimatur,
 quod animam,
 gressum, & rati-
 onem tribuat lu-
 teis, fictisque fi-
 guris.

Sermo Pueri Je-
 su in aquis quam
 efficax.

Puer Jesus Tin-
 ctor portentosif-
 simus.

Portenta Pueri
 Jesu in operibus
 fabrilibus, & in
 lignis varias for-
 mas, atque figu-
 ras ostendenti-
 bus.

Puer Jesus mutat
 pueros in hædos.

Puer Jesus Pa-
 stor, & Rex.

ginem fortasse gerens tum *Regis Scepstrigeri* Manichæorum *floreis coronis cincti*, tum *Cenrestæ* Tibetanorum. Serpentem vocat, ut venenum fugat insinuatum puero, eoque exhausto serpens disruptus extemplo periit: Viperæ nidum affans fanat puerum alterum lethali morfu affectum: Expanso *mantili* colligit aquam per hydriæ fractæ rimulas exeuntem, & ad Matrem defert prodigium attonita mente spectantem: Explicat arcanas significationes Alphabeti, quum nihil horum ab ullo unquam homine antea didicisset. Rem admiratur Magister, & *puerum ante Noachum vixisse* clamat. At Doctor alius, qui se a puero Jesu illusum putat, dum eum percutere audet, arefacta manu illico cadit exanimis. Fabulosa perinde sunt, ludicra, & atra portenta, quæ de *Sciaca*, & *Crisnu* in eorum pueritia Tibetani & Indi commemorant. Hoc autem Pseudo-Evangeliio utebantur cumprimis Manichæi; immo & opus *Thomæ* discipulo *Manetis* Doctorum hominum iudicio tribuitur. Sed jam ante ejusdem *Manetis* tempora in lucem prodiiisse *Beaufobrius* ipse contendit. Ergo *Manes*, qui per sacrilegam fraudem machinabatur ita ad se trahere res gestas Christi, ut pro Christo ipso haberetur, *Corbicum* se finxit in ea ætate, in qua secundum mendacissimi hujus Evangelii fabulam erat *JESUS puer*. Tunc enim apparuisse fingitur tanquam *Filius Creatoris*, *Fabricator figurarum*, *anima rerum omnium* migrans e luto, ex aquis, e terra, e bestiis in homines, & vicissim ex hominibus in bestias, *Spiritus aquæ puræ, & efficacis*, quæ est ipsa divina substantia diffusa, complicata, & commixta cum universa materie, *effector formarum, & colorum omnium*, (de quibus multa & admiranda docent Manichæi apud S. AUGUSTINUM L. de eorum Moribus, & alibi passim,) *JESUS extensus in omni ligno*, ludens in tota natura, transformans se in omnes species, dispergens simul & colligens *aquam*

Puer *Jesus* *serpentibus* imperat: Aquas dispersas *Mantili* colligit.

Puer *Jesus* sine Doctore alphabeti Arcana pandit; Levissimi iustus injuriam subita morte puniit.

Prodigia pueritiæ *Xaca*, & *Crisnu* celebrant Tibetani, & Indi.

Pseudo-evangelii *Infantia* Manichæi sacerdotum, & acceptissimæ.

Corbicum septennis Simia pueri *Jesu* ad fabulas hæreticas, & paganas impie traducti. In portentis *Pueri Jesu* continentur anigmata fabularum *Manetis*.

animantem texturam hujus universitatis, Magus, Incantator, comprehensor arcanorum latentium in primis elementis rerum, Rex floridus, vita, salus, & radius solutor, atque purgator.

Quicquid est
Puer Jesus in
Pseudangelio
Infantiae, id est
Corbicius in Ma-
nete puero.

Formator Im-
ginum & figura-
rum: Fictor, Si-
mulator: Opus
artificis: Textri-
na: Effigies ho-
minis, Puer ala-
tus: Sibilator:
Magus: Multitu-
do scientiarum: Flā-
ma ignis: Ma-
gnus, potens: A-
nima in corpore
afflicta: Sator
terræ: Saltator
penniger: Col-
lector aquarum,
uno Corbicii no-
mine exprimum-
tur.

CXXXII. Universa hæc tam densa, ac tenebrosa my-
steriorum sylva in uno *Corbicii* nomine continetur. Nam
audi, quid sit *Corbicius*. A כרב, unde כרוב *Cherub*,

quod *omnium animalium figuras* designat, *Corbicius* dici
opinor. Syriace, (qua lingua scriptum ab initio traditur
Evangelium Infantiae), Charab idem est ac *figere*, &
simulare; & Chorubo, ut me docet Castellus: est *For-
mator imaginum*, opus artificis, ac rursus *Chorbo*, dicitur
Textrina. Cherbia, quod sine monitore tute vides
quam facile reddat vocem *Corbi* præsertim in compositis,
Hebræi interpretantur effigiem hominis, sive *pueri alati*,
impositam operculo propitiatorio arcae fœderis. Adnotat
præterea laudatus Castellus, sine ו *vau*, quasi
Cherbin pro *Cherubim* [Churubon Arabice] in-
lege scribi. Sic ablata terminatione מ, & e in o mu-
tata, fit *Cherbi* & *Chorbi*; indeque apud Græcos, & Latinos
Corbicius. Eadem vox כרוב, præter allatas significa-
tiones, id etiam tamquam proprium habet, ut designare se-
ipsum possit *multitudinem scientiæ*, *armenti ducem*, *columnam
ignis*, *magnum*, *fortem*, *potentem*. Chaldaica Kirbech
Corbicio affinis, *sibilatorem* in vocandis fortasse serpentibus,
sonat. Sed ut sistam in כרב, Æthiopice Curoby
per aphæresin Curbty indicat speciem *artis magicæ*
per occulta vocabula: Arabice *angorem* & *afflictionem
animæ in corpore*, quam contraxisse somniabant Manichæi
quum *primus homo*, anima nempe missa a Patre luminum
capta est a Principibus tenebrarum: ac præterea etiam *ara-
torem* denotat *satoremque terræ*, *sedulo currentem*, *alacri-
ter*

ter saltantem, pennas gerentem leves, collectorem aquarum, aliaque id genus, quæ mentem excitant ad intelligendum in *Corbicio Manichaico Puerum Jesum*, uti in Pseudo-Evangelio describitur. Quamquam *Corbicii* vocabulum in Ægypto primum adumbratum proculsumque putarim. $\chi\epsilon\rho\epsilon\beta$ Chereb figuram, speciem, & apparitionem sonat. In Lexico Copht. Kircherii $\chi\epsilon\rho\epsilon\beta$ $\chi\epsilon\rho\epsilon\beta$ Latine redditur *transfiguratus est, apparuit*. Eandem propterea originem agnoscit quam כרובים ex כרב Charab. Ich Ich vero Genium etiam, & spiritum designat. Itaque $\chi\epsilon\rho\epsilon\beta$ Ich Cherebich, ac certe levi motu Cherbich, & Chorbich erit ipse Xopβius Corbicius, spiritus nempe figurarum, transformationum, & apparitionum omnium. Tale quiddam in Q'AI'Q'Q'AI'N Corbagi, in Q'AI'Q' Corbhi, & in Rota revolutionum Cenresti Tibetani, mihi detegere videor.

Prima Corbicii nominis origo Ægypto.

Chereb-Ich, sive Cherbic, & Corbic Ægyptiæ, nobis Corbicus, exponitur Spiritus transformationum, apparitionum, & figurarum.

Corbagi, Corbhi, & Rota Cenresti Tibetan. idem præferunt, quod Ægypt. Cherbic.

CXXXIII. Neque ab artificio ac fraude alienum existimari debet, quod Manes captivus primum, deinde libertate donatus exhibeatur. Totum id allegorice intelligendum est; præsertim quum nobis veter *Beausobrius* Tom. I. H. M. pag. 157. ne *Manetem in servitute natum* credamus: *L'Hérésiarque ne fut point esclave, s'il est vrai, comme Sharistani le témoigne, qu'il étoit d'une famille de Mages.* Accipe hujus fictionis caput. *Jesum Manichæorum*, (quod sæpe diximus,) erat *primus homo*, & *anima capta* a Principibus tenebrarum. Ad eum liberandum mittitur *Virtus antiqua & potentissima Spiritus vivens*, fœminino genere קרב , Mater *Jesu* ob eam causam appellatus a veteribus quibusdam Hæreticis, immo & ab ipsis Manichæis, qui eum ex profusione *Spiritus Sancti de Terra* genitum apud S. AUGUSTINUM impie somniarunt. Utrumque statum primi hominis *Jesu* repræsentare voluit *Manes* per ea

Corbicius primus Captivus, deinde Liber repræsentat Animum, primum hominē, & Jesum Manichæorum captum primo a Principibus tenebrarum, deinde ab eorum vinculis liberatū.

Manes, qui Christum fecit Simulacrorum Principem, nil metuens acta omnia Christi in seipso fingere ac simulare.

Manes Jesum in se renatum simulabat.

Fò Sinensium ex *Photh*.

Photh Ægyptiacæ figmentum, & simulacrum.

Photh & *Fò* Sinensium Jesus simulacrorum, & simulacrus.

In *Xaca*, *Centresi*, *Bisnu*, *Crisnu*, & *Ma* JESOU-*ren* simulatur JESUS Dei Filius, primus homo, & Anima.

ea *captivitatis*, & *libertatis* suæ ænigmata. Qui denique Nativitatem ex vera Matre Virgine, pueritiam, vitam, & acta omnia in JESU Salvatore ficta, & simulata prædicabat, nihil veritus est eadem ipsa in se fingere ac simulare. Hinc vero fit, ut quemadmodum *Jesús* Manichæorum *simulator*, atque adeo *simulacrum* quoddam omnium formæ erat, sic & *Manes*, in quo JESUS ipse per *simulationem* credebatur *renatus*, *simulacrum* cujuscunque figura appellabatur. Quod *Sinenses* exprimunt voce *Photh*, & *Fò* & ipsa in Ægypto nata. Etenim *Abacuch* II. 18. Græca Τὸ ὠφέλει γλιπτόν. ὅπ' ἐγλυψαν αὐτὸ· ἐπαλασαν αὐτὸ· χώνδρια φαντασίαν ψαδῆ, *Cophtus* vertit Οὐ ἰθροῦ πε ἔτεσσι ἔλεσθαι ἢ κεπιφωσθαι· κε ἀφωσθαι· ἀπὸ εὐσθαι ἢ οὐφωσθαι ἢ ἔρρησθαι ἔλεσθαι: *Quid prodest* [*Photh*] *sculptile*, [*simulacrum* scilicet, sive *figmentum*]; *quia sculpsit illud, finxit illud* *Photh phantasma mendax*. *Photh* autem imago, & simulacrum est sive sculptum sive pictum; & ideo *πιρεσσι-φουκ* sculptorem, pictoremve a *figendo* denotat. Atque ita *Photh* Sinensium alius non est, quam JESUS noster a primis Semichristianis impostoribus fictus, & *simulator* habitus. Idem est & *Sciaca*, & *Centresi* Tibetanorum *multiformis*: Idem *Bisnu* & *Crisnu* Indorum, in quibus nonnisi *Dei Filium*, *primum hominem*, & *animam* formas, ac figuras omnes in Mundo visibili, atque corporeo indumentem intelligunt. Quin etiam vehementer ego dubito, ne JESU nomen lateat in महा इश्वरेन *Mha-JESOU-ren*, इश्वरेन ISU-*ren*, ऐश्वर ESWA-*ra*, इश्वर ISUO-*r*, mixtum ita & insertum antiquiori Ægyptiorum YSI-*ri*. Hi enim Dii sic originem, nativitatem, & pueritiam simulant, ut JESUM Deum nostrum simulasse delirant *Gnostici*, *Doceta*, ac *Manichæi*. Auxerunt numerum fictionum, & fabularum, quas narrant præsertim de puero *Christi*.

Crispu Indi, Tibetani de *Xaca*. At fingendi initium, & occasio orta primum est tum ex hoc *Pseudevangelio de Infantia Salvatoris*, tum ex aliis id genus apocryphis scripturis. Tanta fallendi mentiendique licentia peperit infandum monstrum *Corbicum* in quo septennis ille puer JESUS veluti *renatus* apparuisse fingitur. Mira profecto est inter utrumque similitudo. Jesus *Tinctor*, Manes *Pictor*. Sed *Persice* duo sunt ejusdem rei nomina. *Arteng*, sive *Arzeng*, vel *Erseeng*, uti vidimus ex Renaudotio *officina*, & *opus admirabile picturarum* Manetis dicitur. Ea tamen vox aptissime etiam significat *officinam*, & *opus colorum*, seu *tincturarum*. Hinc أرخنده *Archenda*, *pulvis tinctorius*, quo Parthi, Scythæ, aliæque gentes *ornatus gratia ungues*, ac *totum quoque corpus quandoque insciant*. Verum non opus est multis, ut ostendam Orientales omnes uno eodemque nomine *Pictorem*, *Tinctoremve* vocare. Vide Castellum in צבצ. Quum vero *Arteng* dicimus, eoque designamus *Librum picturarum Mani*, [quia, ut inquit Renaudotius, *figuris peregrinis, & ignotis refertus erat*,] intelligere debemus *Librum* eo sensu, quo intelligunt

Brammhanes वेदाम *Vedam*, & Tibetani མཛཱྀཏིའོ *Ciò* sive *Cioch*. Nempe, ut *Vedam* est Bramha, & *Ciò* *Xaca*, ita *Arteng* est ipse Mani, *virtus, emanatio Patris luminum, ejusque Filius*, & *anima dans*, & accipiens formas, ac figuras omnes in eo portentoso mysteriorum libro contentas. Sed ne longius pergam, confer cum prodigiis in falso illo Evangelio de JESU nostro descriptis ea, quæ, approbante *Beaufobrio*, ex Orientalibus Scriptoribus refert laudatus Renaudotius. *Mathematicus* erat Manes adeo, ut *lineas circulosque perfectissime absque circino, aut alio instrumento duceret*. In excelsa monte *figuram orbis terrarum*, qualem nos in superioribus explicare tentavimus,

In Manete, sive in *Corbicio septenni* fingitur Jesus Puer renatus.

Jesus in *Pseudev. inf. Tinctor*, & Manes *Pictor* idem.

Manes *Mathematicus; Astronomus, Geographus, Magus*, suoque arbitratu *Invisibilis*, idem est ac Jesus impie descriptus in *Pseudev. Infantia*.

desi-

designavit, itaut omnium Provinciarum, Marium, Fluviorum, Montium, & Civitatum situs agnoscerentur. Nam & ipse Dominus JESUS C. LI. Pseudevang tanquam Mathematicus, & Astronomus omnium excellentissimus celebratur. Adde & istud, quod tunica subtilissima indutus, quoties volebat, invisibilis reddebatur. Evanescere enim a conspectu hominum tantumdem est, quantum est oculis repente orbare accusatores suos, quod de JESU puero narrat Græcum Pseudev. Exemplar cap. V. Sic Magus, & præstigiator tum ob hæc, tum ob alia inusitata portenta uterque declaratur & Manes machinator insignis, & JESUS Ille Figurator calumniatorum fraude malitiose confictus.

Indoles Pueri
Jesu in Pseudev.
Inf. quam iracunda,
atra, ferox,
& ultrix.

CXXXIV. Indoles hominis impatientis, iracundi, violenti, & ad ultionem proni, qui subita morte levem puniat injuriam, ab execrabilis hujus Pseudev. Scriptore affingitur puero Salvatore. Hujus rei causa inducitur Josephus, qui dicebat Mariæ: *Ab hoc tempore non sinemus eum domo exire, quoniam quisquis ei adversatur, morte plectitur.*

Beaufobrius in
principiis Iyftematis
Manichæorum sæpe occu-
tit.

Beaufobrius, qui se tanto felicius Manichæorum dogmata penetrasse gloriatur, quanto infelicius ea persæpe AUGUSTINUM ignorasse effutit, nunquam cognovit, quod tamen cognitu facillimum erat, mortem, eorum sententia, *beneficium* esse, non *pœnam*. Morte enim *animam* tanquam *partem* Dei, Deoque ipsi *consubstantialem* a laqueis, & oppressione tenebrose materiæ, malorumque Principum captivitate solvi, ac liberari putabant. Sic vero animam solvere, ac liberare opus esse dicebant *Filii Dei*, & *Spiritus Viventis*, quod Indi *Ifuren Solutori*, & Tibetani *Cenrest*, vel *Cihane Torcèh* adscribunt. Quanquam $\kappa^{\text{T}} \delta\delta\xi\alpha\nu$ secundum opinionem *pœnale* quiddam, & malum videri posse concedant. At, si quid pœnalis in morte statuunt, accidentarium est; totumque id refertur ad tempus, quo quis forte extremam horam obiit, antequam *majorem materialis*

Mors, Manichæorum sententia,
beneficium, non
pœna.

Quicquid in
morte hominis
speciem *pœnae* referre
videtur, juxta
Manichæos
accidentariū est.

lis lucis copiam fati ope immiffam accipiat, & quæ super-
 sunt tenebrarum ramenta diffoluta habeat. Ceterum fen-
 sum omnem doloris & afflictionis, dum *animata* quæque
 in tota corporea ac visibili natura moriuntur, proprium
 esse volunt non *anima*, non *partis lucida*, quæ liberatur;
 sed *materia*, ac *partis tenebrofa*, quæ in solutionis confi-
 ctu renuit *laxare vincula*, & *liberam* dimittere *partem lu-
 cidam*. Quamobrem repentina mors in offendentem im-
 miffa, ultionis species, & pœna est, quam Puer JESUS
 Dei Filius repetit non ab homine, sed ab *anima mala*,
 feu *a parte substantiæ Principis tenebrarum*. Hæc autem
 ignorans Beaufobrius, minusque discernens inter id, quod
Verum, & id quod tantum uti *Apparens* malum Manichæi
 concipiunt, causam non est affecutus, cur fabulosi hujus
Evangelii Scriptor JESUM nostrum exhibeat tanquam fe-
 rocis ingenii hominem, qui mortem inferat Magistro ob
 levem, quem ab eo acceperat, ictum. In eo, probatissi-
 mum mihi est *Beaufobrii* judicium, quod de istius libri
 Auctore scribens Tom. I. H. M. pag. 366. inquit: *Le Veri-
 table Auteur d'un si mauvais Livre est tout-à-fait incon-
 nu, mais son caractère ne l'est pas. Il s'est peint apparem-
 ment lui-même en représentant le Fils de Dieu*. Auctorem
 censet non *Thomam* Manetis discipulum, nec alium quen-
 quam illius sectæ præcurforem, tum quia se *Thomam Is-
 raelitam* appellat, tum quia Nativitatem, Circumcisionem
 CHRISTI, aliaque Religionis nostræ capita, quæ in hoc apo-
 crypho continentur, Manichæi deridebant. At si loqua-
 mur de *Græco* Exemplari nec Nativitas, nec Circumcisio
 in eo commemoratur. Unum est *Israelita* cognomen *Tho-
 mæ* additum, quod vel supposititium est, vel ab Auctore
 ipso confictum, ut eo obtentu lateret, majoremque sibi
 conciliaret fidem. Is enim solemnissimus mos est Impostorum.
Marcessii Ἀποκρυφον hoc & indignum opus adjudicare
 vide-

Credebant Ma-
 nichæi iu morte
 partem lucidam
 liberari, partem
 vero tenebrofam
 affligi.

Puer Jesus ex
 Manichæorum
 principiis dum
 subita morte pu-
 nit lædentè, pu-
 nit non hominè
 sed partem homi-
 nis tenebrofam.

Beaufobrius i-
 gnorans systema
 Manichæorum,
 ignoravit causâ
 cur *Pseudev. Inf.*
 tribuat *Puero Je-
 su* indolem ho-
 minis ultoris, im-
 parientis, & tor-
 midabilis.

Auctor *Pseude-
 vangelii*, judice
Beaufobrio volens
 Dei Filium pin-
 gere, suis se
 coloribus pingit.

Pseudevangelii
Infantis an opus
 esse possit *Thoma*
 discipuli *Mane-
 tis*?

*Pseudevang. In-
 fant.* *Marcessii*
 tributum.

Marcoſi cum
Manichæis arte
coniuncti.

videtur S. IRENAEUS Lib. I. adverſ. Hæref. Cap. 17. Mirum eſt autem quanta inter Marcoſios, & Manichæos errorum conjunctio intercedat. Vid. *Maſſuet Diſſ. præv. in Iren. Lib. pag. L. de Marco Mago*. At ſi ſermo ſit de *Arabico*, vel cæcus eſt, vel vaſer nimis deceptor *Beaufobrius*, qui veram CHRISTI Nativitatem in eo narrari ſcribit. Nativitas indicatur, quæ a MARIA potius quam a CHRISTO ipſo ſimulata apparet. Cetera cur nobis objiciat, ignoro; poſtquam ea *Autographo* addita ſenſit, teſtatuſque eſt pag. 369. *Le même Eſprit, qui l'a fait écrire, l'a fait augmenter*. Interea, quod ad rem noſtram attinet Cap. IV. *Græci* libelli ſimilis iræ, & vindictæ impetu commotus *Dominus Jeſus*, uno momento, unoque *Verbo* exanimem proſternit humo puerum, qui forte currens ad humerum ejus offenderat. At quanta quanta eſt, *Beaufobrio* ipſo juſtice, tam improbi impoſtoris natura, ea in *Manetem* ſolide transfuſa conſpicitur.

Pſeudevangelii,
quo malo genio
Auctore ab ini-
tuo ſcriptum, eo-
dem & auctum.

Non Pueri Jeſu,
ſed *Manetis* na-
tura in *Pſeudev-*
Infan. ad vivum
expr. ſta videtur.

Manes barbari,
dæmonici, & fu-
rentis ingenii
homo.

Ornatus *Manetis*
ubi primum ſeſe
ſpectandum ob-
tulit in Urbe
Cuſchgar, quam
inſolens, & pro-
digioſus.

CXXXV. *Manes* deſcribitur ab Eufebio Lib. VII. H. E. cap. 7. *Vita barbarus, qualem ſe moribus, & ſermone oſtendebat, natura vero dæmonicus, & manium furore correptus*. *Revera enim*, addit *Diodorus* pag. 69. in Act. Archelai, *vir valde vehemens tam ſermone, quam opere, ſed & aſpectu ipſo, atque habitu apparebat*. Tam inſolita, nec ante unquam viſa hominis ſpecies primo ſtatim aſpectu perculit admiratione *Marcellum*: *Habebat enim calceamenti genus, quod quadriſole vulgo appellari ſolet, pallium autem varium tanquam ærina ſpecie: in manu vero validiſſimum baculum ex ligno Ebellino, Babylonium vero librum portabat ſub ſiniſtra ala; crura etiam braccis obtexerat colore diverſo, quarum una ruſa, alia veluti præſini coloris erat; vultus vero, ut ſenis Perſæ, [denſam longamque barbam gerentis] Artificis, & bellorum ducis videbatur*. Indumentorum formam, ſceptrum baculi ſpeciem

ciem præferens, & eam inprimis colorum varietatem, in qua explicanda Manichæorum ingenia tantopere exercebantur, licet hodieque cernere apud Tibetanos in vestimentis suorum Numinum, & Ascetarum. Quumque inter multiplices colorum species, quæ alternante lucis radio, & ipsæ alternabant aspectum, *viridis* inprimis & *luteus*, sive *croceus* in *pallio Manetis* apparerent, S. EPHREM, [quod paullo post intelliges,] *varium* hujus Monstri *colorem* ea voce explicuit, quæ *viridem* & *luteum* peræque designat. Certe equidem *aereus*, quem indicat Archelai Interpres, viridem aëris aspectum, dum Cælum maxime sudum, & serenum est, referre debebat. *Viride* propterea est *Pallium*, quo *ŕ Cenrest*, *Giam-Jang*, *Cihana Torceh*, aliorumque Numinum simulacra induunt Tibetani. Uti vero *Kaghiur* in solemnium præsertim Tibetiarum supplicationum spectaculis *Manetis Librum*; sic Virga, quam gestant tum Supremus, tum ceteri magni *Lhamæ* renati, baculum Ebellinum repræsentat. Ii omnes tonso crine, quemadmodum & Ordo universus Religiosorum Xacaitarum *pallio* utuntur *croceo*; illudque, tanquam proprium, *Xaca*, appellant *pallium legis restituta*. Eo protegunt, vasteque circumdant subterfluentem, Purpureamque *Togam* sine manicis, & ante pectus apertam; Illiusque sinistram laciniam in dexterum, dexteram in sinistrum humerum ad tergum revocant. Thoracem laneum & cycladem rubram tum interiorem braccarum loco, tum exteriorem, ac reliqua demum calceamenta variis distinguunt coloribus. Eadem colorum varietas magica est, & turpissimi arcani plena in effigie *Xaca*, in *Khadromis* aëreis, in ornamentis *Ciokiong*, & in fasciculo taniolarum quinque pendente ad tergum Magni Illius Pallii Lhamarum. Quid hîc mihi memorat *Beausobrius* aut *Purpuram* nobilissimum, illud Perfarum indumentum, aut *hyacinthinum aëriumque*

Ornatus, forma, & colores varii indumentorum.
Manetis spectantur in Diis, in Lamiis, & in Xacaitis Tibetanorum.
Colores præcipui in Pallio Manetis *viridis*, & *luteus*, sive *croceus*.

Pallium Tibetanorum Numinum, *viride*.

Pallium *Xaca*, & Xacaitatum, *luteum* seu *croceum*.

Colorum varietas in vestimentis Xacaitarum, turpium mysteriorum index.

amictum Regum Assyriorum? Quæ tam immanis infania audacem hominem impulit Tom. I. H. M. pag 98., ut cum vere sacris, vereque Sacerdotalibus *Summi Pontificis*, Sanctæque Romanæ Ecclesiæ *Cardinalium*, & *Episcoporum* nostrorum vestibus, diabolicas *Manetis* vestes compararet? Sic enim scribit: M. de *Tillemont*, qui *sait comment les Papes & les Cardinaux sont vêtus, dans les jours de cérémonie, ne devoit pas trouver le vêtement de Manichée si peu Apostolique*. Illos albo purpureoque colore Aqua & Sanguis Christi veri Dei, & hominis *munda vit*, & *tinxit*, at *viridi*, quod ait S. EPHREM, aut certe *luteo*, vel, quemadmodum interpretatur *Assemanius*, *pallido*, *Manetem Diabolus tinxit, ut incautos falleret*. Pudeat hîc *Beaufobrium*, dum ullus in eo sensus pudoris sit, tam atris sordibus commaculare sacras, nitidasque Vestes Pontificum, & Ministrorum veræ Ecclesiæ CHRISTI cum iis unice comparandas, quibus *Cælestes Cives*, *Deique Sacerdotes* in superna Hierusalem exornati splendescunt. Ac si turpia mysteria *versicoloris Manetis* evolvere cupit, Antra Tibetica petat; ibique a Magis, a Lamiis, a Simiis, a variegatis illis teterrimisque monstris *Manichaïcorum colorum* ænigmata discat. Totum hoc Manetis artificium eô spectabat, ut se tanquam metuendum spectrum, & *Figurarum spiritum*, qualis pingitur JESUS in fabula Pseudo-Evangeliï, ostentaret. Accedit *quadrifole*, elatum illud, & cothurnatum calceamenti genus, quod est a Manete usurpatum ad staturæ altitudinem demonstrandam, ut ita etiam videretur personam gerere *Jesu*, sive *Bud*, quem *procerum* pariter interpretantur, & giganteæ molis hominem antiquissimos fabulones sequuti, *Buttantes* comminiscuntur. Quid enim *Leucius* inter Manichæorum progenitores probe cognitus, de *Statura Christi* somniarit, *Beaufobrius* ipse Lib. II. H. M. cap. IV. num. 4. commemorat: *Transformabat se Christus*, inquit *Leucius deli-*

Ornatum Manetis impie & ignoranter comparat *Beaufobrius* cum ornatu Summorum Pontificum, Cardinalium, & Episcoporum veræ Ecclesiæ Christi.

Diabolus, Interprete S. Ephrem, *viridi*, *luteo*, *pallidove colore tinxit* Manetem.

Ad Magos, & Xacaitas Tibetanos mittitur *Beaufobrius*, ut intelligat mysteria *versicoloris Manetis*.

Manes somniam proceritatem Christi repræsentare affectat.

delirans, & modo puer, modo senex apparebat, ac vertice quandoque cælum contingere videbatur. Nam & Manes fabulam de se sparserat, quòd sidera scandens annum integrum mansionem tenuisset in Cælo. Ut vero Manetem sub JESU artificis specie in eo impurissimo Evangelio depictum Beaufobrius cernat, opus est ut integrum nobis relinquat textum Archelai. *Vultus*, ait S. Episcopus, non senis Persæ *Philosophi*, (quæ vox a *Beaufobrio* corruptore temere in hunc locum inseritur,) sed ARTIFICIS videbatur. At lenitas, & modestia in disputando, quam tenuit Manes cum *Archelao*, Virum alium quam qui ab Eusebio aliisque Patribus pingitur, præclare demonstrat. Hæc nobis objicit Beaufobrius, ut Manetem ab Infamiæ nota defendat, & Majores nostros vel sapientia, vel sanctitate maximos aperti mendacii, & atræ calumniæ incuset. Tantisne in tenebris versatur Calvinianus censor, qui artes ludificandi adeo in Manete conspicuas, percipere nesciat? Ecquid mirum est impurum Tenebrionem, qui tam sacrilego ausu CHRISTUM fecit *Simulatorem* omnium Principem, & Eximium, egregie, quandocunque ferret & utilitas & occasio, simulasse patientiam, mansuetudinem, atque modestiam, si tamen modestia dicenda sit vel tacendi necessitas, vel confusio mentis ex ignorantia respondendi suborta, vel ficta quædam mitis hominis species ad incautos fallendum accomodata?

CXXXVI. Hæc vero sunt, inter cetera, quibus ego moveor, ut existimem non veram, sed fictam esse septennem *Corbicii* ætatem; eaque simulatione Manetem apparere voluisse similem *puero Jesu* in falso Evangelio *Infantia* descripto. Idem de *Xaca* mecum ipse senties, si quæ de Illius monstrosa sapientia ac pueritia tradidimus, in hunc locum Te revocare non pigeat. Hinc etiam manavit *Xacaicum* illud præceptum: *Ne pueri nisi septennes vestem*

Manes artificis vultu speciem Jesu artificis retere molitur.

Manetem Artificem, temere mutat Beaufobrius in Philosophum.

Beaufobrius calumniæ redarguit Eccl. PP., & Manetem defendit.

Ex impia Manetis doctrina ars simulandi confectarium est necessarium, & inevitabile.

Patientia & modestia, si qua unquam visa est in Manete, simulata fuit.

Septennis Corbicii ætas ficta, & simulata concluditur.

Corbicii ætatem in Tibeto gerere debent Pueri vestem Xacaicum induituri.

induant Religionis. Quanquam per hæc tempora quin-
quennes interdum & sexennes initiari soleant. Nec mi-
reris velim, si Tyrbo, si Sisinnius, si Archelaus, Euse-
bius, aliique veterum totam hanc fictionem tam diligen-
ter, & accurate inter gesta Manetis non referunt. Paucif-
simis ac solis fortasse tantæ fraudis Magistris cognita erat.
Exemplo esse potest luculenta illa, & solemnis impostura,
qua *renatus* fingitur in Tibeto *Supremus Lhama*. Hujus
arcani conscii sunt soli Genitores, unusve præterea vel al-
ter Xacaita tanti sceleris artifex. Ecquid erat Nutrix, sic
data *Corbicio*, uti est Nutrix a Tibetanis assignata *Xaca*?
Anus ea appellatur, quæ sibi comparavit, aluit, manu-
que misit Manetem. W^{q} *Ani* vocantur in Tibeto Reli-

Maiores nostri
non tam expresse
notarunt in Ma-
nere tanquam si-
mulatam epochã
Corbicii. Cur?

Anus, quæ dici-
tur ab Interpre-
tibus, *Domina*,
feu *Nutrix* Cor-
bicii, esse fortas-
se potuit in textu
Archel. vel Syr.
Janan conscia
arcanorum, vel
Chald. *Onaha*,
vel *Onha* simula-
tio.

giosæ Matres Sanctimoniales. Forte quæ *anus* vertitur a
Latino Interprete in Act. Archelai, Græce legebatur *Avvís*
eodem sensu; sed Syriace vox esse poterat similis vel ܐܢܝܢܐ
Eth-janan, unde Mulier diceretur *conscia arcanorum fa-
cta*, vel Chaldaicæ, & Talmudicæ אֹנָה *Onaha*,
quæ *simulationem, deceptionem, ac fraudationem* designat.
In eo denique, quod Eusebius, aliique Patres affirmant Ma-
netem se *fecisse Christum*, genus omne diabolicarum fictio-
num planissime continetur.

Periodus II. vitæ
Christi duoden-
nis in Pseudo-
Evåg. insignis ob-
artium, & scienti-
arum omnium
manifestationem.

Periodum secun-
dã Actorũ Chri-
sti *Manes* egregie
simulat.

Anni periodi II.
actorum *Manetis*
termini sunt Ti-
rocinii, & Pro-
fessionis Asceticæ
Xacaitarum.

CXXXVII. Post annos XII. jam absolutos periodum al-
teram vitæ suæ insignem reddidisse *Dominum Jesum* ma-
nifestatione reconditarum omnium scientiarum narrat *Pseu-
do-Evangelium C.L.*, & seqq. Hanc ipsam pariter simulasse
horribilium illum mendaciorum Parentem & Architectum,
quum sibi tanta cum animi elatione *Manetis* nomen im-
posuit, pluribus demonstravimus. Inde originem duxit al-
terum illud *Xacaitarum* præceptum: *ne quis tirocinium
instituat nisi post annum duodecimum, nec vota Ketzul
profiteatur nisi tertio decimo jam expleto*. Deerat, quam in
se

se fingeret, *epocha tertia*. Ea est *annus trigesimus* ætatis Christi. *Ab hoc die*, ex quo nempe tam multa jam ante ediderat argumenta Sapientiæ, *miracula, arcana, & secreta sua occulere cœpit, & legi operam dare donec annum trigesimum completeret, quando Pater publice illum ad Jordanem declaravit hac cœlitus voce demissa*: Hic est Filius meus dilectus, in quo aquiesco: *præsente Spiritu Sancto in forma Columba candida*. Sic falsiloquum illud Evangelium C. LIV., nec quicquam præterea de rebus gestis a Christo Domino, de prædicatione, de morte, deque resurrectione commemorat. Quæ omnia sacrilegi Manichæi negabant. Jam si ordinem simulatorum temporum in vita *Manetis* paullo attentius consideraveris, invenies scelestum hunc anno circiter *trigesimo* incepisse famam de se evulgare, quod Ipse esset *Spiritus Paraclitus*, aut, si etiam malis, quod *præsentem haberet Spiritum Sanctum*. Nam hoc delirium anno, (saltem *κτ' δὲ ζ' α'*), ætatis XXXV., & quarto jam expleto ab assumpto nomine *Spiritus Sancti*, transtulit in Civitatem *Caschar*. Itaque ne ea quidem *epocha*, quam nos *veri natalis* appellavimus, cumque an. Christi 228. conjunximus, tanquam certa ac stabilis figi potest. Quid enim certi de *Manetis* ætate statuas, in qua tripartita periodus annorum vitæ, rerumque gestarum series eo artificio distinguitur, ac simulatur, ut non *sua*, sed *Christi* ætati respondere cogatur? Ex vultu, opinor conjecturam fecere homines de numero annorum, quos *Maneti* tribuerent. Quæ res, ut conjecturæ solent, in varias ac discrepantes sententias Veteres distraxit Historicos. Ob eam causam Acta edita Archelai annos LX.; Mss. vero LXX. adscribunt *Maneti*, quo tempore in Vico Diodori ab eodem Archelao victus profligatusque est: Et *Xacam*, quem cum *Manete* eundem facimus, vita functum tradunt Japonenses an. ætatis LXXIX., Tibetani LXXX. Totidem enim ac multo etiam plures, dum quis

Periodus tri. Actorum Christi, annus ejus trigesimus ob editæ legis Epocham insignis. Hanc ipsam affabre simulavit *Manes*.

An. xxx. ætatis suæ cepit *Manes* hæresis monstrum, promulgare, seque dicere *Spiritum Paraclitum*.

De *Manetis* ætate a vero natali ducta nihil certi statui potest.

Cur in annis vitæ *Manetis*, *Naxa*, & *Budda* supputandis dissentiant Scriptores nostri, Tibetani, alique, causa est triplex annorum periodus ab eodem *Manete* artificiose composita, ac simulata.

quis ita velit, tribuere finit ætati *Domini Jesu* infame, istud *Evangelium Infantie*. Nulla propterea reliquit indicia de rebus a Christo gestis per breve illud annorum spatium, quod a Baptismate & ab initio Prædicationis ad diem usque Crucifixionis effluxit.

Manes non tantum genere, & Religione *Buddista*, sed & *Budda* ipse, hoc est Pseudo-Christus, *renatus* habitus est a suis.

Ut impossura cohærent, cogebatur *Manes* dicere Christum ex Virgine quomodocunque editum apparuisse.

Adas in Oriente successit *Maneti*.

Fò, sive *Budda* Religio in extremis Orientis regionibus amissas vires recuperate, augereque capit vivente *Manete*.

CXXXVIII. Quamobrem, si hæc omnia eò referas, quò referri debent, perspicuum fiet *Manetem* non solum ex *Buddisticis* sive Parentibus, sive Magistris & genus, & religionis arcana accepisse, sed ipsum etiam fuisse *Buddam* a Semichristianis ævo Apostolorum confictum, qui in eo *renatus* crederetur. Consequens proinde erat, ut *Manes* vel invito *Beausobrio*, *Buddam* prædicaret de *Virgine* natum apparuisse. Id enim Indi, ac Tibetani non tam de veteri, quam de novo *Budda*, *Xacaque* tradunt. Et quamquam Manichæi Affricani vel *simulatam* Nativitatem Christo tribuere detrectarint; In ea tamen opinione nec volentes, nec satis ipsi inter se cohærentes, sed nec omnes Manichæi, erant. Orientales aliud quiddam sentiebant. Affricani præterea illud *simulata Nativitatis* genus in Christo fateri verebantur, quod præferret puram virtutem Patris luminum illigatam *materia* ex malis organis uteri prodeuntem, non illud, quo sublata specie vinculi materialis nudam quamdam apparitionem Filii Dei e quovis latere Virginis intelligebant. *Maneti* Præceptori successit in remotioribus illis *Orientis* Regionibus *Ada* discipulus, qui & *Adas*, *Adana*, aut etiam *Adamantus* vocatur. In eo quoque *renascitur Budda*. Is etenim est, qui Βάδδας *Baddas* dicitur a S. CYRILLO Hierosolymit. *Cathec.* VI., Βέδδας *Budas* a Photio, & a Petro Siculo Βέδδας *Buddas*.

CXXXIX. Religio *Fò*, seu *Butta* quamquam in Indiis, in Tibeto, in Sina an. circiter *Christi* LX. cito propagata fuisset, vix altero evoluto sæculo languescere ac deficere cœperat. Sed vivente adhuc *Manete* mirifice reffloruit, & multo

multo quam antea latius diffundi, & amplificari subinde perrexit. Habes rem hanc luculenter demonstratam tum in *Chronologicis Tabulis* nostris ad annum 260. & 290., tum etiam in *Sinensibus* apud D. De-Guignes T. I. & alibi in *H. Gen. Hunnor.* Vide P. II. ad an. 333. in *Sse-tsu*, quod *Ceylan* aliàs *Ceylandib*, & *Serendib* Historiographus noster interpretatur. Sic enim ibidem scribit: *On y suit la loi de Brahmes, & l'on y adore Fo.* An. Christi 405. misit Rex ad Imperatorem Sinæ *Gan-Ti* statuam auream *Fò* adamantibus exornatam. An. 430. Rex *Tue-gnai* memoratur addiētus Religioni *Fò* in Regno *O-lo-tan* sito in *Insulis ad meridiem Indie* versus *Borneum*. Idem testatur de *Siao-Ten* Sinensi ad annum 502. & seqq. De Manete præsertim Tom. I. Part. 2. pag. 337. sub anno 552. ista refert: *Manes qui forma sa Religion en partie sur le magisme, en partie sur le Christianisme, porta lui-même sa nouvelle doctrine dans le fond du Turkestan & dans le pays d'Igour où on lui éléva des Temples. Sa Religion penetra même jusqu'à la Chine.* *Beausobrius*, qui Ecclesiæ Patres tanquam calumniatores vituperat, ubi tradunt Manetem fecisse se *Dei Filium Christum Jesum, & Spiritum Paraclitum*, attendat animum ad hæc, quæ *De-Guignes* tam aperte, sincereque testatur. Tempora nunquam profecto Maneti, nisi se tanquam *Deum* aliquem ostentasset, vetustissimi Turkistanæ & Oviguræarum Regionum populi erexissent. Ea vero delubra esse puto, quæ idem ipse *De-Guignes* sita narrat ad *Acsou*, & circum *Cara-khatai* in Regno *Kiu-tcu*, ejusque Urbibus, & Oppidis sub duobus Hanis *toutes environnées de Murailles, & dans la suit, on y a bâti plusieurs Temples de Fò*, art. VI. Description. Magn. Tartar: In monte *Tim-ko-kam* Ovigurorum non procul a *Turphan* art. VIII. de *Tche-su*: In *Hiang-tai-chan* monte alio Regionis *Ovo-Leang-ho* ex Geographia *Mim*

Cap.

Incolæ *Ceylan* adorant *Fò*.

Statua *Fò* missa a Rege *Ceylan* ad Imperatorem Sinæ an. 407.

Rex *O-lo-tan* in Insulis Meridionalibus an. 430. & Imperator Sinæ an. 502. Cultores *Fò*.

Tempora erecta Maneti in *Turkistania*, & *Ovigur*.

Nova Manetis Religio, *Guignese* teste, *Sinam* pervasit. Ex Templis erectis Maneti quod argumenti genus sumatur ad relucendam temeritate *Beausobrii* calumniæ criminis obijcientis Ecclesiæ Patribus in causa *Manetis*.

Ubinam gentium Tempora fuerint erecta Maneti, ex *Guignese* in Historia Tartarorum conjicitur.

Incolæ Kam-kiu
vel Kang-kiu, a-
iis Captchaq, &
Astrakhâ adorât
Fò, & Spiritum
Cæli: Filium Spi-
ritus Cæli mor-
tuum, illiusque
ossa amissa plo-
rant. Ossium in-
ventionem quo
ritu peragant.

Cap. II. cit. *Descript. art. 2.*: In Scythia cis Imaum, ubi nationes *Nomades*, & frequentissimæ *Kam-kiu* aliarumque circumjacentium Regionum colunt *Fò*, ejusque Religionem sequuntur. De his accipe, quæ nos excerptimus ex cap. III. laud. *Chorogr. Tart. art. 1. p. LXXI. Luna septima juxta computum Sinensium adorant Spiritum Cæli; ejusque Filium mortuum, & ossa amissa dicuntur. Adventante mense per anni circulum definito fœmina virique simul plusquam tercenti conveniunt vestibus induti funebribus, & quo majori fieri potest doloris sensu per agros sub dio effusi clamitantes, querunt ossa Filii Dei. Quum demum ex improvise erumpunt familiae agricolarum, obviamque euntes lugentibus nudorum ossium munera rite Illis sancteque offerunt. Eaque, uti recte cogitanti apparet, ossa non sunt, nisi humani cadaveris, quibus pulpam in destinato clausoque loco evulserint canes. Quid ego conjiciam? Suntne ista *Isaca sacra* amissi inventique *Osiridis*; an vero magis *occisi Manetis*, *Buddæ* scilicet *mortui*, & mox *renascentis* ænigmata? Sic enim *Buddistarum* sententia, ut non semel diximus, unus, idemque *Supremus Lhama* moritur simul & *renascitur*. Quo sane præstigiæ genere haud temere credideris ipsius Christi mortem & resurrectionem, *Manichæorum* more, involutam fortasse ac simulatam repræsentari. *Spiritum Cæli* adorabant etiam *Populi Ien-tchi*, quod tamen, ut idem Scriptor pag. XXVIII. opportune admonet, intelligendum est *de iis, qui primo & secundo seculo post Christi adventum in iis Regionibus versabantur*. *Spiritus Cæli* idem fortasse erat ac *Xaca*, vel *Spiritus vivens Manetis* cognitus ex doctrina *Coryphæi Scythiani*; nisi, [quod ego mallet,] hujusmodi cultus propagationem serius etiam referendam censeas ad *Sec. Eccl. III. Ineunte sec. IX. an. 807. Teng-li-pi-kia-khan* statim ac *Tartarici Regni Hœi-ke* hæres & Princeps constitutus est, Legatum ad Si-*

Ien-tchi Tartarorum populi in *Bukharia minori* adorabant *Spiritum Cæli* præcis Ecclesiæ temporibus.

Spiritus Cæli Xaca, vel *Spiritus vivens Manetis*.

num

num misit cum comitatu *Ascetarum Fò*, quos Sinenses appellarunt in eorum temporum historiis *Mo-ni-sem*. Eosque existimat *Guignesi*, *Manichæos*. Appellatur, inquit T. II. H. G. T. pag. 24. *Mo-ni-sem*, *Bonzii Moni*, aut *Mani*, quod est nomen ipsum *Manetis*. Geographus Nubiensis Sec. XII. meminit *Saducæorum* in Regione *Tantabee*, quæ spectat ad Tibetanos. Manetem vero ejusque affeclas *Saducæorum* nomine indicari, neque ignorat, neque diffiteri potuit *Beausobrius*. Quamquam ægerrime ferat veteres Ecclesiæ Scriptores, qui *Manichæos* sic nominarint. *Lhassa* caput est universæ Religionis Buddhisticæ: Est, inquit *Guignesi* T. I. P. II. pag. 234., *le rendez-vous des Brahmes de l'Indostan, des Bonzes de la Chine, & des Lamas de la Tartarie*. Et quidem ex ultimis Tartariæ finibus eò voti causa adeunt supplices peregrini Buddhistæ, mittuntque Viri Principes munera. Vita functo an 1730. Rege Tartarorum qui *Turkut* audiunt, sedesque tenent ad *Irtisch* fluvium inter Occasum, & Meridiem, Regni hæres Filius, & Vidua Mater de solemni Parentalium pompa decernunt. Iis jubentibus conscendunt navim selecti Proceres, quorum in comitatu homines erant familiares tercenti: portum tenent in Sina, indeque *Lhassam* perveniunt anno sequenti 1731. mense Octobri. Ibi argenti, & auri multum, aliaque splendida munera ordini cuncto Lhamarum, Cœnobiis, Templisque largiuntur, ut vota, supplicationesque pro Regis anima solemni Buttantium ritu persolvant. Gens ea est, quæ se finitimo Moschorum Imperio non ita pridem sponte subjecerat, seseque prodidit quamdam veluti umbram Christianæ Religionis tenere, quam novi *Xaca*, *Buttaque* contaminatio undique versum fœdarat.

CXL. Ad hæc turpissimæ Religionis portenta conservanda Scholæ publicæ institutæ sunt. Omnium Princeps *Laprangæ* est in Urbe *Lhassa* Provinciæ *V*. Qui Docto-

Eee

ris

Mo-ni-sem idest *Manichæi*, *Bonzii Fò* in comitatu Legati a Rege Tartaro ad Sinū Imperatoris missi an. 807.

Tantabee apud Nubiensem Geograph. Tibetana *Saducæorum* Regio, Sedes *Manichæorū*, Sec. XII.

Manichæos *Saducæorum* nomine a Veteribus nuncupatos *Beausobrius* non difficitur.

Bramhanes *Indostani*, auctore *DeGuignes*, *Bonzii* Sinenses, & *Lhamæ* Tartari *Lhassam* colunt tanquam Caput, & centrum Religionis.

Rex Tartarorū *Turkut* e confiniis Moschorum missa Legatione obsecrat an. 1731, *Lhamas* *Lhassenses*, ut preces & vota Buddhistico ritu faciant pro anima Genitoris vita defuncti.

Scholæ Publicæ Tibetanorū, XII.

I. *Lapragæ* *Lhassæ*.

- II. *Brepung* .
 III. *Serà* .
 IV. *Sambu* .
 V. *Kaden* .
 VI. *Trascilonbà* .
 VII. *Cetrolin* .
 VIII. *Takpò Tratzhang* .
 IX. *Ngari Tratzhang* .
 X. *Ravatò* .
 XI. *Ravame* .
 XII. *Sechia* .

Scholæ publicæ
 in Cœnobiis .
 E Sina, Turkistania, ac Tartaria
 omni cõfluunt studiosi juvenes ad
 publicas Scholas Tibetanorum .

Quas artes, ac disciplinas in Scholis
 doceant Lhamæ Tibetani .

Ordo studiorum .

Doctoris Lauræ
 quo ritu tradatur .

ris lauream in ea consequi velit, ingentem æris summam effundat necesse est, præsertim si *Supremus Lhama* solemnè inaugurationi intersit . II. *Brepung* . III. *Serà* . IV. *Sambu* . V. *Kaden* . VI. *Trascilonbà* in Provincia *Tzhang* . VII. *Cetrolin* . VIII. *Takpò Tratzhang* in Regno *Takpò* . IX. *Ngari Tratzhang* in agro *Logà* [ni *Lopà* dici debeat] ad Meridiem *Lhassæ* . X. *Ravatò* in Territorio *Gnetang*, quod vix diei iter Occasum versus distat a *Lhassæ* . XI. *Ravame* in Civitate ipsa *Logà* . XII. *Sechia* [aliàs, uti traditur, *Sachion*,] biduum distans, si iter ad occasum dirigas, ab Urbe *Sgigatzè* . Nomen Gymnasia accipiunt a Cœnobiis *Xacaitarum*, in quibus litterarum studia unice florent . Ad ea confluunt *Tibetani*, *Sinenses*, *Cokonorei*, *Casimirii*, *Fonkari*, *Caskarenfes*, *Ferchendii*, *Kasakii*, *Camulii*, *Turphanenses*, *Amdoenses*, studiosi denique omnes ex universa *Tartaria* a finibus usque *Turkut* . Traduntur in Scholis ars logica, aliæque severiores disciplinæ, Philosophia, Astronomia, Medicina, & ipsa cum primis Theologia, quæ tota sita est in infandis mysteriis, ac tenebrosis ænigmatibus *legis Xacæ* . In absolven- do studiorum curriculo *annos* infumunt omnino *duodecim* . Alternis mensibus qua publice, qua privatim studiosi Juvenes disputationes in Cœnobiis instituunt : solemne vero experimentum annis singulis semel & iterum de se edere tenentur in *Templo* . *Enthymemate* in argumentando utuntur frequentissime ; sed, ut alia complura inverso ordine agunt, sic & inverso ordine quæ propositio *consequens* esse deberet, locum apud eos obtinet *antecedentis* . Scientiarum orbem ex præscripto emensi insignia *Doctoris* petunt . Qui idonei sunt, & non minus doctrinæ viribus, quam auri copia valent, extremum subeunt discrimen coram universa *Lhamarum* turba . In Templum veniunt, provocantur ad respondendum, objecta solvunt, quodque pars est postrema periculi, *Academiæ Præsidi*, Magno scilicet *Lhama Cœnobi*

possédoit parfaitement la Musique, & l'aimoit beaucoup: aussi, dit-on, qu'il inventa un Instrument, nommé Choelis.

Chelyn pulsat
Deus *Chia-cin* in
vertice Montis
Righiel.

Chelys sive *Cithara* speciem præfert Instrumentum musicum, quod digitis pulsat Tibetanus *Chia-cin* sedens inter delicias super cacumen montis *Righiel*. Sed *Χέλως* *Hesychio* dicitur: *κιάρα δὲ ὄργανον Χελώνης* *Cithara* quasi ex osse testudinis. Indicæ testudinis arcanum repete ex p. 129.

Arcana *Chelys*
inter fabulas *Manetis* quæ esse
potuerint?

Rursus *χέλως*, *λύρα* *lyra*, *μηχανήματα* *machinamentum*. Unde *Chelys* non *lyra* solum, sed mystice etiam inter ænigmata *Manetis* esse poterat *machina*, quam fabulabatur erectam a Filio Dei ad salutem animarum. Vid. p. 236. 237. Quod si, interprete *Beaufobrio*, Machina illa aliud nihil erat, quam *Zodiacus*, cur ego in *Chely*, in machina nempe *Manetis*, symbolum non deprehendam concentus *Orbium Cælestium*, de quo tam sæpe Philosophi, profanique Vates loquuntur? Tum verò Manes inventor *Chelys* idem erit ac fabricator, & auctor harmoniæ sphærarum, ipse scilicet Dei Filius Christus Deus noster, qualis insignis ille deceptor haberi voluit. *Χέλως* iterum apud eundem *Hesychium* *μουσικὸν ὄργανον* *organum musicum*. Tartarici populi, qui Religionem *Fò* sectantur, musica mirifice delectantur. De *Ouigureis* scribit *De-Guignes* in sæpe laudata *Chorogr.* pag. xxxiii. *Rubruquis qui a traversè le pays d' Igour le nomme Organum . . . Il prétend que le nom d' Organum vient de ce que les habitans étoient autrefois bons Organistes, & Musiciens*. Morem gentis agnoscit præstantissimus Observator; quanquam nominis *Ethymon* parum verisimile credat. Idem tradit de Tartaris *Kam-kiu* adoratoribus Numinis *Fò* pag. lxxi. *Ils aiment la musique*. Quid, si hac arte tantopere delectentur, eamque colere affectent, ut *Budda* suo, *Maneti* nimirum, Magistro, & Inventori placeant, ejusque institutum, atque ingenium sequantur? *Χέλως* *Chelys* demum *ὄργανον* est *πολεμιστήριον* *instrumentum*, seu *organum*

Cultores *Budda*
Musica delectantur.

num bellicum. Lahis enim præliantibus cum Lahmain ad partem occiduam Righiel, fidines *Chelys* attrectat *Khia-cin*. Hæc autem ænigmata apertius fortasse explicabat *Gigantomachia* Manetis. VI. སྐྱོན་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ est *Kekhò*, *Vicarius*,

Chelys Chia-cin quo pacto esse possit Organum bellicum in prælio *Laharum* adversus *Lhamain*.

asceticæ disciplinæ Præfectus. Ejus etiam munus est indicare *horas* universo Ascetarum Conventui, ut ad orationem, sacrumque cantum convenient. Ad eos convocandos. sacrorum Ministri utuntur specie quadam *tympani*, *campanula* ad formam Sinensium, duabusque tubis alte strepentibus. Ubi multitudo confluit, suspensi manent, quandiu ex alto Templi loco, signum veluti cæleste precum auspiciandarum edatur, præcinente *tuba ex marina cochlea*, quam rectius *testudineam* appellaveris. Hujus enim *tuba* clamore *Xacam*, ajunt, superasse sonos ceterorum omnium *Organorum*, quæ uno eodemque momento universum Cæli terræque ambitum commixto strepitu commovebant. At *Kekhò* sonorum tempora nutibus moderatur, & regit. VII. སྐྱོན་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ *Kelong*, qui *tertia Professionis*

VI. Ordo *Xacaitarum*.

Munera *Kekhò*.

Tympano, *Campanula*, duabusque tubis convocatur ad publicas preces conventus *Xacaitarum*. *Tuba ex Cochlea marina* signum editur sacre *præcentrationis*.

Tuba Xaca ex cochlea marina, quam potens, ac prodigiosa.

vota nuncupavit. VIII. སྐྱོན་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ *Khapcihù*, qui decem tractatus *Xacaicæ* Legis perfecte didicerit, eorumque penetraverit sensa. IX. སྐྱོན་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ *Ketzbul*, de quo passim in superioribus.

VI. Ordo *Kelong*.

VII. *Khapcihù*.

IX. & infimus *Ketzul*.

CXLII. Quam vero antiquum, & pervulgatum sit *Lhamarum* nomen non in uno solum Tibeto, sed & in remotioribus ipsis Scythiæ partibus, colligere licet ex his, quæ scribit *De-Guignes* ad an. 587. Tom. I. Part. II. H. G. Hun. Lib. IV. de *Abaribus* p. 361. *Bocolabras* vocabatur, hoc est *Magnus Presbyter*, Scythia illè flagitiosus, qui causa fuit gravissimi belli *Romanos* inter & *Abares*. At *Bocolabras*, Historico nostro judice, idem esse videtur ac is, qui a Turkista-

Magni Lhama nomen in Scythia antiquissimum.

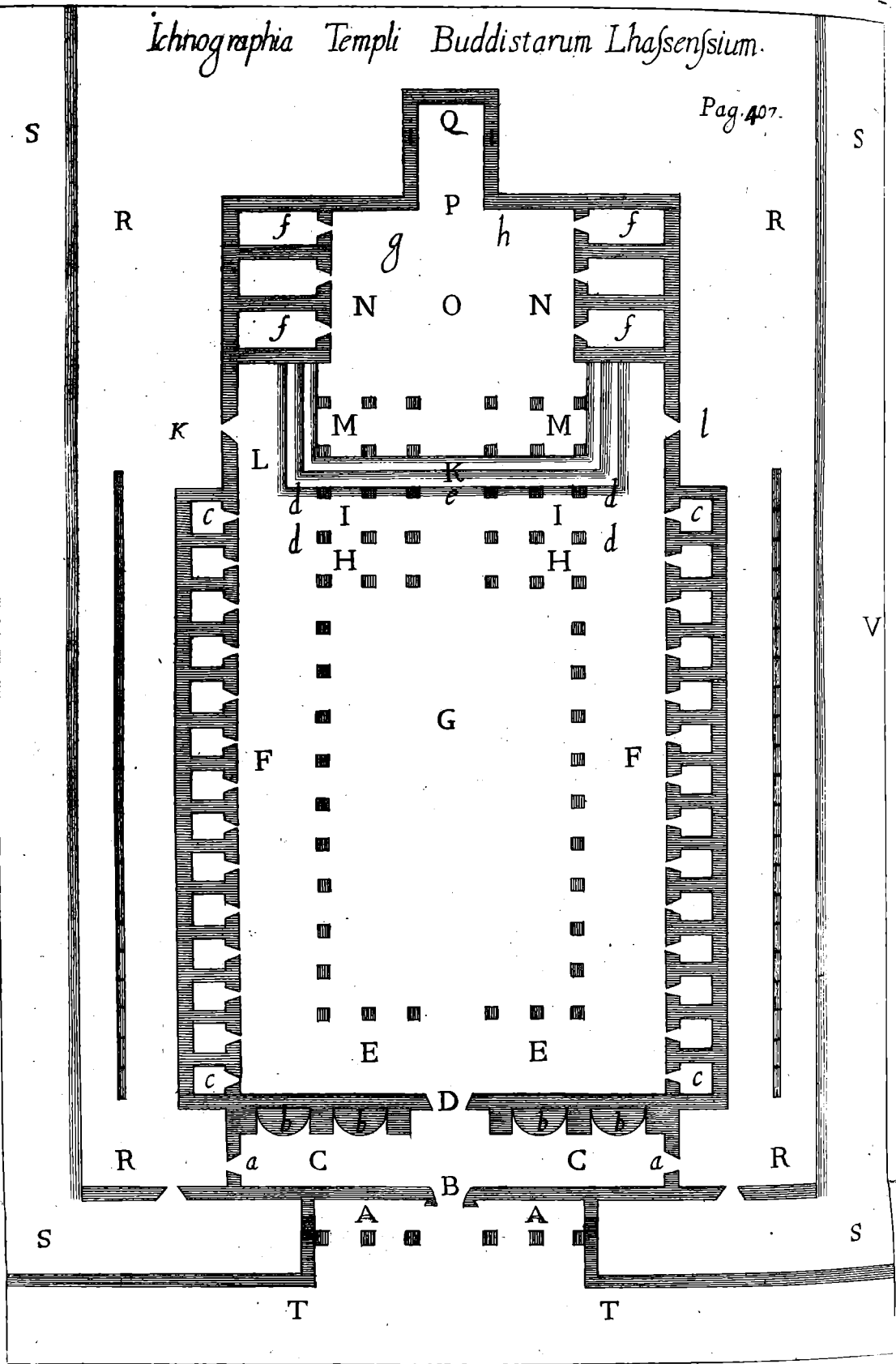
kistanis vernaculo sermone appellatur *Mo-ho*, aut *Iko Lhama* Magnus scilicet Lhama. Nam & hujus dignitatis homines ex Bergeronio in *Itineribus* ab eo relatis ad annum 1620. observat a Tartaris vocari *Labaës*; quæ vox, subdit, parum differt a *Labraf*. Quid postea? Dum Viri Gravissimi judicio minutum quiddam divinando addere liceat; nisi forte in *Boco* voce præfixa *Labras*, (qui ob frequentissimam mutuatque commutationem *b* & *m* *Lamras* efferri potest,) lateat *Bog*, aut per *c* affinem *Boc*, Deus, in ore Manichæorum, qui *Bogomili* dicebantur: [Deos enim se faciunt Magni isti Lhamæ Scythici:] conjicerem *Lha*, sive *Lhama* nomen jacere insertum Tibetanis oculis *Rimbo-cè*, transducta priori ad calcem vocis, quam Græci deinde, a quibus ante dicti Nebulonis historiam accepimus, ad nativam terminationem inflexerint; sicque vocabulum fecerint: *Boco-lab-ras*. *Rimbocè* nanque titulus est honorificentissimus Magni Lhamæ Sgigatzensis. Verum de his plura fari molestum est.

Templa Tibetanorum.

CXLIII. Templa habent, quæ spectant ad partem Cæli Orientis: eaque unius formæ sunt, licet non omnia ejusdem sint magnitudinis. Ex *Labpranga Lhassensi* annis ab hinc centum & undecim restituta & amplificata judicium de reliquis facito. Hujus architectonica ratio ad eam accedere videtur, quæ in vetustissimis tum Ethnicorum, tum Christianorum Basilicis cernebatur. Exempla videas apud Cl. *Ciampinium* Part. I. *Veter. Monim. de sacrarum profanarumque ædium* structura Cap. I. Quibus addas velim *Stephania*, veteris scilicet *Neapolitane Basilicæ* informationem editam a Viro Summo, & incomparabili *Alex. Symmacho Maζochio* ejusdem Eccl. Canonico, & *Script. S.* Interprete vere Regio in *Anteloq. Dissert. Hist. de Cathedral. Eccl. Neap. semper Unic.* &c Part. II. Ichnographica pag. xxII. Quod si præterea intueri aveas specimen Basilicarum, quas Græcia Chri-

Ichnographia Templi Buddistarum Lhasensium.

Pag. 407.

Christiana antiquitus ostentaret, adisis Scriptorem celeberrimum omni doctrinarum genere præstantissimum *Petrum Franciscum Fogginium*. Vide in excellenti ejus Libro *de Romano D. Petri itinere exercitat.* XX pag. 471. Imaginem ΑΥΤΑΔΕΛΦΩΝ *Germanorum Fratrum SS. Petri & Andreae* expressam *Ectypo* votivæ tabellæ a *Constantino ΔΕΣΠΟΤΗ despota* dedicata, & Florentiæ in Museo Riccardiano aservatæ. *Basilica* subjecta pedibus SS. Apostolorum, eademque longis cinctâ porticibus, juxta *Græcorum morem* constructa est. Fac, obsecro, ut harum exempla tantisper cogitando teneas, dum ego *Xacaicæ Lahprangæ Ichnographiam*, quo clarius fieri poterit, explicare studuero.

Forum, sive *Area* est ante *Pronaum* quadrangularis. Lateri ejus ortivo viæ Regiæ contermino stat medius super *stylobatam* erectus inter arbores duas fronde salicum similes *obeliscus* LXX. circiter palmorum cum epigraphæ Tibetana in monumentum sempiternum concordiæ communis, & fœderis facti annis ante nongentis, & septuaginta cum Imperatore Sinorum.

Totum ædificium in altum attollitur per ordines contignationum omnino tres. Totidem sunt Porticus secundum *orthographiæ* rationes in fronte ipsa Templi. *Mediana*, & *summa* quandam *Pluteorum* similitudinem gerunt. Inde Supremus Lhama, Rex, Chalonii, Viri Principes; Lhamæ, aliique forum omne, viamque prospiciunt. *Prothyron* sive *Porticus* inferior A A ligneis, [ut & reliquæ omnes,] sustentatur columnis; quæ sunt grandiori mole, magnificisque operibus & cælatæ, & pictæ, & auro multo onustæ. Parietes picturis & ipsi, quantumvis rudibus, exornati acta *Xacæ* repræsentant. In hac porticu media ostium est Templi amplissimum B valvas habens bifores anaglyphis & orichalco ornatas in antica, ferro in postica contactas.

Lahprangæ Templi Lhasensis Ichnographia.

Sta-

Statim a limine apparet Atrium CC, quanquam non apertum, sed tectum contignatione prima. In sinistro laterali pariete *a* patet aditus ad viam sacram, de qua infra dicam, in dextero *a* exitus. Sanctum enim est, ut qui via sacra incedunt Templum teneant semper ad dexteram. In muro medio *anteriori* D est ostium internum. Ante hunc ipsum murum, & ad ostii latera surgunt utrinque pari numero columnæ lapideæ, & pilæ in angulis. Ex intercolumniis vero sese conspiciendas offerunt sedes simulacrorum quatuor *bbb*, quæ primo statim obtutu quasi colossos credideris. Sunt ea regiis ornata insignibus, suisque singula distincta coloribus, vultu *candido* unum, *rubro* alterum, tertium *flavo*, quartum *caruleo*. Narrantque signa hæc esse IV. Indorum Regum, quos *Xaca* ad sui Religionem miraculorum ope convertit.

Ex atrii Janua D magnum circumspicis integrumque *Peristylon*, Claustrum scilicet porticibus undique cinctum. Sed porticum EE, quæ proxime excipit ingredientes, rectius fortasse dixerim *atrium internum*; quum primum CC tanquam *externum*, & *commune* spectetur. Nam duo laterales aditus *aa* ducunt etiam ad ædes extra muros Templi positas. Nec eam certe esse puto, cui locus tribui debeat inter partes *stationarias* Templi. Tota enim hæc porticus caret *facellis adjunctis*: unde sacra stationis ratio repetitur. Diverticulum denique est, & flexus viæ ad porticus laterales Sole præsertim ardente, & cadentibus imbribus; quo tempore ob *Impluvii* incommoda coguntur *Xacaita* deferere rectam.

Jam Basilicæ formam intueris. Figuram obtinet *parallelogrammi*. Naves in longum productæ, strataeque omnes pavimento, uti apparet, marmorato, *tres* numerantur. *Australis*, & *Septentrionalis* FF clauduntur porticibus tantæ longitudinis, quanta est continuata series *adicularum*

larum quatuordecim cc, cc eisdem porticibus ad utrumque latus æquali numero, alarum instar adjacentium. Singulæ autem ædiculæ januas habent, pleræque etiam fenestras geminas munitas cratibus.

Mediana *G Impluvium* est, quale etiam erat, observante Ciampinio, in Gabiniano, aliisque antiquissimis Romanorum Numinum ædibus. Inde Cæli facies conspicitur, immittitur lumen, perque Templum omne diffunditur. Fenestræ enim exteriores nullæ sunt. At, quotiescumque necessitas ferat, in promptu habent quasi ductile ac versatile rectum. Nam, si conventus & celebritas agatur, velarium est in fastigio *Solarii* ceratum, ac probe translucidum, quod superne extendunt, eoque totum Medianæ apertum aptissime tegunt. Sin autem vacuum sit Templum ab omni turba, nec sacer conventus agatur, velaria super adducunt futa coriis Boum silvestrium.

Naves transversæ in eadem horizontali area duæ sunt HH, II. Virgæ argentæ innixæ Epistyliis columnarum exteriorum ambientium frontem transversæ primæ HH, & latera *dd, dd* secundæ, superpendent circumeuntes intercolumniis. Per has virgas excurrunt anuli pariter argentei, unde pendent multiplicia eaque pretiosa vela cum verforiis ad claudendum & recludendum, quotiescunque lubeat, septum transversarum; in quibus Religiosi inferiorum ordinum sedent. Hæ speciem aliquam præferunt *periboli*, sive *chori* intersecantis navim medianam Basilicarum Christianarum; nam & ibi locus erat, ac sedes minorum Clericorum. Vid. *Ciampinium* de Basil. S. Clementis. Ex intercolumnio medio transversæ posterioris, *e*, suspensum manet tintinnabulum justæ magnitudinis, cuius malleum ex ligno constructum prætereuntes Xacaitæ, nescio quo pietatis sensu ita movent, ut vice saltem simplici tintinum edere exaudiatur.

Alæ ædicularum *cc, cc* una cum antepositis porticibus, ibi finem habent, ubi incipit K ascensus Sanctuarii; si tamen Sanctuarium liceat Christiano homini appellare Antrum horribile turpitudinum Buddisticarum.

Ascendenti objicitur ad lævam Septum L cancellis argenteis clausum. Sunt in Eo Abaci, unde monstrantur Hieroglyphica Sacra, ferme quindecim, argento puro conflata, innumerisque micantia lapillis. Horum aliqua prodigiosum illud systema Mundi, alia transmigrationum, orbes, alia historias Xacæ mirabiliores contemplandas exhibent.

Post ascensum alia est *transversa* MM a summo australi gradu ad oppositum Borealem producta. In hac superiori tot sunt columnæ, quot sunt in unaquaque inferiorum; quum & latitudo eadem omnino sit.

Inde NN Area Sanctuarii tetragoni figuram retinens exspatiatur. Ad dexterum ejus latus *ff, ff* sacella, seu ædiculæ tres, totidemque ad sinistrum assurgunt. In medio, O, locus est *sacri tripodis*, quem inibi ex præscripto erigere aliquando solent ad sustinendum, ac perficiendum sacrificium *Turma*.

P, In summitate Templi Apsis est, seu *Cella* quadrata Numinis *Xaca*. Hemicycli formam pars hæc summa Templi in Basilicis Christianis tenebat. At Tibetani Buddistæ hemicyclum ex instituto Religionis in quadratum vertunt. Quod & in semicirculata figura montis *Someru* Indorum præstitisse cognovimus. Quanquam in hunc quoque locum, ut paullo post intelliges, quandam visi sunt hemicycli speciem transtulisse.

Quicquid erat Presbyterium in Basilicis nostris CHRISTO DEO consecratis, totum id, (dummodo unam, veramque Sacramentorum Divinitatem perpetuo excipias) magna ex parte accomodatum percipies ad aream Sanctuarii

rii *Lhamaici*. Ad Parastades ostii cellæ Numinis eminet in dextera *g* *Thronus Lhamæ Maximi* super gradus multos cum *Den*, culcitis scilicet sive pulvinaribus quinque, splendide, ac magnifice exornatus. Sequitur sedes fere æqualis *Magni Lhamæ Sgigatzensis*, aliæque deinceps *Magnorum Lhamarum Renatorum*. Reliqui sive Electi, sive simplices Lhamæ, *Kelongii*, aliique seniores pro sua quisque dignitate ex ordine sedent, donec *transversam superiorem* impleant. Septum, quod *Matronæum* dicimus, nullum habent. Unus est confessus Regius, qui Septum Senatorium imitari quodammodo videatur. Sedem *h* in sinistra tenet Rex Tibetanus majorem quam Lhamæ Electi, longe vero minorem quam Lhamæ Renati. Succedunt inferius iis *Den*, sive pulvinaribus pluribus acervatim congestis insidentes *Chalonii*, sic dicti Senatores a regiis consiliis, & ad Reipublicæ negotia tractanda selecti.

In summo eoque sacratiori cellæ Numinis loco Q, Ara est maxima sub lignea Apside, quam vulgo *Tribunam* vocamus, in hemicycli formam constructa. Mensæ Altaris insistent strata marmorea, & loculamenta plura gradatim disposita. In superioribus collocantur utrinque statuæ minores *Laharum*, & *Cianciubiorum* auro solido, argentoque conflata; in inferioribus vero lucernæ, vascula cum odoratis virgulis ad suffitum, & mensulæ sustentantes pyramides ex hordeo ac butyro compositas, variisque insuper figuris, atque coloribus insignitas; qua etiam materie & arte formati ac ficti sunt flores diversi generis in morem palmarum conferti, interque tot superstitionosa Altaris ornamenta alternatim erecti. Ex elatiori gradu eminet giganteum simulacrum *Xaca*. Senex est mitratus, indutusque Pallio, quod formam referat Pluvialis inter Sacra Episcoporum nostrorum Indumenta satis cogniti. Hic vero est, ubi per argenteos, inauratosque cancellos auratam

pariter fulvamque figuram Buddæ Legislatoris & contemplantur, & adorant Xacaitæ omnes.

In apside Templi *Brehpungensis* duæ sunt laterales Januæ intra cancellos; Locus earum esset in *Lhassensi* i, i. Sed has certo figere non possumus, quôd nullam de iis mentionem fecerit P. Horatius.

Porticibus inferioribus *Peristylis* Mediani superstant, quos appellabimus Pluteos; Medianis item supremi. Solario reguntur subdiali, vernacula Itatorum lingua, *lastri-co* juxta vocis significationem a *Baldo* Urbinate traditam in *Lex. Vitruviano*. Pluteis tum mediani, tum superioris ordinis adhærent ædiculæ eadem prorsus ratione, qua porticibus ordinis inferioris. Ex his Pluteis viri etiam laici, fœminæque omnes audiunt Lhamaicos cantus, ac sacra prospectant, quæ in Area sanctiori a Xacaitis Ministris aguntur. Stationem similiter tenent in imis navibus, præterquam in *transversis*, nisi fuerint occupatæ a Lhamis, aliisve Religiosis hominibus. In maximis namque solemnitatibus incredibili numero ad *Labprangæ* Templum confluent ex proximis distitisque Cœnobiis Ascetæ Buttantes. Id autem quotannis accidere solet, quum dies festi *Monlam* celebrantur. Formam Pluteorum adumbratam cernimus Romæ in Ecclesia S. Agnetis extra muros. Porticus & Plutei, quotquot sunt, circumspectantes *impluvium* sive navim medianam, tecto proclinato bicubitali, eoque etiam inaurato, quasi perpetua suggrunda proteguntur. Singuli præterea ordines projecturis coronarum auro obductis distinguuntur simul & exornantur.

Sacellis *inferioribus* Sanctuarii ad Australe latus duo *media*, duoque etiam summa superstant. Totidem visuntur superinstructa ad Boream. Quumque parietes Sanctuarii altius, quam pars reliqua Templi, eleventur, superiora facella sublime caput extollunt coronatum *are*. *Tectum* est
iis

iis additum , quod *Testudinem Templi* appellant. *Ære* & istud striato conflatum est. E lata basi subnixa columnis, intortisque striis ceu comis atque cincinnis ornata, sursum versus paullatim decrescendo, ad similitudinem Papilionum ac Tentoriorum, in fastigium quadrangulatum nonnihil acutum attollitur. Umbilicus fastigii *concha* est, quæ veræ Testudinis figuram induit. Innititur ea spiris, seu pulvinis tribus subjectæ mensulæ insistentibus; floremque in vertice gerit per varios globorum ordines sese erigentem in altum. Hujus pes e vasculo surgit, & postquam, caulis breve spatium scandit nodo in anuli morem cingitur, unde statim gemma seu globus erumpit majoris peripheriæ. Maximo superadjecti sunt minimi donec in summo apice globus subsiliat magnitudinis mediæ. Flores prope modum similes ornant angulos quatuor fastigii. Sunt his plura auri coria, ingenti quadam profusione, superinducta. *Kip*, hanc Testudinem, seu *tholum* vocant Tibetani: Nostri *Cubam*, *Cupulamque* vocabulo de media Arabia evocato, uti observatum est in *Lex. Vitruvian. Baldi aucto & illustr. aliorum doctissimor. Viror. Interpretationib.* Nomen Tibetanum an ab Arabibus acceptum sit, prorsus ignoro. Idem tamen esse nemo dubitaverit, qui *Kipi*, vel *Kibi* per *v* Græcum, aut *u* Latinum pronunciarit addita terminatione masculini vocabuli *p*, aut *b* ex linguæ Tibetanæ genio. Præter Testudinem maximam tegentem Aream Sanctuarii, sunt minores quatuor, in quas desinunt summa illa facella quatuor jam memorata.

Templum Brehpungense dividitur in naves *longas* quinque, & *transversas* quatuor. Mediana *impluvium* non est, sed cooperta tecto. In ejus tamen fastigio medio magna relicta est Fenestra; quam impagibus cratibusque ferreis instructam, ceratoque velario munitam, dum eam circa cardines versant, satis etiam commode, quodcumque

que velint, claudunt & patefaciunt. Pro triplici contignationum ordine tres apſides, triaque habet Sanctuaria, quorum alterum alteri ſuper inſtructum eſt. Et quanquam ſuperiora mole ac magnitudine anguſtiora ſint, majori tamen elegantia. & apparatus ſplendore prænitent. Horum quodlibet *area* pariter inaurataque *teſtudine* tegitur.

Ad duo Sanctuarii latera *k*, & *l* indices traduntur Scalarum, quibus ad ſuperiora conſcendunt. Qui per aditum meridianum *k* inceſſerit, ſi ſpatium ingreſſus, quod inter viam ſacram, & muros exteriores Sanctuarii protenditur, oculos erexerit ad Porticus eiſdem muris adjectos, intuebitur primum *Coria* fere innumerabilia Animalium omnis omnino generis e tota contignatione pendentia; deinde *Monimenta magica* in varias claſſes diſtributa, quibus Venefici, & Ciokiongii Xacaici diabolicæ artis experimenta inſtituerunt.

Opera omnia ſculpta, atque cælata auro ubique argentoque collucent. Piſturarum ſilva tam denſa, ac ſpiſſa eſt, ut parietum tegumenta vel in abdito quovis ædicularum ſeceſſu aliud nihil ab imo ad ſummum oculis intuentium exhibeant, quam ſpurciſſima Xacæ myſteria, aliorumque Tibeticorum Numinum fabulas, vividis ſane coloribus, ſed abnormi penicillo expreſſas. Lacunaria & intercolumnia velis ornantur pretioſis, ac ſplendidiffimis. Similia ſunt quæ ad columnas quadratas & ad parietes ex alto ſuſpenſa ſic in criſpas utrinque diducta undatim deſcendunt, ut divorum Imaginibus formoſa, ac elegantia ſerta componant.

Lucernarum numerus in maximis celebritatibus inſinitus propemodum eſt. Quæ pavimento inſident, *Abena* ſunt *Butyro* plena ad Elychnia multa fovenda; ſed quæ ad Aras, aut in locis aliis elatioribus collocantur, calices ſunt aut ærei, aut argentei, plerique omnes quadratæ formæ.

Ea-

Earum curam gerunt Sacrarii custodes . Sunt ii Religiosi homines *quadraginta*, quorum Princeps & Caput appellatur ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ *Khugnier*.

Γεῖσις R R , R R , Via sacra est sive exterior circuitus Templi . Hac quasi medii incedunt inter sepes duas laterales *Mani*, dum *Coram devotionis* causa instituunt . Sunt autem in hoc loco *Mani* Volumina cylindrica , coriaceis alia , alia ligneis integumentis undique circumclusa , interque geminas trabes horizontaliter jacentes circa axem ad perpendicularum ita erecta , ut levi motu verti queant in orbem . Ea manuum extremitatibus prætereuntes certatim versare student . Sunt hæc volumina plena ad summum usque chartis pene innumeris , quæ scripta continent *Khaghiur* , aliarumque precum Xacaicarum , cum eleganti inscriptione ཨོཾ . Tantumdem enim esse credunt *Mani* semel convolvere , quantum ore omnia syllabatim recitare , quæ in chartaceis hisce involucribus minutissimis characteribus exarata comprehenduntur . Sic ad volutionum numerum meritorem summam conduplicari pro re certa tradunt . Hanc circuitionem *Coram minorem* appellant . Major est , quum aut ædes exteriores Templo adjacentes perlustrant , aut etiam *Lahpranga* , *Putalà* , & Civitatis mœnia orando circumeunt . Quidam tanto superstitionis impetu abripiuntur , ut non gressibus , sed *continuatis prostrationibus* religiosum iter metiantur . Maxima circuitio , circuitio est totius Regni .

Itaque limitibus viæ sacræ adhærent undique exteriores Ædes S, S . Earum facies vias publicas ad Austrum , ad Occasum , & ad Boream spectat . Ad Ortum ultra duo *Prothyri* latera excurrit in T, T . Ordo inferior Regius Fiscus est , ac sacrum Ærarium , in quo tributa publica , oblationes

nes populi, & quæcunque ad Templi cultum sunt necessaria, servantur. Duo superiores continent cubacula *quingentorum* Ministrorum Templi, hospitia tum Magnorum Lhamarum, tum Virorum Nobilium, Tribunalia, forum, ac domicilia *Chaloniorum*, Prætorium *Debarum*, Aulam Regiam ad Septemtrionem, in primis vero Domum Augustam Supremi Lhamæ ab occiduis lateribus Cellæ Xacæ per meridianos flexus longo tractu continuatam. Verum neque Rex, neque Lhama Maximus in *Labpranga* perpetuo habitant; sed statis tantum anni temporibus commorantur, quoties pro suo quisque munere ac dignitate majoribus Xacaitarum solemnitatibus ex ritu & instituto interfunt. Nulli mulierum fas est intra hæc septemoram ducere noctu. Chalonii, administri omnes, & servi laici, qui uxoribus uti velint, domus suas adire coguntur.

In area ad latus ædium Septentrionale V, sedes est ex marmore, quam in frequentiori Religiosorum, Populorumque conventu per gradus quinque conscendit *Scegnien* ad legis ænigmata explicanda. Hinc nomen accepit, dictaque est *Bñma Bema*, sive *Sedes Legis*.

Plura extant minora Tempia ejusdem structuræ in *Putalà*. Sed Maximum, quod est, non mole solum, verum etiam divitiis ac magnificentia, & cetera longe superat, & antecellit *Labprangam*.

Religio, litteræ,
& lingua Tibetanorum longe lateque diffusa.

Regni Tibetani
fines.

CXLIV. Buddhistica Religio latissime quidem extra Tibetum porrigitur; sed quæ una cum *litteris*, & *lingua Tibetana* diffunditur ejusdem *Regni Tibetani* finibus continetur. Totum vero Regnum clauditur ab *Ortu*, *Sinorum Imperio*, & *Tarcenton*; [quam Provinciam herbæ *Theæ* varii generis feracissimam Tibetanis paruisse volunt antequam Sinensis Imperator Tibeto potitus an. Christi 1720., eam in sui ditionem redigeret:] Ab *Austro*, Regnis *Bengala*, *Lo-tenkè*,

tenkè, *Altibary*, *Mon*, *Brupà*, *Lhobà*, *Lhokhaptra*, *Sciapadò*, *Bhà*. An hoc ultimum ad *Tibetanos* pertineat, lis est cum *Bahensibus*. Quin etiam Imperii sui terminos longius protrahi contendunt non ad *Sinam* tantum, verum etiam ad *Pegu*, & ad *Tunkinum* usque. Clauditur ab *Occasu*, *Casimiriis*, parte Regni *Mogol*, *Nekpal*, *Morongà*: A *Septentrione*, *Magna Tartaria*, *Usbek*, *Caschar*, *Jonkar*, ad *Jarchend* usque, & *Cokonor*. *Tzo-ngombò* appellant, hoc est *Tzo*, ut & *Ægyptii* $\tau\sigma\theta$ *Tso*, lacum, & *Ngombò* cæruleum, quem Tartari vocant *Coko-nor* $\delta\alpha\theta\theta$ $\tau\epsilon$ *Coko*, quod item *Caruleum*, & *Nor*, quod lacum designat; hunc enim colorem ejus aquæ referunt. *Sceling* quoque Urbem sitam intra ambitum Muri Sinensis, quod semel iterumque observavimus, suæ olim dominationi adscribebant. In Militibus colligendis hanc servant rationem. Ternæ Familiæ dant militem unum; nullum, si omnes simul Marem unicum habeant. A tradendis militibus tanquam immunes excipiuntur inter alias Provincia *Amdoà* spectatissima, & Familiæ omnes, quæ pueros offerunt Monasteriis *Xacarum*. Numerus solidus subditorum an. salutis nostræ 1730. erat 33000000. Militum 690000.

Legendorum militum ratio.

Provincia quædam, & familiæ omnes dâtes pueros Religioni, nullos dant homines militiæ Regis.

REGNA OMNIA

ET PROVINCIAE DITIONIS TIBETANÆ.

Regnum *Latà* sive *Ladak* conterminum ab *Occasu*, *Casimiriis*, & *Mogulensibus*: ab *Ortu* *Ngari*: a *Septentrione*, *Tartariæ*, qua spectat *Usbekios*.

In Casimir Tibeti confinio tradunt Sinenses natum esse Fò, sive Xacam an. 1027. ante Chr., & Persia Provincias peragrassè, cujusmodi sunt Sejestan, & Zablestan.

De-Guignes H. G. Hun. L. III pag. 223. *Tantam vero anti-*

Ggg

qui-

De anno ac solo natali Fò, sive Xaca veteris, quid ferant annales Sinici apud Deguignes.

Bonzius ac deceptor insignis Fo-tou-tching in Sina cognitus sub initium sec. Ecclesia III. potuit esse Sifinius successor Manetis, Budda & ipse renatus.

quitatem sibi tribuisse visus est in Lo-yam Sinorum, Bonzius Fo-tou-tching, quum ad an. Chr. 310., ante multa secula se vixisse jaetabat. De eo conjecturas nostras dedimus in Tab. Chronol. Tibetan. ad an. 260. Attamen mecum praeclare egeris, si Fo-tou-tching interpretaberis Po-to-ffin, sive Buta Sifin. Est enim Sifinius ejus indolis nomen, ut facile apud Sinenses efferrit potuerit sono fere simili τῷ Tching. Tum vero intelliges hunc esse Sifinium, qui, juxta Petrum Siculum, & formam abjur. hær. Manich. apud Cotelerium, Maneti in Pontificatu successit, non eum, quem Archelaus ad veram CHRISTI fidem perduxit. Sic solves objectum a Beaufobrio nodum T. I. H. M. pag. 18.; atque ita novum Sifinium repetes ex artificio Manetis, in tota Manichæorum secta receptissimo, quo nomen amissi Sifinii in alio discipulo renovavit. Id enim moris, ut nosti, inter Lhamas Tibetanos & hodie viget. Oberiorem ex his lucem accipit sententia nostra de duobus Sciachis, sive Buttis, quorum alter præcessit, alter sequutus est adventum veri Dei Filii, & Salvatoris nostri Jesu Christi.

Regnum Ngari dividitur in Provincias tres, in Ngari Sangkar, Ngari Purang, Ngari Tamò.

Garinæos commemorat Ptolemæus in Scythia extra Imaum ad Or. Montium Annibi, sive Hunnorum. Ie ne connois pas la situation, ait de his scribens De-Guignes C. I. Chorogr. Tartar. art. VIII. Videat Vir Cl. an iidem esse fortasse possint, qui Ngari vocantur a Tibetanis. Nomen profecto idem esse videtur. Sed mecum facile sentiet, vel Anaræos esse ad angulum, ubi Ptolemæus montes cognomines cum Imao conjungit, vel certe, quod ego probabilius censeo, Grynæos Sacarum [Sinice Ta-uon] Populos inter Ascatanças, & Comedos, proximos Turri lapideæ, & via que ducit ad Seras juxta eundem Ptolem. in Tab. Scythia intra Imaum.

Ng-

Ngari Sangkar habet, ad *Oc.* Ladak : ad *S.* Caschar, & Tartariam : ad *Or.* Ngari Purang : ad *M.* Mogol.

Ngari Purang, ad *Oc.* æstivum adhæret *Ngari Sangkar*, ad *S.* Tartaris : ad *Or.* Ngari Tamò : ad *M.* Mogol.

Ngari Tamò, ad *Oc.* adjacet τñ *Ngari Purang* : ad *S.* Tartaris : ad *Or.* Provinciæ Tzhang : ad *M.* iterum Mogol.

Provincia hæc videri poterit nomen accepisse a Tamò insigni illo Impostore, quem uti Deum Indi, atque Sineses honorant. Plures sunt Docti Scriptores, qui Tamò eundem esse credunt ac Thomam discipulum Manetis; eumque Magistri errores in Indiis, & in Sina latius disseminasse contendunt. Fieri certe potuit, ut Thomas vel in Syriam primum ex Archelao, vel in Judaam ex Epiphanio missus a Manete, in alias deinceps Regiones, in Ægyptum videlicet, quemadmodum testatur Alexander Lycopolitanus, & in Indias postremo diverterit, uti docuit Theodoretus. Armeni veteres appellarunt Siuriam Civitatem Principem, in qua sederet Rex Sinæ Chepnacur dictus; Sinam fortasse, Cathajam, ubi Caschar, aliasque circumjacentes Regiones intelligentes. Monitum id volui, ne inverisimile videatur, Syriam aliquando cum Siuria, aut Sera potuisse confundi ab Interpretibus Archelai in Actis Disputationis Cascharensis, qua profligavit Manetem.

Ngari Tamò, au a Tamò, Indorū ac Sinesium deceptore notissimo, sic dici potuerit? Tamò, an Thomas discipulus Manetis.

Provincia Tzhang communes habet fines, ad *Oc.* cum Nekpal: ad *S.* cum *Ngari Tamò*: ad *M.* cum *Lhò-Tenchè*, & *Bregion*: ad *Or.* cum *Provincia U*.

Euntibus ex Nèkpallensium finibus Lhassam occurrit inter montium rupes *Civitas Cuti*, Latine *Canis*, Tibetice *Gnialam*, aut *Tzong-tù a nundinis*, & mercatorum conventu sic dicta. *Præsidium & statio est limitaneorum militum.*

Regnum Bregion, aliàs *Bramascion*, a *S.* attingit *Provinciam Tzhang*: a *M.* *Mon*, *Altibary*, *Brukpa* sive

Laltopivalà : ab *Oriente brumali* Lhobà : ab *Ort. Caco*, & Combò : ab *Oc. Morongà*, & Nèkpal .

Lhobà *idem fortasse est ac* Lopà. *Neque enim in Tibetana Chorographia a Pinnabillensi nostro adumbrata locum alium reperi, qui aliquam cum Lhobà similitudinem gerat.*

Sgigatzè *Urbs princeps est Provinciae* Tzhang.

Provinciae U, *cujus Metropolis Lhassa*, *confinis est, ab Oc. Tzhang in Monte Cambalà* : ab *Or. Sciarbigontì* : a *M. Jalha*, & *Takpo* : a *S. Kiang in Ratren*, & *Talung*.

Alluit Provinciam fluvius Tſanga, confluens cum Ciasùm ad arcem Ciuciuur.

Huc forte referri debet, quod tradidit Geogr. Nubiensis P. IX. Clim. III. p. 144. " Non procul ab Urbe Be-
ruan & Ug ad Meridionalem earum plagam jacet Mons
Curuus instar litteræ ∪ *cujus apicem conscendere ne-*
mo valet, nisi magno cum labore, & extremitas ejus
utraque copulatur cum montibus Indiæ. In imo monte
isto super humili solo conspicies ædem quadrangularem
formâ constructam, janua penitus carentem, ad quam
si vel cominus accedas, vel eminus ante ipsam transeas,
tale in te gaudium, atque hilaritatem senties, quale senti-
tit vino madidus. Imo fertur is, qui ad ædis hujus fasti-
gium ascendere nititur, nunquam risum continere, se-
que intus ædem ipsam præcipitem agere, nec ultra vi-
deri. Montem Righiel a nobis expositum pag. 185. eum
esse puto, quem hîc describit Nubiensis. Quumque fabulam
Lhamarum Tibeti ignoraret, pro vero monte accepit, qui
fictitius erat. Ædes illa prodigiosa quadrangularis in sum-

Fabula Montis Righiel, vel Somerû Geographo Nubiensi non omnino ignota.

Fabulosus Hyacinthus, cuius meminit Nubiensis, idem videtur ac Tibetanus Kiacin.

mitate montis, aliud nihil est, quam Regia Domus
Kiacin. Hunc, Hyacinthum ex corrupto Kiacin appellat
P. X. sequenti ejusdem Clim. Sic enim scribit: " Non longe
ab

„ ab ipsa (*Urbe Regis Charchir*) jacet península Hyacin-
 „ thi habens iter ad continentem usque protensum : Ve-
 „ rum hanc peninsulam ambit mons rotundus , cujus fasti-
 „ gium attingere nemo valet , nisi post multas difficulta-
 „ tes , laboresque : similiter neque peninsulæ solum de-
 „ scendere quispiam potest . Referunt in ea reperiri fer-
 „ pentes lethales ; & in solo ipsius copiam glarearum Hya-
 „ cinthi maximam , earum vero partium incolas variis
 „ quas norunt artibus hyacinthos illos expiscari &c. , *Ar-*

boris quoque རེན་ཤྲོ་ Zampuh , seu འུམུན་ Giamun e *sinu*

Maris མ་ཤྲོ་ལ་ Matrobà *surgentis ad latus Australe* ལ་

རྒྱུ་ Righiel , *vel Somerù , meminisse videtur.* Nubiensis

pag. 69. § 17. , ubi de Chamdam fluvio Sinensium maxi-
mo ita loquitur “ In hoc memorat Auctor libri mirabi-

„ lium esse arborem ingentem , sublimem , quæ ex ferro
 „ constare dicitur vocatam lingua Indica , Barciul [*ex*

„ *Hebr.* ברקל] fabricatam . firmatamque in profundo flu-

„ minis Prope ipsam sedet homo quidam legens

„ librum , ac fluvium his verbis compellans : *O plene be-*

„ *nedictionum , § semita Paradisi , quem § hominibus*

„ *ostendis . Beatus qui hanc arborem conscenderit , seque*

„ *super columnam istam dederit precipitem.* Hisce fermo-

„ nibus aliquis , vel aliqui ex astantibus commoti con-

„ scendunt arborem , seque super columnam projicientes

„ incidunt in flumen & necantur Fertur autem flu-

„ vius Kanac [*Ganges scilicet*] in hoc flumen influere , vel

„ potius ex eodem fonte fluvii Kanac oriri. „ *Quam Si-*

„ *mensium opinionem indicare fortasse voluit De-Guignes*

„ *Chorogr. Tartar. p. xv. His omnibus umbram fabulosi mon-*

„ *tis Somerù Indici , vel Righiel Tibetani a Nubiensi deli-*

nea

Arborem Giamun Indorum , & Zampuh Tibetanorum , adumbratam fortasse tradidit Nubiensis in Barciul Sinorum .

neatam opinor. Vividiorem imaginem habes in superioribus. Inde lucem ad hac plenius intelligenda accipies.

Provincia *Kiang* conjuncta est ad *Oc.* cum *Ngari*: ad *S.* cum *Coconor*: ad *Or.* cum *Cahang*: ad *M.* cum *U*:

Damna, quae inter Civitates Sericae a Ptol. numeratur eadem esse videtur ac Dam, unde nomen accepit Ducatus Dam in hac Provincia situs. Prater adem Regiam ac Nobilissimam Ducis, nullae sunt domus. Habitant Populi in tentoriis, partem maximam Tartari, reliqui Tibetani. Dam octiduum distat a Lhassa. Post Dam, biduo pervenis Nak-cihu-kha ad arcem quidem ultimam, sed non ad ultimos Tibetanorum fines. Inde enim per longum iter dierum quadraginta nulla amplius aedificia extant, sed sola tentoria obviam habent Viatores. Incola omnes sunt Nomades, interque armenta Jak, Boves nimirum sylvestres ingenti numero pascunt. Lacte, Butyro, bubulis ovillisque carnibus nutriuntur; aliudque nullum est ciborum genus, quam hoc unum, quod offerant peregrinis. Die quadragesimo ad Bicihu venies. Bicihu fluvius est maximus, quem trajicies navi deVectus constructa pellibus. Quum diem integrum navigaveris stationem tenebis noctu in Insula ejus fluvii exigua. Inde rursus diluculo solvens sub meridiem in littore stabis. Ad ripas fluminis tibi spectanda statim obicitur Gens alia Nomadum frequentissima. Hinc Zolomam absoluto itinere mensis pervenies. Zoloma vero discedens eris die quinto in Coconor, ad fines Semptemtrionales Provinciae Kiang Tibetanorum. Hanc esse puto, quam Tangut appellant.

Provincia *Takpò* amplissima, in septem minores *Takpò* dividitur. Habet ad *S.* Provinciam *U*: ad *M.* *Combò*: ad *Or.* *Cahang*: ad *Oc.* *Tzhang*.

In Takpò Cini Hospitium est Patrum Capuccinorum.

Provincia *Combò* his finibus circumscribitur, ad *S.* *Takpò*:

VI. *Comgiudurù-kahang*, ab *Or. Kemorong* : ab *Oc. Kiang* versus *Dam* : a *S. Cokonor* : ad *M. Bha* .

VII. *Ciamto-kahang* .

VIII. *Kemorong-kahang* .

Superfunt IX. X. XI. XII. , quarum ne nomina quidem sciri potuerunt. Testisque est P. Horatius frustra se laborasse, ut sibi liceret studiosius speculari *Chorographicas Tabulas* in Regiis *Ædibus Laprangæ* depictas ; adeo nemini concessum est ex uno illo Archetypo vel rude aliquod Tibetanæ Chorographiæ exemplar describere .

Amdoà Regnum, unde ad Urbem usque *Lhassensem* iter metiuntur spatio dierum *quinque circiter, & quadraginta*, conterminum est *Sinæ* ad *Or.* : ad *S. Cokonor*, & *Kiang* : ad *Oc. Kahang* : ad *M. Tunkin*, vel, uti etiam existimant, *Pegù*, ac rursus *Sinam*. De his tamen finibus incerti sumus . Res enim *Tunkinensium*, *Peguanorum*, atque *Siamensium* parum cognitæ sunt *Tibetanis* .

Provinciae Regni *Amdoà*, *quatuordecim* numerantur . I. est *Cenisgiungbà* . II. *Farbà* . III. *Arà* . IV. *Margniù* . V. *Tzator* . VI. *Tarjong* . VII. *Tebò* . VIII. *Ngabà* . IX. *Sunggiù* . X. *Corlung* . XI. *Ciusang* . XII. *Samlò* . XIII. *Tongor* . XIV. *Cungbung* .

Amdoenses Populi ingenio polent acerrimo, ac perspicacissimo. *Tibetana lingua, quæ vernacula est, eleganter loquuntur; quanquam Sinicam etiam & Tartaricam calleant*. *Annis illis triginta, quibus versatus est in Tibeto Pinnabilensis, Academiæ Professor, Doctores principes, Magni Lhamæ Renati, quique Supremum Lhamam a puero instituere solebant, omnes fere aut in Amdoæ Regno nati, aut oriundi erant ab Amdoà* .

Hor Regio inter *Tartariam*, & *Provincias Tibetanorum Ngari*, & *Kiang* quasi media jacet.

Horenses Nomades, ingenio sunt rudi; crinem oblongum

gum in contexti funiculi morem gerunt: vestem, ornatum, & omnem vivendi rationem, ut Tartari, retinent; Tartarorumque lingua melius quam Tibetana loquuntur. Et quanquam Tibetanis pareant: li tamen nullum ex Horensibus militem scribunt; quòd signa facile deserant, & ad Tartaros amicos deficiant.

Jam si hæc nostra Tibetanæ Chorographiæ adumbratio cum *Ptolemæi* Tabulis conferatur, Populos hosce tam longe lateque fusos eosdem esse invenies, qui illius Geographi ætate partim in *Scythia* tum *intra* tum *extra* *Imaum*, partim in *Serica*, ac partim etiam in *India* comprehendebantur. *Deguignes* noster in *Descript.* tam sæpe commemorata *Magn. Tartar.*, *Emodios*, *Sericos*, & *Otorocoras Tibetanorum montes appellat*. *Sera* Metropolis *Sericæ*, eadem esse potest ac *Serà* ad *Or. Lhassæ*, ubi *Cœnobium*, ac *Templum Xacaitarum* extat celeberrimum. Sed multo longius, extra *Sericæ* fines, *Tibetanos* excurrere, ex iis, quæ hæctenus domesticis eorum monumentis in-nixi protulimus, nemo non facile deprehendere poterit. Nunc autem qua via, peracta maritima navigatione ad *Gangem* usque, *Lhassam* exinde pergere queas, ostendam.

ITINERARIUM LHASSENSE

E SINU BENGALICO.

Ostium Gangis.
Defunctus periculis, quæ plura sunt in introitu, die primo Gangetica navigationis sub vesperam procul in litore positam cernes Civitatem, quam vocant Angeli.
Die tertio Navi egressus invisere poteris
Calcatà.

Hhh

Urbs

Urbs est, & Emporium sub potestate Anglorum. Sedem in ea tenet Governator Generalis, & Supremus Senatus ad regendas colonias in Bengala, aliisque vicinis Regionibus collocatas. Liberum faciunt Religionis cultum. Catholici publicum habent Templum, ademque Monasticam Fratrum Augustinianorum Nationis Lusitana. Hi Missionum Apostolicarum curam, ac ministerium gerunt: eorumque alteri Episcopus S. Thomæ Vicarii Generalis munus committere consuevit.

Chandernagor Civitas ad ripas occiduas fluvii, & a Mari diffita. M. P. CCXL.

Gallorum colonia est. Patres Jesuitæ ejusdem gentis homines Parochorum munere funguntur: Subsunt tamen Vicario Generali Calcatensi. Hospitium, & Ecclesiam publicam, ex Decreto S. Cong. de Prop. F., possident Patres Capuccini ob communicationem, quam habent cum Missionibus Tibetanis. Nam ut in toto Regno Bengalico, sic etiam in ditone Chandernagor Missiones Apostolicæ additæ sunt Augustinianis.

Cionciurat Civitas, & Colonia Hollandica.

Hospitium, & Ecclesia Augustinianorum.

Bandel, vel Bander Civitas, & Arx Hugli nuncupata.

Sub Rege Lusitano Istius Urbis Principe, antequam ab Oranzeb Mogollensium Imperatore caperetur, cum in hac, tum in omnibus Bengalorum terris Christiana Religio mirifice florebat. Cœnobium Banderense FF. Augustinianorum non tam adium amplitudine, ac Religiosorum hominum frequentia, quam publicarum Scholarum splendore celeberrimum, atque conspicuum, hodieque spectatur; sed ob adversas temporum calamitates, habitatoribus, præterquam paucis, pene desertum.

Saedabat: Aldea, sive Oppidum, & Statio mercatoria Gallorum.

Cal.

Calcapur : Aldea , & Statio mercatoria Hollandorum .

Casimbazar : Aldea , & Statio mercatoria Anglo-
rum . M. P. CVI.

Prater hos, Armeni sunt, Persæ, Casimirii, aliarumque exterarum gentium Mercatores, qui ad Oppida propter Gangem frequentissima, domos habent amplissimas ad serici negotiationem exercendam. Supra Casimbazar dividitur Ganges in alveos plures. Horum alter est, qui fluit contra Chandernagor. Ceteri in Orientaliores plagas ducti versus Dakà in Mare labuntur.

Moxudabat : Regia Civitas , & Sedes *Navab*, hoc est Magni Gubernatoris Bengalæ , sub Tropico ad gr. 23.½ in Imperio Mogolis .

Opulentissima est, & Mercatoribus frequentatissima. Habitatorem numerus ad decies quinquies centena millia accedere traditur. Muti-gil Gemma splendens; & Hiran-gil Adamas nitidus, sic appellata sunt Villa superba, & loca deliciarum Regalibus adibus magnifice, & eleganter constructis exornata. Religio Mahumetica dominatum tenet. Indi Gentiles majores numero sunt, quam Mahumetani. Illi tamen nullas intra Orbis mœnia Pagodas habent. Circum Moxudabat, in toto illo tractu, cujus circuitus est centum quinquaginta mille passuum, bombyces nent singulis mensibus, suoque opere ingentem ferunt indigenis serici copiam.

Bagankolà

Hujus nomen exponitur: Hortus Civitatis annonariæ. Sunt enim ibi horrea refertissima, & promptuaria annona.

Godagari : Magna ac celebris.

Mortufahanadi .

Sanctuarium Mahumetanorum.

Raggmol .

Finis ditionis, sive Navabatus Hugli.

Urano Cancellario exhibetur Dastoch hoc est Tabet-

la itineraria, quam viatores acceperant a Navabatu Hugoli, novamque accipiunt pro Navabatu Bhear, vel Patnà. Sacrigali.

Civitas, & Propugnaculum finium Regni Bengalici. Hinc longissima series collium incipit, qui gradatim in majorem montium altitudinem versus Occasum æstivum assurgunt; indeque veluti cursum flectentes in Boream, cum aliis montibus ceu catenati junguntur. Mensibus Novembri, Decembri, ac Januario vertices nive tectos procul ostentant. Ex his originem Gangis vulgo repetunt Indi: Tigrum ac Bubalorum silvestrium frequentia cum in inferiori, tum maxime in superiori montium, ac silvarum tractu ad latera fluvii, major est, & periculosior.

Galiagali: Civitas, & Arx Beahrensium

Baghalpor.

Giankirà.

Gorgat: Oppidum, Gangis impetu pene dirutum, & exesum.

Darbangà fluvius, postquam in sui sinum aquas Bagmatì Nekpalensis recepit, influit in Gangem. Hinc Darbanga, nomine Bagmati Nekpalenses præsertim appellant.

Mongher: Magna Civitas, sed infrequens.

Ab Alexandro Magno conditam ferunt Indi, ducti, ut ego puto, fama plane fallaci. Sekander Azim vocatur ab his populari lingua Alexander.

Sita Kun, sive Sita Kunnus.

Sanctuarium is est Bramhanum, maximum; eorumque pœnitentium Conventu celeberrimum.

Surggaraha: Oppidum.

Deriapur: Civitas subdita Patnæ.

Caladirà: Aldea, sive Oppidum incolis frequentissimum.

Kandok, vel ut alii scribunt, Kandak fluvius originem

nem ducens e Regno Turut, [ubi Academia Brambanum floret,] delabitur in Gangem e regione Patnà. Gignit crocodilos majoris magnitudinis. Sitne Turut, idem ac Bourout, a Deguign. commemoratum, ignoro.

Patnà: Civitas ampla, & antiqua in Imperio Magni Mogolis; sub gr. 26. m. 30. lat. ad Boream.

Navab Urbis Patna pendet a Moxudabatensi. Incole supputantur decies centena millia. Indorum gentilium numerus triplo major est quam Musulmanorum. Galli, Angli, Hollandi domos habent, & promptuaria amplissima ad sal petrae, & opium cum primis, aliasque merces recondeudas. Textrinis, & opificiis gossipinis varii generis plena Civitas est.

Hospitium Patrum Capuccinorum.

Itaque Gangeticum iter a Chandernagor in Patnà Urbem. M. P. DCCCC.

Si Patnà discesseris, navigans fluvio secundo, octiduo venies Chandernagor. At adverso flumine, ex Urbe Chandernagor solvens, Patnam non venies, nisi post diem quadragesimum quintum.

Isdem occiduis oris post dies octo pedestri itinere adire poteris.

Bennares. aliàs Casì.

Accademia Brambanum apud Indos omnium clarissima. Hic Xacam in lucem editum ferunt Tibetani. Vid. pag. 33.

TERRESTRE ITER A CASIMBAZAR IN PATNA!

Casimbazar.		
Moxudabat.	M. P.	II.
Sarai-divan.		XIV.
Aurangabad.		XXII.
Sarcebad.		XVI.
		Rag-

Raggmol.	XVI.
Sacrigali.	XVIII.
Sanbad.	XVIII.
Colfnon.	XXIV.
Basalpur.	XXIV.
Sultan-fansè.	XVIII.
Safesevad.	XVIII.
Navab-gansà.	XXVIII.
Tersanpur.	XXVI.
Bahr.	XX.
Daicentpur.	X.
Patnà.	X.

M. P. CCCLX.

E Gange iter divertens Navim in *Kandac* inducis;
diemque fere integrum fluvium adscendes.

Singhia: Aldea.

Locus est negotiationis Hollandorum ad Ripam Orientalem Kandoc. Hinc usque Lhassam iter omne terra conficitur.

Lalgang: Aldea.	M. P. I.
Patarà: Aldea.	VII.
Dubiai: Aldea.	VI.
Shain: Arx	XII.
Mesì.	XIV.

Prima Civitas est Regni Magni Mogolis venientibus e Nèkpal Indostan versus: ultima ex Indostan euntibus Nèkpal. Hanc modo possidet Regulus Bettianus ea conditione, ut solvat quotannis Imperatori tributum 10000. Rupì; sic enim vocant quoddam monetæ Mogolica genus æquans æstimatione Romana Julios argenteos fere quinque. Mesì eadem ipsa videtur ac Mutigar, quam Kircherius a Batanà, [hoc est a Patnà] iter dierum X. distitam refert. Huc die V. pervenerunt PP. Missionarii Capuccini Patnà digressi.

Kal-

Kalpaghur: Aldea.

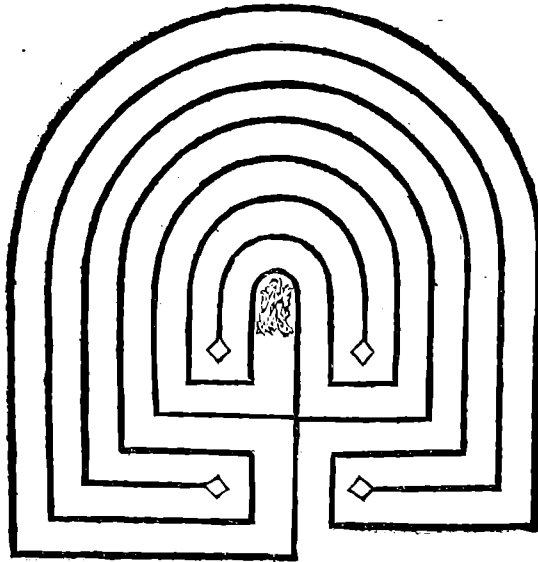
XIV.

Barrihuà: Aldea.

XVI.

*Terminus Regni Mogolici.*Amanuh: Aldea sub dominio Reguli Maquam-
pur. XXVIII.

Toto fere itinere a Barrihuà Amanuh usque, per asperam, densamque silvam, latam M. P. XXVIII., longam ab Or. ad Oc. c., inter cubilia Elephantorum, Rhinocerotum, Tigrium, Bubalorum, aliarumque ferarum non sine vitæ periculo incedendum est. Noctu ad quatuor latera Papi- lionis gestatilis magnis accensibus ignibus, clamoribus, crebris boatibus, tympanis, armisque strepentibus procul ar- centur Tigres. At bajuli, viarumque duces Idololatra su- perstitiosis figuris, & incantamentis uti plerumque solent. Ex venatione ferarum uberrimi proventus obveniunt Prin- cipi Maquampurgensi. In silva media rudera frequentia visuntur: reliquæ, [ut ajunt,] vastissimæ, & antiquissimæ Urbis Scimangada, cujus Ectypon hic damus.

Mul-

Multa de hac Urbe fabulantur. Formam saxo insculptam in publico Batgai foro hodieque demonstrant. Nummi quoque veteres, sed rari, inveniuntur, qui eandem referunt in labyrinthi morem edificatam, ut in superiori Ectypo. Hetondà, sive Hedondà Civitas celebris est, & presidium limitaneum Regni Maquampur, vel ut Kircherius scribit, Marangia; quam etiam idem ipse tradit a Nèkpal tantum distare, quantum est iter dierum quinque. Ceterum Maquampur Regio silvosa inter duo Regna Nèkpal, & Bettia ab ortu in occasum transversa permeat.

Giorgiur: Rus ad radices montium Maquampuren-
sium. XV.

*Currus hìc, & Muliones sistunt. Soli deinceps bajuli ad merces, ac supellectilia viatoria gestanda usui esse possunt; donec attingantur consinia Regni Tibetanorum. Hos vocant Indostani Barià; quam forte vocem communem olim habuerunt cum Ægyptiis; apud quos Barus πi-B&u πορc dicitur ex Kircher. in Scal. Magn. C. X. cesticillus, sive panniculus, super quo onera gestantur. Immo & Indi ipsi Bari, seu Bary appellant quoddam Instrumenti genus in cistæ formam instructum ad eadem onera ferenda. Singulis annis, redeunte Aprili, morbus Ollà nuncupatus incolam aque ac hospitem invadit. Sævit ubique per has regiones, qua late patent ex Indostan ad fines usque Nèkpal. Nec, nisi desinente Novembri, penitus cessat. Multi sunt, præsertim in imis, ac palustribus locis, qui tacti eo morbo pereunt, ni noctu obturatis diligenter spiraculis sese domi contineant, aut quandiu vis morbi grassatur, ni aliò migrent, & montium superiora conscendant ad salubrem aera respirandum. Quanquam nec sic omnes evadant incolumes; nam, etsi loca mutant, & calo utantur benigniori, qui tamen sunt in his terrarum tractibus nati, quasi morbi semina secum ferant, eidem persæpe obnoxii fiunt. Ii, qui
salvi*

salvi semel evaserunt, tuti, quavis anni tempestate, tum etiam, dum contagio viget, in his regionibus habitant, viasque frequentant. Morbus primo impetu summam totius corporis quassationem ingerit, vires omnes prosternit, & caput dolore corripit acerbissimo: febrim deinde vehementem, angores, deliria, hemorrhagiam excitat: extremum denique fatum parit. Toti praterea Regno Nekpal infestus est per omnem anni cursum morbus Pustularum, quas Variolas, seu Rubeolas nostrates appellant, Indigena vero Sizilà. Sed ne ea contagii species, dum latius sæviusque, quandoque furit, in fines Tibeti invehatur, contermina Provincia Gubernator attentissime cavet. Stragem enim repente edit in vulgum ab hoc morbi genere natura sua alioquin immunem.

Simiarum, Pavonum, Psittacorum, Turturum, Columborum viridium, aliarumque multarum avium agmina ubique dispersa, jucunda secus viam spectacula exhibent, & itineris difficultates leniunt.

Ne Simiam occidas, caveto. Hanc enim, & Vaccam occidere sacrilegium est, quod istarum gentium sententia, nonnisi occisoris morte ac sanguine expiari queat.

Possè: Aldea. VI.

Distat Regia Civitas Maquampur ab hoc Oppido, mille passibus 10. extra viam. Iter plane horridum.

Thegam: Castrum. X.

Limes est ditisionis Regis Maquampur.

Bagmatì: Flumen sacrum Regni Nekpal.

Kakokù: Flumen.

Khuà: Oppidum sub dititione Reguli Patan XIV.

Ædificiorum, maniorumque structura cum nostratibus comparandum.

Integrum Regnum Nekpal divisum est in dynastias tres: Patan scilicet, Batgao, & Katmandù. Totidem

sunt Reguli, in sua quisque dynastia dominantes; sed adeo sibi invicem infensi, ut perpetua bella, & implacabiles prorsus inimicitias inter se gerant. Mercatores, aliique venientes ex Indostan, dum Khuam transeunt, ituri Batgaum, moventur a Pardan, a Preside nimirum, ut in Patan Urbem divertant. Sic enim & publicæ securitati, vigente bello, & vectigalium negotio Patanenses consultum putant. Inter Khuam, & Batgaum via est per amœnos colles facilis, atque suavis.

Turriculæ sex excubiis munitæ, propter viam usque ad confine Patan.

Batgao, Indostanorum, Kuipò Nèkpallensium dialecto: Civitas Princeps est Regni Batgao cognominis. x. *Hospitium Missionum PP. Capuccinorum.*

Duo sunt inter cetera magnifica Idolorum Tempia; alterum Beherò, alterum Bavani. Habent in projecturis Tecti seriem Campanularum, qua diu noctuque vento agitata sonorum concentum edunt. Ante faciem Aedis Beherò pendent Tintinnabula v. variæ magnitudinis. Præter hæc, duo majora, pondo quodlibet librarum 1000, ad utrumque latus, extant inter columnas inferiores ad eam altitudinem suspensa, ut eorum malleus ab adoratoribus Numinis moveri possit. Ad latus adis Bavani pondo est multo majus; Maximum 24000 serra in conspectu Fori. Serra pondus æquale est unciis Romanis quatuordecim. Numerantur in Urbe Familiæ 12000. Religio Brammhanum dominatum tenet; Buddistica a Tibetanis derivata cultores habet triplo minores, quam habeat Brammhanica.

In Patan, Indostanis, Nèkpalensibus Helà Urbe, & Regno sic nuncupato, Familiæ censentur 24000. Buddistarum numerus triplo major est, quam numerus Brammhanum. Bugar-devo Deus est Tutelaris Patanensium; Idemque Buddistæ sunt, qui in illius magnificentissimo Templo Mini-

Ministorum, ac Sacerdotum munere funguntur. Bugr idem fortasse sonat, quod Bòy, sive Bug Bulgarorum lingua, Deus, cum adjuncto ri magnum saepe, & altum significante.

Ibi quoque Domus est PP. Capuccinorum, ubi mortalem vitam cum immortalis commutavit P. Horatius Pinna billensis. Monumentum geminum, qualecunque illud sit, Latinis litteris a Sodalibus, Nèkpallensibus a Balgobinda Bramhano ac Vernacula lingua Praeceptore, in illius sepulcri loco extra mœnia Urbis Septemtrionalia incisum, en habes. Lege sis.

A. R. P. FRANCISCVS HORATIVS A PINNA BILLORVM
 PICENÆ PROVINCIÆ CAPVCINORVM ALVMNVS
 MDCLXXX. NATVS
 INFIDELIVM CONVERSIONES OPTANS
 A. S. C. D. P. F. AD TIBETI MISSIONES MISSVS
 XXXIII. AN. INTER INFIDELES VERSATVS
 XX. EISDEM MISSIONIBVS PRÆFVIT
 TANDEM
 SENIO AC MORBO CONFECTVS ET MERITIS CVMVLATVS
 LXV. AN. AGENS SECESSIT E VIVIS
 XX. JVLII MDCCXLVII.
 SVPERSTITES MISSIONARIII
 M. H. P.
 A. M. D. G.

८ सम्बत ८६५. आषा ८. वदि ६. अगं
 Sambat 865. Akhà 8. badi 6. Agan

बाङ्कुन्हा पाद्री फ्रान्सेको वोरशीवो
 Balkunha Padri Phranceco Voracio

धाया म्हां फ्रिंगी
 Dajamhan Phringhi

५३ नरत खणुस सुय स्वदातो ३३ मन्ध्या
 Tuò bart kahnufa suja suoàdatò 33. sabjamhan

परमेस्वर या मर्ग बखाल्हा
 Parmesvor ja Marg bakhalha

डांलि हेला देस मितः ११
 danli Helà Des scità.

Epitaphium a Balgobinda compositum Latine sic est:

Anno a solutis debitis 865, Cycl. (Acha) 8, Lun. deficient. 6. Novembr. (quo die Balgobinda scripsit) Clarissimus P. Franciscus Horatius Progenie Phrancus in his Regionibus commoratus annam elapsis 33. Dei summi legem predicavit: Postremo in Patana Civitate decessit.

Merces dat Regio istas: Ferrum, Aes, Orichalcum, & varia telarum, praesertim gossipinarum, genera.

Katmandù, Indostan., Tibet. *Jangbu, Jàhe* Nèkpal., Civitas Regia, unde Regnum omne nomen accepit. XIV.

Hospitium PP. Capuccinorum.

Indra Numen est Tutelare Katmandù. Templi Dea Bavani celeberrimi Custos, & Ministra est ad quartum usque ac decimum aetatis annum Virgo Vestalis Buddistis nata Parentibus.

Familie in ea sunt 18000. Bramhanica, & Buddistica Tibetanorum Religio peraeque colitur.

Sankù: Oppidum. XII.

Huc denique conveniant necesse est, quotquot ex Indostan iter in Tibetum instituunt.

Langur: Villa. VIII.

Via est inter Ortum, & Boream, difficillima.

Koskà: Fluvius Navi trajiciendus.

Sipà: Villa. XVII.

Cioprà: Villa. XVIII.

Kitzhik: Fluvius.

Nogliokot: Aldea. XX.

Ædicula plures, Tibetanorum more, Sciacche Tobpà dicatae. Lapidis crebri occurrunt, quibus leguntur insculpti hi characteres.

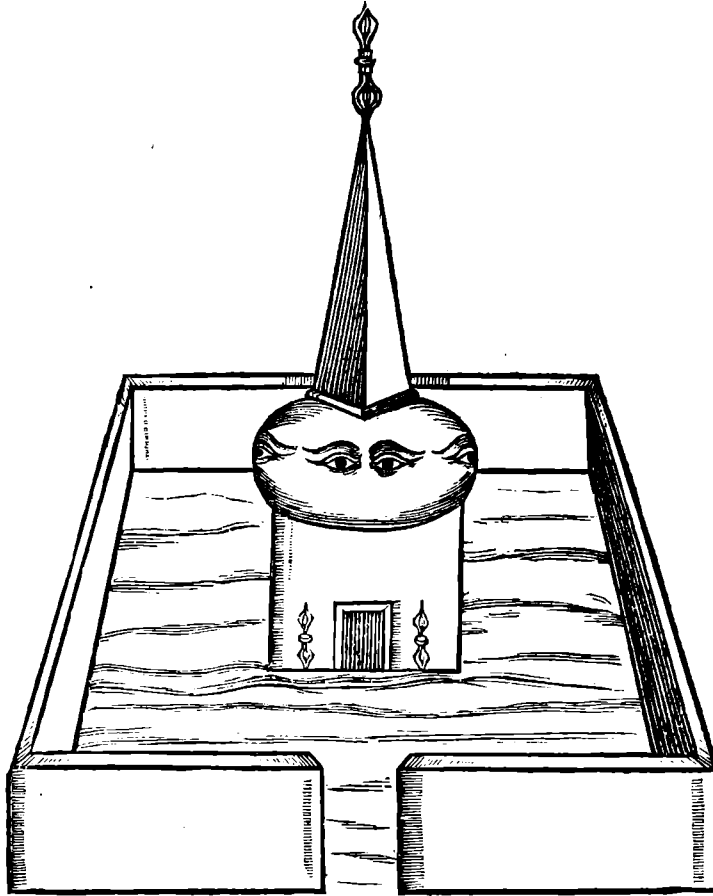
ཨ་མ་གཅིག་ལ་
མ་གཅིག་ལ་

Magica Numinis
Invocatio ornata
Capite Hom. &
cauda magiæ
Gnia.

Ædes sacra Xacæ; in qua Lhamiffa Custos vertit
Mani. VI.

Hanc adumbratam cernes Tab. sequenti. Spectabilis in ea est Testudo quadrifrons. Unicuique enim fronti gemini insunt infixi oculi humanis simillimi. Testudini supereminet Pyramis desinens in magicum instrumentum Torcè. Eius-

Ejusdem forma sunt reliqua fere omnes Pagoda minores.

Paldù : Aldea.

VIII.

Via magis ad Boream.

Nestì: Aldea, Arx, & Præsidium limitaneum Regni

Nekpal.

VI.

Rus quoddam a Tibetanis hominibus inhabitatum,
ad ima rupis.

II.

*Altero ab hoc rure milliario, per angustissimas scalas
ex scētis mobilibusque lapidibus structas ascendis descendis
que ex editissimis rupibus ad oram semper immanis precipi-
tiii. Valles subsunt, pascua pecudum, agri palustres, &
sata*

sata oriza, quam Huhà Nepallenses, Nè Indostani, Brè Tibetani appellant.

Dunnà: Aldea.

XIV.

Directum est iter propius ad Boream. Via in precipiti posita angustissima sunt, circumque altissimorum montium latera perpetuo serpunt. Rupes persæpe disjuncta ponticulis pensilibus sine laterali fulcro, junguntur. Duodecies per tremulos hosce angustosque ponticulos ex perticis, arborumque ramis contextos transeundum est. Terrorem augent tum immensa barathra trajicientium oculis ad perpendicularum utrinque subjecta, tum strepitus & fragor ingens aquarum in imo per saxa ruentium. Sed locus est omnium difficilior, cujus aspectu inexperti præsertim ac timidi terrore maximo concutiuntur, & ita anxii sunt, ut perturbati animo prolabendi periculum sibi ipsi majus, graviusque faciant. Saxum est prominens, in precipitii oram enormiter declive, longum pedes circiter 16., tantoque magis lubricum, quanto majori aqua copia e superioribus stillicidiis fluente abluitur ac levigatur. Scalpro lapidem medium excavarunt per interstitia ad gressum hominis accommodata, ut viatores haberent, quo ni totum vestigium, calcaneum saltem figere caute possent.

Nohothà: Fluvius inter duos montes cursu se prorens rapidissimo.

Alveus latus est pedes 100. & amplius. Ponte flumen transmittunt. Est is magnis tenacissimisque catenis constructus. Tuti per tabulatum gradiuntur homines, seseque sustentant alterutra catena ex duabus superioribus saxo oppositarum rupium alte infixis. Sed motum undulatorium, præsertim si conjunctus sit cum frequenti succussione, que necessario contingere debet, quum duo vel plures simul adversis inter se gressibus, euntes alii, alii venientes moventur, ferre sine metu vix possunt.

Kan-

Kansà: Aldea.

XVI.

Iter recta ad Boream: tramite, eque ac pridie, angusto, sed horribiliori. Ponticuli vigintinovem super ora profundissima scissarum rupium, & plura quam ante precipitia saxa superanda sunt. Montes incipiunt nive tecti. Fortasse iidem sunt, ac montes confines parti quinta India juxta divisionem traditam in Tab. Chronologicis Deguignesi T. I. H. G. Hunnor. L. 3. p. 169. Pe-tien-tço, ou le Tien-tço du Nord, qui confine aux Montagnes de Neige ou du Tibet. Terminos India Cluverius, aliique eruditi Viri extendunt ad Emodios usque, & Damasios Montes Tibetanorum a Ptol. commemoratos. At modo Indostan attingit ab Oc. & Mer. fines Nèkpal, & Bettia.

Sciufcha: aliis fortasse Chufcha: locus 20. circiter Familiarum.

Regio summe frigida: Alluitur fluvio, ad cujus occiduas ripas scaturigo est aqua calida in fossas plures, quasi in Thermas, collecta. Iis immersi diu manent Incolae, ut rigida membra foveant. Viam tenes, ut pridie, abruptam & periculis obnoxiam. Montes enim fere calvos, atque nivosos semper adscendis, Nohothà fluvio subtus inter saxa labente.

Kutì, aliàs fortasse Kut: Limes, & Præsidium Meridionale Tibetanorum.

Spectabat olim ad Regnum Nèkpal, sive Sinice Nipol, quemadmodum testatur Deguignes. Hanc Reguli tres concesserunt Tibetanis ea occasione, qua nova hac via ex Indostan per Nèkpal strata primum est. Nam antea via erat in Tibetum per Bramascion. Et ea quidem vetus multo facilior, & commodior erat. Poterant Indostani ea incedentes jumentis uti, & breviori itinere merces in Tibetum inferre. At viatores majori numero peribant ob morbum pestilentem Olla; quum is dirius atque constanter per omnes

omnes anni tempestates sciret. A quo periculo, aperta via per Nèkpal, alieni sunt quatuor certe, vel etiam quinque anni mensibus, a Novembri ad Aprilem usque. Bajuli redeuntes Nèkpal coguntur statutam salis mensuram referre ad Civium commodum. Sale enim carent. Domus Kutì structa sunt lapidibus sectis, tectaue solario. Argamaz, sic enim solarium appellant, ad quatuor angulos totidem habet erectos praegrandes ramos arborum. Per summos hosce stipites tensus ducitur funiculus, qui ambitum quadratum Argamazi complectitur. Ex hoc funiculo pendent aequis inter se spatiis disposita lineorum panniculorum frustula, quae magicas notas continent, scripta superstitiosa, & famosas cum primis preces Hom-Mani-pema-hum. Sunt & id genus magica vela plurima inserta comis ramorum. Vid. Tab. III. Lit D. Renovant Amuleta hac Tibetani luce prima exordientis anni. In Argamazo praeterea focolus sacer est ad quotidianos suffitus. Illuc matutinis horis Tibetani singulis diebus ascendunt, accenduntque fabinam, absynthium, & alia herbarum genera, ut inter ea circumposita vela fumum odoratum faciant. Sabinam pro thure in Graecorum praesertim, & Aegyptiorum sacris fuisse accensam ex Apul. Hesych. Plinio, aliisque veteribus ostendit Salmaf. Plinian. exercitat. in Solini Polihystora pag. 953. 954. Buddam scimus ex Act. Archel. mane primo, ascendisse solarium quoddam excelsum, ubi nomina quaedam coepit invocare, quae nobis Turbo dixit solos septem electos didicisse. S. Cyril. Hierosol. Catech. VI: Terebinthum, sive Buddam, scribit, in eo solario aereos daemones invocasse, quos ipsa quoque aetate sua in execrata Ischade invocare solebant Manichaei. "Ισχας Ischas quid esset, non disputo. Sed nomen ficum designat; in qua uberem divinae naturae copiam, teste S. AUGUSTINO, inesse Manichaei credebant. Beaufobrius, [quum agat eo loci S. CYRILLUS

Mos suspendendi vela magica in solaris Tibetanorum, quidnam commune habere queat cum Buddae, & Manichaeorum moribus?

de

de abominabili Eucharistia Manichaorum,] illud etiam conjicit, pro Saka a Chaldaico Schaka, quod est, ut nos ipsi in superioribus explicuimus, convivium, sive computationis festum apud Babylonios agere in honorem Deæ Ananitis, S. Doctorem linguæ Babylonica ignarum posuisse *ioçáda*. Nihilque improbable putat Manichæos appellasse Saka conventum, in quo Eucharistiam suam impurissimo ritu celebrabant. An ex Magicis illis Buddæ Manichæi ceremoniis in solariorum domus, juxta morem sectæ, peractis, manarit totum hocce Tibetanorum institutum, ut nominibus demonum solariorum domorum munire didicerint, divinare & ego possum, sed certi nihil statuere valeo. At, si Ischadibus fortasse similes sunt Rami illi quatuor, Saka certe, hoc est Tibetice Sciaka, in amuletis mox descriptis minime desiderabitur. Ante aliquot Pagodarum faciem erecta sunt Tarbucæ Antennæ. Harum structura ex variis constat lignorum generibus arcte inter se paxillorum ope conjunctis, constrictisque loris ex corio Tauri silvestris. Vincula hæc coriacea quadruplicia sunt, quatuorque magicos nodos in toto antenna stipite componunt. Summo vertici infixæ est arbor in altum erecta, eique velum oblongum, sed cubito angustius, alligatum est. Extremitas infima tam alte a solo fluitat, quam alta est statura hominis; ita ut a superstitionis gentibus facile contrectari queat. Pictum est ab imo ad summum magicis pariter characteribus, & nefariis incantationibus plenum. Tab. III. Lit. B.

Kal. Novembris 1754., quo anno Lhassam adibant Pater Cassianus, alique Missionarii ex Ordine Capuccinorum, mortem obiit Nobilis quidam Juvenis affinitate conjunctus cum Gnerbà Kutì. Sic autem appellant Præsides, & Governatores Regionum. Die sequenti innumerabilis multitudo Tabarum, Religiosorum scilicet Xacaitarum, eo confluit. Alii in adibus, ubi jacebat cadaver, alii in

propinquorum domibus, alii in vicis, circumque Pagodas, Kurim, idest sacros circuitus, instituebant, precesque piaculares fundebant pro animâ Juvenis vita functi. Eodem die combustum est cadaver. Ritus funebres Kurim octiduo celebrantur. Quumque domus Kutienſium pleraque omnes in altum sese erigant per ordines tres contignationum; in secundo, chorus agitur Anì Monialium, in tertio chorus Trabarum. In hoc, [quemadmodum & in cunctis omnino adibus Virorum Nobilium, divitumque Civium per omne Tibetum,] erectum est sacellum domesticum ex lignis rubro tinctis cum inauratis celaturis constructum. Statua Xacæ Tubpâ principem in eo locum tenet insidens, decussatis cruribus, ut Orientales solent, flori Pemà, idest Loto Ægyptiaco. Numen indutum Religiosis vestibus Regiam veluti coronam in vertice gerit; at manu stringit Mani, quem defixis oculis contemplatur. Ara ante posita pluribus constat gradibus. In eorum primo conii sunt ex butyro & hordei farina subactis compositi, interque lucernarum vascula collocati. In altero calices ex orichalco extant hordeo pleni, cum odoriferis virgulis sensim ardentibus. Turmâ, sacrificii conus, proſtat in mensa altaris media inter ardentium lampadum caliculos. In imo scamno ante Aram Poculum est, cui primum veluti florem Theæ potionis infundunt. Nemo enim bibit, priusquam Numini dedicata sint primitiæ potus. Ad scamni latera hinc Tintinnabulum, inde Vasculum extat aqua lustralis. Illud notis insculptum magicis, & Xacæ insignibus exornatum inter orandum, sacrumque faciundum identidem pulsant. Aquam vero lustralem aspergunt ramusculis florum arundinis palustris, & pavonum pennis in penicilli formam colligatis. Ornatum augent ac Religionem statuæ sanctorum Lhamarum, quarum plurimæ conspiciuntur in pluteis circa parietes ad latera, & e regione Altaris. Ii autem Lhamæ Sancti eodem

more, quo Xaca, suis in loculamentis sedent, manu gestantes omnes, & contemplantes Mani. Ex his minoribus stautis centum & sexdecim vise sunt in una, vel altera istarum adicularum, prater imagines in sericis velis depictas, quarum plurima e tabulatis, parietibusque pendebant. Itaque suboriente aurora in Aulam Sacelli conscendunt Ascetae Buddhista; ibique funebres caeremonias auspicantur, easque toto saltem triduo in unaquavis propinquorum domo profequuntur, multa ex eorum Kaghiur, modo alternis, modo conjunctis vocibus more suo cantantes. Neque interdum ad epulum usque nocturnum cessant unquam a cantu, nisi per horam quum semel prandium sumunt, vel per momenta quum theam aliquoties bibunt. Die ultimo ante Solis ortum pauca precinunt; mox Processionem instituunt, in qua nonnulla mussitantes bini ac bini in speciem supplicantium incedunt. Omnium postremus venit Lhama Antistes gestans pusionem, quem ex cineribus combusti cadaueris cum hordeacea farina atque butyro commixtis, effinxerant. Porro hic idem confictus Pusia geminum orbiculum, alterum occipitio infixum, alterum inter scapulas prominentem gerit. Hac autem funebri pompa per omnes eum adium angulos gestant. In atrium deinde descendunt. Heic Lhama Praeses certis adhibitis ritibus preces super vas aqua plenum fundit: Idemque praestat super patinam hordei. Mox aqua conspergunt cubicula, ac parietes omnes interiores domus. Deinde pupulum fictitium in solarium deferunt, eumque suspensum tenent supra foculum sacrum, ubi sabina adoleatur. Manus sibi ac faciem lavant domestici, suoque sibi vertici imponunt singuli pauxillulum butyri. Sic absoluta funeris religione, sese puros existimant.

Mos est etiam, ut Summorum Lhamarum, alicrumque paucorum cadauera vel sandalo, quod cum aloes ligno nonnulli confundunt, comburantur, vel balsamo con-

ditā sacris in loculis reponantur. Ii vero sunt, quibus etiam Pyramides aliquando eriguntur.

Communis, atque solemnis Lhamarum, aliorumque Religiosorum hominum sepultura est, eorum corpora in montium summitates deferre; ibique sub dio avibus devoranda relinquere.

Vulgaris quoque ac fere quotidiana consuetudo in Civibus, honestisque hominibus sepeliendis isthæc servatur. Lhama, vel Trabà quivis animam, ut somniant, e summo capite cadaveris adhuc tepescentis primum educit. Educit autem hoc pacto. Cutem verticis digitis arcte prehensam, & corrugatam tam celeri ac vehementi succussionis impetu attrahit, ut eam uno momento subsilire, ac crepitare faciat. Tum vero, inquiunt, anima defuncti erupisse creditur. Mox nudum cadaver instar fœtus jacentis in utero Matris complicatum includunt sacco: sicque extra mœnia in agrum, ubi canes intra septum continentur, comitantibus Trabarum & Propinquorum turbis, defertur. Ibi vespillones, sive ut verius loquar, lanii, carnem omnem ex ossibus avulsam molossis vorandam projiciunt, quin & ossa ipsa minutim contrita eisdem canibus deglutienda tradunt, vel solida jaciunt in fluvium. Pars summa calvaria, vel etiam ossa aliquot integra, ac probe nudata, ea sunt, quæ sibi tradita ad ades suas religiosa pietate conservanda referunt consanguinei.

Aquis immergere corpora usitatum, sed vile quiddam & abjectum est; at includere foveis humoque tegere vilissimum.

A Kutì jumentis, & equis iter faciunt; etsi quo propius Lhassam accedunt, eo altiora juga conscendant Semptemtrionem versus.

Me-scing-zungh : Castellum .

M. P. XVI.

Montes calvi, & nuda saxa, arboribus, ac virgultis penitus destituta. Stercus belluinum adurunt, & odoratis
hiscæ

hisce prunis carnes aliosque cibos coquunt. Crudis propterea carnibus vesci solent. Vervoces Tibetani apud ipsos quoque Indos in pretio sunt. Hi immenso prope numero per omne Tibetum exenterati siccantur, sic etiam oves, abortivi cum primis earum fœtus, hadi, pisces, frigore geluque siccati annua sunt alimenta gentis.

Animantes occidere religione vetantur. Sed eas edere, nescio qua opinionis libertate, sibi licitum faciunt. Lanii sunt, quos criminis, & infamia nota afficiant; voraces vero, & belluones existimant puros. Opiliones quoties pecudes vendunt, veriti ne mercatores emant, ut occidant, scrupulum aperiunt suum, satisque factum Religioni putant si tantum emtores moneant ne occidant. Vendunt illi tamen. Sed si certiore conjecturam faciant de occisione; eorum quidam adeo superstitiosi sunt, ut ne vendere quidem velint. Jakorum, seu Boum silvestrium carnibus pari licentia aluntur.

Capreolos, Lepores, Aves imprimis, aliaque id genus animantia, quorum innumera varietas, & multitudo in montibus, in stagnis, in fluviis, & in lacubus cernitur, neque venantur, neque occidunt, neque vero manducant.

Hordei sata frequentissima sunt, Tritici rara, Oryza nulla. Hordei farinam in jentaculi, pultisque formam subactam Satù communi vocabulo dicunt.

Thea, ac Cerevisia potio familiaris, & quotidiana est laicis. Vinum fit in Ngari, & in Tibeto Superiori. Qui habitant in Tibeto medio illud vix norunt. Takpo-cini, Provincia Orientalis Tibeti inferioris vinum, sed agrestie, & exigua admodum copia profert. Cautum tamen est fœminis, virisque Religiosis omnibus, ne cerevisiam vinumque degustent, quòd malum quiddam, & a diabolo natum existiment. Hoc instituti genus cum olim commune fuerit Aegyptiis Sacerdotibus, Magis Persarum, & hareticis Gnosticis, tum etiam sanctum hodieque est Brammhanibus, & Ascetis

*tis Tibetanis. Nec ullus dubito quin Lhamis hisce Buddi-
stis ea convenient, qua Manichais S. AUGUSTINUS L. II.
de eorum moribus, objicit: Quæ tanta perversio est, vi-
num putare fel Principum tenebrarum, & uvis comedendis
non parcere? Nam ne ipsi quidem Cœnobitæ, ac Lhama
Tibetani ab uvis comedendis abstinent, quum a vino ab-
horreant. Ac certe a Manete fortasse didicerunt Buddistæ
calicem aqua in solemni eorum sacrificio ignotis quibusdam
precibus & insufflationibus consecrare. Nam aquam, ut
Manes, ex Dei natura, vinum ex diri serpentis principio
proculdubio derivatum improbe opinantur.*

Tankia-ling : Castellum. XVI.

Jalap : Castellum.

Tulon : Castellum. XVI.

Lhangur : Mons stupendæ celsitudinis. II.

*De eo hæc scribit Kircher. iter designans a Sina ver-
sus Kutì, & Indostan: Est Langur mons omnium altissi-
mus, itaut in summitate ejus viatores vix respirare ob æ-
ris subtilitatem queant: neque is ob virulentas nonnulla-
rum herbarum exhalationes æstivo tempore sine manife-
sto vitæ periculo transiri possit. Per hunc montem ob
horrenda præcipitia, & scopulosos tractus neque currus,
neque jumentum transire potest, sed pedestri itinere to-
tum iter conficiendum est spatio fere menstruo usque ad
Cuthi. A Lhassa vero quatrimum tantum distare tradit.
Immo dies fere triginta a Lhassa distat. Situm scilicet mon-
tis Langur confundit haud dubie Eruditus Scriptor cum
situ Montis Cambalà. Symptomata tamen, quibus viato-
res affici scribit, propria sunt Montis Langur. Neque vel
a sola aeris subtilitate, vel a virulentis tantum herbarum
exhalationibus, sed etiam a latentium fodinarum halitibus
causam plerique repetunt. Ceterum quo altius ad montem af-
cenditur, eo gravior est, & infestior impetus symptomatum.*

Pam-

Pambù.

XVI.

Diversorium est partim lateritiis parietibus, partim nativis saxorum fornicibus & concamerationibus in dorso montis Langur constructum. In hac nocturna statione jumentata, [nam iis omnes ad ascensum, descensumque montis utuntur;] unaque cum ipsis homines misere affliguntur, & incredibili pectoris, capitis, totiusque corporis cruciatu & angore correpti ululant, vomunt, delirant, & in latus omne contorta membra versant. Si mons erit nive tectus, vix infestas impressiones senties. Solutis nivibus, quo magis e vertice descendendo recedis, eo etiam minora, ac nulla demum symptomata sunt ubi planiciem attigeris. Is tamen Mons non est omnium elatior. Nam eum superat Cambalà. Verum non ita calvus, & nudus est, ut ceteri, qui sequuntur. Latera enim, praesertim inferiora, circumspiciuntur conspersa plantulis, fruticibus, & herbis medicis. Insignis est Spica Nardi, sive, ut Salmaf. contendit Exercit. Plin. in Solin. pag. 1059. & seq. Spica Indica. Ideo enim sic absolute ab ipsis quoque Arabibus, adeoque & a Mogolensibus Cembul Indi nuncupatam voluit, quòd in India, vel ex Dioscoride in India Monte nascatur. Mons iste, India a veteribus adscriptus, revera tamen ignotus Dioscoridi, aliisque, quemadmodum pluribus ostendit laudatus Scriptor, Langur, ut ego conjicio, esse potest. Nam & ipsi Indostani spicam Nardi emunt a Nèkpallensibus, aliisque vicinarum Regionum negotiatoribus. Hanc Indi appellant Scenbatfy, Persæ Sembul-tib. Unde & hi signum Virginis in Zodiaco vocant Sembul. Zodoar etiam, vel Zedoaria, Indice Nerbesi, confusa a Gracis recentioribus, sic observante Salmaf. pag. 1053, cum Anacardio Arab. Beledor, septemdecim generum in hoc ipso Monte reperitur. Plantarum deinde, florum, & herbarum venenosarum species innumerae sunt. Has etiam magna copia colligunt, venduntque Medicis, & Pharmacopolis Indostanis.

Gnin-

Gnincè : Diverforium alterum in opposito latere
Montis Langur. vii.

*Ob causas paullo ante prolatas Gnincè , hoc est com-
miserationis statio vocatur.*

Tingrì : Vallis. ii.

*Tota æquabilis est, irrigua, pinguis, amœna, castris,
dispersisque domibus, & habitationibus confita. Milliari-
bus ferme tribus latam, quindecim vero & amplius lon-
gam Coloni affirmant. Hinc intellige nomen Tingrì Tibeti,
de cujus ethymo in superioribus cum Bayero, & Jablonskio
egimus, proprium esse hujus vallis, qua Dei, vel Cæli pro-
speritas, appellari potest, non autem universi Tibeti. In-
cola plerique omnes pastoritiam exercent. Armenta enim,
& Greges præsertim minoris pecoris unaquaque Familia
copiosissimos habet. Macrescunt pecudes hyeme, vere & æsta-
te mire pinguescunt. Pastores, ac pueri nudi in agris super
durum gelu argente die lusus faciunt. Ocreas tamen coria-
ceas nunquam exuunt. Qui mos communis est viris femi-
nisque omnibus Tibetanis.*

Tingrì Culà Castella, secundum viam. iv.

Tingrì Sanrà iv.

Tzogor iv.

Kogor iv.

Scinabas Totum iter. xiv.

Ngambà iv.

Mermbù iv.

Zahor iv.

Segargiùm : Arx. vi.

*Alluitur fluvio, ad cujus ripas jam inde a Tzogor
longa series Castrorum, Villarum, & Cœnobiæ Xacai-
tarum tum virorum, tum etiam feminarum utrinque pro-
tenditur.*

Tzuengà : Castellum. xviii.
Flu-

Fluvius heic nomen accipit Bontsu-ciambò. Simile quiddam in eo est Bautifo, sive, ut alii scribunt, Bantifo, de quo Ptolemaus. Quod enim πῶ Bontsu addatur Ciambò, neminem movere debet; nam vox adjuncta idem est ac *Jam Hebr., & Æg. Ⲫ-ⲓⲟⲉ cum terminatione Tibetana, generatim denotans qualemcunque collectionem aquarum.*

Via tres in hunc locum conveniunt. Prior Septentrionalior est per Ngari, altera per Sgigatzè, tertia per Kiangsè.

Loca secundum mediam.

Reksciam, Vallis. Arenaria, ad earum latus occidentale. Gniscia Castellum sub dominio Debai Scelcata. Ngarbà peleas, Mapecià Castellum, Sechia Ciapè, Sechia Civitas, & Cœnobium maximum Urchienistarum, cui praeest Magnus Lhama uxori conjunctus. Huc spectare videntur, quae ex M. Paulo Deguignes observat Chorogr. Tart. pag. XII. A l'Est du lac de Lop, on trouve une Ville que M. Paul appelle Sachion, c'est la Cha-tcheou ou Ville de Sable des Chinois. Il y avoit plusieurs temples d'Idoles dans les quels on vouoit les enfants, & on les rachetoit en sacrificiant un bouc à la fin de l'année. Nam Filium recens natum Magnus Lhama Pater in Templo collocat: Ibi sine ullo prorsus alimento relinquit totis horis 24. Si vixerit tanquam legitimus Filius & Lhamaica dignitatis heres agnoscitur; deinde Pater in Eremum secedit dimissa uxore una cum puero: sin vero moriatur, alium sibi marem filium genere studet, quod nisi accidat ex uxore prima, aliam ducit, donec voti compos fiat. Giaghir, idest Feudum, Zeronè, Tagen Castellum, Cœnobium Xacaitarum, Sgigatzè Civitas, ubi Cœnobium amplissimum, & Sedes Lhama secundi post Lhafsensem. Sciucù Castellum, Gniamoottà Castellum, Sermà Castellum, Rimbù Arx, Cimsci Cœnobium, Ngul-mi, idest, Homo Argenteus, Castellum, Ciu-tzam, idest, aqua

callida, Castellum, Cia-tan-chia-tan, idest, centum palea, Castellum, Paltè Lacus, Tramalung Castellum, Kambaptam Castellum. Kambalà Mons. Kamba-cen-ten Castellum, Ciasum, & Tzangciu fluvii confluentes. Abveus communis in quatuor brachia dividitur: Primum, quod est omnium maximum, & ultimum Navi vel ex ligno, vel ex corio constructa trajiciunt. Nam utraque in promptu est. Ciu-ciur Arx, Zorbanam Castellum, Giam Castellum, Gnetam Castellum, Nam, Tulon, Brepbò, Lhassa. Iter conficitur diebus circiter duobus atque viginti.

Tertia Via a Tzuenga per *Kiangsè* sic est.

E margine fluvii *Bontsu-ciambò* deflectit via per arenarias ad cœcias.

Solent in arenariis obviam fieri greges equorum silvestrium. Sunt hi humilis statura, sed mira celeritatis, venusti, & variis coloribus picti. Septis, & stabulis inclusi brevi macrescunt, & pereunt.

Cibulùn.

XIV.

Vallis, Oppidis, Castellis, & Cœnobiis frequens.

Tterzin

Tedin Totum iter

XVIII.

Kengà

Jugang.

VI.

Sedes Pratoris Vallis Cibulùn sub ditione Magni Lhama Sgigatzensis.

Hinc usque ad Urbem Kiangsè iter omne tenetur per montium anfractus, & longos admodum tractus vallium, inter aquarum rivulos, & abrupta viarum. Religiosorum virorum, ac fœminarum domus, Oppida, Castella, pagi modo rari, modo crebri visuntur. Sed nomina locorum scriptis P. Horatii, & P. Cassiani perierunt.

Antequam pervenias Kiangsè Feudum est Kalonii
Pron-

Pronse, Castellum Vallo munitum, & Aurifodina.

Kiangsè: Civitas præclara in planicie ad radices montium. XC.

Ad Urbis præsidium Arx est inædificata rupi, muris, & fossis aqua viva circumvallata. Cœnobium vero adeo vastum, atque magnificum, ut quum millia aliquot Xacaitarum contineat, alterius cujusdam Civitatis speciem præferre videatur.

Lhomar: Castellum. XXIV.

Lhamentung: Castellum. VI.

Nagartzè: Arx in angulo lacus Paltè. XXII.

Paltè: Lacus, aliàs *Famdrò* aut *Fang-sò* nuncupatus.

Maxima amplitudinis est, quam homo pedibus, uti indigenæ tradunt, nonnisi octodecim dierum spatio circumire queat. Iter autem diurnum ad milliaria viginti extendunt. Sic totus ambitus 300. circiter milliariorum esset. Triduum distat ab Urbe Lhassa. E lacu medio series surgit continuata monticulorum, & Insularum. In Australi eorum latere Monasterium, & Sedes est Magnæ Renatæ Lhamissæ Turcepamò. Eam Indi quoque Nekpallenses, tanquam ipsissimam Deam Bavani venerantur & colunt. Tibetani vero Ciangciubium, hoc est, Spiritum quemdam sanctum, atque divinum in hac deformi fœmina haud aliter quam in Supremo Lhama, renatum putant. Nec domo, nec lacu egreditur, neque vero iter facit unquam in Urbem Lhassa, nisi pompa præeat, totaque via thuribula duo semper incensa, atque fumantia præferantur. Tum venit Dea sub umbella advecta throno: Illius lateri adheret Asceta omnium senior tanquam spiritualis vitæ Rector & Institutor. Sequitur postremo ordo reliquus Religiosorum hominum ferme triginta, qui comitatum, & aulam componunt. Ubi cohors Lhassam pervenerit, Divam adeunt veneraturi cum Trabæ ipsi, tum Laici præsertim, qui ter hu-

mi prostrati eam adorant, cumulantque muneribus. At illa nescio quod sigilli genus bonis adoratoribus osculandum præbet, eosque divinitatis suæ participes facit. Eadem porro Lhamissa est, quæ regit Cænobia omnia tum Virorum, tum Fœminarum in ejus lacus insulis collocata.

Viam littoralem tenes diem & semis.

Kambalà: Mons ad Boream lacus, elatissimus. xxxii.

De Tractu Kambala, & proximorum montium hæc tradit Kircherus: Hunc ego tractum eundem esse puto, quem Ptolomæus sub Caucaseorum montium serie catenam longe lateque in Ortum, suisque fimbriis in Meridiem & Boream protractam Parapamisum vocat. Caucasus [certe Indicus,] in Tab. Geogr. Ptol. per Gerardum Mercatorem restituitis, committitur Parapamiso, & Imao; quod etiam a Plinio factum observat Salmasius. Ceterum Caucasi nomen, & Promethei fabulam jam inde ab Alex. M. temporibus Macedones ad montes Indicos transtulisse auctor est Strabo L. XI. Geogr. Si itaque Caucasus sumatur pro Imao, Casius, Emodisque montibus, Kambalà Tibetanorum, & erit pars Caucasi, & idem esse videbitur ac Kambalides a Plinio L. VI. C. 27. vocatus Caucasi ramus. Sunt hæc conjungenda cum iis, quæ de Typhone in Caucasis Tibeti montibus conjiciebamus pag. 28.

E vertice Kambalà prospicitur nova quadam series elatiorum, nivosorumque montium ad Boream. Hinc eos adorant Indi ac Tibetani viatores. V. pag. 348.

Tzangciù, vel Tfanga: Fluvius.

vii.

Via ad ripam fluminis.

Trajectio Tzangciù.

xii.

Ponte inopes, & obolo carentes fluvium trajiciunt, Navi transvectoria ceteri. Alvei latitudinem metiuntur catena subtentæ tabulato Pontis, quarum singulæ constant annulis pedalibus quingentis.

Tze-

Tzelen: Castellum.

X.

Tulon: Castellum.

VI.

Bre-pung, vulgo Brebon: Cœnobium Amplissimum.

V.

Imaginem & hoc ipsum conspicua Civitatis prima fronte refert. Quinque continet Tempia. Maximum quod est commune omnibus; & quatuor minora addicta stationibus Ascetarum. Sunt enim stationes hæ, ceu totidem Monasteria minora ad latera majoris Templi adificata: appellanturque Tra-tzhang, vel Traba-tzhang. Sed suo unaquaque nomine insignitur. I. vocatur Lo-sel-ling: Pars cordis, vel animi lucidi. II. Ko-mang: Multarum portarum mansio. III. Tejang pbà: Statio magna pacis. IIII. Gna-kpbà: Pars Magorum. In his singulis Ascetae habitant mille quingenti; præterquam in ultima Gna-kpbà, in qua Magi commorantur tercenti. Sunt Cœnobitæ omnes, si ministros cum his supputaveris, quinque millia. Ante hos annos quadraginta, decem millia numerabantur. Bre-pungh autem, sive etiam Pre-pungh, hoc est agger oryzae a forma collis, cui Monasterium insidet, appellatur.

Tibetani imberbes sunt. Magi propterea quum in publicum prodeunt ad sacrum eorum munus obeundum, barbam fictitiam gerunt, atrisque maculis labrum superius, genas, & frontem tingunt. Lhama vero sacrificuli os velo obducunt, quum arcana quadam in solempni litatione mussitant. Similes in eo ritu videntur Magis Sacerdotibus Persarum. Hos enim sic representat Hydius de V. R. P. Istæ ipsa visa sunt etiam Kiang-sè in insigni celebritate Xacaitarum.

Lhassa, Metropolis.

III.

Hospitium Patrum Capuccinorum, quibus ex Decr. S. C. D. P. F. commissæ est Præfectura, & ministerium Missionum Apostolicarum in universo Tibeta. At Religiosi Pagani Xacæ sectatores possident in eo Monasteria amplius triginta mille.

Ba-

Baron-tha-là, Urbs scilicet ad Tartaria dexteram, versus Meridiem a Tartaris appellatur Lhassa. Media in planicie jacet inter Bre-pungh ad Occasum, & Serà ad Ortum; quanquam totius etiam Tibeti media, ac veluti centrum jure vocari possit. Nam ex Chorographica adumbratione paullo ante tradita colligere licet Tibetum omne ab Indi fluvii origine, & a sinibus Persia extendi ad terminos usque Sina. Tibetanos propterea vocat De-Guignes in Tab. Chronol. L. III. Tous les peuples qui sont situés à l'Occident des Provinces de Chen-si & de Sse-tchuen, & qui s'étendent vers l'Occident jusqu' aux sources de l'Indus: omniumque Provinciarum Principem, post divisionem Kulblai-khani agnoscit Ou-sse-tçang, où est Lassa.

Tibetum in superius, medium, & inferius a Numinibus tribus Giam-jang, Ciha-na-thor-ce, & Cen-re-si ab initio divisum refert fabularis historia Lhamarum. Sed ne quis superioris Tibeti nomine male abuti pergat, quid per hanc divisionem Indigena intelligant explicandum est. Itaque superius continet Ngari, ubi immania saxa, nude rupes, & montes sunt nive perpetuo tecti, Caucaſi appellati in itineribus Missionariorum tum Societ. Jesu, tum Ord. PP. Capuccinorum. Idemque Regnum Elephatorum Diis ipsis auctoribus nominatum scribunt. Elephantos enim, aliaque belluarum genera ea in regione antiquitus fuisse opinantur.

In Tibetum e proximis Casimiris penetrarunt P. Andrada an. 1624., deinde seculo hoc ineunte an. 1715. P. Hypolitus Desiderius. At ille in Chaparangue Civitatem pervenit, quam postea non illius tantum, vel Coghè Regni, sed etiam Occidentalis majorisque Tibeti Metropolim fecit P. Desiderius. Hanc idem ipse distare refert a Leh, sive a Lhadak intervallo dierum circiter 20., ut propterea non multo procul a Casimirorum sinibus posita videatur. Sed certe
Me-

Metropolis Tibeti majoris nulla ratione dici potest, nisi forte Chaparangué cum Lahpranga Basilica Lhassensi confusam velis. Una est majoris, immo & universi Tibeti Caput atque Metropolis Lhassa. Huc laudatus P. Desiderius una cum P. Emanuele Freyro iter per Regnum Ladak instituerunt an. 1716.

A Casimir in Ladak diebus XL. viam absolverunt; sed commodo etiam, lentoque gradu intra dies triginta absolvi posse tradunt. A Ladak vero usque Lhassam iidem PP. iter trimestre statuunt. At PP. Capuccini Lhassam profecti sunt per Indorum terras ea plane via, quam nos hucusque descripsimus, quamque ex Tabulis Geographicis in Vaticanis adibus asseruatis sibi ostenderat an. 1704. Pontifex SS. Clemens XI.

A Pekino Metropoli Sinarum in Urbem Lhassam iter quadrimestre faciunt: trimestre a Siling.

Tibetum medium vocarunt Dii tres Tibetani totum illum terrarum tractum, quo Provincia continentur Tzhang, U, & Kiang, Regnum Simiarum; quum tamen nulla sint in his Regionibus Simiæ, sed nec Cali, nec Soli ratio iis alendis animalibus opportuna videatur. Jam vero, ut saepe diximus, in SU Provincia Metropolis est totius Tibeti, & Sedes Poutalah Dei Butta.

Tibetum inferius, Provincias nempe Tak-pò, Congbò, & Khang, eodem nomine appellarunt, Regnum Prafrinmo.

Hujus divisionis meminisse videtur Nubiensis VIII. P. Clim. III. In partibus Soghd, & Afrusana Meridionalibus parte sub ista comprehensis habetur terra Botam, montes videlicet sublimes, atque asperrimi, quorum semitæ perdifficiles. Deprehenduntur in his montibus arces fortissimæ, & oppida populosa, & in iisdem reperiuntur fodinæ auri, & argenti, atramenti futorii, ac salis ammoniaci, & in

in lateribus horum montium extant foveæ multæ diffusæ, a quibus egrediuntur exhalationes fumum tempore diurno, ignem nocturno præferentes. Botam vero triplex est primum, medium, & extremum. Et aquæ Soghd effluentes e parte Botam media e loco, qui dicitur *Bana-Jahia* (idest *Ædificium Johannis*, ut adnotant Interpretes) decurrunt spatio 90. milliariorum. *Terra Tobbat*, quam Nub. P. 9. ejusdem Clim. *contiguam facit terræ Sin citerioris*, qua parte respicit *Farghanam*, & ipsa procul dubio est, quæ *Tibet affini nomine nuncupatur*. Ceterum *aurifodina Botanensis*, de quibus scribebat *Nubiensis*, plures sunt & copiosæ in *Provinciis U, Tzhang, Kiang, Tak-pò, Congbò, & Khang*: *Argenti rursus in Tzhang, & argenti vivi in Khang*: *Ferrariæ vero, arariæ, sulphurariæ, salinæ, & ut vocant, salis petreæ, & ammoniaci frequentes extant*. Inter *metallica Tiktzà est candida, atque solida materies, quæ aeri commixta orichalcum componit*. *Cinnabari, caruleus, croceus Paulà nuncupatus, aliique colores, terra fossilis duplicis speciei altera ad albarium opus Sà-kardiçta, altera tum ad abstergendas maculas, tum ad amissum florem coloribus restituendum, in pretio habentur, hacque Potò nuncupatur*. De *Mosco jam dixi pag. 14.*, sed adde *testimonium ejusdem Nubiensis ex pag. 144.*, ubi loquitur de *animalibus Musci, quæ sunt, inquit, Capræ silvestres in montibus inter Urbes Bachuan, Tobbat, & Tantabee*. *Jaspides, Turcicæ gemmæ, chrystallus, lapides, uti vocantur, quadrati, coloris alii ferrei, alii aurei, & alii argentei, alabastra, plura denique marmorum genera in montanis Tibetanorum, eorumque latomiiis reperiuntur*. *Boracem fluentem magna copia ferunt*. In eorum quippe fundo, *coralli naturam imitatus, exoritur*. *Pisce fluvii & lacus abundant; sed piscari interdictum est a primis anni diebus usque ad mensem septimum*. *Magnete integri montes sunt facti*. *Rheubar-*

barbarum inde provenit egregium. Malabathrum fieri in Besadam, sive Sefatum, idest Simorum Regione ultra Gangem, ex Ptolem., & Auctore Periplus cognovimus. Videque in hanc rem observat Salmas. Exerc. Plin. p. 1071. Hi vero Simi non alii sunt, quam Tibetani, apud quos hodieque Malabathrum colligitur, diversum illud tamen a Betel.

Lana copia immensa est. Telas stamine subtilissimo texunt, sed ita angustas, ut earum latitudo vix palmum excedat. Panni lanei, ac staminei Tibetanorum plurimi estimantur. Mercatores exteri cum in aliis majoribus, tum praesertim in Urbe principe Lhassa frequentissimi sunt. Nimia enim & exuberans est lucri summa, quam referunt ex commercio cum Tibetanis. Sinenses comiti & elegantes: Tibetani sordiduli & incomiti. De his scribit e Topà Siling an. 1711. Missionarius Apostolicus P. Joan. Baptista Seravallensis ex Ord. Reform. FF. Minor. in ep. ad P. Josephum Esculanum Capuccin., & Tibetanarum Missionum Praefectum: Qui si trovano alcuni Mercanti di Lhassa con li capelli mal pettinati, e con nefandi reliquiarj al collo. Sinunt enim se religionis causa a pediculis, aliisque infestis animalculis vellicari. V. pag. 269. 270. At Iyphanothecæ de collo Tibetanorum suspensa nil aliud continent, quam insculptas effigies Numinum, Divorumque imagines, fasciculos stercorarios Lhamarum, scripta, ac vela Eorum superstitiosa, aliaque id genus amuleta, de quibus egimus pag. 247.

Fœminarum cultus, habitus, & mores ad omnis modestiae legem compositi sunt. Choreas agunt viri ac fœmina separatim; sed viri cum fœminis, nunquam. Scandalum enim & probrum existimant minime ferendum. Lhassenses mulieres ab an. 1720. postquam cum politulis Sinensibus familiariter agere cœperunt, cultum aliquanto molliorem ac liberum adoptarunt.

Polyandria omnium turpissima, qua plures germani fratres uni conjunguntur uxori, intolerabili scelere, atque flagitio, in vulgi consuetudine retinetur. Ab hoc turpitudinis genere alieni sunt Viri nobiles, & cives honesti. Quidam tamen eorum non adeo simultaneam polygamiam refugiant, quin aliquando secundam ducant uxorem. Verum hac ab ipsa quoque Xacaica lege vetantur.

Laicis omnibus sancta sunt sex illa praecepta: Non occides quodcumque vivens sive homo sit, sive animans: non fornicaberis: non furaberis: alterius famæ non detrahes: non mentieris: diliges Patrem, Matremque tuam.

Fures gravissimis afficiuntur pœnis. Si quid quantumlibet leve Ærario, vel Aula Regia, vel Templis aut Monasteriis abstulerint, secundo sinistra eis manus praeciditur, tertio etiam dextera, deinde vel projiciuntur in fluvium, vel singulari beneficio in Arcem Sgiga-kun-kar mittuntur, ubi vix annum vivunt. Si Fur homo Religiosus fuerit in carcerem truditur, vapulat acerbissime, & in exilium interferas montium ejicitur. Supplicia ad confessionem commissi criminis extorquendam horribilia sunt. Capitalis facinoris rei confodiuntur sagittis, & saxo ad collum alligato jaciuntur in flumen; nisi cadavera Magis flagitantibus concedantur. Eorum enim ossibus uti solent ad varia teterrima artis organa conficienda.

Nuptiarum leges ex Dotè constituta, sunt hæc. I. Consanguineus, & affinis ne nuptias contrahito, nisi post septimum consanguinitatis, & affinitatis gradum. Hanc passim negligunt Regni Proceres, & Viri nobiles omnes. II. Ne interdium cum uxore concumbito: Noctu munere fungitor tuo; sed præscripta in lege vices ne transgreditor unquam.

Matrimonium his ritibus contrahunt. Juvenis, comite Genitore, vel si Genitor desit, Avo, Patruo, aut Alio quovis e familia senioribus, domum adit designata Sponsa. Ibi da-

dati oblatisque conditionibus pro uxorio fœdere ineundo tabula matrimoniales conficiuntur. Mox Genitor petitoris rogat puellam an nubere consentiat filio? Annuit illa. Tum Sponsus portiunculam accipit butyri, eoque linit frontem annuentis puella. Eodem ritu, filia Genitor de consensu interrogat juvenem. Ut Ille assensum prœbuit, adolescentula accepto butyro verticem Sponsi & ipsa linit. Mox Templum adeunt: Numen adorant: & viam sacram circum-eunt in comitatu precantes. Die quintodecimo ab inito fœdere post nuptialia, ac lata convivia in adibus cognatorum diebus singulis instituta, Sponsus novam nuptam domum adducit suam.

Quisquis alienum thorum fœdaverit, si patrati criminis reus convictus fuerit, eam pœnam subire cogitur, quam maritus adultera statuerit. At mulier tanquam infamis domo expellitur. Nulla in peccantem fœminam constituitur pœna, si cum ea maritus habitare consentiat.

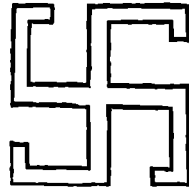
Repudii sententia a Laico Judice fertur. Si legitimas repudii causas dederit uxori maritus, tenetur is dotem mulieri restituere, eique mantissa loco adjicere totidem hordei pondera, quot sunt dies ab inito matrimonio numerati. Debent autem unicuique diei respondere quatuor Analy, quorum quodlibet est bilibre.

Religiosi homines, ac Laici fere singuli Patrem Spiritualem habent, cui peccata sua generatim aperiant. Tholscià vocatur hujusmodi confessio. Ubi Sciak-jul, idest Pœnitens eam formulam protulit: peccavi: Sciak-pabò, idest Condonator orat statim super eum, ut peccatorum remissionem accipiat.

Nemo est inter Cœnobitas, & Patresfamilias quantumvis inopes, & egenos, qui vel in cellis, ac domibus arulam ante Xacam erectam non habeat. In hac quotidiana peragunt sacrificia. Pyramides, & Conos, quos offerunt ex

hordeacea farina, ac buyiro compositos, absoluto sacrificio, distribuunt pauperibus. Nam & Turmà illud solumne, de quo pag. 212. 213., canibus comedendum relinquunt. At non unum est oblationum genus. Aquam sæpe puram, aliquando colore infectam, aut e floribus expressam libant. Cervisiam profanam non bibunt Lhamæ, neque Ascetæ ceteri. Bibunt oblatam; sed semper de scutella ex cranio hominis comparata. Qui Kelongii non sunt licitum sibi faciunt Kondè, quod est potionis genus frequentissimum hordei farina, cervisia, rubro saccharo, ac butyro temperatum.

Crucis Imago, quam Xacaitæ Tibetani in honore habent, hujus formæ est

At hujusmodi Crucis figura quanto aliena est a vera crucifixione Servatoris nostri, juxta Christianorum Fidem, significanda, tanto Ea aptior videtur ad exprimendam Manichaicam Crucifixionem JESU patibilis de omni ligno suspensi. Vid. pag. 211.

Sacrificium Ignis insigne est, & multa cum pompa, ac celebritate peragitur. Raro tamen fit, quod non sine ingenti sumtu, pretiosarumque rerum incensione institui queat.

Jejunia tum Xacaitis Ascetis, tum etiam Laicis communia duplicis sunt generis. Alterum, quod appellant Ngunnè Rigidum, clauditur horis integris viginti quatuor. Tanta est jejunii hujus severitas, ac superstitio, ut ne ipsam quidem salivam, sponte fluentem in ore, ad fauces retrahere, ac deglutire liceat. Illud plerique agunt tribus continuatis diebus, unica theæ potione, quam hora matutina sumunt, recreati. Alterum jejunii genus vocant Gnen-
nè.

nè *Vespere semel prandent. Licitum tamen est interdium bibere. Laici frequentius, quam Asceta hujusmodi jejunia observant. Sed Religiosis, & Sanctimonialibus severissime præceptum est, ne unquam inter prandium, & cœnulam quicquam vel bibere, vel degustare audeant.*

Anni labentis finem, & Novi incipientis exordia partim scenicis, partim etiam sacris cœremoniis in Templis celebrant. Coram ingenti populorum turba solemne spectaculum exhibetur. Scenam exordiuntur Religiosi homines quinque. Egressi e Sanctuario terni pulsantes tympana, bini Tinnos, [quos vocant,] veniunt ante portam Templi: ibique de aperto libro sacrum quasi prologum cantant. Hac edita præcensione in scenam exilit Personatus Cœnobita magnificis vestibus indutus: gerensque Is Caput grande Arietis coronatum humanis Calvariis, Numen quoddam representat. Saltat capreolatim in medio Templo, seseque in gyros quasi furens agit, dextera securim, sinistra patinam tenens auratam. Doleo prætermittas figuras, & ordinem succedentium animalium, quorum monstrosa capita, & ipsa coronata Craniis reliqui Pantomimi, heroum more induti, pariterque saltantes, gestabant. Taurus certe, Ursus, Tigris, sive Panthera, & Cervus non deerant. Viginti quatuor animalium forma in theatrum venerunt; omnium vero ultimus Cervus. Post saltationem secundus manum prehendebat primi, tertius secundi, & sic deinceps, donec conjuncti omnes veluti catenam quandam, & circulum composuerunt. Signa caelestia Zodiaci per hunc orbem animalium designari, nemo est qui non intelligat. Numerus, mea quidem opinione, nil obstat. Forte enim duodecim animalia Soli, duodecim vero tanquam Lunæ sacra representantur. Nam a Luna prima Februarii anni auspicia sumere Tibetanorum Institutum est. Annus 1741. quo scena spectabatur, juxta eorum computum, Ciah Ciah Ferri Avis, incidit in 16. Februarii nostri. Post horam in

San-

Sanctuarium sese orbis saltantium recepit. Tum instrumentorum concentu e lato in flebilem repente converso, visus est Sceletus, viva ipsa mortis imago, qui lento, gravique motu saltabat. Secundus deinde, tertius, quartusque successit ex ordine. Hi farinam hordei identidem in vultus spectatorum spargebant. Ingressi rursus in Sanctuarium paullo post redire expansum linteolum in theatrum ferentes. In eo simulacrum erat pueruli: quem quum humi deposuissent, erecti statim & alacres facti in latos festivosque saltus circum stratum euntes agitabantur. Et ecce iterum, abeuntibus sceletis, circulus animantium. Ab eorum serie repente disjungitur Aries, qui semel & iterum flexis genibus, junctisque manibus securim librans pluries percutit, tandemque pectus pueri medium findit. Mox avulsum cor devorat, & in seriem redit. Post varios subinde circuitus vigesimusquartus, idest Cervus eodem ritu reliqua corporis membra securi & ipse dividit. Sumunt singuli fragmenta, qua comedant, reliquias vero dispergunt in vulgus. His absolutis sex quasi Diaconi dalmaticis induti, thuribula fumantia ferunt, bini ante, quaterni post comitantes Turmà super tripodam erigendam. Sequitur Lhama Antistes Sacerdotali Pallio ornatus inter Ministros ad latera incedentes; quorum alter calicem cervisiae, alter patinam hordei gestat. Sicque statim Processio sollemnis instituitur iis plane caeremoniis, quas ante descripsimus pag. 211. V. Tab.

C Y C L U S A N N O R U M.

UTebantur Chaldæi veteres *Dodecaeteride*, qua quinque repetita *Cyclum* componit *sexagenarium*. Instituti hujus testis est *Censorinus de die Natali C. 18.*, multaque in hanc rem observata tradidit *Scaliger de Emend. Tempor. L. 2.* Hæc eadem *dodecaeteris* apud Tartaros, Sinos, & Indos obtinuit. De Indis scribens *La-Crozius L. VI.*
H.

H. Christ. Ind. pag. 469. ait Malabares Cyclum *duodecennem minorem* appellare *Mamankum*, *sexagenarium* vero, idest *majorem* ex quintuplicata dodecaeteride natum *Antou*. Quumque numerum, & seriem istorum *Antou* in monumentis, & actis publicis consignare neglexerint Indi, nulli fere adjumento esse posse docet hujusmodi Cyclorum supputationem ad certas temporum epochas in eorum historiis investigandas.

Cyclus Sinensium *sexagenarius* componitur ex duobus minoribus, quorum alter *decem* annorum est, alter *duodecim*. Hi enim duo simul conjuncti, in quotquot *decimum* orbis revolvantur, singulis quibusque sexagenariis, iidem semper redeunt. Vide Tabulas apud *Deguignes H. Gen. Hun. T. I. P. I. Des Epoques usitées dans l' Orient* pag. XLVI & seq.

Tartari & ipsi Cyclum habent annorum duodecim, qui, teste *La-Crozio*, aliisque Eruditis, quinquies in eorum majori Cyclo *sexagenario* continetur. At anni illius *dodecaeteridis* denominationem accipiunt a duodecim animalibus. Hæc non esse signa Cælestia Zodiaci *Scaliger* docuerat. Contra *Salmasius* in Præf. ad Lib. de An. Climacter. *Ut autem*, inquit, *in Chaldaica dodecaeteride primus annus vocabatur Arietis, secundus Tauri, tertius Geminorum, & ita de aliis, ita & Tartari nominibus signorum annos sue dodecaeteridis nuncuparunt.*

At, si quid ex paullo ante exhibita Tibetanorum scena conjicere mihi liceat, crediderim Tartaros perinde ac Indos eadem fere Cælestia signa Chaldæorum, Græcorum, Ægyptiorumve agnoscere, quemadmodum ab ipso quoque *La-Crozio* affirmari video, annorum tamen nomina ab imaginibus quarundam constellationum accepisse. Sic *Crocodilum* vocant Tartari *annum quintum*, *Tonitru* Tibetani: sed per *Tonitru* intelligunt *Draconem*, sive constel-

stellationem *Draconis* Chimerici, qui apud Japonios ex *Kaemphero* formam habet *Crocodili*. Idemque est, eorundem Tibetanorum opinione, qui Soli ac Lunæ eclipſim inferre creditur, dum luminis partem dentibus abſcindere, ac devorare nititur. Hoc eodem Cyclo uſi aliquando ſunt & ipſi Sinenſes. Sed annis conſtat Lunaribus. Sic *Deguingneſius*.

Japonenſium Cycloſ ſexagenarius eſt, & ſimilis Siniſco. Componitur & ipſe ex duobus minoribus, altero, qui *decem*, altero, qui *duodecim* annis conſtat. Anni 12. a duodecim ſignis Cæleſtibus denominantur: 10. ab Elementis: quæ licet quinque ſint, ea tamen bis repetuntur, variis que nominibus, & characteribus designantur, ut conjuncti cum 12. cyclum pariant ſexagenarium. Ita *Kaempherus* L. II. C. 3. Vide Tab. XV. ejuſdem *Kaempheri* T. I. H. Jap. Ex his deprehendere licet Cycloſ *decennalem* Sinorum ab eodem elementorum numero fortaffe deſumi.

Reſtat Cycloſ Tibetanorum, de quo nemo haſtenus ſcripſit. Quod ſi a *Sammanais* *Aſtronomiam*, & artes omnes *juſqu' au nombre de ſoixante & quatre* Indi didicerunt, quemadmodum iidem ipſi, referente *La-Crozio* H. Chr. *Ind.* pag. 475., ingenue fatentur; Sammanæi vero alii eſſe nequeant, quam Tibetani, par erat, ut nos demum nonnulla de eorum Cyclo traderemus. Orbis eſt annorum *ducentorum quinquaginta duorum*. Tribus partibus conſtat. Prima eſt, *dodecaeteris* ſignorum Cæleſtium ſimplex. Secunda, eadem *dodecaeteris* conjuncta cum Elementis quindecim: primo ſcilicet cum quinque elementis *communibus*, deinde cum quinque *maſculis*, demum cum quinque *fœminis*. Hæc conjunctio parit Cycloſ tres ſexagenarios. Tertia pars eſt, eadem ruruſus *dodecaeteris* conjuncta cum decem tantum Elementis maſculis & fœminis; ſed alterne acceptis; itaut primo cum maſculo, deinde cum fœmina, & ſic deinceps

ceps eodem ordine copuletur. Ex hac autem copulatione oritur quartus Cyclus sexagenarius. Hi quatuor Cycli additi duodenario summam efficiunt annorum 252. Sed constructionem facilius Tabulæ demonstrabunt.

ELEMENTA QUINDENA.

Elementa v. communia.

	Tibetana.	Japonica.	Latina.
1.	ཤིང་།	Scingh.	Keno. Lignum.
2.	མེ།	Me.	Fino. Ignis.
3.	ས།	Sa.	Tsutfno. Terra.
4.	ཕྱགས།	Ciah.	(Kanno.) Ferrum. <small>Minium</small>
5.	ལྷི།	Ciù.	Midfno. Aqua.

Elementa v. mascula.

6.	ཤིང་པོ།	Scingh-pò.	Kino je. Lignum mascul.
7.	མེ་པོ།	Me-pò.	Fino je. Ignis mascul.
8.	ས་པོ།	Sa-pò.	Tsutfno je. Terra mascul.
9.	ཕྱགས་པོ།	Ciah-pò.	(Kanno je) Ferrum mascul. <small>Minium</small>
10.	ལྷི་པོ།	Ciù-pò.	Midfno je. Aqua mascul.

Elementa v. fœminina.

11.	ཤིང་མོ།	Scingh-mò.	Kino To. Lignum fœmin.
12.	མེ་མོ།	Me-mò.	Fino To. Ignis fœmin.
13.	ས་མོ།	Sa-mò.	Tsutfno To. Terra fœmin.
14.	ཕྱགས་མོ།	Ciah-mò.	(Kanno To) Ferrum fœmin. <small>Minium</small>
15.	ལྷི་མོ།	Ciù-mò.	Midfno To. Aqua fœmin.

N n n

DODE-

DODECAETERIS A SIGNIS, SIVE CONSTELLATIONIBUS CAELI.

Tibetana. Sinica. Tartarica. Japonica. Latina.

1. ལྷ་རྩུ་ལྷོ་	Lò Tang-pò.	An. 1. ལྷོ་ལྷོ་	Chjip. Chou. Keskou.	Ne.	Mus.
2. ལྷ་གྲོ་ལྷོ་	Lò Gnì-pà.	An. 2. ལྷོ་ལྷོ་	Lang. Nieou. Out.	Us.	Bos.
3. ལྷ་ལྷོ་ལྷོ་	Lò Sum-pà.	An. 3. ལྷོ་ལྷོ་	Tah. Hou. Pars.	Torra.	Tigris.
4. ལྷ་ལྷོ་ལྷོ་	Lò Sgì-pà.	An. 4. ལྷོ་ལྷོ་	Jò. Tou. Toufchcan.	Ow.	Lepus.
5. ལྷ་ལྷོ་ལྷོ་	Lò Nga-pà.	An. 5. ལྷོ་ལྷོ་	Bru. Long. Lovì.	Tars.	Tonitru.
6. ལྷ་ལྷོ་ལྷོ་	Lò Trù-pà.	An. 6. ལྷོ་ལྷོ་	Prul. Che. Ilan.	Mi.	Serpens.
7. ལྷ་ལྷོ་ལྷོ་	Lò Tun-pà.	An. 7. ལྷོ་ལྷོ་	Tha. Ma. Junad.	Uma.	Equus.
8. ལྷ་ལྷོ་ལྷོ་	Lò Kjé-pà.	An. 8. ལྷོ་ལྷོ་	Lù. Yam. Koi.	Tfufufe.	Hircus.
9. ལྷ་ལྷོ་ལྷོ་	Lò Kù-pà:	An. 9. ལྷོ་ལྷོ་	Prehù. Heou. Pirchin.	Sar.	Simia.
10. ལྷ་ལྷོ་ལྷོ་	Lò Ciù-pà.	An. 10. ལྷོ་ལྷོ་	Cià. Ki. Dokouk.	Torri.	Avis.
11. ལྷ་ལྷོ་ལྷོ་	Lò Ciù-cik-pà.	An. 11. ལྷོ་ལྷོ་	Kij. Keou. Eit.	In.	Canis.
12. ལྷ་ལྷོ་ལྷོ་	Lò Ciù-gnì-pà.	An. 12. ལྷོ་ལྷོ་	Pah. Tchou. Tongouz.	I.	Porcus.
					Jam

Jam admonuimus annum *quintum* a Tibetanis appellari *Bru* Tonitru, *Long* & *Lovi* Crocodilum a Sinis & Tartaris, *Tats* Draconem a Japoniis. *Cia* Avem vocant Tibetani *decimum*, Sini *Ki*, Tartari *Dakouk* Gallinam, Japonii *Torri* Gallum, vel Gallinam, & *duodecimum* Verrem, quem alii nullo ferme discrimine nominant *Suem*.

Scribit Salmasius a Tartaris Leporem dici ماو *Mau*, a Sinis *Thu*: Porcum خجى, a Sinis *Chu*: Equum وو, a Sinis *Ma*: Canem سو, a Sinis *Keu* voce accedente ad Græcam Κύων: Bovem جيو *Giu*, a Sinis *Nieu*: Simiam شى *Xan*, a Sinis *Heu*: Ovem وى quasi a Græca "Οἰς, a Sinis *Yam*: Gallinam يوو a Sinis *Kyy*: Murem ثرة a Sinis *Xu*. Nomina profecto Tartarica, cujusmodi a Salmasio proferuntur, a nostris in allata *dodecaeteride* editis longe discrepant. At ea nos accepimus a *Dequignefio* Viro in Tartarorum, Sinarumque rebus versatissimo: Japonica a *Kaemphero*.

Cyclus Major An. 252.

1. Chjip.	18. Scingh Prul.	35. Me Kij.
2. Lang.	19. Tcingh Tha.	36. Me Pah.
3. Tah.	20. Scingh Lù.	37. Sa Chjip.
4. Jo.	21. Scingh Prehu.	38. Sa Langh.
5. Bru.	22. Scingh Cia.	39. Sa Tah.
6. Prul.	23. Scingh Kij.	40. Sa Jo.
7. Tha.	24. Scingh Pah.	41. Sa Bru.
8. Lù.	25. Me Chjip.	42. Sa Prul.
9. Prehu.	26. Me Langh.	43. Sa Tha.
10. Cia.	27. Me Tah.	44. Sa Lù.
11. Kij.	28. Me Jo.	45. Sa Prehu.
12. Pah.	29. Me Bru.	46. Sa Cja.
13. Scingh Chjip.	30. Me Prul.	47. Sa Kij.
14. Scingh Lang.	31. Me Tha.	48. Sa Pah.
15. Scingh Tah.	32. Me Lù.	49. Ciah Chjip.
16. Scingh Jo.	33. Me Prehu.	50. Ciah Langh.
17. Scingh Bru.	34. Me Cia.	51. Ciah Tah.

52. Ciah Jo .	91. Me pò Tha .	130. Ciu pò Cja .
53. Ciah Bru.	92. Me pò Lù .	131. Ciu pò Kji .
54. Ciah Prul.	93. Me pò Prehu .	132. Ciu pò Pah .
55. Ciah Tha .	94. Me pò Cja .	133. Scingh mò Chji .
56. Ciah Lù .	95. Me pò Kij .	134. Scingh mò Langh .
57. Ciah Prehu .	96. Me pò Pah .	135. Scingh mò Tah .
58. Ciah Cja .	97. Sa pò Chji .	136. Scingh mò Jo .
59. Ciah Kij .	98. Sa pò Langh .	137. Scingh mò Bru .
60. Ciah Pah .	99. Sa pò Tah .	138. Scingh mò Prul .
61. Ciu Chji .	100. Sa pò Jo .	139. Scingh mò Tha .
62. Ciu Langh .	101. Sa pò Bru .	140. Scingh mò Lù .
63. Ciu Tah .	102. Sa pò Prul .	141. Scingh mò Prehu .
64. Ciu Jo .	103. Sa pò Tha .	142. Scingh mò Cja .
65. Ciu Bru .	104. Sa pò Lù .	143. Scingh mò Kij .
66. Ciu Prul .	105. Sa pò Prehu .	144. Scingh mò Pah .
67. Ciu Tha .	106. Sa pò Cja .	145. Me mò Chji .
68. Ciu Lù .	107. Sa pò Kij .	146. Me mò Langh .
69. Ciu Prehu .	108. Sa pò Pah .	147. Me mò Tah .
70. Ciu Cja .	109. Ciah pò Chji .	148. Me mò Jo .
71. Ciu Kij .	110. Ciah pò Langh .	149. Me mò Bru .
72. Ciu Pah .	111. Ciah pò Tah .	150. Me mò Prul .
73. Scingh pò Chji .	112. Ciah pò Jo .	151. Me mò Tha .
74. Scingh pò Langh .	113. Ciah pò Bru .	152. Me mò Lù .
75. Scingh pò Tah .	114. Ciah pò Prul .	153. Me mò Prehu .
76. Scingh pò Jo .	115. Ciah pò Tha .	154. Me mò Cja .
77. Scingh pò Bru .	116. Ciah pò Lù .	155. Me mò Kij .
78. Scingh pò Prul .	117. Ciah pò Prehu .	156. Me mò Pah .
79. Scingh pò Tha .	118. Ciah pò Cja .	157. Sa mò Chji .
80. Scingh pò Lù .	119. Ciah pò Kji .	158. Sa mò Langh .
81. Scingh pò Prehu .	120. Ciah pò Pah .	159. Sa mò Tah .
82. Scingh pò Cja .	121. Ciu pò Chji .	160. Sa mò Jo .
83. Scingh pò Kij .	122. Ciu pò Langh .	161. Sa mò Bru .
84. Scingh pò Pah .	123. Ciu pò Tah .	162. Sa mò Prul .
85. Me pò Chji .	124. Ciu pò Jo .	163. Sa mò Tha .
86. Me pò Langh .	125. Ciu pò Bru .	164. Sa mò Lù .
87. Me pò Tah .	126. Ciu pò Prul .	165. Sa mò Prehu .
88. Me pò Jo .	127. Ciu pò Tha .	166. Sa mò Cja .
89. Me pò Bru .	128. Ciu pò Lù .	167. Sa mò Kij .
90. Me pò Prul .	129. Ciu pò Prehu .	168. Sa mò Pah .

169. Ciah mò Chji.	197. Sa pò Bru.	225. Me pò Prehu.
170. Ciah mò Langh.	198. Sa mò Prul.	226. Me pò Cja.
171. Ciah mò Tah.	199. Ciah pò Tha.	227. Sa pò Kij.
172. Ciah mò Jo.	200. Ciah mò Lù.	228. Sa mò Pah.
173. Ciah mò Bru.	201. Ciù pò Prehu.	229. Ciah pò Chji.
174. Ciah mò Prul.	202. Ciù mò Cja.	230. Ciah mò Langh.
175. Ciah mò Tha.	203. Scingh pò Kji.	231. Ciù pò Tah.
176. Ciah mò Lù.	204. Scingh mò Pah.	232. Ciù mò Jo.
177. Ciah mò Prehu.	205. Me pò Chji.	233. Scingh pò Bru.
178. Ciah mò Cja.	206. Me mò Langh.	234. Scingh mò Prul.
179. Ciah mò Kij.	207. Sa pò Tah.	235. Me pò Tha.
180. Ciah mò Pah.	208. Sa mò Jo.	236. Me mò Lù.
181. Ciu mò Chji.	209. Ciah pò Bru.	237. Sa pò Prehu.
182. Ciu mò Langh.	210. Ciah mò Prul.	238. Sa mò Cja.
183. Ciu mò Tah.	211. Ciù pò Tha.	239. Ciah pò Kji.
184. Ciù mò Jo.	212. Ciù mò Lù.	240. Ciah mò Pah.
185. Ciù mò Bru.	213. Scingh pò Prehu.	241. Ciù pò Chji.
186. Ciù mò Prul.	214. Scingh mò Cja.	242. Ciù mò Langh.
187. Ciù mò Tha.	215. Me pò Kij.	243. Scingh pò Tah.
188. Ciù mò Lù.	216. Me mò Pah.	244. Scingh mò Jo.
189. Ciù mò Prehu.	217. Sa pò Chji.	245. Me pò Bru.
190. Ciù mò Cja.	218. Sa mò Langh.	246. Me mò Prul.
191. Ciù mò Kij.	219. Ciah pò Tah.	247. Sa pò Tha.
192. Ciù mò Pah.	220. Ciah mò Jo.	248. Sa mò Lù.
193. Scingh pò Chji.	221. Ciù pò Bru.	249. Ciah pò Prehu.
194. Scingh mò Langh.	222. Ciù mò Prul.	250. Ciah mò Cja.
195. Me pò Tah.	223. Scingh pò Tha.	251. Ciù pò Kij.
196. Me mò Jo.	224. Scingh mò Lù.	252. Ciù mò Pah.

Unicum si velis *Sexagenarium Cyclum Japoniorum* ac *Sinensium* more, sat erit *x.* tantum *Elementa* mascula ac foemina cum *dodecaeteride Signorum Caestium* conjugare.

In hoc nostro majori Cyclo haectenus tradito annos invenies cognomines, qui facile inter se confundi posse videantur. Verum *Tzhi-chen* hoc est *Astrologi*, & *Calculatores* Publici, qui magna in existimatione apud Tibetanos habentur, norunt eos ex Cycli partibus probe distinguere. Eorum munus est sub anni initium *ephemerides*

com-

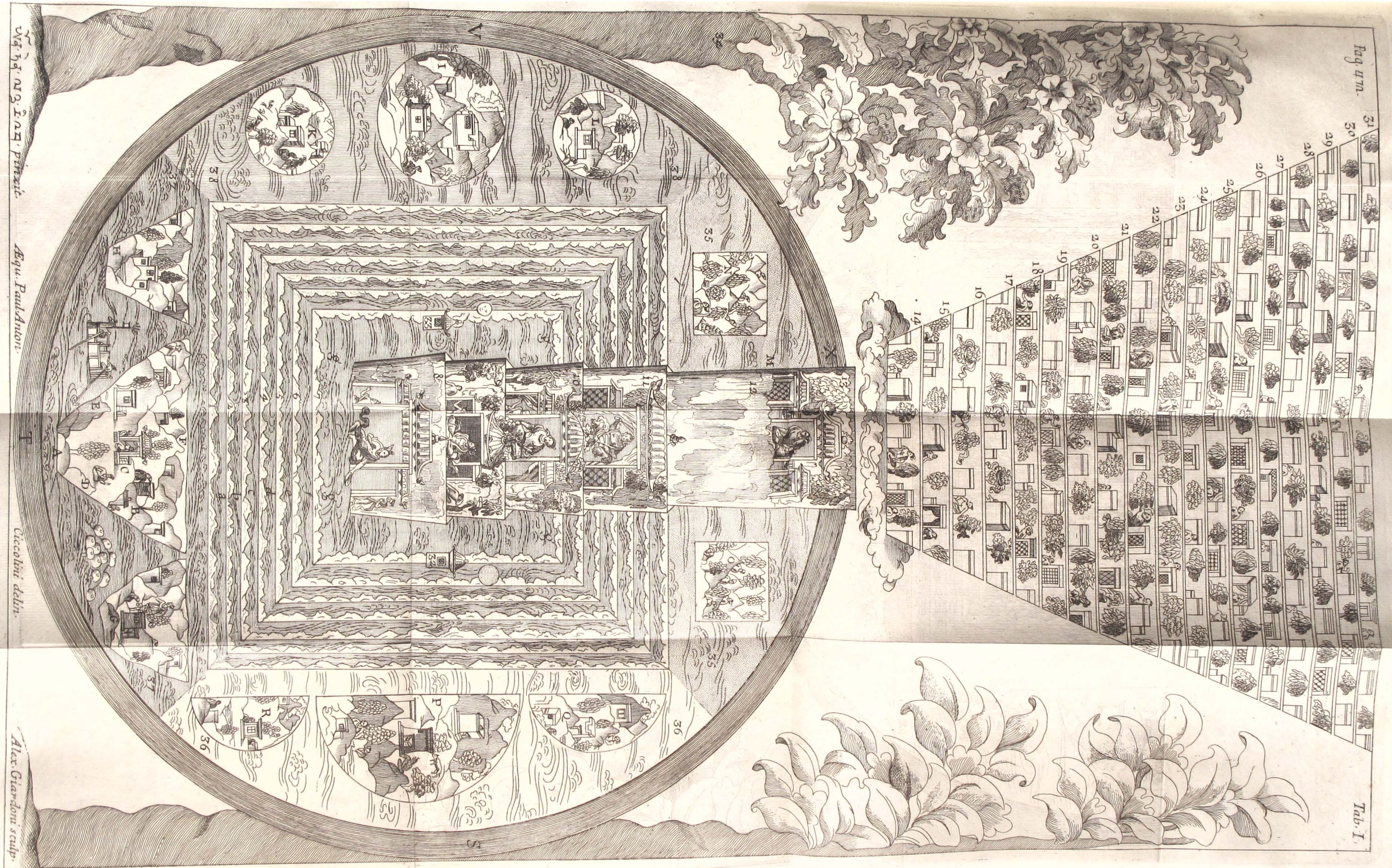
componere, Cycli numerum indicare, ac temporum rationes digerere. Ut autem anni Lunares cum Solaribus congruant, Lunas intercalares adhibent ea prorsus methodo, qua Sinenses. Hanc vero habes apud *Dequignes* in citatis Tabulis pag. XLVI.

མཁོ་ལོ་རྒྱུ་ལྟོ་ལྟོ་བཤམ་པའི་ལྷན་པོ་

EXPLICATIO MUNDI SINCERA.

SIC Tibetani inscribunt *Tractatum* de Mundi schemate explicato in eo Volumine Magni ལྷན་པོ་རྒྱུ་ལྟོ་ལྟོ་ལྟོ་ལྟོ་ *Ka-ghiur*, cui titulus est མཁོ་ལོ་རྒྱུ་ལྟོ་ལྟོ་ལྟོ་ལྟོ་ *Cio-ngon-ba-zò Thesaurus Legis* (འཇམ་རྒྱལ་ལྟོ་ལྟོ་ལྟོ་ལྟོ་ *Ngon-bo-teno*.)

Plura de hoc Mundi systemate tradidimus N.LXXVI. Non eo tamen consilio, ut Tabulam, quam modo in lucem proferimus, exponeremus. Necdum enim de ea edenda nostrum quisquam cogitarat. Nunc vero, quum in publicum per hos demum dies prodire jubeatur, idoneis, opportunisque luminibus inspergenda est. Sed ejus naturæ lumina erunt, quæ fabulas Tibetanorum e spissis tenebris natas demonstrabunt. Tot humanarum fictionum portenta præstaret equidem ignorare magis quam cognoscere, ac promulgare. Cognoscenda sunt tamen Missionariis nostris, ut errores gentis facilius detegere, ac revincere queant. Ceterum tantarum fabularum origines ex Astronomia superstitiosa Lhamarum repetendas esse putarim. *Lhaas* enim credunt esse Astra innumerabilia Cælestium orbium; quodque de corporibus illis sidereis vetus fortasse & arcana Paganorum Orientalium Astronomia docebat, ducibus Basilide, Manete, aliisque hujus furfuris Semi-Christianis, ad *Lhaas Deos* secundum gradus sphærarum, ac lucis accom-

V. G. Pinxit.

A. G. Sculp.

Alex. Giardoni sculp.

constratus arena aurea *Patzè* 1220000. V. p. 184. Super hunc alte erigitur mons *Righiel forma quadrata*, *Meros* videlicet ille, *Merupa*, vel *Someru* in Indorum fabulis tantopere celebratus. V. pag. 185. Cingitur Is Maribus septem, circumfluvis, 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7., & septemplici catena montium aureorum a. b. c. d. e. f. g.

Mare falsum dictum བཟའ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ *Pa-tza-cen-kj-chiam-tzò* a catena exteriori montium aureorum usque ad interiores parietes Catini late extenditur *Patzè* 322000. dimensio altitudinis a superficie Maris falsi ad summum ejusdem Catini labrum est *Patzè* 480.

S, Oriens. T, Meridies. V, Occasus. X, Septentrio.

A. Apex *Asia*, quæ in morem obtusæ pyramidis figuratur. Quumque currus Tibetanorum hujusmodi figuram imitentur, currus formam tribuunt *Asiæ*. In partes tres eam dividunt, quarum quælibet extenditur *Patzè* 2000. quæ simul collectæ dant miliaria Romana pl. m. 24000.

Statura hominum summa cubitorum *quatuor*, communis *trium cum dimidio*. Vita an. 80.

Asiæ continens vocatur ཇམ་ཕུ་ལིང་མ་ *Zam-pu-lingh*, *Pars* illa scilicet Mundi, ubi est Arbor *Zam-pu*, de qua infra.

B *Sina*. In illius centro collocant Urbem རི་བོ་ཅེ་ངམ་ *Ri-vo-tze-ngha* erectam super montem quinque verticibus distinctum, & coronatum; eamque esse dicunt Sedem & Cathedram Magni རཀ་ཇམ་པེ་ལ་ *Pak-giam-pel* legem *Xacæ* tradentis.

C. Centrum *Asiæ*; ubi འོ་ཅེ་ལྷོ་ *Tor-ce-ten*, hoc est *Potentis Civitas*, & Sedes magnifica *Xacæ* prædicantis. Huc veniunt, juxta Tibetanam fidem, atque hinc etiam

Divi Tibetanorum Legislatores antequam legem restituere aggrediantur, invisiunt Urbem & natale solum *Xaca* in centro *Asiæ*.

auspicia prædicationis capiunt *Sancti* omnes, qui pietatis stimulis acti erga salutem viventium corpus humanum, sponte induunt, ut labefactatam legem restituant. Urbem

hanc esse credunt *སྤྲུལ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་* *Scer-chja-sgi*, Indis *कसी Kasi*, sive *बेनरेश Benares*. At ne ipsæ quidem Tibetanæ Geographiæ rationes patiuntur, ut in *Asiæ* centro *Benares* statuatur. Quamobrem longius multo, opinor, querendum est natale solum, & Civitas illa antiquissima *Xaca* Legislatoris. Fortasse ab Urbe Sancta Jerusalem, atque adeo e Palæstinæ finibus, ubi & *medium terra*, & salutem de *medio terra*, secundum vaticinia Prophetarum, humano generi partam Majores nostri agnoverunt, Civitas unius veri Legislatoris CHRISTI JESU DEI FILII inter homines nati, & Evangelium terrigenis revelantis, a primævis Christianæ Religionis corruptoribus in Indias translata est ad ripas superiores Gangis.

Quod S. Prophetæ vaticinati sūt de salute adferenda hominibus in medio Terra per adventum CHRISTI, *Xacai* te ad Legislatorem suum accommodant in centro *Asiæ*.

Prisci Evangelicæ doctrinæ corruptores originē prædicationis se traxisse ostentarent, aut certe finxerunt ab iis locis, ubi Christus & Apostoli prædicarunt. Cur?

Nec temere me judicasse putaverit quisquis mores Manichaicorum Tenebrionum cum opinione Tibetanorum de sanctis legislatoribus ex *Asiæ* centro revocatis paullisper contulerit. Nihil enim tantopere affectasse visi sunt tum præcursores, tum etiam discipuli Manetis, quam ut in Judæa circumque jacentibus Regionibus a CHRISTO JESU, ejusque Apostolis frequentatis, doctrinæ suæ arcana cum simplici plebe communicarent. Quod sane artificium eò spectare poterat, ut vaferrimi, qui erant, impostores faciliiori quadam transformatione CHRISTUM JESUM simularent, eoque obtecti velamine securius etiam seducerent Populos nomine jam & fama captos Unigeniti FILII DEI carnem nostram induti.

Xacam in centro terra natum *Siamenses*, & *Peguani* tradunt.

Nec omittendum est, quòd ceteri fere omnes *Xaca* cultores illius natale solum in ipso Telluris umbilico constituunt. Id faciunt *Peguani*, & *Siamenses*, qui *Xacam* cele-

celebrant natum in Insula *Seylan*. Ibi enim Xacaicæ Religionis vestigia, teste *Kaempfer. L. I. H. Jap. pag. 31.*, hodieque servantur, ubi *Mons* est *nommée par les Européens Pic d'Adam, que les Ceylanois regardent comme sacrée, & qu'ils placent au centre du Monde dans leurs cartes.*

D. Regnum & Civitas རི་བོ་ཏ་ལ་ *Ri-pò-ta-là*. Ibi sedem hodieque tenere creditur རྩོམ་ལྷོ་གཞི་གས་ *Cen-re-si* in hominem alium per *transmigrationem* conversus.

E. ལྷ་འཕྲོ་ལྷོ་གཞི་གས་ *Kah-dbroi-nè* Regnum. In eo natum ferunt ལྷ་འཕྲོ་ལྷོ་གཞི་གས་ *Ur-kjen* Magiæ Parentem, & Institutorem. Insignis præterea est Civitas ལྷ་འཕྲོ་ལྷོ་གཞི་གས་ *Khadro-marum*. Sunt autem *Khadromæ* foeminae præstigiatrices in arte magica præstantissimæ. V. pag. 215.

Inter occiduas Asiæ oras Persiam collocant, Armeniam, Arabiam, aliasque Regiones late productas ab E ad magnam usque lateris Borealis partem.

F. ལྷ་འཕྲོ་ལྷོ་གཞི་གས་ *Sciam-phalà*. Regnum ad Septentrionem. Qui Regiam in eo dignitatem gerit nova quædam, ac repetita *metempsychosis*, & *metensomatosis* creditur Magni illius Sinensis Concionatoris *Pak-giam-pehl*.

Arbor རྩོམ་ལྷོ་གཞི་གས་ *Zam-pù* indicata N. 34., spectanda proponitur ad Occasum *Ri-ghjel* extra Hemisphærii ambitum. Ceterum ea pertinet ad partem Asiæ septentrionalem; quanquam australis sit respectu *Ri-ghjel*, quemadmodum diximus pag. 186.

Medio in Regno *Sciam-pha-là* Mare ལྷ་འཕྲོ་ལྷོ་གཞི་གས་ *Matro-uà* jacet quadratæ formæ, ejusque diameter est *Patzè* 50. Ex hujus Maris sinu assurgit sacra Arbor, æquatque

altitudinem *Ri-ghjel*. Ad hujus denique Maris latera saxa sunt IV., unde totidem sacra flumina exoriuntur. V. cit. pag. 186.

Nescio an heic Tibetani confuderint Sciam-phalà cum Cam-balà, vel Cam-balù. Malabares, qui vulgo Christiani S. Thomæ vocantur, narrant S. Apostolum postquam ad Christi fidem Regem in primis totamque gentem Meliapurensis converterat, Sinam adivisse, & in Cam-balù Urbe ingenti Populorum multitudini Evangelium prædicasse. Antonius Gouvea Augustinianus Lib. sic Inscripto: Jornada do Arcebispo de Goa &c. hujus nominis Urbem in universa Sina ignotam scribit. Gouveam carpit La-Crozius H. Christian. Ind. L. I., eique ignoratam Sina Metropolim ostendit esse Cam-balù sic dictam a Tartaris, quòd Principis Civitatem eorum lingua designet. Sed rectius, opinor, sensit Gouvea. Tartari enim, quibus plerique accensent Tibetanos, Sciam-phalà, vel Sam-balà, aut etiam Cam-balà Regnum, de quo agimus, denominatum tradunt ab Urbe principe ejusdem nominis extra magnum murum Sina. Cam-balà deinde in hoc nostro Itinerario commemoratur, eoque nomine Mons in Tibeto celeberrimus denotatur. Sina quoque olim dicebatur Kataja ad Caschar, & terra contermina Indis, ac Tobbat apud Nubiens. In quadam Relatione de Tibetis Missionibus ad S. C. D. P. F. Romæ publici juris facta an. 1742. traditur statim ab initio: Prædicationem S. Thomæ Apostoli in Tibeto cognitam esse. Quibus monumentis id affirmaverit Auctor nec ipse aperuit, nec ego certe aperiam. Jam vero, quum La-Crozius persuasum habeat Thomam hunc non Christi, sed Manetis discipulum & Apostolum esse, cur potius in Sina, quam vel in Tartarorum, vel in Tibetanorum Regionibus Cam-balù Metropolim figere jure poterit? Aut cur Eam non magis imaginariam Sciam-phalà, quam veram aliquam Cam-balà, Govea perinde ac mihi suspicari licebit?

Arabiam & Syriam dictam a Tartaris *Scham*, Tibetani appellant *Sciam-phalà*. Quæ res confirmat opinionem nostram de Syria, deque primis Evangelicæ prædicationis sedibus ad origines Gangis translatis. V. pag. 474.

Sciam-phalà Arabiæ, & Syriæ nomen translatum apud Tibetanos conicitur in Regionem, unde effluit Ganges.

G. ཇ་ཡེ་བ་གཞོན་ *Nga-jap-scen*: Insula ad *Or.* continentis Asiaticæ. Habitatores colunt legem *Xaca*.

H. ཇ་ཡེ་བ་ *Nga-jap*: Insula ad *Oc.* ejusdem continentis. Incolæ homines sunt & *Kha-dro-ma*, cultores *Ur-kjen*. Ambæ Insulæ eandem habent figuram, quam Asia.

I. བ་ལྷོ་ལྷོ་ *Palang-ciò*: Continens ad *Oc.* Mundi, figura spherica. Peripheria *Patzè* 7500. Lex pessima. Proceritas habitatorum cubit. 16: Vita an. 250.

K. ལ་མ་མཚོ་གཞོན་ *Lam-cio-drò* Insula spherica ad *M. Pa-lang-ciò*. Lex optima.

L. ཇ་ཡེ་བ་ཇོན་ *Jon-den*: Insula spherica ad *S. Pa-lang-ciò*. Habitatores litteris & doctrina clari.

In ambabus Insulis statura, ac vitæ longitudo eadem est, quæ in continenti.

M. ཇ་མི་ལྷོ་ *Tra-mi-gnen*. Continens quadratæ figuræ ad *S.* Mundi: Tecta in hac Tab. a monte *Righjel*, manet invisæ. Constat unumquodque lat. *Patzè* 2000.

N. ཇ་མི་ལྷོ་ *Tra-mi-gnen*: Insula cognominis, & ὁμοιομόρφη, ad *Oc.* continentis.

O. ཇ་མི་ལྷོ་ལྷོ་ *Tra-mi-gnen-dà*: Insula ad *Or.* ejusdem continentis, & formæ similis. Statura habitatorum cub. 32: Vita an. 1000. Læti vivunt nulli plane legi, nullisque animi mœroribus subjecti. Terra sponte sua profert quæcunque sunt necessaria ad victum; si quid deliciarum

rum præterea cupiant, *Fatum* suppeditat. Idem enim est, quod viventibus beatas hæc metempsychoses figit in Terris *Tra-mi-gnen*, ut præmium reddat bonis operibus in prioribus transmigrationibus perpetratis. Sed millenarii termino properante septiduum ante quam e vita excedant gaudium in mæstitiam convertitur. Quòd enim certo sciunt brevi futurum, ut a tanto voluptatum culmine abstrahantur, in querulas voces, effusosque gemitus versi jaçturam maximam acerbissime dolent. Hoc mœroris septiduum ap-

pellant གཏུག་ Par-tò. Inde nomen *Tra-mi-gnen* inditum est tum Insulis tum continenti boreali, propterea quod ibi གཏུག་ *Tra*, vox luctus, མི་ *Mi*, hominis, གཤམ་ *gnen*, [a གཤམ་ལ་ *gnen-bà*,] exaudiatur.

P. ལུ་པ་ལིང་མ་ *Lu-pah-lingh*: continens ad Or. Mundi, figuræ semicirculatæ, *Patzè* 6350.

Q. ལུ་པ་ *Lù* Insula ad S.

R. ལུ་པ་ *Lu-pah*: Insula ad M. Ambæ similes continenti.

Est venustissimorum Incolarum statura cubit. 8. Vita an. 500. Lex vero non adeo *optima*, quemadmodum est in parte Mundi Meridionali.

Præter maximas continentes *quatuor*, præterque Insulas majores *octo*, alias multo plures, sed *minores* numerant; eas tamen Pictores Tibetani designare negligunt, quemadmodum hujus nostræ *Tabula* auctorem neglexisse cernimus. Verum nihil est, cur hominum commenta vel optemus, vel doleamus omiffa.

Aeris demum altitudo, e superficie telluris, supputatur, *Patzè* 1600000.

Montes aurei, & Maria lactea chimerica.

1. ལྷ་རྩུག་གི་རྩོད་ *Mu-kjun-zin*: Prima series Montium Aureorum. Peripheria quadratæ formæ *Patzè* 1969040. Profunditas, & immersio in aquis a superficie Maris usque ad stratum arenæ aureæ *Patzè* 80000. Emergio & altitudo ab aquis *Patzè* 625. Tanta etiam est soliditas.

a. ཀླུ་ལྷོ་རྩུག་གི་རྩོད་ *Nam-ba-re-du-ki-Rol-tzò*. Mare primum sic dictum a monte secundo, quo Mare finitur. Est coloris lactei, & melle suavius. Profunditas *Patzè* 80000: latitudo *Patzè* 1250.

2. ཀླུ་ལྷོ་རྩུག་ *Nam-ba-re-dù*. Series secunda Montium. Ambitus *Patzè* 1953600. Soliditas, & altitudo *Patzè* 1250.

b. ཏ་ན་རྩོག་གི་རྩོད་ *Ta-na-rik-ki-Rol-tzò*: Mare secundum: ejusdem candoris, & suavitatis ac primum. Superficies lata *Patzè* 2500.

3. ཏ་ན་རྩོག་ *Ta-na-rik*: Series montium tertia. Ambitus 1924000. Solid., & alt. 2500.

c. ཏ་ན་རྩུག་གི་རྩོད་ *Tab-na-tu-ki-Rol-tzò*: Mare tertium lacteum: superficies lata 5000.

4. ཏ་ན་རྩུག་ *Tab-na-tù*. Quarta montium series: Ambitus *Patzè* 1864000. Solid. & alt. 5000.

d. སེང་ཏེང་ཕྱེན་གི་རྩོད་ *Seng-teng-cen-ki-Rol-tzò*: Quartum Mare lacteum: superficies lata 10000.

5. སེང་ཏེང་ཕྱེན་ *Seng-teng cen*. Quinta Montium series: Ambitus *Patzè* 1744000. Solid. & alt. *Patzè* 10000.

e. སྐོལ་དང་རྩོག་གི་རྩོད་ *Sciol-da-rin-ki-Rol-tzò*: Quintum Mare lacteum: superficies lata *Patzè* 20000.

6. ལྷོ་ལྷོ་རྩོ་ལྷོ་ *Sciol-da-rin*: Sexta Montium series: Ambitus 1504000. Solid. & alt. 20000.

f. ལྷོ་ལྷོ་རྩོ་ལྷོ་ལྷོ་ *Gnia-scingh-zin-ki-Rol-tzò*: Mare sextum: superficies lata 40000.

7. ལྷོ་ལྷོ་རྩོ་ལྷོ་ *Gnia-scingh-zin*: Septima Montium series: Ambitus *Patzè* 1024000. Solid. & alt. *Patzè* 40000.

g. ལྷོ་ལྷོ་རྩོ་ལྷོ་ *Ri-kjel-ki-Rol-tzò*: Mare septimum: latitudo usque ad montem *Ri-kjel Patzè* 80000.

Ex his corrige quæ diximus pag. 186. Nam Maris falsi nomen septimo Mari dedimus, quod esse debebat Mare Righjel. Rursus inter octo Maria primigenium numeravimus. Sed Mare falsum in eo numero collocandum erat, secluso primigenio.

Septem Marium habitatores monstra sunt masculi alia, alia foeminei sexus, eaque corpora gestant partim humanæ, partim serpentinæ formæ, suis quæque Ducibus, Regibusque subjecta.

Montes & ipsi habent Urbes, Oppida, Castella, incolasque frequentes, subditos Regibus quatuor in quarto gradu *Righjel* collocatis.

Dimensiones, & Gradus Righjel.

Immersio, & profunditas Montis *Righjel* in aquis *Patzè* 80000.: emersio, & altitudo totidem: Peripheria quadrati 64000.

8. Gradus primus *Righjel* sustollitur ab aquarum superficie *Patzè* 10000. Versantur in eo Lhæ sive Dii primi generis. Aquas a fluctibus Maris in montem *Righjel* ejectas vasis exhauriunt, forasque projiciunt; Eorum

Princeps appellatur ལྷོ་ལྷོ་རྩོ་ལྷོ་ལྷོ་ *No-cjin-lak na sgriong-thò*. Vide pag. 237.

9. Gra-

9. Gradus secundus. Basis lata *Patzè* 8000.: altitudo *Patzè* 10000. Et in hoc *Lhaa* commorantur secundi generis coronam precatoriam manu gestantes sub Principe
 ཡཱ་ཤྲཱ་ Pren-thò.

10. Gradus tertius. Singula ejus latera secundum finitorem longa *Patzè* 4000: Altitudo *Patzè* 10000. *Lhaa* ibi sunt potatores, eamque ob causam stolidi creduntur sub Duce རྩྱ་ལྷོ་ལྷོ་ Ta-gnò.

Lineam eclipticam per hunc tertium gradum ducunt. Solis domus ad *Or.* indicatur *num.* 32. Illius a monte *Righjel* distantia excedit *Patzè* 120000. Nam *Zenit* incidit super Mare sextum f, & super 6. seriem Aur. montium. Lunæ domus ostenditur *num.* 33. super idem Mare f & super 7. Seriem montium, adeoque distat a *Righjel* *Patzè* 100000. Amborum Siderum domus curru ab equis septem raptò vehuntur secundum *Horizontem* quadrati *Righjel*. In Tab. locus Solis & Lunæ inferius statuitur, sed aliquanto superius ad mediam gradus tertii altitudinem evehendus est.

11. Gradus quartus *Lhamain*. In sedibus *Lhamain* figendis varia est Tibetanorum opinio. Eas plerique statuunt ad latus occidentale Gr. II. Fit inde ut in eorum systemate gradus *Righjel* quinque tantum numerentur. Putant alii gradum quartum propriam esse Regionem *Lhamain*. Hi gradus sex tribuunt *πὸ* *Righjel*, montis summitatem gradum appellantes. Hæc nostra Tabula constructa est a Pictore Tibetano, cui placuit postremam *Lhamarum* opinionem exprimere. Prior, quæ Romam missa fuerat a P. Horatio, jam periit, una superstite descriptione systematica. Hac plane *diagraphæ* usi nos ipsi sumus; sed ea in præsentis accommodanda est schemati insculptæ Tab. Monumentum te volui, ne nos ἀούσατα quædam tradidisse putares.

12. Gradus quintus. Uniuscujusque lateris longitudo *Horizontalis Patzè* 2000. : altitudo 10000. *Lhae* quatuor juxta laterum numerum in eo collocantur, dicti propterea

ཅེན་ཆེན་བཞི་ *Chjel-cen-sgi Quatuor Magni Reges*: Hi tanquam montis custodes ac defensores *macharam* gerunt; praesuntque ceteris omnibus habitantibus tum in inferioribus gradibus *Righjel*, tum etiam in septuplici Marium, Aureorumque montium regione. Statura *Tom-bà* 125: Vita 9000000. Pars maxima Tibetanorum, ut mox observatum est, arbitratur quatuor hisce Regibus subjici *Lhamainos*; ob eam fortasse causam quòd *semideos* illos *semivirosque* hostes in gradum ascendere nisos ense repellant. V. pag. 214.

13. Gradus summus *Righjel*. Hunc vocant ལྷན་བཅུ་གསུམ་ *Sum-ciu-tza-sum*, *triginta tres*; quòd universo Mundo dominetur. Sunt enim *triginta tres* Mundi partes, gradus scilicet 5. *Righjel*, *Maria* 8., *Montes aurei* 7., *Continentes & Insulae* 12., *Murus ferreus* 1. *Supremus Dominus Kia-cjin* appellatur. Regia Civitas in quadrati formam constructa, ambitus est *Patzè* 10000. Altitudo murorum ex auro purissimo *Patzè* 2 $\frac{1}{2}$. Regale Palatium circuitus *Patzè* 1000. ex urbe media attollitur circumdatum ad angulos quatuor amoenissimis *Viridariis*, in quorum altero *Elephantus senarum proboscium naribus insignitus rubrum ac sublime Caput erigit inter decies centena millium Elephantorum, qui ducem choragumque suum læti sequuntur.*

Deliciae ibi sunt *Paradisiacae Mundi visibilis*: in hoc proinde loco *Dii Lhae* praedicant legem *Xaca*: uxoribus utuntur: sed filii mirabili ratione unoque temporis puncto concepti, nati, & adulti in eorum sinu ludere, & exultare repente visuntur. Idem accidit *Lhais* in gradu quarto vel quinto sedentibus. Statura illorum est *Tom-bà* 250. Vita an. 36000000.

Stationes Laharum supra Righjel.

EAS enumeravimus pag. 182., causamque dedimus pag. 201. cur P. Horatius in priori schemate juxta complurium Tibetanorum opinionem locum non dederit Stationi *Tob-prel-và*. Sed ut absoluta universæ rei explicatio retineatur, earundem Stationum ordinem aliquanto acuratiorē dabimus.

In Regno *Concupiscentia* རྩོད་ལྲོ་ཁྱེད་ Do-pe-kham nuncupato Regiones sex continentur 11. 12. quartus scilicet & quintus gradus Righjel, deinde Stationes superiores quatuor 13. 14. 15. 16.

In Regno *Laharum* sive Deorum འཕྲུག་ལྷ་ཁྱེད་ Zu-cham Corporeorum Stationes tresdecim, idest 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. Postrema hæc ideo *Hua-min* dicitur, quod locus alius non sit eo eminentior pro *Labis* corporeis.

In Regno *Laharum* འཕྲུག་མན་ཁྱེད་ Zu-me-cham Incorporeorum stationes quatuor. In Tab. duæ tantum exhibentur 30. 31.

Substructio Nubium, cui inniti fingitur Theatrum, & *Catastolium* omne Stationum, inventum est, & additamentum Sculptoris. Nam cum cacumine montis nullo interjecto medio conjungi debet Statio proxime sequens.

13. ཐོབ་ཕྱོགས་ལྷ་ཁྱེད་ Tob-prel-và. Laharum statura Tom-bà 325. Vita, *Chiliones an.* 140. Solis amplexibus gignunt.

14. ཀའ་དྲུག་ལྷ་ཁྱེད་ Ka-den. St. Tom-bà 500., Vit. *Chilion. an.* 576. Manuum contactu gignunt.

15. རྩུལ་ཀའ་དྲུག་ Brul-kà. St. Tom-bà 625. V. *Chiliones an.* 2304. Uno oris risu gignunt.

16. གཤམ་ལྷ་ཁྱེད་ལྷ་ཁྱེད་ Gen-prul-vang-cè. St. Tom-bà 750. V. *Chiliones an.* 9216. Obtutibus generant.

Ordo Laharum contemplatorum I. speciei.

17. ཀེ་ཅེ་ན་ *Khe-chjè*. Statura, *Ton-bà* 875. Vita, Dimidium illius ætatis, quæ diversi generis fingitur ab ætate ordinum inferiorum, & propria tantum est Laharum contemplatorum.

Ad hanc ætatem intelligendam, quam Tibetani appellant ætatem Mundi superioris, opus est annos novem ætatis Mundi visibilis & inferioris in summam redigere. Summa hæc sexies aucta dat ætatem unam horum Laharum. Semis proinde hujus ætatis erit summa eadem triplicata, si-ve quod idem est, Orbis triplex ætatum novem Mundi visibilis, vel ætates 27. Integra, Orbis senarum revolutionum, vel ætates 64: Infinitus scilicet annorum numerus, quem hominis mens vix comprehendere queat.

18. རྒྱ་མེད་ *Pri-mè*. Stat. T. 1000. V. ætatis Mundi superni quadrant. 3.

19. སོ་ནམ་ཅེ་ན་ *So-nam-chjè*. St. T. 1125. V. æt. una.

Ordo Contemplatorum II. speciei.

20. རྩེ་ཕུ་ཅེ་ལ་ *Bre-pu-ce-uà*: St. T. 1250. V. æt. una & quadrans.

21. རོ་སེ་ལ་ *Ho-sel*: St. T. 1375. V. æt. una & semis.

22. རྩེ་མེ་ལ་ *Tze-me-hò*: St. T. 1500. V. æt. una, & quadr. 3.

Ordo Contemplatorum III. speciei.

23. ཀེ་ཅེ་ན་ *Khe-ciung*: St. T. 1625. V. æt. dupla.

24. རྩེ་མེ་ལ་ *Tzhe-me-chè*: St. T. 1750. V. æt. dupla & quadr.

25. མི་ཚེ་བ་ *Mi-ce-ua* : St. T. 1875. V. æt. dupla & femis.

Ordo Contemplatorum IV. speciei.

26. མི་རུང་བ་ *Mi-tung-và* : St. T. 2000. V. æt. dupla & quadr. 3.

27. སྒོ་མུ་མེ་བ་ *Scin-tu-to-và* : St. T. 2125. V. æt. tripla.

28. ལྷ་མ་ལྷ་བ་ *Kja-nom-nang-và* : St. T. 2250. V. æt. tripla & quadrans.

29. རྒྱ་མི་མ་ *Hoa-min* : St. T. 2375. V. æt. tripla & femis.

Ordo Contemplatorum Incorporeorum.

30. ལྷ་མ་ལྷ་མེ་ལྷ་མེ་ལྷ་མེ་ *Nam-kha-ta-je-kje-cè* : Vita, ætates Lhaaticæ 20000.

31. ལྷ་མ་ལྷ་མེ་ལྷ་མེ་ལྷ་མེ་ *Nam-sce-ta-je-kje-cè* : Vita, ætates 40000.

32. ལི་ཡང་མེ་ལྷ་མེ་ལྷ་མེ་ *Ci-jang-me-be-kje-cè* : Vita, ætates 60000.

33. ལྷ་མ་ལྷ་མེ་ལྷ་མེ་ལྷ་མེ་ *Du-sce-me-min-kj-kje-cè* : Vita, ætates 80000., quarum quælibet, uti jam adnotavimus, complectitur cyclum triplicem novem ætatum Mundi visibilis.

Duæ posteriores Stationes 32., 33., prætermiffæ sunt in præfenti Tab.

Lahas in quatuor hisce postremis sedibus nec gaudium, nec pœnam sentire credunt Tibetani; quippe qui arbitrantur spiritum nullo vel voluptatis, vel doloris sensu affici, nisi sit corpori illigatus. Quod certe Atheismi argumen-

gumentum esset. Eos interea in una sempiternæ contemplationis actione defixos volunt. Id vero sine spiritus vel oblectatione, vel tædio quo pacto accidere possit, nemo, qui sit rationis compos, intelliget unquam. Sic igitur eorum mentem interpretari licet. Non omnem Lhais incorporeis gaudii sensum adimunt, sed eum tantummodo, qui sit proprius animi cum materiali corpore complicati. Non negant proinde quin vi & actione polleant intelligendi. Hinc eos tangi commiserationis sensu erga viatores aperte fatentur. Ceterum quum hujusmodi *Deos*, & *Lahas Ciang-ciùb* Deos incorporeos dicunt, aliud nihil significare volunt, quam eos in puram lucem conversos, liberos esse a vinculis & attactu omni adversæ materiæ.

34. རེན་པུ་ *Zam-pù*: Arbor dissensionis inter Lahas, & La-ma-in.

35. 35. གསེར་གྱི་ལྷན་སྐྱབ་ལ་ཉེ་མོ་ *Ser-kj-le-trub-pa-kjam-tzò*. *Mare Aureum*, ob aureos lucis radios in ejus aquas immissos a latere Boreali *Righjel*.

36. 36. འཇམ་མེད་གྱི་ལྷན་སྐྱབ་ལ་ཉེ་མོ་ *Ngul-kj-le-trub-pa-kja-mtZò*: *Mare Argenteum* eo colore donatum a parte Orientali *Ri-ghiel*.

37. 37. ལྷན་པ་གྱི་ལྷན་སྐྱབ་ལ་ཉེ་མོ་ *Paima-raka-kj-le-trub-pa-kja-mtZò*: *Mare Rubrum* a latere Australi *Ri-ghiel* conflato atomis *Pemaraceis*.

38. 38. བོད་ལྷན་གྱི་ལྷན་སྐྱབ་ལ་ཉེ་མོ་ *Bedrburia-kj-le-trub-pa-kja-mtZò*: *Mare Caruleum* ab atomis *Bedrburiacis* partis occidentæ *Ri-ghiel*. V. pag. 184.

Sed nos Mundi Tibetani fabulam fatis lusimus.

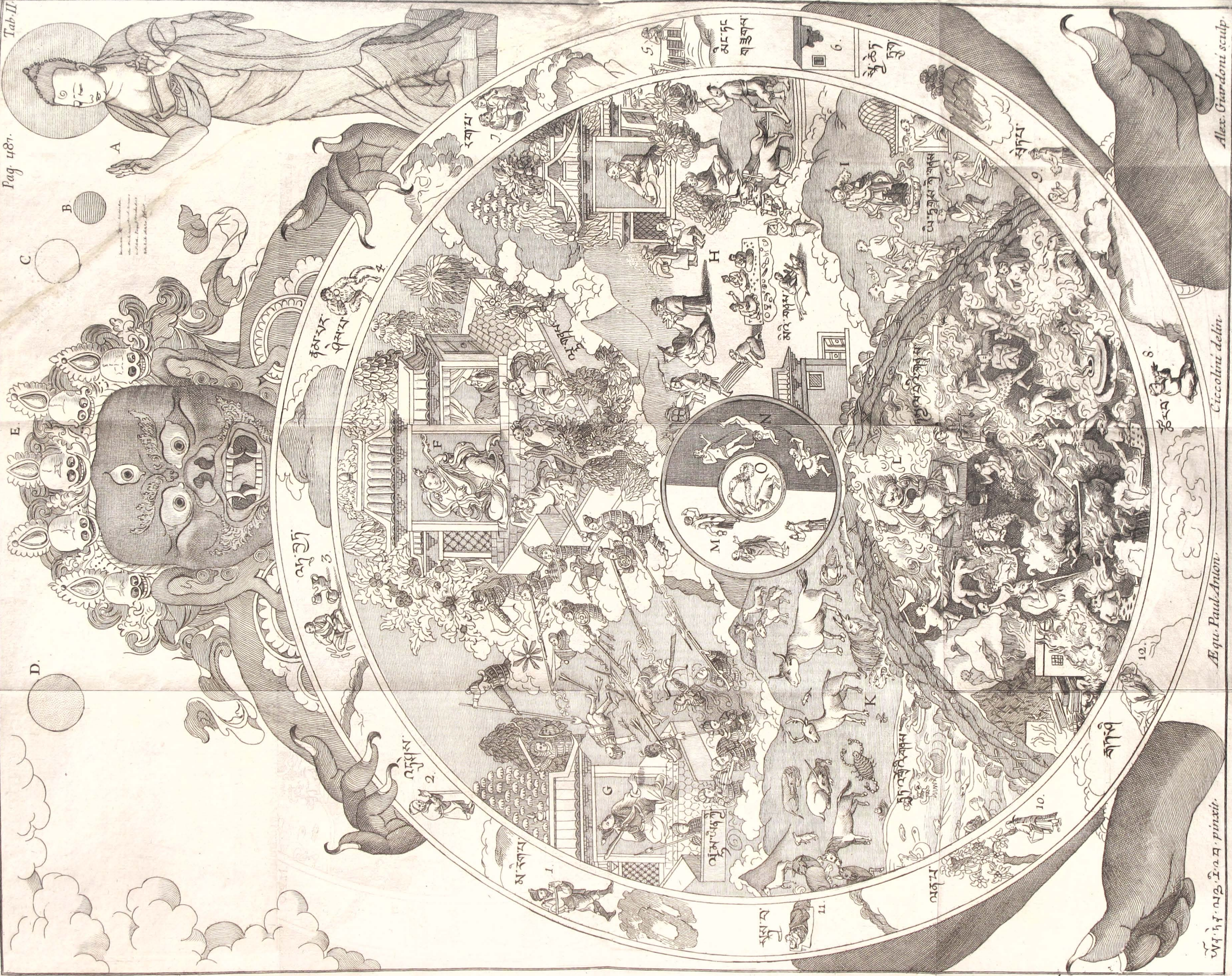

Illustration of the Buddha and other figures, with text in Sanskrit or Pali script.

Alex. Gardoni sculp.

Ciccolini delin.

Aequ. Paul Anton.

W. H. R. Pinxit.

CYCLUS TRANSMIGRATIONUM

TAB. II.

A. སང་རྒྱ་སྐྱོན་ལྷོ་ལྷོ་ Sang-kje-con-ciok, idem ac *Xaca*, indicans dextera supernos Orbes.

B. Cæli symbolum. Cælos Tibetani *vacuum* appellant. An huc spectet contemplatio *Xacaica*, cujus finem *vacuum* esse dictitant, satis discernere nequeo.

C. Lunæ symbolum.

D. Solis symbolum.

E. Symbolum Fati, idest བྲ་འཁྱིལ་ལྷོ་ Pra-frin-pò qui humanis calvariis coronatus, feris unguibus totum Transmigrationum circulum apprehensum arctissime substringit.

F. ལྷ་ལྷོ་ལྷོ་ Lab-ne: Sedes *Viatorum primi ordinis*, seu Paradisus Mundi inferioris. Huc transmigrare, præmium est bonorum operum, quæ *Lhaa* peregerint in præteritis transmigrationibus. In ea veluti beata Regione *Lhaa* novis induti corporibus perpetua cumulantur lætitia ac voluptate. *Kja-cin* Princeps pulsat Chelim, omnemque innumerabilem turbam felicitis hujus metempsychosis compotem, mira suavitate, summoque gaudio perfundit. Hinc post an. 36000000., hujus regionis incolæ beatis illis nudati exuviis in alia transmigrant corpora.

Ad latus Occiduum Paradisi alte assurgit arbor *Zampù*, sive *Giamun*: proque ejus fructu acre, ut scis, ac interminabile bellum *Lahas* inter & *Lamain* ardet. Origo fortasse hujus fabulæ a *Gigantomachia* Manetis, ab Horo, aut Harpocrate Ægyptio cum Typhone, a Jove Græco cum Titanibus certante manavit. Indi preces quotidianas fundunt contra *Gigantes*, uti affirmat Jablonskius.

G. ལྷ་མ་འོ་ལྷོ་ལྷོ་ Lab-ma-in-kj-ne: Sedes Viatorum II. ordinis. Sunt hi *Lab-ma-in*, de quibus mox dicebamus.

H.

H. མི་རྒྱུ་གཞན་ *Mihi-kj-ne*: Sedes Viatorum, sive transmigrationum III. ordinis. Est hæc Regio *hominum*, in quam Lahæ ex aliis locis, aliisque corporibus transmigrant. Rex Tibetanus, subditi tributa Regi ferentes, villicus arator, vir nobilis curis vacuus sedens ad auram, milites, lanus, potatores, textrix, & mulio varia humanæ vitæ genera denotant, ad quæ transmigrantes secundum merita in prioribus metempsychoseon orbibus comparata nascuntur.

In hac una transmigratione Lahæ merentur, vel demerentur; in ceteris demereri possunt, mereri non possunt.

I. ཡི་དྭགས་ལྷོ་གཞན་
I-thà-kj-ne: Sedes transmigrantium IV. ordinis. Tantalii sunt osseæ formæ, & monstra potius, ac spectra hominum, quam homines. Cetera ventrosi admodum & igneo vento distenti. Ob arctissimas faucium angustias vix hiscere queunt, tanta cum anxietate & suffocationis nisu respirant: quicquid tamen spirant, vivus ignis est. Sed rursus & frigore algent, & fame ac siti, quemadmodum de Tantalii cecinere Poetæ, mire torquentur. Ad eorum tormenta mitiganda *Xacam*, cujus simulacrum cernis, in hunc locum sæpe descendere credunt.

K. ཏུ་དྲོའི་གཞན་ *Tu-droi-ne*: Sedes metempsychoseos ordinis V.: Regio nimirum transmigrationum in corpora animantium cujuscunque generis. Inter eas pisces, & monstra marina connumerant.

L. གླུ་འཕྲོ་གཞན་ *Gnel-vehi-ne Infernus*: Sedes metempsychoseos ordinis VI. Loca in Inferno XVI. agnoscunt. Ea singillatim tradidimus pag. 265. & seq. Additur in imo gehennæ ad lat. Occid. Tab. Asceta ingenti sacrorum librorum acervo pressus. Sed non in omnibus Tibetanarum
me-

metempsychosum adumbrationibus locus iste conspicitur.

ལྷོ་ཁྱེ་རྩོམ་ལྷོ་ལྷོ་ Scin-ce-cio-kjel Rex Inferorum repræsentatur. *Cen-re-si* Is est eo nomine appellatus. Tamquam Tartarorum Judex dexteram instrumento bellico armatam extollit, sinistra speculum gerit, in quo bona, ac mala judicandorum intuetur.

Geminos *Spiritus*, alterum boni ལྷོ་ *Lhaam*, alterum mali auctorem ལྷོ་ *Drè* nuncupatum, unicuique hominum ab ipsis vitæ primordiis tribuit Tibetana Religio. Sistunt ambo ex adverso ante pedes Judicis sacculos utrinque alborum atrorumque calculorum excutientes. Ex illis bona, ex his mala produci opera censent. Suos deinde calculos alternis jaciunt in capsulam. Tum Judex ex eorum tum numero tum varietate colorum varium certumque pœnæ genus & gradum decernit.

Ad sinistram Judicis Minister est Pensitator Animorum, qui in Inferna corpora a Fato transmigrare coguntur.

M. N. Circulus major in partes duas *lucidam*, M. & *nigram* N. æqualiter divisus. Lucida symbolum est *bonarum*: nigra *malarum* transmigrationum. *Mulier* in inferiori adscensu convexi lucidi, *Trabà* sive *Monachus Xacaita* in medio, *Lhama* in summo cælum dextera indicans, sinistra gestans corollam precatoriam, iter designant tum *Laicorum*, tum *Religiosorum hominum*, tum *Lhamarum*, qui ad sedes trium bonarum transmigrationum *Laharum*, *Lha-main*, & *hominum* conscendunt. Lhamam in summo collocant ad commonstrandum nemini concessum esse orbem metempsychoseon absolvere, nisi tandem *Ciangciubius* fiat, & legem instauret; quod obtineri nequit nisi in uno statu *vitæ Ascetica*, atque *Lhamaica*. In semicirculo nigro N. *Drè* sive genius malus repræsentatur, qui

animas veluti fune colligatas rapit in regiones *Tu-drorum*, *Itharum*, & *Gnelvaitarum* sive Inferorum.

O. Circulus minor lucidus, in quo Avis, Serpens, & Porcus vel Aper. Avis rostrum inferit in os serpentis, & Porcus extremam serpentis caudam dentibus apprehensam stringit. Arcana ænigmatis significatio a Lhamis Doctoribus resciri non potuit. Ceteri populares Xacaitæ sic illud interpretari solent, ut per *Avem* རྩོད་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ *Dho-cià*, libidinem, per *Serpentem*: རྩོད་ལྷོ་ *Sgetang*, iram: per *Porcum* རྩོད་ལྷོ་ལྷོ་ *Prah-toà*, accidiam, significari putent. Hæc enim vitia esse docent, quorum ope Fatum trahit omnes ad perditionem. At vitia hæc quinque numerant alibi. Eaque esse dicunt jacula quinque ab arcu རྩོད་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ *Ca-rab-wang-cin* infaticabili brachio in viventium sinus continenter intorta. Accedit quòd quum circulus totus sit lucidus, malæ rei significationem in ea triplici animantium specie exhibere minime videbatur. Multo proinde verisimilius apparet in hoc lucido Orbe interfecante semicirculum atrum, designari *spiritum* bonarum transmigrationum; quemadmodum in exteriori hemicyclo nigro designatur spiritus malarum. *Cja* profecto, idest *Avis* symbolum esse potest metempsychosis Religiosorum hominum. Hos enim in Avium corpora transire arbitrantur. *Pah* Porcus sive *Aper* animans & ipsum est sacrum atque cæleste, nomenque suum communicat cum Deo *Cenresi*, & *Pah-giam-pel*. Indi Deum *Bisnu* in *Avotar* III. formam *Porci* induisse docent. Credibile deinde fit ex similitudine vocum mutasse plebejos significationem rerum, & *Xacam*, quia Siamesibus vocatur *Prah-Tsiai* Sanctus Dominus, pro *Prah-toà* accepisse; nam & *Pah Porcum* eorum plures efferunt quasi *Prah*. Vis tandem bonæ omnis transmigrationis *serpenti*

Symbola Cycli minoris, & in centro Tab. Trasmigrationum positi aliud quiddam, quam quod Vulgus indoctum Tibetanorù existimat, significare creduntur.

Cyclus omnium intimior, & lucidus bonarum transmigrationum symbola continere videtur.

penti medio tribui videtur. Is enim est, qui ima cum superioribus conjungit, ac veluti per gradus & orbis varios ad eminentiora corpora trahit, adducitque animos. Phœnices, & Ægyptii ἀγαθὸν δαίμονα *agatho-demonem* sive *bonum genium*, & δημιουργὸν *rerum opificem* Κνήφ *Chneph*, aut rectius *Chnuph*, appellabant *serpentem in medio circuli positum, ejusque extrema conjungentem*. Ita Euseb. Lib. I. *Prepar. Evang.* C. x. Basilidiani, *Beausobrio* ipso judice, Manichæorum duces, & vexilliferi, inter cetera impietatis mysteria nihil sic sacrum, & antiquum habebant, quam ænigma *serpentis* in orbem voluti, inclusique circulo. Nam & Gnosticis omnibus sanctum quiddam erat atque divinum. Nefariæ hujus superstitionis monumenta frequentissima extant in gemmis *Abraxeis*.

Conatur *Beausobrius* L. IV. H. M. c. 4. hujusmodi *Abraxeas* Basilidianis abjudicare. Contendit opera non esse Artificum cujusvis Christianæ sectæ, sed vel Ægyptiorum Paganorum, vel *Ophitarum*, vel *Gnosticorum*: Ophitas autem & Gnosticos temere a S. EPIPHANIO inter sectarios Christianæ Religionis adnumerari. Nomen *Jao* quod in *Abraxeis* tam sæpe occurrit, a sanctis Hebræorum Scripturis mutuatum concedit; sed quia in Oraculo Apollinis Clarii commemoratur, invictum argumentum putat, quo fateri cogamur nomen hoc apud ipsos quoque Paganos fuisse usitatissimum, & *Soli* celebrando consecratum.

Beausobrius interea, qui se totius antiquitatis judicem, & contemptorem tam superbe ac insolenter extulit, e referatissimis illis Ægyptiacarum, Græcarum, Romanarumque superstitionum promptuariis, ne unum quidem vel leve ac subobscurum monumentum proferre potuit, in quo nomen *Abraxas* ab universis hisce Idololatricis gentibus adhibitum ostendatur. De solis Basilidianis id affirmat perspicuis verbis Testis omnium locupletissimus S. IRENAEUS.

Scimus Ægyptiaca monstra in *Abraxeis* repræsentari ; sed qui genere Ægyptius erat Basilides, dum Christianæ Religionis mysteria obnubere voluit, & sacrilego ausu corrumpere, Arcana nostra, quæ sunt vere sancta, atque divina, diabolicis avitæ impietatis figmentis involvit, atque fœdavit. Nec novum est hujusmodi nebulonibus *Solem* dicere ὁμοσίον Deo, & Christo Filio ejus ; quasi qui *Solem Abraxas* nomine indicarunt, Deum in eo & Christum ipsum non intelligerent . V. pag. 278.

Maximum *Beaufobrii* argumentum a *Jablonskio* convellit.

Argumentum a *Jao* Apollinis Clarii petitum, si *Beaufobrio* visum est invictum, ac peremptorium, futile profus ac inane erit cum aliorum Eruditorum hominum sententia, tum præsertim *Pauli Ernesti Jablonskii* judicio, qui dedita opera unicum, quod erat, *Beaufobrii* propugnaculum expugnavit. *Verba* Apollinis Clarii, ait *Jabl. in Harpocr. L. II. Panth. C. 6.*, *dubitare me nullo modo patiuntur, verum jactati hujus a Macrobio oraculi auctorem, Christianum esse e Gnosticorum cœtu, qui, cum in Ægypto viveret, regionis illius Theologiam Idololatricam . . . ad placita gregis illius, cui se junxerat, detorsit, atque inflexit.* Et sane *Jao* (quod idem ipse observat,) tanquam *Numen* in eo oraculo prædicatur. Nemo autem est, subdit *Jablonskius*, qui vel *fando* audiverit unquam de *Græcorum Numine Jao*. [Græcus enim fingitur *Apollo Clarius* a *Beaufobrio*] Jam quid sit *Iao* in *Theologia Gnostico-Basilidiana* exponere pergit cum ex *SS. Irenæo*, & *Epiphanio*, tum ex *Tertuliano*, *Origene*, *Theodoreto*, aliisque Ecclesiæ PP.; tum etiam a gemmis *Abraxeis*, ut cordato nemini dubium esse sinat, quin *Jao*, *Christus* ipse sit *Solis emblemate*, & *symbolo adumbratus*. Quando itaque, [subjungit,] in Oraculo Apollinis Clarii *Iao* ille appellatur αβεγδ, id est . . . tenellus, puellus, vult [Auctor] nos cogitare de *Christo Domino*, ut recens e *Virgine nato*, & *tenello etiamnum*

in-

infante ; nam uti *Sol* naturalis *novus*, & *Osiris inventus* in solstitio hiberno apud Ægyptios celebrabatur, sic & Gnostici Solem mysticum & emblematicum in eodem solstitio venerabantur. Ita *Jablonskius*. Quôd vero ipsi quoque Christiani apostatæ priscis Evangelicæ prædicationis temporibus Natalem Domini celebrarent in solstitio hiberno, testimonium suppeditant consuetudini S. Rom. Ecclesiæ antiquissimæ de die Natali CHRISTI JESU cum ipsis Fidei nostræ primordiis jungendæ: multoque probabilius est pios aliquot Fideles in Ægypto ne forte cum Gnosticis convenire viderentur, quam Rom. Ecclesiam Apostolicarum traditionum tenacissimam, nulla suadente ratione, e sede sua verum CHRISTI Natalem transtulisse: nam nonnulla olim de eo die varietas in Ægypto fuisse commemoratur, Romæ vero idem semper dies sine ulla prorsus mutatione, ac discrepantia fuit. V. pag. 81. Nolim tamen existimes, hanc unam fuisse causam, cur Ægyptii in varias abjerint sententias de die Christi Natali: fortasse enim celebrior alicubi erat dies Epiphaniæ, alicubi dies baptismatis, & prædicationis initium, sicque id quod ab exordio institutum fuerat in memoriam *apparitionum* Christi, quum se gentibus revelavit, pro ipsa *Nativitatis* celebritate usurpari deinde cœpit.

De Gnosticis & Ophitis, quod *Beaufobrius* tam confidenter scribit, ne tanquam apostatæ Christianæ Religionis quam nunquam receperint, sed meri Philosophi habeantur, novum est, inauditum, commentum præterea nobilissimum ad universæ antiquitatis contemptum impudenter excogitatum.

Quid vero putas sic movere potuisse *Beaufobrium*, ut *Gnosticos*, & *Ophitas* ab hæreticorum censu ejectos in ordinem Paganorum redigeret? Audi, & desine, si fieri potest, mirari somniantis hominis levitatem. *Il m'a paru*
in-

Negat *Beausobrius* Apostatas Christianæ fidei fuisse *Simonianos*, *Gnosticos*, & *Ophitas*, quarundam, ut ipse censet, *Abraxearum* Auctores. Cur?

Ineptiæ *Beausobrianiæ* refutatur.

incroyable, qu' une secte, qui faisoit profession de Christianisme, eût adopté les monstres adorez par les Egyptiens... Je ne saurois me persuader, qu'un homme, [loquitur de Basilide] qui se vantoit de tenir sa doctrine de S. Matthias, & d'un Interprete de S. Pierre . . . ait pu faire des Images de la divinité, dans un tems, où les Chrétiens avoient une aversion insinie, & peut-être excessive, pour les plus innocentes. T. II. H. M. pag. 51. Hæ vero causæ sunt illæ gravissimæ, quibus adductus *Beausobrius* negat *Basilidem* *Abraxearum* Auctorem, quasi sola hæc monstra in exteriorem disciplinam, nec multo iis etiam turpiora in fidei Christiane sinum impurissimus *Basilides* inferre tentaverit. Ogdoas illa & Genealogia *æonum* per masculorum cum fœminis conjugationes ducta ab Innato Patre, Virtutes, Principes, Angeli in classes 365. juxta totidem Cælorum numerum ita distributi, ut prima classis a *Sophia*, & *Dynami* producta secundam, secunda tertiam, & sic deinceps alia aliam procrearit: Barbara & horrenda nomina, quæ Magus insignis Angelis hisce omnibus imposuit: *Ἀβραξας*, *Abraxas*, vel *Ἀβραξασ* *Abraxas* Princeps, & Dux eorum Supremus: Judæorum Deus Angelus Ille, qui præest classi ultimi Cæli: Hic idem qui una cum suis Creator, & Conservator Mundi visibilis ignorans, attonitus, & obstupefactus novitate rerum, quæ acciderunt in Baptismate Christi, tum primum a spiritu in Christum ipsum infuso discernere didicit, in quo *Electio a rebus nostri hujus Mundi* differret: *Simon Cyreneus*, quo cum Christus vultus sui formam commutaverat, non autem Christus ipse in Crucem sublatum, aut si Christus, non is æquidem verus, sed fictus, transfiguratus, atque *peccator*: Quod Christum crucifixum confiteri teneret hominem captivum sub potestate Angelorum fabricatorum, negare liberum faceret & adduceret ad cognitionem dispositionis Innati Patris: Quod Martyrium

sup-

supplicium & pœna peccati esset in alia vita patrati: Formula illa solemnis abnegandæ fidei: *Judaus non sum, Christianus nondum*: Invocare dæmonas, magicen exercere, Idolothyta sine trepidatione comedere, simulationem ad religionis officium referre: Hæc, inquam, aliaque id genus plura detestandæ impietatis dogmata vel vincunt, vel certe exæquant monstrosa symbola Abraxearum. Ea docuit Basilides, quæ summo in horrore erant apud probos omnes Christianæ fidei cultores: Sic S. Irenæus, sic Clemens Alexandrinus, Tertulianus, Hieronymus, Epiphanius, aliique testantur. Nec ista docuisse incredibile videri poterit Beaufobrio, nisi eò demum insanix deveniat, ut neget Basilidem hæresiarcham in rerum natura fuisse, quòd incredibile sit hærefes suas eo maxime tempore propagare voluisse, quo tam infanda portenta a piis quibusque Christianis hominibus sine ingenti execratione nec ferri nec audiri poterant. Ceterum odium illud, ac detestatio, quam temere tribuit priscis Religionis Christianæ Patribus erga sacras Imagines, inane figmentum est ab *Iconomachorum* furore Calviniano homini inspiratum. Si quas divinitatis Imagines execrati sint majores nostri, scire a me cupit Beaufobrius, ego dicam. Execrati sunt inter ceteras, Imagines a Basilide confictas. Cujus rei testem do Irenæum L. I. *Adv. Hæc. c. 24. n. 5.* ubi de Basilidianis hæc scribit: *Utuntur autem & hi magia, & imaginibus, & incantationibus, & invocationibus, & reliqua universa periurgia.* Locum vexat Beaufobrius contendens vel *magia*, vel *imaginum* vocem addititiam esse. Doctissimus Massuetus probatissimorum Codicum auctoritate ductus utramque retinendam censuit non ob eam tantum causam, quod *Abraxæa* Basilidianæ hodieque extent, quemadmodum Beaufobrius scribit, sed ob id maxime, quòd S. Irenæus per illas voces: *Utuntur & hi*, comparare voluit Basilidianos cum Simonianis,

S. Irenæi loc de *Magia*, *Imaginibus* Basilidianis a *Massueto* vindicatum temere atque laçiter *Beaufobrius* vexare tavit.

nianis, de quorum *Magia, & Imaginibus* scripserat Cap. antecedenti. At Beaufobrius Massueti argumentum, quod solvi non posse cognovit, dissimulare maluit quam referre. Io triumphæ, Beaufobrij! Quæ credere non vis, incredibilia finge: detrahe ad libidinem Irenæo, aliisque antiquissimis Testibus fidem; ni tibi faveant, eorum continuo aspernare auctoritatem: dissimula demum, & nodos præteri, si quos incurras, arduos, sic semper vinces, sic Abraxearum monstra a Basilidianis avertes, eaque solis Simonianis, Gnosticis, ac Ophitis arbitrato tuo sic affingere tuto poteris. Placeat Tibi demum primævos Christianos ostores dicere sacrarum Imaginum; (quanquam tute ipse commemoras effigiem *Boni Pastoris* Romæ Tertuliani ætate sacris in calicibus sculptam;) hoc vero modo etiam Gnosticos, & Ophitas, qui serpentinæ fortasse *Abraxæas* effinxerunt, e Christianarum sectarum numero statim expunges. Et jam, ut id tandem obtineat Beaufobrius, neglectis ceteris omnibus Ecclesiæ Patribus, ad unius Origenis testimonium confugit; sed ita ut illius mentem pervertat. Origenes contra Celsum disputans Ophitas, & Simonianos a veri Christiani nominis dignitate alienos censuit, ut eos discerneret ab iis, qui rectam de Christo sententiam atque fidem profitebantur. Ab his, non ab illis volebat, ut cognosceret Celsus germanam Christianorum doctrinam. Hinc Ophitas depingit tanquam perfidiæ gregales, qui *Jesum neque salutem, neque Magistrum, neque Deum, neque Dei Filium, agnoscerent*. Nudum enim hominem putabant, licet *omnibus sapientiorum, & ex Virgine Dei operante virtute generatum* vellent; eundemque *Jesum Christum evasisse* dicebant, postquam *Christus in eum descendit*; quemadmodum narrat S. Irenæus L. I. Adv. Hær. C. xxx. *Jesum* proinde qualem nos castissime credimus impii Ophitæ execrabantur. Sed hunc ipsum crucifixum, & Christum, unde Christiani audiebant, imo &

Testimonio Origenis de Simonianis & Ophitis a germana Christi fide alienis improbe abutitur Beaufobrius, ne eos inter sectas Christianorum agnoscat.

Dei

Dei Filium juxta genealogiæ suæ seriem omnino credebant. Vid. S. Iren. l. cit. Idem est de Simonianis. Beaufobrius vero sic Origenem loquentem interpretatur, quasi, ne falsi quidem nominis Christiani fuerint Ophitæ ac Simoniani. Pessime ille scilicet, & contra Veterum omnium auctoritatem.

Quando itaque *Abraxeas Gnostico-Basilidianas* surripere, & abolere nullo conatu valeat Beaufobrius, impedire nec etiam poterit, quin suis hisce Clientibus tam liberali patrocinio defensis tot illa monstra tribuamus, quot sunt inter ceteras Ægyptiacæ serpentum formæ ad DEUM, & JESUM Servatorem nostrum repræsentandum confictæ. Symbola fuerint Solis. At in Sole *Christum virtutem* extrema agmina Basilidianorum ponebant, & cum Sole *homou- sion* prædicabant. Serpentem præterea honorabant Basilidiani, Serpentem, teste S. AUGUSTINO, Christum dicebant Manichæi: Illi in *quibusdam Abraxeis*, apud *Chifletium, Montefalconium, aliosque*, uti testatur *Jablonskius* Lib I. Panth. C. 4. pag. 87., vocem Κυ̅ς Φις , qua *anima mundi* juxta Ægyptios, *Agathodamon, Demiurgus, Opifex, & Conservator rerum* intelligebatur, insculperunt: Isti, nimirum Manichæi, *Animam, animæ Salvatorem, Fabricatorem machinæ ad salutem animarum, JESUM CHRISTUM* appellabant. His plane similia indicari putamus per ænigma *Serpentis* in Cyclo, de quo agimus, Tibetanarum *transmigrationum*. Sic enim *Agathodamonem* Ægyptiorum, vel *Servatorem nostrum* CHRISTUM DEI FILIUM in Basilidiani, & Manichaici *Serpentis* fabula involutum, symbolum hoc Tibetanum adumbrare facillime potest; præsertim quum Tibetani proprium esse velint *Dei Sang-kie-kon-cioà* auxilia præbere animis ad Orbem *transmigrationum* absolvendum. Deum hunc esse *Xacam*, adeoque JESUM nostrum per immane flagitium ad Gnosticas, & Manichaicas im- munditias traductum, sequens Ἐξαιχρον , cui locum

Serpens a
Gnostico-Ba-
dianos, & I-
nichæos sym-
lum Solis,
Christi.

Sang-kie I
adjure r. Via
in catena ti-
migrationum

dant Tabulæ Tibetanæ inter effigiem ipsius Xacæ & Cyclum extimum transmigrationum, apertum facit. In eo legendo a sinistra in dexteram oculos nobiscum duces, at ordine inverso in barbaræ interpretationis nostræ vocibus jungendis incedes. Hac enim diversa ratione in vocabulorum constructione utatur necesse est, quisquis Tibetanam orationem རྗོ རེམ་ལྷོ་མ་ interpretari velit. Porro Εξάστυχον, quod nobis obtulit P. Cassianus, Xacam exhibet sic loquentem.

ལྷོ་ལ་ རྗོ་ལྷོ་མ་ རྗོ་ལྷོ་མ་ རྗོ་ལྷོ་མ་

Ci par-cjà sci cjung par-cjà
Tua (s) opera cupis eveniant opera (bona)

སངས་རྒྱས་བསྐྱེད་ལ་ རྗོ་ལྷོ་མ་ རྗོ་ལྷོ་མ་

Sangh- kjè tehn la gin- bare- cjà
Sangh-kjè veni innixus in operando

དེ་སྐོར་ལྷོ་ལྷོ་མ་ རྗོ་ལྷོ་མ་ རྗོ་ལྷོ་མ་

Dan- pui tzel nehl cen sgin
Omni tempore vivendi recte magnum (sit tibi) desiderium

ལྷོ་ལྷོ་མ་ རྗོ་ལྷོ་མ་ རྗོ་ལྷོ་མ་

(Ad) Ci tah te ni-ba scion-bare cjà
mortem ulque sic evadet excellens actio.

གས་ལྷོ་ལྷོ་མ་ རྗོ་ལྷོ་མ་ རྗོ་ལྷོ་མ་

Ke sci scin- tu- bà jo- be
Cumulata desiderium sanctitate donatur

ལྷོ་ལྷོ་མ་ རྗོ་ལྷོ་མ་ རྗོ་ལྷོ་མ་

Ciò di la tzon cje- nà
Lege hac in recte agendo

རྗོ་ལྷོ་མ་ རྗོ་ལྷོ་མ་ རྗོ་ལྷོ་མ་

Kje- vei còr-lò rap pee- nra
Transmigrationum τῶν orbes omnes absolvendo

སྐོར་ལྷོ་ལྷོ་མ་ རྗོ་ལྷོ་མ་ རྗོ་ལྷོ་མ་

Tu- ngel ciu- pò- ce le trol.
Angoribus maximis ab liber (eris.)

Symbola XII. Circuli max. exterioris.

1. མ་རྒྱལ་པ་ *Marik-pà*: Intellectu carens: *Bajulus*.
2. ལྷ་ཉན་ *Du-sce*: Propensio ad malum, sive spiritus vel genius improbus: *Viator*.
3. ལྷ་ཉེ་ *Du-cjè*: Male agere: *Figulus*.
4. མྱ་ལྷ་ཉན་པ་ *Nam-bare-sce-bà*: Symbolum animæ: *Simia comedens*.
5. མྱ་ལྷ་ཉན་པ་ *Ming-tang-zù*: Nomen & corpus: *Navis & Gubernator*.
6. ལྷ་ཉན་པ་ *Kje-ce-trùng*: Cor, & sex corporis sensus: *Deserta & imperfecta domus*.
7. ལྷ་ཉན་པ་ *Rek-pà*: Tactus: *Vir & mulier inter amplexus*.
8. ལྷ་ཉན་པ་ *Tzor-va*: Vis sentiendi: *Sagitta hominis oculo infixæ*.
9. ལྷ་ཉན་པ་ *Sre-pà*: Cupiditas: *Mulier cervisia poculum offerens Asceta*.
10. ལྷ་ཉན་པ་ *Len-bà*: Ablatio: *Mulier fructus ex arbore decerpens*.
11. ལྷ་ཉན་པ་ *Kje-va*: Nativitas, vel transmigratio: *Conjuges*.
12. ལྷ་ཉན་པ་ *Ke-sci*: *Senex moriens*.

ཨོ ། ཨོ་མ་ཎི་པེ་མུ་མུ་ ། །
 །

Hom-Mani-Peme-hum.

O R A T I O
 E X P L I C A T U R .

Tibetana fides Deum *Cenrefi*, vel ut verius loquar diabolum sub eo nomine, Orationis hujus auctorem, institutoremque prædicat. Si vocis sonitum attendas, *Cenrefi* alium quendam a *Mani* fortasse senties. At idem ipse est ac *Mani*. Nam Liber inscriptus *Manicavum* p. 285. centum millium præceptorum *Mani*, ab eodem *Cenrefi* uno ex Diis tribus Tibetanorum compositus certa Xacaitarum persuasione tenetur. Nec te ab hac sententia retrahat qualiscunque ætatum, ac temporum discrepantia ex eo nata, quòd *Cenrefis* in Tibetanis fabulis antiquior *Mani* tradatur. Vis enim illa præpotens metempsychosis, qua *Cenrefis* Personam in quorumcunque corporum formas transducunt, omnem tollit discordiam temporum; quia quicquid volunt, est *Cenrefis*.

Numinis consilium in hac ipsa oratione formanda eò spectasse credunt, ut universæ legis summam brevissima verborum formula complecteretur. Quum itaque audis *Hom-mani-peme-hum*, intellige in his vocibus veluti compendio inclusam omnem legem *Xacæ*, cujus pars est, & quidem intima, atque *essentialis*, *Magia*. Id est, quod aperte testantur responsa Regis *Mi-Vang* ad P. Horatium. Quum enim excitata persecutione, idem P. Horatius scripto ostendisset Principi turpem esse, ac detestabilem Tibetanorum legem, quæ abominandis Magiæ mysteriis scateret, sic ille respondit die VI. mensis V. An. Ciu-kij *Aqua-*
Canis

Canis, die videlicet Junii nostri 8. An. 1742. *Apud nos, qui Tibetani sumus, Lex Magia est instar Maris, quod nec oculis cernitur, nec auribus percipitur. An non ita se res habet? Nisi vero sic bene lex nostra defenditur, quemadmodum vestram vos ipsi defenditis, unicuique erit magni criminis causa* &c. Id ipsum peræque falsus fuerat an. 1730. Supremus Lhama in Ep., quam ad eundem P. Horatium rescripsit, ut de Magiæ horrore, deque probrosæ turpitudinis scandalo Buttantium legem quomodocunque purgaret. Verba sunt:

གསང་སྣགས་ ཟྱེད་ཀྱི་ རྗེ་པས་ མི་ཤེས་ཀྱི་ རྩེད་ཀྱི་ རྩེད་མཚན་
 Sangh Ngä kje-ki Ton-be mi-see Ku-dra kje-men
 Occultam Magiam vester Legislator ignorat. Illæ Imagines fœminas
 ངང་སྣེད་པ་ཅེ་ རྩེད་མཚན་དང་སྣ་གཞི་མི་ཀྱི་དེ་ཟྱེད་ཀྱི་སྣ་མི་ཤེས་ཀྱི་
 tang-cjor-ba-te kje-men ngo-sci min-te kjo-kj mi-scè.
 amplectuntur : (cum) fœminis (tamen) consummationem non faciunt, vos nescitis ?

Sed illud certissime scimus tam fordida mysteria in Xacai-
 ca lege contineri. V. pag. 224. Integram, si forte quæras
 Epistolam, ecce damus.

༄༅། རྗེ་མོ་གྲུ་མ་ ཞེ་ ཟྱེད་ཀྱི་དེ་ལེགས་པའུ་རྗེ་ལ་
 Namò Kurù Kje- rang- ki lek- par 'gnion- la
 Adoro Magistrum, (Sciakam,) vestrum (Ego) responsum comprehendi.
 ཡང་ལ་བཟུང་ལ་དེགས་གཞི་དེ་ ཟྱེད་ཀྱི་དེ་ལེགས་པའུ་རྗེ་ལ་
 Je la zung-la tok ciot Tamcè rang- cjung- ciok
 Hac in dilucidanda aliquot dubia (superfunt.) Omnia existens selesipso Deus
 རྩེད་མཚན་ལྷན་མི་ རྗེ་མོ་གྲུ་མ་ལ་མི་གཞི་མེད་པ་ ངང་
 cje-ba-in na Mi nam la mik me-ba tang
 creatione in (fecit?) Homines spiritus tæi oculis sine (i. cacos) quoque (facit :)
 རྗེ་ བའུ་རྗེ་ལ་དང་ བའུ་རྗེ་ལྷན་མི་ལ་
 Na pa-hon-ba tang Scia-po-sa-Kjù me-ba
 aures (creat sine) auditu etiam (i. surdos) pedes ambulandi vi sine (i. claudos)

Nè-kji

ကၢ်ဂၢ်စၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ်

Ne-Kji rik-nam-bana tzoh Kf tze ba Kfel-pò
Infirmos , vitam non habentes (i. mortuos,) febres , ægritudines varias : Reges

ပၢ်တၢ်တၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ်

pen-tzun tam Kjapel Sok-bei mihi lu-kji
omni (ex) parte inquietudinibus infinitis (agitantur:) cernuntur homines corporis ṛ

မိၣ်တၢ်တၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ်

mi tēpa tra mi-see-ba tam-tang Tu-drò rnam la
sine pace : voce non scio (exprimere) omnia & Animalia spiritum sibi (mutuo)

တၢ်တၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ်

top ce-be ciung-ba sapa-la sok-ba tu-nghel
extra hunt , majora minoribus , fortia ṛ debilibus : Angores

တၢ်တၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ်

tap-tu me-ba jo-ba nam tang . Ji-tab nam-la sa
undique infiniti sunt spiritui etiam . Jitharum spiritus ṛ comedendi

တၢ်တၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ်

Kjù me-ba la sok-ba tu-nghel mang-pò tang .
materie sine illa patiuntur pœnas maximas pariter .

တၢ်တၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ်

Gnjel-wa-ba la me nangh-la tot-bei tu-nghel tap-tù
Internales (damnati) in igne intus versantur : Cruciatu circumquaque

တၢ်တၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ်

me-ba jo-ba-la so-ba tu-nghel . Rang-cjung Konciok-ki
infiniti sunt (in mundo :) sentiunt (Incola) pœnas . Existens feseipfo Deus

တၢ်တၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ်

Kje-ba jin na . rang-cjung Konciok tur-cè cen-bò me par-
creator est si : Existens feseipfo Deus misericordia magna abique eve-

တၢ်တၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ်

kjur teh : ga-sci-la tuk-po tong-feing ga-feing
niet (ut) fit : alios pœnis adjiciens , aliis

တၢ်တၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ် ဝိၣ်ဂၢ်နၢ်

kji-pò cebei gnie-ring-cen jin-bè mi tam
bona largiens , (tanquam) suos conjunctos tractans (hos) homines omnes

ཉེས་ཀི་ཕྱག་འཚེལ་བའི་འོས་མུ་ མི་ འགྲུལ་ བཞུགས་ཡང་

kji ni cja tzel-vei ho su mi ghjur . Scen jang
Propter hoc adoratione objectum dignum non evadit. Rursus etiam

མི་ རྗེ་བ་ བྱིན་ རྒྱུད་དཀོག་གིས་བསང་པ་ཡིས་པས་

mi fee-ba tam rang cjung Konciok ki fe-va-jin-be .
homines morte (afficit) omnes existens seipso Deus immittens eam .

ཁྱིད་ཉེས་སྣོན་པ་རྣམས་ཀེ་བ་ ལབ་རྒྱུ་ ཅི་ ཡོད་པས་

Kjo-kj Ton-be ciun-te-le ee-ba lap-kju ci jo be
Vestri Legislatoris falsitate (Hac) major (quam) dici (aut que) major esse potest ?

དམ་སྲུག་པོ་ བྱིན་ སྤྱི་གུ་ལས་བྱུང་ཡིས་ བཞུགས་ཡང་མིས་

tan-tu pò tam tik-le cjung in Scen-jang mi
Itaque malum omne (a) peccato ni existens est. Præterea homines

སྤྱི་གུ་པ་ཀེ་པོ་བྱས་ཀྱི་ ཅུང་འགྲོ་ཡོད་བྱ་དང་ ལྷག་ཁྱི་ལ་

tik-ba cen-bò cje-na , tu-drò pong-pu tang , lu kji la
peccata graviora patrantes , (in) animalia , alinos quoque , hircos , canes

སྤྱི་གས་པ་ལ་ཡང་སྐྱེ་བའ་འགྲུལ་ ཅུང་འགྲོ་མཚམས་ཀྱང་

fol-ba-la jang kje-vare-ghjur . Tu-drò nam kjang
aliaque etiam transmigrant. Animalium spiritus æqua ratione (in)

མི་ལ་སྐྱེ་བའ་རྒྱུ་པ་ལ་ ཁྱིད་ཉེས་སྣོན་པས་དེ་འདྲ་མི་ཡོད་

mi la kje-vare-kjur-uala . Kjo-kji Ton-bè te-dra mi jong-
homines transmigrant. Vestri Legislator hoc ita non eve-

ཟེའ་བ་ བརྒྱུན་ལབ་པ་ཡིས་ བསང་སྤྲུགས་ཁྱིད་ཉེས་སྣོན་པས་

fer-va tzun lap-ba-jin . Sang Ngè Kjo-kj Ton-bè
nire (dicens) falsum dicit . Occultam Magiam vestri Legislator

མི་ཤེས་ སྐྱེ་འདྲ་སྐྱེས་དམམ་དང་སྐྱེའ་བ་དེ་ སྐྱེས་དམམ་

mi-scè . Ku-dra Kje-men tang cjur-va-te Kje-men
ignor at . Illæ Imagines feminas amplectuntur : (cum) feminis (tamen)

དད་ས་གཞི་མི་ཀ་དེ་ ཁྱིད་ཉེས་མི་ཤེས་ དེད་ཉེས་ལྷགས་ལ་

ngo-sci min te . Kjo-kji mi-scè Ngbc-kji lu la
consummationem non faciunt . Vos nescitis ? Nostra doctrina ex

ཀམ་འཇའ་ལ་ མཐའ་ མེད་པ་ བཞིན་ཅུ་ འཇིག་རྟེན་གྱི་འཇམས་ལ་

Namka-la tab me-ba fcin-tu Gik-ten-kji Kam-la
Cælis finis non est , ita Mundi Regnis

jang

ཡང་མཐུན་མེད་གྲངས་མེད་པའི་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་

jang tab me trang-me-bei gik-ten Kam tam-
etiam finis non (est.) Innumera Mundi Regna : omni-

ཅད་ཀ་ དེས་ཀྱི་ཚོས་ཡོད་པ་ཡི་ཚོས་ ཁྱེད་ཀྱི་ཚོས་

cè na nghe-kji cid jò-ba in-be Kje-rang-ki cid
bus in (his) nostra lex est existens . Vestrae propriae legis (ca)

ལྷན་སྒྲིབ་པའི་ལྷན་སྒྲིབ་པའི་ལྷན་སྒྲིབ་པའི་ལྷན་སྒྲིབ་པའི་

lù ling scibi jul gabsci na jo-ba-là ngo-tzor
doctrina , partes quatuor (sunt) . Regnis aliquibus in (quòd ea) sit , pudorem

ཚོ་ཀྱུ་ མེད་ ཁྱེད་ཀྱི་ཚོས་ཀྱི་ཚོས་པའི་ལྷན་སྒྲིབ་པའི་ལྷན་སྒྲིབ་པའི་

ce kjú me . Kjo-kji cid-kji nu-ba-la ci-ba-so nu-
vos experimini non . Vestrae legis potentia (quòd) a morte po-

པའི་ལྷན་སྒྲིབ་པའི་ལྷན་སྒྲིབ་པའི་ལྷན་སྒྲིབ་པའི་ལྷན་སྒྲིབ་པའི་

ba-la fso-ba-la nga te-pa mi kjè . Tù tik- cen-
tens (sit) revocare ad vitam , ego fidem non teneo . Dæmonum malefactorum infi-

ཀྱི་ ཡང་ འོ་སོས་ཐུབ་ ལྷན་ཀྱི་ ཚོས་པའི་ལྷན་སྒྲིབ་པའི་

kji jang scio-sò tub . Men-kji nu-ba- la jang sec-
gnium (est) etiam resuscitandi potestas . Medicamentorum potestas pariter mot-

འོ་སོས་པའི་ལྷན་སྒྲིབ་པའི་ལྷན་སྒྲིབ་པའི་ལྷན་སྒྲིབ་པའི་ལྷན་སྒྲིབ་པའི་

ba fo-ba jo . Te-na kje Kon- cioà- la kah ma tong-bare .
tuos excitandi est . Sic autem vestrum Deum injuria non afficio .

སྐྱུ་ལྷན་སྒྲིབ་པའི་ལྷན་སྒྲིབ་པའི་ལྷན་སྒྲིབ་པའི་ལྷན་སྒྲིབ་པའི་

Tu-nghel tam-cè tik-pa-lè cjung-ba jin :
Supplicia omnia ex peccato prodeunt :

པའི་ལྷན་སྒྲིབ་པའི་ལྷན་སྒྲིབ་པའི་ལྷན་སྒྲིབ་པའི་ལྷན་སྒྲིབ་པའི་

pe-ba tam-cè ke-và cje-ba-le gjung-ba-jin .
felicitates omnes a virtutis actione proficiscuntur .

པའི་ལྷན་སྒྲིབ་པའི་ལྷན་སྒྲིབ་པའི་ལྷན་སྒྲིབ་པའི་ལྷན་སྒྲིབ་པའི་

Te tu tam-cè cje-ba-bò rang sem in . Tu-
Ergo pœnarum omnium auctor , proprium cor est . Ob

རྒྱུ་ལྷན་སྒྲིབ་པའི་ལྷན་སྒྲིབ་པའི་ལྷན་སྒྲིབ་པའི་ལྷན་སྒྲིབ་པའི་

tuk-tù sem fanq-pò cje-gò . Sem-cen tam-
hanc causam cor optimum (si) confervetur , Viventia om-

ཅང་ལ་མར་མ་བྱུང་པ་མེད་ཀྱི་

ce a-mar-ma kjur-pa me .
nia afflicta crunt non .

ཚོས་ཐམས་ཅད་རྟོག་ཅིང་

Cio tam-ce ton-ring
Leges omnes (tanquam) sustentacula

འབྲེལ་བཤམ་འབྲུང་བ་ཡི་ཀྱི།

brel-par gjung-ba in .
simul connexa (& sibi) coherentia sunt.

ཞིན་པར་གི་ཡུལ་རྩ་སྐོམ་ལ།

(Ad) Xje-rang-ki Jul tu La-ma-la
vestri Regni Lhamam

དེ་ལི་གེ་འདི་

nghei ji-ke di
meum scriptum hoc :

བཏང་ཀས་ལམ་གཏོང་གུ་ ཡོང་ཀ་

tang-ne len tong kju jo na
responsum ut accipiam ; respondere vos ni (potestis ;

ཐོང་ཐོང་ དེ་ལ་ ད་ལ་བྱིན་བཟླ་བས་གཏང་བ་དང་དེ་དྲི་དྲི་རྩ་

tong-tong Te-la nga-la cjin- la- pe nang-ba tang nghei-to-tü
Quam celerrime . Illum , (ut) mihi benignitatis argumentum impertiat , & me pro

སྐོམ་ལམ་འདེབ་ཆུ་བ་བྱེད་ཀྱི།

mon-lam deb seju-ba-cje .
preces recitet , deprecamini .

འཛམ་མའི་སྐྱིད་འིང་ཀ་ཚོས་

Zam-pui ling di-na cio
Asiatica in parte ista leges

ལྷགས་མི་འདེབ་ གསུམ་བཟླ་དང་རྩལ་བཟླ་ཡོད་ཀྱི། བལ་

lu mi-dra-b sum-kja tang trü-cju jo . Pel
doctrina non concordet , tercentæ & sexaginta sunt . Partem

ཆེ་བ་ ཚོས་ལོག་ ཡིན་འདས་མ་ འོདས་ད་ལྟ་ རྩས་གསུ་

ce-ba cid- lok jin- de- ma . Hong ta- da tu sun
maximam leges (iste) sunt invicem contrariæ . Præterito , præfenti , futuro , temporibus

འབྲུམ་ལ་དེད་གྱི་ ཚོས་ལས་བཟང་བ་གསེར་ཡོད་མ་ཏོང་བས།

sum-la nghe- kji cid- le fang- ba cik jong ma gniong-be .
tribus , nostra lege hac meliorem aliam esse non intellexi .

དེད་ ཚོས་གྱི་མིང་ཞིན་གྱི་ཚེ་རེ་བས་བསྐོར་ཀམས་ཆེ།

Nghe cid-kji ming kjö-kji tzer-ve sò nam- ce .
Nostræ Legis solum vestra felicitas (est) audire nomen excellum .

ལོག་བཟླ་ ཅན་ཀམས་ཚལ་ལ་འཇུག་པར་བྱུང་ རིག་།། ཁ།

Lo-bda-cen nam cid- la zu-par kjur-ci .
Contrarii spiritus Legi huic destructi finto :

Hactenus Supremus Lhama , cujus trita jam , & rancida
objecta ex antiquissimo duorum summorum principiorum
errore deducta retudit P.Horatius. At Exemplar Tibeta-

S. Augustini doctrina aduersus Manichæos, & Pelagianos Missionariis Apostolicis in Tibetum missis maxime necessaria.

num Illius scripti amissimus, uno Superstite Italico typis & ipso edito in *Relat. Mss.* ad S. C. D. P. F. an. 1738. Optandum nihilominus esset, ut Missionarii nostri ad Lhamaica sophismata refutanda AUGUSTINI doctrinam contra Manichæos, & Pelagianos traditam in subsidium vocarent. Inde enim tanquam ex Arce ac Munimento Universæ Catholicæ Religionis arma omnium validissima, & opportuna sument ad profligandos hostes Manichæos in Xacaitica stirpe propagatos. Ut autem exorsis insistam, quis demum magicam non conjiciat eam precandi formulam, quæ tanquam complexio magicarum superstitionum ab ipsis Tibetanis spectatur?

Principium deinde & finis orationis a Lhassenibus Doctoribus vocantur ornamenta & fulcra *Ngà*. Id observatum est p. 232. Sed audi par Doctorum Xacaitarum *Ngà-vang*, & *Rabgiambâ Jon-ten-pel-ꞑang* de *Hom*, & *Hum* ita loquentes:

ཨོྃ་ ཀྱི་ ལྷ་ལྷན་ཉི་ མཛེས་ལྷོ་ རྩེ་ ལྷ་།

Hom ni Ngà kji gohi kjen du.
Hom istud, Ngà capitis ornamentum est.

ཨུྃ་ ཀྱི་ ལྷ་ལྷན་ཉི་ མཛེས་ ལྷོ་ལྷ་།

Hum ni, Ngà kji giu ki kjen.
Hum istud, Ngà finis ornamentum.

Ngà vero ipsissima Magia sacro Tibetanorum idiomate significatur; eâque intelligunt vim quandam arcanam, ac summe potentem, qua causæ omnes tum natura, tum libera voluntate agentes subjiuntur, & obligantur. *Ngà* propterea nuncupatur omne genus superstitionum, quibus sive ad hominum, sive ad animantium morbos curandos utuntur. Ante eorum effigies ex massa *Satu* conflatas suffitus faciunt, certisque adhibitis cæremoniis, pluries recitant *Hom-mani-peme-hum*. *Ngà* rursus appellatur ritus ille sacer, quo medentur vulneribus. Sicubi vel homini, vel jumento ex subitæ prolapsionis impetu, casuque gra-

gravi pars corporis frangatur, aut ossa luxentur, *Hom-mani-peme-hum* remedium est præsentissimum. Illud centies repetunt cum interjectione aliarum magicarum vocum; & hæc mussitantes læsum organum modo inspuunt, modo vehementi oris inspiratione afflant, modo pulvere inspergunt, fricant denique, & variis circulorum formis signant quæ nudis digitis, quæ comis silvestris arundinis, quæ Pavoninis pennis; eaque omnia tanta cum celeritate, sollicitudine, tremore, & agitatione totius corporis operantur, ut Energumenis similes videri possint. *Ngà* denique nominantur invocationes, & incantamenta sive ad excitandas, sive ad propulsandas tempestates, pocula amatoria, veneficia, præstigiæ, & quicquid *Periergi* superstitosæ artis conatibus, & illusionem efficere solent. Quid igitur aliud ex certa Tibetanorum fide tota hæc oratio erit nisi *Ngà*, pura puta *Magia*, cujus *Hom*, & *hum* duo sunt fulcra, & ornamenta, *initiale* unum, *finale* alterum?

☉ *Hum* seu *Ohm* caput pariter est *Indica* orationis *Ohm*
 } *Wistnu Narajen*. La-Crozius vocem *Ohm* interpretatur: *Benedictus sit*. Quis vero: *benedictus*? *Wistnu* sub hoc nomine *Narajen*. Demus eandem esse significationem vocis *Hom* apud Tibetanos. Quid turpius, quid impius, quidve tetrius audiri potest, quam *benedictionibus* cumulari ignotum, & horribile nomen dæmonis? Tantæ superstitionis scelus committunt miseri Tibetani, dum suum illud precantur *Hom-mani*.

Quæresne quid sit ille *Mani*, quem tam sancte ac religiose colunt, orant, & miris laudibus in hac oratione celebrant Tibetani? At quid aliud esse dicam, quam quod tute ipse audis ex nomine ipso *Mani*? *Manes* est, & talis equidem qualis est *Wistnu* apud Indos: Numen scilicet & Legislatores Tibetanorum. Nec id certe meæ vel conjecturæ, vel divinationi tribues, postquam nosti ex p. 399.

Mani in
mani-peme
 idem ac *M*

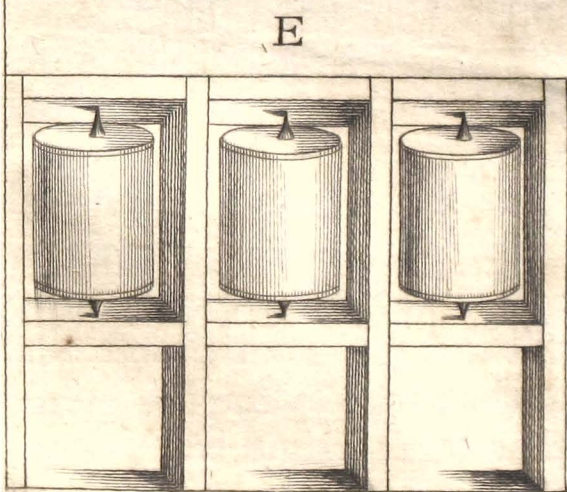
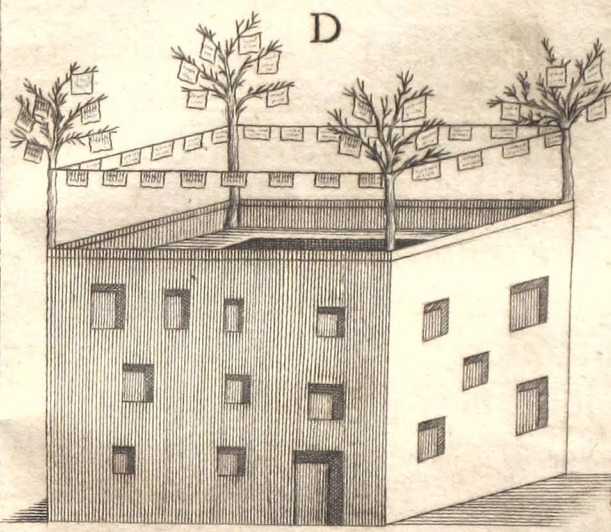
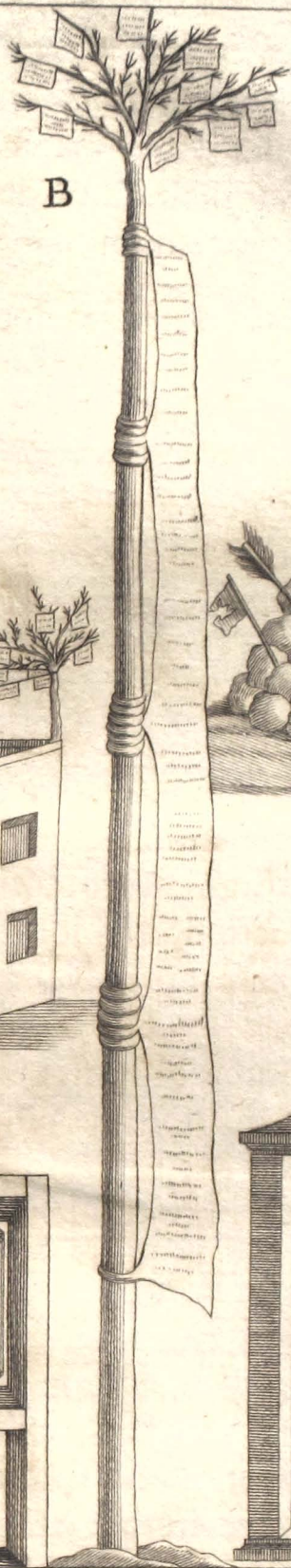
Templa fuisse erecta *Maneti* ab *Ouigureis*, ab iis nimirum populis, qui cum Tibetanis vel iidem censentur ab Eruditis, vel certe, (quod omni dubitatione caret,) eandem cum ipsis Religionem omnino tenent.

Mani quam multa apud Tibetanos significet.

𑎎𑎃𑎆𑎇 *Mani* præterea apud Tibetanos nomen est ad plura significanda accomodatum. I.° etenim significat lapillum splendoris & lucis, quem Divi Tibetani in tuberculo e vertice capitis in altum excrescente gerunt infixum, vel palmæ, cistulæ, aut patinæ impositum sustinent, & contemplantur. II. Orationem *Hom-mani-peme-hum*, quæ per *antonomasiam* vocatur *Mani*. III. Coronam precatoriam constantem centenis, & octo globulis ad repræsentandum Magnum *Kha-ghiur* in totidem *tomos* divisum. Hujusmodi coronas ex omni præstantium metallorum, gemmarum, lapillorumve genere contexere solent. Quo enim pretiosioris excellentiorisque materiæ fuerint, eo etiam majoris meriti ac dignitatis orantium preces futuras augurantur. Sed ad eas umbilici loco suspendunt tres alios additios globulos cum aureo vel argenteo *Turcè* in honorem fortasse *Con-cioà sum Dei trini*. IV. Tabulas, signa, & vexilla, quibus impressum sit: *Hom-mani-peme-hum*.

Fig. A. Tab. III. strues est lapidum & saxorum in confiniis Regni & Provinciarum. Gentes eo nomine coluisse Mercurium viæ ducem ostendit Seldenus de *Diis Syris*. Inter saxa hærent in altum erecti trunci arundinum palustrium cum linteolis ad eorum summitatem alligatis. In his etiam vexillis impressa est magica ista oratio; unde *Mani* usitatissimo vocabulo nuncupantur. Pagani viatores vix dum in conspectu habent acervum, salutant *Srung Lharù Custodem*

Larem elata voce iterum atque tertio clamantes 𑎎𑎃𑎆𑎇 𑎆𑎇𑎆𑎇 𑎆𑎇𑎆𑎇 𑎆𑎇𑎆𑎇 *E Lharù Lharù srung-Lharù*. Mox celeri mussitatione recitant seriem *Hom-mani* bene longam,

gam , & collecta inter eundem faxa in acervum jaciunt .
Deinde votiva munera suspendunt alii jacula Ballistarum ,
alii linteola , alii demum , ni quid aliud ad manus habeant ,
panni laciniam , aut ornatus partem e veste ipsa abscissam .

B. ཏཱ་ལྷོ་མཚོ་མཚོ་ *Tarbucè* Arbor salutaris , depulsoria mali .

Antennam appellavimus secuti interpretationem P. Hora-
tii : sed arbor revera apparet arte confecta , e cujus sum-
mo trunco pendet velum magicis nominibus , præsertim
vero crebris *Hom-mani-peme-hum* precibus conspersum ;
Mani & ipsum propterea nuncupatum . Vid. pag. 441 .
Ibi suspicabamur tum hanc , tum arbores alias in *Arga-*
mazis [fig. D.] erectas speciem quandam *Ἰσχαδίων* seu Fi-
cium Manichaicarum præferre posse . Modo autem vix
dubito , quin ita sese res habeat , uti mihi pridem in sus-
picionem erat . *Kaempferus* in H. Japon. Tom. I. pag. 30 .
duplex *ficus* arboris genus tanquam *Xaca* sacrum com-
memorat in Regno Siam . Alterum vocant Siamenses *Topoo* ,
Indi *Rawàsit* , & *Bipel* , alterum *Budhum Ghas* , cujus
nos ipsi meminimus pag. 17 . Primi generis *ficum* ferunt
in vicinia Templorum , ubi Cæli & Soli natura mitis sit
atque benigna . *Budhum Ghas* propria est *Xaca* sive *Bud-*
de , a quo nomen accepit . Verum ante Illius Tempia non
feritur , ne muros lædat , & labefactet . Comas in orbem
spargit amplissimas , & curva ramorum multitudo ubi so-
lum attigit statim radices agit , sicque deinceps fœcunda
renascente prole circumquaque serpit , & latissime propa-
gatur . Tibetani Cæli rigor harum ficuum stirpibus infestus
est . Coacti inde sunt Buddistæ Indigenæ arboribus aliis
parem religionis sensum adjungere ; æque sunt , quas Illi
ceu sacras collocant in verticibus *Tarbuceorum* , in *Arga-*
mazis , & ante *prostyla* Templorum , ut vices suppleant
ficuum Siamensium , & *Ἰσχαδίων* Buddæ , atque Manetis .

Ἰσχαδίων M
chaicæ in sa
arboribus T
tanorum .

Ficum , sive
Ἰσχαδίων , gen
duo *Buddæ* ,
Xaca sacra ap
Siamenses .

C. Ma-

Mani facer usus
& cantus in Ti-
beto multiplex.

C. *Mani gestatorius*. Arculæ cylindriacæ diâmeter est unciarum 5., altitudo, palmaris. Globulus plumbeus adhæret extremitati funiculi de arcula media suspensi, ut ea facilius atque celerius in gyrum moveri queat. Quid interius lateat, admonet inscriptio: *Hom-mani-peme-hum*.

Hujusmodi *Mani* omnium fere privatorum domus abundant. Si qui careant, Templâ adeunt. Ibi tanta est eorum copia, ut *Kugnerii*, idest Æditui, unicuique petenti, quotquot opus fuerint, commodare promptissime queant.

In Plenilunio Mensis *tertii*, quo mors *Xacæ* accidit, totis diebus quindecim per universas Regni Tibetani provincias publici conventus sub dio aguntur. In his summa operis ac religionis est rotare simul, & vociferari *Hom-mani*.

Mensis quartus integer consecratus est recitationi *Hom-mani*. Cives universi qua publice qua privatim, solemni vero pompa turbæ mercenariorum dant operam supplicationi. Sunt enim hi diurna mercede a Rege conducti, totoque die *Korâm*, idest circuitum, *majorem* viâ sacræ instituunt. Cantant, qui præeunt, *Acta Xaca*, strophasque singulas claudunt sequentia agmina celebri illo intercalari: *Hom-mani-peme-hum, hum, hum: Hom-mani-peme-hum*: omnesque interea suum quique versant *Mani*.

Quotiescunque Cometes in eo Hemisphærio appareat, metu perculsi Buttantes ob ingruentia Regni pericula, ac populorum tumultus, quos sibi ejus sideris apparitione sæpe prænunciari observarunt, indicunt sacros cœtus ad orandum *Mani*. Ob hanc causam, an. 1742. viso inexpectato sidere per eos dies, quibus *Lhassæ* coacto conventu Ascetarum *triginta & octo millium* celebrabatur *Monlam*, jussæ sunt congeminari preces. Hoc idem in publicis calamitatibus, Rege, ac in primis *Lhama* Supremo ægro tante præstari ex instituto solet. Vota hæc publica ad binos quandoque trinosque menses continuantur. Diebus singu-

singulis Sole ad occasum vertente coeunt in statutis Lhasæ locis virorum ac fœminarum Chori; ibique sub dio & brachia fatigant agitando *Mani* gestatorios, & fauces sibi exsiccant cantando: *Hom-mani* &c.

In officinis tinctoriis molæ aquariæ, quibus utuntur ad terendos colores, munitæ sunt eleganti epigraphe: *Mani*. Sic etiam e summo lucernæ cubiculariæ scapo exportis anfulis chartaceos *Mani* supra ellychnium suspendunt, ut ope fumi perpetuo convolvantur.

D. *Mani* pensiles in solariis domorum.

E. *Mani* majores, iidemque stabiles in publicis, sacrisque viis, maxime vero circa pagodum, & Templorum parietes.

F. *Mani* maximi atque perpetui in Fanis, in Asceteriis, in Aula Regia, & in Ædibus sacris Lhamæ Supremi. In volumina fere omnia *Kaghjur* minutissimis characteribus his exarata continentur. Diameter est palmorum 5., altitudo 12. Servi, seu bajuli *Ola* nuncupati diu noctuque versant *orbes* hosce maximos, ut *Lex* semper in gyrum moveatur, nec unquam cesset; ex hoc enim *gyro* summam felicitatem expectant. Unum id est ex Arcanis Lhamaicis non satis cognitum. Hinc sæpissime in portentosis eorum libris com-

memoratur མཁུ་འཇུག་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ *Ciò-ki Khor, Rota Legis*. Hoc veluti oraculo ajunt, Viatores omnes, sed Lhamas potissimum & Ascetas commonefieri, ut ante oculos perpetuo habeant geminum illud munus, quod est *implere*, & *propagare* legem. Nullum proinde vitæ ac temporis momentum est, quo sibi ab hujusmodi curis vacandum putent. De lege amplificanda semper cogitandum esse jubent. Quo fit ut nullam sibi occasionem dilatandæ Religionis elabi sinant. Egerunt an. 1744. apud Imperatorem Sinensium, ut eò vocarentur ad nova ædificanda Monasteria. Accidit res

Gyrus Legis versando *M.* duo admone *implere*, & *propagare legem Budda*, sive *ca* latam.

ex sententia . Mox quadringentorum Ascetarum caterva, alii *Lhama* , alii *Kelongii* , alii *Ketzulii* convolarunt in Sinam . Tantaque firmitate æternam credunt futuram Xaicae legis durationem , ut ad interminabilis rei perennitatem indicandam sic loqui soleant : *Tandiu vigens res erit, quandiu gyros ipse legis vigebit* . Summam denique superstitionem in hac legis circumvolutione collocant .

𑖀𑖄 *Pemà* , tertia vox est in *Hom-mani-peme-hum* .
𑖄

Lotum florem Diis Tibetanis sacrum significat, quemadmodum observavimus pag. 65. & 66. *Patmè* vertit P. Andrada, & Bayerus *Padmè* . Nam si litteræ omnes pronun-

cientur, 𑖀𑖄 *Petmè* , & *Padmè* ob 𑖄 *M* mutantem 𑖄 *T*
𑖄

in *D* , ea vox sonat . Sed Lhassenses elidunt mediam, & *Pemà* simpliciter efferunt . Adverto 𑖀 *Pa* , sive *Pe* in hoc eodem nomine tenere locum articuli Ægyptiaci 𑖀 *Pi* . Hinc fit , ut *Tama* proprium videatur hujus floris vocabulum . Idcirco Indi omisso præpositivo 𑖀 retinent nudum *Tama* , quo nomine *Lotum* , sive *Nymphæam* appellant . Hanc vero observationem nostram si paullo attentius consideres , latentem in hac voce percipies insignem illum Sinorum, Buttantium, & Indorum impostorem *Tamò* ex *Tama* fortasse derivatum . In hunc vero modum par illud *Impostorum* nobilissimum habebimus, *Manetem* nempe Magistrum , & *Tamò* aliàs *Thomam* discipulum, quos ambos in *Hom-mani-Tamà* invocent Tibetani *Kircherius* de Idolo *Manipa* cogitans, 𑖀 *pa* abstractum a voce sequenti conjunxit cum antecedenti *Mani* , sicque hanc orationis formulam dedit : *Omanipa-mebum : Manipa adjuva nos* .

Pe-tmà Tibetanum, & *Tamà* Indicum idem sunt .

In *Tamà* orationis *Hom - mani - peme - hum* , latet fortasse *Manetis* discipulus, & sollemnis impostor *Tamò* .

ཨྲཱི་ཨུམ་ Laffenſibus: Bayero *Chum*: P. Andradæ *on*.
Hæc vox geminatur in nonnullis exemplis *Hom-mani-pe-*
me-hum hoc fere modo, ཨྲཱི་ཨུམ་ . Sic etiam pingitur

3

a Bayero in Tom. III. Act. Acad. Petropol. Tō *on* laudatus
P. Andrada addit *ri*: *Om Manipatmeonri*. Solent profecto
Tibetanorum plurimi invocationem claudere ſono veluti
deſinente in *ri*, quod eſt *maximum, ſupremum, excellentiſſi-*
mum. Hoc idem *ri* Bayerus tranſtulit *Chum-chi*: imagi-

ne litteræ ཨྲཱི་ deceptus. Eſt enim *rah*; adeoque finales ཨྲཱི་ཨྲཱི་

3

vertendæ erant *huhum-rah*, vel *cha-chum-rcha*, non *chum-*
chi.

Quæcumque de vocibus hiſce ænigmaticis hucusque
tradidimus, ſuffragatores habent & *Paraphraſtas* Xacaitas
Doctores. Eminent inter ceteros *Nga-vang* Ramoceanſis
Aſceterii in Urbe Lhaſſa Alumnus, qui commentarium in
hanc ipſam precatiunculam adornavit. Iſtius commentarii
exordium laudare voluimus lin. I. pag. 227. ſed errante ca-
lamo quaſi *initium orationis Hom-mani* &c. appellavimus,
quod erat nudæ expoſitionis primordium. Integrum exem-
plum e Mſs. P. Horatii deſcriptum præſtat Tibeticis Lati-
niſque formis in publicam lucem proferre. Itaque ſic *Rab-*
giam-bà Nga-vang commentatur.

ཨྲཱི་ཨུམ་པེམེ་ཨུམ་ ། །

Hom Manè Peme Hum.

ཨྲཱི་ ། ཨྲཱི་མུ་ལྷི་སྲི་སྲི་ནོ་ ། མཐུན་ཡས་གཏུན་བྱ་འཏུན་

Om xa thi fi than. Tab- je tul cja dul
Ttt la

ལ་ཀུང་ལྷ་བེའི་ལ། ལྷ་ཚོ་གས་སུ་མ་བཟོ་ལྷ་མཚོ་བཟོ་བ་
la kjü-te sgibi. Lha tzò kun- sel tab tar- cio

བཟོ་བ་དང་། གས་སུ་ལྷ་མཚོ་ལྷ་མཚོ་བཟོ་བ་ལྷ་མཚོ་བཟོ་བ་
prel jang. Te giong dro- vei lha kel Cen- re- si.

སྐྱེ་བའི་ལྷ་མཚོ་གས་སུ་མ་བཟོ་ལྷ་མཚོ་བཟོ་བ་
མ

Pab- ciò cja- na Pe-mà ke le tzol

མཚོ་བཟོ་བ་དང་། ལྷ་མཚོ་བཟོ་བ་ལྷ་མཚོ་བཟོ་བ་
Gon- tei jang gnig ji-ke tru-mei sung. tze cik tang

བས་བཟོ་བ་བཟོ་བ་ལྷ་མཚོ་བཟོ་བ་ལྷ་མཚོ་བཟོ་བ་
pe le ciò lhur len- bei. Kel- den dro-nam ri-

གས་སུ་བཟོ་བ་ལྷ་མཚོ་བཟོ་བ་ལྷ་མཚོ་བཟོ་བ་
k tru tu- nghel le. Kjop cje te ji brul dir-

བཟོ་བ་བཟོ་བ་ ལྷ་མཚོ་བཟོ་བ་ལྷ་མཚོ་བཟོ་བ་
scè cja. Sce ciò par ciò- ba ngon-tu tang ne. Po

ལྷ་མཚོ་བཟོ་བ་ལྷ་མཚོ་བཟོ་བ་ལྷ་མཚོ་བཟོ་བ་
jul ka va cen- ba nam kji. Lha kel pab ba tu- rcè

ལྷ་མཚོ་བཟོ་བ་ལྷ་མཚོ་བཟོ་བ་ལྷ་མཚོ་བཟོ་བ་
cen- bò Cjen- re- si kji sung kji gning pò ji-ke tru-

ལྷ་མཚོ་བཟོ་བ་ལྷ་མཚོ་བཟོ་བ་ལྷ་མཚོ་བཟོ་བ་
mei brù drel ciung se. Dor- tu te sce- ba- la.

ལྷ་མཚོ་བཟོ་བ་ལྷ་མཚོ་བཟོ་བ་ལྷ་མཚོ་བཟོ་བ་
sce cje lung go- ba tang ji-ke bru te gni-pò ke la

kjur-

ལྷུ་བའི་འབྲུ་དོན་བཤད་པ་དང་། དེའི་བྱེད་ལས་སམ་པ་ བཅ་
kjur-vei bru- ton sce- ba tang tehi cje le sam. Pen

ཡོན་བཤད་པ་གསུམ་གྱི་ དང་པོ་ཀི་ལྷུ་བྱལ་ས་ཇེ་ཚེ་པོའི་
jon sce- ba sum kji. Tang-pò ni cji Tu- rcè cen- bohi

གཟུངས་ལ། ལྷུ་བྱེད་ལྷུ་བྱེད་གི་གཟུངས་གདོད་བཅུ་གཅི་
sung la. cja tong cjen tong ki sung tong ciù cik

ག་པའི་གཟུངས་གསང་བའི་བཟོ་གི་གཟུངས་སོགས་ཚམས་གང
bei sung sang- vee- tzò kji sung so nam trang-

ས་ཏུ་མ་ཡོད་པ་ལས་། ད་ལམ་འདིར་ཐམས་ཅད་གསུམ་ཏུ་
tu ma-jo ba le. ta-lam- dir tam- cè cik zu

སྐྱེས་པའི་སྒྲིང་པོ་ཀི། ཨོཾ་མཾ་ཎི་པེད་ཏུ་ལེས་པ་འདི་ཉིད་དུ་གཉི-
མ
tu- bei gning-po ni. Om Mani Peme Hum sce-ba di gni- to gni-

ས་པ་དེ་ཉིད་བློ་སྤང་ཏུ་བཞུགས་པའི་འབྲུ་དོན་ཀི། ཨོཾ་ཀི་སྐྱལ་ས་
ba te gni- pò ke- tu kjur- vei bru ton ni. Hom ni Ngà

གྱི་མགོའི་ཐུན་སྟེ། སྐྱ་དོན་མཐུན་ཚུལ་ཀི། ལྷུ་དེ་ཇེ་བཅུ་མོ་
kji gohi kjen te. Tra ton giù tzul na. Kjù To-rcè tze-mò

ལས་། ཨོཾ་ཀི་ཅི་ལེག་ཡིན་པུ་བཤད་། མཚོགས་དང་ཀུ་ལྷུ་
le. Hom, ni ci sci in- bar sce. Cjo tang nor to-

ར་དཔལ་དང་ཡང་། སྐལ་བཟང་ཚམས་དང་རལ་ལྷུ་ལོད་།
r pel tang jang. Kel sang nam tang rap den scing.

དམ་བཅའ་བཤད་བཤད་བཤད་ལས་ དོན་ཀུ་བྱ་འདྲིའི་ལྷུ་དེ་ལྷུ་
Tam- ciab ba tang tra- sci ton Nor-bu-zin- bei gning-pò i-

ཀ་། ཅེས་དཀ་ཅུ་མའ་འཇུག་པ་ལས་། འདྲི་བཟ་ལེས་པ་
na. Ce ten-tu mar giu- ba le. Dir tra- sci- be-

འི་དཀ་ལ་འཇུག་། མ་ཁི་ཀི་ཀའ་བྱ་། ཡུད་ཀི་ཅུ་སྐད་དེད་སྐད་
མ

i- ton la giù. Mani, ni nor-bù. Pema, ni kja ke-pò ke

གཉེས་མཐུན་པའ་མེད་ག་གི་ཡུད་། མེ་ལེས་འབྱེད་པའི་འདྲེད་
མ

gni tun par- me to ki Pema. Me sce gniung-bei dbreng-

བྱ་ཀི་ཤེ་ལེས་འདྲེད་བཅུ་། ཅུ་ཀི་སྤྲུགས་ཤེས་མཇུག་གི་ཅུ་ཀི་འབྱེད་
bu, ni kje sce- bò bart. Hum, ni Ngà kji giù ki kjen bru-

དཀ་ཀི་འཇེས་ལེག་ཅེས་པ་སྟེ་། ཡིད་དམ་ཐུགས་རྗེ་ཚེ་ལོ་ལ་
ton ni go sci ce- ba te. Fit tam tu-rcè cen- bò la

བཅུ་ཀས་མཚོ་ཁ་སྐྱབ་པ་བའ་ཅུ་བཅོད་པ་། ཀམས་འཇེས་
ton ne ciò trub-ba par tu cio- ba. Nam ko-

པ་སྟེ་། བསྐྱབ་པའ་བཤེས་ལེག་ཅེས་པའི་དཀ་ཡི་ཀ་ཀི་ དེ་
ba te. Tra par kji sci ce- bei ton jin no. To-

ཀ་ཅི་ལ་ཤེ་ཅི་ལ་བའི་ཚེ་། མགོ་མཇུག་གི་ཅུ་ཀི་གཉེས་དེད་བ་
n riht kji tril- bei tze. Gò, Giù ki kjen, ni gni tor-ve-

འི་དེད་ས་གཉི་ཀམས་སྤྲིའ་བསྐྱེད་ས་བའི་ཚེ་། ཤེ་ཀའ་བྱ་ཡུད་
མ

i ngo- sci -nam cjr tom- bei tze. Kje nor-bù Pema

ལེས་པ་ཡི་ཀ་། དེ་ཡང་དཔེའ་ཀ་། ཤེས་པ་གཉི་ཀས་ཅུ་།
sce- ba- in. Te jang per na. Cji- ba scion- nu.

ཡི་ཅི་ བའི་ མའི་ མིང་ ཀས་ གཅུད་ བའི་ ཐུགས་ ཤེས་ འདྲེད་ པ་
Tze- vei me ming ne tung- bei sciù kji bo- pa- dar

ཧྲཱུཎ། ཡིན་དམ་སྤྱལ་སྡེ་ཚེ་ཕྱོག་མཚོ་མོ་ལྷོ་བྱ་དང་
dar. Ji tam tu- rcè cen- bò cja tzen na nor-bu tang

པད་མཐ་པ་ལ། རྒྱུ་པ་པོ་ཡིན་གཏུང་བའི་སྤྱལ་སྡེ་གྲེ་
མ
Pemà nam-ba la. Trub-pa Po-jit tung- behi sciuh kji kje

མོ་བྱ་པད་ལེས་འཕྲོད་པའི་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ། སྤྱལ་སྡེ་ཚེ་ཕྱོག་
མ
nor-bu Pemà sce Po- bei tzul jin te. Tu- rcè cen- bo

ས་ལྷོ་སྤྱལ་སྡེ་བཅས་བཤམ་མཁས་ལྷུ་ཅུ་འབྲོམ་པ་ཡིན་ཏེ།
ton- tu tam- ce ba tren ne gniur tu gjon- ba- jin te

གུར་གྲེ་གྲུང་ལས་ ངའེར་མ་སྤྱེས་བྱ་འགའ་ཞིག་ལ་ག-
Kur-kji-kju- le. Per- na kje- pu gab sci la

སལ་བའི་སྤང་གྲིས་བོས་པ་མ་ དེ་ཞིང་ལྷུ་ཅུ་འོད་བ་ཧྲཱུཎ།
fel- bei ke kji po ba na Te gni gnjur tu ho- ba dar.

སངས་རྒྱས་སྤང་གཅིག་ཞིང་ལ་འབྲོམ་ ཞེས་བསུངས་པ་
Sang- kje ke cik gni la gion . . Scè sung ba

བཞིན་ཡིན་ཏེ། གསུམ་པ་བྱེད་ལས་སམ་པ་ལོ་མོ་ ལོ་
scin in no. Sum- ba cje le sam pen jon ni. Hom

གྲིས་ལྷའི་སྤྱལ་བསལ་བསྐྱབ་པར་བྱེད་ མས་ལྷ་མ་ཡིན་གྲིས་
kji Lhae tu- nghel kjop par cje. Me Lha-ma-jn kji

སྤྱལ་བསལ་བསྐྱབ་པར་བྱེད་ ཞིས་མིའི་སྤྱལ་བསལ་བསྐྱབ་
tu- nghel kjop par cje. Ni Mi-bi tu- nghel kjop

པར་བྱེད། པོད་གྲིས་ཅུང་འབྲོམ་སྤྱལ་བསལ་བསྐྱབ་པར་
par cje. Pe kji Tu- drobi tu- nghel kjop par

cje.

ས་བྱུགས་ཤེ་ཚེ་ཕོ་རྒྱུ་འབམ་ལ་མས་། བྱུགས་ལྷོང་རྒྱུ་

Tur- cè cen- bohi kur- sel ne. Trab tongg kjun

ཚང་མེད་བའི་བཟུངས་བཞེད་དང་། བསལ་ལྷོང་འཛིན་མེད་ལྷོང་།

ce me- bei le cio tang. Sel tong zin me ta-

བའི་གཏོངས་ལྷོང་པས་། བེད་ཚེ་ཚོས་སྒྲིའི་དང་ཅུ་ལྟེ་བའ་

bei teng den be. Te cen cio kubi nngha-tu trol- vare-

འོག་། མདོར་ཀ་ཚེ་འབམ་སྐུ་ཏུ་བ་མ་དང་། ལེ་དམ་ཕྱུག་

scò. Dor na tze rap kun-tu ba ma tang. Fi tam Cja-

ཀ་ལུ་རྗེས་བཞེས་བཟེད་ལྷོང་། འདི་ཕྱི་བའ་འདི་དོ་སྐུ་ལེ་ག་

na Pemà ce-ba- ce feng to. Di cji Par- tohi ton kun- le

ས་འབྱུག་ཅིད་། བཟོ་ཀ་ཕོ་རྒྱུ་འཛིན་ཚེ་ཕོ་ལུ་འབྱུག་བའ་

tru cing. Cen- bei gner tzo cen pare gjur- bare-

འོག་ཅེས་ལེ་གེ་ཏུ་ག་མའི་འབྱུག་འབྲེལ་མདོར་སྐུས་ཅམ་འད་གི་

scio ce ji-ke tru- mei bru grel dor- tu tzam rang ki

གོ་རྒྱལ་སྐུ་བཞོད་པ་འདི་གི་། ལྷོས་བཏབ་འམ་ཚེ་འདི་བཞོད་

ko tzul zar ko ba di ni. Kje tab Ra-mo-cehi kon-

གཞེད་འབམ་འབྱུགས་པ་ལོ་ཀ་ཏུ་དཔལ་བཟང་གིས་དཀོས་

gner Rab- giam- ba Fon-ten- pel- sang ki ko

བསྐྱེད་བ་བཞིན་། དགེ་སྐྱེད་གི་གལུགས་བཟོ་དག་དང་དམི-

fung- ba scin. Ke cjong ki suk gnien Nga- yang mi-

ད་ཅུ་གྱིས་འམ་ཚེ་འདི་བའ་ཁང་ཅུ་སྐུས་ཕོ་འོ། ། ། ། ། །

ng cen kji Ra-mo-cehi par Kang-tu mre-pho.

Hom,

Tha-je pacificos nimirum reddere discipulos superbos, ac tumidos docent Partes quatuor Kjutè. Sicuti Lhae sunt similes Tha-je, vacuo immenso, [idest Calis,] ita etiam in loquendo sunt immensi, ineffabiles & admirandi.

Lha [Deus,] & felicitas Viatorum Kiang est Cenresi; idemque Pah-ciò lumen videlicet & promulgator Legis, qui dextera gestat florem Pemà. Numinis hujus oratio sex litterarum complexio, succus, & perfecta vis est. Ea proinde tanquam singularis & unica corde puro recitari debet. Viatores discipuli [Cenresi] spiritus intelligentia præditi, sed angustiis & cruciatibus afflicti distribuuntur in species sex. Quamobrem ut hi mirabili istius orationis vi liberi demum evadere, & ad feliciores transmigrationses asportari valeant, brevissima aliqua ejusdem expositio tradenda est. Spirituum omnium Buttantium, qui in Regno Pot [Tibeti] versantur, Lha [Deus,] uti ajebam, est Pah-bà, Turcè-cen-bò, Cenresi. De vi autem perfecta, energetica, & arcana in hac oratione contenta dicturus, levem quandam & compendiarium explicationem proferam litterarum sex, in quibus vis & sensus aliarum omnium orationum includitur. Primo de radice & capite rei universa dicam. Secundo de sensu, & significatione sex litterarum juxta vim linguæ Pot. Tertio qua sit illius energia, quidve reipsa operari valeat. Sic in puncta tria erit divisa explicatio.

I. Punctum. *Hac oratio (a Cenresi composita) est Epitome libri Tur-ce-cen-bò, idest Magni, potentis, & misericordis Principis. Epitome libri inscripti: Cia tong-Gen-tong, idest de mille manibus, & mille oculis [Cenresi.] Epitome libri: Tongciù-cich, idest de undecim faciebus, seu capitibus [Cenresi.] Epitome libri: Sang-vezò, idest de sancto veniæ largitore: Epitome, in quam*

Et alii libri multi transfusi videantur, adeout hac oratio: Hom-mani-peme-hum: unica sit Et aliarum omnium precantium compendium.

II. Punctum. Explicatur significatio litterarum, Et syllabarum sex in lingua Pot, idest Buttantium. Hom ornamentum est capitis [Ngà] Magia. Hec figura habet praeterea vim vocis effectricis. In Khjù, videlicet in libro Khjutè inscripto: Tor-ce-tze-mò, legitur, quòd quisquis hanc vocem rite pronunciaverit divitias, Et vota sua omnia protinus consequetur: nam ad ea prestanda fidem suam in ea legis parte obstrinxit [Cenresi.] Et in libro: Nor-bu-zinbè: commemoratur, quòd in hac voce significationes arcae longe plurimae includuntur.

Mani, hoc est Nor-bù Gemma.

Pemà, in [Kje] Indico, Et [Pot] Tibetico idiomate flos Pemà, (nempe Lotus.) De eodem nanque nomine, eademque significatione ambo inter se conveniunt Indus ac Tibetanus.

Vocalis \wedge in hac lingua appellatur Drengbù, in lingua vero [Phot peregrina,] Latina scilicet Et Italica [Pt-e] E; Et est index vocis aliquem invocantis.

Hum^o: hac vox ornamentum est caudæ, seu finis [Ngà] Magia: eaque etiam designat, quòd si peccator tota cordis vi π Tur-ce-cen-bò confusus hanc ipsam syllabam, hum pronunciaverit, in pium statim ac religiosum ab ipso mutabitur.

Miscendi modo sunt significatus, Et soni, quemadmodum varia rerum genera in pillulis conficiendis miscentur, Et omissis capite Et sine tanquam magia ornamentis, conjugam syllabas medias, deque Nor-bù (Mani,) Et Pe-mà verba faciam: [nec tamen facit, sed arcanum alioquin ridiculum silentio involvit, unumque vocum effectum exponit] Exemplum esto Filius: [sic scribere pergite:] Is ubi dolenti, sibilique voce Matrem vocat, illa statim accur-

rit, ut puero subveniat. Ita quisquis corde meditans Tur-ce-cen-bò dextera gestantem Pe-mà, sinistra gemmam lu-centem ejusdem coloris atque natura cum Po-jit, dum afflic-tus hanc orationem recitaverit, effundens vehementi cum vi voces Norbù, & Pemà, quæ sunt figura & imago invocatio-nis, præsens statim aderit Tur-ce-cen-bò ad ei auxilium præ-standum; id enim se præstiturum spondit iis omnibus, qui sui ipsius nomen invocaverint, uti fidem facit Liber: Chur-ki-chiu-lè: de adoratione, inscriptus. In eo nanque legitur, quòd sicuti ad vocem claram vocantis protinus venit voca-tus, ita Deus Sangh-kjè dicto citius se adfuturum dixit iis omnibus, qui hanc orationum epitomem recitaverint.

III. Punctum. Quænam sit efficacia hujus orationis, & quantus ex ea fructus percipiatur. Hom, mitigat tri-bulationes Lhaarum: Ma, lenit angustias Lha-ma-in: Ni, levat molestias & afflictiones hominum: Pe, minuit dolo-res animalium: Me, leves facit angores Itharum: Hum, temperat pœnas damnatorum.

Cenrest porro gratiarum, ac beneficiorum quatuor Dominus & Largitor est. Orans, in Hom proferendo con-sequitur primam: in Mani-pemà, secundam & tertiam: in Hum, quartam.

PROTESTATIO AUCTORIS.

Nghe-cen idest Buttantes colunt Lhaam unum manu gestantem florem Pemà. Ex illius corde effluxit orationis epitome sex litteris constans. Hujus ego sensus, & significa-tus omnes plurium librorum lectione cognitos, qua par erat diligentia, pro virium, & ingenii mei tenuitate scribere & exponere studui. Cja-na Pe-mà ille qui manu gestat Pemà ob hujus epitomes opus, pro misericordia ac bonitate sua dabit mihi, uti spero, oculos quinque ut omnia miraculo scire & comprehendere valeam. Tah-je [idest sancti Instau-
rato-

ratores legis, & Contemplatores quarti Ordinis in altissimis locis habitantes summaque pace fruentes] agite, vos alii, natura vestra particeps ego sim, ut [ad legis propagationem] potens sim operari, & pedibus per infinita spatia celerrime permeare: Similis fiam corpori ipsi proprio Tur-ce-cen-bò, ut multiplicari valeam ubicunque gentium ad ejusdem legis amplificationem, & ad perfectam liberationem, atque salutem proximorum: semperque in corde meo mediter Cjana-Pemà! Quapropter hanc ego orationem depulsa omni dubitationis specie recitare jugiter, & contemplari non desinam. Gratias ago Cianæ-Pemà, cujus ope breve istud commentariolum condidi; Eumque deprecor, ut ad extremum hujus vitæ terminum in Partò [hoc est in septiduo illo ultimo inter spem & metum transigendo,] felix mihi transmigratio contingat. Testor iterum de sex litterarum, ac syllabarum anigmatibus quicquid demum, & quantum nosse poteram, scriptum a me traditumque fuisse. Templi, & statuarum ejus Custos Rab-giam-ba Jon-ten Pel-sang hujus orationis explicationem quòd ea indigeret, a sodali rogavit. Nga-vang nuncupatus, sodalis Ille est, qui hæc e Cænobio medio Ramocè dixit, scripsitve.

Hæc si cognita fuissent externis Scriptoribus, quorum meminimus pag. 165., nunquam, sic enim credere præstat, tam præclare, quemadmodum eos fecisse novimus, de hujus orationis natura sensissent. Quis enim, nisi Xacaicæ superstitionis ignarus, ferre æquo animo poterit, ut *Hom-mani-peme-hum* respondere dicatur sanctissimis illis vocibus in ore totius Populi Christiani tanto cum pietatis ardore frequentatis: *Kyrie eleison: Domine miserere nostri?* Doleo Bayeri vicem, qui *Messerschmidii* allucinationem sequutus falsæ huic opinioni adhæsit: *Ong-mani-padme-chum-chi: Clarif. Messerschmidius in Isidis Siberica Xenico Ms. ostendit preces esse Tangutanorum vulgarissi-*

Orationi: 1
mani-peme-
nullo modo
pondere po
Christianæ
ces: Kyrie
son, vel Ms,
re nostri Don

mas: Miserere nostri Deus: *Hæc formula quibusdam in vexillis ligneis sepulcrorum vel decies occurrit repetita tanquam symbolum Religionis pravissima optimum.* Sunt enim verba Bayeri in *Act. Ac. Petrop.* T. III. Magis tamen doleo, quod huic tam pernicioso errori auctoritatem conciliarit *P. Andrada.* Censuit Vir bonæ alioquin mentis preces *Om-mani-patme-on-ri* tantum valere, quantum valent istæ: *Conciò-sum-boga dipà tat ro: Domine* [rectius, *Domine Deus trine,*] *remitte mihi peccata mea.* Verum totius collatæ sententiæ valor imaginarius est, ac præterea etiam fallax. Nam Tibetice sic sonat:

Con- cioà Sum- bo- gà di- pà ta- tha rò.
 Deus Trine peccata nunc siste.

Sistere autem longe distat ab eo, quod est ignoscere ac delere peccata. Rectius profecto sensit Kircherius, qui preces illas interpretatur: *Manipa adjuva nos.*

Septemdecim Christiani Neophyti in spectaculo dati, & flagellis durissimis cæsi, quod totis diebus decem constanter renuerint in Urbe Lhassa recitatione preces: *Hom-mani-peme-hum*, oris sui puritatem contaminare.

Hom-mani-peme-hum tanquam tessera *Xacaica* Religionis spectatur a Tibetanis.

Porro quanta, & quam atra sit hujusmodi precum superstitio, probe norunt an. 1742. in Urbe Lhassa Christiani Neophyti *septemdecim.* Delati apud Judices, quod IV. Id. Maj. in Pervigilio Pentecostes Baptismatis sacramento abluti Christum Deum colerent, ejusque fidem tenerent, statim post meridiem acciti, jussi sunt statuta Urbis loca adire, ibique spectante audienteque plebe *Hom-mani-peme-hum* conclamare. Aliud plane nihil erat, quod *Debami-punii*, Lhassenses videlicet Governatores ab eis impetrare tentarent: polliciti, futurum ut liberi dimitterentur, si tantum magicum illud carmen coram Populo personarent. Spectant enim *Hom-mani-peme-hum* tanquam tesseram, & cardinem Religionis. At strenui milites Christi induti virtute ex alto nullis neque blanditiis, neque terroribus adduci potuerunt, ut horribile illud ejuratæ fidei signum edere vellent. Ejus rei fama brevi sparsa per Urbem defer-

fertur illico ad aures Lhamarum *Brehpungii*, & *Sera*, factoque tumultu confluunt *Traba* plusquam quadringenti, irrumpunt furentes in aulam, Regem adoriuntur, indignisque modis insultant, quod ferro & igne publicam Religionis injuriam cunctaretur ulcisci. Itaque probris Illi & contumeliis palam affecti in quaestionem vocantur. Sed actione in longum protracta usque dum nox immineret dimissi sunt data fide Judicibus sistendi se coram Tribunali luce prima diei crastini. Mane jam claro sistunt intrepido gradu omnes, quumque diu tentati immobiles in sancto proposito perseverarent, jussi sunt in forum duci, ibique diem totum in frequenti comitatu satellitum stare pedibus publicæ plebis irrisioni & ignominiaë objecti. Decies datum est hoc spectaculum summæ infamiæ, & opprobrii plenum. Ad necem primum designati, erant deinde ad Arcem *Sgikakungar* humanæ vitæ fatalem damnandi; quum XI. Kal. Junias intercedente gratia & auctoritate Nobilissimæ cujusdam Ascetriaë non tam senilis prudentiaë, quam sanctitatis laude apud universos Civium & Lhamarum ordines spectatissimæ, mutarunt Judices sententiam; & invicti Confessores Christi sævissimis flagellis cæsi, ac lacerati tanquam vilissimæ conditionis homines, ac sempiternæ infamiæ notis inusti rejecti sunt. Exemplum sane quidem illustre ac memorabile; quo commonefacti intelligimus quantopere nostra retulerit detestandi hujus, ac diri *Hom-manì-peme-hum* revelasse pudenda.

CXLV. In hoc tam immenso Tibetanarum superstitionum acervo *Imagines*, *simulacra*, *signa*, *Templa*, *aras*, *thura*, aliaque id genus multa passim commemoravimus. Quisquis aures Beausobrio imprudenter accomodaverit, nimium quantum Tibetanorum Numinum cultum alienum putabit ab instituto Manetis. Jam observavimus Manichæos nihil unquam dubitasse Religionis suæ mysteria-

cum

Imagines, *lacta*, *Temthura*, & al Tibetanorum *caitarum* a non sunt ab *tutis Manichæorum*.

Beausobrius contendens, sacram Imaginum usum nunquam fuisse a *Manichæis* admittum, relictatur.

Manichæi Crucem Christi, & Sanctos ipsos in Ecclesia Catholica religiosis honoribus affectos, non autem Imagines, si Deos Divosque suos repræsentarent, execrabantur.

Manichæi apud Cplnum Episcopum profitentur venerationem vivificæ Crucis, ac Deiparæ Virgini: quo sensu?

cum Idololatrarum ritibus copulare. Nam, nisi nos fallant, nec certe fallunt, Patrum nostrorum historiæ, nihil illi verebatur, ne cum ipsis quidem Catholicæ Ecclesiæ ritibus domesticæ superstitionis monstra conjungere; eaque arte, uti novimus, effugere studebant Episcoporum judicia. Romæ Magno LEONE Pontifice, ubi certe Imagines Sanctorum in sacris ædibus colebantur, cœtus Christianos Manichæorum turba frequentabat, nulloque exteriori signo ab Ecclesiæ Catholicæ Filiis discerni poterant. Una fuit communio pretiosi Sanguinis JESU CHRISTI sub specie vini, quam LEO Sanctus in Romana Ecclesia præscripsit, ut eo veluti indicio Manichæos a veris Chistifidelibus internosceret. Non ergo Thura in Templis incensa, non Aras, non Imagines adeo invisas Manichæi habebant, quin cum Religionis suæ institutis facile conciliari, ac retineri posse arbitrarentur. Crux ipsa vivifica Salvatoris, Virgo Dei Mater, & Sancti cum Christo in Cælis regnantes, non autem Illorum Imagines quasi idololatrarum inventa, ea erant, quæ impia illa & semichristiana pestis execrabatur. Vereque de Manichæorum grege scripsit *Petrus Siculus* H. pag. 7. Interprete Radero: *Prorsus instar Polypi aut Chamaleontis pro tempore, usu, persona in omnes se deformant figuras, ut incautioribus imponant*. Ob hanc causam si eos audiamus a Leone Isaurico missos ad Patriarcham Constantinopolitanum Germanum quam diserte fateantur se cum Catholicis sentire, immo & anathema pronuntiare in eos, *qui non adorant & colunt venerandam ac vivificam Crucem Christi, ejusque Sanctissimam Matrem Deiparam*, tanquam probos Sanctarum Imaginum cultores fortasse habebimus, quales jam habuit idem ipse Germanus Præsul subdola istorum confessione deceptus. Sed Illi, teste laud. Petro Siculo, *Crucem intelligebant Christum ipsum manibus expansis crucem efformantem ei similem, quam*

apud

apud *Nepallenses* vidimus pag. 203. Quanquam & illud *Crucis* genus, cujus formam exhibuimus pag. 460, Eorum antesignani intelligere potuerint. Hoc tamen loci prætermitti non debet, quòd in accuratiori exemplo editam illam Tibetanæ *Crucis* imaginem sic etiam depictam cernimus ; eademque est ac *Crux* insculpta pectori *Xaca* Japonici Tom. I. H. apud *Kaempferum* Tab. xxxvii. Quod demum superest, *Deiparam Matrem* interpretabantur *Supernam Hierusalem*. Genesius Pauli Arabis filius, qui, ut S. Timotheum Apostoli Pauli discipulum simularet, Illius sibi nomen imposuit, tanquam Manichæicæ factionis ductor hanc fraudem ore sacrilego fecit. Ex impii Genesii sobole seculo IX. sequenti prodiisse *Sergium* τὸν ἑαυτὸν Παράκλητον λέγοντα, Τυχικὸν τε ἑαυτὸν καλέσαντα, & ὑπὸ τῶν ἰδιῶν μαθητῶν ὡς πνεῦμα ἅγιον προσκλιθεῖσθαι. . . . τὸ ἑαυτὸν λυχνόφανη ἀστέρα λέγοντα, qui seipsum *Paraclitum* dixit, & *Tychicum* (in Epistolis S. Pauli commemoratum) nominavit, & a discipulis suis tanquam *Sanctus Ipse Spiritus* est adoratus, seque denique *splendens Sidus* vocavit, narrat idem Petrus Siculus pag. 55. Gloriabatur scelestus in epistolis suis se cucurrisse ab Oriente usque ad Occasum, a Borea ad Austrum, ut *Evangelium Christi* nunciaret, &, ut cetera sileam, laudi sibi maxime adscribebat, quòd ipse Colossenses, Ephesios, & Laodiceos docuisset, Colossenses vocans *Argonautas*, Ephesios *Mopsuestenos*, & Laodiceos (, id enim ad rem nostram opportune facit,) Λαοδικεῖς ἢ τῆς καποικῆστας Κυβας τὴν τε κωὸς Χώρην *Kynas*, eos scilicet qui habitant in Regione *Canis*, alibi etiam dicti *Kwaxweítai*: adeo verum est, quod antea animadvertimus, Gnosticos & Manichæos Provinciis ac Regnis integris a se in erroris captivitate adductis nova dedisse nomina ab iis plane desumpta locis, quos Christus ipse aut Apostoli Cælestis doctrinæ Verbo, rebusque divinitus gestis illuf-

Crux Manichæa similis *Nepallensi*, aut etiam *Tibetica & Japonica*.
Fraudes & imposturæ *Manichæorum*.

Genesius Machaus simulat *S. Pauli discipulum*.

Sergius Machaus se vocat *Paraclitum*, *chicum* *Apostoli Pauli discipulum* *Astrum splendens*: pro *Spiritu Sancto* suis habetur, honoratur.

Sergius *Evangelium Christi* se corruptum atque sædatur prædicat in quatuor *Mundi partibus*.

Nomina *Natum*, & *Populorum*, quibus *Apostolus* *Evangelium* *transiit* *ad Gentes*: *Manichæica* *predicatione* *ductas*.

Laodiceos *pellat* *habitates* *Kynarum*.

Sergianæ *Laodiceæ* vestigium in Regno Tibetanorum *Lhadak*, sive *Lhabe-dok* nuncupato. *Kyna*, Regiones ad *Caschar*.

illustrarant. Sed si *Kynas*, & *Canis* Regionem *Laodiceam* appellabat, extant adhuc manifesta hujus *Laodiceæ* vestigia in barbara voce *Lha-dak*, quæ *Lha-duc* etiam & *Lhabe-dok* spectata varia pronuntiandi ratione inter eas gentes effertur. Sive enim *Sin*, aut *Kin* pro terra *Sinorum*, sive pro terra Magni *Khanis* acceperit *Siculus*, *Lhabe-dok* in *Kyna* rectissime dici potuit. Est enim proxima *Caschar*. Non dicam *Sergii* memoriam in monumentis Tibetanis perspicue reperiri, at certe indicia continentur in iis satis aperta, unde conicere liceat Impostorem teterrimum peregrinationem instituisse in *Ngari*, quæ est contermina *Lha-dok*, & *Caschar*. Narrant enim eodem seculo IX. in *Ngari* apparuisse viros tres, quorum specie capti Incolæ Tibetani tanquam totidem Deos illos habere cœperunt. Sunt ii *Cering*, *Juring*, *Fusè*, de quibus Vid. pag. 314. in Tab. Chronol. Horum alter ni *Sergius* ipse fuerit, profecto tota hæc *Trinitas*, qualem more Manichaico appellant, & honorant Tibetani, non aliunde emeruisse conjicitur, quam ex iis Cuniculis *Sergiotarum*, qui sedem fixerunt in *Argeo* *Armenia*. Sed ad propositum revertamur.

Manichæi sacrarum Imaginum usum nunquam tanquam malum, & idololatricum improbarunt.

Iconoclastæ infami *Manichæorum* nomine a *Chatholicis* notabantur; sed ob aliam omnino causam, quam quæ fingitur a *Beaufobrio*.

CXLVI. Hi ergo *Manichæi* Imagines quidem execrabantur, non ob eam tamen causam, quod crederent indignum quiddam & idololatricum esse eas colere; sic enim semet ipsos, majoresque suos damnassent, qui *Christianas* Ecclesias sacris Imaginibus, *Beaufobrio* fatente, exornatas frequentaverant; sed quia horrore habebant *Prototypos* sibi invisos, nobis vero *Catholicis* maxime caros, & honore dignos. Hæc si *Beaufobrius* probe distinguere voluisset L. IX. H. M. C. 6. pag. 704., veram dedisset rationem, cur *Orthodoxi* tanquam *Manichæos* haberent ac fugillarent *Iconoclastas*: les *défenseurs des Images* accusoient les *Iconoclastes* d'être *Manichéens*. At, quia *Calvinianus* homo id unum studet, ut sacrarum Imaginum cultum *Idololatricæ* superstitioni adjudi-

judicet, indeque viam sibi sternat ad Ethnicismi fordes in Romanæ Ecclesiæ sinum coacervandas, Manichæorum mentem fallaci arte transformat: eosque in Imaginum cultu rejiciendo ex inimicis Sanctorum Ecclesiæ Christi facit inimicos superstitionis Idololatrarum. Interea oblitus est Beaufobrius eorum, quæ scripserat, & approbaverat Lib. II. pag. 189. & seq. Ibi excellentissimus Pictor *Manes* Templi duo, ac suum denique Evangelium, & *Mysteriorum librum* mysticis, atque adeo sacris Imaginibus ornat: nec tamen ethnicæ superstitionis ob id redarguitur. Heic ne tantæ superstitionis crimine polluti *Manes* ipse, & ceteri, qui sequuti sunt, Illius discipuli videantur, Manichaicarum Ecclesiarum parietes imaginibus nudos Beaufobrius repræsentat. Norit ista divinando conciliare *Oedipus*. Nos *Davi* viam ignoramus, qua res tam aperte inter se pugnantes in concordiam adducere valeamus. Quid ad hæc *Beaufobrius* acer ille, ac tam bene oculatus censor? conivertitur protinus, obdormiscit, renuit cernere visa. *D'ailleurs Manichée avoit été Peintre, & avoit orné son Evangile de très-belles figures*. Eccur non addit, sed tacitus præterit *Templa sacris picturis ornata*? in promptu fraus est: prosequamur. *Mais pour des Images de la divinité, ni de quelque Créature que ce soit, il est certain qu'ils n'en avoient point dans leurs Eglises, & qu'ils n'en honoroient aucune* *S. Augustin lui même leur rend justice sur cette article L. XX. 15. cont. Faust., ubi Manichæos alloquens: Etiam Paganis, inquit, vultis esse meliores, quod illi aris, delubris, simulacris Deum colendum putant, vos autem nihil horum facitis.*

Sacrarum Imaginum usum Manichæorum sectæ Beaufobrius modo tribuit, modo negat.

Pro sacris Imaginibus a sectæ Manichæorum relictis S. Augustini testimonium tanquam decretorium Beaufobrius laudat.

CXLVII. Mihi vero aliud quiddam, quam quod Beaufobrius censet, visum est in recitato *Augustini* testimonio. Illud scilicet unum S. Doctor concedit Manichæis, quod *Aris, delubris, ac simulacris* ex instituto ac religione *Paganogano-*

S. Augustini testimonium nec decretorium est, nec Beaufobrii consilio taret, nec sacrarum Imaginum usum abbe dicat Manicha-

ganorum Deum coli non oportere putarent. Quod quidem verissime dici ab eo potuit, etsi alias in Ecclesiis aras, aliaque simulacra, quam quæ Gentili ritu consecrata essent, Manichæi haberent. Alioquin si S. Doctor existimasset a Fausto improbari, unique Paganorum Religioni adscribi omnem omnino exterioris cultus speciem, vel eam ipsam, quæ in Templis, in Aris, & in Augustissimo novi fœderis sacrificio consistit, quæ fieri poterat, ut hominem tam impie delirantem non aperte reprehenderet, non coerceret, non omni denique argumentorum genere refutaret? Duo facit Faustus. Unum dicit, alterum tacet. Dicit non esse Manichæos neque sectam, neque schisma Paganorum. Quam accusationem nemo rerum gnarus ei intentaverat unquam. Hinc juste in astuti hominis dolum invehitur S. Doctor salubri illo verborum impetu: *O imperita pestis, & vanitas versipellis, ut quid tibi objicis, quod si quis tibi objicit, nescit cum quo agat? Neque enim vos Paganos dicimus, aut schisma Paganorum, sed habere cum eis quandam similitudinem, eo quod multos colatis Deos. Verum vos eis esse longe deteriores, quod illi ea colunt quæ sunt, sed pro Diis colenda non sunt vos autem ea colatis, quæ omnino non sunt, sed vestrarum fallacium fabularum vanitate finguntur.* Itaque, ut AUGUSTINUS morem gerat Adversario diverticula ubique ac trîcas quærenti, liberaliter agit, permittitque Fausto, quod Manichæi in exteriori, eoque apparenti Religionis cultu Pagani non essent. Sed qui in multitudine Deorum similes erant Pagani, eisdem longe pejores fuisse demonstrat in eo, quod illi creatas res, isti nihil nisi somnia, & nuda phantasmata adorarent. Quo fit, ut quanquam Faustus perspicuis rotundisque verbis fassus esset se colere Solem, & Lumina, ne id quidem ei largiri velit S. Doctor; quia Sol Manichæorum in rerum natura non erat, sed in uno phantasmate Fausti, ejusque Gregalium. Unde

vos verius dixerim, ait, *nec Solem istum colere, ad cuius gyrum vestra oratio circumvolvitur*. Pone jam Manichæos Tempia, simulacra, aras, & imagines suorum Numinum habuisse, universa hæc, iudice AUGUSTINO, nec ad culturam Paganorum referri debuerant, nec nisi vana somniantium figmenta censenda erant. Ibi enim est fictus cultus, ubi quod colitur fictum est. Quum itaque S. Antistes id unum sibi proposuerit, ut a fundamentis convelleret falsam Manichæorum fidem, totus est in hoc libro, ut eorum Religionem, & cultum ostendat puram putam esse spectrorum, vanorumque phantasmatum colluvionem. Quod ut brevi & invictissime præstet, neve sibi e manibus labatur hostis; recta illius aggreditur castra, de cultu exteriori Manichæorum plura quam quæ *Faustus* prodiderat, cognoscere, sua nihil interesse existimat, sed adversario id unum permittit, quod dixerat non esse se Paganum, neque Deos colere ritu Pagano. Et sane si de cultu exteriori sollicitus eo in loco AUGUSTINUS fuisset, ubi *Faustus* dixerat eandem se Religionem *Panis & Calicis* cum Catholicis habere, eum premere potuisset ut Aram ostenderet, sine qua Religio Eucharistici Sacrificii consistere nequit. Sed ne in *parerga* divagaretur, hominem continuo suis ipsum armis jugulat, & ex somniatis *Fausti* principiis de Christo in virgultis, in spicis, in herbis, in sarmentis illigato, deque vini natura ex felle draconum derivata, sacrilegæ falsitatis, ac temulenti erroris *Faustum* convincit; volens sic ostendere nos in vino ac pane Eucharistico, postquam *certa consecratione* initiatis cognita factus est *mysticus*, hoc est *Mysterium & Sacramentum*, sumere nos equidem bibere & manducare revera CHRISTUM ipsum, sed non eum quem in *uva* & *non in cupa* colebant Manichæi, quemque sibi natum in escis omnibus, & aristis illigatum somniabant. Quod Calvinistam *Beaufobrium* Manichæis *figuratoribus*, & *phantasia-*

tasiastis merito adscribendum observare decebat, priusquam tot calumniarum & mendaciorum plaustra in castissimam AUGUSTINI doctrinam importaret, omniumque Patrum, & Orthodoxorum fidem de CHRISTO in Altaris Sacrificio vere immolato, & sub Sacramenti velamine Fidelibus vere tradito obtenebrare tentaret. Innumera suppetent argumenta ad hujus impuri ac subdoli calumniatoris præstigias refellendas: Sed stylum ad se revocat instituti ratio. Beaufobrius umbram pro Sole obtrudit, quum AUGUSTINUM inducit quasi testem qui aperte & *absolute* declaret Manichæorum sectam a Religionis suæ principiis Templâ, Aras, Imagines, ac simulacra rejicere. Permittentis sunt, inquam, & καθ' ἑαυτοῦ concedentis, non autem testificantis, ea quæ pro Manichæis Beaufobrius exaggerando adtulit, AUGUSTINI verba. Norat enim Is ex Adimanto, cui *Beati* titulum, & *Præceptoris* honores tribuit Faustus, nunquam a Paganorum ritibus acceptandis Manichæos fuisse alienos, immo & eis non obscure favisse. Vide quæ scripsimus pag. 279.

Faustus Manichæus in occultandis superstitionis sectæ suæ ritibus mire callidus, & circumspectus. Cur?

CXLVIII. Alterum, quod Faustus tacet, cultus est Religionis exterior Manichaicæ sectæ proprius. Ne hunc revelaret vaferrimus simulator, postquam non definita ac nitida, sed suspensa, & involuta verborum sententia dixerat: *Pagani aris, delubris, simulacris, [tacitis imaginibus,] victimis, atque incenso Deum colendum putant: Ego ab his [nota quam callido loquendi genere utatur Faustus,] in hoc quoque multum diversus incedo, statim se vertit ad fidem, & ad interiorum animi cultum declarandum, quo Deum honorabat, ac omnem denique calumniæ impetum in Ritus Catholicæ Religionis versat. Fausti silentium in Manichaicæ sectæ institutis reticendis cum alibi Beaufobrius ipse deprehendit, tum in hoc maxime loco, ni secum more sibi familiarissimo pugnare velit, fateatur*
ne-

neceſſe eſt. Nam in Præf. P II. H. M. p. 224. de Fauſti ingenio, & callida ipſius agendi, ſimulandique ratione ſic ſenſit: *Il ſe defend avec prudence, & avec adreſſe. On ne peut pas mieux pallier les défauts des dogmes Manichéens.*

Et quoniam implacabili odio fertur in *Meldenf. Epifc.* Boſſuetum magnum illum Calvinianæ hæreſis Expugnatorem, nihil erubuit *Expoſitionem Fidei Catholica* ab eo tam candido, & ingenuo Scriptore primo editam, deinde a Pontificibus Maximis præclariffimo testimonio comprobata, omniumque Orthodoxorum conſenſione firmatam cum

Fauſtum hunc nem fallaciſſimum quàm inique auſobrius corret: cum Epopo noſtro Boſſueto carmoris ſcripti & in expoſitione Catholica gionis dogmibus fideliffi

expoſitione Manichaica Religionis a Fauſto tradita comparare, & Fauſtum formam dicere & exemplum *Boſſueti*: *Quand' je lis l'expoſition de la doctrine Catholique par l'Evêque de Meaux, il me ſemble que Fauſte a été ſon modèle.*

Quamobrem ne in ipſo quidem Manichæorum cultu ſtabiliendo, Beaufobrius *Fauſti* verbis adhæſit. Hinc fit, quòd qui cit. L. IX. Manichæos dixerat abhorrere abs Templis, ab Aris, & a Sacrificiis Paganorum, mox & Eccleſias, & Aras, & Oblationes, & Menſam Euchariſticam eis tribuit. Immo, quod certe infania eſt riſu magis quam confutatione digna, exiſtimat in ſacro eorum conventu Euchariſtiæ communionem ſaltem ſub ſpecie panis Catholico ritu fuiſſe traditam, tantum non dubitans de ſpecie vini. Cauſam accipe. Quia, inquit, *Euchariſtiam in Eccleſiis Catholicorum* participabant: *Cela même, qu'ils participoient à l'Euchariftie parmi les Catholiques, eſt une preuve qu'ils la recevoient dans leur ſecte: p. 722. in not.* At non fide, non mente, non intentione Catholica: ſed fallaci & impia, qualis ab AUGUSTINO deſcribitur. Age jam Beaufobri, & tuo iſto argumento intellige nec imagines nec ſimulacra deſuiſſe in Eccleſiis Manichæorum: nam in Eccleſiis Catholicis, *acatholico* licet animo, Romæ præſertim & alibi, ſaltem ſub LEONE *Magno*, GELASIO, aliifque deinceps

Ro-

Manichæi in Ecclesiis Catholicorum sacras Imagines colere videbantur.

An Manichæorum Electi Imagines haberent, & colerent in penetralibus, nunquam scire potuit *Augustinus*.

De secretis Manichæorum ritibus uni *Electorum* ordini cognitis, aliique nemini revelatis ingenuum plane est *S. Augustini* testimonium, & ab omni *Beausobrii* calumnia, ac suspitione in tuto positum.

Romanis Pontificibus, Sanctorum nostrorum imagines & simulacra non solum non execrari, sed in speciem colere ac venerari profitebantur. Quid ructas? Ain' AUGUSTINUM nihil meminisse imaginum ac simulacrorum, quorum usus apud Manichæos vigeret? Fateor. Ut enim meminisset, scire oportebat. At unde sciret? A Fausto ne, qui CHRISTUM simulatorem prædicans, a Magistris simulatoribus edoctus, in sinu Religionis simulatricis enutritus, dedita opera exteriorem suæ sectæ cultum oculere studet? An quia *Auditor* Manichæorum novem annos vixerat suis ipse oculis *Sanctuarium* Manichæorum contemplatus fuerat? Vana & futilia recinis. Novi te in suspicionem trahere ingenuum. *S. AUGUSTINI* testimonium, quod in publica disputatione contra Fortunatum de ignotis *Electorum* Manichæorum moribus coram Ecclesia Hipponensi edidit. Quis vero prudens ac sapiens Tibi magis homini hesterno, & rerum faciem causarumque naturam pro libidine, & astu commutanti, quam AUGUSTINO in conspectu Populi Hipponensis caste, ut semper solet, candideque loquenti, fidem audebit adjungere suam? Velles ut extra chorum, quod dici solet, AUGUSTINUS saltasset, & rejecta causa fidei, de qua una ex condicito publico cum *Fortunato* disputandum erat, in altera, quæ de nudis sectæ moribus esset, tempus & verba tereret, quando nulla de iis controversia agitari debuerat. Sed quid? De hac etiam, quod ignorare non potes, paratus erat dicere AUGUSTINUS, si Judices & Populus novæ hujus causæ argumentum, contra quam conventum inter partes fuerat, permisissent. Attamen semel & iterum provocatus a Fortunato, ut *diceret* quid Ipse vidisset in Manichæorum conventu quo tempore infimum inter eos *Auditoris* gradum tenebat: *Dixit. Ad aliud vocas cum ego de Fide propositurim. De moribus autem vestris plene scire possunt qui Electi vestri sunt. Nostis autem me non electum vestrum,*

trum, sed Auditorem fuisse. Itaque quamvis & orationi vestra interfuerim, ut interrogasti; utrum separatim vobiscum habeatis aliquam orationem, Deus solus potest nosse, & vos. Ego tamen in oratione, in qua interfui, nihil turpe fieri vidi, sed solum contra fidem animadverti, quam postea didici & probavi, quod contra Solem facitis orationem Quisquis autem vobis opponit questionem aliquam de moribus, Electis vestris opponit. Quid autem inter vos agatis, qui Electi estis, ego scire non possum. Nam & Eucharistiam audiui a vobis saepe, quod accipiatis: tempus autem accipiendi cum me lateret [longo novem annorum spatio,] quid accipiatis, unde nosse potui? Audin? solis Electis notum esse poterat arcanum ritus, quo mysteria sua perficiebant. Quis ergo certi esse possumus an imaginem, an simulacrum, an aram in impervio Sanctuarii adyto haberent? Unum est, quod ego apertum & manifestum videam. Illud scilicet, quod Catholicis ignota fuerint emblemata, picturae, & anaglypha sacra Manichæorum ab Electis studiose occultata, ne longa illa ac spissa fabularum, turpitudinum, atque phantasmatum series intimius cognita atque perspecta publicam subiret invidiam. Cui bono, amabo te, tam infana deliria, tamque probrosa somniantium spectra vel pingere, vel exsculpere, quæ vocetantum, & scriptis præter eorum opinionem Orthodoxis manifestata in communem execrationem & opprobrium venerant? Non erat, crede mihi Beaufobrj, vel pietatis studium, vel Paganæ superstitionis horror, quo deterrebantur Electi Manichæorum a vultibus Deorum, mysteriorumque suorum ænigmatibus sive scalpro, sive pennicillo expressis revelandis. Fraus una erat, erat metus, quo sibi cavendum duxerant, ne a Catholicis eorum probra conspicerentur. Quid enim? Non dico vel sculpere, vel pingere, sed interpretari solummodo mysteria Religionis, erit-

Manichæi, tantopere curant, ne mysteria sive facta, sive picta, sive interpretata Catholicis innotescant?

eritne & hoc ipsum superstitio Pagana? At ne quidem interpretari volebant. Cujus rei, si causam quæris, duplex adferri potest: Prima, quia solida fabula sine ænigmate, unius auctoritate Manetis a suis credenda erat: altera, quia interpretando innotuisset nostratibus in explicato nucleo prodigiosa & irridenda stupiditas latentis erroris.

CXLIX. Verum, quum Manichæi ita essent moribus comparati, ut *locis, personis, atque temporibus* Religionis disciplinam accomodarent; fingere enim ac simulare ex auctoritate Manichaicæ fidei descendebat; nihil mirandum est, si in *Africa* Magni AUGUSTINI ætate nulla fortasse erant in sacris eorum conventiculis simulacra Deorum; quos tamen incredibili numero, uti S. Doctor invictissime probat, revera colebant. Romanorum Imperatorum Edictis undique locorum ejecti atque fugati Sedes in Imperio figere, publica erigere Tempia, & simulacrorum pompam ostentare non poterant: quanquam nulla Manetis lege ab hujusmodi Religionis officiis interdicerentur; quin potius ad ea curanda, ac stabilienda, dum Illius exempla atque institutiones vigerent, incitabantur. Ubi autem ea Cæsarum Edicta considero, novum quiddam esse video, quod *Fauftum* moverit, ut aras, *delubra, sacrificia, incensum, & simulacra* tanquam propria Paganorum commemoraret, interea dum cavebat attentus, ne secreta domus inimicis, & exteris revelaret. Verebatur homo non tam Catholicorum censuram, quam Imperatorum judicia. Extant in *Cod. Theod.* L. XVI. sacratissimæ leges in *Apostatas, & Paganos* latæ TT. VII. & XI., quibus supplicium capitis, aliaque pœnarum genera indicuntur reis. Porro observanda est *gemina sermonis ratio*, quæ in his legibus constanti regula retinetur. Quum audis *aras, Tempia, sacrificia, simulacra, accensa simulacris lumina, imposita thura*, cogita de uno Paganorum cultu, quem ex recepta loquendi consuetudine

Fauftus veritus Imperatorum leges in *Apostatas, & Paganos* latas, totidem fere verbis, quibus leges ipsæ loquuntur, rejicit a se, & solis Gentilibus tribuit *delubra, aras, sacrificia, incensum, & simulacra*.

ne simplicibus hisce & propriis verbis Christiani Imperatores designant. Sic Gratian. Valentin., Theod. AAA. T. VII. L. 2. *Qui Christiani & Catechumeni tantum venerabili Religione neglecta ad Aras, & Tempa transferint*: L. 3. *Christianorum ad Aras, & Tempa migrantium*: L. 5. Valentin. Theod. & Arcad. *Qui se sacrificiis mancipassent*: L. 7. Theod. & Valentin. *Qui nomen Christianitatis induti sacrificia fecerint*. T. XI. l. 12. Theod. Arcad. Honor. *Qui sensu carentibus simulacris . . . accendat lumen, thura imponat*: L. 6. Constantius: *Pœna capitis precipimus subjugari eos, quos operam sacrificiis dare, vel colere simulacra constiterit*. Contra, quum audis, *Ecclesias, veneranda, & sacra mysteria Orthodoxa fidei*, cogita de cultu, ac Religione Christiana Catholicorum, cui verba hæc simplicissima ab Orthodoxis præsertim Imperatoribus consecrata leguntur. Nec tamen, nisi aut ex Cymeriis, aut ex Avernis specubus modo prodeas, dicere audebis unquam neque Templum, neque Aram, neque Sacrificium, neque lumen, neque incensum DEO vero sacrum habuisse Christianos, quôd hæc laudati Imperatores taceant, quum de Religione nostra loquuntur, & quasi propria ad unam referant Paganorum superstitionem. Ita se gessit *Faustus*. Non ideo hæc omnia Gentilibus tribuit, quia nihil horum Manichaica Religio pateretur, sed quia videri voluit iisdem plane verbis Idolorum cultum rejicere, quibus & Cæsares suis in legibus rejiciendum edixerant. Hoc enim pacto avertere se posse cogitabat periculum illud maximum, quod sibi, totique gregi *Paganismi* suspicio, & rumor popularis crearat. Sed nec tutum, nec salubre erat *Fausto* Manichaicæ superstitionis partes vel obiter indicare. Tentaverant *Manichæi* clam palam, tum in *conventiculis Oppidorum*, tum in *Urbibus claris* erigere *Ecclesias*, aut saltem *ad imaginem Ecclesiarum parietes privatos ostendere*. At rursus Imperatoriis legibus, gravio-

Ara, Tempa Sacrificia, Simulacra, lumina accensa, & thura imposita, & quadam loquendi consuetudine in antiquis Christianorum Imperatorum legibus notantur. Idolorum cultus superstitio-

Ecclesia, veneranda, & sacra mysteria Orthodoxa fidei, alique pauca generatim ac simpliciter indicata uti solentur ab Imperatoribus Christianis ad designandos ritus omnes divinitus in Religione Catholica per cognitos, atque receptos, adque & Tempa & Aras, & Sacrificium, & Imagines sacras, & lumina, & thura Deo vero Sacra

Faustus ob Imperatoris leges in Manichaos latas, Manichæi sectæ prodere coepit. Manichæi Ecclesias erigere, simulare tentarunt.

rumque pœnarum severitate coerciti sunt. Videtis T. v. de *Hæreticis* in eodem L. XVI. Cod. Theod. Ibi sanctum illud *Ecclesiarum* nomen non nisi Catholicorum Templis tributum cernitur: Reliqua omnia hæreticorum loca, quæ Illi tanquam sacra reverebantur, profanis vocabulis horrorem ac detestationem spirantibus perpetuo nominantur. Inter cetera *Manichæorum* & *Montanistarum* Ecclesias Valens, Gratian., & Valentin., *feralium mysteriorum sepulcra*, & *antra feralia* appellant. Non itaque *Manetis*, sed Imperatorum legibus deterriti *Faustus*, & alii Manichaicæ perfidiæ Sectatores ab imaginum, & simulacrorum ostentatione abstinendum putarunt.

Ecclesiæ Manichæorum *feralium mysteriorum sepulcra*.

Manichæi ab Imperii Romani finibus extorres, & profugi sedes sibi quærunt in remotissimis Septentrionis, & Orientis regionibus.

Manichæi in Scythia, in Indiis, in Tibeto, & in Sina nacti demum sunt quidquid ad Idololatricos ritus libere usurpandos opportunum erat.

CL. Hæ autem sunt causæ illæ & multæ, & vehementes, quibus exosa, & invisa Manichæorum agmina statim post infaustæ eruptionis diem remotissimas sedes in Persia, in Scythia, in Indiis, in Tibeto, & in Sina ipsa extra Romani Imperii fines sibi quærere cœperunt. Antiquorum vestigia passim sequuti sunt posterius sub reliquis Orthodoxis Imperatoribus, qui tam horridum ac pestilentissimum hominum genus comprimere, & extirpare pie sancteque curarunt. In his Regionibus nullus erat Romanarum legum metus. Gens Christiana vel infrequens, vel longinqua, vel imbecillis, vel etiam recens, ac rudis nullum afferebat impedimentum Manichaicæ superstitionis progressibus. Secum fugitivi Phantasiastæ ferebant in sinu innumerabilem multitudinem Deorum, quibus quum *cultum omnem interiorem* tribuerent, aliud nihil deerat, quam ut Tempia, aras, & simulacra consecrarent. Cultum hunc exteriorem posscebant antiqui mores nationum, ad quas commigrarant. His sese accomodare egregiis simulatoribus nihili constabat. Ne denique Dii Manichaici nuda phantasmata viderentur, erant æque ac Numina Gentium in sensibili materie repræsentandi. Jam arcana ac ludicra somnia in publicum ferre,

re, pingere, sculperere, & interpretari non amplius, quemadmodum in Africa visum fuerat, Catholicorum censuræ & irrisioni patebat. Quid aliud ergo desiderabatur ad latentem Idololatriam in spectaculum educendam? Plane nihil. Id facere Manetis exemplo, & auctoritate antiquum erat, sanctum, & indigenis ipsis acceptum. Factum est. Nam & Gentiles, qui prius astra ipsa colebant, & Ægyptii, qui Deos quondam in vivis animantibus venerabantur, eos demum picturis, & simulacris exprimere cœperunt. Hæc autem contra Beaufobrium tamdiu valebunt, quamdiu secum Beaufobrius ipse cohæreat, quamdiu acta Manetis persistant, & nullam ex eo legem proferat, qua *simulacra* Manichæis prohibita demonstrantur. Quod tamen demonstrabit nunquam. Contra, nos jam ostendimus, Manichæos plurimum favisse huic Gentilium superstitioni; quippe qui Hebræorum Deum Zelotypiæ criminis incusarent, quod sculptilia, & imagines, earumque cultum vetasset; licitum volentes, quod negatum dolebant. Hujus accusationis, & argumenti vim, quam AUGUSTINUS expendit, sensit Beaufobrius; quumque totum id ad unam pingendi licentiam trahere tentasset, agnita demum tam ridiculi interpretamenti infirmitate, fatius duxit dimissa causa, quæ de dogmatis negotio erat, ad unum se imaginum *usum* convertere: quasi quod semel licitum Manichæi credebant, si hodie necdum apud eos institutum erat in Africa, cras esse non posset alibi. Ast cur ego Imagines concessero non usurpasse in Africa Manichæos? Potuit Faustus in *simulacris* colendis *multum diversus* a Gentilium moribus *incedere*, quamquam in *Imaginum* cultu cum iis maxime conveniret. Nam in ipsa quoque Ecclesia Catholica, Beaufobrius docet, Imagines citius quam simulacra, fuisse receptas. Et sane, si ego quæram, quid sit, quod Faustus non ita *Imagines* excludat, quemadmodum in speciem excludere vi-

Quod Faustus
cras Imagines
Manichæis ag-
tas religiose
leret, ex eiu-
dem Fausti testimo-
nio arguitur.

Templum, Ara, Sacrificium, & Simulacrum, quæ *μυσικῶς* exposita *Faustus* aperte agnoscit, eodem ipsa *φυσικῶς* accepta a Manichæicæ sectæ Institutionis minime rejicit.

Scripturæ Sanctæ, & Ecclesiæ PP. sæpissime, Templum, Aram, Sacrificium, & *Θεοσέβειαν* ad unū mysticum, & spiritalem sensum, referunt, nec tamen excludunt, sed, ubi rei natura, & loci opportunitas postulat, Templum, Aram, Sacrificium reale Corporis, & Sanguinis Christi, aliosque exteriores Christianæ Religionis ritus disticte commemorant.

fus est *simulacra*, an non jure credam Manichæum hominem in imaginum cultu *diversum* nihil a Paganis sensisse? Sed & is, qui *Vota Martyribus* nostris quasi gentium Idolis oblata sacrilego ore deridet, cur non eodem infantiæ impetu improbare pergat Imagines Sanctorum, quarum usus, & cultus plane castus, purus, & a Paganico toto Cælo diversus, in Templis Catholicorum obtinebat? Num quia *Faustus* se ipsum *rationabile Dei Templum*, *vivum vivæ Majestatis simulacrum Christum Filium ejus*, & *aram mentem bonis artibus & disciplinis imbutam* vocabat, & *honores divinos ac sacrificia in solis orationibus & ipsis puris ac simplicibus* ponebat? At hæc non excludunt exterioris cultus officia, quemadmodum non excludunt materiale Templum, Aram, & Sacrificium multa id genus testimonia, quæ in Divinis Scripturis, & in Ecclesiæ Patribus præsertim in AUGUSTINO leguntur. Quid enim illud est, quod Apostolus de Templo Corporis Christi in cœtu Fidelium, itemque de Templo Spiritus Sancti in animis justorum tam sæpe loquitur? Quid? quod AUGUSTINUS *Θεοσέβειαν Dei cultum in ejus amore* constituit L. XIII. de Trin. C. 14. Et in *Enchir. Fide, Spe, & Caritate* Christianam omnem Religionem conclusit? Alia his plane similia crebro occurrunt apud vetustissimos Religionis nostræ Assertores, quorum omnium instar est *Minut. Felix* in Octav. ita scribens: *Nonne melius in nostra [DEUS] dedicandus est mente? in nostro imo consecrandus est pectore?* An & APOSTOLUM & AUGUSTINUM, ceterosque Patres Sacra Christianorum Tempia, omnemque prorsus exteriorem Dei cultum negasse dixerit Beaufobrius? At certe præter spiritale *Templum, aram, sacrificium cordis contriti, orationis, laudis, gratiarum actionis, ac beneficentiæ*, externam quoque aram, & oblationem tanquam verum, ac proprie dictum novi Testamenti Sacrificium Majores nostros jam inde ab ævo

Apostolorum, & Irenæi ætate perpetuo habuisse, diffiteri non potuit *Grabius* ceteris Protestantibus æquior atque candidior. Huic antiquissimæ Ecclesiæ Fidei, si tenebras offundere perrexerit *Beaufobrius*, inveniet se erroris & perfidiæ convictum tum apud Doctis. Massuet. Dissert. III. in *Iren. Libr. Art. 7.*, tum apud Auctores excellentis. Op. de *Perpetuit. Fidei* T. III. Accedit, quòd Manichæos eosdem plane honores Martyribus Christi detulisse velit, quos Christiani seculo tertio deferre consueverant. Sic *Beaufobrius* ipse licet invitus cogitur in Manichæorum secta genus ali-quod exteriorum cœremoniarum agnoscere, quas tamen alto silentio premere voluit *Faustus*. Non alia certe de causa, nisi quia *cupiebat*, ut verbis utar S. AUGUSTINI, *dis-similis videri Gentilibus*.

CLI. Nec defunt Veterum monumenta, quibus Manichæi ostendantur non tantum Imaginum, sed & simulacrorum fuisse cultores. SYMMACHUS enim Pontifex Maximus: *Omnia* (Illorum) *simulacra, vel codices, ante fores Basilicæ Constantinianæ incendio cremavit*. Hæc *Anastasius* in Vita Symmachi. *Beaufobrius*, qui in animum sibi induxit ex Antiquorum scriptis ea tantum accipere, quæ sibi placeant, cetera rejicere si forte displiceant, ignorare se dicit quænam ea essent *simulacra* Manichæorum a Symmacho combusta: *car certainement*, [quasi tantæ rei certitudinem e Delphis modo novus afferret Apollo,] *les Manichéens n'en avoient point: Discours prelim. sur la 2. p. H. M. p. 218.* Verum non heic *Beaufobrium* judicem, sed *Anastasium* integræ fidei testem, dum æqui simus, audire fas est. Quòd si Romæ in sinu Christianæ Religionis simulacra suis inspeluncis abdita Manichæi habebant, quanto majori copia atque licentia eadem ipsa inter barbaras nationes habuisse credendi sunt? An non demum furculi erant Basilidianæ propaginis? Quid ergo dubitabunt Viri omnes & prudentes,

Simulacra in
cris abditisq;
Manichæorum
dibus Romæ
venta Pont.
Symmacho.

tes, & docti usum imaginum & simulacrorum in discipulis agnoscere, qui *Abraxea* monstra tanquam propria, ac genuina Basilidianorum opera agnoscunt; atque adeo facile fuisse intelligunt, ut ea quasi a Parentibus tradita dimanarint ad posteros?

CLII. Hæc libuit prolixiori, quam forte decuit, oratione commentari, ut boni æquive rerum æstimatores aperte cognoscerent infida esse ac fallacissima *Oracula* illa adeo expedita, quibus tam confidenter & absolute *Beaufobrius* ubique pronunciat imaginum & simulacrorum usum a Religione Manichæorum semper fuisse alienum. Hac enim posita, nec unquam demonstrata sententiola e gradu se dejecisse putat *Renaudotium* scribentem, partem maximam superstitionum, quibus immerfi & excæcati post multa secula vivunt *Indi, Sina, aliaque proxima gentes, a Manetis doctrina, & a reliquiis sectæ Zoroastrianae* derivari. Nec *Manes*, inquit L. II. H. M. pag. 189., nec *Zoroastres Idololatra fuerunt. Sinenses Idola colunt. Cela n'est point Manichéen.* Quo auctore? Fausto scilicet Africano. Hoc est agere causas, & boni Judicis munere fungi. Ex Africa nimirum, ubi Manichæis, vetantibus Imperatoribus, ne quidem conventus clanculum agere licebat; ex ore simulatores omnium infamissimi; ex teste, cui mentiri & fallere Religio, & Christus ipse in execrabili illa secta fictus, persuadebat, fas esse duxit *Beaufobrius* Indos, Sinenses, ac Tartaros Manichæos ab omni Idololatriæ crimine dimittere absolutos. At ego non ex nudis vocibus, sed ex invictissimis S. AUGUSTINI probationibus Africanos etiam Manichæos non Paganos solum, sed Paganis ipsis in vanissimis Idolis colendis deteriores certissime novi. Quod ad Deorum imagines, & simulacra attinet, tantum abest, ut Manichæi eorum usum improbaverint, quin potius & probatum semper, & ubi tempus, ac locus patiebantur, in religionis

sux

Beaufobrii iudicium de Manichæis in Indiis, in Sina, & in Scythia ab Idolorum cultu absolutis, miserum plane, præposterum, atque ridiculum.

suæ partem continuo admissum receptumque habuerint. Id me hæcenus tam multis argumentis demonstrasse auguror: ut si quis e Beaufobrianorum grege tentaverit uno illo Imaginum ac simulacrorum obtentu Manichæismum a Tibetanorum religione disjungere, is demum intelligat Sisyphi se saxum inani labore suscepisse volvendum.

CLIII. Antiquum hoc & portentosum connubium Manichaicæ hydræ cum Paganismi monstro in Tibeto commixtæ, terret me plurimum, ac nescio quid mali in posterum futurum portendere videtur *Ecclesie*. Revelatum fuerat S. Apost. & Evang. JOHANNI Apocal. XX. 7. *Et cum consummati fuerint mille anni, solvetur Satanas de carcere suo, & seducet gentes, quæ sunt super quatuor angulos terra, Gog & Magog, & congregabit eos in prælium, quorum numerus est sicut arena maris; & ascenderunt super latitudinem terræ, & circuierunt castra sanctorum & Civitatem dilectam.*

Bossuetus Johannis Apocalypsim exponens nullus dubitat, quin absolutum, & ultimum recitati vaticinii complementum expectandum sit in persecutione *Antichristi*, cujus nota, & character insignior erit: *Seductio*. Sed huic extremæ, quæ omnium maxima erit, seriem aliarum similium persecutionum præituram ex eodem Apocalypsta conjecit. Harum exordium ducit ab anno *millesimo* post fundatam Ecclesiam, & institutum CHRISTI Regnum in terris. Primam, quasi præludium & imaginem ceterarum, usque dum novissima veniat, visam fuisse tradit in immani illa ac formidabili Catholicæ Fidei corruptione, quam *Manichæi* per universam terram longe lateque fundere tentarunt. Qui post S. AUGUSTINI, LEONIS MAGNI, & GELASII tempora in remotiores Orientis Regiones secesserant, inde in Occidentem redierunt seculo Christi ineunte XI. E Bulgarorum finibus egressi Germaniam, Galliam, & Italiam citissime occuparunt; tanta erat ac tam immensa hominum mul-

Manichæismus Tibeto, alii regionibus Gog & Magog cum Idololatria conjunctus, quid rili portendat I ecclesiæ Christi

Bellum atque ductio a S. J. prædicta Apocal. v. 7. in Catholica Religione pernicie post an. mille Christi Regno terris condita a Manichæis & Magog, Intprete Bossuet venerunt.

multitudo. Bulgari autem Illi *Scytha* & ipsi sunt de terra *Magog*. Ad hos autem populos recens ad veram CHRISTI Fidem conversos seducendos migrarant IX. vertente seculo Manichæi ex *Gogarena* Provincia Armeniæ, quô profugi & exules sese diu ante receperant, ut ita etiam ingenium, & mores *Gog* in Scripturis sanctis expressos melius repræsentarent. Per Europam quaque versus dispersi frequenti ac perpetua initiatorum accessione augebantur in dies, novisque subinde induti nominibus Albigeneses alii, alii Petrobustiani, Poplicani, Arriciani, Patareni, Cathari, Bulgari iidem qui & Bogomili, appellabantur. Quam multa, & cruenta bella eorum causa acciderint, Illorum temporum monumenta testantur. At *seductionis* vis atque potestas tanto immanior erat, quanto studiosior *hypocrisis* & pietatis vultus fucator. Eandem omnino Religionem cum Catholicis se colere ac retinere profitebantur, Ecclesias adibant, sacrorum mysteriorum actioni frequentes intererant, eadem sacramenta recipiebant, & admirandæ sanctitatis speciem toto corporis habitu referebant. Nulli interea magis quam hi ex universa hæreticorum progenie res nostras, & fidem omnem Catholicam evertere moliebantur. Ceteri palam, isti clam: Illi superbix typho inflati, isti occultæ malignitatis astu, & pura nocendi cupiditate abrepti. *Omnibus una intentio hæreticis semper fuit captare gloriam de singularitate scientiæ, sola ista*, inquit S. BERNARDUS Ser. 65. in Cant., *malignior ceteris versutiorque hæresibus damnis pascitur alienis, propria gloria negligens*. Sic post annos mille solutus Satanas Manichæos ad persecutionem sævissimam concitandam contra Christi Ecclesiam ex *Gog* & *Magog* adduxit. Plura, quæ huc spectant, repete ex eodem Meldensi Præsule *Comment. in Apocal.*, & Lib. XI. *Variation.*; ubi de veteribus novisque Manichæis tanquam Calvinistarum progenitoribus multa Vir summus sapienter ac præclare disputat. Quæ res bilem

Manichæi *hypocrita* versutissimi in arte fallendi, ac seducendi homines quantopere valeant.

Manichæi Progenitores Calvinistarum.

bilem movisse creditur *Beaufobrio*; ut ira proinde atque indignatione percitus Manichæos vindicare suscepit, sperans ita futurum, ut iisdem omnino dolis ac fraudibus, quibus Parentum nequitiam velarat, hæredum quoque improbitas velata deinceps & contacta prodiret. Sed nos, quò ire cœpimus, contendamus. Vates non sum, neque futura divinare in mentem mihi venit unquam. Illud unum ajo, quòd si novi *persecutionum*, & *bellorum* motus expectandi sunt a *Gog* & *Magog* adversus *Regnum Sanctorum*, & *Civitatem Christi dilectam* donec plenum exitum habeat vaticinium JOHANNIS, timendum est ne Manichæi, sive Scythæ, sive Tartari, sive Tibetani, ii futuri sint, qui venturis temporibus præteritæ infectationis Imaginem aut conduplicent, aut certe ad extremum perficiant. *Gog* enim & *Magog*, sive, ut Orientales Scriptores efferre solent *Jagiouge* & *Magiouge* Tartar. *Jug* & *Mungug*: Armen. *Agug* & *Magug*, cum nomen commune est Scythis Tartaris, ac Tibetanis, tum vero etiam peculiari ratione tribuitur Sinis Septentrionalibus. Inde Hunni, & exercitus alii formidabiles ex barbaris illis Nationibus collecti ad Romanum Imperium depopulandum venerunt. Bestia, quam gentes *Gog* & *Magog* adorare faciant, in promptu est. Homo præstigiator, ac deceptor insignis tanquam Deus a Scythis, Tartaris, aliisque Populis in errorem, & impietatem adductis mire colitur & adoratur. Idemque ipse quasi novum quoddam Filii Dei, & Spiritus viventis simulacrum, sese tanquam disjectæ legis restitutorem, humanæ salutis auctorem, & universæ sanctitatis fontem incredibili fastu ostentat. Vide quæ de *renascenti* Supremo Lhama tradidimus. Religio tota in falsæ virtutis, ac eumentitæ continentiae specie fundata, dolum undique, fallaciam, & simulationem spirat; quodque imperitam, stupidamque plebem maxime commovet atque perstringit, fides est & auc-

Si vestura bellorum, & persecutionum periculum usque ad conlurrationem seculi iuxta Apocalyp. Vaticinia, metuere debeat Ecclesia a *Gog* & *Magog*, a nulli magis quam *Manichæis Tibetanis* sunt metuenda.

Inter posteros *Gog* & *Magog* censebuntur *Tibetani*.

Characteres, vis omnis tormabilioris ledutionis in moribus ac falsa sanctitate Lhamarum, Religiosorum & caitarum Tibet

Artes seductionis
in Tibetanis Xacaitis a priscis Manichæis acceptæ .

Kalanki Romanæ fidei Christiani contumeliæ causa a Xacaitis nuncupati .

Kalankia , vel *Kalanki Antichristus* .

Kalankia Bramhanum opinione nasciturus , traditur in Septentrionali regione *Bricun-Ciattra* , quæ sita est in Tibeto .

toritas , quam sibi a magicis illusionibus , atque portentis conciliat . Quæ quidem omnia publicæ deceptionis machinamenta non aliunde magis , quam a diabolicis Manichæorum artificiis in miseros illos *Gogi* , *Magogique* posteros late fusa , insitaque manarunt . Hinc hæresis nulla , nullaque superstitio tam exitialis , & insanabilis Patrum nostrorum iudicio post CHRISTUM natum in toto terrarum Orbe habita unquam est , quam hæc una a Manete edita ; adeo versipellis est , insidiosa , & ad homines decipiendos composita . Ut enim antea , sic semper , *Seductio* titulus , & nomen Illius singulare erit . *Kalanki* nostrates ignominie causa vocantur a Xacaitis *Magogæis* , quanquam li Romanum Pontificem tanquam unum ex *undecim* Capitibus Cenresi se revereri quandoque prædicent . कलरं कया *Kalankia* vero sive *Kalanki* , qua etiam voce utuntur Tibetani , Bramhanum lingua est *Antichristus* . Hunc ætate Mundi quarta vertente , quum ad finem usque anni tantum numerandi supererunt 821. nasciturum ferunt in श्रीगुंशातु *Brigun-Ciattra* Regione Septentrionali , quæ sic dicta videtur a *Bricun* in ditione Tibetanorum posita . Quumque eo Auctore pars omnis boni corrupta erit , uniusque malis obtinuerit , tunc Mundum destructum iri tradunt . Sol totam ignis sui copiam diffundet ; modo enim vix tenuem scintillam emittit . Sic universus terrarum orbis conflagratus primum incendio , deinde aquarum diluvio submersus peribit . Qua in re longe majori fide digni sunt Bramhanes , quam Protestantes , quorum tanta ac tam insana temeritas est , ut meris nugis atque deliriis usi Antichristum somnare sibi velint in Romano Pontifice . Curam præterea & sollicitudinem propagandæ pestilentissimæ sectæ a priscis Manichæis quasi hæreditario jure acceptam hodieque fovent , aluntque Tibetani Ascetæ . Eorum , enim proprium ac fami-

miliare est, quod olim Petrus Siculus H. pag. 5. de Manichæis in Bulgariam profectis scripserat: Εἰώθασι γὰρ τὸ πο
πολλάκις ποιεῖν οἱ ἀνόσιοι ἔ πολλὰς κόπας ἢ κινδύνους πρὸς
θύμως ἀναδέχεσθαι πρὸς τὸ μεταδιδόναι τὴν οἰκείαν λοίμω πῆς
ᾧ ἀποτυχάνουσι: Hoc impii isti [Manichæi] sæpenumero fac-
titare, magnoque animo labores & pericula omnia subire
consueverunt, ut domesticorum errorum pestem, in quoscun-
que possint, transfundant. Non itaque inani metu percellimur,
qui divinis Apocalypstæ prædictionibus incitati sic judicia
DEI de Gog, & Magog interpretamur, ut seductionem
gentium, obsessionem Sanctorum, bellum adversus Eccle-
siam, & majora quævis pericula, Christianæ Religionis feris
temporibus inferenda, a Scythis, ac Tibetanis Manichæis
oritura credamus.

CLIV. Jam littus diu optatum attigimus. Exorsi qua-
rere causam, qua propter Buttantium litteræ, unde *Al-*
phabetum Tibetanum tanquam Operis nostri titulus emer-
sit, dici sic cœperint *Tibetanæ*, TIBETI nominis etymolo-
giam evolvimus; eamque a *Pot-Jid* derivatam ostendimus.
Buttam Deum, ipsum videlicet *Xacam*, in evoluti nuclei
sinu quasi cubantem deteximus: detectum, quid Numinis
esset, ubi partus, quibus involutus fabularum fasciis, & un-
de, aut quo demum tempore delatus in Tibetum migra-
rit, investigavimus. Porro unum hunc sive *Buttam*, sive
Xacam, geminum deprehendimus; alterum, qui annis fe-
re millenis ante Christi adventum; alterum, qui post Chri-
sti ad Cælos adscensum Tibetanis innotuit. Utrumque si-
milem, ὁμόνυμον, & fabularem vidimus. Sed Illum Ethnica,
istum Gnostica, Basilidiana, Manichaica, & sacrilega Pseu-
do-christianorum fabula finxit. Novum hunc *Buttam* a Gno-
sticis excogitatum, Scythisque, Indis, Sinis, ac Tibetanis co-
gnitum vertente seculo Christiani nominis primo, eundem
esse diximus, ac ipsummet DEI FILIUM CHRISTUM JESUM

Epilogus & Co-
clusio Operis.

ex Matre Virgine natum, de Spiritu Sancto conceptum, Spiritu Sancto plenum, Spiritus Sancti descensu, atque mansione in sui Baptismate, & Evangelicæ prædicationis exordio manifestatum; sed spurcissimis teterrimisque antiqui, & Ethnici *Butta* *παρθενολύς* laciniis per summam impietatem indutum. Num totum id monstri Auctore *Thebuti* primum ex Orco prodierit, neque antea quæsiimus, neque in præsens ego quæram. Quanquam is esse potuerit, de quo *Hegesippus* apud *Eusebium* L. IV. H. E. C. 22. testatur: Ἀρχεται Θεβῆτις Ἰδὲ τὸ μὴ γινέσθαι Ἐπίσκοπον ὑφ' ἑαυτῆς, *Thebutis, quod Episcopus creatus non fuerit*, [Virginem Ecclesiam] *corrumpere cepit*. Nos etenim Scythianum ab Archelao commemoratum novi hujus *Buttæ* Architectum fecimus; Illiusque religionem inter Persas, Scythas, Indos ac Tibetanos a *Manete* ejusque *gregariis* restitutam, ac latius propagatam docuimus. Eo demum *Manetis* artes processisse monstravimus, ut pro *Butta* ipso, *Calique Spiritu* a Tibetanis haberi, colique studuerit. Sic autem divinitatis honores consecutus *Manes* damnatissimæ sectæ portenta, ritus, leges, ac instituta hæctenus descripta miseris illis Gentibus tradidit. *Beaufobrio*, qui *Manetem* e Persia usque in Scythiam intra Imaum adduxerat, subjecimus oculo fideli lustranda solida ipsa Manichæorum arcana hodieque a Tibetanis retenta, & conservata. Eoque veluti spectaculo fecimus, ut Calvinianus Ardelio per hos quoque dies in Buttantium Antris tot illa funestissima monstra a *Manete* semel edita vivere, ac spirare suismet oculis usurparet. Qua quidem agendi ratione illud nos certe obtinuisset speramus, ut quicquid calumniarum, [quod sane maximum, & immane est] Majoribus nostris instruere tentavit *Beaufobrius*, totum id in se demum versa vice improbus acufator recidisse sentiat. Sic enim Illorum fidem, & integritatem in Manichæorum dogmatibus referendis vindica-

dicatam dedimus, ut bonum quemque rerum æstimato-
rem pudere debeat aures ultro præbere spissis conviciis
hominis omnium audacissimi tam sæpe mentientis calum-
nias esse atque commenta ab AUGUSTINO, aliisque Eccle-
siæ Patribus fabrefacta, quæ tamen pura reipsa erant, at-
que germana Manichæorum deliria ad sempiternum Chris-
tianæ Religionis opprobrium excogitata.

Huc me duxit unius *Butta* nomen. Sed Tu quid de
me sentias, jam audio:

Infelix, inquis, Operis summa

Quid enim *Butta* commune habet cum *Alphabeto*? Scili-
cet si de Grajo, Latinove loquere, nihil: Plurimum, immo
vero totum, si sermo sit de *Tibetano*, de illo, inquam,
Alphabeto, quod tanquam sacrum, & a DEO ipso institu-
tum *Xacaita* mirabiliter venerantur. Nam, ut ima sum-
mis conveniant, ab hoc *Deo Butta*, unde *Buttantium Re-
gio* veteri nudata novum post CHRISTI tempora nomen
induta *Tibetum* audiit, & litteræ Gentis dictæ sunt *Tibe-
tana*, & Alphabetum, quod nos edituri sumus, cognomi-
natum est, *Tibetanum*. Hoc si mecum probatum ieris, nul-
la erit causa, cur mihi quasi in materiem aliam dilapso
Horatianum illud obtrudas:

*Alphabetum
tum conclu-
Tibetanum:
Butta.*

. Amphora cæpit

Institui, currente rota cur urceus exit?

Sic Pars Prima Alphabeti Tibetani finitur, mox dabitur
Secunda.

O DOMINE DEUS *misericors, & miserator, longanimis
& multum misericors & verax, qui patientia ac bonitate
TUA ad pœnitentiam reducis homines a via veritatis erran-
tes, nunc ego TE alloquor pulvis & cinis. Eja TU, renum-
testis, cordium scrutator verus, linguæ omnis auditor, spiri-
tuum omnium cognitor & comprehensor, omnia ubique at-
tingens, omnia prospiciens, omnia considerans, vide in Aquilone,*

*Oratio pro
versione ac
piscencia Ti-
norum.*

lone, vide in Oriente malum. Grande malum! Prophetae falsi, Augures, & malefici divinationem, fraudulentiam, & seductionem cordis sui prophetant, furantur & pervertunt verba TUA, mendaciter loquuntur in nomine TUO, assument linguas suas & seducunt populum in dolis, & miraculis, & incantationibus suis: Falsi sunt & fallentes sancti, inflati, superbi, attendentes fabulis, genealogiis interminatis, spiritibus erroris, & doctrinis demoniorum, cauteriatam habentes conscientiam suam, in hypocrisi loquentes mendacium, speciem praeserentes pietatis, virtutem autem ejus abnegantes, prohibentes nubere, si salvi demum esse velint homines, & abstinere a cibus: In deceptione illusores salutem, & libertatem promittunt, cum ipsi servi sint corruptionis. Dicunt: sapientes sumus, & lex Domini nobiscum est: cum lex TUA non sit, sed Principis tenebrarum, & spiritus omnis erroris, & immunditia. Negant TE DEUM Creatorem Cali & terrae: Fato omnia condita volunt: Unius TIBI misericordiae sensum tribuunt, sed otiosum, inertem, impotentem, ac stupidum. Naturam TUAM, quae tota Spiritus est purissimus, cum corporea Luna & Solis luce commiscet, eamque ceu corruptam, servam, captivam, & illigatam tenebrose materia indignissimè deprimunt. Maximum illud Fidei TUAE mysterium, quod es TU DEUS in essentia, ac potestate unus, Trinitas Pater, Filius & Spiritus Sanctus in personis, sacrilega impietate Manichaeorum more violant. TE vero CHRISTUM Dei Patris Filium verum DEUM & hominem ex Matre Virgine natum, ut Morte ac Passione TUA novam conderes legem, & stirpem omnem humani generis ex unius Protoparentis Ada peccato damnatam e servitute diaboli eriperes, & salvam ad Caeste Regnum, unde exciderat, revocares: TEQUE SPIRITUM PARACLITUM vivificantem Dominum, Sanctificatorem hominum, divinorum arcanorum Revelatorem, Collatorem gratis, supernorum munerum Largitorem, Sancta-

Starum Scripturarum Inspiratorem, Ecclesie Magistrum, Fidelium robur, & firmitatem, in monstra fere mille transformant. Impura Paganorum simul & Manichaorum congregatio tot elementis multinuba, meretrix prostituta demonis, per infinita seculorum, sphaerarum, mundorumque spatia, perque fictitias, & immensas regnicolarum sedes, & Angelorum cohortes anxia & errabunda scortis inhiat innumerabilium Deorum ex eadem ipsa natura ac substantia TUA manantium. Hos adamat TE uno neglecto, hos honorat, hos cantat suspirans ad fictas domos Labarum, ubi flat aura salubris, ad campos, ubi scatent aromata, ubi arbores & montes, maria, & flumina dulce nectar fluunt per cuncta secula, & ad cacumina somniati Righjel, ubi tota beatorum felicitas est sonus Chelys, & scortatoris citharædi conspectus. Terra plena ubique est terroribus atque portentis. Ibi homo peccati & filius perditionis imaginem simulans divinitatis TUAE extollitur super omne, quod dicitur Deus, & mysterium iniquitatis operatur, donec inde fortasse Antichristus ille, qui Major dicitur, in suo tempore reveletur. Quid singula memorem? Nosti, DOMINE, nosti, quam obscuratum sit insipiens cor istorum Populorum, ut & contumeliis afficiant corpora sua in semetipsis. Jam non ex sanguine Adæ, ex quo omne genus hominum fecisti inhabitare super universam faciem terræ, sed ex brutorum, simiorumque concubitu se propagatos gloriantur. Horrendum spectaculum! Intona de Cælo DEUS, auditam fac vocem TUAM, commove desertum, concute cubilia ferarum, ut fugiant ab increpatione TUA, ut metuant a splendore fulgurantis hastæ TUAE, ut cognoscant victricem manum TUAM, ut sciant quia TU es DEUS solus, & non est alius quam TU, cui cura est de omnibus. Splendeat lumen castissimæ fidei TUAE, & lucifer matutinus oriatur in cordibus eorum, qui diu prostrati in errore jacent longa noctis & tenebrarum vincu-

lis compediti. TU qui das verbum Evangelizantibus virtute multa, & linguas infantium facis esse disertas, mitte ad gentem ignota lingua agmina intrepida atque flagrantia praconum verbi sancti TUI, da eis multiplicem sapientiam, fortitudinis, ac sermonis spiritum in aperitione oris sui, ut cum fiducia & fructu magno fugatis erroribus notum faciant Evangelium veritatis, & gratiae, quae facta est per JESUM CHRISTUM. Perfice potenti dextera per ministerium servorum TUORUM opus, quod jam cœpisti. Sed Praedicatorum vocibus forinsecus insonantibus, TU miris, & occultis modis in penetralibus Scholæ TUAE secretissima per misericordiam TUAM errantes interius instrue, aperi aures surdorum, sana oculos cæcorum, mentes obtenebratas illustra, & lapideo corde sublato crea in eis cor novum, tantoque SPIRITU SANCTO accende, ut victa inimica lege corrupti hominis, ejusque infirmitate sanata audiant, videant, discant, veniant denique fortes, ac stabiles convertantur ad TE; & tanquam cervi sitientes ad fontes aquarum confugiant ad sacramentum S. Baptismatis, & remissionis peccatorum suorum abluti Sanguine Unigeniti Filii TUI. Fac ita, ut in nationibus longe vera & vivifica Crux Salvatoris nostri triumphet, & regnet, quae regnat gratia TUA per JESUM CHRISTUM Dominum nostrum in communicatione SPIRITUS SANCTI. Non recedant ab auribus exauditionis TUAE vota ac suspiria, quibus cor illud magnum & pura caritatis victima AUGUSTINUS pro hoc tam infelici simillimorum hominum semine, ut tandem resipiscerent, TUAM diu exoravit Clementiam. Id abs TE postulat gemitibus inenarrabilibus Columba & Sponsa Christi Mater nostra Ecclesia. Id supplicant Apostolici Senatus Proceres de Christiana Fide propaganda solliciti. Id denique summis precibus enixe petit & orat SS^m & Religionis TUAE Antistes, & Pontif. Max. CLEMENS XIII.

Hopamé p.166.

Cenresi p.165.

Cihana Torcéh p.281

Lhama Max. benedictionem, et meritor. suor. gratiam impartiens p.24.

Trabà

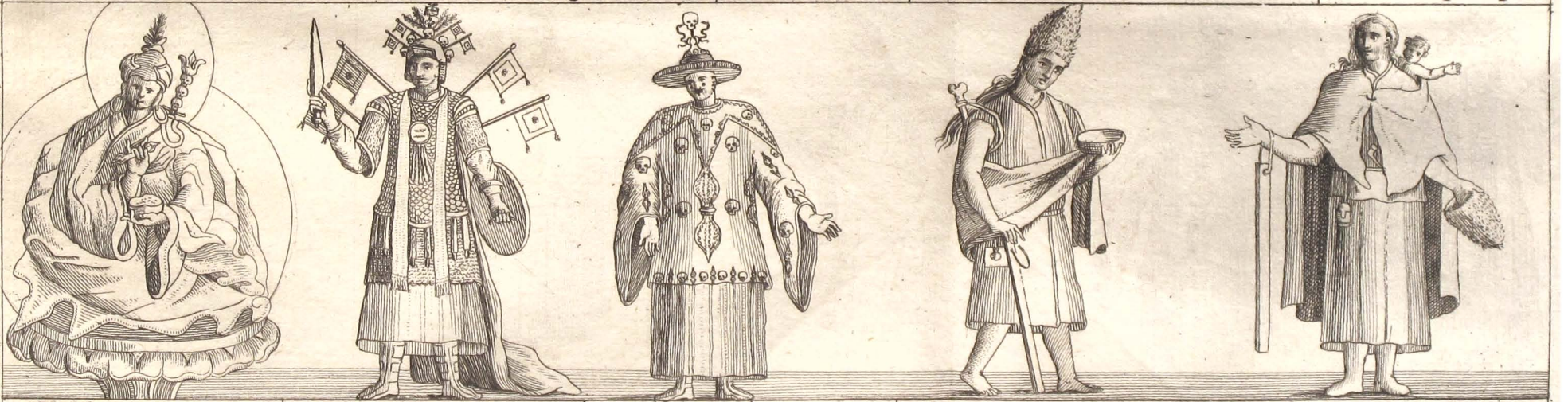
Lama Kelong

Kegnen p.246.

Ani p.270.

Vir Tibetan. Mulier Tib. Lhass.

Debamipun p.524

Urkien p.242.

Ciq Kion p.243.

Nga Ramba p.242.

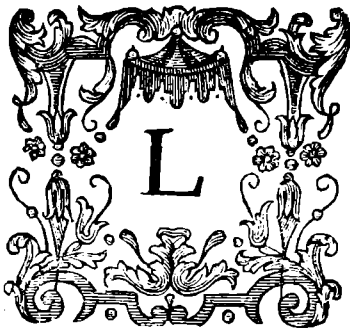
Ritrobà cum

Vxore p.223.

ALPHABETI
TIBETANI
PARS SECUNDA.

P R Æ F A T I O .

LINGUARUM varietas, quæ quondam discordiæ Parens humanum genus ex una Babelis Turre per universum terrarum Orbem, irato DEO, dispersit, postquam Summus ipse Misericordiarum Pater Unigenitum Filium suum, misit in Mundum, ut eos, qui erant dispersi, congregaret in unum, quod antea superbæ impietatis supplicium, ac pœna fuerat, mox beatissimæ concordiæ mater, Cœlestis vocationis organum, vinculum unitatis, & Spiritus Sancti donum evasit. Sed quando prisca hæc linguarum charismata prodigiis, & miraculis plena in Ecclesia Christi cessarunt; earumque addiscendarum studium Christianorum hominum pietati relictum est, Romani Pontifices, quorum maxime intererat, vel ipsas remotissimas barbarorum nationes ad unum illud Caput nostrum, quod Christus est, revocare, nihil sic unquam curasse visi sunt, quam ut ne Sacris Evangelii Præconibus ad gentium conversionem mittendis, ex hac Urbe tanquam ex universæ Religionis Arce variorum idiomatum, peregrinarumque litterarum subsidia, & instrumenta def-

Humanum g.
 post diluvi
 linguarum m
 tudo diviſt.

Unit diviſ
 post advent
 Christi.

De exotic
 linguarum
 quâ sollicit
 mani Pontii

CLEMENS XIII.

sent. Quod cum antea semper, tum hoc potissimum tempore, quo Christianæ Reipublicæ Clavum sanctissime regit PONTIFEX O. M. CLEMENS XIII., nobis cernere fortunatissime licet. Vehemens illud, ac flagrantissimum propagandæ Religionis desiderium, quod cum ipsa sanguinis cognatione, cumque Patavinæ Sedis successione a Viro SSmo GREGORIO CARDINALI BARBADICO in se divinitus derivatum senserat; amplificatis celeberrimi Seminarii Ædibus, universaque re Typographica, & ea cum primis, quæ ad sacrarum linguarum cultum promovendum conferre poterat, restituta; non tam aluit, quam auxit Patavii, auctumque secum in Apostolorum Principis Cathedra cumulandum Romam adduxit. Et jam in hujus gravissimæ sollicitudinis partem acciti Purpurati Patres, quibus Summa rerum de Propaganda Fide commissa est, nihil ad omnem diligentiam reliqui faciunt, ut Supremi Antistitis votis integre, cumulateque respondeant. Quodque faustissimi auspicii loco habendum est, totus in hanc curam incumbit istius Sacræ Congregationis Præfectus Magnæ Sapientiæ, atque pietatis Princeps JOSEPHUS CARDINALIS SPINELLIUS. At vero, quum non minori studio & alacritate totius Typographicæ rei, & Orientalium præsertim librorum edendorum spartam ornandam susceperit Vir vere maximus, & virtute magis quam dignitate Eminentissimus FORTUNATUS CARDINALIS TAMBURINIUS, habemus certe, cur undique de fortuna hætenus nobis parta gratulemur, & spe lætiori ad majora expectanda ducamur.

Cardinales S. C.
de Propaganda
Fide.

Consilium eden-
di Tibetani Al-
phabeti unde, &
quale sit.

II. Horum interea Patrum auctoritate erecti, & animati inter multa exoticarum linguarum alphabeta, dum ita rerum ac temporis occasio tulit, ex ejusdem S. C. Typographia *Tibetanum* edere constituimus. Sic enim non Tibetanarum solummodo, sed & finitimarum Missionum commodo bene consultum esse censuimus. Quòd illud vi-
deas

deas non nudum , ut fieri solet , sed opportunis quibusdam observationibus illustratum , quæso Te , ne id multa loquendi , scribendique vitio tribuas , quod totum argumenti necessitatitribuendum est . Res agitur , ut tute noris , necdum satis cognita , & expedita .

III. Seculo superiori minores tantum Tibetanorum litteræ innotuerant ex Syngrapho Regis Butanensium apud Thomam Hyde in Appendice ad Histor. Relig. veterum Persarum . Nemo tamen , quem ego sciam , ante Bayerum explicare aggressus est . Majores in Europa ignotissimæ erant . De his certius aliquid aperire cœpit in Historia *Genghizcani* edita anno MDCCX . Illustris Auctor *Petrus de la-Croix* . Luculentiora tradidit an. MDCCXVIII . *Mercurius Gallicus* : eumque exhibuit litterarum numerum , quem cum Tabulis nostris alphabeticis convenire perspicias . Anno MDCCXXI . inter rudera in Tartaria ad Mare Caspium reperitis Mss. Codicibus , rei novitate ubique gentium commoti litterati Viri de characterum genere , & antiquitate curiosius , quam dici potest , quæritabant . Eorum ectypum anno sequenti evulgarunt Acta Eruditorum Lipsiæ : ii que demum agniti sunt Tibetani . Dubium , si quod esset , auferre facillime posset , exemplum aureis , argenteisque litteris ex autographo Volumine , Petri Russorum Regis jussu , elegantissime descriptum , Romamque ab eo missum tanquam Regiæ munificentia argumentum ad celeberrimum , doctissimumque Præfulem Simonem Assemanium Vaticanæ Bibliothecæ Præfectum . Anno MDCCXXII edita sunt in recitatis Actis : *Elementa Lingua Tangutana . . . ex Museo Maturini Veyssiere La-Croze* . Ea emendatori stilo indigere , nec tu diffiteberis , quum hæc nostra expenderis . Nihil dicam de iis , quæ Nicolaus Vitfenius in editione prima *Orientalis , & Septentrionalis Tartariæ* produxerat ; nam & pauca , & adeo depravata exhibit,

Tibetanæ li
elementa I
pæis sero , I
scure cognit

Edita a La-
zio vitiosa .

buit , ut luci subducta in editione secunda habeamus.

Quæ Bayerus e-
didit omnium
perfectiora , non
omnibus tamen
numeris absoluta.

III. Qui ceteros omnes in hoc litteraturæ genere vincat , unus est Theophilus Sigefridus Bayerus Regiomontanus . Mirum , quantum in Tangutanis characteribus investigandis & laboris , & studii collocaverit . Sed non omnia simul perfecta , & absoluta dedit . Quæ ab initio scripserat , a Nobili Eruditoque Viro Samuele Coelefero de Kees-Eer castigata accepit . Eorum plura vindicavit , excusavit alia , alia tanquam adhuc involuta in suspenso reliquit ; optandumque esse dixit , ut quæ ante ediderat cum uberioribus , certioribusque notitiis e Tanguto delatis comparari possent . Minus etiam sincera , & exacta deprehensa sunt ea litterarum exempla , quæ ab eodemmet Coelefero prodierant . Anno MDCCXXXI. de hoc ipso argumento nonnulla inseruit Bayerus novis observationibus abs se editis in *Orthographiam Mungalicam* , quam Ipse prius Academiae Petropolitanae obtulerat . Ex his novimus tacite reprehendi La-Crozium , qui Tangutanam scripturam priscae Tartaricae *اىغور ovigur* , seu *oigur* similem pronunciaverat ; nam *دلبرجىن delbergjin* esse omni procul dubio contendit . Majora denique adjumenta ac lumina Messerschmidii Gedanensis opera nactus , *Brahmanicum* , *Mungalicum* , & *Tangutanum* Alphabetum jam typis in Sina impressum , alterumque alteri subiectum publici juris fecit Petropoli , illudque in Tabulas octodecim ita distribuit , ut decem priores Tomus III. Actor. Academ. Petropolitanae , octo reliquas cum adjuncta Tabula Tangutani Alphabeti separatim editi Tomus IV. complecteretur . In iis interpretandis omnes ingenii vires adhibuit ; susceptamque provinciam feliciter obiit ; quanquam in *sex compositis* explicandis aquam sibi hærere sensit . Quam tandem rationem in monosyllabis suis observare soleant Tangutani , nondum se indagare potuisse eodem Tom. IV. disertissime scribit . Adeo scilicet cum in-

cete-

ceteris humanis artibus , tum in hoc studiorum genere verissimum illud esse experimur , quod ait Spiritus Sanctus : *Dies diem superat , & iterum lux lucem , & annus annum.*

V. Erimus nos *novissimi* , & *quasi qui colligunt acinos post vindemiatores* : Eadem tamen ipsa , quæ jam ab aliis occupata cernuntur , uberiolem fortasse lucem ac firmitatem ex hac editione nostra recipient . Sed & aliqua sunt , quæ tibi polliceamur , nova , & ad pleniorcm rei cognitionem necessario tenenda . De syllabarum ratione plura habebis , quæ difficultatis molem sin penitus tollere , magna saltem ex parte extenuare queant .

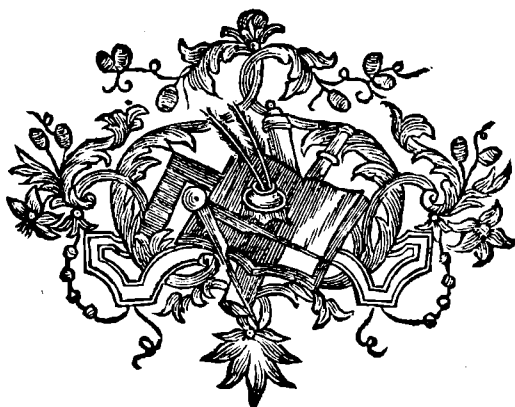
Plura , quæ ceteris delunt , Alphabeto no- continentur .

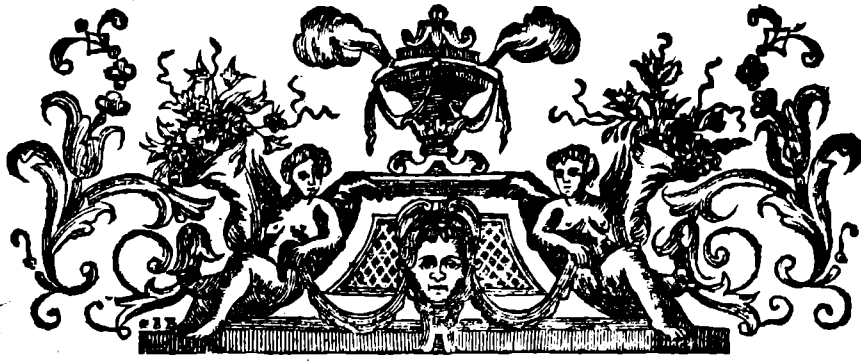
VI. Ceterum in Alphabeto condendo sequuti sumus exempla probatissima , quæ nobis communicarunt Missionarii Apostolici ex Ord. Minor. , quos Capuccinos appellant , Viri plane integerrimi , omnique fide dignissimi . Ex his duos tantum mihi commemorare liceat , Horatium Pinnabillensem , & Cassianum Maceratensem . Ille , qui jam pridem e vivis excessit , duos & viginti annos in ea Tibetanorum lingua addiscenda impendit , ususque est Magistro $\Lambda\Omega\text{N}$

Exempla Alphabeti a PP. Cassianis accepta thentica sunt probatissima .

$\Omega\text{S}\text{H}\text{N}$ Λ Ψ Θ $\text{H}\Theta$ $\Omega\text{P}\text{Q}$ $\text{Q}\text{R}\text{S}\text{T}$ *Rab-giam-bâ-Ion-ten-pelzan* , Serrâ , quam dicunt , Universitatis Doctore . Tres ex Tibetanis Præceptoribus in Hospitio *Lhassa* Cassianus audivit una cum Sodalibus suis : quamvis tertio , eoque postremo brevi uti licuit , quôd Lamis aucto-ribus commota in Christianorum Sacerdotes persecutione , munus docendi diutius exercere renuerit . Nec iis certe aut ingenii vis , aut judicii gravitas , aut sacræ doctrinæ suppellex satis idonea defuit . Quos denique *ἰσχυρίας* Sponsores offerimus , Testes *ἰσχυρίαι* sunt , & *ὀρθόδοξοι* , ex eorum numero , quibus sententiam D. Hieronymi optimo jure accomodaveris : melius res Græcorum intelligunt , qui viderunt Athenas . Formas Tibetanas eodem Pinnabillensi Horatio duce , Romæ
ab

ab Antonio Fantautio an. MDCCXXXVIII. sculpi, conflarique jussit piæ memoriæ CARDINALIS LUDOVICUS BELLUGA, ut hoc Religionis, ac liberalitatis suæ monumentum ad *Propaganda Fidei* beneficium aere perennius in hac nostra Typographia extaret. Quod reliquum est, Tu operis consilium æqui bonique consule. Cœptis faveat Deus, efficiatque ingenti pietate sua, ut conatus nostri, qualescunque demum futuri sint, ad Sacrarum Missionum utilitatem, & ad Christiani nominis amplificationem aliquando proficiant.

ALPHABETI
TIBETANI
PARS SECUNDA.

CAPUT I.

*Instrumenta Litteraria Tibetanorum, Charta, Tabellæ, Samdra, Ars
Typographica, Forma, commodum, ornatus, elegantia Voluminum,
& Bibliothecarum, Librorumque legendorum Ritus,
& Superstitio.*

I.

REQUENTISSIMUS est in Tibeto ordo Amma-
nuensium. Hi omnes, sed præsertim Reli-
giosi viri gestant antependulum *Littera-
rium Instrumentum* de Zona suspensum.
Hujus imaginem adjecta Tabula exhibet.

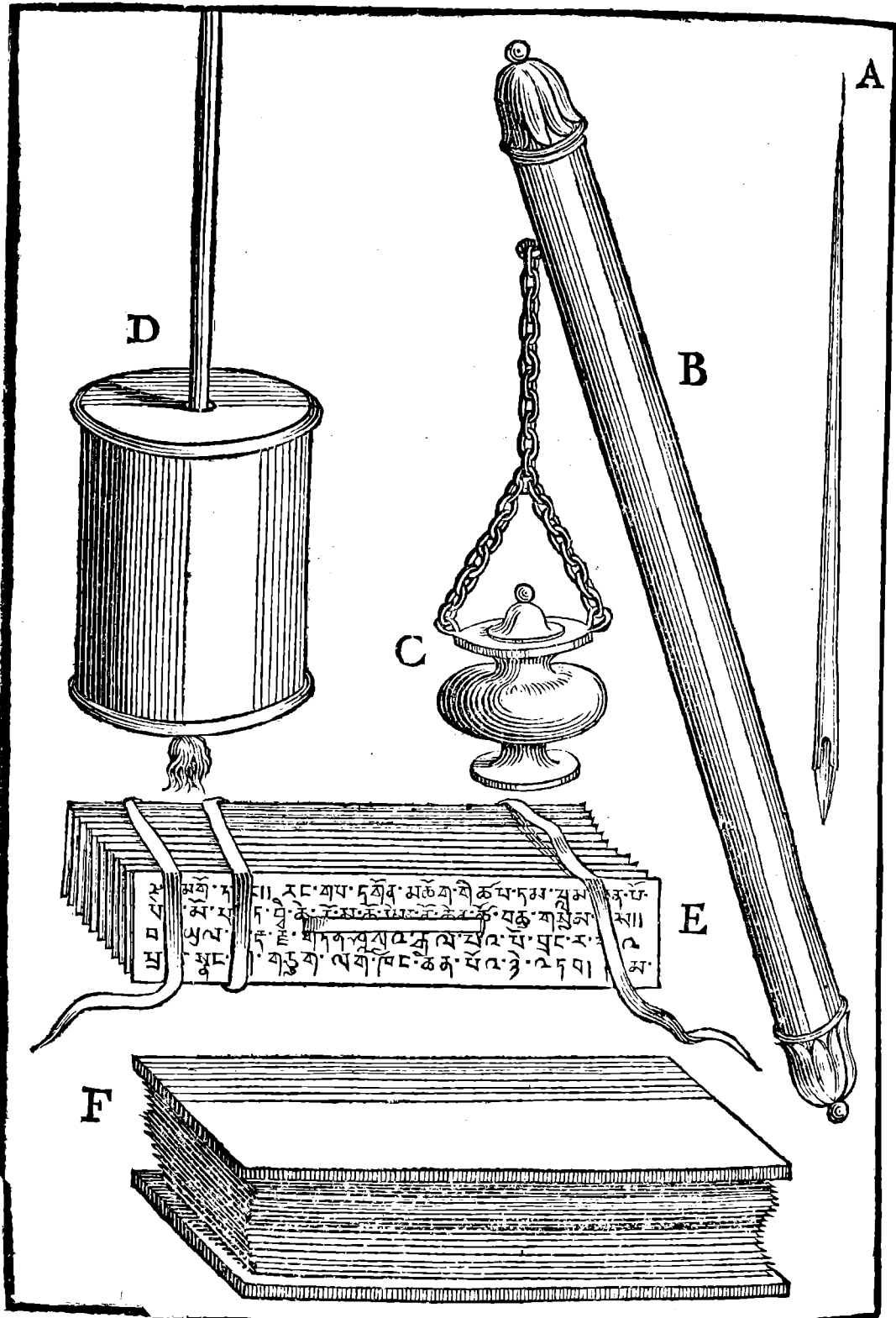
A. *Calamus*. Indica harundo in bacillos palmaris, vel paullo majoris minorisve longitudinis secatur. Ex his scalpello librario temperatis conficitur calamus. *Pambù* vocatur harundo बं म *Bans* dicta ab Indis. Salmasius, qui multa de *harundine Indica* in *Plin. Exercitat.* differit, *Mambù*, vel *Bambù* commutatis initialibus eam appellat. pag. 1299. 1300. Bayerus Lib. II *Gram. Sinic.* Cap. I. pag 76.

Pambù,
calami scrip-
unt.

Bbbb

Bam-

Bambù, inquit, populari (Sinorum) lingua in provinciis dicitur sive arbor, sive magis frutex, procerior, & am-

plior,

plior, firmiorque junipero. Mandarinica lingua Pam-pù, [tanquam Regionis gossypium dicas] Persis, & Arabibus quoque بنبوق بنبوق بنبوق Bambuk, Panbuk, & Panbeh, atque idcirco Græcis Πάμβαξ, Παμβάξις, Βάμβαξ, & Βόμβυξ, Romanis Bombyx, prodito inde a Sinis usque per tot gentes vocabulo. At certe & serum, & Tibetanorum Pambù ea est harundo fissilis, unde calamos scriptorios conficiunt. कलम Kalam, ex qua Indi calamos ad scribendum aptant, harundo est Palustris longe a Pambù diversa. Ea vero, ex qua Saccharum exprimunt, & quam Salmasius Mambù appellat, ab ævi nostri Indis vocatur उक Uk.

B. *Graphiarium* ex orichalco, aliove metallo elaboratum.

C. *Theca calamaria area, interior.* Atramentum, scriptorium, solutum aqua simplici Sinicum est, aut Sinico simile; sed eo utuntur Tibetani. Quid sit atramentum a Sinis confectum Vid. cit. Cap. I. L. II. *Gram. Sin. n. 2.* apud laudatum Bayerum.

D. *Theca calamaria coriacea, exterior* e vertice graphiarii catenula vel funiculo appensa.

II. *Charta* genus, quod jure, ut verbis utar Bayeri de Charta Sinica loquentis, *Papyrus Ægyptio vocabulo dixerim*, Βίβλιον *Biblinum* est, varium tamen & multiplex. Radices arboris filamentis contextas naturæ stuppeæ denu-
dant *corticibus*, quos Βίβλας Graii, *libros* appellant Latini. Hos mortariis majoris magnitudinis inclusos, & maceratos aqua ligneis vectibus subigunt; subactamque massam in folia extendunt, quorum longitudo maxima cubitorum est *duodecim*, latitudo *quatuor*. Et quanquam ita extenuentur, ut summe subtilia, translucida, & bibula videantur, nihilominus ob glutinis bonitatem litterarum figuras in utroque latere nitide distincteque exceptas conservant. Optimum & nobilissimum chartæ genus venit in *Takpò*,

Charta Tibc
papyracea.

populare & commune in Provincia *Tzhang*. Chartam *Siniam* ex cortice descriptæ arboris *Bambù* confici Bayerus loco paullo ante cit. refert; additque pag. seq. 69. *Japonicam*, teste *Engelperto Kaemphero*, fabricari ex cortice arboris *Kaadsch*. Nomen arboris, sive fruticis, unde *Tibetana* fiat in collectaneis PP. Capuccinorum prætermisum est.

Samdræ Tabellæ, earumque in scribendo usus.

Pueri ubi primum litteras pingere discunt, utuntur tabellis *sandaracha nigra* oblitis. Inde nomine *σανδαχαχην* pene simile *ἸἸῚῚ Samdrâ* hujusmodi tabellæ vocantur. Panniculo leviter uncto superficiem humectant, superque integunt minutissimo pulvere ex terra fossili, eaque candidissima *ἸῚῚῚ sakhar*. Tum lignea virgula litteras insculpunt. Figuræ nigræ in subjecta *sandaraca* apparent, & album integumentum *sakhar* vices chartæ supplet. Ceterum mos est in universo Tibeto familiarissimus, ut res exigui momenti, nec diuturna memoria dignas *samdris* tabellis inscribant. Quoties enim velint & ante scripta delent, & nova facillime condunt. Ex his libellos componunt, quorum alii sex, alii octo, aut quot quisque malit tabellis constant; eosque ad scribendi commodum secum gestare solent.

Typographi Tibetani libros imprimunt formis insculptis asseribus.

III. Artem Typographicam apud Tangutanos annis mille & amplius vetustiore nonnulli Europæi Scriptores commemorant. At quantæcunque antiquitatis ea sit, rudis & imperfecta mansit. Formæ sunt non ex ære, aut alio quovis metallo conflatae, sed ligneis tantum tabulis insculptæ. Tot autem ex his tabulis atramento librario illitas comparant, quot sunt anticæ posticæve facies paginarum operis imprimendi. Pannum *coactilem* chartæ madefactæ superimpositum tereti ligno, loco præli, valida brachiorum vis comprimit; eaque ratione subjacentium typorum figuras solent indere chartis. At in edendis libris Ammanuensum

sum opera multo frequentius, quam ligneis hisce typis utuntur.

IV. Ad librorum paginas chartam præparant crassiorē, quam dedita opera conficiunt ex binis ternisve foliis affabre conglutinatis, denteque politis, & lævigatis.

Chartæ ad li-
vel scriber
vel imprim
crassa.

E. In Tab. paullo supra exhibita, forma est Voluminis Tibetani funiculis colligati more Malabarum, aliorumque Orientalium, eorum præsertim, qui stylo in arborum foliis, atque corticibus scribunt.

Volumen t
ligneis tabi
funiculo co
tum.

Cumulus paginarum, quarum aliæ aliis superstratæ separatim jaceant inter tabulas duas superiorem unam & inferiorem alteram, volumen componit.

¶¶ pro tabulæ seu tegumenti superioris indicibus habeto. ¶¶ foramina duo sunt in medio tabulæ tum per sinum paginarum in interstitiis linearum, si rectam teneant, tum etiam per inferiorem tabulam permeantia. Per hæc introducitur funiculus arcte constringens, & colligans tabulas simul & folia voluminis interposita.

Folia vol
colligati f
lo, bis per
in medio.

Hujus generis fuisse videntur Volumina Tibetana ad Mare Caspium reperta. Id enim satis demonstrat Specimen editum in *Act. Erud. Lips.* ad an. 1722. Pagina est, quæ monosyllabam mediam perforatam hoc fere modo O repræsentat. *La-Crozius*, alique formam ignorantes voluminum Tibetanorum, ad *distinctiones sermonis* signum hoc orbiculare referendum censuerunt, quod os erat foraminis mox descripti.

Volumina
re Caspi
perta coll
funiculis.

O O circuli
in fol. vol
Caspia Lips
to, non
ctiones ser
fed ora su
raminum,
dicia int
funiculi.

F. Forma Tibeticorum Voluminum usitator sine funiculis. Istorum tabulas aut variis coloribus pingunt, aut auro obducunt, ac pannis præterea sericis majoris minorisve pretii pro operis dignitate involvunt.

Volumen
tanum sine
culis rectan
tatis.

V. Paginas numerant vel notis arithmetiis ୧ ୨ ୩ ୪ &c. aliunde acceptis, vel integris vocibus numerum expr-

Numerus
narum, vel
metiis not
integris vo
indicatur.

pri-

Marginum spatia
in voluminibus
Tibetanis ad *Re-*
gesti Librarii in-
dices, & ad emen-
dationum com-
modum, amplif-
sima.

primentibus ། ལྷོ ། ལྷོ ། *Cik* ། ། ལྷོ ། ལྷོ ། *Gni* ། ། ལྷོ ། ལྷོ ། *Sum* ། ། ལྷོ ། ལྷོ ། *Sgi* &c.,
dum suis utuntur litteris. *Margines* amplissimi spatii relin-
quunt: primo quidem ad *Regesti*, ut vocant Librarii, com-
modum. Id vides ex cit. Tab. impressa Lipsiæ. In margine
sinistra toto spatio obverso lineis 2. 3. 4. & 5. hæc deorsum
versus inscripta leguntur

། ལྷོ །	2
། ལྷོ ། ལྷོ །	3
། ལྷོ ། ལྷོ ། ལྷོ །	4
། ལྷོ ། ལྷོ ། ལྷོ ། ལྷོ །	5

Idest: sub *Regesto* ། *Gni* à pagina, quæ numeratur, est
188. Hoc idem spectamus in margine Tab. a Magno *Pe-*
tro Russorum Rege ad Cl. *Assemanium* missæ, ubi *Regesti* in-
dex est ། *Kha*, & numerus paginæ ། ལྷོ ། ལྷོ ། 87. Secundo
ad locorum menda corrigenda. Hæc autem duplicis sunt
generis, vel enim errata sunt ex prætermisissis vocibus at-
que sententiis, vel ex redundantibus, aut male etiam pic-
tis, & corruptis, immutatisque litteris. Si primi generis
fuerint, sic ea suppleant, & redintegrent Ammanuenses.
Constet, exempli causa, pagina lineis *decem*, & error ex
prætermisissis jaceat in tertia: locum mendosum variis pun-
ctis ad perpendicularum erectis in hunc modum infra lineam
indican ¶, deinde in margine superiori restituunt appictis
iisdem punctis, cum præfixo numero lineæ 3: Idem præ-
stant si erratum sit in quarta, quinta, aliisque sequentibus,
dummodo non excedant medium paginæ: nam sicubi er-
ror post *medium* accidat; tunc notæ indices, & adjunctæ
emendationes rejiciuntur in marginem inferiorem. Ubi
pluries in eadem linea peccatum sit, aliis quibuslibet signis
inter se diversis ad loca notanda utuntur. Si secundi gene-
ris fuerint, litteris in eodem lineæ loco deletis tria puncta
su-

super affigunt; vocibus vero redundantibus tam longam apicum seriem superducunt, quam longum est spatium eorundem vocum.

VI. Quoties materia operis magnæ sit dignitatis & excellentiæ chartam omnem auripigmento, cujus copia ingens est in Tibeto, colorant. In hoc passim simplici atramento, sæpe etiam, majoris elegantiae causa, versus alteris scribunt modo atramento, modo cinnabari: aut si solo atramento utantur, *Dei* tamen, *Legislatoris*, & *Sanctorum suorum* nomina auro, argento, cæruleo, aliisque pretiosis coloribus pingunt.

Ornatus, & elegantiae in serido varietas.

VII. Libros Legis auro per sæpe & argento exaratos habent. Exemplum hujus scripturæ prostat in cit. Tabula, Magni Moschorum Regis Petri, quam nobiscum humanissime communicavit Idem ipse Præsul Cl *Assemanius*. Longa est ped. *duos* & lin. aliquot: lata unc. *octo*; nam & octo versus sicuti in priori ita & in posteriori pagina continet. Versus 1. 2. 4. 5. 7. & 8. argento, 3. & 6. sunt auro picti. Atra est superficies chartæ, ut inscripti characteres nitidius emineant.

Libri Buddi legis auro & argento scripti

VIII. Volumina custodiunt inclusa Arcis, ac Pluteis vario picturarum genere, & auri splendore ornatis. Cum universa liberalium artium scripta, tum ea præsertim, quæ sacra sunt, nudæ humi sternere, eamque consulto ac cogitato sinere ut vel leviter attingant, religioni ducunt. Nec prius ad ea legenda accedunt, quam vel serica integumenta, vel suasmet ipsorum vestes Illis substrarint. Hanc consuetudinem tenet vulgus. At ea tapetibus, pulvinaribus, mensulis coloribus auroque nitentibus super imponere mos est Civium, Virorumque nobilium. Legalia Religiosi homines legunt & recitant superstrata fellulis magnifico opere constructis. Bina nanque volumina *Chaghjur* tanti ponderis sunt, quantum bajuli humeri ferre communiter solent.

Bibliotheca tibetana.

Quo ritu quoque superstitionis paratu ipsarum quoque liberalium artium, legis præsertim volumina continent, & leg Tibetani.

CAPUT II.

*Signum initiale, Interpunctum, Comma, aliaque notæ
Tibetana Orthographia traduntur.*

*Ustkhum notæ
initialis exempla.*

I. **S**ignum initiale, unde auspiciū scribendi sumunt Tibetani, duplici figura pingitur: Prima & nobilior est ཨྲ། ཨྲ། aut ཨྲ། ཨྲ། ཨྲ། vel ཨྲ། ཨྲ། ཨྲ།, cujus vim ignorabat *LaCrozius* in ep. ad I. B. M. *de Libris Mss. haud procul MariCaspio repertis* an. 1722. *Act. Lips* p. 416. Hanc vero præponere solent ei omni scripturarum generi, quod *sacrum* est, & proprium Litteratorum. Nam in communi vulgarique scriptura alteram adhibent hujus formæ ཨྲ།, quæ eadem est ac Nekpallensis ཨྲ། aut etiam ཨྲ།.

II. *Ustkhum* illud appellant Tibetani, Nekpallenses *Huuun*. Et reapse, si priorem notam paullo attentius inspexeris, compositam deprehendes ex duplici, vel tergemina vocali ཨྲ ཨྲ ཨྲ.

Ustkhum vis sacra & energetica ad sapientiæ Numinis opem implorandam.

III. Nekpallenses vim quandam sacram & *energeticam* ad ཀནེས *Ganès* sapientiæ Numen invocandum in hac nota agnoscunt. Nullum præterea librum ac ne ipsum quidem Alphabetum scribere exordiuntur, quin prius Deum litterarum Præsidem hoc fere modo invocarint ཨྲ རྣམས་ལྷོྷ་ *Huuun Nama Sciddan*, vel ut in exordio Alphab. *Balabandù*, & *Akar Nagari* habet *Bayerus* T. IV. *Comment. Acad. Petropol.* Tab. xxxviii. *Wo Nama Sidham*, quod ad verbum expositum sonat: O o o *Sanctum Nomen*. Eundem sensum latere suspicor in simplici ཨྲ. Quod enim cetera sileant, nec exprimant Nomen, & Numen, a quo opem implorant, id compendii causa fieri potest. Eadem mihi inest animo suspicio de Tibetanis. Nam & hi, ni fallor, conjungunt ཨྲ། ཨྲ། ཨྲ། *Uu* cum ཨྲ། *Hom*, *Uu hom Mani* &c. Un

Tu hom Xa-thi-si-than Part. I. *Alphab.* p. 513. Hinc fieri puto cur *Ustkhom*, aut *Ustkhum* hanc notam appellent.

IV. Hujus notæ munus est non solum libri auspiciam indicare, sed etiam novi Tractatus argumentum in eodem libro distinguere. Toties enim *Ustkhum* repetunt, quoties in materiam aliam a priori diversam dilabuntur.

Ustkhum munus in seripione betanorum, quod

V. Punctum duplex est: *Intersyllabicum*, & *fixum*. Illud sic pingunt *Intersyllabicum* dicimus a munere & loco, quem obtinet. Distinguit enim syllabam a syllaba, inter quas jacet. Quamobrem non statim putabimus integrum, & perfectum esse vocabulum *monosyllabum*, quod quis viderit affectum, & conclusum puncto. Nam pluribus sæpe

Punctum intersyllabicum, quod

Puncti intersyllabici munus.

monosyllabis constat, præsertim si sit compositum: ut

Punctum intersyllabicum in tegris Nomini & pronuncian & intelliger difficultatem ronibus parit

Torcè: སྐྱུ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ *Khaden*: སྐྱུ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ *Samten*: སྐྱུ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་
Ciàpò, & alia id genus innumera, in quibus punctum post *Tor Kha Sam Cia* non est terminus nominum, sed singularium syllabarum, quarum singulæ ad integra nomina componenda conjungi debeant cum sequentibus *ce den ten po*. Ob hanc causam tirones & imperiti magnam in rite legendo patiuntur difficultatem, & voces crebro absolutas putant, ubi eas puncto affectas viderint, quum tamen imperfectæ sint & adhuc suspensæ.

Suum nihilominus usum & utilitatem hoc punctum habet. Facit enim, ut plures consonæ simul conjunctæ, & unico puncto conclusæ, licet ternæ aut quaternæ sint, unam tantummodo syllabam componant, & tanquam *monosyllabum* nomen legi ac pronuciari debeant. E.G. སྐྱུ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་

Punctum intersyllabicum aliunde utile est: & monosyllabis, linguæ ratio singulari, colligitur, ac rite pronuciandis, advat Lectorem.

Ser Aurum: སྐྱུ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ *Sar Domus*: སྐྱུ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ *Tu dò Voluntas*: སྐྱུ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ *Giam ba Doctor, Sapiens*: སྐྱུ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་
Zi vel *Si ba Intueri, videre*, སྐྱུ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ *Sceng ba ascende*

re: སྐྱ་ལྷ་སྐྱ་ Su. *Corpus*. Sic plurium consonarum numerus unico terminatus puncto syllabam constituit semper unicam.

Idque totum repetendum est a linguæ Tibetanæ genio. Est enim cognata Sinensi, quæ voces, & nomina per nuda monosyllaba constanter, ac perpetuo effert.

Punctum fixum, Tibetanorum lineæ duæ perpendicularares.

VI. Punctum fixum absolutæ periodi signum *duabus virgulis* ad perpendicularum erectis sic formatur ||. Harum altera præcedentis periodi finem, altera initium sequentis demonstrat. Et ideo inter se aliquantulum distantes erigi solent. Figuram hanc exhibebant Mss. eruta ad Mare Caspium, sive, ut *Bayerus in Præf. ad T. I. Mus. Sin.* accuratius narrat, *ad Irtim fluvium haud longe ab ejus fontibus, & lacu Sangin Dalai*, [prope Tibetum quemadmodum tradit T. IV. *Com. Ac. Petrop.*,] ubi visuntur *ruinæ magnificæ septem adium, quas Rutheni septem Palatia vocarunt*. In ea enim Tabula, quam editam habemus in *Act. Erud. Lips.* hujus puncti forma passim occurrit.

Punctum lineæ simplici interdum appictum.

Recentiores Tibetani non semper gemina, sed simplici quoque *virgula* punctum efformant. Id vides in Ep. Supremi Lhamæ, & in Commentario Or. *Hom-manì pemebum* Par. I. *Alphab.* pag. 501. & 514., nisi perpetua *incisa* eas interpretari velis; quod tamen orationis prolixitas, frequens sententiarum mutatio, & periodorum series minime patitur. Immo & ad calcem *Alphab. Tab. XXXIX.* apud *Bayerum* Tom. IV. *Act. A. Petrop.* puncti loco cernitur |.

Comma Tibetanorum perpendicularis simplex.

VII. *Comma* Tibetanum *virgula* est |, qua singula orationis membra in eadem periodo distinguuntur, quemadmodum ex cit. Tab. *Act. Lips.* perspicue deprehenditur.

Sic enim legimus: རྩེ་གྲུ་སྐྱ་ལྷ་སྐྱ་ སྐྱ་ལྷ་སྐྱ་
Par. tasi sa ciatu te | Ton
སྐྱ་ལྷ་སྐྱ་

སེམས་ ལོ་ མཉན་ ལ་ བཀ་ ལྷ་ ལྷོན་ ཀས་ ། ལྷོ་ ལྷོ་ །
Sem. cen. nam. la. pen. par. sce. ne. I di. ta.

ཐམས་ ལོ་ ལྷོ་ ལྷོ་ །

tam. ce. scio. II Heic vero commatis figuram cernis in recta I, & punctum in duabus II.

VIII. Nota suspensionis in pronunciando est *duorum circellorum*, quorum alter alteri supereminet, figura sic picta 9. In *Actis Erud. Lipsf. & T. III. Comment. Ac. Petrop.* pag. 418. binos hosce circellos cum adjectis virgulis, *punctum* interpretatur Bayerus. *Punctum Tangutanum*, inquit, est 9||, *ubi etiam extrema linea principium sequentium demonstrat*. In Tibetanorum scriptis istiusmodi puncti genus nusquam vidimus. Illud tamen impressum habet una Tab. xxxvii. in fine Syllabarii *Tangut. T. IV. Act. Ac. Petrop.* Sed ex loco, quem binis circulis tribuunt, satis apertum fit, vim habere suspensionis in certis quibusdam vocibus, quæ vehementem animi affectum significare velint. Nam *dicyclo* intersecant ipsas quoque litteras *monosyllabi*. Ex *Nekpalensium* Orthographia vim hujus notæ Tibetanæ exponere licet. Illi etenim cum in aliis pluribus, tum vero maxime

Circuli duo, ta suspensioni pronunciande

Dicyclus, aut re Bayero, punctum Tangutanum.

Dicycli mu apud Nekpall ses.

in duobus hisce vocabulis : དུལ་ *Duok* : & སུལ་ *Suok* circellos inter priorem & posteriorem litteram unius ejusdemque monosyllabi inferunt ad indicandam suspensionem vocis in pronunciando. Itaque non leges continuato spiritu *duk, suk*, sed suspenso & interrupto ad affectum animi exprimendum *du...k, su...k*.

Sic etiam ad summæ venerationis, & honoris significationem erga Numina Sanctosve suos patefaciendam *Xacaitæ* Tibetani monosyllabi litteris interjiciunt *circellos*. Nam in eadem *Tab. Act. Lipsf. quaterdecies* reperiuntur interpositi monosyllabis *Na. Ma 9 & Sam*, ubi scribentis,

Dicyclus monosyllabis in impresso orationis membro interjectus, nota venerationis.

legentive animus comparatur ad nomen *Sam-tan-poutrà* commemorandum: bis quidem lin. 6. & 7. pag. prioris

ཨ་མོ་སྐྱེ་བའི་མཚན་ལོ་

5 5

5

Q In averſa vero *duodecies*.

Aliud notæ gē-
nus ad honorem,
& venerationem
ſignificandam ex-
plicatur.

Ejuſdem eſt indolis nota in Diplom. Regio pro Lhaſs. Hoſpitiſ ædificando, PP. Capuccinis oblato. Quum enim bis commemorandus eſſet Lhama Maximus, prius notam iſtam ſignarunt, deinde nominarunt *Pedes Supremos*; [nam eo etiam ſuperbiſſimo titulo Lhamarum Principem vocare ſolent Tibetani;] totique demum ſalutationi clauſulam ſimilem ſubjecerunt in hanc plane formam:

|| ཨ་མོ་སྐྱེ་བའི་མཚན་ལོ་ ཨ་མོ་སྐྱེ་བའི་མཚན་ལོ་ ||

Kong ſciap Rin bo cehi: *Supremorum Pedum*. Ea enim formula Nomen, ac ſanctitatem *Lhamæ Max.* conceptis verbis ſe colere ac venerari profitentur. Quo fit ut ubicunque in fine periodi huiusmodi figuram pictam habeant ſcripta Tibetana, eam aut honoris erga divos indicium, aut intime, ac vehementis *affectionis* notam eſſe exiſtimem.

Nota Coronidis.

IX. *Coronidis* notam ad calcem operis variam appingunt. Plerique enim orationem, tractatum, & librum quemvis, quo quis velit ornamento abſolutum oſtendunt. Communis & uſitatiffima duplex eſt: 1. || || aut ſimplex, aut conduplicatum jacens inter virgulas utrinque geminas. 2. punctorum ſeries in formam trianguli eodem concluſa linearum numero || ||, non raro etiam con-
geminata, uti vides p. 519. in *ſin.*

Aucter & ætas
operis ad calcem
Libri.

X. Quemadmodum operis titulum tum in exteriori tabula, tum in fronte prioris paginæ vario colore ornatum apponere ſolent, ita & Auctoris nomen, & annum, quo liber eſt editus, Operi jam abſoluto adjiciunt.

XI. No-

XI. Notæ sunt aliæ, quarum munus non satis cognitum & explicatum habemus. In laud. *Tab. Act. Lips. lin. 2. 3. & 4. ter* hoc signum occurrit ལྷ. Similis naturæ esse conjicio; *bis* usurpatam, & ལྷ semel in Tab. nobis ab *Assernio* tradita. Spirant hæ ingenium earum, quæ in fronte epistolæ Supremi Lhamæ Part. I. *Alphab. p. 501.* exprimunt haud dubiè cultum & invocationem Numinis: paremque cum iis, uti pronum est intelligere, significationis, & symboli rationem habent.

Notæ hæc incognitæ proutur.

CAPUT III.

Quotuplex sit Tibetana Scripturæ genus, quis usus, quisve ordo scribendi?

I. **D**Uplex in primis est Tibetanis scripturæ genus: *Magicum* unum, & *commune* alterum.

Scriptura *M. ca & commu*

II. Utuntur *Magico* soli literati Viri tum in peregrinis vocibus, tum in quibusdam precationum formulis conscribendis. Sed ne *Magicæ* Scripturæ nomen Christianas aures offendat, neve nobis penitus incompti *Characteres* credantur, istorum quoque *figuras* infra dabimus.

III. At *communis* scripturæ forma duplex & ipsa est: *major*, & *minor*.

Communis, *gor & minor*

IV. *Majoris* characteres, Lhamis iudicibus, uni fere necessarii putantur: & ideo འཇམ་མགོན་པོ་འཕགས་པ་ *Ucèn*, nempe *Capitales*, *maximique* dicuntur, quia ad liberales disciplinas, & ad Religionis dogmata percipienda viam parant. Soli quippe tam veteribus exaratis libris intelligendis, quam novis componendis, inferviunt.

Major *Ucèn*

V. *Minoris* vero literæ, aut nullius, aut certe exiguæ

Minor *Umin*

necessitatis censentur: འཇམ་མགོན་པོ་འཕགས་པ་ *Umin*, idest *non Capitales* propterea nuncupatæ, quòd sine iis aditus ad profanam, fa-

facramque eruditionem pateat. Harum litterarum usus in epistolis familiaribus, in Syngraphis, aliisque privatarum rerum commentariis scribendis totus continetur. Alio nomine *Schar* appellavit Sigefridus Bayerus: Earumque specimen edidit Thomas Hyde in Append. Relig. Vet. Pers. p. 521. ex Syngrapho Regio, vulgo *Salvaconductu*, quem *Princeps Urbis, & Provincia de Boutan* concesserat *Chogia Ovanni Mercatori Armeno*. Sed eas neque Hyde explicaverat, neque satis cognitatas habuerat laudatus Bayerus; quemadmodum postea habuit, quum nactus tria illa Alphabeta Brahamanum, Tangutanorum, & Mogulensium, ex majoribus minores deprehendere potuit, earumque figuras Tom. III. & IIII. Commentar. Acad. Petropol. insculptas exhibuit.

Characteres *Ucèn*, *Majores* scilicet, ii sunt, qui maxime ad rem nostram faciunt. De his in præsentia solliciti sumus. *Minorum* formæ, ne & ipsæ desiderentur, aliquanto inferius prodibunt.

Ordo scribendi a læva in dexteram more Græcorum, & Occidentalium.

VI. Scribendi, & legendi ordinem a sinistra in dexteram cum Græcis, & Occidentalibus Tibetani observant; deceptusque est Thomas Hyde, quum specimen Boutanensis Scripturæ, cujus ante meminimus, a dextera in sinistram ferri existimavit. In eundem errorem ab Hydio se duci passus est *La-Crozius* in Ep. 135. ad Winkilsium Tom. III. *Thef. Epistol.* Quanquam enim & ego sentiam Tibetanos litteras suas accepisse a Syris, atque adeo Syrorum more antiquissimis temporibus a dextera in lævam scribere potuisse, attamen Hydianum exemplum & nimium recens est, & scriptionis ordinem exhibet a sinistra in dexteram.

CAPUT IV.

Litterarum Divisio, Numerus, Nomenque traduntur.

I. **L**itteræ aliæ sunt *Consonantes*, aliæ *Vocales*.

II. *Consonantes* litteras habent Tibetani omnino *triginta*: easque appellant ཀྱུ་ཉེ་ཅུ་ *Selcè*, id est *clarificantes*, seu *Luminosus*.

*Consonante
teræ Tibet
rum, trigin
Consonante
Tibetanis
Selcè, cur ?*

III. Sed hujus nominis causa non satis aperta mihi videtur. Multiplici enim sensu *Selcè* dici potuerunt. Primo quidem ob arcanam quandam sacrationemque rationem, quam a divino veluti principio altius repetitam *Buddista* velint. Has enim litteras, quemadmodum observavimus in Præf. Part. I. *Alphab.*, totidem quasi radios divinæ lucis existimant. Ad hanc *Buttantium* persuasionem accedit opinio *Bramhanum*, qui *Dewanâgarâ* spectant tanquam Matrem omnis sacræ scripturæ, eaque, ut *Bayerus* loquitur T. IV. Act. Ac. Petrop., *Legem a Deo in Caschia promulgatam predicant*. Caschia autem, sive *Casia*, aut *Casi Mons* & *Urbs* རྒྱལ་ཁྱེད་ *Cascha*, de qua vid. quæ diximus in *Vita Xaca*, & alibi præsertim p. 348. P. I. *Alphabeti*. 2. Ex eo, quôd originem & naturam vocabulorum ostendant; & ideo *clarificantes* dicantur, quia simili fungantur munere, quo funguntur *radicales* in Hebraica, Arabica, Syriaca, aliisque Orientalibus linguis. 3. Ob proprietatem, quam habent consonæ Tibetanæ seseipsis loquendi: est enim eis innatus sonus vocalis A; unde ལྷ་ Pa མ་ Ma ཅ་ Ta dicimus, non P. M. T. Et ita *Selcè* nuncupari potuerunt quasi *clare sonantes*, seseque ipsis loquentes. Significationem fere similem patitur vox علقع apud Arabes, uti nos docet *Castellus* in *Magno Dictionario biblico*. 4. *Ordines*, & *series con-*
so-

sonantium, de quibus mox dicam, adepti fortasse sunt nomen *Selcè*. Est enim eidem Castello *سلك* *ordo, nexus, via, series, & Angli filum* appellant *Silkè*.

Consonæ simpli-
ces.
Consonæ compo-
sita.

IV. *Selcè*, sive *consonantes*, alias vocamus *simplices*, alias *compositas*: *simplices*, quæ sejunctæ sunt a vocalibus: *compositas* quæ cum vocalibus sunt conjunctæ.

C A P U T V.

De Accentibus.

Accentuum co-
gnitio ad Tibeta-
nam linguam ad-
discendam sum-
mopere necessa-
ria.

I. **P**RIUSQUAM figuras, nomina, ac potestatem harum litterarum tradamus, *accentus*, quibus affici debeant, figendi sunt. Ex his enim recta pronunciandi ratio necessario dependet. Ut enim *tonos*, sic etiam *naturam, & vim significandi* accentus in Tibetanis litteris mutant. Quod quidem novam, gravioremque addiscendæ linguæ difficultatem parit.

In linguis, quæ
Sinicæ naturam
sequuntur, ac-
centuum ratio
habenda est.

Idque non in sola Tibetana, sed in ceteris etiam linguis accidit, quæ genium & indolem Sinensis imitantur. Ob hanc causam in earum Elementis tradendis coguntur Latini notas accentuum indices adhibere. Sic P. Alexander de Rhodes e Soc. Jesu in Declaratione Linguæ Anamiticæ, seu Tunkinensis ad calcem Lexici, quum sex intelligeret esse hujus linguæ accentus, eo prætermisso, qui est in pronunciando æqualis, ad quinque reliquos indicandos totidem notas excogitavit; easque sequentibus Tunkinensium monosyllabis in hunc modum appinxit: *dò, re, m̄i, pha, sō, lá*; ut ita tonos Musicæ nostræ aliquo pacto referrent. Accedit *Kircherus*, qui similia prorsus de musicis hisce accentibus docuit. Hæc quum observasset Bayerus, *parum commode factum*, inquit Lib. I. *Grammat. Sinic.* Cap. I. n. V. pag. 11. Sed *Bayeri* judicium quanti fieri debeat, a Viris, qui

qui rei utilitatem in sacris Missionibus experiri potuerint, repetendum est.

De accentuum numero, ac potestate ab Europæis tenenda in Sinicis vocibus rite proferendis, multa tradunt in ejus linguæ institutionibus Itali, Galli, Lusitani, Hispani, Germanique Scriptores. Tonos, seu accentus tum *simplices*, tum *compositos* descripsit *Bayerus* p. 13. cit. Cap., pag. 13. ex *Augustiniani cujusdam Grammatica lingua Chin-cheo*. Extat etiam in Bibl. Angel. *Ars Lingua Mandarinæ* Hispanice scripta a Francisco Varo Illustri Dominicanæ Familiæ Alumno, ubi de hoc argumento copiosissime agitur. Eam majoribus illustrationibus auctam a Religioso Viro Petro de la Piñuela Missionum Sinensium Commissario ex Refor. Ord. Minor. Observantium, typis *Cantone* in Sina editam an. MDCCIII. habemus. At nos de accentibus in Tibetanis vocibus ab ore vel Latino, vel Italo efferendis ea tantum dabimus, quæ omnium maxime scitu necessaria putavimus.

II. Itaque quinque erunt accentus: *aqualis*, *gutturalis*, *palatinus*, *narinus*, *singularis*. Prioris nullum signum erit, quia tonus vocis æquabiliter incedit, sequiturque nativam pronunciandi rationem nihil a communi Latinorum more diversam. Ceteros demonstrabunt notæ sequentes: *gutturalem* \sim , *palatinum* f , *narinum* v ; [Sic enim ab organis pronunciationis denominatos voluimus;] quinti & ultimi, quem *singularem* dicimus, index erit v .

Accentus
que pro Ti
nis vocibus
nunciandis
tur.

Nota Gut
lis \sim
Palatini f
Narini v
Singularis v

Itaque accentum \sim *gutturæ*: f *lingua ad palatum inflexa*: v *naribus magis quam ore pronunciabis*; At *singularem* v *mixtis organis, eaque ratione efferes, quam tibi describere nesciam*. Illius modum ac vim una Magistri vox, & usus ipse loquendi frequentissimus docere te poterit.

\sim Suprascriptum cernes *primis* Ordinum quinque
D d d d I. II.

Litteræ quinque,
gutturali accen-
tu affectæ .

Quinque , Pala-
tino .

Una , Narino .
Una iterum Sin-
gulari .

I. II. III. IV. V. : hisce videlicet litteris ᳵ Khá · ᳶ Cihá ·
᳷ Thá · ᳸ Páh · ᳹ Tzhá .

Secundis Ordinum item quinque I. II. III. IV. V. :

æque sunt ᳺ Kha · ᳻ Cihá · ᳼ Thá · ᳽ Páh · ᳾ Tzhá .

Quarta Ordinis II. ; quæ est ᳿ Gnía .

Singularem quarta Ordinis primi , ᳾ Nghá .

Æqualem , ut jam te monuimus , in reliquis intellige .

Litteræ ᳿ sonum *singularem* esse dixit Maturinus

Litteræ Ja so-
nus *Singularis* ,
sed nulla insigni-
tur nota .

La-Croze in Actis Eruditorum I ipsiæ an. MDCCXXII. p.417.
Nec id plane diffitentur Missionarii nostri Apostolici , qui
in istius litteræ pronunciatione aliquid peculiaris , & inusi-
tati se advertisse referunt . Erit forte quiddam , ut ᳿ *Gian-
gia* Cophticum . Sed ad ᳿ accentum designandum nullam
ego notam effingam ; fatis enim tibi consultum , commo-
deque factum arbitror , si tantum de *soni singularitate* mo-
nitus ad hanc litteram pronunciamdam accesseris .

C A P U T V I .

*Tibetani Alphabeti Selcè seu consonæ XXX.
simplices exhibentur .*

Alphabeti Tibe-
tani litteræ in
ordines octo dis-
tributæ . Cur ?

I. **I**N iis XXX. consonis *simplicibus* numerandis non eam
rationem tenent Tibetani , quam & Alphabeti no-
men postulat , & Ebræi , Græci , Latinique Grammatici
servant . In *ordines octo* eas omnes distribuunt . In uno-
quoque ordine litteras quatuor collocant , ultimo excepto ,
cui *duas* tantum relinquunt . Totidem habent ordines In-
di . Quanquam , si *quinque* priores spectes , litteras conti-
neant singuli *quinas* ; sextus , & septimus *quaternas* , &
binas octavus . Sunt enim consonæ Indicæ XXXV .

II. Eo

II. Eo deinde ingenio per ordines singulos litteræ distributæ jacent, ut cum canora quadam vocis modulatione, quasi musicæ notæ essent, proferri debeant. Ast caveas velim, ne cum nostris compares. Quod totum fit cum ex sacro quodam instinctu, quo *Xacaica* gens, ut aliàs ante animadvertimus, in cantus amorem, ac voluptatem fertur, tum ex industria, ut Tirones litterarum accentus, & pronunciandi rationem exacte condiscant. Totum id clarius ex sequenti schemate apparebit.

Ordines octo consonantium simplicium.

	I	2	3	4
	ཀྲ ཀླ ཀྴ K ^h a	ཁྲ K ^h a	གྲ Ka	ངྲ N ^g hà
II.	ཅྲ C ^h i ^h a	ཆྲ C ^h i ^h a	ཇྲ Cia	ཉྲ G ⁿ i ^h a
III.	ཏྲ T ^h a	ཐྲ T ^h a	ཏྲ Ta	ཏྲ Na
IV.	ཕྲ P ^h a	ཕྲ P ^h a	ཕྲ Pa	མྲ Ma
V.	ཇྲ T ^z ha	ཇྲ T ^z ha	ཇྲ Tza	ཇྲ Va
VI.	ཉྲ S ^c i ^h a	ཉྲ Sa	ཉྲ Ha	ཉྲ Ja
VII.	ལྲ Ra	ལྲ La	ལྲ Scia	ལྲ Sha
VIII.	ཏྲ Ha	ཏྲ ཏྲ Aa		

III. Dubitare quis posset, num Tibetani antiquioribus seculis eodem usi fuerint litterarum ordine, quo modo utuntur. Nam ab $\alpha\lambda\phi\alpha$ tanquam ab Alphabeti Capite eas numerasse videntur sub exordium *Orationis Liturgicæ* P. I. Alph. pag. 163. & 231. ubi ex littera *A* tanquam elementorum omnium principe factum dicitur *vas pretiosum*. At in hac nostra Tabula \mathbb{W}^A , locum tenet extremum. Quod

Priscum Alphabeti ordinem betanos imrese, vehementer picio est.

immutati ordinis indicium videri potest. Suspicionem auget forma grammaticæ *syntaxeos*, quam certe invita Minerva inverſam plerunque, & contra quam ſermonis natura exigat, *abnormem* uſurpant; quemadmodum obſervatum eſt P. I. p. 91. 498. & alibi. Verum fatius erit, & utilius ab his diutius inquirendis ἀπειχέιν.

C A P U T VII.

*Alphabetum noſtrum cum duobus a La-Croſio,
& Bayero editis comparatur.*

I. **T**Heophil. Sigefrid. Bayerus Tom. II. & IV. Act. Acad. Petropol. eaſdem pronunciandi leges Tangutanis, quas & Mungalicis, ac Brahmanibus litteris tribuit. Verum nonnihil inter eas discriminis eſſe Miſſionarii noſtri probe inſtructi teſtantur. Nec certe ego dubito, quin hoc idem ſenſiſſet Bayerus, ſi de ſolis Tangutanis ſeparatim egiſſet. Nam & in eam Tabulam, quæ XXXIX. eſt, & Alphabetum Tibetanorum ſolitarium exhibet, Bramhanicarum pronunciationem tranſduxit.

II. Ceterum non unus tantum *Bayerus*, ſed & *La-Croſius* pro ſuæ gentis ac oris ingenio pleraſque litteras aliter ac Italica lingua ferat, neceſſario pronunciat. Quodque nobis errandi occaſio eſſe poſſet, in Alphabeto cognito ex Act. Erud. Lipſ. an. 1720. earum aliquot prætermiſit, alias vero male delineavit. Hæc autem omnia ex tribus inter ſe collatis Alphabetis planius diſcere licet.

ALPHABETA III.

NOSTRUM.	LA-CROZII.	BAYERI.
1. ཀྲ་ཀྲ་མ་: Gà,	<i>in principio.</i> Errat. Nam ubique locum habere potest.	Ga.
2. ཀྲ་ཀྲ་མ་: Ga,	<i>in fine.</i> Errat ob eandem causam.	Ka.
3. ཀྲ་ཀ་: Kà.		Ga.
4. ཀྲ་ཀྲ་མ་: Na,	<i>nasale.</i> Tam male picta, ut cognosci vix possit.	Nga.
5. ཀྲ་ཀྲ་མ་: Sa.		Dscha.
6. ཀྲ་ཀྲ་མ་: Tza.		Tscha.
7. ཀྲ་ཀ་: Sa.	Male picta.	Dscha.
8. ཀྲ་ཀྲ་མ་: Na,		Nia.
9. ཀྲ་ཀྲ་མ་: Da.		Da.
10. ཀྲ་ཀྲ་མ་: Ta.		Ta.
11. ཀྲ་ཀ་: Omissa.		Da.
12. ཀྲ་ཀ་: Na.		Na.
13. ཀྲ་ཀ་: Wa.		Ba.
14. ཀྲ་ཀ་: Pa.		Pa.
15. ཀྲ་ཀ་: Ba.	Repetit figuram ཀྲ་ wa aperti.	Wa.
16. ཀྲ་ཀ་: Ma.		Ma.
17. ཀྲ་ཀ་: Omissa.	Has litteras fortasse La-Crozius neglexit, quod figura eadem esse crediderit ac 5. 6. & 7.	Dsa.
18. ཀྲ་ཀ་: Omissa.		Tsa.

Ejusdem figuræ cum ཀྲ་
Error Sculptori tribuen-
dus.

19. E^{t} Tza:	Omissa.		Dsa.	
20. V^{v} Va:	Omissa.		WWa.	
21. S^{c} Sciha:	Omissa.		Scha.	
22. S^{a} Sa:	Scha.	Hanc ipsam, vel antecedentem S esse conjicio, quam sic pronunciat. Nam figura aliena penitus & deformis est.	Ssa.	
23. H^{a} Ha:	A.	Hanc & sequentem ad <i>vocales</i> referri posse tradit.	A.	
24. J^{a} Ja:	Ja,	sonus singularis.	Ja.	Figuram dat male pictam, & fere similem H
25. R^{a} Ra:	Ra.	Male picta.	Ra.	
26. L^{a} La:	La.		La.	
27. S^{c} Scia:		Hujus figuram agnovit, sed inter <i>duplices</i> positam vocat <i>Schra</i> . Errat. Nam <i>simplex</i> est sine <i>Rata</i> .	Scha.	
28. S^{a} Sha:	Sra.		Sa.	
29. C^{h} Ha:	Cha.		Cha.	
30. A^{a} Aa:	A,	<i>Que</i> , ut apud <i>Hebraos</i> , inquit, <i>fulcrum vocalis</i> est; & ideo eam ad <i>vocales</i> refert.	A.	Hanc ita format, ut N Hebr. repræsentare videatur.

Eadem litteræ sola pronuncianti ratione in Alphabeto Romano diversæ ab iis, apparent, quæ extant in Lipsiæ, & Petropol.

III. Ex varia illa pronuncianti ratione, quam in hoc nostro Alphabeto servamus, nolim quis credat longo nos intervallo a *Bayeri* præsertim præceptis in litterarum valore, ac potestate exprimenda differre. Maximum discrimen, quod nos inter & Bayerum intercedit, ex diversa profluit Teutonici, Italicique oris consuetudine. Eadem litteræ sunt, sed aliquanto aliter ab Italo, quam a Germano, Gallo, & Hispano fieri soleat, expressæ ac pronunciatæ. Plerunque etiam fit, ut idem in loquendo sit sonus vocis, licet, si vox ipsa scripto exprimatur, alia fortasse videatur. Sic *Ch*, quod scriptum Lusitanice & Hispanice videris, Itali efferunt ut

c ante *e* & *i*, Germani vero fere ut *tsch*. Idque non inutile scitu Bayerus tradidit Lib. I. *Gramm Sin.* Cap. I. num. IV. Hinc intelligis, cur Ille ᠰ , *exempli gratia*, ore Germanico pronunciet ut *tscha*, nos vero Itali *ciba*. Idem censeto de reliquis.

CAPUT VIII.

De Litterarum Tibetanarum origine.

I. **I**ndorum litteras, & linguam *Balabandu* nuncupatam ex Hebræo suam originem habere, perspicue demonstratur, judice *La-Crozius* Epist. 32. ad *Bayerum* in *Thef. Epistol.* T. III., ex multis litteris Balabandecis, quæ si cum *Hebraicis* comparentur, ejusdem pene formæ videri possint. Simile quiddam in mentem mihi venit, quum de origine Tibetanarum a Syriacis fortasse litteris deducenda cogitarem. Nam & hanc suspicionem *La-Crozius* ipse in animum mihi pridem injecerat. Quamobrem operæ pretium duxi earum complures, ne dicam omnes, cum iis conferre quas Syri *Estranghelas* appellant. Si quæ visæ mihi sunt Syro-Nestorianis, aut Æthiopicis affines, & has in comparationem accire curavi. Samaritanas præsertim in conspectum protuli ea ductus opinione, quam Pinnabillensis, alique Eruditi Viri evulgarunt de *decem Tribubus* Israel in Assyriam & Mediam translatis, perque eas regiones ad Tibetum usque dispersis. In *Estranghelarum*, aliarumque litterarum figuris meditandis typos a *Castello* editos ante oculos plerumque gerebamus. Hunc adi, si quid forte offenderis, quod Tibi in his nostris cognoscendis moram inferre queat. Sed antequam propius ad $\omega\delta\gamma\alpha\lambda\lambda\eta\lambda\iota\sigma\mu\acute{o}\nu$ accedam, illud etiam te moneo, ut litteras in Alphabeto Syriaco jacentes tanquam erectas, aut etiam inversas spectes in Tibetano. Tene jam, quam modo instituimus, collationem.

I. Ordinis :

1. *Ga*: aut Nestor. : hanc verte deorsum , ut angulus suspensus maneat , & hastam , quæ erecta sursum versus attolleretur , inflecte simili fere modo quo factum , perspicias in *minori* , tum *Ga Bayeri* , aut *Kha* nostrum , apertum habebis ; nisi sit *Ga Samaritanum* , cum ansula producta , & inflexa , ut occurrit in Mfs. , teste Castello. 2. & 3. *Koph* , vel inversa , & hasta similiter deorsum contorta , aut Nestor. , dabit & 4. *Nga* visa mihi est Estrangh. *Caph* , quam Tibetani vehementi quadam vi naribus pronunciantes , ex *ka* verterint in *nga* . Video enim *Ngae* a Syris etiam Grammaticis nominari . Eandem esse opinor cum *Gna* primo in *Dewanagara* Indor. apud *Bayerum* .

I I.

1. , quam *Bayerus* vocat *Dscha* a *Samec* Samarit. ejus præsertim formæ , quæ extat in *Alphab.* edito ab Auct. Dissert. *De Priscis Græc. ac Latin. Litt.* apud Celeberrimum *Montfauconium* in app. ad *Palaogr. Gr.* , derivatam putarim . Verum in Tab. Tibetana , quæ nobis Romæ observanda offertur , accedit ad Estrangh. *Semchat* apertam in latere dextero quadrati . Ita apparebit , si inversæ quadratum sustollas . 2. Nestor. *Semchat* nata haud dubie ab Estranghel. , vel a com. , convenit cum . Et revera si lineolam mediam ex illius sinu paullo altius produxeris , dabit continuo *Scha* Bayer. , & *Ciba* nostrum . 3. *Sain* Samarit. , *W Saut* Æthiop. , aut *Semchat* ipsa aperta , & erecta . 4. Hujus figura in ipsa *Dewanagara* , in *Balabandû* , & *Akar Nagari* Indorum varia est ; eademque præterea littera congemnatur in duobus ordinibus . Hanc vel a *Nahas* Æthiop. ; nam Indicum *Gna* apud Bayerum similis videtur *Na* , vel ab *Amharico* *Gnaas* deductam censeo . Raro ea
utun-

utuntur Bramhanes in *Indostan* proprie dicta. At *Nekpalenses* finitimi Tibetanis sæpissime.

III.

1. *Ta* Nestor. : 2. *Tau* erectum, & cornibus mutilum, *Tha*. 3. Nestor., & Estrang. ex Ms. Cod. Evang. an. 616. exarato, & in Angel. Bibl. Romæ aservato, *Ta*. 4. *Na*, & Hebr. *Nun* cum ocello & apice deorsum inflexo elegantia causa, *Na*.

IV.

1. erectum *Ba* Bayer., *Pha* nostr. 2. *Pe* erectum, & dextera linea auctum, *Pha*. Confer & hoc cum Æthiop *L Aph*, idest *P*. 3. *Ba* clausum a Bayer. pronunciatum ut *Wa*. 4. *Mim* inversum, *Ma*.

V.

1. 2. 3. Eadem sunt ac 1. 2. 3. Ordinis tertii, cum *Sfode* minori loco apicis addito *Tzha*, *Tzha*. Quanquam & ipsi Samaritano *M*, & Ægypt. *uy* satis simile videatur. *Va* est *Min* Estrang erectum. In cit. Cod. *quadratum* dexterum ab imo clausum perpetuo cernitur. Nec quemquam moveat pronuntiatio diversa. Nam & apud Indos *Wa*, licet efferratur ut *W*, *Sape tamen*, teste Bayero, ut *M* pronuncietur sono medio inter utramque litteram.

VI.

1. *Scin* erectum *Scia*: 2. Eadem ac 3. ordinis II. & v.: 3. linea media sublata, Nest. *He*, unde Arab. *Hha*, & Ægypt. *H*, *Ha*. 4. *M* Samarit. inversum, *M*.

VII.

1. *Risfch* invers., *Ra*. 2. *Lom*, & Nestor. *Lom*, *La*. 3. *Sfode* erect., *Scin*. 4. Idem *Sfode* decurtatum fulcro, deinde erectum, ut Nestor. *Sha*.

VIII.

1. *Cheth*, Ægypt. *Ch*, *Cha* Bayeri, *Ha* nostrum. 2. *Olaph* uti pingitur in laudato Cod. Evangel., & in *Alphab.*

phab. Samarit. præsertim vero Ms. apud *Castell.*, *W* *Aa* formam obtinet. In *Alphab. Bayer.* idem ipsum apparet *N* *Hebr.* cum sinistro apice aliquanto longiori: Eiusdemque figuræ cernitur in *Tab. Tibetana*, quam beneficio *Ruffici Principis Romæ* habemus.

Similis plane comparatio instituta inter *Alphabetum Tibetanum*, & antiquius illud sacrumque *Indorum Devanagarum*, facile demonstraret cognationem, quam inter se mutuo utriusque gentis litteræ habent. Pari enim ratione ac *Tibetani*, complures *Bramhanum* characteres ex eadem origine profecti videntur. Eaque mihi suspicio inhæret animo, qua ego vehementer addubitem, *Indos* ad *Ægyptiorum* exemplum, priscis relictis istæ ipsa, quibus modo utuntur, *Elementa* adoptasse. Sed hujus loci non est novum istud argumenti genus pluribus exagitare.

C A P U T IX.

*Litteras in Alphabeto deficientes, qua ratione
suppleant Tibetani.*

I. **O**rientales linguæ, quæ sequi solent ingenium *Sinensis*, si cum *Latina* & *Itala* conferantur, litteris carent nonnullis, quas appellabimus *deficientes*. Quænam eæ sint in *Japonica*, discas ex *Hist. P. Charlovoix*, aliisve de rebus *Japon. Scriptoribus*. *Sinensi*, deficient hæ: *B. D. R. X. Z.*, quas mutant, ut *Bayerus* docet *L. I. Gr. Sin.* *C. I. n. X.*, in *P. T. L. S. S.* Sic dicunt, pro *Maria Maliya*, pro *Crux Culusu*, pro *Baptizo Bapetiso*, pro *Cardinali Kiaulpinalisu*, pro *Spiritus Supilitusu*, pro *Adam Vatom*, pro *Eva Ngeva*, pro *Christus Kilisitusu*. Quam multa & luculenta incommoda in *Christianæ Religionis* detrimentum derivari possent tum ex harum litterarum defectu, tum ex diversitate toni, quo *Sinicæ* voces efferuntur, *P. Coupletus*, eodem observante *Bayero*, *S. C. D. P. F.* declarare studuit.

Litteræ deficientes mutantur apud *Sinos* in alias.

Supplentes *Sinicæ* Latinis & Italis fatis incommodæ, & molestæ.

II. Litteræ deficientes in Tibetana lingua VII. numerantur: B. D. F. G. Q. X. Z.

Litteræ deficientes Tibetan VII.

III. Qua autem ratione litteras æqualis, aut similis valoris in deficientium locum sufficiant, cognosces ex his.

Supplentes

འདྲ་ Ba. Supplet B.

ཨ་ Da. }
 ཨ་ Da. } D.
 ཨ་ Da. }

Supplens defectem D, tr.

ཕ་ Pha: Tō ཕ་ subjecto triangulo 4: F.

ཀ་ Gia. }
 ཀ་ Gia. }
 ཀ་ Gia. } G.
 ཀ་ Ga. }
 ཀ་ Ga. }

Supplens defectem G, quæplex.

མ་ Xa: Tō མ་ subfixo triangulo: Q.

མ་ Xa: Tō མ་ subfixo triangulo: X.

མ་ } Z.
 མ་ }
 མ་ }
 མ་ }

Supplens defectem Z, du

Exempla.

འདྲ་ B.		འདྲ་འདྲ་ Brū Tonitru.
འདྲ་འདྲ་ Brè Oryza.		འདྲ་འདྲ་ Bum Centum millia.
འདྲ་འདྲ་འདྲ་ Bre-pū Fructus.		

Eeee 2 ཨ་ D.

᠋ᠳᠤ D.

᠋ᠳᠢᠵᠢᠲᠣᠨᠯᠠ *Di-ji-ton-la*
Hac de causa, propterea.

᠋ᠳᠡᠪ *Deb* Dicere, loqui,
recitare.

᠋ᠳᠢᠷᠡ *Drè* Dæmon.

᠋ᠳᠣᠬᠠᠮᠠᠨᠠ *Do kam* Regio,
Regnum, Mansio.

᠋ᠳᠣᠴᠢᠠ *Do-cià* Libido.

᠋ᠳᠤᠰᠡ *Du-scè* Mali scien-
tia, mali cupiditas, pro-
pensio ad malum.

᠋ᠳᠤ D.

᠋ᠳᠣᠴᠢ *Do-ci* Verus, sincerus.

᠋ᠳᠤ D.

᠋ᠳᠢᠨ *Den* Sedes.

᠋ᠳᠢᠨᠪᠠ *Den-ba* Tradere, da-
re.

᠋ᠳᠢᠷᠡᠬᠡᠪᠠ *Dar-ke-bà* Divi-
di, findi.

᠋ᠳᠤ F.

In vocibus peregrinis.

᠋ᠳᠢᠷᠰᠢ *Far-sì* Persa.

᠋ᠳᠢᠴᠢᠨ *Fo-chien* Civitas in
Sina.

᠋ᠳᠢ Gi.

᠋ᠳᠢᠴᠢᠩ *Gion-scing*, *Gion*
Arbor sic dicta, quæ
Xaca nascente effloruit

᠋ᠳᠢ Gi.

᠋ᠳᠢᠪᠠ *Gi-bà* Extermina-
tor.

᠋ᠳᠢᠲᠢᠨ *Gik-ten* Mundus.

᠋ᠳᠢᠮᠠᠵᠠᠩ *Giam-jang*,
sic dictus, Sapientiæ
Deus.

᠋ᠳᠢᠮᠠ *Gim* Suavis.

᠋ᠳᠢ Ga.

᠋ᠳᠢᠷᠣᠲᠤᠨ *Gor* Rotundus.

᠋ᠳᠢᠷᠣᠪᠢᠰ *Gor-lò* Orbis, Ro-
ta.

᠋ᠳᠢ Ga.

᠋ᠳᠢᠭᠣ *Go* Caput.

᠋ᠳᠢᠭᠠᠷ *Go-kar* Transmō-
tanus, proprie *Caput albū*.

᠋ᠳᠢᠭᠣᠨᠪᠠ *Gon-bò* Patronus.

ལྷ་ཀྱ

ལྷ་ཀྱ *Qu*, & *Ku* Novem.

ལྷ་མ

ལྷ་མ་ལྷ་མ་ལྷ་མ་⁴
ལྷ་མ་⁴ *Xa-thi-si-than* :

Xatha (fortasse *Xaca*)
sanctus. V. Or. *Hom-*
Mani-Peme-hum; &
HomGanessa nama sid-
dan Indor.

རྩེ་ཙ

རྩེ་མ་ལྷ་ཙ *Zam-bù* Asia, &
Arbor Montis Rirù.

མེ་ཙ

མེ་ལྷ་ལྷ་ཙ *Ze-ba-bò* Crea-
tor.

མེ་ཙ *zo* *Thefaurus*.

མེ་ལྷ་ཙ *zo-bà* *Liberator*.

IV. Supplementum *D*. triplex, quintuplex *G*., & duplex *Z* vagum non est, neque solutum, & arbitrarium, sed certis legibus adstrictum. Neque enim ubicunque aut *D*, aut *G*, aut *Z* occurrat, licebit promiscue ལྷ་ཏ་ *Da* pro ལྷ་ཏ་ *Da*: ལྷེ་ *Gia* pro ལྷེ་ *Gia*: ལྷཱ་ *Ga* pro ལྷཱ་ *Ga*: ལྷེ་ *Za* pro ལྷེ་ *Za* usurpare. Sunt voces, quæ unum omnino, non alterum sive *D*, sive *G*, sive *Z* requirant. Quinimmo vocis naturam & significationem continuo immutares, si quum scribenda esset, *Exempli causa*, per ལྷེ་ *Gia* primum, eam scriberes per *Gia* མེ་ secundum, vel tertium.

Leges in fi-
tibus obi-
da.

V. Sic 1. ལྷ་ཏ་ *Da* locum habet in pronomine ལྷཱ་ *Di*, *hic hac hoc*, non autem 3. ལྷ་ཏ་ *Da*: Rursus 3. ལྷ་ locum habet in ལྷ་ཏ་ *Ta-Da*, quæ vox *presens* significat, non autem 1. ལྷ་ཏ་ *Da*.

VI. ལྷཱ་ *Ga* in ལྷཱ་ལྷཱ་ལྷཱ་ལྷཱ་ *Gasci-la*, alii illi, proprium est hujus vocis, nec in ea usurpari potest ལྷཱ་ *Ga* quinta supplens.

རྩེ་

VII. $\text{Q}\bar{\text{E}}$ *Gia prima* in $\text{Q}\bar{\text{E}}\text{Q}\bar{\text{E}}\text{Q}\bar{\text{E}}$ *Gik-ten Mundus*, non $\text{H}\bar{\text{E}}$ *Gia secunda*, vel $\text{V}\bar{\text{E}}$ *Gia tertia* indiscriminatim, & confuse adhibebitur, ne vox nativam significationem amittat.

$\text{H}\bar{\text{Q}}$ *Ga quinta*, in $\text{H}\bar{\text{Q}}\text{R}$ *Gobi Capitis* scribes, non $\text{Q}\bar{\text{Q}}$ *primam*. $\text{H}\bar{\text{E}}$ *Gia secundam* dabis vocabulo $\text{H}\bar{\text{E}}\text{Q}$ *Giuk, finis*, non aliam $\text{V}\bar{\text{E}}$.

VIII. $\text{H}\bar{\text{E}}\text{S}\text{L}\text{L}$ *Ze-ba-bo, Creatorem* dices: $\text{H}\bar{\text{E}}\text{S}\text{L}\text{L}$ $\text{Q}\bar{\text{E}}\text{S}\text{L}$ *Zo-bare-Zo-bà: dimitte*, per $\text{H}\bar{\text{E}}$, & $\text{H}\bar{\text{A}}$, non vero per $\text{Q}\bar{\text{E}}$. Eandem regulam in ceteris, quæ frequentissime occurrunt, servato.

In *præpositivis* supplementum observandæ sunt: *quarta quarti: tertia sexti: & secunda septimi ordinis: In sub-junctivis, tertia I. II. III. IV. & V.*

IX. Quum vero in quavis supplenti duæ sint litteræ, una *præpositiva*, Q . scilicet H aut Q , & altera *subjunctiva*, advertendum est cujus ordinis, & numeri ea sit, quæ *subjungitur*. Nam ut habeatur supplens B satis non est cum *præpositiva* Q conjungere qualemcunque litteram ex tribus prioribus *ordinis* IV.; sed *tertia* Q esse debet: sic *tertia* *ordinis* III. subjuncta Q , vel H dabit D . *Tertia* iterum *ordinis* IV., & *ordinis* I. adjecta eisdem Q vel H , aut subscripta $\text{τ}\bar{\eta}$ Q dabunt G . *Tertia* *ordinis* V. subjuncta Q & H dabit Z .

Præpositiva, si vocalem habeat *suprascriptam*, non pertinet ad *supplementem*.

X. Q deinde & H *præpositivæ* in *supplementibus* nullam habent *suprascriptam vocalem*. Quoties igitur vocali afficiantur, non amplius ad *supplementes* sunt referendæ, sed tanquam *distinctæ*, & a sequentibus *disjunctæ* juxta proprium ac nativum sonum pronunciandæ erunt. Unde $\text{Q}\bar{\text{S}}$ $\text{Q}\bar{\text{N}}\text{Q}$ *Ho-sel* dices, non *Do-sel*: $\text{Q}\bar{\text{S}}\text{H}\bar{\text{S}}\text{Q}\bar{\text{S}}$ *Tze-me-ho*, non *Tze-de-do*. Contra, si vocalis sit in *secunda*. Tunc enim $\text{Q}\bar{\text{S}}\text{S}\text{Q}\bar{\text{R}}\text{τ}\bar{\eta}\text{N}$ *Do-pei-kham* dices, non *hot*, vel *to-pei-kham*.

CAPUT X.

De Litteris subscripto triangulo insignitis.

I. **D**E Figura triangulari \triangle substrata K^{\wedge} & N^{\wedge} qua ratione componat P^{\wedge} *Ph*, seu *F*, & X^{\wedge} *X* proximo capite docuimus. At eandem ipsam subscriptam video litteris aliis, quæ cum ex *nostris*, tum ex *Bayeri* Tabulis, numeratis etiam duabus *F* & *X*, sunt hæc:

		I	K^{\wedge} Kha		K^{\wedge} Kha		K^{\wedge} Ka		N^{\wedge} Nghà
II.			C^{\wedge} Ciha		G^{\wedge} Gnià
III.			T^{\wedge} Tha		T^{\wedge} Tha		T^{\wedge} Ta		N^{\wedge} Na
IV.	.	.	.		P^{\wedge} Pha		P^{\wedge} Pa		M^{\wedge} Ma
V.			Tz^{\wedge} Tzha		Tz^{\wedge} Tzha		Tz^{\wedge} Tza		V^{\wedge} Va
VI.			S^{\wedge} Scihà		J^{\wedge} Ja
VII.			R^{\wedge} Ra		L^{\wedge} La		S^{\wedge} Scia		S^{\wedge} Sha
VIII.			H^{\wedge} Ha		

II. Nota 1. *Bayerum* triangularem \triangle semper scribere & pronunciare ut *u*, nos vero ut *a*. 2. Ordines instruere *quibus* constantes litteris, ut eos pares efficiat *Bramhanicis*. Quintam propterea addit, quam format subjiciendo singulis litteris *tertiis* H^{\wedge} *Ha* triangulo affectum. E. G. K^{\wedge} I. Or-

Ordines Con-
nantium sim-
cium in Tab-
Bayerianis p-
sunt Bramh-
cis, *quibusque*
teris constant

dinis: additamque penultimo loco collocat inter K^{\wedge} *Ka*, & N^{\wedge} *Nga*. Idem præstat in ceteris. 3. Trigoni figuram adjicere lit-

Ad quintam obtinendam Tabulæ Bayerianæ singulis quinariis ordinibus litteras magicas interjiciunt caudatas, & desinentes in figuram trianguli.

litteris Magicis $\overset{\text{H}}{\underset{\Delta}{\text{T}}}$ Tha, $\overset{\text{H}}{\underset{\Delta}{\text{Z}}}$ Tha, $\overset{\text{H}}{\underset{\Delta}{\text{F}}}$ Ta, $\overset{\text{H}}{\underset{\Delta}{\text{Q}}}$ Scia, $\overset{\text{H}}{\underset{\Delta}{\text{T}}}$ Kha,

$\overset{\text{H}}{\underset{\Delta}{\text{E}}}$ Tzha, $\overset{\text{H}}{\underset{\Delta}{\text{S}}}$ Tha, $\overset{\text{H}}{\underset{\Delta}{\text{Z}}}$ Ta, $\overset{\text{H}}{\underset{\Delta}{\text{P}}}$ ab; adeoque additas in 1. 3.

4. 5. & 7. ordine ipsissimos esse characteres Magicos. 4. Col-
lige additamentum Δ , exceptis locis iis, in quibus necessa-
rio requiritur ad supplendas deficientes F & X, in ceteris
plerunque sapere superstitionem; & ideo in $\overset{\text{H}}{\underset{\Delta}{\text{P}}}$ $\overset{\text{H}}{\underset{\Delta}{\text{S}}}$ $\overset{\text{H}}{\underset{\Delta}{\text{Q}}}$ sacro
illo *Itharum*, seu *Tantalorum* nomine reperitur $\overset{\text{H}}{\underset{\Delta}{\text{T}}}$ Tha cum
triangulo subscripto.

CAPUT XI.

De Vocalibus.

I. **V**ocales Tibetanæ multo plures essent, quam quæ a nobis traduntur, si, quod visum est *La-Crozius*, in earum numerum referre quis vellet $\overset{\text{H}}{\underset{\Delta}{\text{Q}}}$ Ha, $\overset{\text{H}}{\underset{\Delta}{\text{P}}}$ Ja, $\overset{\text{H}}{\underset{\Delta}{\text{W}}}$ Aa. At Gentis Grammaticos sequimur, qui tres hæc litteras adnumerant consonantibus. Hæ enim omnes cum vocalibus conjunguntur, & singulæ proprias syllabas atque voces constituunt. Immo & $\overset{\text{H}}{\underset{\Delta}{\text{W}}}$, quanquam copuletur vocali, semper tamen retinet sonum peculiarem, quem nunquam secundum leges Tibetanæ pronuntiationis amittit.

II. A *vocalis*, ut jam diximus, unicuique consonæ innata est, & ab ea inseparabilis. Excipiuntur *casus*, quibus aliquando cogitur consonam aliter quam per *a* pronuntiare. Sed de his infra dicam.

III. $\overset{\text{H}}{\underset{\Delta}{\text{S}}}$ $\overset{\text{H}}{\underset{\Delta}{\text{S}}}$ $\overset{\text{H}}{\underset{\Delta}{\text{N}}}$ Jang, aliâs etiam $\overset{\text{H}}{\underset{\Delta}{\text{P}}}$ $\overset{\text{H}}{\underset{\Delta}{\text{Q}}}$ $\overset{\text{H}}{\underset{\Delta}{\text{P}}}$ Jen-là, soni videlicet & *cantus* communi nomine nuncupantur: ac si eas *proprie* accipere volumus, quatuor tantum numerabimus, I. U. E. O.

In *Vocalium* numero statuendo non *La-Crozius*, aliosque, sed Grammaticos Tibetanos sequimur

Vocales, quatuor.

IV. Ha-

IV. Harum notæ sunt hæ ᠊ ᠋ ᠌ ᠍ . *Primam* ᠊ vo-
cant ᠊ ᠋ *Kikù*: *Secundam* ᠋ ᠌ ᠍ *Sciapkiù*: *Ter-*
tiam ᠌ ᠍ *Drengbù*: *Quartam* ᠍ ᠎ *Narò*.

᠊ <i>Kikù</i>	valet	I.
᠋ <i>Sciapkiù</i>		U.
᠌ <i>Drengbù</i>		E.
᠍ <i>Narò</i>		O.

La-Crozius eas appellat *Gigù*, *Schausù*, *Sengù*, *Nar-*
rò; adeo vero male, *duas Kikù*, & *Sciapkiù*, pingit in Act.
Lips. sæpe commemoratis, ut plane deformes, immo &
alienas ostendat.

V. Tres *Kikù*, *Drengbù*, *Narò* supra consonantes ap-
ponuntur: ut in ᠊ ᠋ *Khi*, ᠋ ᠌ *Khe*, ᠌ ᠍ *Kò*. *Sciapkiù* infra eaf-
dem adjicitur ut in ᠋ ᠌ *Ku*, ᠌ ᠍ *Tu*, ᠌ ᠍ *Lu*, & aliis simi-
libus.

VI. Notas hæcce acceperunt Tibetani a Syris. *Kikù*
enim ᠊ & *Sciapkiù* ᠋ non sunt nisi ᠋ ᠌ *Vau* scilicet Nes-
torianum, & quinta Syrorum vocalis *Ezozo*. Munus idem
est. Nam quemadmodum *Ezozo* si superius sit, sonum
reddit *Kibbutz* Hebr., & *u* Græc. seu *y*: si sit inferius,
Surek, & Græc. & *u* Lat.; ita ᠋ *Vau Sciapkiù* supra posi-
tum consonanti sonat ut *y* seu *i*, infra ut *u*. Figura *Narò*
est nota ipsa ᠍ Syriaca *Ezozo* inversa, & producta, cui
vim tribuerunt sonandi ut ᠋ ᠌ : quemadmodum Arabes
præstiterunt in vocali ᠋ . *Drengbù* demum formatum appa-
ret ex ᠌ : & reapse curvæ figuræ ubique pingitur in dua-
bus cit. Tabulis Romana scilicet, atque Lipsiensi.

VII. *Narò* ᠍ , aliquando congeminatur præsertim in no-
ta compendiaria nominis *Dei Concioà*. Exemplum pluries
repetitum habes in Ep. Supremi I hamæ, ubi legitur ᠋ ᠌ ᠍
Ffff ideft

idest expansis litteris ཏཱ་ཀྲ་མེ་གྲ་ *Conciok*, sive *Concioa*.

VIII. Observandus præterea est in quibusdam vocabulis circellus ° suprascriptus litteris, ut hæcenus vidimus, tribus ཏྲ་ *Ta*, ཏླ་ *A*, & ཏྵ་ *Hu*. In prima enim supplet vicem, *mce*, *m* in secunda, & tertia. Tenet etiam interdum locum *n*, quam Bayer. pronunciat *ang*, & *ong*. Quapropter ante dictæ voces legi debent: ཏྲླྵ་ ཏྵ་ *Tam-ce*, *Hom*, *Huhum*: Vide expositionem Or. *Horn-mani-peme-hum*, unde illud etiam intelliges, in ipsismet vocalium notis Buddistas, nescio quid latentis, ac mysticæ significationis potestatem agnoscere. De hac autem nota monendi erant Tirones, ne eam incauti pro *Vocali* acciperent.

IX. Duæ supersunt notæ, quæ supra consonantes aliquas, quanquam admodum raro, pinguntur, una simplex ཏ, altera duplex ཏྲ. Utuntur his præsertim in scriptis magicis; aliudque nihil præstant, quam certos indicare tonos, & modulationes vocis in recitando.

X. Quicumque *Bayerum* legerit T. III. Commentar. Acad. Petropol. opinari poterit *sexdecim* esse vocales Tibetanas cum totidem Bramhanicis conferendas, quemadmodum Ille idem contulit in triplici Alphabeto Bramhan. Tangut. Mongal. Videtis sequentium vocalium Tab.

<i>Br.</i>	अ	आ	इ	उ	उं	रि	रि	लि	ली	ऐ	ऐ	औ	औ	अं	अः
<i>Tib.</i>	ཨ	ཨ	ཨ	ཨ	ཨ	ཨྲ	ཨྲ	ཨྲ	ཨྲ	ཨྲ	ཨྲ	ཨྲ	ཨྲ	ཨྲ	ཨྲ
	ā	ā	i	i	ū	ū	rī	rī	lī	lī	ē	ē	ō	ō	ang à

Verum ne errandi occasionem a *Bayero* sumas, cave ne credas seriem vocalium XVI. a Grammaticis Tibetanis prodire. Sunt hæc artificiose compositæ, & ex industria ad Bramhanicas accomodatæ. Neque enim difficile est si-

In Bayeri Tabulis vocales Tibetanæ Bramhanicis pares, XVI. numerantur.

Vocales XVI. a Bayero editæ, auctores non habent Grammaticos Tibetanos.

mili

mili prorsus arte ad eundem numerum vel ipsas Latino-
rum vocales revocare, dummodo totidem Latinæ litteræ
feligantur, quæ Bramhanicarum valori ac potestati respon-
deant.

XI. Plura in serie Tibetanarum observo. 1. Tres vo-
cales: $\mathbb{W}^{\prime} A$ breve, $\mathbb{W}^{\prime} A$ longum; & $\mathbb{W}^{\prime} A$ ultimum simi-

In scriem
lium a
traditam,
vationes.

le primo. Nullum ex his in vocalium censum, ut jam vi-
dimus, a Tibetanis refertur. 2. $\mathbb{L}^{\prime} K\grave{i}$ breve, $\mathbb{L}^{\prime} R\bar{i}$ lon-

gum: $\mathbb{L}^{\prime} L\grave{i}$ br. $\mathbb{L}^{\prime} L\bar{i}$ long. Harum prior pertinet ad no-

tam *Rata*, de qua infra dicendum erit: posterior a Tibeta-
nis ignoratur. 3. $\mathbb{W}^{\circ} an$. De hoc vide quæ paullo ante tra-

didimus n. IX. 4. Vocales quatuor breves $\mathbb{W}^{\circ} i^{\circ}$. $\mathbb{W}^{\circ} \acute{e}$. $\mathbb{W}^{\circ} \acute{o}$.

$\mathbb{W}^{\circ} \acute{u}$: & quatuor longas $\mathbb{W}^{\circ} \bar{i}$. $\mathbb{W}^{\circ} \bar{e}$. $\mathbb{W}^{\circ} \bar{o}$ $\mathbb{W}^{\circ} \bar{u}$. Ex his

postremis quatuor *duæ* fiunt longæ per adjectionem $\mathbb{Q}^{\prime} ha$
infra \mathbb{W}° ut $\mathbb{W}^{\circ} \bar{i}$, & $\mathbb{W}^{\circ} \bar{u}$: *duæ* per conduplicationem

Drengbù \mathbb{W}° , & *Narò* \approx supra \mathbb{W}° , ut $\mathbb{W}^{\circ} \bar{e}$, & $\mathbb{W}^{\circ} \bar{o}$.

XII. At, nisi ego fallor, quatuor tantum vocales, eas-
que communes habent Tibetani cum antiquis Syris, apud
quos vocales unius soni sive *breves* sive *longæ* sint, eadem
nota signantur. Unde fit ut \acute{e} , & \bar{e} uno illo signo \mathbb{R} *Revo-*

zo indicentur a Syris. Sic \acute{i} & \bar{i} *Chevozo* \mathbb{H} : \acute{o} & \bar{o} *Dse-*

kopho \mathbb{D} : \acute{u} & \bar{u} *Ezozo* \mathbb{N} . Prætermittenda non est nota ob-
versa *Kikù* \mathbb{O} , cujus nimirum ocellus dexteram spectat. Po-

nitur ista secundum *Bayeri* Tabulas tam super simplices
 Ḳ' ri, rī, Ḳ' lī, lī, quam supra κῑ' κίονα in columnæ morem

Kikū ρ inverfa
 supra consonan-
 tes cum r conjun-
 ctas .

compositas ex. gr. supra Ḳ' Tzbrī, Ḳ' Tzblī, aliasque ha-

bentes infra se Ḳ' Ra & Ḳ' La per universum syllabarium.
 Certe equidem P. Horatius hanc ρ inverfam constanter col-
 locat in Symbolo Apost. supra *Chri* in voce *Christus*. In Tab.
Tibético-Lipsiensi tunc *Kikū* versa facie appingi videtur,
 quando vel præcedit alterum ∩ vel ∪. Id autem fieri puto
 non ex grammatica lege, quasi *obversum* ρ immutet vim
 litteræ subjæctæ, sed ad elegantiam scriptionis, ne *Kikū*
 sequens vel confundatur cum præcedenti, vel interfecet
 apicem dexterum ∪. Sed mos iste constans non est, neque
 perpetuus. Interdum enim, etsi præeat vel alter *Kikū*, vel
Narò, figura sequentis sinistram respicit ∩. Deinde aliis
 etiam litteris, quæ nec sunt, nec habent adjunctum vel
 Ḳ' Ra, vel Ḳ' La, super impositum cernitur.

De *Drengbū* &
Narò geminatis.

XIII. Notas geminati ∩ *Drengbū*, & *Narò* ≈ adhibet
 laudatus *Bayerus* ad indicandum ē, vel diphthongum ei
 & õ longum. Sed *litteras geminatas* suspicor pro longis ab
 Eo accipi.

De *Kikū* dextror-
 sum verso : De
Drengbū, *Narò*,
 & *Sciapkiū* gemi-
 nis, regula.

XIV. Ex his observatis *canonem* sic constituimus.
 I. *Kikū* ρ nota vocalis dextrorsum versa locum tenet præfer-
 tim supra litteram Ḳ' ut in Ḳ' ri. In aliis quibusdam quid
 muneris habeat ignoramus. II. ∩ *Drengbū* duplici indicari
 geminatas ee, aut etiam diphthongum ei. III. ≈ *Narò* du-
 plex notam esse gemini oo, aut diphthongi oy, & ou. IV.
Sciapkiū ≈ referre geminatum uu, aut diphthongum au.
 Leges pronunciationis in his geminatis vocalibus efferren-
 dis, auribus magis quam oculis, & lectione comprehende-
 re poteris.

Ḳ' cum

ꞑ cum *Kikù* in fine syllabæ fere semper vim habet diphthongi *ei*. Sic leges: ཏཱ་ལའི་ *Ten-bei* id est *veritas* Verum, མུན་པའི་ *Mun-bei* Tenebræ, ལྷ་ངའི་ *Nang-vei* Lux, ལྷ་མའི་ *Nam-kei* Cælum, ལྷ་ལའི་ *Kiur-vei* Honoratus, ཏཱ་ལའི་ *Tar-bei* Liberatus, servatus, ཏཱ་ལའི་ *Na-vei* Auris, ལྷ་ལའི་ *Gnel-vei* Gehenna, Infernalis. Sæpe etiam est nota articuli genitivi plurium, ut ཏཱ་ལའི་ *Con-bei* Cænobiorum, ཏཱ་ལའི་ *Dro-vei* Viatorum, ཏཱ་ལའི་ *Ke-vei* Virtutum.

De nota compendiaria duplicis *Narò* ≈ meministi quæ paullo ante docuimus. Sat esto. Ad alia progredior.

CAPUT XII.

*Alphabeti Tibetani litteræ ad Latinas
accomodantur.*

I. **I** Doneo fatis ac diuturno experimento Itali Missionarii nostri duce & auctore P. Horatio didicerunt, quantæ utilitatis & adjumenti sit ad Tibetanæ linguæ elementa percipienda, ignotas & abstrusas exoticarum litterarum figuras sub notis, & domesticis latinarum imaginibus cognoscendas ac memoriæ sedulo imprimendas suppeditare. Totum istud subsidii genus, qualecunque futurum sit, Tironum studio atque ingenio experiendum ultro deferimus. Hinc jam erunt *Latina*, hinc *Tibetana* litteræ ea arte dispositæ, ut *secunda* respondeant *primis*.

Lat. Tibet.

Potestas. Figura.

Nomen.

A	ཨ	Aa
B	འ	Ba
C	ཨ	Ciha
C	ཨ	Ciha
C	ཨ	Cia
D	ཨ	Da
D	ཨ	Da
D	ཨ	Da
E	ཨ	Drengbù. E
F	ཨ	Ph
G	ཨ	Gia
G	ཨ	Gia
G	ཨ	Gia
G	ཨ	Ga
G	ཨ	Ga
H	ཨ	Ha
H	ཨ	Ha
I	ཨ	Kikù. I
J	ཨ	Ja
K	ཨ	Kha

Lat. Tibet.

Potestas. Figura.

Nomen.

K	ཨ	Kha
K	ཨ	Ka
L	ཨ	La
M	ཨ	Ma
N	ཨ	Ngha
N	ཨ	Gnia
N	ཨ	Na
O	ཨ	Narò. O
P	ཨ	Pha
P	ཨ	Pha
P	ཨ	Pa
Q	ཨ	Ku
R	ཨ	Ra
S	ཨ	Sciha
S	ཨ	Sa
S	ཨ	Scia
S	ཨ	Sha
T	ཨ	Tha
T	ཨ	Tha
T	ཨ	Ta

<i>Lat. Tib.</i>			<i>Lat. Tib.</i>		
Potestas.	Figura.	Nomen.	Potestas.	Figura.	Nomen.
T	𑄎	Tzha ^s	V	𑄎	Va
T	𑄏	Tzha ^s	X	𑄎	X
T	𑄐	Tzà	Z	𑄎 ⁴	Za
U	𑄑	Sciap-kiù. U	Z	𑄎 ⁵	Za

CAPUT XIII.

*Consonantes compositæ, seu Tabula
Syllabarum Unifelicè.*

I. **C**onsonantium Tibetanarum id proprium est, ut singulæ Syllabam ac nomen constituere valeant. Semper enim, sicuti semel & iterum observatum est, congenitum habent sonum vocalis *a*. Qua in re Tibetana lingua a ceteris differt. Quamquam ipsæ quoque simplices Æthiopum litteræ in *i. Ordine* conjunctum habeant sonum *a*. Ne itaque syllabas a Tibetanis expectes Latinis, Græcis, Hebraicis, Italis, aliisve sive Orientalibus, sive Occidentalibus similes, quales essent, *exempli gratia, Pa, Ta, La, Ma, Na* expansis distinctisque litteris consonanti una, vocali altera. Nullas enim id genus syllabas habent. Stant pro his *felcè*, sive consonantes solitariae 𑄎 *P*, 𑄎 *T*, 𑄎 *L*, 𑄎 *M*, 𑄎 *N*.

Quælibet c
na simplex
adjuncta
syllabam c
tuit.

Syllabas co
hendent
nas cum
li conjuncta
las omnino
qua Tibeta
gnoseit.

II. Conjunctio Consonantium fit cum solis quatuor vocalibus 𑄎 *I*, 𑄎 *U*, 𑄎 *E*, 𑄎 *O*. Sicque dum simplices *felcè* copulantur cum *Jang*, appellamus, ut jam nosti, *compositas*. Atque eæ sunt totidem syllabæ, quæ constant duabus tantum litteris *consonanti* scilicet, & *vocali*. Nam, ut infra videbis, syllabæ sunt diversæ speciei; quarum aliæ, consonas comprehendunt *binas*, aliæ *ternas*, aliæ *quaternas* uni vocali conjunctas.

Conson
bas effo
conjunctæ
quatuor
vocalibus
E, O.

III. *Se-*

Consonantium
compositarum ,
scu Syllabarum
simplicium Ordines
quaternarii
xxx.

III. *Selcè compositas* distribuunt Tibetani in ordines xxx., quorum quilibet *quaternis* syllabis constat, quemadmodum totidem constat litteris quivis ordo plenus simplicium. Cernes in *quarta* consonantes plerunque *duas*, quandoque *tres*. Prior est eaque unica, quæ ad *syllabam* spectat. Reliquæ additæ sunt causa cantus, quo syllabas efferunt. Exemplum esto in ord. I. ཀླ་ *Khor*, in III. ཀླ་ཀླ་ *Khom*. Unum ཀླ་ *Kha* cum vocali ལ་ componit syllabam: reliquæ, ut ཀླ་ & ཀླ་ redundant; nihilque ad syllabæ compositionem conferunt.

Syllabæ simplices
Uniselcè.

IV. Hujus itaque generis *Syllabas* omnino simplices, *Uniselcè* appellabimus, quia unicam tantum consonantem cum vocali conjunctam dabunt.

Syllabarium Uniselcè.

ཀླ་ <i>Khi</i>	ཀླ་ <i>Khu</i>	ཀླ་ <i>Khe</i>	ཀླ་ <i>Khor</i>
ཀླ་ <i>Khi</i>	ཀླ་ <i>Khu</i>	ཀླ་ <i>Khe</i>	ཀླ་ <i>Kon</i>
ཀླ་ <i>Ki</i>	ཀླ་ <i>Ku</i>	ཀླ་ <i>Ke</i>	ཀླ་ཀླ་ <i>Kom</i>
ཀླ་ <i>Nghi</i>	ཀླ་ <i>Nghu</i>	ཀླ་ <i>Nghe</i>	ཀླ་ <i>Nghor</i>
ཀླ་ <i>Cihi</i>	ཀླ་ <i>Cihu</i>	ཀླ་ <i>Cieh</i>	ཀླ་ <i>Cihol</i>
ཀླ་ <i>Cihi</i>	ཀླ་ <i>Cihu</i>	ཀླ་ <i>Cieh</i>	ཀླ་ <i>Ciho</i>
ཀླ་ <i>Ci</i>	ཀླ་ <i>Ciu</i>	ཀླ་ <i>Ce</i>	ཀླ་ <i>Cion</i>
ཀླ་ <i>Gni</i>	ཀླ་ <i>Gniu</i>	ཀླ་ <i>Gnie</i>	ཀླ་ <i>Gnion</i>
ཀླ་ <i>Thi</i>	ཀླ་ <i>Thu</i>	ཀླ་ <i>The</i>	ཀླ་ <i>Thoh</i>
ཀླ་ <i>Thi</i>	ཀླ་ <i>Thu</i>	ཀླ་ <i>The</i>	ཀླ་ <i>Thop</i>
ཀླ་ <i>Ti</i>	ཀླ་ <i>Tu</i>	ཀླ་ <i>Te</i>	ཀླ་ <i>Ton</i>
			ཀླ་ <i>Ni</i>

འི་ Ni	འུ་ Nu	འེ་ Ne	འོ།། Nor
འི་ ^ˆ Phi	འུ་ ^ˆ Phu	འེ་ ^ˆ Phe	འོངས། Phonḡ
འི་ ^ˆ Phi	འུ་ ^ˆ Phu	འེ་ ^ˆ Phe	འོས། Pho
འི་ Pi	འུ་ Pu	འེ་ Pe	འོས། Pon
འི་ Mi	འུ་ Mu	འེ་ Me	འོས། Mon
འི་ ^ˆ Tzhi	འུ་ ^ˆ Tzhu	འེ་ ^ˆ Tzhe	འོ།། Tzhor
འི་ ^ˆ Tzhi	འུ་ ^ˆ Tzhu	འེ་ ^ˆ Tzhe	འོལ། Tzhol
འི་ Tzi	འུ་ Tzu	འེ་ Tze	འོས། Tzom
འི་ Vi	འུ་ Vu	འེ་ Ve	འོས། Vol
འི་ Scih	འུ་ Scihu	འེ་ Scihe	འོས། Sciohn
འི་ Si	འུ་ Su	འེ་ Se	འོང། Songh
འི་ Hi	འུ་ Hu	འེ་ He	འོ།། Hor
འི་ Ji	འུ་ Ju	འེ་ Je	འོངས། Jong
འི་ Ri	འུ་ Ru	འེ་ Re	འོས། Rol
འི་ Li	འུ་ Lu	འེ་ Le	འོས། Lòh
འི་ Sci	འུ་ Sciù	འེ་ Sciè	འོས། Scioh
འི་ Shi	འུ་ Shu	འེ་ She	འོས། Shol
འི་ Hi	འུ་ Hu	འེ་ He	འོ།། Hor
འི་ I	འུ་ U	འེ་ E	འོ།། I Om

Nota in ordine postremo sonum litteræ *W A*. Quamquam enim perire videatur; revera tamen non perit, neque

que perire debet. Monitum damus, qui modum pronun-
ciandi exprimere scripto nequimus.

C A P U T X I V.

Tabula Syllabarum Difelcè.

I. **S**yllabas *simplices* hucusque tradidimus, modo *compositas* proferemus. Compositas autem vocamus *Difelcè*, eas nimirum syllabas, quæ *binis* consonis, sive *clarificantibus* constant. Hinc est

Syllabarium II. Difelcè.

ᳵ᳚ Khang	ᳵ᳚᳚ Khun	ᳵ᳚᳚ Khâ	ᳵ᳚᳚ Khu
ᳵ᳚᳚ Khap	ᳵ᳚᳚᳚ Khir	ᳵ᳚᳚᳚ Khung	ᳵ᳚᳚᳚ Kur
ᳵ᳚᳚᳚ Khong	ᳵ᳚᳚᳚᳚ Khub		
ᳵ᳚᳚᳚᳚ Khap	ᳵ᳚᳚᳚᳚᳚ Khoh	ᳵ᳚᳚᳚᳚᳚ Khuh	ᳵ᳚᳚᳚᳚᳚ Khang
ᳵ᳚᳚᳚᳚᳚ Khe	ᳵ᳚᳚᳚᳚᳚᳚ Khun	ᳵ᳚᳚᳚᳚᳚᳚ Khong	ᳵ᳚᳚᳚᳚᳚᳚ Kho
ᳵ᳚᳚᳚᳚᳚᳚ Khel	ᳵ᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚ Kham	ᳵ᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚ Khah	ᳵ᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚ Khe
ᳵ᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚ Khar	ᳵ᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚ Khor	ᳵ᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚ Kho	ᳵ᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚ Khen
ᳵ᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚ Khul	ᳵ᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚ Khol		
ᳵ᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚ Kun	ᳵ᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚ Ki	ᳵ᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚ Kin	ᳵ᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚ Kong
ᳵ᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚ Ken	ᳵ᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚ Ke	ᳵ᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚ Ku	ᳵ᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚ Ko
ᳵ᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚ Kkah	ᳵ᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚ Kab	ᳵ᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚ Ku	ᳵ᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚ Kir
ᳵ᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚ Kol	ᳵ᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚ Kel	ᳵ᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚ Kur	ᳵ᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚ Kung
ᳵ᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚ Ken	ᳵ᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚ Kar	ᳵ᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚ Kam	ᳵ᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚ Kom
ᳵ᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚ Nge	ᳵ᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚ Ngel	ᳵ᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚ Ngo	ᳵ᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚ Ngul
ᳵ᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚ Nge	ᳵ᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚ Ngu	ᳵ᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚ Ngen	ᳵ᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚᳚ Ngar
			Ngon

ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ Ngon	ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Ngor	ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Nge	ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Ngur
ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ Nnga	ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Ngam		
ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Cihah	ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Cihi	ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Cihen	ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Cihung
ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Cihih	ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Ciham	ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Ciho	ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Cihe
ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Ciehl	ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Cieh	ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Cihang	ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Cihol
ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Ciehn	ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Cieh	ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Cihar	ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Cihu
ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Ciho	ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Cihang	ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Cihun	ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Cihung
ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Cihng	ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Cihen	ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Cihol	ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Cihm
ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Cihur	ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Ciho	ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Cihe	ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Cihcr
ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Cihup	ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Cihon	ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Cihoh	ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Cihah
ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Ciehl	ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Cihl	ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Cihap	
ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Ci	ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Cing	ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Ciu	ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Ciol
ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Cio	ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Cie	ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Ciong	
ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Gnil	ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Gnie	ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Gniel	ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Gniul
ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Gnin	ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Gnie	ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Gning	ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Gnien
ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Gnien	ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Gnioh	ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Gning	ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Gniung
ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Gnio	ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Gniah	ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Gniol	
ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Thah	ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Thil	ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Then	ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Thing
ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Thâ	ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Thoh	ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Thun	ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Thih
ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Thuh	ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Thung	ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Thi	ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Thim
ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Thah	ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Thun	ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Thoh	ᳵ᳚ ᳚᳚᳚ ᳚᳚᳚ Tho

Thong	Thung	Thur	Thor
Thih	Thuh	Thing	Tang
The	Tho	Thar	Thul
Thel	Thup	Thu	Them
Tham	Thum	Thim	Thung
Thil	Thur	Thob	
Tih	Tar	Tir	Tang
Tam	Te	Tong	Tor
Tol	Teng	Tel	Tul
Ton	Ten	Tu	Tung
Tum	Tuh	Tem.	
Nem	Nam	Nang	Nur
Nen	Nom	Nup	Nor
Nong	Nar	Nuh	Ne
Ne	Nu	Nah	Nin
No	Non	No	Nel
Ner	Nu.		
Phen	Phing	Phung	Pher
Phe	Pham	Phe	Phar
Pher	Phul	Phor	Phang
Pho	Phel	Phoh	Phur. Phul

ཕུལ་ Phul	ཕུག་ Phuh	ཕང་ Phab	ཕིར་ Phir
ཕོང་ Phong	ཕག་ Phah	ཕུར་ Phur	ཕམ་ Phen
ཕམ་ Phem	ཕུ་ Phu	ཕང་ Phang	ཕུང་ Phung
ཕར་ Phar	ཕུམ་ Phun	ཕི་ Phi	ཕད་ Phè.
ཕི་ Pih	ཕོང་ Pong	ཕིར་ Pir	ཕང་ Pang
ཕུག་ Puh	ཕར་ Par	ཕུང་ Pung	ཕུ་ Pu
ཕུམ་ Pim	ཕུམ་ Pun	ཕམ་ Pen	ཕལ་ Pel
ཕོ་ Po	ཕམ་ Pam	ཕུ་ Pu	ཕལ་ Pel.
མམ་ Men	མི་ Mi	མལ་ Mel	མང་ Mang
མིག་ Mih	མིང་ Ming	མེ་ Me	མེལ་ Mel
མིམ་ Min	མེ་ Me	མར་ Mar	མེར་ Mer
མིར་ Mir	མུར་ Mur	མུ་ Mu	མུ་ Mo.
མུ་ Tzhen	མུ་ Tzhem	མུ་ Tzham	མུ་ Tzher
མུ་ Tzhu	མུ་ Tzhun	མུ་ Tzho	མུ་ Tzhuh
མུ་ Tzhel	མུ་ Tzhong	མུ་ Tzhah.	
མུ་ Tzhah	མུ་ Tzhe	མུ་ Tzhang	མུ་ Tzhin
མུ་ Tzhong	མུ་ Tzhim	མུ་ Tzhih	མུ་ Tzhun
མུ་ Tzhir	མུ་ Tzhar	མུ་ Tzhel	མུ་ Tzhil
མུ་ Tzhul	མུ་ Tzhu	མུ་ Tzhe	མུ་ Tzhen
མུ་ Tzho	མུ་ Tzhor	མུ་ Tzhu	མུ་ Tzab.
མུ་ Tzom	མུ་ Tzoh	མུ་ Tzih	མུ་ Tzel

ᠮᠤᠵᠡᠨ Tzen	ᠮᠤᠵᠢᠬᠤ Tzuh	ᠮᠤᠵᠣᠮᠤ Tzom.	
ᠮᠤᠵᠢᠨ Vahi	ᠮᠤᠵᠢᠨ Ven	ᠮᠤᠵᠢᠨ Var	ᠮᠤᠵᠢᠨ Wm
ᠮᠤᠵᠢᠨ Vo	ᠮᠤᠵᠢᠨ Vel	ᠮᠤᠵᠢᠨ Ve.	
ᠮᠤᠵᠢᠨ Scihn	ᠮᠤᠵᠢᠨ Scieh	ᠮᠤᠵᠢᠨ Scie	ᠮᠤᠵᠢᠨ Scihun
ᠮᠤᠵᠢᠨ Sciohm	ᠮᠤᠵᠢᠨ Scihen	ᠮᠤᠵᠢᠨ Scihol	ᠮᠤᠵᠢᠨ Scihel
ᠮᠤᠵᠢᠨ Scio	ᠮᠤᠵᠢᠨ Scihun	ᠮᠤᠵᠢᠨ Scihn	ᠮᠤᠵᠢᠨ Scihang ¹
ᠮᠤᠵᠢᠨ Scihum	ᠮᠤᠵᠢᠨ Scihoh	ᠮᠤᠵᠢᠨ Scihong ¹	ᠮᠤᠵᠢᠨ Scihong ¹
ᠮᠤᠵᠢᠨ Sah	ᠮᠤᠵᠢᠨ Sum	ᠮᠤᠵᠢᠨ Suh	ᠮᠤᠵᠢᠨ Soh
ᠮᠤᠵᠢᠨ Sih	ᠮᠤᠵᠢᠨ Sol	ᠮᠤᠵᠢᠨ Sang ¹	
ᠮᠤᠵᠢᠨ Ham	ᠮᠤᠵᠢᠨ Hang ¹	ᠮᠤᠵᠢᠨ Hò	ᠮᠤᠵᠢᠨ Hur
ᠮᠤᠵᠢᠨ Hong ¹	ᠮᠤᠵᠢᠨ Huh		
ᠮᠤᠵᠢᠨ Jel	ᠮᠤᠵᠢᠨ Jih	ᠮᠤᠵᠢᠨ Jo	ᠮᠤᠵᠢᠨ Jin
ᠮᠤᠵᠢᠨ Jun	ᠮᠤᠵᠢᠨ Jar	ᠮᠤᠵᠢᠨ Jur	ᠮᠤᠵᠢᠨ Jor
ᠮᠤᠵᠢᠨ Jul	ᠮᠤᠵᠢᠨ Ji	ᠮᠤᠵᠢᠨ Jol	ᠮᠤᠵᠢᠨ Jen
ᠮᠤᠵᠢᠨ Jon	ᠮᠤᠵᠢᠨ Jo	ᠮᠤᠵᠢᠨ Je	ᠮᠤᠵᠢᠨ Jung ¹
ᠮᠤᠵᠢᠨ Rin	ᠮᠤᠵᠢᠨ Ring ¹	ᠮᠤᠵᠢᠨ Rah	ᠮᠤᠵᠢᠨ Ren
ᠮᠤᠵᠢᠨ Rap	ᠮᠤᠵᠢᠨ Rù	ᠮᠤᠵᠢᠨ Rum	ᠮᠤᠵᠢᠨ Rim
ᠮᠤᠵᠢᠨ Ri	ᠮᠤᠵᠢᠨ Rang ¹	ᠮᠤᠵᠢᠨ Rul	ᠮᠤᠵᠢᠨ Rel ¹
ᠮᠤᠵᠢᠨ Re	ᠮᠤᠵᠢᠨ Re	ᠮᠤᠵᠢᠨ Rong ¹	ᠮᠤᠵᠢᠨ Rung ¹
ᠮᠤᠵᠢᠨ Ram	ᠮᠤᠵᠢᠨ Ril	ᠮᠤᠵᠢᠨ Rul	
ᠮᠤᠵᠢᠨ Loh	ᠮᠤᠵᠢᠨ Lam	ᠮᠤᠵᠢᠨ Lu	ᠮᠤᠵᠢᠨ Le

ལུག་Luh	ལང་Lang	ལེ་Lè	ལན་Len :
ཤས་Scie	ཤུས་Sciu	ཤིས་Sci	ཤན་Scien
ཤུན་Sciun	ཤོས་Scio	ཤིན་Scin	ཤུལ་Sciul
ཤོལ་Sciol	ཤེས་Sciè	ཤོག་Scioh	ཤུམ་Scium
ཤོད་Scio	ཤེལ་Sciel	ཤར་Sciar	ཤུར་Sciur
ཤོད་Sciò	ཤིད་Sci	ཤང་Sciang	ཤེམ་Scem
ཤེན་Scien	ཤོང་Sciong	ཤེད་Scieng	ཤོབ་Sciop.
ཤང་Shang	ཤོན་Shon	ཤེན་Shen	ཤིང་Shing
ཤེམ་Shem	ཤོམ་Shom	ཤོང་Shong	ཤེར་Sher
ཤེར་Shor	ཤུར་Shur	ཤུག་Shuh	ཤད་She
ཤག་Shah	ཤོད་Sho	ཤར་Shar	ཤིལ་Shil
ཤོལ་Shol	ཤུལ་Shul	ཤས་She	ཤང་Shang
ཤོང་Shong	ཤེད་Sheng	ཤིལ་Shil	ཤོབ་Shob
ཤབ་Shap	ཤོན་Shon	ཤོས་Sho	ཤུས་Shu
ཤེན་Shen	ཤུམ་Shum	ཤིར་Shir	ཤིག་Shih
ཧལ་Hel	ཧུལ་Hul	ཧོས་Hò	ཧོས་Hè
ཧོར་Hor	ཧར་Har	ཧེ་Hen	ཧམ་Ham
ཧུར་Hur	ཧད་He	ཧང་Hang	ཧེ་Hehe
ཧས་He	ཧེ་Hee	ཧོ་Hoo	ཧུ་Huu
ཧན་Haha	ཧོད་Hò	ཧོ་Hhu	ཧུ་Hu
		ཧ	

हुण' Huh	ह' Ha	हृ' Hè	हुं' Huhum ३
हुण' Huhun ३	हुण' Hul	हुं' Hû.	
अ' Ar	अण' Ah	अण' An	अण' Um
अण' Ang	अण' Ech २	अण' Vu ३	अण' Ong
अण' Ap	अण' Hhom २	अण' E	अण' A
अण' Ah २	अण' Un	अण' Ar	अण' Um
अण' Ir	अण' An	अण' Et	अण' E
अण' Al	अण' A.	अण' Uh	अण' Hohm.

C A P U T X V.

Litteræ nativum prononciationis sonum in syllabarum compositione mutantes.

I. **P**Ræcepta, quæ tradituri sumus de litteris mutantibus sonum nativæ prononciationis, non tam ad superiorum, quam ad sequentium syllabarum rationem assequendam, magnopere conferunt.

II. Quoties in syllabæ textu *tertia* Ord. I. अण' Ka: *prima* अण' Pha: & *tertia* अण' Pa Ord. IV. antecesserint I. Ord VI. अण' Sciba, sonum, quem ista अण' proprium habet ac naturalem, mutabunt ex *Sciba* in *Sgiba*: interea dum अण' Ka, अण' Pha, & अण' Pa silebunt; quemadmodum disces porro in syllabario *quiescentium*. Itaque syllaba *secunda* in अण' अण' Sa-

Sa-sgi Terræ fundus, seu fodina, itemque གཤམ་ *Sgien* alius: གཤམ་ལྷ་ *Sgiuh-bà*, manere, consistere, sedere: གཤམ་ལྷ་ *Sgiak-bà* affligere, claudere, legas velim, non *Sci*, *Scen*, *Scihbà*, *Scikbà*. In nomine pariter Insulæ Chimericæ གླ་ཡུལ་ *Ngajap* གཤམ་ *Sgen* erit, non *Scen* [*Ngajap-Scen*:] erravimus enim aliter scribentes P.I. Alph. p. 184. & alibi: Item གཤམ་ *Sgiab* collocare, non *Sciab*; གླ་ལྷ་ལྷ་ *Gni-re-sgin*, non *Gni-re-scin*, quotidianus. Sic primam གཤམ་ལྷ་ལྷ་ quod est nomen Metropolis Provinciæ Tzhang *Sgigatze* pronunciamus, non *Scigatze*.

III. གླ་ *Ta* ante གླ་ mutat གླ་ *Pa* sequentem in *Va*, silente གླ་ *Ta*: uti fit in གླ་ལྷ་ *Vu*, sive simpliciter གླ་ Caput: & གླ་ལྷ་ *Vang*, Dominator, Rex, Sinice *Vam*. Attamen eadem lex non ubique servatur. Nam གླ་ལྷ་ལྷ་ *Pab-dù*, & *Vab-dù*, arithmeticam figuram *Chilionum* innumerabilium traditam P. I. p. 471. sic appellant.

IV. གླ་ *Pa* sive initialis, sive media, sive finalis promiscue pronunciat *Ba*, & *Va* ut གླ་ལྷ་ *Norbù*, gemma: གླ་ལྷ་ལྷ་ *Cio-bà*: གླ་ལྷ་ *Bare*, & *Vare*; sed frequentius *Va*, præsertim si solitaria sit, & in fine syllabæ jaceat. Idem nonnunquam accidit litteræ གླ་ *Pha* tum maxime quum ante se habet གླ་ ut གླ་ལྷ་ *Thop-va* efficere, operari, & གླ་ལྷ་ལྷ་ *Ciab-peb-bà* salutare. གླ་ *Pha* raro admodum ac fere nunquam pronunciant *Ba*, & *Va*. Quantacunque vero sit in tribus hisce litteris pronuntiandi licentia, par tamen non est in scribendo. Mutant enim singulæ vocum significationem: propriaque nomina rerum confunderes, si quod postulat གླ་ *Pha*, vel གླ་ *Pa* scribes per གླ་ *Pha*, & vicissim in locum གླ་ *Pha* alterutrum

࠵' aut ࠵' substitueres. Quamobrem nomina ista, *exempli gratia* ࠵'འཕྲུག་པལ་ *Phep-bà* accedere, ࠵'འཕྲུག་པལ་ *Cjah-phul* Salve, Ave: ࠵'འཕྲུག་པལ་ *Pen* putredo: ࠵'འཕྲུག་པལ་ *Po* masculus, per ࠵'འཕྲུག་པལ་ *Pha*: ࠵'འཕྲུག་པལ་ *So-pa* patientia: ࠵'འཕྲུག་པལ་ *Sre-pa* affectus, desiderium, cupiditas: ࠵'འཕྲུག་པལ་ *Gni-ba* secundus: ࠵'འཕྲུག་པལ་ *Po-ba* Tibetanus, per ࠵'འཕྲུག་པལ་ *Pha*: ࠵'འཕྲུག་པལ་ *Ciang-ciub* summis, purisque virtutibus cumulatus: ࠵'འཕྲུག་པལ་ *Tza-va* calor: ࠵'འཕྲུག་པལ་ *Cor-va*, seu *Gor-va* transmigratio, per ࠵'འཕྲུག་པལ་ *Pa* unice scribenda erunt, ne significatio verborum ac rerum propria corrumpatur.

Elifæ, & in nudam aspirationem solutæ.

Post litteram a congeniti, aut vocali affectam, reliquæ in eadem syllaba necessario aut eliduntur, aut in spiritum mere asperum resolvuntur.

V. Ad litteras naturalem sonum mutantem, eas referimus, quæ patiuntur elisionem seu imminutionem a congeniti. Ex natura linguæ Tibetanæ id oritur, ut duæ aut tres consonæ in una eademque syllaba nequeant plures habere vocales; alioquin non *monosyllabum*, sed *polysyllabum* componerent, quod est ab idiomate Tibetano alienum. Hinc regula manat constans & firma: *post consonam quæ habeat vel a congenitum, vel vocalem adjectam, quæcumque sequitur sive unica tantum littera sit, sive gemina, aut quiescit, aut eliditur, aut in aspirationem migrat.* De iis, quæ quiescunt, proprius erit dicendi locus.

Elidendarum in monosyllabis Tibetanis consonantium numerus, & ratio explicatur.

VI. Eliduntur autem post consonam sive simplicem sive cum vocali compositam litteræ ࠵' *Nga*. ࠵' *Pa*. ࠵' *Ma*. ࠵' *Na*. ࠵' *La*. ࠵' *Ra*. ࠵' *Ha*. ࠵' *Ha*. Itaque

Post Selcè simplicem

Elifæ post consonantes simplices.

Pronunciatur sequens elifæ a congenito in hunc modum: ࠵'འཕྲུག་པལ་ *Khang-va* [tacito a in ࠵' *nga*,] novus.

Nota, quod si *quiescens* in syllaba *Diselcè* aut præcedat, ut in ࠵'འཕྲུག་པལ་ *Nga-va*, plenus, aut sequatur, ut in ࠵'འཕྲུག་པལ་ *Nga*

Nga Idioma, lingua, dialectus, tunc ཇང་ *Nga* pronunciat-
tur integrum. Nunc perge mecum, ac cetera vide, quæ
nobis occurrunt, exempla.

ཇང་ *Tang*, & , etiam : བཟ་ལེབ་ *Pang-leb*, Panis :
མང་ལྷོ་ *Mang-pò* : Multus, magnus; unde *Mangos* dic-
tos arbitror Populos sitos in *India extra Gangem* : རྩ་
Tzhang, habitatio : རྩ་ལྷོ་ *Scihe-tang*, ira, indignatio :
རྩ་ *Rangh*, proprius : ལང་ཀ་ *Lang-ka*, Seilan Insula :
ལང་ *Lang*, ubi : ལམ་ཇང་ *Sangh*, optimus : ལྷོ་རྩ་ *Rab-*
dù, summus : ལྷོ་རྩ་ *Sce-rap*, vox *Seraphim* affinis,
comprehensio perfectissima : བཟ་ལེབ་ལྷོ་ *Tam-tam-ba*,
collidere, conterere, confringere : ལྷོ་ལྷོ་ *Nam-kha*,
Cælum : བཟ་ལེབ་ལྷོ་ *Thar-bei*, effugere, evadere. ཇང་ལྷོ་
Tar-khie, propagator : ལྷོ་ལྷོ་ *Sgar*, domus : ལྷོ་ལྷོ་ *Khab*
præceptum : ལྷོ་ *Lab*, Dii.

Post Selcè compositam.

ལྷོ་ *Kong*, Ovum. ལྷོ་ *Ming*, nomen : ལྷོ་ *Ringh*, Elifæ po-
positas.
longus : ལྷོ་ལྷོ་ *Cong-ba*, Cœnobium : ལྷོ་ *Tup*, vis, po-
testas : ལྷོ་ *Fum*, Mater : ལྷོ་ *Jul*, Regio : ལྷོ་ *Nor*,
res. Plura, si cupis exempla, repete ex Syllabariis.

VII. Non sine causa inter exempla Consonantium,
quæ *eliduntur* post simplicem *a* congeniti, prætermisimus La, & r
tant a ce
tum præ
in e.
ལྷོ་ *La*, & ལྷོ་ *Na*.

Hæ duæ non solum amittunt *a* nativum, ne si pro-
nunciatur, *monosyllabum* destruat, sed etiam anteceden-
tis sonum mutant in *e*. Itaque sic leges : ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ *Ton-*
ghen, ostensor, demonstrator : ལྷོ་ལྷོ་ *Tra-cihen*, inimi-
cus:

cus: སྐྱུ་མཚན་ *Sam-then*, Contemplatio: སྐྱུ་མཚན་ *Cjen*, oculus. མཚན་ *Tzhen*, vita: སྐྱུ་མཚན་ *Sgihen*, alius: སྐྱུ་མཚན་ *Phen*, putredo: སྐྱུ་མཚན་ *Tra-den*, famosus; unde illud est vulgarrissimum Tibetanorum effatum. མཚན་མཚན་ *Mani celebris* & ore omnium commendatissimus: སྐྱུ་མཚན་ *Phel*, multus: སྐྱུ་མཚན་ *Shel*, lucidus, splendidus, luminosus: སྐྱུ་མཚན་ *Tzbel*, silva: སྐྱུ་མཚན་ *Gniel-va*, Infernus: སྐྱུ་མཚན་ *Khel-ba*, ætas.

Ta, & Sha, n
congenitum præcedentis
Selcè movent & ipsæ
in *e*.

VIII. Idem prorsus præstant *dua* quiescentes སྐྱུ་མཚན་ *Ta*, & སྐྱུ་མཚན་ *Sha*. Nam & hæ cogunt præcedentem nulla Vocali affectam, abjecto *a* adsciscere sonum *e*. Vide exempla. སྐྱུ་མཚན་ *Pax*. Silet in *Diselcè* སྐྱུ་མཚན་ secunda སྐྱུ་མཚན་ deinde vertit སྐྱུ་མཚན་ *Ta* priorem in *Te*; adeoque *Te-pha* legitur, non *Ta-pha*: Ita in སྐྱུ་མཚན་ *Khe-sci*, senescere: སྐྱུ་མཚན་ *Phab-tzhe*, leuca: སྐྱུ་མཚན་ *Khie-men*, fœmina, aliisque similibus, སྐྱུ་མཚན་ quiescens movet སྐྱུ་མཚན་ in *Khie*, & སྐྱུ་མཚན་ in *Tzhe*, & sic aliam quamlibet ante se positam *Selcè*.

Non aliam tenebis legem in སྐྱུ་མཚན་ *Sha*. Silet & ipsa si statim veniat post consonam carentem vocali; eamque facit, ut vertat *a* sibi proprium in *e*, quemadmodum ex subjectis *syllabis* deprehendere poteris. སྐྱུ་མཚན་ *Re*, tela: སྐྱུ་མཚན་ *Sang-kje*, Sanctus, ubi སྐྱུ་མཚན་ non *Kja-sa*, neque obmutescente སྐྱུ་མཚན་ *Sha*, *Kja*, sed *Kje* sonare debet: སྐྱུ་མཚན་ *Shre*, Filius: སྐྱུ་མཚན་ *Te-ne*, deinde: སྐྱུ་མཚན་ *Nu-be*, potentia, virtus, & སྐྱུ་མཚན་ *Tzhe*, dies. Quod si proxima post vocalem non fuerit, sed ante se aliam habeat aut elisam, aut quiescentem, tunc སྐྱུ་མཚན་ *Sha* muta prorsus jacet, nihilque in consonas præcedentes agit. Unde in *syllabis trisylcè* སྐྱུ་མཚན་ & *quadrifcè* སྐྱུ་མཚན་ *giuh* respectu pronunciationis iners plane manet, & otiosa; atque ita སྐྱུ་མཚན་ *Tham*
sim-

simpliciter pronuntiatur, & གྲུག་ལྷོ་ *Sgiub*, non autem *Thamè*, & *Sgiuhè*.

IX. ལྷོ་ *Ha*, & ལྷོ་ *Ha* sive finales, sive mediæ inter consonam præcedentem, & consequentem efferuntur per nudam aspirationem *h*, eliso *a*: ut ལྷོ་ལྷོ་ *Kah*, & ལྷོ་ལྷོ་ *Lahm* via, iter.

Ha, Ha,
spiritum
asperum c
tuntur: q

X. ལྷོ་ *Ka* locum habet inter quiescentes; sed fere semper tum in medio tum in fine syllabæ vertitur in spiritum asperum *h*.

Verum ལྷོ་ *Ka* finalis, ut in རྣམ་ཐོན་ལྷོ་ལྷོ་ & ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ præeunte *Narò* pronuntiari solet per *a*: *Con-cihoa*: quod est Dei nomen, & *Kah-scioa* Jussio, Mandatum, Edictum, Diploma scripto traditum.

Ka finali
post voca
eadem sy
vertitur
in *a*.

XI. ལྷོ་ finalis, in unica fortasse voce ལྷོ་ *Bare* pronuntiatur ut *re*, ita tamen ut sonus *e* vix exaudiatur.

Ra finali
do post
nam *a* cc
moveatur

CAPUT XVI.

De *Fata*, & *Rata*.

I. PRæter Vocales quatuor, duæ sunt *notæ*, quæ determinatis litteris adjiciuntur. Vocantur hæc *Fata* & *Rata*, quia sonum edunt similem *F* & *R*. Deceptusque est *Bayerus*, qui *Fata* pro *ir* brevi, & *Rata* pro *ir* longo in com. A. P. semper accepit.

Notæ duæ
& *Rata* *J*
locum tenent
infra
sonas.

II. Nunquam *supra*, sed semper *infra* suas consonas scribuntur.

III. *Fata* sic pingitur ཨ: eaque figura nata videtur a Syriaca ཨ *Gomal*. Sic autem pronuntianda esset ut *G*. Sed quia Tibetani hac littera carent, factum puto, ut sonum ཨ *G* verterint in *F*. Scis enim hoc idem *J* a Gallis quoque pronuntiari sono accedente ad *G*.

Fata sim
mal Syro.

IV. Consonæ, quæ sub se ཨ *Fata* patiuntur, sunt octo ལྷོ་ *Kha*. ལྷོ་ *Kha*. ལྷོ་ *Ka*. ལྷོ་ *Pha*. ལྷོ་ *Pha*. ལྷོ་ *Pa*. ལྷོ་ *Ma*.

Selec̄e *J*
quæ?

Ma. I' Ra. Quibus si notam *ᵛ* *Fata* subjunxeris, formam induent, quam heic depictam vides: *ᵛ* *ᵛ* *ᵛ* *ᵛ* *ᵛ* *ᵛ* *ᵛ*.

Potestas *Fatatarum* probe tenenda.

V. Observanda est diligenter vis, quam habet *ᵛ* *Fata* cum in *tribus* prioribus *ᵛ* *ᵛ* *ᵛ*, tum præsertim in *quinque* posterioribus *ᵛ* *ᵛ* *ᵛ* *ᵛ* *ᵛ*. Nam sonum istarum proprium atque nativum integrum mutat. Quare *ᵛ* *exempli gratia* *ᵛ* *ᵛ* non *Phja*, *Mja*, *Rja*, sed *Cihà*, *Gnja*, & *Fa* quiescente *Ra* dicere oportebit. Itaque earum pronuntiatio hæc erit:

ᵛ *Khja* *ᵛ* *Khja* *ᵛ* *Kja* *ᵛ* *Cihja*
ᵛ *Cihja* *ᵛ* *Cja* *ᵛ* *Gnja* *ᵛ* *Fa*.

Litteræ *Fatata* vocales omnes tum supra tum infra se patiuntur.

VI. Litteræ *Fatata* admittunt tum supra tum infra se notas omnes vocalium, quarum nullam excludunt. Rem demonstrabit

Syllabarium Fatatarum.

<i>ᵛ</i> <i>Khji</i>	<i>ᵛ</i> <i>Khju</i>	<i>ᵛ</i> <i>Khje</i>	<i>ᵛ</i> <i>Khjo</i>
<i>ᵛ</i> <i>Khji</i>	<i>ᵛ</i> <i>Khju</i>	<i>ᵛ</i> <i>Khje</i>	<i>ᵛ</i> <i>Khjo</i>
<i>ᵛ</i> <i>Kji</i>	<i>ᵛ</i> <i>Kju</i>	<i>ᵛ</i> <i>Kje</i>	<i>ᵛ</i> <i>Kjo</i>
<i>ᵛ</i> <i>Cjhi</i>	<i>ᵛ</i> <i>Cjhu</i>	<i>ᵛ</i> <i>Cjhe</i>	<i>ᵛ</i> <i>Cjho</i>
<i>ᵛ</i> <i>Cjhi</i>	<i>ᵛ</i> <i>Cjhu</i>	<i>ᵛ</i> <i>Cjhe</i>	<i>ᵛ</i> <i>Cjho</i>
<i>ᵛ</i> <i>Cji</i>	<i>ᵛ</i> <i>Cju</i>	<i>ᵛ</i> <i>Cje</i>	<i>ᵛ</i> <i>Cjo</i>
<i>ᵛ</i> <i>Gnji</i>	<i>ᵛ</i> <i>Gnju</i>	<i>ᵛ</i> <i>Gnje</i>	<i>ᵛ</i> <i>Gnjo</i>
<i>ᵛ</i> <i>Ji</i>	<i>ᵛ</i> <i>Ju</i>	<i>ᵛ</i> <i>Je</i>	<i>ᵛ</i> <i>Jo</i>
<i>ᵛ</i> <i>Kjen</i>	<i>ᵛ</i> <i>Kje</i>	<i>ᵛ</i> <i>Kjom</i>	<i>ᵛ</i> <i>Kjun</i>

ཅིན་ Kji	ཅིེན་ Kje	ཅོན་ Kjo	ཅུན་ Kjul
ཅིམ་ Kjim	ཅིཾན་ Kjen	ཅོཾན་ Kjö	ཅུཾན་ Kjum
ཅུཾ་ Cjah	ཅེུཾ་ Cjah	ཅུཾ་ Cjen	ཅུཾ་ Cjub
ཅུཾ་ Cjar	ཅུཾ་ Cjum	ཅུཾ་ Cje	ཅུཾ་ Cjob
ཅུཾ་ Cje	ཅིཾ་ Cjin	ཅོཾ་ Cjom	ཅུཾ་ Cjung
ཅུཾ་ Gnjah	ཅུཾ་ Gnjur	ཅུཾ་ Gnel	ཅུཾ་ Gnjö
ཅིན་ Jo	ཅིཾ་ Jen	ཅོན་ Je	ཅུཾ་ Jum

VII. Nota, quam *Rata* appellant, in hunc modum formatur ག, ducta ut apparet ex ར; *Ris* minore Syrorum. Rata fortal ducta a Ri tiaco. Valor respondet R Latinorum.

VIII. *Selcè*, quibus subjicitur ག *Rata*, sunt quatuordecim ག ར་ གཾ་ གོ་ གུ་ གེ་ གེཾ་ གེེ་ གེེཾ་ གེེེ་ གེེེཾ་ གེེེེ་ གེེེེཾ་ Ratata, (

IX. In his quoque sedulo animadvertenda est vis & potestas ག *Rata*, quæ cogit plures *Selcè* simplices innatum deferere, & alium recipere sonum. Unde *Ratata* & forma Ratatarum ma, atque testas.

& pronunciatione sic erunt: ག་ *Thra* [non *Khra*] གཾ་ *Thra* གུ་ *Tra*. གེ་ *Thra*. གེཾ་ *Thra*. གེེ་ *Tra*. གེེཾ་ *Nra*. གེེེ་ *Phra*. གེེེཾ་ *Phra*. གེེེེ་ *Pra*. གེེེེཾ་ *Mra*. གེེེེེ་ *Scrà*. གེེེེེཾ་ *Shra*. གེེེེེེ་ *Rha*. Ecce

Syllabarium Ratatarum.

ཅི་ Trhi	ཅུ་ Trhu	ཅོ་ Trhe	ཅུཾ་ Trho
ཅིཾ་ Trhi	ཅིེཾ་ Trhu	ཅིེེཾ་ Trhe	ཅིེེཾ་ Trho
ཅུཾ་ Tri	ཅེུཾ་ Tru	ཅེེུཾ་ Tre	ཅེེུཾ་ Tro
ཅིེཾ་ Trhi	ཅིེེཾ་ Trhu	ཅིེེེཾ་ Trhe	ཅིེེེཾ་ Trho

Trhi

Trhi	Trhu	Trhe	Trho
Tri	Tru	Tre	Tro
Nri	Nru	Nre	Nro
Prhi	Prhu	Prhe	Prho
Prhi	Prhu	Prhe	Prho
Pri	Pru	Pre	Pro
Mri	Mru	Mre	Mro
Scri	Scru	Scre	Scro
Srhi	Srhu	Srhe	Srho
Rhi	Rhu	Rhe	Rho
Trum	Trum	Tren	Trol
Trom	Trel	Trih	Tru
Tre	Tram	Trub	Trom
Trih	Tren	Trum	Trò
Tren	Trom	Treh	Trang
Trò	Trem	Tru	Tril
Nrà	Nrum	Nre	Nrol
Prho	Prhel	Prhi	Prhun
Prah	Pren	Prul	Pri
Pre	Prel	Prin	Prom
Mre.	Mri	Mrò	Mrul

སྲ་ Srah	སྲོ་ Sron	སྲེ་ Sre	སྲེ་ Sram
སྲཱ་ Scrah	སྲཱོ་ Scrun	སྲཱེ་ Scre	སྲཱེ་ Scrom
རྲོ་ Rhim	རྲོ་ Rhu	རྲོ་ Rhen	རྲོ་ Rhòl

CAPUT XVII.

De Litteris Quiescentibus.

I. **L**itteræ, quæ ob cessantem pronunciationem ex ore loquentis efferri non debent, *quiescentes* dicuntur.

II. Duplicis eæ sunt generis: *laterales*, & *superna*. De his inferius agam: modo de *lateralibus*; quas ita vocamus quia lateri alterius consonantis adhærent.

*Quiesc
laterale
alia sup*

III. Hæ autem vel in *principio*, vel in *medio*, vel in *sine* syllabæ *quiescunt*:

*Latera
ita dicar*

IV. In *principio* laterales, quæ frequentius quiescunt, *quinque* numerantur. ཀ་ *Ka*. ཅ་ *Ta*. ཐ་ *Pa*. མ་ *Ma*. འ་ *Ha*.

*Latera
principi
dio, &
syllabæ
tes: quæ*

Quiescentes Initiales.

ག་ གའ་ Sgie.

ཅ་ ཅའ་ Phon.

ཐ་ ཐའ་ Sgien.

མ་ མའ་ Gur.

འ་ འའ་ Ben.

Intellige duas postremas མ་ *Ma*, & འ་ *Ha* easdem esse, quas *præpositivas* diximus in *supplementibus* Cap. IX. n. IX. Fit enim, ut ob eam quoque causam in quiescentium nu-

merum hoc loci referantur. Munus præterea habent mutandi vim & sonum sequentis ex *Ka* in *Ga*, vel *Gia*, quemadmodum in cit. Cap. observavimus.

Media.

V. In *medio* sæpe quiescit ࠠ *Ka* tertia ordinis I. simplicium: *exempli gratia*, in ࠠ ࠠ ࠠ ࠠ ࠠ *Cen-re-si* ࠠ post ࠠ ultimi monosyllabi quiescit, neque enim legitur *Sik*, sed *Si* tantum: Rursus in ࠠ ࠠ ࠠ *Su*, ࠠ *Ka* post ࠠ *Su*: in ࠠ ࠠ ࠠ *Pab* idem ࠠ post ࠠ *Pab*: & in ࠠ ࠠ ࠠ *Sgiu* post ࠠ *Sgiu* silet. Sed si ࠠ istud tum *medium* tum *finale*, cujusmodi est etiam ࠠ *Kha* 2. Ord. I. verteres in aspiratam *h* nihil ageres, quod non probatum haberet communis Tibetanorum scribendi, loquendique consuetudo.

Finales.

VI. *Quinque* & ipsæ sunt litteræ quiescentes *in fine*: ࠠ *Kha*. ࠠ *Kha*. ࠠ *Ka*. ࠠ *Ta*. ࠠ *Sba*. Exempla frequentissima extant.

C A P U T X V I I I.

Quiescentes supernæ.

I. **S** *Upernas* dicimus, quæ aliis infra se positis superincumbunt.

Ra supernum, tanquã apex litteris insertum.

II. Unica est littera ࠠ *Ra*, quæ alteri quasi per *insertionem* in parte illius superna infixæ adhæret. Hujus exemplum habes in ࠠ Capitulum enim, quod supra se gerit ࠠ ipsum Tibi demonstrat ࠠ supernum.

III. ࠠ *Ra*

III. $\text{L}'Ra$ superne insitum sæpenumero quiescit. Et Ra supe
quiescit :
do quidem, $\text{L}'Ra$ institutum, post $\text{L}'Ra$ mobile & expressum, tum ad concursum $\text{L}'gemi$, tum ad *cacophoniam* fortasse

evitandam omnino silet. Id habes in ᠰᠢᠷᠠᠨᠴᠢᠰᠦ *Tor-ce-ten*.

Neque enim legitur : *Tor-rcè*, sed *Tor-cè* silente L' sequenti

in ᠴᠢᠡ *Ciè*. Nota L' primum insitum in ᠲᠣ *To*, quod mutum pariter manet. Rursus post ᠰ quiescit L' insertum; ut in

ᠰᠢᠴᠢᠰᠦᠴᠢᠠᠵᠢᠯᠠ *Scin-cè-cio-kjel*: *Justissimus Judex*.

IV. At post vocalem pronunciari solet; quemadmo- Ra super
mobile post
lem. dum fit in ᠲᠣᠷᠴᠢᠰᠦᠲᠷᠬᠠᠳᠠᠨ *To-rcè-Trha-den* *To-rcè* inclytus,

& celeberrimus: ubi L' secundum insertum ᠰ pronuncia-

tur, quiescente primo in ᠲᠣ *To*. Sic L' post ᠮ , sonantem faciunt Tibetani, unde est ᠮᠤᠷᠻᠢᠨ *U-rkien* *Magiæ Parens* & *Institutor*.

Eruditissimi *Fromondi* hoc idem L' licet frequentius Fromondi
insito proni
do, quem
rem tenean exprimant, non semel & ipsi reticent, uti videre licet in versione Tab. Tibetanæ Act. Lips. apud Bayerum. ᠷᠠᠨᠠᠮ

R-nam Spiritus: ᠷᠠᠲᠠ *R-ta* signum: ᠷᠠᠨᠬᠣᠲᠰᠡ [,male], *R-nho-tse*; est enim *To-rcè*; deinde L' primum, quod est *quiescens* apud

Tibetanos, fit *eloquens* lin. 2. cit. Tab. ᠰᠭᠢᠷᠴᠢᠰᠦ *Sgi-r-ciè*: sic fortasse ex errore aut Bayeri, aut Typographi; nam legi debet

ᠰᠭᠢᠨᠢ, vel accuratius *ᠭᠢᠨᠢᠷᠴᠢᠰᠦ* lin. 3. ᠷᠠᠲᠠᠰᠦ *R-toks* significare, ni-

si sit *rtoh*, aut *Toh*: ᠨᠬᠤᠷᠴᠢᠰᠦ *Nhou-ciò* gemere, flagellare; sed

corrigere *Ngu-r-ciò*, aut *Ngu-ciò* quiescente L' ᠲᠠᠷᠠᠲᠠᠰᠦ *Tar-r tok* bombyx indicatus, rectius *Dar-toh*: lin. 5. ᠷᠠᠲᠠᠰᠦ *R-tsa*

vas: ᠷᠠᠫᠠ *R-pa* rapi. In sola fere ᠲᠠᠷᠠᠲᠠᠰᠦ & similibus semper

𑌖 *Ra* silens agnoscunt. Ita & nos in 𑌖 sæpe quiescentem facimus, at non raro etiam exprimimus, uti jam vidimus in 𑌖 𑌖 𑌖 *U-rkjen*.

v. Præterea 𑌖 supra 𑌖 passim efferimus, dicimusque 𑌖 *r-gnia*.

vi. 𑌖 *Ra* cum 𑌖 *jata* subscripto ubique pariter obmutescit, quod jam nosti ex *syllabario jatatarum*.

Camboani in Tibetis, & Bayerus *Ra* supernum semper pronunciant.

vii. Dialectus rudis & impolita Regni *Chom-bò* cum reliquas omnes litteras, tum præsertim 𑌖 insitum semper pronunciare solet; sed mos iste a Lhassensibus Tibetanis tanquam incultus & barbarus irridetur.

viii. Aliter fortasse sentiebat Bayerus T.IV.Com.Act.Petrop., quum 𑌖 insititii syllabarium ederet. Sic enim habet:

𑌖 *Rag*. 𑌖 *Rak*. 𑌖 *Rag*. 𑌖 *Ragch*. 𑌖 *Rang*. 𑌖 *Ras*. 𑌖 *Ratsch*.

𑌖 *Rads*. 𑌖 *Radsch*. 𑌖 *Ranj*. 𑌖 [Mag.] *Radz*. 𑌖 *Rad*.

𑌖 *Rat*. 𑌖 *Rad*. 𑌖 *Radch*. 𑌖 *Ran*. 𑌖 *Rab*. 𑌖 *Rap*. 𑌖

Raw. 𑌖 *Rawch*. 𑌖 *Ram*. 𑌖 *Raja*. 𑌖 *Rara*. 𑌖 *Rala*.

𑌖 *Rawwa*. 𑌖 *Rascha*. 𑌖 *Raka*. 𑌖 *Rassa*. 𑌖 *Racha*.

𑌖 *Ragka*: Eodemque more ceteras omnes superne *ratatas* pronunciat.

Superna in columnatis, cur sic appellentur.

Tibetani litteras plures erigunt in columnæ formâ.

ix. Alterum est *quiescentium supernarum* genus, quæ in *Κιονήδω* in *columnato* scilicet litterarum ordine veluti *Scapi* locum obtinent. Solent enim *duas* frequentissime quandoque vero *tres pluresve* litteras in columnæ formam erigere sub una vel consona cum *a* congenito, vel *vocali*. Exem-
pli

Taks mendose pro Tak vel Tab : 𑄎 corrupte Mgna pro
Mra : lin. 5. 𑄎𑄎𑄎 & id corrupte Raobs pro Laobs , me-
lius Lab : 𑄎𑄎𑄎 Tzel-pa pro Tzbel-pa : & ita passim.

Camboani litte-
ras omnes in co-
lumnaribus ex-
primunt .

Bayerus superas
inferasque omnes
in columnatis
pronunciat ,

Camboana dialectus, elegancia Lhassensium postpo-
sita, ipsas quoque supernas persæpe pronunciat.

XIV. Bayerus, qui rationem legendi a Fromondis re-
tentam observaverat, Tangutanum Syllabarium ad rece-
ptas acuratiores pronunciationis leges instruere poterat.
At iis neglectis supernas æque ac inferas columnarium
omnium pronunciat in hunc modum :

𑄎 Gal.	𑄎 Kal.	𑄎 Gal.	𑄎 Gchai.	𑄎 Ngai.	𑄎
	𑄎		𑄎	𑄎	𑄎
			𑄎		
Sal.	𑄎 Tschal.	𑄎 Dsal.	𑄎 Dschal.	𑄎 Ngai.	𑄎 Dal.
	𑄎	𑄎	𑄎	𑄎	𑄎
			𑄎		
𑄎 Dal.	𑄎 Dal.	𑄎 Dchal.	𑄎 Nai.	𑄎 Bal.	𑄎 Pal.
𑄎	𑄎	𑄎	𑄎	𑄎	𑄎
			𑄎		
𑄎 Wal.	𑄎 Wchal.	𑄎 Mal.	𑄎 Jal.	𑄎 Rai.	𑄎 Lal.
𑄎	𑄎	𑄎	𑄎	𑄎	𑄎
			𑄎		
𑄎 Wal.	𑄎 Schal.	𑄎 Ssal.	𑄎 Chal.	𑄎 Gal.	𑄎 Kak.
𑄎	𑄎	𑄎	𑄎	𑄎	𑄎
𑄎 Gag.	𑄎 Gchagch.	𑄎 Ngang.	𑄎 Sas.	𑄎 Tschafch.	
𑄎	𑄎	𑄎	𑄎	𑄎	
𑄎 Dsads.	𑄎 Dsal.	𑄎 Dschadch.	𑄎 Njanj.	𑄎 Niatch.	
𑄎	𑄎	𑄎	𑄎	𑄎	

Dad.

ཏ་ Dad. ཐ་ Tat. ཅ་ Dad. ཉ་ Nan. ལ་ Lag. ལ་ Lak.
 ཏ ཐ ཅ ཉ ལ ལ

ལ་ Lag. ལ་ Lagch. ལ་ Lang. ལ་ Sag. ལ་ Sak. ལ་ Sag.
 ཏ ཏ

ལ་ Sagch. ལ་ Sang. ལ་ Faj. ལ་ Fal. ལ་ Raja. ལ་ Rara. ལ་
 ཏ ཏ ཏ ཏ ཏ ཏ

Ral. Reliquas vide in Tab. Alph. Tangut. apud eundem
 Com. Ac. Petrop.

CAPUT XIX.

Syllaba traduntur Trisylcè, & Quadsylcè.

I. **E**Xplicatis iis, quæ ad *Monosyllaba* pluribus contex-
 ta consonis rite pronuncianda necessaria cum pri-
 mis erant, difficile non erit *πλυγαμμάτων* nexus, om-
 niumque *decompositarum* syllabarum sonos ad regulam
 oris Tibetani effundere; dummodo illud semper præ ocu-
 lis habeatur, ubinam vel *a congenitum*, vel *vocalis* in con-
 sonantibus sedeat. His enim quasi certis indicibus mone-
 mur, ut sciamus reliquas omnes sive *præeuntes*, sive *sequen-
 tes* aut quiescere, aut elidi, aut aspirari oportere. Accipe
 nunc *decompositarum* syllabarum Tabulas.

Syllabarium ex Trisylcè expansis.

ཁ་ Kho	ཁ་ Khe	ཁ་ Khar
ཁ་ Khang	ཁ་ Khen	ཁ་ Khur
ཁ་ Kho	ཁ་ Khel	ཁ་ Khah
ཁ་ Khol	ཁ་ Kher	ཁ་ Khong
ཁ་ Kho	ཁ་ Khah	ཁ་ Khar.

Khen

ಖಾಡಕ್ Khen	ಖಾಡನ್ Khe	ಖಾಡರ್ Khah
ਖਾਮನ್ Kham	ಖಾಡ್ Khar	ਖಾಡੁ Khar
ಖਾಡ Khe	ಖಾಡೆನ್ Kho	ಖਾಡೆಕ್ Khen
ਖਾಡ੍ਵ Khel	ਖਾಡੇ Khor	ਖਾಡੁ Khor
ਖਾಡੇ Kho	ਖਾಡੁ Khor	ਖਾಡੁ Khor
ਖਾಡੇ Khor	ਖਾಡੇ Kho	ਖਾಡੇ Khot.
ਖਾਮನ್ Kom	ਖਾಡੇ Ke	ਖਾಡ Ka
ਖਾಡੇ Kon	ਖਾಡੇ Ko	ਖਾಡੁ Gù
ਖਾಡੇ Gon	ਖਾಡੁ Gar	ਖਾಡੇ Gor
ਖਾಡੁ Gur	ਖਾಡੇ Go	ਖਾಡੁ Gah
ਖਾಡੁ Ghel.		
ਖਾಡੇ Ngon	ਖਾಡੇ Nghe	ਖਾಡੇ Nghe
ਖਾಡੁ Nghul.		
ਖਾಡੇ Cihom	ਖਾಡੇ Cihk	ਖਾಡੁ Cihu
ਖਾಡੁ Cihum	ਖਾಡੇ Ciham	ਖਾಡੁ Ciha
ਖਾಡੇ Ciho	ਖਾಡੇ Cihe	ਖਾಡੁ Cihuh.
ਖਾಡੇ Ciho	ਖਾಡੇ Cihuh	ਖਾಡੇ Ciho
ਖਾಡੇ Ciho	ਖਾಡੇ Cihah.	
ਖਾಡੇ Giam	ਖਾಡੇ Gihng	ਖਾಡੁ Giah
ਖਾಡੇ Giung	ਖਾಡੇ Giah	
ਖਾಡੇ Gniam	ਖਾಡੇ Gni	ਖਾಡੇ Gnien
		Gniam

གླམ་མ་ Gniam	གླེལ་ Gnier	འུམ་མ་ Gnium.
བཏང་ Thang	བཏབ་ Thap	གཏམ་ Thom
བཏུན་ Thun.		
ཐུགས་ Thuh	ཐམས་ Tham	ཐོབས་ Thop
ཐོགས་ Thoh	མཐུན་ Thun	གཐའ་ Thah
འཐོབ་ Thop.		
འཏས་ Te	འཏུལ་ Tul	འཏོར་ Tor
འཏན་ Ten	འཏས་ Tah	བཏུན་ Tun
བཏག་ Tah	བཏེས་ Te	མཏོར་ Dor
འཏིལ་ Dir	འཏུའ་ Duh	འཏུས་ Du
འཏས་ De	འཏོད་ Do.	
གཏོད་ No	གཏོང་ Ning	གཏས་ Ne
འཏས་ Ne.		
འཕྲོན་ Phon	འཕག་ Pha	འཕུལ་ Phel
ཕོངས་ Phong	འཕའ་ Phah	འཕེལ་ Pher
ཕོལ་ Phobh.		
ཕེབ་ Pheb	ཕོངས་ Phong	ཕུགས་ Phu
ཕེབས་ Pheb	འཕུལ་ Phel.	
འབོན་ Von	འབང་ Vang	འབུས་ U.
འབའ་ Vah	འབེལ་ Ver	འབོད་ Bo
འབགས་ Poh.		

ਮੀਠਾਸ' Mih	ਮੋਠਾਸ' Mo.	ਮੇਠਾਸ' Met.
ਤੁਣੁਠ' Tzhun	ਠੀਣੁਠ' Tzhil	ਤੁਣੁਠਾਸ' Tzhoh
ਠੀਣੁਠਾਸ' Tzhe.		
ਮਣੁਣੁਠ' Tzhen	ਣੁਣੁਠ' Tzho	ਰੁਣੁਣੁਠ' Tzhol
ਣੁਣੁਠਾਸ' Tzhang	ਰੁਣੁਣੁਠ' Tzhel	ਣੁਣੁਠਾਸ' Tzho.
ਮਣੁਣੁਠ' Zen	ਮਣੁਣੁਠ' Zò	ਮਣੁਣੁਠ' Ze
ਰੁਣੁਣੁਠ' Zam	ਰੁਣੁਣੁਠ' Zin	ਰੁਣੁਣੁਠਾਸ' Zù.
ਠਾਗੁਠਾਸ' Sgiuh	ਠਾਗੁਠ' Sgiong	ਠਾਗੁਠ' Sgien
ਠਾਗੁਠ' Sgie	ਠਾਗੁਠ' Sgiah	ਠਾਗੁਠ' Sgion
ਠਾਗੁਠ' Sgie	ਠਾਗੁਠ' Sgiah	ਠਾਗੁਠ' Sciap
ਠਾਗੁਠਾਸ' Sciuh	ਠਾਗੁਠਾਸ' Sgieng	
ਠਾਗੁਠ' Se	ਠਾਗੁਠ' Sang	ਠਾਗੁਠ' Sung
ਠਾਗੁਠ' So	ਮੁਣੁਣੁਠਾਸ' So.	
ਠਾਗੁਠ' Joh	ਠਾਗੁਠ' Jon	ਠਾਗੁਠ' Jong
ਠਾਗੁਠ' Jo	ਠਾਗੁਠਾਸ' Jum.	
ਰੁਠਾਸ' Rab	ਰੁਠਾਸ' Ram	ਰੁਠਾਸ' Rup
ਰੁਠਾਸ' Rik		
ਰੁਠਾਸ' Leh	ਰੁਠਾਸ' Loh	ਰੁਠਾਸ' Lhum
ਠਾਗੁਠ' Scin	ਮੁਠੁਠ' Scio	ਠਾਗੁਠ' Scio
ਠਾਗੁਠ' Sce	ਰੁਠਾਸ' Sciuh.	
ਠਾਗੁਠ' Shu	ਠਾਗੁਠ' She	ਰੁਠਾਸ' Shem
		Shum

གཤུམ་ Shum	ཤངས་ Shang	གསལ་ Shel
བསམ་ Sham	གསད་ She	གཤུམ་ Shum
བསལ་ Sel	གསེར་ Sher	སྐགས་ Sho
ཤངས་ Shang	གཤུམ་ཀ་ Shung.	

Syllabarium Triforcè ex columnaribus, ཅ་ expansis.

ལུ་ Lu	ལེ་ Le	ལཱ་ Lah	ལོང་ Long
ལིང་ Ling	ལེ་ Le	ལུམ་ Lum	ལོན་ Lon
ལཱོ་ Loh	ལུང་ Lung	ལེན་ Len	ལཱ་ Lap
ལེ་ Le	ལོ་ Lo	ལུའ་ Lu	ལུམ་ Lam
ལོཔ་ Lop	ལུམ་ Lam	ལེན་ Lin	ལུའ་ Luh
ལཱ་ Lap	ལེན་ Len	ལུམ་ Lom	ལུང་ Lung
ཀེ་ Ke	ཀཱོ་ Koh	ཀེན་ Ken	ཀུམ་ Kom
ཀཱ་ Kah	ཀེན་ Ken	ཀེལ་ Kel	ཀུམ་ Kom.
ལྷན་ Nghe	ལྷོན་ Ngho	ལྷེར་ Nghir	ལྷལ་ Ngol
ལྷང་ Cihong	ལྷོས་ Cihi	ལྷོན་ Cihen	ལྷཱ་ Cihah
ལྷུམ་ Ciham	ལྷལ་ Cihel	ལྷོན་ Cihon	ལྷང་ Cihang
ལུས་ Thu	ལུད་ The	ལུམ་ Thim	ལུར་ Thor
ལུམ་ Dam	ལུར་ Dur	ལུན་ Don	ལུའ་ Dhù
ལུད་ Phe	ལུན་ Phen	ལུའ་ Phoh	ལུང་ Phéng
ལུང་ Pang	ལེས་ Pe	ལུན་ Pen	ལུའ་ Poh
ལུའ་ Lho	ལུའ་ Lhap	ལུར་ Lhar	ལུམ་ Lhum

ᠬᠤᠨ' Khun	ᠬᠡᠨ' Khe	ᠬᠢᠨ' Khj	ᠬᠠᠨ' Kham
ᠬᠢᠯ' Khil	ᠬᠤᠨ' Khu	ᠬᠤᠮ' Khom	ᠬᠠᠷ' Khar
ᠨᠭ᠎ᠠ' Ngo	ᠨᠭᠤᠷ' Ngur	ᠨᠭᠢᠨ' Nghi	ᠨᠭᠡᠯ' Nghel
ᠴᠢᠬᠡ' Cihe	ᠴᠢᠬᠠᠬ' Cihah	ᠴᠢᠬᠣ' Ciho	ᠴᠢᠬᠣᠩ' Cihong
ᠲᠠᠬ' Thah	ᠲᠤᠨ' Thu	ᠲᠢᠮ' Thim	ᠲᠦᠨ' Ten
ᠲᠦᠨ' Tù	ᠲᠦᠨ' Ton	ᠲᠦᠯ' Tel	ᠲᠠᠮ' Tam
ᠨᠠᠮ' Num	ᠨᠡᠨ' Nen	ᠨᠠᠨ' No	ᠨᠠᠮᠠᠨ' Nam
ᠯᠠᠬ' Pah	ᠯᠡᠨ' Pe	ᠯᠠᠮ' Pom	ᠯᠠᠩ' Pang
ᠮᠡ' Me	ᠮᠢᠨ' Min	ᠮᠤᠬ' Muh	ᠮᠤᠯ' Mor
ᠲᠢᠵᠡᠨ' Thzen	ᠲᠢᠵᠡ' Thze	ᠲᠢᠵᠢᠯ' Thzil	ᠲᠢᠵᠡᠮ' Thzem
ᠲᠵᠡᠯ' Tzel	ᠲᠵᠦᠨ' Tzon	ᠲᠵᠢᠮ' Tzim	ᠲᠵᠠᠬ' Tzuh
ᠷᠭᠢᠨᠠ' Rgnià	ᠷᠭᠢᠨᠢᠯ' Rgniel	ᠷᠭᠢᠨ' Rgni	ᠷᠭᠢᠨᠠᠮ' Rgniom
ᠬᠢᠵᠡ' Khjè	ᠬᠢᠵᠡᠨ' Khjen	ᠬᠢᠵᠠᠮ' Khjom	ᠬᠢᠵᠢᠯ' Khjul
ᠬᠢᠵᠢ' Kji	ᠬᠢᠵᠦᠨ' Kjò	ᠬᠢᠵᠢᠯ' Kiel	ᠬᠢᠵᠠᠮ' Kjum
ᠬᠠᠬ' Kha	ᠬᠡᠬ' Khel	ᠬᠠᠬ' Khor	ᠬᠠᠷ' Khur
ᠬᠢᠬ' Kih	ᠬᠠᠮ' Kom	ᠬᠢᠷ' Kir	ᠬᠠᠩ' Kung
ᠨᠭ᠎ᠠ' Ngò	ᠨᠭᠢᠯ' Nghil	ᠨᠭᠢᠨ' N ghen	ᠨᠭᠠᠮᠠᠨ' Ngham
ᠭᠢᠨᠡ' Gnie	ᠭᠢᠨᠢᠯ' Gniel	ᠭᠢᠨᠠᠩ' Gning	ᠭᠢᠨ' Gnien
ᠲᠠᠮ' Tum	ᠲᠢᠬ' Tih	ᠲᠦᠨ' Ten	ᠲᠠᠩ' Tong
ᠲᠦᠨ' Ten	ᠲᠠᠬ' Tah	ᠲᠦᠷ' Ter	ᠲᠠᠮ' Tum
ᠨᠡᠨ' Nen	ᠨᠠᠷ' Nor	ᠨᠠᠯ' Nup	ᠨᠠᠩ' Nang

Syllabarium Quadrifelicè.

ਖ਼ੋਖ਼' Khò	ਖ਼ਖ਼' Khap	ਖ਼ੋਖ਼' Khoh
ਖ਼ੁਖ਼' Khuh	ਖ਼ਖ਼' Khah	ਖ਼ੁਖ਼' Khur
ਖ਼ਙ' Kang	ਖ਼ਙ' Ngah	ਖ਼ਖ਼' Kah
ਖ਼ਙ' Kong	ਖ਼ੁਖ਼' Trup.	
ਖ਼ਙ' Nga	ਖ਼ੁਖ਼' Nghel	
ਖ਼ਙ' Cihù.		
ਖ਼ਙ' Cihà	ਖ਼ਙ' Cihoh	ਖ਼ਙ' Cihung.
ਖ਼ਙ' Giah	ਖ਼ਙ' Gium	ਖ਼ਙ' Giah.
ਖ਼ਙ' Gnien	ਖ਼ਙ' Gniel	ਖ਼ਙ' Gniom.
ਖ਼ਙ' Thon	ਖ਼ਙ' Then	ਖ਼ਙ' Thoh
ਖ਼ਙ' Thop	ਖ਼ਙ' Thom.	
ਖ਼ਙ' Tem	ਖ਼ਙ' Teng	ਖ਼ਙ' Teb
ਖ਼ਙ' Tuh	ਖ਼ਙ' Tah.	
ਖ਼ਙ' Nam.		
ਖ਼ਙ' Pemè	ਖ਼ਙ' Pring	ਖ਼ਙ' Cjhong.
ਖ਼		
ਖ਼ਙ' Phah		
ਖ਼ਙ' Mi	ਖ਼ਙ' Me.	
ਖ਼ਙ' Dah.		
ਖ਼ਙ' Zuh	ਖ਼ਙ' Zi	ਖ਼ਙ' Sgiung Lhum

ལུམ་ Lhum	ལམ་ལམ་ Lhap	ལམ་ལམ་ལམ་ Lhah
ཤེངས་ Sceng	ཤེངས་ Scio	ཤེངས་ལམ་ Scion .
སོ་ So	སུངས་ Sung	

CAPUT XX.

In vocibus Tibetanis ὁμοφώνοις quid maxime cavendum.

I. **V**oces, quæ sunt inter se *pronunciatione similes*, ὁμοφώνως dicere libuit.

II. Augent hæ non jam in scribendo, aut etiam legendo, sed in uno loquendi usu difficultatem linguæ. Fit enim sæpissime, ut auditores decepti similitudine, & ὁμοφωνία vocabulorum, loquentis sensum, aut percipere nulla ratione queant, aut aliud quiddam, quam quod significari volebat, intelligant. Ob eam causam in ipso quoque populari sermone coguntur, aut micantibus digitis indicare, aut stylo, quandoque humi in pulvere, quandoque in parietibus, chartaque ipsa litteras omnes inscribere, quibus nomina quævis propria inter se mutuo distinguuntur.

III. Sunt autem voces istæ *homophona*, frequentissimæ. Nulla vero aptiori via novum hoc, & fere quotidianum incommodum evitare poteris, nisi comparatis *Indicibus*, quibus statim in promptu habeas *Nomina* ista similia, in suas quæque classes distributa, suisque litteris exarata. En, quale sit hujusmodi Indicium Tabularum

Exemplum.

ᠨᠭ᠎ᠠ *Nga*, Ego.

ᠨᠭ᠎ᠠ *Nga*, Tympanum.

ᠨᠭ᠎ᠠ *Nga*, sermo, dialectus,
idioma.

ᠨᠭ᠎ᠠ *Nga*, Magia.

ᠨᠭ᠎ᠠ ᠮ, Caput.

ᠨᠭ᠎ᠠ ᠮ, Centrum.

ᠨᠭ᠎ᠠ *Cio*, Deus.

ᠨᠭ᠎ᠠ *Cio*, Lex.

ᠨᠭ᠎ᠠ *Cio*, Opus, factum.

*Ne Dei nomen in populari sermone cum
ceteris confunderetur, Cio fortasse pro-
nunciare docuerunt Cioā.*

ᠨᠭ᠎ᠠ *Tu*, Mola.

ᠨᠭ᠎ᠠ *Tu*, Dæmon.

ᠨᠭ᠎ᠠ *Ciu*, Decem.

ᠨᠭ᠎ᠠ *Ciu*, Aqua.

ᠨᠭ᠎ᠠ *Cia*, [*lingua litterato-
rum*,] Manus.

ᠨᠭ᠎ᠠ *Cia*, Ferrum.

ᠨᠭ᠎ᠠ *Cia*, Thea herba.

ᠨᠭ᠎ᠠ *Pehl*, Excellens.

ᠨᠭ᠎ᠠ *Pehl*, Multus.

ᠨᠭ᠎ᠠ *Pa*, Vacca.

ᠨᠭ᠎ᠠ *Pa*, Fluctus.

ᠨᠭ᠎ᠠ *Pa*, Pater.

ᠨᠭ᠎ᠠ *Pa*, Latibulum.

ᠨᠭ᠎ᠠ *Pab*, Potentia.

ᠨᠭ᠎ᠠ *Gnia*, Piscis.

ᠨᠭ᠎ᠠ *Gnia*, [*frequentius ta-
men*,] *r-gnia*, Cervix.

ᠨᠭ᠎ᠠ *Lu*, Serpens.

ᠨᠭ᠎ᠠ *Lu*, Corpus.

ᠨᠭ᠎ᠠ *Lhu*, altus, sublimis.

ᠨᠭ᠎ᠠ *Articul. dat. & acc. infer-
viens, & præpositio in.*

ᠨᠭ᠎ᠠ *La*, subjectus.

ᠨᠭ᠎ᠠ [*populari lingua*,] Ma-
nus: Cubitus.

ᠨᠭ᠎ᠠ *Lab*, Deus, Divus, Beatus.

ཏོང་མཚོ་ *Tong*, Facies.

ཏོང་མཚོ་ *Tong*, Mille.

ཏོང་མཚོ་ *Ko*, Porta.

ཏོང་མཚོ་ *Ko*, Electus.

ཏོང་མཚོ་ *Tra*, Inimicus.

ཏོང་མཚོ་ *Tra*, Vox.

ཏོང་མཚོ་ *Trab*, Sanguis.

NOTA. A communi illa lege, qua diximus in columnaribus quiescere superiores, solasque inferiores pronounciari, excipiendum est ཏོང་མཚོ་
suprapositum aspiratis Ha ཏོང་མཚོ་

CAPUT XXI.

Magicorum Characterum forma.

I. **M**agicis superstitionibus, & horrificis incantationum præstigiis artibus quantopere addicti sint ཏོང་མཚོ་ Tibetani, satis ut arbitror, multisque in locis P. I. *Alphab.* demonstratum est.

II. De usu scripturæ *Magica* ad memoriam revocæ, quæ diximus Cap. III. n. II.

III. *Characteres* XII. numerantur:

1. ཏོང་མཚོ་	2. ཏོང་མཚོ་	3. ཏོང་མཚོ་	4. ཏོང་མཚོ་
5. ཏོང་མཚོ་	6. ཏོང་མཚོ་	7. ཏོང་མཚོ་	8. ཏོང་མཚོ་
9. ཏོང་མཚོ་	10. ཏོང་མཚོ་	11. ཏོང་མཚོ་	12. ཏོང་མཚོ་

IV. Idem sunt apud *Bayerum* in citatis Tabulis Alph. Tangutani; sed mixti cum *U-cjen*, & eorum quidam, ut suspicor, cum aliis similibus confusi. Eos porro inter *U-cjen* dispersos sic pingit, & nominat.

1. ཏོང་མཚོ་	2. ཏོང་མཚོ་	3. ཏོང་མཚོ་	4. ཏོང་མཚོ་
5. ཏོང་མཚོ་	6. ཏོང་མཚོ་	7. ཏོང་མཚོ་	8. ཏོང་མཚོ་
9. ཏོང་མཚོ་	10. ཏོང་མཚོ་	11. ཏོང་མཚོ་	12. ཏོང་མཚོ་

scriptum illud vides per X , in exoticis vocibus usurpatum. Quanquam in partem mox patriæ superstitionis adscitum, tanquam nativum atque gentile jam inde a principio haberi, vocarique cœperit Scia-khja . Magicas demum Na , & Tha conjunctas ibidem cernis cum $\text{}$ & $\text{}$ ad fin. l. 8. $\text{}$.

VIII. Elementa *Nga* admittunt tum supra tum infra se eas omnes & *notas*, & *vocales Ciang*, & *Selcè*, quas admittunt majora *U-cjen*. E. G. $\text{}$.

Sed nihil est, cur ego plura de magicis hisce litteris addere velim.

CAPUT XXII.

Vulgaris minorisque scripturae characteres exhibentur.

I. **P**Ræcepta omnia, quæ de scribendi, legendique ratione hucusque tradidimus, communia sunt $\text{}$ *U-cjen* perinde ac $\text{}$ *U-min*, uti vocantur, litteris. Quanquam a Bayero *Schar* appellari intelligimus.

II. *U-min* autem, idest *non capitales*, quemadmodum Cap. III. diximus, minores sunt characteres, quibus in familiaribus scribendis epistolis, in syngraphis, in rationariis, in populari denique negotiorum, rerumque domesticarum tractatione utuntur. Nunc vero aliud nihil superest, quam ut eorum figuras exprimamus.

CONSONÆ MINORES SIMPLICES.

᳚	᳚	Kha	᳚	Kha	᳚	Ka	᳚	Ngha.
᳚	᳚	Ciha	᳚	Ciha	᳚	Cia	᳚	Gnia.
᳚	᳚	Tha	᳚	Tha	᳚	Ta	᳚	Na.
᳚	᳚	Pah	᳚	Pah	᳚	Pa	᳚	Ma.
᳚	᳚	Tzha	᳚	Tzha	᳚	Tza	᳚	Wa.
᳚	᳚	Sciha	᳚	Sa	᳚	Ha	᳚	Ja.
᳚	᳚	Ra	᳚	La	᳚	Scia	᳚	Sha.
᳚	᳚	Ha	᳚	Aa	᳚			

V O C A L E S.

᳚ E ᳚ I ᳚ V ᳚ O.

CONSONÆ MINORES COMPOSITÆ.

᳚ Khe ᳚ Khi ᳚ Khu ᳚ Kho.

CAPUT XXIII.

*Notæ arithmeticae, & nomina numeralia
Tibetanorum.*

I. **N**umerorum figuræ ad *Arabicas*, quibus nos quoque utimur, accedere videntur. Similis pene formæ notas adhibent Persæ. Ab Indis primum institutas, & ab iis deinde in Arabas, Persas, aliasque gentes derivatas Viri docti existimant *Erpenius*, *Wasmuthus*, *Ludovicus De Dieu*, *Gravius*, aliique. Hinc vero intelligere possumus, quam levi conjectura permotus suspicatus fuerit *Sigefridus Bayerus* Tibetanos una cum numerorum figuris litteras pariter accepisse ab Indis. Neque enim, si arithmeticae notæ, litteræ quoque aut Arabum, aut Persarum, aut Latinorum sunt Indicæ.

II. Quanquam vero iisdem plane formis tum Tibetani, tum Indici numerorum characteres videantur exsculpti, nonnihil tamen inter se discrepant.

III. Cum voces propemodum innumeras, tum etiam quorundam Numerorum nomina, ni fallor, communia habent Tibetani cum Sinis. Sunt autem & figuræ, & nomina quæ sequuntur.

FIG.		NOM.			
IND.	ARAB.	TIB.			
1	1	᠑᠎	ᠠᠵᠢᠠᠵᠢ	Cik ^a	1.
2	2	᠒᠎	ᠠᠵᠢᠨ	Gni ^b	2.
					Sum

a *Cik* convenit cum Sinico vulg. *Cheg*, præsertim si ᠠᠵᠢᠠᠵᠢ cum *Bayero* pronunciaveris ut *G*.

b Sin. *Xi*: quod idem esse videtur ac ᠠᠵᠢᠨ *Ksi*, neglecta media ᠵᠢ ob pronunciationis asperitatem. At *Gni*, si ᠵᠢᠨ *Gnia* cum *La Crozio*, vel *Bayero* protuleris ut *Na*, vel *Nja*, natum videbitur ex *Ægyptio* ᠴᠨᠠᠳᠤᠰ; omisso *C*, quemadmodum a Tibetanis omittitur ᠠᠵᠢ, & mediis *a*, *o*, ob Tibetani monosyllabi causam silere coactis; ita ut ex ᠨᠠᠳᠤᠰ sit ᠨᠠᠰ.

IND.	FIG. ARAB.	TIB.	NOM.		
३	۳	ལྷ་	གལུམ་	Sum ^a	3.
४	۴	ཅ་	བལྷི་	Sghi ^b	4.
५	۵	ཆ་	ལྷ་	Nga ^c	5.
६	۶	ཇ་	ཏུག་	Truh	6.
७	۷	ཉ་	བཏུན་	Thun	7.
८	۸	ཏ་	བཏུན་	Kje	8.
९	۹	ཏ་	དགུ་	Kù ^d	9.
१०	۱۰	ཏོ་	བཏུ་ཐམས་པ་	Chiu-tam-bha	10.
११	۱۱	ཏྲ་	བཏུ་གཅིག་	Chiu-cihk	11.
१२	۱۲	ཏེ་	བཏུ་གཉིས་	Chiu-gni	12.
१३	۱۳	ཏེ་	བཏུ་གལུམ་	Chiu-fum	13.
१४	۱۴	ཏེ་	བཏུ་བལྷི་	Chiu-fghi	14.
१५	۱۵	ཏེ་	བཏུ་ལྷ་	Chiu-nga	15.
१६	۱۶	ཏེ་	བཏུ་ཏུག་	Chiu-truh	16.
१७	۱۷	ཏེ་	བཏུ་བཏུན་	Chiu-tun	17.
१८	۱۸	ཏེ་	བཏུ་བཏུན་	Chiu-kje	18.
१९	۱۹	ཏེ་	བཏུ་དགུ་	Chiu-ku	19.

Gni-

a Sin. *Sa*, & *San*. Sed perspicue refert Ægyptiacum *ϣωεε* *Scam*.

b Sin. *Si*, & lingua Mandar. *Su*, quod sola pronunciatione differt a *Sgi*.

c Sin. *Gau*, *Gou*, & *U*.

d Sin. *Cau*, & *Kieu*: Idem.

e Sin. *Xe*. *Tam-ba* quod aud's, accipe ad exemplum *Tam* Sinici. Est enim nota numeri plurium.

FIG.		NOM.		
IND.	ARAB.	TIB.		
20	°	2°	གྱི་བྱ་བམས་ལ་	Gni-sciu-tam-bha ^a 20.
29	°	2°	རྩམ་གཅིག་	Rgnie-cihk 21.

Adde ལྷོ *Rgne* reliquos primæ decadis; & sic deinceps in sequentibus.

30	°	3°	གསུམ་བཅུ་བམས་ལ་	Sum-cihu-tam-bha 30.
39	°	3°	གསེ་གཅིག་	So-cihk 31.
40	°	4°	བཞི་བཅུ་བམས་ལ་	Sgi-cihu-tam-bha 40.
49	°	4°	ཞེན་གཅིག་	Scihen-cihk 41.
50	°	5°	ལྔ་བཅུ་བམས་ལ་	Nga-cihu-tam-bha 50.
59	°	5°	ལྔ་གཅིག་	Nga-cihk 51.
60	°	6°	དྲུག་བཅུ་བམས་ལ་	Tru-cihu-tam-bha ^b 60.
69	°	6°	རྩམ་གཅིག་	Re-cihk 61.
70	°	7°	བདུན་བཅུ་བམས་ལ་	Tun-cihu-tam-bha 70.
79	°	7°	བདོན་གཅིག་	Ton-cihk 71.
80	°	8°	བྱེད་བཅུ་བམས་ལ་	Kje-cihu-tam-bha 80.
89	°	8°	བྱེད་གཅིག་	Kje-cihk 81.

Ku-

^a Quando minores numeri præponuntur, idem est more Sinorum ac *bis, ter, quater, quin- quies, sexies, septies, octies, ac novies, decem*. Quando vero postponuntur, tunc tanquam additi maioribus numerantur e.g. *vigintiunum, vigintiduo* &c. At cur Tibetani nomen *Decadis* ལྷོ *Ciu* mutant in ལྷོ *Sciu* non alia fortasse causa erit, nisi quia secundæ Decadis nomen mutuati sunt ab Ægyptiis, apud quos *viginti* dicitur ལྷོ *Giot, & Siot*; (nam ལྷོ, observante *Jablonskio*, sæpe vertitur in *f*;) sicque, ལྷོ sublato per *apharesin*, ལྷོ erit idem ac *Sciu* Tibet.

^b *Tru, sex*: idem ac *Sin. lo*. Nam Sini litteram *r*, qua carent, mutant in *l*.

ཚེ་མེད་ལྷོ་ Tra-trih-cihen-bò. I. cum, 0, *tresdecim*, ལྷོ་ལྷོ་
 Rap-tra. I. cum, 0, *quatuordecim*, ལྷོ་ལྷོ་ ཚེ་མེད་ལྷོ་ Rap-tra-
 cihen-bò. I. cum, 0, *quindecim*, ལྷོ་ལྷོ་ Tam. I. cum, 0,
sexdecim, ལྷོ་ལྷོ་ ཚེ་མེད་ལྷོ་ Tam-cihen-bò. I. cum, 0, *septem-*
decim, ལྷོ་ལྷོ་ Trhik. I. cum, 0, *octodecim*, ལྷོ་ལྷོ་ ཚེ་མེད་ལྷོ་ Trik-
 cihen-bò. I. cum, 0, *novemdecim*, ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ Mi-trhup-ba.
 I. cum, 0, *viginti*, ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ ཚེ་མེད་ལྷོ་ Mi-trhup-ba-cihen-bò.
 I. cum, 0, *viginti* ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ ལྷོ་ལྷོ་ ཚེ་མེད་ལྷོ་ Trin-cihn. I. cum,
 0, *vigintiduabus*, ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ ཚེ་མེད་ལྷོ་ Trin-cihn-cihen-bò. I. cum
 0, *vigintitribus*, ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ Sang-ting. I. cum, 0, *viginti* *quatuor*,
 ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ ཚེ་མེད་ལྷོ་ Sang-ting-cihen-bò. I. cum, 0, *viginti* *quin-*
que, ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ Tri-drin. I. cum, 0, *vigintisex*, ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་
 ཚེ་མེད་ལྷོ་ Tri-drin-cihen-bò. I. cum, 0, *vigintisep* *tem*, ལྷོ་ལྷོ་
 Ta-nang. I. cum, 0, *vigintiocto*, ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ ཚེ་མེད་ལྷོ་ Ta nang-
 cihen-bò. I. cum, 0, *vigintinovem*, ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ Kju-rik. I. cum,
 0, *triginta*, ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ ཚེ་མེད་ལྷོ་ Kju-rik-cihen-bò. I. cum, 0,
triginta ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ ལྷོ་ལྷོ་ ཚེ་མེད་ལྷོ་ Do-tze. I. cum, 0, *triginta* *duabus*, ལྷོ་
 ཚེ་མེད་ལྷོ་ ཚེ་མེད་ལྷོ་ Do-tze-cihen-bò. I. cum, 0, *triginta* *tribus*, ལྷོ་ལྷོ་
 ལྷོ་ལྷོ་ Vang-bò. I. cum, 0, *triginta* *quatuor*, ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ ཚེ་མེད་ལྷོ་
 Vang-bò-cihen-bò. I. cum, 0, *triginta* *quinque*, ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ Le-
 cin. I. cum, 0, *triginta* *sex*, ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ ཚེ་མེད་ལྷོ་ Le-cin-cihen-bò.

I. cum, o, triginta septem, ཏོ་མ་དྲོ་ཏོ་མ་དྲོ་ཏོ་མ་དྲོ་ To-ha-drò. *I. cum, o,*
triginta octo, ཏོ་མ་དྲོ་ཏོ་མ་དྲོ་ཏོ་མ་དྲོ་ཏོ་མ་དྲོ་ To-ha-dro-cihen-bò. *I. cum, o,*
triginta novem, ཏོ་མ་དྲོ་ཏོ་མ་དྲོ་ཏོ་མ་དྲོ་ Hing-tul. *I. cum, o, quadraginta,*
triginta octo, ཏོ་མ་དྲོ་ཏོ་མ་དྲོ་ཏོ་མ་དྲོ་ Hing-tul-cihen-bò. *I. cum, o, quadraginta*
una, ཏོ་མ་དྲོ་ཏོ་མ་དྲོ་ཏོ་མ་དྲོ་ Kjha-tha. *I. cum, o, quadraginta duabus*, ཏོ་མ་དྲོ་ཏོ་མ་དྲོ་ཏོ་མ་དྲོ་
 Kjha-tha-cihen-bò. *I. cum, o, quadraginta tribus*, ཏོ་མ་དྲོ་ཏོ་མ་དྲོ་ཏོ་མ་དྲོ་
 Thop-kor. *I. cum, o, quadraginta quatuor*, ཏོ་མ་དྲོ་ཏོ་མ་དྲོ་ཏོ་མ་དྲོ་
 ཏོ་མ་དྲོ་ Thop-kor-cihen-bò. *I. cum, o, quadraginta quinque,*
 ཏོ་མ་དྲོ་ཏོ་མ་དྲོ་ Tah-sce. *I. cum, o, quadraginta sex*, ཏོ་མ་དྲོ་ཏོ་མ་དྲོ་ཏོ་མ་དྲོ་
 ཏོ་མ་དྲོ་ Tah-sce-cihen-bò. *I. cum, o, quadraginta septē*, ཏོ་མ་དྲོ་ཏོ་མ་དྲོ་
 Nam-giung. *I. cum, o, quadraginta octo*, ཏོ་མ་དྲོ་ཏོ་མ་དྲོ་ཏོ་མ་དྲོ་
 Nam-giung-cihen-bò. *I. cum, o, quadraginta novem*, ཏོ་མ་དྲོ་ཏོ་མ་དྲོ་
 ཏོ་མ་དྲོ་ Top-mikh. *I. cum, o, quinquaginta*, ཏོ་མ་དྲོ་ཏོ་མ་དྲོ་ཏོ་མ་དྲོ་
 Top-mikh-cihen-bò. *I. cum, o, quinquaginta una*, ཏོ་མ་དྲོ་ཏོ་མ་དྲོ་
 Trang-me. *I. cum, o, quinquaginta duabus*, ཏོ་མ་དྲོ་ཏོ་མ་དྲོ་ཏོ་མ་དྲོ་
 Trang-me-cihen-bò. *I. cum, o, sexaginta*, ཏོ་མ་དྲོ་ཏོ་མ་དྲོ་ཏོ་མ་དྲོ་ Pha-dù.

འགྲུལ་ ཟུང་གྱི་ ལྷན་ཁང་གི་ འགྲུལ་ལུ་ལོག་།

ghjur. Khje-khji Jul- kham gjom-bhare-sció.
sit. *Vestrum Regnum cito veniat.*

ཟུང་གྱི་ ཐུགས་ འདོད་ རི་ལྗང་ རྣམ་མཁའ་ལ་ དེ་ལྗང་

Khje-khji Thu- do ci-tar Nam-khah la, te-tar
Vestrum Voluntas sicut Cælo in, ita

འདིག་ཉེན་ ཅུ་ མཛོད་ལུ་ འགྲུལ་ རིན་ རྩ་བའི་ནི་

Gik- then tu tze- bhare ghjur. Gnin-re-sgin
Mundo in facta sit. Quotidianum

དང་ རྣམས་ཀྱི་ སྤྲུལ་ལེབ་ དེ་རིན་ དང་ རྣམས་ལ་

nghe-nam-khi pah- leb te-rin nge-nam- la
nostrum Panem hodie Nobis

གནད་ བུལ་ མཛོད་ལུ་དང་། རི་ལྗང་ དང་ རྣམས་ཀྱིས་

nang-vare tzo-bha tang. Ci-tar nge-nam- khji
datus sit facite ཅུ་ Sicut nos

དང་གྱི་ ལྷན་ལོན་མཁའ་ལ་ བཟོད་ལུ་ཕྱོད་ དེ་ལྗང་

ngge-khj pu- lon- khen la zo- bhare- cje, te-tar
nostrum debitoribus condonamus, ita

དང་ རྣམས་ལ་ དང་གྱི་ ལྷན་ལོན་ མཛོད་ལུ་ མཛོད་ལུ་དང་།

ngge-nam la nge-khi pu- lon zo- bhare-tzo-bha tang.
nobis nostrum debita condonate ཅུ་

དང་ རྣམས་ལ་ ལྷན་ལ་ འགྲུལ་བའི་ མ་ བཅད་བུལ་།

ngge-nam- la khjul-va ghjung-ve ma thang-vare.
Nos tentationi fiat ne exponatis.

མ་ཟད་ དང་མཉམས་ མི་ལགས་པ་ལས་ ལྷོན་པུ་མཛོད་།

Ma-fe nge-nam mi-le-bha le trol-vare-zo.
Sed nos malo a liberate.

དེ་ ལྷུ་ཡི་ཀ་པ་ཡི་ཀ་།།

Te-tar jin-bha-jin.
Sic fiat.

AD VIRGINEM DEI GENITRICEM MARIAM

ཨ་ཁྲེ་ལོ་མི་ཕྱག་པེད་སྟེ།

An-gje-lo ji Ciha-pheb.
Angeli (ཀམ་) Salutatio.

༄༅། །མ་ལྷོ་མ་ལ་ ཕྱག་ཕུལ་ཐུགས་རྗེས་གད་བ་ ཟློན་

Maria la ciha-phul thu-rcè kang-va khje-
Maria Ave gratia plena. Vo-

དང་ མཉམ་ ཅུ་ དཔྱེན་པོ་ཡོད་ཀྱི། ལྷུ་མཉམ་གྱི་དབུས་སུ་ ཟློན་གྱི་

tang gniam-tu Phon-bhò jò. Khje-men khji U-sù khje-khji
biscum simul Dominus est. Mulieres inter vos

བཞུགས་ འཁྲེན་པ་དང་། ཟློན་གྱི་ལྷུ་མཉམ་ གྱི་ རྩེས་བྱ་ཡེ་

lap- cihen-jin-bha tang. Kje-kji Lhum kji bre- pu Je-
benedicta ཅུ་ *Vestrum Ventris fructus Je-*

ཟུ་ ཟློན་བཞུགས་དང་ ལྷུ་ཀ་པ་ཡི་ཀ་། སངས་རྒྱས་ལོ་ཀ་ ཅུ་ རྗེ་ཀ་

fu cjn- lap tang den-bha-jin. Sang- kje scin-thu cihen-
sus benedictus etiam sit. Sancta Purissima

མོ་མ་རི་ལ་ རྩ་གྲུབ་ དཀོན་མཆོག་གི་ཡུམ་གྱིས་དང་མཉམས་

mo Maria rang trup Khon-cioà ki Jum khji nge- nam
Maria seseipso existentis Dei Mater nobis

གྱི་སྒྲིབ་པ་སཀ་གྱི་དོན་ཅུ་ད་མཉམས་ དང་ རྩའི་བའི་ཅུས་ལུ་སྒྲིབ་

kji tik-pha-chen kji ton-tu ta-ta , tang cih-vehi tu- fu mon-
ipsis peccatoribus pro nunc , ཅུ་ mortis tempore in pre-

ལས་ཐོབ་པ་ དེ་མཉམས་ཡིན་པ་ཡིན་པ།

lam thop. Te-tar jin- bha-jin .
ces facite. Ita fiat .

S Y M B O L U M F I D E I .

ཇེ་ཅུ་ཀྱི་སྐྱེ་ ཡི་ཚོས་གྱི་སྐྱེ་བས་དཀོན་པ་ལ་དོ་ལི་ཀས་

Je-su Crhi-sto ji ciò khji Tu-ve-tehi A-pho-sto-li ne
Jesu Christi legis Symbolum Apostolis abs

བཅུ་མཉམས་པས་པ།

tzhom- bhe.
traditum .

རྣམས་ རྩ་གྲུབ་ དཀོན་པ་མཆོག་ཡབ་ཐམས་ཅད་ཅུས་

Rang-trup Khon-cioà Jap tham-che nu-
Seseipso existentem Deum Patrem omni- poten-

པ་ ཀམ་མཁའ་དང་ རྒྱུ་ལྡན་གྱི་མཁའ་པ་ལྔ་ལ་ ད་ལོས་ཡང་

bha Nam-kha tang Gik-then kji Ze- bha-bho la nga ji je-
tem, Cali, ཅུ་ Mundi Creatorem in ego firmissi-

ཚེས་ཀྱི་དང་པ་བྱེད་པ་དང་། ༡ །དེའི་སྐུ་གཤིག་པོ་ཡི་སྐུ་
 cekhji Te-pha ce-bha tang. Tehi Sre cik- pho Je-su
mam Fidem teneo ཅ. I. *Ejus Filium unicum Jesum*
 ཀྱི་ ལྷ་ ལ་ དེས་ཀླུ་ལྷ་ཀྱི་ དཔོན་པོ་ རྒྱུ་ལོ་ ཚེ་ ༢ །དེའི་
 Chri-sto la nge-nam khji Phon-bho Rin-bho-cihe. Di
Christum in nostrum Dominum Maximum. II. *Qui*
 རྩ་བ་ སངས་ལྷན་ ཀླུ་ལྷ་དག་སེམས་ཀྱི་ ལྷན་པས་
 rang trup ^(a) San- kje Nam-ta sem khji nu-bhe
feseipso existentis Sancti Spiritus vivificantis virtute
 རྒྱལ་ལས་པ་ཡི་ལྷན་པས་ལྷན་ལྷ་ལྷི་མ་མེད་པའི་ བྱ་མོ་ མ་རྒྱ་ལ་
 cihak- pha jin-bhe scin thu tri-ma me-bhehi Pu-mo Ma-ri-a
conceptus, purissima sine macula Virgine Maria
 ཀླུ་ལྷ་དང་སྐུ་ཡི་ཀྱི་ ༣ །ལོ་ཚེ་འོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་
 ne trhung-bha jin. Phon ci-o Phi-la-to ji ho- tu tu-
ex natus est. III. *Pontio Pilato sub tor-*
 བསྐྱེད་ཚེ་ལྷན་ལྷ་བྱ་བྱུ་ཀྱི་ དབུ་སྐུ་གཞན་ལས་ལྷན་ལོ་བ་
 gnel tzhor-ve Kja-tram kji u- su giak- bhe cih va
menta passus Crucis medio in fixus, mortuus
 དང་ རྩ་ ལྷན་ ལ་ བཞག་སྐུ་ཡི་ཀྱི་ ༤ །དུམ་པ་ལྷན་པས་
 tang ro-khang la fgiak- pha in. Gnel-vhare pheap-
sepulcro in clusus est. IV. *Inferos a-*

be

(a) Rang-trup, *feseipso existentem* dixerunt Missionarii nostri *Spiritum Sanctum*, non eo qui-
 dem sensu, ut excluderent *originem*, & *εναρτίαν processionem* tertiæ personæ SS. Trinitatis a *Pa-*
tre, & *Filio*, sed ut Tibetani intelligerent *Spiritum Sanctum* Verum & Summum esse Deum, non
 autem sanctam aliquam & materialem *ουρεθολω*, seu particulam a Dei substantia *in tempore* mis-
 sam atque diffusam, ac denuo in acervum ejusdem Divinæ substantiæ receptam. Similis loquendi
 formula de *Christo Dei Patris Filio* a veteribus Ecclesiæ Magistris usurpata, agnita quoque & appro-
 bata nuper est in Ecclesiast. Off. Cophtorum.

༡༡ ཀྱི་ཚིན་ མེད་པ་ ལ་ད་ཡིས་ཡིད་ཚེས་ཀྱི་ དད་པ་

XI. Tzhe-tzhe me-bha la nga ji jie-cihe khji Te-pha
Vitam sempiternam in ego firmissimam Fidem

བྱེད་པ་ཡིན་ཀྱི་ ༡༢ རེ་ལྟར་ཡིན་པ་ཡིན་ཀྱི་

cje-bha jin. Te-tar jin-bha jin.
teneo. XII. Ita fiat.

PRAECEPTA DECALOGI.

༡༥ ལྷ་ལྷ་ དེ་ལོ་མཚམས་གཤི་བཀའ་བཅུ་ཐམས་པ་།
Rang-trup Khon-cihoà ki Khab cihù-tam-bha.
Seseipso existentis Dei Præcepta decem.

། འདས་ཁྱེད་ ཀྱི་ དེ་ལོ་མཚམས་ལོ་དེ་ལོ་ དེ་ལོ་མཚམས་ཡོད་ད་
Nghekhjekhji Pon-bo Ten-bhei Khon-cihoà jo ngha
Vestrum Dominus Verus Deus sum Ego:
མ་ གོ་གས་པ་ དེ་ལོ་མཚམས་གཤི་བཀའ་ལ་ཕྱག་ལྲོའི་ལ་མ་བྱེད་ཀྱི་ །།
ma toh- bha Khon-cihoà fgihen la cja-tzhel ma-cje.
Quibuscunque Diis alienis adorationem non facies. I.

༡༥ ལྷ་ལྷ་ དེ་ལོ་མཚམས་གཤི་མཚོན་དོན་མེད་པ་མ་བཟོད་ཀྱི་ ༢ །
Rang-trup Khon cihoà ki tzhen ton me-bha ma ciò.
Seseipso existentis Dei Nomen in vanum non assumes. II.

ཏུས་སྟོན་ཀྱི་ ཏུས་སུ་ རྒྱུ་རྒྱུ་ཀྱི་ ལས་མ་བྱེད་
Tu-thon kji tu su gik-then kji le ma cje:
Festorum dierum in tempore Mundi que [sunt] non facies:

ཆོས་ གྱི་ལས་ དང་ ཐུགས་ དམ་ བྱེད་ཀྱི། ༣།

Ciho khji le tang thu- tam cje.
Legis quæ [sunt] at integre facies. III.

ཕ་ དང་ མ་ལ་ ལྷུང་སྦྱོར་ བྱེད་ཀྱི། ༤།

Pha tang Ma la khur-thi cje.
Patri ཅུ་ Matri honorem prestabis. IV.

སྤྱུག་ མ་ བཟོད་ཀྱི། - །

Sro ma- cihò.
Homicidium non committes. V.

མི་ རྩེད་སྤྱོད་ ལཱ་སྦྱོར་ མ་ བྱེད་ཀྱི། ༥།

Mi-tzhang-bhare cjò ma cje.
Fornicationis opera non facies. VI.

མ་ ལྷུག་ལ་ མ་ ལོ་ཀྱི། ཐུག་ མ་ མཐུ་ཀྱི། ༦།

Ma cjn-bha ma len: Khun ma cje.
Aliena bona non rapies: furtum non facies. VII.

རྩུས་ མ་ དལ་མ་ལ་ བཟོད་ཀྱི། ༧།

Tzhu-ma pham-bhò ma cjò.
Falsum testimonium non facies. VIII.

གཞན་ གྱི་ ལྷུང་ མཚ་སེམས་ལ་མ་ བཟོད་ཀྱི། ༨།

Sgihen khi Khje-men sem la ma sgiha.
Aliorum Mulierem cor tuum non induces. IX.

གཞན་ གྱི་ རྗེ་སེམས་ལ་མ་ བཟོད་ཀྱི། ༩།

Sgihen kji nor sem la ma sgia.
Aliorum res corde in non pones. X.

APPENDIX II.

De Sacris Apostolicisque Missionibus apud Tibetanos institutis monumenta aliquot proferuntur.

I. **U**T campus paullo latior extet, in quo Tironibus uberius suppetat materies lectionis, pauca quædam monumenta ex multis, quæ asservantur de Tibetanis Missionibus in Tabulario S. C. D. P. F., selecta adjicere e re nostra putavimus.

I.

Supremus Lama concedit Missionariis Apostolicis ex Ord. P. P. Capuccinorum Privilegium ædificandi Hospitium, et Ecclesiam ad Christianæ Religionis cultum.

ཨྲ། གསེར་གྱི་ཀླུ་པོའི་ལུང་གིས། རྗེ་མ་པོ་ལོ་གྱི་

Ser kji Kjel-phohi lung ki cjhen-bhò Hor kji

ཀླུ་ཁམས་སུ་ཐ་ལའི་ལ་མ་བཟེ་ར་ལ་འཕྲོ་པོའི་གཏམ།

Kjel kham su tha-lehi La-ma Bza-ha-rar- bo- behi tam .

idest

Privilegium ^(a) Bza-ha-rar-bho-ba *Lama Supremi in Regnis Hor, ac Magnæ Tartariæ ex oraculo* [Ser kji Kjel-po] *Regis auri, hoc est, Imperatoris Sinarum.*

གྱི་འོག་ཏུ་འཕྲོ་པོའི་སྐྱེ་དབྱ་སྐྱེ་དང། བྱེ་

Gni ho thu kho-bhei Khja-khu cji tang. Cje

བྲག་ལེལ་དང། ལྷ་གཞེས། མི་དཔོན་ཀླུ་དཔོན་ བཟུ་དཔོན་

bra sciel tang Lha Gnher : Mi-phon : Kja-phon : Cjhu-phon :

N n n 2

Ta-

(a) *Nomen tartaricum.*

ར་རྟ་ཁ་ རྩང་ཕུངས་བ་སོགས་བྱ་བ་མི་དག་དང་གང་གི་སྐྱ་

Ta-ro-kha Cjang-frung- ba fo cja-ba sci trha tang kang ki Na-

མོར་མངགས་སྐྱེ་བ་ཕྱིར་བཏང་དམིགས་བསལ་སོགས་དག་

mor : Nga- lep cjhir-thang mi fel fo trha

འམ་མཐུན་དག་ལ་སྤྱིངས་པཱ། མགོ་དགུ་སྐ་མ་འདི་མམས་

scihen tah- ta- la prhing bha Go- khar La-ma di nam

པོ་ད་ཉི་སམས་ཅན་ལ་ཕན་པ་སྐྱབ་ཕྱིར་ཡོངས་འདུག་པཱ། ལྷ་

Po- kji fem- cihen la phen-bha trap cjhir jong du- bha Lah-

ས་ལྱལ་གུ་བྱུང་ན་ཁུ་གཞུང་ཅུ་ས་རིན་སྐྱད་པའི་ཁོ་པའི་

fa Khul sciar kju na khar sciung tu fa rin bre-phehi Ko-behi

དཔེ་ན་གཞས་དཔོན་རྒྱུད་ལྷོག་ལྷོག་བཟུག་པུ་གཞན་འདྲིས་མེད་

pen- ne kon cihung sci kja cihu phar fgien Dro- me

ཅིང་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་པ་བྱུང་ཕྱིན་ཇི་སྤོང་ལྱལ་བའི་བཞུན་

cihng fem- cihen la phen-bha cjung cihin cji fri Kjel-behi ten-

པ་རིན་པོ་མེ་མམ་གཞས་པུ་འཇགས་གཞས་ལྱི་ཕྱེ་བྱི་བྱི་པ་

bha rin pho-cihè ne- ne phar- gja ne kji thehu cjin- bha

ཡིན་པམ། ལྷོང་གོང་འཁོང་ལྟ་འཁ་སྐྱི་དང་ལྷོ་སོག་ཅོར་སོག་

jin- bhe Kjo Kong kot tra scien cji tang Kja So Hor So

ས་སེར་སྐྱ་སྐྱས་ལྱང་བཞག་ཚ་མི་བྱེད་ཅིང་འཁོ་བོགས་ལྱལ་

Ser Khja Su Khjang Khaa cjha mi cje cihng Dri poa trhel

གསུ་འགལ་སོགས་ཟླ་མི་བདེ་འི་རྟིགས་སྐྱ་ཅམ་བྱས་ཚོག་

far ghel fo fo mi tehi rik- phu thzam cje cihò

kjù

ལྷོ་མི་ཀ་པ་བདེ་བའ་ཡི་གེ་འདི་ཀ་འཕྱག་པ་བཞུགས།།

kjü min-bha-te par ji-ke Zin- zu- bha kje.

ལྷོ་ཡོ་ས་ལྷོ་ཆོས་ལ་ལོ་ལྷོ་པ་ཆེ་ཀ་ལྷོ་ལྷོ་ཏ་ལ་ཀས་བྱིས།། II
 7 73'

Cihù jo La , Tze la Pho-prang cihen-bho Pho-ta-la ne pri .

I. 13.

Universis Hominibus , qui sub Sole versantur , cunctis praesertim ^(a) Lapis Gner-ba , Mi-pon , Kja pon , Cju-pon , Ta-roka , Cjang-frung-ba , aliisque potentibus & ordinariis Reipublicæ administratoribus : praefectis omnibus , & praesidibus Namor , Nga-lep , Cjir-tang a quocunque Terribili , & a quavis sive majori , sive minori potestate constitutis : immo & Iisdem ipsis Terribilibus , & majoribus minoribusque potestatibus : ac ceteris praterea , quibuscunque

(a) Officialium munera , quorum mentio fit in Diplomate Supremi Lhamæ , sunt ista :

གཤམ་པ་ལྷོ་ *Gnier-bha , Praefectus domus . Duo sunt in Urbe Lhasa Gnier Summi : Alter Regia in Lahpranga , alter Sacra domus Praefectus in Putalà : uterque publicorum tributorum Curator ac Distributor .*

མི་པོ་ཀ་ *Mi-phon , idest Virorum Dominus , Caput & Dux : munus respondet Urbis Gubernatori . Lhasæ tres sunt Civitatis Praesides Mi-phon appellati .*

ལྷོ་ཏ་པོ་ཀ་ *Kja-phon , Centum (hominum) Dux , idest ἑκατόταξος Centurio .*

བཟུང་པོ་ཀ་ *Cju-phon , Decem (hominum) Dux , ejus fortasse ordinis , cujus erant Διξάδραξος apud Hesychium .*

ཏ་རོ་ཀ་ *Ta-ro-kha Tartarorum , idem ac Cju-phon Tibetensium .*

ལྷོ་ཏ་ལྷོ་ཏ་ *Cihang Srung-ba , Silvarum Custodes .*

ལྷོ་ཏ་ལྷོ་ *Na-mor : Minister , Officialis .*

ལྷོ་ཏ་ལྷོ་ཏ་ *Cjhir-thang , Magister Tabellariorum , Cursorum Praefectus .*

ལྷོ་ཏ་ལྷོ་ཏ་ *Nga-lep , Cursor : quem nolim confundas cum ལྷོ་ཏ་ལྷོ་ཏ་ Ne-lep . Est enim is in Kha-scioà seu diplomate Regis Gin-kjir-kang Praefectus aris publici ex vectigalibus collecti .*

que privilegiis, & immunitatibus sive ex nostra, sive ex aliorum Principum indulgentia insigniti excellant, edicimus, atque jubemus, ne ullum omnino vel levissima molestia, aut impedimenti genus afferant Lamis Capuccinis ^(a) Gokhar in sacra, & exigua Domo edificanda Lhassæ in solo vulgo dicto: གཏུ་མུ་ཤི་ཁ་ལ་ Sciar-kju-na-khar: pro quo

pretium jam solverunt arario Labprangæ: Eosque nostro hoc privilegio donamus, quia hac tantum de causa in Tibetum venerunt, ut viventibus omnibus prodesse possint. Quamobrem sigilli nostri gratiam tandiu eis impertimur, quandiu lex Legislatoris erit duratura. Vos igitur omnes publici Administræ, vos Terribiles, Ordinarii, majores minoresque Potestates: Vos Tibetani, ^(b) Sinenses, Tartari, Horenses, ceterique tam Religiosi, quam Laici, cavete, ne ullum omnino impedimentum Lhamis hisce Gokhar obijciatis, neve eisdem mali quidquam moliamini, quod ipsis molestiam & perturbationem parere possit. Nolite ab Eis exigere Dri, Poà, Trel, Ser, Thel, aut aliud quodvis vectigalium, census, & tributi genus sive jam subditis nostris impositum, sive in posterum imponendum; sed finite ut quieti, & alieni ab omni vexatione vivant: Nostrarumque litterarum sensus alte in animo & corde impressos gerite. Ex Magno Po-prang Potalà An. Aquæ Leporis 17. Mensis duodecimi: An. scilicet Chr. 1724. die 27. Februarii nostri.

II.

(a) Gokar vulgo appellantur Europæi, non raro etiam Franci, ut constat ex ep. Galonii

Tomba inscripta P. Horatio Pinnabillensi

ཕོ་རང་ལ་མེེ་ཅམ་ཏུ་
Franci Lamae manus Ad.

Pho-rang La-mei cjha tu.
Franci Lamae manus Ad.

(b) གཏུ་མུ་ aut གཏུ་, Ser vocatur a Tibetanis Sina, unde gentile Sinus, & Sinen-sis. Hinc intelligere possumus, cur, qui Seres ab antiquissimis Geographis nuncupati fuere, iidem ab Indis, a Persis, & Arabibus Kini, ac deinde Sni sint dicti. Nam Ser Tibetanum idem est ac Kin Sinenfium, aurum utrumque significans. Quamobrem ex auro magis quam ex Serico Serum nomen derivatum non sine causa conjecerim. Adde quod ཨྲ་ Ser, uti est apud Tibetanos, ulur-patum legitur a Sidonio, aliisque veteribus.

II.

*Tabula publica de solo a PP. Capuccinis ad sacra edis
fabricationem emto.*

། མགོ་དགའ་། ། རང་རྒྱལ་དཀོན་མཆོག་གི་ ཚེ་བ་

Go-khar . Rang-trup Khon-cihohà kj Tzhap-

དམ་པ་སྐུ་མ་ ཚེ་བ་ རྩ་སྐུ་མ་ རྩ་དེ་སྤེ་ཚེ་ རྩ་མ་ཚོ་ རྩ་ཚོ་

ram-bha La-ma cihen-bho Som-mo Phon-te-fi-cihe Ro-ma-no In-no

ཚེ་བ་ཚོ་འབྲུ་གསུམ་པས། རྩ་དེ་ལྷ་ལ་གྱི་དེ་ལྷ་གདམ་གྱི་འབྲུ་

cihen-tzhi-ho cihu-sum- bhe . Pò jul kji to-rce-ten Sciha-khjei

ཚེ་བ་ཚོ་འབྲུ་ལ་སྐུ་དེ་ལྷ་ལ་སྐུ་དེ་ལྷ་ལ་སྐུ་དེ་ལྷ་ལ་སྐུ་དེ་ལྷ་ལ་

Kjel-pohi Pho-prang ra fa prhul nang kj tzhu la kang cihen-

ཚོ་འབྲུ་ལ་སྐུ་དེ་ལྷ་ལ་སྐུ་དེ་ལྷ་ལ་སྐུ་དེ་ལྷ་ལ་སྐུ་དེ་ལྷ་ལ་

bhoi gnie dap La-ma Ka-puc-ci-ni scihe cja-ba nam ta tha ne

པ་དང་བཅུ་དེ་ལྷ་ལ་སྐུ་དེ་ལྷ་ལ་སྐུ་དེ་ལྷ་ལ་སྐུ་དེ་ལྷ་ལ་

pha tang Kju-bhare-cihè fu jong- bei ton tu Sciar-kju-na-kar

སྐུ་དེ་ ཚེ་བ་ཚོ་འབྲུ་གདམ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་པས་བཅུ་གཉིས་སོགས་

tong Cihò te phen-be Kon- far kha-va cihù gni fo

ས་ཐོ་ལང་དེ་བ་ལྷ་ གསལ་བའི་ ས་ཐོ་བ་ཚོ་འབྲུ་གདམ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་པས་

fa-tho kang tep-tu fel- behi Sa tab-tzha rin le ngul

སྐུ་དེ་བཅུ་དེ་ལྷ་ལ་སྐུ་དེ་ལྷ་ལ་སྐུ་དེ་ལྷ་ལ་སྐུ་དེ་ལྷ་ལ་

frang cihò kje tzhang trup chung cihng Threl rik khor:

Kong

འཕོང་འབས་རིམ་པོ་མེད་ ། འཕགས་དམ་གྱི་དགོངས་དོན་

Kong sciap rin-pho-cihei : Thu tam kji kong ton

མཉམ་ཡི་མཁའ་ བྱིང་འདུལ་བློ་ཚིགས་ལཱཱ་
2 77

thar jin . Scing Brül La Tzhe la.

2. II.

Gokar. *Seseipso existentis Dei Vicarius Lama [Cen-
bò] Maximus, Summus Pontifex Romanus Innocentius XIII.
pro Lamis Capuccinis tam presentibus, qui venerunt in
hanc terram excelsam & admirandam lucis, ac Sedis Potentis
& misericordis Regis Sciakhja in Regno Pot, quam pro
successoribus eorum in perpetuum, ut Illi ad legis sue cultum
orationis domum, & cœnobium exiguum edificarent, emit
integre solutis tanghis argenteis octodecim, solum quadra-
tum, cujus unumquodque latus est columnarum duodecim,
situm in loco, qui dicitur Sciar-kju-nakhar; quemadmodum
planius liquet ex tabulis Fisci. De vectigalibus atque tri-
butis, mens, & voluntas impleatur Venerabilium Pedum:
An. Ligni Serpentis die 11 Mens. secundi: idest, 8. Apr. 1725.*

III.

*Rex Telcihn bathur concedit eisdem PP. Capuccinis
facultatem edificanda religiosa Domus.*

ལྷ་གཉེར་མི་དཔོན་སོགས་སྣེ་སྲེངས་རྣམས་ལཱཱ་

Lah Gnier Mi-phon sò Ne-lep nam la

མགོ་དགུ་སླ་མ་འདི་རྣམས་པོ་དེ་གྱི་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་པ་སྐྱབ་

Go-khar La-ma di nam Pò khji sem- cihen la phen-bha trup

ཕྱིར་ཡོངས་འདུག་པཱཱ་ ལྷོ་དེ་གཞན་སྲུ་ལྷ་ས་གུ་དཔྱད་ན་

cihjr jong du- bha To ne fu Lah-fa Sciar-kju- nar-
kar

ཁམ་གཟུང་ཏུ་ས་རྒྱལ་ཀས་དགོན་མུང་ལྷོ་གྲུབ་ཚོག་པའི་
khar sciung tu sa rin phul ne kon cihung sci kjap ciho-bhei:

། འགོད་འབས་རྒྱུ་ལྷོ་མེད་། ། བཀའ་ལྷོ་གྲུབ་ཀྱི་འཇུག་པའི་འཇུག་

Kong-sciap rin-pho-cihehi : Khah- scioà nang du

དོན་བཞིན་འདི་ཀས་ཀྱང་གཉེན་སྲིད་པར་སྲུང་ཀྱང་སྲུང་མེད་པའི་སྲིད་
ton scin di ne khjang rehu cjin phar su khjang gnie tzher sò
གས་མ་གྲུང་པར་བདེ་བར་གཏོང་མཁས་ཆགས་འདི་ལྷོ་གྲུབ་ཚོག་པའི་འཇུག་

ma cje bhare te phar ne cià. Scing Brul LaTzhe la.

4. 9.

Vobis Labis Gnier, Mi-phon-so, Ne-lep notum facimus; quòd quum Lama Gokar venerint, ut omnibus in Tibeto viventibus benefaciant, emerintque Lhassa persoluto pretio solum Sar-kju-na-khar, ubi^(a) Cœnobiolum ad normam diplomatæ Venerabilium Supremorum Pedumerigere valeant, sigillum nostrum hoc ipso privilegio eisdem concedimus. Nemo eos vexare audeat, & impedire quominus adificium absolvere valeant, sed curent singuli ut quiete Illi, & sine ulla perturbatione agant. An. Ligni serpentis Mens. IV. die 9. idest 21. Maji An. 1725.

IV.

Senatus Labprangæ Decretum ad camenta comparanda pro constructione fabricæ.

། ལྷོ་གྲུབ་ཀྱི་འཇུག་པའི་འཇུག་པའི་འཇུག་ ། མགོ་དཀར་ལྷོ་གྲུབ་ཀྱི་འཇུག་

Lah Gnier tang Mi-phon ne Go-khar La-mei
Oooo Kon-

(a) དགོན་ Cœnobi nomine apud Tibetanos intelligitur, Templum, seu Ecclesia, in qua Sacra publice celebrantur, conjuncta ædibus Monachorum :

res publica Regni nihil patiatur incommodi, nec materiam erutam vendant, & fodinarum loca designent Gnier, & Mi-phon.

V.

Ejusdem Senatus Jussum ne camentarii, & artifices ab edificando Cœnobio avocentur, aliove adducantur ad opus.

ལྷོ་གནའ་མི་དཔོན་སོགས་སྣ་སྡེ་བས་ཀླུ་མ་ས་ཀྱི་
 Lah Gnier Mi-phon so Ne-lep nam khj
 དས་སྐྱེ། སྤྱི་མཐོག་དཀར་འདི་ཀླུ་མ་པའ་ལས་བྱེད་པ་མ་
 nghe kju La-ma Go-khar di nam khar le cje bha ma
 རྩམ་པའ་ཕྱག་ལོ་སྤྱི་ལུ་ལྷོ་གནའ་ལས་མི་ཀླུ་མ་ལ་
 tzhar par tra scihen fu khjang so rik le mi nam la
 སྐྱེ་བའ་ཀོག་སོགས་སྣ་དཀོལ་འདི་ཕྱི་ལོ་དཀོལ་འདི་ལྷོ་གནའ་སྐྱེ་ཅི་མ་ཡང་
 khul ciha- sò gnie tzher tu dro-vei rik pu tzhām jang
 མ་བྱེད། ལོ་དུ་སྐྱེ་བའ་སྐྱེ་ཆེས་ལཱ། །ལྷོ་གནའ་ཀླུ་མ་དཀོལ་ཀླུ་
 ma cje . Scing Prul La Tze la : Scihung ne ko ne
 5. 25.
 ཀྱི་དམིགས་གསལ་དཀོལ་པ་མ་བྱེད་ཕྱི་ལོ་དཀོལ་འདི་གིས་།
 khji mik- fel ko-bha ma cjhung cjin kong scin kj.

Vobis Lahis Gnier, Mi-phon, Ne-lep, ceterisque Ministris. Quandiu absolutum non sit Cœnobium Lamarum Gokar, nulla Potestas, Nullique Ordinarii Reipublicæ Administri audeant fabricatores, aliosve operarios ab incepto opere avocare

care, aut quoquo modo vexare, & impedire. An. Ligni
Serpentis Mens. 5. die 25. idest 6. Junii nostri. An. 1725.

Addunt Kalonii.

Si Fisco fuerint opus, abducuntor : subditis tantum,
etiamsi opus habuerint, fabricatorum quemquam abstrahe-
re, vel conducere nefas esto.

V I.

Mi-Vang Rex confirmat & renovat Privilegia, &
Immunitates antea Missionariis nostris concessas,
totumque fere repetit Diploma Lhamæ Maximi
primo loco editum.

ཨོ་ ཀི་འོ་ག་ཏུ་འོ་ཤ་པ་འི་སྐྱེ་མུ་སྐྱེ་ དང་ བྱེ་བྱ་ག་ལལ་

Gni ho thu kho-vhei kje ku cji tang cje pra sciel

དང་ ལྷ་ག་ནེ་ཏཱ་མི་དཔོ་མ་ བཟུ་དཔོ་མ་ བཟུ་དཔོ་མ་ ཏཱ་ལྷོ་ཏཱ་

tang Lah Gnier, Mi-phon, kja-phon, Cihu-phon, Ta-ro-kha

སོ་གས་བྱེ་བྱ་ལི་ཏཱ་ག་ལི་སྐྱེ་མུ་ མངགས་སྐྱེ་བྱེ་ཏཱ་ བཏང་དམིག

fo cja-pa sci tra ki Ne-mor, Nga- leb Cjhir-tang mi

ས་བསལ་སོ་གས་ཏཱ་ག་ལམ་མཐུ་ཏཱ་ག་ལ་སྐྱིདས་པཱ་ མོ་གོ་

fel fok tra scien thah ta la prhing bha Go-

དཀར་སྐ་མ་ འཛི་ ཀླམས་ལམ་ ཐུག་རྒྱུདས་པོ་ ཀས་པོ་ཏཱ་

khar La-ma di nam lam tha ring pho ne Phot

ཉེ་ སེམས་ ཏཱ་ ལ་ བཀ་ པ་ ཐུབ་པའི་ བསམ་

khji fem cen la phen- ba tru- bhehi sam

པས་ཡོདས་ལིད་ ལྷ་ས་ འུ་ ཐུང་ཀ་ཏཱ་ ཏཱ་ཡོས་ལ་

bhe jong fcing Lha-fa sciar Kju-na-khar cihu jo la
fgiung

roka , ceterisque majoribus , minoribusque Ministris Nemor , Ngalep , Cjirtang , cunctis denique Subditis nostris magis minusque potentibus . Quum Lamæ Gokar An. Aquæ Leporis emto solo Sâr-kju-na-khar in extremitate Lhassæ , solutoque pretio , exiguum Cænobium adificaverint ; venerintque huc non mercaturæ causa , sed ut viventibus beneficiant , sigillum nostrum eisdem concedimus . Itaque omnibus & singulis ^(a) Tibetanis , Tartaris , Horensibus , Sinensibus iterum edicimus atque jubemus , ne quis eos vexare audeat vel perturbare : Eos præterea immunes facimus a vectigalibus ac tributis Poà , Trel , Hulà , Tzhotrel , & ab alio quovis onere ac censu sive hætenus imposito , sive in posterum imponendo : Agite vos ut Illi quieti vivant , nec ulla vel levi molestia afficiantur : Hujusque nostræ jussionis sensa mente , & corde impressa servate : Ex Kaden-khang-sar Domo Regis undique triumphantis : An. Terræ avis Mense 12. die 10. , idest 29. Januarii nostri an. 1729.

(a) Nomina propria Nationum in Diplomate Tibet. sunt : So . Pot . Hor . Sok . Ser . khja' cibe tzhén . Su . Kiang . Gnie . Tzher &c. Adde Kaa ex Diplom. Lamæ M. Bez-ha-rar-bo-ba . Has omnes gentes , quæ ad quadruplex tantum , notiusque genus reducuntur , Tibetanos vertimus , Horenses , Tartaros , atque Sinenses .

A P P E N D I X I I I .

*Tabula Tibetana e Voluminibus non longe a fontibus Irtis
reperitis excerpta , Tibetice in Actis Erudit. Lipsiæ ,
Latine apud Bayerum edita , producitur novisque
observationibus illustratur .*

Committendum non erat , ut ea Tabula , quæ tam sæpe in superioribus commemorata fuerat , nullum denique locum in hoc nostro Alphabeto haberet . Itaque exemplari Lipsiensi , quod est *in Actis Erud. Mens. Junii A. MDCCXXI.* solis Tibetanis characteribus editum , subijcimus *lectionem* una cum Latina versione a *Fourmontiis FF.* Viris doctissimis adornata , quemadmodum exstat in *Museo Sini-co Theophili Sigefridi Bayeri T. I.* Et quoniam certissimis *πικρυψίσις* adducti Tabulam deprehendimus Magica continere arcana , deque ejus indolis argumento pertractare , quod alienum plane a Latina apud Bayerum versione videatur , eam oportunis observationibus illustrare tentavimus : Ita quidem , ut alia ex his rerum facies , ac nova propemodum interpretatio spectanda tradatur . Nec propterea velim , quis putet nostris hisce conatibus detractum quid esse famæ & existimationi *Fourmontiorum FF.* , quorum doctrina & eruditio toti Litterariæ Reipublicæ probatissima summo semper in pretio & admiratione erit . Neque enim Eorum interpretationem ideo ab argumento , & orationis sensu deflectere credimus , quia verbum verbo non exacte reddant , sed quia ardua Tibetanorum Scriptorum lectio , & sensus plerumque ambigui vel peritissimum quemque Interpretem facillime fallunt , & in diversa trahunt . Vox quælibet monosyllaba suam habet significationem . Hanc si *separatim* accipias , recte ex lexicis interpretaberis . At in orationis textu non erit separatim , sed cum alia aut ante-

te-

recedenti, aut consequenti conjunctim sumenda · tum vero sensum induit omnino diversum. Res declaratur exemplo *ᠰᠴᠢᠵᠠ* in hac eadem Tab. recte vertitur a Fourmontiis *Avis: Avem* dabunt Lexica Tibetana. Sicque nos etiam vertimus in *dodecaeteride* Tibet. Verum in orationis textu non *integra*, sed *pars* vocis erit; uti accidit in *ᠰᠴᠢᠵᠠ* *Sciecja-ba*. Tunc autem *ᠰᠴᠢᠵᠠ* vim agendi, actionem, energiam, & efficaciam denotat. Ad has autem difficultates in Tibetanis scriptis, in iis maxime, quæ sacra sunt & magica, interpretandis, præter Lexicorum subsidia, naturam argumenti, de quo agitur, & gentis superstitionem sedulo prius investigare, & constituere necesse est. *Fourmontiis* sola pars prior Tabulæ Lipsiensis innotuit. In ea non tam perspicui nitent characteres magicæ scripturæ, cujmodi in *posteriori* apparent. Hos intueri si licuisset Sapientissimis exoticarum linguarum cultoribus, nullus dubito quin eundem, quem nos, sensum in sua illa eleganti, & magna animi contentione elaborata versione tenuissent.

Partem alteram Tabulæ Lipsiensis, quam nemo hactenus explicavit in observationibus nostris interpretari conabimur. Ex his vero intelligent Eruditi non nova esse, neque nudiustertius excogitata, quæ de Diis, deque superstitione Tibetanorum non sine molesta investigatione quaesita tradidimus. In hoc enim Tibetanæ antiquitatis monumento e rudium tenebris educto, diuque per Europam omnem famigerato, eadem illa, de quibus egimus, Numina celebrantur iidemque *Cjang-ciubii-Sem-bah* commemorantur *Cihana Torcè*, *Sang-khje*, *Xacha*, *Ciom-den-de*, *Giam-ba*, *Cjen-resi*, *Giam-pel*. Nunc vero *Tabula opistographæ* pars prior sic est.

ལྷོ་ལྷོ་། A ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་སྐྱོན་ལྷོ་ལྷོ་སྐྱོན་སྐྱོན་སྐྱོན་སྐྱོན་

Par sciou sou-i çroupa te tonh fem
Atrita fortitudine quisnam brevis equus frigoris vita

ལྷོ་ལྷོ་སྐྱོན་སྐྱོན་སྐྱོན་སྐྱོན་སྐྱོན་སྐྱོན་སྐྱོན་སྐྱོན་

cian r·nam la pen par fgi ne ? di
destruatur (pro) spiritu in (est) putredo. Contritus orat ne ? hoc (est)

ལྷོ་ལྷོ་སྐྱོན་སྐྱོན་སྐྱོན་སྐྱོན་སྐྱོན་སྐྱོན་སྐྱོན་སྐྱོན་

ghe tam- cie scio fgie pcia par ni mi scie
irrisio omnes vident : orat avis contrita ? morbida ? non scie

སྐྱོན་སྐྱོན་སྐྱོན་སྐྱོན་སྐྱོན་སྐྱོན་སྐྱོན་སྐྱོན་

fo cio r·nam chi (ki)
(non potest amplius) os aperire legis (ratiocinationis) spiritus emulatio

སྐྱོན་
 cio

(ostensio) si quis in morbum incidat (est) legis (ratiocinationis)

ལྷོ་ལྷོ་སྐྱོན་སྐྱོན་སྐྱོན་སྐྱོན་སྐྱོན་སྐྱོན་སྐྱོན་སྐྱོན་

chi tsam (çam) loun po te ni
ambulationis explicatio disputationum verba equus (si) ager (sit)

PPPP te

TABULÆ TIBET. LECTIO EX APOGRAPHO LIPSIENSI EMENDATIO.

1. Lege : *Tah* (vel certe *Tuh*) *sa-cjhe - ba te* .

2. *Tonh* ambiguum est in Lips: ubi videri potest ལྷོ་ལྷོ་ *ngon* .

3. *Cjhen nam la pe vare fgie ne* .

4. *Ka* . In exempl. *Fourmontiano* legebatur ལྷོ་ལྷོ་ *Ke* ; unde *ghe* in T. Bayer.

5. Error in Lips. Scribe ལྷོ་ལྷོ་ *Scio* ; & duo sequentia monosyllaba lege *Scie-cja* .

6. Bayer. omisit *ni* .

7. *Khji tzhén* .

ᠳᠡ	ᠮᠢᠰᠴᠢᠡ	ᠶᠢᠴᠢᠣ	ᠷᠨᠠᠮ	ᠬᠤᠨ
te	mi-scie	cio	r'nam	koun
<i>sequi non scit : (non potest :) legis (ratiocinationis) spiritus figuram</i>				
ᠭᠢ	ᠲᠡᠨ	ᠲᠢ	ᠨᠢ	ᠳᠤᠫᠤ
ghi	tzen	ti	ni	do- pa
<i>(statum) declarare (est) exponere hujus agri (statum) habitatorum</i>				
ᠲᠢ	ᠳᠤᠣ	ᠶᠡ	ᠭᠡ	ᠰᠤᠫᠤ
ti	dou (tou)	ye	ghe	fou fa
<i>hujus fumi dejectio (prostratio) irrisio lesio fossa afflicti</i>				
ᠷᠲᠠ	ᠨᠬᠤ	ᠲᠡᠷ	ᠨᠡ	ᠨᠡ
r'ta	nhou	ter (der)	ne	ne ?
<i>signum gemitus , bombyt valet ne ? claudit gemitum equus</i>				
ᠫᠤ	ᠯᠠ	ᠰᠤᠷᠢ	ᠬᠡ	ᠫᠤ
par	le ?	pçia-o ?	ke (keks)	fgi
<i>contusæ actio ? avis lucet ne ? obstaculum terribile (est) contusa (fue-</i>				
				<i>pcia-</i>

8. Khji taben .

9. Lipf. ᠭᠢᠨᠢ gnit , vel gni . Sed ᠭᠢᠨᠢ gnia apud Bayer . inter silentes rejecta , legitur sola

ᠳᠢ

10. Lipf. ᠳᠤᠫᠤ Tong-pa . Apud Bayer . Do-pa , quia ᠳᠤ confusum est cum ᠬᠤ t silente

11. Gnit . Vide 9 .

12. Ke . Vide 4 .

13. Lipf. ᠭᠢᠨᠭᠤ Sungh ; quæ vox divisa in monosyllaba duo dat apud Bay . spu fa .

14. Lipf. ᠭᠢᠨᠭᠤ nga-va , vel ngak-pa . In T. B. ᠳᠤ nga confunditur cum ᠳᠤ ta .
Inde dak pro ngak .

15. Lipf. ᠳᠤ tu . ᠳᠤ confusum cum ᠳᠤ na dat nhou in T. B.

16. Leg. rap , vel rab . Vox manifeste Hebr. Syr. Chaldaica Nhou Bayer . pro Tou , ut in 15 .

17 གྲ་བའི་མ་པལ་ལྷ་བ་ རྒྱལ་པོ་ལ་ ཁྱེ་ ལྷ་ ལྷ་ ལྷ་ ལྷ་
 pcia- va rim par-cie va ghie po? te
rit) avis putrescit (at si) sauciatus (sit) quo se vertit homo? pra-
 ཁྱེ་ལྷ་ལྷ་ ཁྱེ་ ལྷ་ ལྷ་ ལྷ་ ལྷ་ ལྷ་ ལྷ་
 ne pçia na r'no-tse so-pa r'no-tse
terea scopat morbum (dolorem) gemendo deplorat orcum: deplorare
 21 ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ ལྷ་ ལྷ་ ལྷ་ ལྷ་ ལྷ་ ལྷ་
 thsin te ghe te koun nhou
(ita) (quod) fossa sequatur irrisione istud (est?) statum gementis
 24 ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ ལྷ་ ལྷ་ ལྷ་ ལྷ་ ལྷ་ ལྷ་ ལྷ་
 ze- po so- pa pçie çrou fem paa
veniam petentis orcus producit brevis vite portionem ob oculos

Pppp 2 te

17. Ex regulis grammaticæ Tibetanz lege: *Cja-va rim par cja-va kje-pho*.
 18. Lege *Cja-na- To-r'cje*.
 19. ལྷ་ la. Sed vitio Ammanuensum omissum est *punctum intersyllabicum*; ideoque inter si-
 lentes rejeçtum in T. B.
 20. *To-r'cje*, ut in 18. In T. B. *r'no-tse* ob ལྷ་ t. confusum cum ལྷ་ n., & ལྷ་ cja pro-
 nunciatum ut *tta*.
 21. Leg. *Zin-te*. Cur in T. B. legatur *thsin*, vide 20. huic proximam in *tse*.
 22. Vide 4. & 12.
 23. *Nhou*, quia confunditur ut in 15. 16. & 20. t cum n. Sed lege *tau*, vel *tu*.
 24. Lips. ལྷ་ལྷ་ *Sang-pho* exprimere videtur. In T. B. ལྷ་ pro ze, & ལྷ་ nga pro
 ལྷ་ t silente accipitur. Hinc ze pro *sang*.
 25. ལྷ་ la, omisum in T. B. ob eam causam, quam diximus in 19.
 26. Lege omnino sic: *Cjang-ciub-sem-bah*. In duobus primis monosyllabis errat *Eayeriana*
 lectio apertissime. In priori, quod est ལྷ་ sumitur, ut in 24., ལྷ་ nga pro ལྷ་ finali mu-
 to, & legitur *Pçie*, seu *çje*. In secundo ལྷ་ *Cjh* pronunciatur ut *çr*. Corrige Lips. in ལྷ་
 & lege ལྷ་; *Cjhub*, vel *Cjhup*; ita enim erat in *Exempl. Fourmontiano*. Has denique voces
 quatuor sic neçte, ut unicum *Cjanejhubbisembah* nomen conficiant. Est enim illud Tibetano-
 rum Numinum proprium, si tantum excipias *Hopamè*.

མ་	36 ཏཱུངས་	མ་ ཡེལ་
cio (tfo)	pti-s	r'nam par
<i>legem (ratiocinationem) discrepat (melius discernit) spiritus contri-</i>		
37 ཏཱུ་	ཡཱེ་	མ་ ³⁸ ཏཱུ་
ghe	pi	ko-cia
<i>tus irrisionem (res seculi ridendas) comparat catenariam (orcum)</i>		
39 མེལ་ཏཱུངས་ ཡེལ་	ཡཱེ་ཡཱེ་	ཏཱུ་
nhir r'toks par	re-re	ki
<i>prope significat contritionem (suam) alternatim (alternis) tristatur</i>		
ཏཱུ་	40 ཏཱུ་	ཏཱུ་
tli	nhou	cio
<i>(tristari) in semet irascitur (irasci) gemit (gemere) semet fla-</i>		
	41 ཡཱེ་	ཏཱུ་
	pij	tfa
<i>gellat (flagellare) comparando (si compares) ardorem preceden-</i>		
		ki

36. Lipf. ཏཱུངས་ *cjing*. Bayer. lectio neglecta regula *Jatatarum*, ཏཱུ་ *ej* pronunciat ut P, & ཏཱུ་ s disjuncta a præcedentibus, reddit *pti s*.

37. Ka, vel ke. Vide 4.

38. Lipf. ཏཱུ་ *Cih*. In Exempl. Fourmontiano *Kiku* ཏཱུ་ transductum erat in vocem sequentem.

39. མེལ་ *Tar*. T. B. *nhir*; tum quia basim ཏཱུ་ *t*. in columnari མེལ་ contundit cum ཏཱུ་
n, tum etiam quia *Kiku* ཏཱུ་ loco non suo, ibi legit.

40. ཏཱུ་ *Tu*. T. B. *nhou*. Vid. 15.

41. Lege: *behi tzhi*.

42 གཁྱི་ 43 གཁྱི་ང་ རྒྱ་གཁྱི་ རྣམས་ 44 ལྷ་ བཀྲ་
 ki se r'taks r'nam mgna par
tem, se ipsum humiliat. mori se significat, spiritu arundinis con-

45 འོ་ཅོ་ རྣམས་མཐོ་ཙམ་ 46 ལྷ་ཀྱི་འོ་ཅོ་ 47 ལྷ་
 do te ne ciom tan te la
fracta modo: jam vero destructionem videre sequi in (in destructio-

གསོལ་བ་ 48 བཏབ་ ལྷི་ 49 རྣེ་ལྷ་མཐོ་ཙམ་
 fol- va taob po te-nea-ntciom
nem videro sequi) refectus in tutum se reciperet, item destructio-

ལྷོ་ཀྱི་ འོ་ཅོ་ རྣམས་ ལྷི་ སྒྲ་ སྒྲ་ མེད་
 te r'nam par ne tse
nem videat sequi spiritus contritus, sentiet pulcritudinem (hanc
ghi

42. Ke . Sed Exempl. Fourmontian. habebat fortasse གཁྱི་ Ki .

43. གཁྱི་ང་ རྒྱ་གཁྱི་ Sang-nga . Bayeri lectio mire corrupta : ultimam prioris monosyllabi ང་ nga confundit cum ཅ་ t silente ; eademque ང་ nga basim in columnari ལྷ་ vocis secundæ cum ཅ་ vocali : ལྷ་ s denique supra positum legit ut r superne infixum .

44. Lipf. ལྷ་ Mra . Bayer. mgna , accepto ལྷ་ rata r subscripto pro རྣ་ gnia .

45. Lipf. འོ་ཅོ་ Do , vel dot monosyllabum . Circulus O interjectus duobus རྣ་ ejusdem vocis , est os foraminis introducti funiculi in volumine colligato . Bayeri lectio in duo monosyllaba do te unicum dividit ; quia circelli interpositi figuram pro nota separationis accepit . Vide pag. 565 . P. II. Alphab. 46. Lege : den-de .

47. ལྷ་ la in Exempl. Fourmont. Corrige Lipf., quæ ལྷ་ conjungit cum sequentibus .

48. Lipf. བཏབ་ ལྷི་ Tab-po .

49. Lipf. རྣེ་ལྷ་མཐོ་ཙམ་ ལྷ་ཀྱི་འོ་ཅོ་ Te-ne Cjom-den-de . De hoc insigni nomine vide 28 .

50. Lipf. རྣ་ Nang lux : Bayeri lectio ne . In ea scilicet ང་ nga sumitur pro ཅ་ t muto .

51. Lege : Tzhe Kje .

ཏས་ལྷན་གྱི་ལྷན་གྱི་ ཐོགས་པ་ མེས་ ཡེ་ལྷན་གྱི་

ne? nhob-s tok-s-pa me pi fe
ne? transeat a vita quasi fulminatus non comparet mortem suam

སྤྲུལ་ལྷན་གྱི་ མེ ལྷན་གྱི་ ཡེ་ ཏཱ་ ཏཱ་

tuk-s mgne-pa na ma Sam-tan Pou-tra nam
signat stultus: agrotavit, restitit morbo Sam-tan Pou-trannum

སྤྲུལ་གྱི་ ཏཱ་ ཏཱ་ ལྷན་གྱི་ ཏཱ་

Sam-tan nou ka nhi va ra
Sam-tan aeger cum esset, quomodo nobiscum (est) conversatus: aerei

ཏཱ་ ཏཱ་ ཏཱ་ ཏཱ་ ཏཱ་ ཏཱ་
tfa(ça) tar- ma ni r'tfaa
ac flavi vasis denigratio (aruginatio) morbus (esse solet) vasis
nhia

77. Lipf. ཏཱ་གྱི་ Top. B. lectio nhob-s, ཏཱ་ t. initiale confuso cum ཏཱ་.
78. Lipf. ut in 68. Sang-nga: occulta magia.
79. Lipf. ཏཱ་གྱི་ Mre-pa. T.B. mgne-pa confuso ཏཱ་ mr in basi columnaris ཏཱ་ cum
gnia.
80. Lege, Tzha tha, vel tzha tcha. Bay. secundam legit ttrar'. Fortasse aut in Exempl. Four-
mont. aliquanto aliter quam in Lipf. scripta erat, aut pro ཏཱ་ Ha, seu Cha simplici lectum est ཏཱ་
ha, seu cha rataum, aut T rata supernum huc adductum est e sequenti ཏཱ་
81. Lipf. ཏཱ་གྱི་ Me-ni. In T. B. Ma-ni. Exemplar Fourmontianum carebat vocali e
supra monosyllabum primum: & ideo lectum est Ma-ni.
82. Lege, tza, vel r'tza,

83 ཀྱ་ མ་

84 ཀྱ་མ་

85 ཀྱ་

འ

nhia ma

traa ma

tra

nostri moderatio (resistentia) denigratio (omnis) macula (fortasse

M

86 མ་

གྱཱ

འབྲུག་ མ་ 87 ཡུང་

འ

འ

fraa

traa

khoun

nhou

fuisse) legitima sanitas (convalescentia) imagine gemebundi

ཆུ་ལྷོ་ལྷོ་

N འཇམ་མེད་མཁའ་མཁའ་མཁའ་མཁའ་

ze-po-to

tene cie çrou sem paa

veniam petentis quam illustris fuit? majora fecit brevis vite positio

89 རྩམས་ལས་ རྩམས་ལ་ མཁའ་ འབྲུག་

ciam-s pe ciam-s-pa cien-po koun

ob oculos (recordatio) deserti imber explicatus magnus imagine

90 ཡུང་

འབྲུག་

91 མེད་

འབྲུག་

འབྲུག་ མེད་

nhou

brupa

fgie

cia

pi

nhi

gembundi quasi vermen haberet, Deumne orat avis compara nostra

འབྲུག་ 2

te

83. Ta . B.L., nhia : ཀྱ་ n. pro ཀྱ་ t .

84. ཀྱ་ Hha , vel chha . B. lectio traas , pro ཀྱ་ tra ratato accipiens ཀྱ་ Ha , vel cha .

འ

85. Idem & heic accidit :

86. མ་ ཀྱ་ Xabcha , five Xabha in Lipsf. legitur apertissime . B. lectio confundit , ut in dua-

འ
འ

bus proximis diximus , litterarum figuras , adeoque legit fraa traas .

87. Cjang-cjhap-bohi-ho . Nomen , ut diximus , apud Tibetanos summæ puritatis , & sanctitatis insigne . Istud pervertit lectio B .

89. Lege : Cjam-be Cjam-ba Cihen-pò . Nomen & istud Numinis Cjam-ba præclarissimum .

90. Lipsf. འབྲུག་ Tu Kjung . N Tibetanum cum t , & འབྲུག་ p ratatum confusum cum འབྲུག་ Cj , peperit Bayerianam lectionem , nhou brupa .

91. Lege ut jam supra animadvertimus , Scibe-cja-behi ti te zin la gniom .

དེ་ཀས་ལང་¹⁰⁰ ལྷ་ རྩ་ སེམས་ བཤམ་¹⁰¹ ཀློང་

te ne ije cie çrou sem pa na-ma
etenim unam rem produxit brevis vita recordatio : egrotavit (mor-

མེད་པའི་ རྩ་ རྩ་ རྩ་ རྩ་ རྩ་ རྩ་

ki fgi po r'nam par ghe
bo restitit) tristatur ne timorem loqui spiritus contritus & ridicula

ལྷ་ ལྷ་¹⁰² ལྷ་ ལྷ་ ལྷ་ ལྷ་ ལྷ་

pi youl fgiou cia pi ni te tshin
illa comparavit, inclinata Deum orat avis compara nostra illa fossa

ལྷ་ ལྷ་ ལྷ་ ལྷ་¹⁰³ ལྷ་ ལྷ་

la fghiom par fgiou ne ? se tak-s
in dulcedo contritus orat ne ? mortem (ergo suam) signat

ལྷ་ ལྷ་

mre-pa .
stultus .

INTERPRETATIO NOSTRA.

Misericordia recreat , & a cruciatibus absolvit Sum-
mus Protector viventes omnes , qui eam adorato-
ribus suis revelat . Benefici largitoris virtutem sciunt
omnes , sed orationis , invocationisque vim , & effica-
ciam exponere , & aperire nesciunt . Nomen ea expri-
mit

100. Iterum *Cjang-ciub-sem-bah* .

101. *Nam-khehi* རྩ་ *gning* , uti *Lipl.* referre videtur .

102. *Lege* : *Scie-cja-behi ti te zin la gniom* , & vide 74. 21. 56. 76. & 91 .

103. *Lipl.* ལྷ་ ལྷ་ ལྷ་ ལྷ་ *Sang nga mre-pa* . Vide 63. & 78 .

mit & arcanum illius legis, quæ lex est spirituum. Summam proinde altitudinem legis ignorat, (*qui efficaciam orationis, & operationis hujus ignorat.*) Arcanam significationem legis universorum spirituum explicat, aperitque ; *Ostensor ac Revelator Magnus*, qui & vim invocationis, atque operationis perfectam patefacit. Hæc autem est *Magia*, quæ miseros eripit a locis pœnaliū transmigrationsum. O quam valida, & potens est ad operandum! O quam summæ & præstantis virtutis est ad quadruplex illud gratiarum genus, & ad scalam *sublimiorum transmigrationsum* percurrendam! Per hanc enim *Ciha-na Tor'cje* afflictis, & in angore versantibus misericordiam, divinam lucem, virtutemque concedit. Quicquid optimi & optabilis esse potest spiritibus impertitur *Cjang-cihub-sem-bah*, ille nimirum *Ciom-den-de*, qui orantibus & invocantibus se pulcram, divinamque lucem infundit. Vis salutaris & moderatrix magnæ rotæ *transmigrationum* e corde pio Summi Principis misericordiarum profecta, manifestans legem virtutis mundatricis spirituum, finem ponit alternantibus cruciatibus, quorum alii aliis in catenæ morem sibi succedunt: *finemque istum facit* dicto & imperio demonstrato [*Sang nga*] occultæ Magiæ, qua *Ciom-den-de* in absolvendo certamine spiritus concupiscentiæ procul avertit. Quamobrem & *tanquam Ciom-den-de* illuminat spiritus, & *tanquam Cjang-cihub-sem-bah* eis virtutem tribuit ; Sicque *Tor'-cje-zin* misericordia vivificatrix, & pulcre splendens, manifestando legem iis, qui in amaritudine ac mœrore tenebrarum detinentur, virtutem inferit per benedictum illud gratiæ suæ donum, quod est potens apertæ legis solatium, atque fomentum. Et sicuti legem pandens virtutem intellectus cuique infundit, ita per efficaciam, & imperium [*Sang nga*] occultæ magiæ, quæ defendit atque tuetur Regna viventium, illorum

cru-

cruciatibus finem cito imponit. Ita quidem *Cjang-cihub-sem-bah* optabilia omnia concedit, & *Sang-khie* Regni *Kjen* vi operatricis orationis, & invocationis tribuit divinam lucem, & suavitatem afflictiis, liberans eos ab innumerabilibus suppliciis [*Sang nga*] occulta magia dixit: *Na-ma* ♫ *Sam-ta-pou-trah-nahne: Sam-ta-nou: Ka. Ta. Pha. Ra. Tza. Taha. Me. Ni. Tza. Ta. Ma, Hha. Ha. Xabha*, seu *Xabcha*: O quam excellens, & sublimis est dignitas *Cjan-cihubii* universæ terræ! Quoniam *Cjang-cihub-sem-bah*, *Cjam-be*, *Cjam-ba* Maximus præsens universis vi potentis invocationis, quæ ex proprio illius corde, commiserationeque profluxit, divinam vitalemque lucem ac suavitatem largitur afflictiis dixit: *Na-ma* ♫ *Sam-ta-pou-trah-nahn. Aa. Cia. Ta. Gncia. Fah. Sa. R'pa. Sa. Dha. Ah. Scia. Fah. Nou. Ka. Tha. Xabha*, seu *Xabcha*. O quanta est dignitas, & præstantia *Ciamba*! Enim vero unus iste *Cjang-cihub-sem-bah* cælorum, misericors & amator summus in eorum virtutis Regno invocationis hujus potestate divinam pulcramque lucem & suavitatem impartitur afflictiis per [*Sang nga*] occultam magiam dixit

Hunc plane sensum tradidimus parti priori Tab. Tibetana. Accipe modo

OBSERVATIONES.

A ལྷ་ཐཱ་ན་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ Horum verborum sensus pendet ab iis, quæ sub finem præcedentis pagina legebantur. Ea desideratur. In hoc itaque priori orationis membro interpretando uti oportuit conjecturis. Quanquam ea, quæ mox sequuntur tantam cum his cognationem gerant, ut sensum mox traditum certo prope figere & constituere videantur. Quisquis legerit *Commentarium in Orat. Homani*

Mani-

Mani-peme-hum editum Part. I. Alph. pag. 513., vix dubitare poterit, quin Tabula hac Tibetana, quanta quanta est, referri debeat ad eum Scriptorum ordinem, quæ quum magica sint, in quatuor Khjute partibus continentur: ubi & libri erant Turcè cihen-bo, & Sang-vezo, & alii plures a Jon-den-pel-sang in eodem Commentario relati. Argumentum, quod tractat, totum est de efficacia orationis magicæ, qua mitigantur cruciatus, orbes transmigratorum absolvuntur, & vota assequuntur Viatores Tibetana Numina invocantes. Itaque in hoc orationis membro misericordiam, ac largitatem Tibetani Numinis erga eos, qui suppliciis malarum transmigratorum afficiuntur, commemorari diximus. Id enim est, quod voce རྒྱལ་ལྷ་མོ་ indicatur. Hinc fit cur credamus tum Fourmontianum, tum Lipsiense apographum Ammanuensium oscitantia fuisse mendosum; nam Sciapkiu རྒྱལ་ལྷ་མོ་ locum habere non potest sub finali ལྷ་, quemadmodum habet in cit. Exempl. Fourmontiano. In Lips. vero a priori linea ad secundam translatum est, ut si scriptiois formam spectes, vocabulum རྒྱལ་ལྷ་མོ་ careat vocali: quam ob causam legimus Tah adnot. in lectio. var. Verum nec ista, nec illa, quam dedimus Bayeri Tabulam sequenti p. 570., probanda est: Sed legi debet རྒྱལ་ལྷ་མོ་ Tu, Tuh misericordia, cor pium, beneficium, gratia, & alia id genus. Exemplis enim frequentissimis docemur hanc esse germanam orthographiam & significationem vocis རྒྱལ་ལྷ་མོ་.

B རྒྱལ་ལྷ་མོ་ Nga. Magia scilicet commendatur ad evadenda pœnarum, & suppliciorum loca. Multa de ea habes tum in laud. Comment., tum in Cyclo transmigratorum. Corruptam suspicor in Tab. Lips. vocem, quæ hanc antecedit, རྒྱལ་ལྷ་མོ་ Sung. Germanam puto རྒྱལ་ལྷ་མོ་ Sang. Sic autem occultam magiam indicaret, quemadmodum iterum atque tertio fit in sequentibus. Ceterum nec vox ipsa Sung ab hoc loco aliena videtur. Sape enim in cit.

Comm. Or. Hom-Mani-peme-hum *usurpatur vocabulum* འཇུངས་ ཅ འཇུང་ Sung *ad indicandam vim summe puram atque perfectam magia. Linea dua parallela erecta inter priorem འཇུངས་ ཀ ཅ sequentem འཇུང་ non semper, ut exempla aliquot demonstrant, puncti vices gerunt. Interdum enim periodi membrum licet suspensum ཅ imperfectum, praesertim si sententiam aliquam insignem, ཅ notatu dignam contineat, geminis hisce lineis a sequenti conjuncto dividunt Tibetani Scriptores. Nga autem vox ab Aegyptiis accepta visa est. Πι-ἄχω Pi-acho Magus, ཅ Νι-ἄχουρι Ni-achoui, aut Ἐπιἄχουρι Magi vocantur in Copt. Versione Danielis. Ἐ Nga, uti observavimus Cap. 8. respondet Caph Estranghelo. Quare Nga, ཅ Cha idem erunt: atque ita Nga simile quiddam sonabit πῶ ἄχω Aegyptio. Quod si punctum superscriptum πῶ ἄ vim haberet, ut saepe habet, supplendi litteram ε, aut η, ἄχω idem esset ac ancho, ཅ ancha, seu nga Tibetan.; mutata ω in ε. Ceterum hujus vocis origo latet etiam in Chald. ܠܫܚܐ Lachascia, uti ཅ in Hebr., Syriaca, ཅ Aethiopica ipsa Lachossossa, Incantatio, ཅ Mussitatio. Nam integra vox Tibetana est: ngachasa; ceterisque retentis litteris, solam priorem ܠ la vertit in nga. Pronunciant nihilominus Nga quasi vel ab הנה haghah mussitavit, gemuit: aut ܠܫܚܐ hgho arcana meditari, clamare, unde Grac. ὄντεια; vel a הנה Nagah, ཅ נהא Naghaa splendor, lucifer, Syr. ܢܗܐ Ngah, quod apud Castel. tam de luce diurna, quam nocturna usurpatur in parte praesertim tenebricosa noctis. Sed ཅ ejus indolis Syriaca vox est ut etiam liberationem, perfugium, ཅ salutem significet. Arab. Nagach concilium, ཅ colloquium cum Demone denotat: Chaldaice vero instrumentum bellicum, cujus forte generis est Torcè Tibetanum.*

བཤེགས་ལེ་བཤ་བྱ་བ་ *De vi ac potestate Magiæ ad quatuor operum seu beneficiorum genera efficienda, quod nos interpretati sumus, lucem accipiet ex iis, quæ in Comm.Or.*

Hom-Mani &c. pag. 518. protulimus. ལྷོ་ལྷོ་ལེ་བཤ་

ལྷོ་བྱ་བ་ Hom vim habet quatuor operandi.

C རྣམ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ Cjha-na-To-r'cie. *Nomen est deitatis, quæ secundo loco in Trinitate Tibetana commemoratur. De eo sæpe egimus P. I. Alph. præsertim p. 280. Comment. in Or. Hom-Mani &c., & in Cyclo transmigrationum.*

རྣོ་ལྷོ་ Zin attributum est in signe Mani, sive Norbù.

Hinc མ་ལྷོ་ལྷོ་བྱ་བ་ རྣོ་ལྷོ་ Ma-ni Nor-bù Zin. *De hujus vocis significatione illud observo, eam videri a Græca ζῆν derivatam; quod est vivere. Quanquam ad cor, ut Sin Sini-cum, ad animum, & ad pulcritudinem spiritus referri plerumque soleat a Tibetanis. Vivere enim a lucida substantia vi Lamaica, & Manichæa Philosophia repetit.*

D རྣོ་བྱ་བ་ལྷོ་ལྷོ་བྱ་བ་ Cjang-cihub-fem bhah. *Quid hoc nomen significet, paucis repetam. Sembhah, Spiritus est potens, sive Spiritus potentiae, qualis etiam a Manete vocabatur teste S. AUGUSTINO L. XX. contra Faustum c. 9. Et quemadmodum Manichæi, ut Beaufobrius ipse scribit, hunc eundem τὸ ζῶν πνεῦμα viventem spiritum appellabant, ita*

Tibetani རྣོ་ལྷོ་ Zin viventem, & vitæ largitorem nomi-

nant. At རྣོ་བྱ་བ་ Cjang-cihup, vel cihub spiritum designat splendidum, mundum, purum, & candidum, sicuti nix. Ex hac enim, quæ Græce & Ægyptiæ κίον Kion, alternantibus ω & ε, prodiit Kian: unde Hesych. Χιονέων, λαβὴν ἢ φωτῶδη: & Sinis çan, resplendo, Kan res clara.

rà. ལྷ་མཚན་མཚན་མཚན་, sive cihuph facile deprehendes in Ægypt.
 ལྷ་མཚན་ scobi justi, sancti, cui consonat Æth. ἡἡἡ syfuh, sim-
 plex, rectus, ἡἡἡ sybuh glorificatus. Nam vocali u trans-
 lata in ἡ, quæ valet ལྷ, dat per metathesim simile monosyllabum
 sihuf, vel sihub. Derivari etiam potuit ex ལྷ་མཚན་ soube,
 aut ལྷ་མཚན་, ལྷ་མཚན་ sciuph Hebr., & Syriaco ܥܘܢܐ. Signi-
 ficant enim hæc rasum, ut Sin. fio, & cyo, absolutum, li-
 matum, atque perfectum: ac si vis etiam pulcrum, quod
 habes in Syr. ܥܘܢܐ Sciuphoio. Huc pervenire volunt Spi-
 ritum potentem postquam diu cum Principe tenebrarum
 confligit, seseque ab hostium inquinamentis, & laqueis glo-
 riose expedit. Tunc enim perfecte purus evadit, & ad
 eam nitidissimæ lucis originem, unde manavit, regredi-
 tur. Hic autem spiritus purus satis & ipse Gnosticis, Va-
 lentinianis, & Manichæis fabulonibus cognitus erat. Tan-
 taque sanctitatis Cjhang-cihubii a Tibetanis censentur, ut
 peccare nullo modo possint: ac si in homines migrant, eo-
 rumque speciem assumunt, id legis instauranda, & huma-
 na salutis causa unice fieri Lamaica superstitio tradit. Cj-
 hang sonat etiam harmonicum & sonorum; quo certe no-
 mine aliud nihil intelligunt, quam spiritus pacem, tran-
 quillitatem, rectitudinem, & mirabilem quandam ལྷ་མཚན་
 ལྷ་མཚན་ affectionum, cogitationumque omnium concordiam.
 Hujus Cjhang harmonici vestigium exhibet Synopsis cu-
 jusdam Libri Fò, seu Buddæ apud Deguignesium H G.
 Hunnorum Tom. I. Part II. Lib. III. Les Tchao pag. 232.
 Tibetani Fò, Buddam, sive Xacam nihil omnino scripsisse
 affirmant. Nullus proinde dubito quin hoc opus An. Christi
 circiter 65. ab Indis in Sinam una cum Religione allatum, ibi-
 que in vernaculam regionis linguam translatum, tanquam
 suppositum censi debeat. Fortasse, quod idem Cl. Scriptor
 sapienter, & opportune conjecit, alterum erat ex Pseude-

vangeliiis , *quæ tum temporis a Fidei Christianæ corruptoribus evulgari cœperant : multoque magis in hanc sententiam propendet , quòd Sinenses noverit in suis ipsorum historiis CHRISTUM JESUM appellari Fò . Ut enim in subjecta adnotat. ad pag. 234. Lib. cit. observat : Les Chinois en parlant des Romains du bas empire , disent que les Empereurs de ces peuples alloient dans des temples de Fò , & que sur les monoyes on gravoit la figure de Fò . Indequæ causam explicat , cur Sini Christianos vocarint Bonzes d'Occident. Vid. T. III. p. 115. & 116. ad an 1246, quo tempore Plancarpinus Romani Pontificis Legatus in Aula Tartarorum Imperatoris Gaïouk-khan versabatur . Eam scilicet de Christianis opinionem male concipiunt Sinenses , quam olim Hadrianus Augustus in ep. apud Vopiscum conceperat , quum Gnosticos & Basilidianos Christum in Serapide , vel Serapidem una cum Christo colentes , Christianorum nomine insignivit .*

E *ཇམ་དབང་མཚན་ལོ་མཚན་ Cihom-den-de . Tibetanis idem est ac Destructor , & Victor inimici . Hoc vero nomine appellatum memorant Xacam , quo die legem promulgare cœpit . Id autem accidit postquam in deserto longo jejunio , admirandaque contemplatione absoluta , tentatorem & hostem Kharabvangcihu devicit , ac triumphavit . Meminime Kharabvangcihu explicasse Nigrum & Atrum adversarium . Nec immerito . Favent huic interpretationi voces similes ex aliis Orientalibus linguis deductæ . Video tamen etymon istud expressius significare Regem omnis concupiscentiæ . Est enim ཀམ་རལ་ཀམ་རལ་ Kah-rab : letitia , aut concupiscentia maxima , seu voluptas universa . Si Æthiopicum consulas , Kha Tibetanorum conferes fortasse cum አክሱ Acha-i , sive ገገገ Gega-i iniquitas , error , nequitia . Accedit ገገገ m-cha Ægypt. , quod est dolor , atque tristitia . Sic vero ab-*

so.

solutam habes imaginem Kahrabuancihu Tibetanorum. Hac equidem omnia attribuunt Principi adversario Xacæ. Xaca vero annum agebat ætatis suæ trigesimum, quum legem aggressus est prædicare. Meminit hujus epochæ Deguignesius. Eamque nos hoc in loco iterum observandam ingerimus, ut cum epocha prædicationis JESU CHRISTI, & impii Manetis, quemadmodum P. I. Alphab. fuse tradidimus, conferatur. Nam fabula Pseudevangeliæ Infantiaæ Xacæ perinde atque Maneti communis est. Vide quæ diximus p. 392. & seqq. Addiderim his originem vocis, qua tectum suspicor nomen Ada, illius scilicet infandi tenebrionis, qui Manetis heresim in Scythia disseminavit. צװײ Cihom, mea quidem sententia, oritur a Chald. ܘܡܫ Sciomem, & ab Ægypt. ܥܘܘܫ sehomi Dan. VIII. 13. vastans, atque defolans. Nam צװײ Cihom derivata a Semchat Syriac., uti docuimus Cap. VIII. respondet S, & Sc; adeoque Sehomi Ægypt., atque Chald. Sciom per apharesim, idem erit ac Cihom destructor ܘܠܕܢ leden, adversarii: quasi vox ista leden facta sit, aut ex Arab. لادن laddon; [unde forte manavit fabula de Antichristo apud Lyddan interficiendo;] aut ab Æthiop. ለጌጌ in ore Tibetano lheten, peccatorum. Scio ܘܠܕܢ den, sedem, voce simili appellari, sed sæpe fit, ut simillima quoque nomina variam habeant significationem. ܘܠܕܢ den ab ܘܠܕܢ Eden fulcrum est sustentaculum, & stylobates; illudque si repetas ab Æthiop. ለጌጌ danana, procumbere, stratum super quo Xaca in deserto decumbens hostem vicit, appellari potuit den. Sic autem triumphus locus, pro adversario ipso victo ac triumphato acciperetur. ܘܠܕܢ de, expansis litteris, Hadas, si ducatur ab ܘܠܕܢ hada, aut Syr. ܘܠܕܢ hadi, & ܘܠܕܢ hado, Ductor est Index, atque Magister Religionis. Sive autem Xacæ, sive Buddæ, sive Adæ, aut Addæ & Adimanto

Ma-

Manichæo nomen istud accommodes , unum idemque erit . Hinc etiam deprehendas velim , cur Tibetani lucem ad tenebras inimici fugandas derivatam celebrent a Cihom-dende . Nihil profecto tam frequens erat in ore Manichæorum , quam lucis hujus , & cognitionis necessitas , ut anima a materia tenebris emersa ad fontem reslueret suum , cumque ea divina lucis substantia , unde effusa fuerat , conjungeretur .

F ལྷོ་ལྷོ་ . Observavimus jam litteram ལྷ proximus accedere ad Æthiopicam ལྷ n Nahas , quæ eadem est cum ལྷ Gnahas Amharica : imo , quod modo advertimus , ex eadem ལྷ n nata quoque videtur similis Tibetana ལྷ na . Altera hujus vocis littera , quæ est ལྷ nga , respondet Caph Estrangh. ch , sive ka , quod frequentissime mutatur in ལྷ g . Tertiam ལྷ cia germanam item diximus ལྷ Saut Æthiop. , & ལྷ sc Ægypt. Nunc vero si Æthiopum vocem ལྷ naguse , vel nyguse , adeoque Amhar. gnyguse pronunciaveris , & in duo monosyllaba Tibetano more distinxeris , u vocali necessario silente , Gnyg-se aut Gnig-scie , erit Gning-cie Tibetanum ; & utraque lingua Æthiopica , ac Tibetana Regem significabit , sicuti Hebraica ׀׀ Psalm. 116. Caput certe & Principem eo vocabulo designari Lamaici Doctores affirmant . Hinc est , cur Gning-cie libuerit Principem interpretari . Cihen-po , quod sequitur , sublimem denotat , & ubique venerandum , fere ut Sin. cyen poi . Ac certe nomen est aut a Chaldæis , & Syris , aut ab Æthiopibus acceptum , apud quos ལྷ cen-pho & ལྷ zen-fa , vocali media neglecta , alas , pinnaculum , fastigium , & extremitates denotat ; quo sensu Claudius Æthiopia Imperator vocatur Venerabilis usque ad terræ fines , ut ad eam vocem observat Castellus . Utrique enim sive Syr. , sive Æthyopica respondet Tibetana ལྷ Quod si ལྷ propria sit terminatio vocum Tibetanarum , ལྷ Cihen erit a ལྷ , & ལྷ Chahen , Sin. Cim,
bea-

beatus, largitor, possessor magnarum opum, Sacerdos magnus, adeoque Gning-cie Cihen-po Rex & Princeps Sacerdotum. Hac interpretatio omnium verisimillima mihi videtur. Eoque nomine vix dubito quin CHRISTUM a Gnosticis & Manichæis simulatum Tibetani intelligant. Quod ne cui novum & mirum videatur, moneo tum ex Ægyptia, tum etiam ex Æthiopica lingua vim, & significationem multorum nominum in Tibetano sermone exponi oportere. Ostendimus Part.1. Alphabeti Catayam & Æthiopiam Asianam idem esse. Ignorari vero ad hanc usque diem an Asiani Æthiopes coloni sint eo ab Africanis deducti, quoque tempore, quidve inter se commercii, & communicationis habuerint. Seculo ineunte XIV. B. Odoricus Utinensis ex Ord. FF. Min. Conv. S. Francisci Tibetanorum Pontificem appellatum scribit Lo-Abbassi. Sic enim narrat p.77. & 78. in Histor. formis Venetis edita & notis ab Erudito Viro ejusdem familia illustrata an. 1761: Deinde [perveni] ad quoddam magnum Regnum nomine Tibot, quod ipsi Indiæ est confine, & est totum subjectum Magno Cahaam, & in ipsa est vini & panis copia maxima. [Scilicet Tibetum hinc memorat Occiduum proximum Casimiriis in Ngari. V Chorogr. & Itinerar. nostrum P.1. Alph.] Gentes illæ manent in tentoriis factis ex nigro filtro. Regalis autem Civitas tota facta est ex muris albis & nigris, [quod symbolum erat, si nostra teneas, gemini Manichæorum principii boni & mali, lucidi, & tenebrosi:] omnesque ejus viæ optime silixate. In hac Civitate nullus audet effundere sanguinem alicujus hominis, nec alterius animalis ob reverentiam cujusdam Ydoli, quod ibi colitur. In hac Civitate moratur Lo Abassî, idest eorum Papa. Iste enim est Caput omnium Ydolatrarum, quibus dat omnia beneficia more eorum: talis adest hic consuetudo. Mulieres plusquam C. tricas portant, habentesque duos dentes in ore ut apri habent.

Alia

Alia etiam consuetudo adest. ponatur enim quod Pater alicujus moriatur. tunc dicet filius volo honorare Patrem meum. Convocabit ergo Sacerdotes Religiosos omnesque istriones de contracta, vicinos similiter & parentes, qui ad campaneam portant ipsum cum gaudio magno &c. *Mirum non est Odoricum Civitatis, & Idoli nomen reticuisse, & pauca eaque leviter tetigisse de moribus Tibot. Nam rediens in Patriam Utinum, non ea tantum quæ ipse viderat, sed & quæ ab aliis fide dignis acceperat, in tabulas referenda suggessit ammanuensi Guilelmo de Solagna. Satis deinde innuit se obiter Tibeti hujus Regionem perlustrasse, quum Civitatis nomen reticuit; quod quidem aliud esse non potuit quam Lhassa: Nomen vero Idoli Xaca. Mulieres dentes aprinos ex oris hiatu ostentantes symbola erant Prafrin-mo; easque, uti ex aliena fama didicerat, commemoravit. De ritu funerum vide quæ scripsimus in Itiner., ut ea cum B. Odorici narratione concilies. Redeo ad Pontificem Tibetanum. Lo-Abassi vox est, quæ Sacerdotem Abassinorum, seu Æthiopum denotat. ἄϕ Lyhik, & λϕ Lyk, seu Louk, more vero Tibetanorum Lou, tacito k, est Lo Presbyter, Sacerdos, Magister, Princeps Summus πῶν הכח Abass. : quæ vox Arab., ut monet Castell., ob alternantes ב b, & ו u eadem est ac בוש Cus Æthiopia. Nisi fortasse velis λϕ ἄϕ Louk-Papas, & inde Lo-Abassi, qui titulus est ab Æthiopibus tributus Patriarchæ Alexandrino. Lamam ita habes Supremum Chetaya, qui sedem Lhassæ obtinuit. Ex his colligimus quinam ille fuerit Presbyter Johannes tamdiu ante in Æthiopia quaesitus. Una enim vocum similitudo fecit, ut Lo Chahn Princeps Sacerdotum pro יחן Jo-chan, sive Johanne acciperetur; Indeque Presbyter Johannes in Æthiopia oriri cæpit. Christiani Æthiopia Libycæ negarunt olim eorum Regem vulgo dictum Johannem, Presbyteri titulo salutari. Pretiosum abs se appellari*

lari dixerunt, altum & sublimem, quod nomen est cognatum Lyk Presbytero. Oritur enim ex eadem radice, quæ est augeri, extolli, adolescere. חזק Chahan vero, aut Chaang, quod, sicutי כהן Cohen, & כהנא Cahana Hebr. Chald. & Syr., Regem etiam designat, nomen fecit Magno Kan in Imperio Catayæ; cujus Incolas Αἰώης Αἰθίωπας cum Niceta Paphlag. aliisque veteribus Orientis Æthiopus aptissime appellaveris. Inde Arabes خوان Chavanun eum vocant. Lou Kuon Rex, cujus meminit Deguignes in Tab. Chronol. de Tartar. Orient. Topà ad an. Chr. 295. nomen admodum simile Lo-chahn gessisse videtur. Certe equidem Lao Sinicum, quasi ab Æthiopico Lahk ductum, Senem ac Venerabilem perinde atque Lyk, significat: & Cham aliaque cognata nomina altum, magnum, & Præfectum expriment. De hac Æthiopia Asiatica agunt Trigautius, & Andreas Mullerus in Hebdom. Obs. Sinicar.; eosque laudat Joh. Albert. Fabricius T. I Cod. Apocryph. N. T. in not. ad Act. S. Bartholom. L. 8. H. Apost. C. I. Fabulosus mihi quidem est Apostolica hujus historiae Auctor sub Abdia Babylonii nomine evulgatus. Antiquioribus tamen Monumentorum, incertæ licet fidei, collectoribus, qui ab eodem Abdia indicantur, nescio quid de Magis ab Æthiopia Ægypto contermina digressis, & in Persiam ac Scythiam, ubi SS. Apostoli Simon, & Judas sive Thadæus Evangelium CHRISTI prædicabant, profectis, suboluisse oportuit. At ea, quæ fortasse de Magis Æthiopiæ Asiaticæ tradita erant, translata sunt ad Æthiopiam Libyæ. Hos autem Magos puros putos Manichæorum errores docuisse animadvertit laud. Fabric. in not. ad Act. eorumdem Apostolorum L. 6. H. c 7. Quum autem multo post hæresim Manichæorum opus istud prodierit, admodum verisimile fit incerti hujus Scriptoris ætate cognitam fuisse istiusmodi errorum sedem apud Magos nostræ hujus Æthiopiæ, quam Persidi proximam sædissima

Lamarum Tibetanum pestis corruperat. Referantur ista ad ea, quæ scripsimus p. 347. 153. Itaque Lo Abassi, siue Sacerdos Summus, & Lama Lhassensium idem erit. Sed alter est, quem B. Odoricus vocat Pretezoan p. 77. De hoc Catay, (nam latissime ad Cascar usque funditur,) recedens, & veniens versus Occidens L. dietis per multas Civitates & terras veni versus terram de Pretezoan, de quo non est centesima pars ejus quod quasi pro certo de ipso dicitur; ejus Civitas principalis dicitur Cosan, [alias Chiasan, Cascan, aut Tosan apud Bolland.] & semper pro pacto accipit in uxorem filiam Magni Chaam. Describitur scilicet a B. Viro Lo Chahn Presbyter Summus, seu Lama Maximus Sgigatzenfis, in Provincia Tzhang. Is uxore tamdiu utitur, quamdiu filium ad exemplum Xacæ genuerit; deinde in Eremum secedit.

འཇིགས་མེད་ Ciò & ipsum apud Tibetanos πολύσημον cum aliis pariter linguis comparatum, varie exponi potest. Æthiop. ἰ-ῥῖ-ῖ-ῖ I-syiatu a ሠጠ Seta, redemit: ሠጠጠ Satata item scindere, disrumpere est: ac rursus ተ-ሠጠጠ, & ተ-ሠጠጠ regredi, & redire in destinatum locum, quasi a ሀገህ Sciut Hebr., & Chald. circuire, explorare &c., quæ omnia ad Tibetanum Ciò accedunt, dummodo ሣ, ἢ ῥ, & ሀ sc efferas ut ci. Sic autem indicari fortasse poterit, siue potestas redimens, siue vis catenas suppliciorum disrumpens, siue perpetua illa circuitio, qua Xaca, uti Lhama celebrant, tormentorum loca perlustrat. Neque aliena est Syr. ሰጠጠ Sioto ceu Adjutor, atque Protector. At multo mihi verisimilius apparet vocem Ciò eo sensu adhiberi, quo adhibita est a Pinnabillensi in II. & VIII. præcepto decalogi. Ibi scilicet Ciò pro dicere, & ore ac sermone aliquid promere æque ac pro facere usurpatur: Idemque est falsum testimonium non འཇིགས་མེད་ [Ciou-ta] facies,

tasse interpretando affecuti sumus. Simulacrum Xacæ representatur sublime elatum in inferorum regione Tab. II. Cycl. transmigrat. lit. I. Addenda est ejusdem Xacæ oratio ad transmigrantes, quam nos pariter eo loci edidimus. Hæc au-

tem exprimi voce 𐤆𐤓𐤕 Tzhik-tou, haud temere conjiciam. Syriace: ܬܘܚܘܚ Tzchocho, vel ܬܘܚܘܬܐ Atzakto, est exemplar libri, chirographum, effigies expressa, simulacrum a ܘܘܘܘܘܘ tzach æstuavit, conferenavit: 𐤍𐤒𐤕 tzachot sunt nitida, 𐤍𐤒𐤕 explanata verba. Ex eadem radice oritur Æthiop. ጸከ-ጸ Zychdu lævis, politus, nitidus, adeoque egregie effictus, atque elaboratus: 𐤍𐤒𐤕 eo quidem sensu, qui propius accedat ad Tibet: Tzhik-tou, seu Tzik-du. Cum his perbel-
le conjunguntur sequentia. Cio enim, quod Tibetice operari cum imperio, perficere, constituere, & similia denotat, opus nitidum, luminosum, 𐤍𐤒𐤕 validum indicabit, quale est simulacrum, aspectus, 𐤍𐤒𐤕 vultus Xacæ lucem per tenebrosa illa loca cum potestate, 𐤍𐤒𐤕 effectu fundens. Vox qua proxi-

me sequitur 𐤆𐤓𐤕 Cihik-k promptitudinem agendi demonstrat. Eademque est cum Æthiopica ጸከ-ጸ Zyhy-t, aut ጸከ-ጸ Zyh-k, siue etiam cum ጸከ-ጸ a-zya-k analogæ Ægypt. 𐤆𐤓𐤕 Chik; de qua plura differit Jablonskius in Prolegomen. ad Panth. S. LVII. Atque ex hac ipsa oriri videtur 𐤆𐤓𐤕 Cihak cogere, constringere. Sic autem tribuunt dictis Cihom-den-de virtutem quamdam admirabilem ad tenebrarum angustiarumque catenas perfringendas; quod totum fit ope lucis bonæ materialis infusa spiritibus.

G In scenam iterum venit 𐤍𐤒𐤕 Sang-nga, oc-
cultra Magia. Satis de voce posteriori diximus. Illud unum addimus, eam non esse ignotam Sinis, apud quos Ngai, in-
terprete Bayero in Lex. Sin. quiesco, infirmus animo, Cl. III.
n. 197. 𐤍𐤒𐤕 misericors n. 329. explicatur. Vocis autem, 𐤍𐤒𐤕 signifi-
ficatio-

ficationis naturam vix alia ratione, quam que tradita est, exponendam esse crediderim. Sang quo pacto accipiant Tibetani videndum est. Certe equidem occultum quiddam, & arcanum vox ista designat. Integrum nomen est ᠳᠠᠨᠰ Kafang. Si ᠰ pro ᠨ Nahas Æthiopico usurpatum existimes, ᠠᠬ ᠬ Hezan, fere ut Hebr. & Cald ᠴᠣᠲᠵᠠᠨ Chotzan, Sinus, quo clausa & abscondita continentur, parere potuit Tibetanum Kafan, sive Casang. Quod si mutarunt d Æthiopicum in f; Chadana, cooperuit, textit, erit idem ac Kafang. Nemini tamen dubium esse poterit, quin communem vim habeat cum ᠴᠠᠰᠠᠨ Kafah, occultavit, abscondit, aut ᠴᠠᠰᠠᠨ Chafan, unde ᠨᠴᠢᠰᠠᠨ Nechefan reconditus, peculiariter in robur, atque præsidium, dicitur.

ᠳᠠᠨᠰ ᠳᠠᠨᠰ ᠳᠠᠨᠰ Dhot-ne, que ibi statim subjungitur, visa mihi est ipsissima Æthiopica ᠳᠠᠨᠰ ᠳᠠᠨᠰ . Nam & hæc in duo monosyllaba diuisa aptissime effertur Thut-ne, Tibetice Dot-ne, seu Tot-ne, abjecti nimirum, conculcati, atque prostrati. Ique sunt spiritus Illi, qui quum a Principe malo vexantur, & affliguntur, liberationem obtinent virtute Sang-nga.

ᠴᠢᠬᠣᠮᠳᠡᠨᠳᠡ ᠴᠢᠬᠣᠮᠳᠡᠨᠳᠡ ᠴᠢᠬᠣᠮᠳᠡᠨᠳᠡ Iterum scilicet atque tertio celebratur Cihom-den-de. Nomen çiam eo, quo tradidimus, sensu, habent ipsi quoque Sini. Est enim in Bayeri Lex. clas. II. n. 128. Summus Dux in bello. Sed quoniam nimis aperte video JESUM nostrum in hoc Ciom-den-de deserti incola, jejunatore, & diaboli victore, ac triumphatore maximo simulari: eaque fuit, ut jam non semel in superioribus monui, Veterum Nebulonum, & Sanctissima Fidei nostræ corruptorum ars, ut sacra quædam nomina ad fallaciam componerent, interque cetera illud sæpe seligere consuescerent, quod Unicum licet esset, plura tamen quasi $\text{ᠮᠤᠯᠤᠰᠤᠬᠤᠮᠤᠰᠤᠯᠤᠰᠤᠬᠤᠮᠤᠰᠤᠯᠤᠰᠤᠬᠤ}$ involuta Mysterio significaret; non omittam, quod ᠶᠠᠵᠠᠮ Fazum, & ᠶᠠᠵᠠᠮ Fazam Æthiop duo nomina sunt

sunt quam simillima Tibetano འཇམ་པའ་ཕུ་ཅི་མམ་ Pa-seu Fa-ciham. Primum perfectum, finis constitutorem, consumatoremque designat, istud vero eum, qui silentium imponit, mutum aliquem reddit, eique os obstruit. Ex his tanto magis conjicio Ciom Tibetanum emergere potuisse, quanto nunc verisimilius existimo figuras litterarum མ ར, ཨ ར ར accedere ad Tibetanas ཏ ཨ ཏ Cih, quippe qua situ dumtaxat ཨ positione ab Æthiopicis differre videantur. Adverto præterea འཇམ་ Den respondere Æthiopico ኡ-ደ-ዝ A-dhana salvavit, redemit, ཨ-མ-ደ-ዝ Ma-dhan Salvator; adeo ut Den seu etiam Dan Salvatorem indicare facillime queat. Sunt enim gesta Ciom-den-de, sive Xacæ jejunatoris simillima iis, quæ de CHRISTO Servatore narrantur in Evangeliiis. Hæc erant addenda, ut infanda mysteria, quæ sub verborum corticibus, tanquam sibi solis cognita, latere jaçtitant Lhamæ Tibetani, a Missionariis nostris, non sine laboris fructu, apertius detegi, ac revelari queant.

Hæsimus in འཇམ་པའ་ཕུ་ཅི་མམ་ ob ὁμωνυμίας vocabulorum. Plura sunt inter se ཨ scriptione, ཨ pronuntiatione similia, sed significatione varia ac dissimilia. འཇམ་པའ་ Sol, aut Soul præfixo articulo འ་ ejusdem indolis cum Æthiop. Ἄ, precationem, ཨ adjurationem exprimere potest, quasi ducta ab Æth. ስላላ Saala, Hebr. שָׁלוּ, itemque Syr., ཨ Ægypt. שׁוֹל Shol. In hunc vero modum indicaretur Ciom-den-de, qui imprecatus hosti eum urgeret ad vincula laxanda captivis. Nec te cela vero quid insuper hac de re cogitarim. In mentem venit an forte འཇམ་པའ་ འ་ Sol-pà idem sit ac vola manus. Exhibent namque Xacam, qui elata dextera spiritibus in Inferorum suppliciis versantibus benedictionem largitur. De Cenresi similiter nar-

rant,

rant, quod ex digito manus reducto aquam emittat tanquam divina natura radium ad abstergendas labe ab inimica natura inductas. Profecto Ægyptiis $\text{ou-c}\lambda\text{π}$, ex quo dissyllabum fieri potuit $\text{c}\lambda\text{-}\pi$ Sal-pa, volam manus appellant. At aptiori Tibeticarum vocum significatione, & singulis loci circumstantiis pensitatis nostram illam interpretationem jam editam germanam esse censemus. Quamobrem ᠰᠤᠪᠠᠲᠤ Sol-ba taph-pho respondebit aut Æthiop. ሰለባ Sal-ba, unde, Sol-ba exuere, exspoliare, & Ægypt. ሰላ Scol, præda, aut ipsi ጽፍሎ K-sul. Tib. quoque K-soul, confractus, prostratus. Is autem, qui vel exspoliatur, vel prosternitur est Taph-ta ጥፋተ ab ላጥፋተ A-tyfa, Ille scilicet quasi Typhon, interitus, perditionis, & mali auctor.

ᠨᠠᠭᠠᠰᠤ Illuminat. ᠨᠠᠭ Nang enim est Hebr. & Cald.

נָגַה Nagah splenduit, נֹגְהָא Nogha, uti & Syr. ܢܘܓܗ splendor, aurora, diluculum, Æthiop. vero ነገህ Nagah, indeque ጎካ Gohy, vel Gohou, Sinis quoque Gao, aurora. Qua ex re ego conjicio sermonem institui de ea luce, qua est ad ἁπὸ τοῦ ὀπίσσω , nimirum ad subsolanam. Eò animas mundas, haustas per organum FILII DEI, Manes transfretare docebat. Vide p. 234. ᠮᠠᠴᠢᠬᠠᠲᠤ Macihat comparo cum Æthiop. መጽከተ Mazyat adventus ab ከመጽከተ adduxit, attulit, venire fecit. Quapropter, ubi nos simpliciter vertimus Cihom-den-de illuminat spiritus, intellige de ea beata luce, juxta Manichæorum phantasmata, sermonem fieri, ad quam Cihom-den-de attrahit animas mundas, atque purgatas.

ᠲᠠᠭ᠎ᠠ Ta-ke, tribuit virtutem. Sic interpretati sumus. Nam ᠲᠠᠭ᠎ᠠ Ke cum articulo Ægyptio ᠠ , ᠲᠠᠭ vis est, potentia, facultas, virtus, uti Chald. כְּהָה Kehha. Sed quum agatur de virtute legis manifestata, lucis scilicet expansæ, & in-

Et injecta spiritui ad tenebras ejiciciendas, ᚖᚔᚕ Ta-ke vim penitioris, ac perfecta manifestationis, Et cognitionis exprimere deprehenditur. Illiusque originatio repetenda fortasse est ab Æthiopico ᙮᙮᙮ diligenter intuitus, perscrutatus est, cognovit, aspexit: unde ᚖ᙮᙮ in Lex. Castel. Ta-tai-ka, accurate exposuit, aut etiam exponit. Has autem litteras in duo monosyllaba ex Indole Tibetana lingua distributas cernere licet in ᚖᚖᚔᚕ Ta-ta-ke, ubi ᚔ vocalis supplere videtur vices

et i, Æthiopici. Ac certe per metathesim ᚖᚖᚔᚕ convenit cum ᚔᚖᚖ ha-ta-ta, seu cha-ta-ta scrutatus est, inquisivit: & ᚕᚔᚕ Kati ex eadem, ni fallor, radice, Ægyptiis dicitur intellectus. Tibetani vero unicam syllabam ka seu ke efferrunt quemadmodum Sini, apud quos che intellectum, ke penetrationem, loricam, Et te aut to virtutem denotat. Ex hac linguarum analogia loci sensum planiorem habebis:

ᚕᚖᚕᚕᚕ Ducti exemplis Tibetana Syntaxeos,

Ægyptia similis, ᚕᚕᚕ mi unde min quoque Et met quasi ᚕᚕᚕ, Et ᚕᚕᚕ Græc., usurpant, accepimus pro negante particula: eaque de causa mi-gnom interpretati sumus quasi non jucundum, non splendidum, non suave; sed amarum, injucundum, Et tenebrosum. Nunc vero sic explicari posse videmus, ut gnom-behi jungatur cum ᚕᚕᚕ Ciho. Hoc vero sensu lex ipsa erit, qua predicatur benefica, suavis atque jucunda.

ᚕᚕᚕ Gnom autem ductam percipies ab affini aliarum linguarum; Nam Hebr., Et Chald. ᚕᚕᚕ noam explicatur suavitas, jucunditas: Syr. ᚕᚕᚕ neemto, melos, cantilena dulcis, Paradisus, gratia: Ægypt. ᚕᚕᚕ nohem, salus, liberator: Æthiop. ᚕᚕᚕ nom, requievit: Sin. nim quies, Et num apud Bayerum delicatus.

Hæc omnia indicare possunt vocem ལྷོ་ལྷོ་ Sagnom eandem esse ac Indicam ལྷོ་ལྷོ་ Sugianma, bona, suavis, ac læta transmigratio. De ea procubdubio sermo in hoc loco instituitur. Ubi expositionem istam probatam habeas, ལྷོ་ལྷོ་ idest Mi cum præfixo articulo ལྷོ་ la, interpretaberis homines. ལྷོ་ Mi nanque ལྷོ་ལྷོ་ mihi homines a Tibetanis vocantur. Æthiopicum ሞተ myt, vir, sive mortalis, per apocopen ad mi ལྷོ་ mihi Tibetanum accedit. Sed que primam huic voci originem præbere potuit, est Hebr. מתי me-tim per apharesim media מ ལྷོ་ finalis ׀, homines, ut explicat Castellus, peculiariter miseri, vel mali, viri, mulieres, parvuli; eandemque significationem obtines ex voce simili apud Syros, ལྷོ་ Arabes. Sinis, quibuscum plurima rerum nomina communia habent Tibetani, mie est series filiorum atque nepotum, min populus: utrumque, reor, ductum a Syro ལྷོ་ Maino, ལྷོ་ omissa vocali a, Min, ལྷོ་ Mi contracte stirps, profapia. Mi quoque iidem Sineses mortuos appellant; fortasse a מתי met, aut מית mit sublato מ ལྷོ་ Utrisque sive miseris, sive mortuis hominibus egregie respondet ལྷོ་ལྷོ་ La-mi Tibetanum.

ሞተ ሞተ ሞተ Æthiop. ሞተ per metathesim goh, aut gyheo, est idem ac ሞተ ciho, Sin. kiao lex: nam ሞተ go, alias gio respondet ሞተ ciho Tibetano. Inde natum opinor Indicam ལྷོ་ལྷོ་ Sicham lex. Nam Æthiopice, ལྷོ་ Syriace ሞተ Scham est stringere, ལྷོ་ obligare, quod quidem est proprium legis. ሞተ per simplicem legis manifestationem exposuimus. Sed gnit proprie productionem, ལྷོ་ emanationem e sinu ac meditullio cordis; adeoque commiserationis, ལྷོ་ misericordiæ

*motum, significat. Illius originem ab Ægyptia Ναιτ Nait
 haud inepte duxeris. Vide p. 93. Jablonsk. in Pant. Ægypt.
 L. I. C. 3., [quem, quum illa scriberem, necdum obtinueram,]
 observat Ægyptios Sacerdotes vocem Νηϑ Neith apud Plu-
 tarchum de Is. & Os. exponere: veni a me ipsa, quo signifi-
 catur eam a se ipsa moveri: putatque ex Νει Nei fortas-
 se, quod est venire, eam interpretationem potuisse deduci.
 Sed postquam unam item & alteram nominis significatio-
 nem ex Ægyptia lingua expenderat, malle se dixit eam ac-
 cipere, quæ Neita a Νει Nei ductam, parem facit cum
 θαι thafc decernere, constituere, ordinare: nec patitur
 Vir Doctus ut vel nomen ipsum Ægyptia Neithæ ad Persi-
 cam Anaitidem accomodetur. At si Nait matricem pariter &
 viscera, quemadmodum eo loci observavimus, denotare po-
 test, nihil erit, quod jure adversa sententiæ patronis objiciat.
 Neith in versione Chalcidii, tanquam is in Platone legis-
 set Νηϑ, Neitham nominari ab eodem Jablonskio accepi-
 mus. Quæ res eo me ducit, ut cogitem de Hebr. & Chald.
 origine ניד nud, sive nuth, unde ניד nid, motus, agita-
 tio, compassus, commiseratus, consolatus est. Eratosthe-
 nes Platoniam Neith scribit Νιτ Nit, quæ vox ἦν gnit,
 seu nit Tibetanam planissime refert. Eam Auctor laud. Com.
 in Or. Hom-Mani &c. crebro adhibet ad indicandam eman-
 tionem ex pietate, & commiseratione cordis Numinis Cen-
 resi. Nec aliter putamus in hac ipsa Tibetana tabula usur-
 pari. S̄ tenet locum tum Græci articuli τ̄, vel τ̄, sive
 prepositionis ἐν in; & οὐ cum. In ea itaque legis mani-
 festatione, quam nos Tibetanas voces Ἰνῆνῆς interpre-
 tando, posuimus, intellige prolationem ex pio corde Ciom-
 den: de misericordia moti erga spiritus in inferis malarum
 transmigrationum doloribus commorantes. Rem clarius ex-
 plicant sequentia.*

ཇཉ་ཇཉ་བཞུགས་ཀྱིས་བཀྱེད་ལྷན་ལ་ Cjen khje lap-
 ne khah tzhel-pa . *Ubi Cjen confundas nolim cum ཇཉ་*
Cjen oculus . Hanc Tibetani རེག་མི་ལོ་མོ་མོ་ usurpant ad gra-
tiam significandam . Qua in re morem Hebraica locutionis
sequuntur . Sæpe enim , ut advertit Castellus , cum verbo ཇཉ་
chan nomen oculi Hebræi conjungunt . Nostra hæc cjen di-
versa est . Cjen etenim , quæ oculum signat , oritur ab Hebr. ,
Syr. , Arab. , ཇཉ་ Æthiop. ཇཉ་ ain , aut ngain : eamque Ægy-
ptii ad supercilia ཇཉ་མེ་ཇཉ་ Ni-m-gjhen transtulerunt . At
ཇཉ་ cjen , de qua loquimur , prodiit a ཇཉ་ chen , aut ཇཉ་ chin fa-
vor , gratia , donum . Consonat Ægyptia ཇཉ་མེ་ཇཉ་ , ཇཉ་ Æthiop.
ཇཉ་ sen , decor , formositas , pulcritudo , caritas . Proximum
vero ཇཉ་ khje , [expansum khjesa ,] a ཇཉ་མེ་ཇཉ་ chiisa , miseri-
cordia est , clementia , immo ཇཉ་ extinctio atque vastatio si re-
feratur , quemadmodum Tibetana oratio postulat , ad ignis
mali extinctionem . Huc spectat Æthiop. ཇཉ་མེ་ཇཉ་ Heafa , seu
cheafa , ཇཉ་ chyafa beneficium .

ཇཉ་ཇཉ་ lapata est idem ac Arab. لافا lafata enun-
 ciare , proferre , loqui : *conjunctum cum ཇཉ་ significat be-*
nedicere .

ཇཉ་ཇཉ་ལ་ Khah-tzhel-pa *varie exponi poterat .*
Nam vox ཇཉ་ཇཉ་ tzhel uti apud Hebræos , ཇཉ་ Syros ཇཉ་ཇཉ་
tzelem , ཇཉ་ ཇཉ་ཇཉ་ tzalal , aut ཇཉ་ zel Æthiop. umbram , ta-
bulas , imaginem vivam legis exprimit . Est etiam khah
tzhel affinis Kabbalistica kuach nazala , virtus infusa : ac rur-
sus a ཇཉ་ , vis ambulandi , scalam conscendendi transmigratio-
num ཇཉ་ ad eam finem perducendi spiritus . Sed , ut de
ceteris sileam , quæ propius ad interpretationem nostram acce-
dit , est ཇཉ་ zelaf , unde ཇཉ་ ziliuf , Syr. ཇཉ་ zolfo effusio ,

stillatio, Tib. tzhel-fa. *Ajunt enim aquam puram, hoc est divina natura radios e digitis pii Numinis diffundi, & influere in animos ad mali substantiam, & cruciatuum acerbiter fugandam. His addam ל״ץ tzil Chald. clarum, & limpidum: ל״ץ prosperitas, felicitas, fortuna, benedictio, & צלצול Ægypt. consolatio. Expositio nostra, quae est potens apertæ [seu infusæ] legis solatium atque fomentum, non tam acurata est, ut vim omnem retineat ת״ם*

ק״ר״ק״ל״ Kah tzhel-pah. *Sed quicquid deesse putaveris, ex adductis observationibus suppleri facillime poterit.*

ר״ק Rik intellectum vertimus; & sane cum negante particula מ״ ma, מ״ ר״ק Ma-rik [quasi sine intellectu] ignorantiam apud Tibetanos significat. Nata fortasse est a רוּח ruach, & Syr. روּح rucho spiritus, mens, cogitatio, & similia. Nec aliter esse potest, quum videamus ר״ק rik a Lhamis scriptoribus usurpari ad spiritum quoque & mentem indicandam. Si rik cum duabus sequentibus conjuncta legeretur in hunc modum ר״ק״כ״פ rik-kjpu, mire conveniret cum Syriaca روּחוּ ruchufo, seu ruchupo affectus vehemens, amor impensus ac tener, & misericordia visceralis apud Castell. Spiritus quoque dilatationem & recreationem indicare posset a רחב Rachab ducta. Est enim ejusdem significationis cum רחב; unde Æthiopicum רחב rahaba, sive rachaba dilatatus.

ת״ק Tok, seu Tokafa, & Tok-s apud Bayerum cruciatus. תכס Takafa pro affligere habes apud Castellum. Arab. طعس exponitur obtenebratus fuit, Æthiop. תחז Tachaza mœror, anxietas, & תאק Tawaka, affligere. Hac certe cognata sunt Tibetan. Tok. Sed voces singulas
pro-

minus, complementum, & summa rei. *Quoties hinc repetas Sang-pò, quid aliud intelligere poteris, nisi optimæ rei summam, terminum scilicet transmigrationum, quò unice nititur spes & desiderium Buttantium, ut nihil præterea cogitare liceat, quod his optandum supersit?*

སངས་ལྷན་པ་ Sang-Khje nomen sacerrimum, quo Deum appellant Sanctum, seu rectius collectionem Sanctorum. Plura de eo disseruimus Part. I. Alphab. Deum nanque, cujus naturam constituunt Tibetani Theologi in luce purissima, hoc est in aqua pura chrySTALLINA, spectant ut caput & fontem, unde prodeunt, & quo resluunt radii & emanationes omnes substantiæ suæ. Ad hanc opinionem, quæ Gnosticos, & Manicheos præsertim auctores habet, accommodatum est vocabulum Sang-Khje. Hujus originationem facile in Hebr. Chaldaica, & Syriaca lingua investigaveris dummodo Δ Caph Estrangh. conferas cum 𑄆 Nga Tibetano. זכך Zakah Hebraic. mundus est purus, sincerus: unde זכוכית Zekukit gemma nitidissima, & chrySTALLUS Job 28. 17. Interprete Fullero in Misc. Chaldaicum זכך Zekak idem sonat quod Hebr. זך Zak & זכר Zeka, sive Zaka, Justus, Innocens, Sanctus: itemque Syr. ܙܘܢ Justus, quibuscum mire etiam consentit Arabica similis. Nec aliter est de Æthiopico ነጻሐ Nazacha, quod est per metathesim Zanch, indeque Sang, Sanctus scilicet, & immaculatus. Sunt enim alternantes 𑄆 , 𑄇 , & 𑄈 Tibet.

ལྷན་པ་ Khje [expansum Khjes,] detegitur tum in 𐤆𐤍 Ghjes Chald. exercitum, turmam collegit, congregavit, tum etiam in Syriac. ܘܪܘܝܢ Gaifo, & ܘܪܘܝܢ Chis Egypt., multitudo, cœtus, & alia id genus, quæ collectionem denotant.

Hinc vera & germana nominis notio erit sanctitas, & puritas collecta, aut ut mystæ Tibetani loquuntur, sancto-

ctorum collectio. *Rara non sunt in Lexicis Sinenſium voces a Bonſiis, ſive a Xacaitis Lhamis inventa. In earum numerum referri fortaffe debet Khje felicitas, atque beatitas, nata, uti ego crediderim, ex Tibetano vocabulo Sang-Khje.*

Illud explicandum ſuperest cuinam præſertim nomen iſtud accomodatum velint Tibetani Buddiſta. Neque enim ad Supremum Deum, quem nihil extra ſe agere docent, pertinere poſſe videtur. At ſi Manichaicæ fabula meminermus, omnia expedita erunt. In ea DEUS, etſi partem nullam cum Mundo habeat, nec gaudeat ſuper eo, mittit tamen, & furatur a Principibus tenebrarum animam ſuam ſibi ομορφιον. Ob hanc cauſam, teſte Tyrbone, DEUS a Manete dicebatur, τὸ ἴδιον ἀπολαβών quæ ſua ſunt recipiens. Eò ſpectare poteſt illud 𐍆𐍆 Khjes, ſeu Ghjes collectio, & receptio Sanctorum, quos ad ſe trahit adducitque DEUS. Nam 𐍆 𐍂𐍃𐍆 Gahaſa, Æthiop., quod eſt idem ac Chald. & Syr. Ghaias, [unde Ghies,] in forma III., ſignificat ad ſe trahere, auferre, & excipere. FILIUS DEI miſſus ad ſalutem animarum eas haurit, rapit, & colligit: Spiritus vivens CHRISTUS in Sole nave majori purgat, & mundat: JESUS in Luna nave minori recipit, tradit ſeculis PATRIS, ut maneat in columna gloriæ, & lucis; quæ columna repleta eſt mundarum animarum. Munera iſta omnia transfer Tu jam ad Tibetanas Deitates. Ecce DEUS, qui quanquam nihil moliatur in Mundo viſibili, miſericordia tamen & commiſeratione tangitur ſpectans tot dira animarum ſupplicia, quibus afficiuntur in tranſmigrationum orbibus percurrentis. Ad ea evadenda tribuit auxilia; quibus fit, ut animæ purgata ad ſublimiores Cjang-ciubiorum contemplatorum ordines conſcendant. Hos ordines eorundem eſſe puto ac Æonas Patris, quibus ſpiritus mundi juxta Manichæorum ſyſtema traduntur permansuri in columna lucis. Teſtem, & adſtipulatorem habeo Deguigneſium. Narrat

L. III. H. G. Hun. pag. 226. Ens summum in Sammanæorum Institutionibus appellari Sinice Chi, quod est *seculum*. Nam Arabs ille Auctor, qui Opus quoddam [tributum, Fò, sive Buddæ] in vernaculam gentis suæ linguam convertit, Chi Sinicum interpretatur Alem. Quæ duo vocabula, Chi nimirum & Alem, [Æthiop. Alam,] respondent Hazarouan Persarum. Hoc vero designari durationem Annor. 36000., aut, ut alii volunt, Annor. 70000.; illudque esse quod ab Indis spectatur tanquam Dominus Universorum. Ad hæc adnotat Deguignes, Theodorum Mopsuestenum apud Photium mentionem fecisse de hoc Hazarouan, quem Zarouan nominat, primumque principium esse tradidit, quod majus sit, & supereminens duobus coæternis principis in veteri Persarum religione statutis. Ego equidem tum in secunda, quæ Arabica est, tum in priori, quæ Persica erat, hujus libri versione, confusum crediderim Sang-Khje cum Ki hoc est cum Khje. Sic autem vocantur quatuor illæ supræma sedes contemplatorum incorporeorum, de quibus egimus in System. Mundi pag. 485. Istis, quarum tam longa, ac imperceptibilis duratio Labaticas ætates complectitur 80000., Alem, sive Æonis & seculi nomen proprie convenit. Ac certè Alem, seu Holam per vocem Khje, quæ est a   Khje-va, nasci, oriri, aptissime exponitur. Eaque cognata est Hebr., Chald., & Æthiop. Chaja, Syr. Chjo, vivere, sanum, saluum, & incolumem esse, aut Chja vivere fecit, ac reparavit. Chajim vero, & Chaje, unde ommissa vocali patach, ut monosyllabum more Sinico, & Tibetano haberetur Khje, ætates, & tempora vitæ denotat. Hisce proinde sedibus, in quibus Xacaitæ collocant Con-

templatorès Incorporeos, æonum, seculorum, seu Taje khje, vitæ perfectæ, & infinitæ durationis nomen imposuerunt. Quumque vacuum sit finis summus, & ultimus spiritus, quo quum pervenerit, nihil agit, nulliusve rei sensu tangitur, quemadmodum & ipsemet Deguign. refert ex cit. lib. Fò, & nos Part. I. Alph. explicuimus, hinc inferiorem regionem Contemplatorum Incorporeorum appellarunt Buddistæ Nam Kha Cælum, id est in eorum opinione vacuum. Quamobrem si Ki & Alem idem sunt cum Hazarouan Persarum, a quibus plurima in suorum phantasmatum officinam derivasse Manetem Beausobrius ipse docet, Hazarouan respondebit Æonibus sive Taje Khje Tibetanorum, non autem Sang-khje: aut si respondet, non alia ratione id fiet, nisi quia sicuti Æones tum Manichaorum tum Tibetanorum conjuncti & cõniti Sang khje sunt ipsi quodammodo cognomines, ita Hazarouan conjunctus Principio, seu Deo summo particeps quoque illius nominis erit. Hoc sensu explicari potest Theodorus Mopsuestenus.

Ut autem Sang-khje ad suos hosce Æonas recipiat animas, habet Cenresi, Cihana-Torceh, Giam-Cjhang, Xacam, & hunc inprimis, qui easdem animas purgant, & a vinculis materiæ solutas altius evehunt quamdiu perveniant ad Taje-khje, & unum veluti fiant cum Sang-khje.

Nomen hoc illustrare pluribus oportebat, ut ita deprehenderetur quam apto ac legitimo sensu in Christianis precibus, & in Symbolo Apostolico Tibetice edito ad Summum illum ac verum DEUM nostrum fuerit accommodatum.

Quanquam ex observatis Æonibus nescio quid novæ lucis emergat ad Buttantium errorum latebras intimius explorandas. Nam tripartita divisio systematis Tibetani, in quo summa, media, & infima veluti Pars constituitur, formam quamdam refert systematis Gnostici, & Valentiniiani. Summa, quæ Pleroma a Valentiniianis dicebatur, Æo-

nibus *addicta* erat spiritualibus, quos & Contemplatores *vocabant*: *Mediam inter pleroma, & Mundum visibilem tenebat magna Mater Achamoth*: *Infimam orbis aspectabilis Conditor Demiurgus*. *Regna, secula, æones Manetis*: *Firmamentum in quo crucifixi sunt Principes fumi, quemadmodum & ipsa est crucifixa Enthymesis*; locus ille *medius, sive immensum illud vacuum, quod idem Manes inter Regna lucis, & Regnum tenebrarum constituit*: *Ima denique Manichaici, Demiurgi sedes, Gnostica architectura adumbrationes probe gerunt*. *Sic supremas sedes Mundi invisibilis apud Tibetanos tenent Contemplatores, sive Kham spiritus immateriales, & incorporei*: *Media est Regnum Dopekam, ubi spiritus concupiscentia*: *Infimam regit Khia-cin respondens Demiurgo*. *Prima tetras æonum apud Valentinianos imaginem exhibet quatuor altissimarum sedium spirituum incorporeorum apud Tibetanos*. *Hiscæ quatuor subsunt sedes XIII. Kham spirituum, sive contemplatorum corporeorum, qui sunt a concupiscentia immunes*. *Illos autem corporeos eo fortasse sensu dicunt, quòd alicui passionum generi sint obnoxii, sicuti fuit ipsamet Sophia Valentinianorum*. *Hinc est cur hi ad dodecadem, & decadem æonum in statu suo intra pleroma continendum, Horon, Stauron [Crucem, seu Vallum, ac Ventilabrum,] Lythrotem, & Carpistem, vindicem nimirum finitorem & custodem præfecerint*. *Horo enim duo munera tribuunt, alterum quod est fulcire & consolidare, alterum dividere & separare*: *Illo integritas conservatur*: *Isto arcetur & purgatur impuritas*. *Dum consolidat, & unit, crux*: *dum vero dividit, & separat impurum, appellatur Horus*. *Vide Prospectum System. Valentin. præfixum a viro doctissimo Renato Massueto L. I. S. Iren. adv. her. Si autem Incolæ illarum sedium III, & XIII. inter se tanquam masculi, & femina conjuncti a Tibetanis ponantur, erunt æones XXXII.:* qui
nu-

numerus oriri ex eo potuit, quia, ut advertit S. Irenæus L. II. C. X. n. 7. Valentiniani præter octonationem, dodecadem, & decadem intra pleroma collocabant quatuor hosce, CHRISTUM, SPIRITUM SANCTUM, JESUM, & Horon; unde S. Martyr evincit non solum triginta emissiones secundum Illos, sed quatuor cum istis XXX. annumerandas esse. Ex his quatuor S. Ambrosius duos fortasse accepit, quos alii XXX., ut observat Massuetus, accenseret, quum in ep. ad Theodos. Imp. scripsit: Valentiniani Triginta & duos æonas colunt, quos appellant Deos.

Quod autem Tibetani suos hosce Beatos Incolas conjugatos credant, apertum est ex sacris anaglyhis XXXII. conjugationum, quæ publice visuntur & honorantur Lhassa in Templo Ramocè. Turpe istud spectaculum quum objecisset Regi, & Lamæ M. Pinnabillensis, illud responsi retulit, quod habes pag. 501.

Porro ut intelligatur ex Syzygiis hisce XXXII. numerus æonum, observandum est in eo convenire Tibetanos cum Gnosticis, quod utrique velint Mundum visibilem fuisse conditum ad imaginem invisibilis. Ajunt præterea ante Mundum visibilem loca XVI. extitisse, pag. 182. & 201. Ex his detrahantur tria, quæ spectant ad regnum concupiscentiæ; & ecce tresdecim, quæ sunt reliqua, pro contemplatoribus manent. Totidem sunt, tresdecim scilicet, loca Montis Righjel, ut nosti ex Tab. Syst. Mundi. Sed ob conjunctionem Regni concupiscentiæ cum Mundo visibili tria loca Tob-prel-va, Brul-kha, & Gjen-prul-vang-ce transferuntur ad Righjel, & loca XVI. conficiunt. Eodem modo ob conjunctionem, quam habent loca XIII. Contemplatorum corporeorum cum incorporeis, copulantur cum tribus supremis sedibus eorundem Contemplatorum incorporeorum; nam quartus, qui restat, est unitas illa summa, Sang-khje nimirum sine conjuge. Neque enim ignoras ipsos quoque

Valentinianos Patrem interdum conjugii expertem, interdum etiam conjugii copulatum fecisse. Sic & Horon ad imaginem Patris αὐτοῦ ἑαυτοῦ statuebant. In hunc vero modum Syzygias habemus XXXII., quarum sexdecim ad Contemplatores, sexdecim ad concupiscentia Regnum, & ad Righjel Mundi visibilis spectant.

Hæc mihi causam præbent, ut castigatum velim, quod dixi de Taje-khje p. 228. 229. Quum Taje-khje collectio sit aquæ puræ Dei naturam constituentis, haberi quidem potest tanquam exemplum, & imago primi fluvii, sed pro ipso primo fluvio, ut acuratius observo, accipi nulla ratione potest.

𑌕𑌆𑌇𑌈 Scihe-cja-va, quam legimus sub initium lin. 10. pag. 673., observanda est. Vim & efficaciam orationis per eam significari statuimus. Convenit cum Indica

सुतेज Sutegja ejusdem valoris, mutata त Ta in स Sa, quod in Orientalibus linguis sæpissime accidit. Nam Sutegja vim

magnam generatim denotat. سجا Sciagiaon quoque Arab. exponit Castellus, salutaris fuit, effectumque habuit oratio, medicina. Æthiop. ጸሐላ Zehaba, vel Zechaba exponitur urgere, insistere, cogere, & multis precibus adigere: & ስሐላ Sachuaba, interpellare, exoptulare. Sed quæ ipsissimam Tibetanam vocem & re & sono refert, est Hebr.

שחיה Sechia ducta a שחיה. Indicat enim orationem tribulati, & afflicti summo cum clamore, gemitu, lacrymis, & prostratione in morem adorantis factam; ac sæpe etiam pro ingenti effusione lacrymarum, & purificatione ipsa usurpatur. Consonat על שגיונות Al sigionoth [על שגיה Siagah,] titulus tum Or. Proph. Habacuch, tum Psalmo VII. prefixus, quem pro ignorantibus plurimi interpretantur. Sunt qui orationem explicent coram Judice factam

apud Castellum. गुरु vero pro Magistro, & Duce spiritus videri poterit Arab. حري Procurator, Curator, Legatus ita dictus, quod, Castello ipso interprete, mandatorum curriculo insistit. Eique consonat Æthiop. ሐዋርያ Apostolus, Missus, & a silente, Huri seu Churi a ሐወረ Chavara, & ሐረ Chara. Eodem modo adnotavimus Indos præfigere solentum Alphabeto, tum Libris, aliisque Scripturarum generibus नम मीद्वन Adoro Sidan a סנתש Siatam, ut opinor, Hebr., aperire, ac revelare: नम गनेम Nama Ganefsa, Adoro Deum Sapientiæ. Non ubique tamen נאמ adorandi actionem exprimere reor. Quandoque enim נאמ Nama respondere videtur נאמ Naam, certe affirmavit, juravit, aut Neum, quod proprie sanctarum nostrarum Scripturarum more DEO convenit, idemque sonat ac Paulinum illud ὁ πιστὸς λόγος sermo fide dignus, atque divinus, vel Pythagoricum αὐτὸς ἔφα . Hæc laud. Castell. Cum hoc tamen & prior ille sensus ob adjunctam adorationis notam conjungitur. Bayerus Tom. IV. Comm. Act. Petrop. pag. 292. ad Tab. XXXVIII. in Titulo præfixo Alphab. Akar Nagari F. III. vocem इनामः Innama interpretatur Auctorem beneficum, ab Arab. نمى Namai, attribuere quid alteri ut auctori; quod idem est ac נאמ Num Chald., & נאמ Naam Hebraicum ante explicatum. Adde quod Prototypum significare potest apud Persas, ut notat Castellus ad vocem نام . Hinc Namu Kuruꝰ integra sententia erit: Exemplum, Ostensorem, Ducemque excelsum adoro. In hoc vero loco: נאמः Nama cum मृन्मृन् Mre-pa antecedenti conjunctum carmen, oraculum सं Sam-tha divinitus editum facile indicabit.

ΝΝη' ΣΣ' ρρ' Sam-tha-Pou-ttrha-nha-ne- (*vel* Pou-
 5 5 ρ ttrha-hne . *Elias Schedius* de Diis
 ρ 5 Germanis C. XLII. Semanzorum
 ρ Philosophorum originem repetit a

Samothe dite , qui alio quidem nomine *Tuyscon* [*Jani* ,
sive Noe Filius & Germanorum Parens ;] quod nomen
 etiam ipsum ostendit . *Sic Ille pag.635. Si hujus Samothei*
nomen certum & genuinum esset , cogeremur in eo agnos-
cere Samtha , & Buddam Samanzorum , quorum meminit
Clemens Alexandrinus a Schedio ipso laudatus ; praesertim
quum is idem Samotheos , qui aliàs Semanæi dicuntur , a
Samotheo nuncupatos velit . Sed adulterinum est testimo-
nium Laertii , uti a Georgio Morellio Tilian. in Tab. Phi-
los. ex eodem Laertio refertur , & a Schedio repetitur .
Legunt quidam , ait Is. Casaubon. in not. ad Diogen. Laert.
Σαμοθέης , quod commentum est eorum hominum , qui a
Pseuoberoso sinunt se ρινὸς ἀγροῦς . Subditque Henricus Ste-
phan. in Judicio de Opere Laertii Romana Civitate a viro
celeberrimo Ambr. Camaldulensi donato , deinde a Bened.
Brognolo recognito , & in lucem edito , lectionem Σαμο-
θέης in nullo veterum exemplarium suorum repertam fuif-
se . Observat praeterea in editione Brognoli Semnotheos , &
Druydas Celtarum pro diversis haberi , qui pro iisdem habe-
bantur in sua . Certe equidem locus iste Diogenis turbatus est ,
& Semnothei , quemadmodum in Magico Aristotelis , & in
XIII. L. Sotionis de Successione referebantur , diversi fortas-
se erant a Druidibus , quibuscum in eo Diogenis loco confundi
videntur . Quamobrem si vox καλαμπίης respiciens Dru-
idas spectetur sejuncta a σεμνοθέης , & conjungatur cum
καλαμπίης , quod tacite regitur ab ἐνιοι φασὶ nonnulli autu-
mant ; deinde pro κατὰ φησὶν Ἀριστοτέλης &c. legatur κατ'
ἃ φησὶν Ἀριστοτέλης , sententia erit : Nam extitisse [autu-
mant] tum apud Celtarum , & Gallorum gentem εὐ κα-

λαμπύρας Δρυΐδας, ἔ Σεμνοθέας καθ' α' φησιν Ἀριστοτέλης eos, qui appellabantur Druidæ, tum Semnotheos secundum ea, quæ dicit Aristoteles in Magico, & Sotion in XIII. successionis libro. *Gentem profecto, apud quam florent Semnothei, reticeret Laertius; sed non reticebat fortasse Aristoteles, ἔ Sotion, quorum testimonia citantur; quanquam de auctore Magici discrepans esset Scriptorum opinio: ἔ alii Antistheni, alii Rhodoni tribuerent. Multo sane probabilius fit Σεμνοθέας Philosophos a Druidibus distinctos, eosdem esse cum Samanæis.*

Origenes *L. I. contra Cels. disputaturus* de natura, & efficacia divinorum nominum, Sabaoth, Adonai, ἔ aliorum, quæ apud Hebræos magna cum veneratione tradita occultam quandam Theologiam continent *Universitatis Opifici congruam, agit cum adversario de nominibus illis, quibus λέγονται Αἰγυπτίων οἱ σοφοί, ἢ τῶν ὠρῶν Πέρσαις Μάγων οἱ λόγιοι, οἱ τῶν ὠρῶν Ἰνδοῖς φιλοσοφῶντων Βραχμανᾶνες, οἱ Σαμαναῖοι. Ad hæc Montacutius, eo fortasse Diogenis loco deceptus, vel addendum est, inquit, ὠρῶν Κελτῶν [apud Celtas] vel legendum non Σαμαναίων, sed Σαρμανῶν. Nam Samanæi erant apud Celtas, Sarmana autem, & Brachmanes apud Indos. Parem errandi occasionem, ut existimat Gullielm. Spencer. adnot. in Orig.; pepererunt testimonia, Laertiano simillima, tum Clem. Alex. in I. Strom., tum S. Cyrilli cont. Julian. L. IV. In illo commemorantur Γαλατῶν οἱ Δρυΐδαι, ἢ Σαμαναῖοι Βάκτρον, ἔ Κελτῶν οἱ φιλοσοφῆσαντες Gallorum Druidæ, & Samanæi Bactrorum ii qui philosophati sunt. At si quis vertat: Samanæi qui apud Bactros, & Celtas philosophati sunt, continuo errat, Samanæos tribuens Bactris perinde ac Celtis; multo vero magis, si solis Celtis. Idem accidit in altero S. Cyrilli loco: Καὶ Γαλατῶν οἱ Δρυΐδαι, ἢ ἐκ Βάκτρον τῶν Περσικῶν Σαμαναῖοι, ἢ Κελτῶν ἐκ ὀλίγοι: Et Gallorum Druidæ, & ex Bactris Persicorum Sa-*
ma-

manæi, & Celtarum non pauci. *Ex hujusmodi scilicet interpretationum ambiguitate nati sunt Semnothei, & Samanæi Celtarum.*

Assentitur Henr. Stephanus Σεμνοθέας fuisse egregios Deorum cultores; *Nam* Joannes Sambucus a Deorum cultu, & religione *Vates* illos sic appellatos dixerat: *Iique sunt, qui tanquam* divini humanique juris peritissimi, ac religioni dediti a Brognolo, & Scapula exponuntur. *Negat* Ille tamen ab eo cultu potuisse sic appellari. *Suspicitur* proinde ita fuisse dictos, quod Θεός semper haberent in ore, & quidem οἱ σεμνοὶ Θεοὶ dicentes: [aut alio modo σεμνότητι illis δεσποίνοντες, sive δεσποίνειν docentes,] vel quod ipsimet quasi quidam σεμνοὶ Θεοὶ inter homines haberentur. *Hoc sane minus quam illud sibi fieri verisimile scribit.* At nihil eo certius, si Semnothei iidem sint ac Samanæi Tibetani. *Quid enim sunt Lamæ renati, nisi σεμνοὶ Θεοὶ?*

Ad Semnothei nomen accedit ipsum quoque Tibetanum נחיה Samnatha, ubi litteræ omnes legantur: Idque

ה
ר

affine videri potest Ægyptio $\Sigma\epsilon\mu\tau\epsilon\tau\epsilon\tau\epsilon\tau\epsilon\tau\epsilon\tau\epsilon\tau\epsilon$, Θεοσεβής, & $\Sigma\epsilon\mu$ medio omisso, $\Sigma\epsilon\mu\tau\epsilon\tau\epsilon\tau\epsilon\tau\epsilon$ Semnuti, & $\Sigma\epsilon\tau\epsilon\tau\epsilon\tau\epsilon\tau\epsilon$ Senuti, sive Sanuti, Dei cultor, immo & Magus, siquidem Magorum munus sit, auctore Laertio, $\omega\delta\iota\ \tau\epsilon\ \delta\epsilon\sigma\pi\alpha\tau\epsilon\iota\alpha\varsigma\ \Theta\epsilon\omega\acute{\nu}$ $\Delta\alpha\tau\epsilon\iota\lambda\epsilon\alpha\upsilon$ Deorum cultui vacare, & recte a Platone in Alcibiade priore dicatur Magia Θεῶν δεσποεία cultus Deorum. *Hoc vero nomen respondens* Græco Θεραπειή Therapeutæ contendit Jablonskius ep. 154. ad La-Crozium sententiæ suæ suffragatorem, omnibus Ægyptiorum Sacerdotibus fuisse commune; & ne illud Gnosticis inauditum putes, extra omne dubium ponendum censet auctorem discursus Gnostici nomen gessisse $\Sigma\epsilon\tau\epsilon\tau\epsilon\tau\epsilon\tau\epsilon$ Senuti. *Nostrum* $\Sigma\epsilon\mu\tau\epsilon\tau\epsilon\tau\epsilon\tau\epsilon$

noꝝ† Semnuti *Tibetana pronunciatione Samnatha multo etiam rectius quam Sanuti Sacerdotem, Ægyptia voce, demonstrat. Verum quia* ཏྲྀྨ *in columnari* ཏྲྀྨ *reticen-*

5
Q

dum est, Tibetani efferunt Sam-tha, quæ quidem eadem, fere est sive cum Æthiopica ሚጥጥ Sem-ta *Ordinatio, Ministerium, Episcopatus, sive cum Indica* ཡཀུམ་མི་ Kigma-ti, [*མི་* Gia *pro* ሚ, *aut* ሚጥጥ *Sce usurpata, ጭ* ཡཀུ *pro † tanquam nota articuli,] Sacerdotium. Porro Semnuti, eo sensu exposita, non excludit alteram vocis originationem, quæ est a* སམ་དྲན་མོ་ Samden, *Contemplator, Speculator factorum.*

Conjecimus pag. 200. 291. Samtha, quem in Indias ad Alphabetum comparandum perrexisse diximus, ultro profectum adire potuisse Ægyptum. Adde sis ad conjecturam fulciendam, quod Indiarum vocabulum commune pariter erat Ægypto, & Æthiopiæ. Consule Fabric. in not. ad H. Ap. Abdiæ L. VIII. de S. Barthol. pag 669. not. a.

ཏྲྀྨ་ཏྲྀྨ་ Pou-ttrhah-ha-ne. *En* ཏྲྀྨ་ Buta, *aut* Budda
 ཏྲྀྨ ille, *sive* Samanæorum, *sive* Tibetano-
 ཏྲྀྨ rum Legislator insignis. *De hoc nomine*
 ཏྲྀྨ nosti quam multa in superioribus dixe-
 rim. *Vox, quæ sequitur, dummodo monosyllabum trah*
solvatur in expansas traha, sive taracha, adeo cognata est
Chaldaica ܛܪܚܐ Tarecha, *seu* Tarcha, ጭ ܛܪܚܐ Tar-
 chan, *Incantator, ut ipsissima videatur. ܛܪܚܐ* Tarcho *Syr.*
rectus est, immaculatus, innocens, optimus; Id enim incan-
tationis genus ad labes male nature detergendas valere sen-
tiant

tiunt Tibetani. Nihilque ab eo sensu recedunt Arabica

طرق Dux itineris : طارق Taarrechoun, Vates, Sortilegus:

طراق Turrachona, Stella matutina, Lucens, Phosphorus; [quo nomine Christus in sacris Christianorum litteris indicatur,] itemque Decus, & Antistes Populi. Huc etiam spectat 𐤃𐤆 Dahara, absolvere a turpitudine, ac fœditate animos, 𐤄 𐤍𐤅𐤀 Tahara, purificavit, unde Καθαρός purus.

𐤒𐤒 hanc demum ipsa videtur Chald. ܢܢܢܢ chanona, Syr. ܢܢܢ

ܢܢܢ chanon, [aliàs hanon,] clemens, atque misericors.

Hic porro Butta idem est ac 𐤁𐤏𐤓𐤓 Pot-jid. Fufe de eo differuimus P. I. Alph. Sed ad 𐤁𐤏𐤓𐤓 uberius explicandum adde, quod modo occurrit, Æthiopicum ኣሐድ Ahadu, 𐤄 𐤓𐤕𐤆 Vahyd, sono Tibetico, Wid, sive Yid, unicus, unigenitus. Itaque Tibetani orant hinc Sam-tha But trha nha n benignum, 𐤄 clementem Incantatorem, Vatem, Antistitem, Sacerdotem, qui remissionem, & purgationem tribuat spiritibus a malis impura transmigrationis. Ad eum namque dirigitur invocatio sequens.

Illius autem sensus, si liceat divinando interpretari, sic erit: 𐤍𐤏𐤓𐤓 𐤓𐤕𐤆 Sam-tha nuka, Samtha recrea, da quietem

𐤓
𐤓

a 𐤍𐤏 Nuach; aut duc placide 𐤄 amanter ut Pastor gre-

gem, 𐤄 Pater filium a 𐤍𐤏 Nacha. 𐤏𐤀𐤏 Ta-pha, beatos

fac a 𐤓𐤕 Tob; aut apta, refice, instaura a 𐤓𐤕 Taieb Syr. vel etiam in meliorem statum dirige. V. Chald. 𐤓𐤕 apud

Castellum. 𐤀𐤏 Ra-tzha, [Fac id] arcano, 𐤄 mysterio, seu

arcana vi ac potestate a **רז** raz, vel **רזא** raza Chald. **רז** lectis
רז

scapo & basi in hac columnari tah, vel tach significare posset protectionem, & operimentum superinductum a **רזא** tuach; verisimilius tamen censeo eandem esse ac Syr. **רז** tach, illucescere, ac fulgurare, sic enim cum sequenti miram habet conjunctionem.

L **רז** **רז** Mani tacitis duabus superioribus aperte sonat;

sed iis lectis erit rem-Mani. **רז** Ram vero, & Rem, excelsum designat. Et quoniam **רזא** Rum Samaritanis caput, & vertex capitis dicitur, petunt fortasse ut in eorum summitate capitis arcana illa ac mystica precatatione oriatur splendidus & coruscans Mani; quemadmodum spectatur in tuberculo Capitis Sanctorum, & Numinum Tibetanorum. Sed vide Commentar. in Hom-Mani &c. Celare te nolim id quod mihi in mentem venit de secreto Lamarum hisce for-

tasse vocibus involuto **רז** **רז** Quisquis eas paullo attentius
רז

inspexerit, quasi U-rim-Mani sub oculos prodire intelliget: Missis opinionibus, qua varia de Urim, & Tumim feruntur, id unum observo, quod Urim, teste Abravan., sic dicebatur ob emicationem litterarum: & **אורי** a LXX. exponitur **ἀλώσις** declaratio, **רז** vero **ἀλήθεια**, veritas, quo etiam nomine **ἀλήθεια**, ut Ælianus scribit L. XIV. Hist. C. 24. appellabatur ornamentum Sacerdotis, vel Principis Senatus Ægyptiorum, quemadmodum nuper etiam tradidit noster ille Doctissimus, & immortalis laude dignus Ma-

zocchius in Spicilegio Bibl. T. I. p. 28. Itaque **רז** **רז** Tibeti-
רז

ce Ha-rem Mani ab emicanti nomine, vel etiam doctrina, ac
reve-

revelatione splendidi, atque divini Mani; eoque indicatur

𐤆𐤂 ra-tzha *mysterium illud primum, quod respondere posse videtur, Urim: Alterum est 𐤆𐤂 ra-tzha 𐤇𐤍 Ta-ma, mysterium Tama, quo ὠνῶν rationem spiritus puram, adeoque ἀλήθειαν veritatem intelligunt, ni dicere velis mysterium perfectionis, integritatis, & innocentiae a 𐤇𐤍 Ta-mam; aut fortis, ac felicitatis a 𐤇𐤍 Tema Chald., vel arcanum admirandum atque stupendum a 𐤇𐤍 Temah. Accedit 𐤇𐤍 Tamum, interprete Castello ex Gig., Res averrunca, & amuleti genus etiam albo nigroque variegatum, loroque affixum. . . contra malignum invidentis affectum. Eamque vocem peritissimus Lexicograhus convenire scribit cum Hebraic. Tummim. Narrat praterea istud ipsum amuleti genus fuisse a Muhammede repudiatum. Id vero etiam in hac voce fortasse includitur; eo enim pertinere potest arcanum, quod hoc in loco commemorat carmen Tibetanum. Illudque totum refertur ad perficiendum 𐤇𐤍 𐤍𐤇 𐤇𐤍*

Cha-ma-ka, ambitum, & circuitum transmigrationum. Etenim Chamacha ipsissima est Hebr. 𐤇𐤍 Chamuk, & Chald. 𐤇𐤍 Cha-ma-k. Sicque orant Xacaitæ, ut suos ipsorum animos per innumeros illos orbis μεταψυχώσεων ab omni macula expurgatos, & ab hoste affligenti liberatos ad optatum finem Xaca perducant.

M 𐤍𐤇 𐤇𐤍 Duo sunt Numina, quæ in hoc carmine invocant: Mani & Xaca.

Is tamen est, quem ab initio, & in fine istius formulæ directè respiciunt. Antequam de hac tabula illustranda cogitarem, putavimus Sam-tham, quem

heic

heic commemorari percipimus, eundem esse ac Filium Anù. Re tamen vera ipse est Xaca, cujus & nomen & ministerium sibi arrogavit Filius ille Principis Tibetani Anù.

Rursus de Xaca nomine differentes གྲུ་མཁའ་མཁའ་ Scia-chja
 མཁའ་

illud esse, & scribi diximus a Tibetanis. Nunc autem animadvertimus duplex esse: legale, & commune unum Sciakhja: Magicum & arcanum alterum སྐྱེ་མཁའ་ Xacha:
 མཁའ་

Magicis profecto litteris ita scribitur.

Commemoravimus Part. I. num. XXV. pag. 34. uxores

duas Xaca: གྲུ་མཁའ་ མཁའ་ མཁའ་ Tra, vel Dra-zin-ma, & སྐྱེ་མཁའ་ Sa-zo-ma. Addenda est tertia: ལྷ་མཁའ་ མཁའ་

Ri-tha-khje, quæ in schedis a PP. Capuccinis nobis primum oblatis prætermiffa fuerat. Hanc vero detexisse, res est, quæ plurimum lucis adferat ad Gnosticorum, & Manicheorum fabulas in arcanis Tibetanorum latentes uberius cognoscendas.

Tene tu igitur quid sit uxor prima Tra-zin-ma. Mihi equidem aliud non est quam pariens, aut mittens vita Mater. གྲུ་མཁའ་ Drak, Syr. ܕܪܟܝܢ Drek, gignere, & parere. ܕܪܟܝܢ Darak Hebr., Derak Chald. procedere, educere, & emittere, Æthiop. ܕܪܟܝܢ Dahara, mittere significat. མཁའ་

Zin, non te latet ex observatis, denotare vitam: མཁའ་ Ma Matrem, Hebr. ܕܪܟܝܢ Em, ܕܪܟܝܢ Mav Ægypt. Sin. quoque ma, Ind. मा माe. Nihil certe clarius desiderari potest ad demonstrandum Dra-zin-ma ipsam esse Matrem vitæ ܕܪܟܝܢ & ܕܪܟܝܢ Manicheorum. De ista testatur Tyrbo in-
ter

ter Act. Archel. Quod cum cognovisset bonus Pater tenebras ad terram suam supervenisse, *περβάλλειν δὲ αὐτῆ δύναμιν λεγομένην μητέρα τῆ ζωῆς, καὶ αὐτῆ περβεβληκεναί τῆ πνεῦσον ἀνθρώπων*, produxit ex se virtutem, qua [vel ut habet *Casinenf Codex apud Zaccagn*] quæ virtute circumdedit primum hominem *missum ad pugnandum contra tenebras. Atqui hoc idem est Drak-zin-ma, qua parit, seu producit, & emittit virtutem: & rursus hac ipsa virtute mittente circumdatur & munitur Xaca, eique conjungitur: Nam vox Hebr. & Chald. Derek consuetudinem, commercium vim coeundi, & comprehensionem, uti לבוי, Druko concubinam, denotat. Inde igitur fit ut tanquam Xacæ conjuncta, ejusque uxor a Tibetanis nugatoribus habeatur. Est ita & Mater & Uxor, quemadmodum Sakti, seu Bavani & Mater & Uxor Bramhæ, Vischnu, & Isuren appellatur ab Indis. Animam, eodem teste Tyrbone, vocabat Manes, id quod Principes tenebrarum comederant ἐκ τῆ πανοπλίας αὐτῆ, ὃ ὄστιν ἡ ψυχὴ, ex armatura primi hominis. Atque ex eo liquet eandem ipsam, quatenus erat origo emanationis, matrem vitæ, & quatenus extensa, diffusa, manans, atque conjuncta primo homini ad pugnam cum eo incedebat, animam fuisse nuncupatam.*

Quin etiam satis perspicue deprehenditur Xacam planissime respondere primo homini, JESU Cælesti, JESU passibili, immo & CHRISTO ipsi Deique Filio a Manichæis excogitato. Nam & li unum pro altero crebro sumebant, quicquid temere effutiat Beausobrius contra S. Augustinum, ita ac si S. Doctor perpetua allucinatione CHRISTUM cum JESU in hæresi Manetis confuderit. Munera & nomina, non personas in DEI FILIO congeminabant Manichæi.

Nec ego video, quo pacto Calvinianus homo ausus fuerit hanc dicam scribere Augustino, postquam Tom. II.

H. M.

H. M. pag. 316. tradiderat primum hominem Manichæorum fuisse confictum juxta formam illius, quem Kaballista Adam Kadmon, Primogenitum, Filium Dei, Christum, & Mediatorem vocabant. Quanquam paullo post credere malit tum Kaballistas, tum Manetem primi ejusdem hominis exemplum a Philosophis accepisse. JESUM saltem, quem sibi finxerant Valentiniani adeo similem primo homini Kaballistarum Beaufobrius agnovit, ut nec ovum ovo similis esse possit. At ii JESUM Salvatorem vocabant CHRISTUM, & omnia, CHRISTUMQUE duplicem admittebant, primum, & secundum, huncque postremum JESUM esse dicebant.

Ophitæ, Matrem vitæ, Matrem luminosam, Matrem viventium, S. Irenæo teste, appellabant Spiritum S. primam fœminam conjunctam primo homini: quod Beaufobrius cit. l. pag. 312. falso tribuit Barbelitis. Idem fortasse erat prima fœmina Ophitarum ac Barbelo Barbeliotarum; sed nomen diversum. Barbelo S. Iren. L. I. C. 29. Æonem dictum refert nunquam senescentem... initium illuminationis & generationis omnium. At Beaufobrius nomen istud Barbelo interpretatur Bar Baal, filium Dei. Ineptissime scilicet, ut progenitoribus suis blandiatur, & Sanctis Ecclesie Doctoribus invidiam creet, quasi aut ignoranter, aut studiose nomen hoc, quod per sese venerabile esset, ad horrorem, & abominationem trahere consuescerent. Barbelo Æthiopicum est ባሪኪ ባላይ ኢ Barah-bali-i Lux nimirum, ut est in S. Iren., senescens nunquam. Hæc per transfennam, ut intelligat Beaufobrius, in hæreticorum erroribus referendis quam cauti, & integri fuerint Patres nostri SS., quamque iniquum sit ob istius quoque nominis interpretationem Nos trates pungere, & vellicare.

Æthnici Philosophi Lunam quoque Matrem vitæ dixerunt, & cum Matre vitæ versantem JESUM in minori

nave, idest in Luna ipsa, commenti sunt Manichæi. Simon Magus Helenam, sive Selenen tamquam primam Enceam & Matrem omnium depradicabat. Hæc etiam ad Tra-zinma referri aptissime possunt.

Uxor secunda נ'רִזְמָה Sa-zho-ma illud idem apertissime sonat quod Hebr., & Chald. זֶה-זוּמָה Zo-zoma, Syr. vero زمو Zamo: Insignis ista sordities, foeditas, inquinamentum, & lues. Sic etiam Rabbini appellant venenum a serpente afflatum ori primæ mulieris Hevæ זֶה-זוּמָה. Inde vocem Latinorum Spuma ortam tradit Castellus; eaque adhibita est a Mythologis Gentilium ad significandam Venerem. Affine est Syr. سوما Samo, venenum, toxicum, & Semo, cœcum fieri, caligare, obscurari. Accedunt hujus vocabuli significationes plures ex Arab. زهم, quæ & semen genitale, & inimicitias apertas indigitant. Æthiopicum H- Hᵛ Za-, vel Sa-Zama eam planissime denotat, quæ fuit, aut est meretrix, scortum, adultera.

An quisquam erit, qui in Sa-zhoma Xacæ conjuge non agnoscat animam, quæ juxta Manichæorum deliria excisa ex armatura primi hominis, capta a Principibus tenebrarum, & materia cæno immixta violata est, polluta, sordidata, afflicta, atque corrupta? Quis in Sazhoma non statim videat Elenam servam illam, quam redemit Simon Magus, eamque secum circumducebat? Quis non eam esse dixerit Simonianam fœminam transmigrantem de corpore in corpus, ex eo, & semper contumeliam sustinentem, in novissimis etiam [tanquam immane scortum] in fornice prostitisse: eandemque esse perditam ovem (זֶה Se, Arab. Sa nuncupatam;) quapropter prædicabat Simon venisse se, ut eam assumeret primam, & liberaret a vinculis? Hæc enim testatur S. IRENAEUS L I. adv. hæ. C. 23. Hujus quoque sordida ac turpis Sazhomæ imaginem gerit

Πρῦνικος Prunicos *Valentinianorum, Gnosticorum, & Ophitarum.*

Sed audio Beaufobrium, qui contra Patrum, aliorumque gravissimorum Hominum sententiam, ne monstrorum prodeant Parentum suorum, omnem omnino obscenitatis speciem auferre a Prunico studet. Parum ei arriserat Πρῦνικος Prunicos a Petavio, duce Hesychio, explicatum. Neque enim Græcum, sed aut Hebraicum, aut Syriacum vocabulum putat, cui Græcam terminationem affixerint Gnostici. Itaque Nuncium, Legatum, ac Tabellarium ex dict. Chal. Talm. Buxtorf. Parunka, seu Parvanka interpretatur: idem scilicet quod celeberrimus Petavius paullo ante ex Græco tradiderat. Quid vero? Nonne fabulosum nomen in Ægypto confictum, Ægyptio item sermone exponere prestat? Id equidem Salmasius ipse aliquando sensit. Ergo planum est Prunicon vocem esse Ægyptiam compositam ex πρῶ, & φρῶ Pro, Ostium, ruptura, Os, [pro quo αἰδοῖον Ἰνδίων, cum ἰ n nota articuli gen. & ex οὐχὲ ouche, aut yche: Pronuche, seu Pronyche, idest ruptura, & hiatus abortus. Idem est φῖρι-νὰ φῖ phiri-nache, germen, ejection, abortus. Nam ut intelligamus Ægyptiaca vocis ingenium, Beaufobrius ipse laud. Tom. 2. pag. 326. Prunice quoque vocatam aperte testatur. Adi jam S. Irenæum, Origenem, aliosque vetustissimos Ecclesia Scriptores de Prunico, sive Prunice agentes. Ex his vero non Tabellarium, non Legatum, non Nuncium in Prunico, ut Beaufobrius vellet, expressum conspicias; sed audi quid semper, quid unice spectes. Soluti videlicet & imperfecti fœtus effluviū: δὲ ἀμὺν ῥέσσαν, cuius symbolum fuisse Evangelicam αἰμορροῦσαν hæmorrhoidalem Valentiniiani somniarunt: εἰς ἀπειρον ῥέσσαν ἕσσαν substantiam in immensum fluentem: Sophiam, Spiritum S., Matrem Enthymesis seu Achamoth, impossibilem atque incomprehensibilem rem aggressam, ἕσσαν ἀμῶρον [abortum]

ortum] informem essentiam peperisse : *φαeton* ἀμορφον καὶ ἀνείδειον, omnis formæ, & figuræ expertem : καρπὸν ἀδενῆ ἔθ' ἠήλω fructum imbecillum, & foemineum *sine opera maris* : *Æonem iterum*, cujus passio fructificavit fructum foemineum, invalidum, informem, & inefficacem substantiam denique ἔσ' essentiam illam, ex qua omnia materialia opera prolata sunt, mors, corruptio, error, ἔσ' his similia. *Hæc Lib. 1. ἔσ' 2. Iren.*

Ita ἔσ' Gnostici Barbelite impurissimis imaginibus representabant Spiritum S., Sophiam, Prunicon, sine conjugatione quærentem conjugem, impetum facientem, extendentem se, & prospicientem ad inferiores partes: sed Eanon invento conjuge generavit opus, [abortum scilicet,] in quo erat ignorantia & audacia, & hoc opus esse dicebant Proarchontem fabricatorem conditionis hujus.

Ophite hanc ipsam Sophiam masculo-foeminam, quæ est Enthymesis Valentinianorum ex superebullitione Matris partam delirabant; adeo ut videantur hi Prunice nuncupasse quasi ΒΡΕΞΙ-ἢ-ΟΥΘΕ, vel ΒΡΕΞΙ-ἢ-ΑΘΕ Brehinyche, seu Brehinache, ebullitionem abortivam. Vid. Part. I. Alph. pag. 74. 101. 105. Est etiam ΡΩΟΥΙ Ægyptia vox rem debilem, vanam, fluxam, cujusmodi sunt fistula, stipula, ἔσ' fragmenta, significans: immo vero ΡΙΟΥΙ pro impudico, inani, ἔσ' effraeni conatu in Venerem sumitur Gen. XIX. v. 8. Quare in Π-ΡΩΟΥΙ, vel Π-ΡΙΟΥΙ-ΠΟΥΙ ΘΕ Prunice intelligitur fluxus, ἔσ' dispersio inanis abortus ex impudico nisu Sophiæ.

Tam vero perspicua ἔσ' exacta est nostra ista interpretatio, ut si eam teneas, totius Gnostica fabula involucrum explicatum habeas. At Beausobre licuit speciem omnem impuritatis ex hac voce depellere, ne quia amplius de hæretico hoc monstro intelligamus; ἔσ' sub divini cujusdam Legati insignibus sancta ἔσ' veneranda appareant verenda Prunice.

Achamot, quam Mater Sophia produxit defluens ille est, & informis abortus. Sed quia nomen Matris Barbelitæ, Ophitæ, & Valentiniani imposuerunt Filia, utrique & Matri & Filia, quemadmodum ipsum quoque Prunice nomen, veluti commune fecerunt. Hinc est cur & Nostrates, & alienæ communionis Theologi plerique omnes, Achamot ab Hebr. voce **חכמה** Hochma, **Σοφίαν** Sapienciam significare docuerint. Verum Achamot multo aptius exponitur, focus & æstus **מֹד** Moth. **אח** Acha namque rogam, & fornacem ardentem, Arab. excandescenciam, æstum, & angorem denotat. Ex eo est Syr. **ܐܚܐܕ** Echad, accensus. Huc facit Ægyptium **አሁዳ** movere, commovere: Æthiop. **ሀወከ** Hawacha concitare, conturbare: **ሀከ-የ** Hacha-i tardum, quid & iners: **ኦከ-የ** Acha-i nequitia, pravitas: itemque Ægypt. **ሁ-አ-ደ-ደ**, & Græc. **ἄχθος** mœror, dolor, ut & **ἄχθος** onus, gravitas. Hæc de priori eaque simplici voce Acha in composita Acha-moth.

Altera, quæ est Moth, primum illud fluidum, **מֹד** a Phœnicibus appellatum, satis perspicue refert. Nonnulla de eo indicavimus pag. 228., ubi cum Ægyptia **ἁχθος** aqua, & cum Indica mathu materie atque hyle veterum **מֹד** Phœniciam contulimus. Æthiopice **ሀጾተ** Majat, [unde Mojot, & Mot,] dicuntur aquæ.

Singulas hæc significationes in Magnæ Matris suæ nomine Gnostici agnoverunt. Illam utpote æstuantem, vehementerque ebullientem in umbra, & inanitatis locis: tamquam materia æstum commenti sunt Valentiniani; ignemque ex ea natum, & elementis inspersum corruptionis, & mortis causam dicitarunt. Cum æstu intulit Achamoth, **אחמ** Acham, atrocem in aquas, & inde umbra, obscuritas, & nigredo **מֹד**. Præcipue vero Ach passionem Enthymelis exprimit. Nam ex separata passione Sophiæ, eaque, eiecta extra pleroma, orbat a Logo, idest a CHRISTO derelicta,
& spo-

ἔσπολιата luminè, συστάσιν, ἢ ἑστίαν ὕλης collectionem, & essentiam materiæ, unde factus est Mundus, exortam fabulabantur. Ex passione proinde ἐκ τοῦ πάθους ὁ λῶ ὕλη quod erat materia, fuerunt timor, angor, ignoratio, repugnantia: ἔξ ex his elementa Mundi, quæ sinistra vocabant. Hac rursus a Barbelitis tædiata ἔξ contristata nuncupabatur, proculdubio ab Acha. Reliquæ interpretationes propriæ erant Ophitarum. Ii etenim Sophiam natam ex superebullitione Matris ad sinistram effusa, ἔξ ipsam propterea sinistram denominatam, deorsum labentem, præcipitem, ac temere desilientem in aquas, eas movisse, agitasse, conturbasse petulanter usque ad abyssos, ἔξ ex eis, atque adeo ex materia assumisse corpus, quo deligata, atque valde gravata propter gravedinem ascendere, ac resilire non posset, effingebant. An hæc ea sit anima Mundi a Philosophis Æthnicis excogitata, diu scrutari permolestum est. Illud unum animadvertam, quod Achamoth Valentiniana efformata dicitur virtute CHRISTI superioris Ἐκ τῆς σταυροῦ per Crucem extensi, solatamen essentiæ, non autem scientiæ forma eidem impressa, ut non immerito credas Crucis hujus mysterium latere in ea Crucis specie, quam ἔξ Nos pag. 460. commemoravimus, ἔξ Xaca Japonicus, ut ex hoc ectypo cernis,

, micantem in pectore gerit.

Indene Sacla nomen, quemadmodum tributum est a Manichæis Principi illi tenebrarum, a quo genitos Protoparentes nostros ajebant, sic ἔξ CHRISTO tamquam Cruci affixo Gnostici, ἔξ Sachix, de quo simile quiddam observabamus p. 24., tribuerunt Tibetani? ἠφλ Sakala profecto, ne, quæ modo occurrit animo, observationem omittam, suspensum, extensum, ἔξ crucifixum vocant Æthiopes: ἔξ Sacla Manichæorum sporfus Nebrod unus erat ex crucifixis in firmamento, ubi Valentiniani sedem collocarunt Demiurgi Adæ ἔξ Evæ fabricatoris.

His addam, quod impurissimi isti fabulatores non solum conjungere ausi sunt CHRISTUM & Salvatorem tanquam sponsum cum sponsa sua Achamot, sed & ipsam calefactam ubi ad Eum accessit, & intuita est illius satellites, partum spiritualement edidisse finxerunt. Viden' qui sint sordidissimi fontes, unde somnium de Sazoma altera illa conjugē Xaca emerfit?

Tertia, quæ commemoratur, est רִיטַחְיֵה Ritakhje. Post ea, quæ a me observata sunt, non est, cur multis de Ritakhje dicere velim. Quid enim illa, nisi Helena Simonis, inventa demum & recurrens ad Patrem? Illa, inquam, Sophia Valentiniana per Horon, per Crucem, per Lytrotē Redemptorem, Liberatorem, Carpisten, Horotheten, & Metagogeā mundata, confirmata, & restituta conjugationi suæ: Illa Achamoth, quæ conversa ad lumen, ad CHRISTUM videlicet deprecandum, accurrens ad Paracletum hoc est ad Salvatorem, perque Eum ἐκ τῶς πᾶθος ἡγομένη liberata affectu atque passione, forma scientiæ donata, perducta ad agnitionem, & ut ovis amissa, quaesita tandem & recuperata est a CHRISTO Sotere: Illa, quæ post consumationem universorum e medietate introducta in pleroma tanquam sponsa adhærebit sponso Salvatori, & mysterium nuptiarum complebit: Illa Prunicos Ophitarum redintegrata, restituta, & adunata: Illa eadem est Ritakhje Tibetanorum; apud quos alio fortasse nomine tanquam sapientiæ Dea, atque Sophia, सरासुती Sarasuoti, & मंजुसूरी Mangiusuori Indicè appellatur. Ex quo enim reparata, & restituta sit, inde Ritakje nomen accepit. Nam Chaldaica רִיטַחְיֵה Ritek [in forma Pihel] ipsissima רִיטַחְיֵה Ritak exacte respondens, reparare significat, restituere, consolidare.

dare. Sic & Arab. راتكة Rataka consuere, ac refarcire rem fissam: & retakahoun congressum viri cum uxore denotat. Similis est Indica रति rati copula, atque coitio. Æthiopi- bus ርትዕ Rytua dicitur, qui rectus est emendatus, & resti- tutus. ܟܗܝܗ Khje exhibet ܟܗܝܗ Khja Chald. aggestionem nimirum, & collectionem, primamque illam originem, unde missa fuerat Helena, Enthymesis, primus homo, & anima Manichæorum.

Ecce qui Sponsus sit Xaca, qua Illius Sponsæ, qui Filius. Nam & is quemadmodum Xacæ tribui queat a Ti- betanis, ex deliriis Gnosticorum, & Valentinianorum dis- cere poteris apud S. Irenæum cum in aliis pluribus locis, tum maxime Lib. I. C. XI. Piguit, & puduit Missionarios nostros fabulas, quas Lhamæ de tribus hisce fœminis bene multas narrant, colligere. Inde majora emergerent lumina ad Gnostica, & Manichaica somnia in Xacaicis hisce su- perstitutionibus detegenda.

N 𐑃𐑆𐑇𐑈𐑉𐑊𐑋𐑌𐑍𐑎𐑏𐑐𐑑𐑒𐑓𐑔𐑕𐑖𐑗𐑘𐑙𐑚𐑛𐑜𐑝𐑞𐑟𐑠𐑡𐑢𐑣𐑤𐑥𐑦𐑧𐑨𐑩𐑪𐑫𐑬𐑭𐑮𐑯𐑰𐑱𐑲𐑳𐑴𐑵𐑶𐑷𐑸𐑹𐑺𐑻𐑼𐑽𐑾𐑿𐒀𐒁𐒂𐒃𐒄𐒅𐒆𐒇𐒈𐒉𐒊𐒋𐒌𐒍𐒎𐒏𐒐𐒑𐒒𐒓𐒔𐒕𐒖𐒗𐒘𐒙𐒚𐒛𐒜𐒝𐒞𐒟𐒠𐒡𐒢𐒣𐒤𐒥𐒦𐒧𐒨𐒩𐒪𐒫𐒬𐒭𐒮𐒯𐒰𐒱𐒲𐒳𐒴𐒵𐒶𐒷𐒸𐒹𐒺𐒻𐒼𐒽𐒾𐒿𐓀𐓁𐓂𐓃𐓄𐓅𐓆𐓇𐓈𐓉𐓊𐓋𐓌𐓍𐓎𐓏𐓐𐓑𐓒𐓓𐓔𐓕𐓖𐓗𐓘𐓙𐓚𐓛𐓜𐓝𐓞𐓟𐓠𐓡𐓢𐓣𐓤𐓥𐓦𐓧𐓨𐓩𐓪𐓫𐓬𐓭𐓮𐓯𐓰𐓱𐓲𐓳𐓴𐓵𐓶𐓷𐓸𐓹𐓺𐓻𐓼𐓽𐓾𐓿𐔀𐔁𐔂𐔃𐔄𐔅𐔆𐔇𐔈𐔉𐔊𐔋𐔌𐔍𐔎𐔏𐔐𐔑𐔒𐔓𐔔𐔕𐔖𐔗𐔘𐔙𐔚𐔛𐔜𐔝𐔞𐔟𐔠𐔡𐔢𐔣𐔤𐔥𐔦𐔧𐔨𐔩𐔪𐔫𐔬𐔭𐔮𐔯𐔰𐔱𐔲𐔳𐔴𐔵𐔶𐔷𐔸𐔹𐔺𐔻𐔼𐔽𐔾𐔿𐕀𐕁𐕂𐕃𐕄𐕅𐕆𐕇𐕈𐕉𐕊𐕋𐕌𐕍𐕎𐕏𐕐𐕑𐕒𐕓𐕔𐕕𐕖𐕗𐕘𐕙𐕚𐕛𐕜𐕝𐕞𐕟𐕠𐕡𐕢𐕣𐕤𐕥𐕦𐕧𐕨𐕩𐕪𐕫𐕬𐕭𐕮𐕯𐕰𐕱𐕲𐕳𐕴𐕵𐕶𐕷𐕸𐕹𐕺𐕻𐕼𐕽𐕾𐕿𐖀𐖁𐖂𐖃𐖄𐖅𐖆𐖇𐖈𐖉𐖊𐖋𐖌𐖍𐖎𐖏𐖐𐖑𐖒𐖓𐖔𐖕𐖖𐖗𐖘𐖙𐖚𐖛𐖜𐖝𐖞𐖟𐖠𐖡𐖢𐖣𐖤𐖥𐖦𐖧𐖨𐖩𐖪𐖫𐖬𐖭𐖮𐖯𐖰𐖱𐖲𐖳𐖴𐖵𐖶𐖷𐖸𐖹𐖺𐖻𐖼𐖽𐖾𐖿𐗀𐗁𐗂𐗃𐗄𐗅𐗆𐗇𐗈𐗉𐗊𐗋𐗌𐗍𐗎𐗏𐗐𐗑𐗒𐗓𐗔𐗕𐗖𐗗𐗘𐗙𐗚𐗛𐗜𐗝𐗞𐗟𐗠𐗡𐗢𐗣𐗤𐗥𐗦𐗧𐗨𐗩𐗪𐗫𐗬𐗭𐗮𐗯𐗰𐗱𐗲𐗳𐗴𐗵𐗶𐗷𐗸𐗹𐗺𐗻𐗼𐗽𐗾𐗿𐘀𐘁𐘂𐘃𐘄𐘅𐘆𐘇𐘈𐘉𐘊𐘋𐘌𐘍𐘎𐘏𐘐𐘑𐘒𐘓𐘔𐘕𐘖𐘗𐘘𐘙𐘚𐘛𐘜𐘝𐘞𐘟𐘠𐘡𐘢𐘣𐘤𐘥𐘦𐘧𐘨𐘩𐘪𐘫𐘬𐘭𐘮𐘯𐘰𐘱𐘲𐘳𐘴𐘵𐘶𐘷𐘸𐘹𐘺𐘻𐘼𐘽𐘾𐘿𐙀𐙁𐙂𐙃𐙄𐙅𐙆𐙇𐙈𐙉𐙊𐙋𐙌𐙍𐙎𐙏𐙐𐙑𐙒𐙓𐙔𐙕𐙖𐙗𐙘𐙙𐙚𐙛𐙜𐙝𐙞𐙟𐙠𐙡𐙢𐙣𐙤𐙥𐙦𐙧𐙨𐙩𐙪𐙫𐙬𐙭𐙮𐙯𐙰𐙱𐙲𐙳𐙴𐙵𐙶𐙷𐙸𐙹𐙺𐙻𐙼𐙽𐙾𐙿𐚀𐚁𐚂𐚃𐚄𐚅𐚆𐚇𐚈𐚉𐚊𐚋𐚌𐚍𐚎𐚏𐚐𐚑𐚒𐚓𐚔𐚕𐚖𐚗𐚘𐚙𐚚𐚛𐚜𐚝𐚞𐚟𐚠𐚡𐚢𐚣𐚤𐚥𐚦𐚧𐚨𐚩𐚪𐚫𐚬𐚭𐚮𐚯𐚰𐚱𐚲𐚳𐚴𐚵𐚶𐚷𐚸𐚹𐚺𐚻𐚼𐚽𐚾𐚿𐛀𐛁𐛂𐛃𐛄𐛅𐛆𐛇𐛈𐛉𐛊𐛋𐛌𐛍𐛎𐛏𐛐𐛑𐛒𐛓𐛔𐛕𐛖𐛗𐛘𐛙𐛚𐛛𐛜𐛝𐛞𐛟𐛠𐛡𐛢𐛣𐛤𐛥𐛦𐛧𐛨𐛩𐛪𐛫𐛬𐛭𐛮𐛯𐛰𐛱𐛲𐛳𐛴𐛵𐛶𐛷𐛸𐛹𐛺𐛻𐛼𐛽𐛾𐛿𐜀𐜁𐜂𐜃𐜄𐜅𐜆𐜇𐜈𐜉𐜊𐜋𐜌𐜍𐜎𐜏𐜐𐜑𐜒𐜓𐜔𐜕𐜖𐜗𐜘𐜙𐜚𐜛𐜜𐜝𐜞𐜟𐜠𐜡𐜢𐜣𐜤𐜥𐜦𐜧𐜨𐜩𐜪𐜫𐜬𐜭𐜮𐜯𐜰𐜱𐜲𐜳𐜴𐜵𐜶𐜷𐜸𐜹𐜺𐜻𐜼𐜽𐜾𐜿𐝀𐝁𐝂𐝃𐝄𐝅𐝆𐝇𐝈𐝉𐝊𐝋𐝌𐝍𐝎𐝏𐝐𐝑𐝒𐝓𐝔𐝕𐝖𐝗𐝘𐝙𐝚𐝛𐝜𐝝𐝞𐝟𐝠𐝡𐝢𐝣𐝤𐝥𐝦𐝧𐝨𐝩𐝪𐝫𐝬𐝭𐝮𐝯𐝰𐝱𐝲𐝳𐝴𐝵𐝶𐝷𐝸𐝹𐝺𐝻𐝼𐝽𐝾𐝿𐞀𐞁𐞂𐞃𐞄𐞅𐞆𐞇𐞈𐞉𐞊𐞋𐞌𐞍𐞎𐞏𐞐𐞑𐞒𐞓𐞔𐞕𐞖𐞗𐞘𐞙𐞚𐞛𐞜𐞝𐞞𐞟𐞠𐞡𐞢𐞣𐞤𐞥𐞦𐞧𐞨𐞩𐞪𐞫𐞬𐞭𐞮𐞯𐞰𐞱𐞲𐞳𐞴𐞵𐞶𐞷𐞸𐞹𐞺𐞻𐞼𐞽𐞾𐞿𐟀𐟁𐟂𐟃𐟄𐟅𐟆𐟇𐟈𐟉𐟊𐟋𐟌𐟍𐟎𐟏𐟐𐟑𐟒𐟓𐟔𐟕𐟖𐟗𐟘𐟙𐟚𐟛𐟜𐟝𐟞𐟟𐟠𐟡𐟢𐟣𐟤𐟥𐟦𐟧𐟨𐟩𐟪𐟫𐟬𐟭𐟮𐟯𐟰𐟱𐟲𐟳𐟴𐟵𐟶𐟷𐟸𐟹𐟺𐟻𐟼𐟽𐟾𐟿𐠀𐠁𐠂𐠃𐠄𐠅𐠆𐠇𐠈𐠉𐠊𐠋𐠌𐠍𐠎𐠏𐠐𐠑𐠒𐠓𐠔𐠕𐠖𐠗𐠘𐠙𐠚𐠛𐠜𐠝𐠞𐠟𐠠𐠡𐠢𐠣𐠤𐠥𐠦𐠧𐠨𐠩𐠪𐠫𐠬𐠭𐠮𐠯𐠰𐠱𐠲𐠳𐠴𐠵𐠶𐠷𐠸𐠹𐠺𐠻𐠼𐠽𐠾𐠿𐡀𐡁𐡂𐡃𐡄𐡅𐡆𐡇𐡈𐡉𐡊𐡋𐡌𐡍𐡎𐡏𐡐𐡑𐡒𐡓𐡔𐡕𐡖𐡗𐡘𐡙𐡚𐡛𐡜𐡝𐡞𐡟𐡠𐡡𐡢𐡣𐡤𐡥𐡦𐡧𐡨𐡩𐡪𐡫𐡬𐡭𐡮𐡯𐡰𐡱𐡲𐡳𐡴𐡵𐡶𐡷𐡸𐡹𐡺𐡻𐡼𐡽𐡾𐡿𐢀𐢁𐢂𐢃𐢄𐢅𐢆𐢇𐢈𐢉𐢊𐢋𐢌𐢍𐢎𐢏𐢐𐢑𐢒𐢓𐢔𐢕𐢖𐢗𐢘𐢙𐢚𐢛𐢜𐢝𐢞𐢟𐢠𐢡𐢢𐢣𐢤𐢥𐢦𐢧𐢨𐢩𐢪𐢫𐢬𐢭𐢮𐢯𐢰𐢱𐢲𐢳𐢴𐢵𐢶𐢷𐢸𐢹𐢺𐢻𐢼𐢽𐢾𐢿𐣀𐣁𐣂𐣃𐣄𐣅𐣆𐣇𐣈𐣉𐣊𐣋𐣌𐣍𐣎𐣏𐣐𐣑𐣒𐣓𐣔𐣕𐣖𐣗𐣘𐣙𐣚𐣛𐣜𐣝𐣞𐣟𐣠𐣡𐣢𐣣𐣤𐣥𐣦𐣧𐣨𐣩𐣪𐣫𐣬𐣭𐣮𐣯𐣰𐣱𐣲𐣳𐣴𐣵𐣶𐣷𐣸𐣹𐣺𐣻𐣼𐣽𐣾𐣿𐤀𐤁𐤂𐤃𐤄𐤅𐤆𐤇𐤈𐤉𐤊𐤋𐤌𐤍𐤎𐤏𐤐𐤑𐤒𐤓𐤔𐤕𐤖𐤗𐤘𐤙𐤚𐤛𐤜𐤝𐤞𐤟𐤠𐤡𐤢𐤣𐤤𐤥𐤦𐤧𐤨𐤩𐤪𐤫𐤬𐤭𐤮𐤯𐤰𐤱𐤲𐤳𐤴𐤵𐤶𐤷𐤸𐤹𐤺𐤻𐤼𐤽𐤾𐤿𐥀𐥁𐥂𐥃𐥄𐥅𐥆𐥇𐥈𐥉𐥊𐥋𐥌𐥍𐥎𐥏𐥐𐥑𐥒𐥓𐥔𐥕𐥖𐥗𐥘𐥙𐥚𐥛𐥜𐥝𐥞𐥟𐥠𐥡𐥢𐥣𐥤𐥥𐥦𐥧𐥨𐥩𐥪𐥫𐥬𐥭𐥮𐥯𐥰𐥱𐥲𐥳𐥴𐥵𐥶𐥷𐥸𐥹𐥺𐥻𐥼𐥽𐥾𐥿𐦀𐦁𐦂𐦃𐦄𐦅𐦆𐦇𐦈𐦉𐦊𐦋𐦌𐦍𐦎𐦏𐦐𐦑𐦒𐦓𐦔𐦕𐦖𐦗𐦘𐦙𐦚𐦛𐦜𐦝𐦞𐦟𐦠𐦡𐦢𐦣𐦤𐦥𐦦𐦧𐦨𐦩𐦪𐦫𐦬𐦭𐦮𐦯𐦰𐦱𐦲𐦳𐦴𐦵𐦶𐦷𐦸𐦹𐦺𐦻𐦼𐦽𐦾𐦿𐧀𐧁𐧂𐧃𐧄𐧅𐧆𐧇𐧈𐧉𐧊𐧋𐧌𐧍𐧎𐧏𐧐𐧑𐧒𐧓𐧔𐧕𐧖𐧗𐧘𐧙𐧚𐧛𐧜𐧝𐧞𐧟𐧠𐧡𐧢𐧣𐧤𐧥𐧦𐧧𐧨𐧩𐧪𐧫𐧬𐧭𐧮𐧯𐧰𐧱𐧲𐧳𐧴𐧵𐧶𐧷𐧸𐧹𐧺𐧻𐧼𐧽𐧾𐧿𐨀𐨁𐨂𐨃𐨄𐨅𐨆𐨇𐨈𐨉𐨊𐨋𐨌𐨍𐨎𐨏𐨐𐨑𐨒𐨓𐨔𐨕𐨖𐨗𐨘𐨙𐨚𐨛𐨜𐨝𐨞𐨟𐨠𐨡𐨢𐨣𐨤𐨥𐨦𐨧𐨨𐨩𐨪𐨫𐨬𐨭𐨮𐨯𐨰𐨱𐨲𐨳𐨴𐨵𐨶𐨷𐨹𐨺𐨸𐨻𐨼𐨽𐨾𐨿𐩀𐩁𐩂𐩃𐩄𐩅𐩆𐩇𐩈𐩉𐩊𐩋𐩌𐩍𐩎𐩏𐩐𐩑𐩒𐩓𐩔𐩕𐩖𐩗𐩘𐩙𐩚𐩛𐩜𐩝𐩞𐩟𐩠𐩡𐩢𐩣𐩤𐩥𐩦𐩧𐩨𐩩𐩪𐩫𐩬𐩭𐩮𐩯𐩰𐩱𐩲𐩳𐩴𐩵𐩶𐩷𐩸𐩹𐩺𐩻𐩼𐩽𐩾𐩿𐪀𐪁𐪂𐪃𐪄𐪅𐪆𐪇𐪈𐪉𐪊𐪋𐪌𐪍𐪎𐪏𐪐𐪑𐪒𐪓𐪔𐪕𐪖𐪗𐪘𐪙𐪚𐪛𐪜𐪝𐪞𐪟𐪠𐪡𐪢𐪣𐪤𐪥𐪦𐪧𐪨𐪩𐪪𐪫𐪬𐪭𐪮𐪯𐪰𐪱𐪲𐪳𐪴𐪵𐪶𐪷𐪸𐪹𐪺𐪻𐪼𐪽𐪾𐪿𐫀𐫁𐫂𐫃𐫄𐫅𐫆𐫇𐫈𐫉𐫊𐫋𐫌𐫍𐫎𐫏𐫐𐫑𐫒𐫓𐫔𐫕𐫖𐫗𐫘𐫙𐫚𐫛𐫜𐫝𐫞𐫟𐫠𐫡𐫢𐫣𐫤𐫦𐫥𐫧𐫨𐫩𐫪𐫫𐫬𐫭𐫮𐫯𐫰𐫱𐫲𐫳𐫴𐫵𐫶𐫷𐫸𐫹𐫺𐫻𐫼𐫽𐫾𐫿𐬀𐬁𐬂𐬃𐬄𐬅𐬆𐬇𐬈𐬉𐬊𐬋𐬌𐬍𐬎𐬏𐬐𐬑𐬒𐬓𐬔𐬕𐬖𐬗𐬘𐬙𐬚𐬛𐬜𐬝𐬞𐬟𐬠𐬡𐬢𐬣𐬤𐬥𐬦𐬧𐬨𐬩𐬪𐬫𐬬𐬭𐬮𐬯𐬰𐬱𐬲𐬳𐬴𐬵𐬶𐬷𐬸𐬹𐬺𐬻𐬼𐬽𐬾𐬿𐭀𐭁𐭂𐭃𐭄𐭅𐭆𐭇𐭈𐭉𐭊𐭋𐭌𐭍𐭎𐭏𐭐𐭑𐭒𐭓𐭔𐭕𐭖𐭗𐭘𐭙𐭚𐭛𐭜𐭝𐭞𐭟𐭠𐭡𐭢𐭣𐭤𐭥𐭦𐭧𐭨𐭩𐭪𐭫𐭬𐭭𐭮𐭯𐭰𐭱𐭲𐭳𐭴𐭵𐭶𐭷𐭸𐭹𐭺𐭻𐭼𐭽𐭾𐭿𐮀𐮁𐮂𐮃𐮄𐮅𐮆𐮇𐮈𐮉𐮊𐮋𐮌𐮍𐮎𐮏𐮐𐮑𐮒𐮓𐮔𐮕𐮖𐮗𐮘𐮙𐮚𐮛𐮜𐮝𐮞𐮟𐮠𐮡𐮢𐮣𐮤𐮥𐮦𐮧𐮨𐮩𐮪𐮫𐮬𐮭𐮮𐮯𐮰𐮱𐮲𐮳𐮴𐮵𐮶𐮷𐮸𐮹𐮺𐮻𐮼𐮽𐮾𐮿𐯀𐯁𐯂𐯃𐯄𐯅𐯆𐯇𐯈𐯉𐯊𐯋𐯌𐯍𐯎𐯏𐯐𐯑𐯒𐯓𐯔𐯕𐯖𐯗𐯘𐯙𐯚𐯛𐯜𐯝𐯞𐯟𐯠𐯡𐯢𐯣𐯤𐯥𐯦𐯧𐯨𐯩𐯪𐯫𐯬𐯭𐯮𐯯𐯰𐯱𐯲𐯳𐯴𐯵𐯶𐯷𐯸𐯹𐯺𐯻𐯼𐯽𐯾𐯿𐰀𐰁𐰂𐰃𐰄𐰅𐰆𐰇𐰈𐰉𐰊𐰋𐰌𐰍𐰎𐰏𐰐𐰑𐰒𐰓𐰔𐰕𐰖𐰗𐰘𐰙𐰚𐰛𐰜𐰝𐰞𐰟𐰠𐰡𐰢𐰣𐰤𐰥𐰦𐰧𐰨𐰩𐰪𐰫𐰬𐰭𐰮𐰯𐰰𐰱𐰲𐰳𐰴𐰵𐰶𐰷𐰸𐰹𐰺𐰻𐰼𐰽𐰾𐰿𐱀𐱁𐱂𐱃𐱄𐱅𐱆𐱇𐱈𐱉𐱊𐱋𐱌𐱍𐱎𐱏𐱐𐱑𐱒𐱓𐱔𐱕𐱖𐱗𐱘𐱙𐱚𐱛𐱜𐱝𐱞𐱟𐱠𐱡𐱢𐱣𐱤𐱥𐱦𐱧𐱨𐱩𐱪𐱫𐱬𐱭𐱮𐱯𐱰𐱱𐱲𐱳𐱴𐱵𐱶𐱷𐱸𐱹𐱺𐱻𐱼𐱽𐱾𐱿𐲀𐲁𐲂𐲃𐲄𐲅𐲆𐲇𐲈𐲉𐲊𐲋𐲌𐲍𐲎𐲏𐲐𐲑𐲒𐲓𐲔𐲕𐲖𐲗𐲘𐲙𐲚𐲛𐲜𐲝𐲞𐲟𐲠𐲡𐲢𐲣𐲤𐲥𐲦𐲧𐲨𐲩𐲪𐲫𐲬𐲭𐲮𐲯𐲰𐲱𐲲𐲳𐲴𐲵𐲶𐲷𐲸𐲹𐲺𐲻𐲼𐲽𐲾𐲿𐳀𐳁𐳂𐳃𐳄𐳅𐳆𐳇𐳈𐳉𐳊𐳋𐳌𐳍𐳎𐳏𐳐𐳑𐳒𐳓𐳔𐳕𐳖𐳗𐳘𐳙𐳚𐳛𐳜𐳝𐳞𐳟𐳠𐳡𐳢𐳣𐳤𐳥𐳦𐳧𐳨𐳩𐳪𐳫𐳬𐳭𐳮𐳯𐳰𐳱𐳲𐳳𐳴𐳵𐳶𐳷𐳸𐳹𐳺𐳻𐳼𐳽𐳾𐳿𐴀𐴁𐴂𐴃𐴄𐴅𐴆𐴇𐴈𐴉𐴊𐴋𐴌𐴍𐴎𐴏𐴐𐴑𐴒𐴓𐴔𐴕𐴖𐴗𐴘𐴙𐴚𐴛𐴜𐴝𐴞𐴟𐴠𐴡𐴢𐴣𐴤𐴥𐴦𐴧𐴨𐴩𐴪𐴫𐴬𐴭𐴮𐴯𐴰𐴱𐴲𐴳𐴴𐴵𐴶𐴷𐴸𐴹𐴺𐴻𐴼𐴽𐴾𐴿𐵀𐵁𐵂𐵃𐵄𐵅𐵆𐵇𐵈𐵉𐵊𐵋𐵌𐵍𐵎𐵏𐵐𐵑𐵒𐵓𐵔𐵕𐵖𐵗𐵘𐵙𐵚𐵛𐵜𐵝𐵞𐵟𐵠𐵡𐵢𐵣𐵤𐵥𐵦𐵧𐵨𐵩𐵪𐵫𐵬𐵭𐵮𐵯𐵰𐵱𐵲𐵳𐵴𐵵𐵶𐵷𐵸𐵹𐵺𐵻𐵼𐵽𐵾𐵿𐶀𐶁𐶂𐶃𐶄𐶅𐶆𐶇𐶈𐶉𐶊𐶋𐶌𐶍𐶎𐶏𐶐𐶑𐶒𐶓𐶔𐶕𐶖𐶗𐶘𐶙𐶚𐶛𐶜𐶝𐶞𐶟𐶠𐶡𐶢𐶣𐶤𐶥𐶦𐶧𐶨𐶩𐶪𐶫𐶬𐶭𐶮𐶯𐶰𐶱𐶲𐶳𐶴𐶵𐶶𐶷𐶸𐶹𐶺𐶻𐶼𐶽𐶾𐶿𐷀𐷁𐷂𐷃𐷄𐷅𐷆𐷇𐷈𐷉𐷊𐷋𐷌𐷍𐷎𐷏𐷐𐷑𐷒𐷓𐷔𐷕𐷖𐷗𐷘𐷙𐷚𐷛𐷜𐷝𐷞𐷟𐷠𐷡𐷢𐷣𐷤𐷥𐷦𐷧𐷨𐷩𐷪𐷫𐷬𐷭𐷮𐷯𐷰𐷱𐷲𐷳𐷴𐷵𐷶𐷷𐷸𐷹𐷺𐷻𐷼𐷽𐷾𐷿𐸀𐸁𐸂𐸃𐸄𐸅𐸆𐸇𐸈𐸉𐸊𐸋𐸌𐸍𐸎𐸏𐸐𐸑𐸒𐸓𐸔𐸕𐸖𐸗𐸘𐸙𐸚𐸛𐸜𐸝𐸞𐸟𐸠𐸡𐸢𐸣𐸤𐸥𐸦𐸧𐸨𐸩𐸪𐸫𐸬𐸭𐸮𐸯𐸰𐸱𐸲𐸳𐸴𐸵𐸶𐸷𐸸𐸹𐸺𐸻𐸼𐸽𐸾𐸿𐹀𐹁𐹂𐹃𐹄𐹅𐹆𐹇𐹈𐹉𐹊𐹋𐹌𐹍𐹎𐹏𐹐𐹑𐹒𐹓𐹔𐹕𐹖𐹗𐹘𐹙𐹚𐹛𐹜𐹝𐹞𐹟𐹠𐹡𐹢𐹣𐹤𐹥𐹦𐹧𐹨𐹩𐹪𐹫𐹬𐹭𐹮𐹯𐹰𐹱𐹲𐹳𐹴𐹵𐹶𐹷𐹸𐹹𐹺𐹻𐹼𐹽𐹾𐹿𐺀𐺁𐺂𐺃𐺄𐺅𐺆𐺇𐺈𐺉𐺊𐺋𐺌𐺍𐺎𐺏𐺐𐺑𐺒𐺓𐺔𐺕𐺖𐺗𐺘𐺙𐺚𐺛𐺜𐺝𐺞𐺟𐺠𐺡𐺢𐺣𐺤𐺥𐺦𐺧𐺨𐺩𐺪𐺫𐺬𐺭𐺮𐺯𐺰𐺱𐺲𐺳𐺴𐺵𐺶𐺷𐺸𐺹𐺺𐺻𐺼𐺽𐺾𐺿𐻀𐻁𐻂𐻃𐻄𐻅𐻆𐻇𐻈𐻉𐻊𐻋𐻌𐻍𐻎𐻏𐻐𐻑𐻒𐻓𐻔𐻕𐻖𐻗𐻘𐻙𐻚𐻛𐻜𐻝𐻞𐻟𐻠𐻡𐻢𐻣𐻤𐻥𐻦𐻧𐻨𐻩𐻪𐻫𐻬𐻭𐻮𐻯𐻰𐻱𐻲𐻳𐻴𐻵𐻶𐻷𐻸𐻹𐻺𐻻𐻼𐻽𐻾𐻿𐼀𐼁𐼂𐼃𐼄𐼅𐼆𐼇𐼈𐼉𐼊𐼋𐼌𐼍𐼎𐼏𐼐𐼑𐼒𐼓𐼔𐼕𐼖𐼗𐼘𐼙𐼚𐼛𐼜𐼝𐼞𐼟𐼠𐼡𐼢𐼣𐼤𐼥𐼦𐼧𐼨𐼩𐼪𐼫𐼬𐼭𐼮𐼯𐼰𐼱𐼲𐼳𐼴𐼵𐼶𐼷𐼸𐼹𐼺𐼻𐼼𐼽𐼾𐼿𐽀𐽁𐽂𐽃𐽄𐽅𐽆𐽇𐽋𐽍𐽎𐽏𐽐𐽈𐽉𐽊𐽌𐽑𐽒𐽓𐽔𐽕𐽖𐽗𐽘𐽙𐽚𐽛𐽜𐽝𐽞𐽟𐽠𐽡𐽢𐽣𐽤𐽥𐽦𐽧𐽨𐽩𐽪𐽫𐽬𐽭𐽮𐽯𐽰𐽱𐽲𐽳𐽴𐽵𐽶𐽷𐽸𐽹𐽺𐽻𐽼𐽽𐽾𐽿𐾀𐾁𐾃𐾅𐾂𐾄𐾆𐾇𐾈𐾉𐾊𐾋𐾌𐾍𐾎𐾏𐾐𐾑𐾒𐾓𐾔𐾕𐾖𐾗𐾘𐾙𐾚𐾛𐾜𐾝𐾞𐾟𐾠𐾡𐾢𐾣𐾤𐾥𐾦𐾧𐾨𐾩𐾪𐾫𐾬𐾭𐾮𐾯𐾰𐾱𐾲𐾳𐾴𐾵𐾶𐾷𐾸𐾹𐾺𐾻𐾼𐾽𐾾𐾿𐿀𐿁𐿂𐿃𐿄𐿅𐿆𐿇𐿈𐿉𐿊𐿋𐿌𐿍𐿎𐿏𐿐𐿑𐿒𐿓𐿔𐿕𐿖𐿗𐿘

In octava primi Mon-lam, quod est publicarum supplicationum actio totis diebus quindecim continuata, solemnis Processio in honorem Numinis hujus Cjam-bha circa Lab-prangæ Templum, summo cum superstitionis apparatu annis singulis instituitur. Incidit stata dies in XXII. primi Mensis. Simulacrum proceræ magnitudinis ex aere conflatum, auroque multo obductum curru vehitur magnificentissime exornato. Subsunt splendidissimis Auleis undique tecti deductores, qui sacrum vehiculum in media pompa, circumstantibus Lhamis, hymnosque ad musica organa modulantibus, decenter moveant. Venit postremo loco statua Xacæ, post hanc Urchjenis, & omnium ultima Tzhoncabæ.

Indi Deum amoris nominant interdum क म देव Kamdev a כמא desiderare, amare, interdum म न ा म्नु manantu, vel a Syr. nehemtho, [de quo supra,] vel a menja Æthiop. desiderio plenus. Quin etiam ejus indolis vox est, ut consolationis Deum ostendat. Nam Chald. נהמתא nehemta dicitur consolatio. Quod Cjam efferunt Tibetani, fortasse ex eodem Indico, & Hebr. Kamah, prodire potuit. Rectius tamen derivatum video ab Arabico كايچم Kai-cham, seu Kiham; quod est, interprete Castello, quasi Pers. کي خان Ka-Chan, idest Magnus יהה Cohen, Rex, Imperator. Hic tamen pro Sacerdote, excelfo, & alto sumitur, quemadmodum superius explicatum est. Neque id tantum, sed & seniolem vox ista significare potest. Sin vero credas Cjam affine Indico ह्यक्रीम Hachim, [quod est ab חכמ Hacham,] Judicem appellabis, sapientem scilicet, immo & senem. Quod enim Hebrais est זקן Zachen, id Samaritanis est חכמ Hachim, & ex Arabibus Achum. His porro ceu vestigiis insistens ad simile quoddam Manetis commentum adducor. Nam & Is ante Mundi conflagrationem seniolem appariturum, teste Tyrbone, ajebat: O

προσβύτης, ὅταν θεωφανῆ ἀπὸ τῶν εἰκόνα senior cum manifestam fecerit, ejus imaginem, sive ut est in Epiph. ὅταν ὁ ἀνδρὶας ἔλθῃ, quando venerit statua: ubi, si divinare liceat, alludit hæresiarcha ad חַמָּוִן Chamanim, ad Statuas nempe Subdiales, ad Idola, & Imagines Solis, præsertim quum in Sole Manes collocaret una cum Christo Seniore, tertium. חַמָּוִן Be, sive Ba & ipsum per Hebr. חַמָּוִן Ba expositum, Cjam-bha, Cjam venientem, aut venturum innuit.

Beaufobrius T. II. H. Man. pag. 577. quid & Senior, & Simulacrum istud sit, se ignorare fatetur. Id unum statuit, Mysteria quædam esse a Manichæis excogitata. Verum quum ex tertia Majestate, [de qua Faustus apud S. Augustinum L. XX. 2.] conjiciat, Seniore, tertium eundem fortasse esse ac Spiritum Sanctum, conjiciam & ego Spiritum Sanctum, Salvatorem, Paraclitum sive Valentianorum, sive Manichæorum satis perspicue exhibere formam Cjam-bhe Tibetanorum. Vim certe maximam huic meæ conjecturæ adjungeret Ægyptium ΠΙΣΜΑΧΙ fortitudo, majestas, & consolatio, si ex eo derivatum esset Tibetanum חַמָּוִן. Nam חַמָּוִן Cja in voce Cjam, vel Cjama, respondet Ægyptiæ ΠΙΣ- in Piamah. Neque enim ignoras in quam multas variasque significationes mystica nomina nefarii Illi impostores versare solerent, ut nihil propterea mirari debeas, quòd Cjam modo Regem, modo Judicem, modo Seniore, modo Statuam, modo Majestatem, modo Paraclitum, pro ipsa quoque varietate regionum, ex industria appellarint.

Ad magicorum carminum formulas, quod attinet, si quis erit, cui incredibiles videantur, eas comparet cum Ophitarum invocationibus apud Origenem in VI. contra Celsum. Septem sunt, quas eo loci refert, omnesque hanc habent clausulam: Gratia sit mecum, ita Pater, sit mecum. In quinta Astaphæum sic appellabant: Tertiæ princeps portæ Astaphææ Ἐπίσκοπε πρεσβύτης Ἰδατῶ ἀρχῆς Episcopo

primæ aquæ principatus, unum me ex initiatis respiciens admitte, virginis spiritu purgatum videns a mundi substantia. Η' χάρις σωέσω με, πάτερ, σωέσω μοι Gratia sit mecum, Pater, sit mecum. *Septimam ad Horæum his verbis inchoabant: ὑπερβάς φεραγμὸν πρὸς ἀφόβως superata sæpe ignis intrepide &c. Eiusdem nature sunt formulæ τῆς ἀπολυτερόσεως redemptionis, ἔσ' ἀναρχμνήσεως regenerationis Marcossorum a S. Iren. relatæ L. I. adv. her. C. 21. Inter ceteras illa est: Id quod virtutem omnem exsuperat, invoco, quod Lux, Spiritus bonus, & Vita nominatur. Ceteras prætereo; nam quæ hætenus recitatæ sunt, idem prorsus, quod Tibetana, ingenium spirant.*

Quo nomine Xacaitæ appellant preces, quas illi fundunt vel in agone, vel post mortem hominis, me plane fugit. Magnam tamen cognationem habent cum iis, quæ, teste S. Iren. L. I. C. XXI. 5., ab ante dictis Marcossis fiebant: Sunt alii, inquit, qui ὁὐ τελευτῶντας jam jamque ex hac vita excessuros redimant, oleum aquæ immixtum in eorum capita injicientes una cum iis invocationibus, quas superius commemoravimus. Τῆς τελευτῶντας, vertit vetus Interpres, mortuos, quemadmodum ἔσ' Ille, qui Theodoretum Latio donavit, μὲν ἔ' ἀποβίωσιν, transtulit post mortem. Censet Massuetus, Græcæ tum Irenæi, morientes, tum Theodoretæ: instante interitu, rectius explicari. Butyrum fortasse loco olei adhibent Tibetani una cum aqua, ἔσ' cum invocationibus plane similibus in ritu funeris tradito p. 443. Hujus enim unguenti usus, haud aliter quam apud Marcossios opobalsami, ἔσ' olei unctio, sacra comite invocatione, in eorum mysticis cæremoniis, solemnis est, ἔσ' multa cum religione frequentatus.

Haecenus de *Cjam-bha*. Interpretatio sic est.

Na-ma Sam-tha Pou-tthra-nha-ne. *Ab. Kha. &c. XACHA* [a].
 O præclara dignitas cælestis commiseratoris! Is enim
Cjang ciub-sem-bah Refocillator & Refector perfectus spi-
 rituum luce amabili pietatis principalis & maximæ, pietate
 potenti & imperanti, afflictis atque jacentibus, invocan-
 tibus se infundit vitalem pulchritudinem, splendorem, &
 suavitatem, ope *occultæ Magiæ* [b] dixit, *vel* dicens: *Na-*
ma Sam-tha Pou-ttrha-na-n. *Ab. Sa. Tha. &c. XACHA* [c]. O
 quam mira & sublimis est dignitas veneranda perfecti *Re-*
focillatoris, & Illuminatoris spirituum!

a *Celeberrimæ erant in Scythia incantationes Legisla-*
toris Xamolxidis. Earum meminit Plato in Charmide,
scripsitque in ea fuisse opinione Scythas, ut crederent, fo-
lium absque incantatione nihil prodesse. Scimus carmina
istac Tibeticarum incantationum tantæ antiquitatis non
esse, ut accepta referri queant Zamolxidi. Sunt ea recen-
tioris ævi, & post Christum natum inventa. Eorum plura
potuit ab initio fabricari Sam-than-Pou-ttrah, sed multo
majora invexit immanis hujus tenebrionis posteritas. Ejus
equidem nature sunt, ut e Gnosticorum, aliorumque Pseu-
dochristianorum officina prodiisse videantur.

Marcus Magus Græci Alphabeti litteras XXIV. sim-
plices, additis tribus duplicibus, quæ sex simplicibus con-
stant, ad numerum XXX. evexit, ut numero æonum XXX.
responderent: singulasque litteras tamquam propria nomina
singulis æonibus, ut unusquisque Propatoris incomprehensibi-
lis & inenarrabilis enunciationem ederent, adscripsit. Lit-
teras proinde XXIV. ἀπορρηγίας... τῶν τελεῶν δυνάμεων εἰκονι-
κὰς τῶν ἀειχσῶν (Ϟ) ὄλον τ' ἀνω στοιχείων (ϙ) ἀριθμῶν: Ri-
vos appellabat, emanationes, & effluvia [iconica,] ima-
gines scilicet exhibentia trium illarum virtutum, quæ nu-
 me-

merum complectuntur superiorum elementorum. *Hincque διπλᾶ γράμματα* tres duplices nominabat εἰκόνας εἰκόνων images imaginum, quia imagines erant, ut explicat *Massuetus*, conjugatorum elementorum, quæ & ipsa conjugatos æones exprimebant. *Nam* tria elementa conjugii nexu tribus virtutibus devincta fingebat *Marcus*; atque ex sex hisce inter se conjunctis effluxisse somniabat viginti quatuor. *Hanc enim summam dant* sex quater ducta. *Quumque numerus sex ob eam causam insignis esset, & vim fabricandi, ac regenerandi haberet, totumque pleroma Valentinianorum comprehenderet, idcirco Ἰησοῦς* *Iesus nomen narrabile, litteris VI. ; inenarrabile XXIV. , & Ἰϋῖος Χριστός* *Filius Christus, quod sermone comprehenditur, XII. , quod comprehendendi non potest, XXX. , constare fabulabantur. Inde JESUM, CHRISTUM, & Πνεῦμα* *Columbam, A & Ω vocabat, quod & hac avis eundem numerum haberet, quem habet α, & ω.*

Præter elementa triginta, excogitarunt syllabas quatuor, quæ omnia contineret λογῶν ex ore Σίγης *Siges* productus tanquam *Parenti suo similis, formamque referens ἀορατὴ* invisibilis. *Sicque, ut argumentatur S. Irenæus L. I. C. XV. 5. ; rerum omnium Parentem perinde ac Sermone in figuras, & numeros nunc triginta, nunc viginti quatuor, nunc sex dumtaxat concludens, quatuor syllabis, & elementis triginta componebat, & in eas rursus dissecabat.*

Virtutes, seu Calos septem ad imitationem hebdomadis supremæ, hoc est Ἀληθείας conjugis Nû, septem proloqui litteras vocales: omnes simul inter se connexas tinnire: laudibus eum a quo productæ sunt, efferre: gloriam hujus soni ad Propatorem transmitti: laudationis vero sonum in terram delatum, eorum, quæ in terra sunt effectorem ac Parentem esse ajebat, teste S. Iren. loco laudato.

Mysteria istæc ab Ægyptiis accepisse Gnosticos multis ostendit Jablonskius in Prolegom. ad Panth. §. XXV., ubi, si noscere cupis apud Gnosticos aut Deum, [aliàs Fò Sinicum, & Pò Tibetanum,] harmonicum, natura sua musicum, indefessum tum in perficiendo concentu cantuum, tum in transmittendo ad singula organa propriæ suæ melodix rythmum, aut πάντων χέλω univerforum Chelym Maneti tanquam Institutori principi, Beaufobrio adstipulante, tributam, aut Eum, qui modos concinnat lyricos verticis Cælestis, [quemadmodum cernis in Cacumine Righjel,] uberem Ille, qua voti compos fias, suppedabit materiem. Ego quantum arcana magica Tibetanorum Marcosis similia videri queant, spectabo.

Syzygiis Æonum triginta respondent similiter litteræ Alphabeti Tibetani triginta: quæ sunt effluvia trium virtutum, vel Unitatis, & Dyadis, ut vides in Or. Liturgica ad pag. 163. & 225., vel Triadis, sive invisibilis, dum est in Mundo superiori, vel visibilis, dum fingitur descendisse in Righjel Mundi inferioris. Et ob id vocantur Sel-cihè Magna Lumina, sive Clarificantes Magnæ. V. pag. 575.

Dubitasne de pari litterarum XXX. numero cum syzygiis, quia syzygias dant Xachaitæ duas supra triginta? Sic enim, [dices,] æones superiores erunt XXXII., & inferiores totidem. Nihil est. Nam ipsi quoque Valentiniiani, ut jam superius ostendi, intra pleroma collocabant æonas XXXIV. quamquam triginta dumtaxat numerarent.

Syllabæ quatuor referuntur ad primam tetradem matrem & radicem omnium. Sunt hæc syllabæ, sive litteræ cum a vocali inseparabili, in ordines septem plenos distributæ: octavus additur duobus tantummodo elementis constans, ut ita ogdoas fiat, & hæc formam gerat octonationis. Expende Tab. Alphab. editam Cap. VI. pag. 579.

Numerus senarius apud ipsos quoque Tibetanos insig-

nis est, & miram habet efficaciam. Inde fit, cur Xachaitæ tantopere celebrent virtutem Or. Hom-Ma-ni-pe-me-hum; sex enim, ut ajunt, litteris constat.

Vocales septem canoras Marcosiorum expressas vides primum in sono a unicuique litterarum insito, deinde in a , i , e , o , u , postremo in duabus j , & r . Propterea vocales nominant Jang, vel rectius Cjang sonoras, & harmonicas.

Numerus septenarius & ipse, arcanum quoddam est, referturque ad aureos Montes, & ad Maria septem.

¶ Ja singularis soni fortasse creditur ob mysticam aliquam significationem, quæ si non eadem est cum Marcossia, ab ea tamen haud multo procul recedit.

Neque putandum est carere mysterio figuras XII. magicarum. Eas enim conjunctionem habere, aut cum arcano XII. litterarum nominis Filii Christi, aut cum Dodecade, aliisque id genus Gnosticorum secretis, conjicere licet.

Rursus sicuti agnoscebant Marcosii in vagitæ Infantium, vix dum in lucem veniunt, impetum nature septem litteras sonantis, ita & Buttiani arcanam virtutem quarundam litterarum in invocationibus magicis assimilant puellorum ejulatibus, quibus opem matris implorant.

Denique arcanum A Alpha, & O Omega a Marcosis explicatum, in exordio Liturgicæ Or. Tibetanorum adumbratum tenes, præsertim si Ch, in voce Chum, prima sit Alph. littera, Kh ; qua de re nihil certi statuere possumus, quum Tibetanum exemplar desideretur.

Rogasne quò ista spectent? Eò scilicet, ut intelligamus artificium, quo instructa sunt carmina magica Tibetana. Litteræ in his sive simplices, & solitariae, sive compositæ, & conjunctæ seseipsis energeticae sunt & operatrices. Ob hanc causam nomina integra, & composita solvunt in litteras simplices. Id jam novimus in solemni illa pre-
catio-

catione centies commemorata : Hom-Ma-ni-pe-me-hum. Duo illa nomina intermedia Mani: Peme, solvunt in litteras H' m. H'n. Q' p. H' m: eisque singulis vim propriam effectricem tribuunt. Hoc idem fit, in presentia. Achascia
 Q' H' Q' quasi ~~Q' H' Q'~~ A-chas Dignitas, Majestas cum Q' Ha
 Q' Q'

subjecto duabus primis, ex magia proculdubio praeceptis, resolvitur in litteras tres Ah. Kah. Scia. Rursus Q' H' Q'

Sam-tha in has: Q' Se. H' Ma. Q' tha. Sic in aliis. Jam
 Q'

non admodum arduum esset solidorum nominum sensum exponere. Sed, nec arcanum, nec vim litterarum, neque vero numerorum energiam, quam in magicis hisce nugis contineri scimus, divinare possumus. Consultius itaque erit atra hac carmina, uti jacent, referre, quam in eis interpretandis inutiliter immorari.

b Q' Q' Mre-pha, dixit, vel dicens. Cl. Anquetil du Perron in cit. relat. Itineris Indici, [quam mihi muneri dedit Vir Summus de Catholica Religione, deque bonis litteris optime meritus Cardinalis JOSEPHUS SPINELLIUS,] explicaturus pag 16. col. 2. quid inter se differant dialecti duæ Zoroastris, Avesta & Pahzend, exemplum tradit vocis Mreod. Mreod, [inquit] dans l'Avesta, signifie il a dit, en Pahzend c'est Meri. At certe nec dogmata, nec Numina, nec Khjute, nec Libri alii Tibetani a Zoroastre sunt editi. In iis tamen

Q' Q' Q' Mre-pha, aut Q' Q' Q' Mre-phò, dixit sæpissime legitur. Nam binæ pagina Tab. Lips. sexies hanc vocem repetunt: eaque commentarium suum in Or. Hom-Mani-pe-me-hum claudit Lhama Lassensis Part. I. Alph. pag 519. Apparet autem vox non Zoroastricæ, sed Hebraicæ originis, ducta

ducta ab **רמא**, indeque derivata in Chaldaeam, Syriacam, Æthiopicam, & Ægyptiacam linguam, quemadmodum pluribus, si res ita postularet, demonstrari posset.

c **ῤ' Hò**, summam, ac supremam dignitatem, & excellentiam indicat; idemque valet quod **Oo** Japonicum, & **Hoam** Sinicum, interprete *Deguign.*, Augustus. Sed in hoc loco insitam habet vim magicae laudationis, *Marcosiæ* persimilem. De ea loquitur *S. Iren. L. I. adv. H. C. XIV. n. 8.* Hinc etiam fit, ut anima cum in laboribus, & ærumnis versatur *εἰς θυλισμὸν* recreandi sui causa, ut *Billius*, vel ut *vetus Interpres* vertit, in relevationem suam; *εἰς σημεῖον αἰνέσεως* in laudationis signum, **Ω** inclamet: quæ, [nimirum *superior Anima*,] quod sibi cognatum est, agnoscens, opem ei mittat. Nihil eo accomodatius ad rem nostram adferri poterat. **ῤ' Hò** Tibetanum idem plane est, eosdemque effectus, quos **Ω** *Marcosiorum* in magica inclamatione præstat. *Ὁ θυλισμὸς τῆς πνεύματῶ*, percolatio & expurgatio Spiritus, quo pacto fieret apud *Gnosticos*, ex *Clemen. Alex. L. I. Pædag. explicat Massuet. in adnot. ad recitatum S. Iren. testimonium.* Nam *μετανοίαν ἕξ ἀνάγκης ἢ ἐπὶ τοῖς ἡττοσι* pœnitentiam propter deteriora necessario sequi docebant, quum ex ἀπὸ τῆς ἀπομνήσεως τῆς ἀμεινόνων recordatione meliorum fieret τῆς χειρόνων χωρησιμὸς eorum, quæ deteriora sunt, separatio: Sicque redemptionem, conversionem, expurgationem spiritus nudam *πρὸς μνήμην τῆς κρείττονων ἔστι* recordationem meliorum esse statuebant. Hoc idem erat dogma *Manichæorum*, ut vel ex una *Secundini epist. ad S. AUGUSTINUM* apertissime liquet. Sed accipe verba *Fortunati* apud eundem *SS. Doctorem Disp. II.* Quæ scientia admonita anima, & memoriæ pristinae reddita recognoscit, ex quo originem trahat, in quo malo versetur, qui-

bus bonis iterum emendans quæ nolens peccavit, possit, per emendationem delictorum suorum bonorum operum gratia, meritum sibi reconciliationis apud Deum collocare, Auctore Salvatore nostro, qui nos docet & bona exercere, & mala fugere. *Totum id Christiana gratiæ genus a Gnosticis & Manichæis agnitum, tum veteres, tum novi Pelagiani avide adoptarunt, cum hoc tamen discrimine quod Isti æquilibrium, Illi necessitatem liberi arbitrii cum eodem genere gratia conjungerent. Verum quia S. Augustinus germanam Christi gratiam, quæ sese ipsa efficax, adeoque triumphatrix, & victrix repugnantis concupiscentiæ esset, ita semper rectissime docuit, ut ab hominis arbitrio æquilibrium Pelagianum, & Manichaicam necessitatem æquo gradu rejiceret, coæctus est apud improbos Sycophantas atrocem tum Pelagianismi, tum Manichæismi calumniam subire.* Alors, [quo scilicet tempore contra Manichæos disputabat,] S. AUGUSTIN pélagianisoit . . . mais lors qu'il eut à combattre les Pélagiens, il changea de systême. *Hæc Beaufobrius T. II. H. M. p. 437. & 448. Tam mendaces, & iniqui sunt, qui Manichæorum & Pelagianorum exemplo varia imposturarum genera Augustiniana Doctrina de Christi gratia, & hominis libertate moliuntur. Multo sane æquius, quicquid ogganiat Beaufobrius, Manichæismi accusationem intorsit olim Augustinus in Pelagianos, hodieque jure intorquent Orthodoxi Theologi in eorum hæreticorum capita, qui actualem Christi gratiam a Gnosticis, & Manichæis traditam inducere tentant. Sua enim illa Beaufobriani gregis affeclæ confessione urgentur: que les Manichéens reconnoissoient une grace de CHRIST, & une grace de S. ESPRIT, nécessaires soit pour la conversion, soit pour la persévérance des Fidèles. Ibid. p. 443. Il croyoient les uns & les autres, Manichæi & Pelagiani, que la servitude vient de son ignorance; & qu'elle recoure sa liberté par la connoissance de la vérité. p. 444.*

Cjen-re-si dominator Cæli, ille *Cen-re-si* ubique gentium adorabilis, qui vi efficacis invocationis commotus infundit vitam & suavitatem afflictiis; adeo summa est propria, & intima Illius pietas & misericordia; ut transmigratorum orbem absolvant, dixit: *Namaꝰ Sam-tha Pou-ttrhanhan* | *Sa . r'pa . Tha . Kha . Ta . Aa . Pa . Lo . Khi . Ta . Kha . Ru . Nha . Ma . Ja . Ra . Ra . Ra .* [e] *Ihhu . Tzha . XACHA .* O quam augusta, & adoranda est dignitas *Cjen-re-si* dominatoris Cæli [f]; *Namaꝰ Sam-tha Pou-ttrhanhan* | *Tzhi . Tzhi . Sa . XACHA .* O magni potentis Operatoris Suprema Majestas! *Namaꝰ Sam-tha Pou-ttrhanhan* | *Ka . Ru . No . N'cha . Be . Tha . Re . Tha . Ri . Ni . XACHA .*

d *Cjen-re-si*, *Numen illud Tibetanorum Insigne*, vulgo *exponitur*: Oculo fracto videns, intuens, atque prospiciens. *Jam enim docuimus Cjen ab Hebr. Ain derivatam oculum designare.* *𐤊𐤍* Re fractum interpretantur haud

dubie a *רע* Ra confringere, *𐤊𐤍* *Kafik a* *חזר* Chazah videre, providere, seu *חזה* Chozeh videns; *ut ita in eo Sasyches provisor, intelligens, & legislator ille Ægypt. Σασύχης non obscure deprehendatur. Latet scilicet in hoc nomine fabula de Capite Cjen-re-si fracto, & in partes XI. scisso, atque diffuso in universa rerum conditarum natura. Hunc ipsum appellant Cju-cih-sel undecim facies sive splendores. Fortasse ea Tibetanorum interpretatio recentior est, & facile ex ambiguitate vocis 𐤊𐤍 oriri potuit; nam si 𐤊𐤍 legatur Ras, erit 𐤇𐤍 Ros non tantum Hebr. sed & aliorum Orientalium lingua, Caput. Ut enim Veteres indicarent oculo capitis, mentis scilicet & puræ rationis omnia comprehendere, & disponere DEUM, tertium illum oculum fronti infixum tribuere Cjen-re-si. Vide, quæ de hoc symbolo, ac trioculo simulacro diximus P. I. Alph.*

Is idem videri poterit Spiritus ille Sanctus, quem Sophiam, Enthymesin, & Matrem Achamoth Valentiniiani

vocabant. Et rursus Demiurgus ipse, quatenus organum is erat cœcum, quo Mater præter Hylicum, & Psychicum, semen quoque spirituale in Mundum inferiorem immittebat. Profecto quicquid de spiritibus incognito Patri consubstantialibus, & in pleroma reducendis impii Illi Nebulones somniarunt, Tibetani ad suum illum Cjen-re-si accomodarunt. Ut enim Cjen-re-sim Lhamas, Reges, & Cjokhiongos constituere prædicant Tibetani, sic Prophetas, Sacerdotes, & Reges constitui ajebant Valentiniani a semine spirituali Matris Achamothe per Demiurgum immisso. Attamen notas & characteres omnes spiritus viventis, atque potentis Manichæorum Lhamæ Xacaita pari omnino ratione attribuunt Cjen-re-si. Quod argumento est Gnosticorum somnia fuisse olim cum Manichæorum deliriis admixta. Sunt enim inter se cognata, & facile societatis fœdus ineunt, mutuoque cohererent. Adde, quod Vang-cju significat etiam Dominum gloriæ.

e Fieri non potest, quin ego suspicionem ingenuè aperiam, quam mihi in animo evolvere de hoc nomine contigit. Sic legitur in Exempl. Lips. $\xi\epsilon$: quanquam ξ tza nul-

lo intersyllabico stigmatè a voce sequenti Xacha distinguitur. Quod certe mendum est, & sculptoris allucinationi imputandum. Xacha enim in clausulis invocationum, quæ frequentissima sunt, a præeunti voce semper sejungitur. Jam

vero $\xi\epsilon$ cum duplici vocali supra & infra adscripta, ita

tamen ut superna arcana sit & inusitata forma, cujusmodi natura est totum hoc monosyllabum, imaginem mihi exhibet Hebr. nominis Jehosua, JESU nimirum latentis sub corrupta & barbara voce Iha-hu-tza, vel etiam Iha-hu-fsa. Notum enim est quam variegatè divinissimum hoc nomen JESU corrumpere consueverint Gnostici ac præsertim Basilidiani.

Ex-

Lha-mo trol-mah hò ; O. *Na-ma* ☉ *Sam-tha Pou-ttrha nhan* | *Sa . r'pa . Cha . Ja . Tra . Si . Na . Ibbu . Sho . Tha . Ja . XACHA* ||
 Dro Gnier Cjhen mehi hò ; *Na-ma* ☉ *Sam-tha Pou-ttrha nhan* | *Ta . Tha . Ka . Tip . Scia . Ja . Si . Cha . Ve .* | *PEMA . MHA . LHI . NHI . XACHA* ||
 Go-khar cjhen mehi hò . || *Na-ma* ☉ *Sam-tha Pou-ttrha nhan* | *Ibbu . Kha . Ta . ncha . Pho . Tha . Ja . XACHA* | *Tham-drin-khi-hò* ||
 [g] O summa ac veneranda dignitas Lhamiffæ liberatricis! *Na-ma* ☉ *Sam-tha Pou-ttrha nhan*: *Sa . r'pa . Cha . Ja . Tra . Si . Na .*
 [h] *Ibbu . Sho . Tha . Jah . XACHA* . [i] O summa ac veneranda dignitas Magnæ Curatricis Viatorum! *Na-ma* ☉ *Sam-tha Pou-ttrha nhan*: *Ta . Tha . Ka . Tip . Scia . Ja . Si . Cha . Ve* : *PEMA* . [k] *MHA . LHI . NHI . XACHA* . [l] O summa ac veneranda dignitas Magnæ Gokarenfis! *Na-ma* ☉ *Sam-tha Pou-ttrha nhan*: *Ibbu . Kha . Ta . n'cha .*
 [m] *PHO . THA . IAH . XACHA* . [n] O summe pura & immaculata eorum omnium qui in terris habitant!

g De Trol-mò Lhamiffa, deque Dro-gnier, natis altera quidem ex dextero, altera ex sinistro oculo Cenresi vide pag 233. E lacrymis Achamoth maria, flumina, fontes, liquidamque omnem, & humidam fuisse fabrefactam essentiam, una erat ex millenis Valentinianorum fabulis. Manichæi pluvias e solutis membris Principum tenebrarum, vel ex eorum sudore derivabant. Fieri autem non poterat, quin oculi primum ceu vehicula majora essent, per qua uberius copia pluvie deflueret. Sic enim turpe illud & obscenum Manichæorum systema, de quo egimus P.I. Alph., necessario ferebat. Utra magis an Valentiniana, an Manichæica fabula materiem præbuerit Genesi Trol-mò, & Dro-gnier, declarare nequeo. Sunt & Virgines luminosæ, in quarum numerum aptius fortasse adscriberentur filia oculorum Cenresi. At nos certis ad id discernendum caremus indiciis. Nam longa nimis & nugatoria commenta, que tanquam divina de istarum genealogia a Tibetanis tradun-

duntur, Missionarii nostri describere renuerunt: Neque enim tam putidas, futilesque dementias scitu, ac memoratu dignas existimarunt.

h Ihhu-sho. Istud equidem multo explicatius apparet nomen JESU, quam alterum illud jam observatum N. e. Utrumque ad Xacham refertur. Grandi certe arcana insolita gemini hujus monosyllabi forma non caret. Et quamquam NS cum infra scripto Δ pronuncietur ut X, in magicis tamen characteribus, Δ, non habet semper vim mutandi naturam & sonum litteræ, sed nota est vocis aut peregrina, aut mystica, & operatricis. Si Bayeri pronunciationem sequaris, leges Ihushuo affine Hebr. Jehosua. Sin legere velis Hihufoh, tene aut Æthiopicum ካሁሳ Ijasus, aut Muhamedicum عيسى Aisi. Nam ex his etiam nominis corruptio oriri potuit. Accedit quod vocalis Sciap-kiu sonum quandoque reddit similem Græcæ υ; adeo ut si vox Hihyfoh, & Hihysou efferatur, Græcum nomen Ἰησοῦς videri facile queat.

i Magna Dro-gnier. Vide not. g.

k Senti de me quicquid libet, ac lubet. Dic me visa in somnis cernere, omnia feram, dummodo id unum patiaris, ut iudicio tuo expendendum objiciam conjectura, ac si vis etiam, nudæ suspicionis genus, quod mihi versatur in animo. Nomen Mariæ Sinico ore corruptum in hac voce sedet. A Sinis enim partem Xacaicæ fabulæ Tibetanos accepisse, iidem ipsi, ut nosti, affirmant. At Mariæ nomen Sinice effertur: Ma-li-ya: quemadmodum diximus C. IX. n. I. Si autem vetus nomen Hebr. מִרְיָם Miriam, & מֵמֵם in Nun Chaldeorum more mutato: Mirian: [unde Mariamme aut Mariamne, ævo Josephi Hebræi, dicebatur,] Sini pronunciarunt Ma-li-a-na, Tibetanum མ་ལི་ཧ་མ་ Ma-li-ha-nha aliud

ᠮᠠᠯᠢᠬᠠᠨᠠ

profecto esse non poterit nisi Marianne, idest Maria. Sic etiam M-L-4-08 Ma-ri-ha-me B. Virginem nuncupatam affirmant Æthiopes. Nec Manichæis ignota erant scripta quaedam veterum, licet apocrypha, quæ Annam & Joachim tamquam Deiparæ Virginis Parentes commemorarent. Ea objecit Faustus apud S. Augustin. L. XXIII. contra eundem C. IX. Quidni & illud suspicari possumus in Ma-li-ha-na vocabulo Matris Hannæ nomen, [Sin. Ya-na,] latere insertum?

Itaque dum orant: Pe-ma Mha-li-ha-nah Xa-cha: quemadmodum sit in ea vulgari precatatione: Ma-ni pe-ma: indicare volunt Nymphæam florem Mariam, & Xacham, idest CHRISTUM ex ea editum. Ut enim ex Loto, sive Nymphæa, Deum, Horum, & Solem natum effinxere Ægyptii Mythologi, ita ex Mahlihanha Xacham emisum fabulantur Buttantes. Quæ certe insania a Gnosticis Docetis derivata, aucta deinde est a Manichæorum deliriis. Illud etiam fortasse accidere potuit, ut ad occultandum Mariæ nomen, non admodum Manichæis acceptum, in aliud simile verterint, quod est Syr. ܡܗܠܘܢܘ Mahalono, & ex eo Mahlinhi, introitus, porta, quasi flos ipse Pemà janua illa fuerit, per quam egressus est Xaca. Sic etiam Mater Xacæ metaphorice describeretur iis ferme characteribus, quibus Valentiniani Sanctissimam Christi Matrem describebant.

l Go-kar Regio omnis intelligitur, quæ sita est trans montes. Hinc Gokaros appellant Europos. Vid. p. 588. 654. Quæ autem Diva hoc in loco extollitur, & celebratur, alia esse nequit, quam mox invocata Mah-li ha-nhi. Dicitur Gokarensis, quia extera est & peregrina.

m Pho-tha Sinica voce dictus Budda. Jah, quod additur, Jao interpretor, magnum scilicet, & ineffabile illud Dei nomen Jehova a Gnosticis & Basilidianis corruptum, & in Jao improbo ingenio mutatum. Si cognita fuissent Tyr-

boni nomina magica, quæ Budda Præceptor Manetis invocare solebat, inter ea fortasse reperiretur Jao. Nam & apud Paganos Nomen hoc Dei Sanctissimum erat. Quod quidem Eruditis omnibus compertum est. Fewardentius & Galassius animadvers. in S. Irenæi libros factum putant ex Hebr. יה Ja cum addito o, Jao. Samaritani, teste Theodoro, & adnotatore Grabio in eundem Irenaum, Jabe illud appellasse dicuntur, Judæi vero אֵיִא Aja, quod est Hebraice יה Jah, Tibetice pariter རྩ Jah. In his igitur vocibus

Q

Phota Jah, nominatus cernitur Xacha tamquam magnus ille Lhamarum, & Bonsiorum Deus Buta.

n מִדְּרִין Drin. Chaldaica vox est; & ea quidem in C. II. Daniel. v. 18. דַּאֲרִין Daarin significat habitantes. Hinc מְדוֹרַךְ Medorach, habitatio tua Dan. IV. 22.: & est a radice דָּרַח Darah, quo etiam nomine designatur terra & seculum. Syriace pariter מֵדְרוֹ Medro dicitur terra, uti & Æthiopice መድሪ Medry, & inde Tibetanum མཎྜིན་ Madrin coalescens in monosyllabum drin. Quare quum མཎྜིན་ Tam Tibet. & Hebr. תָּם Tam, perfectum, integrum, castum, & immaculatum, atque adeo תָּמָה Tamma, puram, & immaculatam denotet, per eam laudationis speciem, Tam, vel Tama, [si vox integra efferatur,] extollunt Buttantes puritatem summam & intemeratam Mha-lhi-ha-ne. Nam Matrem Xacæ Lamo Khju prul, Lamissam Cæli, sive felicitatis, admirabilem, tamquam Virginem maxime integram & immaculatam prædicant.

Hucusque Divas omnino tres commemorari audivimus: Trol-mo, Dro-gnier, Mah-li-ha-ne, easdem, ut ego opinor, quæ ceu divina consortes laudantur in Oratione Liturgica pag. 164.

།དེ་ཀས་བྱང་ཐུབ་སེམས་དཔའ་སའི་སྒྲིང་། །ལྷོ་རྩ་ཇི་མི་
 །ཤིགས་པ་རྩོག་པའི་ལྷལ་ལས་བྱ་བའི་དངོས་འཛིན་ལ་སྐྱོས་
 །པུ་ཐུགས་ཀས་གསང་སྒྲུབ་སྤྱོད་ལྷན་ལྷན་ །ཀམ་སྐྱོ་བྱང་ཀམ་
ད དའ
ཏ
འ

།ད་ད་ད་ལྷ་ད་ཐུ་སྤ་དཱ། །སའི་སྒྲིང་ལྷོ་རྩ། །
4 འ

Te ne Cjang-cihub-sem-bha Sahi Gning phtha To-
 r'cihe mi sik-ba tok-behi jul scihe-cja-behi ti-te la gnios par
 fgiuk-ne sang-nga mre-pha | Na-maꞑ Sam-tha Pou-ttrha
 nhan || Ha . Ha . Ha . Su . Tha . Nu . XACHA || Sahi Gning-Pohi ho ||
 Ille item Cjang-cjub-sem-bah Terræ Rex Moderator clemen-
 tissimus miseris hominibus in regno dolorum & angustia-
 rum jacentibus virtute efficacis invocationis vitam, & [p]
 agnitionem tribuit per occultam magiam, dixit: Na-maꞑ
 Sam-thaPou ttrhanhan: Ha . Ha . Ha . Su . Ta . Nu . XACHA . O quam
 summa & augusta est dignitas Pii Regis terræ !

o Nota infrascripta littera ། in characteribus legali-
 bus infrequens est, & inusitata forma. Illius figuram exhi-
 bet Bayerus inter Bramhanicas Tab. XVI. Elem. Bram. Tang.
 Mongal, quæ est XXXVI. T IV. Act. Ac. Petrop. p. 289. Eique
 subjungit ། primum magicum. Re tamen vera nonum-
 potius videtur, ། Thah. At vero monosyllabum ། seu །
ཏ ཏ
 interpretor Pthah; quod esse potest ། Phti Ægypt. Deus,
 vel ། Phtha Deus item conditor & ordinator a ། Phthasc
 Phthasc, de quo vide plura in P. I. Alphab. Adde quod

Phtha optime etiam convenit cum ኃሻሻ Khon, cum illo scilicet Dei nomine, quod item derivatum a ኃሻ Kun significat ordinare, disponere, ac stabilire. Unde ኃሻ Chanaana Æthiopicibus gubernare dicitur, judicare, administrare. Et quamquam ኃሻሻ Macihok in ኃሻሻ ኃሻሻ librum exponant, quasi ab Æthiopico መጽሐፍ Ma-zych-fa per apharesin scriptura, & Ægypt. pronunciatione ኃሻ Sach ob alternantes c, s, & ኃሻ cih, scriptura pariter & liber; video tamen nomen esse metaphoricum, quo mentem decernentem indigitare volunt. Hoc certe sensu Deo illi uni ac vero, quem in Christianis precibus invocavimus, tribui apprime potuit; & reapse tribuimus. Ne vero dissimili pronunciatione vocum deceptus analogiam amittas, quæ est Ma-cihò Tibet., & Ma-zyh Æthiopice, adverto Joannem Potken Præpositum Eccl. S. Georgii Coloniensis in Syllabario Æthiopico, quod Chaldæum appellat, Romæque edidit in Appendice ad Psalterium Davidicum An. MDXIII., vocalem sextam semper pronunciare per o breve. Ob hanc causam inter exempla pronunciationis illud profert, quod est ኃሻሻ Chros-tos pro Christus. Sic Marojam pro Mariam. Has loquendi leges ab Æthiopicibus ipsis, quorum plures Romæ erant, accepit Potken.

Quid porro sit iste Phtah To-r-cje Tibetanorum adhuc ignotum est. Fortasse alius non est, quam idem Cjen-re-si, eo quoque nomine sic appellatus, aut Xaca ipse, aut certe Demiurgus Valentinianorum, & Manichæorum.

p Nisi corrupta sit vox ኃሻሻ Gnios, & legi debeat ኃሻሻ Gnion tam sæpe in his Carminibus usurpata: profecto Gnios cum superaddita nota ~, quæ est indicium magni alicujus arcani, eadem ipsa est Græca vox γῶσις gnosis, agnitio. Hac vero tantopere delectati sunt Gnostici, ut

ex ea denominationem sumere magna sibi gloria duxerint. Tantaque ambitione suam hanc γωσω ostentabant, ut ei uni perfecta redemptionis, & instaurationis opus per Christum & Servatorem perficiendum tribuerent. Inde semetipsos beatos, spirituales, perfectos, albos, intellectores, puraque divinitatis contemplatores, [quos jure dixeris Cjang-cjub,] incredibili audacia venditabant. Illa plane beata γωσω est, quam expectant ab hoc tam benigno & misericordi Sahi-gning Phtha To-r'c'he, dum Xacæ, CHRISTI scilicet simulati opem & agnitionem implorant. A Syris, Chaldeis ea vox Gnos derivari potuit. Syris enim ܡܢܘܨ Ganesidem est ac ostendit, & demonstravit. Hinc Indorum Ganessa, Sapientiæ Deus. In Sota vero, teste Castello, גניסי γωσωס, notitia. Et quoniam ܡܢܘܨ Gnes ejusdem thematis generationem, nativitatem, & originem denotat, per illud gnos Tibetani Gnosticos, & Manichæos secuti indicare volunt regenerationem & restitutionem suam ad originem, unde manarunt. Idem ego sentio de voce Gnom. Eam equidem perpetuo vertimus, suavitatem, moti tum auctoritate FF. Fourmontiorum, tum etiam Tibetanae dictionis usu. Sed quum ambigua ea sit, & multiplicis significationis, rectius nunc video ad normam Valentinianæ, & Manichæicæ Gno-seos exponi oportere. Aut certe, quoties vitam, & suavitatem in hac nostra interpretatione audiveris, eam tu explica, quæ sita est in conjunctione spiritus cum origine, nimirum cum Sang-khje, divinaque ipsa natura in Taje-khje, quod est juxta Sinos Æonum unio, & origo. Nam & γωσωσ, σωσωσ coitio in unum, & γωσωων, σωσωωσ apud Hesych., qui coitit, aut coire potest in unum. Huc spectant nuptiales thalami, quos parabant Marcosii in Ritu arcana instaurationis.

q Littera sonum dedimus nude aspirata h; est ille tamen ch, similis Æthiopicæ ḥ. Hinc Bayerus, ut ante docuimus, eam pronunciat cha. Porro, si me audias, invocatio

cha

lum, aut etiam Arcanum. Idem proculdubio est, quem Gjam Cjang Sapientem canorum & harmonicum vocant, alteram Tibetanae Trinitatis personam. Diversum nihilominus faciunt: Eumque collocant in fabuloso monte Rivo-tzha-nga Regni Sinorum Sciam-phala. Vid. pag. 473. Sciam-phala vero interpretor Syriam fluminum, vel ab Hebr. פֶּלַח, vel ab Æthiop. ቀለግ Fala-g per apharesin Phala, flumina; præsertim quum Sciam, quemadmodum & Cyn, (licet idem fere videatur ac Sina,) Syriam, observante Bayero, designet in Lexico Sin. Quanquam proprium, & integrum istius Cjang ciubii nomen sit Pak-Gjam-phel; in eoque פֶּקַח Pak oriatur a פֶּקַח Pakach, Æthiop. Facha-ra aperire, exponere, declarare, & revelare. Hinc Pak-gjam-phel Revelator est sapientiæ mirabilis & arcanæ. Arab. فقه Phachiah Sapiens & rerum divinarum peritus dicitur. Quin & hoc nomine appellatur etiam Presbyter Muhamedicæ Religionis, interprete Castello.

s פֶּקַח־נִוֵּר Gnion nur, [sic enim legi debet, quamvis Sgihon, dum quis ita legere malit in Tab. Lips. nihil differat a Gnion,] consonum est פֶּקַח־נִוֵּר Gnun nuhro, Thalamus Solis, sive Tabernaculum lucis apud Castellum ex Ps. XIX. 6., & ex Off. Mar. Qua etiam ex re colligimus Xachaicas superstitiones ex ipsis quoque corruptis Syrorum Christianorum lacunis fuisse derivatas. Neque nos præterit Manichæos in primis CHRISTI JESU sedem in Solis & Lunæ thalamis, Patremque summum in lucis inaccessibilis penetralibus collocasse. Nam & penetralia Samaritani vocant מִנְיִן־נִוֵּר Gnuni ejusdem fere significationis cum Syr. Gnun.

དེ་ཀས་གསང་བ་པའི་བདག་པོ་ཕྱག་ཀྱི་མེས་མི་པམ་པ་
 ལེས་བྱ་བའི་དེ་དེ་ལྟེན་ལ་སྐྱེས་པའི་ལྷན་གསུམ་ཀས་ཀྱང་
 ལྷིང་པོ་ལྟེན་དང་བཅས་པ་སྤྱོད་པའི་ ཀམ་ཉུང་མཁ་བཟོ་
ཏྲ

ཏྲ ཏྲ་ཏྲ་མ་
 ཏྲ ཏྲ

Te-ne Sang-va behi tak-pò Cjha-na To-r'cihe mi pham-
 bha scihe-cja-behi ti-te zin la gniom vare sgiuk-ne rang-ki
 gning phò gor tang Cihe-va Mre-pha. | *Na-ma* ཉུང་ *Samt-tha*
Tzbra-ntha nba. | *Tzha . Ntha . Ma .* |

*Sic suspensus manet orationis sensus in extremitate
 pagina.*

Ille iterum Princeps, & [t] Custos reconditi thesauri
Ciha-na-to-r'cjhe terribilis ille Ignis urens & purgans, vir-
 tute efficacis orationis infundit vitam, suavitatem, ac bea-
 tam agnitionem afflictis, atque jacentibus secundum pro-
 priam clementis, & pii Principis commiserationem, tri-
 buitque bonæ transmigrationis cursum, & ipsam quoque
regenerationem, dixit: *Na-ma* ཉུང་ *Sam-tha*, pure & imma-
 culata inclina quæso majestatem tuam: *Tzha . Ntha . Ma .*

t Sang-va *ductum* puto a མཁྱེན་པ་ Zag-ba congregavit,
 recondidit, thesaurizavit. *Inde* Ma zag-ba thesaurus; ལྷ་
loco præfixi ལྷ་ ma *adhibito* ལྷ་ k, *itemque* ལྷ་ ga *per* ལྷ་ nga
pronunciato, Zang-va. *Sic etiam est* མཁྱེན་པ་ Zag-ba, *indeque*
 Zang-ba, plenus. *Eo vero nomine aliud plane nihil intel-
 ligunt Xachaita, quam id, quod intelligebant Valentiniani,*
quum Byton, vacuum, profundum, ལྷ་ pleroma *nomina-*
bant. Proprie venit congregatio ལྷ་ *collectio æonum con-*
templatorum, quorum custos, ལྷ་ vindex creditur Cihana
 Tor-cihe.

Tak-po, Principem, ac Dominum vertimus. Hanc enim significationem habet apud Tibetanos. Illius originatio est a Syr. ܬܝܩܘܐ Taki-po validus, atque potens. Hinc תקן Taka-p Hebr. validum esse. Verum aliud quiddam, quod vel per Æthiopicam ጥቅ-ብ Tyk-by sutor, & refector, vel per Hebr. תכף Takof, & תכב Takab conjunxit, exponatur, voce ista Tibetana Tak-bou denotari opinor. Tum vero statim agnoscimus Salvatorem Gnosticorum, qui ad absconditum, sive ignotum Patrem errantem animam ducit, eam reficit, & instaurat tanquam conjugationum doctor, & pleromatis coagmentator.

u Sic equidem Ciha-na To-r'cjhe interpretantur, quasi ῥαβδᾶχος manu gerentem To-r'cjhe. Jam id multo ante monuimus. Ἐγί Manus originem agnoscit suam ab Ægyptia χιχ Gig, vel Gjaigja, cui analogæ est Cjak, & tacito k, Cja. Κηκ etiam rimas manus apud Kircherum appellant Ægyptii; atque uti ex Arabica interpretatione colligo, lineas in manu exaratas, volamque ipsam, & pugnum, quo stricto res tenemus, intelligunt. Consentit præter Arab. Syriaca ܕܘܐ Kuho, aut etiam Kyho.

x To-r'cjhe. Neque heic prætermittam quid ego de hoc vocabulo sentiam. Virgam & baculum emendationis in eo intelligo. Idque proprium est æqui & justi Judicis. Sed cujus naturæ illud sit, & quam arcanam habeat significationem, non satis apparet. Arbitror sic esse dictum a Cruce & Ventilabro, quod Horo, Horothesi, & Carpisti tribuebant Valentiniani. Ventilabrum Ægyptiis dicitur Ἢαι Chæ, & Æthiopibus ሠኔ Se, Thar vero purificare, mundare. Inde Tu-r'cjhe Ventilabrum mundans, atque purificans. Huc spectare potest Γαωάρι [fortasse πᾶσαλος , vel πασσάλιον] Claviculus ligneus, seu paxillus σᾶωῆς apud Hesychium Crux. Vide jam, & agnosce in Ciha-na To-r'-
Ccccc cjhē

cjhe illud idem Johannis testimonium Luc. III. 17., quod ad Crucem & Christum suum impie traxerunt Valentiniani. Το πύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, Ventilabrum in manu ejus, & purgabit aream, & colliget triticum in horreum suum, paleam autem comburet igni inextinguibili. Nam τὸ πύον (καθαρόν) ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ respondent exactissime Tibetanis hisce Cihana To-r'cjhe. Rursus quia σωεῖς Crux pro Vallo accipiebatur, quo veluti pleromatis integritas servabatur, & Enthymesis inde ejecta retinebatur, hoc idem σωρῆ munus exprimere visi sunt Tibetani per vocem To-r'cjhe, quæ ducta a Chald תריסא, Samaritanis Turfa, Arab. Turfi-oun, repagulum, vectem ac munimentum, & valium optime significare potest. Eo item nomine veniunt clypeus, & omne armorum genus, quod ad tutelam, & protectionem faciat. Avos, apud Castellum, pœnas divinas interpretatur. Unde etiam fit cur bellicum, & magicum instrumentum To-r'cjhe appellent, & Torcim, unum sit ex veteribus nominibus, quibus Persæ Regem antiquitus salutabant. Conficitur ex his Cihana To-r'cjhe exemplum Numinis esse desumptum ab Horo, & a Redemptore, quod idem est ac a Christo Valentinianorum.

y Mi-Pham-ba, Ignis iræ exardescens ac furens. Quid & unde vox mi, ignem & ipsa sonans, manarit, multo ante tradidimus. At Pham-ba Æthiopica est Ἔθω Fham, prunæ, carbones vivi & ardentes. Idem etiam esse potest ac פגע Paam, ictus, pulsus, concussio, terror, ac stupor. Sed Ægyptium περὶ-βον Pem-bon propius ad Tibetanum Pham-bha accedit. Est autem περὶ-βον cum alibi, tum præsertim Nahum I. v. 6. ter usurpatum in Vers. Copt., respondetque Hebr. מרה, & חמת ira, furor, excandescencia, & ὄργη, ac Συμῶ LXX. Interpr. Ex eo derivatum apparet Pem Sinicum, coquere, ac liquefacere metalla. Conspirant hæc cum postremis illis verbis sententiæ S. Jo: Baptistæ
apud

apud Lucam: paleas autem comburet igne inextinguibili. Quæ quidem ad Christum iidem ipsi Gnostici, ac Valentiniani referebant. Neque ab iis disjungendi sunt Borboritæ sic dicti ab Ægyptia voce Βορβορ projicere. Nam & hi erant, qui Magnam Matrem suam extra pleroma sese in immensum projicientem fœtum abortivum projecisse fabulabantur. Istæc obiter dicta accipiat celebris Ille Beaufo- brius, qui concoquere nescit Borboritarum nomen in SS. Patrum voluminibus tamquam indicium horribilis turpi- tudinis exsecratum.

Vix equidem credibile fit monstrum adeo horrendum cujusmodi illud est, quod exhibet effigies Cjha-næ To-r'cjhe Tab. IV. f. 3., potuisse a Tibetanis fingi tamquam divinitatis signum. At nihil eo credibilius videri Tibi poterit, dum semel ad memoriam revoces Abraxæas Basilidianorum, aliaf- que id genus Gnosticorum Imagines & Amuleta. Sunt eæ, inquit Montfauconius, mera monstra . . . sæpe figu- ram radiatam effingunt capite leonino, serpertino corpo- re . . . quandoque canino capite, serpentino corpore, quandoque serpentino capite, humano corpore. Nec de- est flagellum, quod hæ figura dextera manu tenent. Solem iis representari Vir Ille Doctissimus pro re certissima tradit L. II. Palæogr. pag. 178. & 179. Sed Solem, quod jam ob- servavimus, quidam ex hæreticis hujusmodi, pro Christo habebant. Horum simulacrorum formam ab Ægyptiis ac- ceperant, apud quos Horus, Harpocrates, & Pan flagrum intendebant Typhoni genio malefico. Eo refert Jablonskius P. I. Panth. L. II. C. 7. carmina, quæ Proclus ex Gnostico- rum ingenio Solem alloquens cecinit:

- „ Te vero metuunt, TUA si quid FLAGRA minentur,
- „ Invisi nobis genii, semperque feroces
- „ Qui miseris moliri animis mala millia norunt.

Flagrum Cihanæ To-r'cjhe ex anguibus constat, idemque ipse Loto super Solem insidens, flammis undique cinctus, iramque, & indignationem spirans, malis geniis, & peccatoribus terribiles ictus infligit. Sic tantam monstri deformitatem justæ ultionis symbolum esse volunt. Eo enim tam tetrico vultu quantum malos malique naturam exsecretur, ostendit. Ob hanc causam tamquam Sanctorum Tutorem, eum venerantur & colunt. Quod certe munus Christo suo Gnostici, & Spiritui potenti adscribebant Manichæi. Inde est, cur huic Numini beata transmigrationis, & regenerationis gratiam acceptam referant Xacaitæ. Sunt enim duo illa, quæ summum hoc beneficium exprimunt Gor & Ciheva, Rota, & Generatio. Id utrum idem sit ac spiritus attrahi, & duci ad Taje-khje, an aliud quiddam huic simile, nec ego ipse perspicere, neque vero satis exponere valeo. Hoc unum scio vocabulum Taje commune esse Sinis, & Tibetanis. Sini vero Taje dicunt generationem & seculum, Grace Αἰών Aeon; ut nemini mirum videri debeat, si una cum Gnosticorum Aonum fabulis idem ipsum vocabulum Taje pro generatione, & seculo usurpatum a Sinensi Afciang contemplatorum sectæ Parente, vix e vivis sublato Manete, inductum, aut certe explicatum est in Tibeto.

Quod si scire cupias, quibus moribus Egregii isti Contemplatores vivant, aspice, inquit Pinnabillensis noster, impiam illam, & simulationum omnium Matrem, Quietistarum sectam superiori seculo in Europa natam. Eo scilicet sanctitatis fucro probi simulatores excellunt, quo se in Manichæorum, & Gnosticorum disciplinis mirifice institutos, & exercitados ostendant.

Ecce absolutas jam habes nostras hascæ qualescunque observationes in Appendicem III.; sicque totum denique Alphabetum Tibetanum ad umbilicum perduximus.

Huc me paullo ante urgebat JOSEPHUS CARDINALIS SPINELLIUS, neve diutius rem ego differrem instanter monebat. Quid istud erat, Bone Deus! nisi divina quadam futuri eventus presensio? Pauci, ut probe memini, effluxerant dies, ex quo mearum adnotationum schedas suismet oculis perlustrare voluit, quum VI. Idus Aprilis vergente Sole ad occasum, postquam diu se in tam variis gravissimisque ministerii sui negotiis expediendis defatigaverat, acuta febris repente correptus, ac pene viribus fractus lecto decumbere cogitur. Quam grande infortunium ex eo casu sibi imminere Boni omnes presenserint, publicus mœror, qui mox per Urbem late fusus increbuit, testabatur. Ille unus-interea nihil mœrens ac trepidans, morbi vi cognita, se morti proximum sensit. Qui enim ita semper vixerat, ac si horis singulis ex hoc mortali corpusculo migraturus esset, omnia ad ultimum illud beatæ immortalitatis iter comparata habuit & expedita. Et jam nullo prorsus longioris ævi desiderio percellitur, sed quicquid de se Supremus vitæ necisque Dominus constituisset, id unum in votis sibi esse integre religioseque denuntiat. Itaque totus in Deum erectus, & Redemptionis nostræ Sacramentis ad ultimum illud, ac terribile certamen magno cum spiritus ardore munitus, incredibili virtute & constantia decessit pridie Idus Aprilis MDCCLXIII. Hic dies tantam cum universa Ecclesia, tum vero maxime Sac. Congr. de Propag. Fide, & Augustiniano Ordini jacturam attulit, quantam non una modo eaque humilis Magni Augustini Familia, non modo Præneste, Velitræ, Neapolis, ac Roma ipsa Urbs Imperii Christiani Princeps, sed ne ipsi quidem Evangelicæ Prædicationis Ministri per totum terrarum Orbem propagati dolere satis & lamentari queant.

Sed si quid est, quod efficere possit, ut CARDINALIS SPINELLI desiderium a nobis omnibus moderate feratur,
totum

totum id a duobus Amplissimis Patribus, CLEMENTIS XIII. Pontificis Maximi prudentia in Decessoris locum auspiciato suffectis, certissime expectamus.

Quid enim sollicitudinis, & adjumenti ad Apostolicarum Missionum profectum, & incrementum Sacra Congregationi de Propaganda Fide nunquamnon sperare licebit, quamdiu sapientia sua maxima Illi præsit JOSEPHUS CARDINALIS CASTELLUS eximia integritatis, & ingenue virtutis exemplum cum veteribus comparandum?

Quid dicam de NICOLAO CARDINALE ANTONELLO, cujus peregrina eruditionis, solidaque doctrina copiam Litteraria Respublica tamdiu ante admiratur, & celebrat? In eo Augustinianus Ordo Patrem & Patronum suum revixisse sentiet. Et si jamdiu est, quum eo Duce, & Auctore florent in Collegio de Prop. Fide scientiarum omnium studia, si eo Præside Orientalis Ecclesia Codices prisca fidei restituantur, nunc addita sibi Typographia Præfectura efficiet, ut Sanctæ Religionis nostræ institutiones ac monumenta variis linguis impressa ad cæcarum nationum lucem, & eruditionem per omnem terrarum Orbem quam longissime fluant, ac propagentur. Sic certe letissima auspicia ferunt.

Illud tamen meminisse oportet, quod Paulus Apostolus I. ad Cor. C. III. 7. ait: Neque qui plantat est aliquid, neque qui rigat, sed qui incrementum dat DEUS. Ille Ille orandus est, ut tot tantisque laboribus, & sollicitudinibus, quibus Sanctissimus Iste Purpuratorum Patrum Senatus Catholicam Fidem inter barbaras gentes amplificare ardentissime studet, optatum fructum impertiat. Nam, ut olim cecinit S. PROSPER Insignis ille Beatissimi AUGUSTINI discipulus in Carm. de Ingratis:

. Percurrat Apostolus Orbem
Prædicet, hortetur, plantet, riget, increpet, instet
Quaque viam verbo referatam invenerit, intret:

Ut

Ut tamen his studiis Auditor promoveatur,
 Non Doctor, neque Discipulus, sed GRATIA SOLA
 Efficit, inque graves adolet plantaria fructus.
 Hæc semen fidei radicem adfigere menti,
 Equè sinu cordis validum jubet edere germen.

.
 . . . Fidem quis dat nisi GRATIA?

F I N I S.

Pag. 20. l. 30.	११२	११२
	२	२
28. l. 26.	सुप्र श्रेकम	सुप्र श्रेकम
34. l. 11.	मरकम	मरकम
1. 14.	दुव	दुव
51. l. 19.	द्विदभुव	द्विदभुव
91. l. 21.	दप्रय	दप्रय
1. 29.	कममदरे	कममदरे
105. l. 20.	पुत्रुस	पुत्रुस
107. l.	मनुस	मनुस
141. l. 9.	रतन	रतान
1. 22.	सखं	सख
146. l. 33.	करतु	कयतु
154. l. 16.	ददवप	ददवप
160. l. 9.	ग्येज	ज्येग
1. 29.	ददकमकव	ददकमकव
161. l. 12.	द्विदयिद	द्विदयिद
175. l. 12.	मकव	मकव
177. l. 18.	ददमदप्रुदस	ददमदप्रुदस
182. l. 15.	दददप्रु	दददप्रु
1. 20.	ददकृद	ददकृद

P. 182.1.23.	ଦିକ'ହ'ମର୍ତ୍ତବ'	ଦିକ'ହ'ମର୍ତ୍ତବ'
183.1. 5.	ସ୍ତ୍ର'କେକ'	ସ୍ତ୍ର'କେକ'
1.14.	ମ'କ'ମ'ମେଦ'	ମ'କ'ମ'ମେଦ'
184.1.14.	ଦାସ'ମ'	ଦାସ'ମ'
1.20.	ଦାସ'	ଦାସ'
1.22.	ଦା'ଦ'ମ'ପ'	ଦା'ଦ'ମ'ପ'
	୨ହୁ	୨ହୁ
1.33...	ହ'ପ'ଦ'ଦାବକ'	ହ'ପ'ଦ'ଦାବକ'
185.1. 2.	ଦା'ପ'କ'ସ୍ତ୍ର'କ'	ଦା'ପ'କ'ସ୍ତ୍ର'କ'
212.1.12.	ଦା'ପ'କ'ସ୍ତ୍ର'କ'	ଦା'ପ'କ'ସ୍ତ୍ର'କ'
1.16.	ହୁ'ହ'	ହୁ'ହ'
214.1.21.	ସ୍ତ୍ର'ମ'ପ'କ'	ସ୍ତ୍ର'ମ'ପ'କ'
219.1. 9.	ଦା'ପ'କ'ସ୍ତ୍ର'କ'	ଦା'ପ'କ'ସ୍ତ୍ର'କ'
1. 9.	ହ'ପ'ମ'	ହ'ପ'ମ'
1.13.	ହ'ପ'ମ'	ହ'ପ'ମ'
220.1. 6.	ଦା'ପ'କ'ସ୍ତ୍ର'କ'	ଦା'ପ'କ'ସ୍ତ୍ର'କ'
221.1.25.	ହ'ପ'ମ' & ଦା'ପ'କ'ସ୍ତ୍ର'କ'	ହ'ପ'ମ' & ଦା'ପ'କ'ସ୍ତ୍ର'କ'
222.1.31.	ହ'ପ'ମ'	ହ'ପ'ମ'
224.1.23	ହ'ପ'ମ'ପ'	ହ'ପ'ମ'ପ'
230.1.21.	ହ'ପ'	ହ'ପ'
242.1.23.	ଦା'ପ'କ'ସ୍ତ୍ର'କ'	ଦା'ପ'କ'ସ୍ତ୍ର'କ'

P. 245. l. 22.	दण'क्षद'	दण'क्षद'
248. l. 4.	शे'न'दरी'ने'नेक'	दण'दरी'ने'न'दरक'
250. l. 11.	दसुद'	दयद'
252. l. 10.	रद'म'	रद'म'
254. l. 21.	ख'खा'ई	ख'का'ई
1. 26	रा'ही'नी	रा'ही'नी
256. l. 27.	ओ'टी'सुरु'प	ओ'टी'सुरु'प
266. l. 14.	प'क'क'प' म	प'क'क'प' म
273. l. 11.	द'पे'क'म'के'ण' adde	दी'म'के'क'ने'द'।
274. l. 19.	ने'क'	ने'क'
278. l. 3.	कु'क'द'दु'ण'प'	कु'क'द'दु'ण'प'
1. 19.	प'के'ण'	म'के'ण'
1. 20.	क'म'म'द'री'	क'म'म'म'द'री'
335. l. 8.	शे'प'सु'सु'री'	शे'प'सु'सु'री'
339. l. 14.	द'पे'क'दु'ण'प'	द'पे'क'द'द'व'प'
344. l. 12.	म'ण'क'र'ण'प'	म'ण'क'र'दी'प'
365. l. 5.	म'क'ण'	म'के'ण'
465. l. 18.	मे'प'	मे'म'
498. l. 31.	व'क्ष'प'	व'स'क्ष'प'
505. l. 13.	दी'क'	दी'क'

P. 514.l. 1.	འཕྲིན་	འཕྲིན་
516.l. 13.	དཀ་ཡིན་མོ།	དཀ་ཡིན་མོ།
1. 21.	འཕྲིན་	འཕྲིན་
518.l. 7.	ཡུང་དབང་	ཡུང་དབང་
519.l. 17.	དཔལ་བཟང་གིས་	དཔལ་བཟང་གིས་
559.l. 20.	ཀཔལ་བཟང་	ཀཔལ་བཟང་
572.l. 3.	ཀ་མེས་མཀ་བྱད་	ཀ་མེས་མཀ་བྱད་
	ད	ད
	ཅ	ཅ
	འ	འ
587.l. 22.	འབྲས་བུ་	འབྲས་བུ་
611.l. 7.	ཞི་ལྗང་	ཞི་ལྗང་
612.l. 2.	བཞེན་	བཞེན་
640.l. 1.	བཅུ་ཐམས་པ་	བཅུ་ཐམས་པ་
1. 15.	ཅུ་དང་ཅུཾ་	ཅུ་དང་ཅུག་ཅུས་
643.l. 7.	མཚོ་རྩ་	མཚོ་རྩ་
645.l. 20.	སང་ཅུས་	སྟོན་
		ད
646.l. 11.	གྲི་ལྗོངས་... ལ་པོ་དེ་ལྟེ་	གྲི་ལྗོངས་... ལ་པོ་སྟོང་ལྟེ་
	ས	
647.l. 4.	གྲི་ལྗོངས་	གྲི་ལྗོངས་
648.l. 19.	སང་ཅུས་	སྟོན་ཅུཾ་
		ད

Præf x. l. 9. Incolalarum	Incolarum
xix. l. 22. &	<i>dele</i>
xx. l. 20. Tibetani	Tibetanis
l. 22. ducendi . . . in-	ducendis . . . inter-
tercepti	ceptis
xxv. l. 13. Prolixa	prolixam
xxxii. l. 30. <i>post vocem</i> :	veritatis : <i>adde</i> : eamque
	subsequitur liberatio ,
xlv. l. 6. didita	dedita
Pag. 12. l. 18. טמסמ	טרמסמ
14. l. 4. Moschi	Muschi
l. 13. Cyrach	Cyrah
21. l. 11. מכינ	סכינ
25. l. 21. a Phœniciis	apud Phœnicios
26. l. 16. Ἰσαάκ	Ἰσαάκ
l. 17. Iſaaci	Iſaaci
27. l. 23. pœne	pene
29. l. 5. portentosa	portentosa
31. l. 11. dotatos	donatos
37. l. 6. Sceth	Scheth
38. l. 19. Ἐγυπτίους	Αἰγυπτίους
48. l. 20. دیوات	دیوار
50. l. 21. אִפְיו	אִפְיו
73. l. 10. ΠΙΔΑΤΑ	ΠΙΔΑΤΑ
77. l. 3. imago, & simulacrum Solis : <i>dele</i> .	
l. 4. tanquam : <i>adde</i> tanquam imago , & si-	mulacrum Solis .
80. l. 25. مز	مر
82. l. 1. cum	, ut cum
l. 2. concurrent	concurrerent
85. l. 28. folium	folutu
87. l. 4. minos	minois
<i>Ibi</i> & mensis .	<i>dele</i> .
88. l. 9. v'nam	r'nam
l. 16. v'	r'
l. 21. העירנים	העירנים
l. 28. נר	ג
90. l. 1. ΜΕΝΔΑ (<i>Jablonsk. in Pant. restitue-</i>	ret) ΜΕΝΔΗΑ
l. 11 Zeus	Zivē
102. l. 15. Græcis	Græcis, &
120. l. 7. ac proinde :	<i>dele</i> .
136. l. 15. Εὐαγγελος	Ἐὐαγγελος .
140. l. 17. ἀδύστω	ἀδύστω
154. l. 16. Dak-po	Tak-po
155. l. 8. quæ	qui
173. l. 9. id	<i>dele</i> .
180. l. 13. & alibi , abs	a
186. l. ult. nostrum	nostram
190. l. 4. five continen-	five orbes continen-
tes	tes .
N. Lxxxii. l. 16. significant	significantes .
Pag. 211. l. 15: Indiæ	Indicæ
212. l. 3. <i>ante vocem</i> : nuncupatum : <i>adde</i> : ܐ	Chald. ܐܘܪܘܫܝܡ oblatio , sacrificium .

Pag. 214. l. 23. Animalium :	<i>adde</i> : vel afflictorum ,
	misericordiarumque viatorum locus .
215. l. 20. Dre :	<i>adde</i> : vel rectius Viatores ,
218. l. 15. Rivozengnag	Rivotzhenga
240. l. 26. Trifrognng Te-	Trifrong Te hu tzhé
	hatezenden
242. l. 9. in eos	in Manichæos .
l. 23. Changhiur	Khaghiur
243. l. 6. vicet	vicerit .
l. 23. communi mu-	communita
nita	
262. l. 6. animoque	animoque
263. l. 28. Augustino :	<i>adde</i> : Lib. xxiv. c. Faust.
	& ab ipsis Manichæis Fausto, Fortu-
	nato in Act. Disput. I. & II. apud
	eundem S. Doctor. Felice , aliisque .
300. l. 23. Tghon	Tzhong
303. (an.) 60.	(an.) 260.
304. (an.) 60.	(an.) 260.
311. l. 31. nihil	nihilo
337. l. 27. & alibi ab	a
356. l. 1. Stracus :	<i>adde</i> : Rem confirmat
	טוראנשא Turanſca apud Castellum
	ſic dictus Rex illius tractus terra, qua
	ultra Oxum a Caspio Mari in Orientē
	exporrigitur .
358. l. 18. alterum :	<i>adde</i> : illud dixero .
366. l. 29. tribui	tribuit .
377. l. 23. divinam	quasi divinam
l. 24. accensionem ,	fulphur
386. l. 11. דיבא	בוסבא
389. l. 17. צבע	צבע
398. l. 26. & alibi , Ada-	Adimantus
	mantus
441. l. 27. 1754.	1740.
476. l. 19. <i>Post vocem</i> : Sinæ :	<i>adde</i> : Deguignes
	H. G. Hun. T. II. ad an. 1264. obser-
	vat Kanbaligh nomen esse Arabicum
	significans Aulam Khani, quod Ara-
	bes ipsi variis urbibus , ubi Principis
	sedes esset , imposuerunt .
478. l. 10. Par-to :	<i>adde</i> : Deductum fortasse ܐܘܪܘܫܝܡ
	ܒܪ-ܬܫܢܥ Be-rat , sive Pe-rat Seba,
	arbor , uti in Beres. r. traditur, quæ
	in Paradiso posita sepriduum luctus
	attulit .
497. l. 17. Montefalconiū	Monfauconium
505. l. 24. aliam	una
527. l. 29. Crucis Japonicæ	figuram hic præter-
	missam Vide pag. 725.
584. l. 12. <i>Post vocem</i> : nominari :	<i>adde</i> : spiritum
	asperrimum Δ H. , quæ uti Hebr.
	γ apud Lxx. respondere videtur
	Græc. γ , & ܓ . γ vero facile mu-
	tatur in K .
1 32. Indicum	Indica

ERRATAPag. 585. l. 12. Æthiop. **L**

645. l. 32. Sang-kje

648. l. 20. Sang-kje

665. l. 17. oportunis

666. l. 12. bombyx

680. l. 6. a Jon-den-pel-fang., *adde*, verius ab
Nga-vang.**CORRIGE.****L**

Sank-ta

Sank-to-rum.

opportunis

bombyx.

Nomina Tibetana, quæ ob affinium li-
sonum, aliter quam ferat rigida orthograph
præfertim in P. i. Alph. quandoque scripsim
tue ad normam legendi traditam in P. II. C. v
scripsimus e.g. *Chor*, *Gbiel*, lege *Kbor*, vel *Gb*
& alia, quæ eis similia occurrerint.

I N D E X

R E R U M , E T V E R B O R U M .

A

- A** Littera Tib. Vas pretiosum ab ea factum. 163. 131. ultima in Alphab. Tibetano. 232. 579. 582. ornamentum capitis Magiæ. 232.
- A** Tibetani figura, similis A Samarit. in Mss. 386. Similis Syr. Estrangh. *ib.* Similis Hebr. *ib.*
- A** Tibetanum consonans etiam cum vocali conjunctum, numquam proprium sonum amittit. 601.
- ABDIAS** Babylonius. 366. 689.
- ABLUTIONES** sacræ, & salutare in aquis Gangis. 153.
- ABORTIVI** fœtus e Principibus tenebrarum delapsi, originem juxta Manich. præbuerunt animantibus. 23. 214. an iidem, qui *Rakas* Bramhanum, & monstra marina Tibetanorum? 24.
- ABRAHAM** transformatus in Herculem Patrem Agathyrsi, Geloni, & Scythæ. 37. An Synchronus Pharaoni Men-cheres? 70.
- ABRAXEA** monstra Basilidianis vindicata. 491. 492. 493. 494. 495. Ex Museo Capelliano. 742. Ea Solem, & in Sole Christum repræsentabant. 755.
- ABROTONUS**. Eo amiciuntur Cruces Nepalensis. 203.
- ABULPHARAGIUS**. 207.
- ACADEMIÆ** Petropolit. Acta. 10.
- ACATHYRSUS**. *V.* Agathyrsus.
- ACEN-CHERES**, Ægypt. R. 72.
- ACHAD**. *V.* Had.
- ACHAMOTH** Magna Mater Valentinianorum. Ejus æstus, & effervescentia. 107. quid? 724. 725. 726.
- ACHORDAN**. *V.* Nechordan.
- ACCIPITER** symbolum Osiridis. 50. Is, & Aquila aves Soli & Ætheri sacræ. 128.
- ACSOU** montes. 347.
- ACTA** Eruditorum Lipsiæ. 557. 566.
- ACTA** Lamæ Max. Lo-fang-rin-cihen-tzhang-cjang-khiam-tzo. 250. 251. 252.
- ACTA** Xacæ. 31. 32. 33. 34.
- ACULEUS** Solis Japonici, quid? 149.
- ADAD** Sol. *V.* Had.
- ADAM** Instrumentum cupiditatis animarum descendentium 235. Machina ad trudendas animas in corpora, a Manete inventa. 235.
- ADAM**, & Eva Manichæorum ex abortivis Principibus tenebrarum in firmamento crucifixis. 201. 202. ex Principibus fumi. 216.
- ADAMANTES** in Sym. *V.* Sym.
- ADAMANTEUS** Heros belliger Manichæorum. 172.
- ADERCAND**. *V.* Ardoukend.
- ADI-POURUS** Ind. primus homo, quis? 274.
- ADONIM** pro *Adonis* in Hebr. litteris. 51.
- ADULTERII** pœna in Tibeto, quæ? 359.
- ÆDICULÆ** frequentes Xacæ, ubi? 436. cujus formæ? 431. 442.
- ÆGYPTII** metempsychosis auctores. 41. 42. An Xacaicæ superstitionis Parentes? 43. Deum a tōta natura creata distinctum perpetuo cognoverunt. 67. quo symboli genere Deum Creatorem repræsentarint? *ib.* quid per *Amun Spiritum* intelligerent? 67. Hebræorum res in fabulas converterunt. Plutarchi testimonium. 71.
- ÆGYPTII** Catholicici cur prisca temporibus sedem variam tribuerint diei natali Christi? 493.
- ÆGYPTUS** Indiæ nomine a Veteribus appellata. 714.
- ÆLIANUS**. 77. 125.
- ÆON** Samanæorum apud Sinos, Chi. 704. An Khje Tibetanorum? *ib.*
- ÆONES** Patris apud Manichæos. 703. Tibetanorum, Samanæorum, Perfarum, Manichæorum, an iidem? 703. 704. 705. Æones Tibetani an ordines iv. contemplatorum incorporeorum? 704. 705.
- ÆONUM** collectio, & origo, Taje-khje. 749. Sang-khje. *ib.* Sang-va. 752. illius custos Cihana-Tor'cihe. *ib.*
- ÆER** Manichæorum consubstantialis Spiritui Sancto. 169. Sedes ejusdem Spiritus S. *ib.*
- ÆER** igneus, ubi khadromæ, an ignis quadrupedum Manetis? 205.
- ÆERIA**, Ægyptus & Æthiopia. 347.
- ÆTAS** Mundi Tib. II., quot annos vitæ daret? 200. III., quot? *ib.* IV., quot? *ib.* V., quot? *ib.*
- ÆTAS** Mundi superioris, quæ? 484.
- ÆTHERIA**. *V.* Aeria.
- ÆTHIOPS** Bisnu. 348.
- ÆTHIOPIA** Asiatica, & Africana. 346. Afiana, quam late in Tartaria ad Sinos usque fusa? 347. Chus. 345. 347. Asiatica an confusa cum Libyca in H. Apostol. Abdiæ? 689.
- ÆTHIOPICÆ** linguæ utilitas ad Tibetana vocabula intelligenda. 687.

- ÆTHIOPICUS** vultus fingitur Deo Creatori Jacpnicō. 150.
- ÆTHIOPUM** litteræ primi ordinis innatam habent vocalem A. 599. In eo similes consonis omnibus Tibetanis. *ib.*
- AFFLICTIONIS** humanæ exordium, Manetis sententia, unde? 202.
- AGATHYSUS** Veteribus, Primogenitus. 240.
- AGAND** Piscator occisor Krisnu. 260. in cælum salvus convehitur. *ib.*
- AGAR** transformata ab Ethnicis in Echidnam Virginem Matrem Agathyrsi, Geloni, & Scythæ. 36. 37.
- AGAST** stella, an phasim exhibeat Virginis luminosæ Manetis? 210.
- AGATHODÆMON** Ægyptiorum, quid? 490. 497.
- AGATHYSUS** & Scythæ idem. 36. In eo adumbratur Isnael, Idem qui F. Herculis, Frater Geloni, & Scythæ. 35. nomen, quid? *ib.*
- AGGR** Ind., Angelus. 255. illius oraculum de Krisnu Salvatore, 96. deque illius nomine in toto terrarum orbe propagando. *ib.*
- AGHEUS** S., primus Cathajæ Apostolus. 353.
- AGHINI** Idolum Ignis Indici. 160. gemini sexus Numen. *ib.*
- AGIODA** Regnum in act. Krisnu, an Regnum Juda? 254. 255.
- AI** diphthong. vertunt Copti quandoque in E simplex. 74.
- ΑΡΑΣ**. V. Πι-δρατ.
- ΑΙΑ**, quid? 746.
- AKAKUHUN** Bramhanum, an fumus Manetis? 215. 216.
- ALALA** & Galala Magistri Ticchæ Tunkinensium. 24.
- ALEANDER**. 136.
- ALEM** Arab., Sinice Chi, & Tibet. Khje. 704.
- ALEXANDER** Magnus filius Jovis. 102.
- ALEXANDRI** Magni ævo Indorum Dii unus Sol. 158.
- ΑΛΗΘΕΙΑ** ornamentum Sacerdotum, & Principis Senatus apud Ægyptios. 716.
- ALLEGORIARUM** systema ad Manichaica phantasmata vindicanda inducit Beaufobrius. 167. 172.
- ALTARIA** Indorum pyramidalis, conicæ, & triangulæ formæ. 120.
- A** & **Ω** in Apocalypsi S. Joan. 231. his impie abusi sunt Basiſſiani. *ib.*
- A** & **Ω** in Abraxeis Basilidianorum. *ib.* earum arcanum apud Marcosios, & Tibetanos. 735.
- ALPHABETI** litteras, earumque mysteria interpretatur Puer Jesus in Pleudev. Inf. 385.
- ALPHABETI** a Marcō Mago compositi elementa xxx. 732. litteræ xxiv totidem emanationes divinæ. *ib.* litteræ duplices senarium numerum exhibentes, imagines conjugii trium elementorum cum tribus virtutibus. 733. syllabæ quatuor divinæ. *ib.* vocales septem, imagines hebdomadæ superioris. *ib.* conferuntur cum litteris Alph. Tibetani. 734. 735.
- ALPHABETUM** Bengalicum in S.C.D.P.F. 15.
- ALPHABETUM** Græcum apud Marcosios sacrum, & ad magiam detortum. 732. 733. 734. 735. comparatur cum Alphabeto Tibetano. *ib.*
- ALPHABETUM** Indicum. Illius litteræ consonantes trigintaquinque. 378. distributæ in ordines octo. *ib.* ordines hi in quo differant a Tibetanis. *ib.* vocales sexdecim. 594. an idem semper fuerit, dubitatur. 586.
- ALPHABETI** Tibetani litteræ majores a quo primum Europæis indicatæ? 557. in Mercurio Gallico quo anno accuratius enuntiatæ? *ib.* earum figuræ quo anno certius agnitæ in exemplis excerptis ex Manuscriptis Codicibus inter rudera ad Mare Caspium repertis, & in Act. Eruditor. Lipsiæ impressis? *ib.* editæ ex Museo Lacrozii, mendosæ formæ. *ib.* productæ ex editione prima Tartariæ Vitſenii rejectæ in editione, secunda. 557. 558.
- ALPHABETI** Tibetani accentus, qui? 577. litterarum tonos, & vim significandi mutant. 576.
- ALPHABETI** Tibetani litteræ consonantes dictæ Selcè. 575. cur? *ib.* & 576. tamquam rivuli, & emanationes divinæ lucis habentur. *ib.* simplices, quæ? *ib.* triginta numerantur. 578. in ordines octo distribuuntur. 579. earum origo investigatur. 583. 584. 585. consonantes compositæ, quæ? 576. vocales dictæ Jang. 592. cur? *ib.* quatuor tantum numerantur. 592. 593. 595. earum origo a Syris. *ib.* sexdecim a Bayero statutæ, accomodatæ sunt, non propriæ linguæ Tibetanæ. 594. vocalis A natura sua insita consonantibus. 592. 499. sæpe mutatur in E. 611. 612. litteræ, quæ sonum nativum mutant in compositione syllabarum. 608. 609. elisæ. 610. 611. elisæ simul & sonum mutant in antecedentium. *ib.* 612. in sonum mere asperum convertendæ, quæ? 613. Ka finalis. *ib.* Ra finalis. *ib.*
- ALPHABETUM** Tibetanum. Num xxx. litterarum ordo fuerit in eo inversus? suspicio est. 232. littera A, ultima. *ibid.*
- ALPHABETUM** Tibetanum a Deo sapientiæ dictatum. 291. 298. a Sam-than-pou-trha exaratum traditur Tibetanis. *ibid.* a Bayero primo editum, mendosum. 558. mendosius a Coelefero prolatum. *ib.* Genuinum in Sina impressum, a Messerschmidio oblatum Bayero; & a Bayer. in Act. Ac. Petrop. recusum.

558. Romæ editur omnium accuratius. 559. illius exemplum ab Apost. Missionariis e Tibeto allatum, omnino germanum, & probatissimum. *ib.* ab Ustkum signo invocati sapientiae Numinis exorditur. 579. sic Alphab. Indicum. 568. Sacrum est. 549. in ordines litterarum octo distributum. 579. quodnam? *ibid.* cantando recitari debet a Xacaitis, cur? *ibid.* Romæ editum cum duobus Lacrozii, & Bayeri Alphabetis confertur. 581. 582. quid in ejus litterarum pronuntiatione a Bayero tradita observandum? 580. 582. 583. Litteræ in eo cum triangulo subscripto, quæ? 591. earum pronuntiatione. *ibid.* usus. *ibid.* & *seq.* superstitiosæ plerunque sunt, & magicæ. 592. Litteræ in eo deficientes, quæ? *ibid.* suppletæ, quæ? *ibid.* quid in suppletibus observandum? 589. 590. suppletium exempla. 588. & *seq.*
- ALPHABETUM Tibetanum ad Latini formam accommodatum. 597. illius consonantes *jata* affectæ, quæ? 614. *rata*, quæ? 615. Litteræ ejus quiescentes, quotuplicis generis? 617. laterales quiescentes in principio. syllabæ, quæ? *ibid.* in medio, quæ? 618. in fine, quæ? *ibid.* quiescentes supernæ quotuplicis generis? *ibid.* R supernum quando quiescens, quando mobile? 619. 620. supernæ in columnaribus quiescentes, quæ? 621. mobiles, quæ? 633. Litteræ illius columnares, quæ? 621. in iis efferendis ratio quam varia? 622.
- ALPHABETUM Tibetanum Litterarum minorum. 735. 636.
- ALPHABETUM Tibetanum Magicum. 633. 634. 635.
- AM Jupiter. 88.
- AM & Duam Tunkinensium, quid? 226. idem ac *M*, & *Yam* Sinens. *ibid.*
- AMBROSIUS S; Mediol. Ep. 707.
- AMENTI Ægypt., quid? 83. Pluto *ibid.* Osiris *ibid.* Indicus Isuren. 152.
- AMIDA Deus Japon. flori *Tarata* insidens. 65. Deus Liberator. 131. Idem ac Anubis. 130. 131. Aureus est. 144. an altor, & nutritor exponi perinde queat? 131. ejus effigies. *ibid.* in illius honorem Japonenses se devotent aquis. 132. an Horus Ægyptius? *ibid.*
- AMIDA Japon., & Canon Deus idem. *ibid.* ejus vultus fœmineus. *ibid.* altera ejus effigies. *ibid.* Deus, Deave Marina. *ibid.* ejus statua e Sina in Japoniam translata. 150. quo ær. Christ. seculo? *ibid.* cui similis? *ibid.*
- AMIDÆ pectus an squamosum, an vero magis mammosum? 132. 133.
- A MITOE Ægypt., summa beatitas. 131.
- A MPELIUS Lucius. 52.
- A MPHICTIONA aliàs Perictiona, aut Potona Virgo Mater Platonis. 56.
- AMPSA. *V.* Anser Bramhæ.
- AMMIANUS Marcellinus. 77. 79. 347. 356.
- AMMUS. *V.* Am.
- AMRIT Ambrosia Deorum e mari. 141.
- A, M, S, Matres vitæ apud Kabbalistas. 231.
- AMMONOΔOTOS, Myrthæus. 82.
- AMUN Ægyptius, Deus occultus, an spiritus omni prorsus materia exutus? 62. Ægyptiis intellectus opifex. 116.
- ANAITIS Dea, an Luna Mithra, & *Nahid* Perfarum? 92.
- ANAMII Ægyptiis margarita, & natura. 139.
- ANARÆI montes, & populi Scythiæ. 418.
- ANASTASIUS Bibliothecar. 541.
- ANATHEMATISMI Eccl. Gr. adv. Manich. 24. 173. & *alibi*.
- ANDERABA dictum etiam Ezraba, an Arabion Castellum? 354.
- ANDRADA, P. Antonius. 154. 211. 222. 524.
- ANDROGYNI statua, ad illius exemplum Mundum condidit Dei filius. 100.
- ANEMONTA Ind. Simius, Vector Bisnu. 128.
- ANGELI Manichæorum innumerabiles: genitæ de substantia Dei. 168. Mediatores, & sequæstri pacis inter Deum bonum, & malum. 217.
- ANGELI, si corpora quandoque formarunt, fecerunt id potestate a Deo accepta ac definita. 230.
- ANGELICA Salutatio Tibetice. 645.
- ANGELUS confirmans in fide. Hujus benedictionem sibi precantur Tibetani. 164.
- ANGELUS Custos. Hunc a Deo ad custodiam suam quotidie mitti precantur Tibetani. 164.
- ANGHIAVATI, Dea tutelaris apud Bramhanes. 193.
- ANI Tib., sanctimonialis. 200.
- ANIMA Davidis. xv.
- ANIMA. Ejus symbolum, palma. 138.
- ANIMA opinione Manichæorum, quid? 202. an eadem ac Laharum anima oppressa tenebris. *ibid.* in systemate Manetis Jesus patibilis. 239. transmigrans in hominem, juxta psychologiam Tibetanam, mereri potest. 263. in reliquis transmigrationsibus demereri tantummodo potest. *ibid.*
- ANIMÆ e Cælo descendentes in systemate Manetis. 235. in systemate Tibet. Lahæ. 181. 199.
- ANIMÆ salus, & vita in systemate Manetis, Jesus patibilis. 239.
- ANIMÆ transmigratio. *V.* Metempsychosis.
- ANIMANTIUM origo, juxta Manichæos, a sætibibus abortivis Principum tenebrarum. 213.
- ANIMARUM ascensus ad ortivam partem Rikhjel in system. Tibetan. 238. in systemate Manetis, ad subsolanam. *ibid.*

- ANIMAS** in cimices, pulices, & pediculos revolvunt credunt Tibetani. 269. nec eos propterea occidunt. 270. an id ipsi quoque Manichæi crediderint? 269. 270.
- ANIMAS** duas, bonam & malam in uno homine Manichæi, & Tibetani collocant. 249. 250. 251.
- ANIMATUM** corpus hominum ex floribus & plantis oriri, credunt Tibetani. 66.
- ANNI** symbolum apud Ægyptios & Sinenses. 144.
- ANNIS**, quid? 396.
- ANNUS** apud Ægyptios, Isis. 137.
- ANOBRET** Saturni uxor. 18. an Rhea? an *Saram* Abrahæ uxorem adumbret? 19.
- ANSER** Bramhæ vector. 110. Avis, quibus Diis sacra? *ibid.*
- ANTARI** Mamaja magna mater Bramhanum. 194.
- ANTICHRISTUS**. De eo apud Lyddam interficiendo commentum. 685. Ind. & Tib. Kalanki. 546. hunc in Tibeto nasciturum Bramhanes tradunt. *ibid.*
- ANTIPODAS** nunquam agnovit Manes. 190. 191. 194. 195. 196. 197.
- ANTONELLUS** Card., Nicolaus. XLIX. 758.
- ANTONII** S. Monachus. xxxv.
- ANTONII** pater Simonis N. agi. xxiv.
- ANTRA** subterranea cur Soli sacra? 83.
- ANUBIS** Ægypt., Anida Japon., & Hecate, Numen idem. 130 131. 143. Horizon. *ibid.* ex auro conflatus. 144. Idem atram aureamque faciem alternans. *ibid.* Illius nomen Ægypt. *ibid.* veterum quorundam sententia Saturnus. *ibid.*
- ANUS** nutrix Manetis, an Carossa mater? 381. nutrix pueri Manetis in aët. Archel., an Anitibetana? 396.
- APAS**, Vulcanus. 71.
- APCIARA** Ind., quid? 210.
- API** Malaice, ignis. 76.
- APIS** Ægyptius igne cælesti sine maris & fœminæ conjunctione divinitus generatus. 56. Illius nomen, an ab igne cælesti? 76. Osiris. *ibid.*
- APIS** Bos Osiridi facer. 77. item Soli & Lunæ facer. *ib.* Epaphos græc. *ibid.*
- APIS** & Mnevis Boves ab Hebræis Idololatriæ culti. *ibid.* ambo ab igne cælesti, ac divino sic nuncupati. 89.
- APHITAB** Persis, fons Solis. 90. aqueus splendor. *ibid.*
- ΑΦΡΩ**, Venus. 25.
- ΑΠΟΚΡΥΦΑ** scripta de rebus gestis Christi. 34.
- ΑΠΟΡΗΘΕΓΜΑΤΑ** Manetis de suppliciorum genere analogo culpis comparantur cum distributione penarum pro varietate peccatorum in Theologia Tibetanorum. 266. 267. 268.
- APOLLO** Platonis genitor. 56.
- APOLLO**, vel Horus lotiger in nummis Hadriani, & Antonini Pii. 64.
- APOLLO** Milesius. Donaria ei oblata ab Antiocho & Seleuco Regibus. 138. Smintheus, an Kubel Nekkallensium? 148.
- APOLLONII** Scholiastes. 135.
- APOLLONIUS** Thyanæus, an Indorum, Sinensium, & Tibetanorum Xaca? 363. 364.
- APOPHEIS** Phœnix. 47.
- APOPIS** frater Solis. 46.
- APOSTOLI** Persiæ, & Scythiæ SS. Simon & Judas apud Abdiam. 689.
- APOSTOLUS** maximus, titulus magni Lamæ Sgigatzhensis. 241.
- APOSTOLUS** Jesu Christi, titulus Manetis. *ibid.*
- APOSTOLUS** Cathajæ, quis? 353.
- APULEJUS**. 23. 81. 144.
- AQUA** & arena duo rerum conditarum principia in Ægyptiorum philosophia. 145.
- AQUA** divina fluens e corona precatoria Ceresi. 176. eadem in vase ejus æneo. *ibid.*
- AQUA** bona. Ex ea luna Manichæor. & Tibetanor. 232.
- AQUA** lustralis ad aras profuecharum Tibetanorum. 442. in Sacrificiis Eudditarum, an ab instituto Manetis? 446.
- AQUÆ** lacus Isuren apud Indos, quantæ virtutis ad peccata delenda? 153.
- AQUILA**, & Accipiter aves Soli & ætheri sacre. 128.
- AQUITANUS**, S. Prosper. 758.
- ARA** Bramhanum, triangulum. 194.
- ARABIONIS** Castellum, refugiū Manetis. 354. in Mesopotamia Syriæ ignoratur. *ibid.* in una Mesopotamia Catcharensi illius vestigia exstant. *ibid.* an Anderaba? 354. 355. an Castrum ad Sarabum fluvium? 356.
- ARAM**. XLI. F. Sem. 27.
- ARAM** Naharaim, Mesopotamia. 342.
- ARAMÆA**, seu Syria altera in Scythia apud Sacas, & Tibetanos. 27.
- ARBOR** creationis Mundi visibilis, & inferioris in Theologia Japonica. 142. Kalp-birc Indicè dicta. *ibid.* Palmæ Ægyptiæ similis. *ibid.*
- ARBORIS** Japonicæ vis plastica, conservatrix, alitrix, & salutaris toti naturæ. 238.
- ARBOR** diffensionis inter Lahas, & Lhamain. 486. 487.
- ARCHELAI** Ep. cum Manete disputatio in urbe Caskar, quo anno scripta? *ib.* & 360 Illius Interpres, vel Hegenomius transtulit disputationem habitam Caskaræ in Mesopotamia Cathajæ ad Caschar in Mesopotamia Syriæ. 362.
- ARCHELAUS** S. Ep. Caskarorum in Mesopotamia Cathajæ. XL. 342. In iis quæ de Scythiano scribit a Feaufobrii censuris defenditur.

286. 287. 288. Illius cum Manete disputa-
tio tanquam genuina defenditur. 342. &
seqq. cum Manete primum disputat in Urbe
Caskar. 257. secundo in Vico Diodori. *ib.*
acta solius Caskarensis disputationis Syriacè
scripsit. 360. 361. sed ea aut interpres, aut
Scriptor Diodorensis disputationis alicubi
vitiavit. 355. 356. 357. 360. 361. 362.
ipsius testimonium de Budda ex Virgine na-
to, & ab Angelo in montibus enutrito. 370.
- ARCUS & sagitta Cenresi. 176.
- ARDOUKEND, Caskar. 354.
- ARGAMAZ. *V.* Solaria.
- ARGIUN in actis Krisnu, an Joannes? 256.
- ARIA, montes Casii. 347. iidem ac montes
Æthiopiæ Asiaticæ. *ibid.*
- ARIMI montes a Simiis. 27. In his *Hercules*,
& *Echidna* genitores Scytharum. 35. ab
Aram nuncupati an in sola Syria? 27. an
etiam in Scythia, & in regione Sacarum?
ibid. montes plures sic dicti. 28.
- ARITHMETICÆ notæ Tibetanorum similes
Indicis. 637. & *seqq.* notæ vulgo Arabicæ
nuncupatæ ab Indis inventæ. *ib.*
- ARRIANUS. 355. 356.
- APPINEΣ Simii. 27.
- ARSAPHEΣ Dionysius. 56. F. Osiridis, & ma-
tris virginis Isis. *ibid.*
- ARTENG liber picturarum Manetis. 389. idem
qui Manes. *ibid.*
- ARTES lucidarum virtutum in purganda &
liberanda substantia Dei a membris Princi-
pum Crucifixorum in firmamento, spurcis-
simæ, & horribiles. 206. eas Manes Deo,
Deique virtutibus dignas prædicabat. 207.
cur? *ibid.*
- ARZENG. *V.* Arteng.
- A S. CATARINA, P. Vincentius Maria. 95.
- ASCANIMIA montes. 356.
- ASCATANCÆ, ubi? 418.
- ASCETÆ Tibetani. Quam innumerabilis eo-
rum multitudo? LVI.
- ASCHDOT Hebraicum, quid? 171. *V.* Eschdot.
- ASCIANG idem ac Hô Sciang Sinensis. 162.
305. Instituti contemplatorum Tibetan-
sium auctor. *ibid.* quo anno? *ibid.*
- ASSEMANIUS, Simon. XLI. 146. 162. 291. 293.
352. 353. 358. 362. 363. 382. 394. 557. 567.
- ASTRONOMI Tibetani. 189. 459.
- ASTRONOMIA Tibetanorum, supersticiosa.
470. ab Idololatriæ fontibus duce Manete
accepta. *ibid.*
- ASTRONOMIAM Indi didicerunt a Samanæis.
464.
- ATERGATIS, unde sic dicta? 123. Babylonis
effigies. 125. Babylonia cur Sagena, &
Rete dicta a S. Propheta Habacuch. 125.
126. Salambus 123. Dea Syria, & Heliopo-
litana Derceto. *ibid.* Hecate. 124. 125.
- ATHEISMI suspicio de Tibetanis. 222. 223.
224.
- ATHENÆA, nomen Minervæ & mulieri cui-
cumque commune. 139.
- ATHENÆUS. 266.
- ATISCIA Lama insignis ex India in Tibetum
a Rege Lhate vocatus Xacæ religionem mi-
re erexit. 312. an Ada, & Adimantus? *ib.*
- ATHYR Ægypt., Bos. 124.
- ATLAS. XIII. an Jesus Manichæorum? 168.
- ATOMI terræ, unde formatus est orbis terra-
queus Tibet. 184. quadruplicis generis, un-
de Rikhiel. *ib.*
- ATTIS ex auro conflatus. 144.
- A TURRE, Philippus. 80. 81.
- ATZALA, libri IV. Isuren. 152.
- A VALLE, Pætrus. 101. 285.
- AUCTOR diss. de Prisc. Gr. ac Lat. lit. 584.
- AVESTA, an a Zoroastris dialecto? 691.
- AUGUSTINI S. testimonia de Manichæorum er-
roribus, eorumque ritibus, & superstitio-
nibus: De *Adam & Eva a Principibus fumi*,
eorumque *Parente Sacla* genitis. 24. 25. 201.
De *Deo malo* a Manete sic appellato, & agni-
to. 25. de *Splenditenente*, de *Atlante Latu-
rario*, de *Omophoro*, de *Rege sceptrigero pe-
renni*, de *sacro cantico amatorio*. 166. 221. de
illo eodem *Deo Rege sceptrigero floribus coro-
nato*, & *facie ad faciem* a Manete viso. 167.
221. de *Rege honoris*, de *Spiritu potente*, de
primo homine, de *Deorum agminibus*, & *An-
gelorum cohortibus* innumerabilibus. 168.
221. de *Regnis*, ac *terra lucida Patris*: de
Christo Jesu in *Sole & Luna*: de *Spiritu Sancto*
in *aere*: deque ipsis *sedibus*, quæ essent &
Patri & Christo & Spiritui Sancto consubstan-
tiales. 169. 279. de *Vultu & ore Senario splen-
ditenentis*, de *Adamante Heroe belligero hasta*
armato, & *clypeo*. 172. 221. de *Rege hono-
ris*, & *Rege glorioso tres rotas impellente*:
de arcana circumspectione ne vel pingendo,
vel sculpendo, vel interpretando phantasma-
ta sua revelarent. *ibi.* de *Divinorum lumi-
num Solisque & Lunæ cultura*: de *sensibus vi-
talibus Dei Patris*, per quos XII. membra lu-
minis sui comprehendit. 173. de XII. membris
luminis, isque Diis. 174. de *Patre M.* & secu-
lis XII; de *Splenditenente* manu prehen-
sas custodiente *reliquias membrorum Dei*, & cetera
omnia *capta, oppressa, & inquinata* pioran-
te. 178. de *simulacris Paganorum*, quibus
illi favebant. 179. de decem *Cælis*. 180. de
beatissimis & gloriosis seculis neque numero, neque
prolixitate æstimandis. 181. de *spatiis infini-
tæ inanitatis supra terram tenebrosam*: de
terra ipsa *tenebrarum igneis corporibus*, & *pes-
siferis generibus plena sese extollente* juxta
latus lucidæ, & sanctæ terræ. 182. 283. de
fæda, ac deformi figura terræ lucidæ. 195.
deque

deque spurcissimis hisce, aliisque pluribus nefandis artibus *lucidarum virtutum*, quarum ope solvit Deus, & recuperat *naturam suam ligatam in corporibus Dæmonum*. 203. 206. de *Sole ex igne bono, & Luna ex aqua bona*. 232. de *fensura triangula Solis: de puoris & puellis formosissimis*, quos quum Deus de *Navi ipsius Solis* proposuerit conspiciendos Principibus tenebrarum, ad libidinem hi & ad furorem incenduntur. 192. de *causa continentia Adami ante concubitum ex copia exsuperante substantia bonæ, & de causa concubitus ex commotione substantia malæ*. 201. de matrimonio, & procreatione filiorum, opere Diaboli. 207. de devitanda in conjunctione viri & feminae generatione prolis, ut potius *Dei natura* effundatur, quam vinculis carnis illigetur. 207. de prædicanda quidem *simulata morte Christi*, sed non ipsius *Conceptione, & Nativitate*: de *Maria Virgine* parum iis accepta, quod a *Catholicis peperisse* credatur *Filium Dei*. 210. de *terra concipiente & gignente Jesum patibilem* ex viribus & profusione *Spiritus S*. 211. 279. 387. de *Jesu ipso patibili vita & salute hominum* suspenso ex omni ligno. *ib.* de *Cruce Christi*, quam crederent esse omnem arborem. *ibi.* de *Religione circa panem, & calicem*, in qua seiplos pares cum *Ecclesia Catholica* mentiebantur. *ibi & 501.* de *origine animantium*, & omnium carniū ex abortivis fœtibus Principum tenebrarum. 213. de *fabricis Cælestibus*, ubi iidem Principes colligati manent. *ibi.* de *terra pestifera quinque naturarum*, & totidem generum habitatorum: de *tenebris diversæ speciei ab iis, quas novimus, deque fumo, in quo inhabitant homines*. 214. 215. de *quatuor maximis Regibus, & de Christo Rege luminum*. 221. de *hyle formatrice corporum*. 230. de *fabulosis officiis Deorum* nullo ænig natum velamine figuratis. 234. de *xii. Magistris a Manete ad exemplum Christi electis*, deque eorum Principe terdecimo: de *Episcopis duobus & septuaginta, de Presbyteris, Diaconis, aliisque electis*. 240. de *Auditoribus Electos* pro impositione manuum supplicantiū. 245. 246. de *boni a malo purgatione, & liberatione non solum per virtutes Dei, sed etiam per alimenta Electorum facta*. 247. de *missione Electorum ad prædicandum*. 248. de *orationibus ad Solem factis. ibi & 533.* de *jeuniis in honorem Solis, & Lunæ: de festo Bematis, sive occisi Manetis circa Pascha Domini*. 248. de *duabus animabus bona & mala*. 249. de *peccatorum origine a substantia gentis adversæ: de carnali concupiscentia substantia contraria, post ipsam*

quoque purgationem, & liberationem in sua natura immortaliter vivente: de *natura contraria nos cogente ad peccandum: de anima bona, seu parte Dei veniente in hominem pro meritis iniquationis suæ: de anima Auditorum revoluta in Electos, ibique finem adepta revolutionum*. 252. de ceteris animabus redeuntibus in pecora, & in omnia, quæ aluntur in terra. 253. de *Christo in spicis, in sarmentis: de parte Dei, ejusque natura in seminibus, & alimentis omnibus ligata*. 261. de *Gratia Dei Filii in cognitione originis, quam ipse hominibus attulerit, constituta*. 263. de *globo ignis, cui æternum infixamanebit pars Dei nunquam plene purganda*. 267. 268. de *esu carniū ex indulgentia Secularibus, & Auditoribus permisso*. 286. 271. de *Manichæis Africanis abstinentibus a lacte, & ovibus, 269.* de *placenta, qua vescebantur. ibi.* de *transmigratione animarum in Bruta, & minutissima ipsa animalia*. 269. 270. de *flagitiis, & stupris Sanctimonialium. ibi.* de *exigua admixtione substantiæ malæ superante majorem copiam, & ubertatem divinæ*. 171. de *duplici lege arcana una, & populari altera Christo auctori attributa. ibi.* de *natura Dei in substantia lucis corporeæ, & materialis collocata*. 272. de *preceptis legis promulgatis per Enoch, & Seth* retinendis; deque ostentatione *Fausti* jactantis se singula Christi præcepta exactissime adimplere. 275. de *Cænobio Electorum Romæ erecto juxta regulam traditam in epistola Manichæi, deque mattariis Manichæis inde exortis*. 276. de *Manichæo, qui non solum pro Christo colli, sed etiam Spiritum Paraclitum appellari voluit*. 277. de *Sanctissime Trinitatis Mystério nomine tenus agnito, sed revera indignis fabulis mire corrupto, atque fœdato*. 169. 279. de *Christo serpente, illuminante Adamum, & Evam*. 262. 407. de *superstitiosissimis colorum observationibus*. 385. de *ficu uberem in se continente divinæ naturæ copiam*. 440. de *vino fele draconum, & uvis partem divinæ naturæ servantibus*. 445. de *multorum Deorum cultu, propter quem deteriores essent Paganis*. 530. de *Christo in uva, & non in vino*. 531. de *moribus, & ritibus sacris, qui solis electis cogniti essent*. 534. 535. de *studio, & fraude, qua dissimiles videri cupiebant gentilibus*. 541. de *Spiritu potente*. 682. de *Majestate tertia, tertiove seniore*. 729.

AUGUSTINUS S. ore, & calamo Manichæorum hæresim profligavit. LIII. LVIII. in libris contra eos scriptis ne *Christiano* quidem nomine dignus a *Secundino* Manichæo cenfetur. LV. omni calumniarum, & injuriarum genere

- nere a Calvinista *Beaufobrio* infamatur. LIII.
 Lit. ab imposturis, & calumniis *Beaufobrii*
 vindicatur. 24. 25. 166. 167. 168. 169. 170.
 171. 172. 173. 174. 192. 198. 199. 205. 206.
 207. 208. 230. 232. 376. 381. 497. 529. 530.
 531. 532. 534. 535. 719. 720. nunquam tri-
 buit Angelis absolutam & liberam potesta-
 tem formandi corpora. 230. Ejus Libri ad-
 versus Manicheos, & Pelagianos Missiona-
 riis Apostolicis in Tibeto summopere neces-
 sarii. 506. terram figura rotundam statuit.
 108. de Antipodis dubitans non negavit An-
 tipodas. 199.
- AUREA simulacra Xacæ. 160. 299.
- AUXILIA ad transmigrationum finem obtinen-
 dum, a Deo Sang-Khie. 273.
- AZUR Cherin Persici Pyrei nomen corruptum
 perperam suspicatur Hydus. 84.
- AZURI Behram, Mars Persicus. 121. cur ita
 dictus? *ibid.*
- B**
- B** Littera carent Tibetani. 15. pro P utun-
 tur Arabes, & Ægyptii. 16.
- A & V permutabiles. 134.
- BACCHANALIA Indica in honorem Indræ cru-
 cifixi. 209. quo ritu celebrentur? 209. 210.
 In his viri personati muliebrem sexum
 fingunt, virilem mulieres. *ibi.* an virtutes
 lucidas, earumque impudicarum trans-
 figurationum spectacula representent? *ibid.*
- BACCHANTIUM vestes reticulato opere textæ.
 126.
- BACCHUS, nomen tributum Osiridi. 46. infans
 imperfectus? 54. Jovis semore partus. 55.
 physice Hyle, Dominus humidæ naturæ,
 idem cum Osiri. 63. post Alexandri Magni
 tempora Bramha. 102. Indorum Deus. 159.
 Xaca antiquior. 161.
- BACHAR Malaice *urens*. 102. an inde Bac-
 chus? *ibi.*
- BADR Ind., Augustus mensis. 203. Badon-
 etiam dictus. *ibid.*
- BÆTYLI Indici. 120. lapides sacri Phœni-
 cum. 119.
- BAGMATI fluvius sacer Nekpallensium. 433.
- BAIETH, anima, & cor. 138.
- BAIETH Ægyptiis Accipiter. 138.
- BAIETH symbolum Dei. 138. Solis. *ib.* Ani-
 mæ. *ib.*
- BAIS, symbolum Animæ. 138.
- BATS Ægyptiis, alterum Palmæ nomen. 138.
- BALABANDU. *V.* Indicæ litteræ.
- BALAUSTIUM, an animæ symbolum? 205.
- BALDI Lexic. Vitruvian. 413.
- BAMBU populari Sinor. lingua, Pambu man-
 darinica, quid? 563.
- BANIANENSES Indi, quo symboli genere,
 Deum Creatorem representent? 67. qua ra-
 tione Mundum ætatis I. a Deo creatum nar-
 rent? 105. qua etiam ratione primum ho-
 minem? *ibid.* qua ratione & primum ho-
 minem, & Mundum ætatis II. conditum
 velint? 106.
- BANIANENSIVM Budda, Tarata infidens. 65.
- BANDER. In ea Cœnobium olim florentissi-
 mum, & Scholæ publicæ FF. Augustiniano-
 rum. 426.
- BANIER, & Mascrier. 45. 65. 95. 96. 98. 101.
 102. 132. 133. 142. 143.
- BANNA, quid? 140.
- BANTISO fluvius. *V.* Bontsou.
- BAPTISMUS Manich. xxxiii. xxxiv.
- BARBA fictitia, & frons maculosa Magorum,
 Tibetensium in solemnibus officio. 453.
- BARBADICUS Cardinalis, B. Gregorius. 556.
- BAR-BAHLUL Syrus Scriptor. 27.
- BARBELITÆ. 720.
- BARBELO, quid? 720.
- BARCIUL arbor felicitatis in fluvio Chamdam
 apud Nubiens., an Zampuh Tibetanorum?
 421.
- BARIA Ind., Bajuli. 432.
- BARON-THA-LA Tartarice, Lhassa. 454.
- BARTH Deus. 254. genitus sine femine Pa-
 tris Dafrath. *ibid.*
- BASILIDES Antesignanus Manichæorum. 491.
- BASILIDIS dogmata monstruosissima. 494. 495.
 Magia. *ib.* Imagines. *ib.* Incantationes. *ib.*
- BASUDALA a Vacca sic dicta, uxor Kubel. 148.
- BATGAO Ind. In ea Hospitium PP. Capuccino-
 rum. 434. Bramhanum, & Buddistarum,
 superstitione a Tibetanis accepta. *ibid.*
- BATGAO. Templum in hac Urbe Beherò, & Ba-
 vani sacra. 434. Horum Templorum tin-
 tinnabula. *ibid.*
- BAVANI eadem, quæ Ixoretta. 109.
- BAVANI renata Parbati. 153.
- BAVANI & Saccidebi eadem. 204.
- BAVANI filia Giasodæ. 254.
- BAVANI Dea in urbe Batgao. 434.
- BAYERUS, Theophilus Sigefridus de origine,
 & antiquitate Tangutanarum litterarum,
 quid sentiat? VI. Illius scripta citantur. 10.
 14. 15. 155. 160. 227. 228. 365. 368. 523. 558.
 560. 574. 575. 580. 581. 582. 583. 584. 585.
 623. 633. 634. 595. 596. 613. 619. 620. 622.
 592. 593. 594. 635. 692. 693. 747. 749. 751.
- BEATORUM Sedes in Tibetana Theologia.
 182. 183. 480. 481. 482. 483. *et seqq.*
- BEAUSOBRIUS Manetem e Persia in Turkistan
 aufugisse tradit. xxxviii. 548. Maneti in
 Persiam redeunti asylum ab Hormizda R.
 erectum tradit. Fabula discutitur. XLII.
 Manetem cruci adfixum probabiliter censet.
 XLIV. disputationem S. Archelai Ep. cum
 Manete tanquam fictitiam rejicit, fictam-
 que

que putat ex disputatione Manetis cum Magis Perſarum . Refutatur . XLV. XLVI. S. Auguſtinum calumniis , & opprobriis cumulat . LIV. Secundini Manichæi diſta in Auguſtinum cæca aviditate excipit . LV. Invehitur in Auguſtinum , Epiphani . , alioſque Eccleſiæ PP . , quod Sacram Manichæorum Principem fornicationis vocarint , eumque in nudum artiſcem vertit . Refutatur . 24. 25. Dei nomen nunquam Principio malo tributum a Manichæis aſſerit , & mendacii inculcat Eccl. PP. contrarium docentes . Oppugnatur . 25. Renaudotium ob Indorum , Sinenſium , & finitimorum populorum Manichæiſmum temere & imperite exagitat . 162. Manichæorum monſtra allegoriarum obtentu protegit , & Auguſtinum ea ingenue denudantem malæ fidei reprehendit . caſtigatur . 167 172. De Cantico Canticoꝝ opere vere divino minus honeſte ſentit , quam de cantico amatorio Manetis . *ib.* Splenditenentem modo aerem , modo ætherem , in primis vero Solem , tandem Aeonem putat ſtatem in conſpectu Dei . Refellitur . 168. A polytheiſmi crimine Manichæos abſolvit , & calumniæ reum Auguſtinum denuntiat . 169. Manichæorum ſyſtema de emanationibus in mitiorem formam convertit , ut Clientes ſuos purget , & Auguſtinum inſinulet falſi . Falſus ipſe oſtenditur . 169. 170. 173. Tricas inexplicabiles pro Manichaicis emanationibus ſpondet Auguſtino ab Eſchdot *Deut. c. 33.* Hætricæ explicantur . 170. 171. Splenditenentem , & Adamanteum Heroa belligerum , Manetis cum Cherubim Ezechielis Proph. comparat , & figurate exponit , Auguſtinum ſugillans tanquam improbum Manichaicoꝝ ſymbolorum Interpretem . Refutatur . 172. Manetem tota errante Eccleſia , mundum ſphæricum , & Antipodas agnoviſſe , contendit . Ejus audacia retunditur . 189. 190. & ſeqq. Feneſtram triangulam Solis a Manete excogitatam , & ab Auguſtino jure deriſam , quam inepte ad Manetis Aſtronomi laudem interpretetur ? 192. Navim Solis a Manete impuriſſimis oneratam ſpectris diſſimulat . *ibid.* S. Auguſtini argumentum de Hyle Deo altero Manichæorum aut ignoranter aut maligne in eundem S. Doctorem intorquet . 230. 231. Manetem celebrat tanquam Aſtronomorum miraculum . 236. Hauſtrum animarum Manetis interpretatur Zodiacum . 235. Rotam hauſtri , ſphæram ſupremam . 236. duodecim Gubernatores Manetis , totidem Aeonas Zodiaci ſignis præfectos exponit . 237. de Mundi opifice ex Manichæorum ſententia inconfantia redarguit teſtimonia SS. PP. , ſed temere , & in-

ſcite . 237. 239. falſi inſimulat narrationem Tyrbonis , Hegemonii , & Epiphanii de Filio Dei juxta Manetem opifice hauſtri . Armis oppugnatur ſuis . 239. Manichæorum phantaſmata inter ſe pugnantiâ quam levi commento conciliet ? *ibid.* a Magiæ crimine purgare nititur Manetem , ejuſque gregales : Sed fruſtra . 242. Perſeam inter apophthegmata Manetis quid eſſe velit ? 267. Conviciis proſcindit S. Aug. , quod Manichæos dixerit Chriſtum appellare Serpentem . Caſtigatur . 282. de nomine Manetis ſatis infeliciter diſputat . 283. 284. Scythianum Scytham Manichaicæ hæreſis architectum Manetem ipſum fuiſſe contendit . 286. Refutatur . 287. & ſeqq. diſputationem S. Archelai cum Manete tanquam genuinam ſe accepturum dicit , ſi ea rite ſtatuantur in Caſchar Turkiftaniæ . 342. ſtatuitur ; & id multis argumentis probatur . *ib.* & ſeqq. antiquis Eccleſiæ PP. calumniæ notam impingit , quod conſulto Terebinthum dixerint novum ſibi Buddæ nomen impoſuiſſe . Idem ipſe calumniæ revincitur . 369. 370 & ſeqq. Carcubium a Patria , non Corbicium pueri Manetis nomen fuiſſe definit . 381. S. Auguſt. , ceteroſque Patres aliter quam Carcubium ſcribentes erroris arguit . Refellitur . *ibid.* Negat Manetem vere in ſervitute natum . Conceditur , & captivitas ab eo ſimulata creditur . 387. deſcribit ingenium Auctoris Pſeudevang. Infantia , & approbatur . 391. hoc apocryphum Evangelium abjudicat Thomæ diſcipulo Manetis ; ſed quo jure Illi adſcribatur , oſtenditur . XLII. 392. indumenta Manetis variis diſtincta coloribus cum indumentis Sacerdotalibus Summi Pontificis , Cardinalium , & Episcoporum quam indigne , & fallaciter conferat ? 393. 394. Manetem facit ex artiſce Philoſophum , vocem mutans in textu Archelai . 395. tanquam falſos , & fallaces cenſet Eccleſiæ PP. in ingenio & moribus Manetis deſcribendis , falſus ipſe , & ſimulationibus Manetis connivens . *ibid.* omnium artium , muſicæ in primis peritiſſimum , & Chelys inventorem Manetem laudat . Quid ex eo colligatur ? 403. 404. quæ ſcribit de Siſinio ſucceſſore Manetis expediuntur . 418. *Ἰχθυὸν* Ficum in abominabili ritu Eucharitiæ Manichaicæ pro Saka Babyloniorum S. Cyrillum Hieroſol. ſcripſiſſe exiſtimat , diſſimulans quid eſſet ficus in hæc. Manichæorum . 440. 441. Abraheas temere abjudicat Baſilidianis . 491. 492. & ſeqq. Gnoſticos & Ophitas novo commento non apoſtatas Chriſtianæ Religionis , ſed meros philoſophos ſingit . 493. 494. 496. Priſticos Eccl. PP. a ſacris Imaginibus abhorruiffiſſe ſom-

- somniat. 495. Manichæos a pingendis, & colendis sacris Imaginibus alienissimos statuit, S. Augustini testimonia, & Fausti Manichæi mentem astute dissimulans, atque pervertens. 525. & seqq. Faustum Manichæum in exponendis superstitionis suæ dogmatibus ducem & exemplar appellat Bossueti Meldens. Episcopi in expositione dogmatum Catholicæ Religionis. 533. Artificium & dolum malum suspicatur in S. Augustino, ubi Is Manichæorum arcana solis Electis cognita, & patefacta testatur. Integritas & fides S. Doctoris vindicatur. 534. 535. Negans Manichæorum simulacra Romæ combusta Pont. Symmacho, refellitur. 541. negans in India, in Sina, & in finitimis Tartarorum Regionibus Manichæismum ob Idolorum cultum, futiliter garrit. 179. 542. affirmans Manichæos nusquam cum oleo contulisse Baptismum, fallitur. xxxiii. Crucifixionem Principum tenebrarum figurate intelligit, illiusque Imaginem a crucifixione Christi acceptam docet. 202: sacrilega turpitudinum monstra in membris Crucifixorum Principum accenset fabulis per S. Augustinum desumptis ex adulterinis testimoniis Manetis. Illius summum, & invictum argumentum, quod jactat, diluitur. 206. 207. Manichæorum systema aut ignorans, aut callida mente involvens injuria S. Aug. objurgat, quod Christum cum Jesu Manetis confuderit. 719. Illius figmentum de emanationibus Manichæorum in Deo immanentibus. 170.
- BEAUSOBRIUS** ignoravit systema Man. Iv. 207. tanquam genuina revereri cogitur acta disputationis Archelai Ep. cum Manete. 363. in Manichæorum monstis defendendis systema allegoriarum inducit ab ipsis Manichæis aperte negatum. 166. 167. 172. Illius advectionem rejiciunt Manichæi. *ibid.* systema Manichæorum arbitrato suo fingit, & mutat. 169.
- BEAUSOBRIUS** vitiat mentem Spiritus Sancti in textu Moyse Deuter. xxxiii. 172. cælos x. Manichæorum a Pythagora repetit. 180. depravat verba, & sensum Tyrbonis. 190. 191. S. Epiphani textum corrumpit. 195. 196. 197. Illius in universam Christi Ecclesiam impostura splendidissima. 199. quam benignus Manetis interpres, & iniquus Catholicorum Scriptorum accusator. 239.
- BEBON** Ægypt., cognomen Typhonis. 26.
- BED** Indis, idem quod Vedam. 127.
- BED** Nekpallensium primum naturæ principium 127. an Aqua? *ib.* an aer Deus? *ib.*
- BEDANVANTAR** Ind., Libri legis e Mari. 141.
- BEDY** Macedonum, aer Deus. 127. Munc invocabant eorum Sacerdotes. *ib.*
- BEHERO**, Idolum. 434.
- BEKUNT**, cælum Bisnu. 260. in eo prima lucis origo. *ibid.*
- BELLA**, seditiones, & cædes ob Supremum Lhamam in Tibeto natæ. 250. 251. 252. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340.
- BELLUGA** Cardinalis, Ludovicus. 560.
- BELLUM** tenebrarum adversus terram lucis, Manetis figmentum. 202.
- BEMA** occisi Manetis. 248.
- BEMA**, sedes legis. 416. inde legis arcana exponit Prædicator Tibetanus. *ibid.*
- BENARES** Civitas dicta etiam Casi, & Torciheten. 265. Academia Bramhanum, omnium maxima, & celeberrima. 429. solum natale Xacæ, ut ferunt Tibetani. 33. 429.
- BENCU**. V. Puen-ku.
- BENGALA**. Missiones Apost. in eo Regno additæ FF. Augustinianis. 426.
- BENI**, Nerites, an inde Veneris nomen? 134.
- BENI** Palma, apud Ægyptios, Annus. 137. an inde etiam Venus? *ib.*
- BENI** Arab., Anamii Ægypt. 139.
- BENI** Ægyptiis, palmæ Margaridæ. 139.
- BENOTH**, Veneris effigies. 137. an inde pariter Venus? 134.
- BENSAITEN** divitiarum Dea Japoniis. 53. filiorum, ac Deorum D. Mater. *ibid.* An Isis Sothis? *ibid.*
- BERKELIUS**. 140. 343.
- BERNARDUS** S. 544.
- BERTI**, Joannes Laurentius. 343.
- BESADES**, Simi. 457. an Tibetani? *ibid.*
- BESTIA** pro Deo habita, & adorata in terris Gog, & Magog, Manichæorum proles. 545. 546.
- BETHET** idem ac Thebet. 18.
- BEXHNO**. V. Bisnu.
- BHAMI**, Dea tutelararis apud Bramhanes. 194.
- BHUTANT** apud Indofanos, mali genii adoratores. 368. Schismatici, & immundi. *ib.*
- BINAON** Arab. quid? 140.
- FINI** Malaice, sponsa, uxor. 140.
- BINOS** nomen Deæ Veneris. 134.
- BINOS**, & Vinos idem. 134.
- BIROUMA**. V. Bramha.
- BISNA** Purana, liber divinus Nekpallensium. 141.
- BISNONI** uxor Bisnu. 134.
- BISNONI** Indorum eadem quæ Laccimi. 141. Remavo. *ib.* Ixoretta. *ib.* Isis. *ib.* Venus. *ib.* Dea palmaris. *ib.* Canuphi Ægyptior. *ib.* Kanwon. *ib.* Mercurius Anubis. *ib.* Bisnu. *ibid.*
- BISNU** Deus alter Indorum. De Eo agitur a pag. 121. usque ad 151.
- BISNU** Aper dente sustentans terram. 130.
- BISNU** Deus transformationum, & transmigrationum. 130.

- BISNU varie pronuntiatus . 121. multiformis . 129.
- BISNU Indicus, an a Persis acceptus? 122.
- BISNU an a Piscene, seu Diis reticulatis? 123.
- BISNU nomen in Ægyptiaca lingua quæritur . 123.
- BISNU venus armata . 127. 128. Victrix . *ib.* Marina . *ib.* Piscene Ægyptia, & Babylonica in Indias translata . 123. 124. 125. 126. 127. Hecate . 125. Dictynna . 123.
- BISNU similis Atergati . 126. 127. transformatus in piscem . *ib.* in imo Mari abripit ab inimico librum Vedam . 127.
- BISNU quadrimanus . 127. insignia Illius quatuor . *ibid.*
- BISNU transformatur in fœminam . 128.
- BISNU fœmina vix visa ab Ifuren facit ut filius ei nascatur . 128.
- BISNU an Isis stola , aut peplo amicta? 128. an Mercurius? 129. 130.
- BISNU gemini sexus Deus . 128.
- BISNU Loti floribus cinctus . 129.
- BISNU in II. incarnatione formam testudinis induit . 129. in testudinem versus an Venus cœlestis? 129.
- BISNU si Ægyptius ponatur, singula fere illius attributa, unius nominis ope explicantur . 129. 130.
- BISNU, Sefnagh . 130.
- BISNU, & Bisnoni imagines apud Indos simillimæ . 134.
- BISNU Ind., Kamis Japonic., Kamiphi Ægypt. 151. Sol . *ib.* Bacchus . *ib.* Mercurius Anubis . *ib.* Sommona Codam . *ib.* Budda . *ib.* Xaca . *ib.*
- BISNU Ægyptiace principium, & caput radicis . 235.
- BISNU in Avotar IX. Bouda . 261.
- BISNU viridis coloris apud Malabares . 348.
- BISNU Æthiopici coloris? 348. sedes ipsius in nivosis montibus Casiis . *ibid.*
- BISNU, primus homo . 348. an ex ejus sede in montibus Casiis vim acceperit opinio apud Indos de Paradiso terrestri iis in locis sito? *ib.* & 351.
- BISNITÆ Deo Bisnu se devovent certis signis & notis cum minio impressis . 156.
- BOCCHORIS, Ægypt. R. 73.
- BOCHARTUS Samuel laudatur . 12. 16. 18. 35. 37. 38. 350. 377. eidem de Aramæa, & Arimis Scytharum dubitanti respondetur . 28.
- BOCO in Bocolabras, quid? 406.
- BOD, Boda, Bouda, Butta, idem . XI.
- BOG, Deus . 406. idem qui Boc & Boco . *ib.*
- BO-GAS contractum ex Budum-gas . 17.
- BOGOMILI, Manichæi . 406.
- BONJURIUS, Guillelmus Augustinian. Ejus Elem. Ling. Copt. Mss. 16. Dynastiæ Ægypt.
- Mss. 18. laudatur . 13. 22. 25. 41. 44. 46. 64. 70.
- BONTSU Ciambò fluvius, an Bautifo, vel Bantifo Ptolemæi? 449.
- BONZII Occidui, sic dicti a Sinis Christiani . 684.
- BORAX in Tibeto . 456.
- BOS Apis . 76.
- BOS, Vektor Ifureni . 156.
- BOSSUETUS, I. B. 533.
- BOTAM, Tibetum . 455.
- BOTAM triplex . 456.
- BOVES fœminæ Ifidi sacræ . 77.
- BOVIS interfectio apud Indos deicidii scelus . 153. 156.
- BRACHIA sex a Deo Hopame addita Cenresi . 176.
- BRACHIA octo Cenresi . 176.
- BRAHMI, quinta inter Deas Nekpallenf. Civitatum custodes . 115. Tauro nigro infidet . *ibid.*
- BRAHMA . V. Bramha .
- EPASMOZ Valentinianorum cum Brehmi componitur . 105.
- BRAMHA Deus . De eo agitur pag. 99. & seqq. usque ad 121. Libri ejus IV, Vedam inscripti . 154.
- BRAMHA, Birouma Malabarum . 99.
- BRAMHA multiformis . 113. Ejus effigies homo . 100. quadrifrons insculptus signis & imaginibus Lingainorum . 117. ut Mercurius, quadriceps, & Janus Jupiter, quadrifrons . *ibid.* an Androgynus Bramhanum? 100.
- BRAMHA an primus homo Gnosticorum, & Manichæorum? 101. an idem ac Androgynus Bardefanis? *ibid.*
- BRAMHÆ simulacrum in Hagra urbe . 101.
- BRAMHA post Alexandri Magni tempora Bacchus creditur . 101. 102. in Indiis ante Alexandrum, quis? 102.
- BRAMHA nomen, Ægyptiis vocibus, exponitur ebullitionis, & creationis spiritus princeps . 104.
- BRAMHA Banianensium . V. Bremaw .
- BRAMHA Malabarum ex ovi centro . 109. flamma, & aer . *ibid.*
- BRAMHA Nekpallenf. e centro Mundi natus . 108. V. Semen Mundi .
- BRAMHA ex ovo prodiens idem ac Phtha Vulcanus Ægyptiorum . 109.
- BRAMHA Indicus, Græcorum, & Latinorum Jupiter . 109. 110. transformatus in Cynnum . *ibid.*
- BRAMHA transformatus in Cervum . 110. 111. 112. cur capita tantum quatuor quinto imminutus habeat? *ib.*
- BRAMHA hymnorum, & musices auctor . 111.
- BRAMHA, & Jupiter ambo Matrem & Filiam comprimunt . 112. 113.

- BRAMHA**. Ejus conjux & adjutrix in Mundi creatione Bramhani. 114. unus in sexus duos divisus in ipsa creatione Mundi. 229.
- BRAMHA** creator jus sacrificiorum ob vitæ scelera amisit. 115. 116. ab initio nullo imaginum, & simulacrorum cultu honoratus. 116. cur? *ib.*
- BRAMHA** nomen cur quidam scientiam interpretentur? 114. 116.
- BRAMHA** ut Osiris annis singulis moritur, & renascitur. 117.
- BRAMHA**. Ejus originem quinam ex Bramhanibus repetant ex Umbilico Visnu, quinam ex Quevelinga, & Isuren? 118.
- BRAMHA**. Illius divinitatis figura, O, circulus, sive littera O. 120.
- BRAMHA**, Jupiter igneus circularis. 120.
- BRAMHA**, Xaca ille primus, & antiquior Tibetanorum. 121.
- BRAMHA** an Pythagoras? 121. an Mercurius Trismegistus? *ib.* an Xe-kia Sinenis, & Xaca Tibetanus? 121.
- BRAMHAM** Deum, cur non adorent Indi? 100.
- BRAMHANES** Idololatriæ erroribus excecati. 94. ut Indi omnes ingenio curiosi, & novitatis cupidi. 94. in novis Deorum fabulis fingendis superant Græcorum licentiam. *ibid.* Dei existentiam semper agnoverunt. 93. 94. Deum ens supremum, summe perfectum, unum, omnisque figuræ, & materiæ expertem profitentur. 94. 95. hunc in Mundo visibili, & inferiori nihil agere volunt. *ib.* nullum ei religionis cultum exhibent, cur? *ib.* seipsum in Mundi creatione materialem fecisse putant. *ib.* qua ratione id monstri animo concipiant? 96. inde materialissimi, stoicissimi, & atheissimi impietas, immania Indicæ Theologiæ paradoxa, sententiarum pugna, & sectarum varietas maxima. *ibid.*
- BRAMHANES** ut se jactant natos ex capite, aut ex ore Bramhæ. 101.
- BRAMHANES** munera, & proprietates Ixoretæ, Bayani, & Parafakti promiscue tribuunt Diis Bisnu, & Isuren. 118.
- BRAMHANI**, & Suarasyoti, eadem. 114.
- BRAMHANUM** Androgynum describit hæresiarcha Bardesanes. 100.
- BRAMHANUM** fræus in detrahendis Bramhæ creatori honoribus. 115. 116.
- BRAMHANUM** Ordinatio. *V.* Initiatio.
- BRAMHANUM** Tamara. *V.* Tamara.
- BRAMMON** primogenitus Pouri in I. ætate Mundi. 105.
- BREDON**. *V.* Brepung.
- BREHI** Ægyptiæ materiem primam, & creationis materialis principia designat. 103. 104. 105.
- BREMAW** primus homo Banianensium in I. æt. Mundi: in II. Creator. 106. finditur in sexus duos. *ib.* ex his *Manow* masculus, & *Ceteroupa* fœmina formantur. 107. ex ceteris ipsius membris, atque visceribus univèrsus Mundus componitur. *ibid.*
- BREMAW** Mundi creator similis mulieri prægnanti. 107.
- BREPUNG**, Asceterium Xacaitarum amplissimum. 453. Templum in eo quinque. *ib.* statio quadruplex. *ib.* illius forma. *ib.*
- BRIHASPATI** sacrum Jovis nomen apud Bramhanes. 113. Ejus effigies. *ib.* Deus fortunæ. *ibid.*
- BRIHASPATI** insignia & symbola explicantur. 114. Bramhæ & Jovi conveniunt. *ibid.*
- BRIHASPATI** nomen Ægyptiacum creditur, & rotam vitæ designat. 114. 115.
- BRIHASPATI** colunt Indi, sed Bramham, hodie saltem non colunt, cur? 115.
- BRIHASPATI**, item Ægyptiæ, ac Vitulus, & Bos vitæ, Apis. 115.
- BRIHASPATI**, Jupiter, & Bramha ac idem, qui *Amun* Ægyptiis? 116.
- BRIATICUS** Mundus. 104.
- BRICUN**, Monasterium Xacaitarum amplissimum. 316. Illius Lhama Magnus, quis? *ibid.*
- BRICUNENSIS** Lhama, armis toto Tibeto potitur. 317.
- BRISONIUS**. 125. 126.
- BROMHA** pariter Malabaricum, Bramha. 101. an Bacchus? *ibid.*
- BRUMA** Indis Orientalibus Filius primi principii sine matre editus. 112. sic Bacchus natus e femore Jovis. *ibid.*
- BUBALI** carnibus vescuntur Nèkpallenses. 156.
- BUCHETUS**. 95. 97. 99. 108. 110.
- BUD** apud Persas, & Indos divinitatis nomen. 373.
- BUDA** Arabice omnia attributa Jesu Manichæorum, & Xacæ Tibet., Sinen., & Japon. exprimit. 373.
- BUDDA** ex virgine natus. x.
- BUDDA**, & Xaca Numen idem. xi.
- BUDDA** Banianensium Tarata infidet? 65. Quoto ex tempore? *ibid.*
- BUDDA**, Samaræorum Præceptor. 222. apud Clem. Alexandr. an idem cum Budda Gymnosophistarum apud Hieronymum de virgine matre genito? 369. 375.
- BUDDA** Manetis discipulus bis in Scythiam, & Indiam perrexit eodem tempore quo Pontifato. 302. 303.
- BUDDA** Tibetanorum, & Indorum secundus, Filius Dei Manichæorum in speciem hominis transformatus. 235.
- BUDDA**. Hujus nominis mysteria Manichæicis

- plane conformia tum ex Idololatricis Ægyptiorum, & Græcorum fabulis, tum ex Orientalium linguarum ingenio explicatur. 371. 372. 373. 374.
- BUDDA Præceptor Manetis natus ex virgine matre. 375. 376. se facit Christum Filium Dei. *ibid.* Idem ipse inter Bramhanes natus, & educatus. 382.
- BUDDA de Virgine natus, Christus ipse a Manichæis fictus. 398.
- BUDDA Manetis successor idem ac Ada. 398.
- BUDDÆ amor, sic dictum jejunium solemne Indorum in honorem stellæ *Agast*. 210.
- BUDDISTÆ a Budda sic dicti omnes cultores Buddæ: antonomastice Tibetani. xi.
- BUDDISTÆ Tibetani, an Samanæi? 222.
- BUDDISTÆ, Contemplatores. 224.
- BUDUM-GHAS arbor, sub qua Buttam colunt Sacerdotes Insulæ *Ceylan*. 17.
- BUDYA Rex III. Indorum post Bacchum. 373.
- BUGR DEVO Idolum. 434. nomen, quid? 435.
- BUKHARIA minor, adusta. 347.
- BULLARIUM Franciscanum nuper editum. 11.
- BUNSTO Dea. Ipsius filii ovo geniti quingenti. 52. 53.
- BURNETUS, Thomas. 191.
- BUT, Ciokhiong. 244.
- BUTES, F. Neptuni. 373.
- BUTHAN in LXX. Interpr. idem ac Etham. Hebr. in Numeror. Lib. 16.
- BUTI Ægypt., quid? 372.
- BUTO Ægyptiorum, quid? 371. an ad Buta Manichæorum accomodatum Manichaica mysteria lunæ plenæ involvat? 372.
- BUTOS nomos Ægypti. Ex eo hæresiarcha Valentinus. 369.
- BUTTA in Seylan natus. 29.
- BUTTA Japonicus. 151.
- BUTUA, unde sic dicta? 377.
- BUXTORFIUS. 102. 104.
- CALVARIA duplex, insigne Deæ Saccibebi. 204.
- CALVI Montes. *V.* Phalacri.
- CALVI montes Tibetani a Typhone. 31.
- CAMBALA Civitas. 476. in ea prædicasse traditur S. Thomam Apostolum. *ib.* an Cambalà Tibetanorum, an vero magis Sciampha-là? *ibid.*
- CAMBYSES Pers. Rex. 43. Invasor Ægypti. *ib.*
- CAMENDO Ind. Vacca e Mari bonorum omnium auctrix. 141.
- CAMIPHIS Ægyptii tres. 145. unde, & quomodo nati? *ibid.* unde sic dicti? 145. & *seqq.* an Protectores Ægypti? *ib.* an Dii custodes Orientis, Septentrionis, & Austri? *ib.* & *seqq.*
- CAMIPHIS Ægyptiorum, iidem ac Kamis Japonensium. 148.
- CAMIPHIS AVUS Mercurii. 144.
- CAMIPHIS tres intelligibilia omnium ordinem perficiunt: *Ænigma Theologiæ Ægyptiæ*. 145.
- CAMIS Dii Penates Japon. 52. *V.* Kamis.
- CANES aurei in Processionibus Ægyptiorum. 147. ducrum Hemisphæriorum, & Tropicorum symbola. *ibid.*
- CANON Japon., an Canopus Ægyptius? 133.
- CANON Japonicus & Amida, idem. 132. Illius effigies. *ib.*
- CANON nomen, unde? 133. an inde etiam Bisnu? *ibid.*
- CANON ornamenta, & insignia. 132. 133.
- CANOPI, Hermæ. 133. Hydriæ. *ib.*
- CANOPI, pueri reticulata veste induti. 133.
- CANOPUS Ægypt. Deus aquarum, Canon Japonicus. 133. Nilus. *ib.* Horus. *ib.*
- CANTICUM amatorium in laudem Deorum a Manichæis cantatum. 156.
- CANTICUM Canticorum. De hoc libro vere divino quam indigne sentiat Beaufobrius? 167.
- CANWON Japon. Venus marina. 140 eadem quæ Ind. Sank, & Laccimi e Mari educta. 141. *V.* Canon.
- CAOTSOU Sinensis, Interpres opusculi de humanæ vitæ œconomia. 159.
- CAPRIPEDES homines in montibus calvis. 30.
- CAPUCCINI PP. XLIV. XLVII.
- CAPUCCINI PP., Apostolici Missionarii in Tibeto viri probi. 559. iudicii gravitate, & doctrina conspicui. *ib.* persecutionem a Lhamis in se excitatam pro Christo patiuntur. *ibid.* a S. C. D. P. F. in Tibetum missi, quo anno Lhassam pervenerint? 331. Eorum Hospitia in Takpò. 422. in Chandernagor. 426. in Patnà. 429. in Batgao. 434. in Patan. 435. in Katmandù. 436. in Lhassa. 453. Eorum Dialogi Mss. inter Orthodoxum, & Indum Gentilem. 94.

C

C. K. G. x. Δ alternantes. 10.

- CABIRIÆ Bramhanes *Verbo* Vim creandi tribuant. 98.
- CABIRORUM Dii. 135.
- CADMUS Thebanus. 50. Ejus filia Semele Mater Dionysi. *ibid.* fœcundata Jove. *ib.*
- Cæremoniæ funebres ex instituto Xacaitarum. 443.
- CALAMUS Scriptorius Tibetanorum. 561. 562.
- CALCATA Civitas. In ea Domus, Ecclesia, & Missiones FF. Augustinianorum. 426.
- CALIX in sacrificio Tibetanorum cervisia, & hordeo mixtus. 212. pluries funditur circa conum Thurma. *ibid.*
- CALMETUS, Augustinus, 346.

- Collestanea de Diis Bramhanum . 134. 153.
161. Et de ritibus superstitionum Nepal-
lensium Mfs. 97. 108.
- CAPUT Hopame Tibetani . 166. 176.
- CARA-CHATAI, nigra Æthiopia . 347.
- CARABUANGCIU, nomen Principis Regni Do-
kam, quid? 154.
- CARCHAM . 349. an Carscham Tartarice, Me-
sopotamena Regio? 349. 350.
- CARCUBIUS temere a Beausobrio creditur no-
men Manetis . 381.
- CARDINALES S. C. D. P. F. laudantur . 556.
758.
- CAROSSA Chald., & Arab., quid? 380. 381.
- CAROSSA Mater Manetis . 380. nomen, quid?
ibid. & *seqq.* an Cymba Lunaris Manichæo-
rum? *ibid.*
- CARPISTES Valentini . 706.
- CARRÆ . XL. XLI.
- CASCARA Urbs in territorio Babyloniz, Vase-
ta . 363. an ea sit, in qua Archelaus cum
Manete pugnavit? *ibid.*
- CASCHIA idem quod Casia, & Casi . 575. in
ea Lex Bramhanum promulgata a Deo . *ib.*
quibus litteris? *ib.*
- CASIA Regio in Scythia, Kaskar . 343.
- CASI . V. Benares .
- CASI Urbs ad ripas Gangis . 33. Natale solum
Xacæ . *ibid.*
- CASII montis fons, Ganges . 344.
- CASII, & Chusii montes, iidem . 348. Sedes
Dei Bisnu . *ib.* quanta Religione eos vene-
rentur Indi, & Tibetani? *ib.*
- CASII montes plures . 346.
- CASIMIR . XL. In ea ad Tibeti confinia natum
tradunt Fò, seu Xacam Sinenses . 417.
- CASIUS Latinorum ab Hebraico Chus . 246.
- CASKAR Arabibus, in Khatai . 346.
- CASKAR, Casia Regio Veterum in Scythia .
343.
- CASKAR, & circumjacentes regiones gem-
mis, & lapillis abundant . 349.
- CASKAR . Ex ea regione flumina quatuor ori-
untur . 343.
- CASKAR in Mesopotamia Cathayensi . 351. 352.
- CASKAR in Mesopotamia Scythica sedes Epif-
scopi Archelai . 356. 357.
- CASKAR Metropolis Turkiistaniz . 353. Item-
que Metropolis sacra Nestorianorum . *ib.*
- CASKAR, via antiquissima ad Seres, ad utram-
que Scythiam, ad Indiam extra Gangem .
352.
- CASKAR . V. Carræ .
- CASKARENSES ad Gymnasia publica Tibetano-
rum conveniunt . 402.
- CASKARENSES Episcopi ab exordio Evangeli-
cæ prædicationis . 353.
- CASSIANUS Maceratensis Ord. PP. Capuccin.
Missionar. Apostolic. in Tibeto . 11. 253.
364. 441. 498. 559.
- CASSIÆ . V. Cassiopa .
- CASSIOPA Dei Bramhæ Filius . 348. Bramha-
num Parens . *ib.* nomen, unde? *ib.*
- CASTELLUS . 137. 140. 145. 350. 351. 373.
374. 379. 386. 575. 576. 583. 584. 586. 691.
696. 697. 700. 716. 521. 728. 749. 751. 754.
- CASTELLUS Cardinalis, Josephus . 758.
- CATHAJÆ Apostolus, S. Agheus . 353.
- CATHAYA Sophetena . Ejus situs in Mesopo-
tamia . 352. dicta etiam India . *ibid.* Cas-
kar . *ibid.*
- CAUCASI nomen ad montes Indicos a Mace-
donibus accomodatum . 452. an hujus novi
Caucasi ramus, mons Kambalà Tibetanor-
um? *ibid.*
- CAUCASI, montes nivosi Tibetanorum . 454.
- CEDRENUS . 78. 144.
- CENRE, vel Cheneres antiquioris Sesostris fi-
lius . 66.
- CENRESI an masculo scemina? 178.
- CENRESI . Aqua ex ejus digitis manat ad labes
purgandas malæ naturæ, & ad sedandos
cruciatu afflictorum . 695. 700.
- CENRESI, assumta forma Simii, primus ho-
minum propagator in Tibeto . 280. Ejus-
dem Simii anima . 66. in infinitum multi-
plicatur . *ibid.* discipulus Xacæ . *ibid.* qua-
ratione? *ibid.*
- CENRESI capita undecim . 166.
- CENRESI caput in partes undecim scissum .
175. cur? *ibid.*
- CENRESI caput primum, idem quod caput Ho-
pame . 166. 176.
- CENRESI Demiurgus Manichæorum . 174.
Idem & Justus Judex . *ibid.*
- CENRESI diffusus & multiplicatus in tota na-
tura idem ac Bramha Indicus . 177.
- CENRESI & Hopame visibilis idem . 178.
- CENRESI & Khjacin, idem . 237.
- CENRESI Hendecacephali simulacrum . 166.
Illius insignia explicantur . 176. Caput pri-
mum trioculum . 174. Caput atrum coro-
natum Calvariis profundæ sapientiæ, &
magiæ symbolum . 177.
- CENRESI Hendecacephalus, an Splenditenens
sex vultus habens una cum quinque splen-
doribus? 174. aut quomodo ex Diis aliis
Manichæor. componi potuerit? *ibid.*
- CENRESI pallium, cujus coloris, & formæ?
177.
- CENRESI idem ac Amenti Ægypt . 177. Emen
Malabarum . *ib.* Pluto . *ib.* Osiris . *ib.* Justus
Judex Manichæorum . *ib.*
- CENRESI idem qui Pacidò Tibetanis . 165.
- CEN-RE-SI in Tab. Tib. Lips. Illius nomen expli-
catur . 740. an Spiritus Sanctus Valentina-
norum? *ibid.* an eorum Demiurgus? an spi-
rituale Matris Achamoth, & spiri-
tus potens Manichæorum? 740. 741.

- CENRESI liber, Manikavum. 285.
 CENRESI materiale principium rerum creatarum. 229. an idem ac *Tai-kie* Sinensium? an Bramha Indicus? *ib.* an natura, & factum? *ib.* an hyle Manichæorum? 230.
 CENRESI, Menippa. 173.
 CENRESI plorat legem violatam. 175.
 CENRESI Rex I. Tibetanorum sub hominis forma. 280.
 CENRESI, Scin-cihe-cio-khjel, mortuorum Dominus, Rex legis. 177.
 CENRESI. Summa ejus potestas in spiritus maleficos. 242.
 CENRESI Supremus Dominus Tibetanorum. 165. summa radix. *ib.* Loti florem gerit. *ib.* benedicit. *ib.* auctor distributionis in vana religione Tibeti. 165. Idem diffusus, & multiplicatus, est omnis spiritus, & omne corpus. *ibid.*
 CENRESI Tibetanorum idem ac Dei substantia divisa, ac distributa in tota rerum creatarum natura. 231. Ex eo componitur quicquid est. *ibid.*
 CENRESI Tibetanum nomen: an in eo Cenre, Cheneres, & Safyches Ægyptior. Reges. 66.
 CENRESIM, qua formula orent Tibetani? 231.
 CENSORINUS. 462.
 CERING, Juring, Fusè tanquam Dii tres in Ngari visi Sec. Eccl. nono. 314.
 CERVISIA profana. Ab ejus potu abstinent Lhamæ Ascetæ, & Sanctimoniales Tibetanæ. 460.
 CERVISIAM oblatam bibunt Lhamæ, & Ascetæ. 460. quo ritu? *ib.*
 CERVUS Diis, Deabusque sacer. 112. 113.
 CERVUS in effigie altera Isuren, quid ostendat? 157. libidinosum animans. 112.
 CETEROUPA Banianensium, quid? 107.
 CHA littera Tibetan. *V.* Ha.
 CHABUL, ubi? 350. an a Chavila? *ibid.*
 CHADRO-MA Tibetanorum Mater, an eadem quæ Carossa Manetis? 380.
 CHAGHIUR. *V.* Khaghiur.
 CHALCIDIVS. 231.
 CHAMDAM fluvius sacer. 421.
 CHANDERNAGOR. In ea PP. Jesuitæ Parochi sub Vicario Generali Episcopi S. Thomæ. 426. Missiones FF. Augustinianorum. *ibid.* Hospitium & Ecclesia PP. Capuccinorum. *ibid.*
 CHAOS ignotum apud Ægyptios. 145.
 CHARCAR. *V.* Carræ, & Charræ.
 CHARLEVOIX Hist. Japon. Scriptor. 43.
 CHARRÆ, urbs celebris in Mesopotamia Syriæ. 363. an locus fuerit certaminis ab Archelao cum Manete initi? *ibid.*
 CHARTA Japonica, Sinica. 563. Tibetana. *ib.* ad scribendos, & imprimendos libros, quæ? 565.
 CHATAI. *V.* Katai.
 CHAVILA F. Chus, & Chami nepos. 349.
 CHAVILA, India. 350.
 CHAVILA, multiplex. 349. nomen Vitringæ, unde? *ibid.*
 CHAVILÆ vestigia in Khoten. 350.
 CHAULAN an Chauranæ? 349.
 CHAURANÆ an Yerken? 349.
 CHELYS a Manete inventa, quid? 404. Ejus ænigmata Manichaicæ, & Xacaicæ superstitioni consona explicantur. 404 405.
 CHELYS Dei Kiacin super verticem Rikhjel. 404.
 CHENOSIRIS Ægypt. Ejus etymologia. 64. idem est ac effluvium, & effusio Osiridis. 64. 65. Lotus Nili. *ibid.* an Kennari? *ibid.* cum hedera perperam a Græcis confunditur: Inde allucinatio Plutarchi. *ibid.*
 CHERES Ægyptiis idem qui Sol. 70. 72.
 CHEVE Segnien Tibetanorum, quis? 248.
 CHEVS apud Kircher. Jupiter. 90. an inde Deus, & Zevs? *ibid.*
 CHIACIN. *V.* Khiacin.
 CHIEVA Sinicum & Tibetanum, quid? 231.
 CHIFLETIVS. 231.
 CHING-BUT, Idolum. 101.
 CHNUBOS Rex Thebæorum. 64.
 CHO CONJOC, apud Lacrozium, idem quod Cio-con-cioà, quid? 179.
 CHOLCHI Scythæ. 38.
 CHOMBOANORUM dialectus apud Lhassenses, rudis. 620. 622.
 CHOR-KI-CHIU-LE, liber Tibetanorum sacer sic inscriptus. 522.
 CHOROGRAPHICA informatio Tibeti. 416. 417. 418. & *seqq.*
 CHOROGRAPHICÆ Tabulæ Tibeti in Aula Regia Lhaprangæ, pictæ, sexdecim. 329.
 CHRISTI Acta in Pfeudev. Inf. 383. 384. 390. 391. 392. 395. 396. comparantur cum actis Manetis, Xacæ, Buddæ, Bisnu, Krisnu, Isuren, Fò. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392.
 CHRISTI Jesu acta ab Hæreticis Gnosticis, & Manichæis depravata inveniuntur apud Indos accomodata Krisnu. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263.
 CHRISTI Nativitas in solstitio hiberno apud prisicos Semichristianos homines in Ægypto celebris. 493.
 CHRISTI Nomen Sinensibus manifestatum, an. 60., vel 65. sec. Eccl. primi ab Indis Christianis. 297. 298.
 CHRISTI mortem simulatam dicebant Manichæi. 208. sed ejusdem nativitatem omnino negabant. *ibid.*
 CHRISTI statura quam varia, & procera in fabulis Docetæ Leucii. 394. 395. Hanc affectavit Manes. *ibid.*

- CHRISTIANA Religio a primis Ecclesiæ secularibus in Indiis. 352. in Caskar, & aliis Cathajæ Regionibus. 353. & in Tangut. *ibid.*
- CHRISTIANÆ Liturgiæ fragmenta an inserta orationi Liturgicæ Tibetanorum? 165.
- CHRISTIANI Neophyti in urbe Lhassa detestantur orationem Hom-mani-pema-hum. 524. dirissime cæsi publicæ infamiæ notis consignantur, & ejiciuntur. *ibid.*
- CHRISTIANI præcorum temporum in Tartaria. 165.
- CHRISTIANI qua via primum penetrarint in Sinas? 352.
- CHRISTIANI, Terfa dicti ad Tibetum. 26. V. Tarsæ.
- CHRISTUM se finxit, & ostentavit Manes. 277.
- CHRISTUS Dei Filius cur in systemate Manetis nec vere ex Virgine genitus, nec partus fuerit? 207.
- CHRISTUS Filius Dei Manichæorum in toto Mundo Crucifixus, anima quæ salvatur, & virtus quæ salvat animam: ænigma Beaufobrio inexplicabile. 239.
- CHRISTUS, Fò Sinensium. 298.
- CHRISTUS Manichæorum simulator summus. 388. 395.
- CHRISTUS salutem hominibus adtulit in medio terræ. 474. simulatur in Xaca Indorum, & Tibetanorum. 473. 474. 475.
- CHRISTUS, Serpens Illuminator apud Manichæos. 282.
- CHRISTUS Valentinianorum an Cihana Tor'cihe Tibetanorum? 753. 754. 756., & Mipham-bha. 755.
- CHRISTUS a Valentinianis confectus, duplex: primus & secundus. 720.
- CHRONOLOGIAM Ægyptiæ cum Hebraicæ veritate conjungit Bonjurius. 72.
- CHRONOLOGIA Orientalium dubia, & involuta. 42.
- CHRONICA Edessena. 382.
- CHRONOTAXIS Regum Tibetanorum. 296. & *seqq.*
- CHRONOTAXIS Xacæ I. 42.
- CHROSTOS pro Christus in Syllabario Æthiopico Jo: Potken. 748.
- CHRYSOCOCCAS. 12.
- CHRYSOSTOMUS, Dio. 115.
- CHUM, an Hum Tibetanum? 232.
- CHUM-CHI Tib. in Bayero emendatur. 513.
- CHUM littera Tib., Mare ab ea factum ex aqua sancta purissima. 163.
- CHUM littera in Oratione Liturgica an penultima Ha, five Cha Alph. Tib.? 232.
- CHUS, Æthiopia. 346.
- CHUS, ex quo Æthiopiæ Asianæ nomen, Filius Chamii Ægyptii. 347. Pater Nembrod. *ibid.*
- CHUS Hebr. Ex eo Cassius mons. 346.
- CHUS, quotuplex? 346.
- CHUS Scythica. 346. 347.
- CIAM-BA in Tab. Tibetano-Lipf. 679. 731. idem qui Xaca. 727. Deus amoris. *ib.* & 728. venturus creditur a Tibetanis sub Mundi finem. *ibid.* A Gnosticis, & Manichæis derivatus. *ib.* & 729. illius statua in solemnibus Processione circumvesta. 728.
- CIAMPINIUS. 406. 409.
- CIAND Ind., Luna e Mari. 141.
- CIANG-CIUB Lama, Lama renatus. 241.
- CIANG-CIUB-SEM-BAH in Tab. Tibetano-Lipf. 578. 679. Idem qui spiritus potens, vivens, & purus Gnosticorum, & Manichæorum. 682. 683. Itemque spiritus harmonicus Christi in Fò Sinico simulati. *ib.* nomen, quid? *ibid.*
- CIANG-CIUBII non amplius subsunt fato. 253. libere assumunt humanam formam ad hominum beneficium, & salutem. *ibid.*
- CIANGRANATA, Sanctuarium Indorum celeberrimum. 260.
- CIA-TONG-CJEN-TONG, liber sacer Tibetanorum sic inscriptus. 520.
- CIBORION Ægypt. vox, quid? 373.
- CICERO. 71 377.
- CJEN Tib. vox ejusdem formæ, sed significationis diversæ. 699.
- CIHANA-TOR'CIHE Deus. Ejus effigies. 281. insignia. *ib.* sedes in Sole. *ib.* oculi tres. *ib.* potestatis, & misericordiæ symbola. *ib.* an Christus Dei Filius ut virtus Manichæorum? *ibid.*
- CIHANA-PEMA, Cenresi. 522.
- CIHANA TOR'CIHE in Tab. Tib. Lipf. 678. 682. Illius munus. 752. nomen explicatur. 753. & *seqq.*
- CIHANA-TOR'CIHE auctor transmigrationis, & regenerationis beatæ. 756.
- CIHANA TOR'CIHE, Christus, Horus, & Redentor Valentinianorum. 754.
- CIHANA TOR'CIHE, Custos, & Comes Xacæ. 282. Tutor Sanctorum. *ibid.*
- CIHANA TOR'CIHE. Illius simulacrum apud Tibetanos monstrum horrendum. 755. comparatur cum monstris Gnosticorum, & Basilidianorum. *ibid.* Flagrum in ejus dextera, quid? 756.
- CIHANA TOR'CIHE tectus serpentibus. 282.
- CIHANG, quid? 682. 683.
- CIHO Tib., quid? 697. an Kiao Sinicum? *ib.*
- CIHOK liber, in Dei nomine Tibetano, quo sensu accipiat? 748.
- CIHOM-DEN-DE Numen in Tab. Tibetano-Lipf. 678. quid agat? *ibid.*
- CIHOM-DEN-DE nomen, quid? 684. 685. 693. 694. Idem ac Christus in deserto jejunans; Idemque victor Diaboli simulatus ab auctore

- re Tab. Tib. Lips. in Xaca, Budda, Manete, & Manetis successore Ada. *ibid.* cuius lucis auctor? 686 illius erga spiritus in suppliciis versantes misericordia. 698. animas purgatas ad beatam lucem attrahit. 695.
- CIHUB**, quid? 683.
- CING-KHIR-KHANG** Rex Tartarus Tibetum occupat. 330. Res ejus gestæ. *ibid.* & *seqq.* occiditur. 336.
- CINIS** ex fimo Vaccæ Indis Isurenitis, sacerdotinus. 156. eo se religiose liniunt, & Deo Isuren consecrant. *ibid.*
- CIO** in Tab. Tib. Lips., quid? 690. 691.
- CIOA** Tibet. liber. In Dei nomine Kon-cioà quo sensu accipitur? 272.
- CIOKHONG**, But appellatus. 244.
- CIOKHONG** ob magicæ artis excellentiam electus. 243. Illius indumenta. *ibid.* munerata. 244. æstro diabolico in publicis Xacaicæ religionis spectaculis furit. *ibid.*
- CIOKHONGII** Magi: oracula publica, & domestica Monasteriorum, & Civitatum in Tibetum. 242. 243.
- CIO-KON-CIOA**. Deus II. in Trinitate Tibetana. 274. Illius definitio traditur, & explicatur. *ibid.* & 275. 276.
- CIONCIURAT**. In ea FF. Augustiniani. 426.
- CIOTEN** Tibetanum, an Bema Manichæorum? 248. 249.
- CIOTEN** Sacrificiorum, & Donariorum loco erecta. 249.
- CIOTEN** Xacæ sacrum. *ibid.* In eo reconditi Lhamæ vita functi tanquam Dii adorantur. *ibid.*
- CIRCULI** in Voluminibus Tibetanis funiculo colligatis, quid? 565.
- CISSII** ab Hebraico Chus. 346.
- CIU-CIK-SEL**, quid? 740.
- QIVO-KHJE** Rex III., & primus ætatis mundi secundæ, natus e vertice capitis Patris So-ciong-pah. 218. 219.
- CJUN** apud Amos Proph., num quid commune habeat cum Siu, & Sciui Ægypt. 74.
- CLEMENS** Alexandr. 23. 45. 68. 79. 109. 110. 112. 113. 116. 127. 135. 147. 222. 366. 369. 375. 712. 737.
- CLEM.** S. Rom. Pont. 376.
- CLEM.** XIII. Pont. Max. 552. 556.
- CLEM.** XI. Pont. Max. iter Lhassense indicavit PP. Capuccinis. 455.
- CLIMATA** X. Tibetanorum. 180.
- CNEPH** Ægyptiorum Deus, an Mundi Creator? 67.
- COULESERUS**, Samuel. 558.
- CÆLESTIS** mons. V. Imaus.
- CÆLI** decem Manichæorum, climata decem Tibetanorum. 180.
- CÆLI** X. Valentinianorum. 180. totidem Marcosiorum. *ibid.*
- CÆLI** virtus Persis, Jupiter. 88.
- CÆNOBIA** Xacaitarum quam frequentia occurrant e Nepal euntibus Lhassam? 448. 449. 450. 451.
- COKONOR** Regnum, ad publicas Tibetanorum scholas juvenes mittit. 402.
- COLORES**, quanta superstitione observaverint Manichæi, hodieque observent Tibetani? 385. 393. eorum species quatuor in Hendecacephalo Cenresi, quid indicare velint? 176.
- COLORUM** varietas in vestibus Romanorum Pontificum, Cardinalium, & Episcoporum Ecclesiæ Catholicæ a Manichæicæ superstitionis infamia vindicatur. 394.
- COLUMNA** gloriæ & lucis a Manete inventa. 235.
- COMEDI**, ubi? 418.
- COMEDUS**, mons. 356.
- COMMENTARIUM** in magicam Or. Hom-manipemahum. 513. & *seqq.* Illius auctor Ngavang. 523.
- CONCHA**. Hanc manu gestat Bisnu. 127.
- CONCHA** Marina. Ex illius sinu oritur homo barbatus orans junctis manibus Canwon Japon. 143. apud Tibetanos sacra. 145.
- CONCHA**, Venus cytherea. 127.
- CON-CIOA** KIEL-PO Monasterium, & Urbem Sechià ædificat. 315.
- CONCUBITUS** in vertice, & in gradibus Rikhjel. 201.
- CONCUBITUS** Maris cum sœmina, quo auctore in Theologia Tibetanorum? 200.
- CONCUPISCENTIA** apud Tibetanos unicum principium generationis filiorum. *ibid.*
- CONFESSIO** peccatorum in religione Tibetana a Manichæis. 264. quater mensibus singulis facta. *ibid.* quo ritu absolutio tradatur? 265.
- CONFUCIANI** Philosophi Sinenses Atheopolitici. 162. colunt Idola. *ibid.*
- CONFUCII** adoratores Atheopolitici, & Epicuræi. 67. ejus secta in Sinis Giù Kiào. 162.
- CONFUCIUS** auctor primigeniæ distributionis rerum in origine Mundi. 226.
- CONNARUS**, an Kennari? 64.
- CONSTELLATIO** millenaria aquæ: sub ea nascitur Xaca. XVI.
- CONTEMPLATORES** septem apud Bramhanes, stellæ septem Ursæ majoris. 161.
- CONTEMPLATORES** Cæli, Zophasemim. 51.
- CONTEMPLATORES** Indici, & Tibetani ante Christi adventum, qui? 161.
- CONTEMPLATORES** Tibetani, Gnostici, Sancti, Manichæi, Quietistæ. 756.
- CONTINENTIÆ** Adamicæ statum ante concubitum, unde repetebant Manichæi, inde repetunt Tibetani. 200. 201.
- COPTICA** versio Danielis, & XII. Prophetar. Mi-

- Minor. Romæ a Bonjurio descripta . 73. 64.
 COPHTITÆ. Eorum Ecclesiasticum Officium
 nuper editum. 647.
 CORAM minor Tibetanor., quid? 415. ma-
 jor, quid? *ib.* maximus, quid? *ibid.*
 CORBICIUS, nomen Manetis pueri septennis.
 XLIV. Ex ingenio Orientalium linguarum,
 quid? 386. 387. Buddisticum & Tibetanum
 creditur ab Ægyptiis derivatum, 381. 382.
 387. exprimit attributa omnia Jesu in Pse-
 udevang. Inf. descripti. 386. 387.
 CORBICII primum captivi, deinde libertate
 donati ænigma, quid? 387.
 CORIM in sacris funerum officiis apud Tibe-
 tanos. 442.
 COR-LO Khiur-ve Khiel-po-nga. Reges quin-
 que apud Tibetanos communi nomine a
rotis lucidis appellati. 219. Eorum aula,
 comitatus, uxores. *ibid.* vectores elephan-
 tus, & equus. 219. 220.
 COR-LO Tibetice, Rota lucida. 219.
 CORONA precatoria Genesi aqua divina ma-
 nans in singulis pleniluniis. 176.
 CORONA precatoria Tibetanorum. 508. Illius
 forma. *ibid.* globuli tres in ejus umbilico
 symbola Trinitatis Tibetanæ. *ibid.*
 CORVAGI Tibetice, Deus Legislator æt. II.,
 quis? 221.
 COSSÆI ab Hebr. Chus. 346.
 COTELERIUS. 31. 34. 173. 379. 418.
 COUPLETUS, P. Philippus. 586.
 CREATIO Mundi visibilis ex Philosophia Tibe-
 tanorum. 184. 185. 186.
 CRETA colorea in Tibeto. 456.
 CRUCES Bramhanum, & Buddistarum Nek-
 pallensium. 203. Iis statuæ Numinum in-
 terspersæ. *ibid.*, quo ritu hæ Cruces ere-
 ctæ? 202. 203.
 CRUCIFIXA, Valentiniana Enthymesis. 706.
 CRUCIFIXIO Principum tenebrarum, judice
 Beaufobrio, ad exemplum crucifixionis
 Christi a Manete inducta. 202. ad Buddistas
 & Indos manavit. *ibid.*
 CRUCIFIXORUM imagines apud Indos, &
 Buddistas Nekkallenses, quæ? 203. amictæ
 abrotono. *ibid.* multiplicis generis. *ibid.*
 CRUCIFIXUS Indorum, & Buddistarum, an
 a Jesu crucifixo Manichæorum? 211.
 CRUCIFIXUS Indra, quis? 203. ob furtum.
 204. an Princeps tenebrarum ob animæ
 furtum cruci affixus a spiritu vivente? *ibid.*
 & 205.
 CRUCIFIXUS Manes. XLIV.
 CRUCIFIXUS Manichæorum, Jesus patibilis ex
 omni ligno suspensus. 211. idem etiam
 crucifixus sub Pontio Pilato *ibid.* conceptus
 & genitus e terra, virtute ac profusione
 Spiritus Sancti. *ibid.*
 CRUX Christi apud Valentinianos, quid? 753.
 754. an Tibetanum Tor'cihe? *ibid.*
 CRUX. Illius effigies in libris Tibetanis. 211.
 460.
 CRUX Sancta Manichæorum, quæ? 526. 527.
 similis Indræ Nekkallensium crucem ex-
 pansis manibus efformanti. 526. 203. similis
 Tibetanæ. 527. 464. & Japonicæ. 527.
 omnis arbor. 211.
 CUBRICUS. V. Corbicius.
 CUPERUS. 110. 112. 128. 129. 131. 135. 138.
 148.
 CUR-VE, quid? 217. 218.
 CURRUS Jovis, & imago Solis in Processioni-
 bus militaribus Persarum. 115.
 CUTTERIUS, secundo genitus Pouri. 105.
 CYCLUS annor. XII. Japoniis communis, &
 Tibetanis. 143.
 CYCLUS lucidus in centro Tab. Transmigra-
 tionum Tibetanarum explicatur. 490. &
seqq. Avis, & Aper in eo, quid indicare va-
 leant? *ibid.* Serpens, quid? 491. 497.
 CYCLUS sexagenarius Sinenfium, & Japonio-
 rum compositus ex duobus minoribus. 463.
 464.
 CYCLUS Sexagenarius Indorum, & Tartaro-
 rum. 463.
 CYCLUS Tibetanus annor. CCLII. unde com-
 positus? 464. 465.
 CYCLUS transmigrationum ex Theologia
 Lhamarum. 487. & *seqq.*
 CYGNUS apud Ægyptios Musici senis symbo-
 lum. 111.
 CYGNUS Bramhæ. 110.
 CYGNUS Jovis. 110.
 CYN Sinice, Syria. 750.
 CYNACHORITÆ. L.
 CYRILLUS S., Alexandr. 72. 87. 712.
 CYRILLUS S., Hierosolymitan. 370. 440. 398.

D

- D** & T alternantes. 17.
 DACC Indic. an Dak-pò, aut Dokam
 Tibetanorum? 154.
 DACC Pater Sati. 154. impietatis a Filia re-
 prehensus, cur? *ib.* fabulæ indignitas de-
 claratur. *ibid.*
 DAI Butta Japonicus, Bacchus. 150. Vicca-
 wara. *ib.* Vishnu. *ib.* Budda. *ib.* Xaca. *ib.*
 Sommona Codam. *ib.* & 151.
 DALAI-LHAMA, Mungalibus, Magnus Lha-
 ma Tibetanorum. 9.
 DAM, an Damna Civitas Serum? 422.
 DAMASCIUS. 145.
 DAMASII montes Tibetanorum antiquitus fi-
 nes Indiæ. 439.
 DAMNATORUM loca in Tibetanorum Theo-
 logia. 183. 488.
 DANDAMIS Bramhan, Filius Jovis. 102.
 DA-

- DANUK Ind., Arcus sagittarius e Mari. 141.
 DASRATH Pater Krisnu. 254. sine concubitu.
ib. Illius uxores tres. *ib.* filii tres sine ipsius
 semine geniti. *ibid.*
 DEA Antari Mamaja. 194.
 DEA Debi Ind. eadem quæ Bavani. 210.
 DEA Devoki eadem, quæ Kekai. 254.
 DEA Gaetri. *V.* Gaetri.
 DEA Giasoda. 254.
 DEA Gukiesuori. 194.
 DEA in piscem conversa, Ægyptiorum fig-
 mentum. 124.
 DEA Kekai, soror Sati. 254.
 DEA Sautri. *V.* Sautri.
 DEA scientiarum Suarasvoti. 114.
 DEA Somindra. 254.
 DEA Syria, Onkæa Minerva, & Onca The-
 bæzor. 52., Juno. *ib.* Venus. *ib.* Minerva. *ib.*
 Derceto. *ib.* Atergatis. *ib.*
 DEÆ Tutrices Bramhanum Nèkpallens.,
 octo. 193.
 DEBI, Dea Indorum venustissima. Illius amo-
 re capitur Indra. 210.
 DE Botam, Tibetani. XI.
 DECALOGI præcepta Tibetice. 649. 650.
 DEGUIGNES. Ejus de Sinis Ægyptiorum co-
 lonis commentarius. 15. laudatur. xxxvii.
 253. 289. 293. 294. 295. 303. 304. 315.
 316. 317. 318. 321. 344. 346. 347. 349.
 350. 352. 353. 354. 356. 364. 368. 399.
 400. 401. 404. 405. 418. 421. 425. 439. 449.
 453. 464. 467. 470. 689.
 DEICIDII crimen in Indica superstitione, in-
 terfectio Bovis. 153.
 DEI naturam scindi, violari, commisceri, &
 illigari naturæ malæ sacrilega Manichæo-
 rum blasphemia. 169. 170.
 DEI natura, & lex Dei in Theologia Tibeta-
 na unum & idem. 178. 179.
 DEI substantia quam turpi, & obsceno spec-
 taculo a virtutibus lucidis liberetur in
 Theologia Manetis? 205. 206.
 DEI substantia pura. Ex ea Sol & Luna Ma-
 nichæorum, & Tibetan. 232.
 DE LA-CROIX, Petrus. 557.
 DE LA PINNUELA, Petrus. 577.
 DELBERGJIN, Tangutanorum litteræ. xxxvii.
 DEMIURGUS Manichæor. 174.
 DEN Xacaitarum an Mattæ Manichæorum?
 276.
 DEOPATAN Civitas Nèkpallensium. 194. in
 ea ab Indis impense colitur Triangulum
 Gukiesuori. 194.
 DEORUM Manichæicorum officia, innumera-
 bilia. 234.
 DEORUM trium essentia, vocatur Supremus
 Lham Tibetanorum. 278.
 DE PLANO Carpini, Joannes: Legatus Apostol.
 ad Tartaror. Principem. 11.
 DERCETO Dea, unde sic dicta? 123.
 DERCETO eadem quæ Delephat, *appod. trn.* 124.
 Salambo. *ibid.* Isis. *ibid.*
 DE RHODES, Alexander. 226. 576.
 DE RELIGIOSIS Idololatrarum Tartarorum
 ritibus. 9. *V.* Banier, & Mascrier.
 DE RUBRUQUIS, Guillelmus. Nestorianos in
 Tartaria litterarum formas ab Oiguris ac-
 cepisse tradit. vi.
 DESERTA Contemplatorum in Gentilium fa-
 bulis, quæ? 161.
 DEVETÆ Gigantes. Hos vincit & obruncat
 Bisnu. 128.
 DEUM Legislatorem æt. I. Mundi, cur nul-
 lum commemorent Tibetani? 225. causa
 a Manichæismi systemate petitur. *ibid.*
 DEUM tres unum in essentia dicunt Tibetani,
 cur? 278.
 DEUM Indis, Malabaribus, Persis, quid? 47.
 DEVOKI Deæ Ind. nomen, quid? 254.
 DEVOKI uxor Dâsrath. 254. Mater & Virgo.
ib. concipit, & parit Krisnu hominem
 sine semine viri. *ib.* mense Bado. *ib.* in
 Regno Agioda. *ib.*
 DEUS æternus Bramhanum, Nirankar. 233.
 DEUS auctor distributionis in vana religione
 Tibetanorum. 163.
 DEUS Auri Mercurius. 144.
 DEUS bonus Ægypt. Osiris, malus Typhon. 67.
 DEUS Barth Ind., quis? 254.
 DEUS creator apud Japonios insidet pulvina-
 ribus xii. supra verticem arboris creationis.
 142.
 DEUS Indra. 203. Illius statua. *ibid.* sedes,
 flos loti geminus. 204. Insignia, quæ? *ib.*
 DEUS Legislator ætatis I. Mundi apud Tibet.,
 nullus. 222.
 DEUS, Lex, & Liber legis apud Tibetanos,
 idem. 179.
 DEUS Ram. 254. natus ex matre virgine.
ibid. quo die, & mense? *ibid.*
 DEUS Rex sceptriger floribus coronatus, pro-
 prie a Manichæis acceptus. 166. 167.
 DEUS Sathun. 254.
 DEUS, secunda Tibetanæ Trinitatis persona,
 clavis transfixus. 211. sanguinem pro hu-
 mano genere fudit. *ibid.* quis hæc narret?
ibid.
 DEUS temporis apud Ægyptios, an Vulcanus?
 75.
 DEUS, thesaurorum Maris Dominus, in Or. Li-
 turg. Tibet., quis? 234.
 DEUS, Tonitruum auctor, & longæ vitæ lar-
 gitor, quis? 234.
 DEUS Vialium bonorum dator, in Or. Liturg.
 Tibet., quis? 234.
 DEUS vitæ Ægypt., Jupiter. 88.
 DEUS unus, ac verus spirituum, & corpo-
 rum omnium Creator. 230.

- DEWANAGARAM litteræ Bramhanum . 575.
 Matres omnis Sacræ Scripturæ Bramhanicæ . *ibid.*
- DEWIAN Singal. , quid? 48.
- DEWJOO item Singal. , quid? *ibid.*
- DIACONI Manichæorum . 240.
- DIES apud Indos Soli sacer . 160. respondet diei Dominico Christianorum . *ibid.*
- DII Cabiri . 135.
- DII duo Magorum Perfarum , bonus Oromazes , malus Arimanius . 83. Hos adoptarunt Manichæi . 84.
- DII XII. Manichæorum , an Duces exercitus Jovis in partes undecim distributi? 174. an inde etiam Hendecacephalus Cenresi Tibetanorum? 175.
- DII ergatæ ex lapide quadrato visi . 117.
- DII gemini sexus apud Ægyptios , qui? 128.
- DII Japonensium Kamis , & Sin appellati . 148.
- DII Indorum Bisnu , & Isuren filios sine concubitu generant . 111.
- DII Legislatores Tibetanorum quatuor . 221.
- DII Magni Manichæorum XII. iidem qui Gubernatores XII. , & membra Dei XII. 174. de substantia Dei manantes . 168.
- DII ovogeniti . 51. 52. 53.
- DII reticulati , qui? 123.
- DII Tibetani in lapide Mani vident omnia . 285.
- DII Tibetanorum , Lhamæ Renati . 246.
- DII tres Indorum Bramha , Visnu , Isuren , quam varie pronunciarī soleant? 99.
- DII tres Sol , Luna , Supremus Lhama . 278.
- DILUVIUM Universale . Illius epocham quo anno ante ær. Christian. statuunt sacri Hebræorum Codices ex Bonjurio? 293. Quo anno Tibetani? *ib.* & *seqq.* Quo anno Sineses? *ibid.* eandem faciunt Tibetani cum dispersione Noachidarum . 294. sic Attici . *ib.*
- ΔΙΟΙ , Jove geniti . 47.
- DIONYSI etymon , Jovis Filius . 47.
- DIONYSUS , an Indicæ , an Græcæ originis? 46. 47.
- DIONYSUS & Bacchus , idem . 46.
- DIONYSUS filius Isidis , dictus Arsaphes . 56.
- DIONYSUS Thebanis , Vitis . 45. Græcis Vinum . 46.
- DIODORUS Siculus . 40. 46. 49. 50. 53. 59. 68. 72. 76. 77. 78. 85. 86. 87. 125.
- DISCORDIARUM origo in humano genere , unde repetatur a Tibetanis? 216.
- DISPUTATIO Kaskarensis . *V.* Archelaus .
- DISPUTATIO in Vico Diodori ab Archelao Episcopo cum Manete habita , sed ab auctore Suppari scripta . 360. 361. 362.
- DIV Perf. , quid? 48.
- DIVINA natura Cenresi diffusa , & multiplicata constituit animos & corpora omnium hominum . 176.
- DOCIA Tibetanorum , luxuria . 154.
- DOCTORES XII. Potifato , XII. discipuli Manetis . xxxvii.
- DODECAETERIS Chaldæorum . 462. communis Tartaris , Sinis , Indis . *ib.* Japoniis . 464. & Tibetanis . *ibid.*
- DODECAETERIS Tartarorum . Illius anni an denominationem accipiant a XII. signis Zodiaci? 463.
- DOGMATA , & instituta Manichæorum Tibetanis cognata . xxvii. & *seqq.*
- DOKAM Tibetanorum . 154. *v.* Dopekam .
- DOMINE miserere , sic exposita Tibetana Oratio : Hom-mani-pema-hum , a vero sensu aberrat . 165.
- DOPEKAM Tib. Regnum concupiscentiæ . 201. an firmamentum Manich. ? *ib.* & 202. Illius situs . *ib.* In eo quinque priores modi generandi filios . *ibid.*
- DOTE Lex Tibetanorum exterior , Pagana simul & Manichæa . 223. 272.
- DRENGBU , vocalis . 593. Illius nota superscripta consonantibus . *ibid.* quandoque gemina . 595. 596.
- DRO-GNIER Lhamissa in Tab. Tib. Lips. 743. nata ex lacrymis sinistri oculi Dei Cen-resi . *ib.* an una ex Virginibus luminosis Manichæorum? *ib.*
- DUCES belli quinque sub imperio Regum v. Tibetanorum . 220. quinti nomen ignoratur . *ib.*
- DU PERRON , Anquetil . 736.
- DYCTINNA , Atergatis . 123. Dea sic a retribus dicta . *ibid.*

E

- E BROD . *V.* Nembrod .
- E ECHIDNA Virgo ancipitis naturæ , Mater scytharum . 35.
- Eclipses in Tibetan. & Bramhan. Philosophia , unde? 189.
- EFFIGIES Fò in numis cufis ab Imp. Rom. infimæ ætatis eadem ac effigies Christi . 684.
- EFFIGIES Jovis Indici . 113.
- EFFIGIES Praefrin-mo . 29.
- EIPAFIΩTHΣ Bacchus , cur? 55.
- ELECTI ex Institutione Manetis septem . 240.
- ELECTI Manichæorum . Eorum impositio manuum super capita auditorum comparatur cum impositione manuum facta a Kelongiis & Lhamis Tibetanis super capita Laicorum . 246. purgationem , & liberationem a mala substantia per alimenta in suo ipsorum ventre sanctificata spondebant . 247.
- ELEMENTA quinque communia Japonensium & Tibetanorum . 465. quinque masculina . *ib.* quinque fœminea . *ib.*

- ELEPHANTORUM** Regnum, Tibetum superius. 454.
- ELEPHANTUS**. Illius Religio erga Sidera, Solem, & Lunam. 32. visus in somnis Matri Xacæ. *ibid.* ejus pugna cum Dracone, cujus rei symbolum? 33.
- EMANATIONES** in Deo immanentes nunquam agnoverunt Manichæi. 170.
- EMEN** Ind., Amenti Ægypt. 130.
- EMHITI** Ægypt., septentrio. 131. an Omyto Japon. ? *ib.*
- EMODII** montes in Tibeto. 425. 439.
- ENARIA** Insula a Simiis. 27.
- ENNOB** Ægypt., aureus. 144.
- EPAGOMENÆ** Ægyptiæ. Earum dies ultimus, Nephthy. 122.
- EPAGOMENÆ**, dies v. in Anno Ægyptiaco adjectitii, natales Deorum. 55.
- EPAGOMENÆ** Perfarum. 122.
- EPAPHOS** Græc., Bos Apis. 71.
- EPHREM** S. 291. 363. 393. 394.
- EPICURUS** Mundos innumerabiles docuit. 181.
- EPIPHANIUS** S. Illius testimonia de Manichæorum fabulis: de Virginis lucidæ artibus in deludendis Principibus tenebrarum. 196. de causa pestis, & terræmotus. *ib.* de radicibus hominum in ima parte cum superiori colligatis. 195. 196. 197. de Principe Messore. 196. cetera v. 17. 24. 87. 124. 202. 204. 210. 242. 239. 291. 292. 344. 358. 370. 372.
- EPIPHI**. Die xxx. hujus mensis in an. Ægypt. feriæ natalitiæ Hori. 81. de his Plutarchi locus expenditur. 81. 82.
- EPISCOPI** Caskarenles quantæ antiquitatis? 353.
- EPISCOPI** Manichæorum. 240.
- EPISTOLA** ad Scythianum, an Manetis? an Valentini fœtus? 286.
- EPOCHA** primi Parentis Tibetanorum Prafrinpo. 296.
- EPOCHA** Regis xxv. Tibetanorum concurrat cum initio ær. Christianæ. 295.
- EPOCHA** Tymphan Tunkinen. convenit cum epocha Xacæ I. 43.
- EPOCHA** Xacæ I. Siamensium. 43.
- EPOCHA** Xacæ I. Japonica. 43. 44. convenit cum Tunkinensi, & ad Tibetanam accedit. *ibid.*
- EQUUS** viridis Vektor Solis Indici. 160.
- ERATOSTHENES**. 72. 78.
- ERTENG**, Codex sacer Manetis e cælo delatus, & exornatus picturis. 358. V. Arteng.
- ESCHDOT** Moysis non sunt emanationes divinæ substantiæ. 171. 172.
- EVANGELIA** apocrypha Nicodemi. 253. 262. Judæ. *ib.* & 259.
- EVANGELIARIUM** Mfs. Elrangelis litteris exaratum. 585.
- EVANGELIUM** Infantis Salvatoris apocryphum. 383. Manichæis divinum. 385. Illius auctor an Thomas discipulus Manetis? 391. an Marcossiorum fœtus? *ib.*
- EUCCHARISTIA** Manichæorum, Ischas dicta. 440. 441. an Saka Babyloniorum? *ib.*
- EUCCHARISTIA** Manichæorum ex Augustino, quæ? 211.
- EUSEBIUS** Cæsariensis. 18. 36. 67. 77. 151. 358. 362. 392. 491.
- EUSTATHIUS**. 38. 41. 102.
- ESEXQUIÆ** funerum apud Xacaitas. 442. 443. quo ritu, ac religione? *ib.*
- ΕΞ ΗΜΙΣΟΥΣ** natum Christum verum Dei Patris Filium, quomodo appellavit Origenes? 60.
- EZRABA**. V. Anderaba.

F

- FABA** Ægyptiaca, Lotos. 65.
- FABRICIUS**, Joh. Albertus. 366. 383. 384. 689. 714.
- FAKIRI**, Mhadei cultores, nudi, vaccino cinere delibuti. 161.
- FAKIRORUM** peregrinationes sacræ ad fontes Gangis. 348.
- FATI** symbolum apud Tibetanos. 487.
- FATUM** Tibetanorum omnia regit. 181. 184. 199. Corpora Lahis æt. II. e terra fabricat. *ibid.*
- FAUSTI** Manichæi artes in sectæ suæ ritibus, & arcanis occultandis mire callidæ. 529. 530. 531. 532. 533. 534. Artificii hujus causæ. 535. 536. 537. 538. 541. Is idem a sectæ suæ ritibus non excludit Sacrarum Imaginum cultum. 537. 538. 745.
- FEMUR** pro semine Jovis. 56.
- FESTI** dies in honorem Solis apud Ægyptios. 82.
- FESTUM** mortis Xacæ junioris mense II. a Japoniis, mense III. a Tibetanis celebratur. 249.
- FESTUM** occisi Manetis circa Pascha Christianorum. 248. 249.
- FEVARDENTIUS**, Franciscus. 746.
- FICUS** Manichæorum Ischades, an in sacris arboribus Tibetanorum? 509.
- FICUM** genera duo Buddæ, sive Xacæ sacra. 509.
- FIGURA** terræ lucidæ Manichæorum, quam desormis? 195.
- FILII** Jovis de virgine nati. 58.
- FILUM** cælos superiores, & Mundos inferiores per centrum æque trajiciens, semen univrsarum rerum. 109.

- FILIUS Dei Manichæorum transformatus in speciem hominis . 235. Idem qui Buddha Tibetan. & Japonensium . *ib.* quod machinæ genus ad animarum salutem fabrefecit? 235.**
- FILIUS DEI, Osiris. 63.**
- FILIUS Spiritus Cæli mortuus, & a Scythiis cultus, quis? 400.**
- FILIUS Vulcani, Sol. 71.**
- FIRMICUS, Julius. 63. 80.**
- FLAGRUM Ægyptiorum Numinum. 755.**
- FLAMMA & Ignis æternus, Bramha. 120.**
- FLUMINA sacra primigenia IV. 186.**
- FLUMINUM IV. origo e regione Kaskar. 343.**
- FO. Ejus sectatores Ascetæ Mo-ni-sem in veteribus Sinensium historiis, Manichæi. 401.**
- FO in Tibeti confiniis natum Sinenses scribunt. 417. quo anno? *ib.***
- FO Kiào, festa in Sinis eadem quæ Xacæ in Tibeto. 162. 163.**
- FO priscis Ecclesiæ seculis in Indiis, & Tartaria cultus. 399. 400.**
- FO Religio vertente sec. Eccl. I. in Sinas ex Indiis inuenta . 297. 298. Eadem est ac Religio Christi. *ib.***
- FO Sinensium, Christus. 298.**
- FO Sin. a Photh Ægyptio Christus Jesus Gnosticorum, Docetarum, & Manichæorum. 388.**
- FŒMINA in Mundo æt. II. hominum ac Tibetanorum Genitrix, quæ? 25. 200.**
- FŒMINARUM Lhassensium mores. 457.**
- FŒTUS sine opera Maris editus, Osiris. 51.**
- FOGGINIUS, Petrus Franc. 407.**
- FORMULA abjurat. hæc. Man. 376. 377.**
- FORTUNÆ Deus apud Indos, Jupiter Briaspæti. 113.**
- FORTUNATUS Manichæus. 737.**
- FOSIOROO Japoniis, quid? 52. 53.**
- FO-TOU-TCHING Sinensium, an Poti-sato Tibetanorum? 304.**
- FO TOU-TCHING Impostor celeberrimus in Lo-yam Sinensium, quis? 418. quo anno apparuerit? *ib.* ante apparitionis suæ diem multa sibi superioris vitæ secula tribuebat. *ib.* an is esse posset Sifinius Manetis in Pontificatu successor? *ib.***
- FOURMONTII FF., Interpretes Tabulæ Tibetanæ a Magno Petro ad eos missæ . 663. Viri doctissimi. *ibid.* Eorum Latina interpretatio ex Museo Sinico Bayeri petita, tota refertur in Appendice tertia Alphabeti. 655. & *seqq.***
- FUMUS Manetis, sedes hominum. 215.**
- FURES in Tibeto, quibus pœnis afficiantur? 458.**
- G**
- GAD, Caper. 88. Jupiter Ammon Thebanus. 89. Pan Mendesius. *ibid.* Jovis Sidus. 88. bonæ fortunæ Numen. *ibid.***
- GAETRI Dea, soror Bramhæ. 233.**
- GALASSUS, Nicolaus. 746.**
- GANESSA Ind. nomen, unde? 749.**
- GANGIS aquæ, expiatrix peccatorum. 153.**
- GANGES, Aurifer. 349.**
- GANGES fluvius sacer. 153.**
- GANGES pro fluvio Æthiopiæ Scythicæ, & Chavilæ Indiæ habitus. 351.**
- GANGI, Tibet., Ganges. 186. nomen exponitur fons, & scaturigo uberrima Kus. 344. 345. 346. Idem ac Phison. *ibid.***
- GARINÆI Populi in Scythia extra Imaum. 418.**
- GARUDA Vektor Bisnu. 128.**
- GARUDA Ind., quod avis genus? *ib.* an Accipiter, an Vultur, an Aquila? *ibid.***
- GAULMINUS, Gilbertus. 23.**
- GEHON. V. Gihon.**
- GEHON fluvius Chus Africanæ, Nilus. 351.**
- GELON ex Hebraico Isaac. 36.**
- GEMMÆ in Tibeto. 456.**
- GENERATIO filiorum per carnale connubiū cur diaboli opus a Manete haberetur? 207.**
- GENERATIO filiorum sex modis primum facta in Mundo æt. II. apud Tibetanos. 200.**
- GENESIUS Manichæus simulat se S. Timotheum. 527.**
- GEON fluvius, vetustissimis Scriptoribus, Nilus. 344.**
- GEORGIUS Syncellus. 42.**
- GERMEN Mundi. V. Semen.**
- CHALBITA, Templum a Manete picturis ornatum. 358. an Lhapranga Lhassæ? *ib.***
- GHIAM-POU Tibet., quid? 325.**
- GHIEL-CEN-SGI Tibetanorum, idem ac Indra. 211.**
- GIADUBASI in actis Krisnu, an Judæi? 255. & *seqq.***
- GIAGHIE, sacrificium Indico Soli oblatum in ordinatione Bramhanum. 160.**
- GIALASAR Ind., flos Balauftium. 204.**
- GIAMAL, & Argiun in actis Krisnu, quid? 253.**
- GIAM Ind., & Ifuren, idem. 152.**
- GIAM-CJANG, Tibetan. Deus. Ejus effigies. 280. 281. insignia. *ib.* an Christus Jesus ut sapientia Manichæorum? *ib.***
- GIAM-JANG. V. Giam-cjang.**
- GIAMUN. V. Zampù.**
- GIAM-PHEL in Tab. Tib. Lips., quid? 750. 751. Idem qui Giam-jang Deus sapientiæ, & harmoniæ. *ib.* Illius sedes, quæ? *ib.***
- GIASODA Mater Bayani. 254. Hanc eodem mome-**

mento peperit, quo Devoki Krisnu . *ib.*
 GIASODA Mater simulata Krisnu . 254.
 GIGANTES . De his scripsit Manes . 283.
 GIGANTOMACHIA , liber Manetis . 405.
 GIHON fluvius . Ejus origo in Kaskar Scythiæ . 343.
 GITKEN Tibet. , orbis terraqueus . 186. Sedes transmigrationis hominum . 214.
 GIOTI-SURUP Ind. , origo splendoris . 256.
 GIUDISTIRA in actis Krisnu , an Juda Hysteræ Valentinianorum ? 259.
 GIU-KIAO secta Confucianorum in Sinis . 162.
 GLASSIUS , Salomon . 171.
 GNARI . *V.* Ngari.
 GNEPNE , jejunium Tibetanorum mitius . 461.
 GNE-ZE-DEN Rex v. , & tertius æt. II. natus e sinistro brachio Patris Zeden . 219.
 GNIA-TRI-TZHEN-NGO . Rex I. Tibetan. , Censeri . 280. a Pastoribus renunciatus . 296.
 GNIELVA Tibet. , Infernus . 265.
 GNIEL-VEHI-NE , quid ? 488.
 GNJNG-CIE-CIHEN-PO in Tab. Tib. Lipf. , quid ? 686. 687.
 GNOS in Tab. Tib. Lipf. , agnitio a Deo Gnostlicorum infusa . 747. 748. 749. cum voce Gnom quo sensu conveniat ? *ib.*
 GNIT Tib. , quid ? 697. 698.
 GNOM in Tab. Tib. Lipf. , quid ? 696. 697.
 GNON-NUR in Tab. Tib. Lipf. , quid ? 750. unde deductum ? *ib.*
 GNOSTICA , & Manichaica *γνωσις* , quid ? 749.
 GNOSTICI agnitione , & recordatione meliorum infusa spiritibus conversionem , & expurgationem fieri statuebant . 737.
 GNOSTICI Borboritæ , unde sic dicti ? 755.
 GNOSTICI Christianæ Religionis apostatæ . 493. 494. 495. 496.
 GNOSTICI , & Basilidiani cultores Serapidis , dicti a Rom. Imp. Christiani , cur ? 684.
 GNOSTICI , & Contemplatores Tibetani , iidem . 749.
 GNOSTICORUM , & Valentinianorum Æones cum Syzygiis Tibetanis collati . 706. 707. 708.
 GNOSTICORUM Deus harmonicus , & sonorus idem ac Fo Sin. , & Po Deus Tibet. 734.
 GNUNNE , jejunium Tibetanorum rigidum . 460.
 GOKAR Tib. , Europæi . 654.
 GOKARENSIS cur dicta Mha-lhi-ha-nhi , five Mha-lhi-nhi in Invoc. Mag. Tab. Tib. Lipfensis ? 745.
 GOLIUS , Jacobus . 92.
 GONZALEZ Mendoza , Joan. 227.
 GOUVEA , Antonius . 476.
 GOPI , Dea tutelaris apud Bramhanes . 193.
 GRÆCARUM Basilicarum forma . 406.
 GRABIUS , Joannes Ernestus . 746.

GRATIA liberatoris apud Manichæos & Tiberanos , Pelagiana . 263.
 GRUTERUS , Janus . 85. 88.
 GRYNÆI Sacarum Populi , Ngari Tibetanorum . 418. proximi viæ , quæ ducit ad Seres . *ibid.*
 GUBERNATORES XII. Manetis , an Æones XII. signis Zodiaci præidentes ? 236. an Lahæ XII. Tibet. cum Urceis ? 237.
 GUKIESUORI Dea . 194.
 GYRUS legis , & illius ænigmata apud Tiberanos . 511. 512.

H

HAD Chald. & Syr. , Unus . 160.
 HAD , Sol . 160.
 HÆRESUM Antesignani . Qua arte præcis temporibus divinitatem & nomen Dei Patris , Deique Filii , & Spiritus S. sibi arrogarint ? 366.
 HAGRA . In ea simulacrum Bramhæ . 101.
 HAITHO Scriptor , Armeniæ Rex . 26.
 HAMAL Ægyptiis , aliisque Orientalibus , Aries . 154.
 HARDUINUS , Joannes . 81.
 HAUSTRUM animarum a Filio Dei fabricatum , inventio Manetis . 235.
 HAUSTRUM animarum Manetis , Rikhjel Tibetanorum . 236. 237. Someru Indorum . *ib.*
 HAZAROVAN Perfaram , Dominus Univerforum apud Indos . 704. Aeon in libro Sinitico Dei Fo ? *ib.* Taje-khje Tibetanorum . 705.
 HAZAROVAN primum principium . 704. quo sensu ? 705. an Sang-khje Tib. ? *ibid.*
 HAZYAT , Oxus . 355.
 HEBRÆI ex decem tribubus in Assyriam , & Mediam translatis , an in Tibeto ? 583.
 HEBRÆORUM historiæ in fabulas ab Ægyptiis conversæ . 71.
 HECATE & Anubis Numen idem . 143.
 HECATE prædæ marinæ Domina . 125.
 HEGEMONIUS a Beaufobrii calumniis vindicatur . 238. 239. 259.
 HEINSIUS , Daniel . 47. 54.
 HELA Nekkallensium lingua , Patan . 434.
 HELENA . *V.* Seiene .
 HELIOGABALI simulacrum . 119.
 HELIOGABALUS Deus , quis ? 119.
 HEM Nekkallensibus , Hemal . 153.
 HEM Pater Parbati . 153. Jupiter Ammon . *ib.*
 HEMAL Pater Barbati , an Aries Gregis Zodiacalis dux ? 153.
 HENOCH , & Seth promulgatores præceptorum divinæ legis apud Manichæos . 2. 5. Eorum libri apocryphi . *ibid.*

- HERBARUM medicarum species quam variaz in monte Lhangur? 447.
- HERCULES ab Indis cultus . 159. Sol apud Ægyptios . 155.
- HERMAPION . 71.
- HERODOTUS . 30. 35. 47. 45. 58. 76. 78. 87. 90. 119. 125. 126. 139. 377.
- HESYCHIUS . 36. 47. 50. 51. 92. 124. 125. 135. 136. 137. 139. 140. 146. 344. 345. 348. 356. 367. 373. 377. 378.
- HEXASTICHON Tibetanum . 498. loquitur in eo Xaca . *ibid.*
- HIERARCHIÆ ordines apud Manichæos, & Xacaitas Tibetanos . 240.
- HIEROGLYPHICA sacra in adscensu Sanctuarii Tibetanorum, quæ? 410.
- HIERONYMUS S. 30. 344. 369. 375.
- HIRCUS Mendes . 76.
- HO in Tab. Tib. Lipsi? quid? 737. Idem ac Ω magicum Marcossiorum . *ibid.*
- HO Sciang sectatores, Bonzii Sinenfes . 162.
- HOLSTENIUS, Lucas . 69. 343.
- HOM-MANI, Deus Mani, magicæ precis vi, invocatus . 507.
- HOM-MANI-PEMA-HUM orationem a Cenresi revelatam in Tibetum primus adtulit Samtan-pou-trha . 291.
- HOM-MANI-PEMA-HUM in solariis domorum . 440.
- HOM-MANI-PEMA-HUM oratio exponitur . 500. a Deo Cenresi instituta traditur . *ib.* universæ Xacacæ legis, precationum omnium summa est, & vis perfecta magicæ . *ib.*
- HOM-MANI-PEMA-HUM, tessera superstitionis Xacaitarum . 524.
- HOM-MANI-PEMA-HUM, Domine miserere . 165. Hujus interpretationis auctor . *ibid.*
- HOM, quid? 506. 507. 521.
- HOM, sacrificium quotidianum Indico igni oblatum . 160. Annum, mire solemne . *ib.*
- HOMO, effigies Dei Bramhæ . 100.
- HOMINES capripedes . 30.
- HOMINES ex utero, ex putri, ex ovo, ex floribus nasci Philosophi Tibetani docent . 51.
- HOMINIS effigies apud Ægyptios symbolum, intellectus, memoriæ, potentiæ, & artis . 116.
- HOMO in Mundo æt. II. omnium Parens, & Genitor apud Tibetanos, quis? 200.
- HOPAME an Splenditenens Manichæor.? 173.
- HOPAME, Rex Ser-khi-khor-lo . 174. an Rex Sceptriger Manichæor. rutilanti facie? *ibid.*
- HOPAME Tibetan. nomen, quid? 166.
- HOPAME Tibetanorum Deus . 175. Prima eorum Trinitatis Persona . *ibid.* Sang-khje Con-cioa . *ibid.*
- HOPAME invisibilis, ubi? 178.
- HOPAME, caput primum in simulacro hendecacephalo Cenresi . 166. 176.
- HOPAME sedes in Paradiso Mundi ad Occasum positi . 175. solus in eo habitat . *ibid.*
- HORAPOLLO . 111. 128. 137. 138. 236.
- HORUS Ægyptius apud Japonenses, quis? 150.
- HORUS apud Ægypt, Sol . 78.
- HORUS. Illius oculi Sol & Luna . 81. Istorum feriæ natalitiæ Apotheosis Hori nuncupatæ . *ib.*
- HORUS Valentini . 706.
- HOSRUNG Tibet. , Deus Legislator æt. IV. 221. nomen, quid? *ibid.*
- HUETIUS, Daniel . 18. 41. 56. 87. 89. 116. 161. 348. 366.
- HUM, quid? 506. 507. 513. 521.
- HUM Tib. 232. an vis ignea spiritus? *ib.* an Chaos? *ib.*
- HUMANUM genus in Mundo ætat. II. a quo propagatum? 200.
- HYDE, Thomas . 12. 17. 26. 79. 83. 101. 119. 120. 146. 155. 287. 357. 368. 374. 377.
- HYACINTHUS, cujus meminit Nubiensis; an Kiacin? 420. 421.
- HYDRAOTES fluvius idem qui Hyarotis . 355.
- HYLE, Bacchus . 63.
- HYLE Manichæorum, formatrix corporum, Deus . 230
- HYLE, Nebrod . 24.
- HYMNI sacri ad prandium, & cœnam in Templis Xacaitarum cantantur . 403.
- HYSTERA Valentinianorum, fabricator cœli, & terræ . 259.

I

I Tibetanum soni singularis . 19. 578.

JABE, quid? 746.

JABLONSKIUS, Ernestus . 64. 73. 87. 116. 130. 145. 371. 377. 378. 472. 487. 492. 493. 497. 692. 715. 734. 755.

JAGATI, Dea tutelaris apud Bramhanes . 194.

JAH in invocatione magica Tab. Tib. Lipsi, an Hebraicum Dei nomen Jah, & Jehova? 745. 746.

JAK Tibet. , Bos Silvestris . 212.

JAM-DRO . V. Palte .

JANG-SO . V. Palte .

JANG-SCI Jang-so, locus suppliciorum XVII. in Tib. Theologia . 183.

JANUS, Jupiter Bramha . 117.

JANUS, Mundus, Annus, Sol . 117.

IAO Dei nomen apud Gnosticos, Basilidianos, & Paganos celeberrimum . 745. 746.

IAO in Abraxeis Basilidianis Christus Sol, & consubstantialis Soli . 492.

- JAO in oraculo Apollinis Clarii, Christus Gnosticonum . 492.
- JAPET in Arimis . 27.
- JAPONENSES Diis genitoribus se natos ostentant . 148.
- JAPONENSES Philosophi. Eorum de ovo genitore hominum atque Deorum fabula . 52.
- JAPONENSES in Chronotaxi rerum gestarum. Xacæ secum pugnant . 44. Error, unde? *ibid.*
- JAPONENSES. Eorum Dii . 130. 131. 132. 133. & *seqq.*
- JAPONENSES Mundi creationem quibus emblematis repræsentent? 142.
- JAPONENSIUM Dea Benfalten . 53.
- JAPONENSIUM Deorum ordo triplex. 148. 149. 150. Eorum Genealogia . *ibid.*
- JAPONENSIUM Dii , Kamis appellati . 148. Dii Magni VII. 149. tres primi cælibes . *ib.*
- JAPONENSIUM dies festi Anniversarii quinque . 53. cum Genethliacis Deorum Ægypt. comparandi . *ibid.*
- JAPONENSIUM dogma de exordio creationis Mundi . 149.
- JAPONENSIUM Numen Symmios Dori Miofin . 52.
- JAPONENSIUM Tarata . *V.* Tarata .
- JARLON , Primi Regis Tibetanorum Sedes . 296.
- JASPIIS Scythicus . 351.
- JATA , nota determinatis consonantibus in Tib. Alph. subscripta , quæ? 613. unde nata? *ibid.*
- ICONOCLASTÆ cur Manichæi a Catholicis habiti? 528.
- IDOLOLATRIA Tibetanorum . Cum ea Manichæorum secta conjungi facillime potuit . 179.
- JE Sin. , unus . 39.
- IE GOEI Sin. , Unigenitus . 39. an ab Ægyptiis acceptum? 39. 40.
- JEHID , Gelon cognitus Scythiis . 37.
- JEHID , Houit , & Yit Ægyptiis , quid? 39.
- JEHID , Isaacus F. Abraham unigenitus . 18.
- JEHID Phœnicum & Ægyptiorum , Scythiis cognitus . 37. 38.
- JEHID Saturni & Rheæ F. , Osiris . 40.
- JEHOUD Phœnicum , Hebraice Jehid . 18.
- JEJUNIA Manichæorum cum jejuniis Xacaitarum in honorem Solis & Lunæ comparantur . 248.
- JEJUNIA Xacaitarum . 248.
- JEJUNIUM Calci Bud. *V.* Buddæ amor .
- JEJUNIUM Indorum in honorem Solis . 160.
- JESU nomen , an insertum Indico Mah-Jesouren? 388
- JESU Nomen SS. a Gnosticis , & Basilidianis corruptum . 741. 742.
- JESU Pueri prodigia ex Pseudev. Inf. 383. 384. 385. 390. 391.
- JESUS a Sinensibus appellatus Fo . 684.
- JESUS Christus . De illius pueritia , & miraculis liber apocryphus . 34.
- JESUS in Pseudev. Inf. descriptus idem ac Manes , Xaca Junior Tibetanor. , Krisnu Ind. , & Fo Sinensium . 383. 384. 385. & *seqq.*
- JESUS Manichæorum idem re ipsa esse potest , ac splenditenens . 168. Atlas . *ibid.* Rex honoris . *ib.* Primus homo . 168.
- JESUS Cælestis Manichæorum , animæ Salvator . 273.
- JESUS patibilis Manichæorum . *V.* Crucifixus Manichæor.
- JESUS puer ante Noachum ex Pseudev. Inf. 385.
- JESUS puer septennis in Pseudev. Inf. descriptus . 383. 384. 385. simulatur in Corbicio puero septenni . 385. 386. 387. in Xaca puero Tibetanorum . 385. & Krisnu Indorum . *ibid.*
- JESUS puer duodennis in Pseudev. Inf. 364. 382. 395. Idem qui Manes duodennis , & Xaca Tibetanorum . *ibid.*
- JESUS Tindor in Pseudev. Inf. idem ac Manes pictor . 389.
- JESUS Valentinianorum . 720.
- IGNI Indico sacrificia oblata . 160.
- IGNIS adoratores , Indi . 159.
- IGNIS a Persis religiose cultus . 80.
- IGNIS bonus . Ex eo Sol Manichæor. & Tibetanor . 282.
- IGNIS , Deus Isuren . 155.
- IGNIS Indici effigies . 160. insignia . *ibid.*
- IGNIS proprium & peculiare symbolum in simulacris Isuren . 156.
- IGNIS cælestis ac divinus Mnevis . 87.
- IHHU-SHO in invocatione magica Tab. Tib. Lips. 742. 743. an SS. Jesu nostri nomen? 744. tribuitur Xacæ . *ibid.*
- IHHU-TZA in Tab. Tib. Lips. 740. An & hoc ipsum sit SS. Jesu nostri nomen? 741. 742. Istud quoque tribuitur Xacæ . 740. 744.
- IHIDO Syr. , idem ac Hebr. Iehid . 19.
- IID epitheton Buttæ Tibetani , an Jehid , aut Jido Unigenitus? 19.
- IIT , Butta . 160.
- IIT , Xaca . 161.
- IKO Lhama Turkistanis , quid? 406.
- IL , Saturnus . 217.
- ΗΑΙΟΔΟΤΟΣ Græc. , Moscheris Ægypt. 72.
- IMAGINES Jovis Ammonis ex ejus templo eicit Bacchus . 116. an inde fabella de detrahitis Bramhæ honoribus? 115.
- IMAGINUM usum , & cultum rejecerintne , an admiserint Manichæi? 527. 528. & *seqq.*

- IMAGO boni Pastoris. 496.
 IMAUS Sinis & Hunnis antiquissimis, Mons Cœlestis. 344.
 IMPERATOR Sinarum ditioni suæ Tibetum adjungit. 314.
 IMPERATORUM Christianorum leges in Apostatas, Paganos, & Manichæos. 536. 537. 538. quid in iis observandum? *ibid.*
 IMPOSTURA Lhamæ renati paucissimis Xacaitis cognita. 396.
 INDI Banianenses. *V.* Banianenses.
 INDI cultores Jovis. 159. Panos. *ib.* Hercules. *ib.* Pyramidis sacræ. *ib.* Bacchi. *ibid.*
 INDI Ignem, & Solem hodieque adorant. 158. 159.
 INDI Templâ dedicarunt Soli. 159.
 INDICA Idola prægrandia. 101. *V.* Rupes.
 INDICA distributio, & processus rerum in creatione Mundi. 229. Tibetanæ, & Sinenfi similis. 223.
 INDICÆ litteræ Balabandù, an ab Hebraicis manarint? 583.
 INDICORUM Deorum Mater, quæ? 97.
 INDICULUS præceptorum de Æconomia moralis, civilisque vitæ a Sam-tha-pou-trha editus ansam fingendo Bramhanico operi de humanæ vitæ æconomia præbuit. 158. 159.
 INDICUM Dionysi nomen. 47. unde formatum? *ibid.*
 INDOPLEUSTIS, Cosmas. 190. 198.
 INDORUM Deus, Ram. 45.
 INDORUM Religio erga Gangem fluvium, ejusque fontes. 348.
 INDORUM sectæ: omnes tanquam Religionis basim Trinitatem quandam Deorum agnoscunt. 97. quibus nominibus tres hosce Deos appellant? 99. non omnes tamen eos adorari oportere sentiunt. *ibid.* Horum Deorum Matrem, quam esse dicant? 97.
 INDRA apud Tibetanos, quis? 211.
 INDRA, Deus Indorum, & Buddistarum. 203.
 INDRAË acta cum Debi, quid commune habeant cum Principibus tenebrarum captis amore Virginis luminosæ Manetis? 210.
 INDRADRUMANA, artifex statuæ Dei Budda. 260. 261.
 INDRANI. *V.* Saccidebi.
 INDUS fluvius. Ejus origo. 343.
 INFERORUM loca ex doctrina Manetis. 267.
 INFERORUM sedes apud Tibetanos. 265. Loca octo suppliciorum ignis. *ibid.* & octo gelu. 266. 267.
 INFERORUM supplicia apud Tibetanos, & Manichæos analogâ culpâ. 266. 267. 268.
 INITIATIO Bramhanum facta cum sacrificio peracto Igni. 160.
 INNOCENTIUS IV. Ejus ad Tartar. Ducem epistola. 11.
 INSTRUMENTA ad solemnem Xacaitarum cœtum convocandum. 405.
 INTELLECTUS, & cognitionis perfectæ lumen ad discernendum bonum & malum, & ad implendam legem, a Deo Kedun-kon-cioa. 275.
 INVENTIO Osiridis. 53. 63.
 JOANNIS Apostoli in Dolium olei ferventis immissi historia corrupta, & ab Indis accommodata Argiun. 262. 263.
 JONDEN, Insula ad Occasum. 185.
 JOSEPH Hebr. 36. 38. 87. 344. 351.
 JOSEPHI Patriarchæ. De Illius nomine Bonjurii dissertatio. 41.
 JOVIS Ammonis figura, Umbilicus. 119.
 JOVIS Filii de Virgine nati. 58. & *seqq.*
 JOVIS Filius Dionysus, Bacchus, Osiris. 46. 47.
 JOVIS Sidus quo nomine appellent Bramhanes. 113.
 JOVIS idem quod Minis. 90.
 IRENÆUS M., S. 34. 105. 259. 392. 490. 495. 496. 706. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 727. 730. 733. 737. 742.
 IRI Ægyptiis, quid? 49.
 IRIS Helychio, quid? 49.
 ISAAC, dictus Unus. 36.
 ISAAC apud Ethnicos adumbratus in Gelone F. Herculis. 36. Illius F. Typhon. *ibid.*
 ISAN, an ab Iside? 156.
 ISAN, Isuren. 156. Mahdeus. *ibid.* Loto insidet. *ib.* Illius effigies, & insignia. *ib.*
 ISCHAS Manichæorum, quid? 440. In eâ aëreos dæmones invocabant. *ibid.* *V.* Eucharistia Manichæorum.
 ISIA apud Platonem effertur pro Ousia. 151.
 ISIDIS caput, cur bubalum? 77.
 ISIDIS cultus. 45. Ejus & Cereris sacra, eadem. 46.
 ISIS Dea Palmaris. 142.
 ISIS & Isuren, idem. 156.
 ISIS & Osiris Numen idem. 143.
 ISIS physice principium passivum, materies, terra, & vis quævis sinu concipiens, & fovens semen Jovis Osiridem. 67. in eam Typhonis vis præpotens. *ib.*
 ISIS, Luna. 73.
 ISIS multimammea, Canopus. 134.
 ISIS supra terram conspicua. 143.
 ISIS Saitica. 93.
 ISIS, Terra. 63.
 ISIS Virgo Druidibus. 56. an inde ansam arripuerint Ethnici fingendi Isidem Matrem, Virginem? 56. 57. 58.
 ISIS Vitula Marina. 125.
 ISIS, Xaca antiquior. 161.
 ISMAEL adumbratus in Agathyrsis, & Scythia. 36.
 ISORETTA. *V.* Ixoretta.

- ISTERII Malaic., quid? 48.
 ISUOR, an in eo nomen lateat Jesu? 389.
 ISUREN animarum purgator. 151. 152.
 ISUREN, Deus ignis. 155. Sol. 155. Osiris. *ibid.*
 ISUREN & Bramha idem. 157.
 ISUREN duplex, Creatus, & Increatus. 157.
 Deus tertius Indorum, cur Deus destructionis vocetur? 151. & 155. Libri ejus IV. Atzala inscripti. 152.
 ISUREN dictus etiam Tschokha Malabaribus. 154.
 ISUREN & Isis, idem. 156.
 ISUREN fluvii Gangis origo. 153. humidæ naturæ Dominus. 153. sacrorum fluminum principium. *ib.* flumen Pokar. 153.
 ISUREN idem ac Osiris. 151. 152.
 ISUREN, Lingam. 152. Priapus. *ib.*
 ISUREN Nekpallensibus dictus etiam Mahdeus. 152.
 ISUREN, Pluto. 152. Amenti Ægyptius. *ib.* Giam Indicus. *ib.*
 ISUREN, Tchiven. 157.
 ISUREN universorum Pater & Creator. 157.
 ISURENI increati attributa divina. 157.
 ISURENI natura divina ubique diffusa, dispersita, coagmentata, & admixta universitati creaturarum. 157.
 ISURENI nomen. 154. an cum Docia Tibetanorum conveniat? *ibid.*
 ISURENI simulacrum trioculum. 155. color varius pro varietate munerum. 157.
 ISURENI Vector, Bos. 156.
 ISURENI uxor secunda Kenkei. 154.
 ITHA KJ NE. 488. sedes transmigrationis Tantalorum. 214.
 ITHARUM cruciatus a Cenresi sedatl. 176.
 ITINERARIUM Lhassense. 425. & seqq. ad pag. usque 462.
 IT Sinice, unus. 160. an Had? *ibid.*
 JUDA Proditor a Valentinianis cultus. 259.
 JUPITER Ægyptiis spiritus appellatus. 62. Amun. *ibid.* Deus vitæ. 88.
 JUPITER ab Indis cultus. 159.
 JUPITER Indicus Brahaspati. 113.
 JUPITER Miniatus. 203.
 JUPITER Perficus, Mars. 121.
 JUPITER Osiridis, Dionysii, Bacchi genitor. 49. 50.
 JUPITER transformatus in Cygnum idem ac Bramha. 110.
 JUPITER *ἡ μάγισσα*. 113.
 JUSA, quis? 742.
 JUSTINUS Martyr S., de Diis *ἑσθητοῦ* a Gentilibus, & Judæis adversus Christianos objectis, fabulas excutit. 58. 59. 60. 61. 62. Earum auctorem Dæmonem ostendit. 59. 62. Christum unicum & solum de Virgine Matre natum demonstrat argumento duplici, eoque ineluctabili. 59. 60. *v. etiam* 74. 85. 86.
 JUSTUS Judex Manichæor. 174. a Demiurgo productus. 177.
 IXORETTA Indorum, semen Mundi. 109. eadem quæ Bavani. *ibid.*
 IXORETTA Indor. physice eadem cum semine Dei, & cum vi seminali Ægyptiorum, Osiri. 109.
 IXORETTA fabulose diversa ab Isuren, physice eadem. 109.
 IXORETTA in summitate filii conjungentis septem superiores Cælos cum septem Mundi inferioribus. 109.
 YE Sin. *V. Je*,

K

- K** & S alternantes. 133.
 KAEMPHERUS Xacæ superstitionem ab Ægyptiis Sacerdotibus repetit. 43. in Indias illatam scribit sub Cambyse invasore Ægypti. *ib.* de anno non satis sibi constat. *ibid.* Citatur. 148. 149. 150. 274. 464. 467. 527.
 KALAM Ind., quid? 563.
 KALANKI, Antichristus, ubi quærendus? 545. 546. 547.
 KALP-BIRC, Arbor e Marieducta. 141. Palma Ægypt. 142.
 KAMBALA mons, Ramus Caucafi. 452.
 KAMBALA. Ex illius vertice Indi & Tibetani viatores religioso ritu salutant nivofos montes. 452.
 KAMBALIDES ramus Caucafi, an Kambala Tibetanorum? 452.
 KAMI. *V. Kamis*.
 KAMI Maximus Japonensium Sintoistarum substantia Solis. 150.
 KAMIS Japonens., quid? 148.
 KAMIS Japonii, & Kamiphis Ægyptii, iidem. 148.
 KAMIS, spiritus, aut animæ. 148.
 KANAC, Ganges. 420.
 KANDAK fluvius. 429.
 KANG-KA-GNIN-PO, primus Magnorum Lhamarum Civitatis Sechia. 315. 316. Idem ipse Deus Gjam-jang creditur. 315. Rex totius Tibeti ab Imper. Sin creatur. 316.
 KANOUPHIS Arabibus, Canopus. 133.
 KANSA. Nivosi & calvi montes Tibetanorum. 439. confines parti quintæ Indiæ. *ib.*
 KAN-TCHEOU, urbs Princeps Tanguti. 353. in ea Christiani. *ibid.*
 KANUPHI Ægypt. Al-Beni, Nerites conchæ, Arabibus 133. 174.
 KARABUANGCIU hostis a Xaca juniore inde-

- deserto victus, diabolus tentator. 684.685.
nomen, quid? *ibid.*
- KARM-SAHUMI, septem capitum Filius a
Mhadeo sine fœminæ opera genitus. 161.
Eum educarunt Contemplatores septem.
ibid.
- KAS. *V.* Chus.
- KASCHGAR. *V.* Caskar.
- KATA Malaice, quid? 97.
- KATAYA, Æthiopia Asiatica. 687.
- KATI in Verf. Copt. psal. 135. v. 5. mens, in-
tellectus, sapientia. 98.
- KATMANDU Indostanic. In ea Hospitium PP.
Capuccinorum. 436. Numen tutelare, In-
dra. 436. Religio Bramhanica, & Buddis-
tica. *ib.*
- KEBLA. *V.* Kibla.
- KEBLOS, an Kubel Bramhanum Nekpallen-
sium? 147.
- KEBLOS, Canis custos & observator Solis. 147.
Mercurius canino capite. 147.
- KE-DUN CON-CIOA. Deus III. in Trinitate
Tibetana. 275. Inlittutor Religiosorum.
ib. quis? 276.
- KEGNIEN Tibetanorum, quis? 245. Præcepta,
quæ illis observanda traduntur. *ib.*
- KEKAI uxor Dafrath. 254. Virgo Mater
Barth & Sathrun. *ib.*
- KEKHO, quis? 405. nutibus indicit musicis
exordium, & finem sacri cantus. *ib.* Idem
ob Virtutem Electus. 241. disciplinæ Cus-
tos. *ib.*
- KELONG Tibetanorum, quis? 245. Præcepta,
quæ illi observanda traduntur. *ibid.*
- KELONGII, Ascetis ceteris abstinentiores.
460.
- KELVA-KE-DUN-CHIAM-TZHA, Magnus Lha-
ma Sgigatzhensis renascitur. 323. Fit Su-
premus Lhama renatus totius Tibeti. 324.
quo anno? *ib.* Idem renascitur secundo:
renascitur tertio. 326. renascitur quarto,
& Rex totius Tibeti constituitur. 327. re-
nascitur quinto. 330. renascitur sexto.
331.
- KENKET uxor secunda Ifureni. 154. Ejus ef-
figies in caudam Piscis desinit. *ibid.*
- KETZHUL Tibetanor., quis? 245. Præcepta,
quæ illi observanda traduntur. *ib.*
- KHADROMA transformata in Simiam, Ma-
gna Mater Tibetanorum. 215. 280.
- KHADROMÆ aereæ Tibetanorum, quid? 215.
- KHADROMARUM regio, quæ? 475.
- KHADROINE, Regnum, & solum Natale
Urchjen. 475.
- KHAGHIUR in centum & octo Volumina di-
visum conditur: 305. continet præcepta,
& mysteria legis Xacæ junioris in Tibeta-
nam linguam conversa. *ib.* Eorum Inter-
pretes. *ib.*
- KHAN-KIS. *V.* Gangi.
- KHIACIN, & Cenest, idem. 237.
- KHIACIN spiritus purgator Xacæ, II. in utero
Matris Virginis. 32. 237. 238.
- KHJE Tibetanorum, Sinicum Chi. 704.
- KHATAI, Æthiopia. 347. Terra Chus. *ibid.*
nomen cur Cascharorum Regioni attribu-
tum? *ib.*
- KHATAI. Ejus originatio ab Ægyptia voce
repetitur. 347.
- KHATAI. In ea apud Arabes Caskar. 346.
- KHATAI, Sina. 347.
- KHIUTE pars magni codicis Khaghiur. 242.
In ea de Magia agitur. *ib.*
- KIANGSE. Monasterium Xacatarum frequen-
tissimum. 451.
- KIBLA, ☉ Ægyptio respondens an Umbilicus
Jovis Ammonis, & Visnu? 145. 146. Deus
ipse Navigiorum Rector. 146.
- KIBLA meridies. 146.
- KIBLA Pyxis nautica. 146.
- KIBLA Sabæorum, Polus arcticus. 146.
- KJE apud Tibetanos, India. 521.
- KIE-PON Sin., Pyxis nautica. 146.
- KIETU Indici effigies. 147.
- KIETU Ind., rubentes vaporum & exhalatio-
num circuli circum Solem, & Lunam.
146. 147. an *κίτρος* Hesychie? *ibid.* an *κίτρον*
animal? *ibid.*
- KJIL-GHOR in Tab. Tib. Lipsf., quid? 691.
- KIKU, vocalis. 593. Illius nota superscripta
consonantibus. *ibid.* Sinistrorsum commu-
niter versa. *ibid.* quandoque dextrorsum.
595. 596.
- KIRCHERIUS, Athanas. 81. 88. 90. 100. 104.
112. 119. 124. 132. 133. 135. 145. 150.
151. 155. 236. 379. 387. 430. 432. 452. 524.
576.
- KIU-PA-. *V.* Kiuta-pa.
- KIUTA-PA. Religiosorum Tibetanorum ordo
a lege Kiute cognominatus. 223. eorum
Auctor Asciang. *ibid.* An Sehennes? 222.
- KIUTE, lex interior Tibetanorum, sordida,
deque Atheismo suspecta. 223.
- KIUTEITÆ Tibetani, Contemplatores. 224.
- KIUTEITICA contemplatio, quid? 224.
- KON Tibet., monastica domus cum æde
sacra. 657.
- KORBANORUM Ritus, Christianæ Religioni in
Oriente admixti, superstitioni. 163. dam-
nantur. *ibid.*
- KORIM. *V.* Corim.
- KOSILLA Dea, uxor Dafrath. 254. Mater,
& Virgo. 254.
- KOTA Ægypt., quid? 97.
- KRISNU Indici astra ex actis Christi Jesu apo-
cryphis, & arte veterum hæreticorum cor-
ruptis ac depravatis. 253. 254. 255. 256.
257.

257. 258. 259. 260. 261. 262. 263.
KRISNU Indicum, nomen Christi corruptum.
 253. 254.
KRISNU transfixis jaculo pedibus moritur.
 260.
KRISNU primus homo Manichæorum. 257.
KRISNU, orante Matre, alligatus arboribus.
 253. idem est ac Christus Jesus Manichæo-
 rum patibilis, de terra Matre genitus, al-
 ligatus arboribus, & in omni ligno cruci-
 fixus. 261. 262. idem ac anima Manichæo-
 rum revoluta in arbores. 253. 261. 262.
 solutus ab arboribus, & ligatas animas
 Bramhanum liberans, est Christus Jesus
 Manichæorum patibilis simul & anima-
 rum Salvator. 261. 262.
KRISTNU & **Krisnu**, idem. 254.
KU Sin., Bayero, antiquitas, æternitas. 228.
KUBEL, an Apollo Smintheus. 148.
KUBEL Deus Custos Septentrionis. 147. Præ-
 est sæcunditati totius naturæ. *ib.* & 148.
KUBEL Idoli Nekpallensium effigies. 148.
KUBEL, an Keblos Hefychii? 147.
KUBEL uxor, Basudala. 148.
KUPO Nekpallensium dialecto, Batgao. 434.
KURBANORUM Ritus. *V.* Korbanorum Ritus.
KURIM. *V.* Corim.
KURMA Avotar Ind., Bisnu in testudinem
 transformatio. 141.
KUS. *V.* Chus.

L

LACCIMI Ind., Dea divitiarum, uxor Bis-
 nu e Mari. 141.
LACCIMI Indor. eadem ac Amida, & Anubis
 Japon. 144.
LACCIMI nomen, an Ægyptium? 141.
LACROZIUS tertiam Trinitatis Tibetanæ per-
 sonam quo nomine vocet, & qua ratione
 nomen ipsum exponat? 175. citatur. 19.
 20. 31. 42. 43. 44. 95. 99. 100. 102. 108.
 109. 115. 120. 130. 163. 164. 165. 179. 211.
 222. 224. 241. 274. 285. 364. 285. 364. 377.
 378. 462. 463. 476. 565. 574. 578. 580. 581.
 582. 583. 592. 593.
LACRYMÆ Achamoth Magnæ Matris Valen-
 tinianorum cum lacrymis oculorum Cen-
 re-si comparantur. 743.
LACUS Isuren in finibus Tibeti. 153.
LADAK Regnum. 314. 315.
LAERTII Diogenis locus de Semnotheis, ex-
 pensus. 712.)
LAHÆ in exordio Mundi ætatis II. unde a
 Fato demissi? 199. Induuntur a Fato cor-
 poribus terreis hominum, & Brutorum.
 200. Ex his duo tantummodo masculo, &
 femineo sexu donantur. *ibid.*

LAHÆ, Primi in prima Mundi ætate habita-
 tores terræ. 187. a quo missi? 188. unde?
ibid. corpora induunt e terra primigenia.
ibid. sine distinctione sexus. *ibid.* illumi-
 nant terram. *ibid.* non egent cibo. *ibid.* in
 eo statu innumera sæcula vivunt. *ibid.* de-
 gustant postremo terræ fructus, *ibid.* om-
 nia post esum tenebrosa fiunt. *ibid.*
LAMA Electus, Conbei Lama. 241.
LAMA Lhasiensis, omnium Princeps. 241.
LAMA Maximus quo ritu tangat capita Lai-
 corum. 246. solis Lamis Electis manus im-
 ponit. *ibid.*
LAMA Max. Tibetanor., Deus. 246.
LAMA renatus, Cjangciub Lama. 241.
LAMA Rimbocihe Tibetanorum, Pontifex
 Maximus. 241.
LAMA-SEM. 9.
LAMA Supremus: Deorum trium essentia.
 278.
LAMÆ renati, non amplius peccare possunt.
 253.
LAMÆ renati, Dii. 246.
LAMÆ ex Indostan iterum ac tertio acciti
 ad Xacæ Religionem in Ngari Tibetanor-
 um redintegrandam. 311.
LAMÆ octo Regis titulo ab Imperatore Si-
 nensium donati. 321.
LAMÆ sacrificuli mussitant ore velato. 453.
LAMÆ Supremi in Tibeto renati. Eorum
 exordium. 324. 326. Res gestæ. 324. 325.
 326. 327. 328. 329. 330. & seqq.
LAMÆ Supremo Lassenium civile impe-
 rium totius Tibeti a Rege Tartaro tradi-
 tur. 327. eripitur a Sino. 337. iterum res-
 tituitur. 340. 341.
LAMAIN-KJ-NE, quid? 487.
LAMAIN pugnantes cum Lahis, quid indi-
 care velint? 283.
LAMAIN, Semidei. 274.
LAM-CIO-DRO, Insula ad Occasum. 185.
LAMISSA Renata Tibetanorum, quæ? 271.
 Illius nota insignis. *ib.* Magna Dea. *ib.*
LANI in Tibeto impuri, & infames. 445.
LAO Sin., quid? 689.
LAODICEA Apostoli Pauli prædicatione insi-
 gnis in Kynam Magni Canis regionem a
 Sergio Manichæo transformata, an Lahdak
 Regnum Tibetanorum? 527. 528.
LAPIDES acuminati, figuræ Ignis, Solis, &
 Jovis. 119.
LAPILLI in Tibeto. 456.
LAPIS vocalis, & divinus Heleno responsa
 tradens. 285.
LAPRANGA. *V.* Lhapranga.
LATOMIÆ Tibetanæ. 456.
LECIN Bramhan., Præceptor Samthan Pou-
 trhæ. 290.

- LEX** Nuptiarum in Tibeto, quæ? 458.
LE MOYNE, Stephanus. 128. 135.
LEO Magnus S. 207. 242.
LEX ad perfecte cognoscendam viam spiritus, a Deo Cio-kon-cioa. 274.
LEX Dei, & Dei natura in Tibetana Theologia, idem. 178. 179.
LEX duplex secretior una, popularis altera, apud Manichæos & Tibetanos. 223. 271.
LEX interior Tunkinensium. 223. Siamensium. *ibid.* Sinensium, *ibid.*
LEX Magica ab hominum sensu remota. 501.
LEX repudii in Tibeto, quæ? 459.
LEX secretior Xacaitarum aucta ab Asciang Sinensi. 271.
LHA boni, & Drè mali auctor. 489. ambo dati hominibus a primo exordio vitæ. *ib.* quas partes apud Supremum Judicem agant? *ibid.*
LHA-CIH-CON-CIOA, Filia Imperatoris Sinarum. 160.
LHA-CIH-TRI-TZHUNG, Filia Regis Nèkpal. 160.
LHADAK. V. Laodicea.
LHAMA. V. Lama.
LHAMO-KHIU-PRUL Mater Xacæ, Virgo. 32.
LHA-NE, quid? 487.
LHANGUR, mons Tibetanorum. 446. quam atris & malignis affectionibus in ejus ascensu torqueantur Viatores? 446. 447. de eo quid scribat Kircherus. *ibid.*
LAHPRANGA, Templum in urbe Lhassa Xacæ juniori primo erectum. 299. 300.
LHARU Numini consecratur Xaca Infans. 33.
LHASSA Bramhanibus Indis, Bonziis Sinis, & Lhamis Tartaris, centrum Religionis. 401.
LHASSA. In ea Hospitium PP. Capuccinorum. 453.
LHASSA Tangut seu Tibeti Metropolis. 9. vertente Sec. Eccl. I. ædificata? 300.
LHO-KAHA-PTRA, Populi Meridionales labiis incisus & pictis. 423.
LIBER a Sinis attributus Fo. 683. in Sinam ab Indis delatus, quo tempore? *ibid.* an unum esset ex Pseudevangeliis Christi? 684.
LIBER Atzala idem ac Deus Ifuren. 179.
LIBER de *humanæ vitæ æconomia* ex Tibetana in Anglicanam, aliasque linguas translatus, sublestæ fidei. 158. non est antiqui Bramhanis opus ante Chr. tempora. *ibid.* non Confucii. *ib.* non Dandamidis. *ib.*
LIBER Lham-rim-cen-po, Scala perfectionis, quo auctore compositus? 321.
LIBER legis Dei, & Deus in Theologia Tibetana, idem. 179.
LIBER Vedam, idem ac Deus Bramha. 179.
LIBRI de Religione Xacæ e Sinis in Tibetum primum adlati. 299.
LIBRI Magici in linguam Tibetanam translati. 305. in Tibeto combusti. 307.
LIBROS Xacaicæ legis interpretatur Potifato. 305.
LIBROS de Religione Xacæ a Sam-than-poutrha ex Indiis allatos in Tibetanam linguam transtulit Lha-cih-con-cioa Regis uxor. 301. 302. Eos studiose legit Rex xxx. Trifrong-teu-tzhen. 301.
LINEÆ duæ erectæ non semper vicem puncti in scriptis Tibetanis gerunt. 681.
LINGAM portentum turpitudinis. 152. ubique in Indiis cultus. 152. Ejus imagines & simulacra multiplicis formæ. *ibid.*
LINGAM, Priapus Bramhanum. 116.
LINGAMORUM spectacula obscenissima. 117.
LINGH-PURANA. Volumen de rebus gestis Ifuren. 153.
LINGVARUM varietas humanæ superbix pena in beneficium Christianæ fidei commutata. 555.
LIQUOR suavissimus ex annulari digito Ceresi. 176. sedat Inferorum supplicia. *ibid.*
LITTERÆ sex, & earum vis, ac productum perfectum, Or. Hom-manì pema-hum. 520.
LITTERÆ Tibetanæ sero & obscure admodum cognitæ Europæis. 557. minorum specimen exhibuit Hydius. *ib.* & 574. & hæ parum cognitæ. *ib.*
LITTERÆ & lingua Tibetana quam late fusa? 416.
LITURGICA oratio Tibetanorum. 163. 164. Tangutanis litteris scripta apud Lacrozium. 164. an fragmenta contineat Liturgiæ veterum Christianorum in Tartaria? 165.
LITURGICUS Codex Tangutanorum. 164.
LO-ABASSI, Tibetanorum Papa. 687. an idem ac Abassinorum Pontifex, & Presbyter Joannes Æthiopum? 688. 689. an Lhama M. Lhassensium? 690.
LOCA XVI. Beatorum suprema ante Mundi visibilis creationem a Tibetanis tradita. 182. 183.
LOCA XVI. damnatorum ante Mundi visibilis creationem in Tibetana Theologia. 183.
LO-CHAAN, quid? 688. 689.
LO-SANG-KEL-SANG-KHIAM-TZO supremus Lhama. Ejus epistola ad Pinnabillensem. 501. 502. 503. 504. 505.
LO-SANG-TRAK-PE-PEHL, Lama & Scriptor celeberrimus. 319. ejus acta, scripta, & instituta. *ib.* 320. 321. 322. Deus Giam-Jang creditur. *ibid.* Tzhon-ka-ba.
LOTI flores, sedes Ignis Indici. 160.
LOTI flores, Solis Indici insignia. 160.
LOTOS Bramhan., Tamara. 64.
LOTOS. Erga hunc florem par cum Ægyptiis Bram-

Bramhanum, Japonensium, & Tibetanorum superstitio. 64.
LOTOS Diis Ægyptiis sacra. 64. Ex ea Infans exoriens, symbolum Solis. 68. Eadem Bisnu sacra. 129. ex hac ipsa natus Urchien. 242. De ea Ægyptiæ fabulæ in Indias, in Tibetum, & Japoniam manarunt. 65.
LOTOS Tarata Japonensibus. 65. Faba Ægyptiaca: Nymphæa Magna. *ib.*
LOTOS flos in manu Supremi Domini Tibetanorum. 163.
LU, Insula, ad Orientem. 185.
LUCIANUS. 125. 144.
LUMINARIA Maneti, reliquæ animæ. 202.
LUNA Ægyptiis, & Indis, Deus masculus. 129.
LUNA an Meni Hebræorum Idolum? 88.
LUNA apud Tibetanos posita supra florem Pemâ. 65.
LUNA corniculata in summa fronte Isuren. 155. an Isis? *ibid.*
LUNA. Ejus motus & cursus ex Tibet. fabulis. 189.
LUNA Indis, Ciand. 141.
LUNÆ intercalares Tibetanorum. 470.
LUNA Manichæorum consubstantialis Christo. 169. Christi Jesu sedes. *ib.*
LUNA Persis an Mithra? 80. 92.
LUNA, *Regina Celi*, ab Hebræis Idololatriæ culta. 73.
LUNA sedes Gjam-cjang. 280.
LUNA Tibetanor., Ciu-sce-le-trup-bha. 189. Provincia Soli similis. *ib.*
LUPA-LING, Pars Orientalis Mundi Tibetani. 185.
LUPA Tibetice, quid? 371.
LUPA Insula ad Orientem. 185.
LUX Patris ipsi etiam Filio inaccessibilis, Manichæorum delirium. 168.
LYPSANOTHECÆ Tibetanorum. 457.
LYTHROTES Valentinianor. 706.

M

M & B permutabiles. 371.
M **M** **F** pro gemino B apud Græcos. 12. & pro B simpliciter. 13. in eo idiotismus Cophthorum. *ib.*
M præpositum vocibus Tibetanis sæpe filet. 13.
MAANI, spiritalis ratio. 285.
MACHINA cum XII. Cadis per spheram conversa, opus Filii Dei in hominem transformati ad hauriendas animas mortuorum. 235. quid? *ib.* & 236.
MACROBIUS. 89. 160.
MAGI adoratores Christi ex Perside. 27. **C** Filiis Sem. *ib.*

MAGI in Act. SS. Ap. st. Simonis, & Judæ apud Abdiam, Manichæi. 689. ex qua Æthiopia in Scythiam effugerint? *ib.*
MAGI Tibetani nomen integrum solvunt in litteras simplices, & singulis litteris propriam vim agendi adscribunt. 735 736. vis ista arcana ignoratur. *ib.*
MAGI Urchienitæ in Tibeto. 242. qui in privatis ædibus vivunt, uxores ducunt *ib.* in Cœnobiis cœlibes sunt, ut ceteri Xacaitæ. *ib.*
MAGIA publice traditur in Scholis Tibetanis. 403.
MAGIA, quid agat? 678.
MAGIÆ auctor apud Tibetanos, Urchien. 242.
MAGIÆ Doctores in Tibeto. 242. Viri Religiosi instituti ab Urchien. *ibid.*
MAGICA monumenta in porticu ad parietes exteriores Sanctuarii Lahprangæ. 414.
MAGICA vela in solariis. 441. & ante Pagodas Xacæ. *ibid.*
MAGICÆ invocationes Xacæ, lapidibus insculptæ, frequentes: ubi? 436.
MAGICÆ invocationes in Tab. Tib. Lips. cur satis intelligi, & explicari nequeant? 709.
MAGICÆ superstitiones Tibetanorum, sædissimæ. 247.
MAGISTRI Manichæorum XII. 240. Eorum Princeps tertiusdecimus. *ib.*
MAGISTRI Xacaitarum Tibetanorum XII. 240. Eorum Princeps tertiusdecimus, Potifato. *ibid.*
MAGNETICI montes in Tibeto. 456.
MAGUS insignis, Manes. 242.
MAHIR Persis, quid? 80. an inde etiam Mithra? *ibid.*
MAHUR venenum Diis ipsis lethiferum, **C** Mari. 141. a Deo Isuren gutture tenuis haustum. 141. 142. cur? *ib.* quid symboli & arcani contineat? *ib.*
MAIGROT Cononens. Ep. Vicar. Mifs. Ap. in Sina. 20.
MALABARICA Volumina colligata funiculis. 565.
MALABATHRUM Besadum. 457.
MA-LI-YA Sinice, Maria. 744.
MANES ad exemplum Christi, XII. discipulos elegit. 240. anno ætatis trigesimo se dicere cœpit *Spiritum Paraclitum*. 397. an simulaverit Christum, super quem ad Jordanem descendit Spiritus Sanctus? *ib.* & XII.
MANES an genere Buddista? 377. 382. Parentes ipsius, qui? 377. 378. 3. 9. an fabulosi magis quam veri Genitores Manetis? 380. 381.
MANES an Kedun-kon-cioà Deus III. in Trinitate Tibetana? 277. & Spiritus Sanctus in Trinitate Christianorum? *ib.*

- MANES** an Magorum stirpe satus? 387.
- MANES** architectus Radicis creationis originalis Tibetanorum. 234. 235. Artifex Rikhjel. *ib.*
- MANES**, Beaufobrio, Astronomus incomparabilis. 189. ex mechanico Mathematicus. 190. Budda ipse de Virgine natus. 398. cur Dei Filium ex Virgine Matre vere genitum, vereque partum negaret? 207. germanam tanti erroris causam ignoravit Beaufobrius. *ib.* cur mortem Christi saltem simulatam crederet, & ne quidem simulatam ipsius Nativitatem vellet? 208. tanquam Deus invocatur a Tibetanis in oratione Magica *Hom-mani-pema-hum*. 507. Electis clam revelavit nomina plura dæmonum secreto ritu invocanda. 240. Illius nomen Mani apud Persas, & Arabes. 283. an ex Manahem, ut placuit Beaufobrio? 284. ex Mani Tibetano, & Indico derivatur. *ib.* & *seqq.*
- MANES** in Kaskar urbem Scythiæ aufugit. 356. 357. victus a S. Episcopo Archelao evanuit. *ib.* Remotiores Turkestan, Indiæ, & Cathajæ Sinicæ Regiones peragravit. *ib.* an in Tibeto, & Tibeti finibus Templum duo picturis exornaverit? 358. Antro abditus e Cælo se delapsus fingit. *ib.* post annos multos a fuga Caskarensi in Vico Diodori apparet. 357. 359. comprehenditur, & militibus Regis Persarum traditus ultimo supplicio afficitur. 360. in Scythiam ivit sub eo plane tempore, quo Budda & Potifato. 303. non unius fugæ, & asyli causa iter in Scythiam instituit. 287. Illius erga Scythiam desiderium, unde? *ib.*
- MANES** Musicus excellentissimus. 403. 404. inventor Chelys. *ibid.* non agnovit Antipodas. 189. 190. 191. 194. 195. 196. 197.
- MANES** Operum trium inventor. 235. Quænam ea sint? *ibid.*
- MANES** Pictor in urbe Schighil. 163.
- MANES** pro Christo haberi, & coli voluit. 277. pro Xaca habitus in Tibeto. *ibid.* pro Spiritu Sancto a suis habitus, & nominatus. *ib.*
- MANES** puer duodennis idem ac puer Jesus duodennis in Pfeudev. Inf. descriptus. 364. 382. 383. 389. 390. 395. 396., & Xaca ipse Tibetanorum. 364. 382.
- MANES** Scythiani nomen gessit. 286. ante Scythicum iter. *ib.* & 287. an, & quomodo illud a primo Scythiano in se derivatum acceperit? 287. 288.
- MANES**. Solem & Lunam naves translatórias effinxit. 232. Solem ex igne bono, Lunam ex aqua bona. *ib.* ambo luminaria de substantia Dei pura fabricata dixit. *ibid.* idem dicunt Tibetani. 188. 189. 232.
- MANES** Turkistanæ, & Oiguræorum Deus. 399. Tempa eidem erecta. *ib.*
- MANES**. Veri ipsius Natalis epocha statui certo nequit. 397. si qua figi posset, cui probabilius anno illigari deberet? 382. ejus opinati natalis annus cum suscepto novo nomine Manetis conjungitur. *ib.* ætatis anni, incerti. 383. 397. ex arte ficti. *ib.* & 395. 396. *v. etiam* XLI. XLII. XLVII.
- MANETIS** mores, & indoles. 392. 395. ejus ornatus, & vestes. 392. 393. colorum varietas. *ib.*
- MANETIS** Philosophia de nebularum, & pluviarum causa, quam turpis & obscena? 209.
- MANETIS** præcepta numero & austeritate gravissima. 275. 276.
- MANETHO**. 40. 71. 76.
- MANGI** populi extra Gangem, unde sic dicti? 611.
- MANGIUSUORI**. *V.* Svarasvoti.
- MANG-PO-CURVE-KHJEL-PO**, Rex hominum, quis? 217. an Saturnus? an Xaca primus? an Sasyches, Osiris, & Sol Ægyptiorum? 217. 218. Rex eligitur in parte Mundi Meridionali. *ib.*
- MANI**, corona precatoria Tibetanorum. 508.
- MANI** & Cenresis, idem. 500.
- MANI** gestatorii, & eorum usus. 510.
- MANI** in Tab. Tib. Lips. 716.
- MANI** lapillus ex aquis Maris primigenii eductus. 141. Idem ex substantia lucida Dei. 284. Diis Tibetanis facer. *ib.* eo ornatur vertex summus capitis Xacæ, aliorumque Numinum. *ib.*
- MANI** majores in viis sacris. 511.
- MANI** maximi in Templis, & sacris domibus in gyrum perpetuo acti. 511.
- MANI** nomen sibi ipsi a Manete puero duodenni impositum. 364. 382.
- MANI**, Oratio *Hom-mani-pema-hum*. 508.
- MANI** pensiles. 511.
- MANI** propter viam sacram Lahprangæ. 415.
- MANI**, Rex Tibetanus. 286.
- MANI** rotatiles in officinis, privatisque ædibus Tibetanorum. 511.
- MANI-TZHEN-PO** eo tempore nascitur, quo Manes in Scythiam ivit. 303.
- MANI**, vela omnia cum inscripta Or. *Hom-mani-pema-hum*. 508. 509.
- MANI**. *V.* Manes.
- MANICHÆI** a Basilidianis Abraxeis imaginum sacrarum usum & cultum didicerunt. 541. 542.
- Manichæi** Cælos decem a Valentinianis, & Marcolis magis quam a Pythagora sunt mutuati, 180.

- MANICHÆI duos Deos bonum & malum ab Ægyptiis, & Persis acceperunt. 84.
- MANICHÆI e terris Gog, & Magog seductionem, & bella in sinum Ecclesiæ ferunt. 543. 544.
- MANICHÆI gratiam ad conversionem, pœnitentiam, & reconciliationem animarum apud Deum in doctrina Salvatoris, & in scientia eis immissa statuebant. 737. 738.
- MANICHÆI in propagandis superstitionum suarum monstris diligentissimi. 547. conferuntur cum Xacaitis Tibetanis. 511. 512. 546.
- MANICHÆI in Sinis, Mo-ni-sem. 401.
- MANICHÆI in Tantarae Tibetanorum regione, dicti Saducæi. 401.
- MANICHÆI hypocritæ prodigiosi. 544. seductores excellentissimi. *ibid.* eorum viva simulacra Lhamæ, & Xacaitæ Ascetæ. 545. 546.
- MANICHÆI paganorum simulacrorum fautores. 179.
- MANICHÆI plura sibi licere ex Indulgentia arbitrabantur. 268. carnes eo nomine permittebant. *ib.* Occidentales a lacte abstinebant contra systematis sui rationes. 269. Orientales lacte, caseo, & butyro vescabantur. *ib.* ova non comedebant. *ib.* non ædificabant domos, nec agros colebant, nec metebant, nec frumentum in molam mittebant, nec coquebant panem. 268. nec se lavabant in aqua. 270.
- MANICHÆI Polytheistæ. 168.
- MANICHÆI religionis disciplinam locis, personis, ac temporibus accomodabant. 526. 536. 541. 542.
- MANICHÆI Romani Imperii finibus depulsi in Persia, in Armenia, in Scythia, in Indiis, in Sina, & in Tibeto sedes superstitioni suæ quæsierunt. 538. cum harum gentium paganissimo errorum suorum monstra copularunt. 538. 539. 542. 543.
- MANICHÆI sacras Imagines in Ecclesia Catholica religioso honore exceptas, & ad verum prototypum relatas execrabantur, non quascumque, non suas, non paganorum, immo nec Catholicorum imagines ad vana phantasmata contortas rejiciebant. 526.
- MANICHÆORUM Auditores. 244. cum Kegnienibus Tibetanorum in privatis domibus viventibus comparantur. 245.
- MANICHÆORUM Cœnobium Romæ institutum. 276. Regula iis præscripta ex epistola Manetis. *ibid.*
- MANICHÆORUM Catechumeni. 244. cum Tironibus Asceticæ vitæ Tibetanorum comparantur. *ibid.*
- MANICHÆORUM Christus in Sole purgat animas Deo consubstantiales. 703. in Luna recipit, tradit seculis Patris. *ibid.* Idem ac Cenresi, Cihana-Tor'cihe, Gjam-cjang, Xaca junior. 705.
- MANICHÆORUM Deus nullam partem habet cum Mundo inferiori. 703. mittit, & recipit animam suam. *ibid.* mittit Filium ad salutem animæ. *ib.* per Filium purgat & trahit ad se animam haustam a principibus tenebrarum. *ib.* Idem qui Sang-khje Tibetanorum. *ibid.* & 704. 705.
- MANICHÆORUM dogma de natura Dei in substantia lucis corporeæ constituta, causa erroris inevitabilis. 272.
- MANICHÆORUM Electi. 244. cum Kelongiis Tibetanorum comparantur. 245.
- MANICHÆORUM greges variis nominibus appellati. 544.
- MANICHÆORUM hæresis in Indiis, in Turkistania, in Sina, in Tibeto. 162.
- MANICHÆORUM jejunia, 248. præces diurnæ ad Solem. *ibid.*
- MANICHÆORUM Patres, an disciplinam communicandi nomina sua initiatis, & posteris usurpaverint? 288.
- MANICHÆORUM Prædicatores cum Kheve Segnien Tibetanorum comparantur. 248.
- MANICHÆORUM sigillum: sinus, oris, & manus: in tertio præcepto Xacaitarum Ketzul. 245.
- MANICHÆORUM simulationes, & fraudes. 526. 527.
- MANICHÆORUM Trinitas. 278. 279.
- MANICHÆUS Epistolam fundamenti sic ab eo nuncupatam scripsit. 229.
- MANICHÆUS, & Manes, idem. 285. nomen, unde? 16.
- MANIKAVUM, liber Cenresi, quid? 285. an inde Manichæi nomen? *ibid.*
- MANNAKAVASSAR Malabarum, an Manichæus? 285. 286.
- MANOW Banianensium, quid? 107. cur? *ib.*
- MANUꝞ Indorum lingua, homo. 107. cur? *ibid.*
- MANUSIA Malaice homo, sed non qua materialis, & corporeus. 107.
- MARCOSII. Eorum formulæ redemptionis, & regenerationis magicæ, similes carminibus magicis Tab. Tib. Lips. 729. 730. morem ungenti capita vel morientium vel mortuorum, an ab iis acceperint Tibetani? 730.
- MARCOSII præcursores Manichæorum. 392.
- MARCOSII an Pseudevang. Inf. auctores? 391. 392.
- MARCOSIORUM nuptiales thalami quid designarent? 749.

- MARCUS Paulus . 346. 349.
 MARIA Dei Mater , cur parum accepta Manichæis ? 208.
 MARIHAME Æthiopicibus , Maria . 745.
 MARIS Ægypti . Rex , donum Solis . 78.
 MAROJAM pro Mariam in Syllabario Æthiopico Jo: Potken . 748.
 MARSHAMUS , Joannes . 44. 85. 89.
 MARTINIUS , Martinus . 67. 226.
 MARTYRES ignorat Lhamaica superstitione . 233. vox in Or. Liturgica , unde nata ? *ibid.*
 MARTYRES Tibetani an Manes , & ceteri ad exemplum Manetis occisi ? 249.
 MASTAK-GORA Ind. , Equus septiceps e Mari . 141.
 MASSUETUS , Renatus . 366. 495. 541. 544. 706. 730.
 MATER vitæ Manichæorum , quæ ? 718. 719. sedet cum Jesu in Luna . *ib.* 720. armis quinque induit primum hominem . 202.
 MATER vitæ Ophitarum . 720.
 MATRIMONII fœdera , quo ritu celebrent Tibetani ? 453. 459.
 MA-TRO-BA , Mare . 475. In eo arbor sacra Zam-puh . 186. 474.
 MATTARI Manichæi , qui ? 275. an iis similes Xacaitæ Ascetæ ? *ib.*
 MAZOCHIUS , Alex. Symmach. 406. 716.
 ME Tibetan. , Ignis . 90.
 MEDIATOR Ægyptiis , Sol . 83. Osiris . *ibid.*
 MEMBRA XII. luminis a Manete conficta , immensis thesauris plena . 229. 173.
 MEN idem ac Min , & Mnevis , in Mencheres . 87.
 MEN , nomen ab Ægyptiis attributum Soli . 70.
 MEN-CHERES idem , qui Merris , & Myris . 70.
 MENCHERES Rex , Marshamo , Synchronus Abrahamæ . 70. Bonjourio , cœvus Moyfi . *ib.*
 MENCHERINUS . *V.* Mycerinus , & Mencheres .
 MENDES Jupiter , Pan , Caper . 90. Ignis Jovis . *ib.*
 MENENNÆ , concubinæ Indræ . 210.
 MENI an idem ac Nama ? 88.
 MENI Bos Heliopolitanus . 89. Osiris , & Osiri facer . *ibid.*
 MENI , Idolium ab Hebræis cultum . 87.
 MENIPPA dictus Genesii . 173. quibus auctoribus ? *ibid.* Illius capitum numerus . *ibid.*
 MENO , Mater Parbati . 153.
 MEN-RI . Ex eo Merris . 70.
 MER-CHERES , Ægypti Rex . 72.
 MERCURIUS an Bisnu ? 129. 130.
 MERCURII Avus , Camiphis . 144.
 MERCURIUS Camiphis tertius apud Ægyptios . 145.
 MERCURIUS Deus auri . 144.
 MERCURIUS gemini sexus . 131. se transformat in fœminam . 131. consiliarius , & scriba Saturni . 22. Tychoon . 23. Minister Deorum . 130.
 MERCURIUS , Xaca antiquior . 161.
 MERERI , vel demereri in una hominis transmigratione Lhæ possunt . 488.
 MERIDIES locus concordie inter Deum bonum , & Deum malum Manichæorum . 217. locus regie inaugurationis Mang-po Curve-khjelpo . *ibid.*
 MEROS Bacchi , an inde Merupa Indorum ? 235.
 MERRIS Filia Pharaonis . 70. ab ea Moyfes infans ereptus ab aquis . *ibid.*
 MERRIS paribus cum Iside honoribus , & ritibus culta . 76. 77.
 MERRIS sepulcrum , Bos lignea cum simbolo Solis in summo capite . 76.
 MERUPA Indorum , & Rikhjel Tibet. idem . 185.
 ME-SEL-LE-TRUP BA , quid ? 188.
 MESDEUS Indorum , an Mahdeus ? 366.
 MESDEUS , Segamus etiam dictus . 366.
 MESOPOTAMIA , an unius , & singularis Regionis nomen ? 342. 343.
 MESOPOTAMIA Caskarena , apud Strabonem . 352. ubi sita ? *ib.* in ea Kathaja Sophetena . *ibid.* pro sede Paradisi terrestris ante ævum Archelai habita . *ib.*
 MESOPOTAMIA , cur sæpe cum adjuncto Syriæ in Gr. Copht. & Lat. versione Genesis legatur ? 342.
 MESSERSCHMIDIUS . Plura de Tibetanis rebus ab eo rescivit Bayerus . 14.
 METALLORUM fodinæ in Tibeto . 456.
 METEMPSYCHOSIS doctrina ab Ægyptiis in Scythiam invecata . 41. hanc Philosophi didicerunt ab Ægyptiis . *ib.* quos dolos , & fraudes ea pariat ? 376.
 METEMPSYCHOSIS Tibetanæ loca quinque . 214. species quinque . 214. totidem Manichæicæ . *ib.*
 ME-THRON , & Mi thron Tibetice , idem 90. 91.
 ME-THRON Tibetice , quid ? 90. cur Thronme pronuncient inverso ordine ? *ibid.*
 METROPOLITANI Nestorianorum in urbe Caskar : 353.
 MHADEUS . Illius simulacra in sacris bacchanalibus cervisia manantia . 209. quid representent ? *ib.*
 MHADEUS nudus Mundum universum peragravit . 161. vaccino cinere conspersus . *ib.*
 MHADEUS Nekkallensium , Isaren . 152.
 MHA-LHI-HA-NHI summe pura , ut Mater Xacæ . 746.

- MHA-LHI-NHI** in invocatione magica Tab. Tib. Lips. 742 743 an Mariæ nomen acceptum a Sinis? 744. 745.
- MI** Sin., quid? 697.
- MI** Tibetan., Ignis. 90.
- MI** in Tab. Tib. Lips., quid? 696. 697.
- MICEI** montes, qui? 356. per eos, & Sacarum loca iter erat in Caskar. *ib.*
- MIE** Sin., quid? 657.
- MIHI**. *V.* **Mi**.
- MIHI-KJ-NE**, quid? 488.
- MIN**, Mnevis, & Mnyeis apud veteres Scriptores, idem. 87.
- MINERVA** Saitica, Isis. 93.
- MI** Pham-ba in Tab. Tib. Lips., quid? 754. an Gnosticorum, & Valentinianorum Christus? 755.
- MIRIAM** Hebr. idem quod Mariamme, & Mariamne. 85.
- MISSIONARIJ** Apostolici in Tibeto ex Ord. PP. Capuccinorum. 14. 15. eorum de Tibetanis rebus collectanea. 19.
- MITER** Germanice, Uredo. 91.
- MITHRÆ** Natalis dies solemnus apud Romanos, Persas, & Ægyptios. 81.
- MITHRA** in Ægypto cognomen erat Principis Sacerdotum. 81. Immo & aliis etiam commune. *ib.*
- MITHRA** Burghesian. 87.
- MITHRA** Persis mas, & fœmina. 80.
- MITHRES** Rex Ægypti synchronus Sefostri, & Xacæ antiquiori 82. Myrthæus etiam dictus. *ibid.*
- MI-THRON** Tibeticæ Ignis cœlestis lucens, idem ac My-thro Ægyptium. 91.
- MIT-RE** Ægypt., Sol mediator. 83. Frustra hujus nominis interpretatio quæritur apud Persas. *ibid.*
- MITRE** apud Magos Persarum Medius inter ditos Deos bonum, & malum. 83.
- MI-VANG** Rex, ejus epistola ad Pinnabillensem de magiæ arcano. 501.
- MNEVIS**, Bos Osiridi facer. 77.
- MNEVIS** Deus Heliopolitanus unde sic dictus? 85. varie pronuntiatus. 87.
- MNEVIS** pro Moyse irrepsisse potuit in Diodori Siculi textum. 85. 86. quo pacto? *ib.*
- MNEVIS** Pater Apis a quibusdam habitus. 85. Ignis cœlestis, divinus. 87.
- MNYEIS**, idem qui Mnevis. 85. Ægyptiacæ vocis significatio, quæ? *ibid.*
- MOGULENSIS** Gabriel Interpres orationis Liturgicæ Tibetanorum. 164 Illius Interpretatio quanti faciendâ? 164. 165.
- MO-HO** La na Turkistanis, Magnus Lhama. 406.
- MOLOCH** Idolum ab Hebræis cultum. 73. an Typhon? 75.
- MONACHUS** Tibetanus, Trablâ. 200.
- MONAS** Pythagorica recedens ab una singularitate in duitatem, quid? 231.
- MONGALOS**, qui Sinas tenent a Tangutanis elementa sua accepisse tradit Bayerus. vi.
- MONTES** Tibetani proximis fontibus Gangis, abundant auro. 349.
- MONTFAUCONIUS**, Bernard. 73. 74. 584. 743.
- MONUMENTA** Tibetana de Missionibus Apostolicis a PP. Capuccinis Lhasæ institutis. 541. Diploma Supremi Lhamæ. 651. 652. 643. 654. Regis Telcihnathur. 656. 657. Regis Mi-yang. 660. 661. 662. Senatus Lahprangæ decreta. 657. 658. 659. Emptio foli Sciar-kiu-na-kar ad domum, & ædem sacram Missionariorum erigendam. 655.
- MOSCHORUM** Rex, Magnus Petrus. 557. 567.
- MORS**. De ea Manichæorum opinio. 390.
- MORTIS** rei in Tibeto, quo supplicii genere afficiantur? 458.
- MORU-KHJU-PA**. Cœnobium, in quo Magici doctoratus insignia traduntur. 242. Domus Religiosa Kiuteitarum. 224.
- MOSES** Osarsiph apud Apionem. 76.
- MOSES**, Sinus, cur? 348.
- MOSES** Synchronus Pharaoni Men-cheres. 69. 70.
- MOSIS** acta ad Osiridis fabulas ab Ægyptiis traducta. 71.
- MOSHEIMIVS**, Jo: Laurentius. 363.
- MOYE** lux, splendor, flamma Ægypt., idem quod Myei, & Mnyeis. 85.
- MOYSIS** nomen legit S. Justinus M. in Diodoro Siculo, ubi nunc legitur Mnevis. 85. 86.
- MRE-PHO**, quid? 736. idem ac Mreod. *ibid.* ejus originatio an a Zoroastrica, an vero magis ab Hebr. lingua repeti debeat? 737.
- MULIERIS** prægnantis symbolum apud Ægyptios, quid designaret? 107.
- MULLERUS**, Andreas. 352.
- MULTIOCULUS**, an nomen ipsum Osiridis. 49.
- MUNDI** aliquot in Tibetanorum Theologia orbati lege. 181. quinam? *ibid.*
- MUNDI** conflagratio ter hætenus facta ab Isuren. 152.
- MUNDI** Creatio. Distributio primigenia unius in duo, duorum in quatuor, quatuor in octo, Tibetanis, Indis, & Sins communis. 163. 225.
- MUNDI** ex Banianensium Indorum opinione. 105. 106. ex Nekkallensium Theologia. 108. ex Theologia Malabarum. 109.
- MUNDI** creatio in Theologia Japonica duplici emblemate indicata. 142.
- MUNDI** creationis exordium ex Bramhanum fabulis. 65.

- MUNDI** & Bramhæ creatoris natura in systemate Bramhanum, eadem. 107.
- MUNDI** in Theologia Tibetana ingenti numero. 181. ante hunc Mundum visibilem æterni. *ibid.* seseipsis extantes. *ibid.* finem omnes habituri uno tantum excepto. *ib.* sedes Laharum, qui pariter æterni semper vixerint. *ibid.*
- MUNDI** inferioris ætates novem, earumque progressio & regressio in Tibetana Cosmographia. 471. 472.
- MUNDI** innumerabiles, innumerabilium Deorum argumentum. 181.
- MUNDI** innumerabiles Tibetanorum, participes legis, cum beatis seculis Manichæorum innumerabilibus cumque Regnis eorum splendidissimis comparantur. 181.
- MUNDI** quatuordecim in Bruma creatore. 108. an ea quorundam, an omnium pene Bramhanum sententia sit? *ib.*
- MUNDI** quatuordecim in ovo ex Indorum Philosophia. 108.
- MUNDI** revolutionem, Orbem ætatum novem definiunt Tibetani. 471.
- MUNDI** Tibetanorum destituti lege cum spatiis infinitæ inanitatis, & cum terra tenebrosa Manichæorum comparantur. 181. 182.
- MUNDI** visibilis creatio a Manichæis, Tibetanis, & Indis modo Deo bono, modo malo, modo utrique simul tributa. 237.
- MUNDUS** ætatis I., in Tibetanorum Theologia finem quando, & quomodo habuit? 199.
- MUNDUS** ætatis II. quod initium habuerit? 200.
- MUNDUS** æternus Hopamè ad Occasum. 175. unus est, qui finem nunquam sit habiturus. 181.
- MUNDUS**. Illius duratio Tibetanorum sententia revolutionibus comprehensa octodecim. 471.
- MUNDUS** inferior Tibetanorum. 184. ad sedes usque Regni concupiscentiæ porrigitur. 483.
- MUNDUS** intelligibilis Manichæorum æternus. 181. secula in eo sine numero beata. *ibid.*
- MUNDUS** materialis, Judæis Kabbalistis Briaticus. 104.
- MUNDUS** superior in schemate Tibetano incipit a mansione prima Laharum Contemplatorum. 484.
- MUNDUS** visibilis. Ante illius creationem loca sexdecim beatorum suprema statuunt Tibetani, & loca totidem infima damnatorum. 182. quænam? 182. 183. creationis narratio. 184. 185. 186.
- MURES** Thebani quid designarent? 148.
- MUSICA** ars. Ejus auctor Bramha. III.
- MUSICA**, pars Xacaicæ superstitionis. 403.
- MUSICA** Tartari Buddistæ mire delectantur. 404.
- MUSICUS** excellentissimus, Manes. 403. 404.
- MUSCUS** ex Tibeto. 14. 456.
- MUTH** Ægypt., quid? 371.
- MYCERINUS** Ægypt., Rex. 76.
- MY** idem ac Min, & Mnevis in Mycerinus. 87.
- MYEI** & Mnyeis, idem. 85.
- MYRIS** Memphitarum Rex XI. post Necherophen. 69. idem qui Merris. *ib.* sub eo natus est Moyses. *ibid.*
- MYRTÆUS** Ægyptiis, Ammone datus Græcis. 82. idem ac Ammonis Filius. *ibid.*
- MYTHRÆ** etymon Ægyptium explicatur. 84. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92.
- MYTHRA** Sol. Ejus vocis originatio an Persica? 79.
- MYTHRA** Rex Ægypti, an omnium princeps obeliscos in Heliopoli erexerit Soli? 79.

N

- N** Quandoque redundans. 72.
- NAHID** nomen an Persicum? an Ægyptium? 92. 93.
- NAHID** Persarum Dea, an *Neith* Ægyptiæ Minerva? 92.
- NAHMEN** Ægypt., quid? 131.
- NAIT** attributum veri Dei, quid? 95.
- NAIT** nomen apud Ægyptios plura significat. 93.
- NAM** Tibet. *V.* Nama.
- NAMA** & Jupiter Ammon idem. 88.
- NA-MA** in Tab. Tib. Lips., quid? 709. 710.
- NAMA** nomen an Persicum? 88.
- NAMA** Sebesio, quid? 88.
- NAMA**, Sol. 89.
- NAMA** Tibetanum, Spiritus. 88.
- NAM-KHA** Cælum, cur vacuum a Tibetanis intelligatur? 705.
- NAM KHEI NOR-BU-CIHE**. Titulus Lhamæ Supremi. 90.
- NAMANDA** formula orationis Japon., quid? 131.
- NANG** in Tab. Tib. Lips., quid? 695. an eadem ac lux beata Manetis, & Cihom-dende? *ibid.*
- NAPHIS** in Vers. Copt. Aphas. 72.
- NAPHTHA**, quid? 378.
- NARAN** Mogolo-Tartaris, Sol. 120. unde? *ibid.*
- NARME** æterni, & increati Tibetanorum. 183.
- NARME**, locus suppliciorum immensæ durationis, creatus. 183. an ignis magnus
Ma-

- Manichæorum? 268. æternum in Mundis aliis æternis norunt Tibetani. 184. an sit globus, cui anima ex Manichæorum sententia nunquam plene purganda affigatur? 267.
- NARO vocalis Tibetana sæpe sonat ut w, ou, ■ Græcum . 16. Illius nota supra consonantes appicta . 593. geminata, quid? 593. 594. 595. 596.
- NAROTAMI, Dea tutelarum apud Bramhanes. 194.
- NASCENDI ratio apud Tibetanos, quadruplex. 51.
- NATALEM diem Dei & Salvatoris nostri Jesu Christi, nec e sede sua submovit, nec in natalem Mithræ transtulit Romana Ecclesia. 81.
- NATEP Arab. quid? 139.
- NAVARETA, Dominicus Fernandez . 20.
- NAVIGIO simile vehiculum Solis Tibetanorum. 189.
- NAVIS Solis a Manichæis culta. 192.
- NAZARIA in formula redemptionis Marcossiorum, quid? 742.
- NEBROD, an Anobret? 25.
- NEBROD Manichæorum, hyle, materies. 24. uxor Saclæ. *ibid.*
- NEBROD nomen, unde? 25. an Ægyptiorum more formatum? *ib. V. Prunicos.*
- NEBRODES, Bacchus. 29.
- NEBULÆ in Manetis philosophia, unde? 208.
- NECHEROPHIS Rex Memphitarum. 70. dictus etiam Uchoreus. *ibid.* Sol. 72. Vulcanus Ægyptius. 71. Rex omnium antiquissimus. *ib.* Deorum & Regum Parens. *ib.*
- NECHORDAN Assyrior. Rex, Nachordan, & Achordan dictus. 72.
- NEFASTI Fastique dies, horæ, ac momenta singula in libro Panjangam. 114.
- NEITH, Minerva Saitica. 92. 93. de ea Jablonskii iudicium. 698. expenditur. *ibid.* nomen, quid? *ib.*
- NEKPALLENSIUM fabula de Mundi creatione. 108.
- NEKPALLENSIS Indis reliquis execrabiles quod carnes Bubali comedant. 156.
- NEMBROD, dictus Nebrod. 29. in Copt. Verf. Ebrod. 27.
- NEPHER-CHERES Ægypti Rex. 72.
- NEPHTHYS Typhonis uxor. 122.
- NERITES, concharum genus, *Νερίτες* ab humiditate dictum. 127. Kanuphi. 134. margaritæ ab aqua sic nuncupatæ. 134.
- NESTORIANI in Caskar, & Cathajæ Regionibus. 353.
- NGA Tibet., magia. 506. an Sinicæ Ngai consona? 692. nomen univ. superstitionibus, invocationibus, & magiæ speciebus commune. 506. 507. vox, unde? 681. explicatur cognatis vocibus aliarum Orientalium linguarum. *ibid.*
- NGAJAP, & Nga-jap-scen. Insulæ duæ ad meridiem. 184.
- NCARAMBA, magiæ Doctores. 242. 402. 403.
- NGARI. Eo transfertur sedes e Lhassa metropoli. 310. dividitur Regnum Ngari in Provincias tres. 311.
- NGARI, Rex Fusè. 114. Incolæ an Garinzi populi extra Imaum, an Anarzi, an Grynzi Sacæ intra Imaum? 418. Ngari Pauran. *ib.* Ngari Sangkar. *ib.* Ngari Tamò. *ib.* an hoc postremum denominationem accepit a Tamò Dei loco ab Indis, & Sinis culto? 419.
- NGHE-CJEN, Buttantes, 522.
- NHAREN in Theologia Nekkallensium rerum omnium creatarum principium. 118. frondis Loti formam gerens. 108. centro frondis inclusus tanquam semen Mundi superinat aquis. *ibid.*
- NHAREN, Sol. 119. 120.
- NIKU. *V. Puenku.*
- NILAO fluvius. 351.
- NILCANDO, Idolum Ifuren in lacu finitimo Tibetanis. 153. Æthiopico vultu. *ibid.* Tigridis corio testum. *ibid.*
- NILUS dictus Osiris. 62. Osiridis defluxus a Jove descendens. 54.
- NIPOL Sinic. *V. Nekkpal.*
- NIRANGIAN Ind., purus spiritus. 256.
- NIRANKAR, Deus æternus Bramharum, sine concubitu ex Bavani filias genuit. 233.
- NO-CJN-KO-NGON-PO-CIHE, quid? 472.
- NO-KJANG Sin., Tibetani. 350.
- NOMINA Divina apud Ægyptios selectiora, quæ? 379.
- NOMINA sacra a prisca Christianæ fidei corruptoribus ad multa significanda studiose conficta. 693.
- NONNUS ab Heinssii censura vindicandus. 54.
- NOR Tibetice gemma, lux, cognatum Hor, & Horo. 91.
- NOR-BU-ZIN-BE, Liber facer Tibetanor. sic inscriptus. 521.
- NORISIUS, Cardinalis Henricus. 198.
- NUBJENSIS Geographus. 354. 355. 368. 421. 455. 456. 476.
- Nuptias Lhamæ Tibetani damnant. 200.
- NYPHÆA magna, Lotos. 65.
- NYSA in Indiis. 47. non unius Indiæ locus. *ibid.* multiplex multarumque gentium. 48.
- NYSADABUR. 47.

- O** Littera hieroglyphica repræsentans Brâham . 120. in puncto mortis rite pronunciata recta fert Indos ad gloriam . 120.
- Ω** magicum Marcosiorum , inclamatio animæ afflictæ ad animam superiorem pro sui percolatione , & expurgatione . 737.
- OANNIS** fabula ex ovo Deæ Syriæ . 51. 52.
- OBELISCUS** Lateranensis . 78. 79.
- OCCASUS** . Ad hanc Cæli plagam Cabbalistæ majestatem Dei collocant . 178. ad hanc Paradisum Hopamè statuunt Tibetani . *ib.*
- OCTOGINTA** Creatores Magni apud Tibetanos , an Lahæ octoginta montis Rikhjel ? 233.
- OCULUS & Sceptum** , symbolum Osiridis . 49.
- OCULUS** tertius in fronte media Ifuren . 155.
- OFFICIALIUM** Republicæ Tibetanæ nomina in Diplomate Lhamæ Supremi PP. Capucinis concessio . 653.
- OHM** Ind. , quid ? 507.
- OHM** Wistnu Narajen , Oratio Indorum perpetua . 507.
- OIGURÆI** veteres Tempa erexerunt Maneti . 399.
- OITOSYROS** Scytharum Apollo . 38. Osiris in eo detegitur . 40.
- OIT** Osiris Scythici prænomen , quid ? 39. 40. *et seqq.*
- OIT** Ægypt. idem ac Jehid , & Hoyt , unus , unicus , primus . 39. 40.
- OITOS** , fortuna . 41.
- OLLA** , morbus . 432. 439. 440.
- OMANIPA-MEHUM** apud Kircherum , quid ? 512. 524. idem quod Hom-mani-pemahum . *ibid.*
- OM MANIPETMEONRI** , idem quod Hom-mani-pemahum cum addito *ri* . 513.
- OMOPHORUS** Manichæor. 196.
- OMPHI** Ægypt. , beneficus . 80. Osiris . *ib.*
- OMYTO** Japon. , Deus , quis ? 131. nomen Ægyptium . *ib.*
- ON** Ægypt. , Sol . 87. unde ? *ib.*
- ONG-MANI-PADME-CHUM-CHI** , idem ac Hom-mani-pemahum-rah , perperam exponitur , Kyrie eleison , miserere nostri Deus . 523. 524.
- ONKA** Ægypt. Minervæ nomen , unde ? 52.
- ONKÆ** portæ Thebarum . 52.
- OPAS** Ægyptius , Ciceroni , Vulcanus . 71. *V.* Apas .
- OPHIS** . *V.* in Necher-ophis .
- OPHITÆ** Christianæ Religionis apostatæ . 493. 494. 495. 496.
- OPHITARUM** de Spiritu Sancto blasphemiarum . 720.
- OPHITÆ** . Illorum invocationes magicæ similes carminibus magicis Tab. Tib. Lips. 729. 730.
- ORACULUM** Apollinis Clarii , Christiani hominis fœtus e grege Gnosticorum . 492.
- ORACULUM** de Filio Dei , & Virginis Matris contrituro Caput serpentis , omnium primum , & inter gentes ab initio vulgatum . 57. corruptum ab Idololatris accommodatum est Filiis Jove & Matre Virgine editis . 56. 57. 58.
- ORATIO** Dominica Tibetice . 643.
- ORATIONES** Manichæorum cum orationibus Xacaitarum Tibetanorum ad Solem comparantur . 248.
- ORATIO** Tibetanorum ad Cenresi , per spirituum & corporum multiplicationem . 231.
- ORATIO** Tibetanorum Liturgica . 163. 164.
- ORBIS** terrarum figura a Manete descripta , ubi ? 389. 390.
- ORIGENES** . 56. 60. 496. 712. 722. 729. 730.
- ORGÆ** Bacchicæ . Ovum in iis sacrum . 52.
- OROMAZES** conditor Deorum XXIV. 52.
- ORPHEI** carmina ab Ecclesiæ PP. producta , temere Christianis temporibus edita a nonnullis censentur . 57.
- ORPHEUS** , Unigenitum celebrat . 57.
- ORTELIUS** , Abrahamus . 14. 18.
- OSARSIPH** , per Apionis calumniam MOSES . 76.
- OSCHIORH** , an inde Osiris ? 49.
- OSIRAPIS** simulacrum . 68.
- OSIRIDES** Reges in Ægypto plures . 71.
- OSIRIDIS & Bacchi** sacra , eadem . 46.
- OSIRIDIS** fabulas ex actis Mosis auxerunt Ægyptii . 71.
- OSIRIDIS** inventio . 53. 63. in solstitio hiberno . 493. oraculum . 68. testes oculati . 155. symbola in Obelisco Lateran. . 79.
- OSIRIS** Ægypt. & Ifuor , seu Ifuren Ind. , idem . 151.
- OSIRI** Ægypt. idem est ac insignis ille Filius . 48. Dionysus . 47. 48. 50. Apollo . 68. Sol . *ibid.* Serapis . *ibid.* Amenti . 83. an trioculus ? 49. 50. arca inaurata inclusus , quid designaret ? 68.
- OSIRIS** Deus bonus , Typhon malus . 67.
- OSIRIS** dictus etiam Ysiris . 151.
- OSIRIS** . Ejus generatio , & nativitas arcana . 55. Jovis voce editus apparet . *ibid.* Dominus rerum omnium . *ibid.* Magnus & beneficus Rex . *ib.* A Saturno traditur Pamylis nutriendus . *ibid.* Ægyptiaca fabula de nativitate Osiris mysterium generationis veri Dei Filii , illiusque typi Isaac fœdavit . *ibid.*
- OSIRIS & Apis** , idem . 56. 143.
- OSIRIS & Isis** iisdem ritibus in Ægypto honorati . 45.

- OSIRIS filius Solis. 68. an inde etiam dictus Osir-ri? *ibid.*
- OSIRIS infans in Mundī creatione innatus aquis, unde? 65. in ulnis Solis occultatus. 68.
- OSIRIS Jove Parente, & Matre incorrupta genitus. 50. originem præbuit fabellæ de Dionysio & Baccho ex Jove, & Semele divinitus procreato. 50.
- OSIRIS Jovis filius. 62. 63. physice vis seminalis, & substantia fluvida Jovis. *ib.* emanatio & effluvium Jovis. *ib.* Principium humectationis: causa generationis: substantia seminis. *ibid.* humidæ naturæ Dominus. 63. idem cum Baccho. *ibid.* frugum semen. *ibid.* vis Dei genitalis. *ibid.* mammatus. 134. mediator. 83. multioculus. 49. naturæ genitor, conservator, & altor. 50.
- OSIRIS Nilus, cur? 62.
- OSIRIS nomen, quid? 40. 41. unde formatum putetur? *ib.* de illius etymologia. Huetii sententia. *ib.*
- OSIRIS, Omphi. 80.
- OSIRIS physice spectatus incautos in atheismum inducit. 67.
- OSIRIS, Remphan. 76.
- OSIRIS Rex Elephantinorum. 72. frater Typhonis. *ib.* Ufer-cheres dictus. *ibid.*
- OSIRIS Rex Memphitarum primus. 71.
- OSIRIDIS simulacrum humano vultu. 50.
- OSIRIS sine matre genitus. 55.
- OSIRIS Toforthrus, quis? 71.
- OSIRIS, Xaca antiquior. 161.
- OTTOROCORAS montes in Tibeto. 425.
- OUIGURÆI cultores Fò, musicam impense amant. 404. cur? *ib.* V. Oiguræi.
- OUSIA, Platoni, Isia. 151.
- OVUM cornibus Tauri apertum, & divisum, emblema creationis Japonicum. 142.
- OVUM Deos, hominesque gignens, ænigma Philosophiæ Japonicæ. 52.
- OVUM humani oris spiritu in immensum explicatum, symbolum Dei Creatoris apud Indos Banienses. 67. primigenium apud eosdem Ægyptios, quid? 51. Bramhanes ejusdem substantiæ cum Creatore faciunt. 107. Ægyptii distinctum. *ibid.* Sedes Deorum XXIV. in Theurgia Magorum Persarum. 52.
- OY Ægypt. in y simplex conversum. 39.
- OXUS, Gihon e montibus Caskar. 343-351.
- OXYRINCHUS Ægyptiis, quid? 124.
- ☞ & ☛ apud Ægypt., commutantur. 75.
- PA-MYRE. V. Pamyle.
- PACIO idem qui Cenresi. 165.
- PADDAN Aram, Mesopotamia. 342.
- PAH-BA, Cenresi. 520.
- PAH-CIO. 380. an ex eo Patecius Pater Manetis? *ibid.*
- PAH-CIO Deus Kiang. 520.
- PAH Tibet., quid? 218.
- PAIMA. V. Pemà.
- PAIMARACA. V. Pema-raka.
- PAK-GIAM-PHEL Tibet., quid? 751.
- PALÆSTINUS puer, Hierosolymus, & Judæus filii Typhonis apud Ægyptios. 71.
- PALANG-CIO: Pars occidua Mundi Tibetan. 185.
- PALLEPHORIA sacra. 55.
- PALMA apud Ægyptios, Isis. 137.
- PALMA Babylonia. Ejus utilitates CCCLX. 139.
- PALMIS cur ardoris animam, & intellectum Veneris, tribuat Plinius? 139. Diis conjugalibus sacra. 138. 139. multis & mysticis rationibus apud Ethnicos insignis. *ibid.*
- PALMA Osiridi, & Isidi sacra. 138.
- PALMA symbolum anni. 137.
- PALTE, lacus vastissimus. 451. Insulæ in eo Asceteriis Monialium & Monachorum Xacaitarum sub regimine Magnæ Lhamisæ Tibetanorum. *ibid.*
- PAMBU idem, quod Ind. Mambù, & Eambù. 561.
- PAMYLE Ægypt., Nutrix Osiridis, a Græcis versa in Semelem Matrem Dionysii. 55. an sic dicta ex Myri Pharaonis filia. *ibid.* & 71.
- PAMYLIA Osiridi sacra. 55.
- PAN ab Indis cultus. 159.
- PANJANGAM liber Brahaspati. 114.
- PARACHATTI Malabarum lingua. V. Parafakti.
- PARADISUS Adamiticus in Ceylan. 344.
- PARADISUS terrestris. Vetus de illius situ in Indiis opinio, unde manare potuerit? 343. 344. e loco suo in Indiam, & ad fontes Gangis in Caskar translatus ex antiquitatis vestigiis conjicitur. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352.
- PARÆNETICA Magni Lhamæ ad confessionem peccatorum. 264.
- PARASAKTI eadem, quæ Sakti, Adifakti, Bavani, Manza, Mamaja. 98. Hanc solam Indorum aliqui pro vero Deo habent. 99. Adifakti Ind. prima virtus. 98. Mater & Virgo. 101. Igne consumpta. *ibid.* sic Semele. *ib.*
- PARASAKTI nomen Indostanorum Bramhanum lingua, quid, & unde? 97. 98. An

P

P pro B Persarum more. 12.
 P & B apud Græcos, alternantes. 14.

- fit prima & suprema lux a Deo manans? An decretum & voluntas Dei? An suprema potentia fabricatrix? An prima mens, & intellectus Dei? an verbum Dei? 97. 98.
- PARCUTEA** prima fœmina Baniensium . 105. Trium Indorum Deorum Mater. 97.
- PARBATI** eadem quæ Bavani. 153. Dea fontium, fluminum, & aquarum omnium. 153. uxor Ifuren. *ib.*
- PARKAHTA** Ind., primus loquens. 98.
- PARKATAN** Malæis, vox, verbum. 98.
- PAR-TO**, quid? 478.
- PASSEPA** Lhama Sgigatzhensis Regia potestate ab Imper. Sin. in Tibetò donatus. 319.
- PASUPATI** Nekpallensium, Phallus. 152. quadriformis. *ib.* colore quadruplici. *ib.*
- PATÆCII** Dii Phœnicum. 377. unde sic disti? *ib.* forma similes Vulcano Ægypt. *ib.* Dii tutelares spondæ, vel proræ navium infixi. 379.
- PATANENSIVM** Deus Tutelaris, quis? 434. 435. Religio acceptior, Buddistica. *ib.*
- PATAN** Indostanis. In ea Hospitium PP. Capuccinorum. 435. sepulchrum P. Francisci Horatii Pinnabillensis, & epitaphium in ejus laudem a Balgobinda Bramhane compositum. *ib.*
- PATECIUS**, Pater Manetis. 377. nomen, unde? *ibid.* an Buta? *ibid.*
- PATNA**. In ea Hospitium PP. Capuccinorum. 429. 430.
- PAULUS** Samosatenus in Antiocheno Concilio damnatus, 359. quo anno? *ib.* Illius hæresis non meminit Archelaus. *ibid.*
- PECCATA** gravia, generali formula contentur Xacaitæ. 264.
- PEDMA**. *V.* Pema.
- PEGUANORUM** Xaca. 150.
- PELAGIANI** veteres novique, Pelagianismi simul & Manichæismi notam inurunt doctrinæ S. Augustini de Gr. Chr., & de libero arbitrio hominis curvo, & inclinato per Adæ peccatum. 738. Gratiam Christi Gnosticæ & Manichaicæ similem volunt. *ib.*
- PELAGIVS** gratiam Dei similem Manichaicæ & Tibetanæ gratiæ liberatoris docuit. 263.
- PEMA** albi coloris in dextera Cenresi. 165.
- PEMA** in or. Hom-mani-pema-hum, idem quod Pa-Tamà. 512. An sub hac voce lateat tanquam divinum nomen Tamà discipuli Manetis? *ib.*
- PEMAGIVMNE** cognomen Urchienis. 242.
- PE-MA MHA-LHI-NHI** Xaca, in invocatione, magica T. Tib. Lips.; quid? 744. 745. An in ea lateat Mater Xacæ simulans Matrem Christi a Manichæis & Valentinianis confisam? *ib.*
- PEMA-RAKA**, quid? 184. 188.
- PEMA**, thronus Cenresi. 178. sedes Lunæ, & Xacæ. 65. Ex eo natus eorum Deus Cenresi. 66.
- PENDITÆ**, Doctores Xacaitæ Indorum in Ngari a Rege Tibetano vocati. 311.
- PENDITÆ** Ind. *V.* Magistri.
- PEREGRINATIONES** sacre Indorum ad Nilcandò. 153.
- PERIODI** metempsychosis Tibetanæ. 214. Ægyptiæ. *ib.* & 42.
- PERIODUS** I. annorum pueri Jesu in Pseudev. inf. 384. accomodata Maneti, & religiosi pueris Xacaitarum. 395. II. Jesu duodenis. 396. accomodata Maneti, & tiro-nibus pueris in superstitione Xacæ. *ibid.* III. annor. triginta vitæ Jesu. 397. accomodata Maneti Legislatori. *ib.*
- PE-RO-TZHA-NA** magnus Interpres Magicorum librorum ex Indica in Tibetanam linguam. 305.
- PERRA** in carmine Lycophonis, quid? 80.
- PERSÆ** cum Ægyptiis plura in sacris ritibus communia habebant. 93. adoratores Solis, & Ignis. 83. Eorum mos in obfidendis urbibus. 126.
- PERSEA** Manetis, quid? 267.
- PERSEA** Manetis, & Ubel Tibetanum an similis generis, & significationis ænigma? 265. 267.
- PERSEUS** Jovis F. Danae virgine natus, an Ægyptius? 58. an Argivus? *ib.* Amphioni, & Baccho coævus. *ib.*
- PERTUNDA** Dea, turpitudinis monstrum. 136.
- PESTIS** in philosophia Manetis, unde? 196.
- PETAMA**. *V.* Pema.
- PETMA**. *V.* Pema.
- PETAVIVS**, Dionysius. 722.
- PETRVS** Siculus. 366. 376. 398. 418. 526. 527.
- PFEIFFERVS**, Augustus. 74. 75.
- PHAH**. *V.* Pah.
- PHALACRI** montes calvi in Scythia. 30.
- PHALLVS**, Pasupati Nekpal. 152.
- PHATEC**. *V.* Patecius.
- PHATECIO**. *V.* Patecius.
- PHATEN** Arab., Pater Manetis. 380. Nomen, quid? *ib.*
- PHEN** Ægypt., quid? 64.
- PHIALA** Palma, dicata fortunæ, unde sic dici poterit? 138.
- PHILO** Byblus. 51.
- PHISON**, Nilus. 351.
- PHISON** pro Gange habitus. 344. 345.
- PHOCAN**, sacer Indorum flos. 204. quid? 205. an animæ symbolum? *ib.*
- PHORANG** Tib. Europæi. 654.

- PHO-THA-IAH** in invoc. mag. T. Tib. Lipsien-
sis, quid? 745.
- PHOTIUS**. 366. 367. 398.
- PHTHA** Ægypt. 747., an ignis divinus? 378.
Bramha Indorum. 109.
- PHTHA** in T. Tib. Lips., quid? 747. 748. no-
men an Ægyptium? *ib.*
- PHTHA** Tor'cihe, in eadem T. Tib. Lips. 747.
exponitur. 748.
- PHTHAE** in homiliis Clementinis, quid? 379.
- PHTHAS** Ægypt., quid? 377. an cum Phchas
Tibetano conveniat? *ib.*
- PHOTH** Ægypt., quid? 388. an inde Fò Sini-
cum? *ib.*
- PHTHAS** Ægypt. flamma Dei. 378.
- PHTI** Ægypt., Deus. 747.
- PHTHOS** in Bibliis Cophtis, quid? 379.
- PI-APAS** Ægypt., quid? 71.
- PIGNORIUS** Laurent. 138. 155.
- PINNABILLENSIS** Horatius, P. Franc. 175. 179.
223. 245. 276. 288. 295. 420. 483. 583.
596. 597., quot annos in Tibetana lingua
addiscenda impenderit? 559. Quo magistro
ufus? *ib.*
- PI-ROMI** Ægypt. homo 99. Herodoto, quid?
ib.
- PI-SANOTTI** Ægypt. Deorum minister. 130.
- PISCIS** formam induit Bisnu. 126. 127.
- PISCINE** Ægypt., sagma & rete. 123. in Verf.
Copt. Habacuc Idolum Chaldæorum. 123.
quid illud? *ibid.*
- PITANVAN**, Dea tutelarum apud Bramhanes.
193.
- PLATO**. 46. 56. 92. 713.
- PLEROMA** Valentini. 706. 707.
- PLINIUS**. 77. 78. 82. 339. 347. 452.
- PLUTARCHUS**. 26. 40. 42. 46. 49. 50. 56. 63.
64. 71. 79. 80. 81. 82. 85. 87. 89. 92. 93.
102. 139. 143. 155.
- PLUTO**, Ifuren Bramhanum. 152. Xaca an-
tiquior. 160. 161.
- PLUVIÆ** in Manetis philosophia, quid? 208.
- PO-JIT**. 522.
- POKAR** fluvius sacer. 153.
- POLUS** arcticus, Kibla Sabæorum. 146.
- POLYGAMIÆ** exempla in Tibeto rara, sed a
populari politia permiffa. 458. Vetita in
lege Xacæ. *ib.*
- POLYANDRIA** in more plebeculæ Tibetanæ.
458. Vetita in lege Xacæ. *ib.*
- PONTIFEX** M. Tibetanorum, Lhama rin-bo-
cihè. 241.
- PORCUS**. Illius rostrum nota insignis Lhamiffæ
renatæ Tibetan. 271.
- PORPHYRIUS**. 77. 79. 100. 111. 138.
- POT** idem ac Butta. 15.
- POT-ALA**, sedes Lhamæ supremi. 241.
- POTI-CIO**, Budda lex, Tibetanis, an Patecius
genitor Manetis? 381.
- POT-JID** per metathesim *Di-Bouta*, & *Ti-bou-
ta*. 17.
- POT-JID** proprium & gentile nomen Tibeti.
14. 15.
- POTI-SATO** an Fo-tou-tching Sinenfium? 303.
304. an Budda Scythæ, siye Scythianus? *ib.*
Lacrozio Butta Dominus. 241. Idem qui
Budda recentior. 241. Sommona Codom. *ib.*
Xaca junior. *ib.* Magistros XII. in Tibetum
ad instaurandam Xacæ II. religionem duxit.
240. Itemque Religiosos viros Tiberanos
electos VII. *ib.* unde? *ib.* quo tempore? *ib.*
& p. 302. 303., quo anno primum in Tibe-
tum advenerit? 302. secundus ipfius in Ti-
betum adventus. 303.
- POTI-SHATO**. V. Poti-fato.
- POTI-SKHATO**. V. Poti-fato.
- POTKEN**, Joannes. 748.
- POUT** idem ac Pot. 14.
- POUTALA** vertente sec. Eccl. I. erectum. 299.
V. Pot-ala.
- POURUS**, primus homo. 105. Filii ejus IV. in
quatuor mundi partibus. *ib.*
- PRÆCEPTA** legis Dei Cio-kon-cioa duplicis ge-
neris, affirmativa & negativa. 274. Illo-
rum auctor Xaca. *ib.* numerus. *ib.* com-
munia sunt Buddistis Japonensibus. *ib.* &
p. 275. An a Manichæis accepta? *ibid.*
- PRÆCEPTA** legis divinæ Manichæorum ab
Henoch & Seth promulgata. 275.
- PRÆDICATORES** a Manichæis missi. 248.
- PRAH-TSIAU** Siamensium, quid? 490.
- PRALECALP** Ind., quid? 194.
- PRASATIG** Ind. V. Kalp-birc.
- PRASRIN** Tib. nomen, quid? 29. 30.
- PRASRINMO** Regnum, Tibetum inferius. 455.
- PRASRIN-MO**. Ejus effigies. 29. Similis mon-
stris fabulosis Seylan. 29.
- PRASRIN-PO**. Ejus effigies Prasrin-mo similis.
29.
- PRASRIN-PO** Simius, & Prasrin-mo simia pro-
genitores Tibetanorum 25. An ea fabula
nata sit a Sacla & Nebrod Manichæorum?
ib. An ab Hercule, & Echidna Scytharum
parentibus? 25.
- PRECES** diurnæ Xacaitarum. 248.
- PRECES** piaculares Xacaitarum pro mortuis.
442.
- PRESBYTER** Joannes. 9.
- PRESBYTERI** Manichæorum. 240.
- PRETEZOAN** apud B. Odoricum Utinensem,
quis? 690.
- PRIMA** salus in veris Fidelibus Tibetanis, un-
de? 163.
- PRIMI** hominis Tibetanorum ingluvies, quid
mali pepererit? 216. an in eo lateat Adam
de fructu vetito comedens? *ib.*
- PRIMI** hominis armatura. 202.

- PRIMITIÆ potus oblatæ numini in profuechis Tibetanis. 442.
- PRIMOGENITUS Filius Dei causa salutis animarum in systemate Manetis. 240.
- PRIMOGENITUS luminum apud Manichæos, Christus. 274.
- PRIMUS homo, & prima fœmina Tibet. ex Dopekam. 201.
- PRIMUS homo, & prima fœmina æt. II. in Tibet. Theologia, diu continentes. 200. quomodo filios gignere cœperint? *ib.*
- PRIMUS homo Manichæorum an Jesus? 168. missus a Patre ad debellandas tenebras, diversus est in Manich. Theologia ab Adamo primo homine humani generis propagatore. 202. Illius armaturæ portio a Principibus tenebrarum excisa, anima. *ib.*
- PRINCEPS Messor Manichæor. 198.
- PROBI Imperatoris nomen in Actis Archelai, ad scriptæ, non ad habitæ disputationis tempus referendum. 360. 361.
- PROCELLÆ in Manetis Philosophia, unde? 208.
- PROCESSIO Lhamarum solemnis. 212.
- PROCESSIO Monachorum, & Sanctimonialium Xacaitarum ad absolvendos sacri funeris ritus. 443.
- PROCESSIONES Militares Persarum. 115.
- PROMETHEI fabula a Macedonibus translata ad montes Indiæ. 452.
- PRUNICOS, quid? 722. 723.
- PTOLEMÆUS. 356. 418. 422. 452. 457.
- PUENKU, Bencu etiam dictus, & Niku, Rex primus apud Sinos, an Tayku? 227. an Panzon? *ibid.*
- PULVINARIA XII. in summo trunco arboris creationis Japonicæ, an Ramos XII. palmæ Ægyptiæ repræsentent? 142.
- PUSIONIS simulacrum ex cineribus defuncti in officio funebri Xacaitarum. 443.
- PYRAMIS sacra ab Indis culta. 159.
- PYRAMIS undecim capitibus constans, simulacrum Cenresi. 166.
- PYXIS fortilega Sinensium. 146.
- Q
- QUADRIFORMIS Pater magnitudinis Manichæor. 174. an Bramha Indicus? *ib.*
- QUATERNARIUS numerus, Pythagoreis sacer. 117. 118.
- QUEVELINGAM, quid? 109.
- QUINGENARIUS numerus in rebus gestis Xacæ insignis & sacer. 54.
- QUINQUE Capitum Bramha. III.
- QUINQUE Capitum Idolum Indicum. 99. eorum nomina. *ibid.*
- QUINQUE splendores Manichæorum intelligentiis præditi. 173. 174.
- Q. Curtius. 355. 356.
- R
- RABGIAMBÆ in Academiis publicis creatur, quo ritu? 402. 403.
- RABGIAMBA Tibet. nomen, Omniscius. 244. Doctor legis. *ib.*
- RADICES hominum ex fabula philosophica Manetis, quæ? 195. 196. 197.
- RADIX creationis originalis apud Tibetanos. 163.
- RAM, Bisnu. 254. Indorum Deus. 45. Idem qui Xechia, Foè, & Fò Sinenf. *ibid.*
- RAMESES, quid? 78.
- RAMISES. *V.* Rameses.
- RAMESTES. *V.* Rameses.
- RAMOCE Khiuto-pa. Cœnobium. 224. 242. In eo Magici doctoratus insignia traduntur. *ibid.*
- RAMOCE Templum secundum Xacæ Juniori erectum. 300.
- RAMPSINITUS, Sol excelsus. 78.
- RAMSIS Ægypti Rex. 38.
- RANG-TRUP Tibetice, quid? 647. singulis Sanctissimæ Trinitatis Personis in Christianis precibus, & in Fidei symbolo tribuitur, cur? *ibid.*
- RATA, nota determinatis consonantibus in Alph. Tib. subscripta, quæ? 615. unde nata? *ib.*
- RATESIS, Sol Isidis. 78. an is Pharao fuerit in Mari Rubro demersus? *ibid.*
- RAWASIT. *V.* Topoo.
- REGES quatuor Manichæorum. 221. comparantur cum Regibus fabulosis Tibetanorum. *ibid.*
- Reges quinque apud Tibetanos celeberrimi. 217. 218. 219.
- REGIA potestas cum Sacerdotali Lhamarum dignitate quo primum tempore in Tibeto conjuncta? 316.
- REGNA lucida Deo Patri consubstantialia. 169. Patris sedes. *ib.*
- REGULA Ascetica Xacaitarum exponitur a Magno Lhama. 264.
- RELANDUS. 48. 79. 80. 83. 92. 93. 97. 99.
- RELIGIO Christiana purissima, inimica superstitionum refugit admixtionem Paganorum rituum. 163.
- RELIGIO Fò apud Sinenfes eadem quæ Religio Christi. 298.
- RELIGIOSÆ vitæ & cælibatus necessitas ad salutem, dogma est Tibetanum. 200.
- RELIGIOSÆ vitæ professio in superstitione Xa-

- Xacaica Tibetanorum, triplex. 245.
RELIGIOSI homines a Xaca juniore instituti, quadruplicis generis. 278.
RELIGIOSORUM Xacaitarum classis triplex. 245.
REMAVO Virgo, eadem quæ Laccimi, e Mari. 141.
REMBAN Virgo. *V.* Remavo.
REMISSIO & purgatio peccatorum in Theol. Tibetana, quomodo fiat? 263.
REMPHAN, an *pu-μφs* Sol Cæli? 73. an vero magis *pu-απας* Sol Vulcanus, aut Sol antiqui, & Vulcani Filius. 73. 74. 75.
REMPHIS, & Rampfinitus Ægypt. Rex, idem. 78.
REMPHIS Filius Protei. 78.
REPHAN Bos Apis, ejusque simulacrum, cujus formæ fuerit? 76. 77.
REPHAN Deus temporis apud Cophtos. 74. 75. Saturnus qua ratione in eo intelligi queat? 75.
REPHAN, Osiris. 76. Æsculapius Memphita. *ib.* Deus & Osiris Heliopolitanus. *ibid.*
RENAUDOTIUS, Eusebius. Ipsius testimonium de Manichæismo Sinensium a Beaufobrii censura defenditur. 162. 163.
RERUM genera XIV. e Maris sinu versatione Someru educta. 141.
RETICULATA vestis Canopi. 133.
REX hominum VII., natus e sæmore sinistro Patris. 219.
REX hominum VI. natus e sæmore dextero Patris Gne-zeden. 219. ignoti nominis. *ibid.*
REX quintus Manichæorum, Rex luminum Christus. 221.
REX ætatis quintæ Seng-che-tram ex stirpe Regum Cor-lo-khjur-ve. 220. Avus Xacæ. 221.
REX honoris, an Jesus Manichæorum? 168.
REHA nomen, unde? Bonjurius explicat. 19.
RHODES, P. Alexander. 31.
RIGHJEL. *V.* Rikhjel.
RIK Tibet., quid? 700.
RIKHJEL artifex, Manes. 235.
RIKHJEL idem ac arbor creationis Japonica. 185. Rikhjel lun-bo, idem. *ib.*
RIKHJEL, mons in Mundo visibili Tibetanorum, idem qui Someru, & Merupa Indorum. 185. Montis hujus fabulosi indicia apud Nubiensem. 420.
RIKHJEL Tibetanorum haustrum animarum Manetis. 236. 237.
RIKHJEL Tibet. formæ quadratæ. 185. Montes, & Maria Rikhjel. 186. 479. 489.
RI-PO-TA-LA, sedes Cenresi. 475.
RITAKJE uxor tertia Xacæ junioris. 726. 727.
Anima Manichæorum liberata. *ib.* Helena Simonis Magi recuperata. 726. Acha-mot Valentiniana, & Sophia sponsa Salvatoris. *ib.* Prunicos Ophitarum restituta, & origini suæ coagulata. *ib.*
RITROBA. Religiosi solitarii Tibetanorum. 223. a montibus, quos solitarii colunt, nuncupati. *ib.* Montani. *ib.* & hi Seennes dicti. 222. eorum auctor Urchien Magus Indicus. 223.
RITUS adorandi Solem apud Indos, quis? 160.
RITUS, quo laici Tibetani Lhamas, & Kelongios adorant. 246.
RITUS, quo Lhama Maximus excipit adeuntes Lhamas renatos, & Reges. 246.
RI-VO-TZHE-NGA, sedes Magni Pak-giamphel. 473. Mons fictitius. 750.
RIUSAGAWA flumen Japon. 52. Nomen, quid? *ibid.*
ROTA Cenresi, naturæ divinæ in orbem diffusæ, & revolutæ symbolum. 176.
ROTA, & currus vitæ, Brahaspeti. 114. 115.
ROTÆ tres Regis gloriosi Manichæorum. 221.
ROTÆ Regum Tibetanorum. 219.
ROTÆ transmigrationum motor, Cenresi. 691.
RUDDERY tertius e terra editus apud Baniansenf. 106.
RUPES integræ in pyramidis formam constructæ, Idola Indica. 101.
RUTREN Ind. destructor. 155. Ifuren. *ibid.*

S

S ABÆI cur Zabii ab Arabibus appellati? 146.

SABÆI Solem ter diebus singulis adorantes, quam Cæli plagam spectarent? 146.

SABELLIUS. Illius hæresim tanquam omnium ultimam ævo suo commemorat Archelaus. 359.

SABINA pro thure apud Græcos, Ægyptios, & Tibetanos. 440.

SACCIDEBI uxor Indræ. 204. eadem quæ Bavani. *ib.* Illius Vector Elephantus albus. *ib.* insignia. *ibid.*

SACH Ægypt. scriptura, liber. 748.

SACH-TI Ægypt., quid figurate significet? 97.

SACHTI Ægypt. *flamma*. 97.

SACLA an idem ac crucifixus. 725. Sponsus Nebrod. *ibid.*

SACLA, Omophorus Manichæorum. 31.

SACLA Manichæorum Maritus Nebrod Adami & Evæ genitor. 24. Princeps fornicationis. *ibid.*

- SACLA** nomen an a *Σάκλας* Babylonico? 22. an a Zachla Babyl. item & Ægyptio? 23. an a Syr. Sikeli? 24.
- SACLAM** Manichæorum ad Saturnum Phœnicum refert Beaufobrius. 24.
- SACRIFICIA** quotidiana in privatis ædibus Tibetanorum. 459. 460. Turmâ jam oblata distribuuntur pauperibus. *ib.*
- SACRIFICIUM** igni peractum in Tibeto rarum, sed magnificentum, & sumtuosum. 460.
- SACRIFICIUM** panis, & vini a Lhamis Tibetanis oblatum. 211. quo ritu consummatû, & distributum? *ib.* quis hæc testetur? *ib.*
- SACRIFICIUM** Soli, quis primû instituerit? 76.
- SACRIFICIUM** Tibetanorum. 212. Illius materies. *ib.* Ritus. *ib.* Processio in ejus celebratione solemnitas. *ib.*
- SADUCÆI** in Tibetanorum regionibus, Manichæi. 401.
- SAGENA** armata Veneri vitrici sacra. 126.
- SAGENA** circumvallare Urbes, & homines capere Perfarum mos. 126.
- SAGENA** omnis armaturæ genus. 126.
- SAGENA** symbolum potestatis mancipantis homines. 126.
- SAHTI**. *V.* Sakti.
- SAKA** Babyloniorum an in Ischas versum a S. Cyrillo Hierosolymitano? 440. 441.
- SAKA**, Dea. 136.
- SAKAR**, quid? 456.
- SAKTI** eadem quæ Parafakti. 99.
- SAKTI** masculini generis Deus. 98. Hunc pro solo vero Deo colunt Saktei. *ib.*
- SAKTI** Mater & Uxor trium Indicorum Numinum. 719.
- ΣΑΚΧΟΡΡΑ**, quid? 22.
- SALMASIUS**, Claudius. Illius dodecaëteris Tartarica. 467. Exercitationes Plinianæ in Solin. 18. 23. 40. 52. 64. 137. 139. 140. 142. 266. 355. 440. 452. 457. 463. 467. 561. 563.
- SALOMON** Rex eo imperante, qui tradant vixisse Xacam? 45.
- SALUS** animarum in systemate Manetis a filio Dei primogenito. 240.
- SAMANÆI**. Ab his Indi artes LXIV. didicerunt. 464.
- SAMANÆI** a Druidum, & Celtarum philosophis diversi. 712. Indorum, & Bactrorum philosophi apud Orig., Clem., & Cyrill. Alex. *ib.* Tibetani. 713.
- SAMANÆI** a Malabarum finibus expulsi. 222. 224.
- SAMANÆI**, Buttæ legislatoris cultores. 222.
- SAMANÆI** consecrationes cum terra rubra, & cinere ex fimo vaccino, ut & ablutiones Brahmanum detestantur. 224.
- SAMANÆI** de Atheismo suspecti. 222. an Budistæ Tibetani? *ib.*
- SAMANÆI** Tungufiani 222. Nationes quædam Tartarorum. *ib.* finitimi Sinis, an Tibetani? *ib.*
- SAMIE**, Cœnobium Xacaitarum a Potifato primum erectum. 240. Inde aula regia reducta Lhassam in Poutalâ restituitur. 306.
- SAMIE**. Templâ tria in ea urbe erecta Xacæ juniore. 303. Regiæ ædes & Templum quartum constructum. *ibid.*
- SAMDRA** Tibetanorum, quid? 564.
- SAMMANA** Khutama, Peguanorum Xaca. 150.
- SAMMONA** Khodum, Siamenf. Xaca. 150.
- SAMNATHA** Tibetico more decurtatum Samtha. 714.
- SAMNATHA** in T. Tib. Lipf. 713. an vox ab Ægyptiis derivata? *ib.*
- SAMOTHEI** an sic dicti Samanæi a Diogene Laertio? 711.
- SAMOTHEUS** Samanæorum Parens. 711.
- SAMSCRET**, lingua sancta Bramhanum. 100.
- SAM-THA** Tib., quid? 714.
- SAMTHANPOUTRHA** Auctor Alphabeti Tibetani. 291.
- SAMTHA-POUTRHA**. Ejus de œconomia moralis civilisque vitæ præceptorum indiculus. 158. 159.
- SAMTHAN-POUTHRHA**, & Xaca, idem. 717. 718.
- SAMTHA-POUTHRHA** in Tab. Tibet. Lipf. 679. 731. 732. 739. 740. 743. 747. 750. Idem qui Pot-iid, & Budda. 714. Illius nomen explicatur. 713. 714. 715. Quid ab eo petatur in invocatione magica? 715. 716.
- SAMTHAN-POUTRHA** in Indiam, aliasque regiones peregrinas navigavit. 291. libri ejus duo in partes quatuor divisi an iidem ac libri quatuor Scythiani? *ib.* *V.* Samtha-poutra.
- SAMTHAN-POUTRHA** in Scythia natus Scythianus Manichæismi Princeps ostenditur. 289. 290. 291. 292. 293. ex genere Saracenorum quo pacto dici potuit apud Archelaum? 289. Acta Samthan-poutrha cum actis Scythiani conferuntur. *ib.* & *seqq.* Samthan quam facile in Scythian, & Scythianum mutari potuit? 293
- SAMTHAN-POUTRHA**, Magus. 292.
- SAMTHAN-POUTRHA** superstitionem Cenesi ex India in Tibetum omnium primus invenit. 290. 291.
- SAMTHAN-POUTRHA** vertente seculo Ecclesiæ I. florere cœpit. 298. Cenesi & Xacæ junioris Religionem in Tibetum invenit. *ib.*
- SANCHARAD** Siamenfium. Epocha apud eos sacra. 43.
- SANCTI** Tibetanorum quatuor. 221. *V.* Dii Legislatores.
- SANCTIMONIALES** Manichæi. 270.

- SANCTIMONIALIS Tibetana, Tzhun-ma. 200. Ani. *ibid.*
- SANCTIMONIALIUM Tibetanarum ordo duplex. 270. frequentior est ordo claustrali-um. *ib.* castitatem in Asceteriis perpetuam profitentur. *ibid.* renovant crebro scandala Manichæarum. *ib.*
- SANCTORUM custos Cihana Tor'cihe. 756. Christus Gnosticorum. *ib.* spiritus potens Manichæorum. *ib.*
- SANCTUS Sanctorum Deus, & Sang-khje con-cioa Tibetanis, idem. 175.
- SANG Tib., quid? 693.
- SANG-KHJE-CON-CIOA. 175. Nominis interpre-tatio, Tibetanis Lhainis auctoribus, quæ? *ibid.* Deus I. in Trinitate Tibetana. 273. Illius definitio traditur & explicatur. 273. 274.
- SANG-KHJE-CON-CIOA, Xaca. 487.
- SANG-KHJE fit statim præsens Tibetano reci-tanti: Hom-mani-pema-hum. 522.
- SANG-KHJE in T. Tib. Lips., fons unde fluunt, & quo refluunt omnes emanationes divi-næ. 702. 703. 704. 705. Idem ac Deus Pa-ter Gnosticarum & Manichæarum emana-tionum principium. *ib.* nomen exponitur. *ib.*
- SANG-KHJE in Christianis institutionibus puro & legitimo sensu usurpatum. 647. 705. tri-butum Beatissimæ Virgini emendatur ad calcem Alphab. 765.
- SANG-NGA, occulta Magia. 501.
- SANG-NGA in Tab. Tibetano-Lips. 678. 679. 692. 701.
- SANG-PHO in T. Tib. Lips., quid? 701.
- SANG-VA in T. Tib. Lips., quid? 752. an ple-roma, vacuum, & profundum Valenti-nianorum? *ib.*
- SANG-VE-TZHO, liber sacer Tibetanorum sic inscriptus. 520.
- SANGUNT-SANNITZ festum Japonensium in ho-norem Deæ Bensaiten. 53. ejus ritus. *ib.* quid commune habeat cum Ægyptiorum festo ob inventum renatumque Osirim? *ib.*
- SANGUYA CON-JOC, tertia Trinitatis Tibetanæ persona apud Lacrozium. 175. Nomen ei-dem Lacrozio, quid? *ibid.* eadem quæ prima. *ibid.*
- SANK Ind., Magna Concha & Margarita, e Ma-ri. 141.
- SANKRANTI Ind. Plenilunium. 209.
- SARA Mogolo-Tartaris luna & mensis. 120.
- SARACENI a Sarak, nomen commune omni-bus etiam Tartaris Orientalibus. 289. 292. 293.
- SARANGA fluvius, an inde etiam Stranga? 356.
- SARASSVADI uxor Bramhæ. 110.
- SASYCHES Ægypt. an Theuth, aut Thoyr. & Thoth Mercurius? 22. an Σάσις, Σάσιος, Σάσις, & Σάσις? 21. 22.
- SATIALOGAM, Cælum Bramhæ. 110.
- SATHRUN, quis? 254.
- SATRUNDGAGG Ind. Elephas proboscidum se-ptem. 141.
- SATURNUS Ægypti Rex I. 19.
- SAUTRI Dea Bramhanum eadem quæ Bavani. 233. Mater uxor & soror trium Indorum. Numinum. *ibid.*
- SA-ZO-MA uxor secunda Xacæ junioris, 34. 721. Helena serva, & scortum Simonis Ma-gi. *ibid.* substantia Dei & anima captiva. Manichæorum. *ibid.* Prunice & Achamoth tum Valentinianorum, 722. 724. 725. 726. tum Barbelitarum, 723. tum Ophitarum. *ib.* an etiam Nebrod uxor Saclæ? 725.
- SCENITES Arab. & Seennes Ind. idem. 292.
- SCHAM Tartaris, Syria. 477.
- SCHAMAN Lacrozio, quid? 222. an idem, quod Sehennes? *ibid.*
- SCHEDIUS, Elias. 56. 79. 129. 134. 160.
- SCHIGHIL Civitas Picturarum Manetis, ubi? 163.
- SCHMIDTIUS. 50. 64. 105.
- SCHOLÆ publicæ Tibetanorum in Monaste-riis. 402. Quæ? 401. 402. 403. 404. Eo confluunt studiosi juvenes e Tartaria & Si-na. *ib.* Quænam artium & scientiarum ge-nera in iis tradantur? *ibid.* studiorum ratio, quæ? *ib.* doctorum insignia. *ib.*
- SCIACHIA Tub-pa, Deus legislator Tib. æt. v. 221.
- SCIAK-PA-BO Tib., Pater spiritualis audiens & remittens peccata. 459.
- SCIAK-JUL Tib., pœnitens. 459.
- SCIAM-PHALA an Syria fluminum? 750. Ea-dem apud Tibetanos ac Syria, & Arabia. 477.
- SCIAM-PHA-LA, regnum, 186. sedes novi Pak giam-phel. 475.
- SCIAPKIU, vocalis. 593. Illius nota infra- consonantes appicta. *ibid.* geminata, quid? 595. 596.
- SCIHAKHIA & Sacla idem. 19. 20. 22.
- SCIHÉ-CJA-VA in T. Tib. Lips., quid? 708.
- SCIMANGADA, urbs in labyrinthi morem anti-quissimis temporibus ædificata. 431. Vix illius reliquiæ supersunt. *ib.* Fabulæ de ea feruntur plures. 432.
- SCIN-CIHE-CIO-KJEL, Rex Inferorum, Cen-resi. 489. Judex justus Manichæor. 177.
- SCINGECIOGHIEL. V. Scincihe-cio-khjel.
- SCIVEN, Idolum. 99. V. Tchiven.
- S. CONGR. D. P. F. a Secretis, Marius Mare-fuschius. XLIX.
- SCRIPTURÆ S. Testimonia. Actor. VII. p. 73.

171. Amos II. 48. II. 4. v. 20. 85. VII. 48. Apocal. XX. 547. Daniel. II. 378. III. 378. 379. VI. 379. VII. 75. Deuter. IV. 76. XXXIII. 170. Esther XI. 19. Exod. II. 71. Ezechiel. XXX. 14. 18. Genes. I. 13. II. 347. 251. III. 29. 57. 136. VI. 103. X. 73. XI. 103. XII. 19. XVI. 36. XXI. 36. XXII. 13. XXIV. 342. XXV. 72. XXVIII. 342. 374. XLVI. 342. Habacuch I. 123. II. 388. III. 85. Ejus orat. 708. Jerem. XXV. 21. XLIV. 73. Joel. XI. 104. Jon. I. 145. IV. 93. Isaiaë LXV. 87. 88. LXVI. 160. Judic. VI. 374. Levit. XXI. 28. Math. I. 39. IX. 145. XXVI. 257. XXVIII. 13. Naum III. 18. 137. Osee I. 48. IV. 378. VII. 84. IX. 48. XIV. 98. Paul. Apost. I. ad Cor. III. 758. Psalm. XVII. 145. LXXVIII. 379. CIV. 145. CXXXV. 98. Regum I. cap. IX. 21. XV. 349. II. c. XVII. 374. IV. c. XVI. 14.
- SCUTIANUS. *V.* Scythianus.
- SCYTHÆ nomen, unde? 37.
- SCYTHÆ Colchi Ægyptiorum Coloni. 38.
- SCYTHA, & Agathyrsus eadem persona. 36. ab Ethnicis fabulonibus quare confusi? *ib.*
- SCYTHARUM origo, unde? 35. Eorum Pater Hercules, Mater Echidna. *ibid.* ex his an fabula de Genitoribus Tibetanorum? *ibid.*
- SCYTHÆ Geloni. 35. *V.* Gelon.
- SCYTHARUM Numina antiquissima. 38. Eorum nomina. *ibid.* an Ægyptiaca? 38. 39. 40. 42.
- SCYTHIA in animo ac desiderio erat Maneti, cur? 287.
- SCYTHIANI duo, Scytha & Arabs, in Act. Archelai ab ejusdem Interpretibus alter cum altero confusi. 292. plures. 286. 287.
- SCYTHIANI Liber mysteriorum Alphabetico ordine in sect. XXI. divisus. 292.
- SCYTHIANI Libri quatuor. 291. an Bramhanum litteris scripti? *ib.* in Syriacam, & Persicam linguam subinde translati. 292. a Manete nova fabularum farragine ausi. *ibid.*
- SCYTHIANUS Ægyptum adiit. 290. in Indiam navigavit. 291.
- SCYTHIANUS in quibusdam Mss. Actor. Archelai Scutianus, & Executianus. 293.
- SCYTHIANUS Manichæorum Antesignanus, Magus. 29.
- SCYTHIANUS Princeps Manichæismi auctor ætate Apostolorum. 286. natione Scytha. *ibid.* quis? an Manes ipse, ut Beaufobrius contendit? 286. an Samtham-poutrha Tibetanus? 287. & *seqq.*
- SCYTHIANUS Renuatus, Manes. 364.
- SCYTHIANUS se Deum Patrem fecit. 366. & ita etiam Pot-sjid. *ibid.*
- SCYTHIANUS Scytha, Samtham-Poutrha Tibetanus. 289. & *seqq.*
- SECHIA Civitas ædificatur. 315. Magni Illius Lhamæ origo. *ibid.*
- SECHIA. Magnus Civitatis hujus, & Cœnobii Lhama natum Filium in Templo offert. 449. quo ritu? *ib.* cur? *ib.* an eundem ritum Parentes omnes custodiant, & filios redimant labente anno? *ib.*
- SECHIANI Lhamæ & Ascetæ Urchienitæ. 315.
- SECHIANUS Lhama Rex totius Tibeti. 316.
- SECUA beata Manichæorum innumerabilia. 181.
- SECUA XII. Manichæorum floribus convellita, & canoribus plena, qua ratione inveniantur in Hendecacephalo Cœnesi? 178.
- SECUNDINUS Manich. 737.
- SENNES Ind., idem quod Scenites Arabice. 292. *V.* Sehennes.
- SEGAMUS Indor., an Sengkhetram avus Xacæ? 366.
- SEHENNES, Religiosi Tibetani, quinam? 222. 223.
- SEKANDER AZIM Ind., Alexander Magnus. 428.
- SELCE, litteræ consonantes Tibetanorum. 575. cur ita appellatæ? *ibid.*
- SELENE uxor Simonis Magi. 721.
- SELDENUS, Joannes. 117. 119. 134.
- SEM & Smy idem. 26. Typhon. *ibid.*
- SEM. Ex ejus stirpe Magi adoratores Christi. 27.
- SEM Pater Aram. 27. & Elam. *ib.*
- SEM Tibetanis cognitus. 26. 27.
- SEM-BAH Tibeticum, Spiritus potens Manichæorum. 682.
- SEMBUL, signum Virginis apud Persas. 447.
- SEM, cognomen Supremi Lhamæ Tibetanorum. 27.
- SEMELE Mater renati Osiridis. 50. fecundata Jove. *ib.* Mater Eacchi, cur Virgo fingatur? 56.
- SEMELIS Filius inauratus, cur? 68.
- SEMEN Dei, Osiris. 63.
- SEMEN frugum, Osiris. 63.
- SEMEN Mundi Indi vocant Ixoretam. 109.
- SEMEN Mundi Nekkallen. sententia in immensum expansum ovum fit immane. 108.
- SEMINIS substantia, & vis seminalis a Jove manans, Osiris. 62.
- SEMNOTHEI, qui? 713. an Samanæi? 712. nomen quid commune habeat cum Samnatha Tibetano? 713.
- SEMUS, & Seth a Manichæis culti. 31. Eorum libri recepti tanquam divini. *ibid.*
- SENARIUS numerus, septennarius & duodenarius apud Marcossios & Tibetanos, insignes & sacri. 733. 734. 735.
- SENJOR tertius Manichæorum, quis? 729. Illius simulacrum ante Mundi conflagratione-

- tionem appariturum . *ibid.* cum Ciam-ba Tibetanorum confertur . *ibid.*
- SENKETRAM Avus Xacæ . 19.
- SENUTI, quid? 713. an Ægyptiis Sacerdotibus commune? *ib.*
- SENUTI nomen Gnosticus usitatum . 713.
- SEPELIENDI consuetudo in Tibeto varia . 443. 444.
- SER Tib., Sinarum Regnum, unde sic dictum? 654.
- SERA an forte ab Interpret. Archelai cum Syria contermina Palæstinæ confusa fuerit? 419.
- SERA Cænobium & Templum Xacaitarum proximum Lhassæ . 425.
- SERAPIS nomen idem ac Filius Vulcani . 71.
- SERAVALLENSIS, P. Jo: Bapt. Missionarius in Sinis . 457.
- SER-CIHE Cænobium . Illius Lhama Chronotaxim edidit Xacæ I. Tibetani . 42.
- SERGIUS Manichæus pro Spiritu Sancto habitus, & honoratus . 527. Astrum se vocat splendidum . *ib.* Evangelium Christi corruptum prædicat in IV. Mundi partibus . *ib.* Provincias ab Apostolo Paulo in Fide Christi instructas transfert ad gentes diabolicis fallaciis a seipso seductas . 627. 628.
- SERICI montes in Tibeto . 425.
- SER-KHJI-SA-SGI, Tetra auri, & fundus auro stratus Maris primigenii in Mundo visibili Tibetanorum . 184.
- SERPENS a Manichæis habitus, & appellatus Christus . 282.
- SERPENS apud Ægyptios symbolum conversionis anni . 236. & Mundi universi . *ibid.*
- SERPENS in cyclo lucido transmirationum Tibetanarum, Agathodæmon & Knuph Ægyptiorum . 491. 497. Sol, & Christus Gnosticorum, Basilidianorum, & Manichæorum . *ibid.*
- SERPENTES inter insignia Cihanæ Tor'cihe . 282. an referantur ad Christum Serpentem dictum a Manichæis? *ib.*
- SERPENS Selnagh circumplicatus Monti Smeru . 141. 142. & trunco arboris Japonicæ . *ibid.*
- SERPENS volutus, & inclusus in Abraxeis . 491.
- SERTUB Tib., Deus Legislator æt. III. 221. quid? *ibid.*
- SESACUS oppugnata Hierusalem, in Indiam, & in Scythiam irrupit . 38. Coætaneus Xacæ I. 42.
- SESNAGH Indorum, an Sphæra conversa Manichæorum? 236.
- SESNAGH mille capitum, idem ac Bisnu . 130.
- SESOSTRES Ægyptii, qui in Scythiam militem adduxerint, duo . 37.
- SESOSTRIS germen Osiridis . 88.
- SESOSTRIS & Sefacus idem . 68.
- SESOSTRIS expeditio in Indos, & Scythas, quo anno acciderit? 42.
- SESOSTRIS idem qui Sethosis . 44.
- SESOSTRIS in XII. Dynastia Diospolitarum tertius, multinominis . 37. Scythiam adiit de bellato Roboamo, & capta urbe S. Jerusalem . 38. ea ætate aut inventa, aut propagata est in Scythia Ægyptiarum rerum cognitio . *ibid.* Idem ipse coætaneus Xacæ I. Tibetani . 42.
- SESOSTRIS Tabulæ Chosmographicæ, traditæ Scythiis . 38.
- SESOSTRIS vetustior in Dynastia Thinitarum . 37.
- SETH, cognomen Typhonis apud Ægypt . 26.
- SETHOSIS cognomento Rameses . 44.
- SEX litterarum ac syllabarum vis, & significatio magica in Tibetana lingua . 520. 521. 522. 523.
- SEX litterarum oratio e corde Cenresi . 522.
- SEX modi generationis, Tibetanorum sententia . 200.
- SEXUS auctor in Manichæorum Theologia, dæmon, sive natura . 200. Tibetanorum sententia, Fatum . *ib.*
- SEZAN an idem quod Zuzan Indorum in act. apocryphis S. Thomæ . 365. 366.
- SEZAN Pater Xacæ . 19., an Tæsan? 365.
- SGIGATZHE Metropolis Regni Tzhang . 319.
- SGIGATZENSIS Lhama, secundus post Lhassensem . 241. Tibeti Rex . 319.
- SIAMENSIMUM Xaca . 150.
- SIAO-UL-LUN, Sinorum liber . 227.
- SIGIONOTH Hebr., quid? 708.
- SIGNACULUM S Crucis Tibetanor. verbis ab homine Christiano formandum . 643.
- SIHON fluvius . Ejus origo in Kaskar Scythiæ . 343.
- SIKE . Pseudevang. Inf. Sal. ex Arabico in Latin. ab eo translatum . 383.
- SIMIAM occidere apud Nekpallenses, sacrilegium . 433.
- SIMIARUM Regnum, Tibetum medium . 455.
- SIMI Phalacri in Scythia, Tibetani . 30. an inde fabula de Simio & Simia Genitoribus Tibetiæ gentis? *ib.*
- SIMI, Tibetani . 26.
- SIMIUS ematre sine masculi opera genitus Vector & ipse Bisnu . 128.
- SIMON Magus . Ejus uxor prima, Encea mater omnium . 721.
- SIMON Magus natus ex virginē Matre Rachel . 376.
- SIN Japonice, spiritus, aut animæ . 148. commune Idolorum nomen . *ibid.*
- SINA, Khatai . 347.

- SINA sic etiam dicta Cataja ad Caskar . 476.
 SINÆ nomen Sinis ignotum . 10.
 SINENSES . Acus Magneticæ usus apud ipsos antiquissimus . 146.
 SINENSES . Atheopolitici mundos docent innumerabiles . 181. ad gymnasia publica Tibetanorum conveniunt . 402. Rerum distributio primigenia in origine mundi ab iis tradita . 225. 226. auctore Confucio . *ib.* quinque litteris carent . 586. suppletes habent, quas ? *ib.* Quid incommodi suppletes istæ Latinis, & Italis Missionariis ferant ? 586.
 SINICÆ linguæ accentus . 577. a quibus observati, & editi ? *ibid.*
 SINTOSISTÆ, secta Theologorum Japonensium . 148.
 SINUS cur habitus Moses ? 348.
 SIRI Ægypt. , *Sre* Tibetanum . 48.
 SIRIUS Græcis idem qui Ofiris Ægypt. 49.
 SIRIUS præfectus Astrorum apud Persas . 52.
 SIRIUS Thebanus Diospolitarum Rex . 47.
 SISINIUS ab Archelao ad Christi fidem conversus . 418. Alius a Sifinio successore Manetis . *ibid.* V. Fo-tou-tching .
 SIURIA Armenorum veteribus, Sinæ Metropolis . 419. an cum Syria contermina Palæstinæ ab Interpretibus Archelai confusa ? *ibid.*
 SIZILA, morbus . 433.
 SMARAGDUS Scythicus . 351.
 SRIDOROH ad eædem designans Krisnu infantem . 256. An Herodes ? *ib.*
 SOCHOS Pater Cabirorum, & Corybanthum . 135.
 SOCHIS, Vitis, pro Baccho . 135.
 SOCIONG-PAH Tibetanorum Rex hominum secundus ; quis ? 218. An Sidus Jovis benefici . *ib.*
 SOCIONG, Parænetica Tibetana ad confessionem peccatorum . 264.
 SOL . Ad hunc unum Alexandri M. ætate referebantur Dii Indorum . 158.
 SOL . Ejus lux a Lahis habitatoribus . 188. 189. Ejus motus & cursus ex Tibet. fabulis . *ibid.*
 SOL dictus *On* Ægyptiis . 87.
 SOL & Luna diversoria Xacæ . 283.
 SOL Filius Vulcani . 71.
 SOL, Had. 160. cur ? *ib.* Hercules . 155. Horus . 78. Ifuren Deus . 155. Kami Max. Japonensium . 150. Manichæorum consubstantialis Christo . 169. Christi Jesu sedes . *ibid.*
 SOL Manichæorum, & Tibetanor. de substantia Dei pura . 232. ex igne bono . *ib.*
 SOL Manichæorum . Illius triangula fenestra . 192. Quid Beaufobrio Interpreti ? *ib.* Quid Maneti ? *ib.* & 194. Navis . 192. purgator animarum . 237. idem est qui Khiacin Tibet. in vertice Rikhiel . *ibid.*
 SOL, Men, & Meni . 89. Me scel le trup ba Tib. dictus . 188. Mithra . 79. sub hominis barbati forma, & radiato capite fulgens dorsum testudinis e mari medio pungit in schemate creationis apud Japonios . 142.
 SOL tertius Camiphis . 145. Typhon apud Ægyptios Astronomos . 165.
 SOL Tibetanorum Provincia Lahis habitatoribus frequentata . 188. in ea Lahæ ferunt, metunt, comedunt, moriuntur . *ib.* Inde alio transmigrant . *ib.* Eorum sententia quando, & unde prodijt una cum Luna, Planetis, & Astris . 188.
 SOL, Visnu . 120. Xaca . 161.
 SOLARIA Tibetanarum domorum . In his vela magica per omnem ambitum suspensa cum oratione Hom-mani-pema-hum . 440. Foculus sacer ad quotidianos suffitus . *ib.* An hic ritus ex Buddæ Manichæi institutis manarit ? *ib.*
 SOLEM diebus singulis ter adorabant Ægyptii . 76. eum ipsum cum veteres tum recentes Indi adorant . 158.
 SOLES Ægyptii Reges cognominati . 72.
 SOLES XII. apud Indos . 191.
 SOLI Tempora dicata in Indis . 159.
 SOLIS, & Siderum apparitionem pro creatione accipiunt Manichæi, Tibetani, Valentiniani, Burnetus . 191.
 SOLIS Filius in Obelisco Lateran. ipsum est nomen Ramefis . 78. 79. Illius symbola . *ib.*
 SOLIS Filius Ufercheres . 72.
 SOLIS Indici insignia, Nymphææ flores . 160.
 SOMERU Indorum idem, qui Rikiel Tibetanorum . 185. Illius figura . 186. Montes VII. & Maria VII. 186. 187. Mons a Diis, Devetisque circumvolutus . 141. Partes ejus quatuor, & cacumina octo immensis divitiis, Diisque multis referta, imaginem referunt membrorum XII. luminis . 229. Ipsius vis & potestas, Bisnu . 235. Hastrum animarum Manetis . 236. 237.
 SOMINTRA Dea, uxor Dafrath . 254. Mater & Virgo . *ibid.*
 SOMO Nekpallensibus, Luna . 129.
 SOMMONA CODAM, Xaca . 151.
 SOMMONA nomen an Ægyptium . 151.
 SOPHIA Valentiniana an eadem ? quæ Indica & Tibetana Mangiusuori ? 726.
 SOPHRONISTER lapis a Minerva Herculi traditus . 284. 285.
 SORA Ind., liquor inebrians e Mari . 141.
 SORORES majores in Orat. Liturgica Tibetanorum, quænam ? 233.
 SOWA mulieris figura, Idolum C'hing-But. 101. SPE-

- SPECTACULUM** scenicum in Templo Ramocæ die ultima labentis anni editum, describitur. 461. 462.
- SPICA** Nardi in monte Langur. 447.
- SPINA** aurea in vertice creatoris Japonici, quid? 149.
- SPINA** e finu Chaos in Theologia Japonica, quid? 149.
- SPINELLIUS** Cardinalis, Josephus. 556. 757.
- SPIRITUS** Amun, Ægyptiorum opinione, quid esset? 67.
- SPIRITUS** Cæli a Scythis cultus. 400. an Xaca, & Spiritus vivens Manetis? *ib.*
- SPIRITUS** Siderum, contemplatores. 161.
- SPIRITUS** Tibetice *Nam.* 88. idem ac Ammon Ægypt. *ib.* V. Nama.
- SPIRITUS** vivens Manetis, creator Mundi. 202. ejus comites, virtutes tres. *ib.* crucifigit in Firmamento Principes tenebrarum. *ib.* post illorum crucifixionem creat luminaria. *ib.*
- SPLENDITENENS**, an Jesus Manichæorum? 168.
- SPLENDITENENS** Manichæorum, & Cenresi Tibetanorum ambo plorant, cur? 178.
- SPLENDITENENS** Ponderator Manichæorum, S. Augustino, quid? 166. 167. Beaufobrio, quid? 167.
- SPLENDITENENS** sex vultuum, & quinque splendorum intelligentium. 174.
- SPLENDITENENTEM** Manichæi ut Deum colebant. 173.
- STAUROS** Valentini. 706.
- STEPHANUS**, Byzant. 69. 78. 140. 342. 343. 347.
- STEPHANUS**, Henr. 713.
- STERCUS** Lamarum & Kelongiorum, Amuletum. 247. Hæc turpitudine, ex qua Manichæorum sentina in Tibetanos manarit? *ibid.*
- STRABO**. 115. 125. 347. 352. 355. 378. 452.
- STRANGA** fluvius in aq. Manetis ab Archelao scriptis. 355. in finibus Mesopotamiæ Syriæ ignotus. 354. in finibus Mesopotamiæ Caskarenæ detegitur. 355. quis esse possit? *ibid.*, & 356. nomen an corruptum? *ibid.* an Tsanga, aut Tzhangciu Tibetanorum? 355.
- STRACUS**. V. Stranga fluvius.
- STUDIORUM** ratio in Scholis Tibetanis, quæ? 402.
- SUARASVOTI** a Tibetanis culta. 114. Eadem scientiarum Dea colitur ab Indis una cum Bithaspati. 114. V. Sarasvadi.
- SUCCOUH** Benoch Assyriorum, quid? 134. 135. 136. 137. an proprium Idoli nomen? 135. an Phallorum imagines? *ibid.* & *seqq.*
- SUCH-DEVO** Ind., Deus Cupido. 137.
- SUDDERYUS** tertio genitus Pouri. 105.
- SUM-CIHU-TZHA-SUM** Tibet., sedes transmigrationis Laharum. 214.
- SUOAMIYATI**, Dea tutelaris apud Bramhanes. 193.
- SUR-C'H-BUT**, Idolum. 101.
- SURGG** Ind., Sol. 159. 160.
- SU-TA-NU** in Tab. Tib. Lips., quid? 750.
- SYLLABÆ** Tibetanæ compositæ, quæ? 602. decompositæ, quæ? 623.
- SYLLABÆ** Tibetanæ simplices in ordines quaternarios xxx. distributæ. 600.
- SYLLABARIUM** Ratatarum. 615. 616.
- SYLLABARIUM** Jatatarum. 614.
- SYLLABARIUM** Tibetanum Unifselcè. 600. 601. Diselcè. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. Trifselcè expansarum. 623. 624. 625. 626. Trifselcè columnarium simul & expansarum. 627. 628. 629. Quadrifselcè. 630. 631.
- SYM** an Sem? 27. Provincia aut in Tibeto, aut Tibeto proxima. 26. 27.
- SYMBOLUM** nativitatis apud Ægypt. Infans. 68. Interitus, Senex. *ib.* Idem Osiris. *ibid.*
- SYMBOLUM** Apostolorum Tibetice. 646. 647. 648.
- SYRIA** altera apud Scythas, Sacas, & Tibetanos. 27.
- SYSTEMA** Mundi Bramhanum. 186. 187.
- SYSTEMA** Mundi Tibetanorum. 184. a Gnosticis, Valentinianis, & Manichæis adumbratum. 705. 706. 707. 708. Illius tripartita divisio. *ibid.*
- SYZYGIÆ** Tibetanæ. 707.

T

T Bengalicum figura simile Tibetano III., pronuntiatur ut *d.* 15.

T & **S** commutantur. 365.

TAB Persis, splendor. 90.

TABITI Dea Vesta Scytharum, an ex Ægyptia lingua, Vulcania? 90.

TABULA Tibetana opistographa e Codicibus Mss. ad fontes Irtis prope Tibetum reperi- tis. 570. 663. Illius exemplar partem utram- que exhibens, Tibetanis litteris editum in Aq. Er. Lips. *ib.* In Appendice III. Alphabeta Tibetani referuntur. 665. & *seqq.* Pars prior a Fourmontiis FF. Latio donata, ex Museo Sinico Bayeri Romanis formis iterum editur. 665. 666. & *seqq.* Hujus lectio ex Apogr. Lips. in subjectis animadversionibus traditur emendatior. *ib.* nova interpretatione a Fourmontiana diversa, & observationibus pluribus illustratur. 677. 678. 679. 680. 681. & *seqq.* Pars altera ex Apogr. Tibetano Lipsiensi accepta, oportu-
K k k k k 3 tunis

- tunis in eam adjectis animadversionibus, explicatur. 731. 732. & seqq. Pars utraque magica est, magicas invocationes, Tibetanorum Deorum nomina, transmigratorium fabulam, & Xacaicæ superstitionis summam complectitur. 663. 664. 678. 679. 731. 732. & seqq.
- TACHAS** an a Techunà Rabbin. 23. an Tychoon, aut Tycheon? *ib.*
- TACHOS**, Deus. 23. Ta-kon in nomine Dei Tibetano. *ib.* Kon pronunciatur omissio *ra. ibid.*
- TÆSAN**, Filius Dei. 365. Regum Cathajæ nomen. *ib.* an Sezan Pater Xacæ? *ibid.*
- TAJE** non primum fluvidum, sed illius imago. 708.
- TAJE**, aeon & generatio. 756. Juxta Sinicæ vocis sensum ab Asciang in Tibeto exposita. *ibid.*
- TAJE**, aeones Buddæ. 704. 705.
- TAJE-KIE** Tibetanorum, an *Moth*, primum fluvidum Phœnicum? 228. 229.
- TAI-KIE** Confucii, quid? 226. ab uno Sino- rum Rege adoratur. *ibid.*
- TAK-PO** in Tab. Tib. Lips., quid? 753.
- TAMARA** Bramhan. lotos. 64. ex umbilico primi Infantis aquis innatantis exortus. 65.
- TAMBURINIUS** Card., Fortunatus. 556.
- TAMO** cum S. Apostolo Thoma confusus. 20.
- TAMO** insignis apud Indos, & Sinas Impostor. 419 an Thomas discipulus Manetis? *ib.*
- TAMO** in Sina celeberrimus e stirpe Xacæ natus. 20.
- TAMUM**, quid? 716.
- TANADEBI**, Dea tutelarîs apud Bramhanes. 194.
- TANGUT** nomen indigenis peregrinum. 10. Persis, & Arabibus usitatum. *ib.* germana pronunciatione Tankut, & Tanku. *ibid.* exponitur a Bayero *Terræ*, vel *Cæli Dominus. ibid.* Tangut Catzar Tartaricum, quid? 11.
- TANGUT**, Regnum. 9. situs. *ib.* Tangut Meridionale, & Septentrionale. *ib.* Meridionale proprie Tangut: Septentrionale, Tibetum: quo Auctore? x. & 9. Utrumque Tibetum. *ib.*
- TAO** Kiào secta Idololatrarum in Sinis. 163. Manichæorum errores & ipsa tradit. *ibid.*
- TARBUCIHE** Tibetanorum, quid? 441.
- TAR-CHERES**, Ægypti Rex. 72.
- TARI** Ind. palma. 262. eis alligatur Kriifnu. 253. 262.
- TARSÆ** Regnum ad Tibetum. 26.
- TARTARI** studiosos juvenes ad Scholas Tibetanas mittunt. 402.
- TARTARORUM** Hordæ. 11.
- TA-VON** Populi, qui? 418.
- TAURUS** Deæ Brahhi Nekkallensium Sacer. 115. ut Apis Ifidi. *ib.*
- TAY-KU** Sinensium, Bayero, quid? 227. Menzelio, quid? *ib.* an Puen-ku, primus Rex? *ib.* & 228.
- TCHIGHIL** locus picturarum Manetis, an Scihilin Civitas olim Tibetana, nunc Sinica? 287.
- TCHIVEN**, Ifuren. 157. vis mascula, & origo omnium Deorum. *ibid.*
- TELECH** Ind., quid? 203.
- TEMPIT**, idem ac *Tæbit*. 12. 13.
- TEMPLA** erecta Maneti in Turkistania, & Oigureorum Regionibus. 399.
- TEMPLA** Fò, dicta a Sinis Tempia Christianorum. 684.
- TEMPLA** in Indiis dedicata Soli. 159.
- TEMPLA** Tibetana, cujus formæ? 406. & seqq.
- TEMPLUM** Bavani dicatum in urbe Katmandù. 436. Illius custos Virgo Vestalis Buddhistico genere nata. *ib.*
- TEMPLUM** Brehpungense. 413.
- TEMPLUM** Bugr-devo in Patana urbe sacrum. 434. Illius Ministri Buddhistæ. 435.
- TEMPLUM** Deo Beherò in Batgao Urbe sacrum. 434. Tintinnabula ante faciem Templi. *ib.*
- TEMPLUM** Indræ dicatum in Urbe Katmandù. 436.
- TEMPLUM** Lahprangæ in Urbe Lhassa. Illius Ichnographia. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416.
- TEMPLA** Lhassæ primum erecta Xacæ juniori. 300.
- TEMPLUM** maximum Poutalà, magnificentissimum. 416.
- TENEBRÆ** super faciem terræ primigeniæ. 188. a Lahis primis habitatoribus depulsa. *ibid.*
- TENEBRÆ** terræ pestiferæ ab his nostris agnitis diversæ. 214.
- TENSIO** Dai-dsin Japonensium Deus, totius naturæ moderator. 150. Illius attributa. *ibid.* an Horus Ægyptius? *ibid.*
- TERRA** ab exordio creationis, Manichæorum Tibetanorumque sententia mire fertilis. 216. cur? *ib.*
- TERRA** & illius virtus Kekai. 254. Mater Bisnu, & Kriifnu. *ib.*
- TERRA** Mater Iesu patibilis Manichæor. 211.
- TERRA** ex fertili dura & sterilis. 216. sterilitatis causa. *ibid.*
- TERRA** Lhamain, an cuneus tenebrarum Manetis? 283.
- TERRA** lucida Manichæorum, Deo Patri consubstantialis. 169. Patris sedes. *ib.*
- TERRA** pestifera Manetis cum quinque naturis. 214.

- TERRA primigenia in I. Mundi ætate, ex Tibetanis fabulis? 188.
- TEREBINTHUS, arbor, Babylonica lingua, an Budda? 370. 374. Hoc nomen Budda, antequam Babylonem adiret, sibi consulto imposuit Terebinthus Magister Manetis. 370.
- TERRÆMOTUS auctor Sacla, Omophorus Manichæorum. 31.
- TERRÆMOTUS ingens toto terrarum orbe in nativitate & morte Xacæ. 31.
- TERSA, Christiani. 26. *V.* Tarsæ Regnum.
- TESTUDO inter aquas Maris sustentat truncum arboris creationis Japonicæ. 142.
- TESTUDO marina. In hanc transformatur Bisnu, cur? 129.
- TESTUDO sub pedibus Veneris Cælestis. 129.
- THA Tibetice equus, Htho Ægyptiis. 92.
- THAI-CUC Tunkinensium idem ac Tai-kie Sinens. 226. & Japonens. *ibid.*
- THAUSTUS Ægyptiis, Accipiter. 138.
- THEBUTIS an hæreticorum omnium princeps? 548.
- THEOLOGIA in Scholis Tibetanis, quæ? 402.
- THERAPEUTÆ, & Senuti Ægyptiis idem. 713.
- THERMUTIS Dea Ægypt., quæ? 125. Thyrmutis etiam dicta. *ibid.*
- THOL-SCIA Tib., confessio peccatorum generatim facta. 459.
- THOMAS Apostolus Christi prædicasse traditur in Sina & Tibeto. 476. cum Thoma discipulo Manetis confusus putatur. *ibid.* Ejus acta apocrypha tanquam divina a Manichæis recepta. 366.
- THOMAS discipulus Manetis. 419. an inter Indos & Sinos errores suos disseminaverit? *ib.* *V.* Tamò.
- THOTH Ægypt. litterarum inventor. 22. *V.* Sasyches.
- THRA Bramhan., Stella. 92.
- THRO Ægyptiis, quid? 91. an inde Mi-thra? 92.
- THRON Tibetanis, ardens, lucens. 92.
- THRON-ME, lampas ardens, titulus Lamæ Supremi Tibetanorum. 91.
- THURMA, Sacrificium Tibetanorum. 212. frangitur, uritur. 213. reliquiæ distribuuntur canibus. *ibid.*
- TIBET tingri, quid? 368.
- TIBET nomen indigenis, peregrinum. 10. 11. quæ Regio sic appelletur? 448. varia hujus nominis pronuntiatio. 12.
- TIBETANA charta. 563.
- TIBETANA Chorographia. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425.
- TIBETANA lingua sequitur naturam Sinensis. 570. voces habet compositas ex monosyllabis intersyllabico puncto junctis. *ib.*
- TIBETANA Orthographia. Illius notæ. 568. 569. 570. 571. 572. 573. plerumque supersticiosæ. 568. 569. 571. 572. 573.
- TIBETANA volumina in Tartaria reperta, colligata funiculis. 565.
- TIBETANA volumina auro & argento scripta, quæ? 567. eorum exemplum Romam missum a Petro Magno Moschorum Rege. *ib.* Legalia qua religione tractent, & legant in Tibeto Buddistæ? *ib.*
- TIBETANÆ Bibliothecæ. 567.
- TIBETANÆ litteræ dictæ Tangutanæ. 9. majores, quæ? 573. earum usus in sacris, & legalibus scriptis. *ib.* minores, quæ? 573. earum usus in prophanis, & secularibus rebus. 574. 635. Brachmanicæ, Nestorianæ, Oiguracæ, Delbergiæ, Persicæ, Ægyptiæ, Syriæ, Mendææ, Manichæicæ, Assyriæ seu Chaldaicæ originis a quibus sint habitæ? VI. VII. In Inscriptione prope Bastonem novæ Angliæ visæ. *ib.* emanationes & effluvia divinæ naturæ IX. quanta superstitione colantur a Tibetanis? *ib.*
- TIBETANÆ voces sæpissime pronuntiatione similes, significatione dissimiles, quid incommodi in sermone ferant, & quam diligenter notandæ? 631.
- TIBETANÆ voces cognatæ Hebraicis, Ægyptiis, Æthiopicis, Chaldaicis, Syris, Indicis, & Sinensibus in Appendice III. Alphabeti explicantur. 681. & seqq.
- TIBETANARUM litterarum figuræ an a Syris manarint? 583. Conferuntur cum Syris Estrangelis. 584. 585. 586. cum Syro-Nestorianis. *ib.* cum aliquot etiam Samaritanis, Æthiopicis, & Ægyptiis. *ibid.*
- TIBETANAS litteras una cum numerorum figuris ab Indis derivatas suspicatur Bayerus. 637.
- TIBETANI ab Atheismi impietate absolvuntur. 222. 223. 225. Christianam Religionem agnoverunt. 222. Hanc cum Paganismo Indorum copularunt. *ib.* & cum Manichæismo. 223. 225. Sehennes a Nekkallensibus dicti. *ib.* an hi Sammanæi? *ib.*
- TIBETANI Ammanuenses magno numero. 561. Instrumenta eorum litteraria. *ib.* & 563. errata qua ratione emendent? 566. Deorum suorum nomina auro, argento, & coloribus variis distinguunt. 557.
- TIBETANI Ascetæ de commisso fornicationis scelere conyicti, societatis communione privantur. 271. sic Manichæi. *ib.*
- TIBETANI Cenresim cum materie prima rerum creatarum confudisse videntur. 228.
- TIBETANI Concham Marinam uti sacram habent. 143.

- TIBETANI** idem sentiunt, quod Manichæi, de peccatorum origine a fato, & a substantia mala. 252. de concupiscentia a substantia contraria. *ib.* de purgatione substantiæ bonæ per separationem contrariæ. *ib.* De Animabus bonis, & Lahis venientibus in corpora hominum pro meritis præteritis iniquationis suæ. *ib.* de anima laicorum ad plenam purgationem, & salutis terminum nunquam ventura, nisi tandem migrent in Electos, Kelongios, & Sanctos. *ib.* de ceterarum animarum transmigratione in pecora, in virgulta, in plantas, & in alia animalium genera. 253.
- TIBETANI** imberbes. 453.
- TIBETANI** Imperii fines. 416. 417.
- TIBETANI** Manichæi in terris Gog & Magog. 545. quid futuri mali prænuncient Ecclesiæ Christi? *ibid.*
- TIBETANI**, No-kiang Sinensibus. 350.
- TIBETANI** pleraque numerorum nomina communia habent cum Sinis. 737. 638. 639. quædam etiam derivata ab Ægyptiis. *ibid.*
- TIBETANI** Populi in Scythia intra & extra Imaum. 425. in Serica. *ibid.* in India. *ibid.*
- TIBETANI** Reges ante Christum ignoti. 294. 297. Eorum origo obscura. 295. Politicæ Civilis monumentis neglectis sacra dumtaxat in Annalibus veterum Regum referuntur. 296.
- TIBETANI** Religiosi Manichæis plane similes animantia interficere religioni habent. 268. Græcos Manichæos hodie sequuntur. 269. Lacte, & butyro aluntur. *ibid.* non ædificant ipsi, nec plantant, nec serunt, nec metunt, cur? *ib.* carnibus ex *Indulgentia* vescuntur. *ib.* an olim a lacte abstinerint? 268. ova non comedunt. *ib.* placentæ genus Manichæicæ similis ad prandium & cœnam conficiunt. *ib.* in Templo adhibitis precibus comedunt. *ib.* certosque ritus ad prandium & cœnam servant in Templo. *ib.* & ne in aqua se lavent, magna religione cavent. 270.
- TIBETANI** Religiosi Sehennes dicti, quinam? 222. 223.
- TIBETANI** scribendi ordinem tenent a læva in dexteram. 574. Idem est ordo in exemplo scripturæ minoris apud Hydium. *ibid.* an idem semper fuerit, dubitatur. *ibid.* 574. 579. 580.
- TIBETANI** Supremum Dominum, & radicem summam supra nubes colunt. 163. octo dilectos Filios. *ib.* Creatores summos, tres. *ib.* Creatores magnos, octoginta. *ib.* Sorores majores & minores. *ib.* Filias duas & quinquaginta. *ib.* Martyres cum tribus consortibus cælestibus. *ib.* Vicarios cælestes. *ib.* Dispensatorem stellarum. *ib.* & 179. 180. Gubernatores decem partium cælestium generum. *ib.* Austorem Tonitruum, & eum, qui dat Angelum Custodem, & bonos viales. *ibid.*
- TIBETANI**, Simi. 26. Simi Phalacri. 30.
- TIBETANI** Xacaitæ Dei naturam in substantia corporeæ lucis constitunt. 272. Hanc vocant substantiam aquæ chrySTALLINÆ purissimæ, ac lucidissimæ. *ib.* Solem, Lunam, & partem Orientalem Rikhjel ejusdem naturæ faciunt cum Deo. *ib.* Deum trinum triplici descriptione definiunt. 273. 274. 275. 276. 277. in lege exteriori ab Atheismi impietate alienissimi. 272.
- TIBETANORUM** Dea scientiarum, quæ? 114.
- TIBETANORUM** Regum Canon. 296. 297. & *seqq.*
- TIBETANORUM** Regnum in partes duas divisum duobus Regibus paret. 309. 310. iterum conjungitur & uni paret. 310. Regni sedes transfertur in Ngari. *ibid.*
- TIBETANUM** Volumen, duplicis formæ. 565. colligatum funiculis, habet folia bis perforata ad trajectionem funiculi duplicis. *ib.* folia in iis quomodo numerentur? *ibid.* Regesti litterarii forma. 566.
- TIBETANORUM** nomina tam varie pronuntiata, omnia ex uno Deo Butta. 38. 367.
- TIBETUM** Diis tribus auctoribus divisum in superius, medium, & inferius. 454. 455.
- TIBETUM** omne in factiones scissum. 313. Regulis pluribus paret. *ibid.* extinctis factionibus in potestatem Imperatoris Sinarum cedit. 314. quo anno? *ibid.*
- TIBETUM**, quo nomine ab Indigenis appellatur? 14.
- TIBETUM** veterum Manichæorum sedes. 162.
- TIBOUT** ex Pot. *Id.* 367. quid? *ibid.*
- TICCHA** Tunkinensium, doctrina & lex divinitus revelata Xacæ in solitudine. 24.
- TIGRIDIS** pelle præcinctus Isuren. 153. Bacchus. 29. Prafrinpo, & Prafrinmo. 29.
- TIKTZA**, quid? 446.
- TINCTORIÆ** artis Patronus apud Persas, quis? 384.
- TINTINNABULUM** Xacaitarum. 405. ad aras profuecharum Tibeterium. 442.
- TIRI**. Vices Supremi Lhamæ in civili regimine gerit. 327. 328.
- TITHYRAMBO** Dea Ægypti, quæ? 124.
- TO** Sin. accendere, an ab Ægypt. Tho-k? 378.
- TONG CIU-CICH**, liber sacer Tibetanorum sic inscriptus. 520.
- TOPOO** arbor apud Siamesi, quid? 509.
- TOR**.

- TOR'CIHE Tibet., an crux Valentiniana? 753. 754.
- TOR'CIHE-TEN, urbs. 265. sub ea Inferorum situs. *ibid.* eadem, quæ Casti, & Benares. *ib.*
- TOR'CIHE Tib., quid? 281. Regiæ potestatis & misericordiæ symbolum. *ibid.*
- TOR'CIHE-ZIN in Tab. Tibetano-Lipf. 678.
- TORCIM Persice, Rex. 281.
- TOSORTHRUS. Illius etymon explicatur. 75.
- TOSORTHRUS Osiris, Filius Necherophis. 71. Æsculapius. *ib.* Serapis. *ibid.*
- TRABA Tibet., vir Religiosus, Monachus, Asceta. 20.
- TRACIHEN, quid? 189.
- TRACEHN. *V.* Tracihen.
- TRAMIGNIEN. Pars Septentrionalis Mundi Tibetani. 185. & Insula cognominis ad Septentrionem. *ibid.*
- TRAMIGNIENDA Insula ad Septentrionem. 185.
- TRANG-SRONG-CIHEN-BO, quis? 33.
- TRANSMIGRATIO Laharum a mundis destitutis lege ad mundos participes legis, & viceversa, alternans. 181.
- TRANSMIGRATIONUM bonarum auxilia a Deo Sang-khje. 497. & a Xaca simulante Christum Jesum. 497. 498.
- TRA-SCI-LUN-EO Monasterium prope mœnia Sgigatzhè. 323. 241. sedes Magni Lhamæ Sgigatzhenfis. *ibid.*
- TRA-ZIN-MA uxor prima Xacæ. 34. 717. an Mater vitæ Manichæorum? 718. 719. an prima sœmina Ophitarum, & ipsa Mater vitæ? 720. an prima Enœa Simonis Magi Mater omnium? 721.
- TRES Indorum Dii Alexandri Magni ævo, unus Sol. 158.
- TRES summi Creatores apud Tibetanos, an eorum Trinitas commentitia? 233.
- TRES vultus in summo vertice Cenresi Hendacephali quid designent? 176.
- TRIANGULUM, ara Bramhanum. 194.
- TRIANGULUM Bavani geminum inscriptum calici floris Nymphæ. 193. quo ritu illius imaginem colant Bramhanes? *ib.*
- TRIANGULUM Gukiesuori. 194.
- TRIANGULUM inscriptum circulo, Imago supremæ divinitatis Indorum. 120. Imagines hæc an venerentur Indi? *ibid.*
- TRIANGULUM Solis Manichaicum. 192.
- TRIANGULUM primigenium Bramhanum. 192.
- TRIANGULUM subscriptum litteris Tibetanis, supersticiosum, & magicum. 592.
- TRINITAS Deorum in Theologia Bramhanum. 97. quænam? 99. eorum Mater, quæ? 97.
- TRINITAS divinorum hominum in Ngari Tibetanorum apparens, quæ? 290.
- TRINITAS Manichæorum. 278. 279. multiplex. 279. de ea quadripartita fabula. *ib.*
- TRINITAS Tibetanorum. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. Multiplex. *ibid.*
- TRINITATIS Tibetanæ consultatio prima de hominis specie in Tibeto propaganda. 279. 280. Consultatio secunda de reparanda animalium & hominum perditione. *ibid.*
- TRINUM & unum rerum omnium principium ab Ægyptiis traditum. 145.
- TRIOCULUS, an Osiris? 49. 50.
- TRI-SRONG-TEU-TZHEN Rex Tibet. xxx. Xacæ Religioni addictus. 301. eam instaurat. *ib.* & 302. 303.
- TROI-MO Lhamissa in Tab. Tib. Lipf. 743. nata ex oculo dextero Cenresi. *ib.* an una ex Virginibus luminosis Manichæorum? *ibid.*
- TRUNCUS arboris Japonicæ. 142. ex eo materia primigenia creationis Mundi. *ibid.*
- TSANGIA. *V.* Tzhang ciu.
- TSAN-POU Sin., quid? 325.
- TUBA Xacæ ex marina cochlea. 405. quam prodigiosa? *ibid.* Hac duplici tuba utuntur Xacaitæ ad sacrum cœtum convocandum. *ibid.*
- TU-DRO. Sedes transmigrationis animalium. 214.
- TU-DROHI-NE, quid? 488.
- TUNKINENSIS linguæ accentus musici. 576. a quo inventi? *ibid.*
- TUPATA. *V.* Tibetum.
- TUPHAN Arab. diluvium. 26.
- TUP-PA Xacæ epitheton, quid? an Typhon? 26.
- TURCE Deæ Saccidebi. 204. *V.* Tor'cihe.
- TUR'CIHE-CIHEN-BO, Cenresi. 520. 521. 522. 523. & liber sic inscriptus. 520.
- TUR-CIHE-PA-MO Magna Lhamissa Tibetanorum. 451. 452. ejus sedes in lacu Paltè. *ibid.* Dea Eayani Indis: Ciang-ciub in ea transformatus a Tibetanis creditur, & adoratur. *ibid.* Pompa, & comitatu ambitiosissimo Lhassam quandoque convehitur. *ib.*
- TUR-CIHE-TZHE-MO, liber sacer Tibetanorum sic inscriptus. 521.
- TURKISTANIÆ Populi prisicis temporibus Templâ erexerunt Maneti. 399.
- TURKUT gens Tartara in Moschorum finibus. Xacam adorat. 401. Christianæ Religionis imaginem hodieque retinet. *ibid.* Rex Lhassam munera mittit ad Lhamas, ut sacra faciant pro anima Patris vita functi. *ibid.*
- TURMA in aris profœcharum Tibetanorum. 442.

- TURUT. Academia Bramhanum celebris. 429.
- TUYSCON Germanorum Deus. 711. an Samothes Samanæorum Parens? *ib.*
- TZETZES, Joan. 102.
- TZHANGH, illius Regni exordium. 318. quis titulum Regis Tzhang ab Imperatore Sinenſi primum obtinuit? 318. 319.
- TZHANG-CIU fluvius. Ejus origo. 343.
- TZHONG-TZHENG-KHAM-BO Rex Tibetanor. XXIV. 161. 297.
- TZO Tartar. lacus, an ab Ægypt. Tſo? 417.
- TYMPANUM Xacaitarum. 405.
- TYMPHAN Tunkin., & Xaca, idem. 31.
- TYPHON cognitus Tibetanis. 27. Numen fabulare apud Ægyptios diluvii irruptionem, & Noe ipſum adumbrat. 26.
- TYPHON in Caucaſo. 28.
- TYPHON Iſaaci Filius. 26.
- TYPHON in montibus Arimis. 27. in Tibetanis. *ib.* in Calvis. 31.
- TYPHON Mercurius. 26. Hercules. 35. pro Sole habitus ab Ægyptiis Mathematicis. 155.
- TYPOGRAPHICA ars in Tanguto quantæ antiquitatis? 564. Ejus uſus. *ib.* formæ, quæ? *ibid.*
- TYRBO. 202. 204. 210. 232. 235. 238. 239. 267. 272. 703. 718. 719. 728.
- TYRBO a Beaulobrii impoſturis vindicatur. 238. 239.

V

- V & D Bayeri, P & T pronunciantur a Tibetanis. 14.
- VACUUM dictum Cælum a Tibetanis. 487.
- VACUUM Indor. Sun. 187. Manichæorum ſpatia inanitatis infinitæ ſupra terram tenebroſam. 181. 182. Tibetanorum. 180.
- VALENTINIANORUM Æonum ſyſtema. 705. 706. 707. 708. pleroma. 752. Illius coagmentator, quis? 753. Salvator, conjugationum Doctor. 753.
- VAS pretioſum in Orat. Liturg. Tibet., quid? 232.
- VASCULUM aquæ cur ſecum ferant Tibetani Aſcetæ? 270.
- VARUS, Franciſcus. 577.
- UBEL Tibet., flos, an faba, & lotos Ægyptia? 266. 267.
- UCEN, ſeu Ucihen, litteræ Tibetanæ majores, & ſacræ. 573.
- UCHOREUS idem qui Necherophis. 72.
- VED. V. Vedam.
- VEDAM. 96. eum cantando legunt Bramhanes, cur? 111. e manibus Devetæ ereptus a Biſnu. 127. incluſus conchæ marinæ. 127.
- VEDAM libri IV. a Bramha compoſiti. 152. natura iidem cum Bramha. 94. Scriptura ſacra Bramhanum. 64.
- VELA a Lhamis, & Kelongiis confeſcrata. 247. quo ritu? *ib.*
- VENUS Aſtarte, Nebrod. 25. Deorum Mater & Deus. *ib.*
- VENUS nomen, unde? 134. 137.
- VENUS Cæleſtis, an Biſnu? 129. Marina, Canwon Japon. 140. Vitula Marina. 125.
- VERBIESTUS. 9.
- VESTES ſacræ, & ſacerdotales Lhamarum. 212. 241.
- VESTES Xacaitarum variis diſtinctæ coloribus cum veſtibus Manetis comparantur. 393. 394.
- VIA ſacra Lahprangæ. 415.
- VIHISTHUSHIUSH in epagomenis Perſarum, 122. Ægyptiace expoſitum, quid? *ibid.* an Miſcthe feſtum Aſſueri, & Sakea Babylo-niorum? *ibid.* nihil habet commune cum Biſnu. *ib.*
- VINUM in qua Provincia Tibeti? 445. Ab eo Hierophantæ Ægyptii, Magi Perſarum, Gnoſtici, Manichæi, Bramhanes, & Aſcetæ Tibetani abhorrent, cur? 211. 445. 446.
- VIRGINE Matre geniti Filii Jovis, dæmonum arte ante Chriſti adventum conſiſti. 56. 58. cur? *ib.* Eos quomodo liceat, & ad quem finem Chriſtianiſ liceat objicere Ethnicis. 56.
- VIRGINES Matres Filiorum Jovis. 55. 56. 58.
- VIRGO luminofa Manetis. 106. quam turpis & fallax? 208.
- VISNU. V. Biſnu.
- VITRINGA, Campegius. 349.
- VITSENIUS, Nicolaus. 558.
- UK Ind., quid? 563.
- UMBELLA Deæ Saccidebi. 204.
- UMBILICUS Jovis Ammonis. 119. Viſnu, quid? *ibid.*
- UMIN, litteræ Tibetanæ minores. 573.
- UNIGENITUS Chriſtus Jeſus. 57.
- UNIGENITUS in Orphei carminibus, quis? 57.
- UNUS in Tibeto dictus etiam Budda. 161. Xaca. *ib.*
- UNUS, nomen attributum Jovi. 160. Plutoni. *ibid.* Baccho, Dionyſo. *ibid.* Soli. *ibid.*
- VOD-IID Bayeri idem ac Pot-Iid, 14.
- URRICUS. V. Corbicus.
- URCHJEN ex India in Tibetum migravit, quo anno? 302. Pemagiumne. 242. e loto natus. *ib.* Magiæ auctor. *ibid.* ſumma ejus poteſtas in ſpiritus maleficos. *ib.* idem qui Cenreſis Tibet. *ibid.* Mhadeus. *ib.* Iſuren Indicus. *ib.*

URCHIENSIS sectam colunt Sechiani . 315.
 URIM , & Tummim . 716.
 USER-CHERES Ægypt. Filius Solis . 72.
 USTEHIUM , quid ? 568. 569. Ejus vis sacra ,
 & præpotens ad invocandum Deum sapien-
 tiæ . *ibid.* signum initiale scripturis Indo-
 rum , & Tibetanorum superstitioso ritu sem-
 per præmissum . *ibid.*
 UTINENSIS , B. Odoricus . 687.
 VULCANI Filius , Sol . 71.
 VULTUR quibus Diis sacer ? 128.
 UZE , Præfectus Musicorum . 403.
 WINKELMANNUS , Joannes . 371. 284. 285.
 WISIUM quarto genitus Pouri . 105.
 WOD hominis figura , Idolum Surc'h-but .
 101.
 WOD , idem quod Tibetanum Vod , & Butta .
 101.
 WOLFIUS , Christophorus . 143.
 WISTENEY , secundus e terra editus apud Ba-
 nianen . 106.

X

XA , Oxus . 355.

XAACA apud Tibetanos magicum nomen
 est . 718.
XAACA duplex . xx. xxii. xxiv. 161. 547. 375.
 363. 364.
XAACA . Ejus effigies insignis . 65. 66.
XAACA & Budda , idem . 20. Buddhu . 45.
 Eum in Tibeti confinio natum Sineses tra-
 dunt . 417. quo anno ? *ibid.*
XAACA Japonicus annos natus undeviginti
 solitudinem petit . 45. contemplationi stu-
 det . *ib.* Magistro utitur eremita . *ib.*
XAACA junior , an Apollonius Tyanæus ? 363.
XAACA junior , Cio-kon-cioà Deus II. in Trini-
 tate Tibetana . 374. 275. 276. Institutor le-
 gis & præceptorum ad salutem *ib.*
XAACA junior , Christus Jesus a primis semi-
 christianis impostoribus : 341. & a Manete
 fictus . 364. Scythianus & Manes ipse pro
 Christo habitus . *ibid.* Iesus patibilis Mani-
 chæorum . 365. crucifixus in omni mun-
 do , & in omni anima . *ibid.* Iesus liberator .
ib. Deus legis in Trinitate Tibetana secun-
 dus . *ibid.* Mani ratio pura , *ib.* Filius uni-
 cus , Primogenitus omnium luminum . *ib.*
 Unigenitus Gnosticorum , Pot-Iid Tibeta-
 norum . *ibid.* Bisnu primus homo Indorum
 & Manichæorum , Crisnu Bramhanum .
 364. 365. Fo Sinensium . *ibid.* dat auxilia
 ad finem transmirationum consequen-
 dum . 691. 692. loca Inferorum misericors ,
 & pius perlustrat . *ibid.* largitur damnatis
 benedictionem . 694. gemini sexus , ut
 Christus Iesus Manichæorum habitans ipse

Sole , & Luna . 365. Soli , Lunæ , & Stellis
 consubstantialis . *ibid.* Spiritus purus . *ibid.*
 Virgo mascula . *ibid.* Anima universalis dif-
 fusa . *ibid.* Mamaja Bramhanum . 364. Ke-
 dun-kon-cioà Deus III. in Trinitate Tibe-
 tana . 275. Religiosorum hominum Insti-
 tutor . 276. primus homo Manichæorum ,
 Iesus cælestis , simulque patibilis , Dei Fi-
 lius . 719. similis Christo Kabalistarum ,
 & Valentinianorum . 720. Puer duodennis
 Sin. Ind. & Tibet. Christus Iesus , Scythia-
 nus & Manes duodennis . 64. prædicans
 in centro Asiæ , an simul et Christum præ-
 dicantem in medio terræ ? 473. 474. vetu-
 stior ex Virgine item natus . 61. ad Osiridis
 exemplum effusus . 62. idem qui Osiris . 45.
 161. Sol . *ib.* Isis . *ib.* Bacchus . *ib.* Jupiter .
ib. Mercurius . *ib.* Horus . *ibid.* Bramha .
 121. Illius ætas & apparitio in Indiis . 42.
 cum ætate Sefaci , & Sefostris apprime con-
 jungitur . *ib.* & cum temporibus Roboami
 Regis Juda . *ibid.* Innotuit an. ante Ær.
 Christ. 950. *ib.* Epocha hujus Xacæ & Tym-
 phan Tunkin. eadem . 43. eadem & Xacæ I.
 Japonici . 44. 45.
XAACA junior in Tab. Tib. Lips. 679. 780. idem
 ac Samtha-poutthra . 717. 718.
XAACA junior Peguanorum , Siamensium , &
 Seylanensium natus in centro Mundi . 475.
 Khutama dictus . 156.
XAACA legem dedit IV. Mundi partibus . 33.
XAACA nomen varie ab Europæis pronuncia-
 tum . 19. Illius originatio . 20. 21.
XAACA Tu-ba , varie pronunciatas . 26.
XAACÆ astra simillima iis , quæ de Christo par-
 tim in Evangeliiis sanctis , partim in falsis ,
 & apocryphis scripturis narrantur . 30. 31.
 32. 33. 34. Mixta & confusa cum fabulis
 Gentilium . 34.
XAACÆ , & Krisnu pueri prodigia . 385.
XAACÆ juniori Tempa duo erecta Lhassæ .
 300. quo tempore ? *ibid.*
XAACÆ junioris conjuges tres , a Gnosticorum
 & Manichæorum fabulis natæ . 718. 719.
 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727.
XAACÆ junioris , & Manetis mors in idem
 fere tempus incidit . 249.
XAACÆ junioris Religio in Tibetum ex Indiis ,
 & Sinis inuenta , vertente sec. Eccl. primo .
 297. 298. 161. 162. Lhassæ contemnitur .
 302. restituitur , accersito ex Indiis Potisa-
 to . *ib.* Illius statua in Ara Maxima Tem-
 pli Lahprangæ 411. gigantea mole , senili
 vultu , vertice mitrato , pallio sacerdotali .
ibid. statuæ aureæ Lhassam primum ad-
 vectæ . 160. 299.
XAACÆ popolare , & commune nomen Sa-
 chia , & Sciha-khia . 20. 718.

XACÆ secta in Sina vertente seculo Eccle-
siæ I. 20. eadem quæ Fò Kiao. 162. 163.
XACÆ statuæ in profuechis Tibetanis. 442.
XACÆ Tuph-pa acta. 31. 32. 33. 34.
XACHAICÆ superstitiones ex corruptis Chri-
stianorum fontibus. 750.
XACAM se finxit, & ostentavit in Tibeto Ma-
nes. 277.
XACAITARUM Religiosorum Classes, quot?
402. Eorum dignitates, & munera descri-
buntur. 403. 404. 405. Institutor Potifato.
303. Auctor Deus Kedun-kon-cioa. 275.
An Manes? 277.
XECHIA Sinenf. Ram Indor. 45. Budda, Xa-
ca. *ib.*

Y

Y A-NA Sinice, Anna. 745.
YEKIM, liber Confucii. 226.
YN & Yam Sinenf. *V.* Am & Duam.
YERKEN. *V.* Chauranæ.
YIOΣ Filius ab aqua & pluvia, sic dictus. 63.
Inde & Osiris physice acceptus. *ib.*
YPHNEMION Spiritum S. vocavit Nonnus. 54.
YSIRIS pro Osiris. 151.

Z

Z ACCAGNIUS, Laurentius Alexander. 202.
ZACHLA Ægyptiis, & Babylonis, *Pro-*
pheta, Vocalis. 23. nomen Mercurio *Vati*
conveniens. *ib.*
ZACHLA, Tachòs. 23.
ZAMPU arbor ad Austrum Rikhjel. 186. ea-
dem quæ Giamun. Ind. *ib.*
ZAMPULING, Pars Mundi Meridionalis. 184.
ZAMOLXIS. Ipsius in Scythia incantationes,
celeberrimæ. 732.
ZANOLINUS. 88.
ZAROUAN. *V.* Hazarouan.
ZEBER-CHERES, Ægypt. Rex. 72.
ZEDEN Rex IV. & secundus æt. III. natus e
dextero brachio Patris Civo-khje. 219.
ZEDOARIA in monte Lhangur. 447. septem-
decim generum. *ibid.*
ZIEGENBALGIUS Danicæ sectæ propagator in
Indiis. 94.
ZIN Tibetanum, quid? 682. Idem ac Sin-
Sinenfium. *ib.* nomen a Tibetanis attribu-
tum Mani. *ib.*
ZOPHASEMIM, Contemplatores Cæli. 161.
Phœnicum, qui? 51. Ovi figura similes.
ibid.
ZUZAN Indorum in act. Apocryphis S. Thomæ
Apostoli. 366. Filius Regis Mesdei. *ibid.*

F I N I S.

